

**Tupanaarü Ore
i Tórü Cori ja Ngechuchu
ja Cristuchiga**

O Novo Testamento
de nosso Senhor Jesus Cristo
na língua
ticuna

Liga Bíblica

A Palavra de Deus nas mãos do povo

O Novo Testamento
na língua ticuna

Primera edição, 1986
Segunda impressão, 2003
Segunda edição, 2009

© Liga Bíblica

Concede-se autorização para copiar, distribuir e comunicar ao público este texto, com as seguintes restrições:

- Atribuição. Deve-se reconhecer e dar crédito à Liga Bíblica (mas não de uma forma que possa sugerir a colaboração dela ou seu apoio na aplicação da obra).
- Comercialização. Não se pode utilizar esta obra para fins comerciais.
- Obras derivadas. Não se pode alterar ou transformar este texto, nem gerar obras derivadas dele.

PRÓLOGO

Este Novo Testamento das Sagradas Escrituras é
publicado, visando os falantes da língua ticuna que moram
na selva as margens do rio Solimões e seus afluentes.

ÍNDICE

Mateus	Mateu	7
Marcos	Marcu	92
Lucas	Luca	142
João	Juáū	229
Atos	Puracügü	292
Romanos	Romacüäx	370
1 Coríntios	1 Corítiucüäx	410
2 Coríntios	2 Corítiucüäx	446
Gálatas	Gárataaneçüäx	469
Efésios	Epéchiucüäx	483
Filipenses	Piripucüäx	497
Colossenses	Corochacüäx	506
1 Tessalonicenses	1 Techarónicacüäx	515
2 Tessalonicenses	2 Techarónicacüäx	522
1 Timóteo	1 Timúteu	526
2 Timóteo	2 Timúteu	536
Tito	Titu	543
Filemom	Firemú	548
Hebreus	Ebréugü	550
Tiago	Tiagu	582
1 Pedro	1 Pedru	591
2 Pedro	2 Pedru	601
1 João	1 Juáū	608
2 João	2 Juáū	616
3 João	3 Juáū	618
Judas	Juda	620
Apocalipse	Apocaríchiu	623

ORE I MEXǕ GA MATEU ÜMATÜXǕ

Ngechuchu ja Cristuarǖ oxigǖ ga
nuxcümäñgütüchiga
(Lc 3.23-38)

1 ¹Nhaä nixí ga Ngechuchu ja
Cristuarǖ oxigǖ ga nuxcümamaxügütüxǖ.
Rü jematanüwa rü Dawí nixí ga wüxi,
rü Abráǖ nixí ga to.

² Abráǖ nixí ga nanatü ga Isaqui.
Rü Isaqui nixí ga nanatü ga Jacú.
Rü Jacú nixí ga nanatü ga Judá rü
naëneegǖ.

³ Rü Judá nixí ga nanatü ga Peré rü
Cherá. Rü Tamá ngñegǖ nixí ga
jema taxre.

Rü Peré nixí ga nanatü ga Eróǖ.
Rü Eróǖ nixí ga nanatü ga Aráǖ.

⁴ Rü Aráǖ nixí ga nanatü ga
Aminadá.
Rü Aminadá nixí ga nanatü ga
Nasu.

Rü Nasu nixí ga nanatü ga
Charamú.

⁵ Rü Charamú nixí ga nanatü ga Buá
rü Raábe ijixí ga naë.

Rü Buá nixí ga nanatü ga Obedi, rü
Ruti ijixí ga naë.

Rü Obedi nixí ga nanatü ga Jesé.

⁶ Rü Jesé nixí ga nanatü ga äëxgacǖ
ga Dawí.

Rü äëxgacǖ ga Dawí nixí ga nanatü
ga Charumáǖ. Rü Bechabé ga
Uría namaxchirex ixíci ijixí ga
naë ga Charumáǖ.

⁷ Rü Charumáǖ nixí ga nanatü ga
Rubuáǖ.

Rü Rubuáǖ nixí ga nanatü ga Abía.
Rü Abía nixí ga nanatü ga Achá.

⁸ Rü Achá nixí ga nanatü ga Jochapá.
Rü Jochapá nixí ga nanatü ga
Juráǖ.

Rü Juráǖ nixí ga nanatü ga Uchía.

⁹ Rü Uchía nixí ga nanatü ga Jotáǖ.
Rü Jotáǖ nixí ga nanatü ga Acá.
Rü Acá nixí ga nanatü ga Echequía.

¹⁰ Rü Echequía nixí ga nanatü ga
Manaché.
Rü Manaché nixí ga nanatü ga Amú.
Rü Amú nixí ga nanatü ga Jochía.

¹¹ Rü Jochía nixí ga nanatü ga Jeconía
rü naëneegǖ. Rü jexguma nixí ga
Babiróniäcǖäx ga churaragǖ
Judéugüxǖ ijauxüxǖ rü
Babiróniäanewa nagagüäxǖ.

¹² Rü jexguma Babiróniäwa
Judéugüxǖ nagagüguwena rü
Jeconía nixí ga nanatü ga
Charatía.
Rü Charatía nixí ga nanatü ga
Chorobabé.

- ¹³Rü Chorobabé nixí ga nanatü ga Abiúdi.
 Rü Abiúdi nixí ga nanatü ga Eriaquí.
 Rü Eriaquí nixí ga nanatü ga Achó.
- ¹⁴Rü Achó nixí ga nanatü ga Chadoqui.
 Rü Chadoqui nixí ga nanatü ga Aquíu.
 Rü Aquíu nixí ga nanatü ga Eriúdi.
- ¹⁵Rü Eriúdi nixí ga nanatü ga Erechá.
 Rü Erechá nixí ga nanatü ga Matáu.
 Rü Matáu nixí ga nanatü ga Jacú.
- ¹⁶Rü Jacú nixí ga nanatü ga Juche.
 Rü Juche nixí ga María ngíte. Rü María ijixí ga naë ja Ngechuchu ja Cristu ixíci.
- ¹⁷Rü jemaäcü Abráuwa inaxügü ga jema Ngechuchuarü oxigü rü 14 nixí nhuxmata Dawíwa nangu. Rü to ga 14 inaxügü ga Dawíwa rü nhuxmata Babiróniäcüäx ga churaragü Judéugüxü íjauxüguwa nangu. Rü to ga 14 inaxügü ga jexguma Judéugüxü ínajauxüguwena rü nhuxmata Cristu buxguwa nangu.
- Ngechuchu ja Cristuarü buxchiga (Lc 2.1-7)**
- ¹⁸Rü nhaäcü nixí ga jexguma nabuxgu ga Ngechuchu. Rü naë ga María rü marü Juchemaä ixätechau. Notürü naxüpa ga nügüna na nangugüxü rü marü Tupanaäe i Üünexüärü ínüäxü ixäxäcü. ¹⁹Rü Juche ga María ngítechau ixíci rü wüxi ga meci nixí. Rü jemacax tama nanangoxéechau ga jema na naxäxäcüxü ga María. Rü nagu narüxínü ga bexmamare ngíxü na ínatáxü. ²⁰Rü

jexguma jemagu ínaxínüjane, rü wüxi ga dauxücüäx ga Tupanaäru orearü ngeruü, rü nanegüwa naxcax nangox rü namaä nidexa. Rü nhanagürü nüxü:
 —Pa Juche Pa Dawítanüxü, ¡täü i ngíxü cuxoxü i María na ngímaä cuxämaxü! Erü Tupanaäe i Üünexü ngíxna ínuxügagu nixí i naxäxäcüxü.
²¹—Rü ngíma tá ngíxü nangëxma i wüxi i ngíxäcü, rü cuma rü tá Ngechuchugu cunaxüéga. Rü ngëma tá nixí i naëga, erü nüma tá norü pecadugüwa ínananguxüxëe i norü duüxügü —nhanagürü. ²²Rü guxüma ga jema orearü ngeruü nüxü ixuxü rü nangupetü na janguxüçax ga Cori ga Tupanaäru ore ga nuxcümäxüxü ga norü orearü uruü nüxü ixuxü ga nhaxü:
²³“Rü tá tawemacü ngíxü inajarütaxu i ngëma nge i taguma jatüxü cuäxcü. Rü tá najatü. Rü Emanuél tá nixí i naëga. Rü ngëma naëga rü ‘Tupana tamaä inartüxäxü’, nhaxüchiga nixí”, nhanagürü. ²⁴Rü jexguma pewa nabaixächigu ga Juche, rü nanaxü ga jema Tupanaäru orearü ngeruü ga dauxücüäx namaä nüxü ixuxü. Rü Maríaamaä naxämax. ²⁵Notürü taguma ngíxü nacuäx nhuxmata nabu ga guma ngíne. Rü Ngechuchugu nanaxüéga.

**Ngechuchuxü ínajadaugü ga jatügü
ga nüxü cuäxüchigüxü**

2 ¹Rü Ngechuchu rü Judéaanewa jexmane ga īane ga Beréüga nabu ga jexguma Erudi äëxgacü ixíxgu ga jema nachiüñanewa. Rü jexguma nixí ga īane ga Jeruchareüwa nangugüxü ga nhuxre ga jatügü ga nüxü cuäxüchigüxü

ga woramacuriwa ngúexü ga jaxüwa ne
ixü ga üäxcü ne üxüwa. ²Rü duüxügüna
nacagüie, rü nhanagürögü: —¿Ngextá
nixi i nangëxmaxü ja jima Judéugüarü
ääxgacü ja ngexwacax bucü? Toma rü
jéama tochiüñanewa nüxü tadau ja norü
woramacuri rü ngëmacax núma taxi na
nüxü tajarücuqxüügüxüçax
—nhanagürögü. ³Rü jexguma
jemachigaxü nacuqxgu ga äëxgacü ga
Erudi rü poraäcü naxoegaäe. Rü
guxüma ga duüxüüga
Jeruchareüçüäxgu rü ta naxoegaäegü.
⁴Rü jexguma ga äëxgacü ga Erudi rü
naxcax nangema ga guxüma ga
paigüarü äëxgacüü rü ngúexéerüügü
ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. Rü
nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Ngexta
nixi i nabuégaxü ja Cristu?
—nhanagürü. ⁵Rü nümagü
nanangäxügü, rü nhanagürögü: —Nuä
Judéaanewa ngëxmane ja ïane ja
Beréügu tá nixi i nabuxü. Jerü
nuxcümaxüçü ga Tupanaäru orearü
uruü rü nachiga nanaxümatü, rü
nhanagürü ga jema ore:

⁶“Rü Beréü ja ïane ja Judéaanewa
ngëxmane, rü jima rü tama
wüxi ja ngexnerüüne ja
ïänemare nixi, erü nagu tá
nabu i ngëma äëxgacü i taxü i
Cristu. Rü nüma tá nüxna
nadau i guxüma i Tupanaäru
duüxüügü i Judéugü”,
nhanagürü. ⁷Rü jexguma ga äëxgacü ga
Erudi rü bexma naxcax naca ga jema
jatügü ga nüxü cuqxüchigüxü ga jaxüwa
ne ixü. Rü nüxna naca ga tæcü rü
ngunexü na nangóxü ga noxri ga guma
woramacuri. ⁸Rü nhuxmachi ga Erudi

rü Beréüwa nanamugü ga jema jatügü.
Rü nhanagürü nüxü: —¡Rü ngëma pexi
rü meä naxcax pejadax i ngëma
öxchana. Rü ngëxguma nüxü
ipejangauxgu rü chamaä nüxü peixu na
chama rü ta ngëma chaxüüçax, na
nüxü chajarcuqxüüxüçax i ngëma
öxchana! —nhanagürü. ⁹Rü jexguma
jema orexü naxiñüeguvena, rü
inaxiächi ga jema jatügü. Rü guma
woramacuri ga noxri nüxü nadaugüci
rü napexegu nixüchigü rü nhuxmata
jema öxchana ga Ngechuchu
íjexmaxüütiwa nangu. Rü jema
najachaxächi. ¹⁰Rü jexguma guma
woramacurixü nadaugüga jema
jatügü, rü poraäcü nataäegü. ¹¹Rü
nichocu ga guma i ga nawa
najexmanewa ga öxchana ga
Ngechuchu. Rü öxchanaxü nadaugü, rü
naä ga Maríaxü rü ta nadaugü. Rü
öxchana ga Ngechuchupexegu
nacaxäpüxügü, rü nüxü nicuqxüügü. Rü
nhuxmachi najawäxna ga norü
baúxacügü, rü öxchanana
nanaxämaregü ga uiru rü pumaragü ga
paacaxüchixü. ¹²Rü jemawena, ga
jexguma naapeejane ga jema jatügü, rü
nanegüwa Tupana najaxucyxëgü na
tama Erudicax nawoeguxüçax. Rü
jemacax noxtacüma to ga namagu
naxiäcüma nachiüñanecax nawoegu.

Ejituanewa nabuxmü

¹³Rü jexguma marü íjaxixguvena ga
jema jatügü rü wüxi ga dauxüçüäx ga
Tupanaäru orearü ngeruü, rü nanegüwa
Juchecax nangox, rü nhanagürü nüxü:
—¡Naþaixächi rü früda! ¡Rü íspechoxü i
nuä namaä i öxchana i Ngechuchu rü

naē! ¡Rü Ejitanewa pexí! ¡Rü ngéma pengéxmagü nhuxmatá chama cumaã nüxü chixu na nhuxgu tá cutaeguxü! Erü ãëxgacü i Erudi rü ôxchanacax tá nadau na jamáãxüçax —nhanagürü nüxü.¹⁴ Rü jexguma ga Juche rü nabaixächi rü ínarüda. Rü jexgumatama chütacü namaã inaxüächi ga ôxchana ga Ngechuchu rü naẽ. Rü Ejitanewa naxí.¹⁵ Rü Ejitanewa najexmagü nhuxmata najux ga ãëxgacü ga Erudi. Rü jemaäcü nangupetü na janguxüçax ga Tupanaärü ore ga nuxcümaxüçü ga norü orearü uruñ nüxü ixuxü ga nhaxü:

“Naxcax changema ja Chaune rü Ejitanena chanataeguxéé, nhaxü ga jema ore.

Erudi nanamu na tüxü naðaixüçax ga ôxchanagü

¹⁶ Rü jexguma ga ãëxgacü ga Erudi nüxü cuaxgu ga to ga namagu na nawoeguxü ga jema jatügü ga nüxü cuaxüchigüxü ga jaxüwa ne íxü, rü poraäcü nanu. Rü Beréüwa nanamugü ga norü churaragü na guxü ga jema nañnewa tüxü naðaixüçax ga guxäma ga guxema ôxchanagü ga i jatüxe ga jexwacax buexe rü nhuxmata taxre ga taunecü tüxü jexmagüxewa nangu. Jerü jema jatügü ga jaxüwa ne íxü rü marü nüxü nixugügü rü taxre ga taunecü nixü ga noxri na nangóxü ga guma woramacuri.¹⁷ Rü jemaäcü ningu ga ore ga nuxcümaxüxü ga Tupanaärü orearü uruñ ga Jeremíä ümatüxü ga nhaxü:

¹⁸ “Rü Ramáwa nüxü taxñüe i wüxi i naga i poraäcü ngechañgaäcüma auxexü. Rü Raquera ijixi i ngíxäcügiçax

poraäcü auxci. Rü taxuacüma ngíxü tataäexééega, erü najue i ngíxäcügi”,

nhanagürü ga jema ore.¹⁹ Notürü jexguma marü najuxguwena ga ãëxgacü ga Erudi, rü Ejitanewa rü wüxi ga dauxüçüçax ga Tupanaärü orearü ngeruñ rü nanegüwa Juchecax nangox. Rü nhanagürü nüxü:²⁰—Pa Juchex, jírüda, rü pechiüñanecax namaã pewoegu i ôxchana i Ngechuchu! Erü marü najue ga jema ôxchanaxü imaxgüchañxü —nhanagürü.²¹ Rü jexguma ga Juche rü ínarüda rü nachiüñanecax namaã nataegu ga ôxchana rü naẽ.²² Notürü jexguma Juche nüxü cuáchigagu na Aqueránu ãëxgacüçü ingucuchixü nanatü ga Erudichicüü ga Judéaanewa, rü namuñ ga Juche ga jéma na naxüxü. Jerü wüxi ga dauxüçüçax ga Tupanaärü orearü ngeruñ nanegüwa nanaxucuxë na tama jéma Judéaanewa na naxüxüçax. Rü jemacax Gariréaanewa naxü.²³ Rü jexguma Gariréaanewa nangugü, rü iñane ga Nacharétuwa naxí, rü jexma naxächiügü. Rü jemaäcü nangupetü na janguxüçax ga jema ore ga nuxcümaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruñgü nüxü ixugüxü ga nhaxü:

“Ngechuchu ja Cristu rü

Nacharétucüñäxmaã tá nanaxugü”, nhaxü.

Juáñ ga baiñxéeruñ nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxuéma íxápataxüwa
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Ju 1.19-28)

3 ¹⁻²Rü jexguma Nacharétuwa najexmagu ga Ngechuchu, rü Juáñ ga baiñxéeruñ inanaxugü ga Tupanaärü

orexū na jaxuxū ga Judéaanewa ga dauxchitawa ngextá taxúema íxāpataxúwa. Rü duūxügumaā nüxū nixu rü nhanagürü: —¡Nüxū perüxoe i pecüma i chixexū! Erü marü ningaica na perü aëgxacü na jiixū ja Tupana —nhanagürü. ³Rü guma Juáū ga baiüxēerüñchiga nixī ga naxümatüäxū ga nuxcümamaxüçü ga Tupanaärü orearü uruú ga Ichaíá ga jexguma nhaxgu:

“Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxāpataxúwa tá nangēxma i wüxi i duūxū i ngēma tagaäcü nhaxü: ‘¡Pegü pemexēëx naxcax ja Cori! ¡Rü naxcax ipejanawexächixēëx i perü maxü!’”

nhaxü. ⁴Rü naxchiru ga Juáū rü camerutaxanaxcax nixī, rü norü gojexü rü naxchaxmünaxcax nixī. Rü beruremaä rü munüimaä naxawemü. ⁵Rü jáma Juáūxütawa inajarüximüégüxü ga duūxügü ga Jerucharéucüñax, rü duūxügü ga guxü ga Judéaanewa ne íxü, rü duūxügü ga natü ga Judáūärü ngaicamagu áchiügüxü. ⁶Rü guxema duūxégü ga nüxū ixugüexe ga túmaärü pecadugü, rü Juáū rü tixü ínabaiüxē ga natü ga Judáūwa. ⁷Notürü jexguma Juáū nüxū daxgu ga naxütawa na nangugüxü ga muxüma ga aëgxacügü ga Parichéugü rü Chaduchéugü na ínabaiüxēëäxüçax, rü Juáū nhanagürü nüxü: —Pa Áxtapearü Duūxügü, ¿rü texé pemaä nüxū tixu na naxchaxwa peibuxmüsüçax i ngēma Tupanaärü pocu i aäcümaxü i marü ingaicaxü? ⁸—¡Rü penaxwaxe na Tupana naxwaxexüäcüma pemaxexü na ngēmaäcü guxüma i duūxügü nüxū nadaugüxüçax na aixcuma marü nüxū perüxoexü i ngēma pecüma i

chixexü! ⁹—Erü Tupanapexewa rü taxuwama name na pegü peixügüxü na Abráūtanüxü i Judéugü peixügüxü erü tama ngēmacax nixī ja Tupana i duūxügüxü najaxuxü. Rü pemaä nüxū chixu rü ngēgxuma Tupana naxwaxegu, rü tama nüxū naguxcha na daa nutawa Abráūtanüxü nanguxüxēëxü. ¹⁰—Rü Tupanaärü juema rü marü fímemare na nadaxüxüçax i ngēma nanetügi i tama mexü. Rü guxüma i nanetügi i chixearü ñööxü rü tá nadaxü, rü nhuxmachi tá ínagu —nhanagürü. ¹¹Rü nhanagürü ta ga Juáū: —Chama rü aixcuma dexawamare pexü íchabaiüxē na togü i duūxügü nüxü cuáxüçax na aixcuma marü nüxü perüxoexü i pecüma i chixexü. Notürü chaweama tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruú. Rü nüma tá pexütawa nanamu i Tupanaäe i üünexü na naporaexéëäxü i ngēma Tupanawe rüxixü, rü nüma tá nanapocue i ngēma Tupanaxü oexü. Erü nüma rü poraäcü choxü narüjexera na aëgxacü jiixü. Rü chama rü napexewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatuarü ngewaxüra chame. ¹²—Rü nüma rü marü ínamemare na nhama i naännewa jadexechiäxüçax i norü duūxügü nhama wüxi i jatü trigu naätüna idexechixürtü. Rü ngēmaäcü tá najadexechi i ngēma noxrü ixígüxü na naxütawa nangēxmagüxüçax, notürü ngēma tama noxrü ixígüxü rü tá ínanagu nawa ja jima üxü ja taguma ixoxüne —nhanagürü ga Juáū.

Ngechuchuarü baiechiga

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Rü jexguma nixī ga Gariréaanewa ne naxüxü ga Ngechuchu. Rü

Juáñxítawa nanguxü ga Judáñ ga natüwa, na Juáñ ínabaiexéexüçax. ¹⁴Rü noxri rü tama Ngechuchuxü ínabaiexéechau ga Juáñ. Rü nhanagürü nüxü: —Choxü waxi nixí i namexü na ícubaiexéexü. ¿Rü nhuxäcü i cuma i chauxüítawa cuxüxü na chama cuxü íchabaiexéexüçax? —nhanagürü.
¹⁵Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Name nixí i choxü ícubaiexé i nhuxmax. Erü name nixí i tanaxü i guxüma i ngëma Tupana tuxü muxü —nhanagürü. Rü jexguma ga Juáñ rü: —Ngü —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma marü Juáñ Ngechuchuxü íbaiexéeguvena, rü dexáwa ínaxüächigu ga Ngechuchu. Rü jexgumatama niwâxna ga dauxüguxü ga naâne, rü Ngechuchu nüxü nadau ga Tupanaäe i Üünexü ga wüxi ga mutxucurüü na inagoxü rü nüxna na nanguxü. ¹⁷Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga nhaxü: —Daa nixí ja Chaune ja nüxü changechaüxüchicü, rü poraäcü namaä chataäexüchicü —nhaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Rü jemawena rü Tupanaäe i Üünexü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa Ngechuchuxü naga na jáma Chataná nüxü üxüçax. ²Rü taguma nachibü ga 40 ga ngunexü rü 40 ga chütaxü. Rü jemawena rü nataija. ³Rü jexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxütawa nangu, na nüxü naxüxüçax. Rü nhanagürü nüxü: —Ega aixcuma Tupana Nane cuixígu, ¡rü daa nutagüxü namu na pöoxü nanguxüçax!

—nhanagürü ga Chataná. ⁴Notürü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü:
—Tupanaärü ore i ümatüxü rü nhanagürü:

“Täüxitáma pöoxüca nanamaxéexü i duüxügü, notürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü nixí i duüxügüxü maxéexü”, nhanagürü. ⁵Rü jexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ïñe ga üünene ga Jerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapexegu nanamunagü. ⁶Rü nhanagürü nüxü: —Ega aixcuma Tupana Nane cuixígu, ¡rü nuã cugü rütáe! Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngerüügü i dauxüçüäx na cuxna nadaugüxüçax. Rü naxmexmaä tá cuxü nijauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxüçax”, nhanagürü. ⁷Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Rü Tupanaärü ore i ümatüxü rü nhanagürü ta:

“¡Tama name i nüxü na cuxüxü ja Cori ja curü Tupana!”

nhanagürü. ⁸Rü jexguma wenaxärü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga máxpüne ga máxpüxüchinatapexewa nanaga. Rü jáma Ngechuchuxü nanawex ga guxüma ga nachiüänegü na nhuxäcü jamexéchixü. ⁹Rü Chataná rü nhanagürü nüxü: —Chama chi cuxna chanaxä i guxüma i nhaä cuxü chawéxü i ngëxguma chi chapexegu cucaxápüxüga rü choxü cuicuaxüügu —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chataná! Erü Tupanaärü ore i ümatüxü rü nhanagürü:

“¡Nüxü icuaxüü ja Cori ja curü
Tupana, rü jimaăxüxicatama
napuracü!”

nhanagürü. ¹¹Rü jexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixügachi. Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruügü. Rü Ngechuchuxü narüngüxëegü rü nüxna nadaugü.

**Ngechuchu rü inanaxügü ga norü
puracü ga Gariréaanewa**
(*Mr 1.14-15; Lc 4.14-15*)

¹²Rü jexguma Ngechuchu nüxü ñügu ga na napocuxü ga Juáü ga baiüxëeüruü, rü Gariréaanewa naxü. ¹³Notürü tama iãne ga Nacharétugu narüxäüx, rü iãne ga Caparnáüwa naxü na jexma jaxächiüxücx. Rü guma iãne rü naxtaxa ga Gariréacutüwa najexma ga Jeburáütanüxü rü Natarítanüxü ga duüxügü ixächiügüxüwa. ¹⁴Rü jema nangupetü na janguxücx ga ore ga nuxümaxüci ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaía ümatüxü ga nhaxü:
¹⁵⁻¹⁶“Rü duüxügücx tá nangox i wüxi i ngóonexëeüruü i Jeburáütüri naânewa, rü Nataríaru naânewa, rü Judáütüri tocutüwa rü ngëma nama i taxticutüwa nadaxüwa, rü Gariréaanewa i ngextá duüxügü i tama Judéugü ixígüxü ixächiügüxüwa. Rü ngëmaäcü i ngëma duüxügü ga noxri eänexüwa jexmagüxü, rü tá nüxü nadaugü i wüxi i taxü i ngóonexëeüruü. Rü ngëma duüxügü ga noxri jutüüwa jexmagüxü rü tá nüxü nabaxi i ngëma ngóonexëeüruü”,

nhanagürü ga jema Ichaíaru ore. ¹⁷Rü jexgumaüciü nixü ga inaxügüäxü ga Ngechuchu ga nüxü na jaxuchigaxü ga norü ore ga nhaxü: —¡Nüxü perüxoë i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü äegacü na jiñxü ja Tupana —nhaxü.

**Ngechuchu rü naxcax naca ga
ägümüci ga püchaetanüxü**
(*Mr 1.16-20; Lc 5.1-11*)

¹⁸Rü jexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu jaxüxgu ga Ngechuchu, rü jéma nüxü nadau ga taxre ga jatü ga nügüeneëgü ixígüxü. Rü wüxi rü Chimáü ga Pedrugu äegaxü nixü. Rü to rü Ädrégu äegaxü nixü. Rü nümagü rü ínapüchaegü, jerü woetama püchaetanüxü nixígü. ¹⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Chawe perüxi! Rü chorü puracüwa tá pexü chamugü na chauxütawa penagagüxücx i duüxügü —nhanagürü. ²⁰Rü jexgumatama ga jema taxre, rü jéma nanataxgü ga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxi. ²¹Rü jéamaxüra naxü ga Ngechuchu, rü jéma nüxü nadau ga to ga taxre ga nügüeneëgü. Rü Tiagu nixü ga wüxi, rü Juáü nixü ga to. Rü Zebedéu nanegü nixü ga nümagü. Rü nanatümaä wüxi ga nguewa najexmagü. Rü jéma ínanangáitagü ga norü püchagü. Rü Ngechuchu naxcax naca. ²²Rü jexgumatama jéma nguewa tükü nataxgü ga nanatü. Rü Ngechuchuwe narüxi.

**Ngechuchu nanangúexëe ga
muxüma ga duüxügü**
(*Lc 6.17-19*)

²³Rü guxü ga Gariréaanegu nixügüchigü ga Ngechuchu. Rü wüchigü ga iãnewa, rü duüxügüarü

ngutaquexepatañwa ninguxéetaechigü. Rü duñxügumaä nüxü nixuchiga ga ore ga mexü na nhuxäcü äëxgacü jiñxü ja Tupana. Rü guxüma ga duñxügü ga jema iðaaweeexü rü nanameëxëe ga woo nahnuxrañxü ga norü ðaawe nüxü jexmaxü, rü naxcax nitaanegü.²⁴Rü Ngechuchuxü nacuachigagü ga guxüma ga duñxügü ga Síriaanecäx. Rü naxñtawa nanagagü ga nagúxürañxü ga iðaaweeexü. Rü jematanüwa najexma ga duñxügü ga ngúanemaä iðaaweeexü, rü duñxügü ga poraäcü naxñnewa nangúxü, rü duñxügü ga ngoxo nawa jexmaxü, rü duñxügü ga óxwañgxü, rü duñxügü ga nawáixächigü. Rü Ngechuchu nanameëxëe ga guxüma ga jema.²⁵Rü Ngechuchuwe narüxí ga muxüma ga duñxügü ga Gariréaanecüäx, rü Decaporíchuanecüäx rü Jeruchareñcüäx, rü Judéaanecüäx, rü natü ga Judáñärü tocotucüäx.

Ngechuchu rü mäxpúnnewa nüxü nixu ga Tupanaärü ore

5¹Rü jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga jema muxüma ga duñxügü, rü wüxi ga mäxpúnnewa ínaxüächi namaä ga norü ngúexügü. Rü jema narüto, rü norü ngúexügü nüxü ínachomaëguächi.

Jíxema taäegüechiga

(Lc 6.20-23)

²Rü inanaxigü ga Ngechuchu ga na nangúexëeäxü, rü nhanagürü:³—Tataäegü ja jíxema nüxü icuqxächitanüxë i tûmaärü pecadu rü nüxü rüxoexe. Erü Tupanamexëwa tangëxmagü, rü Tupana rü

marü tûmaärü äëxgacü nixü.⁴—Tataäegü ja jíxema ngechañgüxe, erü Tupana tá tûxü nataäéxëe.⁵—Tataäegü ja jíxema tama tûgü rüjexeragüxe rü meä irüxinüexë, erü tá tanajauxgü i ngëma naäne i Tupana tûmamaä ixunetaxü.⁶—Tataäegü ja jíxema poraäcü tûxü nangúchañxë na Tupanapexewa meä tamaxëxü, erü Tupana tá tûxna nanaxä i ngëma maxü i mexü i naxcax tadaugüxü.⁷—Tataäegü ja jíxema togü i duñxügü tûxü ngechañtümüügxüxe, erü tûmagü rü tá ta Tupanañxü tangechañtümüügxü.⁸—Tataäegü ja jíxema tama chixexügü rüximüexë i tûmaäewa, erü jíxemagü tá tixigü ja Tupanaxü daugüxe.⁹—Tataäegü ja jíxema togüarü chogürüü ixígüxe, erü Tupana rü nanegümaä tá tûxü naxu.¹⁰—Tataäegü ja jíxema togü i duñxügü tûmachi aiexe naxcax na Tupana naxwæxüäcüma meä tamaxëxü. Erü Tupanamexëwa tangëxmagü, rü Tupana rü marü tûmaärü äëxgacü nixü.¹¹—Petaäegü i pema ega duñxügü tacü pemaä ixugüegu, rü chixri pemaä namaxëgu, rü chaugagu doramaä poraäcü chixri pechiga jadexagü.¹²—Rü petaäegüama rü tama pexoegaäegü! Erü dauxüguxü i naänewa tá penajauxgü i wüxi i perü ámare i mexëchixü. Rü ngëma nhuxma pexü ngupetüxü*rü* nixü ga nüxü nangupetüxü ga nuxcümaxügü*xü* ga Tupanaärü orearü uruñgü, jerü ga duñxügü rü nachi rü ta naxaie.

Jucurarüü rü omürüü peixigü i nhama i naänewa (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³—Pema rü nhama jucurarüü peixigü i nhama i naänewa. Erü jima jucura rü ñona na namexëeñxü*rü*, rü ngëxgumarü

ta i pema rü nhama i naānecūāx i duūxūgūrū mexēēruū peixīgū. Notürü ngēxguma chi nangeacagu ja jucūra, ¿rū tacūwa chi i namexū i ngēxgumax? Rü dūcax, rü taxuwama name, rü itanataxmare, rü ngēma duūxūgū nawa nangagü. ¹⁴—Pema rü nhama i naānecūāxārū ngóonexēēruū peixīgū. Rü wüxi ja īāne ja wüxi ja maxpūnewa ngēxmane, rü taxuacüma inicqx. ¹⁵—Rü taxúema wüxi i omüwa tanangixichi na wüxi i caichāūtūgū na tajaxüchixüçax. Notürü wüxi i omüwa tanangixichi na norü üchicaūgu tanaxünagüxüçax, na ngēma tüxü nabaxixüçax ja guxāma ja jíxema jima īwa ngēxmagüxe. ¹⁶—Rü name nixi i duūxūgüpexewa na meā pemaxēxü. Erü ngēmaäcü i pema rü omügürüü tá peinaigü. Rü ngēmaäcü duūxūgū tá nüxü nadaugü i ngēma mexü i pexüxü, rü tá nüxü nicuaxüügū ja Penatü ja dauxüwa ngēxmacü.

Ngechuchu nanangúexéē ga mugüchiga

¹⁷—Tama name i nagu perüxñüē na núma chaxüxü na ichajanaxoxéēxüçax i Tupanaärü mugü ga Muísé ümatüxü, rü jema ore ga nuxcümaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügū namaä nguxéetaegüxü. Notürü núma chaxü na meā chajanguxéēxüçax i ngēma mugü, rü tama na ichajanaxoxéēxüçax. ¹⁸—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu, rü nhuxma taüta na nagúxü i nhama i naâne rü ngēma dauxüwa nüxü idauxü, rü taüta na janguxü i guxüma i ngēma mugüwa nüxü jaxuxü, rü taxucürüwama inajarüxo i ngēma mugü, rü bai i

íraruwa. ¹⁹—Rü ngēmacax ja jíxema tama naga īnuxë i ngēma mugü, rü woo wüxi i tacü i íraxüga tama taxñügu rü duūxügüxü tangúexéēxgu na nümagü rü ta tama naga na naxñüēxüçax, rü jíxema rü tá guxüärü jexera wixweama tatäx i ngextá Tupana äëxgacü ííxixüwa. Notürü jíxema naga īnuxë i Tupanaärü mugü rü duūxügüxü ngúexéēxna tümagü rü ta naga taxñüēxüçax, rü guxüpxewa tá taxü i ngextá Tupana äëxgacü ííxixüwa. ²⁰—Rü pemaä nüxü chixu, rü ngēxguma tama Parichéugü rü ngúexéēruügü i ore i mugüwa nguxéetaegüxüärü jexera meä pemaxëgu, rü tagutáma Tupana äëxgacü ííxixüwa peichocu.

**Ngechuchu nanangúexéē
na tama namexü na texé
tümaeneémaä na nuxü**

(Lc 12.57-59)

²¹—Pema rü marü nüxü pexñüe ga Muíséarü ore ga nuxcümaxügüxü ga duūxügümaä nüxü jaxuxü ga nhaxü:

“¡Táu i pemáëtagüxü! Erü texé

jamáëtaxe rü tá tapocu”,
nhaxü. ²²—Notürü chama rü pemaä nüxü chixu rü texé ja tümaeneémaä nuxë, rü tá tapocu. Rü texé ja tacü tümaeneémaä ixugüxe, rü äëxgacügüpexewa tá tüxü nagagü na tüxü napocuxüçax. Rü texé ja tümaeneéxü ngoxo wogüxe, rü äüçümaxüwa tangëxma, erü ngürüächi tá tapocu nagu ja jima üxü ja ngoxo nagu pocuene. ²³⁻²⁴—Rü ngēxguma tupaucawa Tupanana cunaxâxgu i curü díeru, rü ngēma nüxna cucuaxâchigu na tacüçax cumaä nanuxü i cueneë, ¡rü

ngēxma tupaucagutama naxü i ngēma curü āmare i Tupanana cuxāxchaūxü! ¡Rü cueneēxūtawa naxü, rü namaā jamexēxīra i ngēma cuchi na naxaixü! Rü ngēmawena rü marü name i tupaucacäx cutaegu na Tupanana cujaxāmarexūcäx i curü dīeru.²⁵—Rü ngēxguma chi wüxië wüxi i getanücäx cuxü íxuaxügu, rü ãēxgacüxūtawa cuxü tagaxgu, rü name nixi i namawatama tüxü curüngüxmüxēe na tama ãēxgacüpexewa cuxü tagaxücäx. Erü wüxicana na ãēxgacüxūtawa cunguxü, rü ãēxgacü tá puricháguna cuxü namu na cuxü napocuxücäx.²⁶—Rü aixcumä cumaā nüxü chixu rü tăuxütáma ngēma pocupataüwa ícunguxuchi nhuxmatáta ngixü cuxütanü i guxcü i ngēma dīeru i nüxü ngixü cugetanücü. Rü name nixi i paxa Tupanana peca na pexü nüxü nangechaūxücäx i perü pecadugü na tama pexü napocuxücäx.

Ngechuchu namaā nangúexéetae na tama namexü na wüxi i ngemaā chixexügu rüxñüxü

²⁷—Pema marü nüxü pexinüe ga Tupanaärü mu ga Muísé nuxcüma nüxü ixuxü ga nhaxü:

“¡Tama name i naí i ngemaā na icupexü!”

nhaxü.²⁸—Notürü chama rü pemaā nüxü chixu, rü jíxema texé ja wüxi i ngexü dawenüxé rü tüxü nangúchaūxé na ngímaä itapexü, rü Tupanapexewa rü marü chixexü ngímaä taxü i tūmaäewa.²⁹—Rü ngēxguma chi jima curü tügenexetü pecadu cuxü üxēegu rü ¡noxtacüma najaxu rü jaxügu nanha! Erü narümemaē nixi na jima cuxetüxicatama ijärütaxuxü na tama

guxü i cuxune ijärütaxuxücäx nagu ja jima üxü ja ngoxogü nagu pocuene.³⁰—Rü ngēxguma chi jima curü tügenemexē pecadu cuxü üxēegu, rü name nixi i noxtacüma ícunadae rü jaxügu cujanha. Erü narümemaē nixi na jima cuxmexicatama ijärütaxuxü na tama guxü i cuxune ijärütaxuxücäx nagu ja jima üxü ja ngoxogü nagu pocuene. Rü ngēmaäcü ega woo pexü naguxchagu rü name nixi i nüxna peixígachi i guxüma i chixexü i nagu pejixchaūxü —nhanagürü.

Ngechuchu namaā nangúexéetae na tama namexü na texé tūmamaxü ítäxe
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Muísé rü ūpa nüxü nixu rü jíxema tūmamaxü ítäxe, rü tanaxwaxe i ngixna tanaxä i wüxi i popera i nawa nüxü tixuxü na marü ngixü ítataxü.

³²—Notürü chama rü pemaā nüxü chixu, rü ngēxguma wüxi ja jatü naxmaxü ítäxgu, rü chi tama naí ja jatümaä nangéäexügagu jixígu, rü ãücmemaxüwa ngixü tangémaxée erü ngēmaäcü ngürüächi pecadu ixü. Rü jíxema ngímaä ámaxé i wüxi i nge i marü ngíte ngixü ítäxcü, rü tūma rü ta pecadu taxü.

Ngechuchu namaā nangúexéetae ga unetachiga

³³Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Muísearü ore ga nuxcümaxügüxü ga duüxügümaä nüxü jaxuxü ga nhaxü: “Ngéxguma Tupanaégagu texémaä tacüçäx icuxunetagu, rü name

nixí i cujanguxéē i ngéma curü uneta”, nhaxú. ³⁴—Notürü chama rü pemaã nüxü chixu rü tama name i texéégagu rü exna tacuéagagu wüxi i duüxümaã ipexuneta. Rü tama name i dauxüguxü i naâneéagagu ipexuneta, erü ngéma narüto ja Tupana. ³⁵—Rü tama name i nhama i naâneéagagu ipexuneta, erü Tupanaãrü cuaixcütüchica nixí. Rü tama name i Jerucharéüéagagu ipexuneta, erü Tupana ja guxüärü äëxgacüarü iñane nixí. ³⁶—Rü tama name i cugüéagagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cujae rü taxucürüwa cunaxüchiciü na nachóxüçax rü exna nawaxüxüçax. ³⁷—Rü ngémacax rü ngéxguma icuxunetagu rü nartümemaañ nixí i: —Ngü, tá chanaxü —nhaperügi, rü exna: —Täüxüitäma chanaxü —nhaperügi. Erü guxüma i to i ore i namaã icuxunetaxü, rü ngoxo i Chatanáwa ne ûxü nixí.

**Ngechuchu namaã nangúexéetae na
nhuxäcü namexü na namaã
ichopetüxü i ngéma duüxügi i
chixri tamaã maxëxü**

³⁸Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Tupanaãrü mu ga Muísé nuxcüma nüxü ixuxü ga nhaxü:

“Ngéxguma texé wüxi i duüxüxü icháixetüxéegu, rü tümaxëtümäätama tajangutanüxéé. Rü texé wüxi i duüxüxü ibüepütagu, rü tümapütämäätama tajangutanüxéé”,

nhaxü. ³⁹—Notürü chama rü pemaã nüxü chixu rü tama name i pegütama ípepoxü nüxna i duüxü i chixecümaxü.

Rü ngéxguma texé cuxü pechametuügi, rü marü name i curü tochametuü rü ta icunaxä na ngéma rü ta cuxü tapechametüxüçax rü tama name na cuxütanüxü. ⁴⁰—Rü ngéxguma texé cuxü ijaxuaxüchaügi naxcax i curü dauxüchiru, rü name nixí i curü dejuxüchiru rü ta noxtacüma tüxna cunaxä. ⁴¹—Rü ngéxguma texé cuxü muxgu na wüxi i quirúmetrugu tacü tüxü cuiingexüçax, rü name nixí i taxre i quirúmetrugu tüxü cujange. ⁴²—Rü ngéxguma texé curü ngémaxüçax cuxna caxgu, rü name nixí i tüxna cunaxä. Rü tama name na namaã cuxaüxü i curü ngémaxügi ega texé paxaächi cuxna naxcax caxgu.

**Name nixí i nüxü tangechaü
i törü uwanügi**

⁴³Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Tupanaãrü mu ga Muísé nuxcüma nüxü ixuxü ga nhaxü:

“¡Nüxü nangechaü i cumüci, rü nachi naxai i curü uwanü!”

⁴⁴—Notürü chama rü pemaã nüxü chixu rü: —¡Nüxü pengechaü i perü uwanügi! ¡Rü naxcax pejumuxë i ngéma duüxügi i chixri pemaã chopetüchaüxi! ⁴⁵—Rü ngéxguma ngémaäcü pemaxëgu rü aixcuma Penatü ja dauxüguciü nanegü tá peixigü. Erü nüma rü inanabáixéé ja üäxcü naxcax i mexü i duüxügi rü chixexü i duüxügi. Rü nanapuxéé naxcax i duüxügi i meä maxëxü rü duüxügi i chixri maxëxü.

⁴⁶—Rü ngéxguma chi ngéma duüxügi i pexü ngechaügüxüxüxücatama pengechaügügi, ¿rü tacü rü amare tá

Tupanaxūtawa pejauxgü naxcax i ngēma? Erü ngēma jatügü i Romaärü äëxgacucax díéru ngíxü ideetanüxüwa puracüexü rü ngēgxumarüü nanaxügü.

47—Rü ngēgxuma chi peeneëgxüxicatama perümoxëgu, rü maneca guxü i duüxügürüütama peixígü. Erü woo ngēma duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü, rü ngēgxumarüütama nanaxügü.

48—Rü ngēmacax name nixí na aixcuma meä ipeiwxgüxü ngēma Penatü ja Tupana meä na iwéxürüü.

**Ngechuchu rü norü ngúetanüxüxü
nangúexëe na nhuxäcü
mexü naxügüxü**

6 ¹Rü ngēgxuma tacü rü mexü pexüchaägu, rü name nixí i pexuäe na tama duüxügüpexewa penaxüxü i ngēma na duüxügü pexü dauxücxax rü pexü jacuaxüügxüicax. Erü ngēgxuma duüxügü pexü icuaxüügxüçax mexü pexüxgu, rü Penatü ja dauxügucü rü tãüxüttama ämare pexna naxä. ²—Rü ngēmacax ngēgxuma texéxü curüngüxëe chaägu, rü name nixí i tama poraäcü nüxü cuixuchiga i ngēma. Rü tama name i ngēma duüxügü i togüpexewa meä maxënetaxürüü na cuiñxü. Erü nümagü rü norü me nixí i ngutaquexpataügüwa rü iänemaügüwa nüxü nixuchiga ega tacü rü mexü naxügügu. Rü ngëmaäcü nanaxügü na togü meä nachiga idexagüxüçax. Notürü chama rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü icuaxüügxüxü nixí i norü ämare, rü tãüxüttama nanajauxgü i to i ämare i Tupanaxüttawa.

³⁻⁴—Notürü

i cuma rü ngëgxuma tacü tüxna cuxäxgu ja jíxema ngearü ngëmaxüäxgüxe, rü name nixí i taxüema cuxü dauäcüma na cunaxüxü i ngëma. Rü woo cumücxüchi rü tama name i nüxü na nacuáxü i ngëma. Rü Cunatü ja dauxügucü ja nüxü daucü i ngëma cuxicatama cuxüxü, rü tá cuxna nanaxä i curü ämare.

**Ngechuchu nanangúexëe
ga jumuxëchiga**
(Lc 11.2-4)

⁵—Rü ngëgxuma pejumuxëgugu, rü tama name i ngëma duüxügü i togüpexewa meä maxënetaxürüü peixígü. Erü nümagü rü ngëgxuma najumuxëgugu, rü norü me nixí na chiäcü najumuxëgüxü i ngutaquexpataügüwa rü iänemaügüwa na duüxügü nüxü daugüxüçax. Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü daugüxüxïcatama nixí i norü ämare. ⁶—Notürü ngëgxuma cujumuxëgu, rü name nixí i curü ucapugu cuxücu, rü cunawäxta i curü iäx, rü ngëma cujumuxë namaä ja Cunatü ja bexma cumaäxïcatama ngëma ngëxmacü. Rü ngëgxuma ja jima Cunatü ja Tupana ja nüxü daucü i ngëma cüäcü cuxüxü, rü nüma tá cuxna nanaxä i curü ämare. ⁷—Rü tama name i notüçaxma cunamaxëe i curü jumuxë naxrüü i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü. Erü nümagü rü nagu narüxñüe rü ngëma na namaxëegüäxüçax i norü jumuxë rü Tupana tá nüxü naxñü. ⁸—Rü tama name i ngëma duüxügürüü peixígü, erü woo taüta naxcax ípecaxgu rü Penatü ja

Tupana rü marü nüxǖ nacuqx̄ na tacü pexǖ taxuxǖ. ⁹—Rü ngẽmacax rü nhaācü tá pejumuxégü i pemax:

“Pa Tonatü ja Dauxǖgucǖ, rü aixcuma üunecü cuixī i cumax.

¹⁰|Rü núma naxǖ na torǖ aēxgacü cuixǖcax! Rü tanaxwaxe i curǖ ngúchaū̄ na naxǖgǖ i duǖxǖgǖ i nhama i naānewa ngẽgxumarǖ i dauxǖguxǖ i naānewa na curǖ ngúchaū̄ ínaxǖgǖxürǖ. ¹¹|Rü toxna naxǟ i torǖ ñona i nhama i ngunexǖcax ixixǖ! ¹²|Rü toxǖ nüxǖ nangechaū̄ i torǖ chixexǖ i taxǖxǖ ngẽgxumarǖ i toma rǖ tükǖ nüxǖ na tangechaū̄xürǖ ja jíxema chixexǖ tomaā ügiye!

¹³|Täū̄ i tacü rü chixexǖpexewa toxǖ cuwogǖxǖ na tama nagu tajixǖcax! Notürǖ tanaxwaxe i toxna cudau na tama ngẽma chixexǖ taxǖguxǖcax. Erü cuma rü guxǖguma guxǖärǖ aēxgacü cuixī rü cuporaxǖchi rü cumexéchi. Rü ngẽmaācü jiixǖ”.

¹⁴—Rü ngẽguma pema nüxǖ nüxǖ pengechaū̄ i ngẽma duǖxǖgǖ i chixexǖ pemaā ügiyxǖ, rü Penatü ja dauxǖgucü rü tá ta pexǖ nüxǖ nangechaū̄ i perǖ pecadugü. ¹⁵—Notürǖ ngẽguma tama nüxǖ nüxǖ pengechaū̄ i ngẽma duǖxǖgǖ i chixexǖ pemaā ügiyxǖ, rü Penatü ja dauxǖgucü rü tá ta täǟxütáma pexǖ nüxǖ nangechaū̄ i perǖ pecadugü.

Ngechuchu nanangúexéē ga aurechiga

¹⁶—Rü ngẽguma tama pechibüeācüma Tupanacax pexaureegu rü tama name i pegu

pengechaū̄chíwexéē naxrǖ i ngẽma duǖxǖgǖ i togüpexewa meā maxenetaxǖ. Erü nümagü rü ngẽmaācü nanaxǖgü na togǖ nüxǖ na daugǖxǖcax i ngẽma na Tupanacax naxaureexǖ. Rü aixcuma pemaā nüxǖ chixu rü ngẽma na duǖxǖgǖ nüxǖ daugǖxǖicatama nixī i norǖ āmare. ¹⁷—Notürǖ ngẽguma cuma rü Tupanacax cuxauregu rü name nixī i meā cugü cujauxchametü rü meā cugü curǖxixéēru. ¹⁸—Rü ngẽmaācü i togǖ i duǖxǖgǖ rü täǟxütáma nüxǖ nacuqx̄ na Tupanacax cuxaureexǖ. Rü Cunatü ja bexma cumaā ngẽma ngẽxmacüxicatátama cuxǖ nadau, rü tá cuxna nanaxǟ i curǖ āmare naxcax i ngẽma cuxǖxǖ.

**Nhxacü tükǖ nangẽxma i törǖ
meruū̄gü i dauxǖguxǖ i naānewa**
(Lc 12.33-34)

¹⁹—Rü tama name i pegücax penanutaquexe i muxǖma i perǖ meruū̄gǖ i nhama i naānewa. Erü nhama i naānewa rü paxama nagux i perǖ ngẽmaxǖgü, rü naweane rü paxama nanachixexéē, rü ngítaaxguxǖ rü naxcax nangíxgü. ²⁰—Rü narümemaē nixī i penamuxéē i perǖ meruū̄ i dauxǖguxǖ i naānewa. Erü ngẽma rü täǟxütáma nagux, rü naweane rü täǟxütáma nanachixexéē, rü ngítaaxguxǖ rü täǟxütáma naxcax nangíxgü. ²¹—Erü ngextá ínangẽmaxǖwa i perǖ meruū̄gü, rü ngẽxma nixī iperǖxinǖexǖ.

Taxüneārü omüchiga (Lc 11.34-36)

²²—Cuxetǖgü rü nhama wiixi i omürǖ i nixī i cuxunecax. Rü ngẽguma ngẽma Tupana cuxǖ naxwaxexǖcax

cudaxgu, rü guxūma i curü maxū rü name. ²³—Notürü ngēxguma nhama i naāneärü ngúchaūcax cudaxgu, rü guxūma i curü maxū rü chixexüwa nangēxma. Rü aixcuma nataxuma i ēänexü i ngēmaärü jexera ixixü i Tupanapexewa.

**Texécax tá cumaxü,
Tupanacax
rü exna diérucax?**
(Lc 11.34-36)

²⁴—Taxucürüwa wüxi i duüxü rü nataxrearü coriäx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngēma to rü tá nüxü nangechaü. Rü exna wüxicax rü tá meä napuracü, rü ngēma to rü tá nüxü naxo. Rü taxucürüwa Tupanacax pemaxé, ega perü diéruguama perüxiñüegu.

Tupana rü naxäcügüna nadau
(Lc 12.22-31)

²⁵—Rü ngēmacax pemaä nüxü chixu rü: ¡Täü i pexoegaäégüxü naxcax na tacü tá pengögxüxü rü tacü tá peixaxgüxü, rü tacümaä tá na pexächirugüxü! Erü perü maxü rü õnaärü jexera nixi, rü pexene rü naxchiruarü jexera nixi. ²⁶—¡Düçax penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaä nanguxügüxüçax i norü õna! Notürü Penatü ja dauxügucü rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacax rü guxūma i werigüarü jexera peixigü. ²⁷—Rü taxuwama name na tacüçax pexoegaäégüxü. Erü taxucürüwa ja wüxi e pema rü wüxi i ngoragu rü

ipenamäxächixëe i perü maxü ega woo poraäcü naxcax pexoegaäégügu.

²⁸—¿Rü tüxcüü pexoegaäégü naxcax i pexchiru? ¡Düçax penangugü i ngēma putüragü i ngextámare jaexü i tama puracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü!

²⁹—Notürü pemaä nüxü chixu rü woo guma äëxgacü ga Charumáü ga na namexéchixü ga naxchiru, rü taguma wüxi ga putüracurüü namexéchi.

³⁰—Rü ngēxguma Tupana ngēmaäcü nangaxäegü i ngēma putüragü i nhuxma ngēxmagüxü notürü moxü rü marü taxuxü, rü jexera tá pexna nadau i pemax, Pa Jatügü i Tama Aixcuma Meä Jaxögüxü. ³¹—Rü ngēmacax tama name i pexoegaäégü rü nhaperügügu: —¿Tacü tá tangögxü? rü exna —¿tacü tá tixaxgü? rü exna —¿tacümaä tá taxäxchirugü?

—nhaperügügu. ³²—Erü nhama i naäñecüäx i duüxü rü naxcax nadaugü i guxüma i ngēma pemaä nüxü chixuxü. Notürü pema rü pexü nangēxma ja Penatü ja dauxügucü ja nüéchama nüxü cuácü i pexü na nataxuxü i guxüma i ngēma.

³³—Notürü narümemaaë nixi i Tupanacaxira pedaugü na ngēma nüma pexü nanaxwaxexüxira pexügüxüçax. Rü naëtü tá pexna nanaxä i guxüma i tacü i pexü taxuxü. ³⁴—¡Täü i naxcax pexoegaäégüxü i ngēma moxü tá üpetüxü! Erü ngēma moxüärü ngunexü rü tá nüxü nangēxma i guxchaxügü i namaä ínanguxü. Erü wüxichigü i ngunexü rü nüxü nangēxma i noxrütama guxchaxügü, rü ngēmacax tama name i moxüärü guxchaxügüçax pexoegaäégü i nhuxmax —nhanagüri.

Tama name i togüarü

maxūxū tangugü

(Lc 6.37-38, 41-42)

7 ¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü ta:
—*Täť i togüxū peixuxū na tama
Tupana pexna caxūçax?* ²—Erü
ngēxgumarüü na togüarü maxūxū na
pengugüxürüü, rü Tupana tá pexü
nangugü. Rü ngēxgumarüü na togümaā
penaxüxürüü, rü Tupana tá pemaā
nanaxü. ³—*¿Rü tücxü i nüxü
cudawenüxü i ngēma cueneēärü
üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxcax
cuxoegaäegü i ngēma cuxetüwatama
ngēxmaxü i naipüta i taxü?* ⁴—Rü
ngēguma cuxetüwatama nangēxmagü i
wüxi i naipüta i taxü *¿rü nhuxäcü i
cueneēxü cuchixewexü, rü nhácxü
nüxü:*

“Pa Chaueneēx, cuxü chanajauxchaü i
ngēma curü üxaxetüxü!” —nhácxü?
⁵—Pa Duüxü i Meā Maxnetaxü, rü name
nixi i cunajauxira i ngēma naipüta i
cuxetüwatama ngēxmaxü, rü ngēmaäcü tá
mea nüxü cudau na cunajauxüçax i
ngēma cueneēärü üxaxetüxü. [Rü
ngēmacax name nixi i cuxira nüxü curüxo i
ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü,
rü ngēguma tá cume na nüxü
curüngüxēxüçax i cueneē na nüxü
naxoxüçax i ngēma chixexü i íraxü i
naxüxü.] ⁶—Rü tama name i Tupanaärü
ore i ütinexümaä penachixewe i ngēma
duüxügü i chixecümagüxü i tama
jaxögüchaüxü, erü ngürüächi ngēmacax
peñü nimaxgü. Rü ngēgumartüü tama
name i Tupanaärü oremaä penachixewe i
ngēma duüxügü i tama nüxü
cuaxgüchaüxü, erü tá íanataxgü.

Name nixi i törü jumuxëwa Tupanana

naxcax taca rü naxcax tadaugü rü

iäxwa: Tu tu tu, nhatarügügü

(Lc 6.31, 11.9-13)

⁷—*Tupanana naxcax pecä! rü nüma
tá pexna nanaxä. ¡Rü Tupanaxütagu
naxcax pedau! rü tá nüxü ipejangau. ¡Rü
norü iäxwa: Tu tu tu, nhapegü! rü tá
pexcax najawäxna.* ⁸—Erü guxäma ja
jíxema naxcax íçaxe, rü tanajaxu. Rü
guxäma ja naxcax dauxe, rü nüxü
itajangau. Rü guxäma ja jíxema iäxwa:
Tu tu tu, nhagüxe, rü tá tümacax
niwäxna. ⁹—Rü düçax i pemax, rü
ngēguma chi wüxi i pexacü pexna
caxgu, rü *¿nhuxäcü chi wüxi ja nuta
nüxna pexäxü?* ¹⁰—Rü ngēguma chi
choxnicax pexna nacaxgu rü *¿nhuxäcü
chi i äxtape nüxna penaxäxü?* ¹¹—Rü
pema na pechixecümachiréxü rü nüxü
pecuax na mexü i ämare pexacügüna
pexäxü. Notürü Penatü ja dauxügucü rü
ngēma pema pexacügüna pexäxüärü
jexera tá tüxna naxä ja jíxema naxüítawa
naxcax íçaxe. ¹²—Rü pemaä nüxü chixu,
rü ngēma pema penaxwaxexü i togü
pemaä na naxüxü, rü name nixi i pema
rü ta ngēmaäcütama namaä penaxü. Erü
ngēmaäcü tüxü namu i Tupanaärü ore
ga Muísé ümatüxü rü jema ore ga
nuxcümäxügüxü ga Tupanaärü orearü
uruügü ümatüxü.

iäx i íraxüchiga

(Lc 13.24)

¹³—Name nixi i ngēma iäx i
íraxüwaama peichocu. Erü ngēma iäx i
juwa tüxü gaxü rü ngēma nama i juwa
daxü rü nata. Rü muxüchixüma i

duūxūgū nagu naxī.¹⁴—Notürü ngēma nama i maxūwa nadaxū rü ngēma īāx i maxūcāx nawa ixücxū rü naxíra. Rü noxretama nixī i duūxūgū i nüxū ijangaugüxū.

**Wüxi i nanetü rü norü owa
nixī i nüxū icuáxū**
(Lc 6.43-44)

¹⁵—Rü naxcāx pexuāegü i ngēma dorataqaxgüxū i nügū ixugünetaxū na Tupanaärü orearü uruūgū jixígüxū. Erü nümagü rü petanüwa nangugü, rü nügū mexü i duūxügüneta nixígüxē. Notürü naäewa rü poraäcü chixexügū narüxñüe.¹⁶—Rü pema rü nacümawa tá nüxū pecuax i ngēma duūxügū, ngēxumarüü i wüxicigü i nanetügü rü norü owa na nüxū icuáxürüü ngoxi name rü exna tama. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama uwagü tajaxu. Rü wüxi i chuchuxüwa rü taxucürüwama ori i figu tajaxu.¹⁷—Erü guxüma i nanetü i mexü rü name i norü o. Rü guxüma i nanetü i chixexü rü nachixe i norü o.¹⁸—Rü wüxi i nanetü i mexü rü taxucürüwama nachixe i norü o. Rü wüxi i nanetü i chixexü rü taxucürüwama name i norü o.¹⁹—Rü guxüma i nanetü i tama mexü i norü o rü tajadaxuchi, rü nhuxmachi tajagu.²⁰—Rü ngēxumarüü nacümawa tá nüxū pecuax i ngēma duūxügū i Tupanaärü orearü uruūgüneta ixígüxū.

**Täüxütáma guxüma i
duūxügū nichocu i ngextá
Tupana äëxgacü ííxixüwa**
(Lc 13.25-27)

²¹—Rü tama guxüma i duūxügū i nügū ixugüxū na chorü duūxügū

jixígüxū rü tá nichocu i ngextá Tupana äëxgacü ííxixüwa. Notürü jíxema aixcumá Chaunatü ja dauxügucüga íñüexëxícatátama tixī ja ngéma ichocuxe.²²—Rü ngēxguma ngēma ngunexü i naäneärü guxwa nanguxgu, rü muxüma i duūxügū rü choxü tá nhanagürügū: —Pa Corix, toma rü togü i duūxügümaä nüxü tixu i curü ore, rü cuégagu ítanawoxü i ngoxogü, rü cuégagu tanaxü i muxüma i mexü i taxü i Tupanaärü poramaä taxüxü —nhanagürügū tá choxü.²³—Notürü ngēxguma rü tá nhacharügū nüxü: —Taguma chorü duūxügū peixigü. ¡Rü choxna peixigachi i pema i chixexü ügue! —nhacharügū tá.

**Jatü i Cristuga íñüxü rü jatü i
tama Cristuga íñüxüchiga**
(Mr 1.22, Lc 6.47-49)

²⁴—Rü ngēmacax ja jíxema choxü íñüxü rü naxúxe i ngēma chama tükü chamuxü, rü wüxi ga jatü ga meä naäexü cuácü ga nuta ga tacüétügu üpatacürüü tixī.²⁵—Rü pucü ga tacü ínangu, rü narübai ga taxtü, rü nixüüchi ga wüxi ga poracü ga buanecü rü guma ígu nangu. Notürü guma í rü tama niwaxtaü jerü wüxi ga nutaétügu naxü.²⁶—Notürü jíxema choxü íñüxü rü tama naxúxe i ngēma chama tükü chamuxü, rü wüxi ga jatü ga tama naäexü cuácü ga naxnütigumare üpatacürüü tixī.²⁷—Rü pucü ga tacü ínangu, rü narübai ga taxtü, rü wüxi ga poracü ga buanecü nixüüchi rü nagu nangu ga guma í. Rü niwaxtaü, rü jexma najarüxo ga guxüma —nhanagürü ga Ngechuchu.²⁸Rü jexguma jagúegagu ga Ngechuchu ga na

jadexaxű, rü ga duűxügű rü
nabaixăchiäegü namaä ga norü
nguxëëtae. ²⁹Jerü nüma rü Tupanaärü
poramaä nanangúexëe, rü tama jema
ngúexëerügű ga ore ga mugüwa
nguxëëtaegüxürüň nixü.

Ngechuchu rü wüxi ga
rüchaxünexüçax najataanexëe
(*Mr 1.40-45; Lc 5.12-16*)

8 ¹Rü jexguma guma maxpünawa
janaxüegu ga Ngechuchu, rü
muxüma ga duűxügű nawe narüxí. ²Rü
Ngechuchucax nixü ga wüxi ga jatü ga
chaxünemaä iðaaawecü. Rü
Ngechuchupexegu najacaxápüxü, rü
nhanagürü nüxü: —Pa Corix, ngëgxuma
chi cuma cunaxwaxegu, rü chi cuvä
natauxcha na choxü curümexëexü
—nhanagürü. ³Rü jexguma ga
Ngechuchu rü nüxü ningögü, rü
nhanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwaxe.
¡Rüme! —nhanagürü. Rü jexguma jema
nhaxgu ga Ngechuchu, rü naxcax
nitaane ga guma jatü ga na
nachaxüneäxü. ⁴Rü Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü: —Düçax,
taxuxüütáma cuixu texémaä! ¡Notürü
ngëma paixüttawa naxü, rü cugü ijawex!
¡Rü nüxna naxä i ngëma ämare ga
Muïsé tükü muxü na duűxügű nüxü
cuáxüçax na curümexü! —nhanagürü.

Ngechuchu rü Romacüäx
ga churaragüarü äëxgacüarü
duűxüxü narümexëe
(*Lc 7.1-10*)

⁵⁻⁶Rü Caparnáüwa naxü ga
Ngechuchu. Rü jexguma jéma
nanguxgu, rü wüxi ga churaragüarü

äëxgacü ga capitáü ga Romacüäx rü
Ngechuchucax nixü. Rü Ngechuchuxü
nacaqaxü, rü nhanagürü: —Pa Corix,
chorü duűxü rü nanawäixächi. Rü
ngürücarewa nangëxma i chapatawa, rü
poraäcüxüchima ngúxü ninge
—nhanagürü. ⁷Rü Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü: —Marü tá ngëma
chaxü na naxcax chajataanexëexüçax
—nhanagürü. ⁸Notürü nüma ga capitáü
nanangäxü, rü nhanagürü: —Pa Corix,
chama rü taxuwama chame na
chapatagu na cuxücxüçax. Rü
chanaxwaxe i curü orewaxicatama nüxü
cuixu, rü tá naxcax nitaane i chorü
duűxü. ⁹—Erü chama rü ta rü chorü
äëxgacümxewa changëxma. Rü
chäxmexwa nangëxmagü ta i nhuxre i
churaragü. Rü ngëgxuma chanamuxgu i
wüxi na ngextá naxüxüçax, rü ngëma
naxü. Rü ngëgxuma chaugüxüttawa
naxcax changemagu i to, rü chauxüttawa
nangu. Rü ngëgxuma wüxi i chorü
duűxüxü chamuxgu na tacü na
naxüxüçax, rü choxü nanaxü
—nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma jemaxü
naxñigü ga Ngechuchu rü
nabaixăchiä. Rü nhanagürü nüxü ga
jema duűxügű ga nawe rüxixü:
—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü
taxuüma i Judéugütanüwa nüxü
ichajangau i wüxi i duűxü i nhaä
jatürüü aixcuma jaxöxü. ¹¹—Rü chama
rü pemaä nüxü chixu rü muxüchixü i
duűxügű rü guxüwama tá ne naxü, rü
Tupana äëxgacü iixixüwa tá nachibüe
namaä ja törü oxigü ja Abräü rü Isaqui,
rü Jacú. ¹²—Notürü muxüma i
Abräütanüxügű i Judéugü rü tääxüütáma
nichocu i ngextá Tupana äëxgacü

íixixüwa. Rü eänexüwa tá nawogü. Rü ngéma tá naxauxe, rü tá nixüxchapüttagü —nhanagürü. ¹³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü jema capitáüxü: —; Cupatacax nataegu! Rü tá naxcax nitaane i curü duüxü, erü cujaxö na naxcax tá jataanexü —nhanagürü. Rü jexgumatama naxcax nitaane ga jema capitáüärü duüxü.

**Ngechuchu rü Pedru
naxcax nataanexëe**
(*Mr 1.29-31; Lc 4.38-39*)

¹⁴Rü Pedrupatawa naxü ga Ngechuchu. Rü jáma ngixü nadau ga Pedru naxë ga ngürücaregu irüxäüxcü jerü ijaxaxüne. ¹⁵Rü Ngechuchu ngixmexgu ningögü, rü jexgumatama igauxächi ga jema na jaxaxünexü. Rü íirüda ga ngimax. Rü nhuxmachi naxcax inamexëe ga õna.

**Ngechuchu rü muxüma ga
idaaweexüçax nataanexëe**
(*Mr 1.32-34; Lc 4.40-41*)

¹⁶Rü jexguma marü janaxücuchaügu ga üäxcü, rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga muxüma ga duüxügü ga ngoxoägxüxü. Rü wüxitama ga oremaä Ngechuchu ínanawoxü ga jema ngoxogü. Rü nanameëxëe ta ga guxüma ga jema togü ga idaaweexü. ¹⁷Rü jemaäcü Ngechuchu najanguxëe ga jema ore ga nuxcümäxüxü ga Tupanaärtü orearü uruü ga Ichaía nüxü ixuxü ga nhaxü:

“Rü nüma rü tüxü naporaexëe i ngëxguma ituraegu, rü tüxü narümeexëe i ngëxguma idaaweegu”, nhaxü.

**Duüxügü ga Ngechuchuwe
rüxixchaüxüchiga**
(*Lc 9.57-62*)

¹⁸Rü jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga muxüma ga duüxügü na nüxü íchomaëguächixü, rü norü ngúexügumaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —; Rü ngixä, rü naxtaxaarü tocutüwa taxí! —nhanagürü. ¹⁹Rü wüxi ga ngúexëerü ga ore ga mugüwa nguxëetaexü, rü Ngechuchucax nixü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexëerü Pa Ngechuchux, cuwe charüxüchaü i ngextá cuma ícuxüxüwa —nhanagürü. ²⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangëxma i naxmaügü, rü werigü rü nüxü nangëxma i naxchiäügü. Notürü chama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxü —nhanagürü. ²¹Rü wüxi ga to ga norü ngúexü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Corix, cuwe charüxüchaü, notürü chanaxwaxe i chaunatü tüxü ichajatäxira —nhanagürü. ²²Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —; Noxtacüma chawe rüxü! Rü nüeë i ngëma cutanüxü i tama jaxögüxü ijataxgü i ngëma juexü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü buanecüxü rü
juäpexü ínajachaxächixëe**
(*Mr 4.35-44; Lc 8.22-25*)

²³Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü norü ngúexügü rü ta ínajaxümüçügi, rü inaxäichi. ²⁴Rü ngürtüächi naxtaxaarü ngäxüütügi nüxü naxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü.

Rü guma nguewa rü nijacuchichigü ga dexá. Notürü ga Ngechuchu rü nape.

²⁵Rü jexguma ga norü ngúexügü rü ínanabaixgügü, rü nhanagürögü nüxü: —Pa Corix, ¡toxü rüngüxéë, erü ngémama itabaxügü! —nhanagürögü.

²⁶Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Duüxügü i Tama Aixcuma Jaxögüxü, ¿tüxcü pemuuë? —nhanagürü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü ínarüda. Rü buanecü rü juäpena nachogü. Rü ínachaxächi ga buanecü, rü inajarüxo ga juäpe, rü ínachaxanemare.

²⁷Rü nümagü ga norü ngúexügü rü nabaixächiaëgü, rü nügümäa nhanagürögü: —¿Tacü exna nixí i nhaä jatü rü ngémacax aixrüxü i buanecü rü juäpe rü naga naxínüexü?

—nhanagürögü.

**Jatügü ga Gadaracüäx ga ngoxogü
nawa jexmagüxü**

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadaraarü naännewa. Rü jexguma jáma nangugügu, rü Ngechuchucax jáma nibuxmü ga taxre ga jatügü ga duüxéchíquexetanügu jarüxauchigutanüneixü. Rü jema taxre rü ningoxoäx, rü nidüraexüchi. Rü jemacax taxucürüwama texé jáma namawa taxüpetü. ²⁹Rü jema taxre rü aita naxüe, rü nhanagürögü: —¿Tüxcü toxü nuä cujachixewe, Pa Ngechuchu ja Tupana Nane? ¿Exna nuä cuxü na toxü ícujawoxüxüçax taüta nawa nangujane na Tupana toxü pocuexü? —nhanagürögü.

³⁰Rü jema nachicaaru ngaicamana nachibüe ga muxüma ga

cuchigü. ³¹Rü jema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacaaxügü, rü nhanagürögü: —Rü ngéxguma toxü ícuwoxügu, ¡rü ngéma cuchigüga toxü nachocuxéë! —nhanagürögü.

³²Rü jexguma ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxü: —Écü, ¡ngéma pex! —nhanagürü. Rü jexguma ga jema ngoxogü rü ínachoxü nawa ga jema taxre ga jatügü, rü jema cuchigüga najachocu. Rü nhuxmachi guxüma ga jema cuchigü rü inaxüächi, rü naxtaxacutüarü mäxpüxüwa najarüjuxgü, rü jexma naji.

³³Rü jema cuchigüarü daruügü rü nabaixächiaëgü, rü íänecax nibuxmü. Rü jexguma íännewa nangugügu, rü nüxü nixugügu ga guxüma ga jema ngupetüxü ga nhuxäcü naxcax na jataanegüxü ga jema taxre ga jatügü ga ngoxoäxgüxü.

³⁴Rü jexguma ga guxüma ga jema íänecüäx ga duüxügü, rü Ngechuchuxüítawa naxí. Rü jexguma Ngechuchuxü nadaugügu, rü nüxü nacaaxügü na ínaxüxüxüçax ga jema norü naännewa.

**Ngechuchu rü wüxi ga jatü ga
nawäixächicüçax najataanexéë**

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 ¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü naxtaxaarü tocutüwa naxü, rü noxrütama íännewa nangu.

²Rü jáma guma íännewa rü duüxügü rü Ngechuchuxüítawa nananetaügü ga wüxi ga jatü ga nawäixächicü. Rü jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga nhuxäcü aixcuma na jaxögüäxü ga jema duüxügü rü nhanagürü nüxü ga guma idaawecü: —¡Nataäe, Pa Chaunex! Erü

curü pecadugü rü marü cuixü nüxü changechaü —nhanagürü. ³Rü jéma najexma ga nhuxre ga ngúexéēruügü ga ore ga mugüwa nguxéētaegüxü. Rü nümagü rü nügüäéwa nhanagürögü: —¿Nhaã jatü rü tacü Tupanamaã nixugü? —nhanagürögü. ⁴Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuqxama ga jema naäéwa nagu naxmíüexü. Rü jemacax nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü chixexügu perüxñüe? ⁵—¿Tacü nixi i ngëma rütauxchamaëxü na namaã nüxü ixuxü ja daa nawäixächicü:

“Rü curü pecadugü rü marü cuixü nüxü changechaü”, rü exna:
 “¡Inachi rü iixü!” nhagüxü nüxü?
⁶—Notürü i nhuxma rü tá pexü nüxü chadauxëe na Chaunatu ja Tupana núma choxü muxü na duüxügüaxü nüxü changechaüxüçax i norü pecadugi —nhanagürü. Rü jexguma rü nhanagürü nüxü ga guma nawäixächicü: —¡Inachi, rü najaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü!
 —nhanagürü. ⁷—Rü jexgumatama ga guma nawäixächicü rü inachi, rü napatawa naxü. ⁸Rü jexguma jemaxü nadaugüga ga duüxügü, rü poraäcü namutüe. Rü Tupanaxü nicuqxüügü, rü nhanagürögü: —Moxë, Pa Tupanax, erü cunaporaxëe i nhaä jatü na ngëmaäcü mexü toxcax naxüxüçax —nhanagürögü.

Mateucax naca ga Ngechuchu (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Rü jexguma jéma inaxüächigu ga Ngechuchu, rü jéma nüxü nadau ga wüxi ga jatü ga Mateugu aëgaxü ga jéma rütoxü ga ngextá Romaäärü aëgxacüçax diëru ngixü ínajauxgüüwa jerü woetama jemawa napuracü. Rü Ngechuchu rü

nhanagürü nüxü: —¡Chawe rüxü!
 —nhanagürü. Rü jexguma ga Mateu rü inachi, rü nawe narüxü. ¹⁰Rü Mateupatawa naxü ga Ngechuchu, rü jéma nachibü. Rü ínangugü ta ga muxüma ga togü ga duüxügü ga Romaäärü aëgxacüçax diëru ngixü ínajauxgüüwa puracüexü, rü togü ga duüxügü ga taxüema nacümamaã taäegüxü. Rü jema duüxügü rü jéma mechawa narütogü namaã ga Ngechuchu rü norü ngúexügü. ¹¹Notürü jexguma jemaxü nadaugüga ga Parichéugü, rü Ngechuchuarü ngúexüguna nacagü, rü nhanagürögü: —¿Nhuxäcü i perü ngúexéēruü rü namaã nachibü i aëgxacüarü duüxügü i diëruarü ínajauxgüüwa puracüexü, rü duüxügü i pecaduägxüxü?
 —nhanagürögü. ¹²Rü jexguma jemaxü naxñügü ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxü ga Parichéugü: —Ngëma poraexü rü tama nanaxwaxegü ja duturu, notürü ngëma idaaeweexü nixi i naxwaxegüxü.
¹³—¡Rü ípeixi, rü nawa pengü i Tupanaäärü ore i ümatüxü i nhaxü:

“Chama rü tama chanaxwaxe i chauxcax pejamäx i carnerugü, notürü chanaxwaxe i togü pexü nangechaütümüügü”,
 nhaxü! Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Chama rü tama mexüguna na chauxxüçax nixi i núma chaxüxü, notürü núma chaxü na nüxna chauxxüçax i ngëma pecaduägxüxü na ngëmaäcü nüxü naxoexüçax i nacümagü i chixexügü —nhanagürü.

Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga (Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Rü jexguma ga Juáñ ga baiüxéēruüärü ngúexügü, rü

Ngechuchucax naxí, rü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —Toma i Juáuärü ngúexügü na tixígüxü rü nümagü i Parichéugü rü muëxpüxcüna tama tachibüe erü Tupanagu tarüxiñü. ¿Rü tijxcü i curü ngúexügü rü tama toxrüü Tupanacax naxauregü? —nhanagürügü.

¹⁵Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —¿Exna wüxi i ngígüarü petawa rü pexcax namexü na ngëma nüxna naxugüxü nangechañexü rü naxaureexü ega natanüwa nangëxmagu i ngëma jatü i ngexwacax ämaxü? Maneca tama nixí. Notürü wüxi i ngunexügü rü ngëma jatü i ngexwacax ämaxü rü tá namücüguna nixügachi. Rü ngëma ngunexügü tá nixí i aixcuma naxaureexü i namücügü. ¹⁶—Rü taxüema tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauaxü namaã i wüxi i natüchi i ngexwacaxüxü i taüta nanhaächimüxü. Erü ngëgxuma najauxgu i ngëma naxchiru rü tá nügü ínanaxíráxächi i ngëma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagauxëe i ngëma wexachiru. Rü noxriarü jexera tá nixí i na nagauaxü. ¹⁷—Rü ngëgxumarüü ta rü taxüema ngexwacaxücü ja wüxi rü nagu tajabacuchi i wüxi i naxchixü i marü ngauaxü i naxchäxmünaxcax. Erü ngëgxuma ngëmaäcü naxüxgu rü jima wiü ja ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá najawäixëe i ngëma naxchixü i ngauaxü i naxchäxmünaxcax. Rü ngëxma tá najarütaxu ja wiü rü ngëma naxchixü rü ta. Rü ngëmacax tanaxwaxe ja ngexwacaxücü ja wiü rü ngexwacaxüxü i naxchixügü tajabacuchi. Rü ngëmaäcü tåüxütáma inajarütaxu. [Rü chorü nguxëëetae i ngexwacaxüxü rü

ngëgxumarüü ta nixí na taxucürüwama namaã nawüxiguxü i ngëma nuxcumaxüxü i pecümagü —nhanagürüga Ngechuchu.]

Jáiruxacüchiga rü jema nge ga
Ngechuchuchirugu ingögücüchiga
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Rü jexguma jemaäcü ínangúexëëtaejane ga Ngechuchu, rü naxütawa nangu ga wüxi ga äëxgacü ga Judéugiärü. Rü Ngechuchupexegu najacaxäpüxü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Corix, chauxacü rü ngexwacax iju. Notürü ngëgxuma chi ngëma cuxüxgu rü ngixü cuingögü, rü wena chixarü imaxü —nhanagürü. ¹⁹Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaã jema äëxgacüwe narüxü. ²⁰Rü jexguma jáema naxüjane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixü. Rü naxpechinüchirugu ijangögü. ²¹Jerü ngíma rü nagu irüxinü rü jexguma chi naxchiruxüxücatama jangögümaregu, rü chi ngíxcax nitaane. ²²Notürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngixü nadau ga jema nge. Rü nhanagürü ngixü: —¡Nataäe, Pa Chauxacü! Marü cuxcax nitaane, erü cujaxö —nhanagürü. Rü jexgumatama ngíxcax nitaane. ²³Rü jexguma jema äëxgacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga paxetatanüxü ga marü na ínamemaregüxü na ngixü ijataxgüxü ga jema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáicha rü naxauxe. ²⁴Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü ga jema duüxügü: —¡Ipechoxü i nuä! Erü ngëma bucü rü tama iju. Rü ipemare —nhanagürü. Notürü nümagü

ga duǔxügü rü Ngechuchuxü
nacugüeama. ²⁵Rü jexguma Ngechuchu
ínachoxüxëexgu ga duǔxügü, rü jema
bucüarü ucapugu naxücu. Rü
ngïxmexgu najajauxächi, rü
jexgumatama firüda ga ngimax. ²⁶Rü
guxüwama ga jema nañewa, rü
duǔxügü nüxü nixuchigagü ga jema
Ngechuchu üxü.

**Ngechuchu naxcax najataanexëe ga
taxre ga jatü ga ingexetüxü**

²⁷Rü jexguma jáma ínaxüñxgu ga
Ngechuchu, rü taxre ga ngexetüxü rü nawe
nangëgü. Rü tagaäcü nhanagürügi: —Pa
Ngechuchux, Pa Dawítanüxü, ¡cuxü
tangechaütümüügi! —nhanagürügi. ²⁸Rü
jexguma Ngechuchu guma ï ga nagu
napexünegu naxücuxgu, rü jema taxre ga
ngexetüxü rü naxcax naxi. Rü Ngechuchu
nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Pejaxögüxü
jiixü na chaporaxü na pexü
charümeëxëexüçax? —nhanagürü. Rü
nümagü nanangäxügü, rü nhanagürügi:
—Ngü, Pa Corix, tajaxögü —nhanagürügi.
²⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü
naxëtigügi ningögü, rü nhanagürü nüxü:
—¡Cü pexcax jataane, erü pejaxögü!
—nhanagürü. ³⁰Rü naxcax nitaanegü. Rü
Ngechuchu rü poraäcü najaxucuxëgü na
taxüemaäma nüxü na jaxugüxüçax ga jema
nüxü ngupetüxü. ³¹Notürü jema taxre rü
jexguma jáma ínachoxügu rü guxüwama
ga jema nañewa rü nüxü nixugüeama ga
jema Ngechuchu üxü.

**Ngechuchu rü naxcax najataanexëe
ga wüxi ga jatü ga tama idexacü**

³²Rü jexguma jema taxre ga jatü
íchoüxguwena, rü nhuxre ga duǔxügü

rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi
ga jatü ga tama idexacü jerü ngoxo
nawa najexma. ³³Rü Ngechuchu
ínanataxuchi ga jema ngoxo. Rü
jexgumatama inanaxügü ga na jadexaxü
ga guma jatü. Rü nümagü ga duǔxügü
rü nabaixächiäegü. Rü nhanagürügi:
—Taguma nüxü tadau i nuä
tachiüñänewa i tacü i nhaäruñ ixixü
—nhanagürügi. ³⁴Notürü ga
Parichéugi rü nhanagürügi: —Nhaä
jatü rü ngoxogüarü äexgacü i
Chatanáärü poramaä nixi i ínawoxüäxü
i ngoxogü —nhanagürügi.

**Ngechuchuaxü nangechaütümüügü
ga duǔxügü**

³⁵Rü jema nañewa rü guxüñema ga
íanegügi rü íanexäcügügi nixügüchigü
ga Ngechuchu. Rü wüxicigü ga íanewa,
rü duǔxügüarü ngutaquepeataüwa
ninguxëetaechigü. Rü duǔxügümaä
nüxü nixuchigü ga ore ga mexü na
nhuxäcü äexgacü na jiixü ja Tupana. Rü
nanameëxëe ga duǔxügü ga idaaweexü.
Rü woo nanhxraüxü ga norü daawe
nüxü jexmaxü, rü nanameëxëe. ³⁶Rü
jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga
jema muxüma ga duǔxügü ga naxütawa
ngugüxü, rü nüxü nangechaütümüügü.
Jerü carnerugü ga ngearü daruüäxürü
nanaxixächiäegü, rü tama nataäegü.

³⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü ga norü ngüexügi:
—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü
nangëxma i muxüchixü i duǔxügü i
ímemaregiixü na jaxögüäxü i Tupanaäärü
ore. Notürü nanoxreçpxü i Tupanaäärü
puracütantüxü na namaä nüxü
jaxugüxüçax i ngëma ore. ³⁸Rü

ngēmacax name nixí i duūxūgüärü jora ja Tupanana naxcax peca i perü jumuxëwa na jamugüäxüçax i norü puracütanüxü i orearü uruögü na ngëma duūxügümäa nüxü jaxugüxüçax i norü ore i mexü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu nanade ga 12 ga norü
ngúexügü na toxnamana
namugüäxüçax**
(*Mr 3.13-19; Lc 6.12-16*)

10 ¹Rü jexguma ga Ngechuchu, rü jema 12 ga norü ngúexügümäa naca. Rü nüxna naxäga rü nanaporaexëe na ínawoxüäxüçax ga ngoxogü rü nameëxëëäxüçax ga duūxügü ga idaaweexü ga woo nanhuxraüxü ga daawe nüxü jexmaxü. ²Rü nhaä nixí ga naëggagü ga jema 12 ga Ngechuchuarü ngúexügü ga imugüxü. Rü natanüwa rü Chimáu ga Pedrugu aëgacü nixí ga naëru ixixü. Rü to nixí ga Pedrueneë ga Ädré. Rü to nixí ga Tiagu rü to nixí ga Tiagueneë ga Juáu. Rü jema taxre rü Zebedéu nanegü nixígü. ³Rü togü nixí ga Piripi, rü Baturuméu, rü Tumé, rü Mateu ga Romaärü aëgxacüçax diëruarü jauxwa puracüchirécü. Rü togü nixí ga Tiagu ga Arupéu nane, rü Tadéu. ⁴Rü to nixí ga Chimáu ga iporaäecüütü. Rü to nixí ga Juda ga Icarióti ga jixcama bexma cúäcü Ngechuchuxü íxuaxüxü.

**Ngechuchu rü norü ngúexügüxü
nimugü na nüxü janaxugüexüçax
ga norü ore**
(*Mr 6.7-13; Lc 9.1-6*)

⁵Rü Ngechuchu najamugü ga jema 12 ga norü ngúexügü. Rü nüxna naxäga, rü

nhanagürü: —⁶Täüxüitäma natanüwa pexí i ngëma duūxügü i tama Judéugü ixígüxü! ⁷Rü täüxüitäma Chamáriacüäx i duūxügürü iänegüwa pexí! —Notürü chanaxwaxe i ngëma Judéugü i carnerugürü ijarütauxexütanüwa pexí. ⁸—⁹Rü ngëma natanüwa nüxü pejartüxu na marü jangaicaxü ja Tupana na norü aëgxacü jíixü! —¹⁰Rü penameëxëëx i ngëma duūxügü i idaaweexü! ¹¹Rü wena penamaxëëx i ngëma duūxügü i marü juexü! ¹²Rü penameëxëëx i ngëma duūxügü i chaxünemaä idaaweexü! Rü ngëma duūxügü i ngoxogü nawä ngëxmagüxü ¹³Rü nüxü ípenawoxüx! Rü tama name i penaxätanü ega texéü perümxëëxgu, erü pema rü pexü nangetanümare i ngëma pora. ¹⁴—¹⁵Rü täüxüitäma ípeingearü díëruäxgü na perü tacüçax petaxegüxüçax rü bai i perü chacu i perü namawaü! ¹⁶Rü wüxitama i pexchiru ípeinge, rü bai i perü chapatu, rü bai ja perü caxüchigüxü ja naixmenaxä ípeinge! Rü pemaä nüxü chixu rü wüxi i puracütanüxü rü name nixí i ngëma duūxü i nüxü napuracüüxüitäwa nachibü. ¹⁷Rü ngëxguma wüxi ja iännewa rü exna wüxi ja iänexäcüwa pengugügü i pemax, ¹⁸Rü naxcax pedax i wüxi i duūxü i mecumaxü! ¹⁹Rü ngëmaxütagu perücho nhuxmatáta ipexiächi i ngëma iännewa! ²⁰Rü ngëxguma jima ípatagu pechocugu, rü meä tá nüxü perümxegü i ngëma duūxügü i ngëma ngëxmagüxü rü: “²¹Tupana pexü rüngüxëëx!” nhaperügügü tá nüxü. ²²Rü ngëxguma ngëma duūxügü rü meä pexü najauxgu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Notürü

ngēxguma tama meā pexū najauxgu i napatawa rū nhaperügüü tá nüxū:

“Marū name i toxnamana taxī”, nhaperügüü tá. ¹⁴—Rū ngēxguma wüxi ja īwa rū exna wüxi ja īanewa duūxügü tama meā pexū jauxgüu rū tama nüxū naxinüechaūu i perü ore, j̄rū ipêchoxū! Rū ngēxguma ipêchoxüu, j̄rū meā pegü ipêpagütü i perü üxaxücutü, na ngēmawa nüxū nacuaxgüxüçax na chixexü na naxügüxü i ngēma duūxügü! ¹⁵—Rū aixcuma pemaā nüxū chixu rū ngēma ngunexü i nagu nagúxü i naāne, rū Chodomacüäx rū Gomoracüäx i duūxügüarü jexera Tupana tá nanapocue i ngēma duūxügü i tama meā pexū jauxgüxü.

Guxchaxügü i tá ngupetüxü

¹⁶—Düçax, aūcümaxüwa pexū chamugü, ngēxgumarüü i carnerugüxü aigütanüwa imugüxürrüü. j̄Rū ngēmacax penaxwaxe i äxtapegürüü pexuāegü, notürü muxtucugürüü taxuüma i chixexü pexügü! ¹⁷—j̄Rū pegüna pedaugü! Erü duūxügü rū tá pexū ínajauxü, rū aëxgacügixüttawa tá pexü nagagü na pexü napocuexüçax. Rū ngutaquexepataügugu tá pexü niçuaixgü. ¹⁸—Rū chaugagu tá aëxgacügü ja tacügüpexewa pexü nagagü. Rū ngēmaäcü tá chauchigagu peidexagü napexewa i ngēma aëxgacügü rū napexewa i ngēma duūxügü i tama Judéugü ixígüxü. ¹⁹—Notürü ngēxguma aëxgacügüpexewa pexü nagagü na pexü napocuexüçax, j̄rū taxuüçaxtámá pexoegaäegü na tacümaä tá penangäxüxü rū exna tacüxü tá namaä

na peixuxü! Erü ngēxguma nawa nanguxgu na peidexagüxü, rū Tupanaäe tá pexü nanguxēe na tacüxü tá namaä peixuxü. ²⁰—Rū tāuixütáma pema nixī i peidexagüxü, notürü Tupanaäe i Üünexü tá nixī i pewe idexaxü. ²¹—Rū nügüeneegüwa rū tá nügü ínaxuaxügü na aëxgacügü jamaxgüxüçax. Rū ngēxgumarüü tá ta nanatügü rū naxäcügüxü ínaxuaxügü, rū naxäcügü rū nanatügüxü tá ínaxuaxügü na aëxgacügü tükü imaxgüxüçax. ²²—Rū chaugagu tá guxü i duūxügü pechi naxaie. Notürü jíxema aixcuma jaxöömäxé i chorü ore rū tama choxü ítäxe, rū jíxema tá tixī ja najaxúxe i ngēma maxü i taguma gúxü. ²³—Rū ngēxguma wüxi ja īanewa rū duūxügü pexü daixchaügu, rū name nixī i peibuxmü ja jima īanewa, rū nái ja īanewa pexī. Rū aixcuma pemaā nüxū chixu rū tautátama guxüne ja Judéugüarü īanewa pengugü naxüpa na chataeguxü i chamax. ²⁴—Rū taxuüma i wüxi i ngúexü rū norü ngúexëerüüxü narüjexera. Rū taxuüma i wüxi i coriarü duūxü rū norü corixü narüjexera. ²⁵—Rū ngēma norü ngúexëerüüxü üpetüxürüü tátama nüxü naxüpetü i ngēma norü ngúexü. Rū ngēma norü corixü üpetüxürüü tátama nüxü naxüpetü i ngēma norü duūxü. Rū ngēxguma duūxügü rū ngoxo i Beuchebú choxü nawogüegu, j̄rū nhuxäcü tá pexü naxu i pemax?

Name nixī na Tupanaxü imuüexü (Lc 12.2-7)

²⁶—Rū ngēmacax j̄tāu i nüxü pemuuëxü i ngēma duūxügü! Erü

guxūma i ngēma cūācü üxū rü tá nangoxoma. Rü guxūma i ngēma nhuxma duūxūgūcax ëxüguxū, rü jixcūra rü tá nüxū nacuaxgūama.

²⁷—Rü guxūma i ngēma pemaāxīcatama nüxū chixuxū, ¡rü meā duūxūgūcax penangoxēē! Rü guxūma i ngēma bexma pemaā nüxū chixuxū, ¡rü tagaācü guxū i duūxūgūmaā nüxū peixu! ²⁸—¡Rü tāū i nüxū pemuuēxū i ngēma duūxūgū i pexū daixchaūxū! Erü taxünexūxīcatama nimaxgū. ¡Notürü name nixī i nüxū pemuuē ja jima Tupana! Erü núma nüxū nangēxma i pora na jamáaxūcax i pexene rü na napocuāxūcax i peār rü ta i ngēma ngextá ngoxoguxū ñapocuxūwa.

²⁹—¿Tama exna wüxitachinü i díerugu namaā petaxe i taxre i werixacigü? Notürü bai i wüxi i ngēma werixacü rü nhaxtūanegu nangu, ega tama nanaxwaxegu ja Penatü ja Tupana.

³⁰—Rü woo i pejae rü Tupana rü wüxicigü rü najaxugü, rü nüxū nacuax na nhuxre ngēmaxxū. ³¹—Rü ngēmacax ¡tāū i pemuuēxū! Erü pema rü muxūma i werixacigüarü jexeraxūchi pexū nangechaū ja Tupana.

**Jíxema duūxūgūpexewa tūgū
ixuxé na Ngechuchu ja
Cristuarü duūxūgū tiixū
(Lc 12.8-9)**

³²—Rü guxāma ja texé i nhama i naānewa i duūxūgūpexewa tūgū ixuxé na chorü duūxū tiixū, rü chama rü tá ta Chaunatü ja dauxūgucüpexewa tūxū chixu na chorü duūxū tiixū i túmax.

³³—Notürü texé ja nhama i naānewa i duūxūgūpexewa tūgū ixuxé na tama

chorü duūxū tiixū, rü chama rü tá ta Chaunatü ja dauxūgucüpexewa tūxū chixu na tama chorü duūxū tiixū i túmax.

**Ngechuchugagu nixī i
jatojexū i duūxūgū
(Lc 12.51-53; 14.26-27)**

³⁴—Rü tama name i nagu perüxinüe na núma chaxūxū na guxū i duūxūgū rü wüxigu naxinüēxūcax. Notürü pemaā nüxū chixu rü núma chaxū na chaugagu jatojexūcax i duūxūgū. ³⁵—Rü nuā chaxū na wüxi ja jatü rü tama nanatümaā wüxigu naxinüxūcax, rü wüxi i Paxü rü tama naēmaā wüxigu naxinüxūcax, rü wüxi i naneāx rü tama ngixēmaā na wüxigu naxinüxūcax.

³⁶—Rü ngēmaācü wüxi ja Íwa, rü nügütanüxūmaā tátama naxuwanüäxgū.

³⁷—Rü jíxema texé ja choxū na tangechaūxūärü jexera túmanatüxū rü exna túmaēxū ngechaūxē, rü taxucüruwama chorü duūxū tixī. ³⁸—Rü jíxema tama jaxna namaā ñüxē i ngēma guxchaxūgū i chaugagu túmacax ínguxū rü ngēmaācü chawe rüxūxē, rü taxucüruwama chorü duūxū tixī. ³⁹—Rü texé ja tūgū maxēechauñex rü tá itajarütaxu. Notürü texé ja chauxcax juxe rü tá tanajaxu i maxū i taguma gúxū.

**Ãmarechiga
(Mr 9.41)**

⁴⁰—Rü texé ja pexū jaxúxe rü choxū nixī i tajaxuxū. Rü texé ja choxū jaxúxe

rü jima núma choxű mucü ja Chaunatüxű nixĩ i tajaxuxű.⁴¹—Rü texé ja wüxi i orearü uruň i Tupana ngẽma muxüxű jaxúxe, rü ngẽmatama āmare i wüxi i orearü uruň jaxuxüraüxű tátama tajaxu. Rü texé ja wüxi i jatü i mecumaxüxű jaxúxe erü namecüma, rü ngẽmatama āmare i wüxi i jatü i mecumaxüxű jaxuxüraüxű tátama tajaxu.⁴²—Rü texé ja wüxi i copuãcu i dexá i gauxchiüxű nüxna ãxẽ i ngẽxürütüxű i chorü buxügü i chawe rüxiňű, rü aixcumaxüchi tá tanajaxu i tümaärü āmare —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Juáu ga baiüxëerüü nanamu ga
nhuxre ga norü duüxügü na
Ngechuchuxüttawa ijadaugüxüçax**
(Lc 7.18-35)

11 ¹Rü jexguma nüxű nachaxgu ga Ngechuchu ga na jaxucuxëgüäxű ga jema 12 ga norü ngúexügü, rü inaxüächi ga jáma na duüxügüxű nangúexëexüçax rü naxunagüäxüçax ga ore ga mexü ga guxüne ga ïanegü ga jema naännewa jexmagünewa.²⁻³Rü Juáu ga baiüxëerüü rü napocu. Notürü nüxű nacuáchiga ga jema Ngechuchu üxü. Rü jemacax ga Juáu rü Ngechuchuxüttawa nanamugü ga nhuxre ga norü duüxügü na nüxna jacagüxüçax rü aixcuma Cristu ga nüxű ínañguxëegüçü jiixű, rü exna to tá jiixű ja Cristu.⁴Rü Ngechuchu nanangäxű rü nhanagürü nüxű ga jema duüxügü: —;Pewoegu rü Juáumaä nüxű pejartüxu i ngẽma pematama nüxű pedaugüxű rü nüxű pexíñüexü!⁵—;Rü namaä nüxű peixu rü ngẽma ngexetügüxű rü marü

nidauchigü, rü ngẽma ichixeparaxű rü marü inachigü, rü ngẽma chaxüneägxüxű rü marü naxçax nitaanegü, rü ngẽma ngauchixëgüxű rü marü ningoxnamachixëgü, rü ngẽma juexű rü wenaxärü namaxě, rü ngẽma ngearü ngẽmaxüägxüxű rü marü namaä nüxű tixu i Tupanaärü ore i mexü!⁶Rü tataäe ja jixema texé ja tama choxű rüxoxe —nhanagürü ga Ngechuchu.⁷Rü jexguma nwoegüxgu ga jema Juáu ga baiüxëerüüärü duüxügü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Juáuchiga na jadexaxű. Rü nhanagürü nüxű ga duüxügü: —;Tacü nixĩ ga pema ípejadaugüxű ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxäpataxüwa? —;Exna wüxi ga ngẽxürüüxümare ga jatü ga nhama dexne ga buanecü jaxiäxtanücüüxëecürtüü ixixű nixĩ ga ípejadaugüxű?⁸—Rü exna ega tama guma ípejadaugügu, ;rü tacü nixĩ ga ípejadaugüxű? ;Exna wüxi ga jatü ga poraäcü nügü ngaxäéexü jiixű ga ípejadaugüxű? Pema nüxű pecuax i ngẽma poraäcü nügü ngaxäégxüxű rü äëxgacügü ja tacügüpatawa nangëxmagü.⁹—;Tacü exna nixĩ ga ípejadaugüxű? ;Exna wüxi ga Tupanaärü orearü uruüxű? Ngẽmáäcü aixcuma jema nixĩ ga ípejadaugüxű. Rü pemaä nüxű chixu rü Juáu ja baiüxëerüü rü tama wüxi i ngẽxürüüxümare i Tupanaärü orearü uruü nixĩ.¹⁰—Rü Juáuchiga nixĩ ga naxümatüxű ga jema Tupanaärü ore ga nhaxű:

“Cupexegu chajamu i chorü orearü ngerüü na cuxçax namexëeäxüçax i duüxügürü maxü”,

nhaxű. ¹¹—Rü aixcuma pemaā nüxű chixu rü guxű i duűxűgütanuwá rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruű i Juáű ja baiűxěēruűärü jexera ixixű. Notürü jíxema Tupana äęxgacü ífixixűwa wixwexüchi üxe, rü Juáűärü jexera tixi. ¹²—Rü jexguma noxri ínanguxgu ga Juáű ga baiűxěēruű, rü inaxügű ga duűxűgüaxű na poraăcü nangúchaňxű na jachocuxűcax i ngextá Tupana äęxgacü ífixixűwa. Rü nhuxma rü muxűma i duűxűgü rü poraăcüxűchima nüxű nangúchaň na ngéema jachocuxűcax. ¹³—Rü guxűma ga Tupanaärü orearü uruügürü orewa, rü ore ga mugü ga Muísé ümatüxűwa rü nüxű nixuchigagü na ínanguégaxű ja Cristu na äęxgacü na jíixűcax. Rü jemaăcü nixi nhuxmata ínangu ga Juáű. ¹⁴—Rü ngěxguma chi pejaxöguchaňgu i nhaă chorü ore, rü pemaă nüxű chixu rü Juáű ja baiűxěēruű nixi ja jima janguxěēcü ga jema ore ga guma nuxcümamaxűcü ga orearü uruű ga Ería ga ípenanguxěēcüchiga ümatüxű. ¹⁵—Rü jíxema áčhixěgüxe, ırü naga taxinüe i ngéema ore! —nhanagürü. ¹⁶Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —¿Tacügu tá chanangu i nhaă duűxűgü i nhuxma maxěxű? Maneca nhaă duűxűgü rü taxuxümaăma nataăegü ngěxgumarü i nhuxre i buxügü i nügumaă iňxtüwa rütogüxű, rü íxixäwaxegüxű, rü tagaăcü namüctigüxű nhagüxű:

¹⁷“Marü wowerumaă pexcax tapaxetagü, notürü tama ípexüächitanüxű. Rü marü ngechaň i wijaegu pexcax tawijaegü, notürü tama pexauxe”, nhagüxű. Rü ngéema buxügürü i nixi i nhaă duűxűgü.

¹⁸—Jerü núma naxű ga Juáű ga baiűxěēruű rü tama pőö nangox rü tama wíi najaxaxü. Rü jexguma ga nümagü rü: “Nangoxoăx” nhanagürügü nüxű. ¹⁹—Rü nhuxmachi núma chaxű i chama ja Tupana Nane na duűxűxű chíixű. Rü chama rü ına changox rü wíi chajaxaxü. Rü ngěxguma i nümagü rü taanüxűchixű rü ngäxwaxexű choxű nawogüe. Rü nüxű nixugüe rü pecaduăgxüümaă chaxämücü, rü namaă chaxämücü i ngéma duűxűgü i Romaärü äęxgacücax diëru ngixű ideetanüxű. Notürü Tupanaärü cuax rü meăma nangox tümawa ja jíxema aixcuma nawe rüxiň —nhanagürü ga Ngechuchu.

Íanegü ga tama Tupanaga ínüene (Lc 10.13-15)

²⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga na jangagüäxű ga jema duűxűgü ga guma íanegüçüňax ga ngextá jexeraăcü ínaxüaxűwa ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaă naxüxű. Rü poraăcü najangagü, jerü jema duűxűgü rü tama nüxű narüxoe ga norü chixexű. ²¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Rü wüxi i ngechaň nixi i pexcax, Pa Corachíucüňaxgü rü Pa Bechaídacüňaxgü, jerü jexguma chi Tiruarü íanewa rü Chidáňärü íanewa chanaxüxgu ga jema mexügü ga cuaxrüügü ga Tupanaärü poramaă petanüwa chaxüxű, rü woo ga na poraăcü jachixexű ga jema duűxűgü rü nuxcümama chitama nüxű narüxoe ga jema nacüma ga chixexű, rü poraăcüxűchi chima nügumaă nangechaňgü rü naxauxe, jerü chi nügü nicuaxächitanü ga na japecaduăgxüxű.

²²—Notürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napocuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Tirucüãxgü rü Chidáucüãxgürü jexera tá pexü napocue i pemax, Pa Corachíucüãxgü rü Bechaídacüãxgüx.

²³—Rü pemax, Pa Caparnáucüãxgü i Duãxgüx, ¿rü pema nagu perüxinüégu rü dauxüguxü i naãnewa tá ipexixü? Pemaã nüxü chixu rü naãnetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ípocuxüwa tá nixi i pewogüxü. Rü jexguma chi Chodomaãrü iãnewa chanaxügxu ga jema mexügü ga cuãxruügü ga Tupanaãrü poramaã petanüwa chaxüxü, rü guma ãane ga nuxcüma norü pecadugagu ijärüxonüne rü nhuxma rü chi nangëxma. ²⁴—Notürü pemaã nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napocuexü i pecaduãxgüxü, rü ngëma ngunexügu rü Chodomacüãxgürü jexera tá pexü napocue i pemax, Pa Caparnáucüãxgüx —nhanagürü.

**Chauxçax pexi na chauxütagu
perüngüéexüçax**

(Lc 10.21-22)

²⁵Rü jexguma rü nhaãcü najumuxë ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —Pa Chaunatü ja Dauxüguxü i Naâne rü Nhama i Naâneãrü Jorax, cuxü chikuaxüü, erü nhaã chorü ngúexügüxü nüxü cucusxëe i nhaã ore i naxchaxwa icuicúxü i duãxgü i nhama i naãnewa nüxü cuãxüchigüxü. ²⁶—Rü moxë cuxna chaxä, Pa Chaunatüx, erü cuma cunaxwaxe na ngëmaãcü cunaxüxü —nhanagürü. ²⁷Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxä i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü

Chaunatüxicatama choxü nacuax na texé chiixü i chama i Nane. Rü tama guxüma i duãxgü aixcuma nüxü nacuax na texé jiixü ja Chaunatü. Rü chama ja Nane, rü ngëma duãxgü i Chaunatüxü nüxü chadauxéechauãxüxicatama nixi i aixcuma nüxü cuãxgüxü na texé jiixü ja Chaunatü. ²⁸—¡Rü nuã chauxütawa pexi i guxáma i pema i ngëma nuxcümaãxü i mugüarü auregu ipaexe rü guxáma i pema ja ngechaügüxe! Rü chama tá pexü icharüngüéexé. ²⁹—¡Rü penajaux i ngëma pemaã nüxü chixuxü rü chauxütawa naxcçax pengué! Erü chama rü jaxna pemaã chaxñü rü taguma chaugü icharüta. Rü chauxütawa tá nüxü ipejangau i perü taãé i aixcuma ixixü. ³⁰—Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexinüexü. Rü ngëma naxcçax pexna chacqçü rü tama naguxcha na penaxüxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu
nicäüetanü ga ngüixchigaarü
ngunexügu**

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 ¹Rü wüxi ga ngüixchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügumaã trigunecigu nixü. Rü nataijae ga norü ngúexügü, rü jemacax inaxiäcüma joxocüne triguta nicäüetanü, rü inajangöetanü. ²Rü jexguma jemaxü nadaugüga ga Parichéugü rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Düçax i curü ngúexügü rü chixexü naxüe. Erü ngüixchigaarü ngunexügu napuracüe, rü nachuxu nixi i ngëma —nhanagürü. ³Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —¿Taguma

exna poperawa nüxǖ pedau ga tacü na naxǖxǖ ga nuxcümäxǖcǖ ga aëxgacǖ ga Dawí ga jexguma natajaxgu ga nüma rü natanüxǖgi? ⁴—Rü Tupanapatagu naxücu rü nanangȫx ga jema pȫu ga üünexǖ ga Dawíçax rü natanüxǖgicax chuxuxǖ ga na nangȫxgǖaxǖ. Jerü paigüçacicatama nixī ga jema pȫu. ⁵—Rü pemax, Pa Parichéugǖx ḫtaguma exna nawa pengǖ ga jema ore ga mugüpanegu Muïsé ümatüxǖ ga nhaxǖ rü marü name i paigü rü ngǖxchigaarū ngunexǖgu napuracüe i tupauca ja taxünewa? Rü ngëma rü tama wüxi i pecadu nixī naxcax i ngëma paigü. ⁶—Notürǖ pemaä nüxǖ chixu rü nuä petanüwa nangëxma i wüxi i duüxǖ i tupauca ja taxüneärǖ jexera ixixǖ i Tupanapexewa. ⁷—Notürǖ pema rü tama nüxǖ pecuax i nhuxǖ nhaxǖchiga nixī i ngëma Tupanaärū ore i ümatüxǖ i nhaxǖ:

“Chama rü tama chanaxwaxe i chauxcax pejamax i carnerugǖ, notürǖ chanaxwaxe i togǖ pexǖ nangechaütümǖügi”,

nhaxǖ. Rü ngëxguma chi meä nüxǖ pecuaxgǖ i ngëma ore, rü tau chima chixri nachiga peidexagǖ i nhaä chorǖ ngúexǖgi i taxuüma i chixexǖ ügxǖ i Tupanapexewa. ⁸—Rü chama i Tupana Nane na duüxǖxǖ chiīxǖ, rü aixcuma ngǖxchigaarū jora chixī —nhanagürǖ ga Ngechchu.

Wüxi ga jatǖ ga jumécüchiga
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Rü jexguma jema nachicawa ínaxǖxgu ga Ngechchu, rü guma ïäneärǖ ngutaquexepataǖgu naxücu. ¹⁰Rü jema najexma ga wüxi ga jatǖ ga norǖ wüxicacüüwa jumécü. Rü nümagǖ ga

Parichéugǖ rü naxcax nadaugǖ ga nhuxäcǖ norǖ aëxgacügǖxǖtawa Ngechuchuxǖ na ínaxuaxǖxǖ. Rü jemacax Ngechuchuna nacagǖe, rü nhanagürǖ: —¿Namexǖ jiixǖ na texé naxcax jataanexëeñǖ i wüxi i daawexǖ i ngǖxchigaarū ngunexǖgu? —nhanagürǖ. ¹¹Rü Ngechchu nanangäxǖ, rü nhanagürǖ: —¿Texé i petanüwa rü ngëxguma chi ngǖxchigaarū ngunexǖgu wüxi i perǖ carneru puchugu nguxgu, rü taux exna i ngëxgumatama ípejadaugǖxǖ rü ípenatǖächixǖ woo ngǖxchigaarū ngunexǖ jixigu? ¹²—Notürǖ Tupanapexewa rü wüxi i duüxǖ rü poraäcüxǖchima wüxi i carneruarǖ jexera nixī. Rü ngëmacax name nixī i mexǖ taxǖ i woo ngǖxchigaarū ngunexǖ jixigu —nhanagürǖ. ¹³Rü nhuxmachi ga Ngechchu rü nhanagürǖ nüxǖ ga guma jatǖ ga jumécü: —¡Ijarüwexächimex! —nhanagürǖ. Rü guma jatǖ rü inajarüwexächimex, rü jexgumatama narümemex, rü naï ga naxmex ga mexünertǖ nixī. ¹⁴Rü jexguma jemaxǖ nadaugǖga Parichéugǖ, rü ínachoxǖ ga jéma. Rü inanaxügie na naxcax nadaugǖxǖ ga nhuxäcǖ tá na Ngechuchuxǖ jamaxgǖxǖ.

Ore ga Ngechuchuchigaxǖ nixu ga nuxcümäaǖcǖ ga orearǖ uruǖ

¹⁵Rü jexguma Ngechchu nüxǖ cuächigagu na Parichéugǖ na jamaxgüchaǖxǖ, rü ínaxǖxǖ ga guma ïänewa. Rü muxǖma ga duüxǖgǖ rü nawe narüxī. Rü nüma ga Ngechchu rü nanameeñëe ga guxǖma ga jema duüxǖgǖ ga idaaweeexǖ. ¹⁶Rü duüxǖgǖna naxaga na tama nüxǖ jaxugüexǖcax na texe na jiixǖ ga

nümax.¹⁷Rü jemaäcü nanaxü ga Ngechuchu na janguxéêaxüçax ga jema ore ga nuxcumaxüçü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaía nüxü ixuxü ga nhaxü:

¹⁸ “Daa nixi ja chorü duüxü ja chamatama nüxü chaxunetacü rü nüxü changechaüçü rü namaä chataäexüchicü. Rü Chauäe i Ünrexü rü nüxna tá chanamu. Rü nüma tá guxü i duüxügi i tama Judéugü ixigüxümaä nüxü nixi i ore i mexü i aixcuma ixixü.¹⁹Rü tagutáma ngextá texémaä niporagacüä rü taxüemaätáma ngextá nipura. Rü tagutáma texé namagüwa nüxü taxinü na natagaxü.²⁰Rü nüma rü tääxütáma nanadai i ngëma duüxügi i norü òwa turaexü, rü tääxütáma inajanaxoxeä i ngëma duüxügi i íraruwatama jaxögüxü. Rü ngëmaäcü tá nixi nhuxmatáta guxü i nañnewa nangu i ngëma norü ore i aixcuma ixixü.²¹Rü guxü i duüxügi i tama Judéugü ixigüxü rü tá naxcax naxi na ngëmaäcü naxxitawa najauxgüäxüçax i norü maxü i taguma gúxü”,
nhanagürü ga Ichaía.

Parichéugü rü Ngechuchuxü
ngoxoarü poramaä
puracüxü nawogüe
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)

²²Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga jatü ga ngoxoäcü ga ngexetüçü rü

tama idexacü. Rü Ngechuchu nanamexeä. Rü guma jatü rü jexgumatama nidauchi rü nidexa.²³Rü guxüma ga duüxügi rü nabaixächiäegü ga jexguma jemaxü nadaugügu. Rü nhanagürügü: —¿Taux exna daa jiixü ja Dawí nane ja Cristu?

—nhanagürügü.²⁴Notürü jexguma jemaxü naxinüegü ga Parichéugü, rü nhanagürügü: —Nhaä jattü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Beuchebúarü poramaä nixi i ínawoxüäxü i ngoxogü —nhanagürügü.²⁵Notürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuaxama ga tacügu na naxinüexü. Rü jemacax nhanagürü nüxü: —Ngëxguma chi wüxi i nachiüñanecüäx i duüxügi nügü itojequ rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxeä. Rü ngëxguma chi wüxi ja íñanecüäx rü exna wüxi ja ícüäx nügümaä nuëechagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxeä.²⁶—Rü ngëxguma chi Beuchebú nügütama ítaxüchigu rü nügütama jamaxgu, ¿rü nhuxäcü chi äexgacüecha jiixü?²⁷—Rü pemax, Pa Parichéugü, rü choxü peixuxgu rü Beuchebúarü poramaä íchanawoxü i ngoxogü. Notürü ngëxguma chi Beuchebúarü poramaä íchanawoüxgu i ngoxogü, ¿rü texéarü poramaä nixi i perü ngüexügi rü ínawoxüäxü i ngoxogü? Rü ducax, rü ngëma perü ngüexügütama nixi i pexcax nangoxéexü na ípetüexü.

²⁸—Notürü pemaä nüxü chixu rü aixcuma Tupanaäe i Ünrexüärü poramaä nixi i íchanawoxüäxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxü chacuäx eä na marü núma petanüwa nanguxü ja Tupana, na perü äexgacü jiixüçax.²⁹—¿Rü nhuxäcü texé wüxi ja jatü ja poracüpatagu taxücu na tanapuxüäxüçax i norü ngëmaxügi, ega tama tajanaixiragu i noxrix? Rü ngëxguma

tajanañixiraguxicatama nixí i nüxna tanapuxüxü i norü ngëmaxügü ja jima jatü ja poracü. ³⁰—Rü jíxema tama choxü ngechaüxé rü chauchi taxai. Rü jíxema tama choxü rüngüxéexé na Tupanacax tananutaquexexü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexé. ³¹—Rü ngëmacax pemaä nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i guxüma i pecadugü i duüxügü ügüxü rü guxüma i norü dexagü i chixexü. Notürü jíxema Tupanaäe i Üünexümaä tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tükü nüxü nangechaü i ngëma chixexü. ³²—Rü guxáma ja texé ja tacü chamaä ixugüxe rü Tupana tá tükü nüxü nangechaü i ngëma. Notürü texé ja Tupanaäe i Üünexümaä tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tükü nüxü nangechaü i ngëma, rü bai i nhama i naännewa, rü bai i dauxüguxü i naännewa.

Wüxi i nanetü rü norü owa nixí i nüxü icuáxü na tacü rü nanetü jiixü
(Lc 6.43-45)

³³—Rü ngëguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Notürü ngëguma wüxi i nanetü rü nachixexgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixí i nüxü icuáxü ngoxi name rü exna tama. ³⁴—Pa Äxtapearü Duüxügüx, ¿nhuxäcü i mexü i orexü peixuxü ega pematama rü pechixecümagu? Erü ngëma ore i peaxmaä nüxü peixuxü rü peäewa nixí i ne naxüxü. ³⁵—Wüxi ja meci ja jatü rü mexü i orexü nixu, erü naäewa rü aixcuma mexügu narüxinü. Notürü wüxi i jatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü naäewa rü chixexügu narüxinü. ³⁶—Rü chama pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu naguxü i naäne, rü Tupana

rü tá nüxna naca i guxü i duüxügü naxcax i guxüma i ore i chixexü i nüxü jaxuxü i nhama i naännewa. ³⁷—Erü ngëma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxü nangugü, rü tá cumaa nüxü nixu ngoxita cume i napexewa rü exna tama —nhanagürü ga Ngechuchu.

Duüxügü ga tama jaxögüchaüxü rü naxcax ínacagü ga to ga cuqxruü ga Tupanaärü poramaä üxü
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸Rü jexguma rü nhuxre ga Parichéugü rü Judéugüarü ngúexéeruügü ga ore ga mugüwa nguxéétaegüxü rü nhanagürüga Ngechuchuxü: —Pa Ngúexéeruüx, cuxü tadauxchaü na cunaxüxü i wüxi i cuqxruü i mexü i Tupanaärü poramaä cuxüxü —nhanagürüga. ³⁹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Nhaä duüxügü i chixecümagüxü rü tama jaxögüxü rü naxcax ínacagü i wüxi i cuqxruü i mexü i Tupanaärü poramaä üxü. Notürü jema cuqxruü ga nuxcümäxüci ga Tupanaärü orearü uruü ga Jonaxü ngupetüxüxüxíca tátama nadaugü. Rü taxuütáma i to i cuqxruü nüxü tadauxée i nhaä duüxügü. ⁴⁰—Rü jexgumarüü ga Jona ga tamaëxpüx ga ngunexü rü tamaëxpüx ga chütaxü choxni ga taxü ga barejaänüwa na najexmaxü rü wenaxärü na nangóxü, rü ngëgumarüü tá ta nixí i chama i tamaëxpüx i ngunexü rü tamaëxpüx i chütaxü i chatáxüwa changëxmaxü. Notürü wena táxarü changox. ⁴¹—Rü ngëguma naäneärü guxgu rü Tupana rü nhaä duüxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga,

rü nuxcümäxügütü ga Níniwecüäx ga duüxügütü rü tá inachigü. Rü Tupanapexewa tá ínanaxuaxügütü i nhaä duüxügütü i nhuxma maxëxü. Jerü nümagü ga Níniwecüäx rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü ga jexguma Jona namaä nüxü ixuxgu ga Tupanaärü ore. Notürü nhuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Jonaärü jexera ixixü. ⁴²—Rü ngëgxuma naäneärü guxgu rü Tupana rü nhaä duüxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngima ga nuxcümäxüäga Chabáaneärü äëxgacü rü tá iichi. Rü tá íinanaxuaxü i nhaä duüxügütü i nhuxma maxëxü. Jerü ngima rü jaxüwaxüchi ne ixü na äëxgacü ga Charumáüxü naxñüxüçax ga nhuxäcü poraäcü nüxü na nacuaxüchixü. Notürü nhuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Charumáüärü jexera ixixü.

Ngoxo ga taeguxüchiga

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴—Rü ngëgxuma wüxi i ngoxo rü wüxi ja jatüwa ínaxüüxgu, rü dauxchitawa i ngextá taxuéma íxäpataxüwa rü nu ne nanaxümare. Rü naxcax nadau na ngexta na nangüxüçax. Rü ngëgxuma taxuxguma nüxü ijangauxgu na ngexta nangüégaxü, rü nagu narüxüni na wena nataeguxü naxcax ja jima jatü ga noxri nawa ínaxüxüchirécü. Rü ngëgxuma nataegugu, rü nüxü inajangau ja jima jatü na wüxi ja í ja ngëäcúne rü mexéene rü meä nabixichinerüü na jiixü. ⁴⁵—Rü ngëma ngoxo rü ínixü rü naxcax najadau i to i 7 i ngoxogü i norü jexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma rü

jima jatügu najachocu, rü ngëxma naxächiügütü. Rü ngëgxuma ja jima jatü rü noxriarü jexera nachixe. Rü ngëgxumartüü tá ta nüxü naxüpetü i nhaä duüxügütü i chixecümagüxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ítangugü ga Ngechuchuarü mama rü naäneëgü

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Rü jexguma duüxügümaä íjadxajane ga Ngechuchu, rü jéma tangu ga naë rü naäneëgü. Rü ípataarü duxétigu tarücho, rü Ngechuchumaä tidexagüchaü. ⁴⁷Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —Jéa duxétüwa tangëxma ja cue rü cueneëgü, rü cumaä tidexagüchaü —nhanagürü nüxü. ⁴⁸Notürü Ngechuchu nanangäxü ga jema duüxü ga namaä nüxü ixuxü ga jema ore, rü nhanagürü nüxü: —¿Texé tixi ja chae? ¿Rü texé tixi ja chaueneëgü? —nhanagürü. ⁴⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügütü naxuneta, rü nhanagürü: —Düçax, daxe tixi ja chae, rü daagü nixi ja chaueneëgü. ⁵⁰—Erü guxäma ja texé ja naxüxe i Chaunatüärü ngúchaü, rü jíxema tixi ja chaueneë rü chaunejax rü chae —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga cuaxruü ga wüxi ga jatü ga toecügu ixuxü

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹Rü jematama ngunexügu ga Ngechuchu rü ínaxüxü nawa ga guma í ga nagu napexüne. Rü naxtaxaänaciüwa najarüto. ²Rü muxüma ga duüxügütü rü jéma naxcax

nangutaquexegü. Rü jemacax düxwa wüxi ga nguegu nixüe ga Ngechuchu, rü guma nguewa narüto. Rü guxüma ga duüxügü rü jexma naxnecütexegu nachigü. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü muxüma ga ore ga cuaxruüwa nanangüexëe ga duüxügü. Rü norü nguxëetaewa rü nhanagürü: —Rü wüxi ga jatü ga toecü rü trigumaä nanagüane. ⁴Rü jexguma trigumaä nagüaneägu, rü nhuxre ga guma trigu rü namacüwagu naji. Rü ínangugü ga werigü, rü nanawecu. ⁵Rü náigü ga trigu rü nutatanügu naji ga ngextá ínachixcacüwa ga waixümü. Rü paxa narüxügü ga guma trigu, jerü ga waixümü rü tama najaxcü. ⁶Rü jexguma nangunagüga üäxcü, rü narüngëgxü ga guma trigu. Rü najue jerü tama poraäcü nixämäxä. ⁷Rü náigü ga trigu rü toranecüga naji. Rü jexguma najaegu ga toragü, rü guma triguxü inawocu, rü nanadai. ⁸Notürü náigü ga trigu rü mexü ga waixümügu naji. Rü jexguma najaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxü rü wüxitireewa rü 100 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náireegüwa rü 60, rü náireegüwa rü 30. ⁹Rü jíxema ächixëgxü, þrü nagu tarüxinüe i ngëma ore! —nhanagürü.

Tacüçax nixí ga jema ore ga cuaxruügüga ixuxü
(*Mr 4.10-12; Lc 8.9-10*)

¹⁰Rü jexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucax naxí, rü nüxna nacagüe, rü nhanagürü: —Pa Corix, ¿Tüxcüü i cuaxruügüga cujaxuäcüma cunangüexëexü i nhaä duüxügü?

—nhanagürügü. ¹¹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Tupana rü pexüxícatama nüxü nacuaxëe i ngëma ëxüguxü na nhuxäcü äëxgacü jiixü i númax. Notürü nüma i togü i duüxügü rü tama nüxü nüxü nacuaxëe i ngëma. ¹²Rü texé ja aixcuma naga ínuxë i chorü ore, rü Tupana rü jexeraäcü tá tüxü nüxü nacuaxëe. Rü ngëmaäcü tá tüxü nangëxma i taxü i cuqx. Notürü texé ja tama naga ínuxë i nhaä ore rü Tupana tá tüxna nanajaxu i ngëma íraxü i cuqx i tüxü ngëxmachiréxü. ¹³Rü ngëmacax nixí i ore i cuaxruümaä chanangüexëexü i ngëma duüxügü. Erü nümagü rü woo nüxü nadaugügu, rü nhama tama nüxü nadaugüxürüü nixigü. Rü woo nüxü naxinüegü, rü nhama tama nüxü naxinüexürüü nixigü. Rü tama nüxü nacuaxgüéga. ¹⁴Rü aixcuma ngëma duüxügüchiga nixí ga jema Tupanaäru ore ga nuxcumaxücü ga norü orearü uruü ga Ichaíá nüxü ixuxü ga nhaxü:

“Rü ngëma duüxügü rü tá aixcuma nüxü naxinüe, notürü tâüxütáma nüxü nacuaxgüéga i tacüchiga na jiixü i ngëma nüxü naxinüexü. Rü aixcuma tá nüxü nadaugü, notürü tâüxütáma nüxü nacuaxgxü na tacüchiga jiixü i ngëma nüxü nadaugüxü. ¹⁵Erü ngëma duüxügü rü tâüxütáma nüxü nacuaxgüchaü i chorü ore, rü naxchaxwa tá nügü narütütamachixegü rü tá naxchaxwa napexetügü. Rü ngëmaäcü tá nanaxügü na tama nüxü nadaugüxüçax i ngëma

mexű i naxcax chaxüxű, rü tama nüxű naxñüëxüçax i chorü ore, rü tama nüxű nacuaxgüxüçax na nhuxäcü chama chanaxwaxexüäcüma na namaxëxű, rü tama chauxcax nadaugüxüçax na chanamaxëxëxüçax”, nhanagürü. ¹⁶Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Notürü pemax, Pa Chorü Ngúexügüz, rü petaäégü erü pexetügümäätama nüxű pedaugü i ngëma chaxüxű rü pexmachixëmaätama nüxű pexñüë i chorü ore. ¹⁷—Rü aixcuma pemaä nüxű chixu rü muxüchixű ga nuxcümaxügüz ga Tupanaärü orearü uruügü rü muxüchixű ga duüxügü ga imecümaxü, rü nüxű nadaugüchaň i ngëma nhuxma chauxütawa nüxű pedaugüxü. Notürü tama nüxű nadaugü. Rü nüxű naxñüëchaň i ngëma ore i nhuxma chauxütawa nüxű pexñüëxű. Notürü tama nüxű naxñüë —nhanagürü.

Ngechuchu rü meä nanangoxëe ga jema ore ga toecüchigagu jaxuxü
(*Mr 4.13-20; Lc 8.11-15*)

¹⁸Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —¡Düçax, iperüxñüë na nhuxű nhaxüchiga jiixű i ngëma ore i cuaxruü i toecüchiga! ¹⁹—Rü guma trigu ga namagu jixünerüü tixigü ja jíxema nüxű ñüexü i ore i mexű na nhuxäcü äëxgacü jiixű ja Tupana notürü tama nüxű cuaxgüxe i nhuxű nhaxüchiga na jiixű i ngëma ore. Rü tumaxüütawa nangu i Chataná, rü tükü nüxű inajarüngümäëxü i ngëma ore i tumaäewa ngëxmachiréxű. ²⁰—Rü

guma trigu ga nutatanügu jixünerüü nixi i ngëma duüxügü i nüxű ñüexü i Tupanaärü ore rü taäeäcüma najauxgüxü. ²¹—Notürü ngëma na tama aixcuma nagu naxñüëxű i ngëma ore, rü paxächitama najaxögü, rü jixcüra ngëguma ngëma oregagu guxchaxügü nüxű üpetügü rü ęxna duüxügü nachi aiegu, rü ínanataxgü i ngëma ore. ²²—Rü guma trigu ga toranecügi jixünerüü nixi i ngëma duüxügü i Tupanaärü orexü ñüexü rü jaxögüxü. Notürü nhama i naäneärü ngëmaxügütax oegaäégüxü, rü ngëmaguama rüxñüëxű, rü düxwa nüxű inajarüngümäëxü i ngëma ore. Rü guxüma i ngëma rü Tupanaärü orexü nüxű narüroxéen na tama aixcuma meä Tupanawe naxñüçax i ngëma duüxügü. ²³—Notürü guma trigu ga mexű ga waixümügi jixünerüü nixi i ngëma duüxügü i nüxű ñüexü i Tupanaärü ore, rü nüxű cuaxgüxü i tacüchiga na jiixű, rü naga ñüexü rü meä naxcax maxëxü. Rü tümåxë rü guma trigu ga 100 püxü nawa ínguxuchinerüü tixi. Rü tümåxë rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü tixi. Rü tümåxë rü guma 30 püxü nawa ínguxuchinerüü tixi —nhanagürü ga Ngechuchu.

Cuaxruü ga chixexü ga natüane ga trigutanügu toxüchigagu ixuxü

²⁴Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruüxű duüxügümää nixu, rü nhanagürü: —Rü ngëma Tupana na äëxgacü ixixű, rü wüxi ga jatü ga mexű ga trigu naänegu tocürüü nixi. ²⁵—Notürü jexguma ínapejane rü wüxi ga norü uwanü ga nachi aixü rü jéma

naxū. Rü naēchita jexma trigunecigu najatogü ga chixexū ga natüane. Rü nhuxmachi ínixū. ²⁶—Rü jexguma naxügügu ga trigu rü najaegu rü jexwacax jaxoxgu, rü jema natüane rü ta nangox. ²⁷—Rü jexguma ga jema jatüarü duüxügü, rü namaā nüxū najarüxugü, rü nhanagürügü:

“Pa Corix, cuma rü cuanegu rü trigoxicachirex ngēxma cuto. ²⁸Notürü nhuxācü i nhuxma rü chixexū i natüane rü ta ngēma naxügxü?” nhanagürügü. ²⁸—Rü jexguma ga jema naāneärü jora, rü nhanagürü nüxū:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauchi aixū nixí i ngēma ngexü wagüxü” nhanagürü. Rü jexguma ga norü duüxügü rü nüxna nacagü, rü nhanagürügü:

“Pa Corix, ²⁹cunaxwaxexū na tanawoxüxü i ngēma chixexū i natüane?” nhanagürügü. ²⁹—Notürü nüma ga norü cori rü nhanagürü nüxū ga jema norü duüxügü:

“¡Nüétama ngēma nangēxmagü! Erü ngēxguma chi penawoxüxgu, rü ngürüächi trigumaä chi ta penangauxëe na penawoxüxü. ³⁰—Rü narümemaä nixí i nüétama ngēma najaе nhuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngēxguma rü ngēma tá chanamugü i chorü puracütanüxü, rü tá nanawoxüxira i ngēma chixexū i natüane. Rü tá ínanagoxüçüta, rü nhuxmachi tá ínanagu. Rü ngēmawena tá najabüxgü i trigu, rü naxchiügu tá choxü namaā nanguxügü” nhanagürü.

Cuaxruü ga motachachiregu ixuxü (Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruüxü duüxügümaä nixu, rü

nhanagürü: —Rü ngēma Tupana na äexgacü ixixü, rü wüxi ja motachachire ja wüxi ja jatü naānegu toxünerüü nitachigü. ³²—Rü woo naxíraxüchichirex ja jima naxchire, notürü ngēxguma naxüxgu rü najaxgu, rü wüxi i nanetü i taetaxü nixí. Rü ngēmacax i werigü rü natanüwa naxí, rü ngēxma najarüxüchialiügü —nhanagürü.

Cuaxruü ga pōüärü **pxeéruügu ixuxü** (Lc 13.20-21)

³³Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuaxruüxü duüxügümaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —Rü ngēma Tupana na äexgacü ixixü, rü nhama pōüärü puxeéruü i íraxüü nixí na guxüwama nanguxü. Rü ngēxguma wüxi i ngecü rü taxüraxü i ngirü pōüchara namaā üéügu, rü ngēma pōüärü puxeéruü rü woo naxíra rü najaþuxëe i guxüma i ngirü pōüchara —nhanagürü ga Ngechuchu.

Cuaxruügu ixuxü ga oremaä nidexa ga Ngechuchu na janguxëeäxüçax ga Tupanaärü ore (Mr 4.33-34)

³⁴Rü guxüma ga jema ore ga Ngechuchu duüxügümaä nüxü ixuxü, rü cuaxruügu jaxuäcüma namaā nüxü nixu. Rü jemaäcüxicatama nixí ga namaā nüxü jaxuxü. ³⁵Rü jemaäcü nanaxü ga Ngechuchu na janguxëeäxüçax ga jema Tupanaärü ore ga nuxcümäxüçü ga norü orearü uruü ga Ichaía ümatüxü ga nhaxü:

“Chama rü cuaxruügu ixuxü i oremaä tá duüxügümaä

chidexa. Rü tá namaă chanangox   i ng  ma cuax i   x  gux   ga jexguma noxri na  ne ix  g  gumama iic  x  ”, nhax  .

Ngechuchu nanangox   e   na tacüchiga ji  x   ga jema cuaxru   ga chixex   ga natüane ga trigutan  gu tox  chigagu ixux  

³⁶R   Ngechuchu ínajamugü ga du  x  g  , r   guma    ga nagu napex  negu naxücu. R   nor   ng  ux  g   r   j  ma naxc  x nax  , r   nhanag  r  g   n  x  : —Pa Corix, ;toma   nangox   e   na tacüchiga ji  x   i ng  ma chixex   i nat  anegu ixux   i ore! —nhanag  r  g  .
³⁷R   jexguma ga Ngechuchu r   nhanag  r   n  x  : —R   jima mex   i triguma   toec  , r   n  ma nix   ja Tupana Nane ja du  x  x   i x  c  . ³⁸—R   ng  ma na  ne i nagu natoex  , r   nhama i na  ne nix  . R   ng  ma mex   i trigu r   ng  ma nix   i du  x  g   i Tupana  r   du  x  g   i x  g  x  . R   ng  ma chixex   i nat  ane, r   ng  ma nix   i du  x  g   i Chatan    r   ix  g  x  . ³⁹—R   ng  ma nor   uwan   i chixex   i nat  anema   na  chita na  negu jatoex  , r   ng  ma nix   i Chataná. R   ng  ma ngunex   i nagu nabuxux   i trigu r   na  ne  r   g  xchiga nix  . R   ng  ma purac  tan  x   i triguar   buxwa purac  lex  , r   Tupana  r   orear   ngeru  g   i daux  c    x   nix  g  . ⁴⁰—R   ng  xgumar  i i ng  ma chixex   i nat  ane r   na nawox  x   r   nh  xmachi na ínagux  , r   ng  xgumar  i t   ta nix   i na  ne  r   g  xgu. ⁴¹—R   chama i Tupana Nane na du  x  x   chi  x  , r   t   chanamu i chor   orear   ngeru  g   i

daux  c    x   na nade  x  c  x i ng  ma du  x  g   i chixex     g  x   r   ng  ma du  x  g   i   t  gu  x   chixex     g  x  e  x  . R   t   ínanawox  . ⁴²—R   t   t  x  xet  wa najawocu. R   ng  ma t   naxauxe r   t   nix  xchapt  tag  . ⁴³—Notürü gux  ma i ng  ma du  x  g   i Tupanaga   n  x  , r   t     xc  r   i inabaixg   i next   Tanatü ja Tupana   exgac   iixixüwa. R   j  xema   chix  g  xe, ;r   n  x   tax  n  e i ng  ma ore! —nhanagürü.

Cuaxru   ga tax   ga di  eru ga ic  x  gu ixux  

⁴⁴R   Ngechuchu r   to ga ore ga cuaxru  x   du  x  g  ma   nixu, r   nhanagürü: —R   ng  ma na nor     exgac   na ji  x   ja Tupana r   nhama w  xi i uiru i w  xi i na  negu ic  x  r   i du  x  g  c  x namex  chi. R   w  xi ja jat   r   ng  guma n  x   ijangauxgu i ng  ma uiru, r   paxa wena ng  ma na  negu najac  x. R   ta  e  c  ma nama   nataxe i gux  ma i nor   ng  max  g   na naxc  x nataxex  c  x i ng  ma na  ne na noxr   ji  x  c  x i ng  ma uiru —nhanagürü.

Cuaxru   ga nuta ga ngax  e  ru   ga tatan  c  gu ixux  

⁴⁵R   nhanagürü ta ga Ngechuchu: —R   du  x  g   r   nhama w  xi i taxetan  x   i nutagü ja ngax  e  ru  c  x daux  r   i nix  g   na pora  c   naxc  x nadaug  x   na nor     exgac   ji  x   ja Tupana. ⁴⁶—R   ng  ma taxetan  x   r   ng  guma d  xwa n  x   ijangauxgu ja w  xi ja nuta ja ngax  e  ru   ja gux  i  r   jexera mex  chic  , r   nama   nataxe i gux  ma i nor   ng  max  g   na naxc  x nataxex  c  x ja jima nuta ja mex  chic  , na noxr   ji  x  c  x.

Cuaxruū ga püchagu ixuxū

⁴⁷—Rü ngēma Tupana na aēxgacü ixixū rü wüxi i pücha i naxtaachiüwa namaä ipüchaexū rü nagúxíraüxū i choxni namaä ijaxuxüxürüü nixī. ⁴⁸—Rü ngēguma naxääcuxgu i ngēma pücha, rü ngēma püchaetanüxū rü naxnecüpechinügu ínanatüachigü. Rü ngēma narütogü rü najadexchi i ngēma mexū i choxni, rü pexchigu nananucu. Rü ngēma tama ingóxū i choxni rü ínanawogü. ⁴⁹⁻⁵⁰—Rü ngēgumarüü tá nixī i ngēguma naguxgu i naäne. Erü Tupanaärü orearü ngeruügü i dauxüçüäx, rü núma tá naxī. Rü tá najadexchi i ngēma mexū i duüxügü nüxna i ngēma ichixexū, rü tá üxüxetüwa najaawocu i ngēma duüxügü i chixexū. Rü ngēma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütagü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngexwacaxügüxū rü nuxcümaügüxū i ngēmaxügüchiga

⁵¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüna naca, rü nhanagürü: —¿Nüxü pecuáxü jiixü na Ɂacüchiga jiixü i ngēma pemaä nüxü chixuxü? —nhanagürü. Rü númagü nanangäxügü rü nhanagürügü: —Ngémäacü, Pa Corix, nüxü tacuax —nhanagürügü. ⁵²Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü ngēguma wüxi i ngúexëerü i ore i mugüwa nguxëetaexü aixcuma nüxü cuaxgu na nhuxäcü aēxgacü jiixü ja Tupana, rü nanaxwaxe na meä nüxü nacuáxü i ngēma nuxcümaxüxü i Tupanaärü ore rü nhaä ngexwacaxüxü i chorü ore rü

ta, ngëgxumarüü i wüxi i cori i norü taxepatawa duüxügüçax inawéxü i norü ngēmaxügü i ngexwacaxügüxü rü norü ngēmaxügü i nuxcümaxügüxü ta —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Nacharétuwa najexma

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³Rü jexguma Ngechuchu nüxü rüchaxgu ga jema ore ga cuaxruügüxü na jaxuxü, rü inaxüächi ga jéma. ⁵⁴Rü guma íäne ga nawa najaxüne ga Nacharétuwa naxü. Rü guma íäneärü ngutaquexepataügu naxcü rü jéma nanangüexëe ga duüxügü. Rü jema duüxügü rü nabaixächiäegü namaä ga norü ore. Rü nhanagürügü: —¿Ngextá nüxü nacuax i ngēma nguxëetae? ¿Rü nhuxäcü nüxü nacuax na naxüäxü i ngēma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaä naxüxü? ⁵⁵—¿Taux exna i daa jiixü ja carpinteru ja Juche nane ja María ngïne, ja Tiagu rü Juche rü Chimáü rü Juda naëneë ixicü? ⁵⁶—¿Rü taux exna i naëjaxgü rü nuxma tatanügu naxächiügüxü? ¿Rü ngēguma i ngextá jiixü i najauxäxü i ngēma nüxü nacuáxü? —nhanagürügü. ⁵⁷Rü jemacax ga duüxügü rü tama nüxü inarüxñtuechaü. Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Guxüma i togü i duüxügü rü namaä nataäegü i wüxi i Tupanaärü orearü uruü. Notürü ngēma orearü uruüchiüänewatama rü duüxügü rü tama namaä nataäegü —nhanagürü. ⁵⁸Rü jema duüxügütanüwa rü tama poraäcü nanaxü ga mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, jerü

tama nüxű najaxōguchaű ga jema duűxügű.

Naju ga Juáū ga baiűxéēruű

(*Mr 6.14-29; Lc 9.7-9*)

14 ¹Rü jema ngunexűtigu nixĩ ga Gariréaneärü aěxgacü, ga Erudi rü Ngechuchuxű nacuáchigaxű. ²Rü Erudi rü norü duűxügümäaň nhanagürü: —Jima nixĩ ja Juáū, ga baiűxéēruű rü marü wena namaxű. Rü ngëmacax nüxű nangëxma i pora na naxüâxű i ngëma mexügű i taxügű i Tupanaärü poramaă naxüxű —nhanagürü. ³Rü jema nhanagürü, jerü nümatama ga Erudi rü ūpaacü norü churaragüxűnamu na Juáūxű jajauxgükűçax rü curëtimaaň janaňgxügümäa pocupataűwa nagagüňxüçax. Rü jemaäcü nanaxü ga Erudi, jerü jemaäcü naxcax ūica ga naxmax ga Erudia ga naëneë ga Piripi naxmäxchirex ixicü. ⁴Rü Erudi rü Juáūmaă nanu jerü ga Juáū rü nhanagürü nüxű: —Tama name na cuxumäxmaă cuxämäxű —nhanagürü. ⁵Rü Erudi rü Juáūxű nimáxchaű, notürü duűxügümäaňnamuň jerü guxüma ga duűxügű rü nagu narüxiňüe rü aixcuma Tupanaärü orearü uruuň nixĩ ga Juáū. ⁶Notürü jexguma norü taunecüarü ngunexűwa nanguxgu ga Erudi rü wüxi ga peta naxü. Rü jema petawa rü Erudíaxacü rü ijajüxparachigüxű napexewa ga jema petatanüxű. Rü nüma ga aěxgacü ga Erudi rü poraäcü norü me nixĩ ga jema naxüxű ga naxäcürücü. ⁷Rü jemacax ngëmaă inaxuneta rü nhanagürü ngixű: —Choxna naxcax naca i ūacü i

cunaxwaxexű, rü aixcuma tá cuxna chanaxã! —nhanagürü. ⁸Rü jexguma ga ngëma rü ngïexüta wa ixü, rü ngïëna ijaca, rü ngïgürögü: —Pa Ma, ūacü i cunaxwaxexű na naxcax íchaçaxű? —ngïgürögü. Rü ngëe ngixű ingäxű, rü ngïgürögü: —Naxcax ínaca i Juáū ja baiűxéēruűerü! —ngïgürögü ga ngëe. Rü jexguma ga jema pacü rü ngïgürögü nüxű ga Erudi: —Chanaxwaxe i wüxi ja poratugu choxna cunaxã i Juáū ja baiűxéēruűerü —ngïgürögü. ⁹Rü jexguma ga aěxgacü ga Erudi rü inajartümaăchi namaă ga jema ore, notürü norü unetacax rü norü petatanüxűçax rü tama ngixű nawomüxéêchaű. Rü nanamu ga nhuxre ga norü churaragü na ngixna naxägüňxűçax ga jema naxcax ínacaxű. ¹⁰Rü jemaäcü pocupataűwa nanamu na jéma Juáūxű janadaenaăxűçax. ¹¹Rü jemawena wüxi ga poratugu ngixüta wa nanange ga Juáūerü, rü jema pacüna najaxã. Rü ngëma rü nhuxmachi ngëna ijaxã. ¹²Rü jexguma ga Juáūärü ngüexügű rü jéma naxi, rü najangegü ga naxüne, rü inajataxgü. Rü jemawena rü Ngechuchumaă nüxű najarüxugüe.

Ngechuchu rü nanachibüexëe ga

5000 ga jatügü

(*Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Ju 6.1-14*)

¹³Rü jexguma jemaxű nacuáchigagu ga Ngechuchu, rü nüxicatama wüxi ga nguegu nixüe, rü ínaxüxű ga jéma. Rü wüxi ga nachica ga taxüema íxäpataxűwa naxü. Notürü ga duűxügű rü nüxű nacuqxügümäga ngextá na naxüxű. Rü ínachoxű ga norü ūanegüwa, rü dauxchitagu nawe narüxi. ¹⁴Rü

jexguma nguewa ínaxüegu ga Ngechchu rü nüxü nadau ga jema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü. Rü nanameëxëe ga jema duüxügü ga idaaeweexü ga naxcax jéma nagagüxü.¹⁵ Rü jexguma marü nachütachaügu rü Ngechuchucax naxí ga norü ngúexügü, rü nhanagürüga nüxü: —Marü nachütachaü, rü nhuxmachi taxúema nuxma taxápata i nuã. Rü name nixí icujamugü i nhaã duüxügü na iänexäcügü ja ngaicamana ngëxmagünnewa naxixüçax, rü ngéma norü õnataax jataxegüxüçax —nhanagürüga.¹⁶ Notürü ga Ngechchu rü nhanagürü nüxü: —Taxuacüma nawoegu. ¡Rü pematama penachibüexëex! —nhanagürü. ¹⁷Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürüga: —Notürü nuã rü wüximeëxpüx i pöö rü taxre i choxnixicatama toxü nangëxma —nhanagürüga.¹⁸ Rü Ngechchu nanangäxü rü nhanagürü: —¡Nuã chauxüitawa penana! —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma ga Ngechchu rü duüxügüxü namu na maxëtexewa natogüxüçax. Rü nhuxmachi nanade ga jema wüximeëxpüx ga pöö rü jema taxre ga choxnigü. Rü dauxügu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxä, rü nhuxmachi inanabücu ga jema pöögü. Rü norü ngúexügüna nanana, rü jema duüxügüxü najanu. ²⁰Rü guxüma ga jema duüxügü rü meäma nachibüe. Rü jemawena rü 12 ga pexchigü nanapaxëegü namaä ga jema pöö rü choxnichipexegü ga íjaxügxü.²¹ Rü jema jéma chibüexü rü 5000 ga jatügi nixí, notürü ga ngexügü rü buxügü rü tama najaxugü.

**Dexáétugu nixü ga Ngechchu
(Mr 6.45-52; Ju 6.16-21)**

²²Rü jemawena ga Ngechchu rü duüxügüxü íjamugüjane rü wüxi ga nguegu najachoüxëe ga norü ngúexügü na joxni naxtaxaarü tocutüwa naxixüçax.²³ Rü jexguma duüxügüxü íjamugüguwena rü guma mapxünewa ínaxüächi ga Ngechchu na nüxicá jéma jajumuxëxüçax. Rü jexma nüxicatama nachütäu. ²⁴Notürü ga norü ngúexügü rü naxtaxaarü ngäxüttüchiigu nixägü ga jexguma. Rü tacü ga buanecü jexma nüxü naxü, rü poraäcü najuäpe.²⁵ Rü jexguma marü jangunechaügu rü norü ngúexügüwe inaxüächi ga Ngechchu. Rü dexächiiüétugu nixü naxcax ga norü ngúexügü.²⁶ Rü jexguma norü ngúexügü nüxü daugüga ga dexächiiüétugu na jaxüxü, rü poraäcü nabaixächiäegü. Rü norü muümaä aita naxüe, rü nhanagürüga: —Wüxi i naxchiximare nixí —nhanagürüga.²⁷ Notürü ga Ngechchu rü namaä nidexa rü nhanagürü nüxü: —¡Peporae! rü chama chixí. ¡Rü tåü ipemuüexü! —nhanagürü.²⁸ Rü jexguma ga Pedru rü Ngechuchumaä nidexa rü nhanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma cuixígu, ¡rü choxü namu na chama rü ta dexáétugu chixüxüçax rü cuxüitawa na chaxüxüçax! —nhanagürü.²⁹ Rü Ngechchu nhanagürü nüxü: —Écü ¡nuã naxü! —nhanagürü. Rü jexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rü inanaxügü ga dexáétugu na jaxüxü na Ngechuchuxüitawa naxüxüçax.³⁰ Notürü jexguma nüxü jacuqxächigu ga na naporaxü ga buanecü rü namuü, rü

inanaxügü ga na dexáchiügu nanguxü. Rü aita naxü rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡choxü rüngüxë! —nhanagürü. ³¹Rü jexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumexëgu najajauxächi, rü nhanagürü nüxü: —Cuma rü íraruwatama cujaxox. ¿Rü tüxcüü tama aixcuma cujaxoxöchi? —nhanagürü. ³²Rü jexguma nguegu jachoügu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü. ³³Rü guxüma ga norü ngúexügü ga nguewa jexmagüxü rü Ngechuchupexegu nacaxápüxügü rü nüxü nicuqxüügü, rü nhanagürügü nüxü: —Aixcumaxüchi cuma nixi i Tupana Nane cuiixü —nhanagürügü.

**Jenecharétuanewa Ngechuchu
nanameéexëe ga idaaweexü**
(Mr 6.53-56)

³⁴Rü jexguma marü janguügu ga naxtaawa, rü Jenecharétuanewa nangugü rü jéma ínachoü. ³⁵Rü jexguma jema duüxügü ga jémacüäx nüxü icuqxächitanügu ga Ngechuchu na jiixü ga guma, rü guxüma ga jema naänawa nanguchiga ga jéma na najexmaxü ga Ngechuchu. Rü jemacäx naxüntawa nanagagü ga jema duüxügü ga idaaweexü. ³⁶Rü Ngechuchuxü nacäqaxügü na naxchirupechinügumare jangögügüxüçax. Rü guxüma ga jema naxchirupechinügü ingögüexü rü narümeë.

**Tacü nixi i Tupanapexewa
duüxügüxü chixexéexü**
(Mr 7.1-23)

15 ¹Rü Ngechuchucäx naxi ga nhuxre ga Parichéugü rü ngúexéerüügü ga ore ga mugüwa

nguxëetaegüxü ga Jerucharéüwa ne ixü. Rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: ²—¿Tüxcüü i curü ngúexügü rü tama nagu naxi i nuxcümäxügüxü i törü oxigücüma? ¿Rü tüxcüü tama najanguxëegü i ngëma nacüma na Tupanacax najaxmexgüxü naxüpa na nachibüexü? —nhanagürügü. ³Notürü ga Ngechuchu rü nüxna naca ga jema Parichéugü rü ngúexéerüügü, rü nhanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü i pema rü nüxü pexo i Tupanaärü mu na nagu pexixüçax i pecümagütama? ⁴Erü Tupana rü norü orewa rü nhanagürü: “¡Tüxü nangechaü ja cunatü rü cue!” nhanagürü. Rü ngëma orewa rü nhanagürü ta:

“Rü texé ja tümanatümaä rü exna tümaëmaä guxchigaxe rü name nixi i noxtacüma ngëmacax tükü tajuxëe”,

nhanagürü. ⁵Notürü pema rü nhaperügügü:

“Marü name ega wüxi ja jatü natanatüxü rü naëxü nhaxgu: ‘Taxucürüwa chorü ngëmaxümaä cuxü charüngüxëe erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxä,’ nhaxgu. ⁶Rü ngëxguma texé ngëma nhagügu rü pexçax rü marü namexü na tama tümanatükü rü tümaëxü tarüngüxëexü. Rü ngëmaäcü ipejanaxoxëe i Tupanaärü mu na nagu pexixüçax i pecümagütama. ⁷Pema nixi i duüxügü i togüpexewa rü meä pemaxenetaxü, notürü peäewa rü chixexügu perüxinüe. Rü aixcuma nixi ga jema ore ga nuxcümäxüçü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichäfaa pechiga ümatüxü ga nhaxü:

⁸ “Nhaā duūxūgü rü naāxmaāmare choxü nicuqxüūgü. Notürü naāēwa rü tama aixcuma chagu narüxiñüe. ⁹Rü taxuwama name na ngēmaācü notüçaxma choxü jacuqxüūgüxü. Rü guxüma i norü nguxēetae rü jatügüarü mugümare nixi rü tama aixcuma chorü mu nixi”, nhaxü. ¹⁰Rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü duūxügüçax naca, rü nhanagürü nüxü: —¡Meā iperüxiñüe i nhaā chorü ore, rü nagu perüxiñüe! ¹¹Ngēma õna i duūxügü ngóxü rü tama ngēma nixi i napecaduāxēegüxü. Notürü ngēma ore i chixexü i nüxü jaxuxü, rü ngēma waxi nixi i napecaduāxēegüxü —nhanagürü. ¹²Rü nhuxmachi ga norü ngúexügü rü naxcax naxi, rü nhanagürügü nüxü: —¿Pa Corix, tama ẽxna nüxü cucus na Parichéugüäewa nangúxü i ngēma ore i namaā nüxü cuixuxü? —nhanagürügü. ¹³Notürü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Guxüma i duūxügü i tama Chaunatüarü ixígüxü, rü nüma rü tá nüxü naxo. ¹⁴Rü nüétama i ngēma Parichéugü, erü namaārü cuaxruügü i ngexetüxüriü nixigü. Rü ngēxguma wüxi i ngexetüxü rü naxrüü ngexetüxümaä inacuqxgu rü ngürüächi ngēma taxre rü wüxi i äxmaxügu tá nügümäa najajicu —nhanagürü. ¹⁵Rü nhuxmachi ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —¡Tomaā meā nangoxē na nhuxü nhaxüchiga jiixü i ngēma ore i tomaā nüxü cuixuxü! —nhanagürü. ¹⁶Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —¿Exna pema rü ta tama nüxü pecuqxügüega i ngēma ore? ¹⁷¿Tama ẽxna nüxü pecuqx

rü guxüma i ngēma õna i duūxügü ngóxü rü naānuwa naxü, rü jixcaama rü nhuxmachi ínaxüxü? ¹⁸Notürü guxüma i ngēma ore i duūxügü nüxü ixuxü rü naāēwa nixi i ne naxüxü. Rü ngēma ore i chixexü waxi nixi i napecaduāxēegüxü i ngēma duūxügü. ¹⁹Ertü naāewa nixi i chixexügu naxiñüexü i duūxügü. Rü ngēma ore naxü na namáetaxü, rü to i ngexü i ätexümaä na inapexü, rü na nangēäemarexü, rü na nangíxü, rü na jadorataxáxü, rü na naguxchigawaxexü. ²⁰Rü guxüma i ngēma chixexü waxi nixi i duūxügüxü pecaduāxēexü. Notürü ngēma na tama najaxmexgüxü naxüpa na nachibüexü, rü ngēma rü tama nanapecaduāxē i duūxügü —nhanagürü.

Wüxi ga ngecü ga to ga
nachiüñaneçüäx ga Ngechuchuaxü
jaxöxcüchiga
(Mr 7.24-30)

²¹Rü jexguma jéma inaxüächigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidáñäneärü íänegüwa naxü. ²²Rü Ngechuchuxütawa ingu ga wüxi ga ngecü ga Canácüäx ga Tiruanegu áichiü. Rü tagaäcü ngigürügü nüxü: —Pa Cori Pa Dawítanüxü, ¡cuxü changechaütümüü! Erü chauxacü rü wüxi i ngoxo ngíwa nangëxma i poraäcü ngíxü chixewexü —ngigürügü. ²³Notürü ga Ngechuchu rü tama ngíxü nangäxü. Rü düxwa ga norü ngúexügü rü naxcax naxi, rü Ngechuchuxü nacäqaxügü, rü nhanagürügü: —Pa Corix ¡Ngímaä nüxü ixu i ngēma nge rü ijaxü, erü tawe ijacaechigü! —nhanagürügü. ²⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü:

—Tupana núma choxū namu na Judéugü i pecaduāgxgüxüçaxicatama na chadauxüçax —nhanagürü. ²⁵Notürü ngíma ga jema nge ga tama Judéu ixïcü rü Ngechuchucax ijaxü. Rü napexegu ijacaxápüxü, rü ngígürugi nüxü: —Pa Corix ¡choxū rüngüxé! —ngígürugi. ²⁶Notürü Ngechuchu rü nhanagürü: —Tama name i taxacüguna tanapu i norü ñona na airugüna naxãxüçax —nhanagürü. [Rü jema nhanagürü jerü nümagü ga Judéugü rü nügü nixugüe na Tupanaxäcügxüchi jiigüxü rü jema togü rü nhama airugürü na jixigüxü.] ²⁷Notürü ngíma ga jema nge rü ngígürugi: —Rü aixcuma nixí i curü ore, Pa Corix, notürü airugü rü ta norü joraarü ñonatüchi nangõx —ngígürugi. ²⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngíxü: —Pa Ngecüx, aixcumaxüchi cujaxö. Marü tá chanaxü i ngëma cuma cunaxwaxexü —nhanagürü. Rü jexgumatama ngíxcax nitaane ga ngíxacü.

**Ngechuchu rü nanameéxéé ga
muxüma ga iðaaweexü**

²⁹Rü jemawena ga Ngechuchu rü inaxüächi ga jema nañewa, rü naxtaxa ga Gariréacutüwa naxü. Rü nhuxmachi wüxi ga mäxpünewa ínaxüächi, rü jéma najarüto. ³⁰Rü muxüma ga duñxügü naxütawa nangugü. Rü jéma naxütawa nanagagü ga duñxügü ga ichixeparagüxü, rü ngexetügüxü, rü tama idexagüxü, rü chixechacütgüxü, rü muxüma ga togü ga iðaaweexü. Rü Ngechuchupexegu najamugü, rü núma ga Ngechuchu rü nanameéxéé. ³¹Rü ga duñxügü rü poraäcü naþaixächiäegü ga

jexguma nüxü nadaugügu ga nhuxäcü jema noxri tama idexagüxü rü marü na jadexagüxü, rü jema noxri chixechacütgüxü rü marü naxcax na jataanegüxü, rü jema noxri chixeparagüxü rü marü na nameparagüxü, rü jema noxri ngexetügüxü rü marü na jadauchigüxü. Rü jemacax ga duñxügü rü Tupanaxü nicuaxüügü.

**Ngechuchu rü nanachibüexéé ga
4000 ga jatügü**
(Mr 8.1-10)

³²Rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü norü ngúexügüçax naca, rü nhanagürü nüxü: —Choxü nangechaütümüügi i nhaä duñxügü, erü marü tamaëxpüx i ngunexü nuä chauxütawa nangëxmagü, rü nüxü nataxuma i norü ñona. Rü taxuacüma ngëmaäcümare nachiüwa chanamugü, erü ngürüächi namagu tá najaturaе —nhanagürü. ³³Rü norü ngúexügü rü nhanagürugi nüxü:
—¿Notürü ngextá tá tanajaxu i ñona naxcax i guxüma i nhaä duñxügü? Erü taxuacüma taxapata i nuä —nhanagürugi. ³⁴Rü Ngechuchu nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Nhuxre i pöö pexü nangëxma i pemax? —nhanagürü. Rü nanangäxügü, rü nhanagürugi: —Toxü nangëxma i 7 i pöö rü noxretama i choxnäcügxücatama —nhanagürugi. ³⁵Rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü duñxügüxü namu na nhaxtuanewa natogüxüçax. ³⁶Rü nanade ga jema 7 ga pöö rü jema choxnigü. Rü Tupanana moxë naxä. Rü nhuxmachi inanabücu. Rü norü ngúexügüna nanana na duñxügüxü januaxüçax. ³⁷Rü

guxūma ga duūxūgi rü meāma nachibüe. Rü jemawena rü 7 ga pexchigü nanapaxēégü namaā ga jema pōõ rü choxnichipelexegü ga ījaxügūxū.
³⁸Rü jema jéma chibüexū rü 4,000 ga jatügü nixī, notürü ga ngexügü rü buxügü rü tama najaxugü. ³⁹Rü jemawena ga Ngechuchu rü duūxūgūxū ínimugü. Rü nhuxmachi wüxi ga nguegu nixüe, rü Magadáaru naānewa naxū.

**Parichéugü rü Chaduchéugü naxcax
ínacagü na nüxū nüxū
nadauxēégüxūcax ga wüxi ga
cuaxruū ga Tupanaäru poramaä
naxüxū**

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹Rü ga Parichéugü rü Chaduchéugü rü Ngechuchuxū ínajadaugü. Rü Ngechuchuna nacagüe na nüxū nüxū nadauxēégüxūcax ga wüxi ga cuaxruū ga Tupanaäru poramaä naxüxū, jerü nüxū naxüguchaūmare.
²Notürü nüma ga Ngechuchu rü nanangäxū, rü nhanagürü nüxū: —Pema rü jáuanecü rü nhaperügugü:

“Name tá nixī i moxūärü ngunexū, erü nadautüweane”, nhaperügugü. ³Rü ngēxuma paxmama nadautüweanegu rü poraācü nacaixanegu, rü:

“Nachixe tá nixī i ngunexū” nhaperügugü. Pema nixī i duūxūgi i togüpexewa meā pemaxēnetaxū, notürü chixexügi perüxīnë. Rü pema nüxū pecuax na penangugüxū i nhuxgu tá nameānexū rü nhuxgu tá nachixeánexū. Notürü nhuxma na janguxū i ngēma cuaxruūgü ga nuxcúma Tupana pemaā ixunetaxū rü tama nüxū pecuaxgüéga

na tacüchiga jiixū —nhanagürü. ⁴Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Nhaä duūxūgi i chixecümägüxū rü tama jaxögüxū rü naxcax ínacagü i wüxi i cuaxruū i Tupanaäru poramaä üxū. Notürü jema cuaxruū ga nuxcümäxüçü ga Tupanaäru orearü uruū ga Jonaxū ngupetüxürüüxicatátama nadaugü. Rü jexgumarüü na barejaāniwa na ínaxüxüxū, rü chama rü ichatáxüwa tá íchaxüxū. Rü taxuxütáma i to i cuaxruūxū nüxū chadauxëe i nhaä duūxūgi —nhanagürü. Rü nhuxmachi nüxna jéma nixū ga Ngechuchu, rü inaxüächi.

**Parichéugüarü pōõäru
pxeēruüchiga**

(Mr 8.14-21)

⁵Rü jexguma naxtaxaarü tocutüwa naxíxgu ga norü ngúexügü, rü nüxū inajarüngümaä na nawemü ta ijangegüxū. ⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —Düçax, ipexuäegü naxcax i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pōõäru puxéerü! —nhanagürü. ⁷Rü jema norü ngúexügü rü inanaxügue ga nügü na nhagüxū: —Ngēma nhanagürü tüxū, erü tama tawemüta ítingegü —nhanagürugi. ⁸Notürü ga Ngechuchu rü nüxū nacuaxama ga nhuxäcü na jadexagüxū ga norü ngúexügü. Rü jemacax nhanagürü nüxū: —Tüxcüü,

“Tüxū nataxu i tawemü” nhaperügugü? Pema rü tama aixcuma pejaxögü. ⁹—Tama exna nüxū pecuaxgüéga rü nüxna pecuaxächie ga jema wüximeçpüx ga pōõ ga jema 5,000 ga jatügucax ichabücxü? ¹⁰Rü

nhuxre ga pexchi penaxüācuxū namaā ga jema naxchipexegü ga íjaxügütü? ¹⁰—¿Rü tama exna nüxna pecuqxächie ga jema 7 ga pōñ ga jema 4,000 ga jatügütçax ichabütçuxū? ¿Rü nhuxre ga pexchi penaxüācuxū namaā ga jema naxchipexegü ga íjaxügütü? ¹¹—¿Rü nhuxācū nixī i tama nüxū pecuáxū i tama pōñchiga na chidexaxū i ngēxguma nhachagu:

“Ipexuāēgü naxcax i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pōñärü puxēēruū!” nhachagu? —nhanagürü ga Ngechuchu. ¹²Rü jexguma ga norü ngúexügü rü nüxū nacuqxgü ga tama pōñärü puxēēruūchiga na jadexaxū ga Ngechuchu, notürü Parichéugü rü Chaduchéugüarü nguxēētaechiga na jiixū ga na jadexaxū.

**Pedru nanangoxēē na Cristu na
jiixū ga Ngechuchu**
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Rü jexguma Checharéa ga Piripuaneäru ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügüna naca, rü nhanagürü: —Nhuxū nhaxū i duüxügü i chauchiga na texé chiixū i chamax? —nhanagürü. ¹⁴Rü nüma ga norü ngúexügü rü nanangäxū rü nhanagürügü: —Nangēxma i duüxügü rü:

“Juáu ja baiüxēēruū cuixí” nhagüxū. Rü togü i:
“Ería cuixí” nhagüxū. Rü togü i:
“Jeremíā cuixí” nhagüxū. Rü togü rü:
“Wüxi ga nuxcümäxüci ga Tupanaäru orearü uruū cuixí” nhagüxū
—nhanagürügü. ¹⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca rü

nhanagürü: —¿Rü pema i nhuxū nhapegütü choxū na texé chiixū? —nhanagürü. ¹⁶Rü Chimáū ga Pedru nanangäxū, rü nhanagürü nüxū: —Cuma nixī i Cristu ja Tupana ja maxüci Nane cuiixū —nhanagürü. ¹⁷Rü Ngechuchu nanangäxū rü nhanagürü nüxū: —Cuma rü aixcuma cutaāē, Pa Chimáūx, Pa Jona Nanex, erü taxuūma i duüxū nixī i cuxū nüxū cuqxēēxū i ngēma, notürü Chaunatü ja dauxügucü nixī ja cuxū nüxū cuaxēēcü na Nane chiixū. ¹⁸—Rü chama cumaā nüxū chixu rü cuma rü Pedru cuixí. Rü ngēma cuéga rü “nuta” nhaxüchiga nixī. Rü cuma tá nixī i chorü duüxügüarü daruū cuiixū. Rü Chataná rü tāüxütáma nüxū narüjexera i ngēma chorü duüxügü. ¹⁹—Rü chama rü tá cuxna chanaxā i chorü ore na duüxügümaā nüxū cuixuxüçax na nüxū nacuqxgüxüçax na nhuxäcū dauxüguxū i nañewa nangugüxū i ngextá Tupana äëxgacü íixixüwa. Rü jíxema tama cuxū irüxinüexē i ngēma ore rü tāüxütáma ngēma tichocu. Notürü jíxema meä cuxū irüxinüexē i ngēma ore rü aixcuma ngēma Tupana äëxgacü íixixüwa tá tangugü —nhanagürü. ²⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaā nüxū nixu, rü nhanagürü: —Taxúemaätáma nüxū peixu na chama rü Cristu chiixū! —nhanagürü.

**Ngechuchu nanaxunagü
ga norü juxchiga**
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹Rü jemawena inanaxügü ga norü ngúexügümaā nüxū na jaxuxū ga tacü tá nüxū na üpetüxü. Rü nhanagürü:

—Chama rü Jerucharéūwa tá chaxū, rü ngēma poraācü ngúxū tá choxū ningexēēgü. Rü choxū tá nimaxgü i Judéuguarü ãēxgacigü i jaguāxgü rü paigüarü ãēxgacigü rü ngúexēēruügü i ore i mugüwa nguxēētaegüxü. Notürü tamaēxpüx i ngechuchuxü ngupetügu rü wena táxarü chamaxü —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga Pedru rü nüxicä noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucçexäxü, rü nhanagürü: —Pa Corix, Tupana rü tama nanaxwaxe na ngēmaäcü cuideaxü. Rü tãuxütáma ngēmaäcü cuxü nangupetü i cumax —nhanagürü. ²³Notürü ga Ngechuchu rü Pedrucax nadaueguächi, rü nhanagürü nüxü: —; Choxna ixügachi, Pa Chatanáx, erü chixexügu choxü cunguxéechäu! Rü tama Tupana nagu rüxiñüxügu curüxiñü, rü jatügü nagu rüxiñüxügumare curüxiñü i cumax —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügxü nhanagürü: —Rü ngēguma texé chawe rüxiñchaägu, jëcü nüxü tarüxo i tümaärü ngúchaäü, rü namaä tapora i ngēma guxchaxügü i tümacax ínguxü i nhama curuchawa tipotaxüruü tükü ixixéexü, rü ngēmaëtüwa chawe tarüxiñama! ²⁵Erü jíxema tügü maxéchaxéechaüxe rü tá taju. Notürü jíxema chauxcax júxe rü aixcuma tá tükü nangexma i maxü i taguma gúxü. ²⁶Rü ¿Tacüwa i nüxü namexü ja wüxi ja jatü ega najauäxgu i guxüma i nhama i naâneärü ngémaxügü, notürü ijanaatauxéēägu i norü maxü? Erü taxucüruwama wüxi ja jatü rü norü diérumaä naxcax nataxe i norü maxü. ²⁷Erü chama i Tupana Nane na duüxüxü

chiixü rü wena táxarü núma chaxü. Rü ngēguma rü Chaunatü ja Tupanaruü tá ãēxgacü chixü, rü dauxüçüäx i orearü ngeruügumaä tá íchangü. Rü ngēguma tá nixi i nüxü chanaxütanüxü i wüxicigü i duüxügü i ngēma nhuxäcü chauxcax na namaxexüruüäcümä maxexü. ²⁸Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü nangexma i nhuxre i duüxügü i núma ngémagüxü rü tãuxütáma naju nhuxmatáta choxü nadaugü na juwa ícharüdaxü rü aixcuma ãēxgacü ja poracü na chiixü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü naxüchicüü (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu ínajagagü ga Pedru rü Tiagu rü Juáü ga Tiagueneë. Rü nüxicatama wüxi ga maxpünnewa noxrüwama namaä naxü. ²Rü jéma jema ngúexügüpexewa rü naxüchicüü ga Ngechuchu. Rü üaxcürüü nixü ga nachametiüwa ga na jajaauracüxü. Rü naxchiru rü ta üaxcüemarüü nixü ga na nangóonexéēäxü. ³Rü ngüriüächi jéma naxcax nangoxgü ga Muísé rü Ería. Rü Ngechuchumaä jéma nidexagü. ⁴Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, name nixü nuä tangexmagü. Rü ngēguma cunaxwaxegu rü tá tanaxü ja tamaëxpüx ja düxenü, rü wüxi ja cuxcax, rü náí ja Muísécax, rü náí ja Eríacax —nhanagürü. ⁵Rü jexguma íjadexajane ga Pedru rü wüxi ga caixanexü ga nangóonexéēäxü rü natanügu najangaixema. Rü jema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga nhaxü:

—Daa nixí ja Chaune ja nüxű
changechaǚxǚchicü rü namaă
chataăexǔchicü. 1Rü naga pexñüe!
—nhanagürü. 6Rü jexguma jemaxű
naxñüegü ga jema ngúexügü, rü
nhaxtúanegu nanangúcuchiăchitanü,
jerü poraăcü namuñë. 7Notürü ga
Ngechuchu rü naxcax nixű, rü nüxű
najarüngögü, rü nhanagürü nüxű:
—Ipechigü rü tăū ipemuñexű!
—nhanagürü. 8Rü jexguma wenaxărü
nadaunagütanugu, rü
Ngechuchuxǚxícatama nadaugü rü
taxúema ga toguexű nadaugü. 9Rü
jexguma ijанachoõgu ga guma
maxpúnewa, rü Ngechuchu
najaxucxegü ga taxúemaăma na nüxű
jaxugüexüçax ga jema jelma nüxű
nadaugüxű, nhuxmatáta juwa ínadaxgu
rü wena namaxügu. 10Rü nhuxmachi ga
jema ngúexügü rü Ngechuchuna
nacagü, rü nhanagürögü: —Tüxcüü i
ngëma ngúexëeruñgü i ore i mugüwa
nguxëetaegüxű rü nhanagürögü:

“Ería tá nixí ja nüxíra cuxüpa nuă
ucü?” nhanagürögü. 11Rü Ngechuchu
nanangăxű, rü nhanagürü: —Aixcuma
nixí i Ería na nüxíra tá núma naxñü
na chauxüpa Tupanacax jamexëeaxonçax
i duñxügü. 12Notürü chama pemaă
nüxű chixu, rü Ería rü marü núma
naxü, notürü duñxügü rü tama nüxű
nacuqxüga na texe jiixü. Rü jemacax
chixri namaă nachopetü. Rü
ngëgxumarüü tá ta nixí na chixri tá
chamaă nachopetüxű i duñxügü
—nhanagürü. 13Rü jexguma ga jema
ngúexügü rü nüxű nicuqxächitanü ga
Juăă ga baiñxëeruñchiga na jiixü ga
jema Ngechuchu namaă nüxű ixuxü.

Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi
ga bucü ga ńgoko nawa jexmacü
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14Rü jexguma duñxügü fjexmaxxüwa
nangugü, rü wüxi ga jatü
Ngechuchucax nixű. Rü napexegu
najacaxăpçxü rü nhanagürü nüxű:
15—Pa Corix, ınuñxű nangechaă ja
chaune rü naxcax jataanexëe! Erü
muëxpücxüna rü naxăñăexű, rü poraăcü
nüxű nangu. Rü muëxpücxüna rü
üxüketüga najanguxëe, rü ęxna dexágu.
16—Rü nuă curü ngúexügüxtawá
chanaga, notürü nümagü rü tama nüxű
nacuqxüga na namexëegüxű
—nhanagürü. 17Rü jexguma Ngechuchu
nanangăxű, rü nhanagürü nüxű ga jema
duñxügü ga jelma jexmagüxű: —Pa
Duñxügü i Tama Jaxögüxű rü
Chixexügü, ęnhuxguratáta i pemaă
chanuxmaxü rü jaxna pemaă
chaxinüxű? ıNuă penaga ja jima bucü!
—nhanagürü. 18Rü Ngechuchu nananga
ga jema ńgoko ga guma bucüwa
jexmaxxü. Rü jemaăcü ínanatxüchi ga
jema ńgoko. Rü jexgumatama naxcax
nitaane ga guma bucü. 19Rü jemawena
ga norü ngúexügü rü noxrüwama
Ngechuchumaă nidexagü. Rü nüxna
nacagüe, rü nhanagürögü nüxű: —Pa
Corix, ętüxcüü i toma rü taxuacüma
ítanatxüchi i ngëma ńgoko?
—nhanagürögü. 20Rü Ngechuchu
nanangăxű, rü nhanagürü nüxű: —Pema
rü taxuacüma ípenatxüchi erü tama
aixcuma pejaxögü. Rü aixcuma pemaă
nüxű chixu, rü ngëgxuma chi woo
ífraruwatama pejaxögü, rü chi daa
maxpúnemaă nüxű peixuxgu na

jaxūgachixūcax, rü chi pega naxñü. Rü taxuxü chima pexü naguxcha ega aixcuma pejaxōgugu. ²¹—Notürü nhaãrüü i ngoxo rü tama ínaxñü ega tamaixaureacüma ijumuxegü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü wenaxärü
nanaxunagü ga norü juxchiga**
(*Mr 9.30-32; Lc 9.43-45*)

²²Rü jexguma norü ngúexügumaä Gariréaarü naänegu jaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügumaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —Chama ja Tupana Nane na duüxñü chíixü, rü chixri tá chamaä nachopetü rü äëxgacügüna tá choxü namugü i duüxñü. ²³Rü tá choxü nimaxgü, notürü tamaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxarü chamaxü —nhanagürü. Rü jexguma jema orexü naxñüneüga norü ngúexügü, rü poraäcü nangechaügü.

**Ngechuchu ngíxü naxütanü ga jema
diëru ga tupauca ga taxüneçax
ngíxü najauxgücü**

²⁴Ngechuchu rü norü ngúexügumaä Caparnáüär iännewa naxí. Rü jexguma jema nangugügu rü Pedruxü ínajadaugü ga jema jatügü ga tupauca ga taxüneçax diëru ngíxü jauxgüxü. Rü Pedruna nacagüe rü nhanagürigü: —¿Jima curü Cori rü tama əxna ngíxü naxütanü i ngëma diëru i tupauca ja taxüneärü ixicü? —nhanagürigü. ²⁵Rü Pedru nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngémäacü nanaxütanü —nhanagürü. Rü jixcama ga jexguma íxgu naxücxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaä nidexa, rü nhanagürü nüxü: —Nhuxü nhacuxü i

cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixí i najauxgüxü i norü diëru i guxü i nachiüâneärü äëxgacügü? ¿Cuxcax i nügütanüwatama rü əxna togü i duüxñügütanüwa? —nhanagürü. ²⁶Rü Pedru nanangäxü, rü nhanagürü:

—Maneca togü i duüxñügütanüwa nixí i najauxgüxü —nhanagürü. Rü nhuxmachi Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Rü ngëxguma ngëmaäcü jixígu, rü jixema na Tupanaärü ixígüxü rü taxuüçaxma tanaxütanügü.

²⁷—Notürü ngëma na taxüema tamaä nuxüçax, rü chanaxwaxe i cujaxütanü i ngëma diëru. ¡Rü jéa naxtaawa naxü, rü ngëma japoaxwaxe! ¡Rü ngëma nüxíraüxü i choxni i cunapoochiü rü naäxwa tá nüxü icujangau i wüxi i diëru i nagu mexü na jangutanüxëeüçax i chauxcax rü cuxcax rü ta! ¡Rü tupauca ja taxünewa nange i ngëma diëru, rü jaxütanü! —nhanagürü.

**Texé tá tixí ja guxäärü
jexera ixixé?**
(*Mr 9.33-37; Lc 9.46-48*)

18 ¹Rü jexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchucax naxí rü nüxna nacagü, rü nhanagürigü: —Pa Corix, texé tá tixí ja guxüäärü jexera ixixé i ngëma Tupana äëxgacü íxixüwa? —nhanagürigü. ²Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga buxüçax naca, rü norü ngúexügürü ngäxütanügü nanachixé. ³Rü nhuxmachi nhanagürü nüxü: —Düçax, Pa Chorü Ngúexügüz, aixcuma pemaä nüxü chixu, rü ngëxguma tama nüxü perüxoegu i ngëma na togüarı jexera pegü peixígüxëechaüxü rü nhuxmachi tama nhaä buxürüü pegü

íperüxíragu, rü taxucürüwa peichocu i ngextá Tupana äëxgacü iixixüwa. ⁴—Rü aixcuma jíxema tügü írüxíraxe rü nhaä buxürtüü ixixé, rü jíxema tá tixi ja guxüärü jexera ixixé i ngextá Tupana äëxgacü iixixüwa. ⁵—Rü texé ja chauégagu meä najaixúxe i wüxi i buxü i nhaärüü ixixü rü choxü nixi i tajaxuxü.

**Naxäücumä nixi na
pecadugu inguxü**
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶—Rü texé ja pecadugu nanguxéexé i wüxi i nhaä buxügi i choxü jaxögüxü rü tümacax rü narümemaä chi nixi na noxtacuma wüxi ja nuta tümanaäwa najangacuchixü, rü nhuxmachi ngëmaäcü taxtuchiüwa tükü najarütáexü na ngëxma tajuxüçax. ⁷—Nhama i naänecüäx i duüxügüçax rü wüxi i taxü i ngechaü nixi na nangëxmaxü i muxüchixü i tacü i pecadugu najixéexü. Rü guxüguma tá nangëxma i ngëma chixexügi, notürü wüxi i ngechaüxüchi tá nixi naxcax i ngëma jatü i togüxü pecadugu nguxéexü. ⁸—Rü ngëmacax i ngëxguma chi cuxmex rü exna cicutü pecadugu cuxü nguxéegu, rü name nixi i noxtacuma ícunadae rü jaxügi cujanha. Erü narümemaä nixi i cuboxmexäcumä rü exna cubocutüäcumä na cunajaxuxü i curü maxü na tama guxüne ja cuxmexmaä rü exna guxüne ja cicutümaä üxü ja taguma ixoxünewa cuitäxcuchixüçax. ⁹—Rü ngëxguma chi cuxetü pecadugu cuxü nguxéegu, rü name nixi i cunajaxu rü jaxügi cunantha. Erü nartümemaä nixi i wüxitümaä na cunajaxuxü i curü maxü na tama guxüne ja cuxetümaä üxü ja ngoxogü nagu pocuenewa na cuitäxcuchixüçax. [Rü

ngëmaäcü woo cuxü naguxchagu, notürü name nixi i nüxna cuixügachi i guxüma i ngëma chixexügi i nagu cunguchaüxü.]

**Cuqxruü ga carneru ga
ijarütaxuxügu ixuxü**
(Lc 15.3-7)

¹⁰—Rü tama name i nüxü pexoox i wüxi i buxü i nhaärüü choxü jaxöö. Erü ngëma norü daruügi i orearü ngeruügi i dauxüçüäx rü guxüguma Chaunatü ja dauxügucüpexewa nangëxmagü na ngëma ngëma buxüétüwa nachogüxüçax. ¹¹—Rü chama i Tupana Nane na duüxüxü chiñü rü núma chaxü na chanamaxëexüçax i duüxügi ijarütauxexü. ¹²—¿Rü nhuxü nhapegüxü i pema ega wüxi ja jatü rü nüxü nangëxmagu i 100 i carnerugü rü wüxi nüxü ijarütauxgu? ¿Taux exna i napüügi namugüäxü i ngëma 99, rü nhuxmachi naxcax jadauxü i ngëma nüxü ijarütaxuxü? ¹³—Rü ngëxguma nüxü ijangaxgu, rü namaä nataäexüchi i ngëma norü carneru. Rü woo guxüguma namaä nataäe i ngëma 99 i tama ijarütauxexü, notürü jexeraäcüxüchi namaä nataäe i ngëma wüxi i ijarütaxuxü, erü marü nüxü inajangau. ¹⁴—Rü ngëxgumarüü ta nixi ja Penatü ja dauxügucü na tama nanaxwaxexü na wüxi i nhaä buxü na ijarütaxuxü.

**Nhuxäcü tamücxü na
ingechaüxüchiga**
(Lc 17.3)

¹⁵—Rü ngëxguma cueneë chixexü cumaä üxgu, rü name nixi i nüxicatama namaä cuidexa, rü nüxna nüxü

cucuqxâchixéē i ngéma norü chixexü i cumaā naxüxü. Rü ngéxguma cuga naxinügu, rü marü cuxü nanguxü i ngéma cuenee.¹⁶—Notürü ngéxguma tama cuga naxinügu i ngéma cuenee, rü name nixi i naxcax cuca i wüxi rü exna taxre i duüxügü na nümagü rü ta namaā jadexagüxüçax i ngéma cuenee.¹⁷—Rü ngéxguma rü ta tama nüxü inaxinügu i ngéma taxre i duüxügürü ore, rü name nixi i guxü i jaxögüxümaä nüxü cuixu na ngéma cueneemaä jadexagüxüçax. Rü ngéxguma rü ta tama nüxü inaxinügu i ngéma jaxögüxüärü ore, rü name nixi i wüxi i duüxü i tama jaxögürüüga namaā curüximü.¹⁸—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü jíxema núma nhama i naānewa tama pexü irüximüxü i chorü ore rü tâxüxtáma Tupana äëxgacü ííxüxüga tachocu. Notürü jíxema meä pexü irüximüxü i ngéma ore rü aixcuma ngéma tá tangu.¹⁹—Rü pemaä nüxü chixu rü ngéxguma chi taxre i pema i núma nhama i naānewa rü wüxigu tacüçax ípecaxgu i Chaunatü ja dauxügucüxüttawa, rü núma ja Chaunatü rü tá pexna nanaxä.²⁰—Erü ngéma ngextá taxre rü exna tamaëxpüjx i duüxügü chauégagu íngutaquejexüwa, rü chama rü ta norü ngäxütanüwa changéxma —nhanagürü.²¹Rü jexguma ga Pedru rü Ngechuchucax nixü, rü nüxna naca, rü nhanagürü: —*Pa Corix, ngéxguma chauenee chixexü chamaä üixgu, rü nhuxreexpüxcuna i namexü na nüxü nüxü changechaüxü naxcax i ngéma chixexü i chamaä naxüxü?* *Rü marü namexü i cuxcax ega 7 expüxcuna jixigü na nüxü nüxü changechaüxü?*

—nhanagürü. ²²Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Tama name i 7 expüxcünaxicatama nüxü nüxü cungechaü. Notürü guxügutáma nixi i nüxü nüxü na cungechaüxü woo 70 expüxcuna i 7 wa nangu —nhanagürü.

Cuaxruü ga äëxgacüarü duüxü ga tama namücüaxü nüxü ngechaüxü

²³Rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü ngéma Tupana na äëxgacü ixixü, rü nhama wüxi ga nachiüñaneärü äëxgacü ga norü duüxügü ga nüxü nangetanügxümaä namexéêchaüxürrüü nixi.²⁴—Rü jexguma inaxügüägu ga meä nüxü na jadaugüxü ga jema nüxü nangetanügxüpane, rü naxüttawa nanagagü ga wüxi ga norü duüxü ga taxüchicü ga díeru nüxü ngíxü ngetanüxü.²⁵—Notürü ga jema norü duüxü rü nangearü díeruäx, rü taxuacüma norü cori ga äëxgacüaxü nanaxütanüéga. Rü jemacax ga jema äëxgacü rü norü churaragüxü namu na to ga corixü namaä nataxegüxüçax ga jema jatü, wüxigu tümamaä ga naxmax rü naxäcügü rü norü jemaxügü, na jema natanü ga díerumaaä naxütanüäxüçax ga norü ngetanü.²⁶—Rü jexguma ga jema norü duüxü rü norü äëxgacüpxegu nacaxäppüxü, rü nüxü nacäqaxü, rü nhanagürü:

“*Pa Corix jchoxü nangechaü!* Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxü chanaxütanü i guxüma”, nhanagürü.²⁷—Rü jema norü äëxgacüaxü nangechaütmüü, rü jemacax namaä nüxü nixu ga marü tama nüxü na naxütanüäxüçax ga jema norü ngetanü. Rü nhuxmachi ínananguxuchixéē.²⁸—Notürü

jexgumatama jéma ãëgxacüxütawa ínaxüüxgu ga jema jatü, rü nüxü inajangau ga wüxi ga namücü ga íraruwatama nüxü nangetanüxü. Rü jema jatü rü nüxna natüxüe, rü nananuxnaxä, rü nhanagürü nüxü:

“Choxü ngixü naxütanü i ngëma díeri i ngixü cungetanücü!” nhanagürü.
29—Rü jexguma ga jema namücü rü jema jatüpexegu nacaxápüxü, rü nüxü nacaaxü, rü nhanagürü:

“Pa Chamücüx, ¡choxü nangechaü! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuvächanaxütanü i guxüma”, nhanagürü.
30—Notürü ga jema jatü rü tama nüxü nacuáxchaü ga jema ore. Rü pocupataügi tükü napocuama nhuxmata nüxü tanaxütanü ga jema tümaärü ngetenü.
31—Rü jexguma togü ga jema ãëgxacüarü duüxügü nüxü daugüga jema ngupetüxü, rü poraäcü naäewa nangux ga jema naxüxü ga jema jatü. Rü norü corixütawa naxi rü nüxü najarüxugüe ga guxüma ga jema ngupetüxü.
32—Rü jexguma ga jema ãëgxacü rü nanamu ga norü churaragü na naxütawana nagagüüxüçax ga jema jatü. Rü jexguma naxütawana nanguxgu, rü nhanagürü nüxü:

“Wüxi i chixexü i chorü duüxü cuixi. Chama rü cuväxü nüxü changechaü ga jema choxü cungetanüxü, erü choxü cuväaxü na tama cuväxü chapocuxüçax.
33—Rü cuma rü chita nüxü nüxü cungechaü i ngëma cumüci i cuväxü nangetanüxü, jexgumarüü ga chama rü cuväxü nüxü na changechaüxüürüü ga jema choxü cungetanüxü”, nhanagürü nüxü.
34—Rü poraäcü nanuxüchi ga jema ãëgxacü. Rü norü churaragüxü namu na

napocugüäxüçax ga jema jatü nhuxmata guxü nüxü naxütanü ga jema nüxü nangetanüxü —nhanagürü ga Ngechuchu.
35Rü nhuxmachi nhanagürü ta: —Rü ngëgumarüü tá pemaä nanaxü ja Chaunatü ja dauxügucü i ngëguma tama wüxicigü aixcuma pemücügüxü nüxü pengechaügigü —nhanagürü.

Ngechuchu namaä nangüexéetae
na tama namexü na texé
tümamäxü ítäxü
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Rü jema nhaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüächi ga Gariréraaru naänewa. Rü natü ga Judáüäru tocutüwa naxü ga Judéaarü naänewa.
²Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxi, rü nüma ga Ngechuchu rü jema nanameéexëe ga jema idaaeweexü.
³Rü Ngechuchucax naxi ga nhuxre ga Parichéugü, rü nüxna nacagü rü nhanagürigü: —¿Cuxcax namexü i wüxi i jatü na ínatäxmäxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ja naxmax?
—nhanagürigü. Rü jemaäcü nüxna nacagü jerü Ngechuchuxü chixexügu nanguxëegüchaü.
⁴Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —¿Taguma exna nawa pengüe i ngëma Tupanaäru ore i ümatüxü i nüxü ixuxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü jatüxü rü ngecüxü na naxüxü?
⁵—Rü nhanagürü ga Tupana:

“Rü ngëmacax ja jatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namäxmaä inaxäxüçax. Rü ngëmaäcü i ngëma taxre rü nhama wüxitama i duüxüriü tá nixigü”.

6—Rü nhuxmachi tama taxre nixí, rü wüxitama nixí. Rü ngēmacax taxucürüwa texé nügüna tajaxígachitanüxé i ngēma taxre i Tupana nügüna mugüxü —nhanagürü. 7Rü jexguma Ngechuchuna nacagü rü nhanagürü: —¿Tücxüü nixí ga Muísé ga duüxügümaã nüxü jaxuxü rü ngēguma texé túmamaxü ítáxchaügu rü name nixí i wüxi i popera i taxgüpene ngíxna taxä, rü nhuxmachi ngíxü ítatax? nhaxü —nhanagürü. 8Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Pegagu nixí ga Muísé ga tama pexna nachúxäxü na pexmaxü ípetáxü. Jerü nüma nüxü nacuqx na tama aixcuma pejaxögüxü. Notürü noxriarü ügüga rü tama jemaäcü nixí. 9—Rü chama pemaã nüxü chixu rü tama name na texé túmamaxü ítáxü ega tama naí ja jatümaã nangéäexügagu jixígu. Rü ngēguma chi jima jatü rü nhuxmachi naí i ngemaã naxäxmäxgu, rü chixexü naxü, rü nhama naí i ngemaämare nangéäexüruü nixí. Rü texé ja ngímaä ämaxë i ngēma nge i ngíte ngíxü ítaxcü, rü nhama naí i ngemaämare itapexüruü tixí —nhanagürü ga Ngechuchu. 10Rü nhuxmachi ga norü ngúexügü rü nhanagürügü nüxü: —Ega ngēmaäcü jixígu rü name nixí i noxtacüma tama naxämax ja jatü rü tama ixäte i nge —nhanagürü. 11Rü Ngechuchu norü ngúexügüxü nangäxü rü nhanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duüxügü nüxü nacuqx i tacüchiga na jíxü i ngēma nguxéetæ. Notürü jíxema Tupana tükü nüxü cuaxéexéxícatama tixí ja nüxü cuaxgüxe. 12—Rü nangéxma i

nagúxüraüxü i guxchaxü na tama naxämaxüçax ja jatü. Erü nümaxü i jatü rü woetama taxucürüwa naxämax erü norü bucüma nangebüxüchare. Rü nümaxü i jatü rü taxucürüwa naxämax erü najaxpüxücharee. Rü togü tama naxämax erü Tupanaäruü ngúchaüxícatama naxügüchaü. Rü texé ja ngēmaäcü maxchaüxé rü marü name i ngēmaäcü tamaxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü meä buxügüxü najaxu

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13Rü duüxügü rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga nhuxre ga buxügü na Ngechuchu nüxü ingögüxüçax rü namaã najumuxexüçax. Notürü ga Ngechuchuarü ngúexügü rü inanaxügie ga na jangagüjäxü ga jema duüxügü ga Ngechuchuxütawa buxügüxü gagüxü. 14Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Marü name i chauxütawa naxí i buxügü. ¡Rü tåü i nüxna penachlüxuxü! Erü Tupana äexgacü iíxíxüwa rü túmacax nixí ja jíxema nhaã buxügürüü meä jaxögüxe —nhanagürü. 15Rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü jema buxügüétü naxümex. Rü jemawena inaxüächi ga jáema.

Wüxi ga ngextüxüci ga díëruäxüchicü Ngechuchumaã nidexa

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16Rü wüxi ga ngextüxüci rü Ngechuchuxütawa nangu, rü nüxna naca, rü nhanagürü: —Pa Ngúexéeruü

ja Mecüx, *¿tacü tá chaxüxü na chanajaxuxüçax i maxü i taguma gúxü?*
—nhanagürü. ¹⁷Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü:
—¿Tüxcüü “Mecü” nhacurügü choxü?
 Erü Tupanaxícatama nixí ja mecü ixíci, rü nataxuma i to i mecü ixixü. Notürü ngëgxuma cunajauxchaügu i maxü i taguma gúxü, rü *¡naga naxinü i Tupanaärü mugü!* —nhanagürü. ¹⁸Rü jexguma ga guma ngeextüxüçü rü nhanagürü: *—¿Ngëxüürüüxü tá nixí i Tupanaärü mugü i naga chaxinüxü?*
—nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: *—¡Täüxütáma cumáeta, rü täüxütáma naí i ngemaä icupe, rü täüxütáma cungítax, rü täüxütáma doraxü cuixu i togüchiga!*
¹⁹*—¡Rü tumaga naxinü ja cunatü rü cue, rü nüxü nangechaü i cumücügi ngëma na cugü cungechaüxürrüü!*
—nhanagürü. ²⁰Rü jexguma ga guma ngeextüxüçü rü nhanagürü: *—Guxüma i ngëma mugü i nüxü cuixuxü rü woetama chorü bucüma meä chajanguxé.* *¿Rü tacü rü to tá chaxü na choxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü?* —nhanagürü. ²¹Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: *—Ega aixcuma Tupanapexewa mecü cuixixchaügu, rü name nixí i namaä cutaxe i guxüma i curü ngëmaxügü rü togü i ngearü ngëmaxüägxüxüna cunaxä i ngëma curü natanü.* Rü ngëgxuma tá cuxü nangëxma i cuchica i dauxüguxü i naânewa. Rü *nhuxmachi* marü name i chawe curixü —nhanagürü. ²²Notürü jexguma jemaxü naxinügu ga guma ngeextüxüçü rü poraäci nangechaü, jerü namuärü díeruäxüchi. ²³Rü jexguma ga

Ngechuchu rü norü ngúexügüxü nhanagürü: *—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü naguxchaxüchi nixí na wüxi i duüxü i díeruäxüchixü rü Tupana äëxgacü fixixüwa na nanguxü.* ²⁴Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü nhama wüxi i cameru na taxucüruwama wüxi ja ucumaxëtuwa naxüpetüxüärü jexera narüguxchamaä naxcax i wüxi i duüxü i díeruäxüchixü na jaxücuxü i ngextá Tupana äëxgacü fixixüwa —nhanagürü. ²⁵Rü jexguma jemaxü naxinüegu ga norü ngúexügü rü poraäci *nabaixächiäegü.* Rü nüguna nacagüe rü nhanagürgü: *—¿Rü texé tá exna tixí ja najaxúxe i maxü i taguma gúxü?*
—nhanagürgü. ²⁶Rü Ngechuchu nüxü nadawenü rü nhanagürü nüxü:
—Duüxügi rü taxuacüma nügü namaxëe, notürü Tupanaäxü rü natauxcha na namaxëxëäxü
—nhanagürü. ²⁷Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü nüxü: *—Pa Corix, toma rü marü ítanawogü ga guxüma ga torü jemaxügi na cuwe tarüxiçax.* *¿Rü tacü tá nixí i torü natanü i nhuxmax?*
—nhanagürü. ²⁸Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü:
—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu nangexwacaxüxëexü i guxüma, rü chama rü äëxgacü ja tacü tá chixí. Rü chorü tochica i mexëchixüwa tá charüto. Rü pema i 12 i chorü ngúexügü na chawe perüxiçü rü pema rü tá pexü nangëxma i perü tochicaxü i mexëchixü i chauxütawa. Rü ngëma tá perütogü na norü maxüchigacax nüxü peicagüxü i guxüma i Judéugü. ²⁹Rü guxäma ja jíxema tümapata chauxcax

ítáxe, rü exna tümaēneēgü rü tümaējaxgüxü chauxcax ítáxe, rü exna tümanatü rü tümaēxü chauxcax ítáxe, rü exna tūmamax rü tūmaxācigüxü rü tümaärü naäne chauxcax ítáxe, rü 100 expüxcüna i ngēma noxri tūxü ngēmaxxüärü jexera tá tajaxu. Rü naëtu tá tanajaxu i maxü i taguma gúxü.

³⁰—Notürü muxüma i nümaxü i nhama i naänewa duüxügü wixpexewa ügxéexü, rü dauxüguxü i naänewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxé. Rü muxüma i nümaxü i nhama i naänewa duüxügü wixweama ügxéexü, rü dauxüguxü i naänewa rü Tupana tá wixpexewa nanaxügüxé.

Cuqxruü ga puracütanüxügu ixuxü

20 ¹—Rü ngēma Tupana äëxgaciü ííxixüwa rü nhama wüxi ga uwanecüarü jora ga paxmama norü puracütanüxü ta jadaucürüü nixi. ²Rü jema puracütanüxümaä nanamexéen na wüxitachinü ga díerugu nüxü na naxütanüäxüçax ga wüichigü ga ngunexügu. Rü nhuxmachi naänewa nanamugü na jema japuracüexüçax. ³—Rü jixcama ga 9 arü ngoragu rü ínajadau ga ngextá jatügü ga puracütax daugüxü íngutaquexegüxüxüwa. Rü jexma nüxü najangau ga nhuxre ga jatügü ga ngearü puracüäxgüxü. ⁴—Rü nhanagürü nüxü:

“¡Ngéma chorü uwanecüwa pejapuracüe! Rü meä tá pexü chanaxütanü”, nhanagürü. Rü nümagü rü jema naxi. ⁵—Rü jema uwanecüarü jora rü tocuchigu rü wenaxärü togü ga puracütanüxü ta najadau. Rü tamaëxpüxarü ngoragu ga jáuanecü rü

wanaxärü jexgumarüü ta najadau.

⁶—Rü jixcama ga wüximeëxpüxarü ngoragu ga jáuanecü rü wenaxärü ínajadau ga ngextá jatügü ga puracütax daugüxü íngutaquexegüxüxüwa. Rü jexma nüxü najangau ga nhuxre ga togü ga jatügü ga ngearü puracüäxgüxü. Rü nhanagürü nüxü:

“Tüxcüü i pema rü nuxä perüchomare i guxü i nhama i ngunexügu, rü tama pepuracüe?”
nhanagürü. ⁷—Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürü nüxü:

“Tama tapuracüe erü taxüema toxçax tadau na tüxü tapuracüexüçax”, nhanagürü. Rü jexguma ga jema naäneärü jora rü nhanagürü nüxü:

“¡Pema rü ta ngéma chorü uwancüwa pexü rü pejapuracüe! Rü meä tá pexü chanaxütanü”, nhanagürü. ⁸—Rü jexguma marü nachütagu rü jema naäneärü jora, rü naxcax naca ga norü puracütanüxüärü daruü, rü nhanagürü nüxü:

“¡Naxcax naca i ngéma puracütanüxü. Rü nüxira nüxü naxütanü i ngéma wixwenaxüchima ngéma íxü, rü nawa tá icujacuaxé i ngéma nüxira ngéma puracüexü!” nhanagürü. ⁹—Rü jema naxi ga jema puracütanüxü ga wüximeëxpüxarü ngoragu ga jáuanecü puracüwa íxü. Rü wüichigü ngíxü najauxgü ga wüxitachinü ga díeru.

¹⁰—Rü jemawena rü jema naxi ga jema nüxirama puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagü nagu naxmüégu rü jexera tá ngíxü najauxgü ga díeru, notürü nümagü rü ta ngíxü najauxgü ga wüxitachinü tama ga díeru ga wüichigü. ¹¹—Rü jexguma ngíxü

najauxgügu rü inanaxügie ga chixri na jadexagüxü nachigagu ga jema naāneärü jora. ¹²—Rü nhanagürügi:

“Jixema rü guxü i ngunexügu üäxcüyetüwa tapuracüe, notürü i nhaä puracütanüxü i wixwenaxüchi íngugüxü rü wüxi i ngoratama napuracüe. Notürü ngëma tükü naxütanüxüëxpüxtama nüxü nanaxütanü”, nhanagürügi.
¹³—Notürü ga jema uwanecüarü jora nanangäxü, rü nhanagürü nüxü ga wüxi ga jema puracütanüxü:

“Pa Chamücüix, tama cuxü changix. ¿Tama exna i wüxitachinügu jiixü ga chamaä cunamexëexü na cuxü chanaxütanüxü i ngëma puracü?
¹⁴—¿Nhaä i curü díëru, rü fixü! Rü ngëma puracütanüxü i wüxi i ngoratama puracüexü, rü chama nüxna ngixü chaxäxchaü i ngëma cuxna ngixü chaxäcüexpüix. ¹⁵—¿Tama exna name i ngëma chama chanaxwaxexüäcüma ngimaä na chaxüxü i chorü diëru? ¿Rü exna cuixaüxächi erü ngëmaäcü chamecüma?” nhanagürü. ¹⁶—Rü jíxema nhuxma duüxügi wixweama tükü ügüxéexë, rü dauxüguxü i naännewa rü Tupana tá wixpexewa tükü naxügüxë. Rü jíxema nhuxma duüxügi wixpexewa tükü ügüxéexë rü dauxüguxü i naännewa rü Tupana tá wixweama tükü naxügüxë. Erü Tupana rü muxüchiena naxü, notürü noxretama tixi ja jíxema tükü jadexechixe —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü wenaxärü
nanaxunagi ga norü juxchiga
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Rü jexguma namagu jaxüxgu ga Ngechuchu ga Jerucharéüwa na naxüxü

rü noxrüwama naxcax naca ga jema ¹² ga norü ngüexügi, rü nhanagürü nüxü:
¹⁸—Pema nüxü pecuqx na marü ingaicaxü na Jerucharéüwa ingugüxü. Rü ngëma rü duüxügi rü tá chixri chamaä nachopetü. Rü tá paigüarü äëxgacügi rü ngüexëerüügi i ore i mugüwa nguxëetaegüxüna tá choxü namugü. Rü nümagü rü tá chamaä nanaxuegugü na chajuxüçax. ¹⁹—Rü tá to i nachiüanecüäxna choxü namugü. Rü ngëmagü tá nixi i chagu idauxcüraügüxü rü choxü quaixgüxü, rü nhuxmachi tá curuchawa choxü nipotagü na ngëxma chajuxüçax. Notürü tamaëxpüix i ngunexüguwena rü tá wenaxärü chamaxü —nhanagürü.

Wüxi ga ngüxéecax iiica ga Tiagu rü
Juáuärü mama
(Mr 10.35-40)

²⁰Rü jéma ijexma ga naë ga Tiagu rü Juáu. Rü jema taxre rü Zebedéu nanegü nixigü. Rü ngima rü Ngechuchucax ijaxü namaä ga jema taxre ga nginegü. Rü Ngechuchupexegu ijacaxäpüixü, rü wüxi ga ngüxéecax nüxna ijaca. ²¹Rü nüma ngixna naca, rü nhanagürü:
—¿Tacü nixi i cunaxwaxexü?

—nhanagürü. Rü ngima inangäxü rü ngigürügi: —Pa Corix, ngëxguma äëxgacüxi cuingucuchigu rü chanaxwaxe i cunamu na wüxi i nhaä chaune rü curü tügüneçüwawa na natoxü, rü ngëma to i curü toxwecüwawa na natoxü —ngigürügi.
²²Notürü Ngechuchu ngixü nangäxü rü nhanagürü: —Pema rü tama nüxü pecuqx na tacüçax ipêçaxü. ¿Namaxä chi peporaexü i ngëma ngüxü i tá choxü

üpetüxű? —nhanagürü. Rü nümagü nanangäxűgü rü nhanagürügü:
 —Ngémáacü namaā tá taporae
 —nhanagürügü. ²³Rü Ngechuchu nanangäxű rü nhanagürü nüxű:
 —Aixcuma tá nixí i chauxrűgü ngúxű peingegüxű. Notürü ngëma chorü tügiñecuwawa rü chorü toxwecuwawa na perütogüxűcax, rü tama chaxmexwa nangëxma na pexna chanaxäxű. Rü Chaunatümexëwa nixí na nangëxmaxü i ngëma, rü nüma tá tükna nanaxã ja jíxema tümacax íjíxé —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma jemaxü naxinüegü ga jema togü ga 10 ga Ngechuchuarü ngúexügü, rü Tiagumaä rü Juåümaä nanuë. ²⁵Notürü Ngechuchu naxcax naca rü nhanagürü nüxű: —Pema nüxű pecuax rü guxü i nachiüänegüarü äëxgacügü rü poraäcü nanamu i norü duüxügü. Rü ngëma äëxgacügü i taxügü rü norü duüxügüarü jora nügü nixigüxé. ²⁶—Notürü tåüxütáma ngëmaäcü nixí i petanüwa. Rü ngëxguma texé naxwaxegu na äëxgacü tiixű i petanüwa, rü name nixí i noxri rü guxäärü ngüxëeruü tixí. ²⁷—Rü ngëxguma chi texé i petanüwa naxwaxegu na tûmamüçigüeru na tiixű, rü name nixí i noxri rü guxüma i tûmamüçigüarü ngüxëeruü tixí. ²⁸—Jerü chamatama i Tupana Nane na duüxüxű chiixű rü tama togü choxü rüngüxëexücax nixí i núma chaxüxű. Notürü nüma chaxüxű na duüxügüxű charüngüxëexücax rü naxcax na chajuxücax rü ngëmaäcü chanaxütanüxücax na muxüma i nümagü rü nüxű nangëxmaxücax i maxü i taguma gúxű —nhanagürü.

Ngechuchu nanameëxëe ga taxre ga ngexetüxű
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Rü jexguma Ngechuchu norü ngúexügümaä Jericuarü iännewa ínachoxügü, rü muxüma ga duüxügü nawe narüxí. ³⁰Rü jáma namacuwawa narütagü ga taxre ga ingexetüxű. Rü jexguma nüxű naxinüegü na Ngechuchu jáma üpetüxű, rü tagaäcü Ngechuchuna nacagüe, rü nhanagürügü: —Pa Corix, Pa Dawítanüxű, ¡Cuxű tangechaütmüügü! —nhanagürügü. ³¹Rü jema duüxügü ga Ngechuchuwe rüxixű rü najangagü na ijanganagegxüxücax. Notürü nümagü ga jema ingexetüxű rü jexeraäcü Ngechuchuna nacagüe, rü nhanagürügü: —Pa Corix, Pa Dawítanüxű, ¡cuxű tangechaütmüügü! —nhanagürügü. ³²Rü jexguma ga Ngechuchu rü jexma najachiächi rü naxcax naca ga jema ingexetüxű. Rü nüxna naca rü nhanagürü: —¿Tacü i penaxwaxexü na pexcax chanaxüxű? —nhanagürü. ³³Rü nümagü nanangäxűgü rü nhanagürügü: —Pa Corix, tanaxwaxe na toxü cuidauchitanügüxëexü —nhanagürügü. ³⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxű nangechaütmüügü, rü naxëtigüga ningögü. Rü jexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwe narüxí.

Jerucharéügu naxücu ga Ngechuchu
*(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40;
 Ju 12.12-19)*

21 ¹Rü jexguma mariü jangaicagüga ga Jerucharéüwa na nangugüxű, rü nawa nangugü ga guma iäne ga Bechagué ga

Oriwéranecüarü maxpúneärü ngaicamana jexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. ²Rü nhanagürü nüxü: —¡Gua törü toxmäxtawa ngëxmane ja iänexäciwa pex! Rü ngëxma tá nüxü pejangu i wüxi i cowaru i ngexü i ngëxma ngaxüxü namaä i wüxi i naxäci i jatüxü i naxütagu irüxäüxü. ¡Rü pejawëxü, rü nuä chauxcax penagagü! ³Rü ngëxguma texé pexna caxgu na tacüçax pejawëxü, ¡rü tümamaä nüxü peixu rü nhapegögü:

“Torü cori nanaxwaxegü, notürü paxa tá nanawoeguxéē”, nhapegögü tükü! —nhanagürü. ⁴Rü jema naxüpetü jerü jemaäci Tupana najanguxéē ga norü ore ga nuxcümäxüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga nhaxü:

⁵ “¡Jeruchareüçüäxgumaä nüxü peixu rü nhapegü: ‘¡Düçax ja perü äexgacü ja nuä pexütawa ücü! Rü nüma rü wüxi i ngëxürrüxü i duüxürüü ínangu, rü wüxi i cowaruacüétugumare naxaunagü!’”

nhanagürü ga jema ore. ⁶Rü jexguma ga jema taxre ga norü ngúexügü rü jáma naxí, rü nanaxügü ga jema Ngechuchu namaä nüxü ixuxü. ⁷Rü

Ngechuchuxüttawa nanagagü ga jema cowarugü. Rü jema norü ngúexügü rü naxchirumaä nanachatagü ga jema cowaruxacü, rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸Rü jema muxüma ga duüxügü ga nawe rüxixü rü naxchirumaä najachamataniü ga nama. Rü togü rü naixåtü ta nadaügü rü jemamaä najachamataniü ga nama. ⁹Rü jema duüxügü ga napexegu ägüxü,

rü jema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü nhanagürügü: —¡Namexëchi ja daa äëxgacü ja Dawítanüxü! ¡Rü namexëchi ja jima Tupanaégagu núma ücü! ¡Rü cuxü tataxëëgü, Pa Tonatü ja Dauxüguci! —nhanagürügü. ¹⁰Rü jexguma Ngechuchu Jeruchareüwa ixücxugu, rü guxüma ga jema iänecüäx rü nanaxixächiäegü, rü nhanagürügü: —¿Texe nixí ja daa? —nhanagürügü. ¹¹Rü jema Ngechuchiwe rüxixü ga duüxügü rü nanangäxügü rü nhanagürügü: —Daa nixí ja Tupanaärü orearü uruü ja Ngechuchu ja Gariréaanewa ngëxmane ja iäne ja Nucharétucüäx ixicü —nhanagürügü.

Ngechuchu rü tupauca ga
taxünewa ínanawoxü ga
duüxügü ga jáma taxegüxü
(*Mr 11.15-19; Lc 19.45-48;*
Ju 2.13-22)

¹²Rü tupauca ga taxünegu naxücu ga Ngechuchu, rü ínanawoxü ga jema jáma tacümaä taxegüxü rü naxcax taxegüxü. Rü nanawoegu ga norü mechagü ga jema duüxügü ga jáma dñerumaä taxegüxü rü muxtucugumaä taxegüxü.

¹³Rü nhanagürü nüxü ga jema duüxügü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Chapata rü jumuxepataü nixí”. Notürü pema rü ngítäaxgüxüüpataü pejaxixéē —nhanagürü. ¹⁴Rü jáma tupauca ga taxünewa rü Ngechuchucax naxí ga nhuxre ga ingexetügüxü rü ichixeparagüxü. Rü Ngechuchu nanameëxéē. ¹⁵Notürü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëerüügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü, rü nüxü

nadaugü ga jema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu rü buxügüxü naxinüe ga na nhagüxü: —*Namexéchi ja daa aëxgacü ja Ngechuchu ja Dawítanüxü!*
 —nhagüxü. Rü jemacax ga jema aëxgacügü rü nanuë. ¹⁶Rü nhanagürügü Ngechuchuxü: —*¿Nüxü cuxinüxü i ngëma buxügü namaä idexagüxü?*
 —nhanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —*Ngüü, nüxü chaxinü.* *¿Notürü taguma exna nawa pengüe i Tupanaärü ore i ümatüxü i nhaxü:*

“Rü ngëma buxügü i íraxüchixü rü
 ðxchanagü rü tá ta cuxü
 nicuaxüügü”,

nhaxü? —nhanagürü. ¹⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxna jáma nixü, rü nhuxmachi ínaxüxü ga guma íñanewa. Rü íñane ga Betániäwa naxü, rü jexma najape.

**Ngechuchu rü ori ga figuera ga
 ngearü oóxümaä chixexü naxuegu**
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Rü moxüäcü ga paxmama rü jexguma wenaxärü Jeruchareüçax nataegugu ga Ngechuchu rü nataija.
¹⁹Rü namacuwawa nüxü nadau ga wüxi ga ori ga figuera. Rü naxcax nixü, notürü taxuüma ga norü oxü inajangau, rü naátxüxícatama inajangau. Rü jemacax nhanagürü nüxü ga jema ori:
 —Rü tagutáma wena cuxox,
 —nhanagürü. Rü jexgumatama narünhexë ga jema ori. ²⁰Rü jexguma jemaxü nadaugüga ga norü ngüexügü, rü nabaixächiaëggü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü nhanagürügü: —*Rü*

nhuxäcü i nhaä ori i paxama nanhexexü? —nhanagürügü. ²¹Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü:
 —Aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëxguma chi meä pejaxögüga rü tama ngëma figueramaä chaxüxüxica chi pexü. Notürü jexeraxü chi pexü. Rü ngëxguma chi daa mäxpünemaä nüxü peixuxgu na jaxügachixüçax rü taxtü i taxüchiüwa naxüxüçax, rü pega chi naxinü. ²²Rü guxüma i tacü i naxcax ípecaxü i perü jumuxëwa, rü tá penajauxgü ega aixcuma pejaxögüäcüma naxcax ípecaxgu.

**Ngechuchuna nacagüe na texearü
 oregagu tupauca ga taxünewa
 nanguxëetaexü**
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxicu. Rü jexguma jáma ínanguxëetajane rü naxcax naxü ga paigüarü aëxgacügü rü togü ga aëxgacügü ga jaguäxgü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü nhanagürügü: —*¿Rü texearü mugagu nixü i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü?* *¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçax i ngëma?*
 —nhanagürügü. ²⁴⁻²⁵Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Chama rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengäxüga i ngëma pexna naxcax chaçaxü, rü chama rü tá ta pemaä nüxü chixu na ngëxüyüxü i aëxgacü na choxü muxü na nuã changuxëetaexü. *¿Rü texé tanamu ga Juáü na duüxügüxü ínabaiüxëexüçax?* *¿Pexcax rü Tupana jiixü ga namucü rü exna duüxügümare?*
 —nhanagürü. Rü jexguma ga jema aëxgacügü rü inanaxügue ga nügumaä

na japoragatanüçüüxű. Rü nügümaätama nhanagürü: —*«Nhuxű nhagügütü tá? Erü ngéxguma chi nüxű ixuxgu na Tupana núma namuxű rü núma rü tá nhanagürü tüxű:*

“*Rü tüxcüü ga tama nüxű pejaxögütü?*” nhanagürü tá.²⁶—Rü ngéxguma chi nüxű ixuxgu na jatügümare núma namuxű rü taxcax rü tá naxăucuma, erü duüxügütü tá tüxű nadai. Erü nümagü i duüxügütü rü nagu narüxiñüe na Tupana jiixű ga Juáñxű núma mucü —nhanagürü.²⁷ Rü jemacax Ngechuchuxű nangăxügütü rü nhanagürü: —Tama nüxű tacuax ga texé núma na namuxű ga Juáñ ga baiüxeeruü —nhanagürü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Chama rü tá ta tăüxtáma pemaä nüxű chixu na texé choxű muxű na chanaxüxű i ngéma choxna naxcax pecaxű —nhanagürü.

Cuaxruü ga taxre ga nanegügu ixuxű

²⁸Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu —*«Nhuxű nhapegütü naxcax i nhaä ore i tá pemaä nüxű chixuxű? Rü wüxi ga jatü rü nüxű najexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga guma nanemaä nüxű nixu rü nhanagürü nüxű:*

“*Pa Chaunex, chanaxwaxe i jéa chorü uwaarü buxgüwa cujapuracü*”, nhanagürü.²⁹—Rü guma nane nanangăxű rü nhanagürü:

“*Choxű nawqatmüü na ngéma chaxüxű*”, nhanagürü. Notürü ga jixcamaxüra rü nagu narüxiñü rü dükwa jéma najapuracü.³⁰—Rü jixcüra ga guma nanatü rü naí ga nanexüwata

naxű, rü jexgumarüü ta nüxű jema nhanagürü. Rü guma nane nanangăxű rü nhanagürü:

“*Marü name, Pa Pa, rü ngéma tá chaxü*”, nhanagürü. Notürü tama aixcuma jéma naxű.³¹—Rü nhuxma chanaxwaxe i chamaä nüxű peixu rü ngexcürücü ga guma taxre ga nane ga aixcuma naxüciü ga jema nanatü naxwaxexü —nhanagürü. Rü nümagü nanangăxügütü rü nhanagürü: —Ga guma nüxira namuäcü nixi ga naga inüci —nhanagürü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Aixcuma pemaä nüxű chixu rü ngéma jatügi i Romaärü äëxgacüçax diëru ngixű dexü rü ngéma ngexügütü i chixri maxëxű tá nixi i pexüpa nüxira ichocuxű i ngextá Tupana äëxgacü iiixixüwa.³²—Jerü Juáñ ga baiüxeeruü rü núma naxu na pemaä nüxű jaxuxüçax na nhuxäcü tá na pemaxëxű, notürü ga pema rü tama nüxű pejaxögü. Notürü ga jema jatügi ga Romaärü äëxgacüçax diëru ngixű dexü rü jema ngexügütü ga chixri maxëxű rü Juáñxű najaxögü. Notürü ga pema rü woo nüxű na pedaugüxű ga nhuxäcü na jaxögüväxű, rü tama nüxű perüxoëchaü i pecüma i chixexű na pejaxögütüçax —nhanagürü.

Cuaxruü ga chixexű ga puracütanüxügu ixuxű (Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwaxe i iperüxiñüe i nhaä to i ore i cuaxruü i tá pemaä nüxű chixuxű. Rü najexma ga wüxi ga jatü ga nüxű najexmacü ga wüxi ga norü naâne. Rü

jexma nanato ga muxūma ga ori ga uwa. Rü nhuxmachi ínanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga uwaarü jauxtütüxüchica rü wüxi ga dauxütäechica. Rü nhuxmachi nhuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxëe. Rü namaä nanamexëe na ngäxüga namaä ngïxü jatojexüçax ga jema uwatanü. Rü nhuxmachi ga jema naâneärü jora rü wüxi ga to ga nachiüäne ga jaxüguxüwa naxü. ³⁴—Rü jexguma norü uwaarü buxgüwa nanguxgu, rü jema naâneärü jora rü jáma nanamugü ga nhuxre ga norü duüxügü na jema puracütanüxüna ngïxcax jaçaxüçax ga jema uwatanü ga nüxna ücü. ³⁵Notürü ga jema puracütanüxügü rü ínanajauxü ga jema coriarü duüxügü. Rü nanaçuaixgü ga wüxi, rü ga to rü najamaxüchigü, rü ga jema to rü nutamaä ínanamuxüchigü. ³⁶—Rü jema naâneärü jora rü wenaxärü noxriarü jexera rünumaëxü ga norü duüxügü jáma namugü. Notürü ga jema puracütanüxügü rü jema togürüütama chixri namaä nachopetü. ³⁷—Rü dükwa ga jema naâneärü jora rü jáma nanexüchixü namu jerü nüma nagu naxñügü rü chi nanega naxñüe ga jema puracütanüxügü. ³⁸—Notürü jexguma jema cori nanexü nadaugügu ga jema puracütanüxügü, rü nügümäa nhanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixi i nhaä naâne i jixcama. ¡Rü ngïxä tajamaxgü na tóxrü jiïxüçax!” nhanagürügü. ³⁹—Rü najajauxgü, rü toxnamana nanagagü, rü jexma najamaxgü —nhanagürü. ⁴⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema paigüarü äëxgacügüna naca rü nhanagürü: —¿Rü ngëxguma ínanguxgu

i ngëma naâneärü jora, rü tacü tá jema puracütanüxümaä naxü? —nhanagürü. ⁴¹Rü jema äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü nhanagürügü: —Ngëma naâneärü jora rü tama nüxü nangechaütümüüäcüma tá nanadai i ngëma puracütanüxügü i chixri maxëxü. Rü nhuxmachi togü i puracütanüxügü i meä namaä ngïxü itojexü i dïeruna tá nüxü nadauxëe —nhanagürügü. ⁴²Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¿Taguma exna nawa pengü i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü nhanagürü:

“Rü jima nuta ja mecü ja íäru ürüügü nüxü oechirécü rü nhuxma rü jimatama nixi ja Tupana nüxira jaxücuchicü na namaä inaxügüäxüçax ja ípata. Rü törü Cori ja Tupana nixi ga naxüçü ga jema, rü nhuxma rü namexëchi i taxcax”,

nhanagürü i ngëma ore. ⁴³—Rü ngëmacax pemaä nüxü chixu rü woo pexcaxchirëx na jiïxü i ngëma naâne i ngextá Tupana äëxgacü ííxixüwa, notürü pexna tá nanapu. Rü togü i duüxügü i aixcuma Tupanaga ínüexüna tá nanaxä. ⁴⁴—Rü jima nuta ega texé namaä jarünhaxgu rü tá itapoögü. Rü jíxema túmaëtugu nanguxe ja jima nuta, rü tá tükü ninhaixmü —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁴⁵Rü jexguma ga paigüarü äëxgacügü rü Parichéugü nüxü ínüëgu ga jema ore ga cuaxruü ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü, rü nüxü nicuaxächitanü ga nachiga na jiïxü ga jema ore. ⁴⁶Rü jexgumatama ga jema äëxgacügü rü Ngechuchuxü nijauxgüéga. Notürü taxucürüwama

najajauxgü jerü duūxügüxü namuūē, jerü nümagü ga duūxügü rü najaxögü ga aixcuma Tupanaärü orearü uruü na jiixü ga Ngechuchu.

Cuaxruü ga ngígüarü petagu ixuxü
(Lc 14.15-24)

22 ¹Rü Ngechuchu rü wenaxärü nanangúexéé. Rü ore ga cuaxruüga namaä najaxu, rü nhanagürü nüxü: ²—Rü ngëma Tupana na ãëxgacü ixixü rü nhama wüxi ga nachiüñearü ãëxgacü ga naneärü ngígü üchiüçürüü nixü. ³—Rü norü duūxügüxü namu na naxcax jaçaxüçax ga jema duūxügü ga marü üpaacü nüxna naxuxü. Notürü jema duūxügü ga marü nüxna naxuchiréxü rü tama jema naxixchaü. ⁴—Rü wenaxärü togü ga norü duūxügüxü jema namugü. Rü nhanagürü nüxü:

“¡Ngëma pexí naxütawa i ngëma duūxügü i nüxna chaxuchiréxü, rü namaä nüxü pejarüxu rü marü íname i chorü ñona i taxü. Rü marü chanadai i chorü wocagü i ingüexü rü guxüma marü ínamemare. Rü chanaxwaxe i paxa nuä naxí naxcax i nhaä chorü peta!” nhanagürü. ⁵—Notürü jema duūxügü ga nüxna naxuchiréxü rü tama naga naxinüe. Rü wüxi rü nañnewa naxü, rü ga to rü norü taxepataüwa naxü. ⁶—Rü ga togü rü jema ãëxgacüarü duūxügüxü ínajauxü rü najaquaixgü nhuxmata najuexééa. ⁷—Rü jexguma ga guma ãëxgacü rü poraäcü nanu. Rü norü churaragüxü jema namugü na jadaiäxüçax ga jema duūxügü ga mäétagüxü, rü na jagugüäxüçax ga guma norü ñane. ⁸—Rü nhuxmachi nhanagürü nüxü ga norü duūxügü:

“Guxüma i chorü peta rü marü ínamemare. Notürü ga jema duūxügü ga noxri nüxna chaxuxü rü taxuwama nime na nuä naxixüçax. ⁹—¡Rü jéa ñanemaü i taxüwa pexi, rü nüxna pejaxu i guxü i duūxügü i ngëma nüxü pedauxü, na núma chorü petawa naxixüçax!” nhanagürü.

¹⁰—Rü jema ãëxgacüarü duūxügü rü jema ñanemaü i taxüwa naxí. Rü nüxna nixuetanü ga guxüma ga duūxügü ga mexügü rü chixexügü ga nüxü ijangaugüxü. Rü jemaäcü duūxügümaä nanapa ga guma ãëxgacüpata. ¹¹—Rü jexguma ga guma ãëxgacü rü nixücu nawa ga jema ucápu ga nawa peta naxüxü, jerü ínajadau ga jema duūxügü ga nüxna naxuxü. Notürü jéma nüxü nadau ga wüxi ga jatü ga tama norü ngaxäéchirugu icúxü. ¹²—Rü nhanagürü nüxü:

“Pa Chamücx ¿nhuxäcü i nuxä cuxücxü na tama curü ngaxäéchirugu cuicúxü?” nhanagürü. Notürü nüma ga jema jatü rü nangeaxmare. ¹³—Rü jexguma ga guma ãëxgacü rü nhanagürü nüxü ga jema norü duūxügü:

“¡Meä pejanaïxpara rü pejanaïxchacüügü i nhaä jatü, rü jéama duxétüwa i poraäcü ínaxëänexüwa pejatá! Rü ngëma tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta erü poraäcü tá nüxü nangu”, nhanagürü. ¹⁴—Rü Tupana rü muxüchíena naxu, notürü noxretama tixí ja jíxema aixcuma Tupana tükü idexechixe —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Áëxgacüaxü diérumaä
naxütanüxüçiga**
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Rü jexguma ga Parichéugü rü nixigachi. Rü noxrüwama nügumaä

najamexēegü na tacü rü oremaā tá Ngechuchuna nacagüexüçax na chixexügi nanguxēegüäxüçax rü nhuxmachi aëxgacüxütawa na ínaxuaxügüäxüçax. ¹⁶Rü jemacax Ngechuchuxütawa nanamugü ga nhuxre ga norü duüxügü namaā ga nhuxre ga Erudiarü duüxügü na jema oremaā Ngechuchuna na jacagüexüçax. Rü jexguma Ngechuchuxütawa nangugügi rü nhanagürügi: —Pa Ngúexēeruüx, nüxü tacuax rü aixcuma nixi i ngēma nüxü cuixuxü i curü ore. Rü aixcuma cunangúexée i duüxügü na Tupana naxwaxexüäcumä namaxexüçax. Rü tama duüxügügamare cuxinü, erü tama norü duxetüxünegu cudawenü, notürü nacuma nixi i cungugüxü. ¹⁷—Rü tomaā nüxü ixu! rü ngēma díeru ja aëxgacü ja tacü ja Romacüäx totanüwa jajauxchaüxü, ¿rü namexü jiixü na nüxna ngixü taxaxü rü exna tama? —nhanagürügi. ¹⁸Notürü Ngechuchu nüxü nacuaxama na chixexügi naxinüexü ga jema duüxügü, rü jemacax nhanagürü nüxü: —Pema nixi i togüpexewa meä pemaxenetaxü, notürü peäewa rü chixexügi perüxinié. ¿Rü tüxüü i chixexügi choxü penguxéechaüxü? ¹⁹—Choxü ngixü pewé i wüxi i díeru i ngimaä aëxgacüaxü penaxütanüci! —nhanagürü. Rü jéma naxüütawa ngixü nangegü ga wüxitachinü ga jema díeru. ²⁰Rü jexguma Ngechuchu ngixü daxgu, rü nüxna naca, rü nhanagürü —¿Rü texéchicünaxä rü texéega nixi i ngigu üxü? —nhanagürü. ²¹Rü nümagü nanangaxügü, rü nhanagürügi: —Romacüäx ja aëxgacü ja

tacüchicünaxä nixi —nhanagürügi. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Aëxgacüna ngixü pexä i ngēma aëxgacüarü ixicü, rü Tupanana ngixü pexä i ngēma Tupanaärü ixicü! —nhanagürü. ²²Rü jexguma jema orexü naxinüegü, rü nabaixačihäegü. Rü Ngechuchuna ínixi.

**Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi
wena táxarü namaxé i duüxügü**
(*Mr 12.18-27; Lc 20.27-40*)

²³Rü jematama ngunexügi rü nhuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxi. Rü nümagü nixi ga nagu naxinüexü na juexü rü tagutáma wena namaxexü. Rü jemacax Ngechuchuna nacagüe, rü nhanagürügi: ²⁴—Pa Ngúexēeruüx, Muisé nüxü ixuxgu rü ngéxguma wüxi ja jatü naxamax rü nangexacüjane najüxgu, rü name nixi i naeneetama ngimaä naxamax i ngēma jutecü i naxumax, na ngēmaäcü naxaxäctüxüçax nüxü ja jima naenee ja marü jucü —nhanagürü ga jema ore. ²⁵Rü nhanagürügi ta ga Chaduchéugü: —Najexma ga totanüwa ga 7 ga nügüneé. Rü naxamax ga guma jacü, notürü taüta naxaxäcüjane naju. Rü jexguma ga naí ga naenee nüxü ngimaä naxamax ga jema ngecü. ²⁶—Rü guma rü ta naju, rü nangexacü. Rü jexguma rü naí ga naenee nüxü ngimaä naxamax. Rü jemaäcü gucüma ga guma 7 ga nügüneé rü ngimaä naxamax ga jema nge. Rü gucüma najue taüta naxaxäcüjane. ²⁷—Rü jemawena rü ngima rü ta iju ga jema nge. ²⁸—Rü ngéxguma juexü wena maxegü, ¿rü ngexcürüüci ga guma 7 ga nügüneé

naxmax tá ijixí i ngëma nge? Jerü gacuma ga guma 7 ga nügüeneē ngimañ naxamax —nhanagürü. ²⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Pema rü ípetüe erü tama nüxü pecuax i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuax i nhuxäcü äëxgacü na jiixü ja Tupana. ³⁰—Rü ngëguma juexü wena maxëgu rü taxúetáma tixämägxü rü exna tixätegü. Erü dauxüçüäx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá tixigü i ngëguma. ³¹—Pema choxna peca i juextüärü dagüchiga. ¿Notürü tama exna nawa pengüe i Tupanaärü ore i ümatüxü i ngextá Tupanatama ngëmachigaxü pemaä íjaxuxüwa? Erü ngëma rü nhanagürü ja Tupana:

³² “Chama nixí i Abräüärü Tupana, rü Isaquierü Tupana, rü Jacúarü Tupana”,
nhanagürü. Rü ngëma orewa nüxü tacuax rü woo nhama i nañnewa najuegu i duüxügü, notürü Tupana nüxü daxgu rü guxüguma namaxé —nhanagürü ga Ngechuchu. ³³Rü jexguma jemaxü naxinüegu ga duüxügü, rü guxüma nabaixächiäegü namaä ga norü nguxëetae ga Ngechuchu.

**Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü
mugüarü jexera ixixü**
(Mr 12.28-34)

³⁴Rü nangutaguqxegü ga Parichéugü ga jexguma nüxü naxinüegu ga nhuxäcü Ngechuchu rü jema Chaduchéugüxü na ijanangeaxgxüexü. ³⁵Rü wüxi ga jema Parichéugü ga ore ga mugüwa nguxëetaexü rü Ngechuchuxü chixexüga nanguxëechaü. Rü jemacax

Ngechuchuna naca rü nhanagürü:
³⁶—Pa Ngúexëeruüx, ¿ngëxüüüxü i Tupanaärü mu nixí i guxü i norü mugüarü jexera ixixü? —nhanagürü. ³⁷Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü jexera ixixü, rü nhanagürü:
“¡Rü nüxü nangechaü ja Cori ja curü Tupana i guxüne ja curü maxünemaä, rü guxü i cuäemaä, rü guxü i nagu curüxínüxümaä!”

nhanagürü. ³⁸—Rü ngëma nixí i Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü jexera ixixü. Rü ngëma nixí i nüxiraüxü i norü mu ga duüxüguna naxäxü ga Tupana. ³⁹—Rü ngëma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ngëma nüxiraüxü i norü murüütama nixí, rü nhanagürü:
“¡Nüxü nangechaü i cumüçü ngëma na cugü cungechaüxüü!” nhanagürü.
⁴⁰—Rü ngëma taxre i Tupanaärü mugüwa nixí inaxügüxü i guxüma i Tupanaärü mugü ga Muïsé ümatüxü rü nuxcümäxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü namaä nguxëetaegüxü —nhanagürü.

¿Texétaa jiixü ja Cristu?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴²Rü joxni ga Parichéugü rü jéma nangutaquegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Rü nhuxü nhapegüxü i pema nüxü ja Cristu? ¿Rü texétaa jiixü? —nhanagürü. Rü nümagü ga Parichéugü rü nanangäxügü rü nhanagürü: —Cristu rü nuxcümäxüci ga äëxgacü ga Dawítaa nixí —nhanagürü. ⁴³Rü jexguma ga

Ngechuchu rü nhanagürü: —¿Tüxcüū ga Dawí ga norü Corimaã naxuaxü ga Cristu ga jexguma Tupanaãe ga Üünexü Dawíxü idexaxéegu? Jerü ga Dawí rü nhanagürü:

⁴⁴ “Tupana rü chorü Cori ja Cristuxü nhanagürü: ‘Nuã chorü tügeneciwawa rüto nhuxmatáta nüxü charüporamae i curü uwanügü na cuga naxínüexüçax!’”

⁴⁵ —Notürü ¿nhuxúcürüwa i Dawítaa jiixü ja Cristu ega nümatama ga Dawí rü norü Corimaã naxuãgu?

—nhanagürü ga Ngechuchu.

⁴⁶ Rü taxuxümaãma nanangâxügüéga ga jema Parichéugü, rü bai ga wüxi ga oremaã. Rü jemawena rü guxüma namuñë na tacüçax Ngechuchuna nacagüexü.

Ngechuchu rü duüxügüpexewa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngúexéêruügü ga Muíséarü mugüwa nguxéetaegüxü

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)

23 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü duüxügüxü rü norü ngúexügüxü nhanagürü: ²—Ngëma ngúexéêruügü i ore i mugüwa nguxéetaegüxü rü Parichéugü, rü meãma nüxü nacuaxgü ga Tupanaãrü ore ga Muísé ümatüxü. ³—Rü ngëmacax name i naga pexinüe i guxüma i ngëma pemaã nüxü jaxugüxü. Notürü tama name i nüma namaxéxüäcüma pemaxé, erü nüma nüxü nixugü i mexü i ore notürü chixri namaxé. ⁴—Erü nüma rü

poraäcü pexü namu na naga pexinüexüçax i norü mugü i guxchaxü i taxucüruwama texé aurexü. Notürü nümagütama rü bai i íraruwa naga na naxínüexü i ngëma nawa pexü namuxü.

⁵—Rü guxüma i ngëma naxügüxü, rü nanaxügü na duüxügü nüxü daugüxüçax. Rü inajangegü i Tupanaãrü ore na ngëmaäcü duüxügü nagu rüxñüegu rü aixcuma Tupanaãrü duüxügü na jiigüxü. Rü nügü nangaxäegü na duüxügü nüxü rüdaunüxüçax. ⁶—Rü petagüarü ònawa rü nümagü i Parichéugü rü nanaxwaxegü i ònaãrü joraxütaxwaxüchi na natogüxü na duüxügü ngëma nüxü rüdaunüxüçax. Rü

ngutaqueçepataügüwa rü nanaxwaxegü na napexewaxüchi ügüxü i naxmaxwaxegüwa natogüxü. ⁷—Rü ïänemaügüwa rü nanaxwaxegü na duüxügü meã nüxü rümoxegüxü nhama äëxgacüxü meã rümoxëxürrü. Rü nanaxwaxegü na duüxügü rü: “Pa Ngúexéêruüx” nhagüxü nüxü.

⁸—Notürü pema rü tâüxtüntama ngëmagu perüxñüe! Erü guxäma i pema rü pegüeneëgü peixigü, rü wüxicatama nixi ja perü ngúexéêruü ixicü. ⁹—Rü tama name i nhama i naänecüäxmaã pexänatü, erü wüxicatama nixi ja Penatü, rü nüma rü dauxüwa nangëxma. ¹⁰—Rü tama name i texé: “Pa Äëxgacüx” nhatarügü pexü. Erü chaxicatama nixi i perü äëxgacü chiixü. ¹¹—Rü jíxema petanüwa guxäärü jexera ixixë rü tanaxwaxe na guxüma i tümamüçüarü ngúxéêruü tiixü. ¹²—Erü jíxema tügü írütaxe rü Tupana tá tüxü naxänexé.

Notürü jíxema tügü írrixírase, rü Tupana tá tüxü nicuaxüü. ¹³—Pa Ngúexéeruügü i Ore i Mugüwa Nguxéetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixí i togü i duüxügüpexewa meã pemaxénetaxü notürü peäewa rü chixexügu perüxinüexü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcax erü pegagu nixí na tama Tupanaxütawa nangugüxü i togü i duüxügü. Rü pema rü ta rü tääxütáma ngéxma pechocu, Rü ngéxgumartüü ta rü nüxü penaguxchaxéen na tama ngéxma nachocuxüçax i togü i ngéxma chocuchaüxü. ¹⁴—Pa Ngúexéeruügü i Ore i Mugüwa Nguxéetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixí i togü i duüxügüpexewa meã pemaxénetaxü notürü peäewa rü chixexügu perüxinüexü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcax erü tüxna penapuxü ja tümapata ja jíxema jutegüxe. Rü nhuxmachi penamäxéen i perü jumuxëgü na duüxügü nagu rüxñinüegü rü aixcuma mexü i Tupanaärü duüxügü na peixigüxü. Rü ngémacax pema tá nixí i togü i duüxügürü jexera pepocuexü. ¹⁵—Pa Ngúexéeruügü i Ore i Mugüwa Nguxéetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema nixí i togü i duüxügüpexewa meã pemaxénetaxü notürü peäewa rü chixexügu perüxinüexü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcax erü guxüwama pexí na togü i duüxügümaä nüxü pejarüxuxüçax i ore na wüxitama ja duüxë pexrüü na jaxöxüçax. Rü ngéxguma marü pexü tangüüxgu, rü tüxü pechixexéen na düxwa taxreepxüxcuna perü jexera chixexüwa tangémaxüçax. ¹⁶—Pa Ngúexéeruügü i

Ore i Mugüwa Nguxéetaegüxü rü Pa Parichéugüx, pema rü nhama cuaxruügü i ngexetüxürrüü peixigü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcax, erü nüxü peixuxgu rü:

“Ngéxguma texé ja tupauca ja taxüneéagagu tacüçax ixunetagu, rü marü name ega tama tajanguxéegu i ngéma tümaärü uneta”, nhaperügügü. Notürü ngéxguma texé tupauca ja taxüneärü díëruégagu tacüçax ixunetagu, rü:

“Tanaxwaxe i aixcuma tajanguxéen i ngéma tümaärü uneta”, nhaperügügü.

¹⁷—Pema rü pengéäegü rü nhama pengexetügüxürrüü peixigü. ¿Pexcax rü tacü nixí i jexera rümemaëxü, tupauca ja taxüneärü díëru rü exna nümatama ja tupauca ja nagagu naxüünene i ngéma díëru? ¹⁸—Rü tupauca ja taxünewa nangéxma i ngéma ámarechica i ngexta Tupanacax ínadaiaxüwa i naxüüngü na Tupanana naxämarexüçax. Rü pema rü nhaperügügü:

“Rü ngéxguma texé ja tupauca ja taxüneärü ámarechicaéagagu tacüçax ixunetagu, rü marü name ega tama tajanguxéegu i ngéma tümaärü uneta. Notürü ngéxguma texé tupauca ja taxüneärü ámarechicawa ngéxmaxü i ámareégagu tacüçax ixunetagu, rü tanaxwaxe i aixcuma tajanguxéen i ngéma tümaärü uneta”, nhaperügügü. ¹⁹—Pema rü pengéäegü rü nhama pengexetügüxürrüü peixigü. ¿Pexcax rü tacü nixí i jexera rümemaëxü, rü jima tupauca ja taxüne ámarechicawa ngéxmaxü i ámare rü exna nümatama ja tupauca ja taxüneärü ámarechica i nagagu naxüünexü i ngéma ámare? ²⁰—Erü jíxema tupauca ja

taxūneārū āmarechicaéagagu tacicax
 ixunetaxe, rü tama ngēma
 nachicaéaguxicatama itaxuneta, notürü
 ngēma āmare i ngēma nachicawa
 ngēmaxmāégagu rü ta itaxuneta.²¹—Rü
 jíxema tupauca ja taxūneéagagu tacicax
 ixunetaxe, rü tama ngēma
 tupaucaéaguxicatama itaxuneta, notürü
 Tupana ja ngēxma áchiūcūégagu rü ta
 itaxuneta.²²Rü jíxema dauxūguxū i
 naâneéagagu tacicax ixunetaxe, rü
 Tupanaārū toruūégagu rü ta itaxuneta, rü
 ngēxgumarüū ta Tupana ja ngēma
 rütocüéagagu rü ta itaxuneta.²³—Pa
 Ngúexēruūgii i Ore i Mugüwa
 Nguxēetaegüxū rü Pa Parichéugüx, pema
 nixī i togü i duūxūgüpexewa meā
 pemaxēnetaxū, notürü peāewa rü
 chixexügu perüxñüexü. Rü wüxi i ngechaū
 nixī i pexcax, erü woo taçü i íraxū i pexū
 ngēmaxü rü Tupanana penaxā i ngēma
 nüxna üxū. Notürü tama naga pexñüe i
 Tupanaārū mugü i guxū i mugüarü jexera
 ixixū. Erü pexū nataxu na äexgactüg i
 aixcuma meāma duūxūgümä icuaxgüxū
 na peixigüxū, rü pexū nataxu na duūxūgü
 pexū nangechaūtümüügüxū, rü aixcuma
 meā Tupanamaā peixaixcümagüxū. Rü
 guxüma i ngēma nixī i Tupana naxwaxexū
 na penaxiixū, tama nüxū
 ipejarüngümaëäcuma i ngēma mexü i
 marü pexüxū.²⁴—Pa Cuaxruūgii i
 Ngexetügüxū, pema rü guxüma i mugü i
 woo íraxüchixū rü meāma penaxaure,
 notürü tama Tupana naxwaxexüäcuma
 pemaxē. Pema rü nhama wüxi i duūxū i
 tumüçax norü axexü bapetüxū rü
 nhuxmachi arü wüxi i cameru
 ixaxwetaüxüriü peixigü.²⁵—Pa
 Ngúexēruūgii i Ore i Mugüwa

Nguxēetaegüxū rü Pa Parichéugüx, pema
 nixī i togü i duūxūgüpexewa meā
 pemaxēnetaxū notürü peāewa rü
 chixexügu perüxñüexü. Rü wüxi i ngechaū
 nixī i pexcax, erü perü
 düxétüxünewaxicatama pegü
 pemexēchaū, notürü perü maxüwa rü
 poraäcü pechixe. Erü penawomüxëëäcuma
 poraäcü naxcax pengü i duūxügüarü
 ngēmaxügü, rü pegüguxicatama perüxñü.²⁶
 —Pa Parichéugü i Nhama Ngexetüxüriü
 Ixígüxü, name nixī i pegü pemexē i perü
 aixepewa i perü maxüwa. Rü ngēxguma tá
 nixī i perü düxétüwa rü tá ta pemexü.
²⁷⁻²⁸—Pa Ngúexēruūgii i Ore i Mugüwa
 Nguxēetaegüxū rü Pa Parichéugüx, pema
 nixī i togü i duūxūgüpexewa meā
 pemaxēnetaxū notürü peāewa rü
 chixexügu perüxñüexü. Rü wüxi i ngechaū
 nixī i pexcax, erü nhama juetachiquegü i
 düxétüwa cómüxtümaä chauxetügüxū
 notürü aixepewa rü juetachinaxämaä rü
 nagúxüraüxū i äüächixümaä napagüxüriü
 peixigü. Erü perü düxétüwa i duūxügü
 nüxü idaugüxüwaxicatama peme, notürü
 aixepewa i peāewa rü poraäcü pechixe.
²⁹—Rü wüxi i ngechaū nixī i pexcax, Pa
 Ngúexēruūgii i Ore i Mugüwa
 Nguxēetaegüxū rü Pa Parichéugüx. Pema
 rü pejamecagü ga naxchiquegü ga
 nuxcümaxügüxū ga Tupanaārū orearü
 uruügü rü jema duūxügü ga imexü ga
 juexü.³⁰—Rü nhuxmachi nhaperügügi:

“Rü jexguma chi nuxcümaxügüxū ga
 törü oxigü maxejane imaxegü, rü tau
 chima nüxü tarüngüxüe ga na nadaiäxü
 ga jema nuxcümaxügüxū ga Tupanaārū
 orearü uruügü”, nhaperügügi.³¹—Rü
 ngēma oremaä rü pegü pengoxéé na
 nataagü peixigüxū ga jema duūxügü ga

nuxcümäxügütüga Tupanaärü orearü uruügütü daixü. ³²—Pa Jeruchareéčüx, pema penadai i chamaä rü ta pejanguxéex ga jema chixexü ga nuxcümäxügütüga perü oxigü ügüexü! ³³—Pa Áxtapeuri Duüxügütü, pema rü poraäcü pechixe. ¿Nhuxäcü tá naxchaxwa peibuxmü ja jima üxü ja Tupana tá namaä pexü pocuene? ³⁴—Rü ngëmacax i chama rü tá pexcax núma chanamugü i Tupanaärü orearü uruügütü, rü jatügü i mexügütü i nüxü cuaxüchigütü, rü ngúexéerügütü i mexügütü. Notürü pema rü tá curuchawa pejapotagüäcüma penadai i nhuxre. Rü togü rü ngutaquexepataügütüwa rü tá pejaquaixgütü, rü togü rü iñanechiguwa rü tá nawe peingëxütanü na chixexü namaä pexügütücxax. ³⁵—Notürü Tupana tá pexü napocue naxcax i guxüma ga norü duüxügütü ga imexügütü ga perü oxigü daixü. Rü Abéuwa nixi ga inaxügütüxü ga na nadaiäxü rü Chacaría ga tupauca ga taxünegu pejamäxgütüga nixi ga jacuáxü ga jema. ³⁶—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü guxüma ga jema chixexücxax rü Tupana tá nanapocue i duüxügütü i nhamaäcüü maxëxü —nhanagürü ga Ngechchu.

Ngechchu rü Jeruchareéčüx ga
duüxügütücxax naxaxu
(Lc 13.34-35)

³⁷Rü nhanagürü ta ga Ngechchu: —Pa Jeruchareéčüx, pema penadai i Tupanaärü orearü uruügütü, rü nutamaä ipenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngerüügütü i pexcax núma namugütü. Rü nhuxreexpüxcüna wüxigu chaugütütagu pexü chanutaquexexéechaü nhama wüxi

i ota i naxäcüxä nügütüügu tükü nutaquexexü. Notürü pema rü tama penaxwaxe. ³⁸—Düçax i nhuxma ja perü iñane, rü Tupana tá ínanatax. ³⁹—Rü pemaä nüxü chixu rü tüküxtáma wena choxü pedau nhuxmatáta dauxügütü i naännewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá nhaperügütü:

“Namexéchi nixi ja jima Cori ja Tupana núma namucü”, nhaperügütü tá —nhanagürü ga Ngechchu.

Ngechchu nanaxunagü na tupauca
ga taxüne rü tá nagu na napogüexü
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹Rü jexguma tupauca ga taxünewa ínaxüüxgu ga Ngechchu, rü norü ngúexügütü naxcax naxi. Rü nhanagürügütü nüxü: —Düçax, Pa Corix, nhuxäcü nimexéchi ja daa tupauca ja taxünearü ipatagü —nhanagürügütü. ²Notürü Ngechchu nanangäxü rü nhanagürü: —Pema nüxü pedaugü ja guxüñema ja jima tupauca ja taxünearü ipatagü. Notürü pemaä nüxü chixu rü aixcuma guxüñema ja daa ipatagü rü tá nagu napogü. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütüetü naxüxüra, rü bai ja wüxi —nhanagürü.

Cuaxruügütü i tá nüxü idauxü naxüpa
na nagúxü i naáne
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)

³Rü nhuxmachi guma Mäxpüne ga Oriwérancügu aéganewa naxi. Rü jexguma guma mäxpünewa natoxgu ga Ngechchu rü norü ngúexügütücatama naxüitawa naxi na noxrüwama nüxna nacagüexücxax. Rü nhanagürügütü:

—Tanaxwaxe i tomaā nüxū cuixu na nhuxgu tá nangupetüxū i ngēma nüxū cuixuxū. ¿Rü tacü tá nixī i norü cuaxruū i nawa nüxū tacuáxū i nhuxgu tá wena núma na cuxüxū rü tá na nagúxū i naāne? —nhanagürüg. ⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū:
—¡Pexuāēgü na taxúema pexü womüxēēxüçax! ⁵—Erü muxüchixū i duüxügü tá ínangugü, rü chagu tá nügü nicuxgü rü tá nhanagürüg:

“Chama nixī i Cristu”, nhanagürügü tá. Rü muxüchixū i duüxügüxū tá nawomüxéē. ⁶—Rü tá nüxū pexinüeçhiga na nügü naðaixü i nhuxre i nachiūñanegü rü nügü na nadaixchaüxū i togü i nachiūñanegü. ¡Notürü tâüxütáma ngēmacax pebaixâchiâegü! Erü woetama ngēmaäcü tátama nangupetü i noxrix. Notürü tâüxütáma naâneärü gux nixī i ngēma. ⁷—Erü wüxi i nachiūñane rü to i nachiūñanemaä tá nügü nadai. Rü wüxi i äëxgacü rü to i äëxgacümaä tá nanu, rü norü churaragü rü ngēma to i äëxgacüarü churaragümaä tá nügü nadai. Rü tá taija nangux, rü tá nataxüchi i ñaaweanegü, rü muxüma i nachicawa rü tá naxiñâchiiane. ⁸—Rü guxüma i ngēma pemaā nüxū chixuxū, rü ngēma nixī i norü ügümare i ngēma ngúxū i tá ngupetüxū. ⁹—Rü ngēxguma i togü i duüxügü rü tá pexü ñajauxü na chixexü pemaä naxiñüxüçax. Rü tá pexü nadai. Rü guxü i naânewa i duüxügü rü tá pechi naxaie, erü chorü duüxügü peixígü. ¹⁰—Rü ngēxguma rü tá muxüchixū i chorü duüxügü ñanataqü i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá nügüchi naxaie. Rü nügüechita tá äëxgacüxtawa nügü ñajauxügü.

¹¹—Rü muxüchixū i orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nüxū nixugügü na Tupana jiixü ja núma namugücü na nüxū jaxugüxüçax i ore. Rü ngēmaäcü tá muxüchixū i duüxügüxū nawomüxéēgü. ¹²—Rü poraäcü tá nangëxma i chixexü, rü ngēmagagu rü muxüchixüttáma i duüxügü rü tâüxütáma nügü nangechaügü. ¹³—Notürü jíxema naëtuwa meä Tupanaäxü jaxoõmáxē rü jíxema tá tixí ja aixcumá najaxúxe i maxü i taguma gúxü. ¹⁴—Rü ngēma Tupanaäru ore i mexü rü guxü i naânewa tá nüxū nixugügü na guxü i duüxügü nüxū na cuaxgüxüçax. Rü ngēmawena tá nixī i nagúxū i naâne. ¹⁵—Rü nuxcümaxüçü ga Tupanaäru orearü uruü ga Danié nachiga nanaxümatü i ngēma chixexü i Tupanapexewa ãñâchixü i ínguxchaüxü. Rü ngēxguma nüxū pedaqgu na tupauca ja taxünewa nangóxü i ngēma chixexü i Tupanapexewa chixexüchixü, rü name nixī i pexuāēgü. ¹⁶—Rü ngēxguma ngēma üpetügu, rü ngēma Judéaanewa ngēxmagüxü i duüxügü rü nanaxwaxe na maxpüneânewa nabuxmüxü. ¹⁷—Rü ngēma ngunexügu ega texé tûmapataäxtüwa ngēxmagu, rü tama name i tûmapatagu tajangaxi na tûmaäru ngêmaxü tajajaxuxüçax. ¹⁸—Rü texé ja tûmaânewa ngêxmaxé rü tama name i tûmapataçax tataegu na tûmachirugü tajajaxuxüçax. ¹⁹—Rü ngēma ngunexügugu rü wüxi i ngechaü tá nixī i tûmacax ja jíxema ngeäxtagü ja ixâücharaügüxe rü jíxema imaixâcügxü. ²⁰—¡Rü Tupanana naxçax peça i perü jumuxéwa na tama gáuane ixüjane rü exna ngüxchigaaru

ngunexűgijke pexű na
nangupetüxűcax i ngěma chixexű!
21—Erü ngěma ngunexűgigue rü
poraäcü tá nangěxma i ngúxű ga noxri
naäne ixügígumama taguma jexmaxű,
rü ngěmawena rü tagutáma wena
nangěxma. 22—Rü ngěxguma Tupana
tama nanoxrexěēgu i ngěma ngunexűgű,
rü taxúétáma tamaxű. Notürü Tupana tá
nananoxrexěē i ngěma ngunexűgű
tümacax ja jíxema núma tükű
jadexechixe. 23—Rü ngěxguma texé
pexű nhagügu:

“Dúcax, daa nixi ja Cristu” nhagügu,
rü exna:

“Gua nixi ja Cristu” nhagügu, jru
tama name i nüxű pejaxögü! 24—Erü
Cristugüneta rü Tupanaärü orearü
uruügüneta tá ínangugü. Rü tá
nanaxügű i muxüma i cuqxruügű i
taxügű na ngěmaäcü, ega nüxű
natauxchagu, na tükű
nawomüxeēgüxűcax aixrüxe ja jíxema
duüxegü ja Tupanatama tükű
idexechixe. 25—Dúcax, naxüpa na
nangupetüxű i guxüma i ngěma ngúxű,
rü marü pemaä nüxű chixu i nachiga.
26—Rü ngěmacax i ngěxguma duüxügű
nhagügu pexű:

“Dúcax, jéa taxúema íxápataxüwa
nangěxma ja Cristu”, nhagügu, rü tama
name i ngěma pexi. Rü ngěxguma
nhagügu pexű:

“Dúcax, nuã ucapuwa nangěxma ja
Cristu”, nhagügu, rü tama name i nüxű
pejaxögü. 27—Erü nhama wüxi i
baixbxane i guxüwama
nangónexěēxüřü i ori i figuerachiga, rü
Tupana Nane na duüxüxű chiixű. 28Rü

duüxügű rü tá chauxcax
nangutaquexegü nhama ēxchagü
nawemücax ngutaquexexürü.

Nhuxäcü tá nixi i ngěxguma
nataegugu ja Tupana Nane ja
duüxüxű ixicü

(*Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36;
21.25-33*)

29—Rü nawena i ngěma ngúxügű rü
tá nixo ja üäxcü, rü tāüxütáma inabáxi
ja tawemacü. Rü woramacurigü rü
ēxtagü rü tá narüji. Rü guxüma i nhama
i naäne rü üäxcü rü tawemacü rü
woramacurigü rü ēxtagü rü tá
naxiäxächitanü rü tá nu ne nanaximare.

30—Rü nhuxmachi duüxügű tá nüxű
nadaugü na nhuxäcü dauxüwa ne
chaxüxű. Rü guxü i nachiüänecüäx i
duüxügű rü tá naxauxe. Rü tá choxü
nadaugü i ngěxguma caixanexügű
ícharüxixgu rü núma chaxüxgu. Rü
ngěxguma i chama rü aëxgacü ja
poraxüchicü rü mexéchicü tá chixi.

31—Rü tá chanamu i chorü orearü
ngeruügű i dauxücüäx na
jacuegüäxücax ja norü cornetagü na
ngěmaäcü naxitäquexexěēgüäxücax i
guxüma i ngěma duüxügű i
chidexechixű i guxüwama ngěxmagüxű
nhuxmata naäne ijacuáxüwa
ngěxmagüxű. 32—Iperüxinü i nhaä
cuqxruü i ori i figuerachiga, rü naxcax
pengué! Rü ngěxguma ngexwacaxüxű i
nachacügű ijarüjixgu rü naxüätügu, rü
ngěmawa nüxű pecuax na paxa tá
taunecü na jiixű. 33—Rü ngěxgumarüü
tá nixi i ngěxguma nagúxchaügi i
naäne. Erü ngěxguma nüxű pedaxgu na
nangupetüxű i ngěma pemaä nüxű

chixuxű, rü ngēmawa tá nüxű pecuax na marü chingaicaxüchixű. ³⁴—Rü aixcuma pemaä nüxű chixu rü guxüma i ngēma nüxű chixuxű rü tá nangupetü naxüpä na najuexű i duüxügü i nhamaäcüü maxëxű. ³⁵—Rü nhama i naäne rü ngēma dauxüwa nüxű idauxű rü tá nagux. Notürü chorü ore rü tagutáma inajarüxo rü aixcuma tá ningu. ³⁶—Notürü ngēma ngunexű rü ngora i nagu tá nangupetüxű i ngēma pemaä nüxű chixuxű, rü Chaunatü ja Tupanaxicatama nüxű nacuax na nhuxgu tá nangupetüxű i ngēma, rü taxüema ja tote nüxű tacuax. Rü woo i norü orearü ngeruügü i dauxücüäx rü tama nüxű nacuaxgü, rü woo i chama i Nane na chiixű rü tama nüxű chacuax na nhuxgu tá nangupetüxű i ngēma. ³⁷—Rü jexgumarüü ga duüxügüxű ngupetüxű ga jexguma Noë maügxu, rü ngēxgumarüü tá ta nüxű nangupetü i ngēxguma íchanguxgu i chama i Tupana Nane na duüxüxű chiixű. ³⁸—Rü jexguma, naxüpä ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama inanguanexëecü, rü ga duüxügü rü nachibüe, rü naxagexü, rü nixämägxü rü nixütexacügü nhuxmata nawa nangu ga jema ngunexű ga nagu Noë naweügu ixüexű. ³⁹—Rü noxri ga jema duüxügü rü tama nüxű nacuaxgüéga ga tacü tá nüxű na ngupetüxű. Notürü jexguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga jema duüxügüxű daicü, rü jexguma nixi ga nüxű jacuaxächitanüxű. Rü ngēxgumarüü tá ta nixi i ngēxguma wenaxäru núma chaxüxgu i chama i Tupana Nane na duüxüxű chiixű. ⁴⁰—Rü ngēma ngunexügu rü taxre i

jatügü rü wüxi i naänewa tá nügümäa nangëxmagü. Rü wüxi tá nixi i Tupana igaxű rü ngēma to rü tá ngēma natax. ⁴¹—Rü taxre i ngexügü tá nügümäa ínacaegü. Rü wüxi tá nixi i Tupana igaxű rü ngēma to rü tá ngēma natax. ⁴²—Rü pexuäegü! Erü tama nüxű pecuax i tacü rü ngora tá íchangu i chamax. ⁴³—Rü nagu perüxinüü i nhaä ore! Rü ngēxguma chi wüxi i ípataaru jora nüxű cuaxgu na tacü rü ngoragu tá ínanguxű i ngítaxáxű rü tau chima nape. Erü nüxna chi nadau ja napata na tama ngëxma naxücxüçax i ngēma ngítaxáxű na tacüçax ngēma jangíxüçax. ⁴⁴—Rü ngēmacax name nixi i pexuäegü i pemax. Erü ngēma ngunexű i marü tama nagu pegüna ípedaugüxűgu tá nixi i ngüriächi íchanguxű i chama i Tupana Nane na duüxüxű chiixű.

**Wüxi ga duüxű ga meä norü coriga
ïnüxű rü to ga tama meä norü
coriga ïnüxüchiga**
(Lc 12.41-48)

⁴⁵—¿Rü texé tiixű ja tümaärü coriarü duüxű ja aixcuma janguxëexë rü tümaäexű cuáxe? ¿Tama exiona jíxema tiixű ja tümaärü cori tüxna ägaxe na meä nüxna tadauxüçax rü meä ngoragu tanachibüexëexüçax i norü duüxügü? ⁴⁶Rü tataäe ja jíxema coriarü duüxë ega ngēxguma ínanguxgu i tümaärü cori rü tüxű ijanguexügu na meäma ítanaxüxű i ngēma puracü i nagu tüxű namuxű. ⁴⁷—Rü aixcuma pemaä nüxű chixu rü ngēma tümaärü cori rü tá guxüma i norü ngëmaxügürü daruüxű tá tüxű nixixëe. ⁴⁸⁻⁵⁰—Notürü ngēxguma chi ngēma coriarü duüxű rü wüxi i jatü i

chixexű jixígu, rü chi nagu naxñiugu na tăuxütáma paxa ínanguxű i norü cori, rü chi inaxügüägu na chixri namuãxű i namicügi i norü coriaru duûxügü, rü chi ngäxexütanigu naxãxgu na namaã nachibüxüçax rü naxaxexüçax, rü ngürüächi ngëma ngunexű rü ngëma ngora i tama nagu ínanguxéêaxügü rü tá ínangu i norü cori.⁵¹—Rü poraäcüxüchima tá nanapocu i ngëma norü duûxű, nhama meä maxënetaxű i duûxügüxű napocuexürü. Rü ngëma tá narüdoxü rü nixûxchapüta.

Cuaxruuň ga 10 ga pacügu ixuxű

25¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Pemaä tá nüxű chixu i wüxi i ore na nawa nüxű pecuáxüçax i nhuxäcü tá duûxügüarü äëxgacu na jiixű ja Tupana i ngëguma naguxgu i naâne. Rü ijexma ga 10 ga pacü ga ngïrü daparinamaä ngïgürü petawa ícü na jaxümücügiäxüçax ga guma jatü ga ingïxchaäcü.²—Rü 5 ga jema pacü rü tama ixuâegü. Rü jema naï ga 5 ga pacü rü meäma ixuâegü.³—Rü jema tama uâegücü, rü jexguma ngïrü daparina ijangegüga rü tama to ga ngïrü querujinu ta ijangegü.⁴—Notürü ga jema uâegücü rü to ga ngïrü querujinu ta ijangegü.⁵—Notürü ga guma jatü ga ingïxchaäcü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga jema pacügi rü ipée jerü ijaxtae.⁶—Rü jexguma ngäxüciüwa nanguxgu, rü jema pacügi nüxű ixinüe ga wüxi ga naga ga nhaxű:

“Dama nixű ja jima jatü ja ingïxchaäcü. ¡Rü íperüdagü, rü ípejadaugü!” nhaxű.⁷—Rü guxcüma ga jema pacügi rü íirüdagü, rü ijameexëegü

ga ngïrü daparinagü.⁸—Rü jexguma ga jema 5 ga pacügi ga tama uâegücü rü ngïgürügüngü ngïxű ga jema pacügi ga uâegücü:

“Íraxű i perü querujinu toxnata pexä, erü torü omügi rü nixogü!”
ngïgürügüngü.⁹—Notürü ga jema pacügi ga uâegücü rü ngïxű ingäxügü, rü ngïgürügüngü:

“Taxucürüwa pexna ta taxä, erü ngëguma chi pexna ta taxäxgu rü tau chima ningu i toxcac rü pexcac. Rü ngëmacax narümemaë nixi i ngextá namaä ínataxegüxüwa pegüxü nawa pexi”, ngïgürügüngü.¹⁰—Notürü jexguma ga jema 5 ga pacügi ga tama uâegücü ngïrü querujinuwa naxijane, rü ínangu ga guma jatü ga ingïxchaäcü. Rü ga jema pacügi ga uâegücü rü ijachocu nawa ga guma ï ga nawa ijangïxüne. Rü nhuxmachi narüwaxta ga iäx.¹¹—Rü jemawena íingugü ga jema pacügi ga tama uâegücü, rü ngïgürügüngü:

“¡Pa Corix, toxcac jawäxna i iäx!”
ngïgürügüngü.¹²—Notürü nüma ga cori, rü ngïxű nangäxű, rü nhanagürü:

“Pemaä nüxű chixu rü aixcumata pexü chacuqx na texégü peixigüxű”, nhanagürü.¹³Rü nhuxmachi nhanagürü ga Ngechuchu: —¡Ípexuâegü! Erü tama nüxű pecuqx i tacü rü ngunexű rü tacü rü ngora tá íchangu i chama i Tupana Nane na duûxüxű chiixű —nhanagürü.

Cuaxruuň ga diêrugu ixuxű

(Lc 19.11-27)

¹⁴Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu:
—Rü ngëma Tupana na duûxügüarü
äëxgacu na ixixű rü nhama wüxi ga jatü
ga ixüâchichaäcü ga to ga nachiüñanewa

na naxūxūçaxrüü nixí. Rü nüma ga guma jatü rü norü duűxügütax naca, rü nüxna ngíxü naxä ga díëru na nüxü ngímaä nanguxüçax rü ngímaä na ínapuraciexüçax. ¹⁵—Rü wüxi ga jema norü duűxüna ngíxü naxä ga 5000 tachinü ga díëru. Rü jema tona ngíxü naxä ga 2000 tachinü ga díëru. Rü jema tona ngíxü naxä ga 1000 tachinü ga díëru. Rü jemaäcü nanangugü na nhuxäcü tá jema díërumaä napuracüexü ga wüxichigü ga norü duűxügü rü jemaäcü wüxichigüna ngíxü naxä ga jema díëru. Rü nhuxmachi inaxüächi ga jema cori na to ga nachiüänewa naxüçax. ¹⁶—Rü jema norü duűxü ga 5000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü, rü ngímaä napuracü, rü naï ga 5000 tachinü ngímaä najaxu. ¹⁷—Rü jexgumarüü ta ga jema norü duűxü ga 2000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü, rü ngímaä napuracü, rü naï ga 2000 tachinü ngímaä najaxu. ¹⁸—Notürü ga jema norü duűxü ga 1000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü, rü ngímaä ínixü. Rü ngíxü nixaixmaä, rü jexma ngíxü natax ga jema norü coriarü díëru. ¹⁹—Rü nuxcüxürama nataegu ga jema duűxügürü cori. Rü jexguma ínanguxgu rü inanaxügü ga norü duűxügütäna namexéêäxü ga norü díëruchiga. ²⁰—Rü nüxira norü corixütawa naxü ga jema norü duűxü ga 5000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü. Rü norü corina ngíxü naxä ga jema 5000 tachinü. Rü ngíetü ngíxü inaxä ga naï ga 5000 tachinü ga ngíxü najaxucü ngímaä ga jema norü cori nüxna ngíxü äcü ga díëru. Rü nhanagürü norü corixü:

“Düçax Pa Corix, nhaä ijixí ga jema 5000 tachinü ga díëru ga choxna ngíxü cuxäcü. Marü ngímaä chapuracü rü ngímaä cuxü ngíxü chajaxu i nhaä naï i 5000 tachinü”, nhanagürü. ²¹—Rü norü cori rü nhanagürü nüxü:

“Pa Chortü Duűxü, wüxi i mexechixü cuixí, rü meäma cupuracü. Rü meä nüxna cudau ga jema noxre ga díëru ga cuxna ngíxü chaxäcü, rü meäma ngímaä cupuracü. Rü ngémacax i nhuxma rü tá rünumaäcüna cuxü chadauxxé. ¡Rü ixüci i chapatawa rü ngíxä tataäegü!” nhanagürü. ²²—Rü jemawena ínangu ga jema to ga norü duűxü ga 2000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü. Rü nhanagürü norü corixü:

“Düçax Pa Corix, nhaä ijixí ga jema 2000 tachinü ga díëru ga choxna ngíxü cuxäcü. Marü ngímaä chapuracü rü ngímaä cuxü ngíxü chajaxu i naï i 2000 tachinü. Rü nhaä ijixí”, nhanagürü. ²³—Rü norü cori rü nhanagürü nüxü:

“Pa Chortü Duűxü, wüxi i mexechixü cuixí, rü meäma cupuracü. Rü meä nüxna cudau ga jema noxre ga díëru ga cuxna ngíxü chaxäcü, rü meäma ngímaä cupuracü. Rü ngémacax i nhuxmax rü tá rünumaäcüna cuxü chadauxxé. ¡Rü ixüci i chapatawa rü ngíxä tataäegü!” nhanagürü. ²⁴—Notürü jexguma norü corixütawa nanguxgu ga jema norü duűxü ga 1000 tachinü ga díëru ngíxü jaxuxü, rü nhanagürü norü corixü:

“Düçax Pa Corix, chama nüxü chacuax rü wüxi i jatü i aüxü cuixí. Rü cunajaxu i nanetüarü o i ngextá tama ícutoexüwa, rü cunabuxarü oöq i nanetü i tama icutoxü. ²⁵—Rü jemacax chamuü. Rü waixümügu ngíxü chixaixmaä rü

nḡix̄ i chataq̄. Notürü nhaā ijix̄ i nḡema curū d̄iēru”, nhanagürü. ²⁶Rü jexguma ga norü cori rü nanangāx̄ rü nhanagürü:

“Pa Chorü Duūx̄, wüxi i chixex̄ rü ox̄ i chorü duūx̄ cuix̄. Rü cuma meāma nüx̄ cucus̄ rü ngextá tama ichatoex̄wa rü chanajaxu i nanetüarü o, rü chanabuxarü oōx̄ i nanetü i tama ichatox̄. ²⁷—Rü jemacax̄ narümemaē chi nix̄ ga bancugu chox̄ nḡimaā na cungux̄ i ga chorü d̄iēru na nḡema chox̄ nḡix̄ jamuxēēgx̄cax̄, rü nḡemaācü mucü nḡix̄ na chajauxx̄cax̄ i nḡexguma íchanguxgu”, nhanagürü. ²⁸—Rü jexguma ga jema cori rü nanamu ga jema togü ga norü duūx̄üga jáema jexmagüx̄, rü nhanagürü nüx̄:

“¡Nüxna nḡix̄ pejaux̄ i nḡema d̄iēru, rü nḡema jatü i 10,000 i d̄iēru nüx̄ nḡexmaxüna nḡix̄ pexä! ²⁹—Erü jíxema tüx̄ nangēmaxcü rü jexera tá tüxna nḡix̄ taxä, rü nḡemaācü tá tüx̄ imuxuchi. Notürü jíxema tüx̄ natauxcü rü woo nḡema noxre i tüx̄ nḡemaxcü rü tá tüxna nḡix̄ tajaxu. ³⁰—Rü jáema d̄üxtüwa i poraācü ínaxēänexüwa pejatá i nhaā chorü duūx̄ i taxuwama mexü! Rü nḡema tá narüdoxü rü tá nix̄xchapüta”, nhanagürü.

**Naâneärü guxgu rü Cristupexewa tá
nangutaquexegü i gux̄ i
nachiüänecüäx̄ i duūx̄üga na
jadexechiäx̄cax̄ i nḡema mexügü
rü na napocueäx̄cax̄ i nḡema
chixex̄ügü**

³¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Rü nḡexguma wenaxärü núma chaxüxgu i chama i Tupana Nane na duūx̄üx̄

chiix̄, rü chorü orearü ngeruügü i dauxüçüäx̄ rü tá chox̄ naxümüçügi. Rü äēxgacü ja tacü tá chix̄ rü chorü tochica i mexéchixüwa tá charüto.

³²—Rü gux̄ i nachiüänecüäx̄ i duūx̄ügi rü tá chapexewa nangutaquexegü. Rü chama rü tá chajadexechi nhama wüxi i carneruarü daruü i norü carnerugü rü bodegü noxrüwama mugüxürrü. ³³—Rü nḡema choxrü ixigüx̄ rü chorü tügüneçüwawa tá chanangēxmagüxéé. Rü nḡema tama choxrü ixigüx̄ rü chorü toxwecüwawa tá chanangēxmagüxéé.

³⁴—Rü nḡexguma i chama i tá äēxgacü ja tacü na chiix̄ rü nhacharügi tá nüx̄ i nḡema chorü duūx̄ügi:

“¡Nuā pexi i pema ja texé ja Chaunatü ja Tupana tüx̄ rüngüxēēgxüe, rü penajaxu i nḡema pechica i ngextá núma äēxgacü íjíix̄üwa! Jerü Chaunatü rü pexcax̄ nanamexéé i nḡema pechica ga jexguma taúta naâne naxüxgu.

³⁵—Rü nḡemaācü tá pemaā namecüma jerü jexguma chataijagu rü pema rü chox̄ pechibüxéé. Rü jexguma chitawagu rü chox̄ pexaxexéé. Rü jexguma tama nüx̄ pecuaxgu na texé chiix̄ rü meā chox̄ pejauxgü ga pepatawa. ³⁶—Rü jexguma changexchirugu rü chox̄ pexüxchiru. Rü jexguma chidaawegu rü chox̄ pertüngüxéé. Rü jexguma pocupataüwa chajexmagu rü chox̄ ípejada”, nhacharügi tá nüx̄. ³⁷—Rü nḡexguma i nḡema duūx̄ügi i chidexechixü rü nhanagürgü tá chox̄:

“Pa Corix, ¿nhuxgu ga cux̄ tadaux̄ ga na cutaijaxü rü cux̄ tachibüxéexü? ¿Rü nhuxgu ga cux̄ tadaux̄ ga na cuītaawaxü rü cux̄ taxaxéexü? ³⁸—¿Rü

nhuxgu ga topatawa cunguxū rü meā
cuxū tajauxgūxū ga woo tama cuxū
tacuaxgū? ¿Rü nhuxgu ga
cungexchiruxū rü cuxū taxüxchirugüxū?
39—¿Rü nhuxgu ga cuxū tadaugüxū na
cuidaawexū rü exna pocupataūwa
cujeimaxxū rü cuxū ítajadaugüxū?”
nhanagürügū tá choxū. 40—Rü chama
na aëxgacü ja tacü na chiixū, rü tá
chanangäxū, rü nhacharügū tá:

“Aixcuma pemaā nüxū chixu rü
jexguma nüxū perüngüxēegüga i
ngēxürüüxū ga nhaā chorü duüxügū ga
jexguma nüxū natauxgu, rü choxū nixī
ga perüngüxēegüxū”, nhacharügū tá
nüxū. 41 Rü nhuxmachi i chama na
aëxgacü ja tacü na chiixū, rü
nhacharügū tá nüxū i ngēma tama
chorü duüxügū ixígüxū:

“¡Choxna peixigachi i pema i perü
chixexüçax pocuexe! ¡Rü ngēma pexī
nawa ja jima üxü ja taguma ixoxüne ja
Tupana ímexéene naxcax i ngoxo i
Chataná rü norü duüxügū! 42—Jerü
jexguma chatajagu rü pema rü tama
choxū pechibüsxe. Rü jexguma
chiławagu rü tama choxū pexaxeē.

43—Rü jexguma tama nüxū pecuaxgu na
texé chiixū rü tama meā choxū
pejauxgū ga pepatawa. Rü jexguma
changexchirugu rü tama choxū
pexüxchirugü. Rü jexguma chidaawegu
rü pocupataūwa chajexmagu rü tama
choxū ípejadaugü”, nhacharügū tá nüxū.
44—Rü ngēguma i nümagü i tama
chorü duüxügū ixígüxū, rü nhanagürügū
tá choxū:

“Pa Corix, ¿nhuxgu topatawa cungu
rü tama meā cuxū tajauxgū jerü tama
cuxū tacuaxgū? ¿Rü nhuxgu ga cuxū

tadaugüxū ga na cutaijaxü, rü exna na
cuiṭaawaxū, rü exna na cungexchiruxū,
rü exna cuidaaawexū, rü exna
pocupataūwa na cujexmaxxū, rü tama
cuxū tarüngüxēegüxū?” nhanagürügū tá
choxū. 45—Rü chama na aëxgacü ja
tacü na chiixū, rü tá chanangäxū, rü
nhacharügū tá nüxū:

“Aixcuma pemaā nüxū chixu rü
jexguma tama nüxū perüngüxēegüga ga
ngēxürüüxū ga nhaā chorü duüxügū ga
jexguma nüxū natauxgu, rü choxū rü ta
tama perüngüxēegü”, nhacharügū tá
nüxū. 46—Rü nhuxmachi i ngēma
duüxügū i tama chorü duüxügū ixígüxū
rü tá pocu i taguma gúxüwa naxī.
Notürü ngēma duüxügū i aixcuma meā
chauxcax maxexū rü tá nanajauxgu i
maxū i taguma gúxū, —nhanagürü ga
Ngechuchu.

Judéugüarü aëxgacügū naxcax
nadaugü na nhuxäcü Ngechuchuxū
jajauxgüxū
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Ju 11.45-53)

26 1Rü jexguma Ngechuchu nüxū
rüchaxgu ga jema orexü na
jaxuxü, rü nhanagürü norü ngúexügüxū:
2—Pema nüxū pecuax rü taxre i
ngunexü nataxu na nangōxgiäxüçax i
ngēma ñona i Üpetüchigaarü petacax
naxügüxū. Rü ngēguma tá nixī i choxū
jajauxgüxū i chorü uwanügū na
curuchawa choxū japotagüxüçax
—nhanagürü. 3Rü jexgumaüçüü ga
paigüarü aëxgacügū, rü ngúexéeraügū
ga ore ga mugüwa nguxéëtaegüxū, rü
togü ga aëxgacügū ga jaguäxgū rü
nangutaquexegü ga napatawa ga Caipá
ga paigüarü aëxgacü ixíci. 4Rü jéma

nügümäā nanamexēegü na
Ngechuchuxū nawomüxēegüācuma na
jajauxgüāxüçax rü na jamaxgüāxüçax.
⁵Notürü nügümäā nhanagürügü:
—Taxucüruwama i nhuxma petagu
tajajauxgü, erü duüxügü rü tá tamaā
nanuē —nhanagürügü.

**Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu
inaba ga pumara**

(Mr 14.3-9; Ju 12.1-8)

⁶Rü Ngechuchu rü Betániāwa
najexma napatawa ga Chimáū ga
rüchaxünečümaā naxugüācü. ⁷Rü
Ngechuchucax jáma ijaxü ga wüxi ga
ngecü ga jáma nangecü ga wüxiweü ga
pumara ga tatanüxüchixü ga mexéchicü
ga garapamaā áchiüxü. Rü jexguma
mechawa ínachibüjane ga Ngechuchu,
rü ngíma rü naērugu inaba ga jema
pumara. ⁸Rü jexguma jemaxü
nadaugüga Ngechuchuarü ngúexügü,
rü naāewa nanguxgü, rü inanaxügue ga
na nhagüxü. —¿Tüxcüü ngéxma
inaxaijaxü i ngëma pumara? ⁹—Rü
narümemaa chi nixi i tatanüxüga namaā
itaxe, rü nhuxmachi ngëma díerumaā
nüxü irüngüxüe i ngëma duüxügü i
ngearü díeruäxgüxü —nhanagürügü.
¹⁰Rü Ngechuchu nüxü naxñi. Rü
nhuxmachi nhanagürü norü
ngúexügüxü: —¿Tüxcüü ngíxü
pechixewe i ngëma nge? Erü ngëma
chamaā naxüxü rü wüxi i mexü nixi.
¹¹—Ngëma ngearü díeruäxgüxü rü
guxügutáma petanüwa nangéxmagü.
Notürü chama rü tåüxütmá guxügü
petanüwa changéxma. ¹²—Rü ngëma
chamaā naxüxü i nhaā ngecü na
chaxunegu nabaäxü i ngëma pumara i

paacaxü, rü ngëmaäcü inaxü erü paxa tá
chaju rü tá choxü inataxgü. Rü
ngëmacax nixi i chaxunegu nabaäxü i
ngëma pumara. ¹³—Rü aixcuma pemaā
nuxü chixu rü guxü i nañewa i ngextá
duüxügü nüxü íixugügüxüwa i
Tupanaärü ore i mexü, rü nhaā ngecü
chamaā üxü rü tá ta nüxü nixugügü. Rü
ngëmaäcü tá ngíxna nacuaxächie i
duüxügü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Juda rü äëxgacügümaā nanamexëë
na nhuxäcü Ngechuchuxü
jajauxgüxüçax**

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Rü nhuxmachi ga wüxi ga
Ngechuchuarü ngúexü ga Juda ga
Icarioti rü paigüarü äëxgacügüxütawa
naxü rü namaā najarüdexa. ¹⁵Rü Juda
rü nhanagürü nüxü: —¿Nhuxre tá choxü
penaxütanüxü i ngëxguma pexü
chanatauxchaxëegu na Ngechuchuxü
pejauxgüxüçax? —nhanagürü. Rü
jexguma ga nümagü ga paigüarü
äëxgacügü rü 30 tachinü ga diérugu
namaā naxuneta. ¹⁶Rü jexgumama
inanaxügü ga Juda ga naxçax na
nadauxü ga nhuxäcü nüxü na
natauxchaxëegüäxü na Ngechuchuxü
jajauxgüxüçax.

**Üpetüchigaaru önawa
nachibü ga Cori**

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Ju 13.21-30;
1 Co 11.23-26)

¹⁷Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu
inanaxügüxü ga jema peta ga pöö ga
ngearü puxëeruüäxü nagu nangöögüxü.
Rü norü ngúexügü rü Ngechuchucax
naxi, rü nhanagürügü nüxü: —¿Ngextá

tá tanamexéē i nachica i nawa nangõgüixü i ñona i Üpetüchigaarü petagu ingõxü? —nhanagürügü. ¹⁸Rü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Ngéma ñanewa pexí, rü jima jatü ja pemaã nüxü chaxunetacüpatawa pexí! ¡Rü namaã nüxü peixu rü nhapegügü:

“Torü ngúexëeruū rü nhanagürü: ‘Marü ningaixachü na chajuxü rü nuã cupatawa rü chorü ngúexügumaã chanangupetüxéechäa i Üpetüchigaarü peta,’ nhaperügügü tá nüxü! ¹⁹Rü jéma naxí ga jema norü ngúexügü. Rü jema Ngechuchu namaã nüxü ixuxürüü nanaxigü. Rü nanamexéegü ga jema ñona ga Üpetüchigaarü petagu tá nangõgüixü. ²⁰Rü jexguma nachütagu rü jéma mechawa nachibü ga Ngechuchu namaã ga jema 12 ga norü ngúexügü. ²¹Rü jexguma ínachibüejane, rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma pemaã nüxü chixu rü wüxié i petaniwa tá tixí ja bexma chauechita choxü íjaxuaxüxé —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraäcü nangechaügü. Rü wüxicigü nüxna nicachigü, rü nhanagürügü: —Pa Corix, ¿chama ñexna tá chiixü ja jíxema cuxü íjaxuaxüxé? —nhanagürügü. ²³Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngéma wüxi ja poratuwa namaã tá chachibüxü, rü ngéma tá nixí i chauechita choxü íjaxuaxüxü. ²⁴—Rü chama i Tupana Nane na duüixüxü chiixü rü tá chaju ngégxumarüü i Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Notürü wüxi i ngechaüxüchi nixí naxçax i ngéma jatü i choxü íjaxuaxüxü. Rü narümemaã chi nixí ga

noxtacüma tau chima na nabuxü —nhanagürü. ²⁵Rü nadexaächi ga Juda ga naëchita íjaxuaxüxü, rü nhanagürü: —Pa Ngúexëeruúx, ¿täüxtüntama chama nixí? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngémäacü cuma nixí —nhanagürü. ²⁶Rü jexguma ínachibüejane rü Ngechuchu nanajaxu ga wüxi ga pöö. Rü Tupanana moxé naxä, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü najanu. Rü nhanagürü: —Nhaä pöö rü chaxunechiga nixí. Rü ¡penangö! —nhanagürü. ²⁷Rü jemawena rü nanajaxu ga wüxi ga copu ga wíümaã ääcuxü. Rü jexgumarüü ta Tupanana moxé naxcax naxäxira, rü nhuxmachi norü ngúexügüna nanaxä, rü nhanagürü nüxü: —¡Rü guxäma i pema rü pejaxaqüx ja daa wíü! ²⁸—Erü daa wíü rü nachiga nixí ja chaugü ja muxüma i duüixügüçax tá ibacü na ngémäacü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçax i norü pecadugü. Rü jimawa Tupana nanangoxéen na aixcuma jiixü i norü uneta. ²⁹—Rü pemaã nüxü chixu rü tagutáma wena wíü chajaxaxü nhuxmatáta Chaunatü ja Tupana äëxgacü iixixüwa ngexwacaxüçü ja wíü pemaã chajaxaqüx —nhanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá
nügü icúxü na norü ngúexü jiixü

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34;

Ju 13.36-38)

³⁰Rü nhuxmachi nawijaegü ga wüxi ga Tupanaärü wijaegu. Rü jemawena rü guma Maxpüne ga Oriwérancügu äëganewa naxí. ³¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Guxäma i pema rü tá

choxū ípetaxgü i nhama i chütaxügu.
Erü Tupanaärtü ore i ümatüxüwa rü
nhanagürü:

“Tá chajamax ja carneruarü daruū,
rü tá nanaxüanemare i
carnerugü”,

nhanagürü i ngëma ore.³²—Notürü
ngëxguma marü juwa ícharüdaxguwena,
rü tá chaxira pexüpa Gariréaanewa
chaxü —nhanagürü.³³Rü jexguma ga
Pedru rü nanangäxü rü nhanagürü:
—Rü woo guxüma i togü cuxü ítaxgu,
notürü i chamax rü tâtxütáma cuxü
íchatax —nhanagürü.³⁴Rü Ngechuchu
nhanagürü nüxü: —Aixcuma cumaä
nüxü chixu rü nhamatama i chütaxügu
rü naxüpa na ota içaxü, rü
tamaëxpüxcüna tá cugü icuicüx na
chorü duüxü cuíxü.³⁵Rü Pedru
nanangäxü rü nhanagürü: —Rü woo
wüxigu cumaä chajuxgu rü tâtxütáma
chaugü ichicux na curü duüxü chiixü
—nhanagürü. Rü guxüma ga togü ga
norü ngúexügü rü ta jema
nhanagürügi.

Ngechuchu rü Jechemaníwa

najajumuxé

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶Rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü
nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga
Jechemaní ga naéga. Rü Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü: —Nuã perütogü! Rü
paxa joxni jéa chajajumuxé
—nhanagürü.³⁷Rü Ngechuchu nügüwe
nanagagü ga Pedru rü Zebedéu nanegü
ga Tiagu rü Juáñ. Rü Ngechuchucax
inaxügü ga na poraäcü nangechaüxü rü
naxixächiäexü.³⁸Rü jexguma ga
Ngechuchu rü nhanagürü nüxü:

—Poraäcü changechaü rü nagu
charüxïnü rü ngëmamaä tá chaju. ¡Rü
nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü
ipedaue! —nhanagürü.³⁹Rü jexguma ga
Ngechuchu rü jáexüra naxü. Rü
waixümüänegu nanangücuchi. Rü
najumuxé rü nhanagürü: —Pa
Chaunatüx, ngëxguma cuma
cunaxwaxegu, ¡rü nüxna choxü
ínanguxuchixëe i nhaä ngúxü i tá choxü
üpetüxü! Notürü chanaxwaxe i
cuxrütama ngúchaü cuxü rü tama i
choxrü —nhanagürü.⁴⁰Rü jemawena ga
Ngechuchu rü nataegu ga jema norü
ngúexügü íjexmagüxüwa. Rü nüxü
inajangau ga na ínapeexü. Rü
nhanagürü Pedruxü: —Pa Pedrux,
¡taxucürüwama exna namaä peporae na
chamaä ipedaueü, rü bai i wüxi i
ngora?⁴¹—¡Rü pexuäegü rü Tupanana
naxcax peça na pexü nangüxëexüçax na
tama choxü ípetáxüçax ega ngëxguma
tatü rü guxchaxü pexü üpetügu! Erü
aixcuma peäewa rü ípememare, notürü
pexene nixi ituraxü —nhanagürü.⁴²Rü
jexguma rü wenaxärü noxri
ínajumuxëexüçax nataegu ga Ngechuchu.
Rü wenaxärü najumuxé, rü nhanagürü:
—Pa Chaunatüx, ngëxguma tama
cunaxwaxegeu na nawa choxü
ícunguxuchixëexü i nhaä ngúxü i tá
chingexü, rü marü name i ngëma cuma
cunaxwaxexüäcumä chamaä cunaxü
—nhanagürü.⁴³Rü nhuxmachi
wenaxärü norü ngúexügü
íjexmagüxüwa naxü. Rü nüxü inajangau
ga na ínapeexü, jerü poraäcü
najaxtaexüchi.⁴⁴Rü jáema nüxna nixü,
rü wenaxärü najajumuxé. Rü
noxriäcütama najumuxé.⁴⁵Rü

jemawena rü norü ngúexügü íjexmagüxüwa naxü. Rü nhanagürü nüxü: —*Nhuxma waxi pepee rü iperüngü!* Erü marü nawa nangu i ngora na chorü uwanü choxü ijauxgüxü rü pecaduägxüxüna choxü namugüxü. ⁴⁶*Ipechigü rü ngíxä ítix!* Erü marü nhamatáma nixi i ngëma choxü ijauxaxüxü —nhanagürü.

Ngechuchuxü nijauxgü
(*Mr 14.43-50; Lc 22.47-53;*
Ju 18.2-11)

⁴⁷Rü jexguma íjadexajane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Juda ga norü ngúexüchiréx ixixü. Rü nawe narüxi ga muxüma ga duüxügü ga taramaa rü naímaa ixäknexü. Rü jema nixi ga duüxügü ga paigüarü äëxgacügü rü togü ga äëxgacügü ga jaguåxgu jáema mugüxü. ⁴⁸Rü ga Juda ga ínauxaxüxü rü marü jema duüxügümaa nanamexëe, rü nhanagürü: —Ngëma nüxü chawäxixü tá nixi i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixi i pejauxgüxü —nhanagürü: ⁴⁹Rü jexguma Ngechuchucax nixü, rü nhanagürü nüxü: —Nuxmaä Pa Ngúexéeruüx —nhanagürü. Rü nhuxmachi nüxü nawäxi. ⁵⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Pa Chamücüx, *¿tacüwa* nuä cuxü? —nhanagürü. Rü jexgumatama Ngechuchuxü nijauxgü ga jema duüxügü ga Judawe rüixü. ⁵¹Rü wüxi ga Ngechuchumüci nanawexechi ga norü tara, rü paigüarü äëxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. ⁵²Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —*Naxchiügü jaxüuchi i curü tara!* Erü guxäma ja jíxema taramaa nuëxë, rü taragu tátama tajue. ⁵³—*Tama exna nüxü cucuax rü*

ngëxguma chi chama chanaxwaxegu, rü Chaunatüna chi naxcax chaca na choxü núma namugüäxüçax i muxüma i norü orearü ngeruügü i dauxüçüçax na choxü janangüxüegüxüçax? ⁵⁴—Notürü ngëxguma chi ngëma chaxüxgu, rü *¿nhuxäcü* chi ningu i Tupanaärü ore i ümatüxi i nüxü ixuxü na chama rü tá chajuxü? ⁵⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga jema duüxügü: —*Tüxcüü taragü rü naíxmenaxägümäa* chauxcax nuä pexí na choxü pejarüjauxgüxüçax nhama wüxi i ngítaxáxü chifüxü? Rü guxü ga ngunexüga rü tupauca ga taxünewa changüxëetae notürü taguma jexma choxü pejauxgü. ⁵⁶—Notürü guxüma i nhaä nhuxma ngupetüxi, rü ngëmaäcü nangupetü na janguxüçax i Tupanaärü ore ga nuxcumaxügüxü ga norü orearü uruügü ümatügüxü —nhanagürü. Rü jexguma ga guxüma ga norü ngúexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxicatama jáema nanataxgü ga Ngechuchu.

Äëxgacügü ga taxügüpexewa
Ngechuchuxü nagagü
(*Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71;*
Ju 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Rü Caipá ga paigüarü äëxgacüxtawa Ngechuchuxü nagagü ga jema duüxügü ga jajauxgüxü. Rü jáema nixi ga nangutaquegexegüxü ga ngúexëerüügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü rü äëxgacügü ga jaguåxgu. ⁵⁸Notürü ga Pedru rü jaxügu nawe nixächigü nhuxmata paigüarü äëxgacü ga Caipáxüxtawa nangu. Rü purichíagü ga tupaucaarü daruügümäa jáema iñäxtüwa narüto, jerü nüxü

nadauxchaū ga tacü tá Ngechuchumaā na naxüexü. ⁵⁹Rü ga paiguarü aēxgacügi rü guxūma ga Judéugüarü aēxgacügi ga taxügütücumü rü naxcax nadaugü ga wüxi ga ore ga doramare ixixü na jemamaā Ngechuchuxü ínaxuaxügxüçax na jamaxgüäxüçax. ⁶⁰⁻⁶¹Notürü woo muxüma ga duüxügi ga doraxümare nachigaxü jéma jarüxugügxü, rü taxucürüwa nüxü inajangaugü ga tacüçax tá na jamaxgüäxü. Rü düxwa jéma naxi ga taxre ga jatügi ga doraxümare jéma jarüxugüxü. Rü nhanagürügi: —Toma nüxü taxinüe i nhaā jatü rü nhanagürü:

“Tá nagu chapogü ja daa tupaua ja taxüne ja Tupanaärü, rü tamaëxpüi i ngunexügi tá wenaxärü íchanadaxéē”, nhanagürügi. ⁶²Rü jexguma ga paiguarü aēxgacü ga Caipá rü inachi, rü nhanagürü Ngechuchuxü: —¿Rü tacümaā cunangäxü i nhuxmax? ¿Rü nhuxü nhaxü jiixü i ngëma cuchiga i nüxü jaxugügxü? —nhanagürü.

⁶³Notürü ga Ngechuchu rü nangeaxmare. Rü jemacax ga paiguarü aēxgacü ga Caipá rü nhanagürü nüxü: —Tupana ja Maxücüégagu chanaxwaxe i aixcuma tomaā nüxü cuixu na texé cuiixü. ¿Rü cuma exna i Cristu ja Tupana Nane cuiixü, rü exna tama? —nhanagürü. ⁶⁴Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü cuixuxü chixi. Rü pemaā nüxü chixu rü tá choxü pedaugü i ngëguma Chaunatü ja Poracüxüawa charütoxgu rü ngëguma caixanexügi wenaxärü núma chaxüxgu —nhanagürü. ⁶⁵Rü jexguma ga paiguarü aēxgacü rü norü numaā nügüchirugu nagaugü. Rü

nhanagürü: —Rü nhaā jatü rü tacü Tupanamaā nixugü. Rü taxuūçaxma marü tanaxwaxe i nhuxma i to i ore na napocuxüçax i nhaā jatü. Rü pematama marü nüxü pexñüe na nhuxäcü chixexümaā na jadexaxü. ⁶⁶—¿Nhuxü nhapegixü i pemax? —nhanagürü. Rü nümagü ga togü ga aēxgacügi rü nanangäxügi rü nhanagürügi: —Ngëmääcü chixexü naxü. Rü name nixi i noxtacüma naju —nhanagürügi. ⁶⁷Rü jexguma rü Ngechuchuchametüwa naçuaixgue. Rü nüxna nanaçuaixcagü. Rü togü rü nanapegüchametügi. ⁶⁸Rü nhanagürügi: —Pa Cristux, ¡nuxü nacuax na texé cuxü pegüchametügxü rü cuxna naçuaixcagüxü!

—nhanagürügi.

**Pedru inajacux na
Ngechuchuxü nacuáxü**
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62;
Ju 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Rü joxni ga Pedru rü aēxgacüpataqxtüwa narüto. Rü wüxi ga pacü ga jema aēxgaciuarü duüxü, rü Pedrucax ijaxü. Rü ngígürügi nüxü: —Cuma rü ta namüci cuixi i ngëma Ngechuchu i Gariréaanecüäx —ngígürügi. ⁷⁰Notürü ga Pedru rü guxü ga jema duüxügüpexewa rü nügi inicux na Ngechuchuarü duüxü jiixü, rü nhanagürü: —Chama rü tama nüxü chacuax i tacüchiga nixi i ngëma nüxü cuixuxü —nhanagürü. ⁷¹Rü jexguma marü jema ipataqxtuarü iäxwa ínaxüügu ga Pedru, rü naí ga pacü nüxü idau. Rü ngígürügi namaā ga jema duüxügi ga jéma jexmagüxü: —Nhaā jatü rü Ngechuchu ja

Nacharétucūñäxmüci nixí —ngígürügü.
 72 Notürü ga Pedru rü wenaxärü nügü
 inicux na Ngechuchuarü duüxü jiixü. Rü
 nhanagürü: —Chama rü tama nüxü
 chacuqx i ngëma jatü. Rü Tupana choxü
 pocux ega tama aixcuma jixigu i chorü
 ore —nhanagürü. 73 Rü jixcamaxüra rü
 jema duüxügü ga jéma jexmagüxü rü
 Pedrucax naxí, rü nhanagürügü nüxü:
 —Aixcuma nixí na cuma rü ta rü ngëma
 Ngechuchutanüxü cuiixü, erü wüxi i
 Gariréaanecüñä idexaxürüñä cuidexa
 —nhanagürügü. 74 Rü jexguma ga Pedru
 rü poraäcü nügü niixä, rü nhanagürü
 nüxü: —Rü aixcuma tama nüxü chacuqx
 i ngëma jatü. Rü ngëgxguma doraxü
 chixuxgu rü Tupana choxü pocux
 —nhanagürü. Rü jexgumatama nica ga
 ota. 75 Rü jexguma ga Pedru rü nüxna
 nacuqxachi ga jema ore ga ūpaacü
 Ngechuchu namaä nüxü ixuxü ga
 nhaxü:

“Rü naxüpa na ota içaxü, rü cuma rü
 tamaëxpüjxcüna cugü tá cuicux na chorü
 duüxü cuiixü”, nhaxü. Rü jéma ínaxüxü
 ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

**Judéugüarü aëgxgacügü rü
 Piratuxütawa nanagagü ga
 Ngechuchu**

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Ju 18.28-32)

27 1 Rü jexguma jangunegu rü
 guxüma ga paigüarü aëgxgacügü
 rü jema togü ga aëgxgacügü ga tacügü ga
 jaguãxgü, rü nügümaä nanamexëegü na
 nhuxäcü Ngechuchuxü jamägxüxü. 2 Rü
 najanañigüchacügü rü jemaäcü
 aëgxgacü ga Piratuxütawa nanagagü.
 Piratu nixí ga Romacüñäx ga aëgxgacü ga
 Judéaanemaä icuacü.

Naju ga Juda

3 Rü nüma ga Juda ga Ngechuchuxü
 ijaxuaxüxü rü nüxü nadau ga
 Ngechuchuxü na napocuexü. Rü poraäcü
 nagu narüxüñä ga jema chixexü ga
 nümatama naxüxü. Rü jéma naxü
 naxütawa ga jema paigüarü aëgxgacügü rü
 togü ga aëgxgacügü ga tacügü ga jaguãxgü.
 Rü ngíxü najataeguxëe ga jema 30 tachinü
 ga díeru ga nüxna ngíxü naxägütü. 4 Rü
 nhanagürü nüxü: —Chama rü mari
 chixexü chaxü, erü naëchita íchajaxuaxü i
 wüxi i jatü i taxuüma i chixexü üxü, rü
 nhuxma rü tá ngëmagagu naju
 —nhanagürü. Notürü nümagü ga
 aëgxgacügü rü nanangäxügü, rü
 nhanagürügü: —Toma rü tama nüxü
 tacuáxchañä i ngëma. Cugagutama nixí, rü
 cuma i nüxü cucuáxü na nhuxäcü cugümaä
 cunamexëexü i ngëma —nhanagürügü.
 5 Rü jexguma ga Juda rü jexma tupauca ga
 taxünechiägu ngíxü nawotanü ga jema
 díeru. Rü nhuxmachi íníxü rü nügü
 najawëxnaxä. 6 Rü ga paigüarü aëgxgacügü
 rü ngíxü nade ga jema díeru. Rü
 nhanagürügü: —Taxucürüwa tupauca ja
 taxüneärü díeruchiügu ngíxü tanu i nhaä
 díeru, erü ngëmamaä tanaxütanü i ngëma
 jatü i tá juxü —nhanagürügü. 7 Rü
 nhuxmachi nügümaä nanamexëegü na
 jema díerumaä naxcax nataxegüxüçax ga
 wüxi ga naäne ga waixüñü ga üwechixü
 nawa najauxgüxü. Rü jema naänecax
 nataxegü na nüxü najexmaxüçax ga
 nachica ga ngexta na natäxgüäxüçax ga
 jema duüxügü ga togü ga nachiüñanecüñäx
 ixigüxü. 8 Rü ngëmacax i nhuxma rü ta i
 ngëma naäne rü Nagüchitügu naxäégä.
 9 Rü jemaäcü ningu ga Tupanaäru ore ga

nuxcümäxüçü ga norü orearü uruñ ga Jeremíä ümatüxü ga nhaxü:

“Rü nümagü ngixü nadé ga jema 30 tachinü ga diéru ga Cristutanü Judéugü ngixü ixägüçü. ¹⁰Rü jema diérumaä naxcax nataxegü ga wüxi ga naäne ga waixümü ga üwechixü nawa najauxgüxü, jema Cori ga Tupana chamaä nüxü ixuxürüü”,

nhaxü.

Piratupexewa najexma ga Ngechuchu

(*Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Ju 18.33-38*)

¹¹Rü äëxgacü ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —¿Cuma cuixü i Judéugüarü äëxgacü ja tacü? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngü, rü ngëma nüxü cuixuxü chixi i chamax —nhanagürü. ¹²Rü Ngechuchuxü ínaxuaxügü ga paigüarü äëxgaciügü rü togü ga äëxgaciügü ga tacügü ga jaguãxgü. Notürü ga Ngechuchu rü taxuxümaäma nanangäxü. ¹³Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü: —¿Tama exna nüxü cuxñü i ngëma ore i namaä cuxü ínaxuaxügüxü? —nhanagürü. ¹⁴Notürü ga Ngechuchu rü taxuxümaäma nanangäxü. Rü jemacax poraäcü nabaihächiää ga äëxgacü ga Piratu.

Piratu rü Ngechuchumaä nanaxuegu na najuxüçax

(*Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Ju 18.38-19.16*)

¹⁵Rü guxüguma ga jema Üpetüchigaarü petagu, rü Piratu

ínananguxuchixëexü ga wüxi ga pocuxü ga duüxügü naxcax ícagüxü, jerü jema nixi ga nacüma. ¹⁶Rü jéma najexma ga wüxi ga pocuxü ga guxü ga duüxügü meä nüxü cuáxü. Rü Barabá nixi ga naëga. ¹⁷Rü jexguma jéma nangutaquexegüga ga duüxügü, rü Piratu nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Texé ja petümwaxéxe na pexcax tükü chingéxü? ¿Penaxwaxexü na pexcax chajangéxü i Barabá rü exna Ngechuchu i Cristugu äëgaxü?

—nhanagürü. ¹⁸Rü jema nhanagürü ga Piratu jerü nüxü nacuax na Ngechuchuchi naxaiexü ga Judéugüarü äëxgacügü, rü jemacax nixi ga naxütawa nagagüäxü. ¹⁹Rü jexguma norü tochicawa natoxgu ga Piratu, rü naxmax jéma imuga, rü ngigürtügü: —Tama name i cunapocu i ngëma jatü i taxuüma i chixexü üxü. Jerü nagagu ñe chütacü rü poraäcü chachixenegü —ngigürtügü. ²⁰Notürü ga paigüarü äëxgacügü rü togü ga äëxgaciügü ga itaxügü ga jaguãxgü, rü duüxügüxü naxucyxegü na naxcax ínacagüxüçax na Barabáxü jangéxüçax rü Ngechuchuxü na najuxëegüxüçax. ²¹Rü äëxgacü ga Piratu rü wenaxärü duüxügünä naca, rü nhanagürü: —¿Ngexüriüxü i ngëma taxrewa i pema penaxwaxexü na chajangéxü? —nhanagürü. Rü nümagü ga duüxügü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Tanaxwaxe i Barabáxü cuingex —nhanagürügü. ²²Rü jexguma ga äëxgacü ga Piratu rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Tacü tá chaxüxü namaä i ngëma Ngechuchu i Cristugu äëgaxü?

—nhanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü nanangäxügü, rü nhanagürügü:

—¡Curuchawa japota! —nhanagürügü.
 23Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü
 nüxü: —¿Notürü tacü rü chixexü naxü?
 —nhanagürü. Notürü ga nümagü ga
 duűxügü rü wenaxärü tagaäcü
 nhanagürügü: —¡Curuchawa japota!
 —nhanagürügü. 24Rü jexguma Piratu
 nüxü daxgu ga marü taxucürüwama
 Ngechuchuxü na ínanguxuchixéegaxü,
 jerü ga duűxügü rü marü
 nanaxíxachiäeggüchaü, rü jemacax wüxi
 ga norü duűxüxü namu ga dexá
 naxütawa na tanangexüçax. Rü nügü
 najaxmex ga Piratu napexewa ga
 guxüma ga jema duűxügü. Rü
 nhanagürü: —Tama chaugagu tá nixi i
 na najuxü i nhaä jatü i taxuüma i
 chixexü üxü, rü pegagu tátama nixi
 —nhanagürü. 25Rü guxüma ga jema
 duűxügü nanangäxügü, rü
 nhanagürügü: —Togagu rü
 toxocügügagu tá nixi i najuxü
 —nhanagürügü. 26Rü jexguma ga Piratu
 rü Barabáxü ínanguxuchixée. Rü
 nhuxmachi norü churaragüxü namu na
 Ngechuchuxü naquaixgüxüçax, rü
 jemawena curuchawa na
 janapotagüäxüçax. 27Rü nhuxmachi ga
 jema churaragü rü Piratupataarü
 aixepewa Ngechuchuxü nagagü. Rü
 jexma Ngechuchuxütagu
 nanangutaquejexée ga guxüma ga
 churaragü. 28Rü nhuxmachi
 Ngechuchuxü ínacuxuchigü, rü wüxi ga
 máxü ga naxchiru ga dauxügü
 najacuxéegü. 29Rü naëruwa
 najangaxcuchigü ga wüxi ga
 ngaxcueruü ga chuchuxüwa naxügüxü.
 Rü wüxi ga naixmenaxäxäcüxü nüxü
 naquaixaixchixée ga norü

tügünemexéwa. Rü nhuxmachi
 napexegu nacaxápüxügü, rü nüxü
 nacugüe, rü nhanagürügü: —¡Namaüx
 ja Judéugüarü Äëxgacü ja Tacüx!
 —nhanagürügü. 30Rü nüxna
 naquaixgüe. Rü nüxna nanajauxgü ga
 guma naixmenaxäxäcü, rü naëruwa
 namaä nanaquaixcagü. 31Rü jexguma
 nüxü nacugüeguvena rü
 ínacuxuchigü ga jema naxchiru ga
 daucharaxü. Rü wenaxärü
 naxchirugutama najacuxéegü. Rü
 nhuxmachi najagagü na curuchawa
 janapotagüäxüçax.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43;

Ju 19.17-27)

32Rü jexguma jéma inaxächigu, rü
 nüxü nadaugü ga wüxi ga jatü ga
 Chirénecüäx ga Chimáügu äégacü. Rü
 guma jatüxü ngixü iningexéegü ga
 Ngechuchuarü curucha. 33Rü nawa
 nangugü ga wüxi ga nachica ga
 Górgutagu äégaxü. Rü ngëma naëga rü
 Duűxüeruchinaxä nhaxüchiga nixi. 34Rü
 nüxna nanaxägü ga wiü ga nguxüärü
 naächixéeruümaä äexüçü na
 jaxaxäxüçax. Rü Ngechchu nüxü
 naxaxneta, notürü tama najaxaxü. 35Rü
 jexguma marü curuchawa
 japotagüäxguvena rü ga churaragü rü
 nanade ga Ngechuchuchiru. Rü
 nhuxmachi wüxi ga diëru ngixü
 nanhanagügü na jemawa nüxü
 nacuqxüçax na tacü tá najaxuxü ga
 wüxicigü. 36Rü nhuxmachi jéma
 narütopü ga churaragü na Ngechuchuna
 jéma nadaugüxüçax. 37Rü norü
 curuchatapexewa najapocuchi ga wüxi

ga mürapewa ga ãégatachinüxű ga nüxű
ixuxű ga tacular Ngechuchuxű
curuchawa na japotagüxű. Rü
nhanagürü: “Nhaã nixi i Ngechchu i
Judéugüarü Äëxgacü ja Tacü”,
nhanagürü. ³⁸Rü jexgumarüü ta
curuchawa najapotagü ga taxre ga
máetagüxű. Rü wüxi rü Ngechuchuarü
tügünecüwawa naxü, rü to ga norü
toxwecüwawa. ³⁹⁻⁴⁰Rü jema duüxügü ga
jéma chopetüxű, rü Ngechuchumaä
naguxchigagü, rü nanexäérugüäcümä
nhanagürögü: —Düçax, cuma
cunangutaüxëeëga ja tupauca ja taxüne,
rü tamaëxpüx i ngunexügu wenaxärü
ícunadaxëeëga. ¡Cugütama namaxëe i
nhuxmax! Rü ngëxguma chi aixcuma
Tupana Nane cuixigu, rü jírrix i
curuchawa! —nhanagürögü. ⁴¹Rü
jexgumarüü ta Ngechuchuxű
nacugüecüraxű ga paigüarü äëxgacügi,
rü ngúexëerüügü ga ore ga mugüwa
nguxëetaegüxű, rü Parichéugü, rü togü
ga äëxgacügi ga itaxügü ga jaguäxgü.
Rü nügümäa nhanagürögü: ⁴²Rü
nüma rü togüxű namaxëeë notürü
tama nüxű nacuqx na nügütama
namaxëeëx. Rü ngëxguma chi aixcuma
Judéugüarü äëxgacü ja tacü jixigu, rü
nhuxma rü jinaxix i curuchawa na nüxű
jaxögxüçax! ⁴³Rü nüma nagu
naxinugu rü Tupana tá nüxű
narüngüxëe. Ëcü, nhuxma rü Tupana
nüxű rüngüxëex ega aixcuma nüxű
nangüxëechaügu. ¿Tama exna
nümatama tamaä nüxű jaxuxű na
Tupana Nane jiixü? —nhanagürögü.
⁴⁴Rü woo ga jema máetagüxű ga naxriü
curuchawa ipotagüxű, rü namaä
naguxchigagü.

Naju ga Ngechuchu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49;

Ju 19.28-30)

⁴⁵Rü jexguma rü guxű ga nañnewa
naxëane. Rü tocuchigu inaxügü ga jema
nhuxmata tamaëxpüxarü ngorawa
nangu ga jáuanecü. ⁴⁶Rü jema
tamaëxpüxarü ngoragu nixi ga
Ngechchu ga tagaäcü aita naxüxű, rü
nhaxű: —Erí, Erí, ¿damá chabátani?
—nhanagürü. Rü ngëma rü nhaxüchiga
nixi:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü
Tupanax, ¿tüxcüü choxü nuã cutax?”
nhaxüchiga nixi. ⁴⁷Rü nümaxü ga
duüxügü ga jéma jexmagüxű rü nüxű
naxinüü, rü nhanagürögü: —Nhaã jatü
rü nuxcümaxüü ga Tupanaärü orearü
uruü ga Eríacax naca —nhanagürögü.
⁴⁸Rü jexgumatama rü wüxi ga jema
duüxügü ga jéma jexmagüxű rü
inanhaächi rü Ngechuchuxüntawa
nanange ga wüxi ga tüaxmü ga wüxi ga
marü ngúchiqaxüchicümaä jawaixëexü.
Rü wüxi ga dexnewa najanaix. Rü
nhuxmachi Ngechuchuaxgu nanawex na
nüxű natuxuxüçax. ⁴⁹Notürü ga jema
togü ga duüxügü ga jéma jexmagüxű rü
nhanagürögü: —Jixrüma. Rü ngixä
itarüdaunü ngoxita Eríia nuã ü na nüxű
janangüxëexüçax —nhanagürögü. ⁵⁰Rü
wenaxärü tagaäcü aita naxü ga
Ngechchu, rü nhuxmachi naju. ⁵¹Rü
jexgumatama ga tupauca ga taxüneärü
tijemachiäxű rü taxregu narügaute. Rü
dauxüwa inanaxügü ga na nagautexü rü
nhuxmata nhaxtüwa nangu. Rü
naxiäxächiane, rü nariüngüxtegü ga
nutagü ga itacü. ⁵²Rü juetamaügü rü

ningenagü. Rü wena namaxē ga muxūma ga duūxügü ga juechiréxü ga Tupanaäxü jaxögüxü. ⁵³Rü jexguma Ngechuchu wena maxüguwena, rü naxmaüwa ínachoxü ga jema duūxügü ga wena maxëxü. Rü Jeruchareüwa naxi. Rü muxūma ga duūxügü nüxü nadaugü. ⁵⁴Rü jema churaragüarü äëxgacü rü norü churaragü ga Ngechuchuna ídaugüxü, rü nüxü nadaugü ga na naxïäxächianexü rü guxüma ga jema ngupetüxü. Rü jexguma rü poraäcü namuüe, rü nhanagürögü: —Aixcuma nixi ja daa jatü i Tupana Nane na jiixü —nhanagürögü. ⁵⁵Rü ijexmagü ga mucüma ga ngecügi ga jéma jaxüwa nüxü rüdaunüci. Rü jema ngecügi ijixü ga Ngechuchuxü ífixümücügüci rü nüxü rüngüxüegüci ga jexguma Gariréaanewa ne naxüxgu. ⁵⁶Rü jema ngecügütanüwa ijexma ga María ga Magadáçüäx, rü María ga Tiagu rü Juche naë, rü Zebedéu namax ga Tiagu rü Juäü naë.

**Ngechuchu rü naxmaügu
najaxücuchigü**
(*Mr 15.42-47; Lc 23.50-56;
Ju 19.38-42*)

⁵⁷Rü jexguma marü nachütachaügu, rü jéma nangu ga wüxi ga jatü ga Arimatéacüäx ga taarü díëruäcü ga Juchegu äëgacü. Rü núma rü ta Ngechuchuaxü najaxö. ⁵⁸Rü núma rü Piratuna najaca rü ngoxita name na najauxäxü ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü Piratu norü churaragüxü namu na nüxna naxägüäxüçax ga Ngechuchuxüne. ⁵⁹Rü Juche nanajaxu

ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü wüxi ga naxchápenüü ga ngëmataxümaä nananuque. ⁶⁰Rü jema naxmaü ga jexwacaxüxü ga Juche nügüçaxtama duūxügüxü jacaxmaxëexü ga nuta ga tacüarü maxpüxüwa jexmaxügu najaxücuchi ga Ngechuchuxüne. Rü nhuxmachi nanangüxtaü namaä ga wüxi ga nuta ga taxüchicü. Rü jemawena rü íníxü. ⁶¹Rü jéma Ngechuchumaüärü *toxmäxtawa* irütogü ga María ga Magadáçüäx rü naï ga María.

**Purichíagü nüxna nadaugü ga jema
naxmaü ga Ngechuchuxü nagu
jaxücuchigüxü**

⁶²Rü moxüäcü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü paigüarü äëxgacügi rü Parichéugi rü jéma Piratuxütawa naxi. ⁶³Rü nhanagürögü nüxü: —Pa Corix, nüxna tacuaxächie ga jema jatü ga Ngechuchu ga idoratxaxü rü jexguma namaxügu rü nhanagürü tomaä:

“Ngëxguma chajuxgu rü tamaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngëma naxixüçax i norü ngüexügi na jajauxgüäxüçax i naxüne rü nhuxmachi duūxügümaä nüxü na jaxugüxüçax na marü wena namaxüxü. Erü ngëxguma chi ngëmaäcü naxüpétigu, rü noxriariu jexera tá nixi na duūxügüxü nawomüxëexü —nhanagürögü. ⁶⁵Rü Piratu nhanagürü nüxü: —Ngëägü nixi i churaragü i

pexcax. ¡Éci ngéma namaã pexí na meãma pema penaxwaxexüäcuma nüxna pedaugüxüçax i naxmaü! —nhanagürü. ⁶⁶Rü jema churaragümaä jáma naxí, rü meãma najataixëegü ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaã rüngüxtaüci. Rü nanaxüarü cuaxruüägxü na taxúema naêchita ímaxügachigüxüçax ga guma nuta. Rü nhuxmachi jexma nanamugü ga churaragü na nüxna nadaugüxüçax.

Wenaxärü namaxü ga Ngechuchu
(*Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Ju 20.1-10*)

28 ¹Rü chawüruarü ngunexüguwena ga jüxüarü paxmama, rü jáma naxmaüwa iijjadaugü ga María ga Magadácüäx rü naï ga María. ²Rü ngürüächi poraäcü naxixächiane, jerü wüxi ga dauxüçüäx ga Cori ga Tupanaäru orearü ngeruü ínarüxi, rü naxmaüwa nangu rü ínanangüxgachi ga guma nuta ga namaã nangüxtaüci ga jema naxmaü. Rü nhuxmachi guma nutaétiwa narüto. ³Rü jema orearü ngeruü rü wüxi ga *baixbxexanexüriü nijauraciü*. Rü nacómüxüchi ga naxchiru. ⁴Rü jexguma jemaxü nadaugüga churaragü rü norü muümaä nidurixe, rü jexma nijuächitanü. ⁵Rü jexguma ga jema oreartü ngeruü, rü nhanagürü ngixü ga jema ngecügi: —¡Täü i pemutüexü! Chama nüxü chacuax rü naxcax pedaugü ja Ngechuchu ga guma curuchawa japotagiäcü. ⁶Nataxuma i nuã, erü marü wena namaxü, jema nüma üpa pemaä nüxü jaxuxüriü. ⁷Rü nuã pexí, rü ípejadax i naxmaü i ngéma inaxügüxüwa ga naxüne! ⁷¡Rü paxá ípeixí, rü norü ngúexügumaä nüxü pejarüxugüe rü marü wena namaxü ja Ngechuchu! Rü nhuxma

rü marü pexüpa nüxíra Gariréaanewa naxü i nümax. Rü ngéma tá nixí i nüxü pejadauxü. Rü ngéma nixí i ore i pemaä nüxü chajartüxü —nhanagürü. ⁸Rü jexguma ga jema ngecügi rü paxama nüxna iijaxí ga jema naxmaü. Rü imuüé, notürü itaäegü ta. Rü poraäcü iixüächi na Ngechuchuarü ngúexügumaä nüxü na janaxugüexüçax ga jema ore ga dauxüçüäx ngímaä nüxü ixuxü. ⁹Rü jexguma inaxüächijane, rü ngürüächi jáma ngíxçax nangox ga Ngechuchu, rü ngixü nartümoxë. Rü ngímagü rü Ngechuchucax ijabuxmü rü nüxü ijacuaxüügi, rü naparawa inaixächitanü. ¹⁰Rü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngixüügi: —¡Täü i pemutüexü! ¹¹Rü ípeixí rü chaueneegü i chorü ngúexügumaä nüxü pejarüxi rü Gariréaanewa naxí! Rü ngéma tá nixí i choxü nadaugüxi —nhanagürü.

**Churaragü rü paigüarü
ääxgacügumaä nüxü najarüxugüe
ga jema ngupetüxü**

¹¹Rü jexguma ga jema ngecügi rü namagu naxijane, rü nhuxre ga churaragü ga jáma naxmaüwa dauxütaegüxü rü Jerucharéüwa naxí. Rü paigüarü äexgacügumaä nüxü najarüxugüe ga guxüma ga jema ngupetüxü. ¹²Rü jema paigüarü äexgacügi rü namaä najarüdexagü ga togü ga äexgacügi ga itaxügi ga jaguägxü. Rü nügümaä nanamexéegü ga tacümaä tá churaragüxü na jaxucüxegüxü. Rü nhuxmachi nüxna ngixü naxägi ga tacü ga diëru. ¹³Rü namaä nüxü nixugüe rü nhanagürigü: —¡Pema rü nhaperügügi tá:

“Ngéxguma chütacü tapeejane, rü norü ngúexügi toechita ngéma naxí rü

najajauxgü ga naxűne” nhaperügü tá!

¹⁴Rü ngẽxguma ãẽxgacü ja Piratu tá nüxü cuaxgu i ngẽma ngupetüxü, rü toma rü tá namaã tidexagü rü namaã tá tanamexẽe na taxuüma pemaã naxüxüçax

—nhanagürigü. ¹⁵Rü jexguma ga jema churaragü rü ngixü najauxgü ga jema dĩeru. Rü jema ãẽxgacügü namaã nüxü ixugüxü rü duüxügümäa nüxü nixugüe. Rü nhuxma rü ta ngẽmatama dexa nixi i nüxü jaxugüxü i Judéugü.

Ngechuchu nanamu ga

norü ngúexügü

(*Mr 16.14-18; Lc 24.36-49;
Ju 20.19-23*)

¹⁶Rü jema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü Gariréaanewa naxi ga guma maxpüne ga Ngechuchu namaã nüxü

ixuxünewa. ¹⁷Rü jexguma Ngechuchuxü nadaugügu rü nüxü nicuaxüügü, woo nhuxre ga norü ngúexügü rü tama aixcuma najaxögü na Ngechuchu jiixü.

¹⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü naxcax nixü, rü nhanagürü nüxü: —Tupana rü ãẽxgacüxü choxü nixixẽe i guxü i dauxüguxü i naãnewa rü guxü i nhama i naãnewa. ¹⁹—Rü nhuxma rü chanaxwaxe i guxü i nachiüãnewa pexi i guxü i duüxügütaniüwa. ¡Rü chorü duüxügükü pejaxügüxẽe! ¡Rü ípenabaiüixẽe chauéagagu rü Chaunatüéagagu rü Naãe i Üünexüéagagu! ²⁰¡Rü penangúexẽe na naga naxinüexüçax i guxüma i ngẽma pexü chamuxü! ¡Rü dücax, guxügutáma pexütawa changëxmaëcha nhuxmatáta nagú i naãne! —nhanagürü ga Ngechuchu.

ORE I MEXǕ GA MARCU ÜMATÜXǕ

Juáū ga baiūxēēruū nüxū nixu ga
Tupanaārū ore ga dauxchitawa ga
ngextá taxúema íxāpataxūwa
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Ju 1.9-28)

1 ¹Nhaā nixī i norü ügü i ore i mexǖ ja Ngechuchu ja Cristu ja Tupana Nanechiga. ²Rü nuxcümaūcü ga Tupanaārū orearü uruū ga Ichaía ümatüxǖ ga Tupanaārū ore, rü nhanagürü:

“Cupexegu chajamu i chorü orearü ngeruū na namexēēächäx i cumaū. ³Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxāpataxūwa rü tá nangēxma i wüxi i duūxǖ i ngéma tagaācü nhaxǖ: ‘¡Pegü pemexēēx naxcäx ja Cori. Rü naxcäx ipejanawexächixéēx i perü maxǖ!’”

nhaxǖ tá. ⁴Rü Juáū rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxūwa nangox rü jema ínanabaiūxēē ga duūxǖgü. Rü namaā nüxū nixu ga na namexǖ na Tupanacäx nadaugüxǖ rü ínabaiūxǖ na Tupana nüxū nüxū nangechaüxǖcäx ga norü pecadugü. ⁵Rü guxǖma ga duūxǖgü ga Judéaaneçüäx rü iāne ga Jeruchareñüäx rü jema Juáūxǖtawa naxiixǖ ga na nüxū ijanaxñǖexǖcäx. Rü

nümagü rü norü pecadugüxǖ jéma najarüxugüxǖ, rü Juáū rü natü ga Judáūwa ínajabaiūxēētanü. ⁶Rü naxchiru ga Juáū rü camerutaxanaxcax nixī, rü norü gojexǖ rü naxchäxmünaxcäx nixī. Rü beruremaā rü munümaā naxawemü. ⁷Rü Juáū rü jema nüxū jaxuxǖ ga orewa, rü nhanagürü: —Chawearna tá ne naxü ja choxǖ rüjexeracü. Rü chama rü taxuwama chame rü bai na ichajarümaxächixǖ na íchajawëxǖcäx i norü chapatucunügü. ⁸—Chama rü dexawamare pexǖ íchabaiūxēē, notürü nüma rü tá Tupanaāe i Üünexǖ pexna nanguxēē —nhanagürü ga Juáū.

Ngechuchuarǖ baiechiga
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹Rü jema ngunexǖgü, rü Ngechuchu rü ínaxǖxǖ nawa ga guma iāne ga Nacharétu ga Gariréaanewa jexmane. Rü Juáū rü natü ga Judáūwa ínanabaiexēē. ¹⁰Rü jexguma dexawa ínaxǖächigu, rü Ngechuchu nüxǖ nadau ga na jangenaxǖ ga dauxǖwa. Rü jema Tupanaāe i Üünexǖ rü wüxi ga mustucurǖ inanago, rü Ngechuchuna nangu. ¹¹Rü dauxǖwa inanaxǖ ga wüxi ga naga ga nhaxǖ: —Cuma nixī i

Chaune i cuxū changechaūxūchixū rü cumaā chataāēxūchixū —nhaxū.

Ngechuchuxū naxü ga Chataná

(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹²Rü jemawena rü Tupanaāē i Üünexū rü dauxchitawa ga ngextá taxíema íxāpataxūwa Ngechuchuxū naga. ¹³Rü jéma najexma ga 40 ga ngunexū. Rü naēügū ga idüraexū íjexmagüxūwa najexma, rü ngoxo ga Chataná rü nüxū naxü. Notürü Tupanaärü orearü ngeruügū ga dauxūcūjäx rü Ngechuchuxū narüngüxēegü.

Ngechuchu rü Gariréaanewa

inanaxügū ga norü puracü

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴Rü nawena ga pocupataügu na napocuxū ga Juāū, rü Gariréaanewa naxü ga Ngechuchu na naxunagüäxüçax ga Tupanaärü ore i mexü. ¹⁵Rü nhanagürü: —Marü nawa nangu i ngunexū ga Tupana nagu unetaxū, rü pexçax ningaica na perü äëxgacü na jiiñx. ¡Rü nhuxma rü name nixī i Tupanacax pedaugü rü pejaxögü i ngëma norü ore i mexü! —nhanagürü.

Ngechuchu rü ägümüçü ga

püchaetanüxüçax naca

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Rü jexguma naxtaxa ga Gariréaanacügu jaxüxgu ga Ngechuchu, rü jéma nüxū nadau ga Chimáū rü naēneē ga Ädré. Rü nümagü rü woetama püchaetanüxü nixigü rü jéma naxtaawa napüchaegü. ¹⁷Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —¡Chawe perüxi rü tá pexü charüngüxē na chauxütawa

penagagüxüçax i duünxügü!

—nhanagürü. ¹⁸Rü jexgumatama ga jema taxre, rü jéma nanawogü ga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxi. ¹⁹Rü jéamaxüra naxü ga Ngechuchu, rü jéma nüxū nadau ga Tiagu rü naēneē ga Juāū. Rü Zebedéu nanegü nixigü ga nümagü. Rü wüxi ga nguewa najexmagü, rü jéma ínanangáitagu ga norü püchagü. ²⁰Rü jexgumatama Ngechuchu naxçax naca. Rü nümagü rü jéma nguewa tükü nataxgü ga nanatü ga Zebedéu namaä ga tümaärü puracütanüxügü, rü Ngechuchuwe narüxi.

Wüxi ga jatü ga ngoxo nawa

jexmaxüchiga

(Lc 4.31-37)

²¹Rü iāne ga Caparnáūwa nangugü. Rü jexguma ngüchigaarü ngunexüwa nanguxgu, rü Ngechuchu rü ngutaquexpataüwa naxü rü jexma naxücu. Rü jéma inanaxügū ga na nangúexéetaexü. ²²Rü duünxügü rü nabaiñächiäegü namaä ga norü nguxéetae, jerü aixcuma Tupanaärü poramaä meä nanangúexée rü tama ngúexéruügü ga Muíséarü mugüwa nguxéetaegüñüñü nixi. ²³⁻²⁴Rü guma iāneärü ngutaquexpataüwa najexma ga wüxi ga jatü ga ngoxo nawa jexmaxü. Rü aita jéma naxü, rü nhanagürü: —¡Tüxüü totanüwa cuxü, Pa Ngechuchu Pa Nacharétucüjäx? ¿Nuā cuxü na toxü cujaðaixüçax? Chama rü cuxü chacuqx na Tupana Nane ja Üünecü cuiñx —nhanagürü. ²⁵Rü Ngechuchu nüxü naxoox ga jema ngoxo, rü nhanagürü: —¡Ijarüngeax rü ínaxüxü nawa ja jima jatü! —nhanagürü. ²⁶Rü

jexguma ga jema ngoxo rü guma jatüxü
nijuāchixëe, rü tagaäcü aita naxüäcüma
nawa ínaxüxü. ²⁷Rü guxüma ga
duüxügü rü nabaixächiäegü, rü
namüçüguna nicachigü rü nhanagürügü:
—¿Tacü nixi i nhaä? Maneca wüxi i
ngexwacaxüxü i nguxéetae nixi. Nüma
rü aixcuma Tupanaärü poramaä meä
nanguxéetae. Rü woo i ngoxogü rü naga
naxinüe i ngexguma namuäxgu
—nhanagürügü. ²⁸Rü jemaäcü nixi ga
paxa guxüwama ga Gariréaanewa rü
Ngechuchuchigaxü nacuäxgüxü ga
duüxügü.

**Ngechuchu rü Chimáu ga Pedru
naxëcax najataanexëe**
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Rü jexguma ngutaquexepataüwa
íanaxügü ga Ngechuchu, rü Tiagu rü
Juáumaä Chimáu rü Ädrépatawa naxü.
³⁰Rü Chimáu naxë rü ngürücarewa
ijexma, jerü ijaxaxüne. Rü
Ngechuchumaä ngixü nixugüe. ³¹Rü
ngïxcax nixü, rü ngïxmexgu
najajauxächi, rü ngixü ínarüdaxëe. Rü
jexgumatama igauxächi ga na
jaxaxünexü. Rü íirüda, rü inaxügü ga
naxcax na namexëeäxü ga òna.

**Ngechuchu rü muxüma ga
idaaweexücax najataanexëe**
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Rü jexguma marü janaxücuxgu ga
üäxcü ga na nachütachaüxü, rü
Ngechuchuxütawa nanagagü ga guxüma
ga duüxügü ga idaaweexü rü guxüma ga
ingoxoäxgüxü. ³³Rü guxüma ga jema
íaneçüäx rü jexma guma ípataaru íäxwa
naxcax nangutaquexegü. ³⁴Rü nüma

nanameëxëe ga muxüma ga duüxügü ga
nagúxüraüxü ga daawemaä idaaeweexü.
Rü ínanawoxü ga muxüma ga ngoxogü,
notürü nüxna nanachuxu ga na
jadexagüxü, jerü nümagü ga ngoxogü
rü nüxü nacuäxgu na texé jiixü.

**Ngechuchu rü nanaxunagü
ga ore ga mexü ga
ngutaquexepataüwachigü**
(Lc 4.42-44)

³⁵Rü ngunetüü ga taüta jangóonegu,
rü inaxüächi ga Ngechuchu. Rü íaneärü
jéaxüra ga ngextá taxüema íxäpataxüwa
naxü na jéamaxüra jajumuxëxüçax.

³⁶Rü Chimáu rü namüctügümaä
Ngechuchucax najadaugü. ³⁷Rü
jexguma nüxü ijangaugüga, rü
nhanagürügü nüxü: —Guxüma i
duüxügü rü cuxcax nadaugü
—nhanagürügü. ³⁸Notürü ga nüma rü
nanangäxü rü nhanagürü nüxü:
—¡Ngíxä rü toxnamana taxí náigü ja
íänexäcügi ja ngaicamagünewa na
ngéma rü ta chanaxunagüxüçax i ore i
mexü! Erü woetama ngëmacax nixi i
Caparnáuärü íännewa íchaxüxüxü. ³⁹Rü
jemaäcü ga Ngechuchu rü guxüma ga
Gariréaanegu nixüägüchigü. Rü
wüxicigü ga íaneärü
ngutaquexepataüwa rü nüxü nixuchigü
ga ore ga mexü, rü ínajawoxüñtanü ga
ngoxogü.

**Ngechuchu rü wüxi ga
rüchaxünexüçax najataanexëe**
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Rü Ngechuchucax nixü ga wüxi ga
jatü ga chaxünemaä idaaawecü. Rü
napexegu najacaxäpüxüäcüma

nhanagürü nüxű: —Pa Corix, ngēxguma cunaxwaxegu na choxű curümexēexű, rü cuxű natauxcha na chauxcax cujataanexēexű —nhanagürü. ⁴¹Rü Ngechuchuaxű nangechaütümű ga guma jatü. Rü nüxű ningögü rü nhanagürü nüxű: —Ngű, chanaxwaxe. ¡Marü curüme! —nhanagürü. ⁴²Rü jexgumatama nüxű inajarüxo ga na nachaxünexű ga guma jatü. Rü meāma naxcax nitaane. ⁴³⁻⁴⁴Rü Ngechuchu rü jexgumatama ínajamu. Rü meāma nanaxucyxē rü nhanagürü nüxű: —¡Dūcax, tāūxütáma texémaă nüxű cuixu! ¡Notürü ngéma paixütawa naxű, rü cugü nüxű jadauxē! ¡Rü curü mexeēcax nüxna jaxuaxű i curü āmare ga jema Muīsé tükű muxű na nüxű nacuáxucax i duūxügü na curümexű! —nhanagürü. ⁴⁵Notürü nüma ga guma jatü rü ínixű rü inanaxügü ga na guxámaăma nüxű jaxuxű ga jema nüxű ngupetüxű. Rü jemacax ga Ngechuchu rü marü taxucürtawa ngóxűwama duūxügüpexewa īanegüga naxücu. Notürü dauxchitagü ga ngextá duūxügü ítaxuxüga narüxâxű. Rü jéma naxcax naxlîxű ga duūxügü ga guxüānewa ne ixű.

Ngechuchu rü wüxi ga jatü ga
nawäixächicüçax najataanexē
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 ¹⁻²Rü jixcama ga nhuxre ga ngunexüwena rü wenaxärü Caparnäürü īanegu naxücu ga Ngechuchu. Rü jexguma duūxügü nüxű cuáchigagüga na īpatawa najexmaxű, rü jéma nangutaqueqegü ga muxüma ga duūxügü. Rü düxwa ga īqxtüwa rü

nanapá. Rü nüma ga Ngechuchu rü namaă nüxű nixu ga ore i mexű. ³Rü jéma nangugü ga āgümüçü ga jatüga jéma nangetaūgüxű ga wüxi ga jatü ga nawäixächicü. ⁴Notürü jema na namuxüchixű ga duūxügü, rü taxucürtawa Ngechuchuaxű nangugü. Rü jemacax ínanapogüétü ga Ngechuchu ijexmaxűwa ga guma īpata. Rü jéma norü caruügu ínanachüxüetaügü ga guma nawäixächicü. ⁵Rü jexguma Ngechuchu nüxű daxgu ga nhuxäcü aixcumna jaxögüäxű ga jema duūxügü, rü nhanagürü nüxű ga guma nawäixächicü: —Pa Chaunex, curü pecadugü rü marü cuxű nüxű changechaű —nhanagürü. ⁶⁻⁷Notürü nhuxre ga ngúexéêruügü ga Muīsearerü mugüwa nguxéêtaegüxű rü jéma narütogü. Rü naäewa nhaxügu narüxñinë: —¿Nhuxäcü tama namuň na ngémaäcü jadexaxű? ¿Rü tacü Tupanamaă jaxugüxű? Erü Tupanaxícatama nixi ja duūxügüarü pecaduxű ngechaűcü —nhaxügu narüxñinë. ⁸Notürü jexgumatama ga Ngechuchu rü nüxű nicuqxächi ga jema nagu naxinüexű, rü jemacax nüxna naca rü nhanagürü nüxű: —¿Tüxcüü ngémagu perüxñinë i pemax? ⁹—¿Tacü nixi i rütauchamaëxű na namaă nüxű ixü ja daa nawäixächicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxű nüxű changechaű”, rü exna:

“¡Inachi, rü najaxu i curü caruü, rü iiixű!” nhaxü? ¹⁰⁻¹¹—Notürü nhuxma rü tá pexű nüxű chadauxē na Chaunatü nüma choxű muxű na duūxügüaxű nüxű changechaűxüçax i norü pecadugü —nhanagürü. Rü jexguma jema

nhaxguwena rü guma nawāixāchicüxű nhanagürü: —Cumaā nüxű chixu rü inachi, rü najaxu i curü caruű, rü cupatawa naxű! —nhanagürü. ¹²Rü jexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanajaxu ga norü caruű, rü ínaxűxű napexewa ga guxűma ga jema duűxügű ga jáma jexmagüxű. Rü jemacax ga jema duűxügű rü nabaixächiäegü, rü Tupanaxű nicuqxügű, rü nhanagürü: —Taguma nüxű tadau i tacü i nhaärű ixixű —nhanagürü.

Lewícax naca ga Ngechuchu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Rü jemawena rü wenaxärü naxtaacutüwa naxű ga Ngechuchu. Rü jema muxűma ga duűxügű rü naxcax naxi. Rü núma rü nanangúexëe. ¹⁴Rü jexguma jáma naxüpetüga ga Ngechuchu, rü jáma nüxű nadau ga Lewí ga Arupéu nane. Rü núma ga Lewí rü jáma narüto nawa ga jema nachica ga duűxügűna díeru ngixű ínajaxuxűwa naxcax ga Romacüxärü äexgacü jerü woetama jema nixi ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —¡Chawe rüxi! —nhanagürü. Rü inachi ga Lewí, rü nawe narüxi. ¹⁵Rü jáma Lewípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü jáma nachibüe ga muxűma ga duűxügű ga Lewíruü Romaärü äexgacücxax díeru ngixű jauxgüxű. Rü najexmagü ta ga togü ga duűxügű ga taxúema nacümamaä taäegüxű ga jáma mechawa rütotgüxű namaä ga Ngechuchu rü norü ngúexügű. Jerü namu ga jema nawe rüxiixű. ¹⁶Rü jáma najexmagü ta ga nhuxre ga Parichéugü rü ngúexëerüügű ga Muísearü mugüwa nguxëetaegüxű.

Rü jexguma nüxű nadaugüga ga jema togümaä na nachibüxű ga Ngechuchu, rü norü ngúexügűna nacagü, rü nhanagürü: —¿Nhuxäcü i perü ngúexëerüü rü namaä nachibü i äexgacüarü duűxügű i díeruarü jauxwa puracüexű rü duűxügű i pecaduägxüxű? —nhanagürü. ¹⁷Rü jexguma jemaxű naxinüga ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Ngëma poraexü rü tama nanaxwaxe ja duturu, notürü ngëma idaaweeexü waxi nixi i naxwaxexü ja duturu. Chama rü tama mexügűna na chaxuxücxax nixi ga núma chaxűxű, notürü núma chaxü na nüxna chaxuxücxax i pecaduägxüxű —nhanagürü.

Ngechuchuna aurechigacax

nacagüe

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Rü wüxi ga ngunexügű rü tama nachibüe jerü Tupanacax naxauree ga Juáü ga baiüxëerüüärü ngúexügű rü Parichéugüarü ngúexügű. Rü jemaxű nadaugüga ga nhuxre ga duűxügű, rü Ngechuchuxüitawa naxi rü nüxna najacagüe, rü nhanagürü: —Ngëma Juáüärü ngúexügű rü Parichéugüarü ngúexügű rü naxauree. ¿Rü tüxüü i curü ngúexügű i tama naxaureexü? —nhanagürü. ¹⁹Rü Ngechuchu nanangäxű rü nhanagürü nüxű: —¿Exna wüxi i ngigüarü petawa rü pexcax namexü na naxaureexü i ngëma nüxna naxugüxű ega natanüwa nangëxmagu i ngëma jatü i ngexwacax ämaxü? Pemaä nüxű chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmajane i ngëma jatü i ngexwacax ämaxü rü taxucüruwama

naxauree i ngēma nüxna naxugüxū.
 20—Notürü wüxi i ngunexū rü ngēma jatü i ngexwacax āmaxū rü tá namücügüna nixūgachi. Rü ngēma ngunexūgu tá nixī i naxaureexū. [Rü chorü ngúexügü rü taxucüruwama naxauree i nhuxma erü natanüwa changēxma. Notürü ínangu tá i ngēma ngunexū na nüxna chixūgachixū, rü ngēxguma tá nixī i naxaureeexū.] 21—Rü taxúema wüxi i naxchirutüchi i ngexwacaxüxümaä tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxū. Erü ngēxguma nanhaächimügu i ngēma natüchi i ngexwacaxüxū, rü tá nanagáuxee i ngēma ngauxū i naxchiru. Rü noxriarü jexera tá narügáu. 22—Rü ngēxgumarüü ta taxúema ngexwacaxücü ja wiū rü wüxi i marü ngauxū i naxchiü i naxchäxmünaxcäxgu tajabacuchi. Erü ngēxguma ngēmaäcü naxüxgu rü jima wiū ja ngexwacaxücü rü narüngu, rü tá najawäixee i ngēma naxchiü i ngauxū i naxchäxmünaxcäx. Rü ngēxma tá inajarüxo ja wiū rü naxchiü rü ta. Rü ngēmacäx tanaxwaxe ja ngexwacaxücü ja wiū rü ngexwacaxüxū i naxchiügu tajabacuchi. [Rü chorü nguxéetae i ngexwacaxüxū rü ngēxgumarüü ta nixī na taxucüruwama namaä nawüxiguxü i ngēma nuxcümaäcü i pecümagü —nhanagürü ga Ngechuchu.]

Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu nibuxetanü ga ngüxchigaarü ngunexügu
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23Wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu ga Ngechuchu rü norü ngúexügümää trigunecüwa nachopetü. Rü nümagü ga

norü ngúexügü rü inaxiäcüma inanaxügue ga trigu na jabuxetanüxū.
 24Rü jema Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü rü nhanagürügü: —Düçax ḡrü tüxcüü i curü ngúexügü rü nanaxügü i ngēma tama mexü i ngüxchigaarü ngunexügu na naxüxü? —nhanagürügü.
 25Notürü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Taguma exna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaäcü ga äexgacü ga Dawí rü natanüxügü ga jexguma òna nüxü tauxgu rü nataijaegu? 26Rü jexguma paigüarü äexgacü jixigu ga Abiatáru, rü Dawí rü Tupanapatagu naxücu. Rü nanangöök ga jema pöö ga üünexü ga paigüçäxicatama ixixü. Rü nüma ga Dawí rü natanüxümaä rü ta nangau ga jema pöö —nhanagürü. 27Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngēma ngüxchigaarü ngunexü rü duüxügüçax nixī ga naxüxü. Rü tama ngüxchigaarü ngunexüçax nixī ga naxüxü ga duüxügü.
 28—Rü ngēmacäx ja Tupana Nane ja duüxüxü ixicü rü namaä inacuqx ta i ngüxchigaarü ngunexü —nhanagürü.

Wüxi ga jatü ga jumécüchiga
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Rü wenaxärü ngutaquexepataügu naxücu ga Ngechuchu. Rü jáma najexma ga wüxi ga jatü ga norü wüxicacüüwa jumécü. ²Rü jema Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugüüngoxi tá namexéetä ga ngüxchigaarü ngunexügu, na jemaäcü nüxü najexmaxüçax ga tacüçäx na ínaxuaxügüäxü. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga guma jumécü: —Írüda, rü nuxä ngäxüutanügu

jachi! —nhanagürü. ⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema togü ga jáma jexmagüxüna naca, rü nhanagürü nüxü: —⁵Tacü nixí i mexü na naxüxü i ngüxchigaartü ngunexügü? ⁶Namexü na naxüxü i mexü rü exna chixexü? ⁷Rü namexü na namaxeexü rü exna jamáxü? —nhanagürü. Notürü ga nümagü rü jexma najarüngeaxgümare. ⁸Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüäcüma nüxü nidaugüächi ga jema nüxü íchomaëguächixü. Rü nangechaü jerü tama inaxinüéchaü ga jema duüxügü. Rü guma jattüxü nhanagürü:
—⁹Ijanawexächichexü ja cuxmex!
—nhanagürü. Rü jexguma ga guma jatü rü nügü inajaruwexächimexexü. Rü jexgumatama rü narümemex. ¹⁰Notürü jexguma jemaxü nadaugüga Parichéugü, rü ínachoxü ga jáma. Rü Eruditanüxümaä inanaxügue ga na naxcax nadaugüxü ga nhuxäctü tá na Ngechuchuxü jamaxgüxü.

**Naxtaacutüwa Ngechuchucax
nangutaquqexegü ga
muxüma ga duüxügü**

⁷Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümää naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duüxügü ga Gariréaanecüäx rü nawe narüxü. ⁸Rü jexguma nüxü nacuáchigagüga guxüma ga jema mexügü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcax naxitaquqexe ga muxüma ga duüxügü ga Judéaanecüäx, rü Jerucharéecüäx, rü Iduméäanecüäx, rü Judáäärü tocutüçüäx rü jema naäne ga Tiru rü Chidáäärü iänegü nawa jexmaxüäx. ⁹Rü jemacax ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü namu

na wüxi ja ngue naxcax namexeëgüxüçax na tama jáma jaxüxtügüxüçax ga jema muxüma ga duüxügü. ¹⁰Jerü nüma rü nanameëxëe ga muxüma, rü jemacax guxüma ga jema idaaeweexü rü naxcax naxí na nüxü jangögügüxüçax. ¹¹Rü jexguma jema ngoxoägxüxü ga duüxügü nüxü daugüga, rü napexegu nacaxäpüxügü rü tagaäcü nhanagürügi: —Cuma nixí ja Tupana Nane cuiixü —nhanagürügi.
¹²Notürü nüma ga Ngechuchu rü poraäcü najaxucuxëgü na tama duüxügümää nüxü jaxugüexüçax ga nachiga.

**Ngechuchu nanade ga 12 ga norü
ngúexügü na toxnamana
namugüäxüçax
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)**

¹³Rü jemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga maxpünnewa ínaxüächi. Rü jáma naxcax naca ga jema ngúexügü ga nüma nanaxwaxexü. Rü naxütagu naxitaquqexegü. ¹⁴Rü jematanüwa najadexechi ga 12 ga norü ngúexügü na namüçügüxüchi jiixüçax, rü na jamugüäxüçax ga norü orearü unagüwa. Rü jemagü rü Imugüxügu nanaxüega.
¹⁵Rü pora nüxna naxä na Tupanaäärü poramaä ínawoxüäxüçax ga ngoxogü.
¹⁶Rü nhaägü nixí ga naäga ga jema 12 ga norü ngúexügü ga jadexechixü. Rü wüxi nixí ga Chimáü ga Pedrugu naxüégaxü. ¹⁷Rü togü nixí ga Tiagu rü naäneä ga Juáü. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixí. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüega. Rü ngëma nixí i Duruanexü Nanegü —nhaxüchiga. ¹⁸Rü togü nixí ga Ædré, rü Piripi, rü

Baturuméū, rü Mateu, rü Tumé, rü Tiagu ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimáū ga iporaāēcüçü. ¹⁹Rü to nixí ga Juda ga Icarióti ga jixcama bexma Ngechuchuxű íxuaxűx.

“Ngechuchu rü ngodoxarü poramaä napuracü” nhanagürügü
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Rü jemawena rü wüxi ga īpatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxärü naxcax nangutaquexesegü ga muxűma ga duǔxügü. Rü jemacax woo na nachibüexűcax rü nangechicagü ga núma rü norü ngúexügü. ²¹Rü jexguma jemaxű taxínüegü ga guxema natanüxügü ga Ngechuchu, rü ítajadaugü na tajagagüxűcax, jerü nüxü tixugügü rü: —Naxáāēmare —nhatagürügü. ²²Rü jexgumarüü ta ga jema ngúexēēruügü ga Muīsáerü mugüwa nguxěetaegüxű ga Jeruchareüwa ne íxü, rü nhanagürügü: —Nhaä jatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Beuchebúarü poramaä nixí i ínawoxüâxü i ngoxogü —nhanagürügü. ²³Notürü ga Ngechuchu rü naxcax naca ga jema ngúexēēruügü. Rü wüxi ga cuqxruűxü namaä nixu, rü nhanagürü: —²⁴Rü nhuxäcü i Chataná i nügütama ínataxüchixű? —Rü ngěxguma chi wüxi i nachiüñecüäx i duǔxügü rü nügütanüxüwatama nügü nadaixgu, rü taxuacüma natai i ngëma nachiüñane. ²⁵Rü ngěxguma chi wüxi ja īpatacüäx nügü itojegu, rü taxuacüma natai ja jima īpata. ²⁶Rü ngěxgumarüü chi ta nixí i Chataná ega nügümää nanuxgu rü nügü jamaxgu, rü taxuacü chima natai i

ngëxguma. Rü chi ngëxma nagux.

²⁷—Rü taxuacüma texé wüxi ja jatü ja poracüpätugu taxieu na nünxna tanapuxűxűcax i norü ngëmaxügü, ega tama tajanaixiragu. Erü ngëmaäcücxá tá nixí i tüxű nanguxűxű na tanapuxűxű i norü ngëmaxügü. ²⁸—Rü aixcumá pemaä nüxű chixu rü Tupana tá nüxű nüxű nangechaü i duǔxügü i guxüma i norü pecadugü rü guxüma i facü i chixexű i namaä jadexagüxű. ²⁹—Notürü texé ja chixexű namaä ixugüxe i Tupanaäe i Üünexű, rü tagutáma tüxű nüxű nangechaü ja Tupana. Rü guxügutáma chixexüwa tüxű natax —nhanagürü. ³⁰Rü jema nhanagürü ga Ngechuchu, jerü jema ngúexēēruügü ga Muīsáerü mugüwa nguxěetaegüxű rü: “Nangoxoäx” nhanagürügü nüxű.

Ngechuchuarü mama rü naëneëgü rü ítangugü
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Rü jexgumajane rü ítangugü ga Ngechuchuarü mama rü naëneëgü. Notürü īpataarü düxétugu tarücho, rü naxcax jáma tangemagü. ³²Rü jema duǔxügü ga Ngechuchuxű íchomaäguächixű, rü nhanagürügü nüxű: —Curü mama rü cueneëgü rü cuejaxgü, rü jéa düxétüwa tangëxmagü, rü cuväcax tadaugü —nhanagürügü. ³³Rü núma nanangäxű, rü nhanagürü: —³⁴Texé tixí ja chaeue rü chaueneëgü? —nhanagürü. ³⁵Rü jema nüxű íchomaäguächixű nidaugüächi, rü nhanagürü: —Rü daxegü tixí ja chaeue rü chaueneëgü. —Erü guxâma ja texé ja naxűxe i Tupanaärü ngúchächi, rü

jíxema tixí ja chaueneē rü chauejax rü
chaué —nhanagürü.

**Ore ga cuaxruū ga wüxi ga
jatü ga toecügu ixuxū**
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Rü wenaxärü inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangúexéēäxü ga duűxügü ga guma naxtaxaänacüwa. Rü muxüma ga duűxügü jáema naxcax nangutaquexegü. Rü jemacax düxwa wüxi ga ngue ga jáema naxtaxawa jexmanegu nixüe ga Ngechuchu, rü gumawa narüto. Rü jema duűxügü rü naxtaxaänacügu narücho. ²⁻³Rü jexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga muxüma ga ore ga cuaxruūwa na nangúexéēäxü ga duűxügü. Rü norü ngüxéētaewa rü nhanagürü: —Düçax, iperüxñüe i nhaä ore! Wüxi ga jatü ga toecü rü triguarü towa naxü. ⁴—Rü jexguma triguchiremaä nagüaneägu, rü nhuxre ga triguchire rü namagu naji. Rü ínangugü ga werigü, rü nanawecu. ⁵—Rü náigü ga triguchire rü nutatanügu naji ga ngextá ínachicaxüwa ga waixümü. Rü paxa nartügü ga guma triguchire, jerü ga waixümü rü tama najacü. ⁶—Notürü jexguma nangunagügu ga üäxcü, rü ínanagu ga guma trigu rü narünhexgü. Rü najue, jerü tama poraäcü nixämäxä. ⁷—Rü náigü ga triguchire rü toranecügu naji. Rü jexguma najaegu ga tora, rü guma triguxü inawocu, rü jemacax tama nixo. ⁸—Notürü náigü ga triguchire rü mexü ga waixümügu naji. Rü meäma najaee, rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxüreewa rü 30 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náigüwa rü 60, rü

náigüwa rü 100 —nhanagürü. ⁹Rü nhuxmachi nhanagürü ta: —Rü jíxema ächixëgxüe, jrü nüxü taxinüe i nhaä ore! —nhanagürü.

**Tacüçax nixí ga jema ore ga
cuaxruūgügu ixuxū**
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Rü jemawena ga jexguma nanüxicäxgu ga Ngechuchu, rü jema naxütagugüxü wüxigu namaä ga jema 12 ga norü ngüexügü, rü nüxna nacagüe ga na tacüchiga jiixü ga jema ore ga cuaxruūgu ixuxū. ¹¹⁻¹²Rü nüma nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuaxee i ngëma exüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü na nhuxäcü äëxgcacü na jiixü i nümax. Notürü ngëma togü i tama tatanüxü ixixüçax rü cuaxruūgu chajaxuäcüma namaä nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaunügu rü nhama tama nüxü nadaugüxürüü na jiixüçax, rü woo nüxü naxinüegu rü tama nüxü na nacuaxgüxüçax. Rü ngëmaäcü namaä nüxü chixu na tama nüxü naxoexüçax i nacüma i chixexü rü tama Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçax i norü pecadugü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü meä nanangoxéē ga
jema ore ga cuaxruū ga
toecüchigagu jaxuxü**
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —¿Pema rü ta exna tama nüxü pecuaxgü na tacüchiga jiixü i ngëma cuaxruū i nüxü chixuxü? ¿Rü nhuxüçürüwa tá nüxü nacuaxgü i ngëma togü? ¹⁴—Rü jíxema toexe, rü jíxema tixí ja ore i

mexű unagüxe.¹⁵—Rü nangëxma i duüxügü i guma triguchire ga namagu jixünerüü ixígüxü. Rü nümagü rü nüxü naxinüe i ore i mexű, notürü jixcama marü nüxü naxinüeguwena, ngëema nangu i Chataná rü nüxna nanapu i ngëma ore i mexű ga noxri jaxögüxü.¹⁶—Rü togü rü ngëma triguchire ga nutatanügu jixünerüü nixigü. Rü ngëmagü nixi nüxü inüexü i ore i mexű, rü taäeäcüma najauxgüxü.¹⁷—Notürü ngëma na tama aixcuma nagu naxinüexü i ngëma ore, rü paxaächitama najaxögü. Rü ngëmacax i jixcama ngëgxuma ngëma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügu rü exna duüxügü nachi aiegü, rü nüxü narüxoe i ngëma ore ga noxri jaxögüxü.¹⁸⁻¹⁹—Rü togü rü guma triguchire ga toranecügu jixünerüü nixigü. Nümagü rü nüxü naxinüe i ngëma ore i mexű, notürü nhama i naäneärü ngëmaxügüçax naxoegaäegü rü norü diëruguama narüxinüe, rü nanaxwæxegü i nüxü na nangëxmaxü i muxüma i to i norü ngëmaxügü. Rü guxüma i ngëma rü nüxü nüxü inajartüngümaäxëe i ngëma ore i mexű rü nüxü nüxü narüxoexëe na tama naxügüäxüçax i ngëma mexű i Tupana nüxü naxwæxexü.²⁰—Rü togü rü guma triguchire ga mexű ga waixümügu jixünerüü nixigü. Ngëmagü nixi nüxü inüexü i ore i mexű rü najauxgüxü rü meä Tupana naxwæxexüäcüma maxëxü. Rü nümaxü rü guma trigu ga 30 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 100 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü —nhanagürü.

Ore ga cuäxruü ga omügi ixuxü (Lc 8.16-18)

²¹Rü jexgumarüü ta nhanagürü nüxü: —¿Exna nuä tanange i wüxi i omü na wüxi i caichäütüügu rü exna wüxi i pechicatüügu na jaxücuchixüçax? Tama ngëmaäcü nixi, erü wüxi i omü rü dauxnagu tanaxünagü na ngëma inabaxixüçax.²²—Rü ngëgxumarüü ta i guxüma i tacü iicüxü, rü jixcüra rü duüxügü rü tá nüxü nacuaxgüama. Rü guxüma i ngëma nhuxma duüxügüçax exüguxü rü tá nangoxoma i jixcüra.²³—Rü jíxema ächixëgxüxe, jrü nüxü taxinüe i ngëma ore! —nhanagürü.²⁴Rü jexgumarüü ta nhanagürü nüxü: —¡Meä naga pexinüe i ngëma nüxü pexinüexü! Rü ngëma pema naga na pexinüexürrüü tá nixi i Tupana i pexna naxäaxü i cuäx. Rü naëtu tá poraäcü pexü narüngüxëe.²⁵—Rü pemaä nüxü chixu, rü texé ja aixcuma naga inüxë i nhaä ore i mexű rü Tupana rü jexeraäcü tá tükü nüxü nacuaxxëe. Notürü jíxema tama naga inüxë i nhaä ore rü Tupana tá tükna nanajaxu i ngëma íraxü i cuax i tükü ngëxmachiréxü —nhanagürü.

Ore ga cuäxruü ga triguchire i rütxüxügu ixuxü

²⁶Rü Ngechuchu rü nhanagürü ta: —Pemaä tá nüxü chixu i wüxi i ore i cuäxruü na nüxü pecuáxüçax na nhuxäcü äëgxacü na jíixü ja Tupana. Rü wüxi ja jatü rü waixümügu nanato ja triguchire.²⁷—Rü nüma ja jatü rü chütacü nape rü moxüäcü ínarüda, rü jojni ja jima triguchire rü narüxü rü nijachigü. Notürü nüma ja jatü rü tama

nüxű nacuqx na nhuxăcü na naxüxű rü na najaxxű.²⁸—Rü ngëmaäcü i ngëma waixümü rü nüéchamatama nanaxüx   ja jima triguchire. Rü na  t  g  xira narüxű rü jixcama i nachacu rü ng  mawena nachacuwa nangux   i nor   o.²⁹—Rü ng  xguma mar   jadaxgu i ng  ma nor   o, r   nanabuxu er   mar   nawa nangu i nor   buxg   —nhanagürü.

Cu  xru   ga motachachiregu ixux  
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰R   nhanagürü ta ga Ngechchu: —  Nhux  c   nix   i   exgac   na ji  x   ja Tupana, r   nananhuxrax   i n  uma   exgac     j  ix  w  ?   R   tacügu t   tanangu?³¹⁻³²—R   w  xi ja motachachire ja waixümügu itox  ner   nix  . R   woo gux  nema ja nanet  chirex   nar  x  rama  , notürü ng  xguma inatoxgu, r   nar  x   r   naja nh  xmata gux  ma i tog   i nanet  x   najexera. R   nachac  ü r   nita, r   woo werigü r   natanügu nix  achi   —nhanagürü.

Cu  xru  gu ixux   ga orema  
nidexa ga Ngechchu
(Mt 13.34-35)

³³R   jema  c   ga Ngechchu r   mux  ma ga najexguma  chira  x   ga cu  xru  g  ma   nanang  x  e   ga du  x  g  . Notürü jema cu  xru  g   r   tama jema du  x  g  ar   cu  x   nangupetü. ³⁴R   cu  xru  gu ixux  icatama nix   ga nor   ngux  e  tae. R   jixcama ga jexguma nanux  c  x  g  gu, r   nor   ng  x  g  l  c  x me  ma nanangox  e   ga gux  ma.

Ngechchu r   buanecüxü r   ju  p  x     najachax  chix  e  
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵R   jematama ngunex  gu ga mar   nachutacha  gu, r   Ngechchu r   nhanagürü nux   ga nor   ng  x  g  : —  Ng  x   r   naxtaxa  r   tocutüwa tax  ! —nhanagürü. ³⁶R   jexguma du  x  g  na j  ma inax  f  chi. R   nor   ng  x  g   r   Ngechchux   nigagü nagu ga guma ngue ga mar   nawa najexmane. R   jexgumarüü ta ga tog   ga du  x  g   r   n  ig   ga ngueg  gu   najax  m  c  g  . ³⁷R   jexguma jax  ujane r   inax   ga w  xi ga buanecü ga taxüchicü. R   jema na nataxüchixü ga buanecü, r   guma nguegu nijaxcuchichig   ga ju  pe, r   jemacäx inabax  g  cha  . ³⁸Not  r   ga Ngechchu r   guma nguechin  wa w  xi ga c  ixeru  gu naca, r   j  ma nape. R     nanabaixg  g  , r   nhanagürü nux  : —Pa Ng  x  e  ru  ,   exna cur   me nix   na nuxma ibax  g  x  ? —nhanagürü. ³⁹R   jexguma ínarüda ga Ngechchu. R   buanec  na nachogü r   nhanagürü nux   ga guma naxtaxa: —  Ijar  chiane r     jachax  chi!

—nhanagürü. R     najachax  chi ga buanecü r   gux  wama   nachaxanemare. ⁴⁰R   jemawena ga Ngechchu r   nor   ng  x  g  x   nhanagürü: —  T  xc  i   ng  ma  c   pora  c   pemu  e  ?   Nh  xma r   ta exna tama aixcuma pejax  g  ? —nhanagürü. ⁴¹Not  r   n  mag   ga nor   ng  x  g   r   pora  c   namu  e  . R   nügüna nacagüie r   nhanagürü: —  Texe exna nix   ja daa r   aixr  c   ja buanecü r   ju  pe r   naga nax  n  e  ? —nhanagürü.

**Jatü ga Gadaracūäx ga ngoxogü
nawa jexmagüci**
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹Rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadaraanewa. ²⁻³Rü jexguma marü nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu, rü jáma naxcax nixü ga wüxi ga jatü ga ngoxo nawa jexmaxü. Rü jema jatü rü duüxégüchíquexewa ne naxü, jerü jexma nixí ga janaxauchigünexüxü. Rü taxúexüma nanguxü na tajanáixü, woo curëtigümaä. ⁴Rü woo muëxpüxcüna curëtigümaä najanäixparagü rü najanäixchacügü, notürü nüma rü guxüguma íraxügu inanacauügüama, rü jemaäcü taxúexüma nanguxü. ⁵Rü ngunecü rü chütacü rü juetachiquexetanügu rü naxpügxüga nanaxauchigüane. Rü jexma nanaceaene, rü nutamaä nügügu napögü. ⁶Notürü jexguma jaxügitama Ngechuchuxü nadaxgu, rü naxcax inanhaächi, rü napexegu najacaxápüxü. ⁷Rü aita naxüäcüma nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü nuä choxü cujachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxüchi Nanex? Rü Tupanaégagu cuxü chacäqaxü na tama ngúxü choxü cuingexéexüçax —nhanagürü. ⁸Rü jemaäcü nidexa ga jema ngoxo jerü Ngechuchu rü marü nhanagürü nüxü: —Pa Ngoxox, ¡inaxüxü nawa ja jima jatü! —nhanagürü. ⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Tacü nixí i cuéga? —nhanagürü. Rü nüma ga ngoxo nanangäxü, rü nhanagürü: —Muxüchixü nixí i chauéga, erü tamu i tomax —nhanagürü. ¹⁰Rü poraäcü

Ngechuchuxü nacäqaxügü na tama ínawoxüäxüçax ga jema naännewa. ¹¹Rü jema nachicaarü ngaicamana ga naxpüxpechinüwa rü najexmagü ga muxüma ga cuchigü ga jáma chibüexü. ¹²Rü jemacax ga jema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacäqaxügü, rü nhanagürü: —¡Ngéma cuchitanüwa toxü namugü na nagu tachocuxüçax! —nhanagürü: —¹³Rü Ngechuchu rü: —Ngü —nhanagürü. Rü jexguma ga jema ngoxogü rü guma jatüwa ínachoxü, rü jema cuchigüga najachocu. Rü jema cuchigü ga maneca 2000 ixígüxü rü inaxüächi, rü naxtaxacutüarı maxpüxüwa najarijuxgü. Rü jexma naji. ¹⁴Rü jema cuchigüarü daruügü rü íännewa nabuxmü. Rü íännewa rü jema íäneärü ngaicamana ipeagüxü ga duüxügütanüwa nüxü najarüxugüga ga jema üpetüxü. Rü ga duüxügü rü ínajadaugü. ¹⁵Rü jexguma Ngechuchu íjexmaxüwa nangukü, rü jáma nüxü nadaugü ga guma jatü ga ngoxoäxchirécü. Rü jáma narüto, rü naxäxchiru, rü meäma naäexü nacuax. Rü poraäcü nabaixächiäegü ga duüxügü. ¹⁶Rü jema cuchigüarü daruügü ga nüxü daugüxü ga tacü na nüxü ngupetüxü ga guma jatü ga ngoxoäxchirécü rü tacü nüxü na ngupetüxü ga jema cuchigü, rü jema nixí ga togü ga duüxügümaä nüxü ixugüexü ga guxüma ga jema ngupetüxü. ¹⁷Rü jexguma jemaxü naxñüegü ga duüxügü, rü inanaxügie ga Ngechuchuxü na nacäqaxügüxü ga na ínaxüxüçax ga jema naännewa. ¹⁸Rü jexguma wenaxäru nguegu jaxüegu ga Ngechuchu, rü guma jatü ga ngoxoäxchirécü, rü nüxü nacäqaxü na

Ngechuchuwe naxūxūcax. ¹⁹Notürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwaxe, rü nhanagürü nüxü: —; Cuchiüwa naxü rü cutanüxümaā nüxü jarüxu i guxüma i ngëma cuxcax naxüxü ja Cori ja Tupana, rü nhuxäcü nüxü na cungechaütümüüxü! —nhanagürü. ²⁰Rü nüma ga guma jatü rü ínxü. Rü inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchuanewa jexmagüne ga ïänegüwa nüxü na jaxuxü ga jema Ngechuchu naxcax üxü. Rü guxüma ga duüxügü rü naþaixächiäegü.

**Jáiruxacüchiga rü jema nge ga
Ngechuchuchirugu ingögücüchiga
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)**

²¹Rü jexguma nguegu naxtaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duüxügü rü naxcax jema nangutaquexegü. Rü nüma rü naxtaapechinüwa najexma. ²²Rü jexguma jéma najexmajane, rü jéma naxütawa nangu ga ngutaquexepataüärü äëxgacü ga Jáirugu äégacü. Rü jexguma Ngechuchuxü nadaxgu, rü napexegu nanangücuchi. ²³Rü poraäcü nüxü nacaaxü, rü nhanagürü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rü chanaxwaxe i ngëma cuxü na ngïxü cujarüngögüxüçax na ngïxcax jataanexüçax rü namaxüxüçax —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rü muxüma ga duüxügü ínajaxümüçügü. Rü jéma najaxäüxtügü. ²⁵Rü jema muxü ga duüxügütanüwa ijexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü idaawecü namaä ga na naxägüechaxü. ²⁶Rü muxüma ga duturugü ngïxü naxüxügü rü poraäcü

ngúxü ngïxü ningexëegü. Rü jemaäcü notüçaxma ngïxü iguxëe ga guxcü ga ngïrü diëru. Notürü tama ngïxcax nitaaneëga, rü nijexeraguchigüama ga ngïrü daawe. ²⁷Rü ūpaacü togüqxwa Ngechuchuchigaxü ixñü. Rü jemacax jáma ixü. Rü nataniüwa ga jema muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuweama ne ixü rü naxchirugu ijangögü. ²⁸Jerü nhaxügu irüxñü: —Ngëgxuma chi naxchiruxümare chingögügü, rü chi chauxcax nitaane —nhaxügu iruxñü. ²⁹Rü jexgumatama ínajachaxächi ga ngïgü, rü nüxü ijacuaxächi ga ngïxinenewa ga marü na namexü ga jema na jadaawexü. ³⁰Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuaxächi ga na nawa ínaxüxüxü ga pora. Rü naxcax nadauegu ga jema muxüma ga duüxügü, rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Texé tixi ja chauxchirugu ingögüxe? —nhanagürü. ³¹Rü norü ngüexügü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Cuma nüxü cudau i nhuxre i duüxügü ngëma cuxü na jaxäütügxü rü ngëgxuma rü ta: “¿Texé ja choxü ingögüxe?” nhacuxü —nhanagürügü. ³²Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nidaugüächiama na tüxü nadauxüçax ga na texé na tiixü ga guxema nüxü ingögüxe. ³³Rü jexguma ga jema nge rü ngïrü muümaä jaduruxäcüma naxütawa ingu, jerü nüxü icuax ga tacü na ngïxü ngupetüxü. Rü napexegu ijacaxápüxü, rü aixcumaxüchi namaä nüxü ijaxu ga guxüma. ³⁴Rü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngïxü: —Pa Chauxacü, curüme erü cujaxö. ¡Rü taäeäcüma iixü, erü marü naxüxü i curü daawe!

—nhanagürü. ³⁵Rü jexguma íjadexajane, jáma nangugü ga nhuxre ga natanüxüga guma ngutaquejepataüärü aëxgacü rü nhanagürügü nüxü: —Cuxacü rü marü iju. *¿Tüxcüü* nüxü cuchixeweeca ja Ngúexéerü? —nhanagürügü. ³⁶Notürü ga Ngechuchu rü tama nüxü nacuáxchaü ga jema duüxügürü dexta. Rü jemacax guma ngutaquejepataüärü aëxgacüxü nhanagürü: —*Täü i cumuüxü*, rü jaxomare! —nhanagürü. ³⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü ínajagagü ga Pedru rü Tiagu rü Juáü ga Tiagueneé. Notürü tama nanaxwaxe na texé ga togue nawe rüxíxü. ³⁸Rü jexguma guma ngutaquejepataüärü aëxgacüpatawa nangugügu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na íjacuxcuxü rü poraäcü aita naxüeäcüma na naxauxexü ga duüxügü. ³⁹Rü guma ípatagu naxücu ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —*Tüxcüü* ípecuxcu rü ngëmaäcü pexauxe? Ngëma bucü rü tama iju. Rü ipemare —nhanagürü. ⁴⁰Rü nüxü nacugüecüraxüäma ga duüxügü. Notürü nüma ga Ngechuchu rü íäxtüwa nanamugü ga guxüma. Rü naxcax naca ga jema bucü ngïnatü, rü ngïe, rü jema namücügu, rü namaä nixücu ga ínajexmaxüwa ga jema bucü. ⁴¹Rü ngïxmexgu najajauxächi, rü nhanagürü ngïxü: —Tarita cumi —nhanagürü. Rü ngëma ore rü nhaxüchiga nixü:

“Inachi, Pa Bucü, nhacharügu cuxü!” nhaxüchiga nixü. ⁴²Rü jexgumatama ga jema bucü ga 12 ga taunecü ngïxü jexmaxcü, rü firüda rü ijaxü. Rü poraäcü naþaixächiäegü ga duüxügü.

⁴³Notürü ga Ngechuchu rü poraäcü nüxna nanachüxu na taxúemaäma nüxü jaxugüexüçax ga jema ngupetüxü. Rü nhuxmachi nanamu na ngïxü naxüwemügxüçax ga jema bucü.

Nacharétuwa najexma ga

Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Rü jáma inaxüächi ga Ngechuchu, rü guma ïäne ga Nacharétu ga nawa najaxünewatama naxü. Rü norü ngúexügü rü nawe narüxi. ²Rü jexguma ngüxchigaartü ngunexüwa nanguxgu rü inanaxügü ga na nangúexéetaexü ga ngutaquejepataüwa. Rü jema muxüma ga duüxügü ga jáma irüxiñüeüxü, rü naþaixächiäegü. Rü nügüna nacagüe rü nhanagürügü: —*¿Ngextá naxcax nangu i guxüma i ngëma nguxéetae?* *¿Rü ngextá nanajaxu i ngëma cuax?* *¿Rü nhuxäci nanaxü i ngëma mexügi i taxügü i naxüxü?* ³—*Taux exna nhaä jíixü i carpinteru i Ngechuchu, i María ngíne, ja Tiagu rü Juche rü Chimáü rü Juda naëneé ixíci?* *¿Rü taux exna i naëjaxgü rü nuxma tatanügu naxächiügxü?* —nhanagürügü. Rü jemacax ga jema duüxügü rü tama naga naxñüeüchaü. ⁴Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Wüxi i Tupanaäru orearü uruü rü guxüwama i duüxügü rü nüxü nangechaügü. Notürü norü ïänewatama rü natanüxügütanüwatama rü napatawatama rü tama aixcumä nüxü nangechaügü —nhanagürü. ⁵Rü jemacax taxuacüma jáma nanaxü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaäru poramaä naxüxü. Rü noxretama ga duüxügü ga idaaweeexüxüxücatama

ningögü rü naxcax najataanexēegü. ⁶Rü nabaixächiäe ga Ngechuchu, jerü jema duűxügü rü tama nüxü najaxögü.

Ngechuchu rü norü ngúexügüxü nimugü na nüxü janaxugüexüçax ga Tupanachiga
(Mt 10.5-15)

Rü Ngechuchu rü guma ngaicamagüne ga īānexäcígügu nixügüchigü, rü najangúexéechigü ga duűxügü. ⁷Rü naxcax naca ga jema 12 ga norü ngúexügü, rü inanaxügü ga na namuăxü ga taxrechigü. Rü nüxna nanaxäga pora na ínawoxüäxüçax ga ngoxogü. ⁸Rü nüxna naxäga ga na taxüüma ījangegüxüçax ga namawa, rü bai ga chacu rü bai ga pōü rü bai ga norü dīeru. Rü nanaxwaxe ga naxnetüxüçicatama na ījangegüxü. ⁹Rü namaä nüxü nixu na nacuaixcuxü ga norü chapatu. Notürü tama nanaxwaxe ga taxre ga naxchiru na ījangegüxü. ¹⁰Rü nhanagürü nüxü: —Rü ngēxguma wüxi ja īānewa wüxi ja īgu pechocuxgu, jrü ngēxma pepegü nhuxmata pema nhuxgu ngēma ipexīächix nawa ja jima īane! ¹¹—Rü ngēxguma ngexnerüüne ja īānewa tama meä pexü najauxgüchaägu rü tama pexü inaxñüéchaägu, jrü ípechoxü i ngēma! Rü ngēxguma ipexīächigu, jrü ipenapagü i perü üxaxücutü na ngēmawa nüxü nacuaxgüxüçax na nataxüchixü tá i norü pocu i ngēxguma naguxgu i naäne! —nhanagürü. ¹²Rü jexguma inaxíächi ga norü ngúexügü. Rü duűxügümaä nüxü nixugüe ga na nüxü naxoexüçax ga nacüma ga chixexü rü Tupanacax na nadaugüxüçax. ¹³Rü ínanawoxü ta ga

muxüma ga ngoxogü. Rü chixümaä jachagüäcüma nanameëxëe ga muxüma ga idaaeweexü.

Naju ga Juáü ga baiüxëerüü
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Rü Ngechuchuchigaxü naxñü ga äexgacü ga Erudi, jerü guxüwama duűxügü poraäcü nachiga nidexagü. Rü jexguma ga Erudi rü nhanagürü: —Rü ngēma Ngechuchu nixi i Juáü i baiüxëerüü ixixü rü wena namaxü, rü ngēmacax nixi i nüxü nangëxmaxü i pora na naxüäxüçax i ngēma taxü i mexü i Tupanaärü poramaä naxüxü.

¹⁵Notürü ga togü rü nhanagürügü: —Nuxcümaäcü ga orearü uruu ga Ería nixi —nhanagürügü. Rü togü rü nhanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruu i nuxcümaägüxürüü nixi —nhanagürügü. ¹⁶Notürü jexguma jemaxü naxñügu ga Erudi, rü nhanagürü: —Rü ngēma Ngechuchu nixi i Juáü ga chorü churaragüxü chidajenaxäxëechiréxü, rü nhuxma rü wenaxärü namaxü —nhanagürü. ¹⁷Rü jema nhanagürü ga Erudi jerü marüchirex Juáüxü nijaxu rü pocupataüwa curëtimää najachota. Rü jemaäcü nanaxü ngígagu ga naxmax ga Erudíga ga naäneä ga Piripimäxchirex ixicü ga ngíxü napucü ga Erudi. ¹⁸Jerü ũpaacü ga Juáü rü Erudimaä nhanagürü: —Tama name i cuxmaxü cujaxixëe i cueneëmax —nhanagürü.

¹⁹Rü jemacax ga Erudíga rü poraäcü Juáüchi ixai rü inaxwaxe ga na jamáäxü, notürü poraäcü ngíxü naguxcha. ²⁰Jerü ngíte ga Erudi rü Juáüxü namuü, jerü nüxü nacuaxchirex

na wüxi ga jatü ga mecü rü üünecü na jiixü, rü jemacax nixi ga naétiwa nachogüxü. Rü jexguma Juáñärü orexü naxinügu ga Erudi, rü naxoegaäe, notürü meä nüxü inarüxinü. ²¹Notürü wüxi ga ngunexü nawa nangu na ngíxü natauxchaxü na jamáñxüçax ga Juáñ, ga jexguma Erudiarü taunecüarü ngunexüwa nanguxgu rü wüxi ga peta ga taxü naxüxgu naxcax ga norü nhatigumaëgxü ga äëxgacügü, rü norü churaragüärü äëxgacügü rü jema Gariréaanecüäx ga corigü ga taxügü. ²²Rü jema petawa ijaxücu ga Erudíaxacü, rü jema petatanüxpexewa ijajüxparachigüxü. Rü poraäcü norü me ijixi ga Erudi rü norü petatanüxügü. Rü jemacax ga nüma ga äëxgacü ga Erudi rü nhanagürü ngíxü ga jema pacü: —¡Choxna naxcax naca i tacü i cunaxwaxexü, rü tá cuxna chanaxä! —nhanagürü. ²³Rü aixcumaxüchi ngímaä inaxuneta, rü nhanagürü: —Ngëxüriüxü i tacü i choxna naxcax cuçaxü rü tá cuxna chanaxä, woo ngäxügu i chorü naäne jixigu —nhanagürü. ²⁴Rü nüxna ijaxügachi, rü ngíena ijaca, rü ngígürügü: —¿Tacü i cunaxwaxexü na naxcax íchaçaxü? —Ngígürügü. Rü ngíe ngíxü ingäxü, rü ngígürügü: —¡Naxcax ínaca i Juáñ ja baiüxéerüüeru! —ngígürügü. ²⁵Rü jexgumatama ga jema pacü rü paxa ijaxücu ga äëxgacüxütawa rü ngígürügü: —Chanaxwaxe i nhuxmatama paxa wüxi ja poratugu choxna cunaxä i Juáñ ja baiüxéerüüeru —ngígürügü. ²⁶Rü nüma ga äëxgacü rü poraäcü inajarümaächi, notürü jema norü petatanüxpexewa marü ngímaä na

inaxunetaxüçax, rü tama ngíxü nawomüxéechäü. ²⁷Rü jemacax ga Erudi rü jexgumatama jáma ínapocuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxüitawa nangeaxüçax ga Juáñeru. ²⁸Rü pocupataüwa naxü ga jema churara, rü Juáñxü nidaeru. Rü wüxi ga poratugu äëxgacüxütawa nanange ga jema naëru. Rü jema pacüna nanaxä. Rü ngíma rü ngíena ijaxä. ²⁹Rü jexguma jemaxü nacuáchigagüga norü ngúexügü ga Juáñ, rü jáma pocupataüwa najajauxgüga naxüne, rü inajataxgü.

Ngechuchu rü nanachibüexéé ga 5000 ga jatügü

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Ju 6.1-14)

³⁰Rü jemawena rü jema norü ngúexügü ga jamugüxü rü Ngechuchumaä nangutaquexegü. Rü namaä nüxü nixugüe ga guxüma ga jema naxügüxü rü jema nangüxéetaegüxü. ³¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Nuã pexi, rü ngíxä, wüxi i nachica i ngextá taxüema íxäpataxüwa taxi, na paxaächi ngëxma jarüngügüxüçax! —nhanagürü. Rü jema nhanagürü jerü namu ga duüxügü ga jáma ingugütanüçüüxü rü woeguxü ga togü. Rü jemacax ga Ngechuchu rü norü ngúexügü rü woo na nachibüexüçax rü nangechicagü. ³²Rü jemacax wüxi ga nguegu nichoü, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxüema íxäpataxüwa naxi. ³³Notürü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga jexguma inaxiächigu, rü nüxü nacuaxgü ga texégü na jiixü. Rü jemacax guxüne ga guma iänegüçüäx ga duüxügü, rü dauxchitagü nibuxmü rü

napexegu najaji. ³⁴Rü jexguma nguewa ímaxüegu ga Ngechuchu, rü nüxű nadau ga jema muxűma ga duűxügű. Rü nüxű nangechaütümüögü jerü nhama carnerugü ga ngearü daruűägxüxürüü nixígü. Rü inanaxügü ga na nangúexéëäxű ga muxűma ga norü ore. ³⁵Rü jexguma marü najáuanegu, rü norü ngúexügű rü naxcax naxí, rü nhanagürügű: —Marü najáuanexűchi rü nhaä rü wüxi i nachica i taxúema nagu äpataxű nixi. ³⁶Rü ngëmacax name nixi i ícujamugü i duűxügű na namapechinüwa ipeagüxű i duűxügűxtawa rü iänexäcügü ja ngaicamagünewa naxixűcax na ngéma norü önacax jataxegüxűcax —nhanagürügű. ³⁷Notürü ga Ngechuchu rü nanangäxű, rü nhanagürü nüxű: —;Pematama penaxüwemü! —nhanagürü. Rü nümagü nanangäxügű rü nhanagürügű: —;Exna cunaxwaxe i 200 tachinü i diëru naguxű i pööcax nüxű tajataxexű na ngémamaä tanachibüexéëxűcax? —nhanagürügű. ³⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —;Nhuxre i pöö pexű nangëxma? ;Rü ípejadax! —nhanagürü. Rü jexguma íjadaugüägu, rü nhanagürügű nüxű: —Toxű nangëxma i wüximeëxpüx i pöö rü taxre i choxni —nhanagürügű. ³⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü duűxügüxű namu na nhuxrechigü nügüxüxtawa rütopgüxűcax ga maxëtexewa. ⁴⁰Rü ínarütogü ga 100 ga nümaxütümüwa rü 50 ga togütümüwa. ⁴¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanade ga jema wüximeëxpüx ga pöö rü jema taxre ga choxni. Rü dauxüguxű ga naänegu

nadawenüäcüma Tupanana moxě naxă. Rü inanabücu ga jema pöö, rü norü ngúexügüna nanana na jema duűxügüxű januăxtüçax. Rü jema taxre ga choxni rü ta guxűma ga jema duűxügüxű nüxű najanuxéë. ⁴²Rü guxűma nachibüe nhuxmata meäma nüxű jangu. ⁴³Rü jemawena rü 12 ga pexchigü nanapaxéëgü namaä ga jema pöö rü choxni ga íjaxügüxű. ⁴⁴Rü jema jáma pöögü ngõxügüxű rü 5000 ga jatügü nixi.

Dexáétugu nixű ga Ngechuchu (Mt 14.22-27; Ju 6.16-21)

⁴⁵Rü jemawena ga Ngechuchu rü duűxügüxű íjamugüjane rü wüxi ga nguegu najachoõxéë ga norü ngúexügű na joxni naxtaxaarü tocutiwa Bechaídawa naxixűcax. ⁴⁶Rü jexguma duűxügüxű íjamugüguwena, rü mäxpúnnewa naxű ga Ngechuchu na jáma jajumuxéëxűcax. ⁴⁷Rü jexguma marü nachüttagu, rü naxtaxaarü ngäxütiwa najexmagü ga norü ngúexügű. Rü Ngechuchu rü nüxicatama dauxchitawa najaxűächi. ⁴⁸Rü nüxű nadau na guxchaxüäcüma jaxägxüxű ga norü ngúexügű, jerü ga buanecü rü nawama nabuxuchi. Rü jexguma marü jangunechaügu, rü Ngechuchu rü dexáétigu nawe narüxű. Notürü nhama nüxű naxüpetüchaüxürüü nügü nixixéë. ⁴⁹⁻⁵⁰Rü jexguma norü ngúexügű nüxű daugüga ga dexáétigu na jaxüxű, rü nagu nartüximüë ga wüxi ga naxchiximare na jiixű. Rü jemacax aita naxüe, jerü guxűma nüxű nadaugü rü poraäcü nabäixächiäegü. Notürü jexgumatama ga Ngechuchu rü namaä nidexa rü nhanagürü nüxű: —;Peporae! Rü chamachirextama chixi. ;Täú i pemuüexű!

—nhanagürü. ⁵¹⁻⁵²Rü nguegu nixüe, rü inarixó ga buanecü. Notürü nümagü ga norü ngúexügü rü nabaixáchiäégümare jerü woo nüxü na nadaugüxü ga jema mexü ga Tupanaärrü poramaä naxüxü ga Ngechuchu ga jexguma jema pöö jamuxëegu, notürü tama nüxna nacuqxächie na Tupana Nane na jiixü jerü nüxü naguxcha na jaxögüäxü.

**Jenecharétuanewa Ngechuchu
nanameëxëe ga idaaweexü**
(Mt 14.34-36)

⁵³Rü jexguma marü janguügu ga naxtaawa, rü Jenecharétuanewa nangugü. Rü jexma naxänacigu nanangaxügü ga naweü. ⁵⁴Rü jexguma nguewa ínachoügu, rü jexgumatama ga duüxügü rü nüxü nicuqxächitanü ga Ngechuchu na jiixü. ⁵⁵Rü jema naänewa rü guxüne ga ígiwa nabuxmü ga jema duüxügü. Rü jexguma nüxü nacuaxgüga ga ngextá na jajexmaxü ga Ngechuchu, rü jáma norü caruügüga naxcax nanagagü ga idaaweexü. ⁵⁶Rü guxüwama ga ngextá íjanguchigüxüwa ga Ngechuchu, ga íanexäcügüwa rü íanegü ga itaxünnewa, rü íanepechinüwa, rü jexma namapechinügu naxcax najamugü ga idaaweexü. Rü nüxü nacaqxügü na tama nüxna nachúxäxüçax na naxchirupechinügumare jangögügxüçax. Rü guxüma ga jema nüxü ingögüexü, rü naxcax nitaanegü.

**Tacü nixí i Tupanapexewa
duüxügüxü chixexëexü**
(Mt 15.1-20)

7 ¹Rü Ngechuchucax naxí ga Parichéugü namaä ga nhuxre ga ngúexëerügü ga mugüwa

nguxëëtaegüxü ga Jerucharéüwa ne íxü. ²Rü jexguma nhuxre ga Ngechuchuarü ngúexügüxü nadaugügu ga tama Judéugücüma na janguxëegüxü, rü tama jema Judéugürüü Tupanacax najaxmexgüxü naxüpa na nachibüexü, rü chixri nachiga nidexagü. ³Jerü nümagü ga Parichéugü rü guxüma ga togü ga Judéugü rü nagu naxí ga norü oxigücüma na najaxmexiraxü na jemaäcü Tupanapexewa nügü jamexëegüxü naxüpa ga na nachibüexü. ⁴Rü ngëxguma taxepataüwa ne naxixgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama ngëmaäcü nügü najaxmexiragu. Rü nangëxma i muxüma i togü i nuxcümaüxü i nacümagü. Rü ngëmacax nagu naxí i ngëma nacümagü na Tupanacax najauxgüäxü i norü copugü rü jarugü rü paneragü rü pechicaxügü. ⁵Rü jemacax ga jema Parichéugü rü ngúexëerügü rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Tüxcüü i curü ngúexügü i tama nagu naxixü i ngëma törü oxigücüma rü tama toma tajaxmexgüxüü najaxmexgüxü naxüpa na nachibüexü? —nhanagürügü. ⁶Notürü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Pa Duüxügü ja Pegü Naxaixcumaraügüxe, rü aixcumma pechiga nixí ga jema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärrü orearü uruü ga Ichaía ümatüxü ga nhaxü:

“Nhaä duüxügü rü naäxmaämare choxü nicuqxüügü, notürü naäewa rü tama chagu narüxiñüe. ⁷Rü taxuwama name na ngëmaäcü notüçaxma choxü jacuqxüügüxü. Erü guxüma i ngëma norü

nguxēētae rü jatügüarü
mugümare nixī, rü tama
aixcuma chorü mu nixī”,
nhaxū. ⁸—Rü pema i nhuxma rü
aixcuma nüxū perüxoe i Tupanaärü
mugü na nagu pexixūcax i ngëma
duüxügütümamare ixixū —nhanagürü.
⁹Rü jexgumarüü ta nhanagürü nüxū:
—Pema rü penangexrü i Tupanaärü
mugü na pecümagütama pexixūcax.
¹⁰—Jerü ga Muísé rü nhanagürü:
“Tüxū nangechaū ja cunatü rü cue!”
nhanagürü. Rü nhanagürü ta:

“Texé ja tümanatümaā rü exna
tümaämaā chixexū ixugüxe, rü
ääxgacü tá tümaäma
nanaxuegu na tajuxūcax”,
nhanagürü. ¹¹—Notürü pema rü
nhaperügütü:

“Marü name ega wüxi ja jatü
nanatüxū rü naëxū nhaxgu:
‘Taxucürüwama chorü ngëmaxümaā
cuxū charüngüxēē, erü guxüma i chorü
ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxā’,”
nhaxgu. ¹²—Rü ngëxguma texé ngëma
nhagügu, rü pexcax rü marü namexü na
tama tümanatüxū rü tümaëxü
tarüngüxēēxū. ¹³—Rü ngëmaäcü
ipejanaxoxēē i Tupanaärü mugü, na
nagu pexixūcax i pecümagütama i
togüwa pexüexëēxū. Rü ngëxgumarüü
ta muxüma i to i pecümagü i ngëmarüü
ixixügu pexí —nhanagürü. ¹⁴Rü
jexgumawena duüxügütücax naca ga
Ngechuchu, rü nhanagürü nüxū: —!Meä
choxū iperüxñüü, rü nüxü pecuá i nhaä
chorü ore! ¹⁵—Rü taxüüma i tacü i
düxétüwa ne üxū rü taqxwa ixücxü
nixī i Tupanapexewa tüxū chixexëēxū.
Notürü ngëma taäewa ne üxū, rü ngëma

waxi nixī i tüxū chixexëēxū i
Tupanapexewa. ¹⁶—Rü ngëxguma
peixächixëgu, ¡rü nüxü pexñüü i ngëma
ore! —nhanagürü. ¹⁷Rü jexguma
Ngechuchu duüxügüna ixügachigu rü
ípatagu naxücxgu, rü norü ngüexügü
nüxna nacagü nachiga ga jema
nguxēētae. ¹⁸Rü nüma rü nhanagürü
nüxū: —¿Pema rü ta exna tama nüxū
pecuaxégä i ngëma? ¿Exna tama i nüxū
pecuaxü na taxüüma i tacü i düxétüwa
ne üxū rü taqxwa ixücxü jíixū i
Tupanapexewa tüxū chixexëēxū?
¹⁹—Erü guxüma i ngëma düxétüwa ne
üxū rü taqxwa ixücxü, rü tama taäewa
nangu. Notürü taanüwa naxümare na
jixcama taxünewa ínaxüxüxü
—nhanagürü. Rü jemaäcü nüxü nixu na
guxüma i ñona rü namexü na nangóxü.
²⁰Rü jexgumarüü ta nhanagürü: —Rü
ngëma duüxüäewa ne üxū, rü ngëma
waxi nixī i Tupanapexewa
nachixexëēxū. ²¹⁻²²—Erü norü aixepewa
i naäewa nixī i ne naxüxü i muxüma i
chixexügü. Rü ngëma nixī i chixexügu
na naxñüxü, rü naxüneäru ngúchaüwe
na naxüxü, rü na nangíxü, rü na
namáetaxü, rü naï i ngemaä na inapexü,
rü togüarü ngëmaxü na nüxü
nanguchaüxü, rü chixexü na naxüxü, rü
na jadoratäxaxü, rü chixexü i
nacümagügu na naxåüxü, rü na
jaxauxächiwaxexü, rü na
naxoregütäxaxü, rü nügü na
jacuaxüüxü, rü tama meä naäexü na
nacuåxü. ²³—Rü guxüma i ngëma
chixexügü rü duüxüäru aixepewa nixī i
ne naxixü, rü ngëma nixī i
Tupanapexewa nachixexëēxū
—nhanagürü.

**Wüxi ga ngecü ga to ga
nachiūānecüäx ga Ngechuchuaxú
jaxōcüchiga
(Mt 15.21-28)**

²⁴Rü jemawena rü īāne ga Tiru nowa jexmaxü ga naānewa naxü ga Ngechuchu. Rü jéma wüxi ga īpatawa nangu, notürü tama nanaxwaxe na texé nüxü cuáxü ga jéma na nanguxü. Notürü taxuacüma nügü inicux. ²⁵Rü paxama nüxü icuáchiga ga wüxi ga nge ga ngīxācüwa ngoxo jexmaxcü. Rü jéma ixü, rü Ngechuchupexegu ijacaxápüxü. ²⁶Rü jema nge rü to ga nachiūānecüäx ga Chiropeníchiucüäx ijixi. Rü Ngechuchucax ijaxü, rü nüxü icäxü na ngīxācüwa ínataxüchiāxüçax ga jema ngoxo. ²⁷Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü ngīxü: —Name nixi i taxacügüxüxira tachibüexëe. Erü tama name i taxacügüna tanajaxu i norü öna na airugüna naxāxüçax —nhanagürü. [Rü jema nhanagürü jerü nümagü ga Judéugü rü nügü nixugüe na Tupanaxäcügüxuchi jixígüxü rü jema togü rü nhama airugürüü na jixígüxü.] ²⁸Notürü ngīma ga jema nge rü inangäxü, rü ngīgürügü: —Aixcuma nixi i curü ore, Pa Corix, notürü woo airugü rü ta nanangôx i ngēma önatüchi i mechatüugu najixëexü i ngēma īpataaru joraxacügü —ngīgürügü. ²⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngīxü: —Aixcuma name nixi i ngēma nüxü cuixuxü. Rü marü name i cutaegu, erü ngēma ngoxo rü marü ínaxüxü ngīwa i cuxacü —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma ngīpatawa nanguxgu ga jema ngecü, rü

jéma ngīrü ngürücarewa ngīxü ijanguéü ga ngīrü bucü. Notürü marü ngīxna ínaxüxü ga jema ngoxo.

**Ngechuchu nanamexëe ga wüxi ga
jatü ga ngauchixëcü rü moxücü**

³¹Rü Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rü Chidáñäärü īānewa naxüpetü, rü nhuxmachi Decaporíchiuaneärü īānegüwa rü ta naxüpetü rü nhuxmata Gariréaaneärü naxtaawa nangu. ³²Rü jéma naxüntawa nanagagü ga wüxi ga jatü ga ngauchixëcü rü moxücü, rü nüxna naxcax nacagü ga nüxü na jangōgüxüçax. ³³Rü jexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duüxügüna nanaga. Rü naxmachixëgu nixuxmex, rü naxbüxágümaä nügü jawaixmexëeäcüma norü conügu ningögü. ³⁴Rü jemawena rü dauxü nadawenüäcüma jaxna narüngü, rü guma jatüxü nhanagürü: —Epéta —nhanagürü. Rü ngēma rü: “¡Ingoxna!” nhaxüchiga nixi. ³⁵Rü jexgumatama ningoxnamachixë ga guma ngauchixëcü, rü norü conü rü marü narüme rü meä nidexa. ³⁶Rü Ngechuchu rü duüxügüxü namu na taxúemaäma nüxü jaxugüexüçax. Notürü jexguma jexeraäcü duüxügüna nachúxägu ga na taxúemaäma nüxü jaxugüexüçax ga nachiga rü jexeraäcü nüxü nixugüeama. ³⁷Rü poraäcü nabaixächiäegü ga duüxügü, rü nhanagürügü: —Meäma nanaxü i guxüma rü woo ngauchixëgüxü rü najangoxnamachixëgüxü, rü ngeaxgüxü rü najadexagüxü —nhanagürügü.

**Ngechuchu rü nanachibüexéē ga
4000 ga duűxügü**
(Mt 15.32-39)

8 ¹Rü wüxi ga ngunexügu wenaxärü naxcax naxitäquexe ga muxüma ga duűxügü, rü nüxǖ nataxuma ga norü ñonagü. Rü Ngechuchu rü norü ngúexügüçax naca, rü nhanagürü nüxǖ: ²—Choxǖ nangechaütümüügü i nhaä duűxügü, erü marü tamaëxpǖx i ngunexǖ nuä chauxütawa nangëxmagü, rü nüxǖ nataxuma i norü ñona. ³—Rü ngëgxuma chi ngëmaäcumare íchajamugü, rü chi ngürüächi namagu tá najatarae, erü nümaxügü rü jaxǖwama ne naxí —nhanagürü. ⁴Rü norü ngúexügü rü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —¿Notürü nhuxäcü tá tanachibüexéē i núma i ngextá taxuéma íxäpataxüwa? —nhanagürügü. ⁵Rü Ngechuchu nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Nhuxre i pȫu pexǖ nangëxma i pemax? —nhanagürü. Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Toxǖ nangëxma i 7 i pȫu —nhanagürügü. ⁶Rü nhuxmachi ga Ngechuchu rü duűxügüxǖ namu na nhaxtüanewa natogüxüçax. Rü nanade ga jema 7 ga pȫu, rü Tupanana moxë naxä. Rü nhuxmachi inanabücu, rü norü ngúexüguna nanana. Rü nümagü rü duűxügüxǖ najanu. ⁷Rü nüxǖ najexma ta ga nhuxre ga choxnixäcügü. Rü Ngechuchu rü Tupanana moxë naxä, rü nhuxmachi norü ngúexügüxǖ namu na ijantuäxüçax. ⁸Rü guxüma ga jema duűxügü rü meäma nachibüe nhuxmata meä nüxǖ jangu. Rü jexguma rü ta 7 ga pexchi nanapagü namaä ga jema

íjaxügüxǖ. ⁹Rü jema duűxügü ga jáma chibüexǖ rü maneca 4000 nixí. Rü jemawena ga Ngechuchu rü duűxügüxǖ ínimugü. ¹⁰Rü nhuxmachi wüxi ga nguegu nixüe namaä ga norü ngúexügü, rü Damanútaanewa naxǖ.

**Parichéugü naxcax ínacagü
ga wüxi ga cuaxruü ga
Tupanaärü poramaä üxǖ**
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Rü Ngechuchuxǖtawa nangugü ga Parichéugü, rü inanaxügue ga na namaä japoragatanüçüüxǖ. Rü nüxna nacagüe na nüxǖ nüxǖ nadauxëexüçax ga wüxi ga cuaxruü ga Tupanaärü poramaä naxüxǖ, na jemaäcü nüxǖ naxügüxüçax, rü nüxǖ nacuqxügüxüçax ngoxi aixcuma Tupana Nane jíjxǖ. ¹²Rü Ngechuchu rü poraäcü jaxna narüngü, rü nhanagürü: —¿Tǖxǖ i nhaä duűxügü naxcax ínacagü i wüxi i cuaxruü i Tupanaärü poramaä üxǖ? Rü aixcuma pemaä nüxǖ chixu rü bai i wüxi i cuaxruü tá nüxǖ chawex —nhanagürü. ¹³Rü jema nhaxguwena, rü nüxna jáma nixǖ ga jema duűxügü. Rü wenaxärü nguegu nixüe rü naxtaxaarü tocutüwa naxǖ.

Parichéuarü pȫuärü puxëēruüchiga
(Mt 16.5-12)

¹⁴Notürü ga norü ngúexügü rü nüxǖ inajarüngümaä ga norü ñona na ijangegüxǖ, rü wüxicatama ga pȫu nüxǖ najexma ga nguewa. ¹⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü najaxucüxügü, rü nhanagürü nüxǖ: —¿Düçax, pexuäegj naxcax i Parichéugiärü pȫuärü puxëēruü rü Erudiarü pȫuärü puxëēruü!

—nhanagürü. ¹⁶Rü jema norü ngúexügü rü inanaxügue na nügumaä nhagüxü: —Ngëma nhanagürü tükü erü tama tawemü ta ítingegü

—nhanagürögü. ¹⁷Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuaxama na jema nhagüxü, rü jemacax nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Tangearü ñonaä”, nhaperügögü? ¿Exna nhuxma rü ta tama nüxü pecuaxgüéga rü tama nüxü peicuaxächitanü i ngëmachiga? ¿Exna pexcax naxë i ngëma? ¹⁸Pema rü peixäxetügüchirex, ¿rü nhuxäcü i tama nüxü pedauxü? Rü pexäxmachixégüchirex, ¿rü nhuxäcü i tama nüxü pexnüexü? ¿Rü exna tama nüxna pecuaxächie ga jexguma chajamuxéegu ga jema pöö rü choxni?

¹⁹—Rü jexguma jema 5000 ga duüxügüxü chajanuxgu ga jema wüximeëpx ga pöö, ¿rü nhuxre ga pexchigü jiixü ga napagücü ga jexguma penadexgu ga jema íjaxügüxü?

—nhanagürü. Rü nümagü nanangäxügü rü nhanagürögü: —Rü 12 ga pexchigü

—nhanagürögü. ²⁰Rü nhuxmachi nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü jexguma jema 4000 ga duüxügüxü chajanuxgu ga jema 7 ga pöö, ¿rü nhuxre ga pexchigü jiixü ga napagücü ga jexguma penadexgu ga jema íjaxügüxü? —nhanagürü. Rü nanangäxügü rü nhanagürögü: —7 ga pexchigü —nhanagürögü. ²¹Rü jexguma rü nhanagürü nüxü: —¿Rü nhuxma rü ta taütama nüxü pecuaxgüégaxü na Parichéugücüma rü Erudicüma i chixexüchiga jiixü i ngëma pööärü puxéerüüga pemaä chixuxü?

—nhanagürü.

Ngechuchu rü Bechaídawa nanamexëe ga wüxi ga ngexetücü

²²Rü jemawena rü Bechaídaarü íännewa nangugü. Rü jéma Ngechuchuxüta wa nanagagü ga wüxi ga ngexetücü. Rü nüxü nacqaxügü na nüxü jangögüxüçax. ²³Rü Ngechuchu rü guma ngexetücumexégu najajauxächi, rü íäneärü jáamaxüra nanaga. Rü jéma naxbüxágümaä najawaixetüxëe, rü nhuxmachi naxëtugu ningögü, rü nüxna naca ngoxi marü tacüxü nadau. ²⁴Rü jexguma ga guma ngexetücü rü inanaxügü ga na jadauchixü. Rü nhanagürü: —Nüxü chadau i duüxügü i nhama naïgü i ixixünerüü ixígüxü —nhanagürü. ²⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü wenaxäru naxëtugu ningögü. Rü nüma ga guma jatü rü meäma inadawenü. Rü jemaäcü naxcax nitaane rü meäma naxcax nangox ga guxüma. ²⁶Rü jemawena ga Ngechuchu rü napatawa nanamu. Rü namaä nüxü nixu na tama íänecax nataeguxü.

Pedru nanangoxëe na Tupana nüxü unetacü ga äéxgacü na jiixü ga Ngechuchu

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷Rü jemawena rü Checharéa ga Piripuanewa jexmane ga íänexäcügüwa naxü ga Ngechuchu norü ngúexügümaä. Rü namawa rü Ngechuchu rü norü ngúexügüna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Nhuxü nhagüxü i duüxügü i chauchiga na texé chiixü i chamax? —nhanagürü. ²⁸Rü norü ngúexü nanangäxügü rü nhanagürögü: —Nangëxma i duüxügü rü:

“Juāū ja baiūxēēruū cuixī”, nhagüxū, rü togü i:

“Ería cuixī”, nhagüxū, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaūcü ga Tupanaārū orearü uruū cuixī”, nhagüxū
—nhanagürü. ²⁹Rü jexguma Ngechuchu rü nüxna naca rü nhanagürü:
—¿Rü pema i nhuxū nhapegügüxū choxū na texé chiixū? —nhanagürü. Rü Pedru nanangāxū rü nhanagürü: —Cuma nixī i Cristu i Tupana cuxū unetacü cuixī —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxū namu na taxúemaāma nüxū jaxugüexüçax ga jema ore ga nachiga.

**Ngechuchu nanaxunagü
ga norü juchiga**
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹Rü jemawena rü Ngechuchu inanaxügi ga norü ngúexügümaā nüxū na jaxuxū ga tacü tá nüxū na üpetüxū. Rü nhanagürü nüxū: —Chama i Tupana Nane na duūxūxū chiixū, rü poraācü ngúxū tá chinge. Rü choxū tá naxoxgü i Judéugüarü ãëxgacügi i jaguāxgü, rü paigüarü ãëxgacügi, rü ngéma ngúexēēruūgü i Muīséarü mugüwa nguxēētaegüxū. Rü tá choxū nimaxgü, notürü tamaëxpüx i ngunexügi rü wena táxarü chamaxū —nhanagürü. ³²Rü jema ore rü meāma namaā nanangoxē. Notürü jexguma ga Pedru rü nüxīca noxrüwama Ngechuchuxū naga, rü inanaxügi ga na naxucuxēäxū na tama jemaäcü jadexaxüçax. ³³Notürü ga Ngechuchu rü nadauegu, rü norü ngúexügüxū nadawenü. Rü Pedruxū nanga, rü nhanagürü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx! Cuma rü tama Tupana nagu

rüxinüxügu curüxinü, erü jatügi nagu rüxinüxügumare nixī i curüxinüxū —nhanagürü. ³⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüçax rü duūxügüçax naca. Rü nhanagürü nüxū: —Rü ngéxguma texé chawe rüxüxchaügu, jecü nüxū tarüxo i tümaärü ngúchau, rü nhama wüxi i curucha ngíxū tajaxuxürüü namaā tapora i guxüma i ngúxū i chauxcax tingexü, rü chawe tarüxū! ³⁵—Erü jíxema tügi maxéchaxéechäu xü rü tá taju. Notürü jíxema chaugagu rü ore i mexügagu juxé, rü aixcuma tá tamaxū. ³⁶—¿Rü tacüwa nüxū namexü ja jatü ega ngéxguma najauxägu i guxüma i nhama i naäneärü ngémaxügü, notürü norü maxü ijanatauxëegu? ³⁷—Rü ngéxgumarüü ta, ¿rü nhuxre i diéru ijangu na ngémamaā naxcax nataxexü i norü maxü i wüxi ja jatü? ³⁸—Rü ngéxguma texé i nhaä duüxügü i pecaduäxgiüxü i tama jaxögüxüpxewa chauxcax taxänegu rü naxcax taxänegu i chorü ore, rü chama i Tupana Nane i duūxūxū na chiixū rü tá ta túmacax chaxäne i ngéxguma Chaunatuarü poramaā rü norü orearü ngerüügi i dauxüçüäx i üünegüxümaā wenaxärü núma chaxüxgu.

9 ¹Rü jexgumarüü ta ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —Aixcuma pemaä nüxū chixu rü nhuxre i duüxügü i nuä ngéxmagüxü rü tääxüxtáma naju nhuxmatáta nüxū nadax na nhuxäcü ãëxgacü ja poracü na jiixü ja Tupana —nhanagürü.

Ngechuchu rü naxüchicüü
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu rü wüxi ga mäxpünewa

naxū. Rü ínajagagü ga Pedru rü Tiagu rü Juáñxícatama. Rü jéma jema ngúexügüpexewa naxúchicüü ga Ngechuchu. ³Rü njauracüü ga naxchiru rü nacómüxüchi. Rü nataxuma i jauxchiruxü i nüxü cuáxü na ngémaäcü nacómüxéëaxü. ⁴Rü nüxü nadaugü ga Ería rü Muísé ga jéma Ngechuchumaä idexagüxü. ⁵Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexéeruüx, namexéchi nixí na nuã ingéxmagüxü. Rü tá tanaxü ja tamaëxpíx ja düxenü, rü wüxi ja cuxcax, rü naí ja Muísécax, rü naí ja Eríacax —nhanagürü. ⁶Rü jema na poraäcü naþaixächiaäegüxüçax ga jema ngúexügi, rü jemacax ga Pedru rü tama nüxü nacuqx ga na nhuxü nhaxü. ⁷Rü jexgumatama wüxi ga caixanexü ínarüxí, rü natanügu najangaixema. Rü jema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga nhaxü: —Daa nixí ja Chaune ja nüxü changechaüxüchicü. ¡Rü naga pexinüe! —nhaxü. ⁸Rü jexgumatama nügütuwagu ínadaueguächitanü, rü taxúexüma ga toguexü nadaugü, rü Ngechuchuxüxícatama. ⁹Rü jexguma ínaxígüga nawa ga guma mäxpüne, rü Ngechuchu nüxna naxäga ga taxúemaäma na nüxü jaxugüexü ga jema jéma nüxü nadaugüxü, nhuxmatáta juwa ínadaxgu ga nümax. ¹⁰Rü jemacax ga jema ngúexügi rü bexma nüxü nacuqxgü ga jema nüxü nadaugüxü. Notürü nüguna nacagü ga tacüchiga na jiíxü ga:

“Juwa ínadaxgu”, nhaxü. ¹¹Rü nhuxmachi ga jema ngúexügi rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürü: —¿Tüxcüü i ngúexéeruügi i ore i

mugüwa nguxéëtaegüxü rü nhanagürü:

“Ería tá nixí ja nüxíra cuxüpa núma ücü?” nhanagürü. ¹²Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma nixí i Ería na nüxíra núma naxüxü na chauxüpa namexéëaxüçax i guxüma. ¿Notürü tüxcüü i ore i ümatüxüwa i nhaxü:

“Rü Tupana Nane ja duüxüxü ixíciü rü tá ngúxü ninge, rü duüxügü rü tá nüxü naxoe”, nhaxü? ¹³Notürü i chama rü pemaä nüxü chixu, rü Ería rü marü núma naxü. Notürü ga duüxügi rü nümagü nanaxwaxegüxüäcumä poraäcü chixri namaä nachopetü, jexgumarüü ga ore ga ümatüxüwa nüxü jaxuxürüü —nhanagürü.

Ngechuchu rü nanamexéë ga wüxi ga buxü ga ngoxo nawa jexmaxü
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Rü jexguma jema togü ga norü ngúexügütanüwa nangugügu, rü jéma nüxü nadaugü ga muxüma ga duüxügi ga jema ngúexügüxü íchomaëguächixü. Rü nhuxre ga ngúexéeruügi ga Muíséarü mugüwa nguxéëtaegüxü, rü jéma niporagatanücüü namaä ga jema ngúexügi. ¹⁵Rü jexguma Ngechuchuxü nadaugüga ga jema muxüma ga duüxügi, rü poraäcü naþaixächiaäegü. Rü guxüma naxcax nibuxmü na nüxü janamoxegüxüçax. ¹⁶Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Tacü nixí i pema namaä naxcax ípeiporagatanücüüxü? —nhanagürü. ¹⁷Rü wüxi ga jema duüxügi ga jéma jexmagüxü rü

nanangāxū, rü nhanagürü: —Pa Ngúexēeruūx, nuā cuxcax tükū chaga ja chaune, erü tümawa nangēxma i wüxi i ngoxo i tükū ngegaxēexū. ¹⁸—Rü ngextá ítangēmaxtūwa rü ngēxma tükū jaxügxu rü waixūmūänegu tükū nanha. Rü tarüchiqx, rü tixūxchapüta, rü ngēxma tijuächi. Rü marü nüxū chacqaxū i curü ngúexügū na tümawa ínatäxüchiäxüçax i ngēma ngoxo, notürü tama nüxū inaxñū —nhanagürü. ¹⁹Rü Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü: —Pa Duüxügū i Tama Jaxögüxū, ¿nhuxguratáta i pemaä chanuxmaxtū rü jaxna pemaä chaxñinüx? ¡Nuä penaga ja jima bucü! —nhanagürü. ²⁰Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guma bucü. Notürü jexguma Ngechuchuxū nadaxgu ga jema ngoxo, rü guma bucüxū naxü ga na jajuächixëeäx. Rü jexma nhaxtüanegu najangu. Rü jexma nidixegugü, rü narüchiqx. ²¹Rü Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü nhanagürü: —¿Rü nhuxgumama nixí ga naxcax inaxügüxū ga jema? —nhanagürü. Rü guma bucünatü nanangāxū rü nhanagürü: —Nabuxgumamatama. ²²Rü muëxpüxcüna i ngēma ngoxo rü üxüketüga rü dexágú nananahaüxū na ngēmaäcü jamáâxüçax. Rü ngēmacax ega cumaä nanguxügu na tacü toxcax cuxüxū, ¡rü cuxü tangechaütmüügü, rü toxü rüngüxëe! —nhanagürü. ²³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —¿Rü tüxcüü “ega chamaä nanguxügu”, nhacurtügi? Erü guxüma natauxcha tümacax ja jíxema jaxööké —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma ga guma bucünatü rü tagaäcü nhatarügi:

—Chajaxö. ¡Choxü rüngüxëe na jexeraäcü chajaxöxüçax! —nhatarügi. ²⁵Rü jexguma Ngechuchu nüxū daxgu na muxüma ga duüxügü marü jexma ngutaqueçexü, rü nananga ga jema ngoxo. Rü nhanagürü nüxū: —Pa Ngoxo i Ngégaxëeruū rü Ngauchixëeëruüx, ¡chama cuxü chamu na nawa ícuxüxüxü ja daa bucü, rü tagutáma wena nagu cujaxücxü! —nhanagürü. ²⁶Rü jexguma ga jema ngoxo rü aita naxü, rü wenaxärü guma bucüxū nijuächixëe. Rü nhuxmachi nawa ínaxüxü, rü nhama najuxuchixürüü jéma nanatäx. Rü jemacax ga muxüma ga duüxügü rü nhanagürügi: —Marü najuxuchi nixí —nhanagürügi. ²⁷Notürü ga Ngechuchu rü naxmëxgu najajauxächi, rü ínanadaxëe. Rü nüma ga guma bucü rü inachi. ²⁸Rü jemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ípatagu najaxücu namaä ga norü ngúexügü. Rü jéma nüxica nüxna nacagü, rü nhanagürügi nüxü: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ítanatäxüchi i ngēma ngoxo? —nhanagürügi. ²⁹Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü: —Tama ngēmaäcumare ítanatäxüchi i ngēmarüü ixixü i ngoxo. Notürü tanaxwaxe i Tupanana tanaxuaxü na nüma ínatäxüchiäxüçax. Rü ngēmaäcüxicatama nixí i ínaxüxüxü —nhanagürü.

Ngechuchu ru wenaxärü
nanaxunagü ga norü juchiga
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹Rü jéma inaxiächi rü Gariréaanewa nachopetü. Notürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwaxe ga texé

nüxű na cuáxű ga na jéma najexmaxű, jerü norü ngúexügűxű ínangúexéé. Rü nhanagürü nüxű: —Tupana Nane ja duúxűxű ixícü, rü duúxűgü tá najajauxgü rü tá najamaxgü. Notürü tamaëxpíjx i ngunexüguwena rü táxarü namaxű —nhanagürü. ³²Notürü ga nümagü rü tama meä nüxű nacuaxgü ga tacüchiga na jiixű ga jema ore, rü namuüe ga nüxna na nacagüexű.

*¿Texé tá tixí ja guxääru
jexera ixíx?*
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Rü Caparnáuãrü īãnewa nangugü. Rü jexguma īxwa najexmagigü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Rü tacü nixí ga pegümaã naxcax peiporagaetanüxű ga namawa? —nhanagürü. ³⁴Notürü ga nümagü rü nangeaxgümare, jerü ga namawa rü nachigagu nügümaã naporagaetanü ga texé tiixű ga natanüwa rüjexeramaëxé. ³⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü nügxüütawa naxcax naca ga jema 12 ga norü ngúexügü, rü nhanagürü nüxű: —Rü ngëxguma texé naxwaxegu na guxäätüwa na taxüxű, rü name nixí i noxri rü guxääru nhaxtümaäwa tügü taxüxéen na guxääru ngüxéeruü tiixű —nhanagürü. ³⁶Rü jemawena rü norü ngäxütanüga najachixéen ga wüxi ga buxű. Rü nhuxmachi nachacüigü jajauxächiäcüma nhanagürü: ³⁷—Rü texé ja chauégagu meä najaxúxe i wüxi i buxű i nhaärüü, rü choxű nixí i tjaxuxű. Rü texé ja choxű jaxúxe, rü tama choxüxicatama tjaxu, notürü jima núma choxű mucü ja Chaunatüxű rü ta nixí i tjaxuxű —nhanagürü.

**Texé ja tama tachi aixe rü
torü ngüxéeruü tixí**
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸Rü jexguma ga Juáu rü nhanagürü nüxű: —Pa Ngúexéeruü, nüxű tadau ga wüxi ga jatü ga cuégagu ngoxogü íwoxüxű. Notürü toma nüxna tanachuxu ga jema, jerü tama tatanüxű nixí ga nümax —nhanagürü. ³⁹Notürü Ngechuchu nanangäxű, rü nhanagürü: —Tama name i nüxna na penachuxuxű. Erü texé ja chauégagu naxüxe i wüxi i mexű i Tupanaärü poramaä üxű, rü taxucürewama jixcama chixri chauchiga tidexa. ⁴⁰Erü texé ja tama tachi aixe, rü törü ngüxéeruü tixí. ⁴¹Rü texé ja woo wüxitama i copuäcu i dexá pexna áxé naxcax na chorü duúxűgü peixigüxű, rü aixcuma pemaä nüxű chixu rü tá tükü nangëxma i tümaärü ämare —nhanagürü.

**Naxäücüma nixí na
pecadugu inguxű**
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴²Rü nhanagürü ta: —Texé ja pecadugu nanguxééxé i wüxi i nhaä buxűgü i choxű jaxögüxű, rü tümacax rü narümemaä chi nixí i noxtacüma wüxi ja nuta ja tacü tümanaxáwa tajangacuchixű, rü ngëmaäcü taxtüchiüwa tükü tajatáe. ⁴³⁻⁴⁴—Rü ngëxguma chi wüxi ja cuxmex pecadugu cuxű nguxéegu, rü name nixí i noxtacüma ícunadae. Erü narümemaä nixí i cuboxmexäcüma cunajaxu i curü maxű na tama guxüne ja cuxmex ja mexünemaä nawa cuitaxcuchixűcax ja jima üxü ja ngoxogü nagu pocuene ja

taguma ixoxűne. ⁴⁵⁻⁴⁶—Rü ngēxguma chi wüxi ja cicutü pecadugu cuxű nguxēēgu, rü name nixi i noxtacüma ícunadae. Erü narümemaē nixi i cubocutüācüma cunajaxu i curü maxü na tama guxűne ja cicutü ja mexünemaā nawa cuitaxcuchixűcax ja jima üxü ja ngoxogü nagu pocuene. ⁴⁷⁻⁴⁸—Rü ngēxguma chi wüxi ja cuxetü pecadugu cuxű nguxēēgu, rü name nixi i noxtacüma cunajaxu. Erü narümemaē nixi i wüxitama ja cuxetümaā Tupana āēxgacü fixixűwa cuixücu, na tama guxűne ja cuxetü ja mexünemaā nawa cuitaxcuchixűcax ja jima üxü ja taguma ixoxűne ja ngoxogü nagu pocuene i ngextá òxmigü taguma íjuxűwa. ⁴⁹—Rü aixcumä nhama önawa jucüra nagüxüüü tá nixi na guxătámä guxchaxűwa choperüü. ⁵⁰—Name ja jucüra. Notürü ngēxguma chi nangeacagu, ḥrü nhuxäcü tá wenaxärü naxäāca? ḥrü meā pegüna pedaugü na nhama jucüra ja taguma ijärüngacacürüü na namexűcax i perü maxü! ḥrü meā pegümaā pemaxé! —nhanagürü.

**Ngechuchu namaā nangúexéētae
na tama namexű na texé
tümamäxű ítákü**
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü Caparnáūarü īānewa inaxüächi. Rü Judéaanewa naxüpetü rü nhuxmata natü ga Judäūarü totocutüwa nangu. Rü jéma rü wenaxärü naxcax nangutaquegü ga duūxügü. Rü nüma rü inanaxügü ga na nangúexéētaexü guxügurüü. ²Rü nhuxre ga Parichéugü

rü naxcax naxi ga na nüxü jaxügüxűcax jerü chixexügu nananguxēēgüchaū. Rü jemacax nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Namexű i cuxcax na wüxi ja jatü rü naxmaxü ínatáxü? —nhanagürügü. ³Rü nüma nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —¿Rü ṫacü jiixü ga Muīsé pexü muxü? —nhanagürü. ⁴Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Muīsé nüxü nixu ga na tama nachuxuxü na wüxi ja jatü rü ínatamaxü, ega wüxi i popera i ṫaxgüpäne ngíxna naxâxgu —nhanagürügü. ⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Rü jema na taxúegama na pexñüexügagu nixi ga Muīsé ga tama pexna nachúxäxü ga pexmaxü na ípetáxü. ⁶—Notürü noxriarü ügügu, rü Tupana nanaxü ga jatüxü rü ngexü. ⁷—Rü ngēmacax ja jatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na naxmaxmaā inaxâxücax. ⁸—Rü ngēmaācü i ngēma taxre rü nhama wüxitama i duūxüruü tá nixigü. Rü marü tâūxütámä taxre nixi, erü wüxi tátama nixi. ⁹—Rü ngēmacax taxucürüwa texé nüguna tajaxígachixéē i ngēma taxre i Tupana nüguna mugüxü —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma marü ipatawa nangugügu, rü norü ngüexügü rü wenaxärü nüxna nacagüe naxcax ga jema. ¹¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü jíxema tumamäxű ítäxe rü naī i ngemaā āmaxë rü pecadu taxü ngímaā i ngēma noxriücü i tumamäx. ¹²—Rü ngēxgumarüü ta, ega wüxi i nge ítäxtegu rü naī ja jatümaā naxätägu, rü ngíma rü ta pecadu ixü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü meā
buxūgūxū najaxu**
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Rü jéma Ngechuchuxütawa tükü nagagü ta ga nhuxre ga buäxta na tükü jangōgūgūxüçax. Notürü ga jema norü ngúexügū rü inanaxügue ga tükü na jangagüxü ga guxema tümaxäcüegüxü Ngechuchuxütawa gagüxe. ¹⁴Rü jexguma jemaxü nadaxgu ga Ngechuchu, rü naäewa nangux, rü nhanagürü nüxü: —Chanaxwaxe i chauxütawa naxi i buxügü. ¡Rü tāu i nüxna penachuxü! Erü Tupana äëxgacü ííxixüwa rü tümacax nixi ja jíxema nhaä buxügürü taxuüma i chixexüxü icuáxe. ¹⁵—Rü aixcumá pemaä nüxü chixu rü texé ja tama wüxi i buxürüü Tupanaxü jaxúxe na tümaärü äëxgacü jiíxixüçax, rü tagutáma nagu taxücu i ngéma naäne i Tupana äëxgacü ííxixüwa —nhanagürü. ¹⁶Rü nüma rü tükü naganagütanü ga guxema buäxta, rü tümaërugüga naxümexäcüma nhanagürü tükü: —¡Tupana pexü rüngüxéex! —nhanagürü.

**Wüxi ga jatü ga díëruäxüchixü
Ngechuchumaä nidexa**
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Rü jexguma marü inaxüächichaügu ga Ngechuchu, rü jéma naxcax ninha ga wüxi ga jatü. Rü napexegu najaçaxápüxü, rü nüxna naca rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexëerüü ja meciü, ¿tacü tá chaxüxü na chanajaxüxüçax i maxü i taguma gúxü? —nhanagürü. ¹⁸Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü:

—¿Tüxcüü, “Mecü” nhacurügü choxü? Erü Tupanaxicatama nixi ja meciü ixiciü, rü nataxuma i to. ¹⁹Cuma rü marü nüxü cuciux i Tupanaärrü mugü i nhaxü:

“¡Täuxütáma cumáeta, rü täuxütáma naä i ngemaä icupe, rü täuxütáma cungítäqax, rü täuxütáma doraxü cuixu i togüchiga, rü täuxütáma cuidorataqax, rü tümagá naxinü ja cunatü rü cue!”

nhaxü —nhanagürü. ²⁰Rü jexguma ga guma jatü rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexëerüü, rü chorü bucümatama meä chanaxaure i guxüma i ngéma mugü i nüxü cuixuxü —nhanagürü. ²¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaüäcüma nüxü nadawenü, rü nanangäxü rü nhanagürü: —Rü wüxicatama cuxü nataxu. ¡Rü fixü, rü namaä jataxe i guxüma i curü ngémaxügü, rü nhuxmachi togü i ngearü díëruäxügüxüna naxä i ngéma curü natanü! Rü ngémaäcü tá cuxü nangëxma i cuchica i dauxüguxü i naänewa. Rü ngémawena rü marü name i chawe curüxü —nhanagürü. ²²Notürü nüma ga guma jatü rü nanaxixächiäe ga jexguma nüxü naxñiugu ga jema ore. Rü nangechaüäcüma íinxü, jerü namuxuchi ga norü jemaxügü. ²³Rü Ngechuchu rü nüxü nidaugüächi, rü nhanagürü norü ngúexügüxü: —Naguxchaxüchi tá nixi na Tupana äëxgacü íjíixüwa na jachocuxü i ngéma díëruäxüchigüxü —nhanagürü. ²⁴Rü nabäixächiäegü ga norü ngúexügü namaä ga jema ore. Notürü ga Ngechuchu rü wenaxärrü namaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —Pa Chauxacügux,

nhuxācü wüxi i guxchaxüchixü nixi na Tupana aëxgacü fíixüwa na jaxücxü i wüxi i duüxü. ²⁵—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü nhama wüxi i cameru na taxucürüwama wüxi ja ucumaxëtüwa naxüpetüxüärü jexera narüguxchamaë naxcax i wüxi i duüxü i díeruäxüchixü na jaxücxü i ngextá Tupana aëxgacü fíixüwa —nhanagürü. ²⁶Rü jexguma jemaxü naxñüegü ga norü ngúexügü, rü jexeraäcü nabaixächiäegü. Rü nügüna nacagüe, rü nhanagürügü:
 —¿Rü texé tá exna tixi ja najaxúxe i maxü i taguma gúxü? —nhanagürügü.
²⁷Rü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nanangäxü rü nhanagürü nüxü:
 —Jatügü rü taxuacüma nügü namaxëe, notürü Tupanaäxü rü natauxcha i ngëma, erü Tupanacax rü nataxuma i tacü i guxchaxü —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma inanaxügü ga Pedru ga na jadexaxü, rü nhanagürü nüxü: —Toma rü marü jáma tanawogü ga guxüma ga torü jemaxügü na cuwe tartüxüçax —nhanagürü. ²⁹⁻³⁰Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Aixcuma pemaä nüxü chixu rü texé ja chaugagu rü ore i maxëxëerüügagu tümapatana, rü exna tümaëneëguna, rü exna tümaëjaxgüna, rü exna tümaëna, rü exna tümanatüna, rü exna tümaxäcüguna, rü exna tümaänegüna ngëma ixüxü, rü tá tanajaxu i tümaärü natanü. Rü aixcuma nhuxma i nhama i nañnewa rü tá tanajaxu i 100 expüxcüna ja tümapatagü, rü tümaëneëgü, rü tümaëjaxgü, rü tümaëgü, rü tümaxäcügü, rü tümaänegü. Notürü ngëgxumarüü tá ta tanajaxu i ngúxügü i togü tá tüxü

ingexëëgüzü. Notürü jixcamaxüra i dauxüguxü i nañnewa rü tá tanajaxu i maxü i taguma gúxü. ³¹—Notürü muxüma i nümaxü i nhuxma nhama i nañnewa duüxügü wixpexewa ügüzëëxü, rü dauxüguxü i nañnewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüzëë. Rü muxüma i nümaxü i nhuxma nhama i nañnewa duüxügü wixweama ügüzëëxü, rü dauxüguxü i nañnewa rü Tupana tá wixpexewa nanaxügüzëë —nhanagürü.

**Ngechuchu rü wenaxärü
nanaxunagü ga norü juxchiga**
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Rü Jerucharéüwaama naxi. Rü nüma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüpexegu nixü. Rü nümagü rü nabaixächiäegü, rü jema togü ga duüxügü ga wixweama ägüzü rü namuñü. Rü Ngechuchu rü wenaxärü noxrtüwama naxcax naca ga jema 12 ga norü ngúexügü. Rü inanaxügü ga namaä nüxü na jaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. ³³Rü nhanagürü nüxü:
 —Pema nüxü pecuax na marü ingaicaxü na Jerucharéüwa ingugüxü. Rü ngëma rü duüxügü rü tá chixri chamaä nachopetü. Rü paigüarü aëxgacügü rü ngúexëerüügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxüna tá choxü naxuaxügü. Rü nümagü rü tá chamaä nanaxuegugü na chajuxü, rü tá ngëma Romacüäxgüna choxü namugü. ³⁴Rü ngëmagü tá nixi i chagu idauxcüraügüzü. Rü tá choxna nacuaixgüe, rü tá choxna nanaquaixcagü, rü tá choxü najuxëegü. Notürü tamaëxpüx i ngunexüguwena táxarü chamaxü —nhanagürü.

**Tiagu rü Juáū rü wüxi ga
ngűxẽēcax ínacagü
(Mt 20.20-28)**

³⁵Rü Ngechuchucax naxí ga Tiagu rü Juáū ga Zebedéu nanegü, rü nhanagürugi nüxü: —Pa Ngúexẽēruūx, tanaxwaxe i toxcax cunaxü i ngëma ngűxẽ i naxcax tá cuxna taçaxü —nhanagürugi. ³⁶Rü nüma rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Tacü nixí i penaxwaxexü na pexcax chanaxüxü? —nhanagürü. ³⁷Rü nhanagürugi: —Rü ngëguma ãëgxacüxü cuingucuchigu, rü tanaxwaxe na wüxie i toma rü curü tûgüneçuwawa tarütoxü, rü totege i curü toxwecuwawa —nhanagürugi. ³⁸Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Pema rü tama nüxü pecuax na tacüçax ípecaxü. ¿Rü pexü chi natauxchaxü i na pejaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü i chama tá chixaxüxü? ¿Rü namaä chi peporaexü i ngëma ngúxü i tá chingexü? —nhanagürü. ³⁹Rü nümagü nanangäxügü rü nhanagürugi: —Ngëmáacü, namaä tá taporae —nhanagürugi. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma tá nixí i chamarüü pejaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü rü chamarüü ngúxü na peingegüxü. ⁴⁰—Notürü ngëma chorü tûgüneçuwawa rü chorü toxwecuwawa na perütogüxüçax, rü tama chaxmexwa nangëxma na pexna chanaxäxü, erü Chaunatü tá tüxna nanaxä ja jíxema tûmacax íjíixé —nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma jemaxü naxñüégu ga jema togü ga 10 ga ngúexügü, rü Tiagumaä rü Juáūmaä nanuë. ⁴²Notürü

Ngechuchu naxcax naca rü nhanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuax i togü i nachiüñanegüwa rü nangëxmagü i ãëgxacügü i nügü nacuaxgugu na namexü na nuãcü namuãxü i norü duüxügü. Rü ngëma ãëgxacügü i taxügü rü norü duüxügüarü jora nügü nixigüxé. ⁴³—Notürü tâixütáma ngëmaacü nixí i petanüwa. Erü ngëguma texé naxwaxegu na guxãärü jexera na tiixü i petanüwa, rü name nixí i noxri rü guxãärü ngűxẽēruü na tiixü. ⁴⁴—Rü ngëguma chi texé i petanüwa naxwaxegu na tûmamüçügüeru na tiixü, rü name nixí i noxri rü guxüma i tûmamüçügüarü ngűxẽēruü na tiixü. ⁴⁵—Rü woo i chama i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü, rü tama togü choxü rüngüxẽēxüçax nixí i núma chaxüxü. Notürü nüma chaxü na duüxügüxü charüngüxẽēxüçax rü naxcax ichanaxäxüçax i chorü maxü, na ngëmaacü chanaxütanüxüçax na norü pecadugüna ínanguxüxüçax i muxüma i duüxügü —nhanagürü.

**Bartiméü ga ngexetüçüxü
narümexéê ga Ngechuchu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)**

⁴⁶Rü Jericúarü íñanewa nangugü. Rü Ngechuchuwe narüxí ga norü ngúexügü rü muxüma ga togü ga duüxügü. Rü jexguma guma íñaneäriü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na ínachoxüxü, rü jéma namacüwawa narüto ga wüxi ga ngexetüçü ga Bartiméüga ãégacü ga Timéü nane. ⁴⁷Rü jexguma guma ngexetüçü nüxü íñigu ga Ngechuchu ga Nacharétucüñax na jíixü ga guma üpetüçü, rü

inanaxügü ga poraäcü aita na naxüxü, rü: —Pa Ngechuchu ja Dawítanüxü, ¡cuxü changechaütümüü! —nhanagürü. ⁴⁸Notürü muxüma ga jema duüxügü rü ínanangaxüchigüama ga na ijanganexáxüçax. Notürü ga nüma rü jexeraäcü aita naxüama, nhaxümaä: —Pa Dawítanüxü, ¡cuxü changechaütümüü! —nhaxümaä. ⁴⁹Rü jexguma ga nüma ga Ngechuchu rü inajachiächi, rü nhanagürü: —¡Naxcax peca! —nhanagürü. Rü guma ngexetüçüçax nacagü, rü nhanagürüğü: —¡Nataäe rü inachi! Rü cuxcax nixi i naçaxü —nhanagürüğü. ⁵⁰Rü guma ngexetüçü rü jexacü nananha ga norü dejuxüchiru. Rü inajuxnagü rü Ngechuchucax nixü. ⁵¹Rü Ngechuchu nüxna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Tacü nixi i cunaxwaxexü na cuxcax chanaxüxü? —nhanagürü. Rü nüma ga guma ngexetüçü, rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Pa Ngúexéêruü, chanaxwaxe na chidauchixü —nhanagürü. ⁵²Rü jexguma ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxü: —¡Écü, iiixü! Rü marü cuxcax nitaane erü cujaxö —nhanagürü. Rü jexgumatama ga guma ngexetüçü rü nidauchi, rü Ngechuchuwe narüxü ga namawa.

Ngechuchu rü Jerucharéügu anaxüeu

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Ju 12.12-19)

11 ¹Rü marü Jerucharéüärü ngaicamana nangugü ga Oriwéraarü Maxpíneärü ngaicamana jexmagüine ga iänexäcüga Bechagué rü Betániä. Rü jexguma jema nangugüga, rü Ngechuchu nanamu ga

taxre ga norü ngúexügü. ²Rü nhanagürü nüxü: —¡Gua törü toxmaxtawa ngéxmane ja iänexäcüwa pexí! Rü ngéxguma nawa pengugü, rü ngéxma tá nüxü pejangau i wüxi i cowaruxacü i ngéxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ³Rü pejawëxü rü nuã penaga! ³Rü ngéxguma texé pexna caxgu na tacüçax pejawëxü i ngéma cowaruxacü, ⁴rü tûmamaä nüxü peixu rü nhapegügi:

“Torü Cori nanaxwaxe, rü nhuxma tátama nanataeguxée”, nhapegügi! ⁴Rü jéma naxi. Rü jexma namacüwagu nüxü najangaügi ga jema cowaruxacü ga wüxi ga ipataqxütagu ngaxüxü. ⁵Rü nhuxre ga duüxügü ga jéma jexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü nhanagürüğü: —¿Tacü ipexüe? ⁶Rü tûxcüü pejawëxü i ngéma cowaruxacü? —nhanagürüğü. ⁶Rü nümagü ga jema ngúexügü, rü jema ore ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxüäcü nanangäxügü. Rü jemacax tama nüxna nanachüxgü. ⁷Rü natagu nanachagümü ga naxchirugi. Rü jemaäcü Ngechuchuxüawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü. ⁸Rü muxüma ga duüxügü rü naxchirumaätama nanachamagü. Rü togü rü naixätügi ga nañewa nadaüxümaä najachamagü. ⁹Rü jema duüxügü ga napexegu ägüxü rü jema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü nhanagürüğü: —¡Cuxü tataxéegü! ¹⁰Rü namexéchi ja jima Tupanaéggagu núma ücü! ¹⁰Rü namexéchi ja jima äëxgacü ja nüma nguci jexgumartüü ga nuxcümäicü ga tanatü ga Dawí äëxgacü ixixgurüü! ¹¹Rü cuxü tataxéegü, Pa Tonatü ja Dauxügucü! —nhanagürüğü. ¹¹Rü Jerucharéügu

naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxünecax nixü. Rü meáma guxüwama inanadauaxüne. Rü nhuxmachi jema norü 12 ga ngúexügümaä Betániääärü iãnecax nataegu, jerü marü najáuané.

Ngechuchu rü ori ga figuera ga ngearü oõxümaä chixexü naxuegu
(Mt 21.18-19)

¹²Rü moxüäcü jexguma Betániäwa inaxiächigu ga Ngechuchu rü nataija. ¹³Rü jaxügu nüxü nadau ga wüxi ga ori ga figuera ga äätüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcax nixü na ijadauäxüçax rü ngoxi najexmax ga norü o. Notürü jexguma naxütawa nanguxgu, rü taxuüma inajangau, rü naäätüxüxicatama, jerü taüta norü owa nangu. ¹⁴Rü jexguma rü nhaganürü figueraxü: —; Tagutáma texé wena cuxü tamuärü oõx! —nhaganürü. Rü norü ngúexügu rü nüxü naxinüe ga jema.

Ngechuchu ínanawoxü ga jema tupauca ga taxünnewa taxegüxü ga duüxügü
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Ju 2.13-22)

¹⁵Rü jexguma Jerucharéüwa nangugügu, rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxücu. Rü inanaxügu ga na ínawoxüäxü ga jema jáma tacümaä taxegüxü rü naxcax taxegüxü. Rü nanawoegu ga norü mechagü ga jema duüxügü ga jáma díerumaä taxegüxü rü muxtucumaä taxegüxü. ¹⁶Rü nanachüxu ga texé tacü na jáma ngepetüxü tupauca ga taxünemachiawa. ¹⁷Rü inanaxügu ga na nangúexëetaexü, rü nhaganürü: —Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü nhaganürü:

“Chapata rü guxüma i nachiüñanecüäxgüarü jumuxépataügu tá naxäéga”, nhanagürü. Notürü pema rü ngítäaxgüxüpataü pejaxixéé —nhaganürü. ¹⁸Notürü jexguma jemaxü naxinüegu ga paigüarü äexgacügü rü ngúexëerüüga Muñsearü mugüwa nguxëetaegüxü, rü inanaxügié ga naxcax na nadaugüxü ga nhuxäcü Ngechuchuxü na jamäxgüxü. Jerü nüxü namuüe, jerü guxüma ga duüxügü rü jema norü nguxëetaemaä nataäégi. ¹⁹Notürü jexguma marü najáuanegu, ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaä nüxna íníxí ga guma iãne.

Narünhexë ga jema figuera ga ngearü oõxü
(Mt 21.20-22)

²⁰Rü moxüäcü paxmama rü figueraxütawa nachopetü. Rü jáma nüxü nadaugü ga na nañhexëxü nhuxmata naxchumaxäwa nangu. ²¹Rü jexguma ga Pedru rü nüxna nacuqxächi ga jema ñeäcü ngupetüxü, rü nhaganürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëerüü, díucax i figuera ga chixexü namaä cuxueguxü, rü marü narünhexë —nhaganürü. ²²Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhaganürü: —¡Nüxü pejaxögü ja Tupana! ²³—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëxguma chi wüxie daa mäxpúnexü tamuxgu na jaxügachixüçax rü taxtü i taxüchiüwa nügü na jatáexüçax, rü chi pega naxinü, ega aixcuma pejaxögüäcüma nüxü ngëma nhapegügu. ²⁴—Rü ngëmacax pemaä nüxü chixu rü guxüma i tacü i naxcax ípecaxü i perü jumuxéwa, rü

name nix̄ na pejaxōgūx̄ na marü penajaxux̄, rü aixcuma tá penajaxux̄.
 25—Rü ngēxguma pejumuxēgūgu, notürü nangēxmagu i tacūcāx texémaä na penuēx̄, j̄rü tūx̄ nūx̄ pengechaü! na Penatü ja dauxūgucü rü ta pex̄ nūx̄ nangechaüx̄cax i perü pecadugü.
 26—Notürü ngēxguma pema tama tūx̄ nūx̄ pengechaügūgu, rü Penatü ja dauxūgucü rü tá ta tāüxütáma pex̄ nūx̄ nangechaü —nhanagürü.

Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu tupauca ga taxünnewa nanguxēëtaex̄
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27Rü jemawena rü Jeruchareéüçax nawoegu. Rü jexguma Ngechuchu rü tupauca ga taxünnegu jaxūgūchigüjane, rü naxcax nax̄ ga paiguarü äexgacügü, rü ngúexēerüügü ga Muïséarü mugüwa nguxēetaegüx̄, rü togü ga äexgacügü ga jaguâxgü. 28Rü nūxna nacagüe, rü nhanagürüyü: —¿Texéarü mugagu nix̄ i cunaxüx̄ i ngēma núma cuxüx̄? ¿Rü texé cux̄ tamu na cunaxüx̄cax i ngēma? —nhanagürüyü. 29-30Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäx̄, rü nhanagürü nūx̄: —Chama rü tá ta pexna chaca, rü ngēxguma chox̄ pengäxügü i ngēma pexna naxcax chaçax̄, rü chama rü tá ta pemaä nūx̄ chixu na texé chox̄ mux̄ na chanaxüx̄cax i ngēma. ¿Rü texé tanamu ga Juâñ na duüxügüx̄ ínabaiüxēëx̄cax? ¿Rü Tupana jíix̄ ga namucü rü exna duüxügümare? —nhanagürü. 31Rü jexguma ga nümagü rü inanaxügüe ga nügümää na japoragatanüciüx̄, rü nhanagürüyü: —Rü ngēxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, nhagügügu, rü núma rü chi nhanagürü tūx̄:

“¿Tüxcüü ga tama nūx̄ pejaxōgūx̄?” nhanagürü chi tūx̄. 32¿Rü nhuxücirüwa rü:

“Jatügümare núma nanamu”, nhatarügügu tá? Rü jema nhanagürügü jerü duüxügüx̄ namuü. Jerü guxüma ga duüxügü rü najaxōgü rü aixcuma Tupana nanamu ga Juâñ na nūx̄ jaxuxüx̄cax ga norü ore. 33Rü jemacax Ngechuchux̄ nangäxügü, rü nhanagürüyü: —Tama nūx̄ tacuax̄ ga texé núma na namux̄ ga Juâñ ga baiüxēerü —nhanagürüyü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäx̄ rü nhanagürü nūx̄: —Chama rü ta tāüxütáma pemaä nūx̄ chixu na texé chox̄ mux̄ na chanaxüx̄ i ngēma choxna naxcax peçax̄ —nhanagürü.

Cuaxruü ga puracütanüx̄ ga chixexügügu ixux̄
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 1Rü Ngechuchu rü inanaxügü ga ore ga cuaxruügügu ixux̄maä na nangúexēetaex̄. Rü nhanagürü nūx̄: —Najexma ga wüxi ga jatü ga norü naänegu uwanecü üçü. Rü inanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga uwaarü jauxtüxüchica, rü wüxi ga dauxütaechica na meä nūxna nadauxüx̄cax ga guxüma. Rü nhuxmachi nhuxre ga puracütanüx̄na nūx̄ nadauxé. Rü namaä nanamexéen na ngäxügu namaä ngíx̄ jatojexüçax ga jema uwatanü. Rü nhuxmachi ga jema naäneärü jora rü to ga nachiüänewa nax̄. 2—Rü jexguma nawa nanguxgu ga na jadaux̄ ga jema uwagü, rü guma

jatü rü jéma puracütanüxügütawá nanamu ga wüxi ga norü duüxüxü na naxcax ijaçaxücxax ga jema uwagü ga nüxna üxü. ³—Notürü jema puracütanüxügüt rü najajauxgü, rü nanaçuaixgü ga guma jatüarü duüxü. Rü taxuüma ga uwagü nüxna naxägü, rü jemaäcü ínajamugü. ⁴—Rü jexguma ga guma jatü rü to ga norü duüxüxü jéma namu. Notürü ga guma rü najamaxerugü, rü namaä naguxchigagü. ⁵—Rü jexguma rü to ga norü duüxüxü jéma namu. Notürü najamaxgü. Rü jemawena, rü jéma nanamugü ga muxüma ga togü ga norü duüxügüt. Notürü ga jema puracütanüxügüt rü najacuaixgü ga nhuxre, rü togü rü nanadai. ⁶—Rü jexguma rü nüxü ínajaxü ga nanexüchi ga poraäcü nüxü nangechaücü. Rü düxwa guma nanexü jéma namu, jerü nüma nagu naxñinugu rü chi nanega naxñinüe ga jema puracütanüxügüt. ⁷—Notürü jexguma guma cori nanexü nadaugüga jema puracütanüxügüt, rü nügümaä nhanagürögü:

“Ngëmaärü tá nixí i nhaä naäne i jixcama. ¡Rü ngíxä tajamaxgü na tóxrü na jiixücxax!” nhanagürögü. ⁸—Rü jemaäcü najajauxgü, rü najamaxgü. Rü jema uwancüpechinüwa najataxgü ga naxñine. ⁹—Rü nhuxma rü pexna chaca, ¿pexcax rü tacü tá naxü ja jima uwancüarü jora namaä i ngëma puracütanüxügüt i chixexügüt? Rü dücax, rü ngëma tá naxü, rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügüt, rü togüna tá nanaxä i ngëma uwancü. ¹⁰—¿Taguma exna nawá pengüe i Tupanaäärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü nhanagürögü:

“Rü jima nuta ja meçü ja īärü üruügü nüxü oechirécü, rü nhuxma rü jimatama nixí ja Tupana nüxira jaxtucuchicü na namaä inaxügütäxücxax ja ípata. ¹¹Rü törü Cori ja Tupana nixí ga naxücü ga jema, rü nhuxma rü namexéchi i taxcax”, nhanagürü i ngëma ore. ¹²Rü jexguma ga jema paigüarü äëxgacügü, rü ngúexéerüügü ga Muñséraru mugüwa nguxëetaegüxü, rü togü ga äëxgacügü ga jaguåxgü, rü Ngechuchuxü nijauxgütchaü. Jerü nüxü nacuaxgü ga nachiga na jiixü ga jema ore ga cuaxrüügu jaxuxü. Notürü duüxügütüxü namuñüe rü jemacax taxuüma namaä naxüe. Rü nüxna jéma íníximare.

**Äëxgacüaxü diérumaä
naxütanüxüchiga**
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Rü jexguma ga jema äëxgacügü rü Ngechuchuxüntawa nanamugü ga nhuxre ga norü duüxügüt ga Parichéugü rü Eruditanüxügüt na nüxna jacagüexücxax, rü ngoxi tacü rü chixexü ga dexamaä nüxü nangäxü na jemaäcü äëxgacügütüxtawa na íjaxuaxügütäxücxax.

¹⁴Rü nümagü rü naxüntawa naxí, rü nhanagürögü nüxü: —Pa Ngúexéerüüx, nüxü tacuax rü aixcuma nixí i ngëma nüxü cuixuxü i ore. Rü tama duüxügütgamare cuxínü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, notürü nacüma nixí i cungugüxü. Rü aixcuma cunangüexëe i duüxügüt na Tupana naxwaxexüäcüma namaxëxücxax. ¡Tomaä nüxü ixu! Rü ngëma díéru ja äëxgacü ja tacü ja Romacüäx totanüwa

nḡix̄ jauxchaūcū ḡrū namex̄ jiix̄ na nüxna nḡix̄ taxāx̄, rū exna tama? —nhanagürügū. ¹⁵Notürü ga Ngechuchu rū nüx̄ nacuaxama ga na chixex̄gu namaā naxīnūēx̄ ga jema duūx̄gū woo meā namaā na janadexagüx̄. Rū jemacax nhanagürü nüx̄: —¿Tüxcǖ chixex̄gu chox̄ penguxēēchaūx̄? ¡Nuā nḡix̄ peinge i wüxitachinü i dīēru na nḡix̄ chadauxūcax! —nhanagürü. ¹⁶Rū jéma naxūtawa nḡix̄ nangegü ga wüxitachinü ga dīēru. Rū Ngechuchu rū nhanagürü nüx̄: —¿Texéchicünax̄ rū texéega nix̄ i nḡigu üx̄? —nhanagürü. Rū nümagü nanangāx̄gū, rū nhanagürügū: —Romacū̄x ja aēxgacü ja tacüchicünax̄ nix̄ —nhanagürügū. ¹⁷Rū jexguma ga Ngechuchu rū nhanagürü nüx̄: —¡Aēxgacuna nḡix̄ pex̄ i nḡema aēxgacuarü ixīcū, rū Tupanana nḡix̄ pex̄ i nḡema Tupanaārū ixīcū! —nhanagürü. Rū jexguma jema orex̄ naxīnūēgu, rū namaā nābaixāchiāegü.

**Ngechuchuna nacagüe rū ngoxi
wena namaxē i duūx̄gū**
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸Rū jemawena rū Ngechuchuxūtawa ínajadaugü ga nhuxre ga Chaduchéugü. Rū nümagü nix̄ i nüx̄ jaxugüex̄ na tagutáma wena namaxēx̄ i juex̄. Rū jemacax Ngechuchuna najacagüe, rū nhanagürügū: ¹⁹—Pa Ngúexēēruūx, Muīséarü mugüwa rū nhanagürü:

“Rū nḡexguma wüxi ja jatü naxmax
ngexacüjane najuxgu, rū name
nix̄ i naēneētama nḡimaā
naxāmāx i nḡema jutecü i

naxāmāx, na nḡemaācū
naxāxācüx̄icax ja naēneē ga
marü jucü”,
nhanagürü ga jema ore. ²⁰—Dūcax,
najexma ga 7 ga nügieneēgū. Rū
naxāmāx ga guma jacü, notürü taūta
naxāxācüjane naju. ²¹⁻²²—Rū jexguma ga
naī ga naēneē nüx̄ nḡimaā naxāmāx ga
jema ngecü, notürü guma rū ta naju rū
nangexacü. Rū jexguma ga guma norü
tamaēxpüx ga naēneē nüx̄ nḡimaā
naxāmāx, notürü jexgumarüütama nüx̄
nangupetü. Rū jemaācū, gućüma ga
guma 7 ga nügieneē rū nḡimaā naxāmāx
ga jema nge. Rū gućüma najue taūta
naxāxācüjane. Rū dūxwa nḡima rū ta iju
ga jema nge. ²³—Rū dūcax, nḡexguma
juex̄ wena maxēgu, ḡrū ngexcürüücü
naxmax tá ijix̄ i nḡema nge? Jerü
gućüma ga guma 7 ga nügieneēgū
nḡimaā naxāmāx —nhanagürügū. ²⁴Rū
jexguma ga Ngechuchu rū nanangāx̄, rū
nhanagürü nüx̄: —Pema rū ípetüe erü
tama nüx̄ pecuax i Tupanaārū ore i
ümatüx̄, rū tama nüx̄ pecuax i
nhuxācū na naporax̄ ja Tupana. ²⁵—Rū
nḡexguma juex̄ wena maxēgu, rū
taxúetáma tixāmāxgū rū exna tixātegū.
Erü dauxūcū̄x i Tupanaārū orrearü
ngeruūgürüü tá tix̄gū i nḡexguma.
²⁶—Pema choxna peca i juex̄aārū
dagüchiga. ¿Notürü tama exna nawa
pengüe i Tupanaārū ore ga Muīsé
ümatüx̄ ga naixācü ga
íijauxratanünechigax̄ íjaxux̄wa? Erü
jema orewa rū Muīséx̄ nhanagürü ga
Tupana:

“Chama nix̄ i Abráūārū Tupana, rū
Isaquiarü Tupana, rū Jacúarü
Tupana”,

nhanagürü. ²⁷—Rü ngēma orewa nüxü tacuax rü Tupana rü maxēxüärü Tupana nixí rü tama juexüärü nixí, erü napexewa rü taxúema taju. Rü ngēmaäcü i pema rü poraäcü ípetüe —nhanagürü.

Ngēma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüärü jexera ixixü
(Mt 22.34-40)

²⁸Rü wüxi ga ngúexéeruü ga Muíséarü mugüwa nguxéetaexü, rü nüxü naxinü ga jema togü ga namücgü ga Ngechuchumaä na ijaporagatanüctüüxü. Rü nüma rü nüxü nicuqxächi ga meäma na nangäxüäxü. Rü jemacax Ngechuchucax nixü, rü nüxna naca, rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexéeruü, *Engéxüürüüxü i Tupanaärü mu nixí i guxü i norü mugüärü jexera ixixü?* —nhanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngēma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüärü jexera ixixü, rü nhaä nixí, nhanagürü:

“Iperüxínüë, Pa Iraéanecüäxgü! Rü nüma ja Cori ja törü Tupana, rü jixicatama nixí ja törü Cori.

³⁰*“Rü nüxü nangechaü ja Cori ja curü Tupana guxüne ja curü maxünemaä, rü guxü i cuäemaä, rü guxü i nagu curüxünxümaä, rü guxü i curü poramaä!”*

nhanagürü. ³¹—Rü ngēma norü taxre i Tupanaärü mu, rü nhanagürü:

“Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugü cungechaüxüüü!”

nhanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaärü mu i ngēmagüärü jexera ixixü —nhanagürü. ³²Rü jexguma ga

jema ngúexéeruü ga mugüwa nguxéetaexü, rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Marü name, Pa Ngúexéeruü, erü aixcuma nixí i ngēma nüxü cuixuxü na wüxicatama na jiixü ja Tupana, rü nataxuma ja naí. ³³—Rü ngēma Tupanaxü na ingechaüxü guxüne ja törü maxünemaä, rü guxü i nagu rüxinxümaä, rü guxü i törü poramaä, rü nüxü na ingechaüxü i tamücü i jigü na ingechaüxüü, rü ngēma nixí i guxüma i naxinüagü i Tupanacax naðaixü i tupaucaarü artaruwa ínagogüxüärü jexera ixixü —nhanagürü. ³⁴Rü jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga mexigu na naxinüäcüma na nangäxüäxü ga jema ngúexéeruü ga mugüwa nguxéetaexü, rü nhanagürü nüxü: —Marü tama taxü cuxü nataxu na cunajaxuxü ja Tupana na curü äëxgacü jiixüçax —nhanagürü. Rü jemawena rü marü taxuüma nügü naporaxéen na nüxna jacachigüxüçax.

“Texé nane nixí ja Cristu?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵Rü jexguma tupauca ga taxünewa ínangúexéetaejane ga Ngechuchu, rü duüxüüguna naca, rü nhanagürü:
—*Tüxcüü nixí i ngēma ngúexéeruügi i mugüwa nguxéetaegüxü i nhagüxü:*

“Jima Cristu ja Tupana nüxü unetacü rü nuxcumäcü ga äëxgacü ga Dawítaa nixí”, nhagüxü? ³⁶—*Rü nhuxäcü i ngēmaäcü jadexagüxü?* Jerü nümatama ga Dawí, rü jexguma Tupanaäe i Üünexü naäewa idexagu rü nhanagürü:

“Cori ja Tupana rü chorü Corixü nhanagürü. ‘Nuä chorü tütüneçüwawa rüto

nhuxmatáta nüxű
charüporamaé i curü uwanügü
na cuga naxñüexüçax!”
nhanagürü ga jema orewa.³⁷—¿Notürü
nhuxucürüwa i Dawítaa jiixű ja Cristu,
ega nümatama ga Dawí, rü norü
Corimaã naxuágü? —nhanagürü. Rü
jema muxüma ga duüxügü ga jema
jexmagüxű, rü taäeäcüma
Ngechuchuaxű inarüxinüe.

Ngechuchu rü nüxű nixu na tama
jameärü maxüägxügü ga jema
ngúexééruügü ga Muísáerü
mugüwa nguxéétaegüxű
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Ngechuchu rü norü nguxéétaewa rü
nhanagürü: —¡Pexuäegü naxcax i ngéma
ngúexééruügü i Muísáerü mugüwa
nguxéétaegüxű! Erü nümagü rü norü me
nixi i mexü i naxchirumaã na naxiâneäxü.
Rü nanaxwaxegü na ïanemañiwa duüxügü
meä nüxű na rümxögüxű.³⁹—Rü
ngutaquexepataügiwa rü norü me nixi i
äexgacügümäxwexewa na natogüxű. Rü
önagi i taxüwa rü ngéma ñonaäri
joraxüttawa ügüxű i nachicacax nadaugü.⁴⁰
—Notürü tüxna nanopuxű ja
tümapatagü ja jíxema jutegüxe. Rü
nhuxmachi nanamäxéé i norü jumuxëgü
na ngémagu nügü jacuxgüxüçax rü
duüxügü nagu rüxiñüexüçax na aixcuma
mexügü na jixigüxű. Notürü nümagü tá
nixi i jexeraäcü napocuexű —nhanagürü.

Jutecü ga ngearü díeruäxcü ga
Tupanacax díeru ngixű ixäcü
(Lc 21.1-4)

⁴¹Wüxicana ga Ngechuchu rü tupauca
ga taxüneärtü díeruchiüärü toxmäxtawa

narüto. Rü jéma inadawenü ga nhuxäcü
duüxügü jexma ngixű na
janaxücuchigüxű ga norü díerugü. Rü
muxüma ga duüxügü ga
idiëruäxgüxüchixű rü jexma ngixű
najarünucuchi ga muxüchicü ga norü
díeru.⁴²Rü ngürü jéma ingu ga wüxi ga
jutecü ga ngearü díeruäxcü. Rü ngíma
rü wüxi ga jema díeruchiügu ngixű
ijarüxücuchi ga taxretachinü ga
díeruaxücuchi ga itanüccü.⁴³Rü jexguma ga
Ngechuchu rü norü ngúexügüçax naca,
rü nhanagürü nüxű: —Aixcuma pemaã
nüxű chixu rü nhaã ngecü i jutecü i
ngearü díeruäxcü, rü guxü i ngéma togü
i díeruchiügu díeru ngixű
ixücuchigüxüärü jexera ngixű ixä.⁴⁴Erü
guxüma i togü rü ngixű inaxägü i
ngéma nüxű ijaxügüçü. Notürü ngíma
ngixű natauxjane ngixű ixä i guxcüma i
ngixű ngéxmäxcü i ngíri ñonatanü
—nhanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca
ga taxünegu tá na napogüexű
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹Rü jexguma tupauca ga
taxünewa ínaxüxügu ga
Ngechuchu, rü wüxi ga norü ngúexügü rü
nhanagürü nüxű: —Pa Ngúexéeruü
jdüçax nhuxäcü nimexéchi ja daa tupauca
ja itaxüne rü naxtapüixarü nutagü!
—nhanagürü. ²Notürü Ngechuchu
nanangäxű, rü nhanagürü: —Pema nüxű
pedaügi ja guxünema ja jima tupauca ja
taxüneärtü ipatagü. Notürü pemaã nüxű
chixu rü aixcuma guxünema ja daa
ipatagü rü tá nagu napogüe. Rü norü
nutagü rü taxucütáma nügütetü naxüxtüra,
rü bai tá ja wüxi —nhanagürü.

**Cuaxruūgü i tá nüxü idauxü naxüpa
na nagúxü i naâne**

(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; 21.7-24)

3-4Rü jemawena rü Oriwéranecüarı Maxpúne ga tupauca ga taxúneärü toxmaxtawa jexmanewa naxí. Rü jáma narüto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Tiagu rü Juáu rü Âdré rü naxütawa naxí na noxrüwama nüxna nacagüexüçax. Rü nhanagürügü: —Tanaxwaxe i tomaä nüxü cuixu na nhuxgu tá nangupetüxü i ngëma nüxü cuixuxü. **¿**Rü tacü tá nixí i norü cuaxruü i nawa nüxü tacuáxü na nangupetüchaüxü i ngëma?
—nhanagürügü. **5**Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —**¡**Pexuâegü na taxúema pexü womüxëexüçax! **6**—Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chagu tá nügü nicuxgü, rü nhanagürügü tá:

“Chama nixí i Cristu”, nhanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxéé. **7**—Rü ngëguma nüxü pexinüegü na nügü naðaixü i nachiüñanegü i ngaicamagüxü rü togü i nachiüñanegü i jaxügugüxü, **¡**Rü tâixütáma ngëmacax pebaixâchiâegü! Erü woetama ngëmaäcü tá nangupetü. Notürü tâixütáma naâneärü gux nixí i ngëma. **8**—Erü wüxi i nachiüñane rü to i nachiüñanemaä tá nügü nadai. Rü wüxi ja ãëxgacüärü churaragü rü to i ãëxgacüärü churaragümaä tá nügü nadai. Rü muxüma i nachicawa rü tá naxiâxâchiane. Rü tá taija nangux. Notürü guxüma i ngëma rü norü ügümare nixí i ngëma ngúxü i tá ngupetüxü. **9**—**¡**Rü meä pegüna pedaugü! Erü ãëxgacügüpexewa tá pexü

nagagü, rü ngutaquexepataügü tá pexü niçuaixgü. Rü nachiüñanegüärü ãëxgacügüpexewa tá pexü nagagü naxcax na chorü duüxügü na peixigüxü. Notürü ngëmaäcü tá pexü natauxcha na ngëma ãëxgacügümaä nüxü peixuxü i chauchiga. **10**—Notürü naxüpa na nagúxü i naâne rü tanaxwaxe i Tupanaäru ore i maxëxëerü rü guxü i nachiüñanewa na naxunagüxü. **11**—Notürü ngëguma ãëxgacügüpexewa pexü nagagü, **¡**Rü tâixütáma pexoegaâegü naxcax na tacümaä tá penangäxüxü! **¡**Rü namaä nüxü peixu i ngëma ore i ngëgumatama Tupana pexna äxü na nüxü peixuxüçax! Erü tâixütáma pema nixí na peidexagüxü, notürü Tupanaäe i Üünexü tá nixí i pewa idexaxü. **12**—Rü nügüneëgiwa tátama rü ãëxgacügüpexewa nügü ínajaxuaxügü na ngëmaäcü tûxü nadaixüçax. Rü ngëgumarüü tá ta i papagü rü mamagü rü tá naxäcügüxü ínajaxuaxügü. Rü nümagü i naxäcügü rü tá nanatügümaä rü naëgümaä nanuë, rü tá tûxü ínajaxuaxügü na ãëxgacügü tûxü nadaixüçax. **13**—Rü guxü i naânewa rü duüxügü tá pechi naxaie naxcax na chorü duüxügü peixigüxü. Notürü jíxema naëtüwa meä Tupanaäxü jaxöömäx, rü jíxema tá tixí ja aixcuma najaxúxe i maxü i taguma gúxü. **14**—Rü ngëguma nüxü pedaxgu i ngëma ãüächixü rü ãüäcumaxüchixü i chixexëerü i ngextá tama iiñaxwaxexüwa na nangëxmaxü, rü ngëguma ja jíxema Judéaanewa ngëxmagüxe, rü tanaxwaxe i maxpúneña newa tabuxmü. Rü texé ja

jíxema nüxű damatüxe, ¡rū name nixī i meā nagu tarüxīnū i ngēma! ¹⁵—Rū ngēma ngunexügu texé tūmapataqxtüwa ngēxmagu, rū tama name i tūmapatagu tajangaxi na taculari tūmaärü ngēmaxū tajajaxuxüçax. ¹⁶—Rū texé ja tūmaänewa ngēxmaxē rū tama name i tūmapataçax tataegu na tūmachirugü tajajaxuxüçax. ¹⁷—Rū ngēma ngunexügügu, rū wüxi i ngechaü tá nixī i tūmacax ja jíxema ngexegü ja ixăucharaügüxe rū jíxema imaihäcügüxe. ¹⁸—¡Rū Tupanana naxcax peca i perü jumuxëwa na tama gáuane ixüjane pexü na nangupetüçax i ngēma chixexü!

¹⁹—Erü ngēma ngunexügügu rū poraäcü tá nangēxma i ngúxü ga noxri Tupana naäne ixügugumama taguma jemaxxü, rū ngēmawena rū tagutáma nangēxma.

²⁰—Rū ngēxguma Tupana tama nanoxrexëegu i ngēma ngunexügü, rū taxuéatáma tamaxü. Notürü Tupana rū marü nananoxrexëe i ngēma ngunexügü erü tükü nangechaü ja jíxema noxrüxü tükü jadexechixe. ²¹—Rū ngēxguma texé pexü nhagügu:

“Dúcax, daa nixī ja Cristu”, nhagügu, rū exna:

“Gua nixī ja Cristu”, nhagügu, ¡rū tāu i nüxű pejaxögüxü! ²²—Erü Cristugüneta rū Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rū tá nanaxügü i muxüma i cuqxruügü i taxügü. Rū ngēmaäcü, ega nüxű natauxchagu, rū tá tükü nawomüxëegü woo ja jíxema duüxegü ja Tupanatama tükü idexechixe. ²³—¡Pexuäegü! Erü guxüma i ngēma tá ngupetüxü, rū marü naxüpa na pemaä nüxű chixu.

Nhuxäcü tá nixī i ngēxguma nataegugu ja Tupana Nane ja duüxüxü ixicü

(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)

²⁴—Notürü marü nangupetugu i ngēma ngúxügü, rū ngēma ngunexügügu rū tá nixo ja üäxcü rū täuxütáma inabaxi ja tawemacü. ²⁵—Rū woramacurigü rū éxtagü rū tá narüji. Rū guxüma i dauxüwa ngēmaxü rū tá naxiäxächitanü rū nachicana tá nixigachitanü. ²⁶—Rū ngēxguma i duüxügü rū tá nüxű nadaugü ja Tupana Nane ja duüxüxü ixicü na caixanexügu ínaxiixü i guxüma i norü poramaä rū norü ngóonexümaä. ²⁷—Rū tá nanamu i norü orearü ngeruügü i dauxüçüçax na tükü nanataquexexüçax ja jíxema Tupana tükü idexechixe ja guxüwama ngēxmagüxe nhuxmatáta naäne ijacuáxüwa nangu. ²⁸—¡Perüxinüe i nhaä nguxëetae i ori i figuerachiga, rū naxcax pengü! Rū ngēxguma ngexwacaxüxü i nachacüüxacügü ijarüjixgu rū naxüätügu, rū ngēmawa nüxű pecuax na paxa tá taunecü jiixü.

²⁹—Rū ngēxgumarüü ta, rū ngēxguma nüxű pedaxgu na nangupetüxü i ngēma pemaä nüxű chixuxü, rū ngēmawa tá nüxű pecuax na paxaxüchi tá ínanguxü ja Tupana Nane ja duüxüxü ixicü.

³⁰—Rū guxüma i ngēma nhuxma pemaä nüxű chixuxü rū aixcuma tá nangupetü naxüpa na najuexü i ngēma duüxügü i ngēxguma maxexü. ³¹—Dauxüguxü i naäne rū nhama i naäne rū tá inajarüxo. Notürü chorü ore rū tagutáma inajarüxo, rū aixcuma tá ningü.

³²—Notürü ngēma ngunexü rū ngora i

nagu tá nangupetüxű i ngëma pemaă nüxű chixuxű, rü Tanatü ja Tupanaxícatama nüxű nacuqx i nhuxgu tá na nangupetüxű i ngëma, rü taxúema ja togue nüxű tacuqx. Rü woo i norü orearü ngeruûgü i dauxüçüqax rü tama nüxű nacuqxgü, rü woo i chama na Nane chiixű rü tama nüxű chacuqx i nhuxgu tá na nangupetüxű i ngëma.

³³—Rü ngëmacqx, ¡ipedaue rü pexuăegü! Erü tama nüxű pecuqx i tacü rü ngora tá íchangu i chamax. ³⁴—Rü guxüma i ngëma pemaă nüxű chixuxű, rü nanangëgxumaraău ja wüxi ja jatü ja ixüächichaăcü na to i nachiüănewa naxüxüçax rü norü duüxügüxü mucü na nüxna nadaugüxüçax ja nachiü. Rü wüxicħigü i ngëma duüxügüna nanaxă i norü puracü, rü ngëma īäxärü daruu rü nanamu na ngëma meă nüxna nadauxüçax. ³⁵⁻³⁶—¡Rü ngëmacqx name nixi i pema rü ipedaue! Erü tama nüxű pecuqx i nhuxgu tá ínangu ja jima cori ja īpataarü jora, rü bexmana noxri nachütagu, rü ęxna ngäxüçügü, rü ęxna ota icaxgu, rü ęxna noxri jangóonegu. ¡Rü ngëmacqx ipedaue na ngürüachi ínanguxgu tama ípepeejane pexü na íjangueňxüçax! ³⁷—Rü ngëma ore i pemaă nüxű chixuxű, rü guxü i duüxügüçax nixi. ¡Rü ipedaueechá! —nhanagürü.

Àëxgacügü naxcax nadaugü na nhuxâcu Ngechuchuxű jajauxgüxű
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Ju 11.45-53)

14 ¹Rü taxre ga ngunexű nataxu ga na nawa nanguxű ga Judéugüarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangõxgüäxű ga põõu ga ngearü

puxëëruüňaxű. Rü ga paigüarü àëxgacügü rü ngüexëëruûgü ga mugüwa nguxëëtaegüxű rü naxcax nadaugü ga nhuxâcü bexma duüxügüechita Ngechuchuxű na jajauxgüxű rü na jamaxgüäxüçax. ²Jerü nümaxű rü nhanagürügü: —Taxucüruwama nhuxma petagu tajajauxgü, erü duüxügü rü tá tamaă nanuë —nhanagürügü.

**Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu
inaba ga pumara**
(Mt 26.6-13; Ju 12.1-8)

³Rü Ngechuchu rü Betániăwa naxü napatawa ga Chimáu ga rüchaxüneçümaă naxugüäcü. Rü jexguma mechawa natojane, rü jelma ingu ga wüxi ga ngecü ga wüxiweü ga pumara ga paacaxüchixű ga tatanüxüchixű jelma ngecü. Rü ijapojenagu ga jema pumarachixű ga nuta ga mexëchicünaxcax, rü Ngechuchuerugu inaba. ⁴Notürü nhuxre ga jema jelma jexmagüxű rü nanuë naxcax ga jema naxüxű ga jema ngecü, rü nügümaă nhanagürügü: —¡Tüxcüü ngëxma inaxaijaxű i ngëma pumara?

⁵—Rü narümemaă chi nixi i 300 tachinü i díërugu namaă itaxe, rü nhuxmachi ngëma diërumaă nüxű irüngüxëe i ngëma duüxügü i ngearü díëruăgxüxű —nhanagürügü. Rü jemaăcü ngïchiga nidexagü ga jema nge. ⁶Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —¡Ngexrüma! ⁷¡Tüxcüü ngïxű pechixewe! Erü ngëma chamaă naxüxű, rü wüxi i mexü nixi. —Rü ngëma ngearü díëruăgxüxű rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü, rü ngëmaăcü pexü natauxcha na nüxű

perüngűxéexű i ngēguma penaxwaxegu. Notürü i chama rü tăūxütáma guxűgu petanüwa changēxma.⁸—Rü nhaā nge rü inaxü i guxüma i ngēma ngixű tauxchaxű, rü ngēmacax joxni choxű ipumaraxüne naxüpna ichatáxű.⁹—Rü aixcuma pemaā nüxű chixu rü guxű i naānewa i ngextá duūxügü nüxű iixugügüxüwa i ore i maxēxēerü, rü nhaā ngecü chamaā üxű rü tá ta nüxű nixugügü. Rü ngēmaācü tá ngixna nacuaxächie i duūxügü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Juda rü äēxgacügümäā nanamexëe
na nhuxäcü tá na Ngechuchuxű
jajauxgüxüçax**
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Rü Juda Icarioti ga wüxi ga jema 12 ga ngúexütanüxű ixixű, rü Judéugüarü paigüarü äēxgacügütanüwa naxü na namaā jamexéexüçax na nhuxäcü tá na Ngechuchuxű jajauxgüxüçax.¹¹Rü jexguma jemaxü naxinüegu, rü nümagü ga jema äēxgacügü rü nataäegü. Rü dīerü Judana ngixű naxuaxügü. Rü jexgumama inanaxügü ga Juda ga naxçax na nadauxű ga nhuxäcü nüxű na natauxchaxéegüäxű na duūxügüechita Ngechuchuxű jajauxgüxüçax.

**Üpetüchigaaru önawa
nachibü ga Cori**
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Ju 13.21-30;
1 Co 11.23-26)

¹²Rü nawa nangu ga ngunexű ga nagu inaxügüxű ga jema peta ga pōü ga ngearü puxéerüäxű nagu nangōxgüxű. Rü jema nixű ga ngunexű ga nagu carneruxacü naxçax jamaxgüxű ga

Üpetüchigaaru peta. Rü jexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagüie, rü nhanagürügü: —*Ngextá cunaxwaxe na tanamexéexű i õna i Üpetüchigaaru petagu ingőxű?* —nhanagürügü.¹³Rü jexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngúexügü, rü nhanagürü nüxű: —*Ecü, jéa īānewa pex!* Rü ngēxma tá nüxű pejangau i wüxi i jatü i wüxi ja tükű ja dexámaā ääcuxe ngēxma tükű ingexű.¹⁴—Rü nawe perüxi!¹⁵—*Rü jima īpata ja nagu jaxücune i ngēma jatü, rü jima īārū joramaā nüxű peixu, rü nhapegügü nüxű:*

“Torü ngúexéerü nüxű nacuáxchaū na ngexű jiixű i ngēma ucapu i norü ngúexügümäā tá nawa nachibüxű i Üpetüchigaaru önagu”, nhapegügü nüxű!¹⁶—Rü nüma tá pexü nüxű nadauxëe i wüxi i ucapu i taxü i marü meā mexéexű i norü dauxüchiüwa ngēxmaxü.¹⁷Rü ngēma penamexéex i törü õna i Üpetüchigacax ixixű! —nhanagürü nüxű.¹⁸Rü inaxächi ga jema taxre ga ngúexügü, rü īānewa naxi. Rü jexma nüxű inajangaugü ga guxüma jema Ngechuchu namaā nüxű ixixürü. Rü jéma nanamexëe ga õna ga Üpetüchigacax ixixű.¹⁹Rü jexguma marü nachütachaügu, rü ínangu ga Ngechuchu namaā ga jema 12 ga norü ngúexügü.

¹⁸Rü jexguma mechawa ínachibüejane, rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxű:
—Aixcuma pemaā nüxű chixu rü wüxicie ja petanüwa i nhuxma chamaā nuā chibüxe tá tixi ja bexma choxű ijaxuaxüxě
—nhanagürü.¹⁹Rü jexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraäcü nangechaügu. Rü inanaxügüe ga na wüxicigü nüxna icachigüxű, rü

nhanagürügű: —Pa Corix, ¿chama tá chiixű i cuxű íchajaxuaxűxű?
 —nhanagürügű. ²⁰Rü nüma ga Ngechuchu nanangăxű rü nhanagürü nüxű: —Wüxi i pema i 12 tanüwa i daatama poratuwa norü pöö iwaixeeexű, rü ngëma tá nixi i choxu íjaxuaxűxű.
²¹Rü chama i Tupana Nane na duüxűxű chiixű, rü tá chaju ngëma Tupanaärü ore i ümatüxű nüxű ixuxürü. Notürü wüxi i ngechaüxűchi nixi naxcax i ngëma jatü i choxu íjaxuaxűxű. Rü narümemaë chi nixi ga noxtacüma tau chima na nabuxű —nhanagürü. ²²Rü jexguma ínachibüejane, rü Ngechuchu nanajaxu ga pöö. Rü Tupanana moxë naxä, rü inanabüci, rü norü ngúexügűxű najanu. Rü nhanagürü nüxű: —Penajay i nhaä pöö! Rü ngëma rü chaxunechiga nixi —nhanagürü. ²³Rü jemawena nanajaxu ga wüxi ga copu ga wiümaä ãäcxü. Rü jexgumarü i ta Tupanana moxë naxcax naxăxira, rü nhuxmachi norü ngúexügüna nanaxä. Rü guxüma nawa naxaxegü. ²⁴Rü nhanagürü nüxű: —Daa wiü ja chaugü i muxüma i duüxügicax ibacüchiga nixi. Rü jimawa Tupana meäma nanangoxëe na aixcuma jiixű i norü uneta. ²⁵Rü aixcuma pemaä nüxű chixu rü tăüxtáma wena chajaxaxü ja daa wiü nhuxmatáta Tupana ãëxgacü iíxixűwa wiü ja ngexwacaxűci chajaxaüx —nhanagürü.

Ngechuchu nüxű nixu na
 Pedru rü tá nügü ijacúxű na
 norü ngúexü jiixű
 (Mt 26.30-35; Lc 22.31-34;
 Ju 13.36-38)

²⁶RÜ nhuxmachi nawijaegü nhuxre ga Tupanaärü wijaegu. Rü jemawena rü

Oriwéranecuarü Maxpúnewa naxi. ²⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Guxâma i pema rü tá choxu ípetaxgű. Erü ngëmaäcü nüxű nixu i Tupanaärü ore i ümatüxű i nhaxű:
 “Tá chajamax ja carneruarü daruu, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”, nhaxű. ²⁸—Notürü ngëxguma marü juwa ícharüdaxguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréaanewa chaxü —nhanagürü. ²⁹Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü nüxű: —Woo guxüma i togü cuxü ítaxgu, rü chama rü tăüxtáma cuxü íchatax —nhanagürü. ³⁰Rü Ngechuchu nanangăxű rü nhanagürü nüxű: —Aixcuma cumaä nüxű chixu rü nhamatama i chütaxügu rü naxüpa na taxreepxüxcünajacaxü i ota, rü tamaëxpüxcüna tá cugü icuicux na chorü duüxű cuiixű —nhanagürü.
³¹Notürü nüma ga Pedru rü nhanagürüama: —Woo wüxigu cumaä chajuxgu, rü tăüxtáma chaugü ichicux na curü duüxű chiixű —nhanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta jema nhanagürügű.

**Ngechuchu rü Jechemaníwa
 najajumuxë**
 (Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³²Rü jemawena rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü nawa naxi ga wüxi ga nachica ga Jechemanigü ãëgaxű. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Nuã perütogü joxni paxa jéa chajajumuxë! —nhanagürü. ³³Rü nhuxmachi ínajagagü ga Pedru, rü Tiagu, rü Juáu. Rü naxcax inaxügi ga na poraäcü nangechaüxű rü naxixachiäexű. ³⁴Rü

jexguma rü nhanagürü nüxü: —Poraäcü changechaü, rü nagu charüxinü na ngämamaä tá chajuxü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü ipedaue! —nhanagürü. ³⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü jéaxüra naxü. Rü nhaxtüanegu nanangücuchi. Rü Tupanana naxcax naca na nawa ímanguxuchixüçax ga jema ngúxü ga jexguma chi Tupanaäru ngúchaü jixigü. ³⁶Rü norü jumuxëwa rü nhanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxcax rü guxüma natauxcha. ¡Rü nüxna choxü ímanguxuchixëe i nhaä ngúxü i tá choxü üpetüxü! Notürü chanaxwaxe i cunaxü i cuxrütama ngúchaü rü tama i choxrü —nhanagürü. ³⁷Rü nhuxmachi nataegu ga norü ngúexügü íjexmagüxüwa. Rü nüxü inajangau ga na ínapeexü. Rü nhanagürü Pedruxü: — Pa Chimáüx, ¿ícupe? ¿Tama exna namaä cupora na icudauxü, rü bai i wüxi i ngora? ³⁸—¡Rü ipedaue, rü Tupanana naxcax peça na pexü nangüxexüçax na tama choxü ípetáxüçax i ngéxguma tacü rü guxchaxü pexü üpetügü! Erü aixcumá peäewa rü ípememare, notürü pexene nixi i ngëma turaxü —nhanagürü. ³⁹Rü wenaxärü ínixü, rü noxirirüttama najajumuxë. ⁴⁰Rü jexguma wenaxärü norü ngúexügüçax nataegugu, rü nüxü inajangau ga na wenaxärü ínapeexü, jerü poraäcü najaxtaexüchi. Rü jemacax ga nümagü rü tama nüxü nacuaxgü ga na tacümaä tá nangäxügäxü. ⁴¹Rü norü tamaëxpüjxcüna wenaxärü norü ngúexügüçax nataegu, rü nhanagürü nüxü: —¿Nhuxma rü ta exna ípepeeama rü iperüngüëama? ¡Rü marütama! Erü chama i Tupana Nane na duüxüxü

chiixü rü marü nawa nangu i ngora na choxü na jajauxgüxü rü nüxna na choxü namugüxüçax i duüxügü i chixexü i pecaduägxüxü. ⁴²—¡Rü ipechigü, rü ngíxä ítixi! Erü marü nhamama nixi i ngëma choxü íjaxuaxüxü —nhanagürü.

Ngechuchuxü nijauxgü

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Ju 18.2-11)

⁴³Rü jexguma íjadexajane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Juda ga norü ngúexüchirex ixixü. Rü nawe narüxi ga muxüma ga duüxügü ga taramäa rü naîmaä ixäxnexü. Rü jema nixi ga duüxügü ga jéma namugüxü ga paigüarü äêxgacügü rü ngúexëerüügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü togü ga äêxgacügü ga jaguâxgü. ⁴⁴Rü Juda ga ínaxuaxüxü rü marü jema duüxügümaä nanamexëe, rü nhanagürü:

“Ngëma nüxü chawäxixü nixi i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixi i pejauxgüxü rü meä pejanäïcüma pejagagüxü” —nhanagürü. ⁴⁵Rü jemaäcü Ngechuchucax nixü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexëerüüx —nhanagürü. Rü nhuxmachi nanawäxi. ⁴⁶Rü jexgumatama Ngechuchuxü nijauxgü. ⁴⁷Notürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawëxechi ga norü tara, rü jemamaä paigüarü äêxgacüarü duüxüxü ínadaechinü. ⁴⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema duüxügüna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naixmenäxägümaä chauxcax nuä pexi na choxü pejarüjauxgüxüçax nhama wüxi i ngítaxáxü chiixüruü? ⁴⁹—Rü guxü ga ngunexügü rü petanüwa chajexma ga jexguma tupauca ga taxünnewa changuxëëtaegu, rü taguma

choxū pejauxgü. Notürü nhaā nhuxma ngupetüxū, rü nangupetü na janguxūcax i Tupanaārū ore i ümatüxū —nhanagürü. ⁵⁰Rü jexguma ga guxüma ga norü ngúexügü rü nüxna nibuxmū. Rü nüxicatama jéma nanataxgü ga Ngechuchu. ⁵¹Notürü wüxi ga ngextüxüçü ga düxruümaāxīca nügü nuquecü nawe nixüchigü. Rü jema duüxügü rü najajauxgü. ⁵²Notürü nüma rü nüxü ningex ga jema düxruü, rü jemaācü ngexchiruācüma ninha.

Ãëxgacügütanüpexewa

Ngechuchuxū nagagü

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71;
Ju 18.12-14, 19-24)

⁵³Rü jexguma ga jema duüxügü rü paigüarü ãëxgacüpexewa nanagagü ga Ngechuchu. Rü jéma nangutaquexegü ga guxüma ga togü ga paigü ga ãëxgacügü ixígüxü, rü ngúexëerüügü ga mugüwa nguxëetaegüxü, rü jema togü ga ãëxgacügü ga jaguäxgü. ⁵⁴Notürü ga Pedru rü jaxügu nawe nixächigü nhuxmata guma paigüarü ãëxgacüpataqxtüwa nangu. Rü purichíagü ga tupauca ga taxüneärü daruügümää jéma īqxtüwa narüto. Rü nügü jéma nanaixü üxüxtüawa. ⁵⁵Rü jema paigüarü ãëxgacügü rü guxüma ga jema togü ga ãëxgacügü ga itaxü rü naxcax nadaugü ga nhuxäcü Ngechuchuxū na íanaxuaxügüxü rü na jamaxgüäxüçax. Notürü taxucüriwa nüxü inajangaugü ga tacüçax tá na jamaxgüäxü. ⁵⁶Jerü woo muxüma ga duüxügü rü nüxü nixugüe ga doramare ga nachiga, notürü nügütanüwbatama rü tama nawüxigu ga norü ore. ⁵⁷⁻⁵⁸Rü

nhuxre ga togü inachigü rü nüxü nixugüe ga doramare ga Ngechuchuchiga. Rü nhanagürü: —Toma nüxü taxmüe ga na nhaxü:

“Tá chanangutaxüxëe ja daa tupauca ja taxüne ja duüxügü üxüne. Rü tamaëxpüx i ngunexügu tá chanaxü ja nái ja tama duüxügü üxüne”, nhaxü —nhanagürü. ⁵⁹Notürü woo jema oremaā, rü tama nawüxiguéga ga norü ore. ⁶⁰Rü jexguma ga guma paigüarü ãëxgacü rü guxüpexewa inachi. Rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —¿Exna taxuxümaāma cunangäxü i nhuxmax? ¿Rü tacü nixí i ngëma nüxü jaxugüxü i cuchiga? —nhanagürü.

⁶¹Notürü ga Ngechuchu rü nangeaxmare, rü taxuxümaāma nanangäxü. Rü jemacax ga nüma ga paigüarü ãëxgacü rü wenaxärü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Rü cuma cuiixü ja Cristu ja Tupana ja meciü Nane? —nhanagürü. ⁶²Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Ngü. Ngëma nüxü cuixuxü chixí. Rü tá choxü pedaugü i ngëxguma Tupana ja poracüarü tügïneçiwawa charütoxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxärü nüma chaxüxgu —nhanagürü. ⁶³Rü jexguma ga guma paigüarü ãëxgacü rü norü numaā nügüchirugu nagaugü. Rü nhanagürü: —¿Tüxcüü marü tanaxwaxe i to i duüxü i nüxü ixugüxü i nachiga? ⁶⁴—Rü pematama marü nüxü pexinüe na nhuxäcü Tupanamaā naguxchigaxü. ¿Rü nhuxü nhapegüxü i nhuxmax? —nhanagürü. Rü guxüma wüxigu narüxinüe rü: —Aixcuma nixí na chixexü naxüxü rü namexü na najuxü —nhanagürü. ⁶⁵Rü nhuxre ga

nümagü rü inanaxügie ga nüxna na naçuaixgüexű. Rü nanatüketügi rü nhuxmachi nüxű nidagügi nhaxümaă: —jNüxű nacuqx na texé cuxű idagüxű! —nhanagürügi. Rü jema tupauca ga taxüneärü daruügi ga purichíagi rü naapechametügi.

**Pedru inajacux na
Ngechuchuxű nacuáxű**
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62;
Ju 18.15-18, 25-29)

“⁶⁶Rü joxni ga Pedru rü nhaxtiwa äëxgacüpataqxtüwa najexma. Rü jexgumajane jáma ingu ga wüxi ga pacü ga guma äëxgacüarı duüxű ixicü. ⁶⁷Rü jexguma Pedruxű nadaxgu ga jáma üxüxtawa nügi na nanaixüxű, rü meä nüxű idawenü, rü ngigürügi nüxű: —Cuma rü ta namüci cuixi i ngëma Ngechchu i Nacharétucüäx —ngigürügi. ⁶⁸Notürü ga Pedru rü nügi inicux na Ngechuchuarü duüxű jiixű, rü nhanagürü: —Chama rü tama nüxű chacuqx ja jima. Rü tama nüxű chacuqx i tacüchiga nixi i ngëma nüxű cuixuxű —nhanagürü. Rü jexguma ga nüma rü ipataqxtüarı dükötüwa naxü. Rü jexgumatama nica ga ota. ⁶⁹Notürü ga jema pacü rü wenaxärü Pedruxű idau, rü inaxügi ga jema togümaä nüxű na jaxuxű, rü ngigürügi: —Nhaä rü wüxi i natanüxű nixi —ngigürügi. ⁷⁰Notürü nüma ga Pedru rü wena nügi inicux. Rü jixcamaxüra rü jema duüxügi ga jáma jexmagüxű rü wenaxärü nhanagürügi nüxű: —Aixcuma nixi na cuma rü ta ngëma Ngechuchutanüxű na cuiixű, erü wüxi i Gariréaanecüäx cuixi —nhanagürügi.

⁷¹Rü jexguma ga Pedru rü poraäcü nügi inicux, rü nhanagürü nüxű: —Rü aixcuma tama nüxű chacuqx i ngëma jatü i nachiga peidexagüxű. Rü ngëguma doraxű chixuxgu rü jcü Tupana choxű pocux! —nhanagürü. ⁷²Rü jexgumatama norü taxreexpüxcüna nica ga ota. Rü jexguma ga Pedru rü nüxna nacuqxächi ga jema ore ga üpaacü Ngechuchu namaă nüxű ixuxű ga nhaxű:

“Rü naxüpa na taxreexpüxcüna ota içaxű, rü cuma rü tá tamaëxpüxcüna cugü cuicux na chorü duüxű cuiixű”, nhaxű. Rü jexguma ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

**Piratupexewa najexma
ga Ngechuchu**
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5;
Ju 18.28-38)

15 ¹Rü jexguma jangunegu, rü nangutaquqexegü ga äëxgacügi ga taxügi ga paigüarı äëxgacügi rü äëxgacügi ga jaguäxgi rü ngüexëerüügi ga mugüwa nguxëetaegüxű rü guxüma ga togü ga jema äëxgacügitänüwa ügütüxű. Rü Ngechuchuxű janaiixgüchacüüäcüma äëxgacü ga Piratuxüttawa nanagagü. ²Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü nhanagürü: —¿Cuma cuiixű i Judéugiüarı äëxgacü ja tacü? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxű, rü nhanagürü: —Ngü, jima nüxű cuixucü chixi —nhanagürü. ³⁻⁴Notürü jema paigüarı äëxgacügi rü poraäcü ínanaxuaxügüama, rü jemacax ga Piratu rü wenaxärü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —¿Exna

taxuxūmaāma cunangāxū? ¡Dūcax i nhuxre i cuchiga i nüxū jaxugüexū! —nhanagürü. ⁵Notürü ga Ngechuchu rü taxuxūmaāma nanangāxū. Rü jemacax ga Piratu rü poraācū nābaixāchiā.

**Piratu rü Ngechuchumaā
nanaxuegu na najuxūcax**
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25;
Ju 18.38-19.16)

⁶Rü gucū ga taunecüga ga jexguma jema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ínananguxuchixēexū ga wüxi ga pocuxū ga duūxūgū naxcax ícagüxū, jerü jema nixī ga nacüma. ⁷Rü wüxi ga jatü ga Barabágu aēgaxū, rü pocupataāgu napocu wüxigu namaā ga togü ga natamüxū ga māētagüxū ga jexguma aēxgacüxū ínataxüchigüchaūgu. ⁸Rü jema duūxūgū rü jéma Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxüge ga Piratuna na nacagüexū na naxcax jangéaxūcax ga wüxi ga pocuxū aixrūgumarüü. ⁹Rü Piratu nanangāxū, rü nhanagürü: —¿Penaxwaxexū na pexcax chajangéxū ja jima Ngechuchu ja duūxūgū Judéugüarı aēxgacümaā naxugüäcū? —nhanagürü. ¹⁰Rü jema nhanagürü ga Piratu jerü nüxū nacuax ga na jema paigüarı aēxgacügū rü na jaxauxächiexücax jiixū ga Ngechuchu nüxna jamugüäxū. ¹¹Notürü ga jema paigüarı aēxgacügū rü duūxūgüxū namugü ga na tagaācū naxcax ínacagüxū ga na Barabáxū jangéaxūcax. ¹²Rü jexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Rü taciū nixī i penaxwaxexū na chanaxüxū namaā ja jima Judéugüarı Aēxgacügū pexüégacü? —nhanagürü. ¹³Rü nümagü ga duūxūgū rü tagaācū nanangāxügū, rü nhanagürügi:

—¡Curuchawa japota! —nhanagürügi.

¹⁴Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü nüxū: —¿Notürü tacü rü chixexū naxü?

—nhanagürü. Notürü ga nümagü rü wenaxärü tagaācū nhanagürügi:

—¡Curuchawa japota! —nhanagürügi.

¹⁵Rü jexguma ga Piratu rü Barabáxū ínanguxuchixēe, jerü duūxūgüxū nataäexēchaū. Rü jexguma churaragüxū Ngechuchuxū nāquaixēēguwena ga Piratu, rü nhuxmachi nüxna nanamu na curuchawa janapotagüäxūcax. ¹⁶Rü jexguma ga nümagü ga churaragü rü aēxgacüpataaxtuwa nanagagü. Rü jéma nanangutaquexexē ga guxūma ga namüçügi ga churaragü. ¹⁷Rü nhuxmachi ga jema churaragü rü wüxi ga máxū ga daucharaxū ga naxchirugu najacuxēēgi. Rü naēruwa najangaxcuchigü ga wüxi ga ngaxcuerü ga chuchuxūwa naxügüxū. ¹⁸Rü jemawena inanaxüge na tagaācū nhagüxū: —¡Namaxū ja Judéugüarı aēxgacü! —nhagüxū. ¹⁹Rü wüxi ga naixmenaxāmaā naēruwa nanaquaixcagü, rü nüxna nacuaxgiie. Rü napexegu nacaxápüxügū rü nüxū nicuaxüügüneta. ²⁰Rü jexguma jemaācū nagu jadauxcüraxügüguwena, rü ínanacuxuchigü ga jema naxchiru ga daucharaxū. Rü wenaxärü naxchirugutama najacuxēēgi. Rü nhuxmachi ínanagaxüchigü na curuchawa janapotagüäxūcax.

Ngechuchuxū curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43;

Ju 19.17-27)

²¹Rü jéma naxüpüti ga wüxi ga jatü ga Chireneçüäx ga Chimáugu aēgacü ga Arejádre rü Rufu nanatü ixicü ga

nañnewa ne ūcü. Rü jexguma jéma naxüpétugu rü jema churaragü rü guma jatüxü ngíxü iningexéegü ga Ngechuchuarü curucha. ²²Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu aëgaxü. Rü jema naéga rü: Duúxéeruchinaxächitañ, nhaxüchiga nixí. ²³Rü nünxna nanaxágü ga wüxi ga miramaä aëfűcü. Notürü nüma ga Ngechuchu rü tama najaxaxü. ²⁴Rü jemawena curuchawa najapotagü. Rü nümagü ga churaragü rü wüxi ga diéru ngíxü nanhanagüga na jemawa nüxü nacuaxgüxüçax na nhuxäcü tá nügümäa jatojeaxüçax ga Ngechuchuchiru, rü tacü tá na jangexü ga wüxicigü. ²⁵Rü meäma 9 arü ngoragu ga paxmama nixí ga curuchawa japotagüxü. ²⁶Rü jéma najapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga aëgatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçax curuchawa na japotagüxü. Rü jema naéga ga mürapewagu üxü, rü nhanagürü: “Judéugüarü Aëxgacü”, nhanagürü. ²⁷Rü naxrüü curuchawa najapotagü ga taxre ga máëtagüxü rü wüxi ga norü tögüneciüwawa rü to ga norü ɬoxwecüwawa. ²⁸Rü jemaäcü ningü ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga nhaxü:

“Ngëma chixexü ügüxütanüwaama natax”,
nhaxü. ²⁹⁻³⁰Rü jema duúxügü ga jéma chopetüxü, rü Ngechuchumaä naguxchigagü, rü nanexäerugüäcüma nhanagürü: —Düçax! Cuma cunangutaüxééga ja tupauca ja taxüne, rü tamaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxééega. ¡Ecü! ¡Cugütama namaxéé i nhuxmax, rü írrixü i curuchawa! —nhanagürü: ³¹Rü

jexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüarü aëxgacü, rü ngúexéerüüga ore ga mugüwa nguxéetaegüxü. Rü nhanagürü: —Nüma rü togüxü namaxéé, notürü taxucürwama nügütama namaxéé. ³²—Nhuxma rü ínaxix i curuchawa i ngëma Cristu i Iraeanecüäxärü Aëxgacü na nüxü idaugüxüçax rü nüxü jaxögxüçax! —nhanagürü. Rü woo ga jema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaä naguxchigagü.

Naju ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49;
Ju 19.28-30)

³³Rü jexguma tocuchiwa nanguxgu, rü guxü ga nañnewa naxéane nhuxmata jáuanecü tamaëxpüxarü ngorawa nangu. ³⁴Rü jematama ngoragu rü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —Eríx, Eríx, ¿damá zabátani? —nhanagürü. Rü ngëma rü nhaxüchiga nixí: “Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax ¿tüxcüü choxü nuã cutax?” nhaxüchiga nixí. ³⁵Rü nümaxü ga duúxügü ga jéma jexmagüxü, rü nüxü naxníüe rü nhanagürügü:

—Düçax, nüxü pexñüe! Nuxcumäcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríacax naca —nhanagürügü. ³⁶Rü jexguma rü wüxi ga jema duúxügü ga jéma jexmagüxü, rü inanhaächi rü wüxi ga tüaxmü niwaixéé namaä ga wüxi ga marü ngúchiqüxüchicü. Rü wüxi ga dexnewa najanaix, rü nhuxmachi Ngechuchuaxgu nanawex na nüxü natuxuxüçax. Rü jema togüxü nhanagürügü: —Jixrüma! ¡Nígxä rü

itarüdaunü ngoxita Ería nuā ū na curuchawa ínaxíxéēäxüçax!
 —nhanagürüyü. ³⁷Notürü nüma ga Ngechuchu rü tagaäcü aita naxü, rü nhuxmachi naju. ³⁸Rü jexguma ga tupauca ga taxüneärü tijemachiäxü rü taxregu narügaute. Rü dauxüwa inaxügü ga na nagautexü rü nhuxmata nhaxtüwa nangu. ³⁹Rü guma churaragüarü äëxgacü ga Romacüäx ga Ngechuchupexewa jexmacü, rü jexguma nüxü nadaxgu ga na najuxü, rü nhanagürü: —Aixcumá nixí ja daa jatü i Tupana Nane na jiixü —nhanagürü.
⁴⁰Rü ijexmagü ta ga nhuxre ga ngecügü ga jáma jaxüwa nüxü rüdaunüçü. Rü jematanüwa ijexmagü ga María ga Magadácüäx, rü Charumé, rü María ga Juche rü Tiagu ga rübumaëcü naë. ⁴¹Rü jema ngecügü ijixí ga Ngechuchuxü iixümüçögüçü rü nüxü rüngüxéëgüçü ga jexguma Gariréaanewa najexmagu. Rü jexgumarüü ta jáma ijexmagü ga mucüma ga naígü ga ngecügü ga Ngechuchuwe rüxicü ga jexguma Jerucharéüwa naxüxgu.

**Ngechuchu rü naxmaxügu
 najanaxücuchigü**
*(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56;
 Ju 19.38-42)*

⁴²⁻⁴³Rü jexguma marü nachütachaügu ga jema ngunexü ga Judéugü nagu nügü imexëëgüxü naxçax ga ngüxchigaarü ngunexü, rü noxtacüma Piratuxütawa naxü ga Juche ga Arimatéacüäx. Rü nüma ga guma Juche rü Judéugüarü äëxgacügü ga tacütanüwa naxü, rü wüxi ga äëxgacü ga poraäcü nüxü nangechaügüçü nixí. Rü nüma rü ta

ínananguxëe na Tupana norü äëxgacü jiixüçax. Rü Piratuxütawa naxcax ínajaca ga Ngechuchuxüne. ⁴⁴Rü nabäixaichiäe ga Piratu ga marü na najuxü. Rü jemacax norü churaragüarü äëxgacüçax nangema na nünxü naçaxüçax na nhuxgumama jiixü ga marü na najuxü. ⁴⁵Rü jexguma norü churaragüarü äëxgacü namaä nüxü ixuxgu ga marü na najuxü, rü nüma ga Piratu rü Juchena nanaxä ga naxüne. ⁴⁶Rü jexguma ga Juche rü naxcax nataxe ga wüxi ga naxchápenüü ga mexéchixü. Rü curuchawa nanajaxu ga Ngechuchuxüne, rü jema naxchápenüümaä nananuque. Rü wüxi ga maxpüne ga nutanaxcaxgu üpaacü jacaxmaügüxü ga naxmaxügi najanaxücuchi. Rü nhuxmachi wüxi ga nuta ga tacümaä nanangüxtaü. ⁴⁷Rü María ga Magadácüäx rü María ga Juche naë rü nüxü irüdaunü ga ngexta na janaxücuchigüäxü.

Wenaxärü namaxü ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Ju 20.1-10)

16 ¹Rü chawüruarü ngunexüguwena, rü María ga Magadácüäx, rü Charumé, rü María ga Tiagu naë naxçax itaxegü ga pumara na namaä nachäaxüçax ga Ngechuchuxüne. ²Rü paxmamaxüchi ga noxri üäxcü ijarügoxgu ga jüxüarü ngunexügu, rü jema ngecügü rü iijadaugü ga jema naxmaxü ga nagu janaxücuchigüäxüwa. ³Rü ngígü ngígürögügü: —¿Texé tá taxcax ítanaxügachi ja jima nuta ja namaä nangüxtaü? —ngígürögügü. ⁴Notürü jexguma meäma nüxü nadaunügu, rü nüxü idaugü ga marü na

íanaxügachixű ga guma nuta ga tacü ga namaă nangüxtaăcü ga jema naxmaxű. ⁵Rü jexguma nagu nadaugügu ga jema naxmaxű, rü nüxű idaugü ga wüxi ga ngeextüxücü ga măxchiruxű ga cömüchiruxű ga jáma naxmaxăărü tügünecuwawa rütoxű. Rü poraăcü iþaixâchiăēgü ga jema ngecügü. ⁶Notürü nüma rü nhanagürü ngîxű: —;Tâu i peþaixâchiexű! Pema rü naxcăx pedaugü ja Ngechuchu ja Nacharétucăăx ga guma curuchawa japotagüăcü. Marü wena namaxű, rü nataxuma i nuă. ;Düçax, meă nüxű pedăx i nhaă nachica ga nagu naxlügăxű! ⁷—;Rü paxa ípeixi rü Pedrumaă rü ngëma togü i ngúexügumaă nüxű pejarüxugüe, rü nhapegügü nüxű:

“Nüma ja Ngechuchu rü marü nüxira pexüpa Gariréaanewa naxű. Rü ngëma tá nüxű pejadaugü ngëma pemaă nüxű jaxuxürüü”, nhapegügü nüxű!
—nhanagürü. ⁸Rü jexguma ga jema ngecügü rü nüxna íijabuxmü ga jema naxmaxű, jerü ngîrü muăemaaă poraăcü ijaduruxe. Rü taxuéamaă nüxű ijaxugügü, jerü poraăcü imuăe.

**Ngechuchu rü ngîxcăx nangox ga
María ga Magadácăăx**
(Ju 20.11-18)

⁹Rü jexguma Ngechuchu juwa írudaxguwena ga noxri jangunegu ga jüxuarü ngunexügu, rü ngîxcăxira nangox ga María ga Magadácăăx ga ngîwa ínawoxăăcü ga 7 ga ngoxogü. ¹⁰Rü ngîma rü íifaxü, rü namaă nüxű ijariuxu ga jema Ngechuchumücgü ga íngechaăguxű rü íauxexű. ¹¹Notürü ga

nümagü rü tama najaxögüchaă ga jexguma nüxű naxînięgu ga na namaxăxű ga Ngechuchu rü na nüxű nadauxű ga ngîmax.

**Ngechuchu rü taxre ga norü
ngúexügücax nangox**
(Lc 24.13-35)

¹²Rü jemawena ga Ngechuchu rü tőcü nangox naxcăx ga taxre ga norü ngúexügü ga jexguma nama ga naănewaama nadaxăgu naxîxgu. ¹³Rü nümagü rü nawoegu, rü jema togü ga ngúexügumaă nüxű najarüxugü. Notürü jemagüaxű rü ta tama najaxögü.

**Ngechuchu nanamu ga
norü ngúexügü**
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49;
Ju 20.19-23)

¹⁴Rü jemawena ga Ngechuchu rü naxcăx nangox ga jema 11 ga norü ngúexügü ga jexguma mechawa ínachibuejane. Rü najangagü naxcăx ga tama aixcumá na jaxögăxű rü tama na inaxînięxű. Jerü ga nümagü rü tama nüxű najaxögüchaă ga jema nüxű daugăxű ga marü wena na namaxăxű.
¹⁵Rü nhanagürü nüxű: —;Guxű i naănewa pexi rü guxű i duăxügumaă nüxű pejarüxi ore i mexű! ¹⁶—Rü jíxema jaxۆxë rü sbaiexe rü tá tüxű nangëxma i maxű i taguma gûxű.

Notürü jíxema tama jaxۆxë rü tá tapocu. ¹⁷—Rü nhaă tá nixi i cuăxrüňü i nawá nüxű icuăxű i ngëma jaxögüxű. Rü chauégagu tá ínanawoxű i ngoxogü. Rü ngexwacaxăxű i nagagüwa tá nidexagü. ¹⁸—Rü naxmexmaă tá nüxű najaiauxăchi i áxtapegü. Rü ngëxguma

jaxaxgüägu i tacü i nawa ijuxű, rü tãxütáma nanachixexëe. Rü tá tûxű ningögüü ja idaaweeexe rü tá tûmacaq nitaanegü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü dauxüguxű ga
naänewa naxű**
(Lc 24.50-53)

¹⁹Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü jexguma norü ngúexügumaä jadexaguwena, rü Tupana rü

dauxüguxű ga naänewa nanaga. Rü Tupanaärü tügüneçwawa najarüto.
²⁰Rü nümagü ga norü ngúexügü rü inaxiächi na guxuwama nüxű janaxugüexű ga ore i mexű. Rü nüma ga Cori rü nüxű narüngüxëe, rü nanangoxëe na aixcuma jiixű ga jema ore, jerü wüxigu namaä napuracü na naxügüäxűçax ga mexű ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüguxű.

ORE I MEXǕ GA LUCA ÜMATÜXǕ

Norü ügü i ore ga Ngechuchuchiga

1 ¹⁻²Pa Mecü Pa Teóquirux, najexma ga tacü ga totanüwa ngupetüxǖ. Rü muxǖma ga duüxǖgü rü marü nanaxümatügü ga jemachiga, jexgumarǖ ga tomaä nüxǖ na jaxugüexǖrǖ ga jema duüxǖgü ga noxriarü ügigungama Ngechuchuxǖ daugüxǖ rü nüxǖ rüngüxéegüxǖ ga norü orearü uchigawa. ³⁻⁴Rü ngémacax, Pa Teóquirux, rü chama rü ta meäma naxcax íchaca ga nachiga ga guxǖma ga jema Ngechuchu üxǖ. Rü nhuxma rü chauxcax rü name na meäma cuxcax chanaxümatüxǖ i ngéma na meäma nüxǖ cucusǖcax na aixcuma jiñxǖ ga jema ore ga marüchirex cuxǖ nanguxéegüxǖ ga togǖ.

Tupanaärü orearü ngeruǖ ga
dauxǖcǖx̄ nanaxunagü ga Juá̄ga
baiǖxéeruǖärü buxchiga

⁵Rü jexguma Erudi äëxgacü ixixgu ga Judéaanewa, rü jáma najexma ga wüxi ga Judéugüärǖ pai ga Zácaríagu äëgacü. Rü pai ga Ará̄ütaa ga Abíatanüxǖ nixǖ ga nümax. Rü namaxéga rü Isabéu nixǖ. Rü tüma rü ta pai ga Ará̄ütanüxǖ tixǖ. ⁶Rü nüma ga Zácaríagu rü namax ga

Isabéu rü meäma Tupanapexewa, namaxë rü aixcuma naga naxinǖ ga norü mugü. Rü jemaäcü taxucürüwa texé chixri nachiga tidexagü. ⁷Notürü nangexacügü jerü namax rü ingexacü. Rü nhuxmachi ga nümagü rü marü jaguäxgü nixǖgü. ⁸Rü wüxi ga ngunexǖgü rü jema paigüticumü ga Zácaríaya natanüwa üxǖgu nangu na tupauca ga taxǖnewa Tupanaärü puracü naxügiüçax. ⁹Rü jema paigü rü nacüma nixǖ ga nüxǖ na naxunetagüxǖ ga wüxi ga natanüxǖ na tupaucaarü aixepegu naxüciuxüçax rü jáma Tupanacax na jaguäxüçax ga pumara ga paacaxǖ. Rü jema ngunexǖgü rü Zácaríagu nangu na tupaucaarü aixepegu naxüciuxüçax na jáma jaguäxüçax ga pumara. ¹⁰Rü jema pumara íjagujane rü guxǖma ga duüxǖgü ga düxétüwa jexmagüxǖ rü ínajumuxéegü. ¹¹Rü ngürtüächi Zácaríacax nangox ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruǖ ga dauxǖcǖx̄. Rü jema nachica ga pumara nawa jagugüüxǖärü tügenecüwagu nachi. ¹²Rü jexguma Zácaríagu nüxǖ daxgu ga jema Tupanaärü orearü ngeruǖ ga dauxǖcǖx̄, rü poraäcü naþaixächiäe, rü poraäcü namuǖ.

¹³Notürü jema dauxūcūq̄ax ga Tupanaärü orearü ngeruü rü nhanagürü nüxü: —Pa Zácaríax, jtäü i cumuüxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxinü i curü jumuxë. Rü cuxmax i Isabéu rü cuxü tá ixäxäcü, rü Juäumaa tá cunaxüega. ¹⁴—Rü cuma rü tá poraäcü cutaäexüchi i ngëgxuma nabuxgu. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá ta nataäegüxüchi. ¹⁵—Erü jima cune rü Tupanapexewa rü tá wüxi ja mexéchicü nixi. Rü täüxütmá wüü najaxaxü, rü taxuüma to i tacü rü ngúchixáxü tá nixaxü. Rü taüta nabujane rü Tupanaäe i Üünexü rü tá nüxna nangu. ¹⁶—Rü nüma tá muxüma i Judéugüxü narüngüxëe na norü Cori ja Tupanacax nawoegüxüçax. ¹⁷—Rü nüma ja Juäü rü tá Cori ja Cristupexegu nixü. Rü nuxcümaäcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eríaruü tá nixi erü tá nüxü nangëxma i Tupanaäe i poraxü. Rü ngëmaäcü tá nüxü narüngüxëe i papagü na naxäcügüxü nangechaüxü, rü ngëma tama Tupanaga ñüüechaüxü rü na aixcumá inaxinüexüçax. Rü ngëmaäcü tá duüxügüxü ínamexëe naxcax ja Cori ja Cristu —nhanagürü ga jema dauxūcūq̄ax. ¹⁸Rü Zácaríax rü jema dauxūcūq̄axna naca, rü nhanagürü: —¿Nhuxäcü tá nixi i ngëma na naxäxäcüxü i chaxmax? Erü marü chajaxüchi i chamax rü ngima rü ta marü ija —nhanagürü. ¹⁹Rü Zácaríaxü nangäxü ga jema dauxūcūq̄ax, rü nhanagürü: —Chama nixi i Gabréu i Tupanaärü puracü chaxüxü. Rü nüma núma choxü namu na cumaä nüxü na chixuxüçax i nhaä ore i mexü. ²⁰—Notürü nhuxma i cuma rü tama choxü cujaxö i ngëma ore i cumaä nüxü

chixuxü. Rü ngëmacax i nhuxma rü tá cungega nhuxmatáta nabu i ngëma cune. Notürü ngëma cumaä nüxü chixuxü, rü aixcuma tá ningu nagu i ngëma ngunexü i Tupana ixunetaxü —nhanagürü. ²¹Rü joxni ga duüxügü rü tupaucaaru düxétuwa Zácaríaxü nananguxëegü. Rü nügüna nacagüe ga tacüçax na tama paxa jáma ímaxüxü. ²²Rü jexguma Zácaríax tupaucawa íxüüxgu, rü taxucürüwa duüxügümäa nidexa, jerü nangega. Rü nümagü ga duüxügü rü nüxü nicuqxächitanü ga tacüxü na nadauxü ga Zácaríax ga tupaucaaru aixepena. Rü Zácaríax rü naxmexmaä duüxügüxü nüxü nacuqxäe ga tacü nüxü na üpetüxü, jerü nangega. ²³Rü jexguma Zácaríax naguxëegü ga na naxüäxü ga Tupanaärü puracü ga tupauca ga taxünewa, rü wenaxäru napatacax nataegu. ²⁴Rü jemawena rü Zácaríax namax ga Isabéu rü ixäxäcü. Rü ngipatagu irüxäüücha, rü wüximeëxpüüx ga tawemacü taguma düxétuwa ixü. ²⁵Rü ngíxícatama ngígürugi: —Cori ja Tupana rü poraäcü choxü narüngüxëe. Rü nhuxma rü marü täüxütmá chixri chauchiga nidexagü i duüxügü naxcax na changexacüxü —ngígürügü.

Wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü
ga dauxūcūq̄ax nüxü nixu ga
Ngechuchuarü buxchiga

²⁶Rü 6 ga tawemacü marü ngíxü mexgu ga Isabéu ga jema na naxäxäcüxü, rü Gariréaanewa jexmane ga ïäne ga Nacharétuwa Tupana nanamu ga norü orearü ngeruü ga Gabréu. ²⁷Rü ngíxütawa naxü ga wüxi ga pacü ga taguma jatü ngimaä maxü. ²⁸

Rü María nixí ga ngíega. Rü ngíma rü ixátechaü namaä ga wüxi ga jatü ga Juchegu äégacü. Rü núma ga Juche rü nuxcumaxüüga äëxgacü ga Dawítanüü nixí. ²⁸Rü jema nachica ga María nawa jexmaxüüga naxücu ga Gabriéu, rü nhanagürü ngíxü:

—Nuxmaë Pa Maríax. Tupana rü poraäcü cumaä nataäe. Rü Cori ja Tupana rü cuxütawa nangëxma, rü guxü i ngexügüüarü jexera marü cuxü narüngüüxé —nhanagürü. ²⁹Notürü jexguma María nüxü daxgu ga jema dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü namaä ibaixächiäe ga jema norü ore ga ngímaä nüxü jaxuxü. Rü ngígiüäewa nagu irüxüü ga tüxcüü jemaäcü ngíxü na namoxéxü. ³⁰Rü jexguma ga Gabriéu rü nhanagürü ngíxü: —Pa Maríax, tama name na cumuüxü, erü Tupana rü poraäcü cumaä nataäe. ³¹Rü nhuxma rü tá tawemacü cuxü inajarütaxu, rü tá cuxäxäcü, rü tá najatü i cuxacü. Rü Ngechuchugu tá cunaxüüega. ³²Rü núma rü wüxi ja äëxgacü ja taxüchicü tá nixí. Rü Tupana ja Taxüchicü Nane tá nixí i naëga. Rü Cori ja Tupana rü tá nuxcumäüüga äëxgacü ga Dawírüü äëxgacüxü najaxíxé. ³³Rü núma rü guxügutáma Judéugüarü äëxgacü nixí. Rü tagutáma ínanguxuchi na äëxgacü na jiixü —nhanagürü. ³⁴Rü jexguma ga María rü Gabriéuna ica, rü ngígiüü: —¿Nhuxäcü tá nixí i ngíma na chaxäxäcüxü, erü taüta chaxäte?

—ngígiüü. ³⁵Rü núma ga Gabriéu rü ngíxü nangäxü, rü nhanagürü:

—Tupanaäe i Üünexü tá cuxna nangu. Rü Tupana ja Tacüarü pora rü wüxi i caixanexürüü tá cugu najangaixema. Rü

ngémacäx ngéma öxchana i namaä cuxäxäcüxü rü Tupanapexewa meçüxüchi tá nixí, rü Tupana Nanemaä tá nanaxugü i duüxügü. ³⁶—Rü cutanüü i Isabéu rü marü ixäxäcü woo marü jaguäxchirëx na jiixü. Rü woo ga duüxügü rü:

“Tagutáma ixäxäcü” nhanagürüngü ngíxü, notürü i nhuxma rü marü 6 ja tawemacü ngíxü name na marü naxäxäcüxü. ³⁷—Erü Tupanaäxü rü taxuüma naguxcha —nhanagürü. ³⁸Rü jexguma ga María rü ngígiüü:

—Chorü Cori ja Tupanaärü duüxü chixi i chamax. Rü marü name i chamaä nanaxü i ngéma chamaä nüxü cuixuxüäcüma —ngígiüü. Rü jexguma ngíxna ínixü ga jema Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx ga Gabriéu.

María rü Isabéuxütagu inaxüäne

³⁹Rü jexgumaäcüü ga María rü paxama nawa ixü ga guma ïäne ga Zacaríapata nawa jexmane ga Judéaaneärü dauxchitawa. ⁴⁰Rü Zacaríapata ingu, rü ijaxücu, rü Isabéuxü irümxoxé. ⁴¹Rü jexguma Isabéu nüxü ïnügu ga Maríaarü moxé, rü ngírü öxchana ga ngíänüwa jexmaxü rü nixäxäcüü. Rü Tupanaäe ga Üünexü rü Isabéuna nangu. ⁴²Rü jexguma ga Isabéu rü tagaäcü Maríaxü ngígiüü:

—Guxü i ngexügüüarü jexera Tupana cuxü narüngüüxé. Rü ngéxgumarüü ta cunexü narüngüüxé. ⁴³—¿Tacüwa chame na nuä chauxütagu cunaxüänexü? Pa Chorü Cori Naëx.

⁴⁴—Erü ngéxguma nüxü chaxñügu i curü moxé, rü chauxacü i chauanüwa

ngēxmaxū rü norü taāēmaā nixīāxcü. 45—Cuma rü cutaāē erü nüxū cujaxō i norü ore ja Tupana. Rü ngēmacax Tupana tá najanguxēē i ngēma ore i cumaā nüxū jaxuxū —ngīgürügū ga Isabéu. 46Rü jexguma ga María rü ngīgürügū: —Chama rü chauāēwa poraācü Tupanaxū chicuqxū. 47—Rü chorü Cori ja chorü Maxēēruūmaā chataāēxüchi. 48—Rü woo wüxi i Tupanaärü duūxū i ngearü dīēruāxē chixī, notürü Tupana chagu narüxñū. Rü nhamaūciü i duūxūgū rü taāēxcümaā guxūgutáma choxū naxugüe. 49—Erü Tupana ja Poracü rü taxū i mexū chauxcax naxü. Rü naxüüne i naēga ja Tupana. 50—Rü nüma ja Tupana rü guxūgutáma nüxū tangechaūtümüūgū ja guxāma ja jíxema aixcuma nüxū muñēxē. 51—Rü guxū ga norü poramaā tüxū narüjexera ga guxema tügütama icuaxüūgüe. 52—Rü marü ínanawoxū ga jema āēxgacügū ga nügū írūtagüxū. Notürü guxema duūxēgū ga tügū írūxíragüxe, rü poraācü tüxū narüngüxē. 53—Rü guxema tüxū nataxúxe, rü muxūma tüxna naxā. Notürü guxema muārü dīēraāxüxe rü taxuūma tüxna naxāācüma tüxū ínimugü. 54—Rü poraācü nüxū narüngüxēē ga norü duūxūgū ga Judéugü. Rü tama nüxū inarüngüma na nüxū ingechaūtümüūgüxū, jexgumarüū ga nuxcümaūgüxū ga tatanüxūmaā na inaxunetaxū. 55—Jerü jemaācü inaxuneta namaā ga törü oxi ga Abráū rü namaā ga tatanüxūgū na guxūgutáma tüxū nangüxēcexū —ngīgürügū ga María. 56Rü tamaēxpüx ga tawemacü

Isabéuxütagu irüxäūx ga María. Rü nhuxmachi ngīpatacax itaegu.

Juāū ga baiūxēēruūärü buxchiga

57Rü nawa nangu ga ngunexū ga na naxíraxacüxū ga Isabéu. Rü najatü ga ngīxācü. 58Rü jexguma nüxū nacuaxgügū na nhuxācü Tupana ngīmaā mecumaxū, rü ngīrtü ngaicamagu pegüxū ga duūxūgū rü ngītanüxūgū rü ngīxū ínajadaugü, rü ngīxū narümxögü rü ngīxū najataāēgüxē. 59Rü 8 ga ngunexūguwena rü ínajawiechaxmüpexechiraügū ga guma ngīne. Rü nanatü ga Zacaríagu nanaxüēgagüchaü ga duūxūgū. 60Notürü naē ga Isabéu rü tama inaxwaxe. Rü ngīgürügū: —Narümemaē nixī i Juāūgu tanaxüéga —ngīgürügū. 61Rü duūxūgū rü nhanagürügū ngīxū: —¿Tüxüü cunaxwaxe i ngēma naēga? Erü cutanüxütanüwa rü tataxuma ja texé ja ngēmagu āēgaxe —nhanagürügū. 62Rü jexguma ga duūxūgū rü naxmexwa nanatü ga Zacaríana nacagüe ga ṫacü rü naēgagu tá na naxüégaāxū. 63Rü jexguma ga Zacaríia rü poperaxū naxuneta na jexma na naxümatüāxūcax ga naēga. Rü jexma nanaxümatü, rü nhanagürü: “Juāū tá nixī i naēga”, nhanagürü ga namatü. Rü guxūma ga duūxūgū rü nabaixächiāēgū ga jexguma jema naēgaxū nadaugügu. 64Rü jexgumatama wenaxärü nidexa ga Zacaríia. Rü inanaxügū ga Tupanaxū na jacuqxüüxū. 65Rü jemacax guxūma ga jema duūxūgū ga norü ngaicamagu āpatagüxū rü poraācü naħaixächiāēgū. Rü guxūwama ga jema naānewa ga Judéaanewa rü

duǔxügü nüxü nixuchigagü ga jema ngupetüxü. ⁶⁶Rü guxüma ga nüxü cuáchigagüxü ga jema ngupetüxü, rü nagu narüxiňüeëcha. Rü nügümüçüguna nacagüe, rü nhanagürügi: —¿Tacü tá nixi i ngëma õxhana? Erü Tupana rü aixcuma naxütawa nangëxma —nhanagürügi.

Zacaría rü Tupanaxü nicuqxüü

⁶⁷Rü nanatü ga Zacaríana nangu ga Tupanaäe i Üünexü. Rü nüxü nixu ga jema ore ga Tupana namaä nüxü ixuxü. ⁶⁸Rü nhanagürü: —Name nixi i nüxü ticuqxüügi ja törü Cori ga nuxcümaäcü ga törü oxi ga Iraéarü Tupana. Erü núma tatanüwa nangu na tükü jamaxéxéhxüçax i jixema i norü duǔxügü na ixígüxü. ⁶⁹Rü ngëmacax tükna nanamu ja wüxi ja poracü ja törü maxéxéerüü ga nuxcümaäcü ga norü duǔxü ga Dawítanüxüwa ne ücü. ⁷⁰Rü jemaäcü Tupana tamaä inaxuneta nawa ga jema nuxcümaügxü ga norü orearü uruügi ga ixüünegüxü. ⁷¹Rü Tupana rü namaä nüxü nixu rü nüxna tá tükü ínanguxüxëe i törü uwanügi rü guxüma i duǔxügü i tachi aiexü. ⁷²Rü nuxcümaügüxe ga törü oxigümaä nüxü nixu na nüxü tangentüügxü rü tagutáma nüxü ijanangümaxü ga jema túmamaä inaxunetaxü. ⁷³⁻⁷⁵Rü jemaäcü ga Tupana rü nuxcümaäcü ga törü oxi ga Abráümaä inaxuneta. Rü namaä nüxü nixu rü tá tükü ínanguxüxëe nüxna i törü uwanügi na tama imuüeäcüma naxüxüçax i Tupanaärü puracü rü aixcuma meciü na ixígüxü napexewa i guxü i törü maxüwa i wüxichigü i ngunexügi —nhanagürü

ga Zacaría. ⁷⁶Rü nhanagürü ta: —Cumax, Pa Chaunex, rü Tupana ja Taxüchicüarü orearü uruümaä tá cuxü naxugü. Erü cuma rü tá Corixüpa joxni duǔxügümaä nüxü cuixu i nachiga ja Cori. ⁷⁷—Cuma rü Coriarü duǔxügüxü tá nüxü cucuqxëe na Tupana tá nüxü nüxü ngechaüxü i norü pecadugü na ngëmaäcü najauxgüäxüçax i maxü i taguma gúxü. ⁷⁸⁻⁷⁹—Erü nüxü tangentüügxü ja Tupana ja poraäcü tükü ngechaücü. Rü ngëmacax dauxügüxü i naännewa taxcax ne nanamu i nhama i naäneärü ngóonexéerüü i ngexwacaxüxü na nangóonetanüxéeäxüçax i ngëma duǔxügü ga noxri guxüguma norü chixexügagu äüçümaxüwa jexmagüxü. Rü núma tá tükü narüngüxëe na Tupanamaä rüngüxmüeäxüçax —nhanagürü ga Zacaría. ⁸⁰Rü jema õxhana rü nijachigü rü wüxichigü ga ngunexügi jexeraäcü Tupanaxü nicuächigü. Rü dauxchita ga ngextá taxúema íxäpataxüwa najexma nhuxmata jema ngunexüwa nangu ga na Judéugüxü nügi nacuqxëexü.

Ngechuchuarü buxchiga

(Mt 1,18-25)

2 ¹Rü jexguma Agutu äëxgacü ga tacü ixixgu ga Romawa, rü nanaxunagü ga na jaxugüäxü ga guxüma ga duǔxügü ga guxü ga naännewa. ²Rü jema nüxiraüxü ga duǔxügüarü ugüchiga, rü nanaxü ga jexguma Quirinu äëxgacü ixixgu ga Síriaarü naännewa. ³Rü guxüma ga duǔxügü rü wüxichigü norü īane ga nagu nabuxünewa nixüchigü ga jéma na

jaxugüäxüçax. ⁴Rü jemacax ga Juche rü Gariréaanewa jexmane ga ïäne ga Nacharétuwa ínaxüxü, rü Judéaarü naänewa jexmane ga ïäne ga Beréüwa naxü. Rü guma nixi ga ïäne ga nuxkümaxüçü ga äëxgacü ga Dawí nagu buxüne. Rü jemacax nixi ga Juche ga jéma naxüxü, jerü Dawítanüxü nixi ga nümax. ⁵Rü Beréüwa naxü ga Juche na jaxugüxüçax wüxigu ngimaä ga María ga ngimaä naxämaxchaüçü. Notürü ga María rü ixäücharaü ga na naxäxäcüxü. ⁶Rü jexguma Beréüwa najexmagüjane, ngixna nangu ga ngirü ngunexü ga na naxíraxyacüxü ga María. ⁷Rü jexma nabu ga nüxiräüçü ga ngíne. Rü naxchápenüümaä inanuque. Rü wüxi ga wohaarü chibüchicagumare inacanagüxëe, jerü marü guxüma nixääcu ga ucapanawa ga guma pegüpataü.

**Dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü
nguruüchiga rü carnerugüärü
daruüchiga**

⁸Rü Beréüärü ngacicamana najexmagü ga nhuxre ga carnerugüärü daruügü ga chütacü nachitaüwa norü carnerugüna ídaugüxü. ⁹Rü ngürüächi jema carnerugüärü daruügüçax nangox ga wüxi ga orearü nguruü ga dauxüçüäx. Rü Cori ga Tupanaärü jauracüümaä naxçax nangóone ga guxüwama. Rü poraäcü namuüü. ¹⁰Notürü jema orearü nguruü ga dauxüçüäx, rü nhanagürü nüxü: —Täü i pemuüëxü! erü pexçax nuä chanange i wüxi i ore i mexéchixü i guxü i duüxügüärü taäëxëerüü tá ixixü. ¹¹—Erü nhuxma rü Beréügu nabu ja perü maxëxëerüü. Rü nüma rü Cori ja

Cristu nixi. ¹²—Rü nhaä tá nixi i perü cuaxruü. Rü tá nüxü ipejangu i wüxi i öxchana i naxchápenüümaä nuquexü rü wohaarü chibüchicagu caxü —nhanagürü. ¹³Rü jexgumatama ngürüächi jema dauxüçüäx ga orearü ngeruüxüawa nangox ga muxüma ga togü ga dauxüçüäx ga orearü ngeruügü. Rü Tupanaxü nicuaxüügü, rü nhanagürügü: ¹⁴—Rü nhuxma rü Tupanaxü ínicuaxüügü rü ínataäegü i dauxüguxü i naänewa. Rü pema i nhama i naäneçüäx i Tupana pemaä taäegüe, rü name nixi i pegümaä perüngüxmüe —nhanagürügü. ¹⁵Rü jexguma dauxüwa naxixguwena ga jema oreartü ngeruügü rü jema carnerugüärü daruügü rü nügümüçügümaä nhanagürügü: —Ngixä ítajadau i Beréüwa i ngëma ngupetüxü i Cori ja Tupana tamaä nüxü ixuxü nawa i norü oreartü ngeruügü! —nhanagürügü. ¹⁶Rü paxa inaxiächi, rü jéma naxi. Rü jexma nüxü najangau ga Juche rü María rü ga öxchana ga wohaarü chibüchicagu caxü. ¹⁷Rü jexguma jema öxchanaxü nadaugügü ga jema carnerugüärü daruügü, rü duüxügümaä nüxü nixugüe ga jema ore ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx namaä nüxü ixuxü ga jema öxchanachiga. ¹⁸Rü guxüma ga duüxügü ga nüxü ñüüexü ga jema carnerugüärü daruügüärü ore rü namaä naþaixächiäegü. ¹⁹Notürü ga María rü inajaxu ga guxüma ga jema ngupetüxü rü ngiäegu namaä inguxü rü nagu irüxiñüécha. ²⁰Rü nawoegu ga jema carnerugüärü daruügü. Rü taäëäcüma Tupanaxü nicuaxüügü naxçax ga

guxūma ga jema nüxū naxīnūēxū rü nüxū nadaugūxū jerü aixcuma jema orearü ngeruū ga dauxūcūx̄ namaā nüxū ixuxūrūrū nangupetü.

Óxchana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxūnewa nanagagü

²¹Rü jexguma 8 ga ngunexū nüxū jexmagu ga na nabuxū ga óxchana, rü ínanawiechäxmüpxechiraügü. Rü Ngechuchugu nanaxüéagagü. Rü jematama nixī ga naéga ga dauxūcūx̄ ga Tupanaärü orearü ngeruū Maríamaā nüxū ixuxū ga taúta namaā naxāxäcügū. ²²Rü jexguma marü janguxgu ga jema ngunexū na tupauca ga taxūnewa Tupanapexewa na nügū jamexéegüxū rü jéma naxī na jemaäcü Tupanapexewa janguxéegüxūcax ga jema Muíséarü mugü nüxū ixuxūrūrū. Rü Jerucharéüwa ga tupauca ga taxūnewa nanagagü ga óxchana na Tupanana namugüäxūcax. ²³Rü jemaäcü nanaxügü jerü Tupanaärü mugüwa naxümatü, rü nhanagürü:

“Ngëxguma wüxi i nge rü najatügu i nüxīraüxū i ngíxäcü, rü tanaxwaxe i Cori ja Tupanana tanamu”,

nhanagürü. ²⁴Rü jéma naxī rü jéma nanagagü ga taxre ga muxtucugü ga jexwacax jaexü, na Tupanacax nadaiäxūcax ga paigü ga tupaucawa, jerü jema nhanagürü ga Tupanaärü mugüwa. ²⁵⁻²⁶Rü jexgumaäcüü Jerucharéügu naxächiü ga wüxi ga jatü ga Simiåugu äéagacü. Rü wüxi ga jatü ga mecümacü nixī ga nümax, rü aixcuma Tupanaxü ngechaücü nixī. Rü nüma rü guxüguma ínananguxéê na nhuxguacü tá ínanguxü ja Judéuguarü nguxüxéerü ja Cristu. Rü

Tupanaäe i Üünexü rü Simiåñxüitawa najexma, rü nüxū nüxū nacuqxéê na tâüxütáma najuxü ega tama nüxū nadauxiragu ja Cristu ja Cori ja Tupana nûma namucü. ²⁷Rü jema ngunexügü rü tupauca ga taxünewa Simiåñxü naxüxéê ga Tupanaäe i Üünexü. Rü jéma najexma ga Simiåñ ga jexguma Juche rü María tupaucawa nagagüga ga óxchana ga Ngechuchu na Tupanana namugüäxūcax na jemaäcü janguxéegüxūcax ga Muíséarü mu. ²⁸Rü Ngechuchuxü naganagü ga Simiåñ. Rü Tupanaxü nicuqxü, rü nhanagürü: ²⁹—Pa Corix, nhuxma rü marü name na chajuxü, erü marü cujanguxéê ga jema chamaä icuxunetaxü. ³⁰⁻³¹—Rü chauxetümaäxüchi nüxū chadau ja daa Maxëxéerü ja guxü i duüxügücax nûma cunamucü. ³²—Rü nüma nixī i ngóonexéerü naxcax i guxüma i duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Rü nhaä óxchanagagu rü togü i duüxügü tá nüxū nicuqxüügü i curü duüxügü i Judéugü —nhanagürü. ³³Rü Juche rü María rü nabaixächiäegü namaā ga Simiåñärü ore ga nhuxäcü óxchanachigamaä na jadexaxü. ³⁴Rü jexguma ga Simiåñ rü Tupanana naca na meä nüxū nangupetügüxücax ga Juche rü María rü óxchana. Rü nhanagürü ngíxü ga María ga Ngechuchu naë: —Düçax, nhaä óxchana rü tá nanamaxëê i muxüma i Judéugü, notürü ngëma tama nüxū jaxögüchaüxü rü tá inajarütaixe. Rü nüma rü wüxi i cuqxruü tá nixī i duüxügücax, rü muxüma tá nüxū naxoe. ³⁵—Rü ngëmaäcü tá nanangoxéêäma i guxüma i naäéwa nagu naxñüéxü i muxüma i duüxügü. Rü guxüma i ngëma

tá nhaã õxchanaxú ngupetüxú rü nhama wüxi i cuchi i curu maxünnewa jaruwáxürüü tá cuxú nangux, Pa Maríax —nhanagürü. ³⁶Rü jéma ta ijexma ga wüxi ga ngecü ga Tupanaärü orexú ixucü. Rü Ana nixí ga ngiéga. Rü Panuéxäcü ijixí, rü Ácherutanüxú ijixí. Rü marü jaguãxuchi ijixí. Rü jexguma napaxüchigutama ixáte. Notürü 7 ga taunecügxicatama ngitemaa ijärüxúxú, jerü naju ga ngíte. ³⁷Rü jemaäcü wüxi ga jutecü ga jaguãxuchi ijixí, jerü 84 nixí ga ngíriü taunecü. Rü taguma tupauca ga taxünnewa fixúxú. Rü guxüguma ngunecü rü chütacü rü naxaureäcumä ijumuxéechä. Rü jemaäcü Tupanaxú ijacuaxú rü inataxé. ³⁸Rü jexgumatama Simiáu fidexajane, rü jéma ingu ga Ana. Rü Tupanana moxé ixá. Rü iinaxügü ga õxchana ga Ngechuchuchiga na jadexaxú napexewa ga guxúma ga jema Judéugü ga Jeruchareüicüäx ga Cristuxí ínanguxéegüxú na norü nguxuchixéeruü jiixüçax.

Iäne ga Nacharétucax nawoegu

³⁹Rü jexguma marü janguxéegüäguwena ga guxúma ga jema Tupanaärü mugü nüxú ixuxú, rü Juche rü María rü naxcax nawoegu ga norü iäne ga Nacharétu ga Gariréaanewa jexmane. ⁴⁰Rü ga õxchana rü nijachigü, rü jexeraäcü naporachigü, rü jexeraäcü nüxú nicuáchigü. Rü Tupana rü poraäcü nüxú narüngüxée.

Bucü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünnewa naxo

⁴¹Nanatü rü naë rü gucü ga taunecüga Jeruchareüwa taxíxú naxcax ga

Üpetüchigaaruü peta. ⁴²Rü jexguma Ngechuchu 12 ga taunecü nüxú jexmagu, rü Jeruchareüwa taxí namaä ga nanatü rü naë, jerü jema nixí ga Judéugücumä naxcax ga Üpetüchigaaruü peta. ⁴³Rü jexguma jagüechigagu ga Üpetüchigaaruü peta, rü tümachiüçax tawoegu ga nanatü rü naë. Notürü ga Ngechuchu rü tümaächita tüxna Jeruchareügu narüxäü. ⁴⁴Rü tüma nüxú tacuaxgüga rü jema muxú ga duüxügü ga tümaweama ixixütanüxütanügu naxä ga Ngechuchu. Rü jemaäcü marü itaxí ga wüxi ga ngunexú. Notürü jexguma naxcax tadaugüga tümatanüxütanügu rü jema tükü cuaxgüxütanügu rü tama nüxú itajangaugü. ⁴⁵Rü jemacax wenaxäruü Jeruchareüçax tawoegu na jexma naxcax tajadaugüxüçax. ⁴⁶Rü tamaëxpüx ga ngunexüguwena Ngechuchuxü itajangaugü ga tupauca ga taxünegu. Rü jéma narüto nataniüwa ga jema ngúexéeruügü ga Tupanaärü mugüwa nguxéetaegüxú, rü inarüxínü ga norü nguxéetae, rü nüxna nicachigü. ⁴⁷Rü guxúma ga jema duüxügü ga Ngechuchuxü inüexü, rü nabaixächiäegü na nhuxäcü nüxú nacuaxüchixú rü meäma nangäxüäxü. ⁴⁸Rü jexguma nanatü rü naë nüxú daugüga rü tabaixächiäegü. Rü naë rü nhatarügü nüxü: —Pa Chaunex, ¿tüxcüü tomaä ngexü cuwagi? Cunatü rü chama rü poraäcü cuxcax taxoegaäeäcumä cuxcax tadaugüecha —nhatarügü. ⁴⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —¿Tüxcüü chauxcax pedaugü? ¿Tama exna nüxú pecuax na woetama Chaunatüchiüwa tá changéxmaxü? —nhanagürü. ⁵⁰Notürü ga tümagü rü tama nüxú tacuaxgüéga ga

jema tūmamaā nüxū jaxuxū.⁵¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü tūmwae nataegu ga Nacharétuwa. Rü guxūguma meā tūmaga naxīnūécha. Rü naē ga María rü ngīāewa nagu irüxīnūécha ga guxūma ga jema ngupetüxū.⁵²Rü nijachigü ga Ngechuchu, rü jexeraāc nüxū nicuáchigü. Rü Tupana rü namaā nataāe, rü guxūma ga duūxūgü rü ta namaā nataāegü.

**Juáū ga baiūxēēruū rü dauxchitawa
ga ngextá taxúema íxāpataxüwa
orexū nixu**
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Ju 1.19-28)

3 ¹Rü jexguma Tibériu 15 ga taunecü aēxgacü ga tacü ixīxgu ga Romawa, rü jexguma nixī ga Pōūchiu Piratu rü Judéaaneārū aēxgacü jiīxū, rü Erudi rü Gariréaaneārū aēxgacü jiīxū, rü naēneē ga Piripi rü Ituréaane rü Taconíteaneārū aēxgacü jiīxū, rü Lisániā rü Abiríniānēarū aēxgacü jiīxū.²Rü Aná rü Caipá rü paigüeru nixīgü ga jexguma. Rü jexguma nixī ga Juáū ga Zacaría nanemaā jadexaxū ga Tupana ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa.³Rü guxūma ga jema nachicagü ga Judáūcutüarı ngaicamana jexmagüxügu nixūgüchigü ga Juáū. Rü duūxūgümaā nüxū nixuchigü ga na namexū na nüxū naxoexū ga nacümagü ga chixexū rü ínabaiūxū, na jemaācü Tupana nüxū nüxū nangechaūxūcax ga norü pecadugü.⁴Rü guma nuxümaūcü ga Ichaíá ga Tupanaārū orearü uruū naxümatüxürü nixī ga nangupetüxū. Jerü duūxūgüarı maxüärü mexēechigaxū nixu ga jexguma nhaxgu:

“Ngēma nachica i ngextá taxúema
íxāpataxüwa rü tá nangēxma i

wüxi i duūxū i ngēma tagaācüma nhaxü: ‘Pegü pemexēe naxcax ja Cori! ¡Rü naxcax ipejanawexāchixēe i perü maxü!⁵Rü guxāärü maxü rü nanaxwaxe i inajarüwexāchi nhama wüxi i ngatexū rügütaxürü na ijawéxūcax i nama. Rü guxāma ja jíxema tügü irütagüxe rü tanaxwaxe i ítarüxī nhama wüxi ja maxpūnetapexe idoxochixēēxürü. Rü guxūma i nacüma i wüxū rü nanaxwaxe i inajarüwexāchigü. Rü ngēma duūxūgüarı maxüwa tama mexū rü nanaxwaxe i najamexēegü.⁶Rü guxūma i duūxūgü rü tá nüxū nadaugü ja jima Maxēēēruū ja Tupana núma namucü”,
nhanagürü ga Ichaíáarü ore ga ümatüxüwa.⁷Rü jexguma Juáūxütawa naxīxgu ga duūxūgü na ínabaiūxēēxūcax, rü nüma ga Juáū rü nhanagürüama nüxū: —Pema rü áxtapearü duūxūgü peixígü. ¿Rü nhuxācü nagu perüxinüē na naxchaxwa peibuxmiüxū i ngēma pocu i aūcümäxüchixü i marü ingaicaxü ega tama nüxū perüxoegu i pecüma i chixexü?⁸—¡Rü meā pemaxē na ngēmaācü guxūma i duūxūgü nüxū daugüxūcax na aixcuma marü nüxū perüxoexü i pecüma i chixexü! Rü tama name i nhaperügögü:

“Täūxütáma Tupana toxü napocue, erü Abráūtanüxū tixígü” nhaperügögü. Erü tama ngēmacax nixī ja Tupana i duūxūgüxū najaxuxü. Rü pemaā nüxū

chixu rü ngēxguma Tupana naxwaxegu rü tama nüxü naguxcha na daa nutawa Abrāūtanüxü nanguxüexü.

9—Tupanaärü juema rü marü ímemare na jadaxüäxüçax i ngēma nanetügi i tama mexü. Rü guxüma i nanetügi i chixearü oöñxü rü tá nadaxü, rü nhuxmachi üxüwa tá ínagu —nhanagürü ga Juáü. 10Rü jexguma ga duüxügi rü Juáüna nacagü, rü nhanagürügi: —¿Tacü exna nixi i mexü na tanaxüxü? —nhanagürügi. 11Rü Juáü rü nanangäxü rü nhanagürü: —Texé ja taxrearü dejuxüchiruåxé rü name nixi i texé ja tükü nataxúxena tanaxä. Rü texé ja önaåxé rü name nixi i texé ja ngearü önaåxëmaä tangau i tümaärü öna —nhanagürü. 12Rü Juáüxütaawa naxi ta ga nhuxre ga jatügi ga Romaärü äëxgacütçax díëru ngíxü ideetanüxü. Rü nanaxwaxegü ga Juáü na ínabaüxüexü. Rü Juáüna nacagü, rü nhanagürügi: —Pa Ngúexëeruü, ¿Tacü nixi i mexü na tanaxüxü i tomax?

—nhanagürügi. 13Rü Juáü rü nhanagürü nüxü: —Tama name i äëxgacü pemaä nüxü ixuxüärü jexera penajauxgü i díëru i duüxügixütaawa —nhanagürü. 14Rü nhuxre ga churaragü rü ta Juáüna nacagüe, rü nhanagürügi:

—¿Toma rü tacü nixi i mexü na tanaxüxü? —nhanagürügi. Rü nanangäxü ga Juáü rü nhanagürü:

—Tama name i texéxü pexäxüneäcüma tümaärü ngëmaxügi pepuxü. Rü tama name i tacü rü doraxü tümachigaxü peixu na ngëmaäcü tümaärü ngëmaxügi pepuxüxüçax. Rü name nixi i ngëma díëru i äëxgacü pexü ngímaä naxütanücumäätama petaäegü rü tama

jexeracütçax ípeca —nhanagürü. 15Rü jexguma ga duüxügi rü poraäcü ínananguxüegü na paxa ínanguxü ga Tupana Nane ga Cristu. Rü nagu narüxüne ga na bexmana Juáü rü Cristu jiixü. 16Notürü ga Juáü rü guxäxü nhanagürü: —Aixcuma i chama rü dexawamare pexü íchabaiüxü, notürü tá ínangu i to i Tupanaärü orearü uruü, rü nüma tá pexna nananguxüe i Tupanaäe i Üünexü wüxi i üxtümarüü. Erü nüma rü poraäcü choxü narüjexera na äëxgacü jiixü. Rü chama rü napexewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatucunüärü wëgüwa chame. 17—Rü nüma rü marü ínamemare na nhama i naänewa jadexechiäxüçax i norü duüxügi nhama wüxi ja jatü trigu naäitäna idexechixüriü. Rü ngëmaäcü tá najadexechi i ngëma noxrü ixígüxü na naxütawä nangëxmagüxüçax, notürü ngëma tama noxrü ixígüxü, rü tá ínagu nawa ja jima üxü ja taguma ixoxüne —nhanagürü. 18Rü jema oremaä rü muxüma ga to ga ucuxügumaä, rü Juáü duüxügümaä nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. 19Rü Juáü rü äëxgacü ga Erudixü nanga, jerü ngímaä naxämäx ga Erudia ga naenéga Piripi namäx. Rü nananga ta naxçax ga jema togü ga chixexü ga naxüxü. 20Notürü ga Erudi rü tama Juáüga naxinü. Rü jexeraxü ga chixexü naxü, jerü pocupataüwa Juáüxü namu.

Ngechuchuarü baiechiga

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21Naxüpa ga na napocuxü ga Juáü, rü guxüma ga duüxügüxü

í nabai ūxēēxguwena, rü Ngechuchuxü rü ta ínabaiexéē. Rü jexguma Ngechuchu íjumuxéjane rü ningena ga dauxūguxü ga nañe. ²²Rü Tupanaäe i Üünexü rü wüxi ga muxteturüü inanago rü Ngechuchuna nangu. Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga nhaxü: —Cuma nixi i Chaune i cuxü changechaüxüchicü, rü cumaä chataäexüchicü —nhaxü.

Ngechuchu ja Cristuarü oxigü
(Mt 1.1-17)

²³Maneca 30 ga taunecü nüxü najexma ga Ngechuchu ga jexguma norü puracü inaxügügi. Rü duüxügü nagu narüxinüe rü Ngechuchu rü Juche nane nixi.

Rü Juche rü Elí nane nixi.

²⁴Rü Elí rü Matá nane nixi.

Rü Matá rü Lewí nane nixi.

Rü Lewí rü Merequí nane nixi.

Rü Merequí rü Janaï nane nixi.

Rü Janaï rü Juche nane nixi.

²⁵Rü Juche rü Matatá nane nixi.

Rü Matatá rü Amó nane nixi.

Rü Amó rü Naú nane nixi.

Rü Naú rü Echi nane nixi.

Rü Echi rü Nagá nane nixi.

²⁶Rü Nagá rü Máate nane nixi.

Rü Máate rü Matatá nane nixi.

Rü Matatá rü Semeí nane nixi.

Rü Semeí rü Juche nane nixi.

Rü Juche rü Judá nane nixi.

²⁷Rü Judá rü Juana nane nixi.

Rü Juana rü Resá nane nixi.

Rü Resá rü Zorobabé nane nixi.

Rü Zorobabé rü Salatié nane nixi.

Rü Salatié rü Neri nane nixi.

²⁸Rü Neri rü Merequí nane nixi.

Rü Merequí rü Adi nane nixi.

Rü Adi rü Cosáu nane nixi.

Rü Cosáu rü Elmada nane nixi.

Rü Elmada rü Erú nane nixi.

²⁹Rü Erú rü Josué nane nixi.

Rü Josué rü Eliéze nane nixi.

Rü Eliéze rü Jorí nane nixi.

Rü Jorí rü Matá nane nixi.

Rü Matá rü Lewí nane nixi.

³⁰Rü Lewí rü Simeáu nane nixi.

Rü Simeáu rü Judá nane nixi.

Rü Judá rü Juche nane nixi.

Rü Juche rü Jona nane nixi.

Rü Jona rü Eriaqui nane nixi.

³¹Rü Eriaqui rü Meréa nane nixi.

Rü Meréa rü Mená nane nixi.

Rü Mená rü Matatá nane nixi.

Rü Matatá rü Natáu nane nixi.

Rü Natáu rü Dawí nane nixi.

³²Rü Dawí rü Jesé nane nixi.

Rü Jesé rü Obede nane nixi.

Rü Obede rü Buá nane nixi.

Rü Buá rü Sará nane nixi.

Rü Sará rü Naásu nane nixi.

³³Rü Naásu rü Aminadá nane nixi.

Rü Aminadá rü Admí nane nixi.

Rü Admí rü Arni nane nixi.

Rü Arni rü Eróo nane nixi.

Rü Eróo rü Faré nane nixi.

Rü Faré rü Judá nane nixi.

³⁴Rü Judá rü Jacú nane nixi.

Rü Jacú rü Isaqui nane nixi.

Rü Isaqui rü Abráu nane nixi.

Rü Abráu rü Terá nane nixi.

Rü Terá rü Nacú nane nixi.

³⁵Rü Nacú rü Serugue nane nixi.

Rü Serugue rü Ragaú nane nixi.

Rü Ragaú rü Fáreque nane nixi.

Rü Fáreque rü Ebe nane nixi.

Rü Ebe rü Sará nane nixi.

- ³⁶ Rü Sará rü Cainá nane nixí.
 Rü Cainá rü Arfade nane nixí.
 Rü Arfade rü Séü nane nixí.
 Rü Séü rü Noé nane nixí.
 Noé rü Laméque nane nixí.
³⁷ Rü Laméque rü Metusalé nane nixí.
 Rü Metusalé rü Enoqui nane nixí.
 Rü Enoqui rü Jarete nane nixí.
 Rü Jarete rü Mararé nane nixí.
 Rü Mararé rü Cainá nane nixí.
³⁸ Rü Cainá rü Enú nane nixí.
 Rü Enú rü Sete nane nixí.
 Rü Sete rü Adáü nane nixí.
 Rü Adáü rü Tupana nane nixí.

Ngechuchuxǖ naxǖ ga Chataná
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹Ngechuchuxǖtawa najexma ga
 Tupanaäe i Üünexǖ. Rü jexguma
 Judáüchiüwa ínaxǖächigu ga
 Ngechuchi, rü Tupanaäe i Üünexǖ rü
 dauxchitawa ga ngextá taxuéma
 íxäpataxǖwa nanaga. ²Rü jáma najexma
 ga 40 ga ngunexǖ. Rü ngoxo ga Chataná
 rü nüxǖ naxǖ. Rü jexguma jáma
 najexmagu rü taguma nachibü. Notürü
 ga jixcama rü natajai. ³Rü jexguma ga
ngoxo ga Chataná rü nhanagürü nüxǖ:
 —Ega aixcuma Tupana Nane cuixígu, rü
 ;daa nutamaä nüxǖ ixu na pööxǖ
 nanguxuchixǖcax! —nhanagürü ga
 Chataná. ⁴Rü Ngechuchi nanangäxǖ rü
 nhanagürü: —Tupanaärü ore i
 ümatüxǖwa rü nhanagürü:

“Täüxütáma õnamaäxicá namaxë i
 duüxǖgü, notürü guxǖma i ore i
 Tupana nüxǖ ixuxǖ tá nixí i
 duüxǖgüxǖ maxëxëëxǖ”,
 nhanagürü. ⁵Rü jexguma ga ngoxo ga
 Chataná rü wüxi ga maxpünetapexewa

nanaga. Rü jáma paxaächi nüxǖ nüxǖ
 nadauxëe ga guxǖma ga nachiüänegü ga
 nhama ga naänecǖäx. ⁶Rü Chataná rü
 nhanagürü nüxǖ: —Guxǖ i nhaä
 nachiüänegü i mexǖ rü norü ngëmaxǖgü
 rü chi cuxna chanaxä. Erü choxrü nixí i
 guxǖma i nhaägü, rü tüxna chanaxä ja
 texé ja chama chorü me ixixé na tüxna
 na chanaxäxǖ. ⁷—Rü ngëguma chi
 chapexegu cucaxápüxǖgu rü choxǖ
 cuicuaxǖgu rü cuxrü chi nixí i guxǖma
 i nhaä cuxǖ chawéxǖ —nhanagürü.
⁸Notürü ga Ngechuchi rü nanangäxǖ,
 rü nhanagürü: —;Choxna ixügachi! Pa
 Chatanáx. Erü Tupanaärü ore i
 ümatüxǖwa rü nhanagürü:

“;Nüxǖ icuqxǖ ja Cori ja curü
 Tupana, rü jimaäxǖxícatama
 napuracü!”

nhanagürü. ⁹Rü jexguma ga ngoxo ga
 Chataná rü Jerucharéü ga ūanewa
 nanaga. Rü tupauca ga taxǖnetapexegu
 nanamunagü. Rü nhanagürü nüxǖ:
 —Ega aixcuma Tupana Nane cuixígu, rü
 ;nuä cugü rütae! ¹⁰—Erü Tupanaärü ore
 i ümatüxǖwa rü nhanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü
 ngerüügü i dauxǖcǖäx na cuxna
 nadaugüxǖcax. ¹¹Rü
 naxmexmaä tá cuxǖ nijauxgü
 na tama tacü rü nutagu
 cunguxǖcax”,

nhanagürü. ¹²Rü Ngechuchi nanangäxǖ rü
 nhanagürü: —Tupanaärü ore i
 ümatüxǖwa rü nhanagürü ta:

“;Tama name i nüxǖ na cuxǖxǖ ja
 Cori ja curü Tupana!”,
 nhanagürü. ¹³Rü jexguma marü
 taxucürüwama Ngechuchuxǖ naxǖxgu,
 rü núma ga Chataná rü nüxna ninha

nhuxmata nüxü ijangau na nhuxäcü wena nüxü na naxüxü.

**Ngechuchu rü Gariréaanewa
inanaxügü ga norü puracü**
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Rü Ngechuchu rü Gariréaanecax nataegu. Rü Tupanaäe i Üünexü rü naxütawa najexma rü poraäcü nanaporaxëe. Rü ga duüxügü rü nachiga nidexagü ga guxü ga jema naännewa.
¹⁵Rü wüxichigü ga īaneärtü ngutaqueçepataügüwa rü nanguxëëetae. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nicuqxügü.

**Nacharétuwa najexma ga
Ngechuchu**
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Rü Nacharétuwa naxü ga Ngechuchu. Rü guma nixi ga īane ga nanatügü nawa najaxëégüne. Rü ngüxchigaarü ngunexügu rü ngutaqueçepataügu naxücu, jerü jema nixi ga nacüma ga guxü ga ngüxchigaarü ngunexügu. Rü jéma inachi rü duüxügüçax nüxü nadauamatü ga Tupanaäru ore ga ümatüxü. ¹⁷Rü nüxna nanaxägü ga popera ga Tupanaäru orearü uruu ga Ichaía ümatüxü. Rü jexguma jangenaätiüägu, rü nüxü inajangau ga ngextä ïnaxümatüxüwa ga ore ga nhaxü:

¹⁸ “Cori ja Tupanaäe rü chauxütawa nangëxma. Rü núma rü choxü naxuneta na nüxü chixuxüçax i ore i mexü namaä i ngëma duüxügü i ngeearü díeruägxüxü. Rü choxü namu na ngëma duüxügü i pecadutüüwa

ngëxmagüxümaä nüxü na chixuxüçax rü tá na ínanguxüxü. Rü choxü namu na chajadauchixetüxëégüxüçax i ngëma ingexetügüxü rü na íchananguxüxëëxüçax i ngëma duüxügü i togümexëwa ngëxmagüxü. ¹⁹Rü núma choxü namu na duüxügümaä nüxü chixuxüçax na Tupana nüxü rüngüxëëchaüxü i ngëma nüxü jaxögüxü”,

nhanagürü ga jema ore. ²⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nügüna nananuxächiätü ga popera. Rü ngutaqueçepataüärü daruüna nanaxä rü nhuxmachi ínarüto. Notürü guxüma ga jema ngutaqueçepataüwa jexmagüxü ga duüxügü rü nüxü narüdaunüechä. ²¹Rü jemacax Ngechuchu inanaxügü ga duüxügümaä na jadexaxü, rü nhanagürü: —Nhuxmatama nixi i pepexewa Tupana janguxëëxü i nhaä ore ga Ichaía ümatüxü —nhanagürü. ²²Rü guxüma ga duüxügü rü meä Ngechuchuchiga nidexagü. Rü nabaixächiäegü namaä ga jema ore ga mexü ga namaä nüxü jaxuxü. Notürü tama aixcuma najaxögüchaü. Rü jemacax nügüna nacagü rü nhanagürü: —¿Taux exna daa jiixü ja Juche nane? —nhanagürü. ²³Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü:

—Chama nüxü chacuax rü tá chamaä penaxuxuchi i ngëma ore i nhaxü:
“Pa Duturux ¡Cugütama rümxëë!”
nhaxü. Rü exna tá choxü nhaperügügü:
“Jema mexü ga taxü ga nüxü taxinüexü ga Tupanaäru poramaä cuxüxü ga Caparnáuwa, rü tanaxwaxe i nuã curü

ĩānewa rü ta na cunaxüxü”, nhaperügögü tá. ²⁴Rü nidexachigüama ga Ngechuchu: —Aixcuma pemaä nüxü chixu rü guxüma i Tupanaärü orearü uruü, rü norü ĩānewatama i duüxügü rü tama meä nanajauxgü. ²⁵—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü Iraéanewa rü najexma ga muxüchixüma ga nxexügü ga ijutegüxü ga jexguma Eríá maxügu. Rü jexguma nixi ga tamaexpüx ga taunecüarü ngäxü rü taguma napuxü, rü poraäcü nangúxü ga taija ga guxü ga jema naãnewa.

²⁶—Notürü ga Tupana rü tama wüxi ga Iraéanecüäx ga jutecüxütawa Eríaxü namu. Notürü ngixütawa nanamu ga jema jutecü ga Sarepacüäx ga Sidáuärü ĩaneärü ngaicamagu áchiüçü. ²⁷—Rü jexguma namaxügu ga Erichéu, rü Iraéanewa najexmagü ta ga muxüma ga duüxügü ga chaxünemaä idaaeweexü. Notürü taxuüma ga jema idaaeweexü ga Iraéanewa jexmagüxü rü naxcax nitaaneë. Rü Namáü ga Síriaanecüäxícatama nixi ga guma naxcax jataanecü —nhanagürü ga Ngechuchu. ²⁸Rü jexguma jema orexü naxinüegü, rü guxüma ga jema duüxügü ga guma ngutaquqexepataüwa jexmagüxü rü poraäcü naxcax nanuë. ²⁹Rü inachigü ga duüxügü rü Ngechuchuxü ínataxüchigü ga guma ĩānewa. Rü guma mäxpüne ga guma ĩane nawa jexmanetapexewa nanagagü na jema janataegüxüçax.

³⁰Notürü ga Ngechuchu rü norü ngäxütanüwa ínaxüxüäma, rü íníxü.

Wüxi ga jatü ga ngoxo nawa
jexmaxüchiga
(*Mr 1.21-28*)

³¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü Gariréaaneärü ĩane ga Caparnáuwa

naxü. Rü ngüxchigaarü ngunexügu jema duüxügüxü nangúexëe. ³²Rü duüxügü rü naþaixächiäegü namaä ga norü nguxëetae, jerü Tupanaärü poramaä nidexa. ³³Rü guma ngutaquqexepataüwa najexma ga wüxi ga jatü ga ngoxo nawa jexmaxü. Rü aita jema naxü, rü nhanagürü: ³⁴—Toxna ixügachi! ¿Tüxcüü totanüwa cuxü, Pa Ngechuchux, Pa Nacharétucüäx? ¿Nuã cuxü na toxü cuðaixüçax? Chama cuxü chacuax na Tupana Nane ja Üünecü na cuiixü —nhanagürü. ³⁵Rü Ngechuchu nananga ga jema ngoxo rü nhanagürü: —Ijarungeqx rü ínaxüxü nawa ja jima jatü! —nhanagürü. Rü jexguma ga jema ngoxo rü duüxügüpexegu najanguxëe ga guma jatü, rü nawa ínaxüxü. Notürü tama nanapixëe. ³⁶Rü guxüma ga duüxügü rü naþaixächiäegü. Rü nügümüçügümäächigü nachiga nidexagü, rü nhanagürögü: —¿Tacü rü ore nixi i ngëma? Erü nhaä jatü rü aixcuma ngëma ngoxogümaä inacuax rü poraäcü nanamu. Rü nümagü rü naga naxinüë, rü ínachoxü —nhanagürügü. ³⁷Rü guxüwama ga jema naãnewa rü Ngechuchuchigaxü nixugüe ga duüxügü.

Ngechuchu rü Chimáü ga Pedru
naxëçax najataanexëe
(*Mt 8.14-15; Mr 1.29-31*)

³⁸Rü guma ngutaquqexepataüwa ínaxüxü ga Ngechuchu rü Chimáüpatawa naxü. Rü Chimáü naxë rü poraäcü ijaxaxüne. Rü Ngechuchuna nacagüe ga ngíxcax na jataanexëeäxüçax. ³⁹Rü ngíxütagu najachi ga Ngechuchu rü jema

daaweanexű nanga. Rü jexgumatama igauxăchi ga na jaxaxünexű. Rü jexgumatama firüda, rü naxcax inamexēe ga õna.

**Ngechuchu rü muxűma ga
idaaweexűcax najataanexēe**

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Rü jexguma marü janaxücuchaăgu ga üäxcü, rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guxüma ga duűxügi ga nagüxüraűxü ga daaweanemaă idaaweexű. Rü ga Ngechuchu rü wüxicigü ga jema duűxügi ningögü, rü jemaăci naxcax najataanexēechigü. ⁴¹Rü nanameexēe ga muxüma ga duűxügi ga idaaweexű ga ngoko nawa jexmagüxű. Rü jema ngoxogü rü aita maxüe, rü nhanagürügi: —Cuma nixi i Tupana Nane cuïfxü —nhanagürügi. Notürü ga Ngechuchu rü najangagü ga jema ngoxogü. Rü nüxna nanachuxu ga na jadexagüxü, jerü jema ngoxogü rü nüxü nacuqxgü na Cristu jiixü.

**Ngechuchu rü nanaxunagü
ga ore ga mexű ga
ngutaquqexepataűwachigü**

(Mr 1.35-39)

⁴²Rü jexguma noxri jangóonegu rü jema īānewa ínaxűxü ga Ngechuchu. Rü wüxi ga nachica ga taxúema íxäpataxűwa naxü. Notürü ga duűxügi rü naxcax nadaugü rü dükwa naxütawa nangugü. Rü nüxü nacäqaxügi ga tama na ínaxűxűcax ga jema norü naānewa. ⁴³Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Taxucürüwama petanügi charüxăňecha erü chanaxwaxe na náigü ja īāngewüga

ngēxmagüxü i duűxügi maă rü ta nüxü chixuxü na nhuxăci aăxgacü jiixü ja Tupana. Erü woetama ngēmacax núma choxü namu —nhanagürü. ⁴⁴Rü jemaăci Ngechuchu nüxü nixuchigü ga ore ga ngutaquqexepataűwachigü ga guxüma ga Gariréaanewa.

**Muxűma ga choxni na
inajauxűxűchiga**

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 ¹Rü wüxicana ga jexguma naxtaxa ga Jenecharétuanaciwa najexmagu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duűxügi rü naxütawa nangugü. Rü dükwa jéma najaxăütigü, jerü nüxü naxinüečhaăü ga Tupanaărü ore ga namaă nüxü jaxuxü. ²Rü Ngechuchu jéma nüxü nadau ga taxre ga ngue ga ingeäcune. Rü guma nguegü rü naxnecüpechinüwa nanadagü, jerü ga püchaetanüxü rü nüxna jéma ínachoň, jertü norü pücha nijauxgü. ³Rü wüxi ga guma nguegu nixüe ga Ngechuchu. Rü guma ngue rü Chimáűärü nixi. Rü Chimáūna naca ga naxnecüpechinüärü ngäxütüwaxüra na nangeaxűcax. Rü guma nguewa narüto ga Ngechuchu. Rü jéma inanaxügi ga duűxügi nüxü na nangüexēexü. ⁴Rü jexguma jagüegagu ga Ngechuchu ga na jadexaxü, rü Chimáűxü nhanagürü: —jéa ínamátamaxűwa namaă naxă ja daa ngue. Rü ngéma penatáe i perü pücha na choxnita pejauxgüxűcax! —nhanagürü. ⁵Rü Chimáū nanangăxü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Ngúexéêruüx, ngewax rü guxü i chütaxü rü tapüchae, notürü taxuüma i choxni tijaxu. Notürü nhuxma na choxü cumuxü rü wena táxaru íchanatáe i chorü pücha

—nhanagürü. ⁶Rü jexguma ínatáegüägu ga norü pücha, rü muxüma ga choxni ínajauxü. Rü düxwa narügáuxchaü ga norü pücha jerü namuxuchi ga choxni. ⁷Rü naxmexmaä náí ga nguewa jexmagüxü ga natanüxügüçax nacagü na nüxü janangüxüeñgüçax. Rü jáma naxí ga jema natanüxügü ga naxcax nacagüxü. Rü nanaxüäcugü ga guma taxre ga ngue rü wixgutaqx inangutaügü jerü namuxuchi ga choxni. ⁸Rü jexguma jemaxü nadaxgu ga Chimáü ga Pedru, rü Ngechuchupexegu najacaxápüxü, rü nhanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi! Pa Corix. Erü chama rü wüxi i duüxü i pecaduáxü chixí —nhanagürü. ⁹Rü jema nhanagürü ga Chimáü jerü núma rü guxüma ga natanüxügü rü namaä nabaixächihäegü ga jema muxüma ga choxni na ínajauxüxü. ¹⁰Rü nabaixächihäegü ta ga Chimáümüçüga Tiagu rü Juáü ga Zebedéu nanegü. Notürü Ngechuchu rü Chimáüxü nhanagürü: —¡Táü i cumuüxü! Erü nhamaücüü rü tá choxü cupuracü na chauxütawa cunagagüxüçax i duüxügü —nhanagürü. ¹¹Rü jexguma naxänaciwa namaä nangugüga ga naweügü, rü jáma nanawogü ga norü guxüma rü Ngechuchuwe narüxi.

**Ngechuchu rü wüxi ga
rüchaxünexüçax najataanexëe**
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Rü jexguma wüxi ga jáma jexmagüne ga íänewa najexmagu ga Ngechuchu, rü jáma naxütawa nangu ga wüxi ga jatü ga chaxünemaä idaawexü. Rü jexguma Ngechuchuxü nadaxgu rü napexegu najacaxápüxü rü jexma

nanangücuchi. Rü Ngechuchuxü nacaaxü, rü nhanagürü: —Pa Corix, ngëgxuma cuma cunaxwaxegu, rü tama cuxü naguxcha na choxü curümexëexü —nhanagürü. ¹³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxü ningögü, rü nhanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwaxe. ¡Rüme! —nhanagürü. Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu, rü naxcax nitaane ga jema jatü ga chaxüneáxü. ¹⁴Rü Ngechuchu nanaxucuxë rü nhanagürü nüxü: —¡Düçax, taxüemaätáma nüxü cuixu, notürü paixü cugü jadauxëe na curümexü rü janguxëe i ngëma Tupana Muíséwa nüxü ixüxü na duüxügü nüxü cuáxüçax na marü curümexü! —nhanagürü. ¹⁵Notürü guxüwama rü jexeraäcü duüxügü nüxü nicuaxgüetanü ga Ngechuchuchiga. Rü muxüma ga duüxügü rü naxcax naxitäquqexegü na norü orexü naxñenüexüçax, rü naxcax na jataaneëexëeáxüçax ga norü daawegüwa. ¹⁶Notürü Ngechuchu rü nhuxguacü rü ngextá taxüema íxäpataxüwa naxüüxü. Rü jáma najajumuxëxü.

Ngechuchu rü wüxi ga jatü ga
nawäíxächicüçax najataanexëe
(Mt 2.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷Rü wüxi ga ngunexü Ngechuchu ínguxëëtaejane, rü jáma narütogü ga nhuxre ga Parichéugü rü nhuxre ga ngúexëëruügü ga Muísáerü mugümaä nguxëëtaegüxü ga guxü ga Gariréaaneäärü íänexäcügüwa ne íxü, rü Judéaanewa ne íxü, rü Jerucharéüwa ne íxü. Rü Tupana rü poraäcü Ngechuchuwa inanawex ga norü pora rü muxüma ga idaaweexü narümeëxü.

¹⁸Rü Ngechuchuxūtawa nangugü ga nhuxre ga jatügü, rü naxcax jéma nanangetaügü ga wüxi ga jatü ga nawāixächicü. Rü īpatagu nanangecuchitaügüchaū na Ngechuchupexegu jaxütaügüäxüçax.

¹⁹Notürü taxuacüma jexma nanangecuchitaügüéga, jerü namuxuchi ga duüxügü. Rü jemacax īäcaxwexgu naxigü. Rü meäma Ngechuchu ījexmaxüétüwa ínanapogüäxügü ga guma īpata. Rü jéma duüxügütanüwa Ngechuchupexewa ínanachüxüetaügü ga guma nawāixächicü. ²⁰Rü jexguma Ngechuchu nüxü däxgu ga na nüxü jaxögüäxü ga jema jatügü, rü nhanagürü guma nawāixächicüxü: —Pa Chaunex, marü cuxü nüxü changechaū i curü pecadugü —nhanagürü. ²¹Notürü jema ngúexëeruügü ga Muíséaru mugüarü ngúxëétaeruügü rü Parichéugü, rü nagu nartüxinüe, rü nügüäewa nhanagürügü: —*Tacü nixi* i nhaä jatü ēcax Tupanamaä chixexü jaxugüxü? Erü taxúema pora tüxü nangëxma na duüxügüäxü pecaduxü tangechaüxü. Rü Tupanaxīcatama nixi ja nüxü nangëxmacü i ngëma pora —nhanagürügü naäewa. ²²Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuqx ga *tacigü* na ínaxinüexü. Rü jemacax nhanagürü nüxü: —*Tüxcüü* ngëmagu perüxinüe i pemax? ²³—*Tacü nixi* irütauxchamaexü na namaä nüxü ixuxü ja daa jatü ja nawāixächicü: “Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaū”, rü exna: “*Inachi* rü *fíxü!*” nhágüxü nüxü?

²⁴—Notürü nhuxma rü tá pexü nüxü chadauxëe na Chaunatü núma choxü

muxü na duüxügüäxü nüxü changechaüxüçax i norü pecadugü —nhanagürü. Rü jexguma jema nhaxguwena rü guma nawāixächicüxü nhanagürü: —Cumaä nüxü chixu rü īnachi, rü najaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —nhanagürü. ²⁵Rü jexgumatama guxü ga duüxügüpexewa inachi ga guma nawāixächicü. Rü nanajaxu ga norü caruü ga nagu nacaxü. Rü Tupanaxü jacuqxüüchigüäcüma napatawa naxü. ²⁶Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiaäegü. Rü Tupanaxü nicuqxüügü. Rü poraäcü namuüñäcüma nhanagürügü: —Nhuxma rü nüxü tadaugü i nhuxre i Tupanaäru puracügü i aixcuma mexëchixügü —nhanagürügü.

Lewíçax naca ga Ngechuchu
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷Rü jemawena ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma īwa. Rü wüxi ga jatü ga Romaäru äëxgacüçax diëru ngixü ideetanüxüxtawa naxüpetü. Rü guma jatü rü Lewí nixi ga naëga. Rü jéma diëru ngixü ínadexüwa narüto. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —*Chawe rüxü!* —nhanagürü. ²⁸Rü inachi ga Lewí, rü jéma nanatax ga norü guxüma, rü Ngechuchuwe narüxü. ²⁹Rü jixcama ga Lewí rü Ngechuchucax napatawa wüxi ga taxü ga öna naxü. Rü jéma mechawa narütotü ga muxüma ga jatügü ga Lewírüü diëruarü degüwa puracüexü, rü muxüma ga togü ga duüxügü rü ta. ³⁰Notürü ga jema Parichéugü rü ngúexëeruügü ga Muíséaru mugüarü ngúxëétaeruügü, rü inanaxügue na Ngechuchuarü

ngúexügüchigagu chixri jadexagüxü. Rü nhanagürügü: —¿Tüxcüü wüxiwa pechibüe rü namaä pexaxegü i ngëma jatügü i Romaärü äëgxacüçax díeru ngíxü dexü rü ngëma pecaduägxüxü? —nhanagürügü.³¹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü:
 —Ngëma poraexü rü taxuüçaxma duturu nanaxwæxegü, notürü ngëma idaaweexü nixi i duturu naxwæxegüxü.³² —Chama rü tama mexügüna na chaxuxüçax nixi i núma chaxüxü, notürü pecaduägxüxüna na chaxuxüçax nixi i núma chaxüxü na ngëmaäcü nüxü naxoexüçax i nacümagü i chixexügü —nhanagürü.

**Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)**

³³Rü jexguma Ngechuchuna nacagüe ga duüxügü, rü nhanagürügü: —Juáu ja baiüxeerüüärü ngúexügü rü Parichéugüarü ngúexügü rü najumuxëguecha, rü muëxpüxcüna rü naxauree rü tama nachibüe erü Tupanagu narüxiñüe. Notürü i curü ngúexügü, rü guxüguma nachibüe rü naxaxegümare —nhanagürügü.³⁴ Notürü ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü wüxi ga ore ga nügüchigaxütama namaä nixu, rü nhanagürü: —¿Exna wüxi i ngígüarü petawa rü pexcäx namexü na penaxaureexëexü i ngëma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagu i ngëma jatü i ngexwacax ämaxü? Maneca tama nixi.³⁵ —Notürü wüxi i ngunexü rü ngëma jatü i ngexwacax ämaxü, rü tá namücigüna nixügachi. Rü ngëma ngunexügu tá nixi i aixcumá naxaureexü i namücigü —nhanagürü.³⁶ Rü jexguma ga Ngechuchu rü namaä nüxü nixu ga wüxi ga ore ga jema duüxügücüma ga nuxcumäüxüchiga

rü noxrütama nguxëëetae i ngexwacaxüxüchiga. Rü nhanagürü: —Taxíema wüxi i ngexwacaxüxü i naxchiruta tijo na namaä tanapaitaxüçax i wüxi i naxchiru i marü ngauxü. Erü ngëgxuma ngëmaäcü tanaxüxgu rü tanachixexëe i ngëma naxchiru i ngexwacaxüxü. Rü nhuxmachi ngëma natüchi i ngexwacaxüxü rü tama nüxü najatäüxü i ngëma naxchiru i marü ngauxü.³⁷ —Rü ngëgxumarüü ta rü taxúema ngexwacaxüçü ja wiü rü nagu tajabacuchi i wüxi i naxchiü i marü ngauxü i naxchäxmünaxcäx. Erü ngëgxuma ngëmaäcü naxüxgu rü jima wüü ja ngexwacaxüçü rü tá narüngu, rü tá najawäüxëe i ngëma naxchiü i ngauxü i naxchäxmünaxcäx. Rü ngëxma tá najariütaxu ja wüü rü ngëma naxchiü rü ta.³⁸ —Rü ngëmacäx tanaxwæxe na jima ngexwacaxüçü ja wiü rü ngexwacaxüxü i naxchiügu jabacuchixü. Rü ngëmaäcü rü tåüxtáma inajarütaxu.³⁹ —Rü taxúema ja texé ja tûmamaä jaxüxe na ngúchiacü ja wüü tajaxaxüxü rü tükü nangúchaü na tajajaxaxüxü ja wüü ja ngexwacaxüçü ja maïcuracü. Rü ngëgxumarüü ta nixi i ngëma duüxügü i marü namaä jaxüxü i nuxcumäüxü i nacüma i chixexü rü tama nanajauxgüchaü i ngëma mexü i nguxëëetae i ngexwacaxüxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu
nicäüëtanü ga ngüxchigaarü
ngunexügu
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)**

6 ¹Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaä trigunecüwa nachopetü.

Rü norü ngúexügü rü inaxiācüma joxocüne trigu nicāutanü. Rü naxmexmaā nanadaxi ga trigu rü najangōētanü. ²Rü nhuxre ga Parichéugü rü jema ngúexügüna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Tüxcüū ngüxchigaarü ngunexügu penabuxu i trigu? Erü ngüxchigaarü ngunexügu rü nachqxu na texé puracüxü —nhanagürügü. ³Rü Ngechuchu nanangāxü, rü nhanagürü: —¿Taguma exna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaūcü ga äexgacü ga Dawí ga jexguma nataijagu ga nüma rü natanüxügü? ⁴—Rü Tupanapatagu naxücu rü nüxü nadau ga jema pöö ga üünexü ga jexma nuxü. Rü jema pöö rü nachqxu ga ngexerúxemare na nangōxü, rü paigüçaxicatama nixí. Notürü Dawí nanajaxu ga jema pöö rü nanangōx, rü natanüxümaā rü ta nangau —nhanagürü. ⁵Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Tupana Nane ja duüxüxü ixicü rü namaā inacuqx i ngüxchigaarü ngunexü —nhanagürü.

**Wüxi ga jatü ga jumécüchiga
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)**

⁶Rü wüxi ga to ga ngüxchigaaruü ngunexügu rü Ngechuchu rü ngutaquepataügu naxücu. Rü inanaxügü ga na nanguxéetaexü. Rü jema najexma ga wüxi ga jatü ga norü tügünewa jumécü. ⁷Rü jema ngúexéerügü ga Muīséarü mugüwa nguxéetaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxü narüdaunü ngoxita ngüxchigaarü ngunexügu guma jumécüxü namexée, jerü naxcax nadaugü ga nhuxäcü norü

äexgacügüxütawa na ínaxuaxügüäxü. ⁸Notürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuqx ga jema naäewa nagu naxñüexü ga jema jatügü. Rü jemacax guma jumécüxü nhanagürü: —¡Íruda rü nuxä ngäxütanügu jachi! —nhanagürü. Rü guma jumécü rü inachi rü norü ngäxütanügu najachi. ⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema jéma jexmagüxüna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Namexü i ngüxchigaarü ngunexügu na wüxie naxüxü i mexü rü exna chixexü? ¹⁰Rü namexü i na namaxéexü rü exna jamáxü? —nhanagürü. ¹¹Rü jexguma Ngechuchu nüxü nidaugüächi ga jema duüxügü ga jéma jexmagüxü. Rü guma jumécüxü nhanagürü:
—¡Ijanawexächixée ja cuxmek!
—nhanagürü. Rü guma jatü rü nügü inajarüwexächimexéexü, rü narümemex.
¹¹Notürü jema Parichéugü rü ngúexéerügü ga Muīséarü mugüwa nguxéetaegüxü, rü poraäcü nanuë. Rü nügü nixucyxegü na nhuxäcü tá Ngechuchuxü na jamäxgüxü.

**Ngechuchu nanade ga 12 ga norü
ngúexügü na tóxnamana
namugüäxüçax
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)**

¹²Rü jexguma ga Ngechuchu rü dauxchitawa, wüxi ga maxpúnewa naxü na jéma jajumuxexüçax. Rü guxü ga jema chütaxügu rü jéma najumuxé.
¹³Rü jexguma jangóonegu, rü Ngechuchu norü ngúexügüçax naca. Rü natanüwa najadexchi ga 12. Rü jema nixí ga jatügü ga Ngechuchu nüxü unetagüxü na tóxnamana nangegüäxüçax ga norü ore. ¹⁴Rü jema

jatügü ga jadexechixü rü Chimáū ga Pedrugu naxüégaxü nixí ga wüxi. Rü to nixí ga Ädré ga Chimáū naēneē, rü Tiagu rü Juáū, rü Piripi, rü Baturuméū,
¹⁵rü Mateu, rü Tumé, rü Tiagu ga Arupéu nane rü Chimáū ga iporaäecüütü, ¹⁶rü Juda ga Tiagueneē, rü Juda Icarióti ga jixcaama Ngechuchuxü íxuaxüxü naēchita.

Ngechuchu rü muxüma ga duüxügüxü nangüexëe
(Mt 4.23-25)

¹⁷Rü Ngechuchu rü jema jatügü ga jadexechixümaä ínarüxügü nawga guma maxpüne. Rü wüxi ga nachica ga ínametachinüänexüwa najachaxächitanü. Rü jéma najexmagü ga muxüma ga duüxügü ga guxü ga Judéaanewa ne íxü, rü Jerucharéüwa ne íxü, rü taxtü ga taxüänacüwa ga Sidáüwa rü Tiruwa ne íxü. Rü jéma naxíjerü Ngechuchuxü naxinüéchaü, rü nanaxwaxegü ga Ngechuchu nameexëexü ga norü daawegüwa. ¹⁸Rü jema duüxügü ga chixexü ga naäe nawa jexmagüxü rü ta naxçax nitaanegü. ¹⁹Rü guxüma ga duüxügü rü Ngechuchuxü ningögügüchaü, jerü norü poramaä nanameexëe.

Duüxügü i taäegüxüchiga rü duüxügü i ngechaügxüchiga
(Mt 5.1-12)

²⁰Rü jexguma Ngechuchu rü norü ngüexügüxü nadawenü, rü nhanagürü nüxü: —Petaäegü i pema ja ingearü díerüäxgüxe! Rü Tupana äëxgacü íixixüwa rü pema rü tá ta pexächica.
²¹—Rü petaäegü i pema i nhuxma

taijaexe! —Rü tá meäma peingäxcharaügü! —Rü petaäegü i pema i nhuxma auxexe! Rü jixcaama rü tá pecugüe. ²²—Rü petaäegü i pema i ngëxguma duüxügü pechi aiegü, rü pexü ínawoxügü, rü tacü pemaä jaxugüegü, rü chaugagu chixri pechiga jadexagüe! ²³—Rü ngëxguma ngëma pexü üpetügü, rü ipetaäegüama rü tama pexoegaäegü! Erü dauxüguxü i naänewa rü tá penajauxgü i wüxi i perü ämare i mexéchixü. Rü ducax, nhaä duüxügü i nhuxma pechi aiexüärü oxigü rü jexgumarüü ta nixí ga nachi na naxaiexü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaäärü orearü uruüggü. ²⁴—Notürü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcax i pema ja muäärü díerüäxgüxe erü núma nhama i naänewa rü marü petaäegü. ²⁵—Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcax i pema ja marü ingaxcharaügüxe erü tá petajae. Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcax i pema i nhuxma marü cugüexe, erü jixcaama rü perü ngechaümaä tá pexauxe. ²⁶—Rü wüxi i ngechaü tá nixí i pexcax i ngëxguma guxüma i duüxügü pexü icuaxüüggü. Erü ngëma duüxügü i nhuxma pexü icuaxüüggüxüärü oxigü rü jexgumarüü nüxü nicuaxüüggü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüneta.

Nhuxäcü nüxü tangechaü i ngëma tachi aiexü
(Mt 5.38-48, 7.12)

²⁷—Notürü pema i nhuxma na choxü pexinüexü rü pemaä nüxü chixu rü: —Nüxü pengechaü i perü uwanüggü! —Rü meä nüxü periüngüxëex i ngëma pechi aiexü! ²⁸—Rü meä nachigamaä peidexagü rü naxçax ípeca i Tupanaäärü

ngūxēē naxcax i ngēma pemaā guxchigagüx! ¡Rü naxcax pejumuxēgü i ngēma chixri pechigamaā idexagüx! 29—Rü ngēxguma texé cumaā nuxgu rü cuxū tapechametüga rü name nixī i tama cuxütanü ega woo curü tochametüwa rü ta cuxū tapechametüga. Rü ngēxguma texé cuxū napuarü dejuxüchiruäxgu, rü name nixī i tükü cungechaüäma ega woo curü dauxü rü ta cuxna tanapuxgu. 30—¡Rü tükna naxä ja texé ja curü ngēmaxüçax íçaxe! Rü ngēxguma texé curü ngēmaxü cuxna napuxgu, rü tama name i naxcax ícujaca. 31—Rü ngēma mexü i pema penaxwaxexü na togü pemaā naxüxü, rü name nixī i pema rü ta ngēmaäcü mexü namaā pexü. 32—Rü ngēxguma pema rü ngēma duüxügü i pexü ngechaüxüxüçatama pengechaügu, rü ¿tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duüxügü i tama jaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügü. 33—Rü ngēxguma ngēma duüxügü i cuxü rüngüxëexüxüçatama curüngüxëegu, rü ¿tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duüxügü i tama jaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügü. 34—Rü ngēxguma ngēma duüxügü i ixääärü díeruäxüñanaxüçatama cunaxäxgu i curü díeru, rü ¿tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duüxügü i tama jaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügü, erü nüxü nacuqxügü rü tá nüxü nanataeguxëe i ngēma díeru. 35—Notürü pema rü name nixī i nüxü pengechaü i perü uwanügü, rü nüxü perüngüxëe. Rü ngēxguma tacüçax pexna nacaxgu, rü name nixī i tama pexoegaäeäcüma nüxna penaxä ega woo nagu perünxügü na ngürüächi

täüxüitäma pexü nataeguxëeäxü. Erü ngēxguma ngēmaäcü penaxüxgu, rü Tupana rü ngēmaärü jexera tá poraäcü pexü nanataeguxëe, rü naxäcügü tá peixigü ja jima Tupana ja Poraxüchicü ja nüxü rüngüxëecü ta i ngēma taguma moxë nüxna ägüxü rü ngēma chixecümagüxü. 36—Rü name nixī i pexü nangechaütmüüwaxegüxü i togü ngēma Penatü ja Tupanaäxü nangechaütmüüwaxexürrüü.

**Tama name i tanangugü
i togüarü maxü
(Mt 7.1-5)**

37—Tama name i togüxü peixu rü penangugü i togüarü maxü. Rü ngēxguma ja Tupana rü täüxüitäma nanangugü i perü maxü. Rü tama name i pocu namaä pexuegu i togü. Rü ngēxguma ja Tupana rü täüxüitäma pocu pemaā naxuegu. ¡Rü togüaxü nüxü pengechaü i norü chixexügü! Rü ngēxguma ja Tupana rü tá ta pexü nüxü nangechaü i perü chixexügü. 38—¡Togüxü perüngüxëegü rü namaä pemecümagü! rü Tupana rü tá ta pexü narüngüxëe rü tá pemaä namecüma. Rü nhama wüxi i chacu i meäma napaxürrüü rü ipoöcxürrüü tá Tupana pemaä namecüma rü pexna nanaxä i ngēma mexü i penaxwaxexü i perü maxüçax —nhanagüri. 39Rü nhaä cuqxruüwa duüxügümaä nüxü nixu ga Ngechuchu, rü nhanagüri: —¿Nhuxäcü i wüxi i ngexetüxü rü to i ngexetüxüxü namaxü nacuqxüexü? Erü ngēma taxre i ngexetüxü rü wüxi i äxmaxügu tá nügümaä najajicu. 40—Rü taxuüma i wüxi i ngüexü rü norü ngüexëerüxü narüjexera. Notürü ega aixcuma meä

nanguxgu rü ngēmaācü norü ngúexēeruūrū ū tá nixi. ⁴¹—ꝑRü tūxcüū cunangugü i cumücü naxcax i ngēma íraxü i chixexü i naxüxü notürü tama cugütama cungugü naxcax i ngēma chixexü i taxü i cuxüxü? ⁴²—Rü ngēguma tama nüxna cucuqxachigu i ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ꝑnhuxücürüwa i nagu curüxiñüxü na cunamexéexü i ngēma cumücüarü chixexü i íraxü? Pa Duñxü i Meā Maxnetaxü, name nixi i cuxira nüxü curüxo i ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngēguma tá cume na nüxü curüngüxéexüçax i cumücü na nüxü naxoxüçax i ngēma chixexü i íraxü i naxüxü.

**Wüxi i nanetü rü norü owa
nixi i nüxü icuáxü**
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³—Nataxuma i nanetü i mexü i chixearü oóxü. Rü nataxuma i nanetü i chixexü i meärü oóxü. ⁴⁴—Rü wüxicigü i nanetü rü norü owa nixi i nüxü icuáxü. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama wüxi i ori i imúxü tajaxu. Rü wüxi i chuxchuxüwa rü taxucürüwa uwa tajaxu. ⁴⁵—Rü wüxi ja meci ja jatü rü mexü i orexü nixu, erü naäewa rü aixcuma mexügu narüxiñü. Notürü wüxi i jatü i chixecümäxü rü chixexü i orexü nixu, erü chixexügu narüxiñü. Rü ngēma naäewa nagu naxiñüxü nixi i nüxü jaxuxü.

**Jatü i Cristuga ïnuxü rü jatü i
tama Cristuga ïnuxüchiga**
(Mt 7.24-27)

⁴⁶—ꝑTüxcüū i pema rü: “Pa Torü Corix” nhaperügü choxü, notürü tama

penaxü i ngēma pemaā nüxü chixuxü? ⁴⁷—Rü nhuxma tá pemaā nüxü chixu na nhuxäcü tiixü ja jíxema chawe rüxüxë rü choxü ïnuxë rü naxüxe i ngēma tūmamaā nüxü chixuxü. ⁴⁸—Rü tūma rü wüxi ga jatü ga üpatacü rü jamaxmaäcü ga norü caxta nhuxmata nutawa nangucürü ū tixi. Rü jexguma namaxgu ga taxtü rü jabaixüga napata, rü woo ga na naporaüchiixü, rü tama niwaxtaü, jerü meäma inapugüarü caxtaäx ga guma ī. ⁴⁹—Notürü jíxema nüxü ïnümarexe i chorü ore notürü tama naxüxe i ngēma tūmamaā nüxü chixuxü, rü wüxi ga jatü ga naxnücüétügumare üpatacürü ū tixi. Rü jexguma namaxgu ga taxtü, rü nibaixü ga napata, rü naporaüchiü. Rü niwaxtaü ga napata, rü jexma najarüxo ga guma ī.

**Ngechuchu rü Romacüäx ga
churaragüarü äëxgacüarü
duñxüxü narümxexé**
(Mt 8.5-13)

7 ¹Rü jexguma nüxü nachaxgu ga duñxügümaā na jadexaxü ga Ngechuchu, rü Caparnáüwa naxü. ²Rü jéma najexma ga wüxi ga churaragüarü capitáü ga Romacüäx. Rü guma capitáü rü nüxü najexma ga wüxi ga norü duñxü ga poraäcü nüxü nangechaüxü. Rü jema norü duñxü rü niðaawe, rü naturaxüchi. ³Rü jexguma Ngechuchuxü naxiñüchigagu ga guma capitáü, rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga nhuxre ga Judéugüarü äëxgacügü ga jaguågxü. Rü nhanagüri nüxü: —¡Ngéma Ngechuchuxütawa pexi na nüxü pecaqxügüxüçax rü núma naxü na chorü duñxüçax janataanexéexüçax!

—nhanagürü. ⁴Rü Ngechuchuxütawa naxí, rü poraäcü nüxü naçaqaxügü, rü nhanagürögü: —Name nixí i nüxü curtungüxëe ja torü capitáū. ⁵—Erü nüma rü guxü i Judéugüxü nangechaü. Rü nümatama nanaxütanü na naxügiäxüçax ga torü ngutaqueçepataü —nhanagürögü. ⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Notürü jexguma marü capitáüpataxü jangaicagu, rü nüma ga capitáū rü Ngechuchucax jáema nanamu ga nhuxre ga namüçögü na namaä nüxü janaxugüxüçax ga norü ore ga nhaxü: —Pa Corix, tama cuxü chachixewechaü na chapatawa cunguxü erü chama rü taxuwama chame na chapatagu na cuxücxü. ⁷—Rü ngëmacax nixí i tama chamatama cuxçax chajaçaxü. Rü chanaxwaxe i curü orewaxicatama nüxü cuixu na naxçax jataanexü tá i chorü duüxü. ⁸—Erü chama rü ta chorü äëgxacümexëwa changëxma, rü chäxmexwa nangëxmagü ta i nhuxre i churaragü. Rü ngëguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxüxüçax, rü ngëma naxü. Rü ngëguma chaugüxütawa naxçax changemagu i to, rü chauxütawa nangu. Rü ngëguma chorü duüxüçü chamuxgu na çacü na naxüxüçax, rü choxü nanaxü —nhanagürü. ⁹Rü ga Ngechuchu rü jexguma nüxü naxñigu ga jema capitáärü ore ga naxütawa namuxü rü nabaixächiäe. Rü jema duüxügü ga nawe rüxixüxü nadawenü, rü nhanagürü: —Aixcuma pemaä nüxü chixu rü taxuüma i Judéugütanüwa nüxü ichajangau i wüxi i duüxü i ngëma jatürüü aixcuma jaxöxü —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma nayoegugu ga jema

capitáümüçögü ga Ngechuchuxütawa namugüxü, rü nüxü inajangaugü ga marü naxçax na jataanexü ga jema capitáärü duüxü.

Ngechuchu ínanadaxëe ga wüxi ga jutecü ngïne

¹¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ïäne ga Naïgu äëganewa naxü. Rü nawe narüxü ga norü ngúexügü, rü muxüma ga togü ga duüxügü. ¹²Rü jexguma guma ïäneärü ngaicamana nanguxgu, rü tüxü nadau ga wüxi ga jueta ga taxgüwa tüxü nangegüxe. Rü guxema juetaarü mama rü tajute rü guma jucü rü guxicatama nixí ga tümäne ixïciü. Rü muxüma ga duüxügü ga guma ïäneçüäx, rü guxema juetaarü mamawe narüxü. ¹³Rü jexguma Cori ga Ngechuchu guma jucüarü mamaxü däxgu, rü nüxü ingeçhäütümüü. Rü nhanagürü ngïxü: —Täü i cuxaxuxü! —nhanagürü. ¹⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü juetacax nixü, rü nüxü ningögü ga tümachiü. Rü jema tüxü ingetaügxü rü tümamaä inajachiächitanü. Rü nhanagürü ga Ngechuchu tüxü ga guxema jueta: —Pa Ngextüxüçü, ¡paxa früda!

—nhanagürü. ¹⁵Rü jexguma ga guxema juchiréxe rü itärüto, rü itanaxügü ga na tidexaxü. Rü Ngechuchu rü tümäna tüxü namu. ¹⁶Rü jexguma jemaxü nadaugüga duüxügü, rü guxüma namuü. Rü inanaxügüe ga Tupanaxü na jacuqxüügxü. Rü nhanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruu i poraxü tatanüwa nangox. Rü nhanagürügü ta: —Tupana nuä naxü na norü duüxügüxü janangüxëexüçax

—nhanagürügü. ¹⁷Rü guxüma ga Judéaanewa rü norü ngaicamana, rü duüxügü nüxü nacuáchigagü ga jema Ngechuchu üxü.

**Juáū ga baiūxēēruū rü
Ngechuchuxütawa nanamugü ga
taxre ga norü duüxügü**
(Mt 11.2-19)

¹⁸Rü Juáū ga baiūxēēruū rü nüxü nacuáchiga ga guxüma ga jema Ngechuchu üxü, jerü norü ngúexügü ga Juáū rü namaā nüxü nixugü. Rü jemacax ga Juáū rü taxre ga norü ngúexügüçax naca. ¹⁹Rü Ngechuchuxütawa nanamugü. Rü Juáū rü nhanagürü nüxü: —¡Ngéma pexí rü Ngechuchuna peca rü nhapegügü nüxü: “¿Cuma jíixü i Cristu i cuxü ítananguxéexü, rü exna to tá jixí i Cristu?” nhapegügü nüxü! ²⁰Rü jema jatügü ga Juáū Ngechuchuxütawa mugüxü, rü Ngechuchucax naxí. Rü nhanagürügü nüxü: —Juáū ja baiūxēēruū núma cuxütawa toxü namugü na cuxna tajacagüxüçax rü ¿aixcuma cuma cuiixü i Cristu ja núma nguxchaúcü, rü exna to tá jixí i Cristu? —nhanagürügü. ²¹Rü jexgumatama Ngechuchuxütawa nangugüga ga Juáūärü ngúexügü, rü Ngechuchu nanameéexë ga muxüma ga duüxügü ga nagúxüraüxü ga ñaawemaä idaaeweexü rü jema ingoxoáxü. Rü najadauchigüxëë ga muxüma ga ingexetüxü. ²²Rü jemacax Ngechuchu nanangåxü rü nhanagürü: —¡Pewoegu rü Juáūmaä nüxü pejarüxu i ngéma pematama nüxü pedauxü rü nüxü peixñüexü! ¡Rü namaā nüxü peixu i nhuxäcü i ngéma

ingexetüxü rü marü nidauchigü, rü ngéma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngéma chaxüneägxüxü rü marü naxcax nitaanegü, rü ngéma ngauchixégüxü rü marü ningoxnamachixégü, rü ngéma juexü rü wenaxärü namaxë, rü ngéma ingearü dííerüägxüxümaä rü marü nüxü tixu i Tupanaärü ore i mexü! ²³—Rü tataäe ja jíxema texé ja tama choxü rüxoxe —nhanagürü ga Ngechuchu. ²⁴Rü jexguma nawoeguxgu ga jema duüxügü ga Juáū jéma mugüxü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Juáūchiga na jadexaxü. Rü duüxügümaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —¿Tacü nixí ga pema ípejadaugüxü ga dauxchitawa ga taxíema íxápataxüwa? ¿Exna wüxi ga jatü ga turaxü ga nhama dexne ga buanecü jaxiäxtanücüüxéecürüü ixixü nixí ga ípejadaugüxü? ²⁵—Rü exna tama guma ípejadaugüga, rü tacü nixí ga ípejadaugüxü? ¿Exna wüxi ga jatü ga poraäcü nügü ngaxäecü ípejadaugü? Pema nüxü pecuax i ngéma poraäcü nügü ngaxäégüxü rü äëxgacügü ja tacügüpatawa nangëxmagü, rü taxuüçaxma dauxchitawa nangëxmagü. ²⁶—¿Tacü exna nixí ga ípejadaugüxü? ¿Exna wüxi ga Tupanaärü orearü uruü? Ngémäacü aixcuma jema nixí ga ípejadaugüxü. Rü pemaä nüxü chixu rü Juáū ja baiūxēēruū rü tama wüxi i ngëxüütxü i Tupanaärü orearü uruü nixí. ²⁷—Rü Juáūchiga nixí ga naxümatüxü ga jema Tupanaärü ore ga nhaxü:

“Cupexegu chajamu i chorü orearü ngeruü na cuxcax namexééaxüçax i duüxügüarü maxü”,

nhaxű. ²⁸—Rü pemaā nüxű chixu rü guxű i duūxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruű i Juáū ja baiūxēeruűärü jexera. Notürü jíxema Tupana äéxgacü íxixűwa wixwexűchi üxe, rü Juáūärü jexera tixi —nhanagürü. ²⁹Rü guxűma ga duūxügü rü woo jema jatügü ga Romaärü äéxgacüçax díeru ngixű ideetanüxű, rü nüxű naxinüe ga jema Ngechuchuarü ore rü nhuxmachi Tupanaxü nicuaxügü jerü nüxű nicuaxächitanü na aixcuma mecü jiixű ga Tupana. Rü jema nixi ga duūxügü ga ūpaacü Juáū ibaiūxēexű. ³⁰Notürü jema Parichéugü rü jema ngúexēeruügü ga Muíséarü mugüwa nguxëetaegüxű rü tama nanaxwaxegü ga Juáū na ínabaiūxēexű. Rü jemaäcü nüxű naxoe ga jema mexü ga Tupana naxcax üxchaűxű. ³¹Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü nhanagürü: —¿Tacüga tá chanangu i nhamaäcü i duūxügü? ¿Rü nanałacüraügü? ³²—Maneca nhaā duūxügü rü taxuxümaäma nataäegü ngëgxumarüü i nhuxre i buxügü i iäxtiüwa rütogüxű, rü íxixäewaxegüxű, rü tagaäcü namüçigüxű nhagüxű:

“Marü wowerumaä pexcax tapaxetagü notürü tama ípexüächitanüxű. Rü marü ngechaűxű i wijaegu pexcax tawijaegü notürü tama pexauxe”, nhagüxű. Rü ngëma buxügürüü taxuxümaäma nataäegü i nhamaäcü i duūxügü. ³³—Jerü ga Juáū ga baiūxēeruű rü nüma naxű, rü tama pöö nangox rü tama wiū najaxaxü. Rü jexguma ga pema rü: “Nangoxoäx” nhaperügü nüxű. ³⁴—Rü nhuxmachi nüma chaxü i chama ja Tupana Nane na duūxüxű chiixű, rü

óna changox rü wiū chajaxaxü. Rü ngëgxuma i pema rü nhaperügügü choxü:

“Chama rü chataanüxűchi rü changäwxaxe, rü pecaduägxüxű i duūxügümäa chaxämüçü, rü jatügü i Romaärü äéxgacüçax díeru ngixű ideetanüxümaä chaxämüçü”, nhaperügügü choxü. ³⁵—Notürü Tupanaärü cuax rü meäma nangox tümawa ja jíxema aixcuma nawe rüxixé —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Chimáū ga Parichéupatawa najexma

³⁶Rü wüxi ga Parichéu rü Ngechuchuna naxu na napatawa nachibüxüçax. Rü jéma naxű ga Ngechuchu rü jema Parichéuarü mechawa najarüto. ³⁷Rü wüxi ga ngecü ga chixri maxüçü ga ngëäecü ga jematama iänegu ächiüçü, rü jéma ixü ga jexguma nüxű nacuáchigagu na Parichéupatawa tá na nachibüxü ga Ngechuchu. Rü jéma inange ga wüxi ga pumara ga paacaxü ga wüxi ga garapaacü ga mexëchicümaä äxchiüxű. ³⁸Rü naxauxäcüma

Ngechuchucutüxtawá ijariütoxöchi. Rü ngixűchiüxetümaä ijawaicutüxé. Rü ngijaemaä iinapicutü, rü inawäxicutü. Rü nhuxmachi jema pumaramaa inachacutü. ³⁹Rü jexguma jemaxü nadaxgu ga jema Parichéu ga Ngechuchuna uxü, rü naäewa nagu narüxinü rü nügümaätama nhanagürü: —Ngëgxuma chi nhaā Ngechuchu rü aixcuma wüxi i Tupanaärü orearü uruű jixigu, rü nüxű chi nacuax na taci jiixű i nhaā ngexü i nüxű ingögüxű rü

nhuxācü na namaxūxü rü poraācü na napecaduāxü —nhanagürü ga naāewa.

⁴⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nüxü nacuaxama rü Parichéuxü nhanagürü: —Pa Chimáux, choxü nangēxma i wüxi i ore i cumaa nüxü chixuxchaüxü —nhanagürü. Rü nüma ga Parichéu rü Ngechuchuxü nangāxü, rü nhanagürü: —Ēcü, chamaä nüxü ixu, Pa Ngúexēruü! —nhanagürü. ⁴¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Taxre ga jatügü rü wüxi ga corixüntawa nanangetanü. Rü wüxi nanangetanü ga 500 tachinü ga dïerü rü to nanangetanü ga 50 tachinü. ⁴²—Notürü jema taxre rü taxuacü nanaxütanü ga norü ngetanü. Rü jemacax düxwa jema norü cori rü nüxü nüxü nangechaü ga jema nüxü na nangetanügüäxü. Rü nhuxmax, Pa Chimáux, rü īchamaä nüxü ixu! rü īngēxürüxü ga jema taxre ga jatügü rü jexeraäcü norü corixü nangechaü? —nhanagürü. ⁴³Rü Ngechuchuxü nangāxü ga Chimáu, rü nhanagürü: —Chauxcax ga jema jexeraäcü nüxü nanangetanüxü nixi ga jexeraäcü norü corixü ngechaüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Ngémääcü aixcuma nüma nixi —nhanagürü. ⁴⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü ngixü nadawenü ga jema ngecü, rü nhanagürü Chimáuxü: —ēNgixü cedulaü i nhaä ngecü? Rü cupatagu chaxücu i chamax, Pa Chimáux, notürü tama dexá choxnata cuxä chorü jaxcutüruü. Notürü nhaä ngecü rü ngixüchiuxetümaä choxü ijawaicutüxëe, rü ngijaemaä choxü iiopicutü. ⁴⁵—Cuma rü tama choxü cuwāx i noxri choxü curümoxegü,

notürü ngima i nhaä ngecü rü noxri núma changuxgumama rü choxü ijawäixcutüchigü. ⁴⁶—Cuma rü tama pumaramaa choxü cuchaeruxura, notürü ngima i nhaä ngecü rü chacutügu inaba i pumara. ⁴⁷—Rü ngémacax woo namu i ngirü pecadugü notürü Tupana ngixü nüxü nangechaü i guxüma, erü ngima rü aixcuma choxü ingechaü. Notürü jíxema tama aixcuma ngechaüçax íjaçaxe, rü tama poraäcü Tupanaxü tangechaü —nhanagürü. ⁴⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema ngecüxü nhanagürü: —Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü —nhanagürü. ⁴⁹Rü jema togü ga nüxna naxugüxü ga jéma Ngechuchumaä mechawa jexmagüxü, rü inanaxüga nügümüçügümäächigü na jadexagüxü. Rü nhanagürügi: —ēTacü nixi i nhaä jatü, ecax ngémääcü duüxügüäxü pecaduxü nangechaüxü?

—nhanagürügi. ⁵⁰Notürü Ngechuchu rü nhanagürü ngixü ga jema ngecü: —Marü cuxü nangēxma i maxü i taguma gúxü, erü choxü cujaxö. —Nhuxma rü taäeäcüma cuchiüwa naxü!

—nhanagürü.

Ngexügü ga Ngechuchuxü rüngüxüeegüxü

8 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü Gariréaaneäru iänegügu nixüägüchigü. Rü duüxügümaä nüxü nixuchigü ga Tupanaäru ore na nhuxäcü äëxgacü jiixü ja Tupana. Rü ínajaxümüçügi ga jema 12 ga ngúexügi ga marü jadexechixü. ²Rü jexgumarüü ta iijaxümüçügi ga nhuxre ga ngecügi ga üpaacü ngọxogü ngiwa ínawoxüci rü

nḡirü daaweewa nḡixü nameēxēcü. Rü jematanüwa ijexma ga María ga Magadácüäxmaä nḡixü naxugücü ga üpaacü Ngechuchu 7 ga ngoxo nḡiwa ínawoxücü. ³Rü jáma ijexma ta ga Juána ga Cuchu naxmax. Rü Cuchu nixi ga wüxi ga äëxgacü ga Erudiaxü puracüxü. Rü jáma najexmagü ta ga Chuchana rü mucüma ga náigü ga ngecügü ga nḡirü diërumaä Ngechuchuxü rüngüxēegücü.

**Ore ga cuaxruü ga wüxi ga
jatü ga toecügu ixuxü**
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Rü muxüma ga jema iänegüçüäx ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa ínajadaugü. Rü jexguma jáma nangataquexegüga ga muxüma ga duüxügü, rü Ngechuchu namaä nüxü nixu ga wüxi ga ore ga cuaxruü, rü nhanagürü nüxü: ⁵—Wüxi ga jatü ga toecü rü trigumaä nanagüane. Rü jexguma trigumaä nagüaneägu rü nhuxre ga trigu, rü namagu naji. Rü duüxügü nawa nangagüxü, rü werigü rü nanawecu. ⁶—Rü náigü ga trigu rü nutatanügu naji. Rü jexguma naxügüga ga guma trigu, rü nipagü rü najuemare, jerü nataxuma ga norü waianexü. ⁷—Rü náigü ga trigu rü toranecüga naji. Notürü jexguma najaegu ga toragü rü guma triguxü inawocu rü nanadai. ⁸—Notürü náigü ga trigu rü mexü ga waixümüga naji. Rü jemacäx ga jexguma najaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü wüxipüxü ga triguwa ínanguxuchi ga 100 püxü ga trigu —nhanagürü. Rü jemawena rü Ngechuchu tagaäcü nhanagürü nüxü ga

duüxügü: —Rü jíxema ächixégüxe, rü jnaga taxinüü i nḡema ore!
—nhanagürü.

**Tacüchiga nixi ga jema ore
ga cuaxruügügu ixuxü**
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Rü jexguma ga norü ngúexügü rü nüxna nacagüe na tacüchiga jiixü ga jema ore ga jatü ga toecügu ixuxü. ¹⁰Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuaxëe i nḡema exüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü i nhuxäcü äëxgacü na jiixü i nümax. Notürü togcäx rü cuaxruügügu ixuxü i orewa namaä nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaugüga rü nhama tama nüxü nadaugüxürü jixígüxüçax, rü woo nüxü naxinüügu rü nhama tama nüxü naxinüexürü jixígüxüçax —nhanagürü.

**Ngechuchu rü meä nanangoxëe
ga jema ore ga jatü ga
toecüchigagu jaxuxü**
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Nḡema ore i cuaxruüwa pemaä nüxü chixuxü rü nhaächiga nixi. Rü nḡema trigupüxü rü Tupanaärü orechiga nixi. ¹²—Rü guma trigu ga namagu jixünerüü nixi i duüxügü i nḡema orexü inüexü. Notürü Chataná rü nḡema duüxügüxü nüxü inajarüngümaëxëe i nḡema ore, na tama jaxögüäxüçax rü tama najauxgüäxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹³—Rü guma trigu ga nutatanügu jixüne, rü nḡema nixi i duüxügü i nüxü inüexü i Tupanaärü ore rü taäñäcüma jaxögüxü. Notürü tama aixcuma najauxgü i nḡema ore, erü paxaächi

najaxögü, rü jixcûra guxchaxü nüxü
üpetügu, rü nüxü narüxo e i ngëma ore.
¹⁴—Rü guma trigu ga toraneciüg
jixüne, rü ngëma nixi i duüxügi i
Tupanaärü orexü ïnüexü rü jaxögüxü
notürü nhama i naäneärü ngëmaxüçax
oegaäegüxü, rü norü ngëmaxüguama
rüxñüexü rü tama nüxü rüxoechaüxü i
norü ngúchaügü. Rü ngëmagagu düxwa
tama Tupanacax namaxë. ¹⁵—Notürü
guma trigu ga mexü ga waixümüga
jixüne, rü ngëma nixi i duüxügi i
aixcuma taäeäcuma najauxgüxü i
Tupanaärü ore, rü naga ïnüexü, rü meä
naxcax maxëxü. Rü ngëma nixi i
duüxügi i aixcuma Tupanawe rüxixü rü
naxügxü i ngëma nüma nanaxwaxexü.

Ore ga cuqxruü ga omügu ixuxü
(Mr 4.21-25)

¹⁶—Taxíema wüxi i omüwa
tanangixichi na Ɂacümaä
tajadüxétixüçax rü Ɂexna tümaärü
pechicatüügu tajaxücuchixüçax. Notürü
norü üchicagu tanaxünagü na ngëma
tüxü nabaxixüçax ja jíxema duüxegü ja
jima īgu chocuxe. ¹⁷—Rü ngëxgumarüü
ta i guxüma i ore i nhuxma icüxü rü
jixcûra rü duüxügi tá nüxü
nacuqxügüama. Rü guxüma i ngëma
nhuxma duüxügüçax ëxüguxü rü tá
nangoxoma. ¹⁸—;Meä iperüxñü i
nhuxmax! Erü texé ja naga ïnüexü i
ngëma ore i mexü, rü Tupana tá
jexeraäcü tüxü nüxü nacuqxäe. Notürü
jíxema tama naga ïnüexü, rü jexeraäcü tá
tüxna inajarüxo i woo ngëma íraxü i
tümaärü cuqx i noxri tüxü
ngëxmachiréxü —nhanagürü.

**Ítangugü ga Ngechuchuarü mama
rü naäneëégü**
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Rü naë ga Ngechuchu rü naäneëégü,
rü jema Ngechuchu ījexmaxüwa
tangugü. Notürü taxuacü
naxütawaxüchi tangugü, jerü
namuxüchi ga duüxügi. ²⁰Rü wüxi ga
duüxü Ngechuchumaä nüxü nixu, rü
nhanagürü: —Jéa düxétüwa tangëxma
ja cue rü cueneëégü, rü cuxü
tadaugüchaü —nhanagürü. ²¹Notürü
nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü
ga duüxügi: —Guxäma ja texé ja
Tupanaärü ore irüxñüexü rü naga
ïnüexü, rü jíxemagü tixi ja chaeue rü
chauenëëégü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü buanecüxü rü
juäpexü ínajachaxächixëe**
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Rü wüxi ga ngunexügi ga
Ngechuchu rü norü ngúexügiümaä wüxi
ga nguegu nichoü. Rü nhanagürü nüxü:
—;Ngíxä daa naxtaxaarü totutüwa taxi!
—nhanagürü. Rü inaxäachi. ²³Rü
jexguma jaxäüjane rü nipecchigü ga
Ngechuchu. Rü ngüyüächi jexma nüxü
naxü ga wüxi ga tacü ga buanecü. Rü
guma nguewa rü nijaxcuchichigü ga
dexä. Rü düxwa inajangutaügüchaü.
²⁴Rü jexguma rü Ngechuchuxü
ínajabaixügi ga norü ngúexügi. Rü
nhanagürügi nüxü: —Pa Ngúexëëruüx,
ngëmama itabaxügi —nhanagürügi. Rü
jexguma ga Ngechuchu rü ínarüda, rü
buancüxü rü juäpexü nanga. Rü
ínajacchaxächi ga buanecü, rü inajarüxo
ga juäpe, rü ínachaxanemare. ²⁵Rü

jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —¿Tacü pexü naxüpetü ecax tama meä pejaxögxü? —nhanagürü. Notürü ga nümagü rü naþaixächiäegü. Rü nügümüçüguna nicachigü, rü nhanagürügü: —¿Tacü exna nixi i nhaã jatü rü ngëmacax ajxrüçü ja buanecü rü juápe rü naga naxinüexü? —nhanagürögü.

**Jatü ga Gadaracüäx ga ngoxogü
nawa jexmagüxü**
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Rü düxwa naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadaraarü nañewa. Rü jema nixi ga Gariréaaneärü tocutüwa. ²⁷Rü jexguma marü nguewa ínaxüegu, ga Ngechuchu, rü naxcax nixü ga wüxi ga jatü ga guma ñanecüäx ga mucü ga taunecü ngoxogü nawa jexmagüxü. Rü guxüguma nangexchiruecha. Rü tama ïwa najexma, jerü duñxéchíquexetanügu najarüauxchigünexü. ²⁸Rü jexguma Ngechuchuxü nadaxgu, rü napexegu najacaxäpxü. Rü aita naxüäcüma nhanagürü: —¿Tüxcüü nuã choxü cujachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupana ja Tacüxüchi Nanex? Rü cuxü chacqaxü na tama ngúxü choxü cuingexéexü —nhanagürü. ²⁹Rü jema nhanagürü jerü Ngechuchu marü nanamu ga jema ngoxogü na ínachoxüxüçax. Rü muëxpüxcüna rü guma jatüxü naxäüäexéexü ga jema ngoxogü. Rü duñxügü rü curëtimaä najañaxchacügüxü rü najañaxparagüxü na taxuwama naxüxüçax. Notürü nüma rü nagu nacaugüama ga curëtigü. Rü jema

ngoxogü rü dauxchitawa ga taxüema íxäpataxüwa nanagagü. ³⁰Rü Ngechuchu nüxna naca rü nhanagürü: —¿Tacü nixi i cuéga? —nhanagürü. Rü nüma rü Ngechuchuxü nangäxü, rü nhanagürü: —Muxüchixü nixi i chauéga —nhanagürü. Rü jema nhanagürü jerü namuxüchi ga jema ngoxogü ga guma jatügu chocuxü. ³¹Rü jema ngoxogü rü Ngechuchuna nacagü ga tama ngëma pocuchica i äxmaxü i taguma ijacuaxügu na nawocuaxüçax. ³²Rü guma mäxpüneärü tuächiwa najexmagü ga muxüma ga cuchigü ga jáma chibüexü. Rü jemacax ga jema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacaqxügü na jema cuchigüga najachocuxüçax. Rü Ngechuchu rü: —Ngü —nhanagürü. ³³Rü jexguma ga jema ngoxogü rü guma jatüwa ínachoxü rü jema cuchigüga najachocu. Rü guxüma ga jema cuchigü rü inaxüächi, rü naxtaxacutüarı mäxpüxüwa najarüjuxgü, rü jexma naji. ³⁴Rü jexguma jema cuchigüarü daruügü nüxü daugüga jema ngupetüxü, rü nabaixächiäegü rü ínibuxmü. Rü ñanewa nüxü najarüxugüe, rü jema ñaneärü ngaicamana ipeagüxü ga duñxügütanüwa rü ta nüxü najarüxugü. ³⁵Rü ga duñxügü rü ínajadaugü ga jema ngupetüxü. Rü jexguma Ngechuchuxütawa nangugüga, rü jáma nüxü nadaugü ga guma jatü ga ngoxoäxchirécü. Rü Ngechuchucutüxütawa narüto, rü marü tama naxäüäe. Rü namuüe ga duñxügü. ³⁶Rü jema duñxügü ga nüxü daugüxü ga jema ngupetüxü, rü jema ijadaugüxümaä nüxü nixugüga nhuxäci Ngechuchu na namexéexü ga

guma jatü ga ngoxoãxchirécü. ³⁷Rü jexguma jemaxü naxñüêgu, rü guxüma ga jema Gadaraanecüäx ga duüxügü, rü Ngechuchuxü nacaaxügü na ínaxüxüçax ga jema naãnewa, jerü poraãcü namuûë. Rü jemacax ga Ngechuchu rü nguegu nixüe, rü inaxüächi. ³⁸Rü guma jatü ga ngoxoãxchirécü rü Ngechuchuxü nacaaxü ga nawe na naxüxüçax. Notürü ga Ngechuchu rü nanamu ga jexma na naxáñxüçax, rü nhanagürü nüxü: ³⁹—;Cuchiüwa naxü, rü duüxügümäa nüxü ixu ga tacü cuxcax na naxüxü ga Tupana! —nhanagürü. Rü íníxü ga guma jatü, rü guxüma ga jema íanecüäx ga duüxügümäa nüxü nixu ga tacü naxcax na naxüxü ga Ngechuchu.

**Jáiruxacüchiga rü jema nge ga
Ngechuchuchirugu ingögüçüchiga
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)**

⁴⁰Rü jexguma Ngechuchu wenaxärü taegugu ga naxtaxaarü tocutüwa, rü duüxügü rü taäñäcüma nanajauxgü, jerü guxüma poraãcü ínananguxëégü. ⁴¹Rü jéma Ngechuchuxütawa nangu ga wüxi ga jatü ga Jáiru ga naëga. Rü nüma ga Jáiru rü wüxi ga ngutaquepatañärü äëxgacü nixü. Rü Ngechuchupexegu najaçaxápüxü rü nüxü nacaaxü ga napatawa na naxüxüçax. ⁴²Jerü nüxü ijexma ga wüxi ga naxäcü ga ngigümaä wüxicacü, rü ijadaawe, rü ituraxüchi. Rü ngíma rü maneca 12 ga taunecü ngixü najexma. Rü jexguma Jáirupatawa naxüxgu ga Ngechuchu, rü muxüchixü ga duüxügü nawe narüxü, rü düxwa ínajaxäüxtügü. ⁴³Rü jema duüxügütanüwa ijexma ga wüxi ga

ngecü ga 12 ga taunecü ãguechacü. Rü jemamaä ijadaaweecha. Rü duturugüxtagu ngixü iguxëë ga guxü ga ngirü dïëru, notürü taxúema ga texé ngixcax tajataanexëëéga. ⁴⁴Rü jema ngecü rü naweama Ngechuchucax ijaxü, rü naxpechinüchirugu ijangögü. Rü jexgumatama ínajachaxächi ga na naxägüxü. ⁴⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü duüxügüna naca, rü nhanagürü: —¿Texé tixi ja choxü ingögüxe? —nhanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü: —Taxúema —nhanagürü. Rü jexguma ga Pedru rü namüciügü rü nhanagürü: —Pa Ngúexëerüüx, cuma nüxü cudau i nhuxre i duüxügü ngéma cuxü na najaxäüxtügüxü, rü ngëxguma rü ta:

“¿Texé ja choxü ingögüxe?” nhacuxü —nhanagürü. ⁴⁶Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Ngémäacü wüxié choxü tingögü, erü nüxü chiciquächi na chorü poramaä tüxü na charümxexëëxü —nhanagürü. ⁴⁷Rü jexguma nangoxomagu ga na nüxü nacuqxamäxü ga Ngechuchu ga jema nüxü na jangögüxü, rü jaduraxäcüma naxütawa ixü ga jema ngecü. Rü napexegu ijacaxápüxü. Rü guxü ga duüxügüpexewa namaä nüxü ijaxu ga tacüçax nüxü na jangögüxü, rü nhuxäcü jexgumatama ngixcax na jataanexü. ⁴⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngixü: —Pa Chauxacüx, cuxcax nitaane, erü cujaxö. ;Rü nhuxma rü taäñäcüma iixü! —nhanagürü. ⁴⁹Rü jexguma ijadexajane ga Ngechuchu, rü jéma nangu ga wüxi ga duüxü ga ngutaquepatañärü äëxgacü ga Jáirupatawa ne üxü. Rü nhanagürü

Jáiruxű: —Cuxacü rü marü iju. ¶Rü tăū i cujachixeweçigüxű ja Ngúexéeruū! —nhanagürü. ⁵⁰Notürü jexguma jema orexű naxinügu ga Ngechuchu, rü nhanagürü Jáiruxű: —¶Tăū i cujanguäexű! Erü ngëxguma cujaxögxu rü cuxacü rü tá ngícxax nitaane —nhanagürü. ⁵¹Rü jexguma Jáirupatawa nangugüu, rü Ngechuchu najachocuxě ga Pedru rü Tiagu rü Juáū rü ngínatü rü ngíē ga jema bucü ga juxcü. Notürü tama nanaxwaxe na togü jexma chocuxű. ⁵²Rü guxüma ga duükügü ga jáma jexmagüxű rü naxauxe rü ngícxax nangechaügü. Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —¶Tăū i pexauxexű! Erü ngëma bucü rü tama nixi i najuxű. Rü ipemare —nhanagürü. ⁵³Notürü ga jema duükügü rü Ngechuchuxű nacugüeama, jerü ngíxü nadaugü rü aixcuma marü iju. ⁵⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü ngíxmexgu najajauxächi, rü tagaäcü nhanagürü: —Pa Bucüx, ¡ríuda! —nhanagürü. ⁵⁵Rü jexguma ga ngíma rü wena imaxü, rü jexgumatama ííruda. Rü Ngechuchu rü duükügümaä nüxű nixu na ngíxü naxuwemügüxüçax. ⁵⁶Rü ngínatü rü ngíē ga jema bucü, rü poraäcü tabaixächiäegü. Notürü Ngechuchu rü tüxű namu na taxúemaäma nüxű na tixuxüçax ga jema ngupetüxű.

**Ngechuchu rü najamugü ga jema 12
ga norü ngúexügü**
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 ¹Rü Ngechuchu rü nanangutaquexexě ga jema 12 ga norü ngúexügü. Rü pora nüxna naxä rü nüxna naxäga na ínawoxüäxüçax ga

nagúxüraüxű ga ngoxogü, rü na nameëxëäxüçax ga duükügü ga idaaweexű. ²Rü najamugü na duükügümaä nüxű jaxugüexüçax ga ore ga mexü na nhuxäcü äëxgacü jiixű ja Tupana, rü na nameëxëäxüçax ga duükügü ga idaaweexű. ³Rü nhanagürü nüxű: —¶Rü taxuxütmá ípeinge i perü namawaü, rü bai ja perü caxüchigüxű ja naixmenaxä, rü bai i perü chacu, rü bai i perü pöü, rü bai i perü díeru. Rü wüxitama i perü dauxű ípeinge, rü tama i taxre! ⁴—Rü ngëxguma wüxi ja íanewa pengugüu, ¡rü wüxi ja ípatagutama perücho rü nhuxmata ipexiächi nawa ja jima íane! ⁵—Rü ngextá tama pexü ínajauxgüxüwa, ¡rü ípechoxű nawa ja jima íane! Rü ngëxguma ngëma ipexiächigu ¡rü ipepagütü i perü uxaxücutü na ngëmawa nüxű nacuaxgüxüçax na chixexű naxügüxű i ngëma duükügü! —nhanagürü. ⁶Rü inaxiächi, rü guxüma ga íanexäcügiwa naxi. Rü nüxű nixugüetanü ga Tupanaärü ore ga mexü. Rü guxüwama nanameëxëetanü ga duükügü ga idaaweexű.

Naju ga Juáū ga baiüxëeruū
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Rü Gariréaaneärü äëxgacü ga Erudi, rü nüxű nacuáchiga ga guxüma ga jema Ngechuchu üxű. Rü poraäcü nagu narüxinü rü naxoegaä ga Erudi, jerü nümaxü ga duükügü rü nhanagürü: —Juáū ja baiüxëeruū nixi ja jima, rü marü wena namaxü —nhanagürü: ⁸Notürü togü rü nhanagürü: —Nuxcümäucü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería nixi, rü wena nangox

—nhanagürügű. Rü togü rü
nhanagürügű: —Guma nixí ga náí ga
nuxcümäucü ga Tupanaärü orearü uruū,
rü wena namaxű —nhanagürügű.

⁹Notürü Erudi rü nhanagürü:
—Chamatama chanamu ga churaragü
na Juáñxű jadaenaxágüxüçax. ¿Rü tacü
exna nixí i ngéma jatü i duúxügű
ngémaäcü poraäcü nüxű
ixuchigagüechaxű? —nhanagürü. Rü
Erudi rü naxcax nadau ga nhuxäcü
Ngechuchuxű na nadauxű.

Ngechuchu rü nanachibüexëe ga 5000 ga jatügű

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Ju 6.1-14)

¹⁰Rü jexguma nawoeguxgu ga jema
Ngechuchuarü ngúexügű ga jamugüxű,
rü Ngechuchumaä nüxű nixugüe ga
jema naxügxű. Rü jexguma ga
Ngechuchu rü wüxi ga nachica ga
taxúema ixăpataxüwa nanagagü ga
Bechaídaaru īaneäru ngaicamana.

¹¹Notürü jexguma duúxügű nüxű
cuqxgüga ga ngextá na najexmaxű, rü
Ngechuchuwe narüxí. Rü Ngechuchu rü
meäma jema duúxügüxű najaxu, rü
namaä nüxű nixu na nhuxäcü äexgacü
jiixű ja Tupana. Rü nanameëxëe ga
jema duúxügű ga iðaaeweexű. ¹²Rü
jexguma marü najáuanegu, rü

Ngechuchucax naxí ga jema 12 ga
ngúexügű ga jamugüxű. Rü
nhanagürügű nüxű: —Íjamugü i nhaä
duúxügű na īänexäcügű rü ūpatagü ja
ngaicamana ngéxmagünewa na
naxixűçax, rü ngéxma na napegüxűçax
rü norü önatqax jataxegüxűçax! Erü nuä
üingéxmagüxűwa rü nataxuma i tacü rü
ona —nhanagürügű. ¹³Notürü

Ngechuchu rü nhanagürü nüxű:

—Pematama penaxüwemü!
—nhanagürü. Rü nanangäxügű, rü
nhanagürügű: —Wüximeëxpüx i pöö rü
taxre i choxnixicatama toxű nangëxma.
¿Rü exna cunaxwaxe na naxcax
tajataxegüxű i óna naxcax i guxüma i
nhaä duúxügű? —nhanagürügű. ¹⁴Rü
5000 ga jatügű nixí ga jema jéma
jexmagüxű. Notürü Ngechuchu rü
nhanagürü nüxű ga norü ngúexügű:
—Écü ípenatogüxëex rü 50 chigü i
wüxi tückumüwachigü! —nhanagürü.
¹⁵Rü jemaäcü nanaxügű ga norü
ngúexügű. Rü ínanatogüxëe ga guxüma
ga duúxügű. ¹⁶Rü jexguma ga
Ngechuchu rü nanade ga jema
wüximeëxpüx ga pöö rü jema taxre ga
choxni. Rü dauxügu nadaweniäcüma
Tupanana moxë naxä, rü nhuxmachi
inanabücu ga jema pöö rü choxni. Rü
norü ngúexügüna nanaxä na nüxű
januãxűçax ga jema duúxügű. ¹⁷Rü
guxüma ga jema duúxügű rü meäma
nachibüe. Rü jemawena rü 12 ga
pexchigü nanapagüxëe namaä ga jema
pöö rü choxnichipelegü ga ijaxügxű.

Pedru nanangoxëe na Cristu na jiixű ga Ngechuchu

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸Rü wüxi ga ngunexü rü Ngechuchu
norü ngúexügümaä noxrüwama
jajumuxëgu, rü nüma rü norü
ngúexügüna naca, rü nhanagürü:
—Nhuxü nhaxü i duúxügű i chauchiga
i chama na texé chiixű? —nhanagürü.
¹⁹Rü norü ngúexügű nanangäxügű rü
nhanagürügű: —Nangëxma i duúxügű
rü:

“Juáū ja baiúxéēruū cuixí”, nhagüxű, rü togü i:

“Ería cuixí”, nhagüxű, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümaăcü ga Tupanaărű orearü uruū i wena maxűcü cuixí”, nhagüxű —nhanagürögü.²⁰Rü jexguma Ngechuchu nüxnä naca rü nhanagürü: —¿Rü pema i nhuxű nhapegüxű choxű na texé chiiixű? —nhanagürü. Rü Pedru nanangăxű rü nhanagürü: —Cuma nixí i Cristu i Tupana Nane —nhanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü

ga norü juxchiga

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹Rü Ngechuchu rü najaxucyxęgü ga norü ngúexügü na taxüemaăma nüxű jaxugüexüçax ga núma rü Cristu na jiixű.²²Rü nhanagürü nüxű ga norü ngúexügü: —Chama i Tupana Nane na duúxüxű chiiixű, rü poraăcü ngúxű tá chinge. Rü choxű tá naxooxgü i Judéugüarü äëxgacigü i jaguăxgü, rü paigüarü äëxgacigü, rü ngëma ngúexéēruügü i Muíséarü mugüwa nguxéētaegüxű. Rü tá choxű nimaxgü, notürü tamaăexpüx i ngunexügü rü wena táxarü chamaxű —nhanagürü.²³Rü jixcama rü guxüma ga norü ngúexügüxű nhanagürü: —Rü ngëxguma texé chawe rüxüxchaügu, jëcü nüxű tarüxo i tümaărü ngúchau, rü namaă tapora i ngëma guxchaxügü i tümacax ínguxű i nhama curuchawa tipotaxürrü tükü ixixéexű, rü ngëmaătüwa chawe tarüxüama!²⁴—Erü jíxema tügü maxéchaxéēchaüxë rü tá taju, notürü jíxema chauxcax juxe rü aixcuma tá tükü nangëxma i maxű i taguma gúxű.²⁵¿Rü tacüwa i nüxű

namexű ja wüxi ja jatü ega najauxägu i guxüma i nhama i naăneärü ngëmaxügü, notürü ijanatauxéēägu i norü maxű?²⁶—Rü ngëxguma texé chauxcax ānegu rü naxcax taxänegu i chorü ore, rü chama i Tupana Nane i duúxüxű na chiiixű rü tá ta tümacax chaxâne i ngëxguma äëxgacü chixiäcüma núma chaxüxgu. Rü ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu rü Chaunatü ja Tupanarüü tá chapora, rü dauxüçüňax i Tupanaărű oreartü ngeruügü i üünegüxürrü tá chamexëchi.²⁷—Rü aixcuma pemaă nüxű chixu rü nhuxre i duúxügü i nuă ngëxmagüxű rü tá nüxű nadaugü na nhuxäcü äëxgacü na jiixű ja Tupana naxüpa na najuexű —nhanagürü.

Ngechuchu rü naxüchicüü

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸Rü 8 ga ngunexüguwena ga na jema nhaxű, rü Ngechuchu rü wüxi ga maxpúnewa naxű na jéma jajumuxéxüçax. Rü ínajaxümüçigü ga Pedru rü Tiagu rü Juáū.²⁹Rü jexguma ínajumuxéjane ga Ngechuchu rü nachametü rü ngüriüachi nijauracüü, rü naxchiru rü ta nijauracüü, rü poraăcüxüchima nacómü.³⁰Rü jexguma rü jéma nangox ga taxre ga jatügü ga Ngechuchumaă idexagüxű. Rü Muísé nixí ga wüxi, rü Ería nixí ga to.³¹Rü jema taxre íjexmagüxüwa rü poraăcüxüchi nangóone. Rü ínidexagü nachiga ga nhuxäcü Jerucharéigu tá na najuxű ga Ngechuchu.³²Rü woo ga Pedru rü namüçigü rü poraăcü na najaxtaexű rü tama naapee. Rü nüxű nadaugü ga nhuxäcü poraăcü na

nangóonexű ga naxütawa ga Ngechuchu
rū jema taxre ga jatügű ga namaă
jexmagüxűxütawa. ³³Rū jexguma jema
taxre ga jatügű Ngechuchuna
ixígachitanügu, rū Pedru rū nhanagürü
Ngechuchuxű: —Pa Ngúexéeruűx,
namexéchi nixí na nuă ingéxmagüxű.
¡Rū ngíxă tanaxü ja tamaëxpüx ja
düxenü, rū wüxi ja cuxcax, rū náí ja
Muísécax, rū náí ja Eríacax!
—nhanagürü. Notürü ga Pedru rū tama
nuxű nacuax ga na nhuxű nhaxű jerü
poraäcü naþaixâchiäe. ³⁴Rū jexguma
íjadexajane ga Pedru, rū wüxi ga
caixanexű natanügu najangaixema. Rū
poraäcü namuüe ga jema ngúexügű ga
jexguma jema caixanexű natanügu
jangaixemagu. ³⁵Rū jema caixanexűwa
inanaxű ga wüxi ga naga ga nhaxű:
—Daa nixí ja Chaune ja nuxű
changechaüßxüchicü. ¡Rū naga pexinüe!
—nhaxű. ³⁶Rū jexguma jema
nhaxguwena ga jema naga rū
Ngechuchuarü ngúexügű rū taxúexűma
ga toguexű nadaugü, rū
Ngechuchuxűcatama nadaugü. Rū
jema ngúexügű rū taxúemaăma nuxű
nixugüe ga jema nuxű nadaugüxű.

**Ngechuchu rū nanamexée ga wüxi
ga bucü ga ngoxo nawa jexmacü**
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷Rū jexguma moxüäcü ga guma
mäxpúnewa janachoõgu, rū muxüma ga
duüßügű jexma Ngechuchuxű
najangaugü. ³⁸⁻³⁹Rū jema
duüßügütanüwa rū wüxi ga jatü tagaäcü
Ngechuchuxű nhanagürü: —Pa
Ngúexéeruűx, ¡choxű rüngüxée, rū tuxű
nadau ja chaune! Erü tügümäaă choxű

tawüxicax, rū wüxi i ngoxo tümawa
nangéxma. Rū ngéxguma tuxű naxüxgu,
rū aita tuxű naxüxée, rū tuxű
naxăuăexée, rū tuxű narüchiqxée. Rū
chixexű tümamaă naxü, rū tama tuxű
ningéxchaă. ⁴⁰Rū marü nuxű chacaqxű i
curü ngúexügű na tümawa
ínataxüchigüäxücxax i ngéma ngoxo,
notürü tama nuxű inaxinü —nhanagürü.
⁴¹Rū jexguma Ngechuchu nanangäxű,
rū nhanagürü: —Pa Duüßügű i Tama
Jaxögüxű, ¿Nhuxguratáta i pemaă
chanuxmaxű rū jaxna pemaă
chaxinüxű? ¡Nuă naga ja cune!
—nhanagürü. ⁴²Notürü jexguma
Ngechuchuxütawa nanguxgu ga guma
bucü, rū jema ngoxo rū guma bucüxű
nhaxtüanegu najanguxée, rū
nanaxăuăexée. Notürü Ngechuchu
nananga ga jema ngoxo, rū nanamexée
ga guma bucü. Rū nhuxmachi
nanatüxütawa nanamu. ⁴³Rū guxüma ga
duüßügű rū naþaixâchiäegü ga jexguma
nuxű nadaugüga ga nhuxäcü na
naporaxű ja Tupana.

**Ngechuchu rū wenaxärü
nanaxunagü ga norü juxchiga**
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Rū jexguma duüßügű namaă
baixâchiejane ga jema Ngechuchu üxű,
rū nhanagürü ga Ngechuchu nuxű ga
norü ngúexügű: ⁴⁴—¡Meă iperüxinüe i
nhaă ore i pemaă nuxű chixuxű! ¡Rū
tăüßütámá nuxű ipejarüngümaă! Chama
i Tupana Nane na duüßüxű chiixű, rū
chauechita tá choxű ínaxuaxügű i
duüßügű na äëxgacügű choxű
ijauxgüxücxax —nhanagürü. ⁴⁵Notürü ga
norü ngúexügű rū tama nuxű

nacuaxgüéga ga jema namaă nüxü
jaxuxü. Jerü Tupana rü tama naxcax
nanangoxéé ga jema ore na nüxü
nacuaxgüxüçax. Rü jema ngúexügü rü
namuüé ga Ngechuchuna na nacagüxü
na meă namaă nangoxééäxüçax ga jema
namaă nüxü jaxuxü.

*¿Texé tá tixí ja guxáärü
jexera ixixé?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶Rü jexguma ga norü ngúexügü rü
inanaxügue ga nügümäa na
japoragatanücüüxü nachiga ga texé tá
tiixü ja natanüwa guxáärü jexera ixixé.
⁴⁷Notürü Ngechuchu rü nüxü
nacuaxama ga jema norü ngúexügü
nagu rüxinüéxü. Rü jemacax wüxi ga
buxü nügüxütagwa naga, rü nügüxütagu
najachixéé. ⁴⁸Rü nhanagürü nüxü ga
norü ngúexügü: —Texé ja nhaă buxüxü
meă jaxúxe chauégagu, rü choxü nixí i
tajaxuxü. Rü jíxema meă choxü jaxúxe,
rü Chaunatü ja núma choxü mucüxü rü
ta meă tajaxu. Rü jíxema guxáärü jexera
tügü írrixárxæ, rü jíxema tixí ja guxáärü
jexera ixixé —nhanagürü.

*Texé ja tama tachi aixe rü
tóru ngüxééruü tixí
(Mr 9.38-40)*

⁴⁹Rü jexguma ga Juáü rü nhanagürü
nüxü: —Pa Ngúexééruü, nüxü tadau ga
wüxi ga jatü ga cuébagu ngoxogü
íwoxüxü. Rü toma nüxna tanachuxu ga
jema jerü tama tatanüxü nixí ga nümax
—nhanagürü. ⁵⁰Notürü Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü: —Tama name i nüxna
na penachuxuxü. Erü texé ja tama tachi
aixe, rü tóru ngüxééruü tixí —nhanagürü.

Ngechuchu najangagü ga Tiagu rü Juáü

⁵¹Rü jexguma marü jangaicagu ga
Ngechuchu ga dauxüguxü ga nañewa na
naxüxü, rü tama namuüäcüma inaxüächi
ga Jeruchareüwa na naxüxü. ⁵²Rü
nügüpexegu najamugü ga nhuxre ga norü
orearü ngeruügü. Rü nümagü rü nawa naxí
ga wüxi ga ïanexäcü ga Chamáriaanewa
jexmane, na jexma naxcax jadaugüxüçax
ga wüxi ga ï na Ngechuchu nagu peñünexü.

⁵³Notürü jema Chamáriaanecüäx rü tama
nanajauxgüchaü, jerü nüxü nacuaxgü ga
Jeruchareüwa tá na naxüxü. ⁵⁴Rü jexguma
jemaxü nadaugügu ga norü ngúexügü ga
Tiagu rü Juáü, rü nhanagürü
Ngechuchuxü: —Pa Corix, ¿cunaxwäxexü
na Tupanana naxcax tacaxü na dauxüwa
ne namuäxüçax ja üxü na naguxééäxüçax i
guxüma i nhaă duüxügü, jema
nuxcümaïcü ga Tupanaärtü orearü uruü ga
Ería üxüruü? —nhanagürü. ⁵⁵Rü
jexguma ga Ngechuchu rü nüxü
nadawenü, rü najangagü, rü nhanagürü
nüxü: —Pema rü tama nagu perüxinüé na
texéartü duüxügü peixigüxü. ⁵⁶—Erü
chama i Tupana Nane na duüxüxü chüxü,
rü tama duüxügüarü tauxexééwa núma
chaxü, notürü núma chaxü na duüxügüxü
chamaxééxüçax —nhanagürü. Rü
jexguma rü nái ga ïanexäcüwa naxí.

Duüxügü ga Ngechuchuwe rüxixchaüxüchiga (Mt 8.19-22)

⁵⁷Rü jexguma namagu naxíxgu rü
wüxi ga jatü Ngechuchuxü nhanagürü:
—Pa Corix, cuwe charüxüxchaü i
ngextá cuma ícuxüxüwa —nhanagürü.

⁵⁸Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü: —Ngowagü rü nüxū nangēxma i naxmaxügü, rü werigü rü nüxū nangēxma i naxchiāugü, notürü chama i Tupana Nane na duūxūxū chiixū, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxū —nhanagürü.

⁵⁹Rü Ngechuchu nhanagürü nüxū ga wüxi ga to ga jatü: —¡Chawe rüxū! —nhanagürü. Notürü nüma ga jema jatü rü nhanagürü nüxū: —Pa Corix, noxri chanawaxe i chaunatüxū ichajataxira —nhanagürü. ⁶⁰Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü: — Nüé ngēma cutanüxū i tama jaxōgūxū ijataxgü i ngēma naxrüü juexū, notürü cuma rü curü puracü nixī na paxa duūxūgūmaā nüxū cujarüxuxū i Tupanaärü ore na nhuxācü guxāärü äëxgacü na jiixū i nümax —nhanagürü.

⁶¹Rü wüxi ga to ga duūxū rü nhanagürü Ngechuchuxū: —Pa Corix, ngēmāacü cuwe charüxūchaü, notürü noxri chanaxwaxe i nüxū chajarümxoxē i ngēma chapatacüäxgü —nhanagürü.

⁶²Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —Texé ja jíxema inaxügüxe na Tupanaärü puracüwa tapuracüxū notürü tümaärü ngēmaxüguama rüxinüxē, rü tama tame na Tupanaäxū tapuracüxū —nhanagürü.

Ngechuchu najamugü ga 70 ga norü ngúexügü

10 ¹Rü jemawena ga Cori ga Ngechuchu rü najadexechi ga 70 ga to ga norü ngúexügü. Rü taxrechigü inajamugü na joxni guxū ga jema īanegü rü nachicagü ga Ngechuchu nawa ūxchaüxüwa na

naxixūcax. ²Rü nhanagürü nüxū: —Aixcumaxüchi nangēxma i muxüchixü i duūxügü i ímemaregüxū na jaxōgūäxü notürü nanoxreepxü i orearü uruügü na namaä nüxū jaxugüxūcax i Tupanaärü ore. Rü ngēmacax name nixī i duūxügürü jora ja Tupanana naxcax peca i perü jumuxëwa na namugüäxücax i norü puracütanüxū i orearü uruügü, na ngēma duūxügūmaā nüxū janaxugüxūcax i ore i mexü.

³—¡Rü ipexfachi rü ngēma pexī! Rü dūcax, nhama carnerugü i aigütanüwa imugüxürtü nixī i pexü chimugüxü.

⁴—¡Rü tāñxütáma chacu ípeinge, rü bai i perü dīerü, rü bai i perü chapatu! Rü tama chanaxwaxe i namagu penuxcü i ngēgxuma namawa texéxü perümxögü. ⁵—Rü ngēgxuma wüxi ja īwa pengugü, rü nhaäcü tá nüxū perümxögü i ngēma duūxügü:

“Tupana pexü rüngüxēex”, nhaperügü tá. ⁶—Rü ngēgxuma ngēma nangēxmagu i duūxügü i Tupanaxü cuaxgüchaüxū rü Tupana tá nüxū narüngüxē. Notürü ngēgxuma ngēma natau\xgu i duūxügü i Tupanaxü cuaxgüchaüxū, rü pexcax tá nixī i ngēma norü ngüxēe ja Tupana. ⁷—¡Rü wüxi ja īgutama perücho, rü ngēma pechibüe rü pexaxegü i ngēma nüxū ngēmaxü i ngēma icüäxgü! Erü wüxi i puracütanüxū rü name nixī na najauxäxū i norü natanü naxcax i norü puracü. Rü jima īanewa pengēxmajijane rü tama chanaxwaxe i nái ja īgu pejapegiü. ⁸—Rü ngēgxuma wüxi ja īane ja nawa meä pexü najaxunewa pengugü, ¡rü penangō i ngēma ñona i pexna naxägüxü! ⁹—¡Rü

penameēxēēx i ngēma idaaweexū i jima īānewa ngēxmagüxū! ।Rü namaā nüxū peixu rü nhapegügū nüxū:

“Tupanaärü pora rü marü pexna nangaicama rü napexütagu”, nhapegügū nüxū! ¹⁰—Notürü ega nawa pengugü ja wüxi ja īāne i ngextá duüxügū tama meā pexü ījauxgüxüwa, ।rü ngēma īanemäügu ípechoxü rü nhapegügū nüxū i ngēma īānecüäx!:

¹¹“Rü woo nhaā perü īāneärü üxaxü i tocutüwa jaxüxü, rü itanapagü, na ngēmawa nüxū pecuáxüçax na Tupana rü tama pemaā nataäexü. ।Notürü tama nüxū ipejarüngümaē na marü pexna nangaicamaxüchichiréxü ja Tupana na perü äëxgacü jíixü”, nhaperügügū tá nüxū i ngēma īānecüäx! ¹²—Rü pemaā nüxū chixu rü ngēma ngunexü i nagu nagüxü i naāne, rü Chodomacüäx i duüxügürü jexera Tupana tá nanapocue i ngēma duüxügü i tama meā pexü jauxgüxü.

īānegü ga tama Tupanaga īnüene (Mt 11.20-24)

¹³—Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcax, Pa Corachíüçüäx rü Bechaídacüäx i Duüxügüx, jerü jexguma chi Tiruarü īānewa rü Sidåüärü īānewa chanaxüxgu ga jema mexügü ga cuqxruügü ga Tupanaärü poramaā petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraäcü jachixexü ga jema Tirucüäx rü Sidåüçüäx ga duüxügü rü nuxümama chitama nüxü narüxoe ga nacüma ga chixexü, rü poraäcüxüchi chima nügümaā nangechaügü rü naxauxe, jerü chi nügü ni cuqxächitanü ga na japecaduäxgüxü. ¹⁴—Notürü pemaā nüxü chixu rü ngēma ngunexü i

Tupana nagu napocuexü i pecaduäxgüxü, rü ngēma ngunexügu rü Tirucüäx rü Sidåüçüäxärü jexera tá pexü napocue i pemax. ¹⁵—Rü pemax, Pa Caparnäüçüäxgü i Duüxügüx ¿exna pema nagu perüxñüegu rü dauxüguxü i naānewa tá pexixü? Pemaā nüxü chixu rü naānetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ípocuxüwa tá nixi i pewogüxü. ¹⁶Rü nhuxmachi norü ngúexügüxü nhanagürü: —Rü jíxema pega īnüexë, rü chauga rü ta taxinüe. Notürü jíxema tama pega īnüexë, rü chauga rü ta tama taxinüe. Rü jíxema tama chauga īnüexë, rü tama naga taxinüe ja Chaunatü ja núma choxü mucü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Nawoegu ga jema 70 ga Ngechuchuarü ngúexügü

¹⁷Rü taäêäcüma nawoegu ga jema 70 ga norü ngúexügü ga jamugüxü. Rü nhanagürügü nüxü: —Pa Corix, ngéxguma cuégagu tidexagüga, rü aixräxü i ngoxogü rü toga naxinüe —nhanagürügü. ¹⁸Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Ngémääcü aixcumma nixi. Jerü nüxü chadau ga Chataná ga dauxüguxü ga naānewa na natáexü wüxi ga äëmacürüü. ¹⁹—Rü chama nixi ga pexna chanaxäxü ga pora na tama chixexü pemaā naxügüxüçax ega woo äxtapegiwa rü exna tuxchinawegüwa pengagüga. Rü jexgumarüü ta pexna chanaxäxü ga pora na nüxü perüjexeraxüçax i guxüma i Chatanáärü pora na ngémaäcü taxucürüwama tacü rü chixexü pemaā naxügüxüçax. ²⁰—;Notürü tåü i petaäëgüxü naxcax i ngēma na pega naxinüexü i ngoxogü!

Rü narümemaẽ nixĩ i petaãẽgü naxcax na marü naxümatüxü i peéga i Tupanaärü poperawa i dauxüguxü i naãnewa —nhanagürü.

**Ngechuchu rü nataãẽ
(Mt 11.25-27, 13.16-17)**

²¹Rü jexgumatama ga Tupanaãẽ ga Üünexü rü poraãcü Ngechuchuxü nataãẽxẽ. Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatü, Pa Dauxüguxü i Naãne rü Nhama i Naãneärü Jorax, cuxü chiqaxü, jerü nhaã chorü ngúexüguxü nüxü cucuaxéẽ i nhaã ore ga naxchaxwa icuicuxü ga duãxügü i nhama i naãnewa nüxü cuaxüchiguxü. Rü jemacü cunaxü, Pa Chaunatüx jerü jemacü nixĩ ga cunaxwaxexü —nhanagürü. ²²Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxä i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü taxíema choxü tacuax na Tupana Nane chiixü. Rü Chaunatüxicatama nixĩ ja choxü cuácü na Nane chiixü. Rü ngëxgumarü ta taxíema nüxü tacuax na texe jiixü ja Chaunatü. Rü chama ja Nane rü ngëma duãxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxéẽchaüxüxicatama nixĩ i nüxü cuaxgüxü na texe jiixü —nhanagürü. ²³Rü jexguma norü ngúexüguxü nadawenü, rü namaãxica nhanagürü: —Tataãẽgü ja jíxema tûmaxëtumaãxüchi nüxü daugüxe i nhaã nhuxma pema nüxü pedaugüxü. ²⁴—Erü pemaä nüxü chixu, rü muxüma ga nuxcümaxüguxü ga Tupanaärü orearü uruãgü rü áêxgacügi ga tacügi, rü nüxü nangúchaü ga nüxü na nadaugüchaüxü i nhaã nhuxma pema

chauxtawá nüxü pedaugüxü. Notürü tama nüxü nadaugü. Rü nüxü nangúchaü ga nüxü na naxñüechaüxü i nhaã nhuxma pema chauxtawá nüxü pexñüexü. Notürü tama nüxü naxñüe —nhanagürü.

**Cuaxruü ga mecü ga
Chamáriacüâxgu ixuxü**

²⁵Rü jexguma inachi ga wüxi ga ngúexéêruü ga Muíséarü mugüwa nguxéêtaexü, rü Ngechuchuxütawá naxü na namaã janadexaxüçax. Rü Ngechuchuxü naxüchä, rü jemacax nüxna naca rü nhanagürü: —Pa Ngúexéêruü ja Ngechuchux, ¿Tacü nixĩ i mexü na chanaxüxü na choxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü? —nhanagürü. ²⁶Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —¿Nhuxü nhaxü i ngëma ore i Muíséarü mugüwa üimatüxü? ¿Rü tacüxü i cumaã jaxuxü? —nhanagürü. ²⁷Rü jema ngúexéêruü ga Muíséarü mugüwa nguxéêtaexü, rü Ngechuchuxü nangäxü, rü nhanagürü: —¡Nüxü nangechaü ja Cori ja curü Tupana i guxüma i curü maxümaã, rü guxü i cuãemaã, rü guxü i curü poramaã, rü guxü i nagu curüñüxümaã! ¡Rü nüxü nangechaü i cumüci ngëma na cungütama cungechaüxü! —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Ngëma ore i choxü namaã cungäxüxü rü marü name. Rü ngëxguma ngëma ore cuinguxéêxgu, rü tá cunajaxu i maxü i taguma gúxü —nhanagürü. ²⁹Notürü ga jema ngúexéêruü ga Muíséarü mugüwa nguxéêtaexü, rü nügütewüa

nachogüchaū. Rü jemacax Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —¿Rü texé tixí ja chamücü? —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Wüxi ga jatü Jerucharéüwa ne naxü, rü Jericú ga iānewa naxü. Rü namagu nüxü nangaugü ga ngítäqaxgüxü. Rü guxüma ga norü jemaxüçax nangüxü, rü ajxrüxü ga naxchiru rü ta naxçax nangüxü. Rü nanaquaixgü, rü najauáchixéegü, rü jemaäcü jéma nanataxgü. ³¹—Rü jematama namawa naxüpetü ga wüxi ga Judéugüarü pai. Notürü jexguma jema jatüxü nadaxgu rü nüxü jéma naxüpetümare. ³²—Rü jéma naxüpetü ta ga wüxi ga Lewitanüxü ga tupaua ga taxünewa puracüxü. Rü jexguma jema jatüxü nadaxgu, rü nüma rü ta nüxü naxüpetümare. ³³—Notürü jixcura rü wüxi ga Chamáriaanecüäx ga jatü rü jematama namawa naxüpetü. Rü jexguma guma jatüxü nadaxgu rü nüxü nangechaütümü. ³⁴—Rü guma jatüçax nixü. Rü chixü rü wümaä nanaxüxü ga norü oxrigü, rü meäma najanaixgü ga jema norü oxrigü. Rü nhuxmachi norü cowarugu nanamunagü, rü wüxi ga pegüchicawa nanaga. Rü jéma nüxna nadau. ³⁵—Rü moxüäcü ga jexguma inaxüächigu ga jema Chamáriaanecüäx, rü ngixü najaxu ga taxretachinü ga norü diëru, rü jema pegüchicaaru jorana ngixü naxä. Rü nhanagürü nüxü:

“¡Nüxna nadau i nhaä jatü! Rü ngëxguma jexeragu naxätanugu na nuã nangëmaxü, rü chama tá cuxü chanaxütanu i ngëxguma chataeguxgu”, nhanagürü. ³⁶Rü nhanagürü ga Ngechuchu nüxü ga jema ngúexëeरü:

ga Muíséarü mugüwa nguxëëtaexü: —Nhuxma chanaxwaxe i chamaä nüxü cuixu i ngéxüürüüxü ga jema tamaëxpüxtanüwa ga aixcuma namüci ixixü ga jema jatü ga ngítäqaxgüxü imaqgxü —nhanagürü ga Ngechuchu. ³⁷Rü jexguma ga jema ngúexëeरü ga Muíséarü mugüwa nguxëëtaexü rü nhanagürü: —Jema Chamáriaanecüäx nixü ga jema jatümüci ixixü, jerü nüxü nangechaütümü —nhanagürü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Nhuxma rü fixü rü jema Chamáriaanecüäx üxürrü naxü! —nhanagürü nüxü.

Marta rü Maríapatawa nangu ga Ngechuchu

³⁸Rü jexguma Ngechuchu namagu ixüxgu norü ngúexügümaä rü wüxi ga iānexäcüwa nangu. Rü jéma guma iānexäcüwa rü wüxi ga nge ga Martagu äégacü ngígüpatawa inanguxée. ³⁹Rü Martaaçü ijexma ga wüxi ga ngíejax ga Maríagu äégacü. Rü ngíma rü Ngechuchucutüxüta irüto na inaxünüçax ga Ngechuchuarü ore. ⁴⁰Notürü ga Marta rü itaarü puracüäx rü jemaäcü ngíri puracüguama irüxñü. Rü jemacax Ngechuchucax ijaxü, rü ngígürügi nüxü: —Pa Corix, ¿tama exna nagu curüxñü i ngëma na chataarü puracüäxü rü ngëma chaejax rü choxnaxica na natääxü i guxüma i ngëma puracü? ¡Rü namaä nüxü ixu na choxü nangüxëëxüçax! —ngígürügi. ⁴¹Notürü Ngechuchu rü ngixü nangäxü, rü nhanagürü ngixü: —Pa Martax, cuma rü poraäcü curü puracüçax cuxoegaäe, rü muxüma i ngëmaxügi curüxñü.

⁴²—Notürü wüxicatama nixí i guxúârū jexera i mexű na nagu rüxñüxű. Rü María ijixí i ngëmagu rüxñücü. Rü taxúetáma ngíxna tajanuxű i ngëma —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu nanangúexëe ga
jumuxéchiga**
(Mt 6.9-15, 7.7-11)

11 ¹Rü wüxicana wüxi ga nachicawa najumuxë ga Ngechuchu. Rü jexguma nüxű nachauxgu, rü wüxi ga norü ngúexű rü nhanagürü nüxű: —Pa Corix ¡toxű nangúexëe na nhuxäcü tajumuxëgxű, jema Juáu ga baiüxëeरü norü ngúexügxű nangúexëexüruü! —nhanagürü. ²Rü Ngechuchu nhanagürü nüxű: —Rü ngëguma pejumuxëgügu rü nhaperügügu tá:

“Pa Tonatü ja Dauxügucüx, rü aixcumá Üünecü cuixí i cumax. ¡Rü núma naxű na torü äëxgacü cuiixüçax! Rü tanaxwaxe i curü ngúchaü na naxügxű i duüxügü i nhama i naännewa, ngëma dauxüguxű i naännewa na curü ngúchaü ínaxügxürüü. ³Rü toxna naxă i torü óna i wüxicigü i ngunexüçax ixixű! ⁴¡Rü toxű nüxű nangechaü i torü pecadugü, erü toma rü ta tükü nüxű tangechaü ja guxáma ja jíxema chixri tomaä chopetüxe! ¡Rü tău i tacü rü chixexüpxewa toxű cuwogüxű na tama nagu tajixüçax!” nhanagürü. ⁵Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngëguma chi wüxic i pema rü tükü nangëmaxgu i wüxi i

tümamüçü, rü chi ngäxüçüü napatawa taxüxgu rü nhatagügu nüxű:

“Pa Chamüçüx, ¡tamaëxpüx i pöü choxna naxă! ⁶—Erü wüxi i chamüçü rü jaxüwa ne naxű, rü ngexwacax chapatawa nangu. Rü chama rü changearü ónaäx, rü taxuümaäma chanachibüxëeëga”, nhatagügu. ⁷—Rü ngëma tümamüçü i napatawa ngëxmaxü, rü chi tükü nangäxügu rü nhaxgu:

“¡Tău i choxű cuchixewexü! Chorü iäx rü marü narüwäxta, rü chama rü chauxacügü rü ngürücarewa tangëxmagü. Rü ngëmacax taxucürüwa ícharüda na tacü cuxna na chaxäxüçax”, nhaxgu chi tükü. ⁸—Rü pemaä nüxű chixu, rü ngëma na tümamüçü jiixüçax rü tăuüxtáma ínarüda na tacü tükna naxäxüçax. Notürü tá ínarüda na tama tanachixewechaxüçax, rü tá tükna nanaxă i guxüma i tacü i tanaxwaxexü. ⁹—Rü ngëmacax pemaä nüxű chixu rü, ¡Naxcax ípeça rü Tupana rü tá pexna nanaxă! ¡Rü Tupanacax pedax rü tá nüxű ipejangau! ¡Rü iäxwa: Tu tu tu nhapegü, rü tá pexcax niwâxna i iäx! ¹⁰—Erü guxâma ja jíxema naxcax íçaxe rü tanajaxu, rü guxâma ja naxcax dauxe rü nüxű itajangau. Rü guxâma ja iäxwa: Tu tu tu nhagüxe, rü tümacax tá niwâxna i iäx. ¹¹—¿Rü nhuxäcü i wüxi i pema na papagü peixixü rü penena penaxäxü ja wüxi ja nuta ega pöüçax pexna nacaxgu, rü exna wüxi i äxtape ega choxnicax pexna nacaxgu? ¹²—¿Rü texé i petanüwa rü penena penaxă i tuxchinawe ega wüxi ja otacharaüçax pexna nacaxgu? ¹³—Rü ngëma pema na pechixecümachiréxü notürü nüxű

pecuqx na nhuxācū mexū i āmare pexacüguna na pexāxū, rü pemaā nüxū chixu rü Penatü ja Dauxūgucü rü perü jexera tá nixí na pexna mexū naxāxū. Rü guxāma ja jíxema Tupanaxūtawa Naäe i Ütinexüçax íçaxe, rü tá tükna nanaxā —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchuxū ngoxoarü poramaã puracüxū nawogüe

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴Rü Ngechuchu ínanataxüchi ga wüxi ga ngoxo ga wüxi ga jatüxū ngegaxéexū. Rü jexguma ínaxüxüga jema ngoxo rü guma jatü rü nidexa. Rü guxūma ga duüxügü rü naþaixächiaëgü ga jexguma jemaxū nadaugügi. ¹⁵Notürü nhuxre ga duüxügü rü nhanagürügi: —Nhaá jatü i Ngechuchu, rü Beuchebú i ngoxogüarü ãëxgacüarü poramaã nixí i ínanawoxüñaxü i ngoxogü —nhanagürügi. ¹⁶Notürü ga togü rü nüxū naxügüchäü, rü jemacax naxcax ínacagü ga nüxū na nawéaxü ga wüxi ga cuqxruü ga dauxüçüçax na jemawa nüxū nacuqxgüxüçax rü ngoxi aixcuma Cristu jiixü. ¹⁷Notürü nüma ga Ngechuchu rü nüxū nacuqxama ga tacügu na naxíñüexü, rü jemacax nhanagürü nüxü: —Ngëxguma chi wüxi i nachiüñanecüçax i duüxügü nügü itojegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxéé. Rü ngëxguma chi wüxi ja icerüçax nügumaã nuëechagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxéé. ¹⁸—Rü ngëxguma chi Chataná nügumaãtama nuxgu, rü nügütama jamäxgu, rü nhuxācū chi i ãëxgacüecha jiixü? Rü ngëma nhanagürü i nhuxma erü pema choxü

peixuxgu rü Beuchebúarü poramaã íchanawoxü i ngoxogü. ¹⁹—Notürü ngëxguma chi Chatanáärü poramaã íchanawoxügu i ngoxogü, rü perü ngúexügü rü chita Chatanáärü poramaã ínanawoxü i ngoxogü. Rü ngëmawa meã nüxū tacuqx na pema rü ípetüexü.

²⁰—Notürü pemaã nüxū chixu rü aixcuma Tupanaärü poramaã nixí i íchanawoxüxü i ngoxogü. Rü ngëmawa pexü nüxū chacuqxéé na núma petanüwa nanguxü ja Tupana na ãëxgacü jiixüçax. ²¹—Rü ngëxguma wüxi ja jatü ja poracü rü meãma nügü naxüxnegu rü nüxna nadaxgu ja napata, rü taxuéatama naxcax tangíx i norü ngëmaxü i napatawa ngëxmaxü.

²²—Notürü ngëxguma ínanguxgu i to i jatü i nüxü rüporamaexü, rü nüxü najexeragu, rü tá nüxna nanapuxü ja naxne ja nügü namaã íjaporaaxüne, rü tá nüxna nanapuxü i guxüma i norü ngëmaxü, rü tá najana. ²³—Jíxema tama choxü ngechaüxé rü chauchi taxai. Rü jíxema tama choxü rüngüxéexé na Tupanacax tajagagüxü i duüxügü rü chauxchawa tanangianexéé.

Ngoxo ga taeguxüchiga

(Mt 12.43-45)

²⁴—Rü ngëxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ja jattüwa ínaxüxügu, rü dauxchitagü nananhaäne, rü naxcax nadau na ngextá na nangüxü. Rü ngëxguma taxuguma nangüébagu, rü nügü ínicuqx rü nhanagürü:

“Maneca naxcax tá chataegu ja jima jatü ga noxri nawa íchaxüxüchirécü”, nhanagürü. ²⁵—Rü ngëxguma nataegugu, rü jima jatüxü inajangau na

nhama wüxi ja ī ja mexēéne rü meā nabichinérüü na jiixü. ²⁶—Rü íníxü rü naxcäx najadau i to i 7 i ngoxogü i norü jexera i chixexü. Rü guxüma i ngëma ngoxogü rü wüxigu jima jatügu nachocu, rü ngëxma naxächiügü. Rü ngëxguma ja jima jatü rü noxriarü jexera nachixe —nhanagürü.

Taäe i aixcuma ixixüchiga

²⁷Rü jemaxü íjaxujane, rü wüxi ga ngecü rü duüxügütanüwa tagaäcü ngigürügü: —Tataäe ja jíxema tügenanüwa cuxü jaxééxë rü tögü níxüwa cuxü maixë —ngigürügü.
²⁸Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Jexeraäcü tataäe ja jíxema nüxü ñíxüe i Tupanaäärü ore rü naga ñíxüe —nhanagürü.

Duüxügü ga tama jaxögüchaükü
 rü naxcäx ínacagüama ga
 to ga cuäxruü ga Tupanaäärü
 poramaä üxü
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹Rü nimuëtanü ga duüxügü ga Ngechuchuxüitawa ngutaquegxegüxü. Rü inanaxüga ga Ngechuchu ga namaä na jadexaxü. Rü nhanagürü: —Nhaä duüxügü i nhamaäcüü maxëxü rü nichicëma. Rü naxcäx ínacagü i wüxi i cuäxruü i mexü i Tupanaäärü poramaä üxü. Notürü Tupana rü wüxicatama i cuäxruü tá nüxü nawex. Rü ngëma níxü i cuäxruü ga Tupanaäärü orearü uruü ga Jonawa duüxügüxü nawéxü na nüxü nacuägxüxüçax na aixcuma Tupana jiixü ga guma jéma namucü. ³⁰—Rü jexgumarüü ga Jona rü wüxi ga cuäxruü níxü naxcäx ga Níniwecüäx ga

duüxügü, rü ngëxgumarüü tá ta níxü ja Tupana Nane ja duüxüxü ixicü na wüxi i cuäxruü tá jiixü naxcäx i nhamaäcüü maxëxü i duüxügü. ³¹—Rü ngëxguma naäneärü guxgu rü Tupana rü nhamaäcüü maxëxü i duüxügüna nacaxgu i norü pecaduchigacax, rü ngëma ga nuxcümäcü ga Chabaaneäärü äëxgacü tá firüda rü tá ínanaxuaxü i nhamaäcüü maxëxü i duüxügü. Jerü ngëma rü jaxüwaxüchi ne ixü ga na äëxgacü ga Charumáüxü naxñüxüçax ga nhuxäcü poraäcü nüxü na nacuaxüchixü. Notürü nhuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Charumáüäärü jexera ixicü. ³²—Rü ngëxguma naäneärü guxgu rü Tupana rü nhamaäcüü maxëxü i duüxügüna nacaxgu norü pecaduchigacax, rü nuxcümägüxü ga Níniwecüäx ga duüxügü rü tá ínarüdagü rü tá ínanaxuaxügü i nhamaäcüü maxëxü i duüxügü. Jerü nümagü ga Níniwecüäxgü ga duüxügü rü nüxü narüxe ga nacümagü ga chixexü ga jexguma Jona namaä nüxü ixuxgu ga Tupanaäärü ore. Notürü nhuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Jonaäärü jexera ixixü.

Taxüneäärü omüchiga

(Mt 5.15, 6.22-23)

³³—Taxüema wüxi i omüwa tanangixichi rü nhuxmachi itajacux rü exna tacütüügu tajaxücuchi. Notürü norü üchicaügu tanaxünagü na ngëma tükü nabaxixüçax ja jíxema duüxëgü ja jima īgu chocuxe. ³⁴—Cuxetüügi rü nhama wüxi i omürüü níxü i cuxunecax. Rü ngëxguma ngëma Tupana cuxü

naxwaxexűcax cudaxgu, rü guxűma i curü maxű rü name. Notürü ngẽxguma nhama i naâneärü ngúchaűcax cudaxgu, rü guxűma i curü maxű rü chixexűwa nangẽxma.³⁵—Meä cuguna nadau na tama eänexűxü nanguxuchixűcax i ngẽma ore i mexű i cuxű ngẽxmaxű, i nhama wüxi i omürüü ixixű!

³⁶—Ngẽxguma chi guxű i curü maxűwa nangẽxmagu i Tupanaärü ngóonexű rü taxuwama nachixexgu i curü maxű, rü meä chi nüxű cucuax i Tupanaärü ngúchaű nhama wüxi i omü i cuxű baxixürüü —nhanagürü.

Ngechuchu rü duüxügüpexewa
ínanaxuaxű ga Parichéugü rü
ngúexéêruügü ga Muísáerü
mugüwa nguxéêtaegüxű
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40;
Lc 20.45-47)

³⁷Rü jexguma nüxű nachaxgu ga na jadexaxű ga Ngechuchu rü wüxi ga Parichéu nüxna naxu ga napatawa na jachibükűcax. Rü jema Parichéupatawa naxű, rü norü mechaxütawa najarüto na nachibükűcax. ³⁸Rü jema Parichéu rü naþaixâchiäe ga jexguma Ngechuchuxű nadaxgu na tama Tupanacax najaumexiraäcüma na nachibükű jema Muísáerü mugü nüxű ixuxürüü.

³⁹Notürü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Pema i Parichéugü rü nhama copu rü poratu i düxétuwaxicatama ijaxuxürüü peixígü, erü perü aixepewa i perü ïnüwa rü nagu perüxñüe i chixexű rü nhuxäcü naxcax na pengíxü. ⁴⁰—Pa Naëchitamare Maxëxűx, tama exna nüxű pecuax na guma Tupana ga naxcü i ngẽma tórü

düxétuxűnewa ngẽxmaxű, rü gumatama jíixű ga naxcü ga tórü maxű i tórü aixepewa ngẽxmaxű?⁴¹—Rü name nixí i Tupanana penaxã i perü maxű na aixcuma naxcax pemaxexűcax. Rü ngẽmaäcü tá peme i guxüwama.

⁴²—Notürü wüxi i ngechaű nixí i pexcax, Pa Parichéugü, erü pema rü perü ngẽmaxűwa rü meä Tupanana penaxã i ngẽma noxrü ixixű, notürü perü maxűwa rü tama aixcuma naga pexñüe rü tama nüxű pengechaű. Rü marü name na perü ngẽmaxűwa Tupanana penaxaxű i ngẽma noxrü ixixű. Notürü perü maxűwa rü ta penaxwaxe i meä naga na pexñüeňxü rü nüxű na pengechaűxü.⁴³—Rü wüxi i ngechaű nixí i pexcax, Pa Parichéugü, erü pema rü pexű nangúchaű i äëgxacüchicagüwa na perütagüxű i ngutaquexepataügüwa. Rü penaxwaxe na nhama äëgxacüxű rümxoxëxürüü na meä pexű namoxëgüxű i duüxügü i ïänemaügüwa.⁴⁴—Rü wüxi i ngechaű nixí i pexcax, erü nhama juetamaügi i tama nüxű idauxű i duüxügü naëchitamare naëtuwa chopetuxürüü peixígü. Erü woo perü düxétuwa peime, notürü aixepewa i peäewa rü poraäcü pechixe —nhanagürü ga Ngechuchu.

⁴⁵Rü wüxi ga ngúexéêruü ga Muísáerü mugüwa nguxéêtaexű, rü Ngechuchuxű nangăxű rü nhanagürü: —Pa Ngúexéêruü Pa Ngechuchux, rü ngẽma na ngẽma nhacuxű, rü toma rü toäewa nangu —nhanagürü.⁴⁶Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxű: —Wüxi i ngechaű nixí i pexcax, Pa Ngúexéêruügü i Muísáerü Mugüwa Nguxéêtaegüxű, erü poraäcü penamu i

duūxūgū na naga naxīnūēxūcax i ngēma Muīséarü mugū i guxchaxū i pematama bai i íraruwa naga pexīnūēchaūxū.

⁴⁷—Rü wüxi i ngechaū nixī i pexcax, erü pejamelexēegü i tūmamaūgū ga guxema nuxcūmaūgūxe ga Tupanaārū orearü uruūgū ga perü oxigü tūxū daixe.

⁴⁸—Rü ngēmawa nūxū tacuqx na pema rü ta ipexāgūxū nawga jema chixexū ga perü oxigü ügūxū. Jerü nūmagü rü tūxū nadai ga guxema Tupanaārū orearü uruūgū, rü nhuxma i pema rü pejamelexēegü i tūmamaūgū. ⁴⁹—Rü jemacax nixī ga Tupana ga nhaxū:

“Ngēma duūxūgūtanūwa tā chanamugū i chorü orearü uruūgū rü chorü orearü ngeruūgū. Notürü ngēma duūxūgū i chixexūgū rü tā nanadai i nūmaxū rü togūxū rü tā nachixewegü rü tā nawe ningēxūtanū”,

nhaxū ga Tupana. ⁵⁰⁻⁵¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Rü pemaā nūxū chixu rü Tupana tā najapeguāchixēe i pema i nhuxma maxēxē erü pema rü ta perü oxigücumagu pexī. Nūmagü rü noxitama naāneārū ügūgumama rü nanadai ga muxūma ga Tupanaārū orearü uruūgū. Rü nūxīra najamāxgū ga Abéu rü gumawena najadaietanū ga muxūma ga togū nhuxmata Zácaría ga tupauca ga taxūnegu jamāxgūcūwa nangu. Rü guxūma ga jema orearü uruūgū ga perü oxigü daixūcax rü Tupana tā pexna naca, erü pema rü ta perü oxigürūtama peixīgū rü tama nūxū perüxoechaū i ngēma chixexū i pexūxū. ⁵²—Rü wüxi i ngechaū nixī i pexcax, Pa Ngúexēēruūgū i Muīséarü

Mugüwa Nguxēētaegüxūx, erü duūxūgūchaxwa ipejacux i Tupanaārū ore i aixcuma ixīxū i pematama tama peixōgūxū. Rü nūxna penachuxu i togū i duūxūgū i aixcuma jaxōgūchaūxū na nūmagü rü ta tama jaxōgūxūcax —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁵³⁻⁵⁴Rü jexguma Ngechuchu jema nhaxgu, rü jema ngúexēēruūgū ga Muīséarü mugüwa nguxēētaegüxū rü jema Parichéugü rü poraācü Ngechuchumaā nanuē. Rü inanaxūgū ga nūxna na nacagüexū naxcax ga muxūma ga ore ga guxchaxūmaā na jemaācü chi nūxū ijangaugüxūcax ga ore ga chixexū na jemamaā norü aēxgacügūxūtawa Ngechuchuchū ījaxuaxūgūxūcax.

**Ngechuchu nanangúexēe na tama
namexū na duūxūgūpexewa meā
imaxnetaxū notürü taāēwa rü
chixexūgu rüxīnūxū**

12 ¹Rü joxni jexma nangutaquqexegü ga muxūchixū ga duūxūgū. Rü jema na namuxūchixūcax rü dūxwa nūgūcutüwa ningagüetanū ga duūxūgū. Rü Ngechuchu inanaxūgū ga norü ngúexūgūmaāxīra na jadexaxū, rü nhanagürü: —Pexuāēgū naxcax i Parichéugü! Erü duūxūgūpexewa meā namaxēneta notürü naāēwa rü chixexūgu narüxīnūe. ²—Notürü guxūma i tacü i wüxie cūācü üxū rü tā nangoxoma. Rü guxūma i tacü iicúxū rü jixcūra rü tā duūxūgū nūxū nacuaxgūama. ³—Rü ngēmacax guxūma i ngēma ore i ēānexūwa cūācü nūxū peixuxū rü jixcūra rü tā nangoxoma rü guxū i duūxūgū tā nūxū naxīnūe. Rü

ngēma ore i ucapuarü aixepewa cūācü nüxü peixuxü, rü jixcura rü guxāpexewa tá nüxü nixugügü i duūxügü.

Name nixí na Tupanaxü imuūéxü
(Mt 10.26-31)

4—Rü ngēmacax i pemax, Pa chamücögüx, rü pemaā nüxü chixu rü tama nüxü pemuūē i ngēma duūxügü i pexü daixchaűxü! Erü taxünexűxīcatama nimaxgü, notürü taxucüruwama taăexü nimaxgü.
5—Notürü pemaā tá nüxü chixu na texéxü tá na pemuūéxü. ¡Nüxü pemuūē ja Tupana! Erü núma nüxü nangëxma i pora na jamáaxűcax i pexene, rü ngēxgumartü i na napocuăxűcax i peāē i ngextá ngoxogüxü ínapocuăxügu. ¡Rü jimaxü tá nixí i pemuūéxü!
6—¿Tama exna taxretachinü i díeruxactigu namaā petaxe i wüximeěxpüx i werixacügü? Notürü Tupana rü tama tüxü inajarüngüma ja jíxema werixacüqügü, rü bai ja wüxi.
7—Rü woo i pejaegü rü Tupana nüxü nacuax na nhuxre i pejae ngēmaxü. Rü ngēmacax, ¡tāū i pexoegaāēgüxü! Erü pema rü muxüma i werixacügürü jexeraxűchi pexü nangechaű ja Tupana.

**Jíxema duūxügüpexewa tügü
ixixe na Ngechuchu ja
Cristuarü duūxü tiixü**
(Mt 10.32-33, 12.32)

8—Rü pemaā nüxü chixu rü guxäma ja texé i nhama i naānewa duūxügüpexewa tügü ixixe na chorü duūxü tiixü, rü chama i Tupana Nane na duūxüxü chiixü, rü napexewa i Tupanaärü orearü ngeruűgü i

dauxűcűäx rü tá tüxü chixu na chorü duūxü tiixü i tümax. ⁹—Notürü texé ja nhama i naānewa duūxügüpexewa tügü ixixe na tama chorü duūxü tiixü, rü chama rü tá ta napexewa i Tupanaärü orearü ngeruűgü i dauxűcűäx rü tá tüxü chixu na tama chorü duūxü tiixü i tümax. ¹⁰—Rü guxäma ja texé ja chixri chauchiga idexaxe i chama i Tupana Nane na duūxüxü chiixü, rü Tupana tá tüxü nüxü nangechaű i ngēma. Notürü texé ja Tupanaäe i Üünexűchiga chixri idexaxe, rü Tupana rü tāūxütáma tüxü nüxü nangechaű i ngēma. ¹¹—Rü ngēxguma duūxügü ngutaquepataűgüwa rü exna äēxgacügüpexewa pexü nagagügu na pexü napocuăxűcax, rü ¡tāū i pexoegaāēgüxü na tacümaā tá penangäxűxü rü exna tacüxü tá namaā na peixuxü! ¹²—Erü ngēxguma nawa nanguxgu na peidexagüxü, rü Tupanaäe i Üünexű tá pexü nanguxëe na tacüxü tá namaā peixuxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Wüxi i äūcümaxü nixí na
imuärü díeruăxü**

¹³Rü jema duūxügütanüwa rü wüxi ga jatü Ngechuchuxü nhanagürü: —Pa Ngúexéêruűx, ¡namaā nüxü ixu ja chaueneē rü choxna naxää i ngēma chaunatü ga jucüarı ngēmaxü i choxna üxü! —nhanagürü. ¹⁴Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Pa Jatüx, ¿texé perü äēxgacüxü choxü tingucuchixëe na chajatojexűcax i ngēma penatüarü ngēmaxü? —nhanagürü. ¹⁵Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Pexuäe na tama pexü nangúchaűxűcax i

togüarü ngēmaxū! Erü wüxi i duñxū rü tama ngēma na namuārū ngēmaxūñcax nixī i najauxāxū i norū maxū i taguma gúxū —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma wüxi ga ore ga cuaxruñxū namaā nixu, rü nhanagürü: —Najexma ga wüxi ga jatū ga muārū dñeruācü, rü guxūma ga jema nanetügū ga naānegu natogüxū rü meāma nüxū nixo. ¹⁷—Rü guma jatū rü nagu naruxñū rü naāewa nhanagürü:

“Tacü tá chaxüxū i nhuxmax? Erü nataxuma i chorü nachica i ngexta namaā na changuxüxū i chaunetügürü o”, nhanagürü. ¹⁸—Rü naāewa nhanagürü:

“Marū nüxū chacuqx na tacü tá chaxüxū. Rü nagu tá chapogü ja guxūnema ja chorü ipatagü ga nagu namaā changuxüne ga chaunetügürü o. Rü náí ja taxüragüne tá chaxü na ngēxma namaā changuxüñcax i guxūma i chaunetügürü o rü guxūma i chorü ngēmaxügū. ¹⁹—Rü ngēxguma marü namexgu i guxūma, rü chaugümaā tá nhacharügū: ‘Nhuxma rü tá icharüngū rü meā tá chachibü rü meā chaxaxe rü ngēmaācü tá chataāē. Erü namuxüchi i chorü ngēmaxügū, rü mucüma ja taunecü tá choxū natai’, nhacharügū tá chaugümaā’. ²⁰—Notürü Tupana rü nhanagürü guma jatüxū:

“Pa Jatüx, cungēāēmare i cuma erü nhama i chütaxügu tátama cuju. Rü ngēma curu ngēmaxügū i namaā cunguxüxū, rü ¿texéarü tá nixī i ngēxguma?” nhanagürü ga Tupana. ²¹—Rü ngēxgumarüü tá ta namaā nangupetü i ngēma duñxügū i nügüçxtama norü ngēmaxügümäa

nguxüxū rü tama nügü ímexëexü i Tupanapexewa —nhanagürü ga Ngechuchu.

Tupana rü naxäcügüna nadau (Mt 6.25-34)

²²Rü jemawena rü norü ngúexügüxū nhanagürü ga Ngechuchu: —Pemaā nüxū chixu jřtū tāü i pexoegaäegüxū naxcax i tacü tá na pengőxū rü tacümaā tá na peixäxchiruxū! ²³—Erü perü maxū rü ñonaärü jexera nixī, rü pexene rü naxchiruarü jexera nixī. ²⁴—¡Dücx penangugü i werigü i tama toegüchiréxū, rü tama nanetüarü o ibuxgüxū, rü ngepatagüxū na ngexta namaā nanguxügüxūñcax i norü ñona! Notürü Tupana rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacax rü poraäcü guxūma i werigürü jexera peixigü. ²⁵—Rü taxuwama name na pexoegaäegüxū. Erü taxucüriwama wüxie i pema rü pegütama ipemaxächixéē ngäxū ja metrugu ega woo poraäcü naxcax pexoegaäegügu. ²⁶—Rü ngēxguma tama pemaā nanguxū i ngēma íraxū rü taxucüriwama pegütama ipemaxächixéē ega woo naxcax pexoegaäegügu, rü ¿tüxcüü i ngēxguma rü ta tacü i togü i ngēmaxügümäax pexoegaäegüxū? ²⁷—¡Dücx penangugü i putüragü na nhuxäcü najaexü i nachacu! Rü tama napuracüexü, rü tama nügü üxchirugüxū. Notürü woo guma äëgxacü ga Charumáü ga na namexächixü ga naxchiru rü taguma wüxi ga putüracuarü mexürüü nixī. ²⁸—Rü marü nüxū pedau i nhuxäcü Tupana na nangaxäexü i putüragü i nhuxma naānewa rüxügümarexü notürü moxü rü marü taxuxū. Rü ngēxguma Tupana

ngēmaācü nangaxāēgu i putüragü rü pema rü tá ngēmaārü jexera pexchiru pexna naxā, Pa Duūxügü i Íraruwatama Jaxōgütüx. ²⁹—Rü ngēmacax tama name i pexoegaā naxcax i tacü tá na pengōxü rü tacü tá na peixaxüx. ³⁰—Erü nhama i naānecüx i duūxügü rü naxcax nadaugü i guxüma i ngēma pemaā nüxü chixuxü. Notürü pema rü pexü nangēxma ja Penatü ja Tupana ja nüēchama nüxü cuacü na pexü nataxuxü i guxüma i ngēma. ³¹—Rü ngēmacax narümemaē nixi na Tupanaārü ngúchaūcax pedaugüxü na perü äēxgacü jiūxücax. Rü nhuxmachi nüma rü tá pexna nanaxä i guxüma i tacü i pexü taxuxü.

**Nhuxäcü tükü nangēxma i törü
ngēmaxügü i dauxüguxü i naānewa**

(Mt 6.19-21)

³²—¡Täü i pemuüñexü, Pa Chauxacügü! Pema rü noxretama peixigü notürü Penatü ja Tupana rü norü ngúchaū nixi na pexna naxäähü i pechica i ngextá nüma äēxgacü jiūxüwa. ³³—¡Rü namaā petaxe i perü ngēmaxügü rü togü i duūxügü i nüxü nataxuxüna penaxä i ngēma díeru! Rü ngēmaācü tá pegüxü penangēxmaxeē i perü ngēmaxügü i taguma pexü ngauxü rü taguma gúxü i dauxüguxü i naānewa i ngextá tama ijaxücxüwa i ngítaxáxü rü naweane tama ínachixexéexüwa. ³⁴—Erü ngextá ínangēxmaxüwa i perü ngēmaxügü, rü ngēxma nixi i pertüxinüexü.

**Name nixi i jigü ítamexéegü naxüpa
na ínanguxü ja Cristu**

³⁵—¡Rü ípememare namaā i perü omügü i nañguxü! ³⁶—Rü name nixi i wüxi i coriarü duūxügü i ímemaregütüxüna

peixigüxü. Rü penaxwaxe na nhama duūxügü i iäxwa norü corixü nanguxéegüxürrü na peixigüxü. Rü ngēxguma norü cori rü wüxi i ngigüarü petawa ne naxüxgu rü: Tu tu tu nhaxgu, rü paxa naxcax najawäxmagü i iäx. ³⁷—Rü nataäegü i ngēma coriarü duūxügü ega inadauegu i ngēxguma ínanguxgu i norü cori. Rü pemaā nüxü chixu rü ngēma cori rü norü mechawa tátama nanatogüxéē i ngēma norü duūxügü i nüxü ínanguxéegüxü, rü nüma tátama ngēma norü duūxügüxü inaxüwemü. ³⁸—Rü woo ngäxüctü i ínanguxgu rü exna marü jangunechaügi rü nataäegü i ngēma coriarü duūxügü ega inadauegu i ngēxguma ínanguxgu i norü cori. ³⁹—Rü ngēxguma chi wüxi ja iärü jora nüxü cuaxgu na nhuxguacü ínanguégaxü i ngítaxáxü, rü tau chima nape. Rü chi nüxna nadau ja napata na tama jawäxnaäxücax rü tama na nüxü nangíxücax. ⁴⁰—Rü pema rü ta penaxwaxe na ípememarexü. Erü ngürüächi tama nagu íperüxinüejane tá íchangü i chama i Tupana Nane na duūxüxü chiixü —nhanagüri ga Ngechuchu.

**Wüxi ga duūxü ga meā norü coriga
ínüxü rü to ga tama meā norü
coriga ínüxüchiga**

(Mt 24.45-51)

⁴¹Rü jexguma ga Pedru rü Ngechuchuna naca rü nhanagüri: —Pa Corix, ¿toxcäxicatama exna nixi i nhaä ore i cuaxruü i tomaä nüxü cuixuxü, rü exna guxü i duūxügütüxü? —nhanagüri. ⁴²Rü nhanagüri ga Cori ga Ngechuchu: —¿Texé tiixü ja jíxema túmaärtü coriarü duūxü ja aixcuma

janguxéexē rü meā tūmaāexū cuáxe?
 ¿Tama exna jíxema tūxū ja tūmaärü cori
 tūxna ágaxe na meā nüxna tadauxūcax
 rü meā ngoragu tanachibüexéexūcax i
 norü duúxügü? ⁴³—Rü tataäe ja jíxema
 coriarü duúxē i ngëgxuma ínanguxgu i
 tūmaärü cori rü tūxū íjangueügu na
 meáma ítanaxüxū i ngëma puracü i nagu
 tūxū namuxū. ⁴⁴—Rü aixcuma pemaä
 nüxū chixu rü ngëma tūmaärü cori rü tá
 guxüma i norü ngëmaxügürü daruúxū
 tá tūxū nixixéex. ⁴⁵⁻⁴⁶—Notürü ngëgxuma
 chi ngëma duúxū nagu rüxínügu rü norü
 cori rü tama paxa na ínanguxū, rü
 inaxügüägu na chixri namuãxū i
 natanüxügü i jatüxügü rü ngexügü, rü
 peta naxüxgu rü nachibüxgu, rü
 naxaxegu, rü nügü nangäxéegu, rü
 ngüriächi ngëma ngunexü rü ngëma
 ngora i tama nagu ínanguxéexäxügü tá
 ínangu i norü cori. Rü poraäcüxüchi tá
 nanapocu ngëma duúxügü i tama norü
 coriga ñüexüxü napocuexürü. ⁴⁷—Rü
 ngëma coriarü duúxü i nüxü cuqxchiréxü
 na tacü nanaxwaxexü i norü cori, notürü
 tama nügü ímexéexü rü tama norü
 coriga ñüexü, rü tá poraäcü nanaquaxi.
⁴⁸—Notürü ngëma coriarü duúxü i tama
 nüxü nacuáacüma chixri norü coriga
 ñüexü, rü chixexü üxü, rü tá íraruwaxüra
 nanaquaxi. Rü texé ja Tupana muxüma
 tuxna áxé, rü muxücaxtáma tuxna naca.
 Rü texé ja muxüna tuxü nadauxéexü rü
 tá jexeraäcü tuxna naca.

Ngechuchugagu nixi i
 jatojexü i duúxügü
 (Mt 10.34-36)

⁴⁹—Núma chaxü na nhama i nañnewa
 duúxügüxü chidauchitanüxéexücax. Rü

chierü aixcuma marü jadauchitanigu.
⁵⁰—Rü chama rü tá poraäcü ngüxü
 chinge, rü chanaxixächiäe nhuxmatáta
 jangu i ngëma. ⁵¹—Rü tama name i
 nagu perüxinüe na núma chaxüxü na
 guxü i duúxügü rü wüxigu
 naxinüexücax. Notürü pemaä nüxü
 chixu rü núma chaxü na chaugagu
 jatojexücax i duúxügü. ⁵²—Erü
 nhaäwena ega wüxi ja ípatawa
 nangëxmagu i wüximeëxpüx i duúxügü,
 rü tamaëxpüx tá choxü najaxögü rü
 taxre i tama, rü exna taxre tá choxü
 najaxögü rü tamaëxpüx i tama. ⁵³—Rü
 wüxi i papa tá najaxö rü nane rü
 tăuxütáma najaxö, rü exna nane tá
 najaxö notürü nanatü i tama. Rü
 ngëgxumarüü ta wüxi i mama tá ijaxö
 rü ngüxäcü rü tăuxütáma ijaxöchäü, rü
 exna ngüxäcü tá ijaxö rü ngüe rü
 tăuxütáma ijaxöchäü. Rü wüxi ja ngüxé
 tá ijaxö rü ngüneax rü tăuxütáma ijaxö,
 rü exna ngüneax tá ijaxö rü ngüe rü
 tăuxütáma ijaxö —nhanagürü ga
 Ngechuchu.

Cuqxruügü i nachiga i
 tacü tá nangupetüxü
 (Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴Rü Ngechuchu nhanagürü ta nüxü
 ga duúxügü: —Ngëgxuma nüxü
 pedaxgu na naxëächianexü, rü nagu
 perüxinüe tá na napuxü. Rü aixcuma
 ngëmaäcü nixi. ⁵⁵—Rü pema nüxü
 pecuax na nhuxäcü penangugüxü ja
 buanecü, rü ngëmaäcü nüxü pecuax rü
 tá na nanguxetüxü. Rü aixcuma
 ngëmaäcü nixi. ⁵⁶—Pa Duúxügüpxewa meä
 pemaxeneta, notürü peäewa rü

chixexűgu perüxinüē. Pema nüxű pecuax na nhuxăcü penangugüxű ega tá napuxgu rü exna tá nangugetügu. ¿Rü nhuxăcü i nhuxma i tama nüxű pecuáxň na Tupana jiixű ja petanüwa ngucü?

**Name nixí na curüngüxmüxű
namaä i curü uwanü**
(Mt 5.25-26)

⁵⁷—Rü tÿxcüü tama nüxű pecuáxchaü i ngëma nama i mexű i Tupana pexü naxwaxexű na nagu pexixű. ⁵⁸—Rü ngëxguma chi wüxicana na ãëxgacüxütawa cuxű tagaxgu, rü name nixí i namawatama tükü icujarüngüxmüxéen na tama ãëxgacüpexewa cuxű tagaxűçax. Erü wüxicana na ãëxgacüxütawa cunguxű rü ãëxgacü tá puricháguna cuxű namu. Rü purichágü tá cuxű napocu. ⁵⁹—Rü cumaä nüxű chixu rü ngëxma pocuchicagu tá curüxăüx nhuxmatáa ngixű cuxütanü i guxcü i díeru i nüxű ngixű cungetanücü. [Rü aixcuma ngëxgumarüü tá cumaä nanaxü ja Tupana ega tama namaä cunamexéëxgu i curü maxü —nhanagürü ga Ngechuchu.]

Wüxi i mexű nixí na nüxű rüxoexű i tacüma i chixexű

13 ¹Rü jexgumatama Ngechuchuxütawa nangugü ga nhuxre ga duüxügü. Rü Ngechuchumaä nüxű nixugü ga na nhuxăcü ãëxgacü ga Piratu namuxű ga norü churaragü na nadaiäxűçax ga nhuxre ga jatügü ga Gariréaanecüäx ga jexguma jema jatügü rü Tupanacqx carneru nadaiixgu tupauca ga taxünnewa. ²Rü Ngechuchu nüxna

naca rü nhanagürü nüxű: —¿Pema nagu perüxinüegü rü jemaäcü nüxű nangupetü ga jema jatügü, jerü jema togü ga Gariréaanecüäxärü jexera nipecaduäxgü? ³—Pemaä nüxű chixu rü tama nixí. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxű perüxoegu i pecüma i chixexű, rü guxâma i pema rü tá ta ipejarütauxe. ⁴—¿Rü exna pema nagu perüxinüegü rü guxű ga Jerucharéucüäxärü jexera nipecaduäxgü ga jema 18 ga jatügü ga juexü ga jexguma Chiruéwa jexmaxü ga dauxütaechica naëtü rüngutäugu? ⁵—Pemaä nüxű chixu rü tama nixí. Rü ngëxguma chi pema rü tama nüxű perüxoegu i pecüma i chixexű, rü guxâma i pema rü tá ta ipejarütauxe —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Cuaxruü ga Nanetü ga figuera ga
ngearü öödxügu ixuxü**

⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga ore ga cuaxruüwa namaä nüxű nixu na nhuxăcü jaxna duüxügumaä, naxinüxű, rü nhanagürü: —Wüxi ga jatü nüxű najexma ga wüxi ga nanetü ga figuera ga norü naänegu natoxü. Rü inajadau rü ngoxi naxöö, notürü taxuüma ga norü oxü inajangau. ⁷—Rü jemacax jema norü duüxű ga norü naänena dauxüxű nhanagürü:

“Düçax, tamaëxpüix ja taunecü guxüguma íchajadauxű i nhaä nanetü, rü taguma naxo. Rü ngëmacax chanaxwaxe na cujadaxüchixű na tama notüçaxma nuä naännewa naxíaneäxűçax”, nhanagürü nüxű. ⁸—Notürü ga jema norü duüxű ga norü naänena dauxü, rü norü corixű nangäxű, rü nhanagürü:

“Pa Corix, ¡nüétama dama taunecüxicatama nangëmax! Rü tá chanaxaimüänepúne rü waxmüänexümaä tá chanagüpúne.
 9—Rü bexmana ngëxguma rü tá naxo. Notürü ngëxguma tăxütáma naxoxgu rü tá chajadaxüchi”, nhanagürü.

Ngechuchu rü ngüxchigaaru
 ngunexügu ngíxcax najataanexéē
 ga wüxi ga ngecü ga püçaxwecü

¹⁰Rü wüxi ga ngüxchigaaru
 ngunexügu rü Ngechuchu nanguxéetae
 ga wüxi ga ngutaquepataüwa. ¹¹Rü
 jéma ijexma ga wüxi ga ngecü ga 18 ga
 taunecü idaawecü. Rü ipüçaxwe jerü
 wüxi ga ngoxo ngíxü napüçaxwexéē, rü
 taxuacüma ijarüwexächi. ¹²Rü jexguma
 Ngechuchu ngíxü daxgu rü ngíxcax
 naca, rü nhanagürü ngíxü: —Pa Ngecüix,
 nhuxma rü marü cuxcax nitaane i curü
 daawewa —nhanagürü. ¹³Rü jexguma
 rü ngíxü ningögü, rü jexgumatama
 ijarüwexächametümüxü, rü inaxügi ga
 Tupanaxü na jacuaxüüxü. ¹⁴Notürü
 jema ngutaquepataüär aëxgacü rü
 nanu, jerü Ngechuchu rü ngüxchigaaru
 ngunexügu ngíxü narümxéē ga jema
 nge. Rü jemacax ga jema aëxgacü rü
 nhanagürü duüxügüxü: —Nangëma i 6
 i ngunexü i nagu namexü na
 ipuracüexü. Rü ngëma ngunexügü
 nixi i namexü na nuä pexixü na pegü
 pejarümxéegüxüçax rü tama i
 ngüxchigaartü ngunexügu —nhanagürü.
¹⁵Rü jexguma ga Cori ga Ngechuchu rü
 nanangaxü, rü nhanagürü: —Pa
 Duüxügüx, pema rü togü i
 duüxügüpexewa meä pemaxeneta,
 notürü peäewa rü chixexügu perüxinüe.

¿Tama exna guxä i pema rü
 ngüxchigaaru ngunexügu pejawëxü i
 perü woca rü exna perü cowaru na
 pejaxaxexëegüxüçax? ¹⁶—Rü nhaä
 ngecü rü Abräütanüxü ijixi, rü Chataná
 rü 18 ja taunecü ngíxü nachixexéē
 namaä i nhaä ñaaewe. ¿Rü taux exna i
 namexü na ngíxcax chajataanexéexü i
 ngüxchigaaru ngunexügu? —nhanagürü.
¹⁷Rü jexguma jema nhaxgu ga
 Ngechuchu, rü guxüma ga norü
 uwanügi rü poraäcü naxäneē. Notürü
 guxüma ga togü ga duüxügü rü
 nataäegü ga jexguma nüxü nadaugügi
 ga jema mexügi ga Ngechuchu üxü.

Cuaxruü ga motachachiregu ixuxü
 (Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸Rü nhanagürü ga Ngechuchu:
 —¿Nhuxäcü nixi i aëxgacü na jíixü ja
 Tupana, rü nanhuxraüxü i núma
 aëxgacü íjíixüwa? ¿Rü tacigü tá
 chanangü? ¹⁹—Maneca wüxi ja
 motachachire ja wüxi ja jatü naänegu
 toxünerüü nixi. Rü woo
 naxíraxüchichirex ja naxchire notürü
 narüxü, rü naja nhuxmata wüxi i nanetü
 i taetaxü nixi. Rü ngëmacax i werigü rü
 natanügi nixüachiäü —nhanagürü.

Cuaxruü ga pöüärü
puxeeruügu ixuxü
 (Mt 13.33)

²⁰Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu:
 —¿Nhuxäcü nixi i Tupana aëxgacü
 íjíixüwa? ¿Rü tacigü tá chanangü?
²¹—Rü pöüärü puxéeruüruü nixi na
 guxüwama nanguxü. Erü wüxi i ngecü
 rü íraxüitäma i pöüärü puxéeruümaä
 inaxüeü i taxü i ngirü pöüchara. Rü

ngēma pōūārū puxēēruū rü woo naxíra
rū najapuxē i guxūma i ngīrū pōūchara
—nhanagürü ga Ngechuchu.

Íäx i íraxūchiga
(Mt 7.13-14, 21-23)

²²Rü inixūchigü ga Ngechuchu ga Jerucharéūwa na naxūxū. Rü jexguma namagu jaxūxgu rü fānegüwa rü iānexācügiwa nixüpetüchigü, rü jéma najangúexētanü ga duūxūgü. ²³Rü wüxi ga duūxū nüxna naca rü nhanagürü: —Pa Corix ḥnoxretátama nixī i ngēma najauxguxū i maxū i taguma gúxū? —nhanagürü. Rü nüma ga Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü: ²⁴—Dauxūguxū i naāneārū iāx rü naxíraxūchi. ¡Rü paxa naxcax pedau na nawa peichocuxūcax! Erü pemaā nüxū chixu rü muxūchixūma i duūxūgü tá nüxū nangúchaū na nawa jachocuxū, notürü tāūxūtáma nawa nichocu. ²⁵—Erü ngēxguma fārū jora marü nawāxtagu i iāx, rü pema i duxétüwa ngēxmagüxe rü tá penatatuāñ. Rü nhaperügögü tá:

“Pa Corix, ḥpaxa toxcax jawāxna i iāx!” nhaperügögü tá. Notürü nüma i cori rü tá pexū nangāxū, rü nhanagürü tá:

“Tama pexū chacuqx na ngextácūäx peixígüxū”, nhanagürü tá pexū. ²⁶—Rü ngēxguma rü tá nhaperügögü nüxū:

“Cumaāchirèx wüxiwa tachibüe rü taxaxegü. Rü toxū cungúexē ga torü iānemaūgüwa”, nhaperügögü tá. ²⁷—Notürü nüma rü tá pexū nangāxū rü nhanagürü tá: “Marü pemaā nüxū chixu rü tama pexū chacuqx na ngextácūäxgü peixígüxū. ¡Rü ípeixī i nuā chauxūtawa i

guxāma i pemax, Pa Chixri Maxēxūx!” nhanagürü tá. ²⁸—Rü ngēma tá pexauxe, rü tá peixūxchapütägü i ngēxguma nüxū pedaxgu i Abrāū rü Isaqui rü Jacú rü guxūma i Tupanaārū orearü uruūgü na Tupana äēxgacü íixixūwa na nangēxmagüxū rü pema rü nüxna na ípewoxūxū. ²⁹—Erü guxūwatáma ne naxī i duūxūgü. Rü Tupana äēxgacü íixixūwa tá nangēxmagü. Rü ngēma tá narütogü na ngēma nachibüexūcax. ³⁰—Rü tá nangēxma i nümaxū i nhama i naānewa duūxūgü nüxū oexū, notürü dauxūguxū i naānewa rü Tupana tá wixpexewa nanaxügixē. Rü tá nangēxma i nümaxū i nhama i naānewa duūxūgü nüxū icuqxüügixū, notürü dauxūguxū i naānewa rü Tupana rü tá wixweama nanaxügixē —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Jerucharéūcūäx ga duūxūgücax naxaxu
(Mt 23.37-39)

³¹Rü jematama ga ngunexügu rü Ngechuchuxūtawa nangugü ga nhuxre ga Parichéugü. Rü nhanagürügü Ngechuchuxū: —Íixū i nuā! Erü äēxgacü ja Erudi rü cuxū nimaxéga —nhanagürügü. ³²Notürü nüma ga Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü: —¡Naxūtawa pexī i ngēma jatü i nüxū cuqxüchixū na nhuxäcü duūxūgixū nawomüxēexū, rü namaā nüxū peixu rü nhuxma rü moxū rü tá íchanawoxū i ngoxogü, rü tá chanameēxē i ngēma duūxūgü i iðaaeweexū, rü paxmaäcü tá chanaguxē! ³³—Notürü chanaxwaxe i ichixūchigü i nhuxma rü moxū rü

paxmaäcü nhuxmatáta Jerucharéüwa changu. Erü Jerucharéüga nixí i na najuexü i guxüma i Tupanaärü orearü uruügü. ³⁴—Rü dücax, Pa Jerücharéüçüäx, pema pejadaietanü i Tupanaärü orearü uruügü, rü nutamaä ípenamuxüchigü i Tupanaärtü orearü ngeruügü i pexcax núma namugüxü. Rü nhuxreexpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanataquexexëchaü, nhama wüxi i ota ja naxäcüäx nügütüügu tükü nutaquelexürtüü. Notürü pema rü tama penaxwaxe. ³⁵—Düçax i nhuxma ja perü iäne, rü Tupana tá ínanatax. Rü pemaä nüxü chixu rü tüküxtáma wena choxü pedau nhuxmatáta dauxüguxü i naänewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedau rü tá nhaperügügü:

“Namexëchi nixí ja jima Cori ja Tupana núma namucü”, nhaperügügü tá —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü naxcax najataanexëe
ga wüxi ga jatü ga rüchaxünexü

14 ¹Rü wüxi ga ngüchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü wüxi ga Parichéupatawa najachibü. Rü jáma najexmagü ga togü ga Parichéugü ga jáma bexma Ngechuchuxü ngugüexü. ²Rü jáma najexma ta ga wüxi ga jatü ga idaanexü ga rüchaxünexü. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema ngüexëerüügü ga Muïséaru mugüwa nguxëetaegüxüna rü Parichéugüna naca, rü nhanagürü:

—¿Tama penachuxuxü ega ngüchigaarü ngunexügu chanamexëexgu i wüxi i idaanexü? —nhanagürü. ⁴Notürü ga nümagü rü nangeaxgümare. Rü jexguma ga Ngechuchu rü naxmexgu najajauxächi

ga jema idaanexü, rü nanamexëe. Rü namaä nüxü nixu ga na ijaxüxüçax. ⁵Rü Ngechuchu rü nhanagürü Parichéugüxü: —¿Texé i pema i ngëxguma perü cowaru rü exna perü woca puchugu nagoxgu, rü taux exna i ngëgxumatama ípejadauxü rü ípejatüächixü i woo ngüchigaarü ngunexügu? —nhanagürü. ⁶Rü nümagü rü taxuümaäma nanangäxügü.

Duüxügü ga ngëgüarü petawa
nüxna naxugüxüchiga

⁷Rü jexguma mechawa natogüchaügu ga jema nüxna naxugüxü, rü Ngechuchu nüxü nadau na wüxichigü rü iärtü joraxütwaxüchi natoxchaüxü. Rü jexguma jemaxü nadaxgu rü najaxucuxëgü, rü nhanagürü:

⁸—Ngëxguma texé cuxna uxgu i wüxi i ngëgüarü petawa, rü tama name i petaarü joraxütwaxüchi üxü i naxmaxwewa cujarüto. Erü jixcüra ngürüächi tá ínangu i to i nüxna naxuxü i curü jexeraxüchi ixixü. ⁹—Rü ngëma petaarü jora i pexna uxü, rü tá cumaä nüxü najarüxu na icuchixüçax i ngëma nachicawa na ngëma natoxëëäxüçax i ngëma to i curü jexera ixixü. Rü ngëxguma i cuma rü poraäcü cuxäneäcüma rü nawa ijacuáxü i naxmaxwewa tá cujarüto. ¹⁰—Rü narümemä ega texé cuxna uxgu, rü nawa ijacuáxü i naxmaxwewa curüto. Rü ngëxguma i ngëma petaarü jora i cuxna uxü rü nhanagürü tá cuxü:

“Pa Chamücx, jnuä chauxütawa jarüto!” nhanagürü tá cuxü. Rü ngëmaäcü ngëma petaarü jora rü wüxi i mexü tá cumaä naxü napexewa i

guxūma i duūxūgū i nüxna naxuxū i cumaā ngēma rütogüxū. ¹¹—Erü texé ja tūgū írütaxe rü Tupana tá tūxū naxānexēe. Notürü texé ja tūgū íruxíraxe rü Tupana tá tūxū nicuqxüü —nhanagürü ga Ngechuchu. ¹²Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu nüxū ga jema jatü ga nüxna uxū: —Rü ngēxguma wüxi i ônacax rü exna petacax texéna cuxuxchaügū, rü tama name i nüxna cuxu i cumücögü, rü bai i cueneegü, rü bai i cutanüxügū, rü bai i curü ngaicamagu pegüxü i duūxügū i dīeruägxüxū. Erü nümagü rü tá nüxī cuxna naxugüe, rü ngēmaäcü tá cuxū nanaxütanügū. ¹³—Notürü ngēxguma wüxi i peta cuxüxgu, rü narümemaë nixī i nüxna cuxu i duūxügū i ngearü dīeruägxüxū, rü duūxügū i taxucürwama puracüexü, rü ngēma ichixeparagüxü, rü ngēma ingexetügüxü. ¹⁴—Rü tá cutaäexüchi i ngēxguma erü nümagü rü taxucürüwa cuxū nanaxütanügū. Notürü tá cunajaxu i curü natanü i ngēxguma wena namaxëgi i Tupanaärrü duūxügū i mexü —nhanagürü.

Cuaxruū ga ñona ga taxügu ixuxü
(Mt 22.1-10)

¹⁵Rü jexguma jemaxü naxñigu ga wüxi ga jatü ga mechawa rütoxü rü Ngechuchuxü nhanagürü: —Rü tataäe ja jíxema Tupana äëxgacü ííxixüwa chibüxe —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Wüxi ga jatü nanaxü ga wüxi ga ñona ga taxü. Rü norü duūxüxü namu na nüxna jaxuxüçax ga muxüma ga duūxügū. ¹⁷Rü jexguma marü namexgu ga norü

óna, rü wena norü duūxüxü namu na jema duūxügū ga marü nüxna naxugüxümaä nüxü na janaxuxüçax ga marü na namemarexü ga norü óna, rü paxa jéma na naxixüçax. ¹⁸—Notürü guxüma ga jema nüxna naxugüxü, rü inanaxügū ga nügü na íanaxuegüxü. Rü jema nüxíra nüxna naxu rü nhanagürü:

“Ngexwacaxtama naxcax chataxe i wüxi i naäne. Rü paxa tá íchajadau. ¡Rü namaä nüxü ixu i cori rü taxucürwama ngēma chaxü!” nhanagürü. ¹⁹—Rü ga jema to rü nhanagürü:

“10 i wocagü i puracüruüçax chataxe, rü tá ngēmaxü chajaxü. ¡Rü namaxä nüxü ixu i cori rü taxucürwama ngēma chaxü!” nhanagürü. ²⁰—Rü ga to rü nhanagürü:

“Ngexwacaxtama chaxämäx rü ngēmacax taxucürwama ngēma chaxü”, nhanagürü. ²¹—Rü jexguma nataegugu ga jema coriarü duūxü, rü norü corimaä nüxü nixu ga guxüma ga jema ore. Rü jexguma ga norü cori rü nanu, rü nhanagürü nüxü ga norü duūxü:

“¡Paxa ngēma íänemaügüwa rü íänemaüäcügüwa naxü, rü nuä nagagü i ngēma duūxügū i ngearü dīeruägxüxü, rü ngēma duūxügū i taxucürwama puracüexü, rü ngēma ichixeparagüxü, rü ngēma ingexetügüxü!” nhanagürü. ²²—Rü jixcamaxüra ga jema norü cori namaä nüxü ixuxü naxüxguwena rü jema norü duūxü nhanagürü nüxü:

“Pa Corix, marü chanaxü i ngēma chamaä nüxü cuixuxürüü, notürü naxächicaaneämatama i nuä cupatawa”, nhanagürü. ²³—Rü jexguma ga norü cori rü nhanagürü nüxü:

“Paxa ngéma dauxchitamaū i taxügwa rü dauxchitamaū i íraxügwa naxū, rü nuā nagagü i togü i duüxügü na nuxā chapatagu nachocuxüçax, rü ngémaäcü na naxääcuxüçax ja daa chapata! ²⁴Erü pemaä nüxü chixu rü taxüima ga jema nüxirä nüxna chaxuxü rü nuā chorü önawa tá nachibüe”, nhanagürü.

**Tama natauxcha na
Cristuwe rüxüxü**
(Mt 10.37-38)

²⁵Rü muxüchixüma ga duüxügü Ngechuchuwe narüxi. Rü nadauegu ga Ngechuchi, rü nhanagürü nüxü: ²⁶—Rü ngéxguma texé chawe rüxüchaügu, rü tanaxwaxe i choxü tangechaü tümanatiärü jexera, rü tümaäärü jexera, rü tümamaxärü jexera, rü tümaxäciügarü jexera, rü tümaeneegüarü jexera, rü tümaejaxgüarü jexera, rü tümaäärü maxüäärü jexera rü ta. Rü ngéxguma tama ngémaäcü choxü tangechaügu rü taxucürüwama aixcuma chorü ngúexü tixi. ²⁷—Rü jíxema tama naxwaxexé na chaugagu ngúxü tingeäcüma chawe tarüxüxü, rü taxucürüwama chorü ngúexü tixi. ²⁸—Rü ngéxguma chi wüxie i petanüwa rü wüxi ja ipata ja taxüne taxüxchaügu, ¿rü tama exna i noxri i tanangugüixeraxü na nhuxre i díëru tá nagu ngíxü itatáxü? Rü ngémawa nüxü tacuqx rü marü tükü ijangu i ngéma tümaäärü díëru i tükü ngéxmacü na tajanguxéexüçax ja jima í. ²⁹—Erü ngéxguma chi tama meä tanangugü i tümaäärü díëru na nhuxregu tá naxätanüxü ja jima í, rü

norü caxtaxica chi itapugügu rü jixcüra rü taxucürüwa chi tanaguxéëgu i ngéma puracü, rü guxüma i duüxügü i nüxü daugüxü i ngéma tümaäärü puracü rü tá tükü nacugüe. ³⁰—Rü nhanagürügü tá:

“Ngéma jatü inanaxügi na naxüpataxü, notürü taxucürüwama najanguxéë”, nhanagürügü tá. ³¹—Rü ngéxguma wüxi i nachiüäneäärü äëxgaciü rü to i nachiüäneäärü äëxgacümaä nügü nadaixchaügu, ¿rü tama exna i noxri inangugüäxü rü ngoxi 10,000 i churaragü rü jangu na nügü nadaixüçax namaä i norü uwanü i 20,000 i churaragü nüxü ngéxmaxü? ³²—Rü ngéxguma nangugüägu na tama janguxü i norü churaragü rü, ¿taux exna i ngéxguma jaxüwa nangéxmagutama i norü uwanü, rü naxüntawa namugüäxü i norü oreärü ngerüögü, rü namaä nüxü na janaxugüexüçax na nügümaä nangüxmüexü? ³³—Rü ngéxgumarüü tá ta nixi i pemax, erü ngéxguma ngexerüxüxe i petanüwa tama ngéma tanawogügi i guxüma i tükü ngéxmaxü na chawe tarüxüxüçax, rü taxucürüwama aixcuma chorü ngúexü tixi.

**Ngéxguma nangeacagu ja jucüra rü
taxuwama name**
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴—Pema rü nhama jucürarüü peixigü i nhama i naänewa, erü jima jucüra rü ñona na namexéëxüü rü pema rü nhama i naäncüäx i duüxügütanüwa rü norü mexéëruü peixigü. Name ja jucüra. Notürü ngéxguma chi nangeacagu, ¿rü nhuxäciü tá wenaxäärü naxäaca? ³⁵—Rü taxuwama name. Rü woo waixüümüäärü

waxmüänexéēruūcax rü tama name. Rü ítanataxmare. Rü jíxema aixcuma āchixéxé, jírü name nixí i nagu tarüxñüe i nhaä ore! —nhanagürü.

**Cuaxruū ga Carneru ga
ijarütaxuxűgū ixuxű**

(Mt 18.10-14)

15 ¹Rü guxűma ga jema jatügü ga Romaärü aëxgacäcax díeru ngíxű ideetanüxű, rü togü ga duúxügü ga pecaduågxüxű, rü Ngechuchucax naxí na ijanaxñüexűcax ga norü ore. ²Rü jemacax ga Parichéugü rü ngúexéēruügü ga Muñéarü mugüwa nguxéetaegüxű, rü Ngechuchuxű nixugüe, rü nhanagürügü: —Nhaä jatü rü norü me nixí i pecaduågxüxümaä na naxämücüxű, rü namaä na nachibüxű —nhanagürügü. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhaä ore ga cuaxruūxű namaä nixu, rü nhanagürü: ⁴—Texé i petanüwa rü ngéxguma tükü nangéxmagu i 100 i tümaärü carnerugü rü wüxi tükü ijarütauxgu, rü taux exna i nachitaüwa tanawogüxű i ngéma 99, rü naxcax tajadauxű i ngéma tükü ijarütaxuxű nhuxmata nüxű itajangau? ⁵—Rü ngéxguma nüxű itajangauxgu rü taäeäcüma tügüätigu tajagaxű. ⁶—Rü ngéxguma tümapatawa tanguxgu, rü tanangutaquexexëe i tümmücügü, rü duúxügü i tümaärü ngaicamagu pegüxű, rü nhatagüxű nüxű:

“¡Wüxigu chamaä petaäegü, Pa Chamücögüx! Erü marü nüxű ichajangau i ngéma chorü carneru ga ijarütaxuxű”, nhatagüxű nüxű. ⁷—Rü pemaä nüxű chixu rü ngéxgumarüü ta nataäegü i dauxücüäx i ngéxguma

nangéxmagu i 99 i duúxügü i mexügü i marü Tupanaärü ixígüxű, notürü jexeraäcü nataäegü i ngéxguma wüxi i duúxü i pecaduåxü nüxű rüxoxygenü i nacüma i chixexű rü Tupanaäxű jaxöögu —nhanagürü.

**Cuaxruū ga díeru ga
ijarütauxcügū ixuxű**

⁸Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga cuaxruūxű nixu, rü nhanagürü: —Ngéxguma chi wüxi i ngecüaxű nangéxmagu i 10 tachinü i díeru, rü wüxi ngíxű ijarütauxgu, jírü taux exna i omüwa nangixichiäxű rü nabixichiäxű ja ngípata, rü meäma ngíxcax nadauxű nhuxmata ngíxű ijangau? ⁹—Rü ngéxguma ngíxű ijangaxgu, rü inangutaqueexexëe i ngímücügü i ngexügü rü ngítanüxügü i ngírü ngaicamagu pegüxű, rü ngíxű nüxű:

“¡Wüxigu chamaä petaäegü, Pa Chamücögüx! Erü marü ngíxű ichajangau i ngéma chorü díeru ga ijarütauxchirexcü”, ngíxű. ¹⁰—Rü pemaä nüxű chixu rü ngéxgumarüü ta nataäegü i dauxücüäx i Tupanaärü orearü ngerüügü i ngéxguma wüxi i duúxü i pecaduåxü nüxű rüxoxygenü i nacüma i chixexű rü Tupanaäxű jaxöögu —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ore ga cuaxruū ga wüxi ga
ngextüxüga nanatüna
ixücügū ixuxű**

¹¹Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Najexma ga wüxi ga jatü ga taxre ga nane nüxű jexmacü. ¹²—Rü guma rüumbaäcü, rü nanatüxű nhanagürü: “Pa Pa, jchoxna naxä i ngéma curü ngémaxügü i choxna üxű!” nhanagürü.

Rü jexguma ga nanatü rü jema taxre ga nanemaä najatoje ga norü jemaxügü.

¹³—Rü nhuxre ga ngunexüguwena rü guma nome ga rübumaëcü rü nananataquexe ga guxüma ga norü jemaxügü rü namaä nataxe. Rü jema díerumaä rü to ga nachiüñanewa naxü. Rü chixri jéma namaxü, rü jemaäcü ngixü naguxëe ga guxcüma ga norü díeru. ¹⁴—Notürü jexguma marü ngixü naguxëeguwenen ga guxcüma ga norü díeru, rü poraäcü nataxu ga õna ga jema nachiüñanewa. Rü jemacax ga guma ngeextüxüci rü inanaxügü ga taija nüxü na ngúxü. ¹⁵—Rü jexguma rü norü puracüçax nadau naxütagu ga wüxi ga jatü ga jema nachiüñanecüq. Rü nüma ga jema jatü rü norü nañanewa nanamu na jéma norü cuchigüna jadauxüçax.

¹⁶—Rü düxwa nüxü nachixéga ga jema cuchametümü, jerü poraäcü natajaxüchi. Notürü taxüema õna nüxna taxä. ¹⁷—Rü jexguma nañanewa nagu narüxinü, rü nhanagürü:

“*Nhuxre i chaunatüarü puracütanüxü rü nüxü nangëxma i õna rü nüxü ínajaxü?* Rü chama i nuä rü taijamaä tá nuxma chaju. ¹⁸—Rü chaunatüçax tá chataegu, rü nhachagürü tá tüxü: ‘*Pa Papa, marü chixexü Tupanamaä chaxü rü cumaä rü ta.* ¹⁹—Rü tama marü chame na Chaune, nhacuxü choxü. ;Rü wüxi i curü puracütanüxüxü choxü ixixëe!’ nhacharügi tá tüxü ja chaunatü”, nhanagürü. ²⁰—Rü inaxüächi rü nanatüpataçax nataegu. Rü jexguma jangaicagu ga nanatüpata, rü jaxügu nüxü tadau ga nanatü, rü tüxü nangechaütümüü. Rü naxçax tinhá, rü nüxna tanaiñächi, rü nüxü tawäxí.

²¹—Rü jexguma ga nüma ga tümane rü nhanagürü tüxü:

“*Pa Papa, marü chixexü Tupanamaä chaxü, rü cumaä rü ta.* Rü taxuwama chame na ‘*Chaune’ nhacuxü choxü*”, nhanagürü. ²²—Notürü tüma ga nanatü rü tümaärü duüxügxü nhatarügi:

“*¡Paxa nuä penange i naxchiru i mexëchixü rü pejacuxcuchix!* ;Rü wüxi i anera ta naxmexwa ngixü peingaccuchix! ;Rü chapatu rü ta nuäta penge, rü pejacuaixcuchix! ²³—;Rü nuä penaga i ngëma wocaxacü i ngüxüchixü, rü pejamá, rü ngixä namaä tachibüe rü tapetael! ²⁴—Erü daa chaune rü chauxçax rü marü naju, notürü maxüçü chauxçax ínangu. Rü marü inajarütauxchiréx, rü wenaxäru nangox”, nhanagürü. Rü jexguma inanaxügue ga na napetaegüxü. ²⁵—Rü joxni ga guma nome ga rüjamaäcü, rü nañanewa najexma. Rü jexguma nataegugu rü marü färü ngaicamana nangu, rü nüxü naxinü ga na ínapaxetagüxü rü íjaxüächitanüxü. ²⁶—Rü wüxi ga nanatüarü duüxüçax naca, rü nüxna naca ga tacü na ínaxüexü ga íwa. ²⁷—Rü jema nanatüarü duüxü rü nanangäxü, rü nhanagürü: “*Cueneë rü marü ínangu. Rü ngëmacax cunatü toxü tamu na tajamáxüçax i ngëma wocaxacü i ngüxüchixü, erü cueneë rü meçü ínangu rü tama niñaawe*”, nhanagürü nüxü. ²⁸—Notürü ga guma nañeneë ga rüjamaäcü rü nanu, rü tama ígu naxüçuchaü. Rü jemacax düxwa ga nanatü rü naxçax ítaxüxü, rü nüxü tajacäçü na jaxüçuxüçax. ²⁹—Rü nüma rü nhanagürü tüxü ga nanatü:

“Cuma nüxű cucuqx i nhuxre ja taunecü cuxű chapuracü, rü taguma chixri cuga chaxñü. Rü bai i nhuxgu wüxicana wüxi i bodexacü choxna cumu na chamücögümaä chapetaexüçax.³⁰—Notürü nhuxma na ínanguxű i ngëma cune i chixri curü díeru ngíxű guxéexű nagu i ngexüg i ngëäexű, rü naxcax cujamax i ngëma wocaxacü i ngüxüchixű”, nhanagürü.³¹—Rü jexguma ga nanatü rü nhatarügi nüxű:

“Pa Chaunex, cuma rü guxüguma chauxütawa cungëxma, rü guxüma i chorü ngëmaxüg rü cuxrü nixi.³²—Notürü nhuxma rü name nixi na ipetaegüxű rü na itaäegüxű erü cueneë ga guma chauxcax rü marü jucü, rü maxücü taxcax ínangu. Rü woo tüxna inajarütaxu, rü wenaxärü taxcax nangox”, nhatarügi.

Cuaxruu ga jatü ga chixri norü coriarü jemaxüna dauxügu ixuxű

16 ¹Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu norü ngúexügüxű:
—Najexma ga wüxi ga cori ga muärü jemaxüäxüchixű. Rü nüxű najexma ga wüxi ga norü duüxű ga norü jemaxüärü daruü. Notürü togü ga duüxüg rü norü corimaä nüxű nixugü na jema norü duüxű rü chixri norü jemaxüna na nadauxű.²—Rü jexguma ga jema cori rü jema norü duüxüçax naca, rü nhanagürü nüxű:

“Düçax, cuchigaxű chamaä nixugügi duüxügü. ¿Rü tacü nixi i ngëma? ¡Rü chamaä nüxű ixu rü nhuxäcü nixi i curü puracü, erü marü tåüxütáma chorü ngëmaxüärü daruüxű cuxű chixixé!”

nhanagürü nüxű.³—Rü jexguma ga jema coriarü duüxű rü nagu nartüxinü, rü nügüäewa nhanagürü:

“¿Tacü tá chaxü i nhuxmax, erü chorü cori rü marü choxü ínataxuchi i ngëma chorü puracüwa? Tama chapora na naänewa chapuracüxüçax, rü chaxäne na díerucax na íchaçaxű nüxna i togü.⁴—Rü marü nüxű chacuax na tacü tá na chaxüxű na choxü nangëxmaxüçax na texé tümapatawa choxü jaxuxű i ngëguma changearü puracüäxgu”, nhanagürü.⁵—Rü jexguma nügüxütawa naxcax naca ga wüichigü ga jema duüxügü ga norü coriaxű jangetanügüxű. Rü jema nüxira jáma naxütawa nguxüna naca, rü nhanagürü:

“¿Nhuxre i nüxű cugetanüxű i chorü cori?” nhanagürü.⁶—Rü nüma nanangäxű, rü nhanagürü:

“Nüxű chanangetanü i 100 i data i chixű”, nhanagürü. Rü jema coriarü duüxű rü nhanagürü nüxű:

“Nhaä nixi i popera i curü ngetanü nawä ngóxű. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü, rü 50 i dataguxicatama naxü i curü ngetanü!” nhanagürü.

⁷—Rü jemawena rü jema to ga duüxű ga norü coriaxű nangetanüxüna naca, rü nhanagürü:

“¿Cuma rü nhuxre jiixű i nüxű cugetanüxű i chorü cori?” nhanagürü. Rü nüma rü nanangäxű, rü nhanagürü:

“Nüxű chanangetanü i 100 i chacu i trigu”, nhanagürü. Rü jema coriarü duüxű rü nhanagürü nüxű:

“Nhaä nixi i popera i curü ngetanü nawä ngóxű. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü rü 80 i chacuguxicatama naxü i curü ngetanü!” nhanagürü.

⁸—Rü norü cori rü nüxü nicuaxüüäma ga jema norü duüxü ga chixexü, jerü nüxü nadau ga nhuxäcü na naxääëtxichixü. Rü pemaä nüxü chixu rü nhama i naänecüäx i duüxügü, rü ngëma Tupanaäxü jaxögüxü i duüxügüräjexera paxa naxcax nadaugü na nhuxäcü nüxü natuxü i duüxügü. ⁹—Rü pemaä nüxü chixu rü ngëma nhama i naäne i chixexüwa pexü ngëxmaxü rü name nixi i ngëmamaä nüxü penangúchaüxé i duüxügü na Tupanaxütawa nangugüxü. Rü ngëmaäcü i ngëxguma naguxgu i ngëma nhama i naänawa pexü ngëxmaxü rü pejuxgu, rü tá pexü nangëxma ja Penatü ja pexü jaxucü i dauxüguxü i naänawa. ¹⁰—Jíxema meä namaä icuáxe ega woo noxretama tümamexëwa ngëxmagu, rü ngëxguma muxüma tümamexëwa ngëxmagu rü tá ta meä namaä itacuax. Notürü jíxema chixri namaä icuáxe ega noxretama tümamexëwa ngëxmagu, rü ngëxguma muxüma tümamexëwa ngëxmagu rü ngëxgumarüü tá ta chixri namaä itacuax. ¹¹—Rü ngëxguma tama meä namaä ipecuaxgu i ngëma pexmëxwa ngëxmaxü i nhama i naäne i chixexüwa, ¿rü texé tá pexmëxgu tanaxü i ngëma aixcuma mexü i Tupanaärtü ixixü? ¹²—Rü ngëxguma tama meä namaä ipecuaxgu i ngëma Tupana pexna äxü i nhama i naänawa, ¿rü nhuxäcü tá pexna nanaxä i pechica i dauxüguxü i naänawa? ¹³—Taxucürüwama i wüxi i duüxü rü nataxrearü coriäx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngëma to rü tá nüxü nangechaü. Rü exna wüxicax rü tá meä napuracü rü ngëma to rü tá nüxü

naxo. Rü pema rü taxucürüwama Tupanacax pemaxë ega perü díéruguxicatama perüxñüüä. —nhanagürü ga Ngechuchu. ¹⁴Notürü ga jema Parichéugü rü poraäcü norü díéruguama narüxñüü. Rü jemacax Ngechuchuxü nacugüe ga jexguma nüxü naxñüüä. —Pema nixi i duüxügüpexewa meä pemaxënetaxü, notürü Tupana pexü nacuax na tacügu perüxñüüä. Rü woo duüxügü pexü nicuaxüüä naxcax i ngëma pexüxü, notürü Tupana rü naäewa nangux i ngëma —nhanagürü ga Ngechuchu.

Tupanaärtü mugü ga Muïsé
ümatüxü rü nhuxäcü äëxgacü na
jiixü ja Tapanachiga

¹⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Noxri najexma ga Tupanaärtü mugü ga Muïsé duüxügüxü nguxëëxü, rü jema nguxëëetae ga nuxcumaügüxü ga Tupanaärtü orearü uruügü duüxüguxü namaä nguxëëxü. Notürü jexguma Juåü ga baiüxëeruü ínguxguwena, rü marü duüxügümaä nüxü chixuchiga i Tupanaärtü ore i mexü i nhuxäcü äëxgacü na jiixü. Rü nhuxma rü guxüma i ngëma duüxügü rü poraäcü nügü naporaexëe na jachocuxüçax i ngëma Tupana äëxgacü iiixüüwa. ¹⁷—Naxüpa na janguxü i Tupanaärtü mugü rü woo wüxi i mu i íramarexü jixigü, rü naguxchaxüchi na ijanaxoxü i ngëma nüxü jaxuxü. Notürü aixcuma narütauxchamaë nixi na ijanaxoxü i nhama i naäne rü guxüma i ngëma dauxüwa nüxü idauxü.

**Ngechuchu namaā nangúexéētae
na tama namexū na texé
tümamaxū ítاخū**

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18—Ngéxguma wüxi ja jatü ítámáxgu rü naī i ngemaā naxámaxgu rü Tupanapexewa rü pecadu naxü. Rü texé ja jíxema ngímaā ámaxē i wüxi i nge i ngíte ngíxū ítäxcü, rü Tupanapexewa rü túma rü ta pecadu taxü.

**Jatü ga muärü diëruäxüchixüchiga
rü Lázaruchiga**

19—Najexma ga wüxi ga jatü ga muärü diëruäxüchixü ga guxüguma mexéchixü ga naxchirugu icuxü. Rü guxü ga ngunexügu rü mexéchixü ga peta naxü. 20—Rü najexma ta ga wüxi ga jatü ga ngearü diëruácü ga Lázarugu äégacü. Rü narüxonoxone, rü guxüguma jema diëruäxüchixüpataaxwa nhaxtüanewa najarütooxü. 21—Rü guma Lázaru rü nanangóxchaü ga jema önatüchi ga jema jatü ga diëruäxüchixüärü mechawa rüjjiiixü. Rü naxcax naxí ga airugü, rü nanawearü oxriägxü. 22—Rü wüxi ga ngunexü naju ga guma ngearü diëruácü, rü dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruügü rü dauxüguxü ga naännewa nanagagü na wüxiwa Abráümaā najexmaxüçax. Rü naju ta ga jema jatü ga diëruäxüchixü, rü inajataxgü ga duüxügü. 23—Rü ngéma nachica i Tupana ngoxogüxü nagu pocuxüwa naxü ga jema jatü ga diëruäxüchixü rü jáma poraäcü ngúxü ninge. Rü dauxü nadau, rü jaxügu Abráüxü nadau na Lázarumaā wüxiwa najexmaxü ga dauxüguxü ga naännewa.

24—Rü jexguma ga jema jatü ga diëruäxüchichiréxü rü aita naxü rü nhanagürü:

“Pa Oxi Pa Abráüx, jçuxü changechaütmüü, rü nuā namu ja Lázaru na dexámaā nügü jawaixpexemexéäcüma choxü janawaixpexearü conuáxüçax! Erü poraäcü choxü nangux i nuā üxüwa”, nhanagürü. 25—Notürü Abráü rü nhanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, jnüxna nacuqxächi na taxuüma cuxü taxuxü ga jexguma cumaxügu! Notürü Lázaru rü poraäcü chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngémacax i nhuxma rü nuā mexüwa nangéxma, rü cuma rü ngéma pocuchicawa ngúxü cuinge. 26—Rü nhuxmachi nangéxma i wüxi i taxüchixü i ngatexü i törü ngäxüwa üxü. Rü ngémacax ega númacüäx ngéma ïchaügu, rü taxucürüwama ngéma naxí. Rü woo ngémacüäx núma ïchaügu rü taxucürüwama núma naxí”, nhanagürü.

27—Rü jexguma ga jema jatü ga diëruäxüchichiréxü rü nhanagürü:

“Cuxü chacäqüxü, Pa Oxi, Pa Abráüx, na chaunatüpatawa cunamuxüçax ja Lázaru. 28—Erü ngéma nangéxmagü ja wüximeëxpüx ja chaueneëgü. Rü chanaxwaxe na namaā nüxü na janaxuxüçax na tama nuā nhaä pocuchica i poraäcü choxü ínangúxüwa naxíxüçax”, nhanagürü. 29—Notürü ga Abráü rü nhanagürü nüxü:

“Cueneëgü nüxü nangéxma i Tupanaärü mugü ga Muïsé ümatüxü rü jema ore ga nuxcümaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü. Rü name nixí i ngéma orega na naxinüexü”, nhanagürü. 30—Rü jexguma ga jema

jatü ga dīēruāxūchichiréxü rü Abráūxü nangaxü, rü nhanagürü:

“Ngémáācü, Pa Qxi, Pa Abráūx, notürü ngēguma chi wüxi i duūxü i juchiréxü ngéma ūxgu rü namaā nüxü janaxuxgu, rü chi nüxü narüxoe i nacüma i chixexü”, nhanagürü.

³¹—Notürü Abráū, rü nhanagürü nüxü:

“Ngēguma tama naga naxiñüēgu ga jema ore ga Muīsé ümatüxü rü jema ore ga nuxkümaügxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü, rü woo chi wüxi i marü juwa früdaxü i duūxü ngéma ūxgu, rü namaā nüxü janaxuxgu i ore, rü tau chima nüxü najaxögü”, nhanagürü.

Naxäūcüma nixi na pecadugu inguxü

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

17

¹Rü Ngechuchu rü norü ngúexügxü nhanagürü: —Rü guxügutáma nangéxma i tacü i duūxügxü pecaduāxéexü. Notürü wüxi i ngechaü tá tümacax nixi ja jíxema duūxé ja togüxü pecadugu nguxééxé. ²⁻³—Rü tümacax rü narümemaë nixi na tümanaxawa jangacuchixü ja wüxi ja nuta ja tacü rü ngémaācü taxtüwa tüxü na itáexü naxüpa na pecadugu tananguxéexü i wüxi i chorü duūxü. ⁴—Rü ngémacax name nixi i pexuāegü i pemax! Rü ngēguma wüxi i cueneë chixexü cumaā ūxgu rü jmeä naxuxçxë! Rü ngēguma nüxü naxoxgu i nacüma i chixexü rü jnüxü nüxü nangechaü i ngéma! ⁴—Rü woo 7 expüxcüna chixexü cumaā naxüxgu i wüxi i ngunexügu, rü 7 expüxcüna cuxna jacaxgu na nüxü nüxü cungechaüxüçax, rü name nixi i nüxü nüxü cungechaü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Nhuxäcü tapora ega jaxöögü

⁵Rü norü ngúexügü ga norü orearü uwa namugüxü rü nhanagürügü: —Pa Corix, jtoxü rüngüxëe na jexeraäcü tajaxögüxüçax! —nhanagürügü. ⁶Rü jexguma ga Cori ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Rü ngēguma chi woo naxíraxüçhigu i perü ö, rü daa naä rü chi pega naxiñü ega nhapegügü:

“iCugü nawoxü i nuä rü taxtüchiigü cugü jato!” nhapegügü, rü chi pega naxiñü.

Wüxi i ngüxéerüüärü puracüchiga

⁷—Ngēguma chi wüxië i petanüwa rü tüxü nangéxmagu i wüxi i tümaärü duūxü i tümaañewa ne ūxü i puracüwa rü exna carneruarü dauwa, rü tama nügüçaxira naxüwemü. ⁸—Notürü norü corixüxira naxüwemü na nachibüxüçax rü naxaxexüçax, rü nüma rü jixcaama nachibü. ⁹—Rü norü cori rü tama moxë nüxna naxä na naxüwemüäxüçax, erü woetama ngéma nixi i norü puracü i ngéma norü duūxü. ¹⁰—Rü ngēgumarüü tá peixigü i pemax. Erü ngēguma ngéma Tupana pexü ūxéexüçatama pexüxgu, rü penaxwaxe i pegü nhaperügügü:

“Puracütanüxü i taxuwama mexü tixigü, erü ngéma nawa tüxü namuxüxüçatama nixi i tinguxééxü”, nhaperügügü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nanameéexëe ga 10 ga jatügü ga chaxüneäxügxü

¹¹Rü jexguma namagu jaxüxgu ga Ngechuchu ga Jerucharéüwa na naxüxü,

rü Chamáriaane rü Gariréaane nügümaă íxüjexűwa naxüpetü. ¹²Rü jexguma wüxi ga īanexăcüwa nanguxgu, rü jexma napexegu najaji ga 10 ga jatügü ga chaxünemaă idaaweeexű. Rü jaxügu nüxű nachigü. ¹³Rü tagaăcü nhanagürüğü nüxű: —Pa Ngechuchux, Pa Ngúexēeruňx, ɬcuxű tangechaătümüügү! —nhanagürüğü. ¹⁴Rü jexguma Ngechuchu nüxű daxgu, rü nhanagürü nüxű: —Jéa paigüxütawa pexi, rü nüxű pegü pejawexgü! —nhanagürü. Rü jexguma namagu naxijane, rü naxcax nitaanetanü ga jema jatügü. ¹⁵Notürü natanüwa rü najexma ga wüxi ga Ngechuchucax taeguxű ga jexguma marü nügü nadaxgu ga naxcax na jataanexű. Rü tagaăcü Tupanaxű nicuaxüüchigü. ¹⁶Rü Ngechuchupexegu nanangücuchi rü moxë nüxna naxă. Rü jema jatü rü Chamáriaanecüăx nixi. ¹⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —¿Taux ɻexna i 10 chirex peixígüxű na pexcax chajataanexëegüxű? ¿Ngëxügü nixi i ngëma togü i 9 i jatügü? ¹⁸—¿Rü nhaă to i nachiūăneçüăx i duűxüxicatama nixi itaeguxű na Tupanaxű jacuaxüüxűcax? —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma rü guma jatüxű nhanagürü: —Inachi rü fíxű! Cuxcax nitaane, erü cujaxo —nhanagürü.

Nhuxăcü tá nixi i ngëxguma
ínanguxgu ja Tupana na
äǟxgacü jiixű
(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰Rü Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürüğü: —¿Nhuxgu tá nixi na jangucuchixű ja Tupana na

äǟxgacü jiixűcax i núma?
—nhanagürüğü. Rü Ngechuchu nanangăxű, rü nhanagürü: —Norü nguchiga ja Tupana rü tama wüxi i ɬacü i nüxű idauxürü nixi. ²¹—Rü taxuacüma nhaperügügü:

“Daa nixi”, rü ɻexna “Gua nixi”, nhaperügügü. Erü marü petanüwa nangu ja Tupana na ǟxgacü jiixűcax —nhanagürü. ²²Rü jexguma norü ngúexügüxű nhanagürü: —Rü tá pexcax ínangu i ngunexű i nagu poraăcü tá choxű pedaugüchaňxű woo wüxi i paxaăchicaxtama jixigu. Notürü tăűxütáma choxű pedaugü i ngëxguma. ²³—Rü duűxügü rü tá nhanagürüğü pexü:

“Daa nixi ja Cristu”, rü ɻexna, “Gua nixi ja Cristu”, nhanagürüğü tá. Notürü pemax ɬrü tăűxütáma nüxű pejaxögü, rü tăűxütáma nawe perüxi! ²⁴—Rü ngëxguma íchanguxgu i chama i Tupana Nane na duűxüxű chiiňxű, rü wüxi i ǟmacü i guxüäneguma baxixürü tá chixi. ²⁵—Notürü noxri rü tá poraăcü ngúxű chinge, rü nhama i naăneçüăx i duűxügü i nhuxma maxëxű rü tá choxű naxoe. ²⁶—Rü jexgumarüü ga duűxügü na chixri maxëxű ga jexguma Noë maxügu, rü ngëxgumarüü tá ta chixri namaxë i duűxügü i ngëxguma íchanguxgu i chama i Tupana Nane na duűxüxű chiiňxű. ²⁷—Rü ga duűxügü ga jexguma rü nachibüe, rü naxaxegü, rü nixämäxgü, rü nixütexacügü nhuxmata nawa nangu ga jema ngunexű ga Noë naweügu nagu ixüexű. Rü ínangu ga mucü ga taxüchicü, rü guxüma ga jema duűxügü rü najue. ²⁸—Rü jexgumarüü ta nangupetü ga jexguma nuxcümäxü

ga Lo maxūgu. Rü duūxūgū rü nachibüe, rü naxaxegü, rü norü jemaxūcax nataxegü, rü namaā nataxegü, rü nixūanegü rü nitoegü, rü nixūpatagü.

²⁹—Notürü jexguma Lo ixūxgu nawa ga guma īāne ga Chodoma, rü dauxūwa naruji ga üxü ga naxīchne, rü nanadai ga guxūma ga jema duūxūgū. ³⁰—Rü ngēxgumarüü tá ta nangupetü i ngēxguma íchanguxgu i chama i Tupana Nane na duūxūxü chiixü. ³¹Rü ngēma ngunexūgu rü texé tama tümapataarü aixepewa ngēxmagu, rü tama name i tümapatagu tajangaxi na tümaārü ngēmaxūgū tajatoxūcax. Rü texé ja tümaānewa ngēxmaxē, rü tama name i tümapatacax tataegu na tacü ngēma tajajaxuxūcax. ³²—Rü nüxna pecuaxāchie ga nhuxācü ngixü na naxūpetüxü ga Lo namax ga na najuxü, ga jexguma ngīgiweama nadaxgu.

³³—Erü jíxema tūgū maxēchaxēēchaūxē rü tá itajarütaxu, notürü jíxema chauxcax juxe rü aixcuma tá tūxü nangēxma i maxü i taguma gúxü.

³⁴—Rü pemaā nüxü chixu rü ngēma chütaxügū rü wüxi i ngürücarewa tá nangēxmagü i taxre i duūxūgū. Rü wüxi tá niga, rü ngēma to rü tá ngēma natax.

³⁵—Rü taxre i ngexügū tá nügümaā ínacaegü. Rü wüxi tá niga rü ngēma to rü tá ngēma natax. ³⁶—Rü taxre i jatügü rü wüxi i naānewa tá nangēxmagü. Rü wüxi tá niga rü ngēma to rü tá ngēma natax—nhanagürü ga Ngechuchu. ³⁷Rü jemaxü naxñüēgu ga norü ngúexügū, rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —Pa Corix, ¿ngextá tá nixi i nangupetüxü i ngēma nüxü cuixuxü? —nhanagürügü. Rü nüma ga

Ngechuchu rü nanangāxü, rü nhanagürü: —Duūxūgū rü tá chauxcax nangutaquegü nhama ēxchagü nawemücax ngutaquegexürüü —nhanagürü.

Cuaxruū ga ngecü ga jutecüga rü
äēxgacüga ixuxü

18 ¹Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga cuaxruūxü namaā nixu na jemawa nangúexēēxūcax na nhuxācü nanaxwaxexü na taguma nüxü nachauēācüma guxūguma najumuxēguxü. ²Rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Wüxi ga īānewa najexma ga wüxi ga äēxgacü ga tama Tupanaxü ngechaūxü rü taxúexüma cuáxchaūxü. ³—Rü guma īānewatama ijexma ga wüxi ga nge ga jutecü. Rü guxūguma jema äēxgacüxütawa ixüēcha na ngixü nangüxēēxūcax, rü na ngirü uwanüna ngixü ñapoxüxücax. ⁴—Rü muēxpüxcüna jéma ixüxü, notürü jema äēxgacü rü tama ngixü narüngüxēēchaü. Notürü düxwa nagu narüxinü ga jema äēxgacü rü naāewa nhanagürü:

“Chama rü tama Tupanaxü changechaü, rü taxúexüma chacuáxchaü. ⁵—Notürü ngēma choxü na nachixeweetchaxūcax i nhaā nge, rü noxtacüma tá ngixü charüngüxē na tama jeūcürü choxü nachixeweetchaxūcax”, nhanagürü. ⁶Rü Cori ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Jema nixi ga norü ore ga jema äēxgacü ga chixexü. ⁷—¿Taux exna i Tupana rü paxa tuxü nangüxēēxü ja jíxema duūxü ja tuxü jadexechixe i ngēxguma chütacü rü ngunecü rü norü ngüxēēcax nüxna tacaxgu i tümaārü

jumuxēwa? ⁸—Rü pemaā nüxū chixu rü Tupana rü paxatáma tūxū narüngūxēē. Notürü ngēguma wenaxārū núma chaxūxgu i chama i Tupana Nane na duūxūxū chiiixū, ḡrū nhuxre i duūxūgū i aixcuma jaxögūxūxū tá ichajangau i nhama i naānewa? —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Cuqxruū ga Parichéugu ixuxū rü
diēruarü deruūgu ixuxū**

⁹Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuqxruūxū nixu naxcqax ga nhuxre ga duūxūgū ga nügū icuqxūgūxū rü tama togūxū cuáxchaūgūxū. ¹⁰Rü nhanagürü: —Taxre ga jatü rü tupauca ga taxūnewa najumuxēgū. Rü wüxi rü Parichéu nixī, rü jema to rü wüxi ga jatü ga Romaārū ãēxgacūcax diēru ngixū dexū nixī. ¹¹—Rü jema Parichéu rü jexma nachi, rü nhaāācū najumuxē:

“Pa Tupanax, moxē cuxna chaxā erü tama togü i duūxūgūrūxū chixī. Rü tama togürūxū changítax, rü tama ngēmarūxū taxū i chixexū chaxü rü əxna wüxi i nge i ãtecümaā ichape. Rü bai i nhaā jatü i Romaārū ãēxgacūcax diēru ngixū dexūrūxū chixī. ¹²—Chama rü guxcü ja jüxügu rü taxreepxūxcüna chaxaure rü tama chachibü na cugu chartixñüxūcax. Rü chorü diēruwa rü guxüguma meā cuxna chanaxā i ngēma cuxna tixū”, nhanagürü. ¹³—Notürü ga guma jatü ga Romaārū ãēxgacūcax diēru ngixū decü, rü jaxügu narüxäyx. Rü namuū ga dauxū na nadawenüxū, rü jema norü ngechaūmaā nügüremügü najajauxächi, rü nhanagürü:

“Pa Tupanax, ;Cuxū
changechaütümüy! Erü wüxi i

pecaduáxū chixī”, nhanagürü ga guma jatü. ¹⁴—Rü ngēmacax pemaā nüxū chixu rü guma jatü ga Romaārū ãēxgacūcax diēru ngixū decü rü jexguma napatacax nataegugu rü Tupanapexewa rü mecü nixī. Notürü jema Parichéu rü Tupana rü tama namaā nataāē. Erü texé ja tügū írūtaxe rü Tupana tá tūxū naxānexēē. Notürü texé ja tügū írūxíraxe rü Tupana rü tá tūxū nicuaxüy —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu rü meā
buāxgūxū najaxu**

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵Rü jéma Ngechuchuxūtawa tūxū tagagü ta ga buāxgü na tūxū jangōgūchigūxūcax. Notürü jexguma norü ngúexūgū jemaxū dauxgugu rü tūxū ningagü ga guxema tūmaxācüegü Ngechuchuxūtawa tūxū gagüxe.

¹⁶Notürü Ngechuchu rü nügūxūtawa tūmacax naca ga guxema buāxta rü nhanagürü norü ngúexūgūxū: —Chanaxwāxe i chauxūtawa naxī i buxügū. ;Rü tāū i nüxna penachūxūxū! Erü Tupana ãēxgacü íixixūwa rü tūmacax nixī ja jíxema nhaā buxügürūxū ixígüxe. ¹⁷—Aixcuma pemaā nüxū chixu rü texé ja tama wüxi i buxürtü Tupanaxū jaxúxe na tūmaārū ãēxgacü na jiixūcax, rü tagutáma nagu taxüci i Tupana ãēxgacü íixixūwa —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Wüxi ga jatü ga diēruāxūchicü
Ngechuchumaā nidexa**
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸Rü wüxi ga jema Judéugüärü ãēxgacü rü Ngechuchuna naca rü

nhanagürü: —Pa Ngúexéēruū ja Mecüx, ḡtacü tá chaxüxü na chanajaxuxūcax i maxü i taguma gúxü? —nhanagürü.

¹⁹Rü Ngechuchu nanangaxü rü nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüū “Mecü” nhacurügü choxü? Erü Tupanaxīcatama nixí ja meçü ixíci, rü nataxuma i to i meçü ixixü. ²⁰—Cuma nüxü cucusax i Tupanaärü mugü i nhaxü:

“;Tāūxütáma naí i ngemaā icupe, rü tāūxütáma cumáeta, rü tāūxütáma cungítaax, rü tāūxütáma doraxü cuixu i togüchiga, rü tümaga naxinü ja cunatü rü cue!”

nhaxü. ²¹Rü jexguma ga guma jatü rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Woetama chorü bucüma meäma chajanguxëe i guxüma i ngëma mugü i nüxü cuixuxü —nhanagürü. ²²Rü jemaxü naxinüga Ngechuchu rü nhanagürü:

—Wüxicatama cuxü nataxu, rü ngëma nixí na namaā cutaxexü i guxüma i curü ngëmaxügü rü togü i ngearü díēruägxüna na cunaxü i curü natanü, rü ngëguma rü tá cuxü nangëxma i cuchica i dauxüguxü i nañnewa. Rü nhuxmachi marü name i chawe curüxü —nhanagürü. ²³Notürü jemaxü naxinüga ga guma jatü rü poraäcü inajarümaächi, jerü namuärü díēruäxüchi. ²⁴Rü jexguma Ngechuchu nüxü daxgu ga nhuxäcü na

nangechaüxü, rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Naguxchaxüchi tá nixí na Tupana äëxgacü fíxixüwa na jachocuxü i ngëma díēruäxüchigüxü. ²⁵—Rü dúcax, wüxi i cameru rü taxucürüwama wüxi ja ucumaxëtüwa naxüpetü. Rü ngëgumarüü ta nixí i

wüxi i duüxü i díēruäxüchixü rü taxucürüwama Tupana äëxgacü fíxixüwa nixücu [ega norü díēruguama naxinügu rü tama jaxoögu

—nhanagürü.] ²⁶Rü jexguma jemaxü naxinüegu ga duüxügü rü nhanagürgü: —¿Exna texé tá ja najaxúxe i maxü i taguma gúxü? —nhanagürgü. ²⁷Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü:

—Duüxügü rü taxuacüma nügü namaxëe, notürü Tupanaäxü rü natauxcha na namaxëeëäxü

—nhanagürü. ²⁸Rü Pedru nhanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, toma rü jáma tanawogü ga guxüma ga torü jemaxügü na cuwe tarüxüçax —nhanagürü.

²⁹⁻³⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü ga norü ngúexügü:

—Aixcumá pemaä nüxü chixu rü texé ja Tupanacax tümapatana, rü exna tümanatüna, rü exna tümaëna, rü exna tümaëneëgüna, rü exna tümaëjagüna, rü exna türämäxna, rü exna tümaxäctügüna ngëma ixüxë na Tupanaäxü tapuracüxüçax, rü nhama i nañnewa tátama poraäcü tanajaxu i tümaäru natanü. Rü dauxüguxü i nañnewa rü tá ta tanajaxu i maxü i taguma gúxü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü wenaxärü
nanaxunagü ga norü juxchiga**
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹Rü Ngechuchu rü noxrüwama naxçax naca ga norü ngúexügü, rü nhanagürü nüxü: —Nhuxma rü Jerucharéüwa tá taxí na ngëma janguxüçax i guxüma ga jema ore ga nuxcümäxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga chauchiga. ³²—Rü

Jerucharéūçűäx i duǔxügü rü tá to i nachiǔānecüqäxna choxü namugü. Rü ngëma duǔxügü rü tá chagu nidauxcüraügü, rü tá chamaä naguxchigagü, rü tá chauchametuwa naquaixgue. ³³—Rü tá choxü naquaixgue, rü jixcüra rü tá choxü nimaxgü. Notürü tamaěxpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxärü chamaxü —nhanagürü. ³⁴Notürü jema norü ngüexügü rü tama nüxü naquaxgüéga ga na tacüchiga jiixü ga jema ore ga namaä nüxü jaxuxü. Jerü poraäcü nüxü naguxcha ga aixcuma nüxü na naquaxgüxüçax.

**Ngechuchu nanamexëe ga wüxi ga
ngexetücü ga Jericúçűäx**
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵Rü jexguma Ngechuchu īane ga Jericúwa nguxchaügu, rü jáma namacuwawa narüto ga wüxi ga jatü ga ngexetücü ga diērucax jáma iwémécü. ³⁶Rü jexguma guma ngexetücü nüxü īnugu ga muxüma ga duǔxügü na jáma chopetüxü, rü duǔxügüna naca ga tacü na ngupetüxü. ³⁷Rü naangäxügü, rü nhanagürüyü: —Ngechuchu ja Nacharétucüäx nuä naxüpetü —nhanagürügü. ³⁸Rü jexguma ga guma ngexetücü rü tagaäcü nhanagürü: —Pa Ngechuchux, Pa Dawítanüxü, ;cuxü changechaütümüü! —nhanagürü. ³⁹Rü jema duǔxügü ga Ngechuchupexegu ixü, rü naangagü ga na ijanganjeáxüçax. Notürü guma ngexetücü rü jexeraäcü tagaäcü nhanagürü: —Pa Dawítanüxü, ;cuxü changechaütümüü! —nhanagürüama. ⁴⁰Rü jexma najachiächi ga Ngechuchu, rü duǔxügüxü namu na naxütawa

nagagüäxüçax. Rü jexguma marü naxütawa nanguxgu, rü guma ngexetücüna naca ga Ngechuchu, rü nhanagürü: ⁴¹—Tacü i cunaxwaxexü na cumaä chanaxüxü? —nhanagürü. Rü guma ngexetücü naangäxü rü nhanagürü: —Pa Corix, chanaxwaxe na choxü cuidauchixëexü —nhanagürü. ⁴²Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü —Idauchi! Rü marü cuxcax nitaane erü cujaxö —nhanagürü. ⁴³Rü jexgumatama nidauchi ga guma ngexetücü, rü Ngechuchuwe narüxü, rü Tupanaxü nicuaxüüchigü. Rü guxüma ga duǔxügü ga nüxü daugüxü ga jema ngupetüxü rü Tupanaxü nicuaxüüggü ta.

Ngechuchu rü Zaquéuchiga

19 ¹Rü Jericúwa nangu ga Ngechuchu, rü guma īanegu naxücu na nawa naxüpetüxüçax. ²Rü jáma najexma ga wüxi ga jatü ga diēruäxüchixü ga Zaquéugu aëgaxü. Rü nüma nixü ga naëru ga jema jatügü ga Romaäru aëgxacüçax diēru ngixü ideetanüxü. ³Rü jema Zaquéu rü poraäcü nüxü nanguchaü ga Ngechuchuxü na nadauxü na nüxü naquaxüçax. Notürü taxuacüma nüxü nadau, jerü namuxüchi ga duǔxügü, rü nhuxmachi nanuxchanexüchi ga nümax. ⁴Rü jemacax Ngechuchupexegu najangu, rü namacuwawa wüxi ga naigu naxinagü na Ngechuchuxü nadauxüçax ga jexguma jáma naxüpetügu. ⁵Rü jexguma jáma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü dauxü nadau natüüwa ga guma naï. Rü nhanagürü nüxü: —Pa Zaquéux, ipaxa íruxí i ngéma! Erü cupatawa tá changu i nhuxma

—nhanagürü. ⁶Rü paxá ínarüxí ga Zaquéu, rü taäéäcúma Ngechuchuxü najaxu. ⁷Rü jexguma jemaxü nadaugügu ga duüxügü, rü guxüma inanaxügue ga Ngechuchuchiga na jadexagüixü. Rü nhanagürögü: —¿Nhxäcü i nüma rü wüxi i duüxü i pecaduåxüpatawa nangu? —nhanagürögü. ⁸Rü jexguma ga Zaquéu rü inachi rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Düçax, Pa Corix, chama rü ngearü dïëruågxüxüna tá chanaxä i ngäxügu i guxüma i chorü ngëmaxügü. Rü ngëxguma chi texé tükü chawomüxéëäcúma tükü changixgu, rü ägümücxüexpüxcüna tá tükü ngixü chataeguxéë i ngëma tümaärü dïëru —nhanagürü. ⁹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü nhama i ngunexügu cupatawa nangu i maxü i taguma gúxü, erü cuma rü ta rü Abráürüü cujaxö. ¹⁰—Rü chama i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü, rü nhama i naänewa chaxü na naxcax chajadauxüçax i ngëma duüxügü i ijärütauxexü na chanamaxéëxüçax —nhanagürü.

Cuaxruü ga dïërugu ixuxü

(Mt 25.14-30)

¹¹Rü joxni jema Ngechuchuarü ore inaxinüëjane ga duüxügü, rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga ore ga cuaxruüxü namaä nixu, jerü marü Jeruchareüxü ningaica, rü duüxügü nagu rüxinüëgu rü paxá tá ínangu ga Tupana na norü äëxgacü jiixüçax. ¹²Rü jexguma ga Ngechuchu rü nügüchiga nidexa rü nhanagürü nüxü: —Najexma ga wüxi ga jatü ga taxü ga cori ixicü ga najaxucü ga ore na nachiüäneärü äëxgacüxütawa

naxüxüçax ga jaxüwa na jema äëxgacü nüxü unetaxüçax na guma nawa ne naxüxüne ga iäneärü äëxgacü jiixüçax. ¹³—Rü jexguma taüta inaxüächigu, rü naxcax nangema ga 10 ga norü duüxügü. Rü wüxicigüna ngixü naxäga wüxitachinü ga tatanücü ga dïëru. Rü nhanagürü nüxü:

“¡Ngimaä pepuracüe rü ngixü peimuxëe i nhaä dïëru nhuxmatá chataegu!” nhanagürü. ¹⁴—Notürü jema iänecüäx ga duüxügü rü nachi naxaie ga guma cori. Rü jemacax nawenaäma najamugü ga nhuxre ga orearü ngeruügü na nachiüäneärü äëxgacümaä nüxü janaxugüxüçax na tama nanaxwaxegüxü na norü äëxgacüxü na jiixüçax ga guma cori. ¹⁵—Notürü nachiüäneärü äëxgacü rü najangucuchixéëäma ga guma cori. Rü nhuxmachi ga guma cori rü norü iänecax nataegu na jema äëxgacü na jiixüçax. Rü jexguma ínanguxgu rü naxcax nangema ga jema 10 ga norü duüxügü ga dïëru nüxna ngixü naxäxü, jerü nüxü nacuáxchaü ga nhuxrechigü ngixü na jamuxéëxü ga norü dïëru ga wüxicigü ga jema norü duüxügü. ¹⁶—Rü jema nüxira dïëru nüxna ngixü naxäxü rü norü corixütawa nangu, rü nhanagürü:

“Pa Corix, curü dïëru rü 10 expüxcüna ngixü chimuxéë”, nhanagürü. ¹⁷—Rü guma Cori ga jexwaca äëxgacüxü ingucuchicü rü nanangäxü, rü nhanagürü:

“Wüxi i mexü i chorü duüxü cuixü. Maneca meäma namaä cupuracü i ngëma íraxü i dïëru i cuxna chaxäxü. Rü nhuxma rü 10 ja iänegüarü äëxgacüxü

tá cuxű chixixéē”, nhanagürü. ¹⁸—Rü jéma nangu ga to ga norü duűxű, rü nhanagürü:

“Pa Corix, curü díeru rü wüximeẽxpüxcüna ngixű chimuxéē”, nhanagürü. ¹⁹—Rü norü cori nanangaxű rü nhanagürü nüxű:

“Cuma rü wüximeẽxpüx ja īanegüarü aẽxgacüxű tá cuxű chixixéē”, nhanagürü. ²⁰—Rü jéma nangu ga to ga norü duűxű rü nhanagürü nüxű:

“Pa Corix, nhaã ijixí i curü díeru. Rü wüxi ja dechugu ngixű chanuque, rü ngëmaäcü ngimaä changuxű. ²¹—Jerü cuxçax chamuű, erü wüxi i jatü i aüxű cuixí. Rü cunajauxtanü i ngëma tama cuxrü ixixű, rü cunajaxu i nanetüarü o i ngextá tama cuma ícutoexűwa”. ²²—Rü jexguma ga guma aẽxgacü rü nhanagürü nüxű:

“Wüxi i chorü duűxű i chixexű cuixí i cumax. Rü curü oretama nixí i cuxű ixuxű na cuchixexű. Marü nüxű cucusqchirex ga na chaxaüxű, rü chanajautanüxű i ngëma tama choxrü ixixű, rü chanajaxuxű i nanetüarü o i tama chama ichatoxű. ²³—Notürü tüxcüü tama bancugu choxü ngimaä cunguxű i chorü díeru na ngëma choxü ngixű jamuxéẽgxüçax, rü ngëmaäcü mucü ngixű na chajaxuxüçax i ngëxguma íchanguxgu?” nhanagürü. ²⁴—Rü jexguma ga aẽxgacü rü jema jexmagüxümaä nüxű nixu, rü nhanagürü:

“Nüxna ngixű pejaxu i ngëma díeru, rü ngëma 10 i díeru nüxű ngëxmaxüna ngixű pexä!” nhanagürü. ²⁵—Rü nümagü rü nanangaxügü, rü nhanagürügü:

“Notürü, Pa Corix, nüma rü marü nüxű ingëxma i 10 i diëru”, nhanagürü. ²⁶—Rü guma aẽxgacü nanangaxű, rü nhanagürü:

“Pemaä nüxű chixu rü texé ja chauga īnükë rü jexera tá tükna chanaxă. Notürü texé ja tama chauga īnükë rü tá tükna chanajaxu i woo ngëma íraxű i tükű ngëxmaxü. ²⁷—Rü jema chorü uwanügü ga tama naxwaxegüxű ga norü aẽxgacüxű na chiixű, jrü nuã penagagü, rü nuã chapexegu pejadai!” nhanagürü.

Ngechuchu rü

Jerucharéügu naxücu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Ju 12.12-19)

²⁸Rü jema ore ga cuqxruüxű jaxuxguwena ga Ngechuchu, rü inixüchigü ga Jerucharéüwa na naxüxű. ²⁹Rü jexguma marü nawa

nangugüchaügu ga guma īanegü ga Bechagué rü Betániä ga Oriwéraneçüärü Maxpúneärü ngaicamana jexmagüne, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü. ³⁰Rü nhanagürü nüxű:

—Gua īanexäcüwa pex! Rü ngëxma tá nüxű pejangau i wüxi i cowaru i ngexwaca jaxű i ngëxma ngaxüxű i taguma texé natagu aunagüxű. ³¹Rü pejawéxű, rü nuã penaga! —Rü ngëxguma texé pexna çaxgu na tacüçax pejawéxüü i ngëma cowaru, jrü tümamaä nüxű peixu rü nhapegügü:

“Torü Cori nanaxwaxe”, nhapegügü tükű! ³²Rü jéma naxí ga jema taxre ga norü ngúexügü. Rü jexma nüxű najangau ga jema cowaru ga Ngechuchu namaä nüxű ixuxürrü. ³³Rü jexguma jawéxügüägu ga jema cowaru, rü norü joragü rü jema ngúexügüna nacagüe, rü

nhanagürögü: —¿Tüxcüü pejawëxü i ngëma cowaru? —nhanagürögü. ³⁴Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürögü: —Torü Cori nanaxwaxe —nhanagürögü. ³⁵Rü Ngechuchuxüawa nanagagü ga jema cowaru. Rü jema norü ngúexügü rü norü dejuxüchirumaä nanatütägi. Rü nhuxmachi Ngechuchuxü natagu naxaunagüxéegü. ³⁶Rü duüxügü rü Ngechuchupexewa norü dejuxüchirumaä najachamagü ga nama. ³⁷Rü jexguma inaxügüägu na ínaxígüxü nawa ga jema nama ga Oriwéraneçüärü Maxpúnewa ijarüdaexü, rü guxüma ga jema duüxügü ga jaxögüxü ga nawe rüxixü rü inanaxügi ga taäääcüma aita na naxüexü rü tagaäcü Tupanaxü na jacuqxüügxü naxcax ga guxüma ga jema cuaxruügü ga taxü ga nüxü nadaugüxü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechchu. ³⁸Rü nhanagürögü: —Namexëchi ja daa törü äëxgacü ja Tupana núma namucü. ¡Rü petaäegü, Pa Dauxüçüäx. Rü nüxü peicuaxüügü ja Tupana! —nhanagürögü. ³⁹Rü jáma duüxügütanüwa najexmagü ga nhuxre ga Parichéugü. Rü nhanagürögü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexéëruü, ¡Jangagü i ngëma cuwe rüxixü i duüxügü na janachianegüxüçax! —nhanagürögü. ⁴⁰Notürü Ngechchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Pemaä nüxü chixu rü ngëxguma chi ijanganageaxgugu i nhaä duüxügü, rü daa nutagü ja namacuwawa ngëxmagüci rü chi nüxi aita naxüe —nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma Jerucharéüärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechchu, rü guma iãnecüäx ga duüxügüçax naxax. ⁴²Rü

nhanagürü: —Pa Jerucharéüçüäxgu, chierü nhama i ngunexügu nüxü pecuaxgu na texé aixcumá taäe pexna äxü. Notürü ngëma rü pexchawa inicuix i nhuxma, rü taxucümá nüxü pecuax. ⁴³—Rü tá guxchaxügü pexü naxüpetü. Rü perü uwanügi tá nanaxü i norü poxüchica i norü guxüçüwawa ja perü iäne. Rü norü churaragü tá pexü ínachoeguächi, rü guxüçüwawa tá pexcax ne naxü. ⁴⁴—Rü tá nagu napogüe ja perü iäne, rü tá pexü nadai. Rü taxucütáma ja nuta ngextá nügüxétü nanugüxüra i perü iäneärü poeguxütapüwa. Rü ngëmaäcü tá pexü naxüpetü, jerü tama nüxü pecuaxgüchaü ga jexguma Tupana petanügi naxüanegu —nhanagürü.

**Ngechchu rü tupauca ga taxünewa
ínanawoxü ga duüxügü
ga jáma taxegüxü**
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19;
Ju 2.13-22)

⁴⁵Rü Ngechchu rü tupauca ga taxünewa nangu rü jexma naxücu. Rü inanaxügi na ínawoxüäxü ga jema duüxügü ga tupauca ga taxünewa taxegüxü. ⁴⁶Rü Ngechchu rü nhanagürü nüxü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Chapata rü jumuxëpataü nixü”. Notürü pema rü ngítqaxgüxüpataü pejaxixëe —nhanagürü. ⁴⁷Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünewa najanguxéëtae ga Ngechchu. Notürü ga paigüärü äëxgacügi, rü ngúexéëruügü ga Muíséärü mugüwa nguxéëtaegüxü, rü Jerucharéüärü äëxgacügi, rü naxcax nadaugü ga nhuxäcü tá na

jamägxüäxüçax. ⁴⁸Notürü taxucürüwa tacü namaä naxügü, jerü guxüma ga duüxügü rü namaä nataäegü, rü meä inarüxiñüe ga norü ore.

Ngechuchuna nacagü na texéarü
oregagu tupauca ga taxünewa
nanguxëetaexü

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹Wüxi ga ngunexü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa najexma. Rü nanangúexëe ga duüxügü, rü namaä nüxü nixu ga Tupanaärü ore. Rü jexguma ijadexajane rü jáma nangugü ga paigüarü äexgacügü, rü ngúexëerüügü ga Muíséarü mugüwa nguxëetaegüxü, rü Judéugüarü äexgacügü ga jaguågxü. ²Rü nhanagürügü nüxü: —¿Texéarü mugagu nixí i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçax i ngëma? —nhanagürügü. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Chama rü tá ta pexna chaca, rü chanaxwaxe i choxü pengäxügü. ⁴—¿Rü texé tanamu ga Juåñ na duüxügüxü ínabaiüxëexüçax? ¿Pexçax rü Tupana jiixü ga namucü rü exna duüxügümare? —nhanagürü. ⁵Rü jexguma ga Parichéugü rü inanaxügie ga nügümaä na japoragatanücxüxü. Rü nügümaätama nhanagürügü: —¿Nhuxü nhagügüxü tá? Erü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, nhagügu, rü núma rü chi nhanagürü tüxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü pejaxögüxü?” nhanagürü chi tüxü.

⁶—Rü ngëxguma chi nhagügu:

“Jatügümare nuä nanamu”, nhagügu, rü guxü i duüxügü chi nutamaä tüxü

ínamuxüchigü, rü tüxü chi nadai. Erü nümagü i duüxügü rü nagu nariüxiñüe na Tupana jiixü ga Juåñxü mucü. ⁷Rü Ngechuchuxü nangäxügü rü nhanagürügü: —Tama nüxü tacuax ga texé núma na namuxü ga Juåñ ga baiüxüeeriü —nhanagürügü. ⁸Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Chama rü ta tääxüütáma pemaa nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxüçax i ngëma choxna naxcax pecaxü —nhanagürü.

Cuaxruü ga puracütanüxü ga chixexügu ixuxü

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga duüxügümä na jadexaxü. Rü nhaä ore ga cuaxruüxü namaä nixu, rü nhanagürü: —Najexma ga wüxi ga jatü ga wüxi ga uwanecü üçü ga norü naännewa. Rü nhuxmachi nhuxre ga puracütanüxüna nanaxä na nüxna nadaugüxüçax rü jixcaama rü norü joramaä na jajauxjegüäxüçax ga jema norü o. Rü nhuxmachi ga guma jatü rü nixü ga jáma rü nuxcüma nataegu.

¹⁰—Rü jexguma nawa nanguxgu ga na jadauxü ga jema uwagü, rü guma jatü rü jáma puracütanüxügüxütaawa nanamu ga wüxi ga norü duüxü na naxcax ijäcaxüçax ga jema uwagü ga nüxna üxü. Notürü jema

puracütanüxügü rü nanaçuaixgü ga guma jatüarü duüxü, rü taxuüma ga uwa nüxna naxägü. Rü jemaäcü ínajamugü. ¹¹—Rü jexguma ga guma jatü rü wenaxärü to ga norü duüxü jáma ta namu. Notürü ga jema

puracütanüxügü rü chixexü namaä

nixugüe, rü nanaçuaixgü, rü taxuūma ga uwa nüxna naxāgü. Rü jemaäcü ínajamugü. ¹²—Rü wenaxārü to ga norü duǔxü jáma ta namu ga guma jatü. Notürü ga jema puracütanüxügü rü nanapixëe, rü ínanataxüchigü ga jema nañnewa. ¹³—Rü düxwa nhanagürü ga guma naâneärü jora:

—¿Tacü tá chaxüxü i nhuxmax?
Maneca name nixí i chaune ja nüxü changechaäcü ngéma chanamu. Rü ngëxguma nüxü nadaugügu rü bexmana naga tá naxinüe”, nhanagürü.
¹⁴—Notürü ga jema puracütanüxügü rü jexguma guma jatü nanexü nadaugügu, rü nügumaä nhanagürügü:

“Nhaâärü tá nixí i nhaä naâne i jixcaama. ¡Rü ngíxä tajamaxgü na törü na jiixüçax!” nhanagürügü. ¹⁵—Rü ínanataxüchigü ga jema nañnewa, rü najamaxgü —nhanagürü ga Ngechuchu. Rü jexguma ga Ngechuchu rü duǔxügüna naca, rü nhanagürü:
—¿Tacü tá ngéma puracütanüxümaä naxü i ngéma naâneärü jora i nhuxmax?
¹⁶—Rü ngéma tá naxü rü tá nanadai i ngéma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxä i norü naâne —nhanagürü ga Ngechuchu. Rü jexguma jemaxü naxinüegü ga duǔxügü rü nhanagürügü:
—Chierü tama ngémaäcü nangupetüxëeäxgu ja Tupana —nhanagürügü. ¹⁷Notürü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nhanagürü nüxü:
—¿Notürü nhuxü nhaxüchiga nixí i ngéma Tupanaäärü ore i ümatüxü i nhaxü?:

“Jima nuta ja mecü ja ïärü üruügü nüxü oechirécü, rü nhuxma rü jimatama nixí ja Tupana nüxira

jaxücuchicü na namaä inaxügüäxü ja ípata”, nhaxü. ¹⁸Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Texé ja jima nutamaä jarünhaxë, rü tá itapoügü. Rü jíxema túmaëtüga nanguxe ja jima nuta, rü tá tükü ninháixmü —nhanagürü ga Ngechuchu. ¹⁹Rü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëerüügü ga Muïsärü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü jexgumatama Ngechuchuxü nijauxgüchä. Jerü nüxü nacuaxgü ga nachiga na jiixü ga jema ore ga cuaxruü ga nüxü jaxuxü. Notürü tama najajauxgü, jerü duǔxügüxü namuüe.

Äëxgacüaxü diërumaä naxütanüxüchiga (Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰Rü jemacax ga jema paigüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga nhuxre ga norü duǔxügü na mexü i duǔxügürüü jáma ijanaxinüexüçax notürü naxcax na nadaugüxüçax ga nhuxäcü nachiüâneärü äëxgacüxütawa Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxüçax.
²¹Rü jemacax Ngechuchuna nacagü rü nhanagürügü: —Pa Ngúexëerüü, toma nüxü tacuax rü aixcuma nixí i ngéma nüxü cuiuxü rü ngéma namaä cungúexëëtaexü. Rü tama duǔxüäärü düxétüxünegu cudawenü erü nacüma nixí i cungugüxü. Rü aixcuma cunangúexëe i duǔxügü na Tupana naxwaxexüäcüma namaxëxüçax. ²²—Rü ducax, ngéma ïaneärü díëru i äëxgacü ja tacü ja Romacüäxax naxwaxexü na tanaxütanüxü, ¿rü namexü jiixü na nüxü tanaxütanüxü rü exna tama?

—nhanagürügü. ²³Notürü Ngechuchu nüxü nacuqxama na chixexügu naxñüexü ga jema duüxügü, rü jemacax nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü i chixexügu choxü penguxëeşaü? ²⁴—; Choxü ngixü pewé i wüxi i diëru na ngixü chadauxüçax! ¿Rü texéchicünaxä rü texéega nixi i ngigü üxü? —nhanagürü. Rü nanangäxügü rü nhanagürügü: —Romacüäx ja ãëxgacü ja tacüchicünaxä nixi —nhanagürügü. ²⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —; ãëxgacüna ngixü pexä i ngëma ãëxgacüarü ixicü, rü Tupanana ngixü pexä i ngëma Tupanaärü ixicü! —nhanagürü. ²⁶Rü jemaäcü ga Ngechuchu rü woo norü orewa rü taxucüruwama chixexügu nananguxëegü ga duüxügüpexewa, jerü meäma nanangäxü. Rü guxüma ga duüxügü rü nangeqxügumare jerü nabaixächiäegü namaä ga jema norü ore.

**Chaduchéugü rü Ngechuchuna
nacagüe rü ngoxi wena
namaxë i duüxügü**

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷Rü Ngechuchuxütawa ínajadaugü ga nhuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixi ga nagu naxñüexü na tagutáma wena namaxëü i juexü. Rü jemacax Ngechuchuxü nhanagürügü: ²⁸—Pa Ngúexëeरü, Muíséaru mugüwa rü nhanagürü:

“Ngëxuma wüxi ja jatü naxmäx ngexacüjane najuxgu, rü name nixi i naëneëtama ngimäa naxmäx i ngëma jutecü i naxümäx, na ngëmaäcü

naxäxäcüxüçax nüxü ja naëneë ja marü jucü”, nhanagürü ga jema ore. ²⁹Rü nhanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Najexma ga 7 ga nügieneë. Rü naxämäx ga guma jacü, notürü taüta naxäxäcüjane naju. ³⁰—Rü jexguma naï ga naëneë nüxü ngimäa naxmäx ga jema ngecü. Rü guma rü ta naju, rü nangexacü. ³¹—Rü jexguma rü naï ga naëneë nüxü ngimäa naxmäx. Rü jemaäcü gucüma ga guma 7 ga nügieneëgü rü ngimäa naxmäx ga jema nge. Rü gucüma najue taüta naxäxäcüjane. ³²—Rü ngimäa rü ta düxwa iju ga jema nge. ³³Rü ngëxguma juexü wena maxëgu, ¿rü ngecürüüçü naxmäx tá ijixi i ngëma nge? Jerü jexguma namaxëgu rü gucüma ga guma 7 ga nügieneë ngimäa naxmäx —nhanagürügü. ³⁴Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü nhanagürü: —Nhama i naännewa rü jatügü rü nixmäxgü rü ngexügü rü nixätegü. ³⁵—Notürü ngëma duüxügü i Tupanapexewa mexü na wena namaxëü na dauxüguxü i naännewa naxixüçax rü ngëma rü tåüxütáma nixmäxgü rü exna nixätegü. ³⁶—Erü ngëma rü tagutáma najue. Rü dauxüçüäx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá nixigü. Rü aixcumá Tupanaxäcügü nixigü erü juwa ínarüdagü. ³⁷—Rü jema ore ga naixäcü ga ijauratanücxünechigawa, rü Muísé tükü nüxü nacuqxäeü rü juexü rü tá wena na namaxëü. Erü jema orewa, rü nhanagürü ga Cori ga Tupana:

“Chama nixi i Abráüärü Tupana, rü Isaquiarü Tupana, rü Jacúarü Tupana”,

nhanagürü. ³⁸—Rü ngēmawa nüxǖ tacuax rü woo nhama i nañewa najuegu i duñxǖgü, notürü Tupanacax rü guxǖguma namaxē —nhanagürü. ³⁹Rü jexguma ga nhuxre ga ngúexéēruǖgü ga Muísáerü mugüwa nguxéētaegüxǖ rü nhanagürügü: —Aixcuma meãma nüxǖ cuixu, Pa Ngúexéēruǖ —nhanagürügü. ⁴⁰Rü jemawena rü marü namuǖe ga tacǖchigacax Ngechuchuna na nacagüexǖ.

«Texé nane nixí ja Cristu? (Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxǖ: —¿Tǖxcǖ duñxǖgü nüxǖ nixugüe rü Cristu rü nuxcümäxǖcü ga äêxgacü ga Dawítaa nixí? ⁴²⁻⁴³—Jerü Dawítama nhaãacü nanaxümatü ga Wijaegüarü poperawa:

“Tupana rü chorü Cori ja Cristuxü nhanagürü: ‘Nuã chorü tügunciwawa rüto, nhuxmatáta cuxmexwa chanangëxmagüxéē i curü uwanügü na namaã icucuáxǖcax!’”

nhaãacü nanaxümatü. ⁴⁴Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —¿Nhuxicürüwa i Dawítaa jíixǖ ja Cristu ega nümatama ga Dawí rü norü Corimaã naxuágu? —nhanagürü.

Ngechuchu rü nüxǖ nixu na tama nameärü maxǖlágüxǖ ga jema ngúexéēruǖgü ga Muísáerü mugüwa nguxéētaegüxǖ (Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵Rü guxǖma ga duñxǖgü rü jema inarüxñǖe ga jexguma Ngechuchu norü

ngúexǖgüxǖ nhaxgu: ⁴⁶—¡Pexuãégü naxcax i ngëma ngúexéēruǖgü i Muísáerü mugüwa nguxéētaegüxǖ! Erü nümagü rü norü me nixí i mexǖ i naxchirumaã na naxiâneäxǖ. Rü iänemaüwa nanaxwaxegü na duñxǖgü meã nüxǖ rümxögüxǖ. Rü ngutaqueqepataǖgüwa rü norü me nixí i äêxgacügümäxwexewa na natogüxǖ. Rü ñona i taxǖwa rü ngëma ñonaärü joraxütawa ügüxǖ i nachicacax nadaugü. ⁴⁷—Rü tüxǖ nawomüxéēgüäcüma tüxna nanapuxǖ ja tümapatagü ja jíxema jutegüxe. Rü nhuxmachi nanamäxéē i norü jumuxëgü na duñxǖgü nagu rüxñinǖexǖcax na aixcuma mexǖgü jiigüxǖ. Notürü nümagü tá nixí i jexeraäcü napocuexǖ —nhanagürü.

Jutecü ga ngearü díêruäxcü ga Tupanacax díêru ngíxǖ ixäcüchiga (Mr 12.41-44)

21 ¹Rü jexguma tupauca ga taxǖnewa najexmagu ga Ngechuchu, rü jéma nüxǖ nadau ga nhuxäcü duñxǖgü ga idêruäxǖ Tupanana ngíxǖ na naxágüxǖ ga norü díêru ga tupaucaarü díêruchiǖwa. ²Rü ngíxǖ nadau ta ga wüxi ga ngecü ga jutecü ga ngearü díêruäxcü ga tupaucaarü díêruchiǖga taxretachinü ga íraxǖchicü ga díêru ngíxǖ ixǖcuchicü. ³Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Aixcuma pemaã nüxǖ chixu rü nhaã ngecü i jutecü i ngearü díêruäxcü rü guxǖ i togü i díêru ngíxǖ ixägüxǖäxǖ jexera ngíxǖ ixä. ⁴—Jerü guxǖma ga togü rü ngíxǖ inaxä ga jema nüxǖ ijaxügucü. Notürü ngíma ngíxǖ

natauxjane ngíxü ixā ga guxcuma ga ngíxü jexmaxcü ga ngírū ñonatanü —nhanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ja taxünegu tá napogüexü
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Rü nhuxre ga norü ngúexügü rü nidexagü nachiga ga tupauca ga taxüne ga nhuxacü na namexéchixü ga naxtapüx ga nutanaxcaxgü, rü na namexéchixü ga guxüma ga guma tupaucaarü jemaxügü ga duüxügü nüxna ãmarexü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: ⁶—Wüxi i ngunexü rü guxünetama ja daa tupauca ja nüxü pedauxüne, rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxura, rü bai ja wüxi —nhanagürü.

Cuaxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagúxü i naâne
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Rü jexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —Pa Ngúexëerüü, ¿nhuxgu tá nixi i nangupetüü i ngéma nüxü cuixuxü? ¿Rü tacüwa tá nüxü tacuax na nangupetuchaüxü i ngéma? —nhanagürügü. ⁸Rü Ngechuchu rü nhanagürü: —¡Pexuäegü tá na taxuüma pexü womüxeëxüçax! Erü muxüchixü tá chagu nügü nicuxgü rü tá ínangugü rü nhanagürügü tá:

“Chama nixi i Cristu, rü paxá tá nagux i naâne”, nhanagürügü tá pexü. ¡Notürü tâixütáma nüxü pejaxögü! ⁹—Rü ngéxguma tá nüxü peximüegü na nügü naðaixü i wüxi i nachiüâne to i

nachiüânemaä, rü exna nüxü pexinüegü na wüxi i nachiüânewatama rü duüxügü rü norü aëgxacümaä nügü naðaixü, jrü tâixütáma pebaixächiäegü! Erü ngémaäcü tá nangupetü i noxrix. Notürü tâixütáma naâneärü gux nixi i ngéma. ¹⁰—Erü wüxi i aëgxacüarü churaragü rü to i aëgxacüarü churaragümaä tá nügü nadai. Rü wüxi i nachiüâne rü to i nachiüânemaä tá nügü nadai. ¹¹—Rü nümaxü i nachiüânegüwa rü poraäcü tá naxiäxächiane, rü poraäcü tá nangux i taija, rü tá nataxuchi i daaweanie. Rü duüxügü tá nüxü nadaugü i dauxüwa i tacü i namaä naðaixächiexü, rü taxü i cuaxruügü. ¹²—Notürü naxüpa i guxüma i ngéma rü duüxügü tá pexü ínajauxü, rü tá pewe ningëxütanü. Rü ngutaquepataügüwa tá pexü nagagü na ngéma pexna nacagüxüçax, rü tá pexü napocue. Rü nachiüânegüiarü aëgxacügüpexewa tá pexü nagagü, naxcax na chorü duüxügü peixigüxü. ¹³—Rü ngémaäcü tá pexü natauxcha na aëgxacügümaä nüxü peixuxü i chauchiga. ¹⁴—Rü ngéxguma tá ngéma pexü nagagü, jrü tâü i pexoegaäegüxü naxcax na tacümaä tá penangäxüxü na pegüetüwa pechogüxüçax! ¹⁵—Erü chama tá pexü charüngüxéen na nüxü pecuáxüçax na tacümaä penangäxüxü i perü uwanügü. Rü nümagü rü tâixütáma nüxü nacuaxgü na tacümaä pexü nangäxügüxü i ngéxguma. ¹⁶—Notürü pema rü woo penatügü, rü peegü, rü peeneegü, rü peejaxgü, rü petanüxügü, rü pemücügü rü tá naapechitaegü na purichagüxüawa pexü íjaxuaxügüxü. Rü purichagü rü tá pexü nadai i nhuxre i pemax. ¹⁷—Rü guxü i naânewa rü duüxügü tá pechi naxaie, erü choxü pejaxögü rü chorü duüxügü peixigü.

¹⁸—Notürü woo tacü pexü üpetügu rü Tupanamexēwa tá pengēxmagü, rü núma tá pexü ínapoxü rü bai i wüxi i pejae tá inajarütaxu. ¹⁹—Rü ngēxguma aixcuma pejaxögüiamagu rü tama choxü ípetaxgu, rü tá penajauxgü i maxü i taguma gúxü. ²⁰—Rü ngēxguma nüxü pedaxgu na perü uwanügürü churarakü Jerucharéüxü íchomaëguâchixü, rü ngēmawa tá nüxü pecuqx na paxa tá nagu napogüexü ja jima ïane. ²¹—Rü jíxema Judéaanewa ngēxmagüixe rü name nixi i mäxpüneänewa tabuxmü. Rü jíxema Jerucharéüwa ngēxmagüxe rü tanaxwaxe na paxa ítachoxüxü. Rü jíxema tümaänewa ngēxmagüixe rü tama name na tänecax tawoeguxü. ²²—Erü ngēma ngunexügugu tá ínangu i Tupanaärrü pocu. Rü ngēmaäcü tá najangluxéë i guxüma i ngēma norü ore i ümatüxiwa nüxü jaxuxü. ²³—Rü ngēma ngunexügugu rü tá poraäcü tükü naguxcha ja jíxema ngexegü ja iixäücharaügüxe rü jíxema imaixäcügüxe. Erü tá nangéxma i taxü i ngúxü, rü Tupana rü poraäcü tá nanapocue i ngēma duüxügü. ²⁴—Rü nhuxre, rü tá norü uwanügü taramää nanadai. Rü togü, rü tá ínanajauxü na to i nachiüänewa nagagüäxüçax. Rü nhuxmachi i ngēma norü uwanügü rü tá nagu napogüe ja jima ïane ja Jerucharéü. Rü ngēmaäcü tá nangupetü nhuxmatáta nawá nangu na Tupana ínamuxüxü i ngēma norü uwanügü.

Nhuxäcü tá nixi i ngēxguma
nataegugu ja Tupana Nane ja
duüxüxü ixicü

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵—Rü üäxcü, rü tawemacü, rü woramacurigü, rü tá naxüchicüögü. Rü

guxü i nachiüänegüwa rü duüxügü rü tá nanaxixächiäetanü rü tá nabaixächiäegü namaä na poraäcü naxäügaâchixü i taxü i taxtüarü juäpegü. ²⁶—Rü duüxügü rü norü muümaä tá nijuächitanü i ngēxguma nagu naxïnüegü i ngēma üpetüchaüxü i nhama i naänewa. Erü woo guxüma i tacü i dauxüwa nüxü idauxü rü tá naxïxächitanü rü tá nu ne nanaximare. ²⁷—Rü ngēxguma rü guxü i duüxügü i nhama i naäneçüäx rü tá choxü nadaugü i ngēxguma wüxi i caixanexümaä ícharüxiçgu rü núma chaxüxgu namaä i taxü i chorü pora rü chorü mexü. ²⁸—Rü ngēxguma inaxügugu na naxüpetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü name nixi na petaäegüxü rü meä pedaunagüxü, erü paxa tá íchangu na pexü íchanguxüxexüçax —nhanagürü. ²⁹—Rü jemawena rü wüxi ga ore ga cuäxruüxü namaä nixu ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —Düçax penangugü i figuera, rü exna ngéxürüüxümare i to i naígü! ³⁰—Rü ngēxguma nüxü pedaxgu na ngexwaca naxüätüxü, rü ngēmawa nüxü pecuqx na paxa tá taunecü na jiiixü. ³¹—Rü ngēgumarüü ta i ngēxguma nüxü pedaxgu na nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü ngēmawa tá nüxü pecuqx na jimama jiiixü ja Tupana na äexgacü jiiixüçax. ³²—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü guxüma i ngēma nüxü chixuxü rü tá ningu naxüpa na najuexü i duüxügü i nhuxma maxëxü. ³³—Dauxüguxü i naäne rü nhama i naäne rü tá nagux. Notürü chorü ore rü tagutáma inajarüxo. ³⁴—Pexuäegü na tama tacü rü chixexügagu düxwa nüxü

perüxoexű na pejaxōgütü! Rü ngēmacax penaxwaxe na pegüna pedaugüxű na tama pengāxēxű rü exna nhama i naāneärü ngúchaūguama na perüxñüexű. Erü ngürüächi ngēmagu íperüxñüejane tá pexű íchajabaxgü. ³⁵—Rü nhama wüxi ja jüta ja ngürüächi tacü ijaxúnerüü tá nixi naxcax i guxüma i duüxügű i nhama i naānecëäx i ngēxguma wenaxärü nüma chaxüxgu. ³⁶—Rü ngēmacax name nixi i pegü ípemexëegü. ¡Rü guxüguma pejumuxëegü na ngēmaäcü tama pexű naxüpetüxüçax i ngēma äüçümaxügű, rü aixcuma pemexüçax i ngēxguma chapexewa pengugügu! —nhanagürü ga Ngechchu. ³⁷Rü guxü ga ngunexügű rü tupauca ga taxünnewa najexma ga Ngechchu, rü duüxügütü nangüexëe. Rü chütacü rü guma Maxpüne ga Oriwérancigü aéganegu najapeexü. ³⁸Rü guxüma ga duüxügű rü paxmamaxüchi tupauca ga taxünnewa nangugütü na Ngechuchuxü naxñüexüçax.

Aéxgacügű naxcax nadaugü na nhuxäcü Ngechuchuxü jajauxgütü
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11;
Ju 11.45-53)

22 ¹Rü marü ningaica ga Judéugüarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangögxüäxü ga pöö ga ngearü puxëerüüäxü. ²Rü ga paigüarü aéxgacügű rü ngúexëerüügű ga Muíséarü mugüwa nguxéétaegüxű rü naxcax nadaugü ga nhuxäcü duüxügütüchita Ngechuchuxü na jamäxgütü, jerü duüxügütü namuñë. ³Rü jexguma ga Chataná rü Juda ga

Icariotigu nangaxi. Rü nüma ga Juda rü jema 12 ga Ngechuchuarü ngúexügű ga imugüxütanüxüchirex nixi. ⁴Rü nüma ga Juda rü ínajadau natanüwa ga paigüarü aéxgacügű rü tupauca ga taxünnewa purichágüarü aéxgacügű. Rü namaä nüxü nixu ga nhuxäcü na natauxchaxü ga Ngechuchuxü na jajauxgütüçax. ⁵Rü nümagü ga jema aéxgacügű rü nataäegü. Rü díëru Judana ngíxü naxuaxügű. ⁶Rü Juda rü: —Ngü —nhanagürü ga jexguma. Rü inanaxügű ga naxcax na nadauxü ga nhuxäcü duüxügütüchita Ngechuchuxü na jajauxgütü ga aéxgacügű.

Üpetüchigaarü önawa nachibü ga Cori

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25;
Ju 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷Rü nawa nangu ga jema petaarü ngunexü ga nagu nangögxüäxü ga pöö ga ngearü puxëerüüäxü. Rü jema nixi ga ngunexü ga nagu carneruxacü jamäxgütü naxcax ga Üpetüchigaarü peta. ⁸Rü Ngechchu nanamu ga Pedru rü Juáñ, rü nhanagürü nüxü: —¡Pejamexëex i törü óna i Üpetüchigacax! —nhanagürü. ⁹Rü nümagü Ngechuchuxü nangäxügű, rü nhanagüögü: —¿Ngextá nixi i cunaxwaxexü na tanamexëexü? —nhanagüögü. ¹⁰Rü Ngechchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngéxguma Jeruchareüwa pengugügu rü ngéxma tá nüxü pejangau i wüxi ja jatü i wüxi i tükü i dexámaä aäcuxcü ngíxü ingexü. ¡Rü nawe perüxñ nhuxmatáta napatawa pengugi! ¹¹—¡Rü jima ípata ja nagu jaxücune ja jima jatü, rü jima ïärü

joramaā nüxū peixu rü nhapegügū
nuxū:

“Torü ngúexēeruū rü nüxū
nacuáxchaū na ngēxürüüxū jíixū i
ngēma ucapu i norü ngúexügümaā tá
nawa nachibüxū i Üpetüchigaarü
õnacax”, nhapegügū nüxū! ¹²—Rü tá
pexū nüxū nadauxēe i wüxi i ucapu i
taxū i marü mexéexū i norü
dauxüchiüwa ngéexmaxū. ¡Rü ngémawa
tá penamexēe i ngēma ñona i
Üpetüchigacax ixíxū! —nhanagürü
nüxū. ¹³Rü jéma naxī ga nümagü rü
nüxū inajangaugü ga guxüma jema
Ngechuchu namaā nüxū ixuxürü. Rü
jéma nanamexēegü ga ñona ga
Üpetüchigacax ixíxū. ¹⁴Rü jexguma
nawa nanguxgu ga ngora ga na
nachibüexū, rü mechawa narüto ga
Ngechuchu namaā ga norü ngúexügū.
¹⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü
nhanagürü: —Nhuxäcü poraäcü choxū
nangúchaū na pemaā chachibüxū i nhaā
Üpetüchigaarü ñonawa naxüpa na
chajuxū. ¹⁶—Notürü pemaā nüxū chixu
rü tăuxütáma wenaxärü Üpetüchigaarü
ñonawa chachibü, nhuxmatáta chawa
jangu i ngēma Tupana naxwæxexū
—nhanagürü. ¹⁷Rü jexguma nanajaxu
ga wüxi ga copu ga wüumaā ãäcuxū. Rü
Tupanana moxē naxâxíra, rü nhuxmachi
nhanagürü nüxū ga norü ngúexügū:
—¡Pejaxaxü ja daa wüi, rü pegümaā
pengau! ¹⁸—Erü pemaā nüxū chixu rü
tagutáma wena chajaxaxü ja wüi
nhuxmatáta nawa nangu na pecaduarü
ütanüçax chajuxū na aixcuma pemaā
inacuáxüçax ja Tupana —nhanagürü.
¹⁹Rü nanajaxu ta ga pöö, rü Tupanana
moxē naxçax naxä. Rü nhuxmachi

inanabücu, rü norü ngúexügüna nanaxä.
Rü nhanagürü nüxū: —Nhaā pöö rü
chaxune i pexcax juxüchiga nixī. ¡Rü
nhaäwena rü nhaäcü tá penaxü na
choxna pecuaxächiexüçax!
—nhanagürü. ²⁰Rü marü chibüwena rü
to ga copu ga wüumaā ãäcuxū norü
ngúexügüna naxä, rü nhanagürü: —Daa
wüi rü Tupanaärü uneta i
ngexwacaxüxüärü cuaxruū nixī. Rü
chaugü ja pexcax ibacüwa Tupana pexü
nüxū nadauxēe na aixcuma jíixū i
ngēma norü uneta. ²¹—Notürü ngēma
jatü i chauechita ãëxgacügüna choxü
muxchaüxü, rü nuã mechawa tamaā
narüto i nhuxmax. ²²—Rü chama i
Tupana Nane na duüxüxü chíixü, rü
Chaunatü ixunetaxürrü tá chaju.
Notürü wüxi i ngechaüxüchi tá nixī
naxcax i ngēma jatü i ãëxgacügüna
choxü muxü. ²³Rü jexguma ga norü
ngúexügū rü inanaxügue ga nügüna na
nacagüexü, rü nhanagürü: —¡Texé tá
tixí ja jíxema naëchita ãëxgacügüna
namuxē? —nhanagürü.

**Norü ngúexügū rü nügümaā
niporagatanüçüü nachiga na
texé tá tiixü ja natanüwa
guxäärü jexera ixíxé**

²⁴Rü jexguma ga jema ngúexügū rü
nügümaā niporagatanüçüü nachiga na
texé tá tiixü ja natanüwa guxäärü jexera
ixíxé. ²⁵Notürü ga Ngechuchu rü
nhanagürü nüxū: —Nhama i nañnewa
rü guxü i nachiüñanegüarü ãëxgacügü, rü
poraäcü norü duüxügüxü namugü. Rü
nhuxmachi nügü jaxugügi rü norü
duüxügüarü daruü i mexügü nixigü.
²⁶—¡Notürü pema rü tăuxütáma

ngēxgumarüū peixígü! Rü ngēxguma texé naxwaxegu na guxāärü jexera tiixü i petanüwa, rü name nixí na tügü ítarüxíraxü i guxüma i tümamüçütanüwa. Rü texé naxwaxegu na peeru tiixü i petanüwa, rü name nixí i noxri rü guxāärü ngüxéerüū tixí.²⁷—Rü nhama i naañewa rü corigü rü mechawa narütopü na nachibüexüçax, rü norü duüxügü nixí i ngēma naxcax ñona ixüxü rü nüxü rüngüxéexü. Notürü tatanüwa rü tama ngēmaäcü nixí, erü chama i perü cori na chiixü rü perü ngüxéerüū chixí.²⁸—Rü pemagü nixí ga guxüguma chauxüntawa pejexmagüxü ga jexguma ngúxü chingexgu.²⁹—Rü ngēmacax i chama rü äëxgacügxü pexü chixigüxéé jema chaunatü äëxgacüxü choxü ingucuchixéexürii.³⁰—Rü ngēmaäcü äëxgacü íchixixüwa rü chamaä tá pechibüe rü tá pexaxegü. Rü äëxgacüchicawa tá perütopü na norü maxüçax nüxna pecagüxü i guxüma i Judéugü —nhanagürü.

**Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá
nügü icúxü na norü ngúexü jiixü**
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31;
Ju 13.36-38)

³¹Rü Pedruxü nhanagürü ta ga Cori ga Ngechuchu: —Pa Pedrux, Chataná rü pexcax ínaca na chixexümaä poraäcü pexü naxüxüçax.³²—Notürü chama rü Chaunatüxü cuxcax chacäqüxü na taguma nüxü curüoxüçax na cujaxöxü. Rü ngēmacax i cumax, Pa Pedru, rü ngēxguma chauxcax cutaeguxgu, rü chanaxwaxe i nüxü curüngüxéé i cumüçügü na nümagü rü

jaxögüeuchaäxüçax —nhanagürü.³³Rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Corix, chama rü marü íchamemare na wüxigu cumaä na chapocuxü rü exna wüxigu cumaä na chajuxü —nhanagürü.³⁴Notürü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Pa Pedrux, cumaä nüxü chixu rü nhamatama i chütaxügü naxüpa na ota içaxü, rü cuma rü tamaëxpüxcüna tá nüxü cuixu na tama choxü cucuáxü —nhanagürü.

Marü ningaica ga na guxchaxügü nüxü üpetüxü

³⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexüguna naca, rü nhanagürü: —Jexguma pexü chimugügu ngearü chacuäxgüxemaä rü ngearü dïerüäxgüxemaä rü ngearü chapatuäxgüxemaä, çrü tacü pexü taxuxü ga jexguma? —nhanagürü. Rü nümagü nanangäxügü rü nhanagürügi: —Taxuüma —nhanagürügi.³⁶Rü jexguma norü ngüexügüxü nhanagürü ga Ngechuchu: —Notürü nhuxma rü texé ja petanüwa ja chacuäxé rü tanaxwaxe na ítajangexü i tümaärü chacu rü tümaärü dïeruchixü rü ta. Rü ngēxguma texé ngearü taraäxgu rü tanaxwaxe i namaä tataxe i tümaärü dejuxüchiru na tümaärü poxüruü i taracax tataxexüçax.³⁷—Erü pemaä nüxü chixu rü chauchiga nixí i ngēma Tupanaärü ore i ümatüxü i nhaxü: “Wüxi i máëtaxürii tá nanapocugü rü tá najamäxgü”, nhaxü. Erü guxüma i ngēma chauchiga ümatüxü i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü aixcuma ngēmaäcü tá ningü —nhanagürü.³⁸Rü jexguma ga norü

ngúexügü rü nhanagürügü: —Pa Corix, nuã nangëxma i taxre i tara
—nhanagürügü. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü nhanagürü:
—Marü ningi i ngëma —nhanagürü.

**Ngechuchu rü Jechemaníwa
najajumuxé**

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma ïänewa. Rü Oriwérancuarü Maxpúnewa naxü, jerü woetama nacüma nixí ga jáma na naxüxüxü. Rü norü ngúexügü rü ta nawe narüxi. ⁴⁰Rü jexguma jema nachicawa nanguxgu, rü norü ngúexügüxü nhanagürü: —Tupanana naxcax peça na pexü nangüxexücxax na tama Chatanáärü ügagu chixexügu pejixücxax! —nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü jáamaxüra 50 ga metruwa norü ngúexügüna naxü. Rü jexma nacaxápüxü rü najumuxé. ⁴²Rü nhanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëxguma cuma cunaxwæxegu, jrü nüxnä choxü ínanguxuchixé i nhaä ngúxü i tá choxü üpetüxü! Notürü chanaxwæxe i cunaxü i curü ngúchaü rü tama i choxrü —nhanagürü. ⁴³Rü jexguma wüxi ga dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruü rü naxcax nangox, rü nanaporaxé. ⁴⁴Rü poraäcü nanaxiächiäga Ngechuchu, rü jemacax jexeraäcü najumuxé. Rü jema na naxiächiäexümaä poraäcü nanaxaijaächi. Rü guma norü aijacümaä nichuruxüne. Rü nhama nagü waixümüänewa ichuruxürüü nixí ga norü aijacü. ⁴⁵Rü jema ínajumuxexüwa rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexügütanüwa naxü. Rü nüxü

inajangau ga na ínapeexü jerü norü ngechaümaä düxwa najaxtae. ⁴⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Tüxcüü ípepee? ¡Íperüdagü rü Tupanana naxcax peça na pexü nangüxexücxax na tama Chatanáärü ügagu chixexügu pejixücxax! —nhanagürü.

Ngechuchuxü nijauxgü

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;
Ju 18.2-11)

⁴⁷Rü jexguma íjadexajane ga Ngechuchu, rü jáma nangugü ga muxüma ga duüxügü. Rü Juda ga Ngechuchuarü ngúexüchiréx ixixü nixü ga naxüpxexü. Rü Ngechuchucax nixü na nüxü nawäitäxäcumä nüxü namoxexücxax. ⁴⁸Rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Pa Judax, ¿tüxcüü wüxi i wäximää cuchauechitae? —nhanagürü. ⁴⁹Rü jema togü ga Ngechuchuarü ngúexüga naxüttawa jexmagüxü, rü jexguma nüxü nadaugugu ga jema ngupetüxü rü nhanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿cunaxwæxexü na taramää tanadaixü? —nhanagürügü. ⁵⁰Rü wüxi ga Ngechuchuarü ngúexü rü paigüarü äëxgacüarü duüxüxü nanapixé, rü ínanadea ga norü tügünechinü.

⁵¹Notürü Ngechuchu rü nhanagürü: —Ngexräuma na pegü namaä pedaixü! —nhanagürü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü jema jatü ga ídaechinüxüxü ningögü, rü nanamexé. ⁵²Rü Ngechuchu namaä nidexa ga jema äëxgacügü ga norü jauxwa jáma ixü. Rü jema äëxgacügütanüwa najexmagü ga paigüarü äëxgacügü, rü tupauca ga taxüneärü purichágüarü äëxgacügü, rü

Judéuguarü ãẽxgacigü ga jaguãxgü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü:
—¿Tüxcüü taragü rü naixmenaxágümaä chauxcax nuã pexí nhama wüxi i ngítaxáxü chíixürüü? ⁵³Rü guxü ga ngunexügu ga jexguma petanüwa chajexmagu ga tupauca ga taxünnewa, rü tama choxü pejauxgü. Notürü marü nawá nangu na pexü natauxchaxü na choxü pejauxgüxü, erü nhama nixi i ngora na naporaxü i Chataná —nhanagürü.

**Pedru inajacux na
Ngechuchuxü nacuáxü**
*(Mt 26.57-58, 69-75;
Mr 14.53-54, 66-72; Ju 18.12-18)*

⁵⁴Rü Ngechuchuxü nijauxgü, rü paigüarü ãẽxgacipatawa nanagagü. Rü Pedru rü nawe narüxü, notürü jaxüguma nüxü nixüchigü. ⁵⁵Rü jáma paigüarü ãẽxgacipataxtüarü ngäxüwa, rü purichigü nanaxügü ga wüxi ga üxü. Rü nüxü ínachomaëguächi. Rü Pedru rü ta jáma natanüwa narüto. ⁵⁶Rü jexguma jáma üxücutüwa natoxgu ga Pedru, rü wüxi ga ngecü ga ãẽxgacüarü duüxü nüxü idau. Rü meäma nüxü idawenü, rü ngígürögü: —Nhaä jatü rü Ngechuchutanüxü nixi —ngígürögü. ⁵⁷Notürü Pedru rü tama nüxü nacuáxchaü ga jema ore, rü nhanagürü: —Pa Ngécüx, chama rü tama nüxü chacuax ja jima Ngechuchu —nhanagürü. ⁵⁸Notürü jixcamaxüra rü to ga duüxü Pedruxü nadau, rü nhanagürü nüxü: —Cuma rü ta Ngechuchutanüxü cuixi —nhanagürü. Notürü Pedru nanangäxü rü nhanagürü: —Tama nixi, Pa Jatüx. Tama natanüxü

chixi —nhanagürü. ⁵⁹Rü wüxi ga ngora ngupetüguwena rü to ga duüxü rü nüxi nhanagürüama: —Aixcumaxüchi nhaä jatü rü Ngechuchutanüxü nixi, erü Gariréaanecüäx nixi —nhanagürü. ⁶⁰Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü: —Pa Jatüx, tama nüxü chacuax na tacüchigaxü cuixuxü —nhanagürü. Rü jexgumatama Pedru íidexajane rü nica ga ota. ⁶¹Rü jexguma ga Cori ga Ngechuchu rü Pedrucax nügü ímidau. Rü nüma ga Pedru rü nüxna nacuaxächi ga jema ore ga Cori ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü ga nhaxü:

“Nhamatama i chütaxüga naxüpa na ota içaxü, rü tamaëxpüxcüna tá nüxü cuixu na tama chorü duüxü cuiixü”, nhaxü. ⁶²Rü jexguma ga Pedru rü ínaxüxü ga jáma. Rü poraäcüxüchi naxaxu.

Ngechuchugu nidauxcüraügü
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³Rü jema jatügü ga Ngechuchuna daugüxü, rü nagu nidauxcüraügü, rü nüxna nanaquaixcagüxü. ⁶⁴Rü najadüxétügü, rü nachametügü nidagügü, rü nhanagürügü: —Nüxü nacuax na texé cuxü na idagüxü! —nhanagürügü. ⁶⁵Rü muxüma ga to ga ore ga chixexü namaä nixugüe.

**Ãẽxgacügü ga tacügüpexewa
nanagagü ga Ngechuchu**
*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64;
Ju 18.19-24)*

⁶⁶Rü jexguma jangunegu rü nangutaquexegü ga Judéugiarü ãẽxgacügü ga jaguãxgü, rü paigüarü ãẽxgacügü, rü ngúexéeruügü ga

Muīséarü mugüwa nguxēetaegüxü. Rü nhuxmachi norü purichágüxü namu na napexewa Ngechuchuxü nagagüxüçax. Rü jéma Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: ⁶⁷—Toma rü nüxü tacuáxchaü rü cuma cuiixü i Cristu rü exna tama. ¹Tomaä cugü ixu!
 —nhanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngēguma chi pemaä nüxü chixuxgu na chama chiixü i Cristu, rü tau chima choxü pejaxögü. ⁶⁸—Rü ngēguma chi pexna chacaxgu na tacüçax choxna peçaxü, rü tau chima choxü pengäxtüga, rü tau chima choxü pingexgü. ⁶⁹—Notürü nhuxmawena rü chama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü Chaunatü ja Tupana ja poracüxüttawa tá changēxma —nhanagürü. ⁷⁰Rü jexguma guxüma ga jema äëxgacügü nüxna nacagü, rü nhanagürügü: —²Exna cuma cuiixü i Tupana Nane? —nhanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü:
 —Ngü. Tupana Nane chixi ngēgumarüü i pematama nüxü peixuxürrü
 —nhanagürü. ⁷¹Rü jexguma nügümäa nhanagürügü ga jema äëxgacügü:
 —Nhuxma rü marü taxuüçaxma naxcax tadau i to i duüxügü i nüxü ixuxü i nhaä jatüchiga. Erü jixematama marü naäxwatama nüxü taxinüe i norü ore na nhuxü nhaxü —nhanagürügü.

**Piratupexewa najexma
ga Ngechuchu**

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5;
Ju 18.28-38)

23 ¹Rü guxüma ga jema
äëxgacügü rü inachigü, rü
äëxgacü ga Romacüäx ga Piratuxüttawa

Ngechuchuxü nagagü. ²Rü jéma Piratupexewa inanaxügue ga Ngechuchuxü na jaxugüexü. Rü nhanagürügü: —Nhaä jatü rü nüxü itajangaugü na cumaä nanuëxëäxü i duüxügü. Rü tomaä nüxü nixu na tama namexü na äëxgacü ja Romawa ngëxmacüaxü na tanaxütanüxü. Rü nügü nixu na núma na jiixü i torü äëxgacü i Cristu —nhanagürügü. ³Rü jexguma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü nhanagürü: —⁴Cuma cuiixü i Judéugüarü äëxgacü? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü:
 —Ngémáäcü, ngëma nüxü cuixüchixi i chamax —nhanagürü. ⁴Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü nüxü ga paigüartü äëxgacügü rü togü ga duüxügü:
 —Chauxcax rü taxuüma i chixexü naxü i nhaä jatü —nhanagürü. ⁵Notürü nümagü rü jexeraäcü Ngechuchuxü nixugüeama, rü nhanagürügü: —Núma rü guxü i Judéaanewa nanangüexü i duüxügü na cuchi naxaiexüçax. Rü Gariréaanewa inanaxüga jemaäcü na duüxügüxü nangüexëäxü, rü ngëmaäcü nanaxü nhuxmata núma Judéaanewa nangu —nhanagürügü.

**Erudipexewa najexma
ga Ngechuchu**

⁶Rü jexguma jemaxü naxinügu ga Piratu, rü duüxügüna naca rü ngoxi Gariréaanecüäx jixi ga Ngechuchu. ⁷Rü jexguma Piratu nüxü ïnügu ga aixcumma Gariréaanecüäx na jiixü ga Ngechuchu rü Gariréaneärü äëxgacü ga Erudixüttawa nanamu, jerü Jerucharéüwa najexma ga Erudi ga jexguma. ⁸Rü jexguma Ngechuchuxü

nadaxgu ga Erudi rü nataäexüchi. Jerü nuxümama poraäcü nüxü nadauxchaü, jerü ūpaacü nüxü naxinü ga nachiga. Rü ínananguxëe na Ngechuchuxü nadauxchaüxü na pepexewa naxüäxü ga wüxi ga mexü ga taxü ga Tupanaärü poramaä naxüxü.⁹ Rü muëxpüxcüna Ngechuchuna naca ga Erudi. Notürü Ngechuchu rü tama nanangäxü.¹⁰ Rü jéma najexmagü ta ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëerüügü ga Muïsäerü mugüwa nguxëetaegüxü. Rü nümagü rü poraäcü Ngechuchuxü ínaxuaxügü.¹¹ Rü jexguma ga Erudi rü norü churaragü rü poraäcü chixri Ngechuchumaä nachopetü. Rü nagu nidauxcüraügü. Rü nhuxmachi wüxi ga äëxgacüchirugu najacyxhëegü na jemaäcü nüxü nacugüexüçax. Rü jemawena Piratuxüta wenaxärü Ngechuchuxü namu ga Erudi.¹² Rü woo ūpaacü ga Piratu rü Erudimaä nügüchi na naxaiexü, notürü jema ngunexügu nixi ga nügümaä nangüxmüexü.

Piratu rü Ngechuchumaä
nanaxuegu na najuxüçax
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15;
Ju 18.39-19.16)

¹³Rü jexguma ga Piratu rü nanangutaquexexëe ga paigüarü äëxgacügü, rü togü ga Judéugüarü äëxgacügü, rü guxüma ga duüxügü ga jéma jexmagüxü.¹⁴ Rü Piratu nhanagürü nüxü: —Pema nuä chauxcax penaga i nhaä jatü, rü nüxü peixu na chamaä nanuëxëeäxü i duüxügü. Notürü pepexewa nüxna chaca i ngëmachiga rü nhuxma rü marü nüxü pedau na taxuüma nawa ichajangauxü i ngëma

chixexü i naxcax ípenaxuaxüxü.¹⁵ —Rü Erudi rü ta taxuüma nawa inajangau i ngëma chixexü, rü ngëmacax wenaxärü taxcax nanamuëgu. Rü dücax, taxuüma i chixexü naxü na ngëmagagu najuxüçax.¹⁶ —Rü ngëmacax chorü churaragüxü tá chamu na naquaixgüäxüçax, rü nhuxmachi tá chajangex —nhanagürü.¹⁷ Rü nüma ga Piratu rü guxüguma ga jexguma jema petawa nanguuüxgu rü duüxügüxü nataäexëechaü namaä ga na jangéäxü ga wüxi ga jatü ga pocuxü.¹⁸ Notürü guxüma ga jema duüxügü rü wüxigu inanaxügue ga aita na naxüexü. Rü nhanagürügü: —¡Napocu i ngëma Ngechuchu! ¡Rü Barabáxü waxi ínanguxuchixëe! —nhanagürügü.¹⁹ Rü jema Barabá rü napocu jerü ūpaacü Jeruchareüwa äëxgacümaä nananuëxëe ga duüxügü, rü nhuxmachi namäéta. ²⁰Notürü ga Piratu rü wenaxärü duüxügümaä nidexa, jerü nüma rü Ngechuchuxü ningéxchaü.²¹ Notürü ga duüxügü rü jexeraäcü aita naxüe rü nhanagürügü: —¡Curuchawa japota!
¡Curuchawa japota! —nhanagürügü.²² Rü Piratu norü tamaëxpüxcüna duüxügümaä nidexa, rü nhanagürü: —Dücax, ¿tacü rü chixexü exna naxü? Chama rü taxuüma i chixexüxü nawa ichajangau na ngëmacax chanajuxëexü. Rü chorü churaragüxü tá chamu na naquaixgüäxüçax, rü nhuxmachi tá chajangex —nhanagürü.²³ Notürü nümagü ga duüxügü rü jexeraäcü aita naxüeama, rü naxcax ínacagü na curuchawa japotaäxüçax. Rü jema na najexeragüamaxü ga jema duüxügü rü düxwa ga Piratu rü duüxügüga naxinü.

²⁴Rü nüma ga Piratu rü norü churaragüxű namu na naxügüäxüçax ga jema duüxügü naxwaxegüxű. ²⁵Rü Barabáxű ningex, jerü jema nixí ga duüxügü naxcax ícagüxű. Rü jema Barabá nixí ga pocuxű naxcax na duüxügüxű äëxgacümaã nanuëxexű rü namáëtaxű. Rü jexguma ga Piratu rü duüxügüna Ngechuchuxű namu na namaã naxügüäxüçax ga jema nümagü nanaxwaxegüxű.

Ngechuchuxű curuchawa nipotagü

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;

Ju 19.17-27)

²⁶Rü jema duüxügü rü Ngechuchuxű nigagü na curuchawa janapotagüäxüçax. Rü jexguma Ngechuchuxű jagagüjane, rü jexma namagu nüxű nangaugü ga wüxi ga jatü ga Chirenecüäx ga naännewa ne ücü. Rü Chimáu nixí ga naëga. Rü Chimáuñxű nijauxgü ga duüxügü, rü naätügu ngixű naxünagügü ga curucha na Ngechuchuwe ngixű nangexüçax. ²⁷Rü muxüma ga duüxügü rü nawe narüxi. Rü jema duüxügütanüwa najexmagü ga muxüma ga ngexügü ga auxexű rü aita üexű, jerü Ngechuchucax nangechaügü. ²⁸Notürü ga Ngechuchu rü jema ngexügüxű nadawenü, rü nhanagürü nüxű: —Pa Ngecügiüx, Pa Jeruchareüciüäx ²⁹ i chauxcax pexauxexű, notürü pegüçaxtama pexauxe rü pexacügüçax! ²⁹—Erü nawa tá nangu i ngunexügü i nagu nhagüxű tá i duüxügü:

“Tataäegü ja jíxema ngeäxta ja taxuacüma äxäcügüxe, rü taguma ixäücharaügüxe, rü taguma

maïxäcügüxe, erü taxucatáma tûmaxäcügüçax taxauxe”, nhagüxű.

³⁰—Rü ngëxguma i duüxügü rü tá maxpúnegüxű nacaaxügü rü nhanagürtügü tá:

“³¹Toétügü rübuemü!” nhanagürtügü tá. Rü tá ngüagüanegüxűxű nacaaxügü, rü nhanagürtügü tá:

“³²Toxü idüxetügü!” nhanagürtügü tá.

³¹—³²Erü nhuxäcü tá namaã nachopetü i ngëma duüxügü i aixcuma chixexű ügüxű, ega nhaã chixexű chamaã naxügüga na woo taxuüma i chixexű chaxüchiréxű? —nhanagürü ga Ngechuchu. ³³Rü jéma nanagagü ta ga taxre ga máëtagüxű na Ngechuchurüü curuchawa janapotagüäxüçax. ³⁴Rü jexguma nawa nangugüga ga jema nachica ga Duüxäärchinaxägu äégaxű, rü jéma curuchawa Ngechuchuxű nipotagü. Rü jema taxre ga máëtagüxű rü ta Ngechuchurüü curuchawa nipotagü, wüxi ga norü tügüneçüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. ³⁵Rü jexguma Ngechuchuxű curuchawa íjapotagüjane, rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatüx, ³⁶ i nüxű nangechaü i nhaã duüxügü, erü tama nüxű nacuaxgü na tacü rü chixexű naxüexű! —nhanagürü. Rü jema churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü nhuxmachi wüxi ga díeru ngixű nanhanagüga na jemawa nüxű nacuaxgüxüçax na texéarü tá jíixű ga jema Ngechuchuchiru. ³⁷Rü duüxügü rü jéma inarüdaunü. Notürü jema Judégiüarü äëxgacügü rü Ngechuchuxű nacugüe, rü nhanagürtügü: —Nüma rü togüxű namaxëxëe. ³⁸—Ecü, nhuxma rü nügütama namaxëe ega aixcuma Cristu ja Tupana nüxű unetacü jixigu!

—nhanagürögü. ³⁶Rü jema churaragü rü ta Ngechuchuxü nacugüe. Rü naxütawa naxi, rü nüxna nanaxä ga wǖ ga üxchiücü. ³⁷Rü nhanagürögü nüxü:

—Ega Judéugüarü äëxgacü ja tacü cuixigu, jru cugütama rüngüxëe i nhuxmax, na ícunguxuchixüçax!

—nhanagürögü. ³⁸Rü norü curuchatapexewa nipota ga wüxi ga mürapewaxacü ga aëgatachinüxü ga Gregugügawa rü Romacüägxügawa rü Judéugügawa ümatüxü ga nhaxü: —Daa nixi ja Judéugüarü Äëxgacü ja Tacüxüchi —nhaxü. ³⁹Rü wüxi ga jema máëtaxü ga naxrüü curuchawa ipotaxü rü Ngechuchumaä naguxchiga, rü nhanagürü: —Ega aixcuma Cristu cuixigu, jru cugütama rüngüxëe na ícunguxuchixüçax, rü toxü rü ta rüngüxëe na ítanguxüxüçax!

—nhanagürü. ⁴⁰Notürü ga jema to ga máëtaxü rü namücxü ínangaxüchiamä, rü nhanagürü nüxü: —Cuma rü naxrüü na curuchawa cuipotachiréxü, jru ngëxguma rü ta tama Tupanaxü cumuüxü? ⁴¹Jixema rü name nixi na ipocuexü erü tagagutama nixi i ngúxü ingegüxü erü ngëma nixi i törü natanü naxcax ga jema chixexü ga ixügüxü. Notürü daa jatü rü taxuumä i chixexü naxü —nhanagürü. ⁴²Rü jexguma ga jema máëtaxü rü nhanagürü: —Pa Ngechuchux, jchoxna nacuqxächi i ngëxguma wenaxärü núma cuxüxgu rü äëxgacüxü ícunguxgu! —nhanagürü.

⁴³Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Aixcuma cumaä nüxü chixu rü nhamatátama i ngunexügi chamaä cungëxma i mexëchixü i nañnewa —nhanagürü.

Naju ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Ju 19.28-30)

⁴⁴Rü jexguma tocuchiwa nanguxgu rü guxüwama naxéäne nhuxmata tamaëxpüxarü ngorawa nangu ga jáuanecü. ⁴⁵Rü ga üäxcü rü nixo. Rü tupauca ga taxüneärü tüjemachiüxü rü ngäxügi narügaute. ⁴⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü poraäcü aita naxü rü nhanagürü: —Pa Chaunatüx, cuxmexwa chanangex i chauäe —nhanagürü. Rü jema nhaxguwena rü naju. ⁴⁷Rü jexguma jema churaragüarü äëxgacü ga Romacüäx nüxü daxgu ga jema ngupetüxü, rü Tupanaxü nicuqxüü, rü nhanagürü: —Aixcuma nhaä jatü rü taxuumä i chixexü naxü —nhanagürü. ⁴⁸Rü guxüma ga jema togü ga duüxügü ga jáema jexmagüxü rü nüxü daugüxü ga jema ngupetüxü, rü poraäcü nangechaügüäcüma napatacax nawoegu. ⁴⁹Notürü guxüma ga jema duüxügü ga aixcuma Ngechuchuxü cuqgxüxü rü jaxüwatama nüxü narüdaunü ga jema ngupetüxü. Rü jema duüxügütanüwa ta ijexmagü ga jema ngecügi ga Ngechuchuwe rüxicü ga jexguma Gariréaanewa ne naxüxgu.

Ngechuchu rü naxmaügi

najanaxüçuchigü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Ju 19.38-42)

⁵⁰Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Judéaanewa jexmane ga īane ga Arimatéacüäx, rü Juche nixi ga naëga. Rü núma rü Judéugüarü äëxgacügütanüwa naxü, notürü

namecüma rü meā namaxū. ⁵¹Rü nüma rü poraācü ínananguxēe na ínanguxū ga Tupana na jéma āēxgacü jiixūcax. Rü jemacax tama norü me nixī ga jema Ngechuchumaā naxügūxū ga jema togü ga namücügü ga āēxgacügü. ⁵²Rü nüma ga Juche rü Piratuxütawa naxū, rü Ngechuchuxūnecax ínajaca. ⁵³Rü curuchawa najajaxu ga Ngechuchuxūne, rü wüxi ga duxruūmaā nananuque. Rü wüxi ga naxmaū ga nutaarü maxpúxūwa jacaxmaägxügū najanaxücuchi. Rü jema naxmaū rü najexwacaxū, rü taguma texéxū nagu jaxücuchigüxū nixī. ⁵⁴Rü jema nixī ga ngunexū ga nagu Judéugü nügü imexēegüxū naxcax ga ngüxchigaaru ngunexū. Rü marü ningóonechaū ga jema ngüxchigaaru ngunexū. ⁵⁵Rü jema ngecügü ga Ngechuchumaā Gariréaanewa ne íctü, rü Ngechuchuxū íjaxücuchigüxūwa íjjadaugü. Rü nüxū idaugü ga nhuxācü na íjaxücuchigüxāxū ga naxüne. ⁵⁶Rü jexguma ngípatawa nangugügu, rü inamexēegü ga pumara rü chixū. Rü irüngügü ga ngüxchigaaru ngunexügu, jerü jema nixī ga Tupanaärü mu.

Wenaxärü namaxū ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Ju 20.1-10)

24 ¹Rü paxmamaxüchi ga jüxuarü ngunexügu, rü jema ngecügü rü wenaxärü naxmaūwa íjjadaugü. Rü jéma inangegü ga jema pumara ga jamexēegüxū. Rü naígü ga ngecügü rü ta ngíxū íjjaxümücügü. ²Rü jexguma jéma nangugügu, rü nüxū ijjangaugü ga marü na ímaxügachixū ga guma nuta ga naxmaūärü ngüxtaüxū. ³Rü jexma nagu

ichocu, notürü taxuūma idaugü ga naxüne ga Cori ga Ngechuchu. ⁴Rü jema ngecügü rü poraācü íbaixâchiāegü, rü tama nüxū icuaxgüéga ga tacu na naxügūxū. Rü ngürüächi nüxū idaugü ga taxre ga jatügü ga ngíxütagu chigüxü ga poraācü ijaurachirutanüciüxū. ⁵Rü jema ngecügü rü ijarümaxächierugü, jerü poraācü imuüe. Rü jemacax ga jema jatügü rü nhanagürügü ngíxü: —¿Tüxcüü nuxā juetamaägu naxcax pejadau ja jima maxüci? ⁶—Nataxuma i nuā ja Ngechuchu, erü marü wena namaxū. ⁷Rü nüxna pecuaxächie ga jema ore ga pemaā nüxū jaxuxū ga jexguma Gariréaanewa najexmagu! ⁷—Jerü pemaā nüxū nixu ga nhuxācü pecaduågxüxū tá na jajauxgüxū, rü curuchawa na japotagüäxū, rü nhuxācü tamaëxpüx i ngunexügu tá wena na namaxüxū —nhanagürügü ga jema jatügü. ⁸Rü jexguma ga jema ngecügü rü nüxna icuaxächie ga jema Ngechuchuarü ore. ⁹Rü nüxna iwoegu ga jema naxmaū. Rü jema 11 ga Ngechuchuarü ngüexügümaā nüxū ijarüxugüe ga guxüma ga jema nüxū nadaugüxū. Rü guxüma ga togü ga jaxögxüxū ga jéma jexmagüxümaā rü ta nüxū ijarüxugüe. ¹⁰Rü María ga Magadácüäx, rü Juána, rü María ga Tiagu naë, rü naígü ga ngecügü ijixī ga wüxigu jéma Ngechuchuarü ngüexügüxütawa nangegüçü ga jema ore. ¹¹Notürü jema ngüexügüçax rü ínucamare nixī ga jema ore, rü tama ngíxū najaxögüchau. ¹²Notürü ga Pedru rü inanhächi, rü ínajadau ga naxmaūwa. Rü jexguma nagu jadacuchigu ga naxmaū, rü nüxū nadau

ga düxruūgü ga wüxicüwagu na nanuxű. Rü poraäcü nabaixächiäe namaä ga jema ngupetüxű, rü baixächiäeäcüma napatacax nataegu.

**Emaūärü namawa
nangox ga Ngechuchu**
(*Mr 16.12-13*)

¹³Rü jema ngunexügutama rü taxre ga jema Ngechuchuarü ngúexügü rü wüxi ga īane ga Emaūwa naxi. Rü norü jaxü ga guma īane rü 11 ga quirúmetru nixi nüxna ga Jeruchareü. ¹⁴Rü jexguma namagu naxijane, rü nachigagu nidexatanü ga guxüma ga jema ngupetüxű. ¹⁵Rü jexguma jemachigagu ijadexatanüjane, rü nümatama ga Ngechuchu rü ngürüächi naxcax jéma nixü, rü natanügu nixüchigü. ¹⁶Notürü jema ngúexügü rü woo Ngechuchuxü nadaugü, rü tama nüxü nacuqxügiéga na Ngechuchu jiixü, jerü Tupana rü nanatoöögü na tama Ngechuchuxü nacuqxügüäcax. ¹⁷Rü jexguma ga Ngechuchu, rü jema taxre ga ngúexügüna naca, rü nhanagürü: —¿Tacüchiga nixi i peidexatanüxü na nuxä namagu na pexixü? ¿Rü tacücax nixi i pengechaügüxü? —nhanagürü. ¹⁸Rü wüxi ga jema ngúexü ga Créopagu äégaxü nanangäxü, rü nhanagürü: —Guxüma i duüxügü nixi i nüxü cuáxü ga jema jexwaca ngupetüxü ga Jeruchareüwa. Rü cuma na jexma cunaxüänechiréxü rü maneca cuxicatama nixi i tama nüxü cucusü ga jema ngupetüxü —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma ga nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —¿Tacü nangupetü ga Jeruchareüwa? —nhanagürü. Rü

nanangäxügü ga jema ngúexügü, rü nhanagürü: —Poraäcü chixexü nüxü naxüpetü ga Ngechuchu ga Nacharétucüäx. Nüma ga Ngechuchu rü Tupanaärü orearü uruü ga meci nixi. Rü Tupanapexewa rü duüxügüpexewa namecüma rü nanaxü ga taxü ga cuqxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, rü meä duüxügüpexü nangúexëe. ²⁰—Notürü ga paigüarü äëxgacügi rü törü äëxgacügi rü najajauxgü. Rü Romacüäx ga äëxgacügiuna nanamugü na curuchawa japotagüäcüma najuxëegüäxüäcax. Rü jemaäcü najamäxgü. ²¹—Toma nüxü tacuqxgu rü nüma tá nixi i tomaä naporaxü na ínanguxuchixüäcax i tachiüäne nüxna i Romacüäxärü äëxgacü. Rü nhuxma rü marü tamaäxpüx i ngunexü nawena nixi ga na jamäxgüäxü. ²²⁻²³—Notürü tama ngëxícatama nixi, jerü nhuxre ga ngexügü ga totanüxü rü toxü ínajabaixgü. Jerü jema ngexügü rü paxmamaxüchi ínajadaugü ga naxmaüwa, rü tama nüxü inajangaugü ga naxüne ga guma Ngechuchu. Rü jemacax ga jema ngexügü rü toxçax nawoegu, rü tomaä nüxü najarüxugüe ga nüxü na nadaugüxü ga Tupanaärü orearü ngerügü ga dauxüäxüäx. Rü jema dauxüäxüäxü rü namaä nüxü nixugügü ga Ngechuchu rü na namaxüxü —nhanagürügü. ²⁴Rü jexguma jema ngexügürü orexü taxinüegu, rü nhuxre ga tomücügi rü naxmaüwa ínajadaugü. Rü jema ngexügü nüxü ixugüxüäxü nüxü inajangaugü ga naxmaü. Notürü tama Ngechuchuxü nadaugü —nhanagürügü. ²⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü

nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüñ tama peäeta ipexü i pemax? ¿Rü nhuxgura tá ta ipejaxögüxü i nuxcümamaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügürü ore? ²⁶¿Rü tama əxna nüxü pecuqx ga jema ngúxü tá na jangexü ga Cristu naxüpa na dauxüguxü i naänewa naxüxü, na ngéma äêxgacü jiixüçax? —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma inanaxügü ga namaä na nangoxéêäxü ga guxüma ga Tupanaärü ore ga nachiga ümatüxü. Rü jema Tupanaärü ore ga Muísé ümatüxümaä inanaxügü. Rü nhuxmachi namaä nüxü nixu ga guxüma ga jema Tupanaärü ore ga nuxcümäugüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatügüxü. ²⁸Rü jexguma jema iäne ga Emaíwa nangugüga, rü Ngechuchu rü nümaxü toxnamana nügü naxüxéeneta. ²⁹Notürü ga jema ngúexügü rü nüxü nacäqaxügü na jexma naxäxüçax, rü nhanagürügü: —¡Nuxma toxütagu nepe, erü marü najáuane, rü paxa tá nachüta! —nhanagürügü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nawe jexma narüxäyx. ³⁰Rü jexguma chibüçax wüxiwa mechawa natogüga, rü Ngechuchu nanajaxu ga pöö. Rü Tupanana moxë naxcax naxä. Rü nhuxmachi inanabücu, rü wüxicchigüna nanaxä. ³¹Rü jexgumatama naäxü nicuqxächitanü. Rü nüxü nacuaxgü na guma jiixü ga Ngechuchu. Notürü jexgumatama ngürüächi inajarütaxu ga nümax. ³²Rü jema taxre ga ngúexügü rü nügümaä nhanagürügü: —Tama əxna ga itaäegüxü ga törü maxünnewa ga jexguma namawa tamaä jadexagu rü tamaä nangoxéêägu ga Tupanaärü ore i ümatüxü? —nhanagürügü. ³³Rü

jexgumatama ga jema taxre ga ngúexügü rü inaxiächi ga Jeruchareüçax na nawoeguxü. Rü jexma nüxü najangau ga na ínangutaquejegüxü ga jema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togü ga natanüxügü. ³⁴Rü jema duüxügü ga íngutaquejegüxü rü nhanagürügü nüxü: —Aixcuma nixi i marü wena namaxüxü ja Cori ja Ngechuchu. Rü Chimáu ga Pedru rü marü nüxü nadau —nhanagürügü. ³⁵Rü jexguma ga jema taxre ga ngúexügü rü ta nüxü nixugüga jema nüxü ngupetüxü ga namawa, rü nhuxäcü nüxü na jacuqxächitanüxü ga guma na jiixü ga Ngechuchu ga jexguma pöö inabücxug.

Ngechuchu rü norü

ngúexügüçax nangox

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;

Ju 20.19-23)

³⁶Rü jexguma jemaäcü íjadexagüjane, rü ngürüächi norü ngäxütanüga nachi ga Ngechuchu. Rü nüxü narümxöö, rü nhanagürü: —Nuxmaë Pa Chorü Duüxügü —nhanagürü. ³⁷Notürü nümagü rü naþaixächiäegü, rü poraäcü namuüä, jerü nagu naxinüegü rü wüxi ga naxchixixümare nadaugü. ³⁸Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüñ pebaixächiäegü rü tama pejaxögü na chama chiixü? ³⁹—Düçax, nüxü pedax ja chäxmexgü rü chacutügü! Rü chamatama chixi. ¡Rü choxü peingögü rü meä choxü perüdaunü! Erü wüxi i naxchixi rü tama choxü pedauxüryü naxämachi rü naxäxchinaxä —nhanagürü. ⁴⁰Rü jema nhaxguwena, rü nüxü nanawex ga

naxmex rü nacutü. ⁴¹Notürü ga jema duũxügü rü jexguma rü ta tama nüxü najaxögü, jerü *nabaixâchiäegü* rü nataäegü. Rü *jemacax* ga Ngechuchu rü nüxna naca rü nhanagürü nüxü:
—¿Pexü nangëxmaxü i õna i nuã?
—nhanagürü. ⁴²Rü jexguma nüxna nanaxägü ga wüxi ga choxni ga figuxüchipexe rü wüxiweü ga berure. ⁴³Rü nüma ga Ngechuchu rü nanajaxu. Rü jema duüxügüpexewa nanangox. ⁴⁴Rü nhuxmachi nhanagürü nüxü: —Rü jema choxü ngupetüxü rü jema nixi ga pemaä nüxü chixuxü ga jexguma taüta chajuxgu rü petanüwa chajexmagu. Jerü jexguma rü pemaä nüxü chixu rü nhacharügü:

“Rü tá ningu i guxüma i Tupanaärü ore i chauchiga ümatüxü i Wijaegüarü poperawa, rü Muísé ümatüxü i mugüwa, rü ore i nuxcümaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxüwa”, nhacharügüchirex pexü. ⁴⁵Rü jemaäcü namaä nanangoxéê ga Tupanaärü ore ga ümatüxü. ⁴⁶Rü nhanagürü nüxü:
—Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu rü chama i Cristu rü tá chaju, rü tamaëxpüx i ngunexügu rü tá wena chamaxü. ⁴⁷—Rü jematama ore i ümatüxüwa nüxü nixu rü tá chauégagu tá nixi i nüxü jaxugüxü i ore i mexü. Rü Jeruchareüwa tá inaxügi i ngëma nhuxmatáta guxü i nañewa nangu na ngëmaäcü duũxügü nüxü rüxoexüçax i

nacüma i chixexü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçax i norü pecadugü. ⁴⁸—Rü nhuxma rü pematama nixi i chorü orearü uruügü, rü tá duüxügümaä nüxü peixu ga jema chauxütawa nüxü pedaugüxü rü nüxü pexinüêxü. ⁴⁹—Rü dúcax, chama rü pexcax tá núma chanamu i Naäe i Üünexü ga pexcax nüxü naxunetaxü ja Chaunatü. Notürü chanaxwaxe i númatátama daa ãane ja Jeruchareüwa pengëxmagü, nhuxmatáta penajauxgü i ngëma Tupanaäe i Üünexü i dauxüwa ne üxü i tá pexü poraexëexü —nhanagürü.

Ngechuchu rü dauxüguxü ga nañewa naxü (Mr 16.19-20)

⁵⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü Jeruchareüiarü toxnamana norü ngúexügüxü nagagü, nhuxmata Betániäärü ngaicamana nangugü. Rü jéma norü ngúexügütü nawémex, rü Tupanana naxcax naca na nüxü nangüxëexüçax. ⁵¹Rü jexguma jema ngúexügüçax najumuxëguwena rü nüxna nixügachi. Rü Tupana dauxüguxü ga nañewa nanaga. ⁵²Rü nümagü ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü nicuaxüüggü. Rü nhuxmachi taäñacüma Jeruchareüçax nawoegu. ⁵³Rü guxüguma tupauca ga taxüñewa naxiiixü, rü jéma Tupanaxü nicuaxüüggü. Rü ngëmaäcü jiixü.

ORE I MEXǕ GA JUĀŪ ÜMATÜXǕ

Tupana Nane rü narüduū

1 ¹Naxǖpa ga guxǖma, rü marü najexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaä najexma rü woetama Tupana nixi ga nümax. Nüma rü Tupanaärü Ore nixi i naéga erü tamaä nüxü nixu i Tupanachiga. ²Rü naxǖpa ga guxǖma rü nüma ga Tupana Nane rü naxǖtawatama najexma. ³Rü guma Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxǖäxüçax ga guxǖma. Rü nataxuma i tacü i nhuxma ngéexmaxü i tama nüma naxǖxü. ⁴Rü Nanewa nixi ga najexmaxü ga maxü. Rü jema maxü rü guxü ga duǖxügürü ngóonexëeruü nixi. ⁵Rü jima Nane rü woo chixexü iporaxüwa rü duǖxügürü nüxü nacuqxü i Tupanachiga. Rü ngëma chixexü rü taxucüruwama ngëma mexǖxü narijexera. ⁶⁻⁷Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Juāū ga baiǖxëeruügu ãégacü. Rü guma nixi ga Tupana nüma namucü na nüxü jaxuxüçax ga nachiga ga guma ngóonexëeruü na jemaäcü guxäma nüxü jaxögürü. ⁸Rü nüma ga Juāū rü tama Tupana Nane ja duǖxügürü ngóonexëeruü nixi. Notürü nüma nixi ga Tupana nüma namuxü na nüxü jaxuxüçax ga nachiga ga guma

ngóonexëeruü. ⁹Rü nhama ga nañnewa nangu ga guma aixcuma Tupana Nane ixicü i guxǖma i duǖxügürü ngóonetanüxëecü. ¹⁰Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaärü Ore ixicü rü nhama ga nañnewa najexma. Rü woo nagagu nixi ga naxǖäxü ga guxǖma ga nhama ga nañne, notürü nhama ga nañecüqax ga duǖxügürü rü tama nüxü nacuqxü na texe jiixü. ¹¹Nuñ norü nañnewatama nangu, notürü norü duǖxügürü ga Judéugü rü tama nanajauxgü. ¹²Notürü guxema najauxgüxe rü nüxü jaxögüxe rü tüxü nanatauxchaxëe na Tupanaxäcüga tixigürü. ¹³Rü nhuxma rü Tupanaxäcüga tixigü ga guxema jaxögüxe. Notürü tama noxri tabuexügagu nixi i ngëma rü tama tümanatügürü ngúchaügagu nixi. Notürü i nhuxma rü Tupanaxäcüga tixigü ga guxema jaxögüxe jerü nümatama ga Tupana rü naxäcügürü tüxü nixigürü. ¹⁴Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaärü ore ixicü rü narüduü. Rü totanüwa najexma rü poraäcü toxü nangechaü rü aixcuma nixi ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga nhuxäcü na namexéchixü ga nümax. Rü Nanatüxǖtawa nanajaxu ga jema jerü nügümaä nüxü nawüxicax. ¹⁵Rü

gumachigaxū nixī ga jaxuxū ga Juáū ga jexguma nhaxgu: —Daa nixī ga guma pemaā nüxū chixuchigacü ga jexguma nhachaxgu:

“Rü jima chaweama ne ūcü rü choxū rüjexeracü nixī, jerū woetama marü najexma ga taúta chabuxgu ga chamax”, nhanagürü ga Juáū. ¹⁶Rü jima Tupana Nane rü namexēchi rü naxmexwa nangēxma i guxūma. Rü naxūtawa rü guxūguma tanajauxguecha ga muxūchixūma ga ngūxēegü ga mexügü. ¹⁷Rü Muíséxū nixī ga namuxū ga Tupana na tūxū nangúexēxū ga jema norü mugü. Notürü Ngechuchu ja Cristuxū nixī ga namuxū na tūxū nangúexēxū na jigū ingechaügūxū rü tūxū nangēxmaxū i ore i aixcuma ixīxū. ¹⁸Taguma texé nhuxgu nüxū tadau ga Tupana. Notürü Nane ja nügūmaā nüxū wüxicacü nixī ja tūxū nüxū cuqxēecü. Rü jima Nane rü Tupanaxūchi nixī, rü Nanatümaā wüxiwa nangēxmagü.

**Juáū ga baiūxēerūrū rü nüxū nixu
ga Ngechuchu ja Cristuchiga**
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Rü jema Judéugüarü aëxgacügü ga Jeruchareūcūx rü Juáū ga baiūxēerūxūtawa nanamugü ga paigü rü Lewítanüxügü na nüxna jacagüexūcax na texe jiixū. ²⁰Rü nüma ga Juáū rü meäma nügü nixu, rü nhanagürü: —Tama nixī i Cristu chiixū i chamax —nhanagürü. ²¹Rü wenaxärü nüxna nacagü rü nhanagürügü: —¿Texé exna cuiix? ¿Exna cuma ga nuxcümäxücü ga Tupanaärü orearü uruū ga Ería cuiix? —nhanagürügü. Rü Juáū nanangāxū rü nhanagürü: —Tama

Ería chixī —nhanagürü. Rü nümagü rü wenaxärü nüxna nacagü rü nhanagürügü: —¿Exna cuma cuiix? ja jima orearü uruū ga Muísé nüxū ixucü ga ínguxchaücü? —nhanagürügü. Rü Juáū nanangāxū rü nhanagürü: —Tama jima chixī —nhanagürü. ²²Rü jexguma nhanagürügüama: —¿Exna texé cuiix? Erü tanaxwaxe i ngëma núma toxü mugüxūxūtawa tanange i curü ngäxüga. ¿Rü nhuxū nhacuxū i nhuxma na texé cuiix? —nhanagürügü. ²³Rü Juáū nanangāxū rü nhanagürü nüxū: —Chama nixī i ngëma duūxū i dauxchitawa i ngextá taxúema íxpataxüwa tagaäcü nhachaxü:

“¡Rü nüxū perüxoe i pecüma i chixexū rü ipejanawexächixéx i perü maxü naxcax ja Cori ja Tupana!” nhachaxü, guma nuxcümäxücü ga orearü uruū ga Ichaíá nüxū ixuxürü —nhanagürü. ²⁴⁻²⁵Rü jexguma ga jema paigü rü Parichéugü jáma mugüxū ga Juáūmaā na janadexagüxücax rü wenaxärü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —Rü ngëgxuma tama Cristu cuixígu, rü tama Ería cuixígu, rü tama jima orearü uruū ja ínguxchaücü cuixígu, ¿rü tūxü i duūxügüxü ícubaiūxēexü i nhuxmax? —nhanagürügü nüxū. ²⁶⁻²⁷Rü Juáū nanangāxū rü nhanagürü: —Chama rü dexawamare íchanabaiūxēe i duūxügü. Notürü petanüwa nangēxma ja jima tama nüxū pecuácü ja chaweama ne ūcü. Rü chama rü napexewa rü taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunigüarü wëgiwa chame —nhanagürü ga Juáū. ²⁸Rü jema nachica ga Betániägu aëgaxüwa nixī ga Juáū ga nüxū jaxuxū ga jema ore. Rü

natü ga Judáūārü tocutüwa nixí ga jema nachica ga ngextá Juáū duūxügütü ūibaiūxéēxüwa.

**Ngechuchu nixí ga Tupana
núma namucü na duūxügütü
pecaducax najuxüçax**

²⁹Rü moxüācü ga Juáū rü Ngechuchuxü nadau ga naxcax na jaxüxü. Rü nhanagürü ga Juáū: —;Rü dütçax! Daa nixí ja jima Tupana núma namucü na najuxüçax na nhama i naānecüäx i duūxügütü pecaduxü ijanaxoxéēxüçax. ³⁰—Rü chama rü daa Ngechuchuchigaxü nixí ga chixuxü ga jexguma nhachagu:

“Rü chawearna ne naxü ja wüxi ja chorü jexeracü, jerü núma rü woetama najexma ga taüta chabuxgu ga chamax”, nhachagu. ³¹—Rü chamatama ga noxri rü tama nüxü chacuax ga texe na jiixü ga númax. Notürü núma chaxü na dexawamare duūxügütü íchibaiūxéētanüxüçax na tatanüxü i Judéugü nüxü cuaxgütüçax na texé jiixü —nhanagürü. ³²Rü nhanagürü ta ga Juáū: —Rü chamatama nüxü chadau ga Tupanaäe ga Üünexü ga jexguma wüxi ga muxteturü dauxüwa ínaxexeegu rü Ngechuchuxünegu janawaxgux. ³³—Chama rü noxri tama nüxü chacuax ga texe na jiixü ga númax. Notürü ga Tupana ga choxü mucü na dexawamare duūxügütü íchabaiūxéēxüçax, rü nhanagürü choxü:

“Rü jima nüxü cudaucü ja chauäe i Üünexü naëtügu íruxexeecü, rü jima tá nixí ja chauäe i Üünexü duūxügütü nguxéecü”, nhanagürü choxü. ³⁴—Chama rü marü jima Ngechuchuxü

chadau rü pemaä nüxü chixu na núma rü aixcuma Tupana Nane jiixü —nhanagürü.

**Nüxüraüxü ga norü
ngúexügü ga Ngechuchu**

³⁵Moxüācü rü wenaxärü Juáūmaä jema nachicawa tajexmagü ga toma ga taxre ga norü ngúexügü. ³⁶Rü jexguma Ngechuchuxü nadaxgu ga jáma na naxüpetüxü, rü Juáū rü nhanagürü toxü: —;Dütçax! Jima nixí ja Tupana núma namucü na pecaducax najuxüçax —nhanagürü. ³⁷Rü toma ga Juáūārü ngúexügü rü nüxü taxinüe ga jexguma jema nhaxgu. Rü Ngechuchuwe tarüxi. ³⁸Rü nügü ínidau ga Ngechuchu, rü toxü nadau ga nawe na tarüxi. Rü toxna naca rü nhanagürü toxü: —¿Tacüçax pedau? —nhanagürü. Rü tomagü rü nhatarügütü: —Pa Ngúexéēruü, ¿ngexta nixí i cupexü? —nhatarügütü. ³⁹Rü Ngechuchu toxü nangaxü, rü nhanagürü toxü: —;Nuä chawe perüxi rü ípejadax! —nhanagürü. Rü nawe tarüxi, rü nüxü tadaugü ga na ngexta napexü. Rü jexguma jáma tangugü, rü marü ágümüçüarü ngorawa nangu ga na najáuanexü. Rü jexma naxütagu tarücho rü nhuxmata nachüta. ⁴⁰Rü chama chixí ga noxri Juáū ga baiūxéēruüxü chaxinüxü ga jixcama Ngechuchuwe charüxü. Rü chamüçü rü Ádré nixí. Rü núma rü Pedru ga Chimáūenee nixí. ⁴¹Rü jexgumatama ga Ádré, rü naëne ega Chimáūçax najadau. Rü nhanagürü nüxü: —Rü marü nüxü itajangau ja jima Cristu ga nuxcuma Tupana nüxü unetacü —nhanagürü. ⁴²Rü jemawena,

rü Ngechuchu íjexmaxūwa Chimáūxū naga ga Ädré. Rü jexguma Ngechuchu Chimáūxū daxgu, rü nhanagürü nüxū: —Cuma nixí i Chimáū i Juáū nane cuíixū. Notürü i nhuxmawena rü Nuta tá nixí i cuéga —nhanagürü. Rü ngéma naéga rü Pedru nhaxüchiga nixí.

**Ngechuchu rü naxcax naca ga
Piripi rü Natanaéū**

⁴³Rü moxüäcü ga Ngechuchu rü nügü namexéē na Gariréaanewa naxúxüçax. Rü Piripixü inajangau rü nhanagürü nüxū: —¡Chawe rüxü! —nhanagürü. ⁴⁴Rü nüma ga Piripi rü íane ga Bechaídacüäx nixí. Rü jémacüäx ta nixí ga Ädré rü Pedru. ⁴⁵Rü Piripi rü Natanaéüçax najadau, rü nhanagürü nüxū: —Marü nüxü itajangau ja jima Cristu ga Muísé nachiga naxümatüçü ga mugüärü poperawa, rü nuxcümamaxügüxü ga Tupanaärtü orearü uruügü ta nachiga naxümatügücü. Jima nixí ja Juche nane ja Ngechuchu ja Nacharétucüäx —nhanagürü. ⁴⁶Rü nhanagürü ga Natanaéū: —¿Nhuxäcü i tacularü rü mexü i Nacharétuwa ne naxúxü? —nhanagürü. Rü Piripi nanangäxü, rü nhanagürü nüxū: —¡Düçax, ngíxä rü itajadau! —nhanagürü. ⁴⁷Rü jexguma Ngechuchu Natanaéüxü daxgu ga naxcax na jaxúxü, rü nhanagürü: —¡Düçax! Jéa ne naxü i wüxi i jatü i aixcuma Judéu ixíxü i aixcuma ngearü chixexüäxü —nhanagürü. ⁴⁸Rü jexguma ga Natanaéū rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü nüxū: —¿Nhuxäcü i choxü cucuáxü? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxū: —Naxüpa ga Piripi cuxcax na jaçaxü, rü

chama rü cuxü chadau ga jexguma ori ga figueratüügu curükäügxux —nhanagürü. ⁴⁹Rü Natanaéū nanangäxü rü nhanagürü nüxū: —Pa Ngúexéëruü, cuma rü Tupana Nane cuixí. Rü cuma nixí i guxüma i Judéugüärtü Äëxgacü cuíixü —nhanagürü. ⁵⁰Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxū: —Cuma rü choxü cujaxö erü cumaä nüxü chixu na figueratüüwa cuxü na chadauxü. Rü ngémacaxicatama nixí i cujaxöxü. Notürü ngéma nhuxma nüxü cdeauxüärtü jexera tá nixí i nüxü cdeauxü i jixcura —nhanagürü. ⁵¹Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü tá nüxü pedaugü na jawáxnaxü i dauxüguxü i naâne. Rü tá nüxü pedaugü i Tupanaärtü orearü ngerüügü i dauxüçüäx i ngéma dauxü igüxü rü íruxígütxü i naëtuwa ja Tupana Nane ja duüxüxü ixíctü —nhanagürü.

**Wüxi ga ngígiarü peta ga
Gariréaanewa jexmane ga íane
ga Canáwa jexmaxü**

2 ¹Rü jemawena ga tamaëxpüx ga ngunexügu, rü najexma ga wüxi ga ngígiarü peta ga Gariréaanewa jexmane ga íane ga Canáwa. Rü jéma ijexma ga naë ga Ngechuchu. ²Rü Ngechuchuna rü toxna rü ta naxugüe na jéma taxíxüçax. ³Rü nagüx ga norü axexü ga wüxi. Rü Ngechuchu naë ngígiürügü nüxü ga Ngechuchu: —Marü nagúarü wüüäxgu —ngígiürügü. ⁴Notürü Ngechuchu ngíxü nangäxü, rü nhanagürü: —Pa Mamax, ¿tüxcüü chamaä nüxü cuixu i ngéma? Erü taûta nawa nangu na chanaxüxüçax

i tacü rü mexü i Tupanaärü poramaä üxü —nhanagürü. ⁵Notürü ga ngíma ga naë rü ngígürügü nüxü ga jema baegüxü namaä ga wíuchiü: —¡Penaxüx i guxüma i ngëma nüma pemaä nüxü jaxuxü! —ngígürügü. ⁶Rü jéma ijexma ga 6 ga tüxü ga nutagüngücxax. Rü wüichigü ga jema tüxüwa rü maneca jexma name ga 50 rü exna 70 litrugü ga dexá. Rü jema tüxügü ijixí ga jema Judéugü ngíxü ixgüüäcugücü ga jexguma dexámaä nügü jajauxmexgüchaïgu na Tupanacax nügü jamexëegüxüçax. ⁷Rü Ngechuchu rü jema baegüxüxü namu, rü nhanagürü: —¡Dexámaä ngíxü pixügüäcu i nhaä tüxügü! —nhanagürü. Rü nümagü ga jema baegüxü rü meäma ngíxü nixügüäcu. ⁸Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Rü nhuxma chanaxwaxe i íraxü pejaxu, rü petaarü joraxüntawa penange —nhanagürü. Rü jemaäcü nanaxügü ga jema baegüxü. ⁹Rü jema petaarü jora nüxü naxaxneta ga jema dexá ga wíuxü nacaxichixü. Notürü tama nüxü nacuqx ga ngextá na najauxgüäxü. Rü jema baegüxüxicatama nixí ga nüxü cuaxgüxü ga dexámare na jíixü ga noxrix. Rü jexgumatama ga jema petaarü jora rü jema jatü ga ingíxüçax naca. ¹⁰Rü nhanagürü nüxü: —Guxü i naännewa rü duüxügü rü noxri rü namaä nabae ja mecü ja wíü. Rü ngëxguma marü meäma guxüma axegügu i ngëma nüxna naxuxü, rü ngëmawena rü nüxna nanaxä ja ngexcürüciümare ja wíü. Notürü i cuma rü marü nagúxchaïgu i peta, rü mexëchicü ja wíümaätama cujaxaxegüxéé i duüxügü —nhanagürü. ¹¹Rü guma Gariréaanewa jexmane ga

iäne ga Canáwa nixí ga jema naxüxü ga Ngechuchu. Rü jema nixí ga nüxiraüxü ga cuaxruü ga Tupanaärü poramaä üxü ga nawa nügü inawéxü ga Tupana Nane na jíixü. Rü toma ga norü ngúexügü rü nüxü tajaxögü. ¹²Rü jemawena rü Caparnáü ga iänewa naxü ga Ngechuchu. Rü naë rü naëneégü rü toma ga norü ngúexügü rü ta ítajaxümüçügü. Rü jéma guma iänewa tajexmagü ga nhuxre ga ngunexü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa
ínanawoxü ga jema duüxügü ga
jéma taxegüxü
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18;
Lc 19.45-46)

¹³Rü marü ningaica ga torü peta ga Üpetüchiga ga nawa nüxna tacuaxächiexü ga nhuxäcü nuxcüma ga Ejituanewa Tupanaärü orearü ngeruü nüxü naxüpetüxü ga guma torü oxigüpata rü tama jaxücxü na jamáäxüçax ga torü oxigü nane ga jacü. Rü jemacax ga Ngechuchu rü toma ga norü ngúexügü rü Jerucharéüärü iänewa taxí. ¹⁴Rü jexma tupauca ga taxünegu nüxü najangau ga duüxügü ga jéma norü wocagümaä rü carnerugümaä rü muxtucugümaä taxegüxü. Rü jéma nüxü nadau ta ga duüxügü ga jéma norü taxechicawa rütogüxü rü díerucax taxegüxü. ¹⁵Rü jexguma jemaxü nadaxgu ga Ngechuchu, rü nanaxü ga wüxi ga quaixruü ga naxchäqmünaxçax. Rü jemamaä tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga jema duüxügü guxüma ga norü carnerugümaä rü wocagümaä. Rü jema díerucax taxegüxüärü díeru rü

ngíxū narüwoō nhaxtüanegu. Rü norü mechagü rü ta nüxū nawoneta.¹⁶Rü jema muxtucugümaā taxegüxūxū nhanagürü: —Ípejana i ngëma perü muxtucugü i nuā! Tama name i taxepataūxū pejaxixēe ja daa Chaunatüpata —nhanagürü.¹⁷Rü jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü nüxna tacuaxächie ga nuxcümaxüxū ga ümatüxū ga nhaxū:

“Duūxügü rü tá chauchi naxaie erü chanachuxu i tacü i chixexū na naxügxüxū i Tupanapatawa”, nhaxū.¹⁸Rü jexguma ga jema ãëxgacügü rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Tacü rü cuaxruüxū toxü cudeauxēe na nawa nüxū tacuáxüçax na aixcuma Tupana jiixü ja cuxü mucü na ícunawoxüxüçax i nhaā duüxügü i nuā? —nhanagürügü.¹⁹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —¡Nagu pepogüe ja daa tupauca ja taxüne! Rü chama rü tamaëxpüx i ngunexügu rü tá wena íchanadaxēe —nhanagürü. ²⁰Rü jexguma ga jema ãëxgacügü rü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Rü 46 ga taunecü nawa napuracüe ga duüxügü na naxügxüäxüçax ga daa tupauca ja taxüne. ¿Rü nhuxäcü tá i cuma i tamaëxpüx i ngunexü tátama wena ícunadaxëexü? —nhanagürügü.²¹Notürü guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rü naxünechigatama nixi.²²Rü jemacax ga toma ga norü ngúexügü, rü jexguma Ngechuchu juwa írüdaxgu, rü nüxna tacuaxächie ga jema ore ga Ngechuchu nüxū ixuxü. Rü aixcuma tajaxögü ga jema ore ga nüxū jaxuxü rü jema Tupanaärü ore ga nuxcümaxügüxü

ga orearü uruüggü Ngechuchuchigagu ümatügxü.

Ngechuchu rü nüxū nacuqx i guxüma i duüxügü

²³Rü jexguma Ngechuchu Üpetüchigaarü petacax Jeruchareñwa jexmagu, rü muxüma ga duüxügü rü nüxū najaxögü, jerü nüxū nadaugü ga jema taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaā naxüxü.²⁴Notürü ga nüma ga Ngechuchu rü tama jema duüxügümexëwa nügü najexmaxëechaü, jerü woetama marü nüxū nacuqx ga tacüga na naxinüexü ga guxüma ga jema duüxügü.²⁵Rü jemacax ga nüma rü taxuüçaxma texé namaā nüxū tixu na tacüga naxinüexü ga jema duüxügü. Jerü nümatama marü nüxū nacuqx ga tacüga na naxinüexü ga naäewa ga wüichigü.

Ngechuchuxütagu nanaxüâne ga Nicudému

3 ¹Najexma ga wüxi ga Parichéu ga Nicudémugu ãëgacü. Rü nüma rü wüxi ga ãëxgacü ga nüxü nangechaügütü nixi ga Judéugütanüwa. ²Rü guma Nicudému rü Ngechuchuxütagu nanaxüâne ga chütacü. Rü nhanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëeruüx, toma nüxū tacuax na aixcuma Tupana núma cuxü muxü na toxü cungúexëexüçax. Erü taxucürüwa texé cuxrüü tanaxü i ngëma taxü i mexügü i Tupanaärü poramaā üxü, ega tama Tupana tümaxütawa ngëxmagu —nhanagürü.³Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma cumaā nüxü chixu, rü

jíxema tama wenaxārū buxe rū taxucüruwama Tupana aẽxgacü fíixixüwa tangu —nhanagürü. ⁴Rü Nicudému rū Ngechuchuna naca, rū nhanagürü nüxü: —¿Notürü nhuxācü i wüxi i jatü i marü jaxü i wena nabuxü? ¿Exna wena naeãñugu naxúcuxü rū ngémaäcü wena nabuxü? —nhanagürü. ⁵Rü Ngechuchu nanangäxü rū nhanagürü: —Rü aixcuma cumaä nüxü chixu rū jíxema tama nüxü rüxoce i tümaärü pecadu rū tama Tupanaäe i Üünexüwa najaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rū taxucüruwama Tupana aẽxgacü fíixixüwa tichocu.

⁶—Jíxema duüxüwa buxe rū duüxütama tixi. Notürü jíxema Naäe i Üünexüwa najaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rū Tupanaxäcü tixi. ⁷—Tâüxütáma cubaixächiaäe na cumaä nüxü chixuxü na Tupana naxwæxexü na guxüma i duüxügü rū wena nabuexü! ⁸—Ja buanecü rū núma ínanaxwæxexüwa nabu. Rü nüxü cuixñü i naga, notürü tama nüxü cucus na ngextáama ne naxüxü rū ngextáama na naxüxü. Rü ngéxgumarüü ta tixigü ja guxáma ja jíxema Naäe i Üünexüwa najaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü —nhanagürü. ⁹Rü Nicudému wenaxärü Ngechuchuna naca, rū nhanagürü: —¿Notürü nhuxäcü nixi i ngéma? —nhanagürü. ¹⁰Rü Ngechuchu nanangäxü, rū nhanagürü nüxü: —Cuma rū Judéugüarü ngúexëeruü i nüxü cuáxü cuixi. ¿Rü nhuxäcü chi i cuma i tama nüxü cucus na ngéma? ¹¹—Aixcuma cumaä nüxü chixu rū toma rū namaä tidexagü i ngéma nüxü tacuáxü. Rü norü uruü tixigü i ngéma nüxü tadaugüxü. Notürü

pema rū tama toxü pejaxögü i ngéma pemaä nüxü tixuxü. ¹²—Rü nhuxma na tama choxü pejaxögüxü i ngéma pemaä nüxü chixuxü i nhama i naãneärü ngémaxüchiga, rū ¿nhuxäcü tá pejaxögüxü ega pemaä nüxü chixuxgu i dauxüguxü i naãneärü ngémaxüchiga? ¹³—Taguma texé dauxüguxü i naãnewa taxü. Notürü i chama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rū chaxicatama nixi i ngéma ne chaxüxü rū ngéma tá chaxüxü. ¹⁴⁻¹⁵—Pema nüxü pecuax ga nhuxäcü nuxcumaxüchima jema nachica ga ngextá taxúema íxapataxüwa, rū Muísé wüxi ga naigu nanaxünagü ga jema áxtape ga díerumünaxcax. Rü ngéxgumarüü tá ta i chama i Tupana Nane i duüxüxü chiixü, rū wüxi i naigu tá choxü naxünagügi i duüxügü na guxáma ja texé ja choxü jaxögüxe rū tuxü nangéxmaxüçax i maxü i taguma gúxü.

Tupana rū poraäcü nüxü nangechaü i nhama i naãnecüäx

¹⁶—Rü Tupana rū poraäcü nüxü nangechaü i nhama i naãnecüäx i duüxügü. Rü jemacax inanamu ga Nane ga nügümaä wüxicacü na guxáma ja texé ja nüxü jaxögüxe rū tama itarütauxexüçax rū tuxü nangéxmaxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹⁷—Jerü ga Tupana rū tama nhama ga naãnewa nanamu ga Nane na duüxügümaä naxueguäxüçax na napocuexü. Notürü núma nanamu na namaxëëäxüçax i duüxügü. ¹⁸—Rü jíxema Tupana Naneäxü jaxóxë, rü Tupana rū tama tûmamaä nanaxuegu na tapocuxü. Notürü jíxema tama nüxü

jaxóxē, rü marü tūmamaā nanaxuegu na tapocuxū, erü tama nüxū tajaxō ja jima Tupana Nane ja nügumaā wüxicacü. ¹⁹—Rü jíxema tama nüxū jaxögüxe, rü Tupana rü marü tūmamaā nanaxuegu na tapocuxū. Jerü jexguma nhama ga naānewa nanguxgu a Tupana Nane ja duūxügūraru ngóonexéeruū, rü tama nawe tarüxixchaū. Notürü jexera tūmaärü me nixī ga ēānexüwaama na tajexmagüxū, jerü chixexū taxügū. ²⁰—Guxāma ja jíxema chixexū ügüxe rü nachi taxaei i ngóonexū. Rü tama nüxna tangaicamagüchaū erü tama tanaxwaxe na nangóxū i ngēma chixexū i ítaxügüxū. ²¹—Notürü jíxema aixcuma Tupanaärü ore nüxū ixuxüäcümä meä maxéxē rü nüxna tangaicama i ngēma ngóonexū. Rü ngēmaäcü tanaxü na meä nangóxüçax na Tupanaärü ngúchaüäcümä na jiixū i guxüma i ngēma taxügüxū —nhanagürü.

**Juáū ga baiüxéeruū rü wenaxärü
nüxū nixu ga Ngechuchuchiga**

²²Rü jemawena rü tomaā Judéaanewa naxū ga Ngechuchu. Rü nhuxre ga ngunexū tomaā jéma najexma rü jéma duūxügüxū ítabaiüxéegü. ²³Rü Juáū ga baiüxéeruū rü Enóärü iānewa ga Charíarü ngaicamana rü ínanabaiüxēē ta ga duūxügü jerü jéma najexma ga taxü ga dexá. Rü jema jéma ínguguetanixū ga duūxügü, rü Juáū ínabajabaiüxéetanü. ²⁴Rü jemaäcü nangupetü naxüpa ga na pocupataügu jataxuchichixū ga Juáū. ²⁵Rü jexguma rü nhuxre ga norü ngúexügü ga Juáū, rü wüxi ga Judéumaā niporagatanücüü

nachiga ga nacümagü na nhuxäcü namexü na Tupanacax nügü jamexéegüxü ga duūxügü. ²⁶Rü Juáūmaā nüxū najarüxugüe, rü nhanagürügü: —Pa Ngúexéeruū, düçax guma jatü ga tomaā nüxū cuixucü rü cumaā jexmacü ga natü i Judáūräü tocutüwa, rü jima rü nhuxma rü duūxügüxü ínabaiüxēē, rü guxüma i duūxügü rü nave narüxi —nhanagürügü. ²⁷Rü Juáū nanangäxü rü nhanagürü nüxū: —Taxúema tacü tükü nangéxma ega Tupana tama tükna naxäxgu. ²⁸—Pematama rü marü choxü pexñüe ga jexguma nhachagu:

“Chama rü tama Cristu chixī. Notürü chama chixī i Tupana jima Cristupexegu choxü imuxü na nüxū chixuxüçax i nachiga”, nhachagu. ²⁹—Rü wüxi i ngígiwa rü jima jatü ja ingicü rü naxmaxärü jora nixī. Rü jima jatümüçü i naxütawa ngémaxxü rü nüxü inarüxiñü i norü ore. Rü nataäe i ngéxguma nüxū naxñügu i ngēma na jadexaxü. Rü ngéxgumarüü i chama rü aixcuma Cristumaā chataäexüchi i nhuxmax. ³⁰—Nüma rü tá nixinagüchigü na áexgacü jiixū, notürü i chama rü tá ícharüxiçigü.

Jima dauxüwa ne üxcü

³¹—Rü jima Cristu ja dauxüwa ne üxcü rü guxäétiwa nangéxma. Notürü i chama rü nhama i naānewa changéxma, rü nhama i naānecüäx chixī, rü ngēma nhama i naānewa ngémaxxüçigaxü chixu. Notürü i nüma ja Cristu ja dauxüwa ne üxcü, rü guxäétiwa nangéxma. ³²—Rü nüma rü tamaā nüxū nixuchiga ga jema nüxū nadauxü rü

nüxű naxínüxű. Notürü noxretama nüxű najaxögü i ngëma nüxű jaxuxű.

³³—Notürü ngëxguma texé nüxű jaxögu i norü ore, rü ngëmaäcü tanangoxẽe na aixcuma jiixű i ngëma Tupana nüxű ixuxű. ³⁴—Rü jima Tupana núma namucü, rü Tupanaärt orexű nixu. Erü Tupana rü nüxna nanamu i Naäe i Üünexű na guxûguma naxütawa nangëmaxüçax. ³⁵—Rü Tanatü ja Tupana rü Nanexű nangechau. Rü ngëmacax marü naxmëxwa nanangëmaxeē i guxüma i tacü i ngëxmaxü. ³⁶—Rü jíxema Tupana Naneäxű jaxóxẽ rü tükű nangëxma i maxü i taguma gúxű. Notürü jíxema tama nüxű jaxöchaixű ja Tupana Nane, rü tăüxitáma tükű nangëxma i ngëma maxü i taguma gúxű. Notürü tá tanajaxu i ngëma äüçümaxü i pocu i Tupana tá namaä tükű pocuxű —nhanagürü ga Juáū ga baiüxẽeru.

Ngechuchu rü

Chamáriaanecüäx ga ngecü

4 ¹Rü Parichéugü rü nüxű nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Juáūärü jexera nüxű na najexmaxü ga norü ngüexügü, rü norü jexera duüxügüxű na ínabaiüxẽexű. ²Notürü tama Ngechuchu nixi ga ínabaiüxẽecü ga duüxügü. Rü toma ga norü ngüexügü tixi ga tanaxüxű ga jema. ³Rü jexguma Ngechuchu nüxű ìnügu ga Parichéugü rü nachigagu na jadexagüxű, rü jema Judéaanewa ítachoxű na Gariréaanecax tawoeguxű. ⁴Notürü ga jema nama ga nagu tawoeguxű rü Chamáriaanewa nadapetü. ⁵Rü jemacax ga toma rü nawa tangugü ga wüxi ga

Chamáriaaneärü iäne ga Chicarugu äégane. Rü guma iäneärü ngaicamana najexma ga jema naäne ga nuxcumaxüçü ga Jacúaxű jexmaxü rü jixcama rü nane ga Juchena naxãxű. ⁶Rü jéma najexma ga wüxi ga puchu ga duüxügü dexácaxixaixmaügücü ga Jacúarü Puchugu äégacü. Rü poraäcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na jaxüxű. Rü jemacax guma puchuxütawa najarütoöchi. Rü touchiwa nanguxchaü ga jexguma. ⁷⁻⁸Rü toma ga norü ngüexügü rü guma iänewa taxi na torü önacax tajataxegüxüçax. Rü towena jéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecüäx ga guma puchuwa dexáwa ücü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngixű: —Iraxű i dexá choxna naxä! —nhanagürü. ⁹Notürü ga jema nge rü iibaixachiä jerü ga Judéugü rü Chamáriaanecüäxgümää nügüchi naxaie rü jemacax ga jema nge rü inangäxű rü ngügürügü nüxű:

—Nhuxäcü i cuma na Judéu cuiixű i dexácax choxna cuçaxű i chama na Chamáriaanecüäx chiixű? —ngügürügü. ¹⁰Rü Ngechuchu ngixű nangäxű, rü nhanagürü: —Ngëxguma chi nüxű cucuqxgu i ngëma mexü i Tupana cuxna äxchaixű, rü chi nüxű cucuqxgu na texé jiixű ja jima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxü nawa ngëxmaxü rü núma rü chi cuxna nanaxä i ngëma dexá —nhanagürü.

¹¹Rü jema ngecü inangäxű, rü ngügürügü nüxű: —Pa Corix, nhuxäcü tá i dexáta cujaxu? Erü daa puchu rü namátamaxüchi rü cuxű nataxuma na tacümaä cunajaxuxüçax i dexá. ¹²Rü ngextá tá i cunajaxuxű i ngëma dexá i

maxū nawa ngēxmaxū na choxna cunaxāxūçax? ¹²—Nuxcümaūcü ga törü oxi ga Jacú toxçax núma Chamáriaanewa nanatax ga daa puchu. Rü gumawa nixī ga naxaxexū ga nüma rü nanegü rü norü wocagü. ¿Rü nhuxäcü chixärü i cuma i norü jexera cuiñxū? —ngígürügü. ¹³Rü Ngechuchu ngíxū nangäxū, rü nhanagürü: —Rü guxáma ja texé ja daa puchuarü dexáwa axexe, rü wena táxarü tiławae. ¹⁴—Notürü texé ja jíxema chama tükna chaxäxū i dexáwa axexe, rü tagutáma wena tiława. Erü ngëma dexá i chama tükna chaxäxū rü wüxi ja puchu ja guxüguma ichuchucürüü tá nixī i tümawa, erü ngëma dexáwa nangëxma i maxū i taguma gúxū —nhanagürü. ¹⁵Rü ngíma ga jema nge rü inangäxū rü ngígürügü: —Pa Corix, ¡choxna naxã i ngëma dexá na taguma wena chitawaxūçax, rü taguma wena daa puchuwa dexáwa chaxüxüçax! —ngígürügü. ¹⁶Rü Ngechuchu nhanagürü ngíxū: —Íjadau ja cute, rü naxçax jaca, rü nuã pex! —nhanagürü. ¹⁷Rü jema ngecü rü inangäxū, rü ngígürügü nüxü: —Nataxuma ja chaute —ngígürügü. Rü Ngechuchu nhanagürü ngíxū: —Aixcuma nixī i ngëma nüxü cuixuxü na nataxuüma ja cute. ¹⁸—Jerü wüximeëxpüxchirex nixī ga cute, rü jima nhuxma cuxütawa ngëxmacü rü tama aixcuma cutexüchi nixī. Rü ngëmacçax aixcuma nixī i curü ore i chamaä nüxü cuixuxü —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma jemaxü naxñigu ga jema ngecü, rü ngígürügü: —Pa Corix, nüxü chicuaxächi rü cuma rü wüxi i Tupanaärü orearü uruu cuixi.

²⁰—Nuxcümaxügüxü ga torü oxigü ga Chamáriaanecüäxgü rü daa maxpüne ga Garachíüwa Tupanaxü nicuaxüügü.

Notürü i pema i Judéugü rü nhaperügügü:

“Rü Jeruchareüü nixī i nachica i mexü i ngextá Tupanaxü ticuaxüügü”, nhaperügügü. ²¹⁻²²Rü Ngechuchu ngíxū nangäxū rü nhanagürü: —Pema i Chamáriaanecüäxgü rü tama aixcuma nüxü pecuaxgü ja jima nüxü peicuaxüügücü. Notürü toma i Judéugü rü aixcuma nüxü tacuax ja jima nüxü ticuaxüügücü, erü Judéugügagu nixī i Tupana namaxëeëxü i guxüma i duüxügü. ¡Choxü jaxö, Pa Ngeciux! Rü aixcuma ínangu tá i ngunexü na tâüxüütama daa mäxpünewa rü exna Jeruchareüüwa tá nüxü na peicuaxüügüxü ja Tanatü ja Tupana.

²³—Erü jíxema aixcuma Tupanaxü icuaxüügüxe rü nüétama nixī i ngëxüüryüümare i nachicawa Tupanaxü ticuaxüügü. Erü nhuxma rü ngëma Naäe i Üünexü naxwaxexü nixī na guxüma i tümaäemaä rü tümaärü maxümaä aixcuma Tupanaxü ticuaxüügüxü. Rü ngëmaäcü nixī i nanaxwaxexü ja Tanatü na nüxü ticuaxüügüxü. ²⁴—Erü Tupana rü wüxi i Naäe nixī. Rü ngëmacçax jíxema texé ja nüxü icuaxüügüxe rü tanaxwaxe i guxüma i tümaäemaä rü tümaärü maxümaä na aixcuma nüxü ticuaxüügüxü, ngëma Naäe i Üünexü naxwaxexüäcüma —nhanagürü. ²⁵Rü jema ngecü inangäxū rü ngígürügü: —Chama nüxü chacuax rü tá nhama i naännewa nangu ja jima Cristu ja Tupana nüxü unetacü. Rü ngëguma jima núma üxgu rü tá tamaä nanangoxëe i guxüma i

Tupanachiga —ngīgürügü. ²⁶Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngīxū: —Chama na cumaā chidexaxū, rü jima chixī —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma ijadexajane rü ítangugü ga toma ga norü ngúexügü. Rü tabaixächiaäegü jerü ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecümaä ínidexa. Notürü taxíema ga toma rü togü taporaxéé ga nüxna na tacagüxü ga ḥacü ngímaä na nanaxwaxexü rü ḥacüchiga jiīxü ga ngímaä na ijadexaxū. ²⁸Rü jexguma ga jema ngecü rü jáema ngīxū itax ga ngírü tūxü. Rü īanewa ixū na duūxügümaä nüxü janaxuxüçax. ²⁹Rü ngīgürügü: —Ngīxā rü ítajadaugü i wüxi i jatü i chamaä nüxü ixuxü ga guxüma ga tacü ga chaxüxü! {Taux exna jima jiīxü ja Cristu? —ngīgürügü. ³⁰Rü inaxfächi ga jema īaneçüäx, rü Ngechuchu ijexmaxüwa naxī. ³¹Rü joxni ga toma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü tachixewegü na nachibüxüçax. ³²Notürü ga núma rü nhanagürü toxü: —Chama rü choxü nangëxma i chawemü i pema tama nüxü pecuáxü —nhanagürü. ³³Rü jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü togüna tacagüe, rü nhatarügügü: —Bexmana marü {texé nuã tanange i nawemü? —nhatarügügü. ³⁴Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —Ngëma òna i choxü poraxéexü nixī na chanaxüxü i norü ngúchaü ja jima nuã choxü mucü ja Chaunatü, rü na chajanguxéexü i norü puracü. ³⁵—Rü pema rü nhaperügügü: “Rü ágümüçü ja tawemacü nataxu na jabuxgüxü i trigu”, nhaperügügü. Notürü i chama rü nhacharügü pexü: “¡Düçax, rü meä penangugü i duūxügü! Erü marü ínamegü na

Tupanaxü najauxgüxüçax, ngëgxumarüü i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguxü na jabuxgüxü erü marü nidau”. ³⁶—Rü jíxema Tupanacax nadexe i duūxügü rü tá tanajaxu i tümaärü natanü. Rü guxüma i ngëma duūxügü i tüxü irüxñiüexü rü tá nanajauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmaäcü rü wüxigu tá tataäegü ja jíxema tükira ngëma duūxügümaä Tupanaärü orexü ixuge rü jíxema jíxcama ngëma duūxügüxü Tupanacax dexe. ³⁷—Rü aixcumá nixī i ngëma ore i nhaxü:

“Wüxie tixí ja namaä toexe i trigu rü totege tixí ja jíxema jabuxgüxe i norü o”, nhaxü. [Rü ngëgxumarüü rü wüxie tixí ja tükira duūxügümaä nüxü ixuge i Tupanaärü ore, rü totege tixí ja jíxcama ngëma duūxügüxü dexe Tupanacax.] ³⁸—Rü noxri rü togü nixī ga duūxügümaä nüxü ixuxü ga Tupanaärü ore, notürü ga duūxügü rü tama najaxögü ga jexguma. Rü jemawena rü pexü chamu na jema duūxügümaä nüxü peixuxüçax ga jema ore. Rü pema nixī ga jema duūxügüxü pedexü Tupanacax, jerü najaxögü ga jexguma namaä nüxü peixuxgu ga jema ore. Rü jemaäcü ga pema rü marü pejoxnië nawa ga togüarü puracü —nhanagürü. ³⁹Rü muxüma ga guma Chamáriaanewa jexmane ga īaneçüäx rü Ngechuchuaxü najaxögü, jerü nüxü najaxögü ga jema ore ga jema ngecü namaä nüxü ixuxü ga jexguma ngíxgu:

“Guxüma ga ḥacü ga ūpa chaxüxü rü chamaä nüxü nixu” ngíxgu. ⁴⁰Rü jemacax ga jema Chamáriaanecüäxgü rü jexguma Ngechuchuxütawa nangugüga rü nüxü nacqaxügü ga

jexma natanügu na naxáúxüçax. Rü taxre ga ngunexü jexma natanügu narükäüx ga Ngechuchu. ⁴¹Rü muxüma ga togüamachigü ga Chamáriaanecüäxgü rü Ngechuchuaxü najaxögü ga jexguma nüxü naxínuëgu ga jema norü ore ga nümatama nüxü jaxuxü. ⁴²Rü jexguma ga jema duüxügü rü nhanagürügü ngíxü ga jema ngecü: —Nhuxma waxy nixí i aixcuma nüxü tajaxögüxü erü tomatama nüxü taxínuë i ngëma norü ore i tomaä nüxü jaxuxü. Rü ngëmawa nüxü tacuqx na aixcuma jima jiixü ja Cristu ja nhama i naänecüäx i duüxügüarü maxëëruü. Rü tama ngëma cuma tomaä nüxü cuixuxüçaxicatama tajaxögü —nhanagürügü.

Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi ga äëxgacü nane

⁴³Rü taxre ga ngunexüguwena ga Ngechuchu rü tomaä inaxüächi ga Chamáriaanewa na Gariréaanewa naxüxüçax. ⁴⁴Rü nümatama ga Ngechuchu ga üpaacü rü nhanagürü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü, rü norü naännewatama i duüxügü rü tama meä nanajauxgü —nhanagürü. ⁴⁵Notürü jexguma Gariréaanewa tangugü, rü jema naänecüäx ga duüxügü rü meäma nanajauxgü. Jerü nümagü ga jema naänecüäxgü rü Jerucharéüwa naxí ta naxçax ga Üpetüchigaarü peta, rü jema nüxü nadaugü ga jema taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu ga jexguma. ⁴⁶Rü ga Ngechuchu rü tomaä nataegu naxçax ga guma ïane ga Caná ga Gariréaanewa jexmane. Rü guma ïanewa nixí ga

wüxü nanguxuchixëëäxü ga dexá. Rü ïane ga Caparnáüwa najexma ga wüxi ga tacü ga äëxgacü, rü nidaawe ga wüxi ga nane. ⁴⁷Rü jexguma guma äëxgacü nüxü cuáchigagu ga Ngechuchu rü Gariréaanewa na nanguxü ga Judéaanewa na ne naxüxü, rü naxütawa naxü. Rü nüxü najacaqxü na napatawa naxüxüçax, rü naxçax na janataanexëëäxüçax ga guma nane ga marü turaxüchicü. ⁴⁸Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Pema rü tama pejaxögü ega tama nüxü pedauxiragu i taxü i cuqxruügü i Tupanaärü poramaä üxü —nhanagürü. ⁴⁹Notürü ga guma äëxgacü rü nhanagürü nüxü: —Pa Corix, ipaxa chawé rüxü naxüpa na najuxü ja chaune! —nhanagürü. ⁵⁰Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Nataegu i cupatawa! Erü cune rü marü naxçax nitaane —nhanagürü. Rü guma jatü rü najaxö ga jema ore ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü. Rü napatacax nataegu. ⁵¹Rü jexguma napatawa nanguxchaägu ga guma äëxgacü, rü norü duüxügü napexegu najaji, rü nhanagürügü nüxü: —Cune rü marü naxçax nitaane —nhanagürügü. ⁵²Rü jexguma rü norü duüxügüna naca, rü nhanagürü nüxü: —Tacü rü ngoragu inaxügxü na naxçax jataanexü? —nhanagürü. Rü jema norü duüxügü nanangäxü rü nhanagürügü: —Íne tocuchiguwena nixí ga nüxü nangupetüxü ga na jaxaxünexü —nhanagürügü. ⁵³Rü guma bucü nanatü rü nüxna nacuqxächi ga jema ngoragu na jiixü ga Ngechuchu ga nhaxü nüxü:

“Cune rü marü naxcax nitaane”
 nhaxū. Rü nüma ga guma ãëxgacü rü
 guxüma ga napatacǖx rü
 Ngechuchuaxǖ najaxögü. ⁵⁴Rü jexguma
 Judéaanewa ne naxüxgu ga Ngechuchu,
 rü jema nixí ga norü taxre ga cuaxruǖ
 ga taxǖ ga Tupanaärǖ poramaä
 duüxügüxǖ nawéxǖ ga Gariréaanewa.

Ngechuchu rü nanamexë̄ ga wüxi
 ga jatǖ ga idaaawexǖ ga
 Betesawa jexmaxǖ

5 ¹Rü nhuxre ga ngunexǖ
 ngupetüguwena rü najexma ga
 wüxi ga peta ga Judéugü auregüxǖ na
 jemaäcü Tupanaxǖ jacuaxǖgüxǖcax.
 Rü jemacax ga Ngechuchu rü
 Jeruchareǖcax nataegu. ²Rü guma
 iñaneärǖ poxeguxǖ rü nüxǖ najexma ga
 wüxi ga iñäx ga Carneruarǖ
 Choxǖchicagü aëgaxǖ. Rü jema iñaxärǖ
 ngaicamana najexma ga wüxi ga puchu
 ga Judéugügawa Betesagu aëgaxǖ. Rü
 guma puchuanacüwa najexma ga
 wüximeëxpǖx ga choperǖchica ga
 aëxpataǖëtigüxǖ. ³Rü jema
 choperǖchicagü nacagü ga muxǖma ga
 duüxǖgü ga idaaaweeexǖ. Rü nümaxǖ rü
 nangexetǖ, rü togǖ rü nachixeparagü,
 rü togǖ rü nanawäiñächigü. Rü jema
 idaaaweeexǖ rü jéma nananguxë̄égü ga
 guma puchu ga na naxiñächichiǖxǖcax.
⁴Jerü nhuxguacü rü guma puchugu
 ínarüxiñǖ ga wüxi ga dauxǖcǖx ga
 Tupanaärǖ orearǖ ngeruǖ, rü
 najaxiñächichiǖxǖëxǖ. Rü guxema
 tuxira tǖgü jéma táexe nachiüwa ga
 guma puchu ga jexguma
 jaxiñächichiǖgü, rü tumacax nitaane
 woo ga ngëxürǖümare ga ɏaawe tuxǖ

jexmaxǖ. ⁵Rü jéma natanüwa najexma
 ga wüxi ga jatǖ ga marü 38 ga taunecǖ
 idaaawecü. ⁶Rü jexguma Ngechuchu
 nüxǖ daxgu ga guma jatǖ ga jexma na
 nacaxǖ, rü nüxǖ nacuáchiga ga marü
 mucüma ga taunecü na jadaawexǖ. Rü
 jemacax nüxna naca rü nhanagüri
 nüxǖ: —¿Cunaxwæxexǖ i cuxcax na
 jataanexǖ? —nhanagüri. ⁷Rü
 Ngechuchuxǖ nangäxǖ ga guma
 idaaawecü, rü nhanagüri: —Pa Corix,
 tataxuma ja texé ja choxǖ rüngüxë̄ëx
 na ngéma choxǖ tatáexǖcax i ngëxguma
 naxiñächichiǖga ja daa puchu. Rü
 guxǖguma i ngëxguma ngéma chaugü
 chatáechäugu, rü joxni i togǖ rü marü
 nüxrä nügü ngéma natáegü
 —nhanagüri. ⁸Rü Ngechuchu rü
 nhanagüri nüxǖ: —Inachi, rü najaxu i
 curǖ caruǖ, rü íixǖ! —nhanagüri. ⁹⁻¹⁰Rü
 jexgumatama naxcax nitaane ga guma
 jatǖ. Rü nanajaxu ga norǖ caruǖ, rü
 íinxǖ. Notürǖ ga jema ngunexǖ rü
 ngǖxchigaarǖ ngunexǖ nixí. Rü jemacax
 ga jémacǖxǖga Judéugüarǖ
 aëxgacǖgü rü nhanagüri nüxǖ ga
 guma jatǖ ga naxcax itaanecü: —Nhamá
 nixí i ngǖxchigaarǖ ngunexǖ. Rü
 ngémacax nachuxu nixí na cujangexǖ i
 curǖ caruǖ erǖ jemaäcü tamaä nüxǖ
 nixu ga Muísé —nhanagüri. ¹¹Notürǖ
 ga guma jatǖ rü jema Judéugüarǖ
 aëxgacǖgü nangäxǖ, rü nhanagüri:
 —Jima choxǖ rümxë̄ecü rü nhanagüri
 choxǖ:

“¡Najaxu i curǖ caruǖ rü íixǖ!”
 nhanagüri. ¹²Rü jexguma ga jema
 aëxgacǖgü rü nüxna nacagü, rü
 nhanagüri: —¿Texé ngéma
 nhatarǖgü cuxǖ:

“¡Najaxu i curü caruū rü fixū!”
nhatarügү cuxū? —nhanagürügү.
 13 Notürü ga guma jatü rü tama nüxü
nacuax ga texé naxcax na jataanexēexü,
jerü namuxüchi ga duūxügү ga jáma, rü
jexma najarütaxu ga Ngechuchu.
 14 Notürü jixcama ga Ngechuchu rü
tupauca ga taxünegu nüxü najangau ga
guma jatü, rü nhanagürü nüxü:
 —¡Dúcax i nhuxma marü cuxcax na
jataanexü, rü tāūxütáma wena chixexü
cuxü na tama cuiðawexücx namaä i
wüxi i ðaawe i ngëma marü cuvä
ngupetüxüärü jexera ixixü!
 —nhanagürü. 15 Rü íníxü ga guma jatü,
rü Judéugüarü äëxgacigümaä nüxü
najarüxu ga Ngechuchu na jiixü ga
guma namexēecü. 16 Rü jemacax nixi ga
jema äëxgacigü ga Ngechuchucax
nadaugüxü na jamägxüäxüçax, jerü
ngüxchigaarü ngunexügu napuracü.
 17 Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü
nüxü: —Chaunatü ja Tupana rü guxü i
ngunexügu napuracü rü mexü naxü. Rü
ngëmacax i chama rü ta naxrüü
chapuracü —nhanagürü. 18 Rü jemacax
ga jema Judéugüarü äëxgacigü rü
jexeraäci Ngechuchuxü nimägxüchaä.
Jerü tama naxrüü nanaxaure ga
ngüxchigaarü ngunexü rü nhuxmachi
nüxü nixu ga Nanatüxüchi na jiixü ga
Tupana, rü jemaäci nügü nixu ga
Nanatü ga Tupanamaä na nawüxiguxü.

Nüma ga Tupanatama nixi ga Nanena naxääxü ga pora

19 Rü jexguma ga Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü ga jema äëxgaciügi:
—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü chama
i Tupana Nane rü tama chorü poramaä

chanaxü i tacü rü puracü i mexü.
 Notürü ngëma nüxü chadauxü i
Chaunatü üxüxícatama nixi ichaxüxü.
 Rü guxüma i ngëma Chaunatü üxü, rü
chama ja Nane rü ta chanaxü.
 20 —Chaunatü ja Tupana rü choxü
nangechaä, rü ngëmacax choxü nüxü
nadauxëe i guxüma i tacü i núma
naxüxü. Rü ngëma nhuxma choxü nüxü
nadauxëeñüärü jexera tá choxü nüxü
nadauxëe i jixcura. Rü ngëxguma i
pema ega ngëmaxü pedaugügu, rü tá
pebaixächiäegü namaä. 21 —Rü
 Chaunatü rü ínanadagüxü i juexügü rü
wena nanamaxëe. Rü ngëxgumarüü ta
i chama i Nane rü tüxna chanaxä i maxü
ja jíxema chatümawaxéxe na tüxna
chanaxäxü. 22-23 —Rü tama Chaunatü
nixi ja duūxügüxü icagüci i norü
maxüchiga. Notürü choxü nixi i namuxü
na chanaxüxüçax i ngëma, na choxü
jacuaxüügxüçax i duūxügü, ngëma
 Chaunatüxü na jacuaxüügxüñü. Rü
jíxema tama choxü icuaxüxüñë, rü tama
nüxü ticuaxüü ta ja Chaunatü ja choxü
nuä mucü. 24 —Aixcuma pemaä nüxü
chixu rü jíxema texé ja choxü irüxüñüxé
i chorü ore, rü nüxü jaxöxé ja jima
Chaunatü ja núma choxü mucü, rü tüxü
nangëxma i maxü i taguma güxü. Rü
 Chaunatü rü tāūxütáma tûmamaä
nanaxuegu na tapocuxü erü marü nawa
ítanguxuchi na tajuxü, rü tüxü
nangëxma i maxü i taguma güxü.
 25 —Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü
marü nawa tá nangu i ngunexü rü
nhuxmatama nixi i chauga naxñüexü tá
i ngëma duūxügü i norü pecadugu juexü
rü ijärütauxexü. Rü texé ja chauga
ñüüexü rü tá tamaxë. 26 —Nüma ja

Chaunatü rü nüxǖ nangēxma i pora na namaxēxēäxǖcax i duüxǖgü. Rü ngēma pora rü choxna nanaxā ja Chaunatü na chama rü ta duüxǖgüxǖ chamaxēxēäxǖcax.²⁷—Rü Chaunatü ja Tupana choxǖ namu na duüxǖgüna chaçaxǖcax naxcax i norǖ maxǖchiga, erǖ chama nixī i Nane i duüxǖxǖ chiixǖ.²⁸—iTǟ i pebaixächiäegüxǖ namaä i nhaä ore i pemaä nüxǖ chixuxǖ! Erǖ tá ínangu i ngēma ngunexǖ i nagu guxǖma i duüxǖgü i juexǖ rǖ tá na nüxǖ naxinǖexǖ i chauga.²⁹—Rǖ naxmaǖgüwa tá ínachoxǖ. Rǖ ngēma meǟ maxexǖ, rǖ tá ínarüdagü na najauxgüäxǖcax i maxǖ i taguma gúxǖ. Notürǖ ngēma chixexǖ ügüxǖ, rǖ tá ínarüdagü na napocuexǖcax.

**Nawa nüxǖ icuáxǖ na Tupana jiixǖ
ga Ngechuchuna naxacǖ ga pora**

³⁰—Chama rǖ taxucürtüwa tacǖ chaxǖ chauechamatama ega tama choxǖ naxüxéägu ja Chaunatü. Rǖ Chaunatü chamaǟ nüxǖ ixuxǖäcüma nixī i nüxna chaçaxǖ i duüxǖgü i norǖ maxǖchiga. Rǖ ngēguma nüxna chacaxgu rǖ aixcuma meǟma chanangugü i duüxǖgü. Erǖ tama choxrütama ngúchaǖ nixī i ngēma chaxüxǖ, notürǖ Chaunatü ja nuǟ choxǖ mucüarǖ ngúchaǖ nixī i ngēma chaxüxǖ.³¹—Rǖ ngēguma chi chauchigaxǖtama chixuxgu rǖ taxuwama name i ngēma.³²—Notürǖ nangēxma i to i chauchigaxǖ ixuxǖ. Rǖ nüxǖ chacuqx rǖ aixcuma nixī i norǖ ore i pemaǟ nüxǖ jaxuxǖ.³³Pema rǖ Juáū ja baiǖxéëruǖxǖtawa penamugü ga perǖ duüxǖgü na nüxǖ pecuáxǖcax ga ore ga aixcuma ixixǖ ga chauchiga. Rǖ

jema ore ga Juáū pexǖ namaǟ ngäxǖxǖ rǖ aixcuma nixī.³⁴—Notürǖ i chama rǖ tama chanaxwaxe i tacǖ rǖ jatǖ chauétüwa nachogü, erǖ chama tátama chaugüna chadau. Notürǖ pemaǟ nüxǖ chixu i ngēma Juáūärǖ ore na choxǖ pejaxögüxǖcax rǖ na penajauxgüxǖcax i maxǖ i taguma gúxǖ.³⁵—Juáū rǖ wüxi ga omǖ ga ijauraciǖxǖ rǖ pexǖ báxixǖrǖ nixī ga pexcax. Rǖ pema rǖ paxaächi namaǟ petaäegü.³⁶—Notürǖ nangēxma i tacǖ i Juáūärǖ orearǖ jexera chauétüwa íchogüxǖ. Rǖ ngēma nixī ga jema taxǖgü ga cuaxruǖgü ga Chaunatü choxǖ muxǖ na norǖ poramaǟ chanaxǖxǖcax. Rǖ jemawa pexǖ nüxǖ chadauxéǟ na aixcuma Chaunatü ja Tupana jiixǖ ga núima choxǖ mucü.

³⁷—Rǖ ngēgumarǖ ta ja Chaunatü ga guma núima choxǖ mucü, rǖ marǖ chauétüwa ínachogü, woo taguma nüxǖ pexñinǖe ga naga rǖ taguma nüxǖ pedau.

³⁸—Rǖ ngēma Chaunatüärǖ ore rǖ ta tama peǟewa nixicu, erǖ tama choxǖ pejaxögü woo Chaunatü núima choxǖ na muxǖ.³⁹⁻⁴⁰—Pema meǟma nawa pengué i Tupanaärǖ ore i ümatüxǖ, erǖ nagu perǖxñinǖe rǖ ngēmawa tá nüxǖ ipejangau i perǖ maxǖ i taguma gúxǖ. Notürǖ woo ngēmatama Tupanaärǖ ore i ümatüxǖwa rǖ chauchiga meǟ na jadexaxǖ, notürǖ i pema rǖ tama choxǖ pejaxögüchaǖ na ngēmaǟcǖ penajauxgüxǖcax i ngēma maxǖ.

⁴¹⁻⁴²—Rǖ chama rǖ tama chanaxwaxe na choxǖ peicuqxǖǖgüxǖ erǖ meǟma pexǖ chacuqx, rǖ nüxǖ chacuax na tama aixcuma Tupanaxǖ pengechaǖgüxǖ.

⁴³—Chaunatü ja Tupana nixī ga núima choxǖ mucü, notürǖ i pema rǖ tama

choxū pejauxgüchaū. Notürü ngēxguma chi tomare i jatü nagagutama núma ūxgu, rü ngēma chi nixī i taāēācūma pejauxgüxū.⁴⁴ —¿Rü nhuxācū chi choxū pejaxōgū ega penaxwaxegu na pemücögütama pemaā taāēxū rü tama naxcax pedaugügu na Tupanaxūchi pemaā taāēxū?⁴⁵ —Táu i nagu perüximüexū na chama tá jiixū na pexū chixugüxū i Chaunatüxüta! Eru Muīsé ga guma perü maxūcax nüxū pejaxōgucü tátama nixī ja jima pexū ixugüci i Chaunatüxüta. ⁴⁶ —Rü ngēxguma chi pejaxōgugu i ngēma ore ga Muīsé ümatüxū, rü choxū rü chi ta pejaxōgū. Jerü ga Muīsé rü chauchigagu nixī ga naxümatüxū ga norü poperawa.⁴⁷ —Notürü ngēxguma tama pejaxōgugu i ngēma Muīsé ümatüxū i ore, ¿rü nhuxācū tá pejaxōgū i ngēma chama pemaā nüxū chixuxū? —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü nanachibüexēē ga

5000 ga jatügū

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü naxtaxa ga Gariréagu ãéganearütocutüwa tomaā naxū. Rü norü toéga ga guma naxtaxa rü Tibéria nixī. ²Rü muxūma ga duūxügū rü nawe narüxi. Jerü ūpaacü rü marü nüxū nadaugü ga nhuxācü Ngechuchu na naxüxū ga taxū ga mexügū ga Tupanaärü poramaā üxū ga jexguma duūxügū ga idaaweegüxūcax jataanexēegüägu. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga mäxpünewa tomaā ínaxüächi. Rü wüxigu tomaā jéma narüto. ⁴Rü marü ningaica ga

jema Judéugüarü peta ga Üpetüchiga. ⁵Rü jexguma Ngechuchu nüxū dawenügu rü nüxū nadau ga muxūma ga duūxügū ga nawe rüxiñü. Rü jemacax Piripina naca, rü nhanagürü: —¿Rü ngextá tá naxcax tataxe i nawemü i nhaā duūxügū na nachibüexēēxūcax? —nhanagürü. ⁶Rü nümatama ga Ngechuchu rü marü nüxū nacuax ga tacü tá na naxüxū. Notürü jema nhanagürü Piripixü, jerü nüxū nacuáxchaū ga tacümaā tá na nangäxüäxü. ⁷Rü jexguma Ngechuchuxü nangäxü ga Piripi, rü nhanagürü: —Woo chi naxcax itaxegügu i 200 i díeru naguxü i pöü, rü tau chima nüxū ningü ega woo wüxicigua íraxü ixachigügi —nhanagürü. ⁸⁻⁹Rü jexguma ga Ádré ga Ngechuchuarü ngúexü ga Pedru ga Chimáu naeneē, rü nhanagürü: —Nuā nangēxma i wüxi i buxü rü nüxū nangēxma i 5 i pöü i chewadanaxcax rü taxre ta i choxni. —Notürü tacüwa name i ngēma naxcax i nhaā muxüchixü i duūxügū? —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —¡Ecü, namaā nüxū peixu i duūxügū na ínatogüxūcax! —nhanagürü. Rü jema nachicawa rü nametxeane ga guma maxē. Rü gumatexewa narütotügi ga duūxügū. Rü maneca 5000 wa nangu ga jexguma jatügüxicä ixugügi. ¹¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanade ga jema pöügi, rü Tupanana moxē naxä. Rü jemawena rü toxü najanu na jema duūxügū ga jéma rütotüxüxü tajanuxücax. Rü jexgumarüü ta ga choxni rü nüxū toxü najanuxëe, nhuxmata meáma nachibüe ga guxüma ga jema duūxügū. ¹²Rü jexguma marü

meā nachibüegu ga guxūma, rü Ngechuchu toxū namu rü nhanagürü toxū: —Penade i ngēma naxchipexegü i íjaxígüxū na tama inaxaijaxúxúcax! —nhanagürü. ¹³Rü tanade ga jema naxchipexegü ga jema 5 ga pōñwa íjaxíxū, rü 12 ga pexchi namaā tanaxüäcugü. ¹⁴Rü jexguma jema duűxügü nüxū daugüga jema mexü ga taxū ga Tupanaärü poramaā naxüxū ga Ngechuchu, rü nhanagürügü: —Aixcumaxűchi daa nixī ja Tupanaärü orearü uruū ga guma ínanguxéecü —nhanagürügü. ¹⁵Notürü ga Ngechuchu rü nüxū nicuqxächi ga duűxügü rü na norü äëgxacixü jangucuchixéegüchaňaxū. Rü jemacax nüxna nixügachi rü jéamaxüra naxū nawa ga guma mäxpúne na nüxícatama najexmaxűcax.

**Dexáétugu nixū ga Ngechuchu
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)**

¹⁶Rü jexguma marü nachütagu, rü toma ga Ngechuchuarü ngúexügü rü wenaxärü naxtaacutüwa taxī. ¹⁷Rü poraäcü naxéäne. Rü tama ínangu ga Ngechuchu. Rü jemacax wüxi ga ngue ga taxünegu tichoő, rü itaxiächi ga na tocutüwa taxixū ga Caparnáuärü īanewa na tangugüxűcax. ¹⁸Rü jexguma tixăüjane rü inaxígü ga na poraäcü jabuaxū. Rü jemagagu rü poraäcü najuäpe. ¹⁹Rü jexguma marü 5 ga quirúmetru tixăügu, rü Ngechuchuxū tadaugü ga na dexáchüétugu jaxoxü. Rü toma ga norü ngúexügü rü poraäcü tamuü. ²⁰Notürü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxū: —Chama chixī. ¹⁹Rü tāú i pemuuëxū! —nhanagürü. ²¹Rü

jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü taäeäcüma tanajauxgüchaū ga toteüwa. Rü jexgumatama ítangugü ga jema ítaxixüwa.

**Ngechuchucax nadaugü
ga duűxügü**

²²Rü moxüäcü ga jema duűxügü ga naxtaxaarü tocutügu rüchoxū, rü nüxū nicuqxächitanü ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü ga marü nagu na taxixū ga guma ngue ga taxüne ga nügümäa wüxicane. Rü nüxū nacuqxüga ta ga Ngechuchu rü tama towe na naxüxū. ²³Rü jexguma jemagu ínaxmünüjane, rü joxocüne ínangugü ga náigü ga ngue ga itaxüne ga Tibériaarü īanewa ne íxüne. Rü norü ngaicamana nangugü ga jema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibüexéexüwa ga jema muxüma ga duűxügü ga jexguma moxë inaxäxgu naxcax ga jema pōñ. ²⁴Rü jexguma jema duűxügü nüxū daugüga guma nguewa na Ngechuchu rü toma ga na tatauxexüma rü jexma guma nguegüga nichoő na Ngechuchucax jadaugüxü Caparnáuärü īanegu.

**Ngechuchu nixī i pōñ i maxexéeruū
naxcax i guxūma i nüxū jaxögüxü**

²⁵Rü jexguma guma naxtaxaarü tocutüwa nangugüga jema duűxügü, rü Ngechuchuxū jexma najangaugü. Rü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —Pa Ngúexéeruū, ḷnhuxgu nixī i nuā cunguxü? —nhanagürügü. ²⁶Rü Ngechuchu nanangäxū, rü nhanagürü nüxū: —Aixcuma pemaā nüxū chixu rü chauxcax pedaugü jerü meāma pechibüe nawga jema óna ga pexna

chaxāxū. Rü tama jema na marü meā choxū pejaxōgūxūcax nixī i chauxcax pedaugūxū. Erü tama nüxū pecuqx i tacüchiga na jiixū ga jema taxū ga mexügū ga Tupanaärü poramaä chaxūxū.²⁷—Täū i naxcax pepuracüexū i ñona i paxama gúxū! Rü narümemaë nixī i naxcax pepuracüe i maxū i aixcuma ixixū i taguma gúxū. Rü ngëma nixī i maxū i chama i Tupana Nane ja duüxūxū chixicü tá pexna chaxāxū, erü Chaunatü ja Tupana rü marü nanangoxēë na aixcuma Nane chiixū —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma ga nümagü rü nüxna nacagü, rü nhanagürü: —¿Tacü tá taxüe na tajanguxexücxax i ngëma Tupana toxū naxwaxexü? —nhanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü nüxū: —Rü Tupana rü núma choxū namu. Rü ngëma núma pexü nanaxwaxexū nixī na choxū pejaxōgūxū —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma ga nümagü rü nüxna nacagü, rü nhanagürü nüxū: —¿Tacü rü cuaxruüxū tá toxū cedulaexē na cuxū tajaxögüxūcax na aixcuma Cristu cuiixū? ¿Rü tacü i to i mexū tá toxçax cuxüxū i nhuxmax? ³¹Jerü nuxcümaxügüxū ga törü oxigü, rü nanangoxgü ga jema pöö ga Tupana nüxna ãxü ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxapataxüwa. Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Tupana rü dauxüçüqax ga pöömaä nanachibüexëe ga duüxügü”, nhanagürü i ngëma orewa. ³²Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü nüxū: —Aixcuma pemaä nüxū chixu rü tama nixī ga Muísé jiixū ga nüxna naxäxū ga jema pöö ga dauxüçüqax,

notürü Chaunatü ga Tupana nixī ga nüxna naxäcü. Rü núma nixī i nhuxma i pexna naxäâxū i pöö i aixcuma ixixū i dauxüwa ne ûxū. ³³—Erü ngëma pöö i Tupana ixäxū, rü dauxüguxü i nañewa ne naxū rü nanamaxexëe i nhama i nañaneçüqax i duüxügü —nhanagürü.

³⁴Rü naxcax ínacagü, rü nhanagürügü nüxū: —Pa Corix, ¡guxüguma toxna naxäêcha i ngëma pöö! —nhanagürügü.

³⁵Rü Ngechuchu nhanagürü nüxū: —Chama nixī i ngëma pöö i maxëêeruü chiixū. Rü jíxema texé ja chauxütawa ûxë rü tagutáma tataija. Rü texé ja choxū jaxôxë rü tagutáma tiçawa. ³⁶—Notürü marü pemaä nüxū chixu rü woo na choxū pedaugüxū rü tama choxū pejaxögü i pemax. ³⁷Rü guxäma ja jíxema duüxegü ja Chaunatü choxna tükü mugüxe rü chorü duüxügü tixigü. Rü texé ja choxū jaxögüxe rü tâuxütáma tükü chaxoox. ³⁸—Jerü tama choxrütama ngúchaü na chaxüxüçax nixī ga dauxüguxü ga nañewa ne chaxüxü. Notürü núma chaxü na chanaxüxüçax i norü ngúchaü ja Chaunatü ga núma choxū mucü. ³⁹—Rü ngëma norü ngúchaü ja Chaunatü ja Tupana ga núma choxū mucü nixī i na taxúexüma na ichajarütauxexü ja jíxema choxna tükü namugüxe. Erü núma ja Chaunatü nanaxwaxe i tükü na chamaxëexü i nañeärü guxgu.

⁴⁰—Chama nixī i Tupana Nane chiixū. Rü ngëma norü ngúchaü ja Chaunatü ja Tupana ga núma choxū mucü nixī na tükü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü ja guxäma ja texé ja choxū daugüxe rü choxū jaxögüxe. Erü chama tá nixī i tükü ícharüdagüxexü i nañeärü guxgu

—nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma jema orexū naxñüegu ga jema Judéugü, rü inanaxügue ga Ngechuchuchiga na jadexagüxü. Jerü nhanagürü ga Ngechuchu: —Chama nixí i pōõ i dauxüguxü i nañnewa ne chaxüxü —nhanagürü. ⁴²Rü nhanagürögü: —¿Taux exna nhaã jiixü i Ngechuchu i Juche nane? Rü jixema rü tüxü tacuqx ja nanatü rü naë. ¿Rü nhuxäcü i núma i “Dauxüwa ne naxüxü”, nhaxü? —nhanagürögü. ⁴³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Nüxü perüxoe na choxü na peixuechaxü! ⁴⁴—Taxúema chauxütawa tangu ega tama choxna tüxü namuxgu ja chaunatü ga guma núma choxü mucü. Rü texé ja chauxütawa ngugüxe rü chama rü tá wena tüxü chamaxéëe i naâneärü guxgu. ⁴⁵—Nuxcümäugüxü ga Tupanaärü orearü uruügürü poperawa naxümatü i ore i nhaxü:

“Tupana tá guxäxü nangúexéë”, nhaxü. Rü ngëmacax guxäma ja texé ja Chaunatüxü ñinüxë rü naxütawa ngúxe, rü chauxütawa taxí. ⁴⁶—Taguma texé Chaunatü ja Tupanaxü tadau. Rü chaxicatama nixí i nüxü chadauxü erü naxütawa ne chaxü. ⁴⁷—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü texé ja choxü jaxóxë rü tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ⁴⁸—Chama nixí i pōõ i maxéëerüü chiixü. ⁴⁹—Rü perü oxigü ga nuxcümäugüxü rü nanangögx ga jema pōõ ga Tupana nüxna ãxü ga jema nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa. Notürü woo nanangögxü ga jema pōõ rü najueamatama. ⁵⁰—Notürü nhaã pōõ i pemaä nüxü chixuxü i dauxüwa ne üxü rü

chamatama chixí. Rü guxäma ja texé ja choxü jaxúxe nhama pōõ tangöxürtüü rü tá tamaxëcha. ⁵¹—Chamatama nixí i pōõ i maxéëerüü i dauxüwa ne chaxüxü. Rü texé ja nhama chamaä taxawemüxürtüü choxü jaxóxë rü guxügutáma tamaxëcha. Erü ngëma pōõ i chama tüxna chaxäxü rü chaxunetama nixí. Rü ichanaxä i chaxune na namaxëxüçax i nhama i naâncuçüäx i duüxügü —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁵²Rü jexguma ga jema Judéugü rü poragaäcü nügünatama nacagüe, rü nhanagürögü: —¿Nhuxäcü tá i nhaã jatü i naxüne tátama tüxü nangöxéëxü? —nhanagürögü. ⁵³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Rü chama i Tupana nane na duüxüxü chiixü rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëguma pema rü tama chaxunemaä pexawemügü rü tama nawa pexaxegüe ja chaugü, rü täüxüntáma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ⁵⁴—Texé ja chaxunemaä ãwemüxë rü chaugüwa axexe rü tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. Rü chama rü tá tüxü chamaxéë ega naâneärü guxgu. ⁵⁵—Erü chaxune rü ñanaxüchi nixí rü chaugü rü axeüxüchi nixí. ⁵⁶—Texé ja chaxunemaä ãwemüxë rü chaugüwa axexe rü chawa tajaxüx rü chama i tûmawa. ⁵⁷—Chaunatü ga núma choxü mucü rü namaxü. Rü núma choxna nanaxä i maxü. Rü ngëgumarüü ta i chama rü tá tüxna chanaxä i maxü ja jíxema choxü jaxúxe rü choxü jaxóxë. ⁵⁸—Marü pemaä nüxü chixu na chama rü pōõ i dauxüwa ne üxü chiixü. Notürü chama rü tama jema pōõ ga nuxcümäugüxü ga perü oxigü ngögxüxü ga pōõrüü chixí. Jerü woo ga

jema pōõ na nangōgxüxü ga perü oxigü rü najueamatama. Notürü texé ja choxü jaxúxe, nhama pōõ tangōxürü, rü choxü jaxóxē rü guxügutáma tamaxü —nhanagürü. ⁵⁹Rü Ngechuchu rü duüxügümäa nüxü nixu ga jema ore ga jexguma nangúexëeägu ga Judéugüarü ngutaquqxepataüwa ga īane ga Caparnáüwa.

Ngechuchuarü orewa nangëxma i maxü i taguma gúxü

⁶⁰Rü jexguma nüxü naxñüüegu ga jema nguxëetae, rü muxüma ga jema duüxügü ga nawe rüxixü rü nhanagürügü: —Rü ngëma tamaä nüxü jaxuxü, rü naguxchaxüchi na nüxü icuáxü na nhuxü nhaxü. ⁶¹¿Nhuxäcü texé tixü natauxcha na naga taxñüü? —nhanagürügü. ⁶²Notürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuqxama ga jemaäcü nügümaä na íjademagüxü naxcax ga jema nguxëetae, rü jemacax nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Exna peäewa nangux i ngëma ore? ⁶³Rü ngëxguma peäewa nanguxgu i ngëma ore i pemaä nüxü chixuxü, rü ⁶⁴¿tacügu chi perüxñüüexü ega choxü pedaxgu na wenaxärü dauxü na chaxixü, ga noxri ne chaxüxüwa na chaxüxü i chama i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü? ⁶⁵Tupanaäe i Üünexü nixi inaxäxü i maxü i taguma gúxü. Rü tama pexene nixi i pexü maxëxëexü. Rü ngëma ore i pemaä nüxü chixuxü rü peäecax nixi, rü nawe nangëxma i maxü i taguma gúxü. ⁶⁶Notürü tangëxma i petanüwa ja nhuxre ja tama jaxögüxe —nhanagürü. Rü jema nhanagürü ga Ngechuchu jerü noxriarü ügügumama marü nüxü

nacuqx ga texé tá nüxü na jaxögüxü, rü texé tá cúaü ínaxuaxüxü. ⁶⁷Rü nhanagürü ta: —Rü ngëmacax marü pemaä nüxü chixu rü taxuacüma texé chauxütawa tangu ega tama Chaunatü chauxütawa tüxü gaxgu —nhanagürü. ⁶⁸Rü jexguma inanaxügue ga nüxna na jaxígüxü ga muxüma ga jema duüxügü ga noxri nawe rüxichiréxü. Rü marü tama nawe ínaxiixü. ⁶⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü norü 12 ga ngúexügüna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Exna pema rü ta choxna peixigachitanüchaü? —nhanagürü. ⁷⁰Notürü Chimáü ga Pedru rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Pa Corix, ¿Texéxütawa chi taxixü ega cuxna tixigachitanügi? Erü cuma rü cuxü nangëxma i ore i nawe nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. ⁷¹Toma rü marü cuxü tajaxögü, rü nüxü tacuqx na cuma cuiixü ja Cristu ja Üünecü ja Tupana Nane —nhanagürü. ⁷²Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü nhanagürü: —¿Taux exna chama jiixü ga pexü chidexechixü ga pema ga 12? Notürü nangëxma i wüxi i petanüwa i Chatanáäru duüxü ixixü —nhanagürü. ⁷³Rü Juda ga Icarioti ga Chimáü nanechiga nixi ga jadexaxü ga Ngechuchu. Jerü Juda tá nixi ga cúaü ínaxuaxüxü rü woo ga nüma rü wüxi ga totanüxüchirex na jiixü.

Ngechuchueneëgü rü tama nüxü najaxögü

7 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa jexmagüne ga iänegügu nixüägüchigü. Rü tama Judéaanewa najexmachaü jerü jémacüäx ga Judéugüarü aëxgacügu rü

naxcax nadaugü ga na
jamaxguchaūāxūçax. ²Notürü marü
ningaica ga jema Judéugüarü peta ga
nagu norü düxenügü jaxügüxü na
jemawa nüxna nacuqxächiexüçax ga
nhuxäcü nuxciümäxügüxü ga norü oxigü
na naxügüxü ga norü düxenügü ga
naixätünaxcax ga jexguma Muísewe
naxixgu ga ngextá taxúema
íxäpataxüwa. Rü jemacax nixi ga
Düxenügüarü Petagu naxäégaxü. ³Rü
naeneegü ga Ngechuchu rü
nhanagürügü nüxü: —Tama name i
nuxä Gariréaarü naänegu curüxäüx. Rü
name nixi i petacax Judéawa cuxü, na
ngëma duüxügü i cuwe rüxixü i ngëma
ngëxmagüxü nüxü daugüxüçax i ngëma
cuqxruügü i mexügü i Tupanaärü
poramaä cuxüxü. ⁴—Erü ngëxguma chi
wüxi ja jatü rü duüxügüxü nügü
nacuqxäächaügu rü tama cüäcü nanaxü
i tacü i naxüxü. Rü nhuxma na
cunaxüxü i muxüma i mexügü i
Tupanaärü poramaä cuxüxü, rü name
nixi i guxü i duüxügüpexewa cunaxü
—nhanagürügü. ⁵Rü jema nhanagürügü
ga naeneegü jerü woo ga nümagü rü ta
tama nüxü najaxögü. ⁶Rü jexguma ga
Ngechuchu rü nanangäxü, rü nhanagürü
nüxü: —Taüta nawa nangu i ngunexü
na petawa chaxüxü. Notürü pexcax rü
ngëxüriüxüümare i ngunexü nixi i mexü
na petawa nagu peñixü. ⁷—Ngëma
duüxügü i nhama i naänecüäx rü tama
pechi naxaie. Notürü chauchi naxaie erü
chanangoxëe i ngëma naxügüxü rü na
nachixexü. ⁸—Name nixi i petawa pexi i
pemax. Chama rü taüta ngëma chaxü
erü taüta nawa nangu i ngunexü i nagu
ngëma chaxüxü —nhanagürü ga

Ngechuchu. ⁹Rü jexguma jema
nhaxguwena, rü Gariréaanegu
narüxäüx.

Ngechuchu rü Düxenügüarü Petawa naxü

¹⁰Notürü nawena ga naeneegü ga
petawa na naxixü, rü Ngechuchu rü ta
jéma naxü. Notürü cüäcü jáma naxü, rü
tama poraäcü duüxügüxü nügü
nadauxëe. ¹¹Rü jema Judéugüarü
äëxgacügü rü naxcax nadaugü ga jema
petawa, rü nhanagürügü: —Ngëxtá
nangëxma i ngëma jatü?
—nhanagürügü. ¹²Rü nügütanüwa ga
jema duüxügü ga jáma jexmagüxü, rü
poraäcü Ngechuchuchiga ínidexagü. Rü
nhuxre ga jema duüxügü rü
nhanagürügü: —Jima rü wüxi ja jatü ja
mecü nixi —nhanagürügü. Notürü ga
togü rü nhanagürügü: —Ngëma jatü rü
tama name erü duüxügüxü nawomüxëe
—nhanagürügü. ¹³Notürü taxuüma ga
duüxügü rü mea togüpxewa
Ngechuchuxü nicuqxüügüchäü, jerü
jema Judéugüarü äëxgacügüxü namuüe.
¹⁴Rü jexguma marü jema petaarü
ngäxüwa nanguxgu, rü nixüci ga
Ngechuchu nawa ga tupauca ga taxüne.
Rü inanaxügü ga na nanguxëetaexü.
¹⁵Rü jema Judéugüarü äëxgacügü, rü
nabaixächiäegü namaä ga jema ore ga
Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü
nhanagürügü: —Nhuxäcü i ngëmaäcü
poraäcü nüxü nacuáxü, rü taguma texé
nanguxëe? —nhanagürügü. ¹⁶Rü
Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü
nüxü: —Nhaä chorü nguxëetae rü tama
choxrü nixi, erü Chaunatü ja núma
choxü mucüarü nixi. ¹⁷—Ngëxguma

texé naxüxchaūgu i Tupanaārū ngúchaū rü jíxema tá nüxū tacuax ngoxi aixcuma Tupanaxūtawa chanajaxu i ngēma chorū nguxēetae rü əxna chaugüxūtawatama chajaxuxū jixī i ngēma.¹⁸—Jíxema texé ja mexū i tūmachigaxūtama ixuxé rü ngēmaācū tanaxū erü tanaxwaxe i duüxügū na tüxū icuaxügüxū. Notürü texé nüxū tixu i ore i mexū nachiga i ngēma tüxū muxū, rü aixcuma nixī i tūmaārū ore. Rü tama dora nixī i ngēma nüxū tixuxū.¹⁹—¿Tama əxna aixcuma jiixū ga Muīsé pexna naxäxū ga Tupanaārū mugü? Notürü taxúema i pema naga pexñüe i ngēma mugü. ¿Rü nhuxma rü tüxcüū nixī i choxū peimaxgüchaūxū?
—nhanagürü. ²⁰Rü jema duüxügū nanangäxügū, rü nhanagürügū: —Cuma rü əgoxo cuwa nangēxmamare. ¿Exna texé cuxū timaxgüchaū?
—nhanagürügū. ²¹Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū:
—Chama rü ngūxchigaarü ngunexügu chanamexē ga wüxi ga jatü. Rü guxāma i pema rü penuäegü naxcax ga jema wüxitama ga mexū ga ngūxchigaarü ngunexügu chaxüxū.²²—Notürü pema rü ta ngūxchigaarü ngunexügu pepuracüe na nagu pexixüçax ga Muīséarū mugü. Rü Muīsé pemaā nüxū nixu na tüxū ipewiechäxmüpexechiraūxū ja guxāma ja jatüxe ja buxe. Notürü tama Muīsé nixī ga inaxügütü ga jema, jerü nuxümäxügüxū ga perü oxigüwa nixī ga ne naxüxū. Rü nhuxma i pema rü jema mugagu rü tüxū ipewiechäxmüpexechiraū ja guxāma ja buxe ja jatüxe woo ngūxchigaarü

ngunexü jixīgu.²³—Rü ngēmaācū i pema rü ngūxchigaarü ngunexügu buxexü ipewiechäxmüpexechiraū erü naga pexñüechaū i Muīséarū mugü. ¿Rü nhuxma rü tüxcüū jiixū i chamaā penuëxū naxcax na ngūxchigaarü ngunexügu chanamexēxū ga wüxi ga jatü ga idaawecü?²⁴—Rü ngēmacax tama name i ngürümare penangugü i ngēma chaxüxū. Rü penaxwaxe i meā nagu perüxñüeçira, na aixcuma meā penangugüxüçax —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Tupana Nane nixī

²⁵Rü nhuxre ga jema duüxügū ga Jeruchareügu ächiügüxū rü nüguna nacagüe, rü nhanagürügū: —¿Taux əxna daa jiixū ja jima jatü ja äëxgacügü naxcax daugütü na jamäxgüchaūxäxüçax?²⁶—¡Düçax! Gua nixī rü jéa guxū i duüxügüpexewa nidexa rü taxúema nhuxū nhatarügū nüxū. ¿Taux əxna i törü äëxgacügü i marü nüxū jaxögüäxū na aixcuma Cristu na jiixū i nümax?²⁷—Notürü i jíxema rü nüxū tacuaxgü na ngextá ne naxüxū i nümax. Notürü ngëxguma aixcuma Cristu núma üxgu rü taxületáma nüxū tacuax na ngextá na ne naxüxū —nhanagürügū.²⁸Rü nüma ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanangüexē ga duüxügū. Rü jexguma nüxū naxñügü ga jema ore ga Judéugü nüxū ixugüexü ga nachiga, rü tagaäcü nhanagürü: —Pema rü marü choxü pecuax rü nüxū pecuax na ngextá na ne chaxüxū. Notürü tama chaugagu nixī i núma chaxüxū. Chama núma chaxü jerü núma choxü namu ga Tupana ja

naxwaxecü na nüxǖ jaxōgütǖ notürü i pema rü tama nüxǖ pecuax ja jima.
29—Chama rü nüxǖ chacuqx jerü naxütawa ne chaxǖ, rü núma nixī i núma choxǖ namuxǖ —nhanagürü.
30Rü jexguma ga jema äexgacigǖ rü Ngechuchuxǖ nijauxgüchaǖ. Notürü taxuüma najajauxgǖ, jerü taüta nawa nangu ga ngunexǖ ga na jajauxgüäxǖ rü na jamägxüäxǖcax. **31**Notürü muxüma ga duüxǖgǖ rü nüxǖ najaxögü. Rü nhanagürügi: —¿Ngëxguma ínanguxgu ja Cristu rü tacǖ rü cuqxruǖ i taxǖ tá naxǖ ja daa jatǖ tama üxǖ i nhuxmax? —nhanagürügi.

Parichéugü rü Ngechuchuxǖ nijauxgüchaǖ

32Rü jema Parichéugü rü duüxǖgütǖ naxinüē ga jemaäcü Ngechuchuchiga na jadexagüxǖ. Rü jemacax ga númagü rü paigüarü äexgacigǖ rü jéma nanamugü ga tupauca ga taxüneärü purichíagü na Ngechuchuxǖ janajauxgüäxǖcax. **33**Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxǖ: —Paxaächi tátama nixī i petanüwa changëxmaxǖ, rü nhuxmachi tá chataegu naxütawa ja jima núma choxǖ mucǖ. **34**—Pema rü tá chauxcax pedaugü, notürü täüxütáma choxǖ ipejangaugü. Erü ngëma ngextá tá íchangëxmaxǖwa rü taxuacü ngëma pengugi. **35**Rü jexguma ga jema Judéugüärü äexgacigǖ rü nügüna nacagüie, rü nhanagürügi: —¿Ngextá tá naxǖ ega taxuacütáma nüxǖ ijärungaugü? ¿Exna ngëma Judéugü i to i nachüüñewa ngëxmägütǖtanüwa tá naxǖ rü exna ngëma tama Judéugü ixígütǖtanüwa tá naxǖ na

jangúexëäxǖcax? **36**—¿Rü tacüchiga nixī i ngëma na ngëma nhaxǖ:

“Tá chauxcax pedaugü notürü täüxütáma choxǖ ipejangaugü, erü taxuacütáma ngëma pexī i ngëma tá íchangëxmaxǖwa”, nhaxǖ?
—nhanagürügi.

Dexá i maxëeruüchiga nidexa ga Ngechuchu

37Rü jema nawa ijacuáxǖ ga petaarü ngunexǖ nixī ga guxǖ ga togǖ ga ngunexüärü jexera rümemaëxǖ naxcax ga Judéugü. Rü jema ngunexǖgü nixī ga inachixǖ ga Ngechuchu rü tagaäcü nhaxǖ: —Rü ngëxguma texé itawaxgu rü jnuǟ chauxütawa taxǖ rü tajaxaxe!

38—Rü “texé ja choxǖ jaxöökë rü tümaärī maxüñewa tá nibaibe i taxǖ i dexá i maxëeruü” ngëma Tupanaärī ore i ümatüxǖ nüxǖ ixuxǖrǖ —nhanagürü.
39Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaäī i Üünexüchiga nixī ga jadexaxǖ. Rü nüxǖ nixī ga guxǖma ga jema nüxǖ jaxögütǖ rü tá na najauxgüäxǖ i Naäē i Üünexǖ. Notürü tama jexgumatama nanajauxgü, jerü taüta wenaxärī dauxüguxǖ ga naänecax nataegu ga Ngechuchu na guxüärǖ äexgacü na jiixǖcax.

Ngechuchugagu nügü nitoje ga duüxǖgü

40Rü númaxǖ ga jema duüxǖgü rü jexguma nüxǖ naxinüegu ga jema Ngechuchu nüxǖ ixuxǖ, rü nhanagürügi: —Aixcuma nhaä jatǖ nixī i ngëma Tupanaärī orearǖ uruǖ i ínguxchaǖxǖ —nhanagürügi. **41**Rü togǖ rü nhanagürügi: —Daa nixī ja Cristu

—nhanagürögü. Notürü togü rü nhanagürögü: —Tama nixí, erü taxucürüwa Gariréaanecüäx nixí ja Cristu. ⁴²—Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürögü:

“Cristu rü tá Dawítaa nixí, rü tá nangox i ïane i Beréüwa ga ngextá Daw ífbuxüwa”, nhanagürögü. ⁴³Rü jemaäcü Ngechuchugagu nügü nitoge ga duüxügü. ⁴⁴Rü nhuxre ga jema duüxügü rü Ngechuchuxü nijauxgüchaü, notürü taxuüma najajauxgü.

Judéugüarü äëxgacügü rü tama Ngechuchuaü najaxögüchaü

⁴⁵Rü jema tupauca ga taxüneärü purichíagü, rü Parichéugüçax rü paigüarü äëxgacügüçax nawaegu. Rü jema äëxgacügü rü nüxna nacagü, rü nhanagürögü: —¿Tüxcüü tama nuã penaga? —nhanagürögü. ⁴⁶Rü jema purichíagü rü nanangäxügü rü nhanagürögü: —Taguma texé tidexa i nhaä jatü idexaxürrü —nhanagürögü. ⁴⁷Rü jexguma ga Parichéugü rü nhanagürögü nüxü: —¿Exna pexü rü ta marü nawomüxëe i nümax? ⁴⁸—Düçax, rü taxuüma i tomax i Parichéugü rü taxuüma i törü äëxgacügü rü nüxü najaxögü i ngëma Ngechuchu.

⁴⁹—Notürü nhaä duüxügü i tama Tupanaärü mugüxü cuqgxüxü rü marü nachixexügugü —nhanagürögü. ⁵⁰Notürü Nicudému ga Parichéu ixicü ga wüxicana Ngechuchuxütagu naxüanecü, rü nhanagürögü nüxü: ⁵¹—Ngëma törü mugü i ümatüxüwa rü nhanagürögü:

“Taxuacüma wüxi i jatüxü tapocu ega tama nüxü ixinüexüragu i norü dexa na

nüxü icuáxüçax na tacü na naxüxü”, nhanagürögü. ⁵²Rü jexguma ga natanüxügü rü nanangäxügü, rü nhanagürögü nüxü: —¿Exna cuma rü ta Gariréaanecüäx cuixí? ¡Nawa nangux i Tupanaärü ore i ümatüxü rü ngëma tá nüxü cudadu rü taxuüitäma i Tupanaärü orearü uruü rü Gariréaanecüäx nixí! —nhanagürögü. ⁵³Rü jexguma ga wüxicigü rü nachiüwa naxí.

Nge ga ätecü ga naï ga
jatümaä ngëäëcxü

8 ¹Rü Ngechuchu rü Oriwérancügu äégane ga mäxpünewa naxü. ²Rü moxüäcü ga jexguma jangunegu, rü wenaxärü tupauca ga taxüneçax nataegu. Rü ga duüxügü rü naxçax naxí. Rü nüma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü inanaxügü ga na nangúexëeäxü ga duüxügü. ³Rü jema ngúexëerüüga Muísáerü mugüwa nguxëëtaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxütawa ngíxü nagagü ga wüxi ga nge ga ätecü ga ngíxü nadaugüçü ga naï ga jatümaä na inapexü. Rü guxüma ga jema duüxügü ga jáma jexmagüxüpeçegu ngíxü najachixëegü. ⁴Rü nhanagürögü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëerüüx, nhaä nge i ätecü rü ngíxü itajangau na naï ja jatümaä na inapexü. ⁵Muísáerü mugüwa tamaä nüxü nixu na nutamaä ngíxü sümuxüchiäcüma ngíxü imákü i wüxi i nge i ngëmaäcü maxüçü. ¿Nhuxü nhacuxü i cuma i nhuxmax —nhanagürögü. ⁶Rü jema nhanagürögü ga nümagü, jerü Ngechuchuxü guxchaxügü nanguxëëgüchaü na nüxü najexmaxüçax ga tacüçax na ínaxuaxügüäxü. Notürü ga Ngechuchu

rü inajarümaxächi rü inanaxügü ga naxmexmaä waixümüwa na naxümatüäxü. ⁷Notürü nüxü nacaaxügüama, rü jemacax düxwa wenaxäru nadaunagü ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxü: —Ngexerúxe i petanüwa ja ngearü pecaduäxé rü tükira nuta ngíxü tanhä —nhanagürü. ⁸Rü wenaxäru inajarümaxächi ga Ngechuchu rü naxmexmaä nanaxümatü ga waixümüwa. ⁹Notürü jexguma nüxü naxníñüegu ga jema ore ga Parichéugü rü inanaxügue ga nügü na jawüxíxü ga nügüwe na ínachoxüxü. Rü jaguäxgü ga Parichéugüwa inaxügü ga na ínachoxüxü rü düxwa guxüma ínachoxü. Rü jexguma marü guxüma ga Parichéugü íchoüxgu, rü Ngechuchu rü jema ngecüxicatama jáma duüxügüpexewa najaxügü. ¹⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü wena nadaunagü. Rü ngíxna naca rü nhanagürü ngíxü: —Pa Ngecüx, ¿Ngéxügü nixí i ngëma cuxü ixuaügüxü? ¿Rü taxuüma cuxü imáxchaü? —nhanagürü. ¹¹Rü ngíma rü ngígürügü nüxü: —Taxuüma Pa Corix —ngígürügü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngíxü: —Chama rü ta tama cuxü chapocu. Nhuxma rü marü name rü ícuixü rü tama wena pecadu cuxü —nhanagürü.

Ngechuchu rü nhama i naâneärü ngóonexééruü nixí

¹²Rü wenaxäru duüxügümaä nidexa ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxü: —Chama nixí i nhama i naâneärü ngóonexééruü. Rü jíxema chawe rüxüxé rü chorü ngóonexüwa tangëxma rü

tükna chanaxä i maxü. Rü tá nüxna ítanguxuchi i tümaäru chixexü —nhanagürü. ¹³Rü jexguma ga Parichéugü rü nhanagürügü nüxü: —Cuma rü cugüchigaxütama cuixu. Rü ngëma cuchiga i nüxü cuixuxü rü taxuwama name —nhanagürügü. ¹⁴Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Ngëma ore i chama nüxü chixuxü rü aixcuma nixí woo chauchigaxütama chixuxgu. Erü chama rü nüxü chacuqx na ngextá na ne chaxüxü, rü ngextá tá na chaxüxü. Notürü pema rü tama nüxü pecuqx na ngextá na ne chaxüxü rü tama nüxü pecuqx na ngextá tá na chaxüxü. ¹⁵Pema rü choxü pengugü i nhama i naâneärü i duüxügü nagu rüxüñüexüäcumamare. Notürü i chama rü taxuéüma changugü i nhuxmax. ¹⁶Notürü ngéxguma chi texéxü changugügu rü aixcuma meäma tükü changugü. Erü tama chaxicatama tükü changugü, notürü jima Chaunatü ga núma choxü mucümaä nixí i wüxigu tükü tangugüxü. ¹⁷Rü ngëma mugü ga Muísé ümatüxü i nagu pexíxü, rü nhanagürü:

“Ngéxguma taxre i duüxügü rü wüxitama i orexü jaxugugü, rü ngëmawa äëxgacü nüxü nacuqx na aixcuma jiixü i ngëma nüxü jaxugüexü”, nhanagürü. ¹⁸Rü düçax, chama nixí i wüxi i chauchigaxü chixuxü rü Chaunatü ga núma choxü mucü nixí ja naí. ¿Rü tükü tama choxü pejaxögüchaü i nhuxmax? —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma ga nümagü rü nüxna nacagüe rü nhanagürügü: —Ngexcü ja jima Cunatü? —nhanagürügü. Rü

Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü: —Choxū rü tama pecuax rü Chaunatüxū rü ta tama pecuax. Rü ngēxguma chi choxū pecuaxgugu rü Chaunatüxū rü chi ta pecuaxgugu —nhanagürü. ²⁰Rü jema orexū nixu ga Ngechuchu ga jexguma nanguxēetaegu ga tupauca ga taxünawa naxütawa ga jema nachica ga ngextá duükügü tupaucana díeru ngixū íxägxüwa. Notürü taxuūma Ngechuchuxū nijauxgū, jerü taúta nawa nangu ga jema ngunexū ga nagu jajauxgüäxū.

Ngechuchu rü Parichéugümaā nüxū nixu rü ngextá núma íanaxüwa rü taxucürüwa ngéma naxī

²¹Rü Ngechuchu rü wenaxärü namaā nüxū nixu, rü nhanagürü: —Chama rü tá pexna chixū i núma, rü pema rü tá chauxcax pedaugü, notürü tá perü pecadugu pejue. Rü ngextá íchaxüxüwa rü taxucürüwama ngéma pexī —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga jema Judéugü rü nhanagürügü: —Exna nügü tátama nimax rü ngémacax tamaā nüxū jaxuxū na taxucürüwama ngéma ixixū i ngéma íanaxüxüwa? —nhanagürügü.

²³Rü Ngechuchu nhaganürü nüxū: —Pema rü nhama i nañecüäx i duükügü peixígü, notürü i chama rü dauxüguxū i nañnewa ne chaxū. Pema rü nhama i nañeärü duükügü peixígü notürü i chama rü tama nhama i nañecüäx chixī. ²⁴Rü ngémacax pemaā nüxū chixu rü tá perü pecadugu pejue. Erü ngēxguma tama choxū pejaxögüga na chama chiixū ja Cristu, rü perü pecadugu tá pejue —nhanagürü. ²⁵Rü jexguma nüxna nacagüe, rü

nhanagürügü: —Notürü texé cuixī i cumax? —nhanagürügü. Rü Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü: —Marü noxitama pemaā nüxū chixu na texé chiixū. ²⁶Rü chama rü choxū nangëxma i muxüma i tacü i chamatama pexü changüexéechaixū rü tacüçax pexna na chaçaxü, notürü tâüxütáma chanaxü i ngëma. Erü jima Chaunatü ga núma choxū mucü chamaā nüxū ixuxū i orexicatama nixī i nhama i nañecüäxgümaā nüxū chixuxū. Rü guxüma i ngëma nüxū jaxuxū ja Chaunatü, rü aixcuma nixī —nhanagürü. ²⁷Notürü nümagü rü tama nüxū nacuaxgüéga ga Nanatü ja Tupanachiga na jiixū na jema nhaxū ga Ngechuchu.

²⁸Rü jemacax ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —Chama nixī i Tupana Nane i duüküxü chiixū. Rü jixcüra ngēxguma curuchawa choxū peipotagü, rü tá nüxū peicuaxächitanü na Cristu na chiixū. Rü tá nüxū pecuax na taxuūma chauechamatama chaxüxü. Rü ngéma Chaunatü chamaā nüxū ixuxüxīcatama nixī i pemaā nüxū chixuxū. ²⁹—Jima núma choxū mucü ja Chaunatü rü chauxütawa nangëxma. Rü taguma choxna nixügachi, erü chama rü guxüguma chanaxü i ngëma norü ngúchaü ixixū —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu rü muxüma ga duükügü nüxū najaxögü.

**Jíxema Tupanaxäcügü ixígüechiga,
rü jíxema pecadutüüwa
ngéxmagüechiga**

³¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū ga jema Judéugüarü ãëgxacögüga nüxū jaxögüxū:

—Ngēxguma pema meāma pejaxōgüechagu i ngēma pemaā nūxū chixuxū, rü aixcumaxūchi tá chorū ngúexūgi peixīgū. ³²—Rü tá nūxū pecuqx i ore i aixcuma ixīxū. Rü ngēma ore tá pexū ínanguxūxēe —nhanagürü. ³³Rü nūmagü rü Ngechuchuxū nangāxūgū, rü nhanagürügū: —Toma rü nuxcumaxūcū ga torü oxi ga Abráūtaa tixīgū rü taguma texémexēwa tangēxmagü. ¿Nhuxācū chiārū i cumax rü tá ítanguxūxū, nhacuxū?

—nhanagürügū. ³⁴Rü Ngechuchu nhanagürü nūxū: —Aixcuma pemaā nūxū chixu rü guxāma ja pecaduáxē rü pecadutūwa tangēxmagü. ³⁵—Wüxi i coriarü duúxūmare rü tama norü coripatacūq xixi. Notürü wüxi i cori nane rü guxūguma nanatü nane xixi. ³⁶—Chama rü Tupana Nane chixi. Rü ngēxguma chi chama pecaduna pexū íchanguúxēegu, rü aixcuma tá nūxna ípenguū. ³⁷—Marü nūxū chacuqx na Abráūtaa peixigüxū i pemax. Notürü choxū peimaxgūchaū erü tama aixcuma choxū pejaxögü i ngēma ore i pemaā nūxū chixuxū. ³⁸—Chama rü jema Chaunatü choxū wéxū nixi i pemaā nūxū chixuxū. Notürü pema rü penaxü i ngēma penatü pemaā nūxū ixuxū —nhanagürü ga Ngechuchu. ³⁹Rü nūmagü rü Ngechuchuxū nangāxū rü nhanagürügū: —Torü oxi nixi ga Abráū —nhanagürügū. Notürü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü nūxū:

—Ngēxguma chi aixcuma Abráūtaa peixigügi rü chi Abráū üxürüü penaxü. ⁴⁰—Notürü woo pemaā nūxū chixu i ore i aixcuma ixīxū ga Chaunatü ga Tupana choxū nguxēexū, rü pema rü choxū

peimaxgūchaū. Notürü ga Abráū rü taguma jemaācū nanaxü. ⁴¹—Pema rü penaxü i penatügūcūmatama —nhanagürü. Rü jexguma ga nūmagü rü nhanagürügū: —Toma rü tama tangürüwaügumare, rü toxū nangēxma ja wüxitama ja tonatü. Rü jima nixi ja Tupana —nhanagürügū. ⁴²Rü Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü nūxū: —Ngēxguma chi aixcuma Tupana jixīgu ja penatü rü choxū chi pengechaū, erü chama rü Tupanaxūtawa nixi i ne chaxūxū, rü ngēmacaq chanuxma. Rü tama chauechamatama núma chaxū, notürü núma chaxū jerü Chaunatü ja Tupana núma choxū namu. ⁴³—¿Tüxcüü tama nūxū pecuqxēga i ngēma pemaā nūxū chixuxū? Pexū naguxcha erü woetama tama iperüximüéchaū i ngēma pemaā nūxū chixuxū i ore. ⁴⁴—Penatü rü Chataná nixi rü pema rü naxācügi peixīgū. Rü ngēmacaq penaxü i ngēma núma pexū nanaxwaxexū. Rü ngēma Chataná rü noxriarü ügugumama wüxi i máētakū nixi. Rü taguma ore i aixcumaxūgu narüxñi rü taguma ore i aixcumaxū nixu. Rü ngēxguma jadexagu rü doraxíxīcatama nixu, erü núma rü wüxi i doratāxaxū nixi. Rü guxūma i doratāxaxūnatü nixi. ⁴⁵—Notürü i pema rü tama choxū pejaxögūchaū erü ore i aixcumaxū chixu. ⁴⁶—¿Texé ja petaniwa choxū dauxe na pecadu chaxuxū? Rü nhuxma na nūxū chixuxū i ore i aixcuma ixīxū, rü ¿tüxcüü tama choxū pejaxögü?

⁴⁷—Texé ja Tupanaārü duúxū ixīxē rü itarüxñi i Tupanaārü ore. Notürü i pema rü tama Tupanaārü duúxūgū peixīgū, rü ngēmacaq nixi i tama iperüximüéchaūxū i Tupanaārü ore —nhanagürü.

**Taúta nangoxgu ga Abráu rü
Cristu rü marü najexma**

⁴⁸Rü jexguma ga jema Judéugüarü ãëxgacügü rü nhanagürögü nüxü: —Rü aixcuma nixí ga jema torü ore ga jexguma nhataögügü:

“Cuma rü wüxi i Chamáriacü̃ax cuixí, rü ngoxo cuwa nangéxma”, nhataögügü —nhanagürögü. ⁴⁹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Chawa rü nataxuma i ngoxo. Rü ngéma chaxüxü nixí na Chaunatüxü chikuaxüüxü, notürü i pema rü chixri chauchiga peidexagü. ⁵⁰—Chama rü tama naxcax chadau na texé choxü icuaxüügüxüçax. Notürü Tupana nixí ja naxwaxecü na duüxügü choxü icuaxüügüxü. Rü nüma tá nanapocue i ngéma chauchi aiexü. ⁵¹—Aixcuma pemaã nüxü chixu, rü texé ja naga ñüxé i ngéma tûmamaã nüxü chixuxü rü guxügutáma tamaxécha —nhanagürü. ⁵²Rü jexguma ga jema Judéugüarü ãëxgacügü, rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü nhanagürögü: —Nhuxma rü meäxüchima nüxü tacuax na cuwa nangémaxmä i wüxi i ngoxo. Jerü ga Abráu rü guxüma ga nuxcumaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü rü najue. Notürü cuma rü nhuxma tomaã nüxü cuixu rü texé ja naga ñüxé i ngéma curü ore rü guxügutáma tamaxécha —nhacurögü. ⁵³—¿Exna cuma rü törü oxi ga Abráuärü jexera cuixí? Jerü nüma rü naju rü guxüma ga nuxcumaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü rü ta najue. ¿Rü cugücax rü texé cuixí? —nhanagürögü. ⁵⁴Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Ega chaugü chitama chikuaxüügü rü ngéma

rü taxuwama name. Notürü jima choxü icuaxüüçü rü Chaunatü nixí. Rü jima Chaunatütama nixí ja perü Tupana ixíçü —nhapegücü nüxü. ⁵⁵—Notürü i pema rü tama aixcuma nüxü pecuax ja Chaunatü ja Tupana. Notürü i chama rü ngémääcü nüxü chacuax. Rü ngéxguma chi:

“Tama nüxü chacuax”, nhachaxgu, rü pexrüü chi wüxi i dorataxaxü chixí. Notürü i chama rü aixcumaxüchima nüxü chacuax ja Chaunatü ja Tupana, rü naga chaxinü i guxüma i norü ore i chamaã nüxü jaxuxü. ⁵⁶—Perü oxi ga Abráu rü nataäe jerü aixcuma najaxö rü tá na íchanguxü i nhama i nañewa. Rü jemaxü nacuax rü jemacax nataäe —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁵⁷Rü jexguma ga jema Judéugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü nhanagürögü: —Cuma rü taúta 50 ja taunecü cuxü nangéxma. ¿Nhuxäcü Abráuüxü cudadu ga taúta cungoxgux ga jexguma? —nhanagürögü. ⁵⁸Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma pemaã nüxü chixu rü taúta Abráu ngoxgu rü chama rü marü chajexma —nhanagürü. ⁵⁹Rü jexguma ga nümagü rü nutane nanajauxgu na gumamaã ínamuxüchigüäxüçax. Notürü ga Ngechuchu rü naxchaxwa inicux. Rü jemaäcü ímaxüxü nawá ga guma tupauca ga taxüne.

**Ngechuchu nanamexëe ga wüxi ga
jatü ga norü bucüma ngexetüçü**

9 ¹Rü jexguma namagu tomaã jaxüxgu ga Ngechuchu, rü jáma nüxü nadau ga wüxi ga jatü ga woetama norü bucüma ngexetüçü. ²Rü toma ga norü ngúexügü rü nüxna

tacagü, rü nhatarügögü: —Pa Ngúexéeruűx, ḡTüxcüű ngexetücumá nabu ja daa jatü? ḡExna nanatü rü naẽärü pecadugagu rü ḡexna norü pecadugagutama? —nhatarügögü. ³Rü Ngechuchu toxü nangaxü, rü nhanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naẽärü pecadugagu nixi i ngémaäcü nabuxü. Notürü ngémaäcü nabu na nawa nüxü pedauxüçax na nhuxäcü Tupana tüxü na rümexéexü. ⁴—Rü nhama rü ta nangune rü name nixi na paxama na naxüxü i ngéma puracü ja Chaunatü ga núma choxü mucü tüxna ãxü. Erü paxa tá nachüta rü ngéxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü. ⁵—Rü nhuxma na nhama i naãnewa changéxmaxü rü nhama i naãneärü ngónexéeruű chixi —nhanagürü. ⁶Rü jexguma jema nhaxguwena rü Ngechuchu waixümüãnewa nacuaxi. Rü jema waixümü ga iwaixümaã nanachaxetü ga guma jatü ga ngexetücü. ⁷Rü jexguma guma ngexetüciixü nhanagürü: —¡Dexámaã cugü jajauzetü i Chiruéarü puchuwa! —nhanagürü. Rü ngéma naéga rü “Tüxü muxü”, nhaxüchiga nixi. Rü jáma naxü ga guma ngexetücü rü nügü dexámaã najauzetü. Rü jexguma nataegugu rü marü nidauchixetü. ⁸Rü jexguma ga jema duüxügü ga guma ngexetücpataaru ngaicamagu pegüxü rü jema duüxügü ga ūpaacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü nhanagürügü: —¿Taux ḡexna i nhaã jiixü ga jema jatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü díerucax cäqxüxü? —nhanagürügü. ⁹Rü nümaxü rü nhanagürügü: —Ngémäacü núma nixi

—nhanagürügü. Rü togü rü nhanagürügü: —Tama nixi i jima jiixü, notürü nanangëxgumaraüxüchi —nhanagürügü. Notürü nümatama ga guma jatü ga ngexetüchirécü, rü nhanagürü: —Ngémäacü chama chixi —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga jema duüxügü rü nüxna nacagü rü nhanagürügü: —¿Rü nhuxäcü nixi i marü cuidauchixü i nhuxmax? —nhanagürügü. ¹¹Rü núma nanangaxü rü nhanagürü: —Jima jatü ja Ngechuchugu äégacü rü jima waixümüãnewa nacuaxi. Rü jema waixümü ga iwaixümaã choxü nachaxetü. Rü nhanagürü choxü: “¡Jéa Chiruéarü puchuwa naxü rü ngéma dexámaã cugü jajauzetü!” nhanagürü choxü. Rü jáma chaxü, rü jexguma dexámaã chaugü chajauxetüga rü chidauchi —nhanagürü ga guma jatü. ¹²Rü jexguma nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Ngextá nangéxmaxü i nhuxma ja jima jatü ja cuxü rümexéecü? —nhanagürügü. Rü núma ga guma jatü ga ngexetüchirécü rü nhanagürü: —Tama nüxü chacuax —nhanagürü.

Parichéugü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexéecüna nacagüe

¹³⁻¹⁴Notürü jema ngunexü ga Ngechuchu nagu namexéexü ga guma ngexetücü, rü ngüxchigaaru ngunexü nixi. Rü jemacax ga duüxügü rü Parichéugüxütawa nanagagü ga guma jatü ga ngexetüchirécü. ¹⁵Rü jexguma ga jema Parichéugü rü nüxna nacagüe ga guma jatü, rü nhanagürügü: —¿Nhuxäcü i marü curümexetüxü i nhuxmax?

—nhanagürügü. Rü nüma nanangāxű rü nhanagürü: —Waixümü ga naxbüxágümää jawaixéexümää choxű nachaxetü ga Ngechuchu, rü nhuxmachi dexámaä chaugü chajajaugetü, rü ngëmacax marü chidauchi —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma ga nhuxre ga Parichéugü rü nhanagürügü: —Jema jatü ga cuxű rümexéexű rü tama Tupanaärü duúxű nixí, erü tama nanaxaure i ngüxchigaarü ngunexű —nhanagürügü. Notürü togü ga Parichéugü rü nhanagürügü:
 —¿Nhuxäcü nanaxü i ngëma cuqxruű i mexű i taxü ega wüxi i pecaduáxű jixígxux? —nhanagürügü. Rü jemacax nügü nitoje ga nagu naxmünexüwa ga jema Parichéugü. ¹⁷Rü wena nüxnä nacagüe ga guma jatü ga ngexetüchirécü, rü nhanagürügü:
 —¿Notürü cuma rü nhuxü nhacuxü nachiga i ngëma jatü ga cuxű rümexéexű? —nhanagürtügü. Rü nüma nanangāxű, rü nhanagürü: —Chauxcax rü wüxi i Tupanaärü orearü uruü nixí —nhanagürü. ¹⁸Notürü ga jema Judéugüarü äëxgacigü rü tama nüxü najaxögüchaü ga nüma na jiixü ga na nangexetüchiréxü ga noxrix, rü nhuxma rü marü na jadauchixü. Rü jemacax ga jema äëxgacigü rü túmacax nangemagü ga nanatü rü naë ga guma jatü ga rümexetücü. ¹⁹Rü tuxna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Daa jiixü ga guma pene ga nüxü peixucü ga woetama ngexetüacü bucü? ¿Nhuxäcü i nhuxma i jadauchixü? —nhanagürtügü. ²⁰Rü nanatü rü naë tanangāxügü rü nhatarügügi: —Ngëmääcü nüxü tacuax rü daa nixí ja tone ga ngexetüacüma buchirécü. ²¹Notürü tama nüxü tacuax

ga nhuxäcü na jadauchixü i nhuxmax. Rü tama nüxü tacuax ga texé na namexëtuxéexü. ¡Ecü nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naja, rü nümatama pemaä nüxü na jaxuxüçax —nhatarügügü. ²²Rü jema nhatarügügü ga nanatü rü naë, jerü tamuü. Jerü ga Judéugüarü äëxgacigü rü marü nügümaä nanamexéegü na tüxü ínataxüchigüxüçax ga ngutaquexepataüwa ga texé ga Ngechuchuaxü jaxóxë na Cristu jiixü. ²³Rü jemacax nixí ga nanatü rü naë ga nhatacigüxü: “¡Ecü, nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naja rü nümatama pemaä nüxü na jaxuxüçax”, nhatacigüxü. ²⁴Rü jexguma ga jema Judéugüarü äëxgacigü rü wenaxärü naxcax nacagü ga guma ngexetüchirécü. Rü nhanagürtügü nüxü: —Rü nhuxma tanaxwaxe i Tupanapexewa rü aixcuma tomaä nüxü cuixu na texé cuxű rümexéexü. Rü toma rü meäma nüxü tacuax i ngëma Ngechuchu rü wüxi i pecaduáxű na jiixü —nhanagürtügü. ²⁵Rü nüma nanangāxű rü nhanagürü nüxü: —Chama rü tama nüxü chacuax ega wüxi i pecaduáxű jixigu rü exna tama. Rü ngëma nüxü chacuáxü nixí ga na changexetüchiréxü ga noxrix rü nhuxma rü na chidauchixü —nhanagürü. ²⁶Rü wenaxärü nüxna nacagüe, rü nhanagürtügü: —¿Rü tacü nixí ga cumaä naxüxü? ¿Rü nhuxäcü ga naxüäxü ga cuxű na jadauchixetüxéexü?
 —nhanagürtügü. ²⁷Rü nanangāxű rü nhanagürü nüxü: —Marü pemaä nüxü chixu, rü tama choxű iperüxiniüchäaü. ¿Tüxciü penaxwaxe na wena pemaä nüxü chixuxü? ¿Exna pema rü ta nüxü

pejaxōgüchaū? —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma rü guma jatümaā chixexū nixugüe, rü nhanagürügü: —Cumaērū nixī i nüxū cujaxōxū i ngēma jatü, notürü i toma rü Muīséarü oreaxū nixī i tajaxōgüxū. ²⁹—Toma rü nüxū tacuqx ga Tupana rü aixcuma Muīséamaā na jadexaxū, notürü ngēma Ngechuchu rü tama nüxū tacuqx na ngextá na ne naxūxū —nhanagürügü. ³⁰Rü guma jatü nanangāxū, rü nhanagürü nüxū: —¿Nhuxācū nixī i ngēma? Nüma rü marü choxū narümexētuxē, notürü ¿nhuxācū i pema i tama nüxū pecuáxū na ngextá ne naxūxū? ³¹—Rü guxāma i jixema rü meāma nüxū tacuqx rü Tupana tama nüxū naxīn i pecaduāgxüxūärü jumuxē. Notürü Tupana rü tüxū nüxū naxīn i tümaärü jumuxē ja jíxema nüxū icuqxügüxüe rü naxūxé i Tupanaärü ngúchaū. ³²—Taguma nhuxgu nüxū taxīnūchiga i wüxi i jatü na jadauchixēēäxū i wüxi i duūxū i norü bucüma ngextüxū. ³³—Rü ngēxguma chi tama Tupana núma namuygxux ja daa jatü ja choxū rümexēecü, rü taxuacü chima mexū naxū —nhanagürü ga guma jatü ga ngextüchirécü. ³⁴Rü jexguma ga jema Judéugüarü äëxgaciügü, rü nhanagürügü nüxū: —Cuma na pecadugu na cubuxū, ¿rü nhuxācū cunaxwaxe na toxū cungíuxēéchaūxū? —nhanagürügü. Rü nhuxmachi ínanataxüchigü ga ngutaquexepataüwa.

Duūxügü i tama jaxōgüxū rü ngextüxürüü nixigü

³⁵Rü Ngechuchu rü nüxū nacuáchiga ga na ínataxüchigüäxū ga guma

ngextüchirécü. Rü jexguma nüxū nadaxgu, rü nhanagürü nüxū: —¿Nüxū cujaxōxū ja Tupana Nane ja duūxüxū ixīci? —nhanagürü. ³⁶Rü jexguma ga núma rü Ngechuchuxū nangāxū rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡chamaā nüxū ixu na texe jiixū na nüxū chajaxōxüçax! —nhanagürü. ³⁷Rü Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü: —Marü nüxū cudau ja Tupana Nane. Rü chamatama nixī i cumaā na íchidexaxū chiixū —nhanagürü. ³⁸Rü jexguma ga guma jatü ga ngextüchirécü rü Ngechuchupexegu nacaxápüxü, rü nüxū nicuqxüü, rü nhanagürü nüxū: —Ngémääcū cuxū chajaxō, Pa Corix —nhanagürü. ³⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü nhama i naānewa chaxū na chajadexechixüçax i chorü duūxügü nüxna i ngēma duūxügü i tama choxru ixígüxū. Rü nuā chaxū na chanameéxéexüçax i ngēma duūxügü i noxri tama Tupanaxū cuaxgüxū. Rü ngēxgumarüü ta núma chaxū na duūxügü i tama choxū cuaxgüchaūxūxū chanawéxū na duūxügü i ngextüxürüü na jixígüxū, erü tama choxū najaxögüchaū —nhanagürü. ⁴⁰Rü nhuxre ga Parichéugü ga jéma Ngechuchumaā jexmagüxü, rü jexguma jema orexū naxīnüegu, rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Exna toma rü ta tama Tupanaxū tacuqxügü nhacuxū?

—nhanagürügü. ⁴¹Rü Ngechuchu nanangāxū rü nhanagürü nüxū: —Ngēxguma chi tama aixcuma Tupanaxū pecuaxgügü rü tau chima pegagu nixī na pepecaduāgxüxū. Notürü ngēma na pegü peixuxū na Tupanaxū pecuáxū rü ngēmacax pegagutama nixī na pepecaduāgxüxū i nhuxmax —nhanagürü.

**Carnerugüarü daruū rü
norü carnerugü**

10 ¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngëma jatü i tama carnerupúxüärü iãxwa ixúcuxü rü wüxi i ngítaxáxü nixí i ngëma, erü ngextámare nixücu. ²—Notürü ngëma carnerupúxüärü iãxwa meäma ixúcuxü, rü ngëma nixí i norü daruúxuchi i carnerugü. ³—Rü ngëma jatü i carnerupúxüärü iãxna dauxü rü najawäxna i iãx na jaxúcuxüçax i carnerugüarü daruū. Rü nüma i carnerugü rü nüxü nacuaxgü i naga i ngëma norü daruū. Rü ngëma norü daruū rü wüxicigü i norü carneru rü naëgamaä nacaxçax naca na ínamuxüxüçax i napxúxwa. ⁴—Rü ngëxguma ínamuxüâxgu i guxüma i norü carnerugü, rü nüma i norü daruū rü napxegu nixüchigü. Rü nümagü i carnerugü rü nawe narüxí, erü nüxü nacuaxgü i naga. ⁵—Notürü ngëxguma wüxi i jatü i tama aixcuma norü daruū ixixü, rü tama nawe narüxí i ngëma carnerugü. Rü nüxna naxígü, erü tama nüxü nacuaxgü i naga i ngëma tama norü daruū ixixü —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁶Rü Ngechuchu rü duüxügümäa nüxü nixu ga jema ore ga cuaxruü, notürü ga nümagü rü tama nüxü nacuaxgüéga ga tacüchiga na jiixü.

**Ngechuchu rü carneruarü
daruū ja mecü nixí**

⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü wenaxärü nhanagürü nüxü: —Aixcuma

pemaä nüxü chixu rü chama nixí i carnerupúxüärü iãx i nawa jachocuxüxü i carnerugü. ⁸Guxüma ga jema chauxüpa núma ixü rü ngítaxgüxü rü máëtagüxü nixigü. Notürü jema carnerugü rü tama naga naxinüe. ⁹Chama nixí i iãx. Rü texé ja chawa ixúcux rü tá tamaxü. Rü meäma tá tixü naxüpetü ngëgxumarüü i wüxi i carneru i napxúxügu ücuxü rü íxúxüxü rü nüxü ijangaçü ja mecü ja maxë. ¹⁰Ngëma ngítaxáxü rü núma naxü na jangíxüçax rü namáëtaxüçax rü nachixexëäxüçax. Rü ngëmacäxicatama núma naxü. Notürü i chama rü núma chaxü na chanamaxëxüçax i duüxügü rü na aixcuma nüxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹¹Chama nixí i carneruarü daruū ja mecü chiixü. Erü wüxi i carneruarü daruū ja mecü rü norü carnerugüxü ínapoxü rü nhuxmata nacaxçax najux. ¹²Notürü ngëma dñerucaxmare puracüxü, rü ega ngëxguma aixü nadaxgux rü carnerugüna ngëma ninha. Rü ngëmaäcü nanaxü erü tama aixcuma norü daruū nixí i nümax, rü tama noxrü nixí i ngëma carnerugü. Rü ngëma ai rü carnerugüxü ínajauxü rü ngëxma tixü naxüanexëemare. ¹³Rü ngëma jatü rü ninha, erü norü dñerucaxicatama ngëma napuracü. Rü tama aixcuma carnerugüga narüxinü. ¹⁴⁻¹⁵Chama nixí i carnerugüarü daruū ja mecü chiixü. Rü ngëgxumarüü ja Chaunatü na choxü nacuáxü rü chama rü Chaunatüxü na chacuáxü, rü ngëgxumarüü ta nüxü chacuax i chorü carnerugü, rü nümagü rü choxü nacuaxgü. Rü chama rü

naxcax chaju i chorü carnerugü. ¹⁶Rü choxü nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama nhaä naxpúxüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmagü rü tá ta nuã chanagagü, rü tá chauga naxñüe. Rü wüxitücumü tátama nixí rü chama tátama nixí i norü daruü chíixü. ¹⁷Chaunatü rü choxü nangechaü, erü chorü carnerugüçax chaju rü wena táxarü chamaxü.

¹⁸Taxúema choxü tajuxéê, notürü chamatama chorü ngúchaümaätama ichanaxä i chorü maxü. Erü chaxmexwa nangëxma na ichanaxäxüçax, rü wena na chanajaxuxüçax, jerü jemaäcü choxü namu ga Chaunatü —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma jema orexü naxñüegü ga jema Judéugüärü äëxgacügi rü wenaxärü nügü nitoje ga jema nagu naxñüexüwa.

²⁰Rü muxüma ga nümagü rü nhanagürügü: —¿Tüxcüü nüxü iperüxñüe i nhaä jatü i ngëäexü i ngoxo nawa ngëxmaxü? —nhanagürügü.

²¹Notürü ga togü rü nhanagürügü: —Taxuüma i jatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü nhaärüü meä nidexa. ¿Nhuxäcü i wüxi i jatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü tükü narümexëtükëe ja wüxi ja ngexetüxe? —nhanagürügü.

Judéugüärü Äëxgacügi rü Ngechuchuxü naxoe

²²Rü nawa nangu ga jema peta ga gucü ga taunecügi norü tupauca ga taxünecax naxögüxü ga Judéugü na nüxna nacuaxächigüxüçax ga jema ngunexü ga nagu janguxü ga guma tupauca. Rü nagáuane ga Jerucharéüwa ga jexguma. ²³Rü guma tupauca ga taxünawa najexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumáüärü

Chopetüchicagu ãégaxü. Rü jemagu najarüxüñü ga Ngechuchu. ²⁴Rü ga jema Judéugüärü äëxgacügi rü nüxü ínachomaëguächi, rü nhanagürügü nüxü: —¿Nhuxguratáta tomaä cuixaixcuma na cugü cuixüñü na texé na cuixüñü? Ega aixcuma cuma rü Cristu cuixígu, rü jmeä noxtacüma tomaä nüxü ixu! —nhanagürügü. ²⁵Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Marü pemaä nüxü chixu, notürü i pema rü tama choxü pejaxögi. Guxüma i tacü i chaxüñü rü Chaunatüärü poramaä nixí i chanaxüñü, rü ngëmawa meäma pexü nüxü chadauxéê na chama rü Cristu na chíixü. ²⁶—Notürü pema rü tama pejaxögi, erü tama chorü carnerugütanüxü peixígü. ²⁷—Chorü carnerugü rü nüxü nacuax i chauga, rü chama rü chorü carnerugüxü chacuax, rü nüma rü chawe narüxí. ²⁸—Rü chama rü nüxna chanaxä i maxü i taguma gúxü. Rü nümagü rü tagutáma inajarütaixe, rü taxúetáma choxna tanapuxü i chaxmexwa. ²⁹—Rü jíxema Chaunatü choxna tükü mugüxe ja chorü carnerugü, rü guxüñärü jexera tixí i napexewa. Rü taxúema texé nüxna tükü tapuxü. ³⁰—Chaunatü rü chama rü wüxitama tixígü —nhanagürü. ³¹Rü jexguma ga jema Judéugüärü äëxgacügi rü wenaxärü nutane nanajauxgü na gumamaä Ngechuchuxü ínamuxüchigüxüçax. ³²Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Pepexewa chanaxü i muxüma i mexügi i Chaunatüärü poramaä chaxüñü. ¿Rü ngëxürüxüñü i ngëma mexü i chaxüñüçax nixí i choxü nutamaä ípemuxüchigüchaüxü?

—nhanagürü. ³³Rü jema Judéugüarü ǟexgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü nhanagürögü: —Tama wüxi i puracü i mexüçax cuxü ítamuxüchigüchaü. Notürü cuxü ítamuxüchigüchaü erü Tupanamaä rü t̄acü cuixugü. Cuma rü wüxi i duüxümare cuixü rü cugü Tupanaxü cuixixéechäü —nhanagürögü. ³⁴Rü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Perü mugüpanewa rü naxümatü i Tupanaärü ore i nhaxü:

“Rü pematama nixi i tupanagü peixigüxü”,

nhaxü. ³⁵—Rü ngëma Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü jaxuxü, rü nüxü tacuax rü taxucüruwama texé itajanaxoxë. Rü ngëma orewa rü Tupana rü nhanagürü:

“Guxäma ja jíxema texé janajauxgüxe i chorü ore rü tupanagü tixigü”,

nhanagürü i ngëma orewa. ³⁶—Rü Tupana choxü najaxu na chanaxüxüçax i norü puracü, rü jemacax nhama ga nañnewa choxü namu. ¿Rü nhuxäcü i pema nagu perüxñüégü rü chixexü Tupanamaä chaxüxü i ngëgxuma Tupana Nane chixi —nhachagu pemaä? ³⁷—Rü ngëgxuma chi tama chanaxüxgu i ngëma mexü i Chaunatü üzü, rü marü name ega woo tama choxü pejaxögü. ³⁸—Notürü ngëgxuma chanaxüxgu i ngëma Chaunatü üzü, rü woo tama choxü pejaxögü, rü chanaxwaxe i nüxü pejaxögü i ngëma taxü i mexügü i Chaunatüärü poramaä chaxüxü. Erü ngëmawa tá nüxü pecuax na Chaunatü rü chawa nangëxmaxü rü chama i nawá —nhanagürü. ³⁹Rü wenaxärü Ngechuchuxü nijauxgüchaü ga jema

Judéugüarü ǟexgacügü. Notürü nüma ga Ngechuchu rü naxchaxwa ninha. ⁴⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü natü ga Judáūärü tocutüçax tomaä nataegu. Rü jema nachica ga Juāū duüxügüxü ūpaacü nawa ibaiüxéexüga tomaä narüxäyüx. ⁴¹Rü muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuxü ínajadaugü, rü nhanagürögü: —Juāū rü taxuüma ga taxü ga mexü ga cuaxruü naxü ga Tupanaärü poramaä. Notürü guxüma ga ore ga Juāū tamaä nüxü ixuxü ga nhaä jatüchiga rü aixcuma nixi —nhanagürögü. ⁴²Rü jema nachicawa rü muxüma ga duüxügü rü Ngechuchuaxü najaxögü.

Lázaruarü juxchiga

11 ¹Najexma ga wüxi ga jatü ga idaawecü ga Lázaru ǟegacü. Rü nüma rü naëjaxgü ga María rü Marta rü ñäne ga Betániäcüäx nixigü. ²Rü jema María ijixi ga Cori ga Ngechuchucutüga pumara bacü rü nhuxmachi ngïjaemaä ínapicutüçü. Rü guma Lázaru ga idaawecü nixi ga ngïñeë. ³Rü poraäcü nidaawe ga Lázaru. Rü jemacax ga naëjaxgü, rü Ngechuchuxütawa imugagü, rü ngïgürögügü: “Pa Corix, cumüçü ja Lázaru ja nüxü cungechaäcü rü niðaawe”, ngïgürögügü. ⁴Rü jexguma jema orexü naxintüga ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —Ngëma ñaawe rü tâüxüttama jumaä inajacuax. Notürü niðaawe na duüxügü nüxü nadaugüxüçax na nhuxäcü naporaxü ja Tupana rü nhuxäcü chama i Nane rü ta na chaporaxü —nhanagürü. ⁵Rü Ngechuchu poraäcü María rü Marta rü Lázaruxü nangechaü. ⁶Notürü jexguma

nüxű naxñiugu ga na jaðaaawexű ga Lázaru, rü tama paxa ínajadau. Rü taxre ga ngunexűāmatama jexma narükăūx ga jema nachica ga nawa najexmaxűwa.

⁷Rü jixcama ga jemawena rü toxű nhanagürü: —Ngíxă rü wena Judéaanewa taxí! —nhanagürü. ⁸Rü toma ga norü ngúexűgü rü nhatarügögü nüxű: —Pa Ngúexéruűx, jexwacatama nixi ga jémacăăx ga Judéugüarü aëxgacügü jexma nutamaă cuxű ímúxuchigüchaűx. ⁹Rü tüxcüű wena ngéma cuxűchaaű i nhuxmax? —nhatarügögü. ¹⁰Rü Ngechuchu rü tomaă nüxű nixu ga wüxi ga ore na nüxű tacuqxgüxűcax na taũta nawa nanguxű na najuxű ga númax. Rü nhanagürü toxű: —Taux ęxna i wüxi i ngunexű rü 12 i ngora nawa ngémxax? Ngéxguma texé ngunecü ixűxgu rü tama țacümaă itajarünha, erü tümacax nangóone. ¹¹Notürü ngéxguma wüxie chütacü ixűxgu rü ngémáâcü țacümaă itajarünha, erü tümacax naxéâne —nhanagürü. Rü jemaăcü nanangoxéé na taũta nawa nanguxű na najuxű ga númax. ¹²Rü jemawena ga Ngechuchu rü nhanagürü toxű: —Tamücu ja Lázaru rü napemare. Notürü nhuxma rü tá chajabaixăchixéé —nhanagürü. ¹³Rü jexguma ga toma ga norü ngúexűgü rü nhatarügögü: —Pa Corix, ega napemaregu, rü ngémawa nüxű tacuqx na naxcax tá jataanexű —nhatarügögü. ¹⁴Notürü ga Ngechuchu rü nüxű nixuxchaűchirex ga Lázaru ga marü na najuxű. Notürü ga toma nüxű tacuqxgügü rü na napemarexűchigaxű jiňxű ga tomaă jaxuxű. ¹⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü meăma tomaă nüxű nixu

rü nhanagürü: —Lázaru rü marü naju. ¹⁶Notürü chama rü chataăe na tama ngéma changěxmaxü, erü ngémaăcü nixi i namemaexű i pexcax na choxű pejaxögüxűcax. ¹⁷Rü ngíxă rü ítajadaugü! —nhanagürü. ¹⁸Rü jéma najexma ga totanüxű ga Tumé ga Wüxigu Buexű ga Taxreexpűxümaă, naxugüxű. Rü núma ga Tumé rü nhanagürü toxű: —Ngíxă i jixema rü ta ngéma taxí na wüxigu Ngechuchumaă ijuexűcax!

—nhanagürü.

Ngechuchu nixi i ínadagüxéexű i juexűgü rü wena namaxéexű

¹⁹Rü jexguma Betániäwa tomaă nanguxgu ga Ngechuchu, rü marü ägümüçü ga ngunexű nangupetü ga na ijataqxgüäxű ga Lázaru. ²⁰Rü guma Betániă rü Jerucharéüärü ngaicamana najexma. Rü maneca tamaăxpüx ga quirúmetru nixi ga norü jaxű. ²¹Rü muxűma ga Judéugü rü Lázaruejax ga Marta rü Maríaxűtawa naxi na ngíxű jataăexéegüxűcax, jerü naju ga ngíenee. ²²Rü jexguma Marta nüxű cuqxgu ga marü na ínanguxű ga Ngechuchu, rü nüxű ijatüxăchi. Notürü ga María rü íxgutama irüxăăx. ²³Rü Marta rü ngígürögü nüxű ga Ngechuchu: —Pa Corix, jexguma chi cuma cunuxmagu rü tau chima naju ga chauenee. ²⁴Notürü chama nüxű chacuqx na woo i nhuxma na najuxű, rü Tupana tá cuxna nanaxă i guxűma i țacü i naxcax ícuçaxű —ngígürögü. ²⁵Rü Ngechuchu ngíxű nangăxű rü nhanagürü: —Cuenee rü wena tá namaxű —nhanagürü. ²⁶Rü Marta ngígürögü nüxű: —Ngémáâcü nüxű chacuqx rü wena tá namaxű i

ngēxguma naguxgu i naāne rü ngēxguma wena namaxēgu i guxūma i juexū —ngīgürügū. ²⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Chama nixī i íchanadagüxēexū i juexügū, rü wena chanamaxēexū. Rü jíxema choxū jaxōxē rü woo tajuxgu rü tá wenaxarū tamaxū. ²⁶—Rü guxāma ja texé ja maxūxē rü choxū jaxōxē, rü guxūgutáma tamaxū. ¿Cujaxōxū jíixū i ngēma? —nhanagürü ga Ngechuchu. ²⁷Rü ngīma rü ngīgürügū nüxū: —Ngū, Pa Corix, chama rü chajaxō na cuma rü Tupana Nane ja Cristu ga ítananguxēecū na cuiixū —ngīgürügū.

Lázaru itáxūwa naxaxu ga Ngechuchu

²⁸Rü jema nhaxguwena rü Marta rü ngīejax ga Maríacax ijaca. Rü bexma ngīmaã nüxū ijarüxi, rü ngīgürügū: —Marü nuã nangu ja Ngúexēerū ja Ngechuchu, rü choxū cuxcax najacaxēe —ngīgürügū. ²⁹Rü jexguma María nüxū ñügu ga marü jáma na nanguxū ga Ngechuchu, rü paxa ichi, rü Ngechuchuxū ijadau. ³⁰Rü Ngechuchu rü taûta ñanewa nangu ga jexguma, rü jema nachica ga Marta nüxū ídauxūwatama nixī ga najexmaxū. ³¹Rü Maríapatawa najexma ga nhuxre ga jémacuãx ga Judéugüarū ãëxgaciügū ga ngīxū jáma taâexēegüxū. Rü jexguma ngīxū nadaugüga paxa na inachixū rü na ínaxüxü, rü ngīwe narüxi. Jerü núma nüxū nacuqxägugu rü jáma Lázaru itáxūwa ixū na jáma jaxaxuxüçax. ³²Rü jexguma Ngechuchuxüitawa nanguxgu ga María, rü napexegu ijacaxápüxü, rü ngīgürügū: —Pa Corix, jexguma chi

cuma cunuxmagu rü tau chima naju ga chaueneẽ ja Lázaru —ngīgürügū. ³³Rü jexguma Ngechuchu ngīxū daxgu ga na naxaxuxū rü na naxauxexū ga jema Judéugüarū ãëxgaciügū ga ngīwe rüxixū, rü poraãcū ngechañ nüxū nangux. ³⁴Rü Ngechuchu nüxna naca rü nhanagürü: —¿Ngexta nixī i ipenatáxū? —nhanagürü. Rü nümagü nanangäxū rü nhanagürügū: —Pa Corix, ñdúcax, nuã naxū, rü ijadau! —nhanagürügū. ³⁵Rü naxaxu ga Ngechuchu. ³⁶Rü jema Judéugü rü nhanagürügū: —Dúcax nhuxäcū poraãcū Lázaruxū nangechañ! —nhanagürügū. ³⁷Notürü nhuxre ga jema ãëxgaciügū ga Judéugüarū rü nhanagürügū: —Daa nixī ga guma jatü ga ngexetücxū rümxexēecū. ¿Rü tÿxcüü taxucürüwa tacü rü mexü Lázarucax naxü na tama najuxüçax? —nhanagürügū.

Wenaxarū namaxū ga Lázaru

³⁸Rü Ngechuchu poraãcū ngechañ nüxū nangux rü Lázarumaxüçax nixū. Rü wüxi ga máxpüneärü ãxmaxü nixī ga jema naxmaxü. Rü najexma ga wüxi ga nuta ga norü ngüxtaûru. ³⁹Rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Ípenangüxgachix ja jima nuta ja namaã nangüxtaûcū! —nhanagürü. Notürü ga Marta ga Lázaruejax rü ngīgürügū: —Pa Corix, cuvä marü najixane nixī, erü marü ãgümüçü i ngunexü naëtü nixī ga na najuxü —ngīgürügū. ⁴⁰Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü ngīxū: ¿Taux exna i marü cumaã nüxū chixuchiréxü rü ngēxguma cujaxöxgu rü tá nüxū cudau i wüxi i mexü i taxü i Tupana üxü?

—nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma ínanangüxgachigü ga guma nuta. Rü Ngechuchu dauxüga nadawenüācüma nhanagürü: —Pa Chaunatü Pa Tupanax, moxē cuxna chaxā erü marü choxü cuxinü. ⁴²—Chama nüxü chacuqx rü guxüguma choxü cuxinü. Notürü moxē cuxna chaxā i nhuxma erü chanaxwaxe i nhaā duüxügü na jaxögüäxü na cuma núma choxü cumuxü —nhanagürü. ⁴³Rü jexguma jema nhaxguwena, rü tagaäcü nhanagürü: —Pa Lázarux, ínaxüxü i ngéma! —nhanagürü. ⁴⁴Rü ínaxüxü ga Lázaru naxchápenüümaä guxüwama rübxüpüxü. Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü ga duüxügü: —Ípejawëxpüxü na íjaxüxüçax! —nhanagürü.

**Ãëxgacügü naxcax nadaugü na nhuxäcü Ngechuchuxü jajauxgüxü
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)**

⁴⁵Rü jema Judéugüärü ãëxgacügü ga Maríawe rüxixü rü nüxü nadaugü ga jema Ngechuchu üxü, rü muxüma Ngechuchuaxü najaxögü ga jexguma nüxü nadaugüga ga nhuxäcü wena Lázaruxü na namaxéexü. ⁴⁶Notürü nhuxre ga jema ãëxgacügü rü Parichéugümaä nüxü najarüxugü ga jema Ngechuchu üxü. ⁴⁷Rü jexguma ga jema Parichéugü rü paigüärü ãëxgacügü rü nangutaquexegü namaä ga guxüma ga jema ãëxgacügütücumüwa ügüxü. Rü nhanagürügü: —¿Tacü tá taxüe? Erü nhaā jatü i Ngechuchu rü nanaxü i muxüma i mexü i cuaxruügü. ⁴⁸—Ngëxguma chi tama jajauxgüga, rü guxüttáma i duüxügü rü tá nüxü najaxögü, rü Romacüäxgüärü churaragü rü núma chi naxí rü nagu napogüe ja

törü tupauca ja taxüne, rü düxwa tau chima tóxrü nixí i nhaä tachiüñane —nhanagürügü. ⁴⁹Notürü guma taunecügu rü jema paigütanüwa rü Caipá nixí ga norü ãëxgacü. Rü núma rü nhanagürü nüxü: —Pemagü rü taxuüma pecuax. ⁵⁰—¿Exna tama nüxü pecuax rü taxcax rü na namemaëxü na wüxitama i jatü guxü i duüxügüçax na juxü, na tama najuexüçax i guxüma i tachiüñancüüx i duüxügü? —nhanagürü. ⁵¹Notürü ga Caipá rü tama nüechama jema nhanagürü, jerü guma taunecügu rü núma nixí ga paigüärü ãëxgacü jiixü. Rü jemacax rü Tupana nixí ga Caipáwa idexacü ga jexguma nüxü jaxuxgu na Ngechuchu rü guxüma i Judéugüçax tá na najuxü. ⁵²Rü jema orewa rü nanangoxéë na tama Judéugüçaxicatama tá na najuxü, notürü guxüma i Tupanaärü duüxügü i guxü i nañewa ngëxmagüxüçax rü tá ta na najuxü, na ngémaäcü wüxigu nangutaquexexüçax i guxüma i ngéma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü. ⁵³Rü jexgumaücüü nixí ga inaxügüeäxü ga Judéugüärü ãëxgacügü ga nagu na naxinüexü ga nhuxäcü tá na Ngechuchuxü jamägxü. ⁵⁴Rü jemacax ga Ngechuchu rü marü tama jema Judéugü ímuxütanüga naxä. Rü tomaä ínaxüxü ga Judéaanewa, rü wüxi ga iänexäcü ga Efraígu ãéganewa naxü. Rü jexma tomaä narüxäyx. Rü guma iäne rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüärü ngaicamana najexma. ⁵⁵Rü marü ningaica ga jema Judéugüärü peta ga Üpetüchiga. Rü jemacax muxüma ga duüxügü ga náí ga iänecüüx rü Jerucharéüwa naxí na Tupanacax nügü jamexéegüxüçax naxüpa ga jema peta.

⁵⁶Rü Ngechuchucax nadaugü ga duūxügü. Rü tupauca ga taxünnewa nüguna nicagüetanü, rü nhanagürügü: —¿Nhuxū nhapegxü i pemax? ¿Nhama i petawa tá naxüxü rü exna tama? —nhanagürügü. ⁵⁷Rü jema Parichéugü rü paigüarü aëxgacügü rü duūxügüna naxâgagü, rü nhanagürügü: —Ngëxguma ngextá nüxü pedaugügu i ngëma Ngechuchu, jru tomaã nüxü pejarüxu na tajajauxgxüçax! —nhanagürügü.

Wüxi ga nge rü
Ngechuchucutügu pumara iba
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Rü 6 ga ngunexü naxüpa ga Üpetüchigaaru peta, rü Ngechuchu rü tomaã Betániäwa naxü. Rü guma ñane nixi ga nagu naxächixüne ga Lázaru ga Ngechuchu wena namaxëecü. ²Rü jáma Lázarupatawa rü nanamexëegü ga wüxi ga taxü ga õna ga Ngechuchucax ixixü. Rü totanüwa ga jema mechawa jexmagüxe rü Lázaru nixi ga Ngechuchuxütawama chibücü. Rü Marta ijixi ga inaxüci ga õna. ³Rü jexguma ga María rü jáma inange ga wüxi ga taxüraweüxü ga pumara ga paacaxüchixü rü tatanüxüchixü. Rü Ngechuchuxü namaã ichacutü. Rü nhuxmachi ngijaemaã iinapicutü. Rü guma ñ rü guxüwama napaacamachia namaã ga jema pumara. ⁴⁻⁵Rü jexguma ga Juda ga Icarióti ga wüxi ga totanüxüchirex ixixü ga jixcama bexma cüacü Ngechuchuxü íxuaxüxü, rü nhanagürü: —¿Tüxcüü tama tatanüxügu namaã itaxe i ngëma pumara na ngëma díerumaã nüxü nangüxëexüçax i ngëma

duüxügü i ngearü díeruäxgüxü? —nhanagürü. ⁶Notürü ga Juda rü tama aixcuma nagu narüxü ga jema ngearü díeruäxgüxü. Notürü jema nhanagürü jerü nüma rü wüxi ga ngítaxáxü nixi. Rü naxmexwa najexma ga jema chacu ga díeru ngixü nagu taxügüxü ga guxáma ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü. Rü Juda rü nhuxguacü rü noxrüxtama ngixne nangüxü. ⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Táu i ngixü cuchixewexü! Erü chama rü paxa tá chaju rü tá ichatäx. Rü ngëmacax nixi i ngëma pumaramaa choxü nachaxü. ⁸—Ngëma ngearü díeruäxgüxü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü. Notürü i chama rü tåüxütmá guxügu petanüwa changëxma —nhanagürü.

Paigüarü aëxgacügü rü nügümaã
nanamexëegü ga nhuxäcü
Lázaruxü tá na jamaxgüxü

⁹Rü muxüma ga Judéugü rü nüxü nacuáchiga ga Betániäwa na najexmaxü ga Ngechuchu. Rü jáma naxi na nüxü nadaugüxüçax. Rü tama Ngechuchuxüxücatama nadaugüchaü notürü nüxü nadaugüchaü ta ga Lázaru ga Ngechuchu wena namaxëecü. ¹⁰Rü jexguma ga paigüarü aëxgacügü rü nügümaã nanamexëegü ga Lázaruxü rü ta na jamaxgüxüçax. ¹¹Jerü Lázarugagu nixi ga muxüma ga Judéugü ga Ngechuchuaxü jaxögüäxü rü jema paigüna naxigüxü.

Ngechuchu rü
Jerucharéügu naxüeu
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Rü muxüma ga duüxügü rü Jerucharéüwa naxi naxcax ga

Üpetüchigaarü peta. Rü moxūācü duǔxügü nüxü nacuáchigagü ga Ngechuchu rü guma īānewa na nanguxchaǔxü. ¹³Rü jexguma moruáütäadañgü rü jemamaä Ngechuchuxü najatügxütanüächi. Rü tagaäcü nhanagürügü: —Namexēchi ja jima Tupana núma namucü! Namexēchi ja daa tachiǔāneärü äēxgacü! Namaxü i nümax! —nhanagürügü. ¹⁴Rü Ngechuchu nüxü inajangau ga wüxi ga buru, rü naéтуgu naxaunagü ga jema Tupanaärü ore ga ümatüxü nüxü ixuxürrü ga jexguma nhaxgu:

¹⁵ “¡Táú i pemuuëxü, Pa Jeruchareúcüñägxü! ¡Rü iperüdaunü na ngéma ne naxüxü ja perü äēxgacü ja wüxi i buru i íraxüéтуgu aunagüci!” nhaxü. ¹⁶Rü noxri ga toma ga norü ngúexügü rü tama nüxü tacuaxgüéga ga Ngechuchuchiga na jiixü ga jema ore. Notürü jixcüra marü Ngechuchu Tupanaxütawa üxgu, rü jexguma nixi ga nüxna tacuaxächiexü ga guxüma ga jema Ngechuchuxü ngupetüxü, rü jema Tupanaärü ore nüxü ixuxüäcütama nüxü na nangupetüxü. ¹⁷Rü jema duǔxügü ga Ngechuchuxütawa jexmagüxü ga jexguma Lázaruxü wena namaxéëgu, rü nüxü nixugüe ga jema nüxü nadaugüxü. ¹⁸Rü jemacax nixi ga duǔxügü ga Ngechuchuxü íjatuächitanüxüxü, jerü nüxü nacuáchigagü ga jema taxü ga mexü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu. ¹⁹Notürü ga jema Parichéugü rü nügümää nhanagürügü: —Marü nüxü pedauxü i nhuxma na

taxucürüwama tacü namaä ixüxü. ¡Rü dücax, guxüma i duǔxügü rü nawe narüxí! —nhanagürügü.

Nhuxre ga Gregugü rü Ngechuchuxü nadaugüchaü

²⁰Rü muxüma ga duǔxügü rü petacax Jerucharéüwa naxi na jéma Tupanaxü na janacuaxüñügüxüçax. Rü jema duǔxügütanüwa najexma ga nhuxre ga Gregugü. ²¹Rü jema Gregugü rü Piripicax naxi. Rü núma ga Piripi rü Gariréaaneärü iāne ga Bechaídacüñäx nixi. Rü nüxü nacaqxügü rü nhanagürügü: —Pa Corix, nüxü tadauxchaü ja Ngechuchu —nhanagürügü. ²²Rü Piripi rü Ädrémaä nüxü najarüxi. Rü jema taxre rü wüxigu Ngechuchuxütawa naxi, rü namaä nüxü najarüxugü. ²³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagüri nüxü: —Rü marü nawä nangu tá na chajuxü rü wenaxärü Chaunatüxütawa tá na chaxüxü i chama i Tupana Nane i duǔxüxü chiixü. ²⁴—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü ngéxguma chi wüxipüxü i trigu tama waixümuñänegu toxgu rü wüxipüxüechatama nixi. Notürü ega waixümügi natoxgu, rü ngéma naxüxgu, rü muxüchinema ínanguxuchi. [Rü ngéxgumarü tá ta Tupanaxütawa nangugü i muxüma i duǔxügü ega chajuxgux.] ²⁵—Rü pemaä nüxü chixu rü texé ja jíxema túmaärü maxüxü ngechaüxé i nhama i naänewa rü tá itajarütaxu. Notürü texé ja jíxema tama túmaärü maxüxü ngechaüxé rü tama juxü muñxé i nhama i naänewa, rü tá tüxü nangéxma i maxü i taguma gúxü. ²⁶—Rü ngéxguma texé choxü puracüchaügu rü name nixi i chawé

tarüxū. Rü ngēma chama tá íchangēmaxmáwa rü ngēma rü tá ta tangēxma i túmax. Rü ngēguma texé choxū puracügú rü Chaunatü ja Tupana rü tá tümamaä nataäe —nhanagürü.

**Ngechuchu nanaxunagü
ga norü juxchiga**

²⁷—Rü Ngechuchu nhanagürü: —Rü nhuxma rü poraäcü changechaü rü chanaxíxachiäe. ¿Rü tacüxü tá Chaunatümaä chixuxü? Taxucürüwa namaä nüxü chixu na choxü ínanguxuchixéexüçax na tama chajuxüçax, erü woetama ngēmacax núma chaxü —nhanagürü. ²⁸Rü nhanagürü: —Pa Chaunatüx, ¡Choxü rüngüxéen na duüxügüpexewa cuxü chataxéexüçax! —nhanagürü. Rü jexguma ga jema duüxügü ga jáma jexmagüxü rü nüxü naxinüe ga wüxi ga naga ga dauxüwa inaxüxü ga nhaxü: —Marü cuxü charüngüxéen na choxü cutaxéexü ga noxrix, rü wena táxarü cuxü charüngüxéen na choxü cutaxéexüçax —nhanagürü ga jema naga. ²⁹Rü jema duüxügü ga jáma jexmagüxü ga nüxü ínüexü ga jema naga, rü nhanagürügü: —Wüxi i duruanexü nixi —nhanagürügü. Notürü togü rü nhanagürügü: —Wüxi i Tupanaärü orearü ngeruü i dauxüçüçax nixi i namaä idexaxü —nhanagürügü. ³⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Tama chauxcax nixi i nüxü pexinüexü i ngēma naga. Rü pexcaxtama nixi i nüxü pexinüexü. ³¹—Rü nhuxma tá nixi i Tupana inaxügüäxü na tükü napocuexü ja duüxü naxcax i tümaärü pecadugü. Rü nhuxma tá nixi i Tupana ínatäxüchixü i ngēma

nhama i naänewa poraxü i Chataná.

³²—Rü ngēguma curuchawa chipotagu rü chaugüxütawa tá chanagagü i guxüma i duüxügü —nhanagürü ga Ngechuchu.

³³Rü jema orewa duüxügümäa nüxü nixu ga nhuxäcü tá na najuxü. ³⁴Rü jema duüxügü nanangäxügü, rü nhanagürügü:

—Torü mugü i ümatüxüwa nüxü tadaugü na guxügutáma namaxéchaxü ja Cristu.

¿Rü nhuxäcü i cuma rü nhacurügü: “Rü Tupana Nane ja duüxüxü ixíctü rü curuchawa tá nipota”, nhacurügü? ³⁵Rü

texé tixi ja jíxema Tupana Nane ja duüxüxü ixíxé? —nhanagürügü. ³⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Nhama rü ta petanüwa

changēxma na nhama i naänewa pexü changiéexéexüçax rü ngēmaäcü pexü changóonetanüxéexüçax. Notürü

paxaaächicaxicatama petanüwa changēxma. Rü name nixi i paxa choxü pejaxögü nhama rü ta pexcax

chanangóonexéen naxüpa na naxéänexü.

Erü jíxema eänexüwa ngēmaxe rü tama nüxü tacuax na ngextá taxüxü. ³⁶—Rü nhama rü ta petanüwa changēxma rü name nixi i paxa choxü pejaxögü na

chorü ngóonexüwa pengēxmagüxüçax —nhanagürü. Rü jema nhaxguwena rü natanüwa ínaxüxü ga Ngechuchu. Rü

naxchaxwa inicux.

**Tacüçax nixi ga Judéugü ga tama
Ngechuchuaxü jaxögüäxü**

³⁷Rü woo ga Ngechuchu rü duüxügüpexewa nanaxü ga muxüma ga taxü ga mexü ga cuaxruügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, notürü jexguma rü ta tama nüxü najaxögü ga duüxügü. ³⁸Rü jemaäcü Tupana

najanguxēē ga jema ore ga Ichaía
ümatüxū ga nhaxū:

“Pa Corix, taxíema tajaxō ga jema
ore ga tüxū tangúexēēxū. Rü
woo nüxū tadaugü na nhuxācū
naporaxū ja Tupana, rü tama
tajaxögü”,

nhaxū. ³⁹⁻⁴⁰Rü jemaäcü ga jema
duűxügü rü tama najaxögü jema Ichaía
ümatüxüwa nüxū jaxuxürü, rü:

“Jema duűxügü rü tama nüxū
nadaugüchaū rü tama
najaxögüchaū rü tama Tupanacax
nawoeguchaū. Rü jemacax ga
Tupana rü nüxna nixū na tama
nüxū nadaugüxüçax rü tama
jaxögüňaxüçax rü tama naxcax
nawoeguxüçax na núma nüxna
naxääxüçax i maxū i
ngexwacaxüçü”,

nhaxū. ⁴¹Rü jema nhanagürü ga Ichaía
jerü nangojetügu martü nüxū nadau na
nhuxācü äëgxacü ja tacüxuchi na jiixü ja
Ngechuchu ja Cristu. Rü jemaäcü nachiga
nidexa. ⁴²Notürü muxüma ga jema
Judéugüarü äëxgacügü rü Ngechuchuaxū
najaxögü, rü woo ga nhuxre ga naërugü
rü ta najaxögü, notürü tama nügü
nixugüchaū ga duűxügüpexewa, jerü
namuñē na Parichéugü
ngutaqueçepataüwa ínawoxüxü. ⁴³Rü
jemaäcü tama nügü nixugüchaū, jerü
norü me nixī ga duűxügü namaä
nataäegüxü rü tama aixcuma naxcax
nadaugü na Tupana namaä taäexü.

**Texé ja tama Ngechuchuarü oreaxú
jaxóxē rü tá tapocu**

⁴⁴Rü tagaäcü nhanagürü ga
Ngechuchu: —Texé ja choxū jaxóxē rü

tama choxüxícatama tajaxō. Notürü
Chaunatü ja núma choxū mucüaxū rü ta
tajaxō. ⁴⁵Rü texé ja choxū dauxe, rü

Chaunatü ja núma choxū mucüxū rü ta
tadau. ⁴⁶—Chama na ngóonexēēruū
chiixü, rü nhama i naänewa changu na
guxāma ja texé ja choxū jaxóxē rü tama
eänexüwa na tangëxmagüechaxüçax.

⁴⁷—Notürü ngëxguma texé nüxū ïnügu i
chorü ore rü tama tajaxöxgu rü tama
chama nixī i tüxū chapocuxü. Erü tama
nhama i naänewa changu na
chanapocuexüçax i duűxügü, notürü
núma chaxū na chanamaxëxëxüçax.

⁴⁸—Jíxema texé ja tama choxū jaxóxē
rü tama chauga ïnüxē rü marü tüxū
nangëxma na ṫacüçax tá Tupana tüxū
pocuxü. Erü ngëma ore i nüxū
chixuxügagu tátama nixī ja Tupana i
tüxū napocuxü i naäneärü guxgu, erü
tama tajaxö i ngëma ore i nüxū chixuxü.

⁴⁹—Tama chaugagutama chidexa,
notürü guma Chaunatü ga núma choxū
mucü, rü guma nixī ga chamaä nüxū
ixucü na ṫacüxü tá duűxügümä
chixuxü rü nhuxācü tá chanangúexëxü.

⁵⁰—Rü nüxū chacuqx na Chaunatüarü
orewa nangëxmaxü i maxü i taguma
gúxü. Rü ngëmacax i ngëma ore i nüxū
chixuxü, rü ngëmatama ore nixī i
Chaunatü choxū muxü na nüxū chixuxü
—nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu rü norü ngúexügüxü
nijauxgücutü**

13 ¹Rü wüxi ga ngunexü nataxu
ga nawá na nanguxü ga jema
Judéugüarü peta ga Üpetüchiga. Rü
Ngechuchu nüxū nacuqx ga marü nawá
na nanguxü ga nhama ga naänewa na

jaxūxū rü wenaxärü Nanatüxütawa na naxüxū. Rü nüma rü jexguma nhama ga naānewa najexmagu rü guxüguma tüxü nangechaū ga guxema noxrü ixígüxe. Rü jexgumarüü ta ga jexguma toxna jaxúxchaūgu ga dauxüguxü ga naānewa na naxüxū, rü jemaäcü poraäcü toxü nangechaū. ²⁻⁴Notürü ga Chataná rü marü Juda ga Chimáū ga Icarióti nanena nangu na bexma cúäcü Ngechuchuxü ínaxuaxüxüçax. Rü Ngechuchu rü marü nüxü nacuax ga Nanatüxütawa na ne naxüxū rü wena táxarü Nanatüçax na nataeguxü. Rü nüxü nacuax ga Nanatü rü naxmexgu na naxüäxü ga guxüma ga pora. Rü jemacax ga jema chütaxügu ga jexguma mechawa ítachibüejane, rü inachi ga Ngechuchu. Rü ínacuxuchi ga norü dejuxüchiru, rü wüxi ga tuajamaä nügü nigoje. ⁵Rü nhuxmachi jauxmexüpáxügu dexáta naba, rü toxü nijauxgütctü. Rü guma tuaja ga namaä jagojecümaä toxü ínapigütctü. ⁶Rü jexguma Chimáū ga Pedruxü najaxcutüchaūgu rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Corix, ¿nhuxäcü tá i cuma i choxü cujaxcutüxü? —nhanagürü. ⁷Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Nhuxma rü tama nüxü cucus i tüxcüü na chanaxüxü i nhaä, notürü jixcaama rü tá nüxü cucus —nhanagürü. ⁸Notürü ga Pedru rü nhanagürü: —Chama rü tâüxütáma chanaxwaxe na choxü cujaxcutüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Ngëxguma tama cuxü chajaxcutügu, rü tâüxütáma choxrü cuixí —nhanagürü. ⁹Rü jexguma ga Chimáū ga Pedru rü nhanagürü

nüxü: —Pa Corix, ¡Tama choxü cujaxcutüxicatama! Notürü chanaxwaxe i choxü cujaxmex rü choxü cujauxeru ta —nhanagürü. ¹⁰Notürü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü nüxü: —Texé ja ngewacax aijaxe rü tanaxwaxe i tûmacutüxicatama tajaxu, erü guxüwama tangemata. Rü pema rü marü peingematagü, notürü tama guxäma aixcuma tingemata —nhanagürü. ¹¹Rü Ngechuchu nüxü nacuax na texé tá bexma cúäcü ínaxuaxüxü, rü jemacax nhanagürü nüxü: —Notürü tama guxäma aixcuma tingemata —nhaxü. ¹²Rü jexguma toxü jajauxgütüguwena, rü Ngechuchu wena nicüxcuchi ga norü dejuxüchiru. Rü wenaxärü mechawa narüto. Rü nhanagürü toxü: —¿Nüxü pecuáxü jiñxü i ngëma chaxüxü? ¹³—Pema rü: “Pa Ngúexëeru” rü “Pa Corix”, nhaperügü choxü. Rü marü name i ngëma nhaperügü, erü aixcumaxüchi ngëma chixí. ¹⁴—Chama i Ngúexëeru rü perü Cori na chiiñxü rü pexü chijauxgütctü. Rü ngëmacax i pema rü penaxwaxe na pegü íperüxíragüxü rü ngëma pexü na chijauxgütütxürüü pejajauxgütctü i wüxicigü i pemüciğü. ¹⁵—Chama rü pexü nüxü chadauxëe na nhuxäcü tá na penaxüxü. Rü nhuxma rü chanaxwaxe i pema rü ngëxgumarüü pegü íperüxíragü. ¹⁶—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü taxuüma i wüxi i coriarü duüxü rü norü corixü narüjexera. Rü taxuüma i wüxi i duüxü i norü äëxgacü muxü, rü norü äëxgacü i namuxüxü narüjexera. ¹⁷—Rü ngëxguma nüxü pecuaxgu i chorü ore rü penaxüxgu i ngëma pemaä nüxü chixuxü, rü

aixcuma tá petaäegü. ¹⁸—Rü tama guxáma i pechiga nixí i chidexaxü. Erü chama rü tükü chacuqx rü texégü tixí ja jíxema tükü chidexechíxe. Notürü Tupana najanguxéechaü i norü ore i ümatükü i nhaxü:

“Texé ja chamaä chibüxe rü chorü uwaniüxü tá tixí”,
nhaxü. Rü paxá tá nixí i ngémaäcü nangupetüxü. ¹⁹—Notürü naxüpa na nangupetüxü i ngéma, rü pemaä nüxü chixu na choxü pejaxögüxüçax i ngéxguma nangupetüxgu. ²⁰—Aixcuma pemaä nüxü chixu rü texé ja tükü jaxúxe ja jíxema chama ngéma tükü chamuxë, rü choxü nixí i tajaxuxü. Rü texé ja choxü jaxúxe, rü Chaunatü ga núma choxü mucüxü nixí i tajaxuxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nüxü nixu ga Juda rü tá bexma cúäcü na ínaxuaxüäxü
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;
Lc 22.21-23)

²¹Rü jexguma jema nhaxguwena ga Ngechuchu rü poraäcü ngechaü nüxü nangux, rü meäma tomaä nanangoxéë, rü nhanagürü toxü: —Aixcuma pemaä nüxü chixu rü wüxie i petanüwa tá nixí i bexma cúäcü choxü ítaxuaxüxü —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü wüxichigü togü tadawenü, rü tama nüxü tacuaxgü ga texéchiga na jema nhaxü. ²³Rü chamatama ga Ngechuchuarü ngúexü ga poraäcü choxü nangechaüxë rü Ngechuchucüwawa charüto ga jema mechawa. ²⁴Rü Chimáü ga Pedru rü bexma choxü naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxüçax ga texéchiga

na jiixü ga jema. ²⁵Rü jexguma ga chama rü jexeraäcü Ngechuchuna chimaxcuchi rü nünxna chaca, rü nhacharügü: —Pa Corix, ¿texé tá tixí ja jíxema? —nhacharügü. ²⁶Rü Ngechuchu choxü nangaxü, rü nhanagürü: —Wüxi i pöüärü bücxü tá íchacué, rü jíxema tükna chanaxäxë, rü jíxema tixí —nhanagürü. Rü jexguma ínanacué ga wüxi ga pöüärü bücxü rü Juda ga Icarióti ga Chimáü nanena nanaxä. ²⁷Rü jexgumatama Juda najauxgu ga jema pöüärü bücxü rü ngọgo ga Chataná rü Judagu naxücu. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü ngéma cuxüxchaüxü, ¡rü paxá naxü! —nhanagürü. ²⁸Notürü taxúema ga toma ga mechawa chibüexe nüxü tacuaxgü ga tacüchiga na jiixü ga jema nhaxü ga Ngechuchu. ²⁹Rü núma ga Juda rü díeruchiüärü daruü nixí. Rü jemacax nhuxre ga toma nüxü tacuaxgüga rü Ngechuchu taxewa nanamu, na tacüçax jataxexüçax naxçax ga peta, rü exna duüxügü ga ngearü díeruåxüna ngíxü na naxäxüçax ga díeru. ³⁰Rü jexguma Juda najauxgu ga jema pöü, rü ínaxüxü ga jema ucapuwa. Rü mariü nachüta ga jexgumax.

**Ngechuchu norü ngúexügümaä
nüxü nixu ga jexwacaxüxü
ga norü mu**

³¹Rü jexguma Juda íxüxguwena, rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü nhuxma rü tá aixcuma nangox na nhuxäcü naporaxü ja Tupana Nane ja duüxüxü ixíciü. Rü jimawa tá nixí i nangoxéëaxü ja Tupana i norü pora. ³²—Rü ngéxguma jima Tupana Nane

nangoxēēxgu i Tupanaärü pora, rü ngēgxumarüü tá ta ja Tupana rü nanangoxēē i Naneärü pora. Rü paxá tá nixí i ngēma.³³—Pa Chauxacüägxü, tāūxütáma muxü i ngunexü petanüwa changēxma. Rü pema rü tá chauxcax pedaugü, notürü ngēma chama íchaxüxüwa rü taxucürüwama ngēma pexí. Rü nhaätama ore nixí ga marü Judéugüarü äëgxagücümaä nüxü chixuxü, rü nhuxma rü pemaä rü ta nüxü chixuxü.³⁴—Rü pemaä nüxü chixu i wüxi i ngexwacaxüxü i mu. Rü ngēma pexü chamuxü nixí i pemücügxü na pengechaüxü i wüxicigü. Rü ngēma na chama pexü changechaüxüruü, rü chanaxwaxe i wüxicigü i pema rü pemücügxü pengechaügü.³⁵—Rü ngēguma wüxicigü pemücügxü pengechaügü, rü guxüma i duüxügü tá nüxü nicuaxächitanü na chorü ngúexügü peixigüxü —nhanagüri.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru rü tāūxütáma nüxü na nacuqxnetaxü

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31;

Lc 22.31-34)

³⁶Rü Chimáū ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü nhanagüri: —Pa Corix ḡngextá tá cuxü? —nhanagüri. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagüri: —Ngēma íchaxüxüwa rü taxucürüwa chawe curüxü i nhuxmax. Notürü jixcaama rü ngémääcü tá chawe curüxü —nhanagüri.³⁷Rü jexguma ga Pedru rü nhanagüri: —Pa Corix, ḡtüxcüü taxucürüwa cuwe charüxü i nhuxmax? Erü marü íchamemare na cuxcax na chajuxü —nhanagüri.³⁸Rü Ngechuchu

nanangäxü, rü nhanagüri: —Aixcuma jíixü i marü ícumemarexü na chauxcax cujuxü? Aixcuma cumaä nüxü chixu rü tāūtátama jacaxgu ja ota, rü tomaëpüxcüna tá nüxü cuixu na tama choxü cucuáxü —nhanagüri ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü nama i Nanatüxütawa nadaxü nixí

14¹—Táū i penaxixächiäégüxü i pemax! ²Tupanaäxü pejaxögü rü choxü rü ta pejaxögü! ²—Chaunatüxütawa nangēxma i muxüchixüma i nachicagü. Ngēguma chi nataqxguma, rü tau chima pemaä nüxü chixu na pexcax chajamexëexüçax i pechicagü.³—Rü ngēguma marü ngēma chaxüxgu rü wüxi i pechica chamelexëexgu, rü wena táxaru núma chaxü. Rü pexü tá chajagagü na ngēma nachica i chamatátama nawa changēmaxtüwa na pengëxmagüxüçax i pemax.⁴—Rü pema rü nüxü pecuqx na ngextá tá na chaxüxü, rü marü nüxü pecuqx i nama i ngēma nadaxü —nhanagüri ga Ngechuchu.⁵Rü Tumé rü nhanagüri: —Pa Corix, tama nüxü tacuqx na ngextá na cuxüxü. ⁶Rü nhuxäcü tá i nüxü tacuáxü i ngēma nama? —nhanagüri.⁶Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagüri: —Chama nixí i ngēma nama i Chaunatüxütawa nadaxü chiixü. Rü aixcuma nixí i ngēma ore i nüxü chixuxü. Rü chama nixí i duüxügüxü chamaxexëexü. Rü chaugaguxicatama nixí i Chaunatüxütawa nangugüxü i duüxügü.⁷Rü ngēguma chi pema rü aixcuma meä choxü pecuqxgü, rü Chaunatüxü rü chi ta pecuqxgü. Rü nhamaücüü nixí i Chaunatüxü pecuáxü, erü marü nüxü

pedaugüeucha —nhanagürü. ⁸Rü jexguma ga Piripi rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡Toxí nüxü nadauxéē ja Cunatü! Rü ngéxícatama i tanaxwaxegüxü —nhanagürü. ⁹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Pa Piripix, ¿nhuxre ja taunecü marü petanüwa changëxma rü nhuxma rü ta tama choxü cuquægaxü? Jíxema choxü dauxe rü Chaunatüxü rü ta tadau. ¿Rü tüxcü i ngéxguma rü ta cunaxwaxexü i pexü nüxü na chadauxéexü ja Chaunatü? ¹⁰—¿Tama exna cujaxö na chama rü Chaunatümaã rü wüxitama tixigüxü? Rü guxüma i ore i pemaã nüxü chixuxü rü tama chauechama nüxü chixu. Erü jima Chaunatü ja wüxiwa chamaã ngéxmacü, rü jima nixi ja naxcü i guxüma i noxrütama puracü. ¹¹—Chanaxwaxe i choxü pejaxögü na chama rü Chaunatümaã wüxitama tixigüxü. Notürü woo tama ngéma peixögügi rü chanaxwaxe na choxü pejaxögüxü naxcax i ngéma mexügi i taxü i Tupanaärü poramaã chaxüxü. ¹²—Aixcuma pemaã nüxü chixu rü jíxema choxü jaxóxë rü tá tanaxü i guxüma i chama chaxüxü. Rü ngéma chaxüxüärü jexera tá taxü, erü chama rü tá Chaunatüxütawa chaxü. ¹³—Rü guxüma i tacü i chauégagu Tupanaxütawa naxcax ípecaxü rü tá pexna chanaxä. Rü ngémaäcü tá chanaxü na chaugagu nangóxüçax i Chaunatüartü pora. ¹⁴—Rü chama tá chanaxü i guxüma i tacü i chauégagu choxna naxcax peçaxü.

Ngechuchu rü norü ngúexügümaã
inaxuneta na naxcax tá núma
namuãxü i Naäe i Üünexü

¹⁵—Rü ngéxguma aixcuma choxü pengechaügu, rü naga tá pexñüe i

chorü mugü. ¹⁶—Rü chama tá Chaunatüna naxcax chaca na núma pexcax namuãxüçax i to i perü ngüxéeruü i Naäe i Üünexü, na guxügutáma petanüwa nangéxmaxüçax. Rü núma tá nixi i pexcax nangoxéexü i ore i aixcuma ixixü. ¹⁷—Rü nhama i naänecüäx i duüxügü rü taxucürüwama nanajauxgü, erü tama nüxü nadaugü rü tama nüxü nacuaxgü. Notürü i pema rü marü nüxü pecuax, erü núma rü petanüwa nangéxma. Rü guxügutáma pemaã inarüxäüx. ¹⁸—Rü tåüxüxtáma núma pexü chawogümare i chamax, erü wena táxarü pexcax chataegu, na petanüwa changëxmaxüçax. ¹⁹—Rü paxa tá nixi na tåüxüxtáma choxü nadaugüxü i nhama i naänecüäx i duüxügü. Notürü i pema rü tá choxü pedaugü. Rü tá pemaxë, erü chama rü chamaxü. ²⁰—Rü ngéxguma juwa ícharüdaxgu rü wena chamaxügu, rü ngéxguma tá nüxü peicuaxächitanü na chama rü Chaunatümaã wüxitama tixigüxü. Rü tá nüxü pecuax na pema rü chama na wüxitama ixigüxü. ²¹—Jíxema texé ja nüxü cuáxe rü naga ñinxü i chorü mugü, rü tanangoxéen na aixcuma choxü tangechaüxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü ja jíxema choxü ngechaüxë, rü chama rü tá ta tüxü changechaü. Rü tüxü tá chaugü chawex —nhanagürü ga Ngechuchu. ²²Rü najexma ga to ga Ngechuchuarü ngúexü ga Judagu aéggaxü ta. Rü jema rü nhanagürü: —Pa Corix, ¿tüxcü i toxü cugü cuwex, rü tama nhama i naänecüäx i duüxügüxü cugü cuwex? —nhanagürü. ²³Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Jíxema

choxū ngechaūxē rü naga taxīnū i ngēma ore i tūmamaā nūxū chixuxū. Rü Chaunatū tá tūxū nangechaū. Rü chama rü Chaunatūmaā wūxigu tūmaxūtawa tá tangēxmagü. ²⁴—Jíxema tama choxū ngechaūxē rü tama naga taxīnū i ngēma chorū ore. Rü ngēma ore i chauxūtawa nūxū pexīnūēxū rü tama chorū ore nixī, notürü guma Chaunatū ga núma choxū mucuarü ore nixī. ²⁵—Nhama rü ta petanūwa changēxma rü pemaā nūxū chixu i guxūma i ngēma ore i pexcax choxū ngēxmaxū. ²⁶—Notürü Chaunatū rü tá chauéragu núma nanamu i Naāē i Üünexū na pexū nangūxēēxūcax. Rü núma i Naāē i Üünexū tá pexū nangúxēē i guxūma, rü tá nūxna pexū nūxū nacuaxāchixēē i guxūma i ore ga pemaā nūxū chixuxū. ²⁷—Rü nhuxma na pexna íchixūxū, rü pexna chanaxā i taāē. Notürü ngēma taāē i pexna chaxāxū, rü tama nhama i naānecūāx pexna āxū i taāérüū nixī. Rü tama chanaxwaxe i penaxīxāchiāēgü rü pemuuē. ²⁸—Marü pemaā nūxū chixu na pexna tá íchixūxū rü wena tāxarü pexcax chataeguxū na pemaā changēxmaxūcax. Rü choxū pexīnūē ga jexguma jema nhachaxgu. Rü ngēxguma aixcuma choxū pengechaūgu rü tá petaāēgü ega nūxū pecuaxgu na Chaunatūcax chataeguxū, erü Chaunatū rü chorū jexera nixī. ²⁹—Rü naxūpa na nangupetüxū i ngēma, rü pemaā nūxū chixu na choxū pejaxōgūxūcax i ngēxguma nangupetigü. ³⁰—Marü tāūxūtāma poraācü pemaā chidexa, erü marü ínangu i Chataná i nhama i naāneārü ãēxgacü ixīxū. Notürü núma rü taxuwama choxū narujexera.

³¹—Notürü ngēma tá choxū ngupetüxū, rü ngēmaācü tá nixī na guxūma i nhama i naānecūāx i duūxūgü nūxū nacuáxūcax na chama rü Chaunatūxū na changechaūxū, rü chanaxūxū i ngēma núma choxū namuxū. ¡Rü ipechigü, rü ngīxā ítixī! —nhanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi i ori i uwannerüū nixī ja
Ngechuchu

15 ¹Rü nhanagürü ga Ngechuchu: —Chama nixī i nhama wüxi i uwannerüū chīxū erü chawa nangēxma i pora na pexū chaporaexēēxūcax. Rü Chaunatū nixī ja nūxna daucü i ngēma uwa. ²—Rü chorū duūxūgü rü ngēma uwachacüögürüū nixīgü. Rü ngēma uwachacüü i tama oxū, rü norü daruū rü najadae. Notürü ngēma nachacüü i oxū, rü meā nanamexēētanü na jexeraācü poraācü naxoxūcax. ³—Pema rü marü peme, jerü naga pexīnūē ga jema ore ga pexū changúexēēxū. ⁴—Rü name nixī i guxūguma chawa pejaxūxgü, ngēma na chama rü pewa chajaxūxūrüū. Erü wüxi i uwachacüü rü tama nūxīca naxo, ega tama nanewa jaxūxgux. Rü ngēgumarüū ta i pema rü taxuacüma chauxcax pemaxē, ega tama chawa pejaxūxguechagu. ⁵—Chama nixī i uwane, rü pema i nachacüögü. Rü jíxema chawa jaxūēchaxe rü chama i tūmawa, rü aixcuma tá chauxcax tamaxū. Rü ngēmaācü wüxi i uwachacüü i oxūrüū tá tixī. Notürü ngēguma tama chawa pejaxūxguechagu, rü taxucürüwama tacü pexüe. ⁶—Rü texé ja tama chawa jaxūēchaxe rü tá ítatāxuchi. Rü wüxi i

uwachaciüü i daexü rü ipaxü rü figuxüruü tá tixi, rü ngéxma tá tajartüxo.

⁷—Rü ngéxguma chawa pejaxügxüechagu rü taguma nüxü ipejarüngümaëgu i ngéma ore i pexü changúexéexü, rü marü name i naxcax ípeca i tacü i penaxwaxexü, rü chama rü tá pexna chanaxä.

⁸—Rü ngéxguma aixcuma meä chauxcax pemaxëgu, rü Chaunatüxü tá nicuqxüügi duüxügi. Rü ngémaäcü aixcuma chorü ngúexügi tá peixigü.

⁹—Chama rü pexü changechaü ngéma na Chaunatü choxü ngechaüxüruü. Rü chanaxwaxe i aixcuma meä chauga pexinüeëcha, erü chama rü guxüguma pexü changechaü.

¹⁰—Chama rü naga chaxñü i Chaunatüarü mugü rü nüma rü guxüguma choxü nangechaü. Rü ngéxgumarüü tá ta nixi ega naga pexinüegü i chorü mugü, rü guxügutáma pexü changechaüeëcha.

¹¹—Chama rü ngémaäcü pemaä nüxü chixu na wüxigu chamaä petaäegüxüçax. Rü ngémaäcü tá aixcuma petaäegü.

¹²—Rü chama pexü chamu na pemücügxü pengechaügüxüçax, ngéma chama na pexü changechaüxüruü.

¹³—Rü ngéxguma wüxie aixcuma tümamücüxü ngechaügu, rü nüxü tangechaüäma rü nüéntama ega woo tümamücüxax tajuxgu. Rü nataxuma i to i ngéchaü i ngémaäri jexera.

¹⁴—Pema rü chamücügi peixigü i ngéxguma chauga pexinüegü.

¹⁵—Chama rü marü tama chorü duüxügümareäcü pexü chaxu. Erü wüxi i coriarü duüxügümare rü tama nüxü nacuqx i ngéma norü cori üxü. Notürü nhuxma rü chamücügumaä pexü chaxu,

erü pexü nüxü chacuqxéé i guxüma i ore ga Chaunatü chamaä nüxü ixuxü.

¹⁶—Pema rü tama pexira chauxcax pedaugü, notürü chaxira nixi ga pexcax chadauxü rü pexü chamuxü na aixcuma chauxcax pemaxëxüçax rü chauxüttawa penagagüxüçax i muxüma i duüxügi na guxüguma choxü jaxögüäxüçax. Rü Chaunatü ja Tupana tá pexna nanaxä i guxüma i tacü i chauégagu nünxna naxcax peçaxü.

¹⁷—Rü ngéma nixi i pexü chamuxü na pemücügxü pengechaügüxüçax.

Nhama i naänecüäx i duüxügi rü
Ngechuchuchi rü norü
ngúexügüchi naxaie

¹⁸—Ngéxguma nhama i naänecüäx i duüxügi pechi aiegü, rü jnüxna pecuqxächie ga chaxira chauchi na naxaiexü!

¹⁹—Rü ngéxguma chi nhama i naänecüäx i duüxügürüü peiñigügu, rü nhama i naänecüäx i duüxügi rü chi pexü nangechaügi ngéma natanüxügxü na nangechaügüxüruü.

Notürü chama nixi ga pexcax chadauxü natanüwa ga nhama ga naänecüäx ga duüxügi. Rü ngémacax nixi i pechi naxaiexü, erü marü tama naxrüü peiñigü.

²⁰—Nüxna pecuqxächie ga pemaä nhachagu:

“Taxuüma i wüxi i coriarü duüxü rü norü corixü narujexera”, nhachagu! Rü jema na chauchi na naxaiexü, rü pechi rü tá ta naxaie. Rü jexguma chi chauga naxinüegü rü nhuxma rü chi ta pega naxinüe.

²¹—Rü ngémaäcü ta chaugagu pechi naxaie i nhama i naänecüäx i duüxügi erü tama nüxü nacuqxü ja Chaunatü ga núma choxü mucü.

²²—Rü

ngēxguma chi chama tama namaā chanangoxēēgu na nhuxācū chixri na namaxēxū, rü tau chima nüxū nacuqxgū ga pecadu na naxtūgūxū. Notürü nhuxma namaā nüxū na chixuxū na nhuxācū chixri namaxēxū, rü ngēmacax i nhuxma rü taxuacuma nüxū nixugū na jangearü pecaduāxū.²³—Rü guxūma i duūxūgū i chauchi aieoxū rü Chaunatüchi rü ta naxaie.²⁴—Rü ngēma duūxūgūpexewa rü Tupanaārū poramaā chanaxū i mexūgū i taxū i taguma texé ja toteue üxū. Rü ngēxguma chi tama napexewa chanaxūxgu i ngēma mexūgū rü tau chima Tupana namaā nanaxuegu na nagagutama japecaduāxgūxū. Notürü na woo marū nüxū nadaugūxū i ngēma mexūgū i taxū i Tupanaārū poramaā chaxūxū, rü ngēxguma rü ta chauchi naxaieama rü Chaunatüchi rü ta naxaie.²⁵—Notürü ngēmaācū nangupetü erü Tupana najanguxēēchaū i norü ore i ümatūxū i nhaxū:

“Chauchi naxaie woo taxuūma i chixexū chaxūxgu”,

nhaxū.²⁶—Notürü chama rü tá Chaunatüégagu pexcax núma chanamu i perü ngūxēēruū i Tupanaāe i Üünexū i tá pexū nüxū cuqxēēxū i ore i aixcuma ixixū. Rü núma tá nixī i meāma pemaā nüxū jaxuxū i chauchiga.²⁷—Rü pema rü tá ta chauchigaxū peixugüe, jerü noxri ichanaxtūgūga duūxūgūmaā nüxū na chixuxū ga chorü ore, rü woetama marū chauxūtawa pejexmagü —nhanagüru ga Ngechuchu.

16 ¹Rü Ngechuchu rü nhanagüru nüxū:—Rü pemaā nüxū chixu i nhaā ore na tama nüxū na

perüxoexūcax na choxū pejaxōgūxū.
²—Rü ngutaquexesepataūgüwa tá pexū ínawoxū. Rü aixcuma tá nawá nangu na texé pexū daixū rü tá nagu tarüxiñüxū na ngēmaācū mexū Tupanacax taxüxū.
³—Rü ngēmaācū tá pemaā namaxē i duūxūgū, erü taguma nüxū nacuqxgū ja Chaunatü, rü choxū rü ta tama nacuqxgū.⁴—Rü pemaā nüxū chixu i nhaā ore i nhuxmax, na nüxna pecuqxachiexūcax i ngēxguma jixcūra ngēmaācū pexū nangupetügu.

Tupanaāe i Üünexūärü puracüchiga

—Noxri rü tama pemaā nüxū chixu i nhaā ore, jerü petanügu charüxäūx.

⁵—Notürü i nhuxma rü tá pexna íchixū na Chaunatü ga núma choxū mucüxiñtawa na changēxmaxūcax. Rü pema rü taxúema choxna peca na ngextá tá na chaxūxū.

⁶—Notürü poraācū pengechaügiama erü pemaā nüxū chixu i ngēma ore.⁷—Notürü aixcuma pemaā nüxū chixu rü pexcax narümemaē nixī na Chaunatücax

chataegüxū. Rü ngēxguma chi tama Chaunatüxiñtawa chaxūxgu rü tau chima núma naxū i Naāe i Üünexū i pexū rüngüxēēxū. Notürü ngēxguma ngēma chaxūxgu rü chama tá núma chanamu i Naāe i Üünexū.⁸—Rü ngēxguma Naāe i Üünexū núma üxgu rü tá guxū i duūxūgūxū nüxū nacuqxēē na japecaduāxgūxū. Rü tá nanangoxēē i nhuxācū na jiixū i ngēma maxū i Tupanapexewa aixcuma mexū. Rü tá duūxūgūxū nüxū nacuqxēē na Tupana tá napocuexū i duūxūgū naxcax i norü pecadugü.⁹—Rü núma i Naāe i Üünexū tá duūxūgūxū nüxū nacuqxēē na pecaduāxgūxū jiixū erü tama choxū

najaxögü. ¹⁰—Rü tá nanangúexẽ i nhuxäcü na jiixü i ngëma maxü i Tupanapexewa aixcuma mexü, erü chama rü tá Chaunatüxütawa chaxü, rü pema rü tãixütáma marü choxü pedaugü. ¹¹—Rü Naäe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuaxẽe na Tupana tá napocuexü i duüxügü i chixexü ügüxü, erü Tupana rü namaä nanaxuegu na marü napocuäxü i Chataná i nhama i naänemaä icuáxü. ¹²—Chama rü choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaä nüxü chixuxchaüchiréxü. Notürü ega nhuxma chi pemaä nüxü chixuxgu rü tau chima nüxü pecuaxgü. ¹³—Rü Tupanaäe i Üünexü rü nüxü nixu i ore i aixcuma ixixüxícatama. Rü ngëgxuma núma naxüxgu rü núma tá pexü nangúexẽ i guxüma i ore i aixcuma ixixü. Erü núma rü tama nüechama tá nidexa, notürü ngëma ore i Chaunatüxütawa rü chauxütawa nüxü naxñüxüxicá tátama nixu. Rü tá pexü nüxü nacuaxẽe i guxüma i tacü i jixcura tá ngupetüxü. ¹⁴—Rü núma rü tá choxü nicuaxüxü erü chauxütawa tá nanajaxu i norü nguxéetae, rü nhuxmachi tá pexü nangúexẽe namaä i ngëma nguxéetae. ¹⁵—Guxüma i Chaunatüxü ngëxmaxü rü choxrü ta nixü. Ngëmacax pemaä nüxü chixu rü Naäe i Üünexü rü chauxütawa tá nanajaxu i norü nguxéetae, rü nhuxmachi pexü tá namaä nangúexẽe. ¹⁶—Rü paxa rü tãixütáma choxü pedau. Notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau erü Chaunatüxütawa tá chaxü —nhanagüri ga Ngechuchu.

Ngechuchuarü ngúexügüarü ngechaü rü tá taäexü nananguxuchi

¹⁷Rü jexguma nhuxre ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togüna

tacagü, rü nhatarügügi: —¿Tacüchiga nixi na ngëma nhaxü:

“Rü paxa rü tãixütáma choxü pedaugü. Notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedaugü”, nhaxü? ¹⁸—¿Rü tacüchiga ta nixi na nhaxü:

“Chama rü Chaunatüxütawa tá chaxü”, nhaxü? ¹⁸—¿Rü tacüchiga ta nixi na nhaxü:

“Rü paxa rü tãixütáma choxü pedaugü”, nhaxü? Rü jixema rü tama nüxü tacuaxgüga na tacüchigaxü tamaä jaxuxü —nhatarügügi. ¹⁹Rü Ngechuchu rü nüxü nacuaxama ga nüxna na tacagüchaüxü ga tomax. Rü jemacax nhanagüri toxü: —Chama rü marü pemaä nüxü chixu rü paxa rü tãixütáma choxü pedau, notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau. ¿Rü ngëma dexacäxtama i pegüna pecagüxü? ²⁰—Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü pema rü tá pexauxe, rü tá pengechaügi. Notürü nhama i naänecüäx i duüxügü rü tá nataäegü. Notürü woo pema tá pengechaügi, rü ngëma perü ngechaü rü tá taäexü nananguxuchi.

²¹—Ngëgxuma wüxi i nge íraxyacüchaügi rü inaxixächiäe, erü inguxneca. Notürü ngëgxuma marü tabuxgu ja ngírü öxchana, rü nüxü ijärungüma na nhuxäcü poraäcü ngíxü na nanguxchiréxü i noxrix, erü tûmamaä itaäe ja ngírü öxchana. ²²—Rü ngëgxumarü tá ta pexü nangupetü i pemax, erü nhuxma rü penaxixächiäegü. Notürü wena táxarü chataegu rü pexü íchajadau. Rü ngëgxuma rü tá pexü nangëxma i wüxi i taäe i taxucürüwama texé pexna jaxuxü. ²³—Rü ngëgxuma

ínameguxgu tá i ngēma ngunexū na janguxū i nhaā pemaā nüxū chixuxū, rü taxuūcaxtáma tacüçax choxna pecagü erü aixcuma Chaunatü tá nixī ja pexna naxacü i guxūma i tacü i chauégagu nüxna naxcax pecaxū.²⁴—Nhuxmarüta i pema rü taxuūcaxma chauégagu ípecagü. ¡Naxcax ípeca rü tá penajaxu i ngēma naxcax ípecaxū! Rü ngēmaacü rü tā aixcuma petaäegü.

**Ngechuchu rü marü nüxū
narüjexera i guxūma i tacü i nhama
i naännewa ngémaxü**

²⁵—Nhuxma rü cuaxruūgugu chajaxuäcüma pemaā nüxū chixu i ore. Notürü nawa tá nangu i ngunexū i marü tāxüütáma ngēmaacü pemaā nüxū chixu. Rü ngéxguma rü tá noxtacüma meā pemaā chanangoxēe i Chaunatüchiga. ²⁶⁻²⁷—Rü ngēma ngunexūgu i pema rü Chaunatüütawa tá chauégagu naxcax ípeca i tacü i penaxwaxexū. Rü taxuūcaxma tüxcüü chama tá Chaunatüütawa pexū naxcax íchaca, erü nümatama ja Chaunatü rü woetama pexū nangechaü, erü pema rü choxū pengechaü rü pejaxögü na naxüütawa ne chaxüxū.

²⁸—Chaunatüütawa ne chaxü na nhama ga naännewa chaxüxüçax. Rü nhuxma rü tá nüxna chataegu i nhama i naäne na wenaxärü Chaunatüütawa chaxüxüçax —nhanagüri. ²⁹Rü jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü nhatarügügi: —Nhuxma waxi nixī i meäxüchima tomaä cunangoxéexü i curü ore i tomaä nüxū cuixuxū. Rü tama tacügu ixuxüäcüma tomaä nüxū cuixu. ³⁰—Rü nhuxma rü nüxū tacuax na

aixcuma guxüxüma na cucuáxü. Rü taxuacüma texé nhuxū nhatagüri cuxü. Rü ngēmacax nixī i tajaxögüxū na aixcuma Tupanaxüütawa na ne cuxüxū —nhatarügügi. ³¹Rü Ngechuchu toxü nangäxü rü nhanagüri: —¿Aixcuma pejaxögüxū i nhuxmax? ³²—Rü nawa tá nangu i ngunexū rü nhuxmatátama nixī i na pegü pewoonexü. Rü wüxicigü i pema rü tá pepatawa pexī, rü chaxica tá nuä choxü petax. Notürü tama chaxica tá icharüxäxü, erü Chaunatü rü chauxüütawa nangëxma. ³³—Rü guxüma i nhaā ore rü pemaā nüxū chixu na chaugagu petaäegüxüçax. Rü nhama i naännewa rü tá ngúxü peinge. Notürü ¡peporae! erü chama rü marü nüxū charüjexera i guxüma i tacü i nhama i naännewa ngémaxü —nhanagüri.

**Ngechuchu rü norü
ngúexügüçax najumuxé**

17 ¹Rü jema nhaxguwena rü Ngechuchu dauxügu nadawenü, rü nhanagüri: —Pa Chaunatü, marü nawa nangu i ngunexū na chajuxü. Rü chanaxwaxe na duüxügüxü nüxü cucuaxéexü na aixcuma chama rü cune chiixü. Rü ngēmaacü i chama rü tá nüxü nüxü chacuaxéexü na cuma rü aixcuma Tupana na cuiixü. ²—Erü marü guxü i duüxügüri äexgacüxü choxü cuixixéexü, na chanamaxéexüçax i guxüma i duüxügü i choxna cumugüxü. ³—Rü ngēma duüxügü tá nüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü ega cuxü nacuaxgugu na cuxicatama Tupana na cuiixü, rü choxü nacuaxgugu na chama rü Cristu ga núma choxü cumucü na chiixü. ⁴—Chama rü marü cuxü

chataxéē i nhama i naānewa rü chajanguxéē i guxíma i puracü ga nawá choxü cumuxü. ⁵—Rü nhuxma Pa Chaunatüx, rü chanaxwaxe i cugüxüitawa choxü cungémaxéē na choxü nangémaxüçax ga jematama pora ga cumaā choxü jexmaxü ga noxri taúta naāne üxgu. ⁶—Rü guxema duūxegü ja tüxü cuidexechixe ga nhama ga naānewa na choxna tüxü cumugüxüçax, rü marü tüxü nüxü chacuaxéē i texé na cuiixü i cumax. Rü woetama cuxrügü tixigü rü cuma nixí ga choxna tüxü cumugüxü. Rü tümagü rü marü naga taxinüe i curü ore. ⁷—Rü nhuxma rü marü nüxü tacuax rü guxíma i ngéma choxna cuväxü, rü aixcuma cuväitawa ne naxü. ⁸—Rü chama rü marü tümamaä nüxü chixu ga curü ore ga chamaä nüxü cuixuxü. Rü tümagü rü marü tajaxögü i ngéma ore. Rü nüxü ticuaxächitanü na aixcuma cuväitawa na ne chaxüxü i chamax. Rü tajaxögü ga cuma núma choxü na cumuxü. ⁹—Rü ngémacax cuxna chaca na tüxü na curüngüxéexüçax. Rü tama cuxna chaca na nüxü curüngüxéexüçax i nhama i naānecüäx i duūxügü, notürü cuxna chaca na tüxü curüngüxéexüçax ja guxema choxna tüxü cumugüxe, erü curü duūxügü tixigü. ¹⁰Rü guxáma ja jíxema choxrügü ixígüxe rü cuxrügü tixigü. Rü guxáma ja cuxrügü ixígüxe rü choxrügü tixigü. Rü tümagagu rü duūxügü choxü nicuaxüügü. ¹¹—Chama rü marü tâüxüitäma nhama i naānewa changéxmaëcha, notürü i tümagü rü ngémáäcü nhama i naānewa tá tangéxmagü ngégxuma cuväitawa chaxüjane. Pa Chaunatüx ja Üunecüx, rü

chanaxwaxe na curü pora ga choxna cuväxümaä tüxna cedulaü ja jíxema choxna tüxü cumugüxe, na ngémaäcü guxáma wüxigu rüxinüexüçax, ngéma cuma rü chama na wüxigu rüxinüexüü. ¹²—Rü jexguma guxema choxna tüxü cumugüxetanüwa chajexmagu ga nhama ga naānewa, rü curü pora ga choxna cuväxümaä tüxna chadau rü tüxü íchapoxü. Rü taxúema ga guxema choxna tüxü cumugüxe rü itajarütauxé. Rü Juda ga woetama ijärütaxuxüxicatama inajarütaxu na janguxüçax i curü ore i ümatüxü. ¹³—Rü nhuxma rü cuväitawa tá chaxü. Notürü nhuxmarüta nhama i naānewa changéxmajane rü nüxü chixu i nhaä curü ore na tümagü rü ta tüxü nangémaxüçax i ngéma taäe i aixcuma ixixü i chama choxü ngéxmaxü. ¹⁴—Chama rü marü tümamaä nüxü chixu i curü ore. Notürü nhama i naānecüäx i duūxügü rü tümachi naxaie, erü tuma rü tama naxrüü tixigü, ngégxumarüü i chama rü tama nhama i naānecüäx rü chixü. ¹⁵—Tama cuxna tümacax chaca na tüxü na cuigagüxüçax i nhama i naānewa. Notürü cuxna chaca na tüxü na ícupoxüxüçax nüxna i ngoxo i Chataná. ¹⁶—Chama rü tama nhama i naānecüäx chixü. Rü tümagü rü ta tama nhama i naānecüäx tixigü, erü cuxrügü tixigü i nhuxmax. ¹⁷—Curü ore rü aixcuma nixí. Rü chanaxwaxe i tüxü cunguéxéē i curü ore, na aixcuma cupexewa tixüünexüçax ja jíxema choxna tüxü cumugüxe. ¹⁸—Rü jexgumarüü ga nhama ga naānecüäx ga duūxügütanüwa choxü na cumuxürüü, rü ngégxumarüü i chama rü ta nhama i

naānecūāx i duūxūgütanüwa tūxū chamugü.¹⁹—Rü tumagagu chaugü ichaxā na tūxū changúexēēxūcax i curü ore i aixcuma ixixū, na cupexewa tixüünexūcax ja jíxema choxna tūxū cumugüxe.²⁰—Notürü tama jíxema nhuxma jaxögüxecäxicatama cuxna chaca. Notürü cuxna chaca ta túmacax ja jíxema jíxcüra tá jaxögüxe nagagu i túmaärü ore ja jíxema nhuxma jaxögüxe.²¹—Rü guxâma ja jíxemacax cuxna chaca na aixcuma wüxitama tixigüxūcax. Rü ngëma cuma rü chama na wüxitama ixigüxürüü, Pa Chaunatüx, rü chanaxwaxe i guxâma i tûma rü ta wüxitama tixigü. Rü ngëmaäcü i nhama i naānecūāx i duūxügü, rü tá naja xögü na cuma núma choxü cumuxü.²²—Rü chama rü marü tūxna chanaxā i ngëmatama pora i cuma choxna cuxâxü na ngëmaäcü wüxitama tixigüxūcax ngëma cuma rü chama na wüxitama ixigüxürüü.²³—Rü chanaxwaxe na túmawa changëxmaxü rü cuma i chawa na cungëxmaxü na ngëmaäcü aixcuma wüxitama ixigüxü i guxâma i jíxema. Rü ngëmaäcü i nhama i naānecūāx i duūxügü rü tá nüxü nicuqxâchitanü na cuma núma choxü cumuxü, rü tá nüxü nicuqxâchitanü na tūxü cungechañxü ja jíxema choxna tūxü cumugüxe ngëma na choxü cungechañxürüü.²⁴—Pa Chaunatüx, cuma choxna tūxü cumugü. Rü chanaxwaxe i chauxütawa tangëxmagü i ngëma tá íchangëxmaxüwa, na nüxü tadaugüxūcax i chorü pora ga choxna cuxâxü. Jerü choxü cungechañxü ga jexguma taúta naâne ixügügumama.²⁵—Pa Chaunatüx ja Mecüx, nhama i

naānecūāx i duūxügü rü tama cuxü nacuaxgü. Notürü chama rü cuxü chacuax. Rü jíxema choxna tūxü cumugüxe rü ta marü nüxü tacuaxgü na cuma núma choxü cumuxü.²⁶—Rü marü tūxü nüxü chacuaxeē na texé cuiixü. Rü guxügutáma tūxü nüxü chicuaxeēämachigü na cuma choxü cungechañxürüü tügü tangechaügxücax rü chama rü túmaxütawa na changëxmaxücax —nhanagüri ga Ngechuchu.

Ngechuchuxü nijauxgü

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;
Lc 22.47-53)

18 ¹Rü jema nhaxguwena ga Ngechuchu rü tomaä inaxüächi, na Chedrûärü ngatexüärü tocutüwa taxixücax. Rü jéma najexma ga wüxi ga nanetüneçü. Rü jemawa naxü ga Ngechuchu tomaä. ²Rü Juda ga jema bexma cúacü Ngechuchuxü ijaxuaxüxü rü nüxü nacuax ga jema nachica, jerü Ngechuchu rü muëxpüxcüna jéma tomaä nangutaquqxexü. ³Rü jéma nangu ga Juda namaä ga nhuxre ga churaragü rü nhuxre ga tupauca ga taxüneärü purichíagü ga jéma namugüxü ga paigüarü äëxgacügü rü parichéugü. Rü meäma nixäxne, rü jéma nanangegü ga omügü. ⁴Notürü ga Ngechuchu rü marü nüxü nacuax ga guxüma ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Rü jemacax naxcax nixü, rü nüxna naca, rü nhanagüri: —¿Texécax nixi i pedaugüxü? —nhanagüri. ⁵Rü nümagü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü

nhanagürtigü: —Nacharétucűäx i Ngechuchucax nixi i tadaugüxü —nhanagürtigü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Chama chixi —nhanagürü. Rü Juda ga bexma cüäcü ínaxuaxüxü rü jema churaragütanüwa najexma. ⁶Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu: "Chama chixi", nhaxgu, rü nügüweama nacaixütanü ga jema churaragü, rü jexma najaji. ⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü wena nüxna naca, rü nhanagürü:
—¿Texécac nixi i pedaugüxü?
—nhanagürü. Rü nümagü rü nanangäxügü rü nhanagürtigü:
—Nacharétucűäx i Ngechuchucax nixi i tadaugüxü —nhanagürtigü. ⁸Rü Ngechuchu rü wenaxäru nhanagürü nüxü: —Marü pemaä nüxü chixu rü chama chixi. Rü ngëxguma chauxcax pedaugügu rü jípejaxixé i nhaä chorü ngúexügü! —nhanagürü. ⁹Rü jemaäcü nangupetü na janguxüçax ga norü ore ga nümatama ga Ngechuchu nüxü jaxxü ga nhaxgu:
“Jíxema Chaunatü choxna tüxü mugüxe rü taxuéntama itajarütauxe”, nhaxgu. ¹⁰Rü Chimáu ga Pedru rü nüxü ijexma ga wüxi ga cuchi. Rü ngixü najaxu ga norü cuchi rü jemamaä ínanadaechinü ga paigüaru äëxgacüaru duüxü ga Malcugu äégaxü. Rü norü tügenchinü ínadae. ¹¹Notürü ga Ngechuchu rü Pedruxü nhanagürü:
—¡Ngíxchixügü ngixü ixücuchi i curü cuchi! ¿Tama əxna nüxü cucusax na chama rü tá ngíxü chingexü ngëma Chaunatü chamaä naxueguxüruü?
—nhanagürü.

Anápatawa Ngechuchuxü nagagü
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Rü jexguma ga churaragüarü äëxgacü, namaä ga norü churaragü rü tupaucaaru purichíagü, rü Ngechuchuxü nijauxgü. Rü najanaixchacüügü. ¹³Rü noxri rü äëxgacü ga Anápatawa nanagagü. Rü Aná rü Caipánaxtü nixi. Rü guma taunecügu ga Caipá rü paigüeru nixi. ¹⁴Rü jema Caipá nixi ga üpaacü jema Judéugüarü äëxgacüumaä nüxü ixuxü ga na namemaexü ga wüxitama ga jatü guxüma ga Judéugüçax na juxü.

Pedru rü tama
Ngechuchuxü nacuqxneta
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68;
Lc 22.55-57)

¹⁵Rü chama rü Chimáu ga Pedru rü wüxigu Ngechuchuwe tarüxi. Rü jema paigüarü äëxgacü rü choxü nacuqx. Rü jemacax ga chama rü wüxigu Ngechuchumaä tichocu ga äëxgacüpataqxtüwa. ¹⁶Notürü ga Pedru rü iãxäru düxétügutama narüxäyx. Rü jemacax íchaxüxü ga chama, rü jema iãxäru daruü ga ngecümaä chajariüdexa, rü jexguma Pedruxü ijamucuchi. ¹⁷Rü jexguma ga jema ngecü ga iãxäru daruü, rü Pedruna ica, rü ngígürigü:
—¿Tama əxna cuma rü ta wüxi i norü ngúexü cuiixü i ngëma jatü i jajauxgüxü? —ngígürigü. Rü Pedru ngixü nangäxü, rü nhanagürü: —Tama nixi —nhanagürü. ¹⁸Rü jéma iãxtüwa rü äëxgacüaru duüxügü rü purichíagü rü nanaxügü ga wüxi ga üxü, jerü nagáuane. Rü guma üküxetüarü

ngaicamagu nachigü, rü jéma nügü ninaixügü. Rü Pedru rü ta jéma nügü nanaixü naxëtuwa ga guma üxü.

Paigüarü äëxgacü rü
Ngechuchuna naca
*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64;
 Lc 22.66-71)*

¹⁹Rü jema paigüarü äëxgacü rü inanaxügü ga Ngechuchuna na naçaxü, rü nhanagürü: —¿Taciü nixí ga duüxügüxü namaä cungúexëexü? ¿Rü texégü tixí ja jíxema curü ngúexügü? —nhanagürü. ²⁰Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Chama rü guxü ga duüxügüpexewa nüxü chixu ga chorü ore. Rü ngutaquequexepataügüwa rü tupauca ja taxünewa i ngextá guxüma i Judéugü íngutaquequexegüxüwa chanangúexëe ga duüxügü. Rü jemaäcü taxuüma ichicüx ga chorü ore. ²¹—¿Rü tüxcüü i choxna cuçaxü i nhuxmax? Ëcü, ¡nüxna naca i ngëma duüxügü ga nüxü ñüexü ga chorü ore! Rü nümagü tá cumaä nüxü nixugüe ga tacüchigaxü namaä na chixuxü. Erü nümagü rü nüxü nacuqxgü i guxüma ga tacü ga namaä nüxü chixuxü —nhanagürü. ²²Rü jexguma Ngechuchu jema nhaxgu, rü wüxi ga tupauca ga taxüneärü purichía ga naxütagu chixü, rü Ngechuchuchametügu nidagü. Rü nhanagürü Ngechuchuxü: —¿Tüxcüü ngëmaäcü cunangäxü ja daa paigüarü äëxgacü? —nhanagürü. ²³Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Rü ngëxguma tacü rü chixexüxü chixuxgu, ¡rü nüxü ixu na nhuxäcü chixri na chidexaxü! Notürü ega chorü ore rü aixcuma jixígu, rü ¿tüxcüü i

choxü cuidagüxü i nhuxmax?
 —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma ga Aná rü Ngechuchuxü janáïäcüma paigüarü äëxgacü ga Caipáxütawa nanamu.

Pedru rü wenaxärü tama
Ngechuchuxü nacuqxneta
*(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72;
 Lc 22.58-62)*

²⁵Rü joxni ga Pedru rü üxüarü ngeicamagu naciecha, rü jéma nügü nanaixüäma. Rü jema jéma jexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü nhanagürü: —¿Tama exna cuma rü ta norü ngúexü cuiixü i ngëma jatü i jajauxgüxü? —nhanagürü. Notürü ga Pedru rü tama nügü nixu, rü nhanagürü: —Tama nixí —nhanagürü. ²⁶Rü jéma najexma ga wüxi ga paigüarü äëxgacüartü duüxü. Rü jema rü Pedru ídaechinüxtanüxü nixí. Rü Pedruna naca, rü nhanagürü: —¿Tama exna cuma jiixü ga nanetünecüwa Ngechuchumaä cuxü chadauxü? —nhanagürü. ²⁷Rü Pedru rü wenaxärü tama nügü nixu. Rü jexgumatama nica ga ota.

Ngechuchu rü
Piratupexewa najexma
*(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5;
 Lc 23.1-5)*

²⁸Rü jexguma Ngechuchumaä nüxü nachauegu ga nüxna na nacagüxü, rü Caipápatawa ínanagaxüchigü rü Judéaneärü äëxgacü ga Romacüäxpatawa nanagagü. Notürü marü ningóonechaü ga jexguma rü jemacax ga jema Judéugü rü tama guma äëxgacüpatagu nachocu, jerü norü mugü nüxü nixu rü taxü ga pecadu

nixí na wüxi ga Romacūāxpatagu na nachocuxü ga jema ngunexügu. Rü jemaācü tama Tupanapexewa nügü nixüxaarü maxüāxēegüchaü, jerü jexguma nügü jaxüxaarü maxüāxēegügu, rü taxucürüwa nanangōxü ga ñona ga Üpetüchigaarü petacax namexéexü. ²⁹Rü jemacax ga guma äëxgacü ga Romacūāx ga Piratu rü napatawa ínaxüxü ga duüxügümaä na jadexaxūcax. Rü nhanagürü nüxü: —¿Tacücac ípenaxuaxü ja daa jatü? —nhanagürü. ³⁰Rü nümagü rü Piratuxü nangäxügü, rü nhanagürügü: —Ngëxuma chi tama wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü tau chima cuxütawa tanaga —nhanagürügü. ³¹Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü nüxü: —¿Ecü perü äëxgacügüxütawa penaga, rü perü mugü pemaä nüxü ixuxüäcuma penapocux! —nhanagürü. Notürü ga jema Judéugü rü Piratuxü nangäxügü, rü nhanagürügü: —Notürü pema i Romacūāxügü rü marü toxna penachuxu na texexü timäxgüxü tümaärü chixexücax —nhanagürügü. ³²Rü jemaācü ningu ga jema ore ga Ngechuchu ūpaacü nüxü ixuxü ga nhuxäcü tá na najuxü. ³³Rü Piratu rü wenaxäru napatagu naxücu, rü Ngechuchucax nangema. Rü nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Cuma jíixü i Judéugüarü Äëxgacü cuiixü? —nhanagürü. ³⁴Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —¿Cuechamatama i nagu curüxñüxü na ngëmaäcü choxna cuçaxü, rü exna togü marü cumaä nüxü nixu na ngëmaäcü choxna cuçaxücax? —nhanagürü. ³⁵Rü Piratu Ngechuchuxü nangäxü, rü nhanagürü: —¿Exna cuma

nagu curüxñügu rü Judéu chiixü? Rü ngëma cuchiüānecüäxügü rü paigüarü äëxgacügütama nixí i chauxütawa cuxü gagüxü. ¿Exna tacü rü chixexü cuxü? —nhanagürü. ³⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Chama rü tama nhama i naänewa äëxgacü chixí. Rü ngëxuma nhama i naänewa äëxgacü chixigu, rü chorü duüxügü rü chi Judéugüarü äëxgacügümaä nügü nadai rü tau chima choxü nijauxü i ngëxuma. Notürü tama nhama i naänewa äëxgacü chixí —nhanagürü. ³⁷Rü jexguma ga Piratu rü nhanagürü nüxü: —¿Exna to i nachiüānærü äëxgacü cuixí i cumax? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Cumatama marü nüxü cuixu na äëxgacü chiixü. Rü jemacax ga chama rü chabu rü nhama ga naänewa chaxü na duüxügümaä nüxü chajarüxuxücax i ore i aixcuma ixixü. Rü guxáma ja texé ja nüxü cuáxchaüxé i ngëma ore i aixcuma ixixü, rü choxü itarüxñüe i ngëma ore i nüxü chixuxü —nhanagürü. ³⁸Rü Piratu rü nhanagürü nüxü: —¿Tacü nixí i ngëma ore i aixcuma ixixü? —nhanagürü.

Ngechuchumaä nanaxuegu
na jamäxgüäxü
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20;
Lc 23.13-25)

Rü jemaäcü Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rü wenaxäru Judéugümaä najarüdexa. Rü nhanagürü nüxü: —Taxuüma i chixexüxü nawä chadau i nhaä jatü. ¿Rü tüxcüü chi inapocuxü? ³⁹—Notürü guxüguma ega Üpetüchigaarü petawa nanguxgu, rü

pecüma nixí na choxna naxcax na peçaxú na íchananguxuchixéexúcax i wüxi i duúxü i pocuxü. ¿Rü penaxwaxexü na pexcax íchananguxuchixéexü i nhaã perü äéxgacü, Pa Judéugü? —nhanagürü. ⁴⁰Rü jexguma ga guxüma ga jema duúxügü, rü tagaäcü aita naxüe, rü nhanagürügü: —Tama tanaxwaxe na cujangéxü i ngëma jatü. Rü Barabá waxi nixí i tanaxwaxexü na cujangéxü —nhanagürügü. Rü jema Barabá rü wüxi ga máetaxü nixí.

19 ¹Rü jexguma ga Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naquaixgüxücax. ²Rü jema churaragü rü chuchuxüwa nanaxügü ga wüxi ga ngaxcueruü rü nhuxmachi naëruwa najangaxcuchigü. Rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauxcharaxügü najacuxéegü. ³Rü nhuxmachi naxcax naxí, rü nüxü nacugüeäcüma nhanagürügü nüxü: —¡Namaxü, Pa Judéugüarü Äéxgacü! —nhanagürügü. Rü naapechametügü. ⁴Rü Piratu rü wenaxärü duxétüwa naxü, rü Judéugüxü nhanagürü: —¡Düçax! nhuxma tá nuã pepexewa chanaga na nüxü pecuáxücax na taxuüma i chixexüxü nawa chadauxü —nhanagürü. ⁵Rü duxétüwa naxü ga Ngechuchu. Rü namaã nangaxcueru ga jema ngaxcueruü ga chuchuxünaçcax. Rü nagu nicüx ga jema máxü ga naxchiru ga dauxcharaxü. Rü jexguma ga Piratu rü Judéugüxü nhanagürü: —Daa nixí ja jima jatü —nhanagürü. ⁶Notürü jexguma Ngechuchuxü nadaugüga paigüarü äéxgaciügü rü purichíagü, rü inanaxügue ga aita na

naxüexü. Rü nhanagürügü: —¡Curuchawa japota! ¡Curuchawa japota! —nhanagürügü. Rü Piratu rü nhanagürü nüxü: —¡Écü, pejaga rü pematama curuchawa pejapota! Erü chama rü taxuüma i chixexüxü nawa chadau —nhanagürüga Piratu. ⁷Notürü ga jema Judéugü rü Piratuxü nangäxügü, rü nhanagürügü: —Toma toxü nangëxma i wüxi i torü mu. Rü ngëma torü mu toxü nüxü nacuqxëe na namexü na najuxü i nhaã jatü, jerü nüma rü nüxü nixu ga Tupana Nane na jiixü —nhanagürügü. ⁸Rü jexguma jemaxü naxñügu ga Piratu, rü jexeraäcü namuü. ⁹Rü wena Ngechuchumaä napatagu naxicu. Rü jéma Ngechuchuna najaca, rü nhanagürü: —¿Ngextácüäx cuixí i cumax? —nhanagürü. Notürü ga Ngechuchu rü tama nanangäxü. ¹⁰Rü jexguma ga Piratu rü Ngechuchuxü nhanagürü: —¿Exna ngëma tääxütáma choxü cungäxü? ¿Tau exna i nüxü cucuáxü na chaxmexwa cungëxmaxü na curuchawa cuxü chipotaxü rü exna cuxü na íchanguxuchixéexúcax?

—nhanagürü. ¹¹Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Tau chima cuxmexwa changëxma, ega tama Tupana naxwaxegu. Rü ngëmacax nixí i ngëma duúxügü i cuxna choxü mugüxü rü curü jexera poraäcü napecaduäxgü —nhanagürü. ¹²Rü jemawena rü Piratu nagu narüxüga nhuxäcü Ngechuchuxü na ínanguxuchixééégaxü. Notürü jema Judéugü rü poraäcü aita naxüe, rü nhanagürügü: —Ngëxguma tá ícunanguxuchixéëgxu rü tama curü äéxgacü ja tacü ja Romacüäx ja

Chécharuxū cungechaū. Erü ngexerúxe ja aëxgacü ja tacüxū tüğü ingucuchixééxē, rü Romacūxāx ja aëxgacü ja tacü ja Chécharuarü uwanü tixī —nhanagüruggy. ¹³Rü jexguma jemaxū naxinüga ga Piratu, rü churaragüxū namu ga Ngechuchuxū düxétüwa na nagagüxūcax. Rü nawa najarüto ga wüxi ga tochicaū ga taxū ga nutagünaxcax ga togawa rü Gabatagu aëgaxū. Rü jema nachicawa nixī ga pocueväxū ga duüxügüna naçaxū ga aëxgacü. ¹⁴Rü wüxi ga ngunexū nataxu ga Üpetüchigaarü petawa na nanguxū ga jexguma, rü marü tocuchiwa nangu. Rü Piratu rü Judéugüxū nhanagürü: —¡Daa nixī ja jima perü aëxgacü! nhanagürü. ¹⁵Notürü ga nümagü rü aita naxüe, rü nhanagüruggy: —Tanaxwaxe na najuxū. Rü ¡curuchawa japotá! —nhanagüruggy. Rü Piratu nüxna naca rü nhanagürü nüxü: —¿Nhuxäcü i chama rü ichanamu na curuchawa japotagüxūcax ja perü aëxgacü? —nhanagürü. Notürü ga paigüarü aëxgacügy rü Piratuxū nangäxüg, rü nhanagüruggy: —Jima aëxgacü ja tacü ja Chécharu ja Romawa ngéxmacü rü jima nixī ja torü aëxgacü, rü nataxuma i to —nhanagüruggy. ¹⁶Rü jexguma ga Piratu rü jema Judéuguna Ngechuchuxū namu na curuchawa japotagüxūcax. Rü nümagü rü najagagü.

Curuchawa Ngechuchuxū nipotagü

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Lc 23.44-49)

¹⁷Rü ínaxüxū ga Ngechuchu, rü norü curucha ngíxū ininge. Rü jema nanagagü nawa ga wüxi ga nachica ga

Duüxééruchinaxâgu aëgaxū. Rü jema rü Górguta nixī ga naëga ga togawa. ¹⁸Rü jema curuchawa Ngechuchuxū najarüpotagü. Rü Ngechuchurü curuchawa najapotagü ga taxre ga to ga jatügü, rü wüxi ga norü tügenecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa. ¹⁹Rü Piratu rü churaragüxū namu na Ngechuchuarü curuchatapexewa na japocuchigüxūcax ga wüxi ga mürapewaxacü ga aëgatachinüxū ga nhaxū:

“Ngechuchu ja Nacharétucūxāx ja Judéugüarü Aëxgacü”, nhaxū. ²⁰Rü muxüma ga jema Judéugü nüxü nadaumatü ga jema namatü ga mürapewaxacügy üxü. Jerü jema nachica ga Ngechuchuxū curuchawa ijjanapotagüxüwa, rü īaneärü ngaicamana nixī. Rü tamaëxpüx ga nagawa naxümatü ga jema naëga ga jema mürapewawa. Rü togawa rü Grégugügawa rü Romacūxāxgügawa naxümatü. ²¹Rü jemacax ga jema Judéugüarü paigüarü aëxgacügy rü Piratuxū nhanagüruggy: —Toma rü tama tanaxwaxe i cunaxümatü i “Judéugüarü Aëxgacü”, nhaxū. Rü narümemaë nixī i cunaxümatü rü nhacurügy:

“Nüügi ixucü na Judéugüarü Aëxgacü jíixü”, nhacurügy. ²²Notürü Piratu nanangäxü rü nhanagürü: —Ngëma chaxümatüxü rü marü ngëxma naxümatü —nhanagürü. ²³Rü curuchawa marü Ngechuchuxū japotagüuwena ga churaragü, rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü jema ägümüçü ga churaragü rü nügümaä najatoje ga naxchiru. Rü nanajauxgü ta ga norü dejuxüchiru ga máxü. Notürü

taxuwama narüngaixte, jerü woetama jemaäcü naxü. ²⁴Rü jemacax ga jema churaragü rü nügümäa nhanagürü: —Täūxütáma nagu tagaugüe! Rü narümemaaë nixiñ i naxcax tá
naxníncaqwexegü rü ngíxü tanhanagügü i wüxi i diëru na ngémawa nüxü
icuaqgxüçax na texáerü tá na jiíxü
—nhanagürü. Rü jemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga nhaxü:

“Nügümäa najatoje i chauxchiru, rü
naxcax ngíxü tanahanagügü i
wüxi i diëru”,

nhaxü. Rü aixcuma jemaäcü nixiñ ga naxügüäxü ga churaragü. ²⁵Rü Ngechuchuarü curuchapünewa ijexma ga naë ga María, rü ngíejax, rü María ga Cropa naxmäx, rü María ga Magadácüäx. ²⁶Rü jexguma Ngechuchu naëxü däxgu ga jexma chauxütagu na nachixü, rü nhanagürü ngíxü: —Pa Mamax, jima nixiñ ja cune, —nhanagürü. ²⁷Rü jemawena, rü nhanagürü choxü: —Ngëma ijixiñ i cue —nhanagürü. Rü jexgumamama rü chapatawa ngíxü chajaxu. Rü chauxütagu ijexmaëcha.

Naju ga Ngechuchu

²⁸Rü Ngechuchu nüxü nacuax ga marü na janguxü ga guxüma ga norü puracü ga nhama ga naânewa. Rü jema Tupanaärü ore ga ümatüxü na janguxëexüçax, rü nhanagürü:
—Chitawa —nhanagürü. ²⁹Rü jéma ijexma ga wüxi ga tüxüxäcü ga wiñ ga marü üxchiücmäa ääcucxü. Rü wüxi ga tüaxmü guma wiñümaä niwaixëegü, rü wüxi ga dexnemenaxäwa najanäix. Rü jemamaä naäxgu nanawexegü. ³⁰Rü Ngechuchu najaxaxü ga guma wiñ ga

üxchiücmü rü nhanagürü: —Marü ningu i guxüma i chorü puracü —nhanagürü. Rü nhuxmachi inajarümaxächieru, rü naju.

Wüxi ga churara rü wocaxemaä Ngechuchuxü nacanapacütüxü

³¹Notürü ga jema Judéugüarü äëxgacügü rü tama nanaxwaxegü ga curuchagüwa na najexmagüxü ga jema naxünegü. Jerü moxüäcü rü ngíxchigaartü ngunexü nixiñ. Rü jema Judéugüçax rü jema nixiñ ga guxü ga ngíxchigaartü ngunexüärü jexera ga üünexü, jerü norü peta ga Üpetüchigaarü ügü nixiñ. Rü jemacax Piratuna naxcax nacagü na churaragü jéma namugüxüçax na japojeparagüäxüçax na paxa naujexüçax ga jema curuchawa ipotagüxü, rü paxa na nadéaxüçax ga curuchawa naxüpa ga ngíxchigaartü ngunexü. ³²Rü jéma naxiñ ga churaragü rü inanapoeparagü ga jema taxre ga jatügü ga Ngechuchumaä jéma curuchawa ipotagüxü. ³³Rü Ngechuchucax naxiñ ga churaragü, notürü nüxü nadaugü ga marü na najuxü. Rü jemacax tama najapojeparagü. ³⁴Notürü wüxi ga churara rü Ngechuchuxü nacanapacütüxü. Rü jexgumatama ínajaxüchi ga nagü rü dexá. ³⁵Rü chama i Juáū rü nüxü chadau i guxüma ga nhaä pemaä nüxü chixuxü. Rü aixcuma nixiñ i nhaä chorü ore. Rü chamatama nüxü chacuax i aixcuma na jiíxü, rü pemaä nüxü chixu na pema rü ta pejaxögüxüçax. ³⁶Rü jema nangupetü na janguxüçax i Tupanaärü ore i ümatüxü i nhaxü:

“Rü taxúnetáma ja naxchinaxă
nipojegü”,
nhaxű. ³⁷Rü toxnamana i Tupanaärü ore
i ümatüxüwa rü nhanagürü:
“Tá nüxű narüdaunü ja jima
nacanapacütüxügüäcü”,
nhanagürü.

Ngechuchuxű inataxgű
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Lc 23.50-56)

³⁸Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Arimatéacü̃äx ga Juchegu äégacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxű najaxõ, notürü cüäcü najaxõ jerü natanüxű ga Judéugüarü äexgacigüxű namuű. Rü guma nixi ga Piratuna jaçacü na najauxäxüçax ga Ngechuchuxűne. Rü Piratu rü: —Ngü, —nhanagürü. Rü jexguma ga Juche rü jáema naxű ga curuchawa ijapotaxüwa, rü curuchawa najaxaxu ga naxüne ga Ngechuchu. ³⁹Rü jáema nangu ga Nicudému ga ūpaacü chütacü Ngechuchuxütagu naxüänecü. Rü jáema nanange ga 30 quiru naguxű ga pumara ga paacaxüchixű na Ngechuchuxű namaä nachaxünegüxüçax. ⁴⁰Rü jemaäcü ga Juche rü Nicudému rü curuchawa najaxauxgü ga naxüne ga Ngechuchu. Rü naxchiru ga marü pumaracharaxümaä najanäíxpüxügü. Jerü jema nixi ga tocüma ga toma ga Judéugü ga jexguma wüxi ga jueta tükü itataxgügu. ⁴¹Rü jema nachica ga Ngechuchu curuchawa iipotaxüwa najaxexma ga wüxi ga nanetüneecü. Rü jema nanetüneçüwa najaxexma ga wüxi ga naxmaxű ga jexwacaxüxű ga taguma texéxű nagu nataxgüxű. ⁴²Rü jema

naxmaxügu najaxücuchigü ga Ngechuchuxűne jerü nangaicama, rü paxa tá ningune ga ngüxchigaarü ngunexüçax.

Ínarüda ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Rü jüxüarü paxmamaxüchi ga taüta meä jangóonegu, rü María ga Magadácü̃äx rü Ngechuchuxű ijaxücuchigüxüwa ixü. Rü nüxű idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxű namaä rüngüxtaücü, rü marü na ínaxügachixű. ²Rü jexgumatama iinhaächi, rü jema chama rü Chimáu ga Pedrumaä ítajexmagüxüwa inha. Rü ngügürugi toxü: —Rü marü nanajauxgü ja Cori ja Ngechuchu i naxmaxüwa. Rü tama nüxű tacuax na ngexta na naxügüäxű —ngügürugi. ³Rü jexguma ga chama rü Pedru rü Ngechuchuxű ijaxücuchigüxüwa taxi. ⁴Rü wüxigu itaxüächi ga tomax, notürü ga chama rü poraäcü Pedruarü jexera ichanhaächi. Rü chaxira Ngechuchuxű ijaxücuchixűwa changu. ⁵Rü ichajarümaxächi na nagu chidacuchixüçax. Rü nüxű chadau ga naxchiru ga namaä janäíxpüxügüäxű ga jexma na naxüxű. Notürü tama aixepegu chaxücu. ⁶Rü chawearma ínangu ga Chimáu ga Pedru. Rü nüma rü jema naxmaxügu naxücu. Rü nüma rü ta nüxű nadau ga jema naxchiru ga namaä janäíxpüxüchiréxű. ⁷Rü nüxű nadau ta ga naxchiru ga namaä janäíxerugüäxű ga meäma dixcumüxű ga noxrüguma tükü. Rü tama wüxigu namaä nanu ga jema naxchiru ga namaä janäíxpüxügüäxű. ⁸Rü jexguma ga

chama ga chaxiraxüchi jéma na changuxű, rü chama rü ta chixücu. Rü nüxű chadau ga guxüma, rü chajaxõ ga Ngechuchu rü marü wena na namaxüxű.⁹ Jerü noxri rü tama nüxű tacuqxüga ga jema Tupanaärü ore ga ümatüxű ga nhaxű:

“Cristu rü tá wena namaxű”, nhaxű.¹⁰ Rü jexguma ga toma rü tochiüçax tawoegu.

Ngechuchu rü ngícxax nangox ga María ga Magadácüäx
(Mt 16.9-11)

¹¹Notürü ga María rü jexma irüxäňx naňxütagu ga Ngechuchumaxű. Rü jéma ixaxu. Rü naxauxäcüma ijarümaxächi, rü nagu ijadacuchi ga naxmaxű.¹² Rü nüxű idau ga taxre ga dauxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga icómüchiruxű. Rü Ngechuchuxüne ixüchiréxüwa narütogü, rü wüxi ga Ngechuchueru ixüxüwaama rü to ga nacütawaama.¹³ Rü jema dauxüçüäx ga duüxügü rü ngíxna nacagüe, rü nhanagürü: —Pa Ngecüx, ¿tacüçax cuxaxu? —nhanagürü: Rü ngíma rü inangäňx, rü ngígürü: —Chaxaxu erü najangegü i naxüne ja chorü Cori, rü tama nüxű chacuqx na ngexta naxügüäňx —ngígürü: ¹⁴Rü jexgumatama jema ngíxgu, rü ngígüweama idau. Rü nüxű idau ga Ngechuchu ga ngíxüta wa na najexmaxű. Notürü tama nüxű icuqx ga Ngechuchu na jiixű ga guma.¹⁵ Rü jexguma ga Ngechuchu rü ngíxna naca, rü nhanagürü: —Pa Ngecüx, ¿tacüçax cuxaxu? —Rü texécax nixi i cedula xű? —nhanagürü: Rü ngíma nüxű nacuqxgu

rü jema nixi ga jema nanetüneçüarü daruň. Rü jemacax ngígürü nüxű: —Pa Corix, ega cuma cujangexgu i naxüne ja Ngechuchu, rü ¡chamaä nüxű ixu na ngexta na cunaxüxű na chama chajajaxuxüçax! —ngígürü: ¹⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngíxű: —Pa Maráx —nhanagürü. Rü ngíma rü naxcax idaueguächi, rü togawa ngígürü nüxű: —Pa Rabonix —ngígürü: Rü ngéma rü “Pa Ngúexëeruňx”, nhaxüchiga nixi.¹⁷ Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngíxű: —¡Táu i choxű cuingögüxű, erü taüta Chaunatüxüta wa chaxü! ¡Notürü ngéma chaueneëgtanüwa naxü rü namaä nüxű jarüxu na chama rü tá Chaunatü ja chorü Tupana ja Penatü ja perü Tupanaxüta wa chaxü: —nhanagürü.¹⁸ Rü jexguma ga María ga Magadácüäx rü tomaä nüxű ijarüxu ga marü nüxű na nadauxű ga Cori ga Ngechuchu. Rü nhuxmachi tomaä nüxű ijaxu ga jema ore ga Ngechuchu ngímaä nüxű ixuxű.

**Norü ngúexügüçax nangox
ga Ngechuchu**
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;
Lc 24.36-49)

¹⁹Rü jema jüxüarü ngunexüärrü chütacü, rü tangataquqexegü ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü. Rü togü taruwätaügü, jerü jema Judéugüarü äexgacügüxű tamuňe. Rü Ngechuchu rü ngürüächi jéma nangox, rü torü ngäxütanügu nachi. Rü toxü narümxé, rü nhanagürü: —¡Petaäegü!
—nhanagürü.²⁰ Rü jema nhaxguwena rü toxü nügü nawémex, rü nügü inawépacütüxű. Rü tomagü ga norü

ngúexügü rü tataäegü, jerü nüxü tadaugü ga guma torü Cori. ²¹Rü jexguma rü wenaxärü nhanagürü toxü: —¡Petaäegü! Rü jema Chaunatü núma choxü na muxürüü tátama nixí i pexü chamuxü i chamax —nhanagürü. ²²Rü jexguma rü toétü “cue” nhanagürü ga Ngechuchu. Rü nhuxmachi nhanagürü toxü: —¡Penajauxgü i Tupanaäe i Üünexü! ²³Rü ngëxguma duüxügü nüxü rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexü nangëxma i pora na namaä nüxü peixuxü na Tupana marü nüxü nüxü nangechaüxü i norü pecadugü. Notürü ngëxguma duüxügü tama nüxü rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexü nangëxma i pora na namaä nüxü peixuxü na marü ngëma norü pecadugüwatama nangëxmagüxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

Tumé nüxü nadau ga Cori ga wena maxücü

²⁴Notürü totanüxü ga Tumé ga Wüxigu Buexümaä taxugüxü, rü tama totanüwa najexma ga jexguma Ngechuchu toxçax ngoxgu. ²⁵Rü jixcama ga toma rü Tumémaä nüxü tixugüe, rü nhatarügögü: —Marü nüxü tadau ja törü Cori ja Ngechuchu —nhatarügögü. Notürü ga Tumé rü toxü nangäxü rü nhanagürü: —Ngëxguma tama nüxü chadaxgu i norü itapuamaxü i naxmëxwa rü tama nüxü chingögügü i ngëma itapuamaxü rü ngëma norü cujaxü i naxümaä nüxü peixuxü —nhanagürü. ²⁶Rü 8 ga ngunexüguwena rü wenaxärü tangutaquexegü ga toma ga wüxi ga

ipatawa. Rü totanüwa najexma ga Tumé ga jexguma. Rü woo ga na nawäxtaxü ga iãx, rü ngürüächi jáma nangox ga Ngechuchu, rü torü ngäxütanügu nachi. Rü toxü narümxox, rü nhanagürü: —¡Petaäegü! —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma Tuméxü nhanagürü ga Ngechuchu: —¡Nüxü ingögü i nhaä chorü itapuamaxü i chaxmexwa ngëxmaxü, rü nüxü nadau ja daa chaxmex! ¡Rü nuxa chorü canapacütüxügü ingögü! ¡Rü nüxü rüxo na tama cujaxöxü! ¡Rü meäma jaxö i nhuxmax! —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma ga Tumé rü Ngechuchuxü nangäxü, rü nhanagürü: —Pa Chorü Corix, cuma nixí i chorü Tupana cuiixü —nhanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Pa Tuméx, cuma cujaxö i nhuxma erü choxü cudau. Notürü tataäegü ja jíxema tama choxü daugüäcumá jaxögüxe —nhanagürü.

Tacüçax naxümatü i nhaä popera

³⁰Rü Ngechuchu rü topexewa nanaxü ga muxüma ga to ga mexügü ga cuaxruügü i tama nhaä poperagu ümatüxü. ³¹Notürü guxüma i nhaä poperagu ümatüxü, rü naxümatü na pejaxögüxüçax na Ngechuchu rü Cristu ja Tupana Nane na jiixü. Rü ngëxguma nüxü pejaxögügü rü tá pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

Ngechuchu rü 7 ga norü ngúexügüçax nangox

21 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü wenaxärü toxçax nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rü Tibéria nixí ga to ga naéga. Rü nhaäcü nixí ga

toxcax nangóxū. ²Rü wüxiwa tajexmagü ga chama rü Tiagu ga Zebedeu namegü rü Chimáū ga Pedru, rü Tumé ga Wüxigu Buexümaä taxugüxü, rü Natanaeü ga Gariréaanegune ga īane ga Canácüäx, rü to ga taxre ga tomücügi ga Ngechuchuarü ngúexügü. ³Rü Chimáū ga Pedru rü nhanagürü toxü: —Tá chajapüchae —nhanagürü. Rü jexguma ga toma rü tanangäxügü, rü nhatarügügü nüxü: —Toma rü tá ta cuwe tarüx —nhatarügügü. Rü jéma taxí, rü wüxi ga nguegu tichoü. Notürü jema chütaxügü rü taxuüma ga choxni tijauxgü. ⁴Rü jexguma noxri jangóonegu rü Ngechuchu toxcax nangox ga naxtaxaanacüwa. Notürü ga toma rü tama nüxü tacuaxgü ga Ngechuchu na jiixü. ⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü toxna naca, rü nhanagürü toxü: —Pa Ngextüxüçügü, ¿exna taxuüma i choxni pejauxgü? —nhanagürü. Rü toma rü tanangäxügü rü nhatarügügü: —Taxuüma —nhatarügügü. ⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —Peweüärü tügüneçüwawaama penatáe i perü pücha! rü tá ípenajauxü i choxni —nhanagürü. Rü jémaäma tanatáegü ga torü pücha, rü taxucürüwa ítanatüächigü, jerü muxüchixü ga choxni tijauxgü. ⁷Rü jexguma ga chama rü Pedruxü nhacharügü: —Jima nixí ja Cori ja Ngechuchu —nhacharügü. Rü jexguma jemaxü naxinügu ga Pedru ga guma na jiixü ga Cori, rü nicuxcuchi ga naxchiru jerü noxri rü ínacuxchichirex. Rü natüchiüwa najuxu, rü naxänacüwa naxcax nawëxë. ⁸Rü toma ga natanüxü rü nguemaätama naxänacüwa taxägü. Rü jéma tanatügü ga jema pücha ga choxnimaä ääcuxü jerü 100

metruxicatama nataxu ga na naxänacüwa na tangugüxü. ⁹Rü jexguma nguewa ítachoügu rü jéma nüxü tadau ga wüxi ga üxü, rü naxëtügu naxü ga wüxi ga choxni. Rü jéma najexma ta ga wüxi ga pöö. ¹⁰Rü Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —¡Nuáta penge i nhuxre i ngëma choxni i ípejauxüxü! —nhanagürü. ¹¹Rü Chimáū ga Pedru rü nguegu nixüe. Rü jema püchamaä naxnüçügu ínatanüächametütaü ga choxni ga ínajauxüxü. Rü 153 ga choxni ga itaxü najexma nawa ga jema pücha. Rü woo ga na namuxüchixü, rü tama narügåu ga pücha. ¹²Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —¡Nuá peix rü pejachibüe! —nhanagürü. Rü taxúema ga toma rü nüxna tacaxchaü na texé jiixü ga nümax, jerü marü nüxü tacuaxgü ga guma na jiixü ga Cori ga Ngechuchu. ¹³Rü jexguma ga Ngechuchu rü jéma toxütawa naxü. Rü nanajaxu ga pöö rü wüxichigü toxna nanaxä. Rü jexgumarüü ta ga choxni rü toxna nanaxä. ¹⁴Rü jema nixí ga norü tamaäxpüxcüna ga toxcax na nangoxü ga Ngechuchu ga juwa ínadaxguwena.

Ngechuchu rü Pedrumaä nidexa

¹⁵Rü jexguma chibüewa tingugüguwena rü Ngechuchu rü Chimáū ga Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáū Pa Juáū Nanex, ¿aixcuma choxü cungechaüxü i nhaä cumüçügüxü na cungechaüxüärü jexera? —nhanagürü. Rü Pedru nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuax na cuxü changechaüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Nachibüexëe i chorü duüxügü!

—nhanagürü. ¹⁶Rü wenaxārū Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáū Pa Juáū Nanex, ¿aixcuma i choxū cungechaūxū?
 —nhanagürü. Rü Pedru nanangāxū, rü nhanagürü: —Ngū, Pa Corix, cuma nüxū cuquax na cuxū changechaūxū
 —nhanagürü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —Ēcū, ḥnuxna nadau i chorū duūxūgū! —nhanagürü. ¹⁷Rü norü tamaexpüxcuna wenama Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáū Pa Juáū Nanex, ¿aixcumaxuchi jiixū i choxū cungechaūxū?
 —nhanagürü. Rü jexguma ga Pedru rü dūxwa nangechaū, jerü norü tamaexpüxcuna Ngechuchu nüxna naca ngoxi aixcuma nüxū nangechaū. Rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Corix, cuma nüxū cuquax i guxūma. Rü cuma nüxū cuquax na aixcumaxuchi cuxū na changechaūxū —nhanagürü. Rü Ngechuchu nhanagürü nüxū: —Ēcū ḥnachibüexē i chorū duūxūgū! ¹⁸Rü aixcuma cumaā nüxū chixu rü jexguma cungextüxugu rü cugü cuicuycuchi ga na ngextá cuma ícunaxwaxexewa cuxūxūcax. Notürü ngēguma jaguāx cuixigu rü tá cuixuchichacüü na togue cuxū icuycuchixūcax. Rü ngēma tama cuma ícunaxwaxexewa tá cuxū nagagu —nhanagürü. ¹⁹Rü Ngechuchu rü jema nhanagürü na nüxū nüxū nacuqxēxūcax ga nhuxacü tá na najuxū ga Pedru na jemaäcü Tupanaxū nataxēxūcax. Rü jemawena ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxū: —;Chawe rüxū! —nhanagürü.

**Jema ngúexū ga Ngechuchu
poraäcü nüxū ngechaūxūchiga**

²⁰Rü jexguma nügüweama nadaxgu ga Pedru rü choxū nadau ga naweama

na ne chaxūxū. Rü chamachirę nixī ga chibüwa Ngechuchuxūtawaxūchi charütoxū rü nüxna chaçaxū rü nhachaxū:

“Pa Corix, ¿texé tá tixī ja jíxema bexma cúačü cuxū íxuaxūxē?”
 nhachaxū. ²¹Rü jexguma Pedru choxū daxgu rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —Pa Corix, ḥnhaā Juáū rü ḥacü tá nüxū upetüxū? —nhanagürü.
²²Rü Ngechuchu nanangāxū, rü nhanagürü nüxū: —Ngēguma chama chanaxwaxegu rü chanamaxēē nhuxmatá wena núma chaxū, rü cuma rü taxuūcaxma nüxū cuquaxchaū i ngēma. Rü ḥchawe rüxū! —nhanagürü.
²³Rü jexguma guxema chautanüxū ga ngúexūgū nüxū īntüēgu ga jema chauchiga, rü tūgūmaā naxcax tidexagū, rü nhatarügūgū: —Rü tāūxūtámá naju i Juáū —nhatarügūgū. Notürü Ngechuchu rü tama nüxū nixu ga tāūxūtámá na chajuxū. Notürü nhanagürümare:

“Ngēguma chama chanaxwaxegu rü chanamaxēē nhuxmatá wena núma chaxū, rü cuma rü taxuūcaxma nüxū cuquaxchaū i ngēma”, nhanagürümare.

²⁴Rü chamatama nixī ga nüxū chadauxū i guxūma i nhaā pemaā nüxū chixuxū, rü chamatama nixī i pexcax chanaxümatüxū i nhaā ore. Rü guxāma i toma rü nüxū tacuax na aixcuma na jiixū i nhaā pemaā nüxū chixuxū. ²⁵Rü najexma ga to ga muxūchixūma ga ḥacü ga Ngechuchu üxū. Rü ngēguma chi naxümatügū i guxūma ga jema naxüxūchiga, rü nagu charüxīnugu rü tau chima nhama i naānegu name i ngēma poperagū i nachiga ümatüxū.

PURACÜGÜ

(NGECHUCHUARÜ NGÚEXÜGÜ GA JAMUGÜXÜĀRÜ PURACÜCHIGA)

Tupana inaxuneta rü tá
ínangu i Naāe i Üünexü

1 ¹⁻²Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxíra chaxumatüxü ga poperawa cumaa nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaā nangúexëexü ga noxitama inaxügüägu ga norü puracü nhuxmata jema ngunexü ga Tupana dauxüguxü ga naānewa nagaxgu. Rü jexguma taüta dauxüguxü ga naānewa naxüxgu ga Ngechuchu rü najadexchi ga norü ngúexügü ga jamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçax. Rü Tupanaäe i Üünexüärü poramaā nanangúexëe ga jema duüxügü, rü namaā nüxü nixu ga taciü tá na naxüexü. ³Rü jixcama marü norü juwena rü 40 ga ngunexügü rü jema duüxügüçax nügü nangoxëexü na nüxü nacuaxgüxüçax na wenaxärü namaxüxü. Rü namaā nüxü nixu na nhuxäcü aixcuma äëxgacü na jiixü ja Tupana. ⁴Rü jexguma jema ngúexügü ga jamugüxütanüwa najexmagu ga Ngechuchu, rü namaā nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxixüçax ga Jerucharéü.

Rü nhanagürü nüxü: —Ípenanguxëex i ngëma Tupanaäe i Üünexü ga Chaunatü pemaä ixunetaxü ga pemaä nüxü chixuchigaxü! ⁵Aixcuma nixi ga Juåü rü dexáwa duüxügüxü ínabaiüxëexü, notürü i pema rü tåüxüttama muxü i ngunexü nangupetü na Tupanaäe i Üünexü tá pexna nguxü —nhanagürü.

Dauxüguxü ga naānewa naxü ga Ngechuchu

⁶Rü jexguma nangutaquegëgü ga jema norü duüxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürü: —Pa Corix, ¿exna nhama tá nixi i ngunexü i marü ícunawoxü i nuä Judéugüchiüännewa i torü uwanügürü churaragü na wenaxärü tomatama namaä itacuáxüçax i nhaä tochiüäne? —nhanagürü. ⁷Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü: —Pema rü taxuüçaxma nüxü pecuáxchaü i nhuxgu tá nixi i ngëma ngunexü, erü Chaunatüxicatama nüxü nangëxma i pora na nüxü naxunetaxü i ngëma ngunexü i choxna naxçax peçaxü. ⁸Notürü ngëxguma pexna

nanguxgu i Tupanaäē i Üünexű, rü tá pexű naporaexëe. Rü tá ípechoxű na nüxű pejarüxugüexüçax i chauchiga i Jeruchareüwa, rü guxüma i Judéaanewa, rü Chamáriaanewa, rü nhuxmatata guxü i nañewa nangu —nhanagürü. ⁹Rü jexguma jema nhaxguwena rü nüxű ínadaunüjane ga norü ngúexügü, rü Tupana rü dauxüguxü ga nañewa Ngechuchuxü naga. Rü wüxi ga caixanexügü najaxücu, rü jemaäcü tama wenaxäru nüxű nadaugü. ¹⁰Rü jexguma Ngechuchuxü ínadaunüjane ga dauxüwa na naxüxű, rü ngürüächi natanüwa nangox ga taxre ga jatü ga icómüchiruxű. ¹¹Rü nhanagürügü nüxű: —Pa Jatügi i Gariréaanecüäx, ¿tüxcüü dauxügu íperüdaunü? Erü daatama Ngechuchu ga petanüwa jexmacü rü nhuxma Tupana dauxüwa nagacü, rü ngëma nhuxma nüxű na pedauxü na nhuxäcü dauxüwa naxüxű, rü ngëmaäcü tátama nixi i wena núma naxüxű —nhanagürügü.

Judachicüü nanajauxgü ga Matía

¹²Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxű na Tupanaäru puracü naxügüxüçax, rü nüxna ínixi ga guma maxpüne ga Oriwérancügu äegane. Rü Jeruchareüçax nawoegu. Rü guma maxpüneäru jaxü rü maneca wüxi ga quirúmetru nixi na Jeruchareüwa inguxű. ¹³Rü jexguma Jeruchareüärü iännewa nangugü, rü nagu nachocu ga guma í ga nagu napegüne. Rü dauxna naxigü naxçax ga jema ucapu ga taxü ga nagu napegüxü. Rü nümagü nixi ga Pedru, rü Juáu, rü Tiagu, rü Ådré, rü Piripi, rü

Tumé, rü Baturuméü, rü Mateu, rü Tiagu ga Arupéu nane, rü Chimáu ga Iporaäëctüüçü, rü Juda ga Tiagu naenee. ¹⁴Rü guxüma ga nümagü rü guxüguma nangutaquexegüxű na wüxigu naxinüeäcüma najumuxëgüxüçax namaäga Ngechuchueneëgü, rü ngimaä ga María ga Ngechuchu naë, rü nhuxre ga togü ga ngexügümaä. ¹⁵Rü guxüma ga jema ngunexügüga rü nangutaquexegüxű ga jema jaxögüxü. Rü maneca 120 nixi. Rü wüxi ga ngunexügüga Pedru rü inachi ga norü ngäxütanüwa, rü nhanagürü: ¹⁶—Pa Chamücügüx, marü ningu ga jema Tupanaäē i Üünexű nuxküma Dawíxü muxü na naxümatüäxüçax nachiga ga Juda ga namaäru cuaxruü ixixü naxçax ga jema duüxügü ga Ngechuchuxü ijauxgüxü. ¹⁷—Rü tatanüxüchirex nixi ga Juda, rü núma rü ta taxrüü nhaä Tupanaäru puraciwa napuracü ga noxrix. ¹⁸—Notürü núma ga Juda rü bexma Ngechuchuxü ínaxuaxü. Rü jemacax ga äexgacügü rü nüxű nanaxütanü. Notürü jixcama ga Juda rü naxçax ínicuax ga jema chixexü ga naxüxű, rü jemacax nanataeguxëe ga jema díeru. Rü jemawena rü nügü nawëxnaxä rü nañtanüwa nügü narütäe. Rü jexguma duüxügü nadaexügüga rü inanago, rü niwääxpütuwe rü ímajixü ga nañniüta. Rü jema díeru ga nataeguxëexümaä ga äexgacügü rü naxçax nataxe ga wüxi ga naäne. ¹⁹—Rü nüxű nacuáchigagü ga guxüma ga Jeruchareüçüäx, rü jemacax Achedámagu nanaxüéga ga jema naäne. Rü ngëma nixi i “Nagüchitáu” nhaxüchiga. ²⁰—Rü Wijaegüarı poperawa jemachiga nanaxümatü ga Dawí, rü nhanagürü:

“Jixrüma rü ngéma natá ja napata,
rü taxúema nagu pe”,
nhanagürü. Rü toxnamana i ngéma
poperawa rü nhanagürü ta:
“Rü name nixí na togue naxüxü i
ngéma norü puracü”,
nhanagürü. ²¹⁻²²—Rü nuã tatanüwa
nangéxmagü i nhuxre i jatügü ga
guxüguma tüxü ümücigüxü ga jexguma
tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga
Ngechuchu. Rü nümagü rü tawe narüxí ga
noxritama Juáñ Ngechuchuxü ñbaiexéegu
rü nhuxmata jema ngunexü ga dauxüguxü
ga naãnewa naxüxgu. Rü name nixí i
ngématanüwa na najaxuxü i wüxi i
Judachicüixü na tamüçü jiñxüçax rü tarüü
nüxü jaxuxüçax i nhuxäcü wena na
namaxüxü ja Ngechuchu. ²³Rü jemawena
rü nüxü naxunetagü ga taxre ga jatügü. Rü
wüxi nixí ga Juche ga Juchugu ãégaxü ga
Bachabámaã naxugüxü. Rü Matía nixí ga
to. ²⁴⁻²⁵Rü nhaäcü najumuxëgü: —Pa
Corix, cuma nüxü cuquax i guxüma i
duñxügürü ngúchaü. ¡Rü nhuxma rü toxü
nawex i ngéxüriüxü i cuxçax mexü i nhaä
taxrewa na cunamuxüçax rü nüma na
naxüäxüçax i nhaä puracü ga Juda ítáxü ga
jexguma norü pocuwa naxüxgu!
—nhanagürügü. ²⁶Rü wüxi ga díêru ga
cuquruü ngíxü nanhanagügü na jemawa
nüxü nacuaxgüxüçax ga ngéxüriüxü ga
jema taxre tá na ixücuxü. Rü Matíagu
nangu na jangucuchixüçax. Rü
jexgumatama rü jema 11 ga duñxügü ga
Ngechuchu imugüxütanügu naxä ga Matía.

Ínangu ga Tupanaäe i Üünexü

2 ¹Rü nawa nangu ga jema
Judéugürü peta ga Pëtecóstegu
ãégaxü. Rü jema ngunexüga rü guxüma

ga jema jaxögüxü rü wüxi ga nachicawa
nangutaquelegü. ²Rü ngürüächi
dauxüwa ne naxü ga wüxi ga naga
nhama wüxi ja buanecü ja taxüchicü
icuxcugurüü, rü guxüne ga guma í ga
nawa najexmagünegu najaxüga. ³Rü
naxcax nangox ga nhuxre ga üxiüema.
Rü nüguna nixigüema ga jema üxiüema,
rü wüxicigü ga jema jaxögüxügütüwa
ninguchigü. ⁴Rü Tupanaäe i Üünexü rü
guxünama nangu rü namaä inacuax. Rü
jema Naäe i Üünexü
jadexagüxéexüäcümä inanaxügue ga to
ga nagawachigü na jadexagüxü. ⁵Rü
jema ngunexügüga rü jema petacax
Jerucharéüwa najexmagü ga muxüma
ga toxnamana ne íxü ga Judéugü ga
Tupanaga inüexü ga guxü ga togü ga
nachiüänewa ne íxü. ⁶Rü jexguma nüxü
naxinüegü ga nhuxäcü na jadexagüxü
ga jema jaxögüxü, rü nangutaquelegü
ga muxüma ga jema duñxügü ga
toxnamana ne íxü. Rü nabaixächiäegü
jerü jema jaxögüxü rü wüxicigü ga
jema togü ga duñxügügawachigü
nidexagü. ⁷Rü jema na poraäcü
nabaixächiäegüxüçax, rü nügümäa rü
nhanagürgü: —¿Tama exna
Gariréaaneçüäx jixígüxü i guxü i nhaä
duñxügü i tagawa idexagüxü? ⁸⁻⁹—¿Rü
nhuxäcü exna i nüxü ixinüexü i
wüxicigü i jixema i taga i nawa
ijaexüwa na jadexagüxü? ⁹⁻¹¹—Jixema
tixígü i Pártiaanecüäx, rü
Médiaanecüäx, rü Eraüäneçüäx, rü
Mechopotámiäneçüäx, rü
Judéaanecüäx, rü Capadóchiaanecüäx,
rü Pötuaneçüäx, rü Áchiaarü naänecüäx,
rü Fríjiaanecüäx, rü Pafíriaanecüäx, rü
Ejituaneçüäx, rü Ríbiaarü naänecüäx i

Chirenecǖäx. Rü tatanüwa nangëxma ta i duüxǖgi i Cretaanewa rü Arábiaartü nañnewa ne ïxǖ. Rü nhuxre i jixema rü Romacǖäx i Judéugü tixigü. Rü nuã tatanüwa nangëxma ta i Romacǖäx i tama Judéugü ixígüxǖ notürü tacümagu ïxǖ. Rü guxâma rü nüxǖ taxinǖ na wüxichigü i tagawachigü na jadexagüxǖ i nhaã ngúexǖgi. Rü tagawa tamaã nüxǖ nixugüe i nhuxäcü na namexéchixǖ ja Tupana —nhanagürigü.

¹²Rü guxǖma poraäcü nabaixächiäegü, rü tama nüxǖ nacuqxägü ga nhuxäcü na jiïxǖ ga jema. Rü nüguna nacagüe, rü nhanagürigü: —¿Tacüchiga nixi i guxǖma i nhaã? —nhanagürigü.

¹³Notürü ga togü rü nüxǖ nacugüecüraxǖ, rü nhanagürigü: —Nangäxämare rü ngëmacax nixi i ngëmaäcü jadexagüxǖ —nhanagürigü.

Pedruarü dixa

¹⁴Rü jexguma inachi ga Pedru namaã ga jema 11 ga namücügi, rü tagaäcüma nhanagürü: —Pa Judéugü i nuxma Jerucharéügu naxiänexǖ rü Pa Nuäcǖägxǖ, jrü dücax, meä iperüxñǖ i nhaã tá pemaã nüxǖ chixuxǖ. ¹⁵Rü nhaã chamücügi rü tama nangäxé i pema nagu perüxñǖexǖriǖ, erü paxmamatama nixi rü ngexwacax 9 arü ngorawa nangu. ¹⁶—Notürü nhaã nhuxma nüxǖ pedauxǖ nixi ga jema Tupanaärü orearü uruǖ ga Joé marü nüxǖ ixuchigaxǖ ga jexguma nhaxgux:

¹⁷ “Rü nhanagürü ja Tupana: ‘Ngëma nawa ijacuaxǖ i ngunexǖgi rü guxǖ i duüxǖgütanüwa tá chanamu i Chauäe i Üünexǖ, rü penegü rü pexacügi rü tá

chauchigagu nidexagü. Rü chama rü tá chajangoxetüxéë i perü ngextüxǖgi rü tá nüxǖ nadaugü i ngëma tá nüxǖ chawéxǖ. Rü perü jaguäxgümaä tá chidexa i nanegüwa. ¹⁸Rü chorü duüxǖgütanüwa tá chanamu i Chauäe i Üünexǖ i ngëma ngunexǖgi, rü tá chauchigagu nidexagü. ¹⁹Rü nañnetuwewa tá ichanawex i mexǖgi i taguma nüxǖ idauxǖ. Rü nhama i nañnewa tá ichanawex i cuqxruǖgi i nagü, rü üxüema, rü taemaxǖ. ²⁰Rü üäxcü rü tá nixoema rü tawemacü rü tá nagüriǖ naduema naxǖpa na wenaxärü nüma naxǖxǖ ja Cori. Rü ngëma ngunexǖ i nagu nüma naxǖxǖ, rü wüxi i ngunexǖ i mexéchixǖ tá nixi. ²¹Rü guxâma ja jíxema Corina çaxe na tüxǖ nangüxéexüçax, rü tá tamaxé’”,

nhanagürü ga jema orewa. ²²Rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Duüxǖgi Pa Judéugü, jiperüxñǖ i nhaã ore! Rü pema rü meäma nüxǖ pecuqx rü Ngechuchu ga Nacharétucǖäx rü guma nixi ga wüxi ga jatü ga Tupana pepexewa nüxǖ jaxucü na Nanexǖchi jiïxǖ. Rü jemacax ga Tupana rü norü poramaã nüxǖ nanaxüxéë ga muxǖma ga mexǖgi rü cuqxruǖgi ga noxri taguma nüxǖ idauxǖ. ²³—Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducax najuxüçax jerü jemaäcü nanaxüxchaǖ ga Tupana, rü jemaäcü nagu narüxñǖ ga noxri taüta naxüxgux

ga naāne. Rü pema penamu ga jatügü ga tama jaxögüxü na jajauxgüäxüçax rü curuchawa na japotügüäxüçax. Rü jemaäcü penajuxëe. ²⁴—Rü woo najuchirëx notürü tama jexma najacuqx, jerü Tupana wena nanamaxëe rü ínanadaxëe. Rü jemaäcü ga jema ju rü taxuacüma marü nüxü narüporamaäechä. ²⁵—Jerü ga ãëgxacü ga Dawí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü nhanagürü:

“Guxüguma nachauxütagu ja Cori ja Tupana rü choxü narüngüxëe na taxuüçaxma chaxoegaäexüçax. ²⁶Rü jemacax marü chataäe rü taäexü ga oremaä chidexa. Rü chama nüxü chacuqx na mexü tá choxü üpetüxü i ngëgxuma chajuxgux. ²⁷Erü cuma tääxüxtáma juexüchicawa choxü cutax, rü tääxüxtáma cunaxwaxe na jajixixü i chaxune i chama ja Cune ja Üünecü na chifixü. ²⁸Marü choxü nüxü cucuqxëe i nhuxäcü tá chanajaxu i maxü i taguma gúxü, rü tá poraäcü choxü cutaaäexëe, erü chamaä tá icurüxääxü”,

nhanagürü ga Dawí. ²⁹Rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Chaueneëgxü, rü aixcuma pemaä nüxü chixu na najuxü ga nuxcümäxüçü ga törü ãëgxacü ga Dawí, rü marü inatqx, rü nhuxma rü ta tatanüwa nangëxma i naxmaxü. ³⁰—Notürü nüma ga Dawí rü wüxi ga Tupanaärü orearü uruu nixi. Rü jemacax nüxü nacuqx rü wüxi ga nataa tá nixi i ãëgxacü ja Cristuxü ingucuchicü, jerü ga Tupana rü jemaäcü

namaä inaxuneta. ³¹—Rü jemacax nuxcümäxüchima ga Dawí rü nhama marü nüxü nadauxuchixürüü nüxü nixu rü Cristu rü tá juwa ínarüda rü tääxüxtáma naxmaxüwa nangëxmaächa rü tääxüxtáma nijixi i naxüne. ³²—Rü nhuxma ja Tupana rü marü wena nanamaxëe ga guma Ngechuchu, rü guxäma ga toma rü nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rü ngëmacax pemaä nüxü tixuchiga. ³³—Rü Tupana rü dauxüguxü ga naänewa nanaga na norü tügüneçüwawa janatoxüçax. Rü Tanatü ja Tupana rü marü nüxna nanamu ga Naäe i Üünexü ga nuxcüma nüxü jaxuxü rü tá nuä na namuäxü. Rü nhuxma ja jima Ngechuchu rü núma totanüwa nanamu i ngëma Naäe i Üünexü. Rü ngëma Naäe nuä üxü nixi i nhuxma nüxü pedauxü rü nüxü pexñüexü.

³⁴⁻³⁵—Rü taguma dauxüwa naxü ga Dawí, notürü nümatama rü nhanagürü:

“Tupana rü chorü Cori ja Cristumaä nüxü nixu rü nhanagürü: ‘Rü chorü tügüneçüwawa rüto nhuxmatáta cuxmexwa chanangëxmagüxëe i curü uwaniügül!’”

nhanagürü. ³⁶Rü nhanagürü ga Pedru: —Name nixi i guxäma i pema i Judéugü na nüxü pecuaxgüxü rü guma Ngechuchu ga curuchawa pejapotacü, rü Tupana rü marü perü Cori ja Cristuxü najaxixëe —nhanagürü ga Pedru. ³⁷Rü jexguma jemaxü naxñüüegu ga jema duüxügü ga jéma jexmagüxü, rü poraäcü nanaxixächiäegü. Rü Pedruna nacagüe, rü jema togü ga Pedrumüctügina rü ta nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Rü tacü tá taxüexü i

nhuxmax, Pa Toeneégü?
—nhanagürügү. ³⁸Rü Pedru nanangäxü, rü nhanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü Tupanacax pedaugüe rü Ngechuchuégagu ípebaiü na pexü nüxü nangechaüxüçax i perü pecadugü ja Tupana! Rü Tupana tá pexna nanamu i Naäe i Üünexü. ³⁹Rü nhaä Tupanaärü uneta, rü pexcax nixi, rü pexacügüçax, rü guxü i duüxügü i jaxüwa ngëxmagüxüçax nixi. Erü guxü i duüxügü i törü Cori ja Tupana nügüxütawa naxcax çaxüçax nixi i ngëma uneta —nhanagürü ga Pedru. ⁴⁰Rü jema oremaä rü muxüma ga to ga oremaä najaxucuxégü ga Pedru, rü nhanagürü: —¡Nüxna peixigachi i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxüçax! —nhanagürü. ⁴¹Rü jema duüxügü ga naga ínüéxü ga jema ore ga Pedru namaä nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rü jema ngunexüga rü poraäcü najexera ga na jamuxü ga jema jaxögüxü. Jerü maneca 3,000 ga duüxügü nixi ga Ngechuchauaxü jaxögüxü ga jexguma. ⁴²Rü jema jexwacax jaxögüxü rü guxüguma inarüxinüe ga jema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüärü nguxëetae. Rü meä nügümaä nangaugü ga norü jemaxügü. Rü guxüguma najumuxégüxü rü chibüçax nangutaquexegüxü.

**Nhuxäcü meä nügümaä
namaxë ga jema jaxögüxü**

⁴³Rü jema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxügüxü. Rü jexguma jemaxü

nadaugügu ga togü ga duüxügü, rü poraäcü nabaixächiäegü ga guxüma. ⁴⁴Rü guxüma ga jema jaxögüxü, rü wüxigu narüxinüe. Rü meä nügümaä nangaugü ga norü jemaxügü. ⁴⁵Rü namaä nataxegüxü ga norü naänegü rü guxüma ga togü ga norü jemaxügü. Rü nügümaä ngíxü nitojegüxü ga jema díeru jexgumarü na nhuxre natümawaxexü ga norü õnatani ga wüxichigü. ⁴⁶Rü guxü ga ngunexüga tupauca ga taxünnewa nangutaquexegüxü, rü chibüçax nangutaquexegüxü ga napatagüwa, rü taäeäcüma nügümaä nachibüexü. ⁴⁷Rü guxüguma Tupanaxü nicuqxüügüxü. Rü guxüma ga jema íanecüäx rü nüxü nangechaügü ga jema jaxögüxü. Rü wüxichigü ga ngunexüga rü nimuetanü ga duüxügü ga jaxögüxü, jerü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü nüxü narüngüxëe na najaugxüäxüçax ga norü maxü i taguma gúxü.

**Naxcax nitaane ga wüxi
ga jatü ga chixeparacü**

3 ¹Rü wüxi ga ngunexüga ga Pedru rü Juáñ rü tamaëxpüxarü ngoragu ga jáuanecü rü tupauca ga taxünnewa naxi, jerü jema nixi ga jumuxëärü ngora. ²Rü jéma guma tupauca ga taxünnewa najexma ga wüxi ga jatü ga norü bucümatama chixeparacü. Rü guxü ga ngunexüga rü natanüxügü rü guma tupauca ga taxüneärü íäx ga Mexëchixüga áägaxüga najamugüxü, na díerucax ínacaüüxüçax nüxna ga duüxügü ga guma tupauca ga taxünnegu chocuxüxü. ³Rü jexguma Pedru rü Juáñxü nadaxgux ga tupauca ga

taxūnegu na nachocuxū, rü guma chixeparacü rü nüxū nawémex rü díerucax nüxna naca.⁴ Rü Pedru rü Juáñ meáma nüxū narüdaunü, rü Pedru rü nhanagürü nüxū: —Toxū nadawenü! —nhanagürü.⁵ Rü nüma ga jatü rü nüxū nadawenü, jerü nüma nüxū nacuaxgu rü chi tacü nüxna naxāgü.⁶ Notürü ga Pedru rü nhanagürü nüxū: —Choxú nataxuma i díeru. Notürü ngëma choxú ngëxmaxü tá cuxna chaxã. Rü naébagu ja Ngechuchu ja Cristu ja Nacharétucüjäx cuxú chamu, rü jinachi rü iixú! —nhanagürü.⁷ Rü jema nhaxguwena ga Pedru, rü norü tügùnemexégu najajauxächi, rü inanachixéë, rü jexgumatama napora ga namextüxigüwa rü nacutügüwa.⁸ Rü najuxnagü rü inachi, rü inanaxügü na ijaxüxú. Rü nümatama ijaxüäcüma Pedru rü Juáñwe tupauca ga taxünegu naxücu. Rü nanajuxnagüane rü Tupanaxú nicuaxüü.⁹ Rü guxüma ga duüxügü nüxū nadaugü ga na ijaxüxú, rü Tupanaxú na jacuaxüüxú.¹⁰ Rü poraäcü nabaxächiäégü ga duüxügü naxcax ga jema nüxū ngupetüxú ga guma jatü. Jerü nüxū nacuaxgü ga na guma jiixú ga tupauca ga taxüneärü iäx ga Mexéchixügu aéggaxüwa rütooxüchirécü rü jema díerucax ícacü.

Charumáñärü Chopetüchicawa nidexa ga Pedru

¹¹Rü guma chixeparachirécü ga marü naxcax jataanecü, rü tama Pedru rü Juáñna nixügachichaü. Rü guma tupauca ga taxünecuwawa najexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumáñärü Chopetüchicagu aéggaxü. Rü jema

chopetüchicawa rü Pedru rü Juáñcax naxitäquexe ga guxüma ga duüxügü jerü poraäcü nabaxächiäégü.¹² Rü jexguma Pedru nüxü daxgu ga jema duüxügü ga jema naxcax itäquexegüxü, rü nhanagürü nüxū: —Pa Chautanüxügü i Judéugü, ¿Tüxcüü pebaixächie namaä i ngëma nhaä jatümaä ngupetüxú? ¿Rü tüxcüü toxü perüdauniü nhama torü poramaä rü torü mexümaä tanamexéëxürü?¹³ —Nuxcumaxügücü ga törtü oxigü ga Abráñ rü Isaqi rü Jacú rü togü ga törü oxigü rü nüxü najaxögü ga Tupana. Rü jimatama Tupana nixí ja nhuxma Ngechuchuxü taxéecü, na guxüäärü jexera jiixüçax. Rü gumatama Ngechuchu ja Tupanaäärü ngüxéëruü ixíci nixí ga pema aéggacü ga Piratuxüitawa penagagü. Rü jexguma nüxü jangéxchaügu ga Piratu, rü pema rü tama penaxwaxegü ga na jangéäxü.¹⁴ —Pema rü tama penaxwaxe ga na ínanguxuchixü ga guma üünecü ga aixcuma mecü ga Ngechuchu, notürü naxcax ípeca na pexcax ínanguxuchixéëäxüçax ga wüxi ga máetaxü.¹⁵ —Rü jemaäcü pematama pejamaxgü ga guma Ngechuchu ja tüxü maxéxéecü. Notürü ga Tupana rü wena nanamaxéë. Rü toma nixí ga nüxü tadaugüxü ga wena na namaxüxü.¹⁶ —Rü nhaä jatü ga chixeparachiréxü i pema nüxü pedauxü rü nüxü pecuáxü rü marü naxcax nitaane erü Ngechuchuaxü najaxö. Rü ngëma Ngechuchuaxü na jaxdööxüçax nixí i naxcax jataanexü ngëma nhuxma guxâma i pema nüxü pedauxürrü.¹⁷ —Rü düçax i nhuxma Pa Chaueneégü, rü jexguma pema rü wüxigu perü aéggacügümaä

pejamaxgügu ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuaxgü ga tacü na pexüexü.

¹⁸—Notürü ga Tupana rü jemaäcü najanguxëe ga jema uneta ga nuxcüma nümatama nüxü jaxuxü nawa ga guxüma ga norü orearü uruügü. Jerü jema norü ore ga ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Cristu rü tá ngúxü ninge”, nhanagürü. ¹⁹⁻²⁰—Rü ngëmacax, Pa Chaueneëgxü, rü name nixi i nüxü perüxoé i pecüma i chixexü, rü Tupanacax pedaugü, rü nüxü pejaxögü na nüma pexü ínapiäxüçax i perü pecadugü. Rü ngëguma i nüma rü tá pexü nataäeggüxëe, rü tá nüma nanamu ja Ngechuchu ga noxitama naäne ixügügu pexcax nüxü naxunetacü na perü äëgxacü ja Cristu na jíixüçax. ²¹—Notürü i nhuxma rü Tupana nanaxwaxe i dauxügxü i naänegu na naxáxü i Ngechuchu nhuxmatata nüma ja Tupana wena namexëeägu i guxüma i nhama i naänewa ngëxmaxü. Jerü jemaäcü nixi ga nüxü jaxuxü ga Tupana nawa ga nuxcümaxügxü ga norü orearü uruügü ga ixütünexü. ²²—Rü Muísé rü törü oxigümaä nüxü nixu rü nhanagürü:

“Rü perü Cori ja Tupana rü petanüwa tá nüxü naxuneta i wüxi i norü orearü uruü i chauxrüü ixixü. Rü name nixi na naga pexinüexü i guxüma i ngëma pemaä nüxü jaxuxü.” ²³Rü texé ja tatanüwa tama naga ïnükë i ngëma orearü uruü, rü tá tükü ïnataxüchi i tatanüwa”,

nhanagürü ga Muísé. ²⁴—Rü Chamueü rü guxüma ga togü ga Tupanaärü orearü

uruügü ga naweama ügüxü rü ta nüxü nixugüe ga tacü tá na üpetüxü i nhamaücüü. ²⁵—Rü nuxcümaxüchima ga Tupana rü törü oxi ga Abráümaä nüxü nixu rü nhanagürü:

“Rü wüxi i cutaa tá nixi i nüxü rüngüxëexü i guxüma i duüxügü i nhama i naänecüäx”, nhanagürü. Rü jemaäcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaxügxü ga norü orearü uruügü. Rü pemaä nüxü chixu i nhuxma, rü pexcax nixi ga jema unetagü ga nuxcümaxügxü ga orearü uruügüwa törü oxigümaä nüxü jaxuxü ga Tupana. ²⁶—Rü pemaä nüxü chixu Pa Chautanüxü i Judéugü, rü jexguma Tupana wena namaxëegu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwaxira nanamu na pexü nangüxëexüçax, erü nanaxwaxe i wüichigü i pema na nüxü perüxoexü i pecümagü i chixexü —nhanagürü ga Pedru.

Äëgxacügüpexewa najexmagü ga
Pedru rü Juáü

4 ¹Rü jexguma duüxügümaä ijadexagügu ga Pedru rü Juáü, rü jexgumajane jéma nangugü ga guma tupauca ga taxüneärü purichäarü äëgxacü, rü paigü, rü Chaduchéugü. ²Rü Pedru rü Juáümaä nanuë ga paigü jerü duüxügüxü nangüexëe ga na marü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü naxrüü tá ta wena namaxëü i guxüma i duüxügü i marü juexü. ³Rü ïnanajauxü, rü pocupataügu nanawocu nhuxmata moxtüäcü, jerü marü najáuane. ⁴Notürü muxüma ga jema duüxügü ga nüxü ïnüexü ga jema Tupanaärü ore rü najaxögü. Rü maneca 5000 wa nangu

ega jatügüxicatama ixugügu. ⁵Rü moxüācü Jerucharéüwa nangutaque~~xegü~~ ga Judéugüarü ~~ãēxgacügü~~, rü ~~ãēxgacügü~~ ga jaguãxgü, rü ngúexëeruügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. ⁶Rü jéma najexma ta ga Aná ga paigüeriu ixicü, rü Caipá, rü Juáü, rü Arejádre, rü guxüma ga jema togü ga paigü ga paigüerutanüxü ixígüxü. ⁷Rü nanamu na naxütawa nagagüáxüçax ga Pedru rü Juáü. Rü jexma norü ngäxütanügu nanachigüeëe rü nüxna nacagü, rü nhanagürügi:
—¿Texé pexü tamu, rü texé pexna tanaxä i pora na penamexëexüçax i nhaä jatü? —nhanagürügi. ⁸⁻⁹Rü Pedruwa najexma ga Tupanaäe ga Üünexü rü nanaporaxée. Rü jemacax ga Pedru rü nanangäxü, rü nhanagürü:
—Pa Íaneärü ~~Ãēxgacügü~~, rü Pa ~~Ãēxgacügü~~ i Jaguâgxü, rü nhuxma toxna naxcax peca naxcax ga norü mexëe i nhaä chixeparachiréxü erü nüxü pecuáxchaü ga nhuxäcü na namexü. ¹⁰—Rü nhuxma tá pemaä nüxü tixu na nüxü pecuáxüçax i guxäma i pema rü nüxü nacuqxgüxüçax i guxüma i tatanüxügi i Judéugu. Rü nhaä jatü i nhuxma pepexewa ngëxmaxü rü Ngechchu ja Cristu ja Nacharétucüäx nixí ga namexëecü. Rü guma nixí ga pema curuchawa pejapotacü rü pejuxëecü. Notürü ga Tupana rü wena nanamaxëe. ¹¹—Rü gumatama Ngechchu nixí ga pema nüxü pexoecü. Notürü ga Tupana rü najamucuchi na guxüärü ~~ãēxgacü~~ jíixüçax. ¹²—Rü jima Ngechuchuxicatama nixí ja tóriü maxëxëeruü, erü nhama i nañnewa i tatanüwa rü jixicatama nixí ga Tupana

tüxna namucü na tüxü namaxëxëexüçax —nhanagürü ga Pedru. ¹³Rü jexguma jema ~~ãēxgacügü~~ nüxü daugügu ga nhuxäcü tama muñëacüma na jadexagüxü ga Pedru rü Juáü, rü nabaixächiaëgü, jerü nüxü nicuqxächitanü ga tama meä poperaxü na jacuáxü rü puracütanüxümare jixígüxü. Rü aixcuma nüxü nicuqxächitanü ga Ngechuchuarü ngúexügi na jixígüxü. ¹⁴Rü nhuxmachi nüxü nadaugü ta ga guma jatü ga rümecü ga Pedru rü Juáüxütagu na nachixü. Rü jemacax ga jema ~~ãēxgacügü~~ rü taxuacüma nhuxü nhanagürügüéga nachiga ga jema ngupetüxü. ¹⁵Rü jexguma ga jema ~~ãēxgacügü~~ rü ínanamuxü ga jema ínangutaque~~xegüxüwa~~, rü nüxicatama nügümaä nidexagü. ¹⁶Rü nhanagürügi:
—¿Tacü tá namaä ixüexü i nhaä jatügi?
Erü guxüma i Jerucharéüçüäx i duüxügi rü nüxü nacuqxgü i ngëma mexü i taxü i naxügüxü, rü taxuacüma itajacux. ¹⁷—Notürü ngëma na tama jexeraäcü duüxügütanüwa nanguchigaxüçax i ngëma ngupetüxü, jrü ngíxä tanamuüexëe na nhuxmawena rü taxüemaäma ngëma Ngechuchuchigagu jadexagüxüçax!
—nhanagürügi. ¹⁸Rü wenaxärü Pedru rü Juáüçax nacagü, rü nüxna naxäga na tama Ngechuchuchigamaä jadexagüxüçax, rü bai i texéxü na nangúexëexüçax i nachiga. ¹⁹Notürü ga Pedru rü Juáü rü nanangäxügi, rü nhanagürügi: —¡Nagu perüxñüe i pemata! ¿Rü namexü i Tupanapexewa na pega taxíñüexü rü exna Tupanaga taxíñüexü? ²⁰—Erü

toma rü taxuacüma nüxü tarüxoe na nüxü tixuxü ga jema nüxü tadaugüxü rü nüxü taxinüexü —nhanagürögü. ²¹Rü jexguma ga jema aëxgacügü rü najaxäxünegü rü jemaäcü ínajamugü, jerü nataxuma ga tacüçax na napocueäxü rü duüxügüxü namuüe, jerü guxüma ga duüxügü rü Tupanaxü nicuaxüügü naxcax ga jema nüxü ngupetüxü ga guma jatü ga chixeparawa rümecü. ²²Rü guma jatü ga jemaäcü Tupanaärrü poramaä naxcax itaanecü, rü maneca 40 arü jexera nixi ga norü taunecü.

Jaxögüxü rü naxcax ínacagü na
Tupana norü puracüçax
naporaxéexü na tama
naxaneäcüma naxügüäxüçax

²³Rü jexguma marü ínamuxüäxgu, rü Pedru rü Juáü rü namüctigü íjexmagüxüwa naxi. Rü namaä nüxü nixugüe ga guxüma ga jema ore ga aëxgacügü ga jaguäxgu rü paigüarü aëxgacügü namaä nüxü ixuxü. ²⁴Rü jexguma Pedru rü Juáüxü naxinüegü ga namüctigü, rü guxüma wüxigu najumuxégü rü Tupanamaä nidexagü rü nhanagürögü: —Pa Corix, cuma cunaxü ga dauxügxü ga naäne rü nhama ga naäne, rü taxü i taxtü, rü guxüma i tacü i nawa ngëmaxü. ²⁵Rü cumatama nixi ga nuxüma Cuäe i Üünexüxü cumuxü na curü ngüxéeruü ga Dawíwa janadexaxüçax rü nhaxüçax:

“¿Tüxcüü ínipurae i nhama i naäneçüäx i duüxügü i tama jaxögüxü? ¿Rü tüxcüü ngëma notüçaxmamare ixígüxügu narüxinüe i guxü i

nachiüäneçüäx? ²⁶—Nümagü i nachiüänegüarü aëxgacügü rü Tupanamaä nanuë, rü nügümaä nangutaquçexegü na wüxigu nügümaä nagu naxinüexüçax na nhuxäcü tá nüxü na najexeragüxüçax ja Cori ja Tupana rü Nane ja nüxü naxunetacü ja Cristu”,

nhanagürü. ²⁷—Rü aixcuma nixi ga nhama ga īnewa ga aëxgacügü ga Erudi rü Piratu ga nangutaquçexegüxü namaä ga to ga nachiüänegüçüäx rü totanüxü ga Judéugü, na chixexü naxügüxüçax namaä ja curü ngüxéeruü ja üünecü ja Ngechuchu ja Cristuxü nüxü cuxunetacü. ²⁸—Rü jemaäcü ga nümagü rü najanguxëe ga guxüma ga jema cuma nuxümma nagu curüxüñüxü rü nüxü cuxunetaxü rü tá na janguxü.

²⁹—;Rü düçax, Pa Corix, cuma nüxü cuuax na nhuxäcü toxü naxäxüñegüxü! Toma nixi i curü ngüxéeruügü rü tanaxwaxe na toxü cuporaexéexü na tama tamuüäcüma nüxü tixuxüçax i curü ore.

³⁰—;Rü curü poramaä nameexëe i duüxügü i idaaweeexü! ;Rü duüxügüxü nawex i cuäxruügü i curü poramaä cuxüxü i naëgagu ja curü ngüxéeruü ja üünecü ja Ngechuchu! —nhanagürögü. ³¹Rü jexguma jumuxëwa nüxü nachauegu, rü guma ipata ga nawa nangutaquçegüne rü naxiäxächi. Rü Tupanaäe i Üünexü rü nüxna nangu ga guxüma. Rü tama namuüäcüma nüxü nixugüe ga Tupanaärrü ore.

Jema jaxögüxüäru jemaxügü
rü guxüäru nixi

³²Rü namu ga jema jaxögüxü. Rü guxüma rü wüxigu narüxinüe. Rü

taxuūma nagu narüxíñü ga noxrüxicatama na jiixü ga norü jemaxügü, notürü guxüma ga namücögümaä nangau. ³³Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügxüçax, rü Tupanaärü poramaä nüxü nixugüe ga nhuxäcü wena na namaxüxü ga Cori ga Ngechuchu. Rü Tupana rü poraäcü nüxü narüngüxëe ga guxüma ga jema jaxögxü. ³⁴⁻³⁵Rü natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga nüxü nataxuxü, jerü guxüma ga jema nüxü jemaxü ga naänegü rü exna ipatagü, rü namaä nataxegü. Rü jema diëru ga ngíxü najauxgütü rü jéma ngíxü nangegü, rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüna ngíxü najaxägü. Rü nhuxmachi nügü ngíxü ninuüxü ga nhuxrechigü nüxü nataxuxü ga wüxichigü. ³⁶Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Lewítanüxü ga Chiprecüäx ga Juchegu äégacü. Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügxüçax rü Barnabémaä nanaxugü. Rü ngéma naëga, rü: “Taäexëeruü”, nhaxüchiga nixi. ³⁷Rü nüma ga Barnabé rü nüxü najexma ga wüxi ga naäne, rü namaä nataxe. Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawa ngíxü nana ga jema diëru.

Ananíä rü Safiraaarü pecaduchiga

5 ¹Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Ananíägu äégaxü rü Safira ga namax. Rü nümagü rü namaä nataxegü ga wüxi ga norü naäne. ²Notürü ga jema jatü rü namaxmaä nanamexëe na nügüxü ngíxne najauxgüxü ga nhuxre

ga jema naänetanü. Rü nhuxmachi jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawa ngíxü nangegü ga jema nüxü ijaxücü. ³Rü jexguma ga Pedru rü nhanagüri nüxü: —Pa Ananíäx, ¿tüxcüü ngoxo i Chatanága cuxñü rü Tupanaäe i Üünexümaä cuidora, rü cugüxü ngíxne cujaxu i nhuxre i ngéma curü naänetanü? ⁴—¿Exna jexguma taüta namaä cutaxegu, rü tama exna cuxrü jiixü ga jema naäne? ⁵Rü jexguma namaä cutaxegu, tama exna cuxrü jiixü ga jema diëru na ngíxü cugüxëexüçax i ngéma cuma cunaxwaxexüäcüma? ⁶Tüxcüü i cunaxüxü i nhaä? Tama jatügümaäxäca cuidora, notürü Tupanamaä rü ta nixi i cuidoraxü —nhanagüri ga Pedru. ⁷Rü jexguma jema orexü naxinügu ga Ananíä, rü juxüma inajangu. Rü poraäcüxüchima namuüe ga guxüma ga jema duüxügü ga jexguma jemaxü nacuáchigagügi. ⁸Rü nhuxre ga jéma jexmagüxü ga ngextüxüxügü rü nanajauxgü ga naxüne, rü nananuquegü, rü inajataxgü. ⁹Rü tamaäxpüx ga ngora ngupetüxgu rü iingu ga namax. Rü jexma ixicü notürü tama nüxü icuax ga tacü na ngupetüxü. ¹⁰Rü Pedru ngíxna naca, rü nhanagüri: —¿Jema natanü ga ipexunetaxügi jiixü ga namaä petaxegüxü ga perü naäne? —nhanagüri. Rü ngíma rü: —Ngü, ngéxgumaäxpüxgu nixi —ngígürügi. ¹¹Rü Pedru rü nhanagüri ngíxü: —Tüxcüü pegümaä ngémaäcü wüxigu perüxñüe na namaä peidoraexüçax i Tupanaäe i Üünexü? ¡Düçax, ngéma cutexü ijataxgüxü rü marü ínangugü, rü nhuxma rü cuxü rü tá ta ngéma nangegü! —nhanagüri. ¹²Rü

jexgumatama juxcüma Pedrupexegu ijangu. Rü jexguma nachocuxgu ga jema ngextüxügü, rü juxcüma ngíxü inajangaugü. Rü ngíxü najauxgü, rü ngítexüttagutama ngíxü najataxgü. ¹¹Rü jexguma nüxü nacuaxgüga jema ngupetüxü, rü guxüma ga jema jaxögüxü rü jema togü ga duüxügü rü ta poraäcüxüchima namuüe.

Tupanaärü poramaä nanaxügü ga muxüma ga mexügü

¹²Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü, rü duüxügüpexewa nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxügüxü. Rü inanawexgü ga muxüma ga cuaxruügü. Rü guxüma ga jema jaxögüxü rü guxüguma naxítaquexegüxü nawa ga jema tupauca ga taxünearü chopetüchica ga Charumáüärü Chopetüchicagu äégaxü. ¹³Rü jema togü ga duüxügü ga tama jaxögüxü rü namuüe na jema jaxögüxütanügu naxägxü, notürü poraäcü jema jaxögüxüxü nangechaügü. ¹⁴Rü nimuëtanüäma ga jema jaxögüxü jerü muxüma ga duüxügü ga jatüxügü rü ngexügü rü Coriaxü najaxögüetanü. ¹⁵Rü jema duüxügü rü īänemaügüwa nanagagüxü ga duüxügü ga idaaeweexü, rü jexma najamugüxü naxchápenüümaä rü norü caruügümaä na jexguma Pedru jáma üpetüxgu, rü naxchipetamare nüxü na jachixüçax. ¹⁶Rü jexgumarüü ta rü jáma naxítaquexegüxü ga muxüma ga duüxügü ga Jerucharéüärü ngaicamana imugüne ga īänewa ne īxü. Rü jáma naxcax nanagagüxü ga jema idaaeweexü rü jema ngoxoägxüxü. Rü guxüma naxcax nitaanegü.

Pedru rü Juåüwe ningëxütanü ga paigü

¹⁷Rü jexguma ga guma paigüeru rü guxüma ga jema natanüxügü ga Chaduchéugü rü poraäcü nixäüxächigü naxcax ga jema mexügü ga naxügxü ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü. ¹⁸Rü jemacax norü purichágüxü namuna ínajauxüäxüçax ga jema ngúexügü. Rü īaneärü pocupataügu nanapocue. ¹⁹Notürü Coriarü orearü ngerüü ga dauxüçüäx naxcax najawäxna ga jema pocupataüärü īäxgü ga chütacü. Rü īnanamuxü, rü nhanagürü nüxü: ²⁰—!Ngéma tupauca ja taxünnewa pexi, rü guxü i duüxügümaä nüxü pejarüxu na nhuxäci Tupana inaxäxü i ngexwacaxüxü i maxü! —nhanagürü. ²¹Rü jexguma ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü naga naxinüü ga jema ore. Rü moxüäcü ga paxmamaxüchi rü tupauca ga taxünnewa naxi, rü duüxügüxü nangúexëe. Rü joxni ga guma paigüeru rü natanüxügü, rü nanangutaquexexëe ga guxüma ga jema togü ga äëxgacügü ga äëxgacügütümüwa ügxü. Rü pocupataüwa nanamugü ga purichágü na jagagüäxüçax ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü. ²²⁻²³Rü jexguma pocupataüwa nangugügu ga jema purichágü, rü taxuxüxüma inajangaugü. Rü najawoegu, rü nüxü najarüxugüe, rü nhanagürü: —Jima pocupataü rü narüwäxta, rü meäma nataichirex, rü purichágü nüxna nadaugü i naäxwa. Notürü ngëxguma tajawäxnagu, rü taxuxüxüma itajangaugü i aixepewa —nhanagürü.

²⁴Rü jexguma jema orexü naxñüegu ga jema paigüeru rü jema togü ga paigü ga ãëxgacügi ixígüxü rü jema tupauca ga taxüneärü purichíagüarü ãëxgacü rü guxüma nabaxächiaäegü jerü tama nüxü nacuaxgü ga ngextá tá na nanguxü ga guxüma ga jema rü nhuxäci tá na ijanaxoxéegüäxü. ²⁵Rü jexguma jemagu ímaxñüejane rü jáma nangu ga wüxi ga jatü, rü namaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —Ngëma jatügi i pepocuechiréxü, rü tupauca ja taxünnewa nangëxmagü, rü ínanangúexëe i duüxügi —nhanagürü. ²⁶Rü jáma naxi ga tupauca ga taxüneärü purichíagüarü ãëxgacü wüxigu namaä ga norü purichíagü na jagagüäxüçax. Notürü namuüe na duüxügi nutamaä jamuxütanüxü, rü jemacax meämare jema ngúexügi xü nigagü. ²⁷Rü jexguma namaä ínangugüga, rü jema ãëxgacügüpexewa nanagagü. Rü jema paigüeru rü namaä nidexa rü nhanagürü nüxü: ²⁸—Marü poraäcü pexna tanachüxu na tama ngëma Ngechuchuégamaä penangúexëeçax. Notürü i pema rü guxüne ja Jeruchareüwa penangúexëe i duüxügi, rü nhuxmachi toxna penaxuxchaü ga na togagu najuxü ga jema Ngechuchu —nhanagürü. ²⁹Rü Pedru rü namücgümaä nanangäxügi, rü nhanagürügi: —Narümemaä nixi na Tupanaga taxñüexü rü tama i jatügüga. ³⁰—Guma Tupana ga nuxcumaxügi xü ga törü oxigü nüxü jaxögüci, rü guma nixi ga wena namaxëecü ga Ngechuchu ga pema pejamácü ga jexguma curuchawa pejapotagüga. ³¹—Notürü Tupana rü nanataxëäma, rü nügürarü

tügüneçüwawa nanatoxëe. Rü törü cuaxruü rü maxëxëeruü najangucuchixëe na tatanüxügi i Judéugüxü nangüxëeçax na nüxü naxoexüçax i norü chixexügi, rü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçax i norü pecadugü. ³²—Rü toma nüxü tacuax na aixcuma jiixü i guxüma i ngëma pemaä nüxü tixuxü erü tomatama nüxü tadaugü. Rü ngëgxumarüü ta i Tupanaäe i Üünexü i Tupana tüxna äxü ja jíxema naga ñüñexë, rü nüxü nacuax na aixcuma jiixü —nhanagürügi. ³³Rü jexguma jemaxü naxñüegu ga jema ãëxgacügi, rü poraäcüxüchima nanuë, rü nanadaixchaü. ³⁴Notürü jema ãëxgacügütanüwa najexma ga wüxi ga Parichéu ga Gamariéu ga naëga. Rü nüma rü meäma nanangúexëe ga Tupanaäri mugü. Rü guxüma ga duüxügi rü nüxü nangechaügi. Rü nüma ga Gamariéu inachi rü nanamu na paxaächi ínamuxüäxüçax ga jema ngúexügi ga Ngechuchu imugüxü. ³⁵Rü nhuxmachi namücgügi ga ãëxgacügümaä nüxü nixu rü nhanagürü: —Pa Chautanüxü, ipexuäegü na tacü tá namaä pexüexü i nhaä jatügi! ³⁶—Rü nüxna pecuaxächie ga üpa ga nhuxäci ãëxgacüxi nügü ningucuchixëechaü ga Teudá. Rü nügütama nixu na wüxi ga tacü na jiixü. Rü maneca 400 naguxü ga jatügi nawe nartüxi. Notürü churaragü najamaxgü, rü naju. Rü guxüma ga jema nawe rüxixü rü nangüächi, rü jexma najarıxo ga guxüma. ³⁷—Rü jixcüra ínangu ga to ga jexguma tachiüäneärü ãëxgacü duüxügi xü ixugüga, rü jema nixi ga Juda ga

Gariréaanecüäx ga äëxgacüxü nügü ingucuchixëechaüxü. Rü najaxucuxëgü ga duüxügü rü nawe narüxí ga nhuxre. Notürü jemaxü rü ta nimäxgü rü naju. Rü guxüma ga jema nawe rüxüxü rü nangächi.³⁸—Rü ngëmacax i nhuxma rü pexü chaxucuxë na pejangexgüxü i nhaä jatügü, rü tama penapocuexü. Erü ngëguma nagagutama jixígu i ngëma nüma naxügüxü, rü tá inajarüxo.

³⁹—Notürü ngëguma Tupanaärü jixígu i nhaä naxügüxü, rü taxuacüma ipejanaxoxë. |Rü pexuäegü na tama ngürüächi Tupanamaä jíixü i penuëxü! —nhanagürü. Rü guxüma ga jema äëxgacügü rü naga naxinüe ga jema norü ucuxë.⁴⁰Rü nhuxmachi nanachocuxëe ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü. Rü najaquaixgü. Rü nüxna naxäga na tama Ngechuchuchiga jadexagüxüçax. Rü jemawena rü najangexgü.⁴¹Rü jema äëxgacügüna íníxí ga jema ngúexügü. Rü nataäegü jerü woetama Tupana nanaxwaxe ga jemaäcü Ngechuchucax ngúxü na jangegüxü.⁴²Rü guxü ga ngunexügü tupauca ga taxünnewa rü ípatagüwa, rü nanangúexëeäma, rü nüxü nixugiuetanü ga ore ga mexü ga Ngechuchu ja Cristuchiga.

Jema ngúexügü ga Ngechuchu
imugüxü rü nüxü naxuneta ga 7 ga
jatügü na nüxü nangüxëgüxüçax
ga Tupanaärü puracüwa

6 ¹Rü jexgumaäcü rü jexeraäcü nimuchigü ga jema duüxügü ga jaxögxü. Rü natanüwa najexmagü ga Judéugüchirex ga Greguanewa ne íxü rü Gregugawa idexagüxü. Rü najexma ta

ga jaxögxü ga Judéugü ga Jerucharéüçüäx ga woetama nagawa idexagüxü. Rü jema jaxögxü ga Gregugawa idexagüxü rü nidexagüechä nachigagu ga jema jaxögxü ga Jerucharéüçüäxgü ixígüxü, rü nhanagürü: —Totanüwa jutegüxe rü tama meä ñona tüxna naxägüxü i ngëguma ñona inaxägüxügu i wüxichigü i ngunexügu —nhanagürü. ²Rü jexguma ga jema 12 ga ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü guxüma ga jema jaxögxüxü nangutaquqexexëegü, rü nhanagürü nüxü: —Tama name na ítanangéxü i Tupanaärü orearü uchiga i tomox na ñonamaä itacuáxüçax. ³—Rü ngëmacax, Pa Tomüçügxü, rü |Naxçax pedax i petaniwa ja 7 ja jatügü ja guxäma nüxü ngechaäcü, rü meä naääxü cuäcü, rü aixcuma Tupanaäe i Üünexü nawa ngëxmacü! Rü toma tá nüxna tanaxä i ngëma puracü na nümagü ñonamaä inacuäxgüxüçax.

⁴—Rü ngëguma i toma rü jumuxëwa rü Tupanaärü orearü uchigawaxicatama tá tapuracüe —nhanagürü. ⁵Rü jexguma ga guxüma ga jema duüxügü rü: —Ngü —nhanagürü naxcax ga jema ore. Rü nüxü naxunetagü ga Estéwäü ga meä jaxöcü rü aixcuma Tupanaäe i Üünexü nawa jexmacü, rü Piripi, rü Pócuru, rü Nicanúru, rü Timáu rü Paruménu, rü Nicuráu ga Ätioquíacüäx ga taüta Ngechuchuaxü jaxöögu Judéugücüma jaxucü. ⁶Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawa nanagagü. Rü nümagü naxmexmaä nüxü jangögüäcüma naxcax najumuxëgü. ⁷Rü jema Tupanaärü ore rü jexeraäcü nixüchigü. Rü poraäcü

nimuētanü ga jema jaxōgütü ga Jeruchareñiwa. Rü woo muxüchixüma ga Judéugüarü paigü rü ta Ngechuchuaxü najaxogü.

Estewäñxü mijauxgü

⁸Rü Estewäñ nixi ga wüxi ga jatü ga Tupana poraäcü nüxü rüngüxëecü rü naporaxëecü na duüxügütanüwa naxüäxüçax ga mexügü ga taxügü rü cuaxrugiäga Tupanaärü poramaä naxüxü. ⁹Rü najexma ga wüxi ga ngutauquexepataü ga Judéugüarü ga Ínguxüäxüä Ngutauquexepataüga äégane. Rü gumawa nangutauquexegü ga duüxügü ga üpaacü corigümexëwa jexmagüxü. Rü nhuxre ga guma ngutauquexepataüçüäx rü wüxigu namaä ga nhuxre ga Chireneänecüäx, rü Arejárdriaanecüäx, rü Chiríchiaanecüäx, rü Áchiaarü naänecüäx, rü inanaxügue ga Estewäñmaä na ijaporagatanüxüx. ¹⁰Notürü taxuacüma Estewäñxü narüjexeragü, jerü nüma ga Estewäñ rü nidexa namaä ga jema cuax ga Tupanaä i Üünexü nüxna äxü. ¹¹Rü jexguma ga jema duüxügü rü togüaxü nanaxütanügü na Estewäñchiga doraxü jaxugüxüçax. Rü nhanagürüga jema idoraegüxü: —Toma nüxü taxinüegü, rü Muïschiga rü Tupanachigamaä chixexü ga ore nixugü ga Estewäñ —nhanagürüga. ¹²Rü jemaäcü nananuëeë ga duüxügü, rü äëgxacügiäga jaguäxü, rü ngüexëeraügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. Rü jemacax Estewäñçax nibuxmü, rü najajauvä, rü äëgxacügiäga tacügiä Íngutauquexegüxüwa nanagagü. ¹³Rü naxçax nadaugü ta ga jatügiä ga doraxü

ixugüemarexü rü jema rü nhanagürüga: —Nhaä jatü rü guxüguma chixexümaä nidexa i nachigagu ja daa tupauca ja taxüne, rü nachigagu i Tupanaärü mugü. ¹⁴—Rü toma rü nüxü taxinüe rü:

“Jima Ngechuchu ja Nacharétucüäx rü tá nanangutaüxëe ja daa tupauca, rü tá inajanaxoxëe i nacümagü ga Muïsé tixü ngüexëexü”, —nhanagürüga. ¹⁵Rü jexguma Estewäñxü nadaunügu ga guxüma ga jema äëgxacügiäga jáema rütopüxü, rü nüxü nadaugü ga nachametü rü wüxi ga dauxüçüäx ga orearü ngerüüchameturüü na jiixü.

Estewäñäxü ore

7 ¹Rü nüma ga paigüerü, rü Estewäñuna naca rü nhanagürü: —¿ Aixcuma jiixü i nhaä ore i nüxü jaxugüexü? —nhanagürü. ²Rü Estewäñ nanangäxü, rü nhanagürü: —Pa Chautanüxü Pa Äëgxacügiä, ¡Choxü iperüxñüe! Guma Tupana ja mexëchicü, rü nuxcümaxüciä ga törü oxi ga Abräñçax nangox ga jexguma Mechopotámiäärü naänegu naxächiügu ga jexguma taüta Aráñäärü naännewa naxüxgu na jexma jaxächiüxüçax. ³—Rü Tupana rü nhanagürü nüxü:

“¡Nüxna ixü i cuchiüäne rü cutanüxü, rü ngëma chama tá cuxü nüxü chadauxëexü i naännewa naxü!”

nhanagürü. ⁴—Rü jexguma ínaxüxü ga Abräñawa ga jema Caudéucüäxäärü naäne ga ngextá noxri ínaxächiüxüwa, rü Aráñäärü naänegu najaxächiü. Rü jexguma nanatü jüxguwena, rü nhama ga naäne i nhuxma nagu pexächiüxüwa naxü, jerü jemaäcü Tupana nüma

nanaga.⁵—Notürü jexguma rü ta taxuūma ga noxrüxüchi ga naāne nüxnä naxä ga Tupana i nhama i naānewa, rü bai ga íraxü ga noxrüxüchi ga naāne. Notürü Abräūmaä inaxuneta ga jixcaama tá nüxnä na naxäxü ga nhama i naāne na noxrüxüchi jiixüçax, rü jixcaama marü najuxuwena rü nanegüärü na jiixüçax. Rü jemaäcü Abräūmaä inaxuneta ga woo na nangexacüxü ga jexguma.⁶—Rü nhanagürü Abräūxü ga Tupana:

“Rü jixcama i cutaagü rü tá to i nachiūäne i tama noxrü ixixüwa nangëxmagü. Rü ngëma nachiüänecüäx i duüxügü rü norü duüxügüxü tá najaxigüxëe. Rü 400 ja taunecü rü ngëma duüxügü rü tá chixri namaä nachopetü i cutaagü.

“Notürü chama tá chanapocue i ngëma nachiüänecüäx i norü duüxügüxü jaxigüxëexü. Rü ngëmawena i cutaagü rü tá ínachoxü nawa i ngëma naāne, rü nuä nhaä i naānewa tá choxü nicuaxüügii”,

nhanagürü ga Tupana.⁸—Rü jexguma Tupana rü Abräū rü nügümäa nanamexëe, rü nhanagürü ga Tupana:

“Chama rü tá cuxü charüngüxëe ega cuma rü guxüma i cutanüxügü ípewiüchäxmüpexechiraügu. Rü ngëma tá nixi i cuaxruü i jigümaä imexëexü”,

nhanagürü ga Tupana. Rü nabu ga wüxi ga nane ga Abräū, rü Isaquigu nanaxüéga. Rü jexguma 8 ga norü ngunexüwa nanguxgu ga Isaqui, rü nümatama ga Abräū rü

ínanawiechäxmüpexechiraü. Rü jexguma marü najaxgu ga Isaqui rü nabu ga nane ga Jacú, rü nümatama ga Isaqui rü ínanawiechäxmüpexechiraü. Rü jixcama marü najaxgu ga Jacú rü nüxü najexma ga 12 ga nanegü. Rü nümatama ga Jacú rü ínanawiechäxmüpexechiraü ga guxüma ga jema 12 ga nanegü. Rü jema 12 ga nanegü nixi ga jema 12 ga nuxcumaxügüxü ga törü oxigü.⁹⁻¹⁰—Rü jema 12 ga Jacú nanegü ga törü oxigü ixígüxütanüwa rü wüxi rü Juche nixi ga naëga. Notürü naëneëgü ga guma Juche rü nixäxüchälie, rü jemacax Ejituarü naānewa ixü ga taxetanüxüxü Juchemaä nataxegü na Ejituarü naānewa nagagüäxüçax. Notürü Tupana rü Juchemaä najexma, rü nüxü narüngüxëe na tama pecadu naxüxüçax ga jexguma guxchaxüwa najexmagu. Rü nüxna nanaxä ga cuax, rü Juchexü narüngüxëe ga meä na najauxäxüçax ga Ejituaneärü äëxgacü ga Faraó. Rü jemacax ga Faraó rü äëxgacüxü najangucuchixëe. Rü nüma ga Juche nixi ga äëxgacü ga Faraópatawa rü guxüma ga jema nachiüännewa. Rü Faraóxicatama nixi ga Juchearü jexera na äëxgacü jiixü ga jema naānewa.¹¹—Rü jexgumaücüü najexma ga taija ga guxü ga Ejituarü naānewa rü Canaääärü naānewa. Rü poraäcü taija nüxü nangux ga duüxügü. Rü jemacax ga jema nuxcumaxügüxü ga törü oxigü rü düxwa taxuacüma nüxü inajangaugü ga nabü ga Canaääärü naānewa.¹²—Notürü jexguma nüxü nacuächigaxgu ga Jacú ga na najexmaxü ga nabü ga Ejituanewa, rü jáma nanamugü ga nanegü ga guma

törü oxigü ixígücü. Rü jema nixí ga nawa inaxígüxü ga noxrima nabüçax Ejituanewa na naxixü.¹³—Rü jixcaama marü naguxgu ga jema nabü rü wenaxärü Ejituanewa naxí nawa ga nabü. Rü jexguma wenaxärü jáma naxixgu ga naenéegü, rü nügü nixu ga Juche namaä. Rü jexguma nüxü nacuax ga Faraó ga ngextácüäx na jiixü ga Juche.¹⁴—Rü jixcamaxüra ga Juche rü tümacax nangema ga nanatü rü guxüma ga natanüxü. Rü maneca 75wa nangu ga jema duüxüga ga Juchetanüxü.¹⁵—Rü jemaäcü Ejituanewa naxü ga Jacú na jexma jaxächüxüçax. Rü jexma naju ga nümax. Rü jexma najue ta ga nanegü ga törü oxigü.¹⁶—Rü jexguma najüxgu ga Jacú, rü Chiquéüwa nanangegü ga naxüne na jexma jataxgüäxüçax nagu ga jema naxmaxü ga Abráü díerumaä naxcax taxexü ga Emú nanegüxütawa ga Chiquéüwa.¹⁷—Rü düxwa nawa nangu na Ejituanewa ínanguxüxüçax ga tatanüxü ga jexgumarüü ga Tupana Abráümaä ixunetaxü. Rü jexguma rü marü poraäcü nimu ga tatanüxü ga Ejituanewa.¹⁸—Rü jexguma ningucuchi ga to ga Ejituaneärü äëxgacü ga tama Juchechigaxü cuáxü.¹⁹—Rü jema äëxgacü rü tatanüxüxü nawomüxëe rü chixri tümamaä naxüpü ga guxema nuxcumaxügüxe ga törü oxigü. Rü tükü namu na jexwaca buexe ga tümaxäcügxü ítawogüxü na tajuexüçax.²⁰—Rü jexgumaücüü nabu ga Muísé, rü Tupanaäxü nangúchaü. Rü tamaëxpüü ga tawemacü nüxna tadaugü ga tümapatawa ga naë rü nanatü.²¹—Rü jexguma düxwa ítanataxgügu, rü

Faraóxacü inajaxu, rü nginemexü inajaxeë. ²²—Rü jemaäcü Muíséxü nanguxëegü ga guxüma ga Ejituanecüäxärü cuax. Rü nüma ga Muísé rü wüxi ga äëxgacü ga poracü nixí, rü norü dexawa rü ta napora.²³—Rü jexguma 40 ga norü taunecüwa nanguxgu ga Muísé rü nagu narüxñü ga natanüxüga ga Judéugütanügu na naxüäneäxü.²⁴—Rü nüxü nadau ga wüxi ga Ejituanecüäx ga wüxi ga Judéuxü na naquaxixü. Rü jemacax ga Muísé rü jema Judéuétüwa ínajuxu, rü jema Ejituanecüäxü nimax rü nanajuxeë.²⁵—Rü nüma ga Muísé nagu rüxñüngü rü chi natanüxüga ga Judéugü rü chi nüxü nacuaxgü na Tupana jáma namuxü na ínanguxüxüäxüçax. Notürü tama nüxü nacuaxgüega ga jema natanüxü.²⁶—Rü moxüäcü ga Muísé rü nüxü nadau ga to ga taxre ga Judéugü ga nügü jexma daixü, rü nüxna nachogüchaü. Rü nhanagürü nüxü:

“Pema rü pegütanüxügü peixígü. ¿Rü tüküü pegü pedai i pemax?”
nhanagürü.²⁷—Rü jexguma ga jema namücxü iquaxixü rü Muíséxü nataxneta, rü nhanagürü nüxü:

“¿Texé cuxü tamu na toeru cuiixüçax rü tomaä icucuáxüçax? ²⁸—¿Exna choxü cuimáxchaaü ta, ga ñe cuimáxü ga Ejituanecüäxruü?” nhanagürü.²⁹—Rü jexguma jemaxü naxñüngü ga Muísé, rü ninha ga jema naänewa. Rü Midiäña newa naxü. Rü jema nachiüäne ga tama noxrü ixixüga najaxächii. Rü jexma naxämäx rü nabu ga taxre ga nanegü.³⁰—Rü 40 ga taunecüguwena ga dauxchitawa ga Chinaï ga mäxpüneärü ngaicamana, rü wüxi ga

nañxētaxacü ga jéma ijauraxüwa Muísécax nangox ga wüxi ga Tupanaäru orearü ngeruü ga dauxüçüäx. ³¹—Rü nabaixächiäe ga Muísé ga jexguma nüxü nadaxgu. Rü naxcax nixü rü nüxna nangaicama na meä nüxü nadauxüçax. Rü jexguma Muísémaä nidexa ga Cori ga Tupana, rü nhanagürü nüxü:

³² “Chama nixí i curü oxigüarü
Tupana chiixü rü Abráü rü
Isaqui rü Jacúarü Tupana
chiixü”,

nhanagürü. Rü jexguma ga Muísé rü inanaxügi ga norü muümaä na jaduruxü. Rü namuu ga jexma na nadawenüxü. ³³—Rü jexguma ga Cori ga Tupana rü nhanagürü nüxü:

“¡Inacuaixü i curü chapatu erü nhaä naäne i nagu cuchixü rü naxüüne, erü chanuxma! ³⁴ Chama rü ngóxüwama nüxü chadau i nhuxäcü poraäcü ngíxü na jangegüxü i chorü duüxügi i Ejitanewa. Rü nüxü chaxinü i na naxauxexü. Rü ngémacax núma chaxü na íchananguxüexüçax. ¡Nuä naxü na Ejitanewa cuxü chamuxüçax!”,

nhanagürü. ³⁵—Rü woo ga noxri ga nümagü ga natanüxügi rü guma Muíséxü naxoe ga jexguma nhagügi:

“¿Rü texé cuxü tamu na toeru cuiixüçax rü tomaä icucuáxüçax?” nhagügi, notürü ga Tupana rü jéma nanamuäma na jema duüxügi xü ínanguxüexüçax rü norü äëxgacü na jiixüçax. Rü jemaäci Muíséxü namu ga Tupana ga jexguma naxüntawa namuäxgu ga jema norü orearü ngeruü

ga jema nañxētaxacü ga ijauraxüwa naxcax ngóxü. ³⁶—Rü Muísé nixí ga Ejituarü naänewa ínagaxüxü ga nuxcumaxügi xü ga törü oxigü. Rü Ejitanewa, rü Dauchiüxü ga Taxüwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxapataxüwa inanawex ga cuaxruügi, rü nanaxü ga mexü ga taxügi ga Tupanaäru poramaä naxüxü. Rü jemaäci 40 ga taunecü nüxü narüngüxü ga jema duüxügi. ³⁷—Rü nümatama ga Muísé nixí ga tatanüxügi ga Judéugümaä nhaxü:

“Tupana rü jixcüra tá pexcax nüxü naxuneta i petanüwa i wüxi i norü orearü uruü ga jexgumarüü ga choxü na naxunetaxüriü”,

nhanagürü. ³⁸—Rü nümatama ga Muísé nixí ga nuxcumaxügi xü ga törü oxigümaä nangutaquexexü ga jema naäne ga ngextá taxúema íxapataxüwa. Rü törü oxigümaä najexma ga Chinaï ga maxpúnewa ga jexguma namaä jadexagu ga Tupanaäru orearü ngeruü ga dauxüçüäx. Rü nümatama ga Muísé nixí ga najauxäxü ga Tupanaäru ore i maxëxëerüü na nüxü tüxna naxäähüçax.

³⁹—Notürü ga törü oxigü rü tama naga naxinüéchaü ga guma Muísé. Rü ínanañaxüchigüama, rü Ejitaneguama narüxüñüäegü. ⁴⁰—Rü törü oxigü rü Muíséeneä ga Aráüxü nhanagürügi: “¡Rü toxcax naxü i tupanachicünaxägi na nawe tarüxixüçax! Erü tama nüxü tacuaxgü i tacü nüxü na üpetüxü i ngéma Muísé ga Ejitanewa tüxü jagagüxü”, nhanagürügi. ⁴¹—Rü jexguma nanaxügi ga wüxi ga wocaxacüchicünaxä norü tupanaxü. Rü

nhuxmachi naxcax nanadai ga nhuxre ga carnerugü na jemamaä nüxǖ jacyuaxǖgütǖcax. Rü wüxi ga peta naxcax naxügü ga jema wocaxacüchicünaxä ga nümatama naxügütǖ. ⁴²—Rü jemacax ga Tupana rü nüxna nixügachi ga jema duüxǖgü. Rü ínanawogü na woramacuri rü üäxcü rü tawemacümaä natupanaäxéäxǖcax. Jerü jemaäcü Tupanaärü orearü uruügürü poperagu naxümatü, rü nhanagürü:

“Pema, Pa Judéugü, ¿Chauxcax jiixü ga penadaixü ga carnerugü ga jexguma 40 ga taunecü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxäpataxüwa pejexmagü? ⁴³Tama aixcuma chauxcax nixí jerü ga pema rü ngextá ípexixüwa rü ípenangeexü ga napata ga perü tupananeta ga Moróqui rü ípenangeexü ga perü tupananeta ga Refääärü woramacurichicünaxä. Rü jemaäcü pegümaä ípenangeexü ga jema tupananelachicünaxäga ga pematama pexügütü na nüxǖ peicuaxǖgütǖcax. Rü ngémacax i nhuxma rü perü naänewa tá pexü íchawoxü rü jaxüwa i Babiróniaarü jexerawa tá pexü chamugü”, nhanagürü ga Tupana ga jema orewa. ⁴⁴—Rü jema naäne ga ngextá taxúema íxäpataxüwa rü törü oxigü nüxǖ najexma ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxcax ga nagu namaä nanguxügüne ga Tupanaärü mugü ga nutagu ümatüxü. Rü guma ípata ga naxchirunaxcax nixí ga nüxǖ

nawéäcüma Tupana Muíséxǖ naxüxexéne. ⁴⁵—Rü jexguma najuxguwena ga Muísé, rü Jochué ningucuchi ga äëxgacü na jiixü. Rü törü oxigü rü nuä törü naänewa nanangegü ga guma ípata ga naxchirunaxcax ga jexguma Jochuémaä napugüägu ga nhaä naäne nüxna ga jema duüxǖgü ga Tupana íwoxǖxǖ napexewa ga törü oxigü. Rü núma najexma ga guma ípata rü nhuxmata Dawí ingucuchigu ga äëxgacü na jiixü. ⁴⁶—Rü guma äëxgacü ga Dawí rü Tupana rü poraäcü namaä nataäe, rü nüxü narüngütǖ. Rü núma ga Dawí rü Tupanana naxcax naca na naxüäxǖcax ga wüxi ga tupauca ga taxüne ga nawa Tupanaxü na jacyuaxǖgütǖcax ga tatanüxǖgü ga Jacútaagü. ⁴⁷—Notürü Dawí nane ga Charumáu nixí ga naxücü ga guma tupauca ga Tupanacax ixixüne. ⁴⁸—Notürü ja Tupana ja tacüxüchima rü tama duüxǖgü üxüne ja tupaucagümaä naxäpata. Rü jemacax ga Tupana rü nuxcümäxǖcü ga norü orearü uruüwa rü nhanagürü:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chama nixí ja äëxgacü ja tacüxüchima, rü dauxüguxü i naäne nixí i chorü toxmaxwæxerü ixixü rü nhama i naäne nixí i chorü chicuturuü ixixü. ¿Rü nhuxücürüwa i nagu perüxñüñü tá na penaxǖxü ja wüxi ja tupauca ja chagu mexüne?”

nhanagürü ga Cori ja Tupana. Rü nhanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama əxna chama jiixǖ ichanaxǖxǖ ga guxüma i tacü i ngéxmaxü? ¿Rü nhuxäcü chi

penaxüxű i wüxi i nachica i
nagu charüngüxű?"
nhanagürü ga norü orewa. ⁵¹Rü
nhanagürü ga Estéwã: —Düçax Pa
Ãëgxacigüx, pema rü guxüguma nüxű
pexoe i Tupanaärü ore, rü tama
iperüxñüéchaű. Rü peäewa rü tama
pejaxögüchaű. Rü pema rü guxüguma
Tupanaäe i Üünexümaä penuëécha.
Jema nuxümamaxügüxű ga perü
oxigürüütama peixigü i pemax. ⁵²—Rü
perü oxigü rü chixeäcüma namaä
nachopetü ga guxüma ga Tupanaärü
orearü uruügü. Rü nanadai ga jema
orearü uruügü ga nüxű ixuchigagüxű ga
na núma naxüxű tá ga guma meçü ja
Ngechuchu. Rü jexguma ínanguxgu ga
guma Ngechuchu rü pema Piratuna
penamu rü penajuxëe. ⁵³—Rü woo
pema rü Tupanaärü orearü ngeruügü ga
dauxüçüxäxtawa penajaxu ga
Tupanaärü ore, notürü tama naga
pexinüe —nhanagürü ga Estéwã.

Naju ga Estéwã

⁵⁴Rü jexguma nüxű naxinüegu ga
jema ore, rü nanuëxüchiama ga jema
duüxügü. Rü norü numaä Estéwãçax
nixüxchapütagü. ⁵⁵Notürü ga Estéwã
rü aixcuma Tupanaäe i Üünexü nawá
najexma. Rü dauxű nadawenü, rü nüxű
nadau na nhuxäcü namexéchixű ga
Tupana. Rü nüxű nadau ga Ngechuchu
ga Tupanaärü tügüneguama chicü. ⁵⁶Rü
jexguma rü nhanagürü: —Nüxű chadau
i na jangoxnaächixű i naänetüwe, rü
nüxű chadau ja Cristu ja Tupana Nane
ja duüxüxű ixicü ja Tupanaärü
tügüneguama chicü —nhanagürü ga
Estéwã. ⁵⁷Notürü nümagü rü nügü

narütütamachixegü, rü tagaäcü aixta
naxüeäcüma nüxna najuxgü. ⁵⁸Rü
ínanagaxüchigü ga īanewa, rü
nutagümaä ínanamuxüchigü. Rü jéma
najexma ga wüxi ga ngextüxüxű ga
Chaurugu aëgaxü. Rü jemaxü
nanawotanü ga norü dejuxüchirugü ga
íncuxuchigüxű ga jema duüxügü ga
Estéwãxü imaxgüxű. ⁵⁹Rü jexguma
nutamaä ínamuxüchigüagujane, rü
najumuxë ga Estéwã rü nhanagürü:
—Pa Cori Pa Ngechuchux, īNajaxu i
chauäe! —nhanagürü. ⁶⁰Rü jemawena
rü inacaxápüxü, rü tagaäcü aixta naxü,
rü nhanagürü: —Pa Cori Pa Tupanax,
īTäú i nhaä pecaducax cunapocuexü i
nhaä duüxügü! —nhanagürü. Rü
jexguma jema nhaxguwena rü naju.

Chauru rü guxema jaxögüxewe ningëchigü

8 ¹Rü Chauru rü norü me nixi ga
Estéwãxü na jamaxgüxű. Rü
jematama ngunexügu rü norü uwanügü rü
inanaxügue ga na poraäcü nawe
jangëxütanüxű ga jema jaxögüxű ga
Jerucharéüwa jexmagüxű. Rü düxwa ga
guxüma rü Judéaanegu rü Chamáriaanegu
nügü nawoone. Rü jema ngüexügü ga
Ngechuchu imugüxüxicatama ínajaxügü
ga Jerucharéüwa. ²Rü nhuxre ga jatügü ga
meäma Tupanaäxü jaxögüxű rü
nanajauxgü ga Estéwãxüne, rü
inanatqüxü rü poraäcü naxçax naxauxe.
³Notürü ga Chauru rü chixri tûmamaä
naxüpetü ga guxema jaxögüxe. Rü
tûmapatagu nixüchigü na tüxü
ínaauxxüxüçax. Rü jéma tüxü ínatüxü ga
jatügü rü ngexegü, rü nhuxmachi
pocupataügu tüxü nawocu.

**Chamáriawa nüxü nixuchiga ga
Tupanaärü ore i mexü**

⁴Rü jema jaxögüxü ga Chauruchaxwa ibuxmüxü ga Jeruchareüwa, rü guxüwama ga ngexta ínaxixüwa rü nüxü nixuchigagü ga nhuxäcü Ngechuchu tükü na maxëxëexü. ⁵Rü Piripi nixi ga wüxi ga jema orexü ixuchigacü. Rü nüma rü īane ga Chamáriawa naxü, rü jáma inanaxügü ga Cristuchigaxü na jaxuxü. ⁶Rü jema duüxügü ga Chamáriacüäx, rü Piripicax nangutaquqegü. Rü guxüma meäma inarüxinüe ga jema ore ga namaä nüxü jaxuxü, jerü nüxü nadaugü ga jema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Piripi. ⁷Rü muxëma ga duüxegü ga ngoxogü tümawa jemaxë rü tümacax nitaanegü. Rü jema ngoxogü rü tagaäcü aita naxüeäcumä tümawa ínachoxü. Rü jexgumarüü ta rü muxëma ga nawäíxächigüxe rü chixeparagüxe rü tümacax nitaanegü. ⁸Rü jemacax poraäcü nataäegü ga guxüma ga duüxügü ga guma īanewa najexma ga wüxi ga jatü ga Chimäugu äégaxü ga nhuxre ga taunecü norü juümaä duüxügüxü womüxëexü ga guma īanewa. Rü nügü nixu ga na wüxi ga tacüxü cuáxü na jiixü. ¹⁰Rü guxüma meäma nüxü inarüxinüe woo ga buxügi rü jaxügü. Rü nhanagürügü: —Nhaä jatü rü aixcuma nüxü nangëxma i Tupanaärü pora i taxü —nhanagürügü. ¹¹Rü naga naxinüe ga duüxügü, jerü mucüma ga taunecü rü norü juümaä nanawomüxëe. ¹²Rü Piripi rü jema duüxügümaä nüxü nixu ga ore ga mexü

ga Ngechuchu ja Cristuchiga, rü nhuxäcü na äëxgacü jiixü ja Tupana. Rü jexguma jema ore jaxögügu ga duüxügü, rü Piripi ínanabaiüxëe ga jatüxü rü ngexügü. ¹³Rü nümatama ga Chimäü rü ta najaxö, rü ínabaie. Rü inanaxügü ga Piripixü na naxümücxü. Rü jexguma nüxü nadaxgu ga jema cuaxruügü rü mexügü ga taxü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Piripi, rü poraäcü nabaixächiäe ga Chimäü. ¹⁴Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü ga Jeruchareüwa jexmagüxü rü nüxü naxinüeçiga ga meä na najauxgüäxü ga Tupanaärü ore ga Chamáriawa. Rü jemacax jáma nanamugü ga Pedru rü Juáü. ¹⁵Rü jexguma Chamáriawa nangugüga ga Pedru rü Juáü, rü naxcax najumuxëgü ga jema jexwaca jaxögüxü ga duüxügü, na najauxgüäxüçax ga Tupanaäe i Üünexü. ¹⁶Jerü jexguma noxri jaxögüägu ga jema duüxügü rü Piripi marü ínanabaiüxëemare naëgagu ga Cori ga Ngechuchu, notürü taxuxünata nangu ga Tupanaäe i Üünexü. ¹⁷Rü jemacax ga Pedru rü Juáü naxmexmaä nüxü ningögügü ga jema jaxögüxü, rü jexguma nanajauxgü ga Tupanaäe i Üünexü. ¹⁸⁻¹⁹Rü nüxü nadau ga Chimäü ga na duüxügüna nanguxü ga Tupanaäe i Üünexü ga jexguma Pedru rü Juáü naxmexmaä jema duüxügüxü jangögügü. Rü jemacax díêru Pedru rü Juáüna ngixü naxäxchaü ga Chimäü rü nhanagürü nüxü: —; Choxna rü ta penaxä i ngëma pora, na jíxema tükü chingögüxe rü ta tükna nanguxüçax i Tupanaäe i Üünexü! —nhanagürü. ²⁰Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü nüxü:

—¡Cuxrüütama ijanataxux i curü diëru, erü ngîmaä naxcax cutaxechau i Naäe i Üünexü i Tupana tüxna mumarexü!

²¹Cuma rü taxucürüwama cunajaxu i ngêma pora, erü curü maxü rü tama name i Tupanapexewa. ²²¡Nüxü rüxo i ngêma curü chixexü, rü Tupanana naxcax naca na cuxü nüxü nangechaüxüçax! Rü bexmana tá cuxü nüxü nangechaü i ngêma chixexü i cuäewa nagu curüxüxü. ²³Erü nüxü chacuax rü poraäcü cunuäewaxe, rü ngêma curü chixexü rü cumaä inacuax rü nhama cupocuxürüü cuxü nixixéé —nhanagürü. ²⁴Rü Chimáu nanangäxü, rü nhanagürü: —¡Pema Tupanana chauxcax peça na tama choxü nangupetüxüçax i ngêma nüxü peixuxü!

—nhanagürü. ²⁵Rü Pedru rü Juåü rü jema Chamáriaanecüäx ga duüxügümaä nüxü nixugüe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaä nüxü nixugüe ga Tupanaäru ore. Rü jemawena rü Jerucharéüçax nawoegu. Rü namawa rü muxüne ga Chamáriaanewa jexmane ga iñanexäcügüwa rü nüxü nixuetanü ga Tupanaäru ore i mexü.

Piripi rü namagu nüxü nangau ga wüxi ga äëxgacü ga Etiópiaanecüäx

²⁶Rü jemawena, rü Tupanaäru orearü ngeruü ga dauxüçüäx rü Piripimaä nüxü nixu, rü nhanagürü: —¡Rü paxa inaxüächi rü iäne ja Gachawaama naxü nawa i ngêma nama i Jerucharéüwa ne daxü rü Gachawa ijärügoxü!

—nhanagürü. Rü ngêma nixi i nama i dauxchitawa i ngextá taxuéma íxäpataxüwa dapetüxü. ²⁷Rü inaxüächi

ga Piripi rü jema namawa naxü. Rü jexma nügü nangau namaä ga wüxi ga jatü ga Etiópiaanecüäx. Rü nüma nixi ga wüxi ga äëxgacü ga tacü ga Etiópiaanecüäxgiarıü äëxgacüarıü ngüxüerü jiixü. Rü ngîmaä nanguxü ga guxcüma ga jema äëxgacüarıü díëru. Rü iñeäcü Jerucharéüwa naxü na Tupanaxü janacuaxüüxüçax. ²⁸Rü nachiüänecax nataegu, rü norü carru ga cowaru itúchigünewa narüto. Rü nawa ningúchigü ga jema ore ga Tupanaäru orearü uruü ga Ichaíá ümatüxü. ²⁹Rü Tupanaäe i Üünexü rü Piripixü nhanagürü: —¡Paxa naxcax ixü i ngêma carru! —nhanagürü. ³⁰Rü paxa jema carrucax ninha ga Piripi. Rü jexguma naxüntawa nanguxgu rü nüxü naxinü ga na Tupanaäru orearü uruü ga Ichaíá ümatüxü ga orewa nangüxü ga jema äëxgacü. Rü jexguma ga Piripi rü nüxna naca rü nhanagürü nüxü: —¿Nüxü cucuáxü i tacüchiga na jiixü i ngêma nawa cungúxü? —nhanagürü. ³¹Rü nüma ga äëxgacü ga Etiópiaanecüäx rü nanangäxü, rü nhanagürü:

—¿Nhuxücurüwa i nüxü chacuáxü ega taxuéma chamaä inanguxüxéegux?

—nhanagürü. Rü Piripicax naca na naxinagüxüçax, rü naxüntawa na natoxüçax. ³²Rü jema nawa jangúchigüxü ga Tupanaärtü ore ga ümatüxü, rü nhanagürü:

“Rü nhama wüxi i carneru i norü mäxwa nagagüxüriüäcü najagagü. Rü wüxi i carneruxacü i ngêma jajoxtaxagüxüüpexewa tama aita üxürüü nachianemare, rü taxu nhanagürü. ³³Rü jexguma

duűxügü poraäcü chixri namaä chopetügu rü taxúema naëtüwa tachogü. ¿Rü texé tá meä nachiga tidexa ga jema duűxügü ga jemaäcü poraäcüxüchima chixexü ügxü? Jerü najamägxü na nataxuxüçax i norü maxü i nhama i naännewa”,
 nhanagürü ga jema ore ga nawa nangúxü. ³⁴Rü Piripina naca ga jema äëgxacü ga Etiópiaanecüäx, rü nhanagürü: —;Chamaä nüxü ixu! ¿Rü texéchigagu nixi ga jadexaxü ga jema Tupanaärü orearü uruu?
 ¿Nügüchigagutama rü exna toguechigagu? —nhanagürü. ³⁵Rü jexguma nanangäxü ga Piripi. Rü jematama ore ga ümatüxümaä inanaxügü na namaä nüxü jaxuxü ga ore i mexü ga Ngechuchuchiga. ³⁶Rü jixcamaxüra ga jexguma inaxíjane, rü dexá íjexmaxüwa nangugü. Rü nhanagürü ga jema äëgxacü: —Nuä nangëxma i dexá. ¿Rü tama exna inamexü na nuä choxü ícubaiexëëxü? —nhanagürü. ³⁷Rü nhanagürü ga Piripi: —Ngëxguma aixcuma meäma cujaxögxux, rü marü name i na cuxü íchabaiexëëxü —nhanagürü. Rü nanangäxü ga jema äëgxacü, rü nhanagürü: —Ngémäacü chajaxö na Ngechuchu ja Cristu jiixü ja Tupana Nane —nhanagürü. ³⁸Rü jexguma ínajachaxächichëe ga norü carru, rü wüxigu dexächiliwa nachoü. Rü Piripi ínanabaiexëe ga jema äëgxacü. ³⁹Rü jexguma dexáwa ínachoöchigu, rü Tupanaäe i Üünexü rü Piripixü niga. Rü jema äëgxacü rü marü tama wena

Piripixü nadau. Notürü taäeäcü namagu nixü. ⁴⁰Notürü Achotowa najangox ga Piripi. Rü jema iännewa inaxüächi, rü nüxü nixuchigü ga ore i mexü ga guxüma ga iännewa nhuxmata Checharáeaü naännewa nangu.

Ngechuchuaxü najaxö ga Chauru

9 ¹⁻²Rü joxni ga Chauru rü daimaä najaxäxünechigüama ga jema duűxügü ga Cori ga Ngechuchuaxü jaxögüxü. Rü jemacax paigüeruxütawa naxü, rü naxcax nüxna naca ga popera ga nüxna ägaxü na Judéugüarü ngutaquepeataügü ga Damacuwa jexmagünegu jaxücuchigüxüçax rü jexma tümacax nadauxüçax ga guxema jaxögüxe ga jatüxe rü ngexegü na Jeruchareüwa tüxü nagagüxüçax rü jexma tüxü japocuexüçax. ³Notürü jexguma marü Damacuxü jangaicagu, rü ngürüächi meäma nüxü nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxü ga dauxüwa ibáxixü. ⁴Rü nhaxtüanegu najangu ga Chauru, rü nüxü naxinü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxü ga nhaxü: —Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüü i nawe cuingëchigüxü i ngëma duűxügü i choxü jaxögüxü? —nhaxü. ⁵Rü Chauru nanangäxü, rü nhanagürü: —¿Rü texé cuixü, Pa Corix? —nhanagürü. Rü nüma ga Cori rü nanangäxü rü nhanagürü: —Chama nixi i Ngechuchu, rü chorü duűxügü nixi i ngëma nawe cuingëchigüxü. ⁶¡Rü inachi, rü ngëma Damacuarü iännewa naxü! Rü ngëma rü wüxi ja jatü tá cumaä nüxü nixu na taciü tá cuxüxü —nhanagürü. ⁷Rü jema jatügü ga Chauruxü fixümüctügxü, rü inajanguäegü, jerü nüxü naxinüe ga

jema ore notürü taxúexüma nadaugü.
 8Rü nhuxmachi inachi ga Chauru ga nhaxtúanewa ga ijanguxüwa, rü nidauchixetü, notürü taxuüma nadau jerü nioxetü. Rü jemacax ga namücügü, rü nachacüüga najajauxächi, rü jemaäcü Damacuwa nanagagü. 9Rü tamaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe. 10Rü Damacuwa najexma ga wüxi ga jatü ga Ngechuchuaxü jaxöxü ga Ananíä ga naëga. Rü nangoxetü, rü Corixü nadau, rü nhanagürü: —Pa Ananíäx —nhanagürü. Rü núma ga Ananíäx, rü nhanagürü: —¿Tacü? Pa Corix —nhanagürü. 11-12Rü núma ga Cori nanangäxü, rü nhanagürü:
 —¡Düçax, ngëma ïanemaü i Meä i Wéxügu äégaxüwa naxü! ¡Rü ngëma Judapatawa naxcax ínaca i wüxi i jatü i Tarsucüäx i Chaurugu äégaxü! Rü núma rü ngëma ínajumuxë rü nangoxetü rü marü cuxü nadau, Pa Ananíäx, na ngëxma cuxücxü rü naxëtigü cuingögüxü na wena jadauchixüçax —nhanagürü ga Cori ga Tupana. 13Rü jexguma jemaxü naxñügu ga Ananíä, rü nhanagürü: —Pa Corix, muxüma i duüxügü chamaä nüxü nixu i ngëma jatüchiga na nhuxre i chixexü naxüxü namaä i curü duüxügü i Jerucharéüwa. 14Rü nhuxma rü paigüarü äëgxacügüarü mumaä núma naxü na ínajauxüäxüçax i guxüma i duüxügü i cuégagu jumuxëgüxü —nhanagürü. 15Notürü núma ga Cori rü nhanagürü nüxü:
 —¡Ngëma naxü erü chama chanajaxu i ngëma jatü na choxü jaxuchigaxüçax namaä i togü i nachiüäneçüäxgü, rü norü äëgxacügü, rü Judéugü ta! 16Rü

chama tá nüxü nüxü chadauxëe i nhuxre i ngúxü i tá jangexü i chauxcax —nhanagürü ga Cori. 17Rü guma ípata ga Chauru nawa jexmanewa naxü ga Ananíä. Rü nagu naxücu, rü nüxü ningögü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, núma ja Cori ja Ngechuchu ga guma namawa cuxcax ngócü ga jexguma núma cuxüxgu, rü núma choxü namu na wenaxärü cuidauchixüçax, rü cuxna nanguxüçax i Naäe i Üünexü —nhanagürü. 18Rü jexgumatama rü nhama tacüchicutexerüü naxëtüwa ínaji, rü jexguma wenaxärü meä nidauchixetü. Rü jexguma inachi ga Chauru, rü Ananíä ínanabaiexëe. 19Rü jemawena nachibü, rü wenaxärü napora. Rü nhuxre ga ngunexügu jexma Damacugu narüxäxü namaä ga jema jaxögüxü ga jexma ächiügüxü.

Chauru rü Damacuwa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

20Rü jexguma inanaxügi ga Chauru ga ngutauquexepataügüwa nüxü na jaxuchigaxü na Ngechuchu jiixü ja Tupana Nane. 21Rü guxüma ga jema nüxü ínüexü rü poraäcü naþaixächiäegü, rü nhanagürü:
 —¿Tama exna nhaä jatü jiixü ga Jerucharéüwa íjajauxügüxü ga guxüma ga duüxügü ga Ngechuchuaxü jaxögüxü? ¿Rü tama exna nhaätama jiixü ga jema núma üxü na ínajauxüäxüçax rü nhuxmachi paigüarü äëgxacüüxtawa nagagüäxüçax i duüxügü i jaxögüxü? —nhanagürü:
 22Notürü ga Chauru rü guxü ga ngunexügu jexeraäcü tama

namuūācüma nüxü nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rü inajanangeaxgüxēē ga Judéugü ga Damacuwa jexmagüxü, jerü meāma nanangoxēē na Cristu jiixü ga Ngechchu.

Chauru rü Judéugüchäxwa ninha

²³Rü marü muxüma ga ngunexügü ngupetüguwena rü jema Judéugü rü wüxigu nügümaā nagu narüxñü na Chauruxü jamaxgüxüçax. ²⁴Notürü nüma ga Chauru rü nüxü nacuáchiga ga na jamaxgüchaüäxü. Rü jema Judéugü rü ngunecü rü chütacü rü guma īñeärü poxeguxüäärü iäxgügu Chauruxü nanaägxüxü na jamaxgüäxüçax. ²⁵Notürü ga Chauruarü ngúexügü rü chütacü rü wüxi ga pexchi ga tacügu guma īñeärü poxeguxüätapüxétüwa ínanaçhäxüetaügüama, rü jemaäcü ninha ga Chauru.

Jerucharéüwa najexma ga Chauru

²⁶Rü jexguma Jerucharéüwa nanguxgu ga Chauru, rü jema jaxögxümaā nangutaquexechaü. Notürü jema jaxögxü rü nüxü namuüē, jerü nüma nüxü nacuaxgügu rü tama aixcuma Ngechuchuaxü najaxö. ²⁷Notürü Barnabé rü jema ngúexügü ga Ngechchu imugüxütanüwa nanagaama. Rü jema ngúexügümaā nüxü nixu ga nhuxäcü Cori ja Ngechuchuxü na nadauxü ga Chauru ga namawa, rü nhuxäcü Cori namaā na idexaxü. Rü nüxü nixu ta ga nhuxäcü Damacuwa rü tama namuūācüma nüxü na jaxuxü ga Ngechuchuchiga. ²⁸Rü jemaäcü ga Chauru rü Jerucharéügu narüxäxü. Rü

jema ngúexügü ga Tupana imugüxütanügu naxä. Rü tama namuūācüma Cori ja Ngechuchuchigaxü nixuchigü. ²⁹Rü jema Judéugü ga Gregugawa idexagüxümaä nidexaxü ga Chauru, rü Ngechuchuchigagu nügümaā najaporagaexü. Notürü ga nümagü rü naxcax nadaugüama ga nhuxäcü tá na jamaxgüäxü. ³⁰Rü jexguma nüxü jacuaxächitanügu ga jema togü ga jaxögxü, rü Checharéawa Chauruxü nagagü. Rü jexguma jéma nangugügu rü wüxi ga wapurugu najamuëgü rü Tarsuwa naxü. ³¹Rü jexguma rü meāma nüxü naxüpetü ga jema jaxögxü ga guxüma ga Judéaanewa, rü Gariréaanewa rü Chamáriaanewa. Rü jexeraäcü meā najaxögütanü rü aixcuma Tupana naxwaxexüäcüma meā namaxë. Rü Tupanaä i Üünexüäärü ngüxéëmaä nimuëtanüäma ga jema jaxögxü.

Enéä rü naxcax nitaane

³²Rü jexguma Pedru jema jaxögxüxtanügu ixüägüchigüxgu, rü jema Ridagu ächiügxü ga jaxögxüxtanüwa rü ta nangu. ³³Rü jexma nüxü najangau ga wüxi ga jatü ga Enéä ga naéga ga 8 ga taunecü norü pechicagu cacü, jerü nanawäixächi. ³⁴Rü Pedru nhanagüri nüxü: —Pa Enéäx, Ngechchu ja Cristu cuxü narümxéë. ¡Inachi rü namexëë i cuxchapenüxü! —nhanagüri. Rü jexgumatama inachi. ³⁵Rü guxüma ga jema Ridacüäxgü rü Charunacüäxgü rü nüxü nadaugü ga na inachixü ga guma jatü, rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü, rü Cori ja Ngechuchuwe narüxi.

Wena imaxü ga Dorca

³⁶Rü jexgumaücüü ga īāne ga Jopewa rü ijexma ga wüxi ga Tupanaäxü jaxõxcü ga ngecü ga Tabita ga ngiēga. Rü ngēma naēga i Gregugawa rü Dorca nhaxüchiga nixī. Rü ngīma rü wüxi ga meçü ijixi ga ngīrū üwa, rü guxüguma nüxü irüngüxēe ga jema duüxügü ga tacü nüxü taxuxü. ³⁷Rü jexgumaücüü ijadaawe ga Dorca, rü iju, rü ngīmucüü nanamexēe ga ngīxīne. Rü īpataarü dauxüchiüwa jexmaxü ga ucapugu nanaxügü ga ngīxīne. ³⁸Rü Jopearü ngaicamana najexma ga guma īāne ga Rida ga Pedru nawa jexmane. Rü jema jaxögüxü ga Jopecüäx rü nüxü nacuaxgü ga Ridawa na najexmaxü ga Pedru. Rü naxcax jéma nanamugü ga taxre ga jatü nhaxümaä: —¡Rü paxa toxçax nuä naxü! —nhaxümaä. ³⁹Rü jexguma ga Pedru rü nawe narüxü. Rü jexguma ínanguxgu, rü jema ucapu ga jema jueta nawa jexmaxüwa nanagagü. Rü guxüma ga jutegüxü rü Pedruxü ínachomaëguächi, rü naxauxe, rü nüxü najawégü ga jema naxchirugü ga Tabita nüxü íxüxüxü ga jexguma namaxügü. ⁴⁰Rü Pedru rü dükétüwa nanamugü ga guxüma. Rü inacaxápüxü, rü najumuxë. Rü nhuxmachi ngīxçax nadauegu ga jema juxü, rü nhanagürü: —Pa Tabitax, ¡Irüda! —nhanagürü. Rü jexguma rü ijadauchixetü, rü Pedruxü idau, rü firüto. ⁴¹Rü jexguma ngīxmexgu najajauvächi, rü ngīxü inachixēe. Rü nhuxmachi naxcax naca ga jema jaxögüxü rü jema jutegüxü, rü maxücxü nüxü ngīxü nawex. ⁴²Rü guxüma ga jema duüxügü ga Jopewa

jexmagüxü rü nüxü nacuáchigagü ga jema. Rü Cori ga Ngechuchuaüxü najaxögü ga muxüma. ⁴³Rü muxüma ga ngunexü Jopegu narüxäüx ga Pedru napatagu ga Chimáü ga naxchäxmüäru paxëëwa puracüxü.

Pedru rü Cornériuchiga

10 ¹Rü īāne ga Checharéawa najexma ga wüxi ga jatü ga Cornériu ga naēga. Rü 100 ga Itáriaanecüäx ga churaragüärtü capitáü nixī. ²Rü nüma nixī ga wüxi ga jatü ga meäma Tupanaäxü jaxöcü. Rü wüxigu namaxmaä rü naxäcügümaä Tupanaxü nangechaügü. Rü mucüma ga norü dïerumaä nüxü narüngüxēe ga duüxügü ga Judéugü ga tacü nüxü taxuxü. Rü guxüguma najumuxë rü Tupanamaä nidexa. ³Rü wüxi ga ngunexü ga jexguma tamaëxpüxarü ngorawa nanguxchaügu ga jáuanecü, rü nangoxetü. Rü meäma nüxü nadau ga wüxi ga Tupanaärtü orearü ngeruü ga dauxücüäx ga jema ucapu ga nawa najexmaxügu ücuxü. Rü nhanagürü nüxü: —Pa Cornériux —nhanagürü. ⁴Notürü nüma ga Cornériu rü meäma nüxü nadawenü, rü poraäcü namuüäcüma nüxna naca, rü nhanagürü: —¡Tacü cunaxwaxe, Pa Corix? —nhanagürü. Rü nanangäxü ga jema orearü ngeruü ga dauxücüäx, rü nhanagürü: —Curü jumuxëgü rü Tupana marü cuxü nüxü naxñü, rü cumaä nataäe na nhuxäcü nüxü curüngüxexü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. ⁵—¡Rü chanaxwaxe i Jopewa cunamugü i nhuxre i jatügü na naxcax jacagüxüçax i wüxi i jatü i Chimáü i

Pedrugu ãégaxű! ⁶—Rü to i Chimáū i naxchäxmüärü paxéewa puracüxpatawa nangëxma rü ngëxma nape. Rü jima napata rü taxtü i taxüpechinüwa nangëxma —nhanagürü. ⁷Rü jexguma nüxna ijanatauxgu ga jema orearü ngeruū ga namaă jáema idexaxű, rü Cornériu rü naxcax naca ga taxre ga norü puracütanüxű rü wüxi ga churara ga meă naga ñüxű ga meă Tupanaăxű jaxöxű. ⁸Rü namaă nüxű nixu ga guxüma ga jema nüxű nadauxű, rü nhuxmachi Jopewa nanamugü. ⁹Rü moxtiācü ga jexguma namagu naxijane rü marü Jopexű jangaigüga ga jema duñxügü ga Cornériu jáema mugüxű, rü Pedru rü dauxű naxi ga ipsisataétüwa na jáema najumuxëñçax. Rü tocuchiarü ngoragu nixi ga jexguma. ¹⁰Rü nataija, rü nüxű nachixéga ga na nachibüxű. Rü jexguma norü òna ínaxügijane, rü nangogetü ga Pedru. ¹¹Rü nüxű nadau ga na jangoxnaxű ga nañetüwe, rü jáema ínarüxi ga wüxi ga naxchiru ga nhama wüxi ga taxű ga naxchápenüürü iixixű. Rü norü ägümüçüpehexwa naxacunü rü jáemaäcü ínarüçhüxi nhuxmata nhaxtüanewa nangu. ¹²Rü jemagu ínarüçhüxiwetaxű ga nagúxüraüxi ga naëxügü, rü äxtapegü, rü werigü. Rü jema naxchápenüüwa najexma ta ga tacü ga tama nangögxüxi ga Judéugü. ¹³Rü Pedru nüxű naxinü ga Tupanaga ga nüxű nhaxü: —Pa Pedrux ¡Inachi, rü ta imax, rü nangöxi! —nhaxü. ¹⁴Rü Pedru nanangäxű rü nhanagürü: —Taxucürüwa nixi, Pa Corix, erü taguma chanangöxi i tacü i toxçax ãüachixű —nhanagürü. ¹⁵Rü jexguma

ga jema Tupanaga, rü wenaxärü nhanagürü: —Ngëma chama chamexëexű rü tama name i ãüächi nüxű cuwogü —nhanagürü. ¹⁶Rü tamaëxpüxcüna jemaäcü nangupetü. Rü jexguma wenaxärü dauxű nachünxagü ga jema naxchápenüü namaă ga guxüma ga nawa jexmagüxű. ¹⁷Rü poraäcü nagu narüxiñü ga Pedru ga tacüchiga na jiixű ga jema nüxű nadauxű ga jexguma nangogetügu. Rü jemagu ínaxinüjane, rü guma ipsisataaxwa nangugü ga jema jatügü ga Cornériu jáema mugüxű ga naxcax ínicaetanüxű ga guma Chimáüpata. ¹⁸Rü jáema naxcax ínacagü rü aixcuma jexma nape ga wüxi ga jatü ga Chimáū ga Pedrugu ãégaxű. ¹⁹Rü Pedru nagu írüxiñjane ga jema nüxű nadauxű ga jexguma nangogetügu, rü Tupanaäe i Üünexű rü nhanagürü nüxű: —Ngëägü nixi i tamaëxpüxi i jatügü i cuxcax daugüxű. ²⁰—¡Inachi, rü íruxi, rü tama cuxoegaäeäcüma nawe rüxi! Erü chama nixi i núma chanamugüxű —nhanagürü. ²¹Rü jexguma naxcax ínarüxi ga Pedru, rü nhanagürü nüxű ga jema jatügü: —Chama nixi i chauxcax pedaugüxű. ²²Rü tacüwa nuã pexi? —nhanagürü. ²²Rü nümagü nanangäxügü, rü nhanagürügü: —Capităū ja Cornériuxüitawa ne taxi rü núma nixi i nuã toxü namugüxű. Rü wüxi ja jatü ja meci nixi, rü Tupanaxű nangechaü. Rü guxüma i Judéugü nüxű nangechaü i númax. Rü wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruū ga dauxüçüñax nanamu na cuxcax toxü jacaxëexüçax ga Cornériu rü napatawu cuxüxiçax rü nüxű na naxinüxüçax i curü ore —nhanagürügü.

²³Rü jexguma nanachocuxéē ga Pedru, rü jexma nanapegüxéē ga jema chütaxüg. Rü moxüācü inaxíachi rü nave narüxü ga Pedru. Rü ínajaxümüçügü ga nhuxre ga Jopecǖäx ga jaxögüxü. ²⁴Rü moxüācü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxéēxüwa namaā ga guxüma ga natanüxügü rü namüçügü ga nüxü nangechaügxü ga nüxna naxuxü. ²⁵Rü jexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü fäxtüwa naxcax naxü ga Cornériu, rü Pedrupexegu najacaxápüxü, rü nüxü nicuqxü. ²⁶Notürü ga Pedru rü inanachixéē rü nhanagürü: —Inachi! Rü chama rü ta cuxrüü duüxümare chixí rü tama Tupana chixí —nhanagürü. ²⁷Rü nügümaä jadexagüäcüma wüxigu nichocu. Rü Pedru jáma namaä inajarüxü ga muxüma ga duüxügü ga jexma ngutaquegexü. ²⁸Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü nüxü ga jema duüxügü ga jexma ngutaquegexü: —Pema nüxü pecuax i toma i Judéugüçax rü nangëxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaä tangutaquegexü, rü pepatagu na tachocuxü. Notürü Tupana choxü nangoxetüxéē rü choxü nüxü nadauxéē na tama namexü na ngëmaäcü nagu na charüxñüxü pemaä. ²⁹Rü ngëmacax tama chaxoöcüma nüma chaxü i ngëxguma chauxcax pengemagu. Rü nhuxma rü chanaxwaxe i chamaä nüxü peixu na tacüçax chauxcax pengemaxü —nhanagürü. ³⁰Rü Cornériu nanangäxü, rü nhanagürü: —Marü ägümüçü i ngunexü nangupetü ga nhúxgumaäcü ga tamaëxpüxarü ngoragu ga jáuanecü, rü

nuä chapatawa chajumuxé erü guxüguma ngëmaäcü chanaxü. Rü jexguma chajumuxégu rü changoxetü, rü chauxcax nangox ga wüxi ga jatü ga ijaurachirucüüxü. ³¹—Rü nhanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxinü i curü jumuxé rü cumaä nataäē na nhuxäcü nüxü curüngüxéexü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. ³²—Rü Jopewa namugü i nhuxre i jatügü na naxcax jacagüxüçax i Chimáu i Pedrugu äégaxü! Rü to i Chimáu i naxchäxmüärü paxëewa puracüxüpatagu pexü. Rü jima napata rü taxtü i taxüpechinüwa nangëxma”, nhanagürü choxü. ³³Rü jemacax rü jexgumatama paxa cuväcax jáma chanamugü, rü cuma rü mexü toxväcax cuväü erü nüma cuväü. Rü nhuxma i guxäma i toma rü Tupanapexewa tangëxmagü. Rü nüxü taxinüechaü i guxüma i ngëma ore i Cori namaä nüma cuväü muxü na tomaä nüxü cuixuxüçax —nhanagürü ga Cornériu.

Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

³⁴Rü jexguma inanaxügü ga Pedru ga na jadexaxü, rü nhanagürü: —Nhuxma waxi nixi i nüxü chacuáxü na Tupanacax nawüxiguxü i guxüma i duüxügü erü nüma rü aixcuma guxäxüma nangechaü. ³⁵—Rü nüma rü wüxichigü i nachiüñanewa nanade i ngëma duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü. ³⁶—Rü nüma ga Tupana rü Judéugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tükü nüxü nangechaüxü i törü pecadugi i ngëxguma Cristu ja guxäärü Cori

ix̄icüaxű jaxögügu. ³⁷—Pema rü meāma nüxű pecuax na tacular ngupetüxű ga guxuwama ga Judéugüarü naānewa. Rü noxri ga Juău rü nüxű nixu na Tupana naxwaxexű na ínabaiüxű ga duüxügű. Rü jemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügű ga duüxügümäa nüxű na jaxuxű ga ore i mexű. ³⁸—Rü pema nüxű pecuax ga nhuxäcü Tupana na naporaxeēxű ga Ngechuchu ja Nacharétecüjäk jerü nüxna nanaxä ga Naäe i Üünexű. Rü nüma ga Ngechuchu rü mexű naxü ga jema íjaxügüxűwa, rü nanameeēxěe ga guxuma ga jema duüxügű ga ngoxoägxüxű. Rü jemaäcü nanaxü jerü Tupana nüxű narüngüxěe. ³⁹—Rü toma nixi ga nüxű tadaugüxű rü nüxű tixuchigaxű i guxuma ga naxüxű ga Ngechuchu ga Judéaanewa rü Jerucharéüärü īānewa. Rü jemawena rü najamagü rü curuchawa najapotagü. ⁴⁰—Notürü ga Tupana rü tamaçüpüx ga ngunexű ngupetügu rü wena nanamaxeē rü toxçax nanangoxěe. ⁴¹—Notürü tama guxű ga duüxügüçax nangox. Rü toxçaxicatama nangox ga toma ga ūpamama Tupana toxü idexechixe na nüxű tixuxüçax i Ngechuchuchiga. Rü jexguma marü juwa ínadaxguwena rü namaä tachibüe rü namaä taxaxegü. ⁴²—Rü nümatama ga Ngechuchu toxü nimugü na duüxügümäa nüxű tixuxüçax na Tupana marü äëxgacüxű jangucuchixeēxű na guxű i duüxügüarü ngugürü na jiixüçax. Rü nüma ja Ngechuchu nixi i törü maxüxű nangugüxű, rü nüma tá nixi i guxű i duüxügü i maxeēxű rü juexüxű jacagüxű naxçax i norü maxüchiga. ⁴³—Rü

ūpamamatama guxuma ga Tupanaärü orearü uruügű rü Ngechuchuchiga nidexagü, rü nhanagürügű:

“Rü nüma tá nüxű nüxű nangechaű i norü pecadugü i guxuma i duüxügü i nüxű jaxögüxű”, nhanagürügű.

Tupanaäe i Üünexű rü jema duüxügű ga tama Judéugü ixigüxütanüwa nangu

⁴⁴Rü jexguma íjademajane ga Pedru, rü Tupanaäe i Üünexű nüxna nangu ga guxuma ga jema jáma irüximüexű ga jema ore. ⁴⁵Rü jema jaxögüxű ga Judéugü ga Pedrumä jáma īxű, rü poraäcü nabaixächiäegü jerü Tupanaäe i Üünexű rü nüxna rü ta nangu ga jema duüxügű ga tama Judéugü ixigüxű. ⁴⁶Rü nüxű naxinüe ga to ga nagawachigü na jadexagüxű, rü Tupanaxü na jacuaxüügüxű. ⁴⁷Rü jexguma ga Pedru rü nhanagürü: —¿Exna nangëxmaxü i texé na nüxna nachuxuxű na ínabaiüxű i nhaä duüxügű i marü taxrüü Tupanaäe i Üünexű nüxna nguxű? —nhanagürü. ⁴⁸Rü nanamu na Ngechuchu ja Cristuégagu na ínabaiüxű ga jema duüxügü ga jexwaca jaxögüxű. Rü jexguma Pedruxű nacäqxügű na jexma naxäüxüçax ga nhuxre ga ngunexű.

Pedru rü Jerucharéüwa jexmagüxű ga jaxögüxümaä nüxű nixu ga tacular na ngupetüxű ga Checharéawa

11 ¹Rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxű rü jema jaxögüxű ga Judéagugüxű, rü nüxű nacuächigagü na jema tama Judéugü

ixígüxű rü ta najauxgüäxű ga
Tupanaärü ore. ²Notürü jexguma
Jerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü
nhuxre ga Judéugü ga jaxögüxű rü
Pedruxű nixugüe. ³Rü nhanagürügü:
—¿Rü tüxcüü natanüwa cuxü i ngëma
tama Judéugü ixígüxű, rü namaä
cuchibü? —nhanagürügü. ⁴Rü Pedru
meäma namaä nüxű nixu ga guxüma ga
ṭacü na ngupetüxű, rü nhanagürü nüxű:
⁵—Chama rü Jopearü īānewa chajexma,
rü jexguma íchajumuxejane, rü
changoxetü. Rü nüxű chadau ga wüxi
ga naxchápenüürüü ixixű ga norü
ägümücupexewa ácunüxű ga
íruchiüxüexű nhuxmata chauxüttawa
nguxű. ⁶—Rü meäma nüxű chadawenü
na nüxű chadauxüçax na ḥacü jexmaxü
ga aixepewa. Rü nüxű chadau ga
naxünagü ga ixägümücuparaxű rü
naëxügü ga idüraexű, rü äxtapegү rü
werigü. Rü jema naxchápenüüwa
najexma ta ga ḥacü ga tama ingöökü, erü
taxcax i jixema i Judéugü rü naxäüächi.
⁷—Rü nüxű chaxinü ta ga Tupanaga ga
choxű nhaxű:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imax, rü
nangöök!” nhaxű. ⁸—Notürü chama
chanangäxű, rü nhacharügü:

“Taxucürüwa nixi, Pa Corix, erü
taguma chanangöök i ḥacü i toxçax
äüächixű”, nhacharügü. ⁹—Rü jexguma
wenaxäru nhanagürü choxű ga jema
Tupanaga ga dauxüwa inaxüxű:

“Ngëma chama i Tupana chamexëexű,
rü tama name i äüächi nüxű cuwogü”,
nhanagürü. ¹⁰—Rü tamaëxpüxcüna
jemaäci nangupetü, rü jexguma
wenaxäru dauxü nachüxnagü ga jema
naxchápenüü namaä ga guxüma ga

nawa jexmagüxű. ¹¹—Rü jexgumatama
guma ī ga nawa chajexmanewa
nangugü ga tamaëxpüx ga jatügü ga
Checharéawa ne mugüxű ga chauxcax
daugüxű. ¹²—Rü Tupanaäe i Üünexű
choxű namu na tama chaxoegaäeäcüma
nawe charüxüçax. Rü chamaä ta jáema
naxi ga nhaä 6 ga jaxögüxű. Rü
napatawa tangugü ga guma jatü ga
Cornériu, rü jexma tachocu. ¹³—Rü
tomaä nüxű nixu ga nhuxäcü na
napatawa nüxű nadauxü ga Tupanaärü
orearü ngeruü ga dauxüçüçax ga jexma
chixű ga nhaxű nüxű:

“¡Jopewa namugü i jatügü na naxcax
jacagüxüçax i Chimäü i Pedrugü
äégaxű! ¹⁴—Rü nüma tá cumaä nüxű
nixu na nhuxäcü tá cuma rü guxü i
cupatagugüxümaä penajaxuxü i perü
maxü i taguma gúxü”, nhanagürü nüxű.
¹⁵—Rü jexguma ichanaxügüga na
chidexaxű, rü nüxna nangu ga Tupanaäe
i Üünexű, jexgumarüü ga noxri tüxna
nanguxgurüü. ¹⁶—Rü jexguma ga
chama rü nüxna chacuaxächi ga Cori ja
Ngechuchuarü ore ga jexguma nhaxgu:

“Rü aixcuma nixi ga Juäü ga
dexawamare ínabaiüxëeäxű, notürü i
pema rü Tupanaäe i Üünexű tá pexna
nangu”, nhaxgu. ¹⁷—Rü pema nüxű
pecuax na nhuxäcü Tupana tüxna
nanguxëexű ga Naäe i Üünexű i jixema
na Cori ja Ngechuchu ja Cristuaxű
jaxögüxű. Rü nhuxma na taxrüü Tupana
jema duüxügüna nanguxëexű ga Naäe i
Üünexű, ¿rü nhuxüçürüwa i chama i
nüxű chaxoxü na naga chaxinüxű ja
Tupana? —nhanagürü ga Pedru. ¹⁸Rü
jexguma jema orexü naxinüegü ga jema
jaxögüxű ga Jeruchareüçüçax, rü

nachianegümare. Rü Tupanaxü nieluaxüügü. Rü nhanagürüğü: —Rü ngëmawa nüxü tacuax na Tupana tükü dexü ja jíxema woo tama Judéugü ixígüxe. Rü ngëgxuma nüxü tarüxoegu i tümaärü chixexü rü Tupanacax tadaugügu, rü nüma tükna nanaxä i maxü i taguma gúxü —nhanagürüğü.

**Jaxögüxü ga Ätioquáwa
jexmagüxüchiga**

¹⁹Rü jexguma Estéwáüxü jamaxgüguwena, rü norü uwanügü poraäcü nawe ningëxtanü ga jema jaxögüxü. Rü jemacax nügü nawoone. Rü Penichiawa, rü Chiprewa rü Ätioquáwa nabuxmü. Rü jéma nüxü nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Notürü Judéugümaäxícatama nüxü nixugüe ga jema ore rü tama ga togümaä. ²⁰Notürü jéma Ätioquáwa nangugü ta ga nhuxre ga togü ga jaxögüxü ga Chíperecüäx, rü Chireneçüäx. Rü nümagü rü jema tama Judéugü ixígüxümaä rü ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ja Ngechuchuchiga. ²¹Rü Tupana nüxü narüngüxëe, rü nanaporaexëe. Rü jemacax muxüma ga jema duüxügü rü nüxü narüxoe ga nuxcumaxüxü ga nacümagü, rü Cori ja Ngechuchuaxü najaxögü. ²²Rü jexguma jemaxü nacuáchigagüga ga jema jaxögüxü ga Jeruchareüwa jexmagüxü, rü Ätioquáwa nanamugü ga Barnabé. ²³Rü jexguma jéma nanguxgu ga Barnabé, rü nüxü nadau ga nhuxäcü Tupana nüxü na rüngüxëeü ga jema jaxögüxü ga Ätioquäcüäx, rü poraäcü namaä nataäe. Rü najaxucuxëgü ga guxüma na meäma Cori ja

Ngechuchuwe naxiämaxüçax, rü taguma nüxü naxoexüçax. ²⁴Jerü nüma ga Barnabé rü wüxi ga jatü ga mecü nixi. Rü aixcuma Tupanaäe i Üünexü rü nawä najexma, rü napora ga norü öwa. Rü jemacax muxüchixüma ga duüxügü rü Cori ja Ngechuchucax naxi rü nüxü najaxögü. ²⁵Rü jemawena ga Barnabé rü Tarsuwa naxü na Chaurucax jadauxüçax. ²⁶Rü jexguma nüxü ijangaxgu, rü Ätioquáwa nanaga. Rü wüxi ga taunecü wüxiwa jéma najexmagü namaä ga jema jaxögüxü. Rü nanangüexëe ga muxüchixüma ga duüxügü. Rü Ätioquáwa nixi ga inaxügüxü ga duüxügü na Cristutanüxümaä na naxugüäxü ga jema jaxögüxü. ²⁷Rü jexgumaüçüü Jeruchareüwa ne naxi ga nhuxre ga Tupanaäru orearü uruügü rü Ätioquáwa naxi. ²⁸Rü natanüwa najexma ga wüxi ga orearü uruü ga Ágabu ga naéga. Rü nanangutaquexexëe ga jema jaxögüxü ga Ätioquáwa jexmagüxü. Rü jema ngutaquegewa rü inachi ga Agabu rü Tupanaäe i Üünexü nanamu ga na jadexaxü, rü nhanagürü: —Wüxi i taija i taxü tá ínangu i guxü i nhaä nachüüanewa —nhanagürü. Rü aixcuma ínangu ga jema taija ga jexguma Crádiu aëxgacü ixíxgu. ²⁹Rü jexguma ga jema jaxögüxü ga Ätioquáwa jexmagüxü, rü marü wüxigu nagu narüxínüe na jéma ngíxü namugüxüçax ga diéru na nüxü nangüxüegüxüçax ga jema jaxögüxü ga Judéaanegu achiügüxü. Rü wüxichigü ngíxü inaxä ga diéru jexgumarüü ga nhuxre ga nüxü jexmacü. ³⁰Rü jemaäcü nanaxügü, rü Barnabé rü Chaurumaä

jéma ngíxü namugü ga jema diéru naxcax ga jema jaxögüxüärü äëxgacügü ga Judéaanewa jexmagüxü.

**Äëxgacü ga Erudi rü Tiaguxü nimäx
rü Pedruxü napocu**

12 ¹Rü jexgumañcüü inanaxügü ga äëxgacü ga Erudi ga na ínajauxüläxü ga nhuxre ga jaxögüxü ga Jerucharéicüäx na napocuexüçax. ²Rü norü churaragüxü namu na taramaä Tiagu ga Juáñeneéexü jamaxgüxüçax. ³Rü jexguma nüxü nadaxgu ga Erudi ga norü me na jiixü ga Judéugü ga jema na naxüxü, rü norü churaragüxü namu na Pedruxü rü ta jajauxgüxüçax. Rü jema nangupetü ga Judéugüarü peta ga Üpetüchigagu ga jexguma pöü ga ngearü puxëerüüäxü nangöxtigü. ⁴Rü jexguma Pedruxü jajauxgügu, rü pocupataügu najataxcuchi. Rü nhuxmachi ga Erudi rü nanamu ga ägümüctücumü ga norü churaragü na nüxna nadaugüxüçax. Rü wüxitücumüwachigü rü najexma ga ägümüctü cumü ga churaragü. Rü jemaäcü nanaxü ga Erudi, jerü nagu narüxinü ga jema petawena guxü ga duüxügüpexewa na nagaäxüçax na jamaxgüxüçax. ⁵Rü jemaäcü ga Pedru rü pocupataüwa najexma rü churaragü rü meäma nüxna nadaugü. Notürü ga jema jaxögüxü ga Jerucharéicüäx rü poraäcü najumuxegü, rü Tupanana naxcax nacagü.

**Tupana rü Pedruxü ínanguxuchixéé
ga pocupataüwa**

⁶Rü jematama ga chütaxügu naxüpa ga jema ngunexü ga Erudi

duüxügüpexewa nagaxchaüxü, rü taxre ga churaragüarı ngäxüwa nape ga Pedru. Rü taxre ga curëtimaa ninäixgüchacüü. Rü togü ga churaragü ga dauxütaexü nüxna nadaugü ga pocupataüärü iäx. ⁷Rü ngürüächi jema pocupataüwa nangox ga wüxi ga orearu ngeruü ga dauxüciäx ga Coriarü. Rü poraäcü nangóone ga guma pocupataüwa. Rü jema orearu ngeruü Pedruxü nacüxagü, rü nanabaixächixéé. Rü nhanagürü: —Paxama írudü! —nhanagürü. Rü jexgumatama íniwëgü ga guma curëti ga Pedru namaä inäixgüchacüü. ⁸Rü Pedruxü nhanagürü ga jema orearu ngeruü: —Rü icüxcuchichiru rü nacuaincu i curü chapatu! —nhanagürü. Rü jemaäcü nanaxü ga Pedru. Rü nhanagürü ta: —Rü icüxcuchi i curü dejuxüchiru, rü chawe rüxü! —nhanagürü. ⁹Rü nawe narüxü ga Pedru. Rü tama nüxü nacuax ga aixcuma na jiixü ga jema orearu ngeruü namaä üxü. Rü naxcax rü nangoxetümare. ¹⁰Rü nüxü nachopetü ga nüxräüxü ga dauxütaexü, rü nhuxmachi ga jema to ga dauxütaexü. Rü jexguma nawa nangugüga jema iäx ga feromenaxänaxcax ga iänemaüwaama üxü, rü nüechama niwäxna. Rü ínachoxü. Rü jexguma marü wüxi ga iänemaü inaxixgu, rü nüxna inajarütaxu ga jema orearu ngeruü. ¹¹Rü jexguma nüxü nicuaxächi ga Pedru, rü nügümäa nhanagürü: —Nhuxma waxi i nüxü chacuáxü na aixcuma Cori ja Tupana núma namuxü i norü orearu ngeruü na Erudimexëwa choxü napuxü, rü nawa choxü ínanguxuchixéexü i guxüma i ngëma

chamaā naxügüchaūxū i ngēma Judéugü i tama jaxōgüxū —nhanagürü.
¹²Rü jexguma jemaxū jacuqxāchigu ga Pedru, rü ngipatawa naxū ga wüxi ga ngecü ga Maríagu ãégacü. Rü ngīma ijixi ga Juāu Marcu naē. Rü jema nangutaquexesegü ga muxūma ga duūxügü ga jéma jumuxēgüxū.
¹³Rü īäxtüarü poxeguxūärü īägxwa, rü: —Tu tu tu —nhanagürü ga Pedru. Rü wüxi ga pacü ga Rode ga ngīfega iijadau.
¹⁴Rü jexguma nagawa nüxū nacuaxgu ga na Pedru jiixū, rü ngīrū taāemaā rü iijanhamare na nüxū janaxuxū ga na Pedru jiixū ga īäxtüarü īägxu chicü. Rü tama ijawāxna ga īäx. ¹⁵Rü jema jexmagüxū rü: —Cungēāemare —nhanagürügü ngīxū. Notürü ngīma rü: —Aixcuma nixī —ngīgürügü. Rü jexguma nhanagürügü: —Maneca tama nüma nixī. Rü norü daruu i dauxūcūäxmare nixī —nhanagürügü.
¹⁶Notürü ga Pedru rü joxni īägxwa: —Tu tu tu —nhanagürüama. Rü jexguma naxcax jawāxnaāgu rü nüxū nadaugüga Pedru na jiixū, rü nabaixāchiäegü.
¹⁷Notürü nüma naxunagümexē, rü naxmexmaā najanachianexēegü. Rü namaā nüxū nixu na nhuxācü Cori ínanguxuchixēexū ga pocupataūwa. Rü nhanagürü ta: —Tiagumaā rü ngēma togü i jaxōgüxūmaā nüxū peixu i ngēma ore! —nhanagürü. Rü jexguma inaxūachi, rü toxnamana naxū. ¹⁸Rü jexguma jangunegu, rü jema churaragü ga pocupataūwa dauxūtaegüxū rü poraācü nanaxixāchiäegü jerü tama nüxū nacuaxgü ga ɻacu na ngupetüxū namaā ga Pedru. ¹⁹Rü jemacax ga Erudi rü jema churaragüxū namu na Pedrucax

jadaugüxūcax. Rü jexguma taxuxūūma ijangaugügu, rü Erudi rü jema churaragügutama nananguxēē na najuexūcax. Rü jemawena ga Erudi rü ínaxūxū ga Judéaanewa, rü Checharéagu najaxāchiū.

Naju ga Erudi

²⁰Rü Erudi rü namaā nanu ga Tirucūägxü rü Sidāūcūägxü. Notürü ga jema Tirucūägxü rü Sidāūcūägxü rü naxcax nadaugü na nhuxācü Erudixū nangüxmüxēegüxū, jerü Erudichūānewa nixī ga najauxgūāxū ga nabü. Rü jemacax wüxi ga Erudiarü duūxū ga ãēxgacü ga Bratumaā naxāmücküga nüxū nangüixēexūcax na Erudimaā jadexagüxūcax. ²¹Rü Erudi rü namaā inaxuneta ga wüxi ga ngunexū na namaā jadexaxūcax. Rü jexguma jema ngunexū ga nagu inaxunetaxūwa nanguxgu, rü jema Tirucūäx rü Sidāūcūäx rü Erudixūtawa nangugü. Rü nicuycuchi ga Erudi ga norü ãēxgacüchiru, rü norü tochicaxūwa narüto, rü duūxügümaā nüxū nixu ga norü ore. ²²Rü jexguma ga guxūma ga jema duūxügü rü tagaācü nhanagürügü: —Nhaā ãēxgacü rü tama duūxūärü dexarüü nixī i norü dexa, notürü nhama Tupanaärü dexarüü nixī —nhanagürügü. ²³Rü Erudi rü jema duūxügüärü oremaā nataāē, rü tama Tupanaxū nicuaxüüchaū ga nhuxācü Tupana nüxū narüngüxēexū. Rü jemacax wüxi ga Tupanaärü orearü ngerüü ga dauxūcūäx rü jexgumatama Erudixū niðaawexēē. Rü öxmigü nanangōx, rü jemamaā naju. ²⁴Notürü jema jaxōgüxū rü jexeraācü guxūwama

nüxű nixugüe ga Cori ga Tupanaärü ore.
Rü muxuchixű ga duükügű nüxű
najaxögü. ²⁵Rü jexguma marü
janguxéëägu ga norü puracü ga Chauru
rü Barnabé, rü ínachoxű ga
Jerucharéüwa, rü wenaxärü Ätioquíacax
nawoegu. Rü najagagü ga Juåü ga
Marcugu äégaxű.

**Barnabé rü Chauru rü inanaxügüe
ga to ga nachiüänewa na
nangegüäxű ga Tupanaärü ore**

13 ¹Rü jema jaxögüxű ga
Ätioquíawa jexmagüxütanüwa
rü najexma ga nhuxre ga jatügü ga
Tupanaärü orearü uruügű, rü nhuxre ga
jatügü ga Tupanaärü orewa
nguxéëtaegüxű. Rü jematanüwa najexma
ga Barnabé, rü Chimäü ga Waxwegu
äégaxű, rü Rúchiu ga Chirenecüäx, rü
Manaé ga wüxigu äëxgacü ga Erudimaä
jaexű, rü Chauru. ²Rü wüxi ga ngunexű
ga jexguma Coricax ínangutaquebegü
rü tama nachibüeäcüma
ínjumuxëgugujane, rü Tupanaäe i
Üünexű rü nhanagürü nüxű: —¡Choxna
penamugü i Chauru rü Barnabé na
naxügüäxüçax i ngëma puracü i chama
nawa chanamugüchaňxű! —nhanagürü.
³Rü jexguma nüxű nachauegu ga tama
nachibüeäcüma na njumuxëgüxű, rü
Chauru rü Barnabéétigu naxümexgü ga
jema jaxögüxű, rü nhuxmachi
inanamuächitanü na naxügüäxüçax ga
Tupanaärü puracü.

**Chiprewa naxí ga
Barnabé rü Chauru**

⁴⁻⁵Rü Tupanaäe i Üünexű rü
inanamuächitanü ga Barnabé rü Chauru.

Rü ïäne ga Cheúchiawa naxí, rü
gumaäru türewa inaxiächi, rü Chipre ga
capaxüwa naxí. Rü Juåü Marcu nawe
narüxű na nüxű nangüxéëxüçax. Rü
jexguma Charamína ga ïäneärü türewa
nangugü, rü inanaxügüe ga nüxű na
jaxugüxű ga Tupanaärü ore ga
Judéugüärü ngutaquexepataügiüwa. ⁶Rü
guxűgu nixägütanü ga jema capaxüwa
nhuxmata Pafu ga ïänewa nangugü. Rü
jema namaä inajarüxí ga wüxi ga Judéu
ga juüxű ga Barechúgu äégaxű. Rü
nüma rü wüxi ga idoratäxaxű nixí jerü
nügü jaxuxgu rü aixcuma Tupanaärü
orearü uruü nixí. ⁷Rü najexma ga jema
capaxüärü äëxgacü ga Chérquiua
Paurugu äégaxű. Rü nüma nixí ga wüxi
ga jatü ga meä naäexű cuacü. Rü jema
juüxű rü guma äëxgacüärü ngüxéerü
nixí. Rü nüma ga äëxgacü rü norü
duüxügüxű namu na Chauru rü
Barnabéçax jacagüxüçax, jerü nüxű
naxinüchaű ga Tupanaärü ore. ⁸Notürü
jema juüxű ga Gregugawa Eriminiügu
äégaxű, rü Chauru rü Barnabéna
najanuxű na Tupanaärü orexű jaxugüxű.
Jerü tama nanaxwaxe na jaxööxű ga
guma äëxgacü. ⁹⁻¹⁰Notürü ga Chauru ga
Paurugu ta äégaxű, rü aixcuma
Tupanaäe i Üünexű nawa najexma. Rü
nüma ga Pauru rü meäma nüxű
nadawenü ga jema juüxű, rü nhanagürü
nüxű: —Pa Idoratäxaxű Pa Ngoko
Nanex, cuma rü chixexüxicatama
cuxüchaű, rü nachi cuxai i guxüma i
mexű. ¿Nhuxgura tá ta i nüxű curüroxü
na ícujatóxéëxű i Cori ja Tupanaärü ore
i aixcuma ixixű? ¹¹—Nhuxmatátama
cuxű napocu ja Cori ja Tupana. Rü tá
cungexetü, rü nhuxre i ngunexügu rü

tāūxütáma nüxǖ cudau ja üäxcü
—nhanagürü. Rü jexgumatama naxcax
naxéänexǖchi ga jema juüxǖ, rü
naxmexmaä nadaugü na texé naxmexgu
jajauxächixǖcax rü namaä ítixǖxǖcax.
¹²Rü jexguma jemaxǖ nadaxgu ga jema
capaxǖärü ãëxgacü rü najaxȫ ga
Tupanaärü ore, jerü namaä
nabaixächiaǟ ga jema Pauru rü Barnabé
nüxǖ nguxëexǖ ga Cori ja Tupanachiga.

Pauru rü Barnabé rü
Pichíriaanewa jexmane ga īäne ga
Ātioquíawa nangugü

¹³Rü Pafuwa inaxiächi ga Pauru
namüçügumaä rü nixǟ ga taxtü ga
taxǖwa. Rü Perpe ga īänewa nangugü
ga Päfíriaanewa. Notürü jéma nüxna
naxo ga Juåü Marcu, rü Jeruchareǖcax
nataegu. ¹⁴Rü Perpewa inaxiächi ga
Pauru rü Barnabé rü īäne ga Ātioquíawa
nangugü ga Pichíriaanewa. Rü jéma rü
ngǖchigaarü ngunexǖgu rü
Judéugüarü ngutaquexepataǖgu
nachocu, rü jéma narütopü natanüwa ga
jema íngutaquexegüxǖ. ¹⁵Rü jema
ngutaquegewa rü nüxǖ nadaumatügü ga
Tupanaärü mugü ga Muñé ümatüxǖ rü
jema ore ga Tupanaärü orearü uruügü
ümatüxǖ. Rü jemawena, rü guma
ngutaquexepataǖärü ãëxgacügü, rü
Barnabé rü Pauruna nacagü, rü
nhanagürüyü: —Pa Toeneëgüix,
ngëxguma pexǖ nangëxmagu i perü ore
i taäëxëerǖ i toxcax rü marü name i
nhuxma tomaä nüxǖ peixu
—nhanagürüyü. ¹⁶Rü jexguma inachi ga
Pauru, rü naxunagümexë na
ijanachianexǖcax ga duüxǖgü. Rü
jexguma duüxǖgumaä nidexa, rü

nhanagürü: —Pa Duüxǖgü Pa
Chautanüxǖgü rü Guxäma i Pema i To
i Nachiǖänecǖx Ixígüex ja Tupanaxǖ
Ngechaǖgüxe, rü jiperüxiñǖ! ¹⁷Jima
tóru Tupana i jixema i Judéugü, rü tükǖ
nidexechi ga nuxcümäxǖgüxe ga tóru
oxigü na tükǖ nangǖxëexǖcax. Rü
poraäcü tükǖ nimuxëē ga jexguma woo
to ga nachiǖäne ga Ejituanewa
tajexmagügu. Rü jemaäcü wüxi ga taxǖ
ga nachiǖäne tükǖ nixigüxëē. Rü
nhuxmachi jemawena, rü norü poramaä
tükǖ ínagaxǖ ga jema naänewa. ¹⁸Rü
dauxchitawa ga ngextá taxúema
íxäpataxǖwa tükǖ nagagü. Rü jéma 40
ga taunecü Tupana jaxna tümamaä
naxñǖ ga guxema tóru oxigü. ¹⁹Rü
Tupana nanadai ga jema 7 ga
ãëxgacügü ga Canaäänecǖxgü guxǖma
ga norü duüxǖgumaächigü. Rü jemaäcü
nanaxǖ na tóru oxigüna naxäähixǖcax ga
jema naäne na tümaärgüxǖchi
jíixǖcax. ²⁰Rü 450 ga taunecü rü
jemaäcü tükǖ narüngüxëē. Rü
jemawena rü tükna nanamu ga togü ga
ãëxgacügü ga daruügü nhuxmata
Tupanaärü orearü uruü ga Chamueǖ
ingucuchix. ²¹Rü jexguma ga
duüxǖgü rü Tupanana naxcax nacagü ga
wüxi ga ãëxgacü ga rei na namaä
inacuäxǖcax. Rü Tupana rü nüxna
nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga
Bejamítaa ixicü. Rü nüma nüxna nadau
ga duüxǖgü ga 40 ga taunecügu. ²²Rü
jemawena ga Tupana rü ínanatäxǖchi
ga Chaú, rü Dawíxǖ naxuneta na guma
norü rei jíixǖcax. Rü Dawíxǖ nixuchiga
ga Tupana, rü nhanagürü:
“Nüxǖ chadau rü Dawí ja Jesí nane
rü wüxi ja jatü ja poraäcü

choxű ngúchañcü nixi. Rü nüma tá nanaxü i guxümä i ngëma chama chanaxwaxexü”, nhanagürü ga Tupana. ²³Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dawítaa tá nixi i Cristu ixixü, rü tá nanamaxëe in Judéugü. Rü Ngechuchu nixi ga guma maxëxëerü ga törü oxigümaä nüxü jaxucü ga Tupana. ²⁴Notürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Juáu ga baiüxëerü rü guxüma ga Judéugümaä nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü nhanagürü:

“Rü name nixi i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacax pedaugü, rü ípebaiü”, nhanagürü. ²⁵Rü jexguma marü jangaicaxgu ga tá na najuxü ga Juáu, rü nhanagürü:

“Rü tama chama nixi i ngëma pema nagu perüxinüexü i Cristu chiixü. Notürü chaweamo ne naxü i nüma ja aixcuma Cristu ixici. Rü chama rü napexewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wégüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i ãëxgacü i tacüxüchima nixi”, nhanagürü ga Juáu. ²⁶Rü nhanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxüga i Abráutaagü, rü Guxäma i Pema i To i Nachiüñaneçüäx i Tupanaxü Ngechaügüex, rü pexcax nixi i nhaä ore i tükü maxëxëexü.

²⁷—Rü aixcuma jema Jeruchareüñäxüga ga duüxügi rü jema norü ãëxgacügi rü tama nüxü nacuaxgü ga Tupana Nane na jiixü ga Ngechuchu. Rü tama meä nüxü nacuaxgü ga tacüchiga na jiixü ga jema ore ga nuxcümaxügi rü ga Tupanaärü orearü uruügi ümatüxi i nhuxma perü ngutaqueçepataüwa nüxü

pedaumatügüxi i wüxicigü i ngüxchigaaru ngunexügu. Rü jemaäcü nümagütama ga jema duüxügi ga Ngechuchuxü imaxgüxi rü jexguma jamaxgüägu rü najanguxëe ga jema ore ga nuxcüma ümatüxi. ²⁸—Rü woo taxuüma ga tacü ga chixexü nawa inajangaugü na najuxëeäxüçax, notürü Piratuna naxcax nacagü na jamáäxüçax. ²⁹—Rü ningu ga guxüma ga jema ore ga Tupanaärü orearü uruügi ümatüxi ga Ngechuchuchiga ga nhuxäcü tá na najuxü. Rü jemawena rü nanajauxgü ga naxüne ga curuchawa, rü wüxi ga naxmaxügi najanaxüchigü.

³⁰—Notürü ga Tupana rü wena nanamaxëe ga woo marü na najuxü.

³¹—Rü nüma ga Ngechuchu rü muxüma ga ngunexü naxcax nangox ga jema duüxügi ga nawe rüxiixü ga jexguma Gariréaanewa ne naxüxgu rü Jerucharéüwa naxüxgu. Rü ngëma duüxügi nixi i nhuxma i guxü i duüxügiümaä nüxü ixugüxi i nachiga.

³²⁻³³Rü ngëmaäcü i toma rü nüma tangugü na pemaä nüxü tixuxüçax i ngëma ore i aixcuma mexü. Rü dücax, rü jema uneta ga nuxcümaxügiüxi ga törü oxigümaä nüxü jaxuxü ga Tupana, rü taxcax najanguxëe ga jexguma Ngechuchuxü wena namaxëegü. Rü wiaegüpanewa i norü taxre i capíturuwa rü ngëmachiga nüxü nixu i ngëxguma:

“Cuma nixi i Chaune, rü chama nixi i Cunatü chiixü”, nhaxgu. ³⁴—Rü Tupana rü nuxcüma rü marü nüxü nixu ga wena tá na namaxëeäxü ga Ngechuchu na tama jajixixüçax ga naxüne. Rü norü orewa rü nhanagürü:

“Rü chama tá pexcax chajanguxéē ga jema unetagü i üünegüxü i aixcuma ixígüxü ga nuxcüma Dawímaä nüxü chixuxü”, nhanagürü. ³⁵—Rü ngëmacax toxnamana i Tupanaärü orewa rü nhanagürü ta:

“Tama cunaxwaxe na jajixixü i naxüne ja Cune ja üünecü,” nhanagürü. ³⁶—Rü jexguma namaxügu ga Dawí, rü nüxü narüngüxéē ga norü duüxügü, jexgumarüü ga nhuxäcü Tupana namuxü. Notürü nhuxmachi naju, rü nanatü rü naëxütagu natax ga naxüne, rü nijixi. ³⁷—Notürü guma Tupana wena namaxëecü ga Ngechuchu rü tama nijixi ga naxüne. ³⁸—Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgxü, rü chanaxwaxe i nüxü pecuqx rü jimatama Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i törü pecadugü ngëgxumarüü i pemaä nüxü tixuxürü. ³⁹—Rü nhuxma ja guxáma ja jíxema nüxü jaxögüxe, rü Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i guxüma ga jema pecadugü ga noxri taxucürüwa tüxü nüxü nangechaüxü ga jexguma nagu taxixgu ga jema mugü ga Muïsé ümatüxü. ⁴⁰—Rü pexuäegü na tama pegu nanguxüçax i ngëma pocu i Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuchigaxü ga jexguma nhagügu:

⁴¹ “Rü dúcax, Pa Duüxügü i Tupanaärü Orexü Cugüexü, rü tá pebaixächie rü tá pejue erü pema pemaxejane rü tá chanaxü i tacü i taxü. Rü pema rü tãüxütmá pejaxögü i woo texé pemaä nüxü ixuxgu”, nhanagürü. Rü jexma najacuqxäe ga Pauru ga norü ore. ⁴²Rü jexguma guma

ngutaquepataüwa ínachoxügu ga Pauru rü namüçügü, rü jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxü rü nüxü nacaaxtigü na to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü wenaxäru jematama orexü namaä jaxuxüçax. ⁴³Rü jexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaque gegü, rü Pauru rü Barnabéwe narüxi ga muxüma ga Judéugü rü müxüma ga togü ga duüxügü ga tama Judéugü ixígüxü notürü Judéugürüü jaxögüxü. Rü Pauru rü Barnabé rü namaä nidexagü rü najaxucuxegü na guxüguma nagu naxinüeëchaxüçax ga nhuxäcü Tupana nüxü ngechaüäcüma na nadexü. ⁴⁴Rü jema to ga ngüxchigaarü ngunexügu, rü wixgutaqx guxüma ga jema iñancüäx nangutaque gegü na inaxinüeëxüçax ga Tupanaärü ore. ⁴⁵Notürü najexma ga nhuxre ga Judéugü ga tama ngutaque gegü chocuxü. Rü jexguma nüxü nadaugüga ga na namuxüchixü ga duüxügü ga Paurucax ngutaque gegü, rü poraäcü nixäüxächie. Rü inanaxügie ga na Pauruxü nachoxtügagüxü rü namaä naguxchigagüxü. ⁴⁶Notürü ga Pauru rü Barnabé rü tama namuüeäcüma jema Judéugüxü nangäxügü, rü nhanagürü: —Tupana nanaxwaxe na pemaäxíra nüxü tixuxü i norü ore. Notürü nhuxma na nüxü pexoexü i ngëma ore rü tama na penajauxgütchaüxü i maxü i taguma guxü, rü ngëmacax i nhuxmax i toma rü tá ngëma tama Judéugü ixígüxütanüwa taxí. ⁴⁷—Jerü jemaäcü toxü namu ga Cori, rü nhanagürü:

“Duüxügü i tama Judéugü ixígüxüärü ngóonexëeruü marü

cuxū chixixēē, na guxūwama i nhama i naānewa cunangexūcax i chorü ore i maxēxēēruū”,
nhanagürü. ⁴⁸Rü jexguma jema orexū naxinüegü ga jema duūxügü ga tama Judéugü ixīgxü, rü nataāegü rü nhanagürügü: —Rü namexēchi nixī i nhaā Cori ja Tupanaārū ore —nhanagürügü. Rü najaxōgü ga guxūma ga jema duūxügü ga Tupana marū nüxū unetaxū na najauxgüxūcax i maxū i taguma gúxū. ⁴⁹Rü jemacax guxūwama ga jema naānewa nanguchigü ga Cori ja Tupanaārū ore. ⁵⁰Notürü jema Judéugü ga tama Ngechuchuaxū jaxōgüchaūxū, rü chixexūmaā najaxuxcuxēgü ga nhuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxū ngechaūgüxū rü guma īāneārū ãēxgacigü na Pauru rü Barnabéxū ínawoxūxūcax. Rü jemacax ínanawoxū ga jema naānewa. ⁵¹Rü jexguma ga Pauru rü Barnabé rü inapagütü ga norü üxaxūcutü na jemawa nüxū jacuaxāchitanüxūcax ga norü chixexü ga jema īānecūqāxgü ga duūxügü. Rü nhuxmachi ga Pauru rü Barnabé rü īāne ga Icúniūwa naxī. ⁵²Notürü jema jaxōgüxū ga guma īāne ga nawa ínachoxünewa jexmagüxū rü poraācü Tupanamaā nataāegü, rü Naāē i Üünexū rü aixcuma nawa najexma.

**Pauru rü Barnabé rü īāne ga
Icúniūwa najexmagü**

14 ¹Rü Icúniūwa rü wüxigu Judéugüarü ngutaquexepataūgu nachocu ga Pauru rü Barnabé. Rü meāma nüxū nixuchiga ga Tupanaārū

ore rü jemaācü najaxōgü ga muxūma ga duūxügü ga Judéugü rü jema tama Judéugü ixīgxü rü ta. ²Notürü jema Judéugü ga tama Ngechuchuaxū jaxōgüxū, rü chixexūmaā najaxuxcuxēgü ga jema tama Judéugü ixīgxü na jema jaxōgüxūchi naxaiexūcax. ³Rü jemacax muxūma ga ngunexū jexma narücho ga Pauru rü Barnabé, rü tama namuūēācuma nüxū nixuchiga ga Cori ja Tupanaārū ore. Rü jema duūxügümaā nüxū nixu na nhuxācü Tupana poraācü tükü nangechaūxū. Rü nüima ga Cori rü jema duūxügüxū nüxū nadauxēē na namaā nataāēxū ga jema ore. Rü jemacax Pauru rü Barnabéxū narüngüxēē na inawexgüxūcax ga cuaxruūgü rü na naxügüxūcax ga mexügü ga Tupanaārū poramaā naxügüxū. ⁴Notürü ga guma īānecūqāx ga duūxügü rü nitoje. Rü nümaxū rü jema Judéugiwaama naxügü rü togü rü Pauru rü Barnabéwaama naxügü. ⁵Rü jexguma ga jema Judéugü, rü jema duūxügü ga tama Judéugü ixīgxü, rü guma īāneārū ãēxgacigümaā wüxigu nagu narüxīnūē na Pauruxū rü Barnabéxū jajauxgüxū na nutamaā ínamuxūchigüxūcax. ⁶⁻⁷Notürü jexguma nüxū nacuáchigagüga Pauru rü Barnabé, rü nibuxmü. Rü Ricóniūānewa jexmane ga īānegü ga Rista rü Derbewa naxī. Rü guma īānegüwa rü guxūma ga jema naānewa ipeagüxū ga duūxügümaā rü ta nüxū nixuchigagüga ore i mexū.

**Ristawa rü Pauruxū
ínamuxūchigü nutamaā**

⁸⁻⁹Rü jéma Ristawa najexma ga wüxi ga jatü ga ínapogütüxū norü

bucümatama. Rü jéma narüto rü inarüxñü ga jema Pauru nüxü ixuxü ga ore. Rü Pauru rü meäma nüxü nadawenü, rü nüxü nadau ga na nüxü najexmaxü ga norü õ na naxcax jataanexüçax. ¹⁰Rü jexguma ga Pauru rü tagaäcü nhanagürü nüxü: —Inachi, rü meäma ínangacutü! —nhanagürü. Rü jexguma inajuxnagü ga guma jattü, rü inanaxügü ga na ijaxüxü. ¹¹Rü jexguma jema muxüma ga duüxügü nüxü daugüga ga jema na naxüxü ga Pauru, rü tagaäcü jema Ricóniügawa nidexagü, rü nhanagürügü: —Tupanagü i naduüxüguraüxü ínarüxigü, rü tatanüwa nangugü —nhanagürügü.

¹²Rü Barnabé rü tupana ga Júpiteumaä nanaxüégagü. Rü Pauru rü Mercúrimaä nanaxüégagü jerü nüma nixi ga jadexaxü. ¹³Rü guma íäne ííxücxüwa najexma ga tupana ga Júpitaruarü tupauca ga taxüne. Rü guma tupaucaarü pai rü jéma nanagagü ga wocagü ga ijatüxü ga putüramaä ngaxäegüxü. Rü nüma ga pai rü ga duüxügü rü nanadaixchaä ga jema wocagü naxcax ga Pauru rü Barnabé na jemamaä nüxü jacuqxüögüxüçax. ¹⁴Notürü jexguma nüxü jacuqxächitanüga ga Barnabé rü Pauru, rü norü dejuxüchirugu nagáugüe na jema duüxügü nüxü cuaxgüxüçax na tama namexü ga jema naxcax naxüechaüxü. Rü jema muxüma ga duüxügütanüwa nabuxmü, rü nhaxümaä aita naxüe: ¹⁵—Pa Jatügüx, ¿tüxcüü toxcax penaxü i ngëma? Toma rü pexrüü duüxügümare tixigü. Rü nuä taxü na pemaä nüxü tajarüxüçax na nüxü perüxoexüçax i ngëma chixexügü i taxuwama mexü rü naxcax

pedaugüxüçax ja Tupana ja maxüçü ga naxüçü ga dauxüguxü i naäne, rü nhama i naäne, rü taxtü i taxü, rü guxüma i nawa ngëxmaxü. ¹⁶—Rü nuxcümajerü nixi ga Tupana ga jaxna namaä naxñinüxü ga duüxügü ga woo nümagü nanaxwaxegüxü naxügügu.

¹⁷—Notürü nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duüxüguxü nangüxëexü. Rü jemaäcü tükü nüxü nacuqxëe na Tupana jiixü i nümax. Rü nümatama nixi i nüma namuäxü ja pucü rü meä pexü najaexëexäxü i penetügü. Rü nüma nixi i pexna naxääxü i pewemü na ngëmaäcü petaäegüxüçax —nhanagürügü ga Pauru rü Barnabé. ¹⁸Notürü woo jema orexü namaä na jaxugüxü rü poraäcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Barnabé ga nüxna na nachogüxü ga duüxügü ga tama naxcax na nadaiäxüçax ga jema wocagü na jemamaä nüxü jacuqxüögüxüçax. Rü düxwa jemacax tama naxcax nanadai. ¹⁹Notürü jexgumajane rü ínangugü ga nhuxre ga Judéugü ga Ätioquíawa rü Icuniüwa ne íxü. Rü chixexümaä najaxucuxëgü ga jema muxüma ga duüxügü na tama Pauru rü Barnabéga naxñinüexüçax, rü namaä nanuëxüçax. Rü jemacax ga jema duüxügü rü nutamaä Pauruxü ínamuxüchigü, rü íanepechinüwa nanatúchigügü, jerü nüma nüxü nacuqxigü rü marü naju. ²⁰Notürü jexguma jema jaxögüxü naxüttawa ngutaquëegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxärü nagu naxücu ga guma íäne. Rü moxüäcü inaxüächi ga jéma, rü Barnabémaä Derbewa naxü. ²¹Rü guma íänewa nüxü nixugüe ga ore ga mexü.

Rü nanangúexēē ga duǔxügü, rü muxüma Tupanaäxü najaxögü. Rü jemawena rü wenaxärü naxcax nawoegu ga Rista, rü Icuniü, rü Ätioquía.²² Rü guma īanegüwa rü jema jaxögüxü nixucuxégü, rü nüxü nanangúchaüxüegü na guxüguma meä na jaxögüxüçax. Rü namaä nüxü nixugüe, rü nhanagürügü: —Ngëma Tupana äëxgacü íxixüwa na ixücxüçax, rü tanaxwaxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaä jaxna ixñüexü i nhama i nañnewa —nhanagürügü.²³ Rü Pauru rü Barnabé rü wüxicigü ga īanewa rü nüxü nixunetatanü ga nhuxre ga jatügü na jaxögüxüärü äëxgacigü jixígüxüçax. Rü tama nachibüeäcumä naxcax najumuxégü. Rü jemawena rü jima Corija Tupana ga nüxü jaxögüäcumä nanaxuaxügü na guxüguma namaä inaxäxüçax rü meä nüxna nadauxüçax ga jema jaxögüxüärü äëxgacigü.

**Pauru rü Barnabé rü naxcax
nawoegu ga Ätioquía ga
Síriaanewa jexmane**

²⁴ Rü Pichíriaanewa nichopetü, rü Päffíriaanewa nangugü. ²⁵ Rü Perpe ga īanewa nüxü nixugüe ga Tupanaärü ore, rü nhuxmachi Atária ga īanewa naxi. ²⁶ Rü jéma rü wüxi ga wapurugu nichoo na Ätioquicax nwoeguxüçax. Rü guma īane ga Ätioquíawa nixi ga noxri duǔxügü Tupanana namugüxü ga Pauru rü Barnabé na naxügüxüçax ga jema puracü ga nhuxma marü janguxéegüxü. ²⁷ Rü jexguma ínangugüga ga Pauru rü Barnabé, rü nanangutaqueçexéē ga guxüma ga jema duǔxügü ga jaxögüxü. Rü namaä nüxü nixugüga guxüma ga

nhuxäcü Tupana poraäcü nüxü na rüngüxüexü. Rü jexgumarüü ta rü namaä nüxü nixugüga gu nhuxäcü na jaxögüxü ga jema duǔxügü ga tama Judéugü ixígüxü, jerü Tupana nüxü nanatauxchaxéē na jaxögüxüçax.²⁸ Rü muxüma ga ngunexügu jema jaxögüxütanüwa najexmagü ga Pauru rü Barnabé.

Jerucharéüwa nangutaqueçegü

15 ¹ Rü jexgumaäcüü rü najexma ga nhuxre ga duǔxügü ga Judéaanewa ne íxü ga Ätioquíawa ngugüxü. Rü nümagü inanaxügue ga tükü na nangúexüexü ga guxema jaxögüxe ga Ätioquicäx, rü nhanagürügü: —Ngëguma tama pegü ipewiüchäxmüpexechirägu jema Muísé tükü muxürüü rü taxuacütáma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü —nhanagürügü. ² Notürü ga Pauru rü Barnabé rü tama norü me nixi ga jema, rü jemacax poraäcü nügü namaä nachoxügagü ga jema duǔxügü ga Judéaanewa ne íxü. Rü düxwa Pauru rü Barnabé rü nhuxre ga togü ga Ätioquicäx ga jaxögüxü naxunetagü na Jerucharéüwa naxixüçax na jema ngüexüga gu Ngechuchu imugüxü rü jema jaxögüxüärü äëxgacigümaä jamexéegüxüçax ga jemachiga. ³ Rü jemaäcü ga jema jaxögüxü ga Ätioquicäx rü Jerucharéüwa nanamugü ga jema jatügü na naxcax íjacagüxüçax rü jamexéegüxüçax ga jema ore. Rü Peníchiaanewa rü Chamáriaanewa nachopetü ga Pauru rü Barnabé. Rü jéma rü duǔxügümäa nüxü nixugüe ga

nhuxācü jema tama Judéugü ixígüxü rü nüxü na naxoexü ga nuxcumaxüxü ga nacumagü na Tupanawe naxixüçax. Rü jema oremaä poraäcü nanataäexëegü ga guxüma ga jema jaxögüxü. ⁴Rü Jerucharéüwa nangugü ga Pauru rü Barnabé. Rü guxüma ga jema jaxögüxü rü jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü jema jaxögüxüärrü äëxgacügü rü meäma nanajauxgü. Rü Pauru rü Barnabé namaä nüxü nixugüga guxüma ga nhuxäcü Tupana poraäcü nüxü na rüngüxëexü na duüxügümaä nüxü jaxugüxüçax ga ore i mexü.

⁵Notürü nhuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü jaxögüxü, rü inachigü, rü nhanagürügü: —Name nixi na nügü ínawiüchäxmüpxechiraügüxü i ngëma tama Judéugü ixígüxü i ngexwaca jaxögüxü. Rü name nixi na naga naxinüexü i ngëma mugü ga Muísé ümatüxü —nhanagürügü. ⁶Rü jexguma nangutaquegü ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü jema jaxögüxüärrü äëxgacügü na namexëegüäxüçax ga jema ore. ⁷Rü jixcama marü nhuxgumama nügümaä jáema japoragatanüciügu, rü inachi ga Pedru, rü nhanagürü nüxü: —Pa Chaueneëgxü, pema nüxü pecuax ga na üpamama Tupana choxü jaxuxü ga petanüwa na jema duüxügü i tama Judéugü ixígüxümaä nüxü chixuxüçax i norü ore i mexü i maxëebruü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü jaxögüäxüçax. ⁸Rü jima Tupana ja guxääexü cuácü rü tüxü nüxü nadauxëe na nadeäxü i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü, jerü nüxna nanamu ga Naäe i Üünexü jema tüxna namuäxürrü.

⁹—Rü Tupanapexewa rü jixema i Judéugü rü namaä tawüxigu i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Jerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pecadugü ga jexguma nüxü jaxögüäagu. ¹⁰—¿Rü tüxcüü tama namaä petaäe i nhuxma i ngëma Tupana üxü? ¿Rü tüxcüü ngëma ngexwacax jaxögüxüxü penaxüxëechaü i ngëma Muíséarü mugü i guxchaxü ga törü oxigü rü taxuacüma naga taxinüexü rü woo jixemagü rü ta taxuacüma inguxëexü? ¹¹—Rü tama ngëma mugü nixi tüxü maxëeexü. Notürü jixema rü tajaxögü na törü Corija Ngechuchu tamaä mecümaxügagu jiiüxü na tüxna naxämareäxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i naxcax i nümagü i tama Judéugü ixígüxü —nhanagürü ga Pedru. ¹²Rü inanaxügü ga Barnabé rü Pauru na jadexagüxü. Rü guxüma ga jema duüxügü rü inarüchianegü rü inarüxiñüemare. Rü Barnabé rü Pauru rü namaä nüxü nixugüe ga nhuxäcü Tupana na nüxü rüngüxëegüxü na naxügüäxüçax ga mexü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxügüxü natanüwa ga jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxü. ¹³Rü jexguma Barnabé rü Pauru igüegagügu, rü nüxixärü nidexa ga Tiagu, rü nhanagürü: —Pa Chaueneëgxü, ¡choxü iperüxiñüe!

¹⁴—Pedru i Chimáu rü tamaä nüxü nixu na nhuxäcü Tupana inaxügüxü ga nüxü na nangüxëexü ga jema duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Rü tamaä nüxü nixu ta na nhuxäcü Tupana jema duüxügütanüwa nadeäxü ga nhuxre ga duüxügü na noxrü jixígüxüçax. ¹⁵—Rü

ngēma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxiigu namaã ga jema ore ga nuxcümamaxügxü ga orearü uruügü ümatüxü ga nhaxü:

¹⁶ “Rü ngēmawena rü tá chataegu, rü tá nüxü charüngüxëe i Dawítaagü i Judéugü. Rü woo nawoonemare i nhuxmax, notürü wena táxaru wüxiwa chanaxixëe, rü tá íchanadagüxëe na noxrirü naporaexüçax. ¹⁷Rü ngēmaäcü tá nüxü charüngüxëe na ngēma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü rü chauxcax nadaugüxüçax, wüxiigu namaã i guxüma i chorü duüxügü i Judéugü i chama chidexechixü. ¹⁸Rü jemaäcü nüxü nixu ga nüma ga Cori ja Tupana ga nuxcümama tükü nüxü cuaxëecü ga jema”, nhanagürü ga jema ore ga nuxcüma ümatüxü. ¹⁹Rü nhanagürü ga Tiagu: —Rü ngēmacax, Pa Chaueneégü, rü chauxcax rü tama name na guxü i Muísé ümatüxü i mugümaä nüxü ichixewexü i ngēma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü i nüxü rüxoexü i nuxcümamaxüxü i nacümagü na Tupanawe naxixüçax. ²⁰—Rü narümemaaë nixi i naxcax tanaxümatü i popera, rü ngēmawa namaã nüxü tixu:

- (1) Rü tama name na nangõxgüäxü i ngēma naxünagümachi i togü norü tupananetachicünaxágüçax daixü.
- (2) Rü tama name na naï i ngemaä rü exna naï ja jatümaä inapexü.

(3) Rü tama name na nangõxgüäxü i namachi i ngēma naëxü rü exna naxüna i wëxnaäxü rü exna natügu nguxü.

(4) Rü tama name na nangõxgüäxü ja nagü.

Rü ngéxicatama nixi i inaxwaxexü na naxcax naxümatüxü. ²¹—Erü guxüne ja ñänewa nangëxma ja Judéugüarü ngutaquexepataü i ngextá nuxcümama guxü i ngüchigaarü ngunexüga nawa ínangüe rü nüxü nixuchigagü i guxüma i ngēma mugü ga Muísé ümatüxü —nhanagürü ga Tiagu.

**Popera ga jema duüxügü ga tama
Judéugü ixígüxüçax ümatüxü**

²²Rü jema ore rü norü me nixi ga jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü, rü jema jaxögüxüärü äëxgaciügü, rü guxüma ga jema jaxögüxü. Rü nügümaä nhanagürügü: —!Ngíxä tatanüwa tanade ja taxre ja jatügi na Ätioquíawa namugüxüçax namaã ja Pauru rü Barnabé! —nhanagürügü. Rü nüxü naxunetagü ga Juda ga Barsabágu äégaxü rü Chira. Rü nümagü ga Juda rü Chira rü äëxgaciügü nixi ga natanüwa ga jema jaxögüxü ga Jeruchareüwa jexmagüxü. ²³Rü namaä jóema nanamugü ga popera, rü nhaä nixi ga jema ore ga nagu naxümatügüxü:

“Pa Toeneégü i Tama Judéugü Ixígüxe i Ätioquíagu rü Síriaanegu rü Chiríchiaanegu Ächiügüxe, rü toma i peeneégü i Ngechuchu toxü imugüxe rü toma i jaxögüxüärü äëxgaciügü ixígüex, rü pexü tarümxogü. ²⁴Rü nüxü tacuáchigagü rü nhuxre ga duüxügü ga

núma ne ūxü rü woo tama toma jéma tanamugü notürü nümagü rü jéma naxí rü Muíséarü mugümaā pexü nachixewegü rü jemaācü pexü ínatüexëe.²⁵Rü jemacax guxäma ga toma rü wüxigu nagu tarüxñüe na totanüwa nüxü taxunetaxü ga taxre ga taeneëgü na pexcax ngëma tanamugüxüçax namaä i taeneëgü i nüxü ingechaügxü i Barnabé rü Pauru.²⁶Rü nümagü i Barnabé rü Pauru nixí ga poraäcü äücümäxüwa najexmagüxü naxcax ga torü Cori ja Ngechuchu ja Cristu.²⁷Rü nhuxma rü pexcax ngëma tanamugü i Juda rü Chira na nümagüxüchi pemaä nüxü jaxugüxüçax rü pemaä nangoxëegüxüçax i guxüma i torü ore.²⁸⁻²⁹Erü Tupanaäe i Üünexüçax name, rü toxçax rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxägxü. Rü nhaä ägümücü i mugüxicatama nixí i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangóxü i naxünagümachi i togü norü tupananetachicünaxägütçax daixü.
- (2) Rü tama name na penangóxü i namachi i ngëma naxünagü i wëxnaäxü.
- (3) Rü tama name na penangóxü ja nagü.
- (4) Rü tama name na naï i ngemaä rü exna naï ja jatümaä ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuâma pexna”, nhanagürü ga jema ore ga naxümatügxü.³⁰Rü natanüxüxü namoxëegügewa, rü inaxïächi ga jema jéma mugüxü, rü Ätioquíawa naxí. Rü

jexguma jéma nangugügu rü nanangutaquexexëe ga guxüma ga jema jaxögüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxägü ga jema popera.³¹Rü jexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraäcü nataäegü namaä ga jema ucuxëgü ga nüxna naxägxü.³²Rü Juda rü Chira ga Tupanaärü orearü uruügü na jixigüxü, rü muxüma ga oremaä najaxucuxëgü ga jema jaxögüxü, rü nüxü narüngüxëe na jexeraäcü jaxögüäxüçax.³³Rü marü nhuxre ga ngunexü jéma najexmagügewa, rü ínixí. Rü jema jaxögüxü ga Ätioquíäçüx, rü taäeäcüma Juda rü Chiraxü narümxögü rü meäma ínajamugü na naxcax nawoeguxüçax ga jema Jeruchareüçüx ga noxri natanüwa namugüxü.³⁴Notürü ga Chira rü nagu narüxñü na jexma Ätioquíagu naxägxü, rü jemacax Judaxicatama Jeruchareüçax nataegu.³⁵Rü Pauru rü Barnabé rü ta jexma narücho. Rü wüxigu namaä ga muxüma ga togü, rü nanangüexëe ga duüxügü, rü namaä nüxü nixugügu ga Cori ja Tupanaärü ore i mexü.

Pauru rü wenaxäru inaxüächi ga to ga nachiüänegüwa na nangeaxü ga Tupanaärü ore

³⁶Rü jexguma marü nhuxre ga ngunexü ngupetügu, rü nhanagürü ga Pauru Barnabéxü: —Ngíxä wenaxäru natanügu tanaxiäne i ngëma jaxögüxü i guxüne ja iäne ga ngextá nüxü iiuxchigaxüwa ga Cori ja Tupanaärü ore na nüxü idauxüçax na nhuxäcü nüxü ínangupetügxü! —nhanagürü.³⁷Rü Barnabé rü najagaxchaü ta ga Juåñ

Marcu. ³⁸Notürü ga Pauru rü tama nanaxwaxe ga na jagaăxű, jerü Päffriawa nüxna naxo ga noxri, rü tama ínajaxümüçü ga jema puracüwa. ³⁹Rü poraăcü nügümäa níporagatanüçüü naxcax ga jema, rü dükwa nügünä nixigachi. Rü Barnabé najaga ga Marcu, rü Chiprearü capaxüwa naxü. ⁴⁰Rü joxni ga Pauru rü Chiraxű niga. Rü jema Ätioquiacűăx ga jaxögüxű rü naxcax najumuxëgü na Tupana nüxű rüngüxëegüxüçax. Rü jexguma inaxăchi. ⁴¹Rü Síriaanewa rü Chiríchiaanewa nachopetü, rü jéma Tupanaărü oremaă nanataăexëgü ga jema jaxögüxű.

**Pauru rü Chirawe narüxű
ga Timúteu**

16 ¹Rü Derbe rü Ristawa nangugü ga Pauru rü Chira. Rü jéma najexma ga wüxi ga jaxöcü ga Timúteu ga naăga. Rü naă rü wüxi ga Judéu ga jaxöxcü ijixi. Rü nanatü rü wüxi ga Gregu tiixi. ²Rü meăma Timúteuchigagu nidexagü ga guxüma ga jema jaxögüxű ga Ristacűăxgü rü Icúniucűăxgü. ³Rü nanaxwaxe ga Pauru ga na nüxű ijaxümüçüxű ga Timúteu. Notürü naxüpä ga na jagaăxű rü ínanawiechäxmüpxechiraă, jerü jemaăcü nanaxwaxegeü ga jema Judéugü ga jema naănewa jexmagüxű. Jerü guxüma nüxű nacuqxüga na Gregu tiixű ga nanatü. ⁴Rü guxünema ga guma iänegü ga nawa nachopetünewa, rü duüxügümäa nüxű nixugüetanü ga jema ucuxë ga jema Jerucharéucűăx ga ngúexügü ga Ngechuchu imugüxű rü jema jaxögüxüărü aăexgacügü nüxű

ixugüxű. ⁵Rü jemaăcü jexeraăcü meă najaxögü ga guxüma ga jema jaxögüxű, rü guxü ga ngunexű rü jexeraăcü nimuëtanü ga jema jexwacax jaxögüxű.

**Pauru nangoxetü rü wüxi ga jatü ga
Machedóniăcűăxň nadau**

⁶Rü Áchiaanewa naxixchaň na jéma nüxű jaxugüxüçax ga ore i mexü. Notürü Tupanaăe i Üünexű rü nüxna nanachuxu ga jema. Rü jemacax Fríjaanewa rü Gáratanaewaama nachopetü. ⁷Rü Mísiaarü naănewa nangugü, rü jéma nagu narüxinüe ga na Bitíniărü naănewa naxixű. Notürü jéma rü ta Tupanaăe i Üünexű nüxna nanachuxu ga na jéma naxixű. ⁸Rü jemacax Mísiaanewa nachopetümare rü īane ga Truádewa nangugü. ⁹Rü jema chütaxügu rü Pauru nangoxetü rü nüxű nadau ga wüxi ga jatü ga Machedóniăcűăx ga napexegu chicü. Rü nüxű nacuqxü, nhaxümaă:
—|Machedóniăwa naxü, rü toxü rüngüxëe! —nhaxümaă. ¹⁰Rü jexguma jemaxü nadaxgu ga Pauru, rü jexgumatama togü tamexëegü na Machedóniăwa taxixüçax. Jerü nüxű tacuaxgü rü aixcumaxüchi nixi ga Tupana toxçax çaxü na jema duüxügümäa nüxű tixuxüçax ga ore i mexü.

**Piripuwa najexmagü ga
Pauru ru Chira**

¹¹Rü Truádearü türewa itaxăchi, rü capaxü ga Chamotáchicax węxgu taxi. Rü moxüăcü Neáporiwa tangugü. ¹²Rü jéma rü dauxchitagü taxi rü Piripuwa tangugü. Rü guma nixi ja

Romacū̄äxgürü īāne ga
 Machedóniānегу naxügüne. Rü guma
 nixi ja guxüne ja īāneārü tamaēne ga
 jéma. Rü jéma tajexmagü ga nhuxre ga
 ngunexügü. ¹³Rü ngüxchigaarü
 ngunexügu, rü guma īāne ijacuáxüwa
 taxi ga natüpechinüwa, jerü nagu
 tarüxiñüegu rü jéma najexma ga
 Judéugürü jumuxéchica. Rü jéma
 tarütogü, rü namaä tidexagü ga nhuxre
 ga ngexügü ga jéma ngutaquegexügü, rü
 namaä nüxü tixugü ga Tupanaärü ore.
¹⁴Rü jéma ijexma ga wüxi ga ngecü ga
 Díria ga ngüega ga Tupanaxü
 icuaxüüxcü. Rü Tiatíra ga īānecǖäx ijixi.
 Rü dauxracharaxü ga naxchirumaä itaxe
 jerü jema nixi ga ngüri puracü. Rü
 ngüma rü meäma jéma irüxiñü, jerü
 nüma ga Cori ja Tupana rü ngüxi
 nanangúchaüxëe na meä inaxiñüücxax
 ga jema ore ga Pauru nüxü ixuxü. ¹⁵Rü
 jemawena rü nhuxmachi íibaie wüxigu
 namaä ga guxüma ga ngütanüxügü. Rü
 jixcama rü toxü icäqaxü nhaxümaä:
 —Ngüguma pema choxü pedaxgu na
 aixcumä nüxü chajaxöxxü ja Cori ja
 Tupana, rü marü name ega chapatagu
 pejapegugu —ngügürügü. Rü jéma toxü
 ixixëe. ¹⁶Rü wüxi ga ngunexügu ga
 jexguma jumuxëwa taxixgu ga tomax,
 rü jexma ngüxi tajangau ga wüxi ga
 pacü ga corigüxütaxü ixici ga
 ngoxoäxçü. Rü jema pacü rü wüxi ga
 tacüxü cuaxcü ijixi, rü duüxügumaä
 nüxü ijaxu ga tacü tá jixcura na
 ngupetüxü. Rü jemacax ga duüxügü rü
 díerumaä ngüxi nanaxütanü na nüxü
 jaxuxüücxax na tacü tá na ngupetüxü. Rü
 jemaäcü poraäcü díerüü itü naxcax ga
 ngüri corigü. ¹⁷Rü ngüma tote ingë ga

toma rü Pauru, rü tagaäcü ngügürügü:
 —Nhaä jatügü rü Tupana ja
 tacüxüchimaärü duüxügü nixi, rü
 pemaä nüxü nixu na nhuxäcü tá
 penajaxuxü i maxü i taguma gúxü
 —ngügürügü. ¹⁸Rü jemaäcü ijixi ga
 muxüma ga ngunexügu. Rü düxwa nüxü
 nawaxtümüxü ga Pauru, rü ngücxax
 nadauegu, rü nhanagürü nüxü ga jema
 ngoxo ga ngüwa jexmaxü: —Ngechuchu
 ja Cristuégagu cuxü chamu, na ngüwa
 ícuxüxücxax —nhanagürü. Rü
 jexgumatama ngüwa ínaxüxü ga jema
 ngoxo. ¹⁹Rü jexguma nüxü nadaugüga
 ga ngüri corigü ga marü tama ngügagu
 díerü ngüxi na najauxgü, rü Pauru rü
 Chiraxü ínajauxü, rü äexgacügürü
 ngutaquechicawa nanagagü. ²⁰Rü
 äexgacügüna nanaxuaxü ga jema ngüri
 corigü, rü nhanagürügü: —Nhaä
 Judéugü rü törü īānewa
 nanachixeäexëegü i duüxügü. ²¹—Rü
 tüxü nangüexëe na naxaurexücxax i
 nacümagü i tüxna chüxuxü i jixema i
 Romacǖäxgü —nhanagürügü. ²²Rü
 jexguma ga guxüma ga jema īānecǖäx,
 rü Pauru rü Chirana najuxgü. Rü jema
 äexgacügü nanamu na ínacüxüäxücxax
 rü ngexchiruxüma naixmenaxämaä
 jaquaixgüäxücxax. ²³Rü jexguma marü
 poraäcü jaquaixgüäguwena, rü
 pocupataügu nanawocu. Rü nüxna
 naxäga ga jema pocupataüärü daruü na
 meäma nüxna nadauxücxax. ²⁴Rü
 jexguma jemaxü naixüngü ga jema
 daruü, rü pocupataüärü
 aixepeguxüchixü ga ucapugu nanawocu,
 rü meäma najachotaparagü. ²⁵Notürü
 ngäxüciügü rü najumuxëgü ga Pauru rü
 Chira, rü nawijaegü, rü Tupanaxü

nicuaxüügü. Rü jema togü ga pocuexü rü nüxü naxinüč. ²⁶Rü ngürüächi poraäcü naxiäxächiane, rü ínajangogütanüächi ga guma pocupataüärü caxtagü. Rü jexgumatama niwäxnagü ga guxüma ga iäxgü ga guma pocupataü. Rü guxüma ga jema pocuexüäärü curëtiparagü rü niwëgü. ²⁷Rü pewa nabaixächi ga jema pocupataüärü daruü. Rü jexguma nüxü nadaxgu ga na jawäxnagüxü ga iäxgü ga guma pocupataü rü nanajaxu ga norü tara na nügü jamáxüçax, jerü numa nüxü nacuaxgu rü marü nibuxmü ga jema pocuexü. ²⁸Notürü tagaäcü aixta naxü ga Pauru, rü nhanagürü nüxü: —¡Täü i cugü cuimäxü! Rü guxäma i toma rü tanuxmagü —nhanagürü. ²⁹Rü jexguma ga jema pocupataüärü daruü rü naxcax ínaca ga wüxi ga omü, rü inanhaächiäcümä jema duüxügü ípocuexügü najangaxi, rü jaduruxäcümä Pauru rü Chirapexegu najacaxäpüxü. ³⁰Rü jexguma iäxtüwa Pauru rü Chiraxü nagagü, rü nhanagürü nüxü: —Pa Corigüx, ¿Tacü tá chaxüxü i chama na choxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü? —nhanagürü. ³¹Rü nümagü rü nanangäxügü rü nhanagürügü nüxü: —¡Nüxü jaxö ja Cori ja Ngechuchu, rü tá cuxü nangëxma i maxü i taguma gúxü i cuma rü guxü i cupatacüä! —nhanagürügü. ³²Rü namaä rü guxüma ga jema napatacüäxgümaä rü ta nüxü nixugüe ga Cori ja Tupanaäärü ore. ³³Rü jematama ngoragu ga chütacü, rü jema pocupataüärü daruü najajauxgü ga norü oxrigü ga Pauru rü Chira. Rü jexgumatama ga Pauru rü Chira rü ínanabaiexëe ga jema pocupataüärü

daruü wüxigu namaä ga guxüma ga napatacüäxgü. ³⁴Rü nhuxmachi napatawa nanagagü, rü ñona nüxna naxä, rü nataäe ga nüma rü guxüma ga napatacüäxgü ta, jerü Tupanaäxü najaxögü. ³⁵Rü moxüäcü paxmama rü jema iäneärü aëxgacügü rü jema pocupataüärü daruüxütawa nanamugü ga purichäagü na namaä nüxü janaxugüxüçax na Pauru rü Chiraxü ínamuxüxü. ³⁶Rü jexguma ga jema pocupataüärü daruü rü nhanagürü Pauruxü: —Rü ngëma aëxgacügü rü nuä nanamugü i ore na pexü íchamuxüxüçax. ¡Rü ëcü ípechoxü, rü meä ípeixi! —nhanagürü. ³⁷Notürü ga Pauru rü nhanagürü nüxü ga jema purichäagü: —Marü chixri tomaä nachopetü i toma i Romacüäxüchigü na tixigüxü, rü tama toxna nacaxiraäcümä toxü niquaixgü ga napexewa ga guxüma ga duüxügü, rü nhuxmachi pocupataügu toxü nawocu. Rü nhuxma rü cüäcümä toxü ínamuxüchaü. Rü tåüxüitäma ngëmaäcü nixi. ¡Rü ëcü nümatama numa naxi i aëxgacügü na nümatama toxü íjamuxüxüçax! —nhanagürü ga Pauru. ³⁸Rü jexguma ga jema purichäagü rü aëxgacügümaä nüxü najarüxugüe ga jema ore. Rü poraäcü nabaixächiäegü ga jema aëxgacügü ga jexguma nüxü naxinüegü ga na Romacüäxüchi jixigüxü. ³⁹Rü jéma naxi, rü Pauru rü Chirana najacagü na nüxü nüxü nangechaügüxüçax naxcax ga jema namaä naxügüxü. Rü ínamuxü, rü nüxü nacäqaxügü na nawa ínachoxüxüçax ga guma iäne. ⁴⁰Rü jexguma pocupataüwa ínachoxügü ga Pauru rü Chira, rü Díriapatawa naxi. Rü

jema jaxōgūxūmaā nangutaquexegü, rü najaxucuxēgü, rü Tupanaärtü oremaā nanataäexēégü. Rü nhuxmachi jemawena rü inaxīächi.

Pauru rü Chiramaā nanuē ga duűxűgү ga Techarónicawa

17 ¹Rü īanegü ga Äpípori rü Aporóniäwa nachopetü ga Pauru rü Chira, rü īane ga Techarónicawa nangugü. Rü jéma najexma ga Judéugüärü ngutaquexepataü. ²Rü nawa naxü ga Pauru, jerü woetama jema nixi ga nacüma. Rü tamaëxpüx ga ngüchigaarü ngunexüga namaā jéma nidexa nachiga ga Tupanaärtü ore ga ümatüxü. ³Rü meāma namaā inananguxüxēe ga jema ore, rü namaā nüxü nixu ga tüxcüü ngúxü na jangexü ga Cristu rü tüxcüü wena na namaxüxü. Rü nhanagürü: —Rü jima Cristu rü Ngechuchu nixi, rü nachiga nixi i pemaā nüxü chixuxü —nhanagürü ga Pauru. ⁴Rü nhuxre ga jéma jexmagüxü ga Judéugü rü najaxögü, rü Pauru rü Chiratanügu naxägü. Rü jexgumarüü ta Ngechuchauxañü najaxögü ga muxüma ga Gregugü ga noxri Judéugürüü jaxögüxü. Rü muxüma ga ngexügü ga dīeruägxgüxü rü ta najaxögü. ⁵Rü jemacax ga jema Judéugü ga tama jaxögüxü, rü nanuē rü nixäüxächigü jerü muxüma ga duűxűgü nüxü najaxögü ga Pauru rü Chiraarü ore. Rü norü numaā nanaxitäquexexēe ga nhuxre ga jatügü ga chixexügü ga taxuwama mexü. Rü jemaxü namugü na nanuexēäxü ga jema īanecüäx ga duűxűgü. Rü Jachäüpatawa nabuxmü ga jema chixexü ga duűxűgü na Pauru

rü Chiracax nadaugüxüçax, jerü jema muxüma ga duűxűgüpexewa nanagagüchaü. ⁶Notürü jexguma tama jexma nüxü jangaugügu, rü Jachäüxü nijauxgü, rü nhuxre ga jaxögüxüxü rü ta īnajauxü. Rü najagauxütanü, rü guma īaneärü äëxgacügüpexewa nanagagü. Rü tagaäcü nhanagürügü: —Ngéma Pauru rü Chira i guxü i naännewa duűxűgüxü chixexëgüxü, rü núma rü ta nangugü. ⁷—Rü Jachäü nixi ga najaxuxü ga napatawa. Rü guxüma i nümagü i ngéma jatügü rü tama naga naxinüechaü i törü äëxgacü ja Romacüäxärtü mugü, erü nüxü nixugüe rü nangéxma i to i äëxgacü i Ngechuchu —nhanagürügü ga jema chixexü ga duűxűgü. ⁸Rü jexguma nüxü naxinüegü ga jema oregü, rü poraäcü nanuē ga jema muxüma ga duűxűgü rü jema īaneärü äëxgacügü ta. ⁹Notürü ga Jachäü rü namücgü rü dīerumaā nügü naxütanügü, rü jemacax najangexgü.

Pauru rü Chira rü Beréawa najexmagü

¹⁰Rü jematama ga chütaxügu rü jema jaxögüxü ga Techarónicacüäx rü īane ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rü jexguma jéma nangugügu, rü Judéugüärü ngutaquexepataüwa naxi. ¹¹Rü jema Judéugü ga Beréacüäx, rü jema togü ga Judéugü ga Techarónicawa jexmagüxüärü jexera narümemaegü. Rü norü ngúchaümaā meāma nanajauxgü ga jema ore. Rü guxü ga ngunexügü rü Tupanaärtü ore ga ümatüxüwa nangüe na meä nüxü nacuqxüxüçax ngoxi aixcuma jiixü ga jema ore ga Pauru rü Chira namaā nüxü

ixuxű. ¹²Rü muxűma ga jema Beréacűxű ga Judéugü rü Ngechuchuaxű najaxõögü. Rü jexgumarüü ta ga muxűma ga Gregugü ga Jatüxűgü rü ngexűgü ga ǟxgacügü namax ixígüxű, rü najaxõögü. ¹³Notürü jexguma jema Judéugü ga Techarónicacűxű nüxű cuáchigagüga na Beréawa rü ta nüxű na jaxuxű ga Tupanaăřü ore ga Pauru, rü jéma naxí, rü nananuëxëe ga jema īānecűxű ga duűxűgü na Paurumaă chixri nachopetüxűcax. ¹⁴Notürü jexguma jemaxű nacuáchigagüga jema jaxögxű, rü paxama Pauruxű ínaxűxűxëegü ga guma īānewa. Rü nhuxre ga jema jaxögxű rü Pauruxű ímixümücgü. Rü dauxchitagü naxí rü nhuxmata taxtüpechinüwa nangugü. Notürü ga Chira rü Timúteu rü Beréagu narüchooma. ¹⁵Rü jema duűxűgü ga Pauruxű ífixümücgüxű, rü wapurugu ínajaxümücgügü nhuxmata īāne ga Atenawa nangugü, rü nhuxmachi Beréacax nawoegu. Rü Pauru rü jema duűxűgüxű jéma namuga na paxa naxütawa naxíxűcax ga Chira rü Timúteu.

Atenawa najexma ga Pauru

¹⁶Rü jexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timúteuxű nanguxëegu, rü tama nataăecüraxű jerü nüxű nadau ga guma īānewa ga na poraăcü naxchicünaxămaămare na natupanaăxgüxű. ¹⁷Rü jemacax ga Pauru rü Judéugüarü ngutaquexepataăwa namaă niporagacüü ga jema Judéugü rü jema togü ga tama Judéugü ixígüxű ga Tupanaxű icuaxüügüxű. Rü guxű ga ngunexűgu ga

īāneăřü ngäxűwa üxű ga ūānechicawa rü ta namaă niporagacüü ga jema jéma ngutaquexegüxű. ¹⁸Rü najexmagü ta ga nhuxre ga jatügü ga Epicúriugüarü nguxëetaewa ngúexű, rü togü ga Estóicugüarü nguxëetaewa ngúexű. Rü nümagü rü inanaxügue ga Paurumaă na japoragatanücxűxű. Rü nhuxre ga nümagü rü nhanagürügü: —¹⁹Rü tacü nixí i nüxű jaxuxű i nhaă jatü i idexaechamarexű? —nhanagürügü. Rü togü nanangaxűgü, rü nhanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiūnecűxăxărü tupanagüarü orearü uruň nixí —nhanagürügü. Rü jemaăcü nidexagü ga jema duűxűgü, jerü Pauru rü nüxű nixu ga ore ga mexű ga Ngechuchuchiga ga nuxăcü wena na namaxűxű. ²⁰Rü düxwa norü ǟxgacügüarü ngutaquezechica ga Areópagu ǟegaxűwa nanagağü. Rü jéma nüxna nacagü, rü nhanagürügü nüxű: —Toma nüxű tacuáxchaň na tacü rü nguxëetae i ngexwacaxűxű jiřxű i ngëma namaă cunguxëetaexű. ²¹Erü toxcax rü wüxi i taguma nüxű taxñüexű nixí i ngëma ore, rü nüxű tacuáxchaň na tacüchiga jiřxű i ngëma nüxű cuixuxű —nhanagürügü. ²²Rü jemaăcü nidexagü, jerü guxűma ga Atenacűxăxgü rü jema to ga nachiūnecűxăxgü ga jexma ǟchiňgüxű, rü woetama jexicagu narüxiňüe ga na nüxű jaxuxűcax rü nüxű naxinüexűcax ga jexwacaxűxű ga oregü. ²³Rü jemacax ga Pauru rü inachi norü ngäxűtanüwa ga jema duűxűgü ga jema Areópaguwa ngutaquexegüxű, rü nhanagüri: —Pa Atenacűxăxgü, nüxű chadau na poraăcü perü tupanagüga perüxiňüexű. ²⁴—Erü ngëxuma perü

ngutaquechicagüwa
 chixüpetchigü, rü nüxü chadau i
 naxchicünqxägü i nüxü peicuqxüögüxü.
 Rü wüxi i nachicawa namaä chajärüxü i
 wüxi i jumuxëchica, rü ngëxma
 naxümatü i naëga i nhaxü: "Tupana ja
 tama nüxü icuacü", nhaxü. Rü jima
 Tupana ja tama nüxü pecuääcüma nüxü
 peicuqxüögücü nixi ja chama pemaä
 nüxü chixuchigacü. ²⁴—Rü guma
 Tupana ga naxüçü ga guxüma ga
 naänegü rü guxüma i nawa ngëxmaxü,
 rü nüma nixi i norü jora jiixü i
 dauxüguxü i naäne rü nhama i naäne.
 Rü ngëmacax nüma rü tama duüxügi
 üxüne ja tupaucagügu naxächiü. ²⁵—Rü
 nümatama ja Tupana rü taxuüçaxma
 nanaxwaxe i duüxügüarü ngüxéê na
 namaxüxüçax i nümax, erü taxuüma
 nüxü nataxu. Rü nümatama guxäna
 nanaxä i maxü, rü tüxna nanaxä ja
 buanecü ja namaä ingüätanücüüçü. Rü
 nümatama tüxna nanaxä i guxüma.
²⁶—Nüma rü wüxi ga duüxüwatama
 nanaxü ga guxüma ga duüxügi na guxü
 i naännewa nangëxmagüxüçax. Rü nüma
 inaxuneta i nhuxgu tá na nabuxü i
 duüxügi rü ngexta tá naxächiüxü i
 wüxichigü. ²⁷⁻²⁸—Rü jemaäcü nanaxü
 na naxcax nadasugüxüçax ga duüxügi rü
 nhama eänexüwa tacüçax idaugüxüri
 nüxü ijangaugüxüçax. Notürü nüma ja
 Tupana rü woetama guxüguma tüxna
 nangaicamachirex, erü nagagu nixi i
 imaxëxü rü ixíäxtanücüüxü rü
 ingëxmaxü, ngëgxumarü i nhuxre i
 perü poperaaru ümatüxügi
 naxümatüxüri, rü nhanagürügi:
 "Rü Tupanaxäcü tixigü", nhanagürügi.
²⁹—Rü nhuxma na Tupanaxäcügi

ixígüxü, rü tama name i nagu tarüxñüe
 rü Tupana rü wüxi i naxchicünqxä i
 uirumüwa rü exna díerumüwa rü exna
 nutawa ixüxüri nixi. Erü guxüma i
 ngëma naxchicünqxägü rü nümatama i
 duüxügi nagu naxñüexüäcüma
 nanaxügi. ³⁰—Rü nuxcüma ga duüxügi
 rü naëchitamare ínatüe, notürü nüma ga
 Tupana rü namaä jaxna naxñü. Notürü i
 nhuxma ja Tupana rü nanamu i duüxügi
 i guxüwama na naxcax nadasugüxü rü
 nüxü naxoexü i nacüma i chixexügi.
³¹Jerü nüma ga Tupana rü marü nüxü
 naxuneta i wüxi i ngunexü i nagu tá
 aixcuma guxü i nhama i naänecüäx i
 duüxüguna naçaxü i norü maxüchiga. Rü
 marü nüxü naxuneta ja wüxi ja jatü ja
 Ngechuchu, rü jima tá nixi ja duüxüguna
 cacü. Rü Tupana rü guxäxüma nüxü
 nacuaxéê ga jema ga jexguma
 Ngechuchuxü wena namaxéegu
 —nhanagürü ga Pauru. ³²Rü jexguma
 jema wena na namaxëxüchigaxü
 naxñüegu ga duüxügi, rü nhuxre ga
 nümagü rü Pauruxü nacugüe. Notürü ga
 togü rü nhanagürügi: —Rü wenagu
 táxarü cuxü itarüxñü i ngëmachiga
 —nhanagürügi. ³³Rü jexguma ga Pauru
 rü inaxüxü ga natanüwa. ³⁴Notürü
 nhuxre ga duüxügi rü Pauruwe narüxi,
 rü Ngechuchuaxü najaxögü. Rü
 natanüwa najexma ga Diuníchiu ga wüxi
 ga Areópagutanüxü, rü wüxi ga ngecü ga
 Dámari ga ngiéga. Rü nhuxre ga togü rü
 ta najaxögü.

Corítiuwa najexma ga Pauru

18 ¹Rü jemawena rü inaxüächi ga
 Pauru ga Atenawa, rü iäne ga
 Corítiuwa naxü. ²Rü jéma namaä

inajarüxü ga wüxi ga jatü ga Aquiru ga Pötuanecüäx ga jexwacax Romawa ga Itáriaanewa ne ūxü namax ga Prichiramaäx. Rü jáma Corítiwa najexma jerü Romacüäxgürü äëxgacü ga Crádui nanamu ga na ínachoxüxüçax ga guxüma ga Judéugü ga Romawa. Rü Pauru rü naxütagu nanaxüäne. ³Rü jexma nepe rü naxchirunaxcax ga düxenüärü üwa nügümäa napuracüe jerü woetama jema nixi ga norü puracü ga Pauru rü Aquiru rü Prichira. ⁴Rü guxü ga ngüxchigaarü ngutaquexepataüwa naxüxü ga Pauru, rü duüxügümaä nidexaxü, rü najaxucuxégüxü. Rü jexgumarüü ta najaxucuxégüxü ga jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxü. ⁵Rü jixcamaxüra ínangugü ga Chira rü Timúteu ga Machedóniäwa ne ixü. Rü jexguma inanaxügü ga Pauru ga aixcuma poraäcü nüxü na jaxuxü ga Tupanaärü ore. Rü meäma Judéugüxü nangúexëe na Ngechuchu rü Tupana Nane ja Cristu na jiixü. ⁶Notürü nümagü ga jema Judéugü rü inanaxügue ga Paurumaäna na nanuëxü, rü namaä naguxchigagüxü. Rü jexguma inapamüchiru ga Pauru, jerü jema nixi ga wüxi ga cuaxruü naxcax ga jema duüxügü na jemawa nüxü jacuaxächitanüxüçax ga norü chixexü. Rü nhanagürü nüxü: —Pegagu tátama nixi i na ipejarütauxexü, rü marü tama chaugagu tá nixi. Rü nhamaücüü i chama rü tá ngëma tama Judéugü ixígüxütanüwa chaxü —nhanagürü ga Pauru. ⁷Rü ínaxüxü ga guma ngutaquexepataüwa. Rü jáma najexma ga wüxi ga jatü ga Tíchiu ga Juchugu

äégaxü. Rü nüma rü Tupanaxü nangechaü rü jexma ngutaquexepataücüwagu naxäpata. Rü jemaxütawa naxü ga Pauru, rü jexma nepe. ⁸Rü Crispu ga ngutaquexepataüärü äëxgacü rü namax rü guxüma ga naxäcügü rü Cori ja Ngechuchuaxü najaxögü. Rü jexgumarüü ta rü muxüma ga Corítiucüäxgü rü najaxögü ga jexguma nüxü naxñüüga jema ore, rü nhuxmachi Pauru ínanabaiüxëe. ⁹Rü wüxi ga chütaxü rü nangoxetü ga Pauru. Rü Cori ja Tupana namaä nidexa, rü nhanagürü: —Rü tåü i cumuüxü! ¹⁰Rü nüxü ixuama i chorü ore! ¹¹Rü tåü i curüchianexü! —Erü chama rü chacuxütagu, rü taxuetáma chixexü cumaä taxü. Erü daa fãnewa rü choxü nangëxma i muxüma i chorü duüxügü —nhanagürü ga Tupana. ¹²Rü wüxi ga taunecüüri ngäxü Corítiwa najexma ga Pauru. Rü jáma jema duüxügütanüwa namaä nangúexëetae ga Tupanaärü ore. Notürü jexguma Acajaaneärü äëxgacü jixigu ga Gáriu, rü jema Judéugü rü wüxigu Pauruxü nijauxgü, rü äëxgacüpxewa nanagagü. ¹³Rü nhanagürü nüxü ga guma äëxgacü: —Nhaä jatü rü duüxügüxü naxucuxë na Tupanaxü jacuaxüügxüçax rü tama naga na naxñüexüçax i tachüüneärü mugü —nhanagürügü. ¹⁴Rü Pauru marü nachonagüchaü, notürü nüma ga äëxgacü ga Gáriu rü jema Judéugüxü nangäxü, rü nhanagürü: —Rü ngëxguma chi wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü exna namáëtagu, rü ngëxguma chi nixi i chama i pexü ichaxñüxü, Pa Judéugüx. ¹⁵—Notürü

ngēma pecümachiga rü perü mugüchiga rü perü nguxēetaechiga na jiixü, rü chama rü tama nüxü chacuáxchaü i ngēma. ¡Rü pematama penamexéex! Rü chama rü tama ngēmachigaarü ãëgxacü chixixchaü —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma ínanawoxü ga jáma. ¹⁷Rü jexguma guxüma ga jema duüxügü rü Judéugüärü ngutaquexepataüärü ãëgxacü ga Chótenegu ãëgaxüxü jexma nijauxgü. Rü jexmatama ãëgxacü ga Gáriupexegu nanaquaixgü. Notürü nüma ga Gáriu rü taxu nhanagürüama.

Pauru rü Ātioquíacax nataegu, rü nhuxmachi wenaxärü inaxüächi na norü tamaëxpüxcüna to ga nachiüänegüwa nangeaxü ga Tupanaärü ore

¹⁸Rü jemawena rü muxüma ga ngunexü jáma Corítiuwa najexma ga Pauru. Rü jixcama nüxü narümoxë ga jema jaxögüxü rü nüxna inaxüächi. Rü iãne ga Chécréawa naxü namaä ga Prichira rü Aquiru. Rü Chécréawa nügü nidüpüxueru ga Pauru jerü marü najanguxëe ga wüxi ga uneta ga Tupanamaä nüxü jaxuxü. [Rü woetama jema nixi ga nacümagü ga Judéugü ga jexguma janguxëegüäxgu ga wüxi ga uneta ga Tupanamaä nüxü jaxuxü.] Rü nhuxmachi Chécréaaru türewa rü wüxi ga wapurugu nichoü na Síriaanewa naxixüçax. ¹⁹Rü jexguma Epéchiuwa nangugügu, rü Pauru nüxna nixügachi ga Prichira rü Aquiru, rü Judéugüärü ngutaquexepataüwa naxü. Rü jáma namaä nidexa ga jema Judéugü ga guma ngutaquexepataüwa ngutaquexegüxüxü. ²⁰Rü jema Judéugü,

rü muxüma ga ngunexügü nüxü nacaqaxügü ga jexma na naxåñixüçax, notürü ga nüma rü tama nanawaxe. ²¹Rü jemacax nüxü narümoxëäma, rü nhanagürü nüxü: —Rü ngëxguma Tupana naxwaxegu, rü wena táxaru pexcax chataegu —nhanagürü. Rü jemawena rü Epéchiuarü türewa najarüxüe, rü inaxüächi. ²²Rü Checharáearü türewa nangu, rü jáma ínaxüe. Rü nhuxmachi Jerucharéüwa naxü na nüxü janamoxëxüçax ga guxüma ga jema jaxögüxü. Rü nhuxmachi Ātioquíawa naxü. ²³Rü jexguma marü nhuxre ga ngunexü jáma Ātioquíawa najexmagu, rü wenaxärü inaxüächi ga Pauru na wüxichigü ga iãne ga Gárataanewa rü Fríjaanewa jexmagünewa ijadauxüçax rü jataäñexëegüäxüçax ga guxüma ga jema jaxögüxü ga guma iãnegüwa jexmagüxü.

Aporu rü Epéchiuwa nüxü nixu ga Tupanaärü ore

²⁴Rü jexgumaüçüü rü Epéchiuwa nangu ga wüxi ga Judéu ga Aporugu ãëgaxü. Rü nüma rü iãne ga Arejädriacüäx nixi, rü nüxü natauxcha ga duüxügüpexewa na jadexaxü. Rü meäma nüxü nacuax ga Tupanaärü ore i ümatüxü. ²⁵Rü nüma meä nüxü nacuax ga Juáu ga baiüxëeruüärü nguxëëtae ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü nüxü nacuax na nhuxäcü Juáu duüxügüxü ïbaiüxëexü. Notürü jexicaxütama nacuax ga Ngechuchuchiga. Notürü poraäcü nataäñäcüma nidexa rü aixcuma nanangüexëe ga duüxügü. ²⁶Rü nüma ga Aporu rü tama namuüäcüma

inanaxügü ga na jadexaxű ga
Judéugüarü ngutaquexesepataňwa.
Notürü jexguma Aporuxű naxinüegu ga
Prichira rü Aquiru, rü napatawa
nanagagü na jexeraäcü namaä
inanguxüxëeäxücx ga Ngechuchuchiga.
²⁷Rü jexguma Acajaanewa naxüxchaügu
ga Aporu, rü jema jaxögxüxű ga
Epéchiucüäx nüxű narüngüxëegü. Rü
popera jéma namugü naxcxäx ga jema
jaxögxüxű ga Acajacüäx na meä Aporuxű
najauxgxüxücx. Rü jexguma Acajawa
nanguxgu ga Aporu rü poraäcü nüxű
narüngüxëe ga jema duüxügü ga
Tupanaärü ngechaügagu Ngechuchuaxű
jaxögxüxű. ²⁸Rü guxü ga
duüxügüpexewa nüxű nüxű nacuaxëe ga
poraäcü na ínatüexű ga jema Judéugü
ga tama Ngechuchuxű cuáxchaügüxű.
Rü nümagü ga Judéugü rü
taxucürüwama nhuxü nhanagürögü,
jerü ga Aporu rü Tupanaärü ore ga
ümatüxüwa meäma nüxű nanawex ga
na Ngechuchu rü aixcuma Tupana Nane
ja Cristu na jiixű.

Epéchiuwa najexma ga Pauru

19 ¹Rü jexguma Corítiuwa
najexmajane ga Aporu, rü
Pauru rü naxpüxanegu idaxű ga
namawa nixüpetü, rü Epéchiuwa nangu.
Rü jexma nüxű najangau ga nhuxre ga
jaxögxüxű. ²Rü nüxna naca, rü
nhanagürü nüxű: —¿Marü penajaxuxű i
Tupanaäe i Üünexű ga jexguma
pejaxögügu? —nhanagürü. Rü nümagü
nanangäxű, rü nhanagürögü: —Tama.
Taguma nüxű taxinüechiga na tacü jiixű
i Tupanaäe i Üünexű —nhanagürögü.
³Rü jexguma ga Pauru rü nüxna naca rü

nhanagürü nüxű: —¿Texéaxű
pejaxögxüxű ga jexguma ípebaiügu?
—nhanagürü. Rü nümagü nanangäxű,
rü nhanagürögü: —Toma nüxű tajaxö
ga jema Juáu ga baiüxeeruňärü
nguxëetae —nhanagürögü. ⁴Rü jexguma
ga Pauru rü nhanagürü nüxű: —Juáu
ínanabaiüxëe ga jema duüxügü ga nüxű
ruxoexű ga nacüma ga chixexű rü
Tupanacax daugüxű. Notürü jema
duüxügümaä nüxű nixu ta na nüxű
jaxögxüäxücx ga Ngechuchu ga
naweama äcü —nhanagürü ga Pauru.
⁵Rü jexguma jemaxű naxinüegu ga jema
duüxügü rü ínabaiü naégagu ga Cori ja
Ngechuchu. ⁶Rü jexguma Pauru rü jema
jaxögxüëtügu naxümexgu, rü nüxna
nangu ga Tupanaäe i Üünexű, rü to ga
nagawachigü nidexagü, rü nüxű
nixugüe ga Tupanaärü ore. ⁷Rü maneca
12 ga jatü nixigü ga jema duüxügü. ⁸Rü
tamaëxpüx ga tawemacü jéma najexma
ga Pauru. Rü Judéugüarü
ngutaquexesepataňwa naxüxüxű rü tama
namuüäcüma nüxű nixuuxű ga
Tupanaärü ore. Rü nanangüexëe na
nhuxäcü äëxgacü na jiixű ja Tupana, rü
nüxű nanangúchaüxëe na
Ngechuchuaxű jaxögxüäxücx. ⁹Notürü
najexma ga nhuxre ga duüxügü ga tama
nüxű cuäxgüchaüxű rü tama
jaxögxüchaüxű. Rü nümagü inanaxügüe
ga na jema muxüma ga duüxügüpexewa
chixexű jaxugüexű nachigagu ga Cori ga
Ngechuchu. Rü jemacax nüxna
nixügachi ga Pauru, rü toxnamana
nanagagü ga jema jaxögxüxű. Rü guxü ga
ngunexigü nemaä nüxű nixuchiga ga
ore nawä ga wüxi ga ngutaquexesepataň
ga Tiranuärü ngüepataň ga naégä. ¹⁰Rü

jemaäcü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü jemaäcü guxüma ga Áchiaanecüäxgü ga Judéugü rü Gregugü rü nüxü naxñüe ga Cori ja Tupanaärü ore. ¹¹Rü Tupana Pauruxü narüngüxëe ga na naxüäxü ga taxügü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü. ¹²Rü aixruxü ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duüxügü rü jema idaaeweexüxütawa nanangegü. Rü jexguma jema idaaeweexü nüxü ingögügüga jema naxchiru rü exna dechu, rü naxcax nitaanegü. Rü jema duüxügü ga ngoxoäxgüxü rü ta naxcax nitaanegü. ¹³Notürü najexma ga nhuxre ga Judéugü ga īānegüwachigü ixíetanüxü rü ngoxogüarü woxüwa puracüexü. Rü nüxü naxügü na Cori ja Ngechuchuégagu na īawoxüäxü ga ngoxogü nawga jema duüxügü ga ngoxoäxgüxü. Rü nhanagürügü: —Ngechuchu ja Pauru nüxü ixuchigacüébagu pexü tamu na ípechoxüxüçax —nhanagürügü ga jema Judéugü. ¹⁴Rü jema 7 ga jema ügxü, rü wüxi ga Judéugüarü paigüarü äëxgacü ga Chewagu äégaxü nanegü nixigü. ¹⁵Notürü wüxi ga ngunexüga jexguma wüxi ga ngoxoxü inataxüchigüchaügu, rü jema ngoxo nanangäxü, rü nhanagürü: —Nüxü chacuax ja Ngechuchu, rü nüxü chacuax ja Pauru na texé jiixü. ¿Notürü i pema rü texégü peixigü? —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma ga jema jatü ga ngoxoäxü rü jema duüxügü ga inataxüchigüchaüxüna najuxu, rü nüxü narüporamaä ga guxüma, rü īanagáuüxüne. Rü jemaäcü ngexchiruxüma rü napíexüma nibuxmü

ga guma īwa. ¹⁷Rü guxüma ga Judéugü rü Gregugü ga Epéchiwa jexmagüxü rü nüxü nacuáchiga ga jema. Rü poraäcü namuüe ga guxüma. Rü jemaäcü jexeraäcü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga jáma. ¹⁸Rü muxüma ga jema jaxögüxü rü jáma ningugüetanü, rü guxü ga duüxügüpexewa nüxü nixugüechigü ga núma rü ta na najuüechiréxü, notürü tá nüxü na naxoexü ga jema. ¹⁹Rü muxüma ga jema ijutüechiréxü, rü jáma nanana ga norü poperagü ga juüpame ga nawa nangúexü, rü guxäpexewa īanagu. Rü jexguma nangugügiägu ga natanü ga jema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga díeru ga tatanüxüwa nangu. ²⁰Rü jemaäcü ga Cori ja Tupanaärü ore, rü jexeraäcü nixüchigü, rü jexeraäcü duüxügü nüxü nadau na nhuxäcü naporaxü ga jema ore. ²¹Rü jemawena ga Pauru, rü nagu narüxñü ga Machedóniäänewa rü Acajaanewaxíra na naxüxü, rü jáma nhuxmachi Jeruchareüwa na naxüxü. Jerü jema nhanagürü: —Rü ngéma Jeruchareüwa tá chaxü, rü jixcama rü Romawa rü tá ta chaxü —nhanagürü. ²²Rü jemacax nügüpexegu Machedóniäänewa nanamugü ga taxre ga norü ngüxëeरुü ga Timúteu rü Erastu. Notürü núma ga Pauru rü nhuxre ga ngunexü Áchiaanegu narüxäxü.

Nanuë ga duüxügü ga Epéchiwa

²³Rü jexgumaüciü rü Epéchiwa rü nanaxixächitanüäe ga duüxügü, rü poraäcü nanuë nachigagu ga Cori ja Tupanaärü ore. ²⁴Rü jemaäcü naxüpetü nagagu ga wüxi ga jatü ga díerumüwa

puracüxű ga Demétriugu ãégaxű. Rü nüma rü íanaxüxű ga norü tupana ga Diánaärü tupaucachicünaxãgü ga díerumünaxcax. Rü najexma ga muxümäga norü puracütanüxű ga jemawa puracüexű. Rü guxüma poraäcü meä nüxű naxätanü ga jema puracü. ²⁵Rü nüma ga Demétriu rü nanangutaquehexeë ga guxüma ga puracütanüxű ga jemawa puracüexű, rü nhanagürü nüxű: —Pa Chamütigüx, meä nüxű pecuaxgü na nhaä törü díerumüärü puracügu na ngixű ijaxuxű i törü diëru. ²⁶Rü marü nüxű pedaugü i ngëma Pauru rü nüxű pexinüe na nhuxäcü jaxucuxëgüäxű i duüxügü, rü nhuxäcü namaä nüxű jaxuxű na tama aixcumä tupanagü jiixű i ngëma tupanagü i jixema ixügüxű. Rü ngëmaäcü muxümä i duüxügüxű nüxű narüxoexeë na tama törü tupanagüäxű jaxögüäxüçax. Rü tama núma Epéchiuwaxicatama ngëxű nawagü notürü wixguxüchi taqx guxű i Áchiaanewa ngëmaäcü chixri najaxucuxëgü i duüxügü. ²⁷Rü pema nüxű pecuax rü törü puracüçax rü naxäütüma i ngëma. Rü wüxi i chixexü ta nixi i naxcax i törü tupana i Diánaärü tupauca ja taxüne. Rü nhuxma rü muxümä i duüxügü rü ngixű nangechaü i Diána i guxű i Áchiaanewa rü guxű i naännewa. Notürü ngëma Pauruarü ucuxëgagu rü düxwa tăüxüttáma ngixű nangechaü i duüxügü, rü ngëmaäcü düxwa inaärüxo tá ta i törü puracü —nhanagürü ga Demétriu. ²⁸Rü jexguma jemaxü naxñüüegu, rü poraäcü nanuë, rü tagaäcü nhanagürügü: —¡Namaxű i Epéchiucüäxgürü tupana i

Diána! —nhanagürügü. ²⁹Rü guxüma ga jema íaneçüäxgü rü poraäcü jexma ínatüeä. Rü ínanajauxü ga Gaju rü Aristácu ga Machedóniäaneçüäxgü ga Paurumüçügi, rü guma í ga íñeärü ngutaquehexepataüwa nanagauxütanü. ³⁰Rü Pauru rü ta jexma naxücuchaü na jema duüxügümä jadexaxüçax, notürü jema jaxögüxű nüxna nanachuxu ga jexma na naxücxü. ³¹Rü jema Áchiaaneärü ãëxgacügütanüwa rü najexma ga nhuxre ga Paurumüçügi ixígüxű. Rü nümagü rü ta Pauruxütawa namugagü na tama jema ngutaquehexehicagu naxücxüçax. ³²Rü joxni ga duüxügü ga jema ínangutaquehexegüxüwa, rü nümaxü rü wüxi ga oremaä aita naxüe, rü togü ga to ga oremaä aita naxüe. Jerü poraäcü nanaxixachiäegü ga guxüma ga jema duüxügü ga jáma ngutaquehexegüxű. Rü muxümä rü tama nüxű nacuaxgü ga tacüçax na nangutaquehexegüxű. ³³Notürü jáma najexma ga wüxi ga Judéu ga Arejädregu ãégaxű. Rü jema togü ga Judéugü rü namaä nüxű nixu ga tacüçax na nangutaquehexexü. Rü duüxügüpexewa nanamugü na jadexaxüçax rü naëtüwa nachogüäxüçax ga jema Judéugü ga jáma jexmagüxű. Rü nüma ga Arejädre rü naxunagümexë na ijchanachianegüxüçax ga duüxügü, na namaä jadexaxüçax. ³⁴Notürü jexguma nüxű jacuaxächitanügu ga Arejädre rü Judéu na jiixű, rü guxüma ga jema duüxügü rü wüxigu tagaäcü aita naxüe. Rü taxre ga ngora ninge ga na tagaäcü nhagüxü: —¡Namaxű i Epéchiucüäxgürü tupana i Diána! —nhagüxű. ³⁵Rü düxwa jema íñeärü ãëxgacü nanachiächixëe ga jema

muxūma ga duūxūgū, rü nhanagürü nüxū: —Pa Epéchiucūñäxgüt, guxūma i duūxūgū nüxū nacuqx na Diánaärü tupaua ja taxūneärü daruū na ixigüxū. Rü guxūma nüxū nacuqx na núma tükü nangëxmaxü i Diánachicünaxä i dauxüwa rünguxü.³⁶ —Rü nhuxma na guxūma nüxū na cuáxü na aixcuma jiixü i ngëma, rü name nixi na pechiächixü, rü taxuüma i chixexü pexüexü.³⁷ —Erü nhaä jatügü i nuä pegagüxü, rü taxuüma i chixexü ngimaä naxügü i törü tupana, rü tama chixexü nixugüe ngichigagu.³⁸ —Rü ngëxguma chi Demétriu rü ngëma namücügü i namaä napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixixü, rü nangëxma i ngutaquechicagü i ngextá äëxgacügü duūxügüxü ificagüxüwa. Rü name nixi na ngëma äëxgacügüpexewa namexëeäxü i tacü i tama norü me ixixü.³⁹ —Rü ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixi i taneärü äëxgacügürü ngutaquechicagü penamexëe i ngëma.⁴⁰ —Erü nhuxma rü taxäücumaxügugü rü ngürüächi äëxgacü ja tacü ja Romawa ngëxmacü rü tükna tá naxcax naca i ngëma nhuxma ngupetüxü. Erü aixcuma taxumaäma tanangäxüüga i äëxgacü, ega tükna nacaxgu naxcax i nhaä ngutaquechicagü i nawa pexäügatanüxü —nhanagürü.⁴¹ Rü jexguma marü jema nhaxguwena, rü inajamugü ga jema duūxügü.

Machedóniäänewa rü

Gregugüchiüüänewa naxü ga Pauru

20¹Rü jexguma marü nangupetügu ga jema na ijacuxcuxü ga duūxügü, rü Pauru

naxcax nangema ga jema jaxögüxü na jaxucuxëgüäxüçax. Rü jexguma marü namaä nüxü nachaugu, rü nüxü narümöxë, rü inaxüächi ga Machedóniäänewa na naxüxü.² Rü jexguma jema naännewa jaxüpetügu, rü taäexü ga oremaä najaxucüxegü ga jema jaxögüxü ga wüxicigü ga tännewa jexmagüxü. Rü jemaäcü Gregugüchiüüänewa nangu.³ Rü jema najexma ga tamaëxpüx ga tawemacü. Rü jexguma marü inaxüächichaägu ga Síriaanewa na naxüxü, rü tama wapurugu nixü jerü nüxü nacuächiga ga na nhuxre ga Judéugü jamäxgüchaüxü. Rü jemacax nagu narüxinü ga dauxchitagü na nataeguxü, rü wenaxäri Machedóniäänewa na naxüpetüxü.⁴ Rü inajaxümüçügü ga Sopátru ga Beréacüäx ga Píu name, rü Aristácu rü Secüdu ga Techarónicacüäxgü, rü Gaju ga Derbecüäx, rü Timúteu, rü Tíquicu, rü Trófimu ga Áchiaanecüäxgü.⁵ Rü jema jatügü rü nüxira topexegu naxägü, rü Truádewa toxü najarünguxëegü.⁶ Rü nawena ga jema Judéugürü peta ga üpetüchiga ga pöö ga ngearü puxëeruüäxü nagu nangöögüxü, rü wapurugu Piripuwa itaxiächi. Rü wüxicëxpüx ga ngunexü ngupetügu, rü Truádegu nüxü tajangaugü ga jema topexegu ägüxü. Rü jexma tarücho ga 7 ga ngunexü.

Truádegu nanaxüäne ga Pauru

⁷Rü jema jüxüärü ngunexügu rü tangutaquechegü namaä ga jema jaxögüxü na tanangööküçax ga pöö ga bücuxü jema Ngechuchu toxü ngúexëexürü. Rü jema jaxögüxümaä

nidexa ga Pauru. Rü nanamaxēē ga norü dexa nhuxmata ngäxüčüwa nangu, jerü moxüācü inaxüāchichaü. ⁸⁻⁹Rü dauxüwa ga guma īpataarü tamaexpüxchiüwa jexmaxü ga ucapuwa tangutaquegę. Rü namu ga omü ga jéma naīgüxü. Rü najexma ga wüxi ga ngextüxüčü ga Euticugu äēgacü. Rü jéma wüxi ga jema ucaputapüxarü īäxwa narüto. Notürü ga Pauruarü dexa, rü poraācü namax. Rü jemacax ga guma ngextüxüčü rü poraācü najaxta, rü düixwa nipeachi rü jema īäxwa narüngu, rü nhaxtuanegu nangu. Rü jéma jucüma nanajauxgü.

¹⁰Rü ínarüxí ga Pauru, rü najanawüxüchi ga guma ngextüxüčü, rü duüxügüxü nhanagürü: —iTáū i pebaixächiexü, erü namaxü nixí! —nhanagürü. ¹¹Rü jexguma wenaxärü dauxü naxí, rü inanabücu ga jema pöü, rü nanangöö. Rü wenaxärü nidexa nhuxmata jangune, rü jexguma inaxüāchi. ¹²Rü guma ngextüxüčü rü maxüčü napatawa nanagagü. Rü jemacax poraācü nataäegü ga guxüma ga nümagü.

Truádewa inaxüāchi ga Pauru rü Miretuwa naxü

¹³Rü jexguma ga Pauru rü nhanagürü: —Dauxchitagu tá chixü nhuxmatáta īäne ja Achuwa changu na ngéma pexü chixüexüčax —nhanagürü. Rü jemacax ga toma rü wapurugu tichoü rü joxni napexegu taxí nhuxmata Achuwa tangugü. ¹⁴Rü jexguma Achugu Paurumaä togü tajangauxgu, rü jéma toxü nixüe. Rü tachopetü ga jéma nhuxmata Miterénewa tangugü. ¹⁵Rü jéma itaxiächi rü moxüācü Quíuarü

toxmäxtawa tachopetü. Rü jemaärü moxüācü Chamuwa tangugü. Rü jemaärü moxüācüama Miretuwa tangugü. ¹⁶Rü jemaäcü ítixí jerü ga Pauru rü tama Áchiaanegu nanuxcüchaü. Jerü nanaxwaxe ga paxa Jerucharéüwa na nanguxü naxcax ga Pëtecóstearü ngunexü. Rü jemacax nagu narüxiñü na tama Epéchiugu ijadauxü.

Jaxögüxüärü äēxgacügü ga Epéchiucüäxmaä nidexa ga Pauru

¹⁷Notürü jexguma Miretuwa tangugüga rü Epéchiuwa naxcax namuga ga Pauru na naxütawa naxixüčax ga jema jaxögüxüärü äēxgacügü ga Epéchiucüäx. ¹⁸Rü jexguma Pauruxüätawa nangugüga, rü nhanagürü nüxü: —Pema meä nüxü pecuaxgü ga nhuxäcü pepexewa na chamaxüxü ga guxügu ga jexguma noxritama nuä Áchiaanewa chaxüxgu. ¹⁹Rü guxüguma ga jexguma petanüwa chajexmagu, rü meäma chanaxü ga Corija Tupanaärtü puracü, taguma chaugü chicuaxüüäcüma. Rü woo muexpüxcüna poraācü changechaügu, nagagu ga jema chixexü ga chamaä naxügüchäüxü ga Judéugü, notürü naëtiwa chanaxüama ga jema puracü. ²⁰Rü taguma íchajachaxächi ga pemaä nüxü na chixuxü ga guxüma ga jema ore ga perü mexüčax ixixü. Rü guxü ga duüxügüpexewa, rü pepatagiüwa rü ta pexü changüexëe ga jema ore. ²¹Rü Judéugümaä rü jema tama Judéugü ixigüxümaä nüxü chixu na namexü ga na nüxü naxoexüčax ga norü chixexügü rü Tupanaga naxinüexüčax, rü nüxü na jaxögüäxüčax ga törü Corija

Ngechuchu. ²²Rü nhuxma rü Jeruchareéwa chaxú erü Tupanaaë i Üünexü rü ngëma choxú namu. Notürü tama nüxü chacuqx na tacü tá choxú üpetüxü i ngëma. ²³Rü ngëma nüxü chacuáxü nixí i duúxügü tá choxú napocu rü guxchaxügü tá choxú naxüpetü i Jerucharéwa. Rü ngëxicatama nixí i chamaä nüxü jaxuxü i Tupanaaë i Üünexü i guxüne ja íane i ngextá íchixügüxüwa. ²⁴Notürü tama ngëma aäcümamaxügü charuxinü erü nüétama nixí ega woo chajuxgu. Notürü ngëma chanaxwaxexü nixí na taäeäcüma chapuracüamaxü na meä chajanguxëéxüçax i ngëma puracü ga törü Cori ja Ngechuchu choxna áxü rü nüxü chixuxüçax i norü ore i mexü na nhuxäcü Tupana tükü ngechaüxü. ²⁵Rü nhuxma rü marü nüxü chacuqx rü tagutáma wena choxú pedaugü i pema ga marü pemaä nüxü chixuxe na nhuxäcü aëxgacü na jiixü ja Tupana. ²⁶Rü ngëmacax i nhama i ngunexügü rü pemaä nüxü chixu rü marü tama chaugagu nixí ega texé petanüwa ijartütauxgu. ²⁷Erü marü meäma pemaä nüxü chixu i guxüma i ngëma Tupana pexü naxwaxexü, rü taxuüma ichicüx. ²⁸Rü ngëmacax i nhuxma rü penaxwaxe na pexuäégüxü rü meä nüxna pedaugüxü i guxüma i jaxögüxü i petanüwa ngëxmagüxü. Erü ngëma nixí i Tupanaäxë i Üünexü nagu pexü mugüxü na nüxna pedaugüxüçax i ngëma Tupanaäru duúxügü i jaxögüxü i Ngechuchu nagümaätama naxcax taxexü. ²⁹Chama nüxü chacuqx rü ngëxguma íchixüxgu, rü chawena tá pexcax nuã naxí i togü i duúxügü. Rü tá

nanachixexëéchaü i ngëma jaxögüxü nhama airugü i idüraexü i carnerugüxü ngïächixexürrü. ³⁰Rü woo petanüwatátama nangëxmagü i nümaxü i tá doramaremaä nangúexëéxü i ngëma jaxögüxü na nügüwe naxixëéäxüçax. ³¹¶ Pegüna pedaugü, rü nüxna pecuqxächie na nhuxäcü tamaëxpüx ga taunecügü rü ngunecü rü chütacü rü taguma íchajachaxächixü ga pexcax chavaxäcumána pexü chixucuxëgüxü ga wüxicigü! ³²Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgüix, rü Tupanana pexü chamugü. Rü chanaxwaxe i naga pexinüe i norü ore i tükü nüxü cuaxëéxü na nhuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü. Erü ngëma norü ore tá pexü naporaexëe na törü Coricax pemaxëéxüçax rü pexü nangëxmaxüçax i pechica namaä i guxüma i duúxügü i Tupana idexechixü. ³³Chama rü taxuguma chaugüçax chanaxwaxe ga texéarü dñéru rü texéchiru. ³⁴Rü pematama rü meä nüxü pecuqx ga nhuxäcü daa chäxmexmaä na chapuracüxü naxcax ga jema choxü rü chamücügxütaxü taxuxü. ³⁵Rü guxüguma meä pexü changüexëe na ngëmaäcü pepuracüexü na nüxü perüngüxëéxüçax i ngëma duúxügü i nüxü nataxuxü. Rü name nixí na nüxna pecuqxächieü i Cori ja Ngechuchuarü ore ga nümatama nhaxü:

“Rü narümemaaë nixí i pema na toguena penaxäxü rü tama i tuma pexna tanaxäxü”, nhaxü. ³⁶Rü jexguma jema nhaxguwena ga Pauru, rü inacaxápüxü namaä ga guxüma, rü najumuxë. ³⁷Rü guxüma poraäcü naxauxe, rü Pauruna nanaäxächigü, rü nüxü nawäïxgu. ³⁸Jerü poraäcü

nangechaūē naxcax ga jema ore ga namaā nüxū jaxuxū ga:

“Marü tagutáma wena choxū pedaugü” nhaxū. Rü nümagü ínajaxümüçügü nhuxmata wapuruwa nangu.

Jerucharéūwa naxū ga Pauru

21 ¹Rü jexguma nüxna itaxīachi ga jema jaxögüxū, rü wapurugu tichoõ. Rü Cochu ga capaxūcax noxtacüma tichaetaxū. Rü moxūācü rü Rodewa taxī. Rü jéma itaxīachi, rü Pátarawa tangugü. ²Rü jexma nüxū tajangau ga wüxi ga wapuru ga Peníchiawa ūxūne. Rü nagu tichoõ, rü itaxīachi. ³Rü jixcamaxūra nüxū tadaugü ga Chipre. Rü torü toxwecüwawaama naxü, rü nüxū tachopetü. Rü itinhaxwetaxū nhuxmata Síriaanewa tangugü. Rü Tiruwa ítachoõ, jerü jéma nixī ga ínanuūācuxū ga guma wapuru. ⁴Rü jexma nüxū tajangau ga jémacūqax ga jaxögüxū, rü 7 ga ngunexū jéma natanüwa tajexmagü. Rü Tupanaäe i Üünexū najadexagüxēe ga jema jaxögüxū, rü Pauruxū nhanagürügü: —iTäú i Jerucharéūwa cuxuxū! —nhanagürügü. ⁵Notürü jexguma nangupetüga jema 7 ga ngunexügü, rü itaxīachi. Rü jema jaxögüxū rü tote nartüxī. Rü naxmaxmaächigü rü naxäcügumaächigü toxū ínixümüçügü ga guxūma nhuxmata guma íanechipenüwa tangugü. Rü jexma naxnucigü tacaxgüpüxū, rü tajumuxëgü. ⁶Rü jexguma ga toma rü nüxū tarümöxëgü, rü tichoõ ga wapuruwa. Rü nümagü rü napatacax nawoegu. ⁷Rü toma rü Tiruwa itaxīachi

rü Petomáidawa tangugü. Rü jéma ítachoõ, jerü jexma najacuax ga wapurugu na taxixū. Rü nüxū tarümöxëgü ga jema jaxögüxū ga jéma jexmagüxū, rü wüxi ga ngunexū natanügu tarücho. ⁸Rü moxüācü itaxīachi ga jéma, rü Checharéawa tangugü. Rü Piripi ga Tupanaärü orearü uruüpatawa taxī. Rü nüma rü jema 7 ga ngüxēruügü ga tupaucana daugüxütanüxū nixī. Rü jexma naxütagu tapegü. ⁹Rü nüma nüxū ijexma ga ägümüçü ga naxäcügü ga taguma ixätecü ga Tupanaärü orexū ixugüecü. ¹⁰Rü jexguma marü nhuxre ga ngunexū jéma tajexmagü, rü Judéaanewa ne naxū ga wüxi ga Tupanaärü orearü uruü ga Agabugu äégaxū. ¹¹Rü jexguma toxütawa nanguxgu ga Agabu, rü nanajaxu ga Pauruarü gojexü. Rü namaā nügü ninäixgütü, rü nügü ninäimex, rü nhanagürü: —Tupanaäe i Üünexū marü chamaā nidexa rü nhanagürü:

“Rü nhaäcü tá najanäixgü i Judéugü i Jerucharéūwa i nhaä gojexüärü jora. Rü ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxüna tá nanamugü”, nhanagürü. ¹²Rü jexguma jema orexū taxñüëgü, rü toma rü jema Checharéacüäxgümaä Pauruxū tacäqügü ga tama Jerucharéūwa na naxüxüçax. ¹³Notürü nüma ga Pauru rü toxü nangäxū rü nhanagürü: —¿Tüxcüü pexauxe rü choxü pengechaüxëe? Chama rü íchamemare na chinäixü. Rü ngëgxumarüü ta rü marü íchame na Jerucharéügu chajuxū naxcax ja Cori ja Ngechuchu —nhanagürü. ¹⁴Rü jexguma marü taxuacüma tanachuxugu, rü

tachianemare, rü nhatarügü: —¡Écü jangu i Cori ja Tupanaärü ngúchaū! —nhatarügügü. ¹⁵Rü jemawena rü togü tamexëegü, rü Jerucharéüwa taxí. ¹⁶Rü tote narüxí ga nhuxre ga jaxögüxü ga Checharéacüägxü, rü Masóüpatawa toxü nagagü. Rü nüma nixí ga wüxi ga Chíperecüägxü ga üpamama woetama jaxöökü. Rü naxütagu tapegüxü.

Tiaguxütagu nanaxüâne ga Pauru

¹⁷Rü jexguma Jerucharéüwa tangugügu, rü jema jaxögüxü rü taäeäcüma toxü najauxgü. ¹⁸Rü moxüäcü ga Pauru rü tomaä Tiaguxütagu nanaxüâne. Rü jáma nangutaquexegü ga guxüma ga jaxögüxüäärü äëxgacügü. ¹⁹Rü nüxü narümoxë ga Pauru, rü nhuxmachi meäma namaä nüxü nixu ga guxüma ga jema Tupana üxü ga jexguma jema tama Judéugü ixígüxümaä nüxü jaxuxgu ga Tupanaärü ore. ²⁰Rü jexguma Pauruarü orexü naxñüüegü ga nümagü, rü Tupanaxü nicuqxüüggü. Rü nhanagürügü Pauruxü: —Düçax, Pa Toeneëx, cuma nüxü cucus rü nangëxma i muxüchixü i Judéugü i jaxögüxü. Rü guxüma i nümagü rü nanaxwæxegü na nagu naxixü i ngëma mugü ga Muïsé ümatüxü. ²¹Notürü ga togü ga tama jaxögüxü rü marü namaä nüxü nixugügü na cuma rü cunangúexëexü i guxüma i Judéugü i togü i nachiüänewa ngëxmagüxü, na tama naga naxñüexüçax i ngëma mugü ga Muïsé ümatüxü. Rü marü namaä nüxü nixugügü na cunangúexëexü na tama tixü ínawiüchaxmüpxechiraüxüçax ja nanegü, rü na tama naga naxñüexüçax i

tacümagü ga Muïsé tixü muxü. ²²¿Tacü tá ixüexü i nhuxmax? Erü ngëma Judéugü i jaxögüxü rü aixcuma tá nüxü nacuaxgü na marü nuä cunguxü. ²³¡Rü ngëmacax name nixí na cunaxüxü i ngëma tá cumaä nüxü tixuxü! Nuä totanüwa nangëxma i ägümüçü i jatügü i janguxëechaüxü i wüxi i uneta i Tupanamaä nüxü jaxuxü. ²⁴¡Ngëma tupauca ja taxünewa nagagü, rü wüxigu namaä janguxëe i ngëma tacüma ga Muïsé tuxna äxü, rü Tupanapexewa pegü pejamexëegü! ²⁵Rü nüxü naxütanü i nhuxregu nüxü naxätanü na jadüpüxüerugüxüçax i ngëma jatügü na ngëmaäcü janguxëegüäxüçax i norü unetagü! Rü ngëmawa rü guxüma i ngëma Judéugü rü tá nüxü nacuaxgü na aixcuma cuma rü ta naga cuxñüixü i ngëma mugü ga Muïsé ümatüxü rü tama aixcuma na jiñü ga jema ore ga cuchiga ga nüxü jaxugüexü. ²⁶Rü nhuxmachi ngëma jaxögüxü i tama Judéugü ixígüxü, rü marü naxçax tanaxümatü ga torü ore na tama nangõxgüäxüçax i tacü i namachi i marü togü norü tupananetachicünqxägüxü namaä icuqxüüggüxü, rü tama na nangõxgüäxüçax ja nagü, rü tama nangõxgüäxüçax i naëxügü rü exna naxñüagü i wëxnaäxü, rü tama naï i ngemaä rü exna naï ja jatümaä inapexüçax —nhanagürügü.

Tupauca ga taxünegu Pauruxü nijauxgü

²⁶Rü jexguma ga Pauru rü jáma tupauca ga taxünewa nanagagü ga jema ägümüçü ga jatügü. Rü moxüäcü rü Tupanapexewa nügü namexëe ga Pauru

wüxigu namaā ga jema jatügü. Rü nhuxmachi guma tupauca ga taxünegu namaā naxücu na paimaā nüxü jaxuxüçax na 7 ga ngunexüga tá jiixü na janguxëegüäxü ga jema norü uneta ga Tupanamaā nüxü jaxugüxü, rü jemawena rü tá na inaxämaregüäxü ga norü ämaregü ga Tupanaxü namaā jacuqxüügüxü ga wüxichigü.²⁷Rü jexguma marü nagúxchaügu ga jema 7 ga ngunexü, rü nhuxre ga Judéugü ga Áchiaanecüäxü rü Pauruxü nadaugü ga tupauca ga taxünnewa. Rü jema Judéugü rü duüxügüxü nanuëxëe na Pauruxü jajauxgüxüçax. Rü jemacax Pauruna najuxgü.²⁸Rü tagaäcü aita naxüe nhaxümaa: —Pa Tomücügü Pa Judéugü, ¡Paxa toxü perüngüxü! Nhaä nixi i ngëma jatü i guxüwama jangúlexëechigüxü i duüxügü na tachi naxaiexüçax i jixema i Judéugü, rü nachi na naxaiexüçax i ngëma mugü ga Muïsé ümatüxü rü daa tupauca ja taxüne. Rü naëttüwa i nhuxmax rü nuxa daa tupauca ja taxünegu nanamucu i nhuxre i duüxügü i tama tacümagu ixü, rü ngëmaäcü nanaxüxaxëe i nhaä nachica i üünexü —nhanagürügü.²⁹Rü jema nhanagürügü jerü üpaacü Jerucharéüwa Paurumaā nüxü nadaugü ga Trófimu ga wüxi ga Epéchiucüäx ga tama Judéu ixixü. Rü nüxü nacuaxgü rü Pauru marü jexma nanaxücxüeä ga tupauca ga taxünegu.³⁰Rü guxüma ga jema ïänecüäxü rü poraäcü nanuë. Rü tupauca ga taxünecax nibuxmü, rü Pauruxü nijauxgü, rü tupaucaarü ïäxtüwa nanatúchigügü. Rü jexguma paxa nanawäxtagü ga guma tupauca ga taxüneärü ïäxgü.³¹Rü jexguma Pauruxü

jamaxgüchaügu ga duüxügü, rü Romacüäx ga churaragüärü ãëxgacüxütawa nanguchiga ga ore na guxüwama ga Jerucharéüwa rü na nanuëxü ga duüxügü.³²Rü jexgumatama ga guma churaragüärü ãëxgacü rü nanangutaquejexëe ga jema norü capitäügü namaā ga norü churaragü, rü paxa jema duüxügü íjexmagüxüwa naxi. Rü jexguma guma ãëxgacüxü rü jema churaragüxü nadaugüga duüxügü, rü ínajachaxächigü ga na Pauruxü jamaxgüxü.³³Rü jexguma ga guma ãëxgacü rü Paurucax nixü rü najajaxu. Rü nanamu na taxre ga curëtimaa na janaïgxüäxüçax. Rü nüxna naca na texé jiixü, rü tacü naxüxü.³⁴Notürü jema muxüma ga duüxügü rü toxicga ga oremaä aita naxüe ga wüxichigü. Rü jexguma taxuacüma meä nüxü nacuaxgu ga tacüçax na nanuëxü, rü guma ãëxgacü rü nanamu na churaragüpatawa Pauruxü nagagüxü.³⁵⁻³⁶Rü jexguma churaragüpataarü toxönewa nanguxgu ga Pauru, rü churaragü najangetäügü naxchaxwa ga jema muxüma ga duüxügü, jerü nanuëxüchi rü nawe nicaetanü rü nhanagürügü: —¡Jamaxüchi!
—nhanagürügü.

Pauru rü duüxügüpexewa nügütüwa nidexa

³⁷Rü jexguma marü churaragüpataagu jamucuchigüchaügu rü Pauru rü Gregugawa guma ãëxgacüna naca rü nhanagürü: —¿Cuxü namexü na cumaä nüxü chixuxü i wüxi i ore?
—nhanagürü. Rü nüma ga ãëxgacü

nanangāxū rü nhanagürü: —Exna nüxū cucus na Gregugawa cuidexaxū.

³⁸ ¿Tama exna cuma jiixū i Ejitucūx̄ ga üpaxūra rü duūxūgūxū cunuēxēexū na äēxgacümaä nügū nađaixūcax rü dauxchitawa ga taxúema íxāpataxūwa cunagagüxū ga 4000 ga jatügū ga māetaxūgū? —nhanagürü. ³⁹Rü jexguma ga Pauru rü nanangāxū, rü nhanagürü: —Chama rü Judéu chixī, rü Tarsucūx̄ chixī. Rü Chiríchiaanewa rü jima nixī ja wüxi ja īane ja taxüchine. Rü ngēxguma curü me jixīgu, rü cuxna chaca na duūxūgūmaä chidexaxūcax —nhanagürü. ⁴⁰Rü jexguma ga guma äēxgacü rü: —Ngū —nhanagürü. Rü nüma ga Pauru, rü churaragüpataaru toxōnegu nachinagü, rü naxunagümexē na nachiāchixūcax ga duūxūgū. Rü jexguma nachiāchiegu, rü Judéugawa nidexa, rü nhanagürü nüxū:

22 ¹—Pa Chautanüxūgū, irü choxū iperüxñüe i ngēma nhuxma tá pemaä nüxū chixuxū na chaugüétiwa chidexaxūcax! —nhanagürü. ²Rü jexguma nüxū naxñüneüga ga na Judéugawa namaä jadexaxū, rü jexeraäcü inajarüchanegü. Rü jexguma namaä jadexagu ga Pauru, rü nhanagürü: ³—Chama rü Judéu chixī, rü Chiríchiaaneärü īane ga Tarsugu chabu. Notürü dama īane ja Jerucharéiwa chaja, rü Gamariéu nixī ga chorü nguxēeरü. Rü meäma nawa changux ga guxüma ga mugü ga nuxcumägūxū ga törü oxigü nagu ixū. Rü guxüguma naxcax chadau na guxüma i chorü ngúchaümaä Tupanaäxū chapuracüxū, ngēgumarüü i guxäma i pema i nhuxmax. ⁴—Rü

chama ga ūpa rü poraäcü nawe chingēchigü ga jema Ngechuchuaxū jaxōgūxū na chanadaixūcax. Rü íchanajauxū, rü chanapocue ga muxüma ga jema jaxōgūxū ga jatüxūgū rü ngexügū. ⁵—Rü nüma ja paigüeru rü guxüma i tupauca ja taxüneärü äēxgacügü i jaguāxgū rü nüxū nacuaxgū na aixcuma jiixū i nhaä chorü ore. Jerü nümagü rü choxna nanaxägü ga popera na choxū nangüxēeügūxūcax ga tatanüxūgū ga Judéugü ga Damacuwa jexmagüxū. Rü jéma Damacuwa chaxū na naxcax chajadauxūcax ga jema Ngechuchuaxū jaxōgūxū, rü nuä Jerucharéiwa na chanagagüxūcax rü nuxä chajapocuexūcax.

Pauru nüxū nixu na nhuxäcü Ngechuchuaxū jaxööoxū

⁶—Notürü jexguma namagu chixüjane rü marü chingaixagu ga Damacuwa na changuxū, rü meäma tocuchigu nixī ga jexguma. Rü ngürüächi wüxi ga omü ga poraxū ga dauxüwa ne baxixū rü choxū nabaxi. ⁷—Rü nhaxtüanegu chajangu, rü nüxū chaxñü ga wüxi ga naga ga nhaxü choxü:

“Pa Chaurux, ¿tüxcüü nawe cuingēchigü i ngēma duūxūgū i choxū jaxōgūxū?” nhaxü. ⁸—Rü jexguma ga chama rü chanangäxū, rü nhacharüü:

“¿Rü texé cuixī Pa Corix?” nhacharüü. Rü nüma ga jema naga rü choxū nangäxū, rü nhanagürü:

“Chama nixī i Ngechuchu ja Nacharétucūx̄, rü chorü duūxūgū nixī i ngēma nawe cuingēchigüxū”, nhanagürü choxü. ⁹—Rü jema chamücügü rü nüxū nadaugü ga jema

omü, rü nābaixâchiāēgü, notürü tama nüxü naxinüe ga jema naga ga chamaä idexaxü. ¹⁰—Rü nüxna chaca, rü nhacharügü ga chamax:

“¡Rü t̄acü tá chaxüxü, Pa Corix?” nhacharügü. Rü jexguma nhanagürü choxü ga Cori:

“¡Íruda, rü inachi, rü Damacuwa naxü, rü ngéma tá cumaä nüxü nixu ja wüxi ja jatü na t̄acü tá cuxüxü!” nhanagürü ga nüma ga Cori. ¹¹—Rü jexguma ga chama rü chixonetü jema omüemamaä, rü jemacax ga jema chamücügü rü chaxmexgu jangigüäcüma choxü nigagü, rü jemaäcü Damacuwa changu. ¹²—Rü jéma najexma ga wüxi ga jatü ga Ananíagu aägacü. Rü nüma nixi ga wüxi ga jatü ga aixcuma Tupanaga ñüncü, rü nüma rü meäma najanguxëe ga jema mugü ga Muñé ümatüxü. Rü guxüma ga Judéugü ga Damacuwa jexmagüxü, rü meä nachiga nidexagü. ¹³—Rü nüma ga Ananí rü choxü ñajadau. Rü jexguma chauxütawa nanguxgu rü nhanagürü choxü:

“Pa Chaueneë Pa Chaurux, ¡wenaxärü ingoxnaxetü!” nhanagürü. Rü jexgumatama wenaxärü chingoñaxetü rü meäma nüxü chadau. ¹⁴—Rü jexguma nhanagürü ta:

“Jima Tupana ja nuxümamaxügüxü ga törü oxigüartü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucusxüçax i norü ngúchaü, rü na nüxü cudeauxüçax ja jima Cristu ja meçü, rü naq̄xwatama nüxü cuxinüxüçax i naga. ¹⁵—Erü cuma tá nixi i guxü i duñxügumaä nüxü cuixuchigaxü ga nhuxäcü na Tupanaxü cudeauxü rü cumaä jadexaxü. ¹⁶—¡Rü nhuxma rü marü taxuüma ícunanguxëe!

¡Rü írüda rü ínabaie! ¡Rü Cori ja Ngechuchuégagu naxcax ínaca na cuxü nüxü nangechaüxüçax i curü pecadugü!” nhanagürü choxü.

Pauru nüxü nixu na nhuxäcü
Tupana namuxü na jema tama
Judéugü ixígüxütanüwa naxüxüçax

¹⁷⁻¹⁸—Rü jexguma Jerucharüçax chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na jéma chajumuxëxüçax. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ja Tupana. Rü nhanagürü choxü:

“¡Napaxaäe, rü inaxüächi i nuä Jerucharüwa, erü duñxügü rü tăüxütáma naga naxinüe i ngéma ore i chauchiga nüxü cuiuxü!” nhanagürü. ¹⁹—Rü chama chanangäxü, rü nhacharügü:

“Pa Corix, nüma i duñxügü rü nüxü nacuaxgü ga chama na jiixü ga guxüne ga ngutaqueçepataügüwa chaxüxü rü íchanajauxüxü rü chanapocuexü rü chajaçuaixgüxü ga jema cuxü jaxögüxü. ²⁰—Rü jexguma jamaxgüägu ga guma curü duñcü ga Estéwãä ga curü orearü uruü, rü chamatama jéma chajexma, rü chorü me nixi ga na jamaxgüäxü. Rü chama nixi ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga jema jamaxgüxü”, nhacharügü nüxü. ²¹—Notürü nüma ga Cori rü nhanagürü choxü:

“¡Rü paxa cugü namexëe rü inaxüächi! Erü jaxüguxü i nachiüänegiüwa i ngéma duñxügü i tama Judéugü ixígüxütanüwa tá cuxü chamu” —nhanagürü.

Churaragüarı aäxgacümexëwa
najexma ga Pauru

²²Rü jexguma Pauru jema nhaxgu rü jexma najacuqxëegü ga na meä nüxü

inaxñüexű ga jema duñxügű. Rü jexguma aita naxüeäcüma nhanagürü: —¡Noxtacüma pejamá! Rü name nixi i na najuxű rü ngëxma na janaxoxű —nhanagürü. ²³Rü jexguma aita naxüegu, rü norü dejuxüchirumaä nibuatanücüü, rü ätexeanexű dauxű niwogütanücüü. ²⁴Rü jexguma jemaxű nadaxgu ga churaragüarü äëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na jamucuchigüäxüçax ga Pauru. Rü nanamu na poraäcü nacuaixgüäxüçax na jadexaxüçax na nüxű nacuáxüçax ga tüxcüü jiixű na jemaäcü nachigamaä aita naxüexű ga duñxügű. ²⁵Rü jexguma marü janaíxgüägu na naquaixgüäxüçax, rü Pauru nüxna naca ga jema capitáu ga jéma jemaxű, rü nhanagürü: —¿Exna pexmexwa nangëxma na penaçuaxixű i wüxi i Romacüäx ega tama nüxna pecaxiragu? —nhanagürü. ²⁶Rü jexguma jemaxű naxñügu ga capitáu, rü guma churaragüarü äëxgacüxüttawa naxű, rü namaä nüxű nixu, rü nhanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü nhaä jatü rü Romacüäx nixi —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma ga guma churaragüarü äëxgacü, rü Pauruçax nixü, rü nüxna naca rü nhanagürü nüxű: —¿Aixcuma jiixű na Romacüäx cuiixű i cumax? —nhanagürü. Rü nüma ga Pauru nanangäxű, rü: —Ngü —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma ga guma churaragüarü äëxgacü rü nanangäxű, rü nhanagürü: —Chama rü poraäcü choxű naxätanu na Romacüäx chaugü chixixëexű —nhanagürü. Rü jexguma nachonagü ga Pauru, rü nhanagürü: —Notürü i chama rü woetama chorü bucüma Romacüäx chixi —nhanagürü. ²⁹Rü

jexgumatama nüxna nixigachi ga jema Pauruxű çuaixgüchaüxű. Rü nümatama ga jema churaragüarü äëxgacü rü ta namuň ga jexguma nüxű nacuaxgu ga Romacüäx na jiixű ga Pauru, jerü marü curëtimaä najanaíxchirex.

**Judéugüarü
äëxgacügütücumüpexewa
najexma ga Pauru**

³⁰Rü jema churaragüarü äëxgacü meäma nüxű nacuáxchaü ga tüxcüü na ínaxuaxügüäxű ga jema Judéugü. Rü jemacax ga moxüäcü rü nanamu na nangutaquexegüäxüçax ga paigüarü äëxgacügü rü guxüma ga jema äëxgacügütücumü ga Judéugüarü. Rü najawëgü ga Pauruarü curëti rü jéma äëxgacügüpexewa nanagagü.

23 ¹Rü Pauru meäma nüxű nadawenü ga jema äëxgacügü, rü nhanagürü nüxű: —Pa Chautanüxügü, chamatama nüxű chacuax rü guxüguma meä chamaxű ga Tupanapexewa nhuxmata nhama i ngunexüwa nangu —nhanagürü. ²Rü jexguma ga jema paigüeru ga Ananä rü nanamu ga jema Pauruarü ngaicamana jexmagüxű na naäxwa tajamaxgüxüçax. ³Rü jexguma ga Pauru rü nhanagürü nüxű: —Tupana tá cuxű napéax, Pa Äëxgacüx. Cuma rü dütétiwaxica cume notürü aixepena rü nachixe i curü maxű. Rü nhuxma rü ngëma curüto na Muïsé ümatüxű i mugü nüxű ixüxüäcüma choxna cuçaxüçax. Notürü wüxi i chixexű cuxü erü cumatama rü tama naga cuxinü i ngëma Tupana tükü muxű erü cunamu na choxű napéaxüçax —nhanagürü ga Pauru. ⁴Rü jexguma ga

jema jexmagüxű rü nhanagürügű:
—*¡Tüxcüü i ngëmaäcü tacü namaä cuixugüxű i paigüeru ja Tupana nüxű unetacü?* —nhanagürügű. ⁵Rü Pauru nanangäxű, rü nhanagürü: —Tama nüxű chacuax, Pa Chautanüxügű, na paigüeru jiixű. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxű tadau rü nhanagürü:
“*Tama curü äexgacümaä chixexű cuixugü!*”
nhanagürü. ⁶Rü jexguma nüxű nacuaxgu ga Pauru ga na Chaduchéugü jiixű ga togü, rü na Parichéugü jiixű ga togü, rü jema äexgacügüpexewa tagaäcüma nhanagürü: —Pa Chautanüxügű, chama rü Parichéu chixí, rü Parichéu nane chixí. Rü ngëmacax choxna pecagü i nhuxmax, erü chajaxö i wena tá na namaxëxű i juexű —nhanagürü. ⁷Rü jexguma jema nhaxgu ga Pauru, rü jema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxügüe ga nügumaä na ijaporagaexű, rü jexma nügü nitoje ga jema ngutaqueçewa.
⁸Rü ngëma Chaduchéugü nagu rüxinüegü rü tama wena namaxë i ngëma juexű, rü nataxuma i orearü ngeruügü i dauxüçüäx, rü nataxuma i naäegü —nhanagürügű. Notürü ngëma Parichéugü rü najaxögü na nangëxmaxü i guxüma i ngëma. ⁹Rü jemacax guxüma aita naxüe. Rü nhuxmachi nhuxre ga ngúexëerüügü ga Muïséarü mugüwa nguxëetaegüxű ga Parichéugüticumüwa ügüxű rü inachigü, rü nhanagürügű: —Toxçax rü taxuüma i chixexű naxü i nhaä jatü. Bexmana wüxi i tacü rü naäe namaä nidexa rü exna wüxi i orearü ngeruü i dauxüçüäx —nhanagürügű.
¹⁰Rü jexeraäcü norü numaä

nanaxixächiäegü ga jema duñxügű. Rü jemacax naxoegaäe ga guma churaraküarü äexgacü ga na Paurugu nagaugüguchaüxű. Rü norü churaraküxű namu na jáma duñxügütanüwa Pauruxű napugüxüçax rü wena churaraküipatawa na nagagüäxüçax. ¹¹Rü moxüäcüarü chütaxügu Paurucax nangox ga Cori ga Tupana, rü nhanagürü nüxű: —*Rü nataäe!* Rü ngëgumarüü i núma Jerucharéüwa choxü na cuixuchigaxű, rü ngëgumarüü tá ta nixí i Romawa na choxü cuixuchigaxű —nhanagürü ga Tupana.

Judéugü naxçax nadaugü na nhuxäcü Pauruxű jamägxüguchaüxű

¹²Rü moxüäcü, rü nhuxre ga Judéugü rü nügumaä inaxunetagü ga tâüxütáma na nachibüexű rü naxaxegüxű nhuxmatáta Pauruxű jamaxgü. Rü nhanagürügű: —Tachixexügugü tá ega tacü ingögxügu naxüpa na jamáxű i Pauru —nhanagürügű. ¹³Rü 40 arü jexera ga jatügü nixí ga jema nügumaä ixunetagüxű. ¹⁴Rü paigüarü äexgacügütanüwa rü äexgacügü ga jaguäxgütanüwa nangugü, rü nhanagürügű nüxű: —Marü togümaä itaxuneta rü tachixexügugü tá ega tacü tangögxügu naxüpa na tajamáxű i Pauru. ¹⁵Rü name nixí i pema rü ngëma togü i pexrüü äexgacügüticümüwa ügüxű, rü churaraküarü äexgacüna naxçax pejacagü i nhuxma na moxü wena pepexewa nagagüäxüçax i Pauru. *¡Rü namaä nüxű peixu na penaxwaxegüxű na meä nüxű pecuáxchaüxű i nachiga!* Rü toma rü tá

marü ítamemare na namagu tajamáxüçax naxüpa na ínanguxü —nhanagürugi. ¹⁶Notürü ngíne ga Pauruejax rü nüxü nacuáchiga ga Pauruxü na jamaxgüchaüxü, rü jemacax churaragüpatawa naxü na Paurumaä nüxü janaxuxüçax. ¹⁷Rü Pauru naxcax naca ga wüxi ga capitáü, rü nhanagürü nüxü: —¡Curü ãëxgacüxüttawa naga i nhaä ngextüxüxü, erü nüxü nangëxma i ore i namaä nüxü jaxuxchaüxü! —nhanagürü. ¹⁸Rü jema capitáü rü ãëxgacüxüttawa nanaga ga jema ngextüxüxü. Rü nhanagürü nüxü: —Ngëma pocuxü i Pauru rü chauxcax naca, rü choxna naca na nuä cuxüttawa chanagaxüçax i nhaä ngextüxüxü, erü nüxü nangëxma i ore i cumaä nüxü jaxuxchaüxü —nhanagürü. ¹⁹Rü naxmëxgu jajauxächiäcumä toxnamana nanaga ga ãëxgacü, rü jéma nüxna naca rü nhanagürü: —¿Tacü jiixü i ngëma chamaä nüxü cuixuxchaüxü? —nhanagürü. ²⁰Rü nüma ga ngextüxüxü nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngëma Judéugü, rü nügümaä inaxunetagü na cuxna naxcax nacagüxüçax na moxü Judéugüarü ãëxgacügütütcumüpxewa na cunagaxüçax i Pauru. Rü tá cumaä nüxü nixugü na meä nüxü nacuaxgüchaüxü i nachiga. ²¹—¡Notürü tääxüttáma nüxü cujaxö! Erü 40 arü jexera i jatügü rü marü nügümaä inaxunetagü, rü nhanagürugi:

“Tachixexügugü tá ega tacü ingökgügi rü exna ixaxegügi naxüpa na jamáxü i Pauru”, nhanagürugi. Rü nhuxma rü marü ínamemare, rü namagu nananaxgü, rü curü orexicatama nixü i nhuxma

ínanguxëegüxü —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga ãëxgacü rü ínajamu ga jema ngextüxüxü, rü nüxna naxäga na taxúemaä nüxü jaxuxüçax ga na namaä nüxü jaxuxü ga jemachiga.

Ãëxgacü ga Ferixüttawa Pauruxü namu

²³Rü jexguma ga guma ãëxgacü rü taxre ga norü capitáüçax naca, rü nhanagürü nüxü: —¡Penamexëe i 200 i churaragü i nacutümaämare ixixü, rü 70 i churaragü i cowarutagu ixü, rü 200 i churaragü i wocaxemaä ixäxnexü na 9 arü ngoragu i chütacü Checharéawa naxixüçax! ²⁴—¡Rü ngëxgumarüü ta penamexëe i nhuxre i cowarugü i Paurucax na tórü ãëxgacü i Ferixüttawa naxüxüçax rü na taxüuma nüxü üpetüxüçax i namawa! —nhanagürü. ²⁵Rü jema capitäügümää jéma nanamu ga wüxi ga popera ga nhaxü:

²⁶ “Chama i Cráudu Ríchiu, rü cuxü charümxë Pa Æëxgacü ja Mecüxüchi Pa Ferix. ²⁷Rü jima jatü ja cuxcax ngëma chanamucü, rü Judéugü najajauxgü rü wixguxüchi taqx najamaxgü. Notürü jexguma nüxü chacuáchigagu na Romacüüäx na jiixü, rü jéma chaxü chorü churaragümää, rü nüxna chanapu. ²⁸Rü nüxü chacuáxchaü ga tacü ga chixexümaä na ínaxuaxügüäxü, rü jemacax Judéugüarü ãëxgacügütütcumüpxewa chanaga. ²⁹Rü jexguma nüxü chacuax ga na Judéugüarü muchigacaxmare na

ína^xuaxügüäxü. Notürü taxuüma ga chixexü naxü na tüxcüü jamáxüçax rü napocuxüçax.

³⁰Notürü jexguma nüxü chacuáchigagu ga na nügiümaä inaxunetaxü ga Judéugü ga na jamaxgüäxüçax, rü jexgumatama nagu charüxñü na cuxü^tawa chanamuxü. Rü jema ína^xuaxügüxü, rü namaä tá nüxü chixu na cuxü^tawa naxixü rü cumaä nüxü na janaxugüxüçax na tacüçax ína^xuaxügüäxü”, nhanagürü. ³¹Rü jema chütaxügü inaxiächi ga jema churaragü, jexgumarüü ga norü äëxgacü na namuxürtü. Rü Pauruxü nigagü nhuxmata Ätipátiwa nangugü. ³²Rü moxüäcü rü nawoegu ga jema churaragü ga nacutümaämare ixixü rü naxpataüwa naxi. Rü jema churaragü ga cowarutagu ixü, rü Paurumaä inaxiäma. ³³Rü jexguma Checharéawa nangugü, rü äëxgacü ga Ferina nanaxä ga jema popera, rü Pauruxü rü ta inamugü. ³⁴Rü jexguma nüxü nadaumatüga popera ga äëxgacü ga Feri, rü Pauruna naca ga ngextácäx na jiixü. Rü jexguma nüxü nacu^xagu ga na Chiríchiaanecüäx jiixü, rü nhanagürü nüxü:

³⁵—Cuxü tá icharüxñü i ngëxguma ínangugügi i ngëma cuxü íxuaxügüxü —nhanagürü. Rü jexguma nanamu ga churaragü na wüxi ga ucapu ga äëxgacü ga Erudipatawa jexmaxüwa nüxna na nadaugüxüçax.

Pauru rü äëxgacü ga Feripexewa
nügütétüwa nidexa

24 ¹Rü wüxi meëxpügü ga ngunexü ngupetügu, rü Jerucharéüwa ne naxü ga paigüeru ga Ananía, namaä

ga nhuxre ga äëxgacüga jaguåxgü rü wüxi ga jatü ga meäma dexaxü cuáxü ga Téturu ga naëga. Rü nümagü rü äëxgacü ga Ferixü^tawa naxi na namaä nüxü janaxugüxüçax ga tüxcüü Pauruxü na ína^xuaxügüxü. ²Rü jexguma Pauruxü jáma nagagügi, rü inanaxügi ga Téturu ga nüxü na jaxuxü, rü nhanagürü:

—Moxëxüchima i cuma Pa Äëxgacü Pa Ferix, erü cugagu nixi i meäma toxü naxüpétüxü i nuä. Rü cugagu nixi i nuä i nhama i nachiüänewa na toxü nangëxmaxü i muxüma i mexügü. ³Rü moxë cuxna taxä erü guxüwama rü guxüguma cuxü^tawa tanajauxgü i guxüma i ngëma mexügü Pa Äëxgaciüxüchima, Pa Ferix. ⁴Notürü tama jexeraäcü cuxü chachixewechaü. Rü ngëmacax cuxna chaca na paxäachi meä toxü icurüxñüxü. ⁵Rü nhuxma rü wüxi i orexü cumaä chixuxchaü. Rü marü nüxü tadau i nhaä jatü rü wüxi i daaweanerüü na jiixü, erü chixexümaä najaxucüxegü i Judéugü i guxü i naänewa na nügiü jatojexüçax. Rü nüma nixi i norü äëxgacü i ngëma duüxügü i nüxü jaxögüxü i Ngechchu i Nacharétcüäx. ⁶Rü toma tajajauxgü i nhaä jatü ga jexguma tupauca ga taxüne naxüxaxéechächaügu. Rü torü mugü tomaä nüxü ixixüäcüma nüxna tacagüchaü. ⁷Notürü ínangu ga churaragüüri äëxgacü ga Ríchiu, rü muxüma ga norü churaragümaä toxna nanapu. Rü toma i ína^xuaxügüxe, rü toxü namu na cuxü^tawa taxixüçax. ⁸Rü nhuxma rü marü name i cumatama nüxna cuca i ngëma Pauru na nüxü cucuáxüçax na aixcuma jiixü i guxüma i ngëma naxcax ítanaxuaxügüxü i tomax —nhanagürü.

⁹Rü jema togü ga Judéugü rü ta, rü nhanagürüyü: —Rü aixcuma nixí i ngëma ore —nhanagürüyü. ¹⁰Rü jexguma ga guma ãëxgacü ga Feri rü naxmëxmaä Pauruxü naxuneta na jadexaxüçax. Rü jexguma ga Pauru, rü nhanagürüyü: —Chorü taäemaä cupexewa chaugüçax chidexa, erü nüxü chacuqx na mucüma ga taunecü nhama i nachiüñaneärü ãëxgacü cuiixü. ¹¹Marü name i cumatama naxcax ícuca, erü 12 i ngunexüñicatama nangupetü ga na Jeruchareüwa changuxü na Tupanaxü chajarücuqxüñxüçax. ¹²Rü bai ga tupauca ga taxünewa, rü bai ga ngutaqueçepataügüwa, rü bai ga ngürünewamare ga ïänewa choxü nadaugü ga Judéugü ga na texémaä íchiporagacüüxü, rü na chananuëxëexü ga duüxügü. ¹³Rü nhuxma i nhaä duüxügü i choxü íxuaxügxü, rü bai i wüxiwaxüra cuxcax nanangoxëegü na aixcuma jiixü i ngëma naxcax choxü ínaxuaxügxü. ¹⁴Notürü cumaä nüxü chixu, rü nuxcümaxügxü ga chorü oxigüarü Tupanaäxü nixí i chapuracüxü ngëxgumarüü i choxü na nanaxwaxexü ja Ngechuchu ja Cristu ja nüxü chajaxöci. Rü ngëma nixí i nümagü i Judéugü naxugüägu rü na:

“Tomare i ore”, nhagüxü. Rü aixcuma nüxü chajaxö i guxüma i Tupanaäru mugü ga Muïs ümatüxü rü guxüma i Tupanaäru ore ga nuxcümaxügxü ga norü orearü uruügü ümatügxü. ¹⁵Rü chama rü ta jema nuxcümaxügxürrü Tupanaäxü chajaxö. Rü naxrüü chajaxö rü tá wena na namaxëxü i ngëma juexü i mexügü rü chixexügü. ¹⁶Rü ngëmacax nixí i guxüguma meä chaugüna

chadauxü na chauäewatama nüxü chacuáxüçax na chamexü i Tupanapexewa rü duüxügüpexewa. ¹⁷Rü dücax, Pa Äëxgacüx, rü nhuxre ga taunecü togü ga nachiüñanegu chixügü, rü düwxaxarü chauchiüñanecax wena chataegu na nuã chanangexüçax ga díeru ga namaä nüxü charüngüxüñechaüxü i chautanüxügü i Judéugü i nüxü nataxuxü, rü nuã Tupanana chanaxäxüçax i chorü ämaregü. ¹⁸⁻¹⁹Rü jema ngunexügu rü tupauca ja taxünewa Tupanana íchanaxä ga chorü ämaregü, nawena na chaugü chamexëexü ga Tupanapexewa. Rü tama muxü ga duüxügümaä chajexma, rü tama chananuëxëe ga duüxügü ga jexguma nhuxre ga Judéugü ga Áchiaanecüäx choxü daugüga ga jéma tupauca ja taxünewa. Rü ngëmagü chi nixí i nhuxma nuã ixü na choxü ínaxuaxügxüçax ega tacü nüxü ngëxmagu i chauchiga. ²⁰Rü ngëxguma tama tacü nüxü ngëxmagu ga jema tupauca ja taxünewa choxü daugüxü, irü écü nhaä nhuxma nuxmagüxü cumaä nüxü ixugü na tacü ga chixexüxü chawa nadaugüxü ga jexguma Judéugüarı ãëxgacügütümüpxewa chajexmagu! ²¹Rü nhaxüñicatama nixí ga chorü ore ga tagaäcü namaä chachonagüxü ga jexguma jema ãëxgacügüpexewa chajexmagu:

“Rü nhuxma rü choxna pecagü erü chama chajaxö i wena tá na namaxëxü i juexü”, nhacharügü ga jexguma —nhanagürüyü ga Pauru. ²²Notürü ga Feri rü meä nüxü nacuqx ga jema Cristuaxü jaxöchiga. Rü jemacax ga jexguma

Pauruaru orexű naxñügu, rü ínajachaxächi ga na nüxnä naçaxű, rü nhanagürü Judéugüxű: —Ngëxguma churaragüärü ãëxgacü ja Ríchiu núma üxgu, rü tá meäma nüxű chacuqx i ngëma naxcax ípenaxuaxűxű —nhanagürü. ²³Rü jexguma ga Feri rü norü capităñxű namu ga na Pauruna nadauxűçax. Notürü tama nanapocuxűchi, rü tama nanachyxu ga na naxütagu naxiâneñxű ga namücügű, rü nüxű na nangüxéegüxű. ²⁴Rü nhuxre ga ngunexű marü ngupetügu rü wena jáma naxű ga Feri ngîmaä ga naxmax ga Drusíria ga Judéu ixicü. Rü Paurucax najaçaxëe, rü nüxű naxñü ga jema ore ga Pauru namaä nüxű ixuxű ga Cristuaxű na jaxõxűchiga. ²⁵Notürü jexguma Pauru meäma namaä nüxű ixuxgu na nhuxäcü Tupana naxwaxexű na meä imaxűxű rü nhuxäcü nanaxwaxexű na törü maxümaä meä icuáxű rü nhuxäcü tá tüxna naçaxű i törü maxüchiga, rü poraäcü nabaixächiäe ga Feri. Rü dûxwa nhanagürü nüxű: —Íecü íixű i nhuxmax! Rü ngëxguma nhuxguacü icharüxäxmaregu, rü wena táxaru cuxcax changema —nhanagürü. ²⁶Jerü Feri ínananguxeäe na Pauru chi dîeru nüxna ixäxű na jangéäxűçax, rü jemacax muëxpüxcüna naxcax nangemaxű, rü namaä nidexaxű. ²⁷Rü taxre ga taunecü jemaäcü nixigü. Rü ínanguxuchi ga Feri ga na ãëxgacü jiixű, rü nachicü ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Notürü nüma ga Feri, rü Judéugümaä nügü namecümaxeëchaü, rü jemacax tama ínananguxuchixëe ga Pauru.

Ãëxgacü ga Festupexewa najexma ga Pauru

25 ¹Rü Checharéawa nangu ga Festu na jáma ãëxgacüxű jaxücxűçax. Rü marü tamaëxpüx ga ngunexű jáma najexmagu, rü wenaxärü inaxüächi, rü Jeruchareëwa naxü. ²Rü jáma Jeruchareëwa rü jema paigüärü ãëxgacügű rü Judéugiärü ãëxgacügű rü Pauruxű ínaxuaxügű Festupexewa. ³Rü naxcax ínacagü ga Jeruchareëwa Pauruxű na namuxűçax. Jerü nümagü rü nagu narüxmitüe na namagu jacuxéügüxű na jexma jamaxgüäxűçax. ⁴Notürü ga Festu rü nanangäxű, rü nhanagürü: —Checharéagu napoci Pauru, rü chama rü tá paxa ngëma Checharéawa chaxü. ⁵Rü ngëmacax name nixi i perü ãëxgacügű rü chawé narüxi i Checharéawa, rü ngëxguma tacü rü chixexű naxüxgu i ngëma jatü, rü ngëma tá nixi i chamaä nüxű peixugüxű —nhanagürü. ⁶Rü maneca 8 rü exna 10 ga ngunexű Jeruchareëwa najexma ga Festu, rü nhuxmachi Checharéacax nataegu. Rü jexguma ínanguxguarü moxüäcü rü jema nachica ga ngextá duüxügüna ínaçaxüwa naxü, rü jáma najarüto norü tochicaxüwa. Rü Paurucax nangema na jáma napexewa nagagüäxűçax. ⁷Rü jexguma jexma jaxücxugu ga Pauru, rü jema Judéugü ga Jeruchareëwa ne ixű, rü naxcax naxi. Rü muxüma ga chixexügümaä ínanaxuaxügű. Notürü taxuwama nüxű nüxű nadauxëe na aixcuma jiixű ga jema naxcax ínaxuaxügüäxű. ⁸Rü jexguma ga Pauru rü nanangäxű, rü nhanagürü: —Pa Æëxgacü, taxuüma ga chixexü namaä

chixugü ga jema mugü ga Muísé ümatüxü, rü bai ga tupauca ja taxünemaä, rü bai ga äëxgacü ja Chécharumaä —nhanagürü. ⁹Notürü nüma ga Festu rü Judéugümaä nügü namecümaxëechaü, rü jemacax Pauruna naca, rü nhanagürü nüxü: —¿Cunaxwaxexü na Jerucharéiwa cuxüxü na ngëma cuxna chaçaxüçax naxçax i guxüma i ngëma naxcax cuxü ínaxuaxügüxü? —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga Pauru rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Chama rü cupexewa changëxma na choxna cuçaxüçax, erü cuma nixi i cuxü naxunetaxü i äëxgacü ja tacü ja Chécharu na äëxgacü cuiixü i nüma. Rü ngëmacax chanaxwaxe i nuä choxna cuca. Erü taxuüma i chixexü chaxü i Judéugümaä, ngëgumarüü i cuma meäma nüxü cucuax. ¹¹Ngëguma chi tacü i chixexü chaxiqxgu rü marü name na naxcax choxü jamaxgüxü, rü marü name i na chajuxü. Notürü ngëguma nataxuxguma i tacü i aixcuma ixixü i ngëma naxcax choxü ínaxuaxügüxü, rü taxuacüma texé Judéugüna choxü tamu. Rü naxcax íchaca na nümatama ja äëxgacü ja tacü ja Chécharu choxna naçaxüçax —nhanagürü ga Pauru. ¹²Rü jexguma ga Festu rü norü ucuxerüügü ga äëxgacügümaä nidexa, rü nhuxmachi nhanagürü Pauruxü: —Marü naxcax ícuca na äëxgacü ja tacü ja Chécharu cuxna çaxüçax. Ëcü, nhuxma rü naxütawa tá cuxü chamu —nhanagürü.

Äëxgacü ga Agripapexewa njexhma ga Pauru

¹³Rü nhuxre ga ngunexü ngupetügu, rü Checharéawa nangugü ga Judéugüärü äëxgacü ga Agripa rü

naëjax ga Bereníche, na Festuxü janamoxëgüxüçax. ¹⁴Rü marü nhuxre ga ngunexü jáma najexmagügu, rü Agripamaä nüxü nixu ga Festu ga Pauruchiga, rü nhanagürü: —Nuä nangëxma i wüxi i jatü i pocuxü ga Feri tama ínguxuchixëeñü. ¹⁵—Rü jexguma chama Jerucharéüwa chajexmagu, rü paigüärü äëxgacügü rü Judéugüärü äëxgacügü ga jaguãxgü rü ínaxuaxügü, rü naxcax ínacagü na namaä chanaxueguxüçax rü na jamaxgüäxüçax. ¹⁶—Rü chama chanangäxü, rü tama tocüma nixi i toma i Romacüäxgü i na tajamáxü i wüxi i duüxü ega tama nügüétüwa jadexaxíragu napexewa i ngëma ínaxuaxügüxü. ¹⁷—Rü jemacax ga jexguma nüma nangugügu ga jema Judéugü, rü jexgumaärü moxüäcü rü chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxüçax nachiga ga jema, rü jáma naxcax changema ga jema jatü. ¹⁸—Notürü ga jema Judéugü ga ínaxuaxügüxü, rü taxuüma ga tacü ga chixexü ga chama íchananguxëeñüxü nixugü. ¹⁹—Notürü norü Tupanachiga rü wüxi ga jatü ga Ngechuchuchiga nixi ga jema nagu jadexagüxü. Rü nüma ga Judéugü nüxü nixugü ga na najuxü ga jema Ngechuchu, notürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü. ²⁰—Rü jexguma ga chama ga tama na nüxü chacuáxü ga nhuxäcü tá chanamexëeñü ga jema guxchaxü, rü jemacax nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwaxe ga Jeruchareüwa na naxtuxü, na jáma nüxna chaçaxüçax. ²¹—Notürü nüma ga Pauru naxcax ínaca ga na äëxgacü ja tacü ja Chécharupexewa naxüxü na

nümatama ja Chécharu nüxna çaxüçax. Rü jemacax chanamu na meã nüxna nadaugüxüçax nhuxmata chama äëxgacü ja Chécharuxütawa chanamux —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga Agripa rü nhanagürü Festuxü: —Chama rü ta nüxü chaxñüchaü i norü ore i ngëma jatü —nhanagürü. Rü Festu nanangäxü rü nhanagürü: —Moxü tátama nüxü cuxinü —nhanagürü. ²³Rü moxüäcü jema ucapu ga äëxgacügü íngutaquexegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereníche rü poraäcü nangaxäegü. Rü namaä ínangugü ta ga churaragüärü äëxgacügü rü jema iänecüäxgü ga corigüxuchi ixígüxü. Rü nhuxmachi Paurucax nangema ga Festu na jema äëxgacügüpexewa nagagüäxüçax. ²⁴Rü nhanagürü ga Festu: —Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxäma i Pema ja Nuxmagüxe, nhaä nixi i ngëma jatü i nachigamaä jadexagüxü i guxüma i Judéugü. Rü chapexewa ínanaxuaxügü ga Jerucharéüwa rü núma rü ta. Rü guxüguma tagaäcüma choxna naxcax nacagü na najuxü. ²⁵—Notürü i chama rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawá chadau na naxcax jamáxü. Notürü nüma ga Pauru rü naxcax ínaca na äëxgacü ja tacü ja Chécharu nüxna çaxü, rü ngëmacax nagu charüxinü na ngëma chanamuxü. ²⁶—Notürü taxuüma i ore i aixcuma ixixü i nachiga choxü nangëxma na chorü äëxgacü ja Chécharucax chanaxümatüxüçax. Rü ngëmacax chanamu na nuã pepexewa nagagüäxüçax, rü cuväcax türü nixi, Pa Äëxgacü Pa Agripax, na nüxna cuväcax, na nüxü chacuáxüçax i tacü tá na chaxümatüxü naxcax ja äëxgacü ja

Chécharu. ²⁷—Erü chauxcax rü tama name na ngextá namuxü i wüxi i pocuxü ega tama naxümatüxíragu nachiga na tacüçax íanaxuaxügüäxü.

Pauru rü äëxgacü ga Agripapexewa nügütüwa nidexa

26 ¹Rü jexguma ga Agripa rü nhanagürü Pauruxü: —Marü name i nhuxma i cugüétüwa cuidexa —nhanagürü. Rü jexguma naxunagümexë ga Pauru, rü inanaxügü ga nügütüwa na jadexaxü, rü nhanagürü: ²—Chataäe, Pa Äëxgacü Pa Agripax, erü cupexewa chidexa i nhuxma na chaugüétüwa chachogüxüçax i guxüma i ngëma choxü na íanaxuaxügüxü i ngëma chautanüxü i Judéugü. ³—Rü jexeraäcü chataäe erü cuma nüxü cucusax i guxüma i tocüma i toma i Judéugü, rü guxüma i Muïsé üimatüxü i mugü i naxcax jadexagüxü i chautanüxügü. Rü ngëmacax cuxna chaca na meã choxü icurüxinüxüçax.

Pauruarü maxü naxüpa ga
Ngechuchuaxü na jaxööxü

⁴—Rü guxüma i ngëma chautanüxügü i Judéugü rü nüxü nacuäxgü ga nhuxäcü na chamaxüxü ga natanüwa ga chauchiüänewa rü Jerucharéüwa ga jexguma changextüxüüragu. ⁵—Rü ngëxguma chauchigaxü jaxugüechaügu, rü nüma nüxü nacuäxgü ga chama rü woetama Parichéu na chiixü. Rü toma i Judéugü i Parichéugü na tixigüxü, rü toma nixi i guxüma i totanüxü i Judéugiü jexera na poraäcü tanaxaurexü i ngëma tocüma. ⁶—Rü nhuxma i ngëma chautanüxügü i

Judéugü rü nuã pepexewa choxü nagagü erü chajaxõ na Cristugagu nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, jema Tupana nuxcümäxügüxü ga torü oxigümaä inaxunetaxürüü. ⁷—Rü guxüma i totanüxügü i Judéugü rü ínananguxëegü na nüxü nadaugüxü rü tá na janguxü i ngëma uneta. Rü ngëmacax Tupanaxü nicuqxügü rü guxüguma i ngunecü rü chütacü rü Tupanaäxü napuracüe. Rü chama rü ta íchananguxëe na nüxü chadauxü rü tá na janguxü i ngëma uneta, rü ngëmacax nixi, Pa Äëxgacüx, i nhuxma i choxü ínaxuaxügüxü i ngëma chautanüxügü i Judéugü. ⁸—¿Rü tükciü tama pejaxögü na Tupana wena namaxëxëexü i ngëma juexü?

**Pauru rü nüxü nixu ga nhuxäcü
jema jaxögüxüwe na jangëchigüxü**

⁹—Rü chama nagu charüxinigu ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaä na chaxüxü ga jema Ngechuchu ja Nacharétucüäxäxü jaxögüxü. ¹⁰—Rü jemacax nave chingëchigü ga Jeruchareéwa. Rü paigüarü äëxgacügüxtawa naxcax íchaca ga popera na chanapocueväcax ga jema jaxögüxü. Rü jexma chanapocue ga muxüma. Rü jexguma chautanüxü ga Judéugü nadaixgu ga jema jaxögüxü, rü chama rü chorü me nixi. ¹¹—Rü muëxpüxcüna rü chanapocueü na nüxü naxoexücax ga jema na jaxögüäxü. Rü jemaäcü chanaxü ga guxünema ga ngutaquexepataügüwa. Rü poraäcü nachi chaxaxichi ga jema jaxögüxü, rü jemacax nave chingëchigü nhuxmata to ga nachiüänegune ga ïänegüwa.

**Pauru rü wenaxäru nüxü nixu ga
nhuxäcü na jaxöödxü ga noxrix**

¹²Rü nhanagüru ga Pauru: —Rü jema jaxögüxüxü na chapocueväcax nixi ga Damacuwa chaxüxü. Rü jemacax ga paigüarü äëxgacügü rü choxü namugü rü choxna nanaxägü ga popera ga nawa choxna naxägagüxü na chanapocueväcax ga jema jaxögüxü.

¹³—Rü jexguma namagu taxijane, Pa Äëxgacüx, rü jexguma meäma tocuchiwa nanguxgu, rü nüxü chadau ga wüxi ga omü ga dauxüwa ne üxü ga üäxcüarü jexera ixixü ga choxü baxixü rü jema chamücügüxü rü ta baxixü.

¹⁴—Rü guxäma ga toma rü nhaxtüanegu tajaji. Rü chama rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga Judéugawa choxü nhaxü:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tükciü nawe cuingëchigü i ngëma duüxügü i choxü jaxögüxü? Poraäcü cugüntama cuchixexëe nhama wüxi i tacü i ämaguxügu cucuxgüxürüü”, nhanagüru choxü. ¹⁵—Rü chama chanangäxü, rü nhacharügü:

“¿Texé cuixi, Pa Corix?” nhacharügü. Rü nüma ga Cori rü nhanagüru choxü:

“Chama nixi i Ngechuchu rü chorü duüxügü nixi i ngëma nawe cuingëchigüxü. ¹⁶—¡Notürü írüda rü inachi! Rü marü cuxcax changox i nhuxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüväcax rü nüxü cuixuchigaxväcax i ngëma nhuxma na choxü cdeauxü rü ngëma jixcüra tá chauxüxtawa nüxü cdeauxü. ¹⁷—Rü cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügü i Judéugü rü ngëma tama

Judéugü ixígüxü i nhuxma tá natanüwa cuxü chamuxü. ¹⁸—Rü ngéma cuxü chamu na ngéma duűxügüxü choxü cucusxexüçax rü nüxü naxoexüçax i nacuma i chixexügü rü chauga naxinüexüçax. Rü ngéma tá cuxü na Chatanámexëwa ícunanguxüxexüçax i ngéma duűxügü na chawe naxixüçax rü choxü jaxögüäxüçax na chama rü nüxü nüxü changechaüxüçax i norü pecadugü, rü nüxü nangémaxxüçax i nachica namaä i guxüma i chorü duűxügü i üünegüxü”, nhanagürü choxü ga Cori.

**Pauru rü naga naxinü ga jema
Ngechuchu namaä nüxü ixuxü**

¹⁹—Rü jemacax ga chamax, Pa Äexgacü Pa Agripax, rü naga chaxinü ga jema ore ga Ngechuchu chamaä nüxü ixuxü ga jexguma choxü nabaxixgu ga jema omü ga dauxüwa ne üxü.
²⁰—Notürü noxri rü Damacucüäxgümaä nüxü chixuchiga ga Tupanaärü ore. Rü jixcama ga Jeruchareüäxgümaä, rü jemawena rü guxü ga Judéaanewa, rü nhuxmachi jema tama Judéugü ixígüxümaä nüxü chixu. Rü nhacharügü:

“¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexügü, rü Tupanacax pedaugü, rü meä pemaxé na duűxügü nüxü daugüxüçax na aixcuma pejaxögüxü!” nhachariügü.

²¹—Rü jemacaxtama nixü ga tupauca ja taxünegu choxü jajauxgüxü rü choxü jamägxüchaüxü ga chautanüxügü i Judéugü. ²²⁻²³—Notürü Tupana choxü narüngüxëe rü ngémacax taguma íchajachaxächi na guxüma i duűxügümaä nüxü chixuxü rü woo buxü

rü jaxü. Rü namaä nüxü chixu ga jema ore ga nuxcumaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü rü Muïsé nüxü ixugüxü na nhuxäcü tá nüxü nangupetüxü ga Cristu rü nhuxäcü tá na najuxü, notürü jemawena rü nüma tá jiixü ga nüxira juwa ínadaxü. Rü namaä nüxü chixu ta ga jema nuxcumaxügüxüärü ore ga nhaxü:

“Rü Cristu rü tatanüxü i Judéugümaä rü ngéma to i duűxügü i tama Judéugü ixígüxümaä tá naxunagüäxü i ore i tüxü maxexüexü”, nhaxü. Rü jemachigaxüxücatama nixü ga namaä chixuxü —nhanagürü ga Pauru.

**Pauru rü Agripaaxü
nanangúchaüxëe na jaxööxüçax**

²⁴Rü jexguma jemaäcü nügüétüwa jadexagu ga Pauru, rü nhanagürü ga Festu tagaäcüma: —Cungéäemare Pa Paurux. Rü ngéma na jeücürü cunguéchaü, rü düxwa nawa cungéää —nhanagürü. ²⁵Notürü ga Pauru rü nanangäxü, rü nhanagürü: —Tama changéäe Pa Äexgacüxüchi, Pa Festux. Erü nhaä ore i nüxü chixuxü, rü aixcumaxüchima nixü. ²⁶—Rü daa äexgacü ja Agripa rü meäma nüxü nacuax i guxüma i ngéma pemaä nüxü chixuxü. Rü ngémacax tama chamuüäcüma chorü taäemäa napexewa nüxü chixu, erü nüxü chacuax na nüma rü ta nüxü nacuáxü i tacüchiga na jiixü i guxüma i nhaä ore. Erü tama ngextámare cüäcü naxüpetü i ngéma. ²⁷—¿Cujaxöxü, Pa Agripax, i ngéma Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuxü? Chama nüxü chacuax rü cujaxö

—nhanagürü ga Pauru. ²⁸Rü Pauruxü nangaxü ga Agripa, rü nhanagürü: —¿Exna cuma nagu curükñigü rü ngëmaäcü noxre i curü oremaä na choxü cujaxöökexü? —nhanagürü. ²⁹Rü nhanagürü ga Pauru: —Woo noxre i oremaä rü woo muxü i oremaä rü Tupana nanaxwaxe na cujaxöökü. Rü tama i cuxicatama, notürü guxüma i nhaä nuä choxü ñnüexü rü ta, rü Tupana nanaxwaxe na chauxrütü jixígüxü, notürü tama chauxrütü daa curëtigümaä na janäixgüxü —nhanagürü ga Pauru. ³⁰Rü jexguma inachigü ga Agripa, rü Festu, rü Bereníche, rü guxüma ga jema namaä jáma rütaxgüxü. ³¹Rü jexguma ga nümagü rü noxrüwama naxi na jáma nügümaä Pauruchiga jadexgüxüçax. Rü nhanagürögü: —Rü ngëma jatü, rü taxuüma i chixexü naxü na naxçax jamáxü rü exna naxçax napocuxü —nhanagürögü. ³²Rü Festuxü nhanagürü ga Agripa: —Ngëxguma chi tama nümatama naxçax ínacaxgu na Chécharu nüxna çaxüçax, rü chi ítananguxuchixëe —nhanagürü.

Pauruxü Romawa namugü

27 ¹Rü jema äëxgacügü rü düxwa nagu narüxiñüe na norü äëxgacü ga Chécharu ga Itáriaanewa jexmacüxtawá na toxü namugüxü. Rü norü churaragüärü capitáüna nanamu ga Pauru namaä ga nhuxre ga togü ga pocuexü na Chécharuxüttawa nagaguäxüçax. Rü guma capitáü rü Jíriu nixi ga naëga, rü norü churaragütümü rü Chécharuarü Daruügü nixi ga naëga. ²Rü nagu tichoü ga wüxi ga wapuru ga buanecümaä

ixüxüne ga Adramíchiwa ne üxüne ga Áchiaaru ïänegüwa üxchaxüne. Rü towe ta nixüe ga Aristácu ga Machedóniäänecüçax ga Techarónicawa ne üxü. ³Rü moxüäcü rü Sidáüärü türewa tangugü. Rü Paurumaä namecüma ga capitáü ga Jíriu. Rü ínanaxüexëe na jémacüçax ga namüçügxütagu naxüäneäxüçax ga Pauru, na nümagü nüxü nangüxëegüxüçax. ⁴Rü jáma itaxiächi. Rü Chiprearü capaxüärtü tocüwaguama taxi, naxchaxwa ga buanecü, jerü towaama nabu. ⁵Rü jáma Chiprewa tixüä ga taxtü rü Chiríchiaanecutüwa tarüjicu. Rü jemacutüga taxi, rü Päffriaanewa tachopetü rü nhuxmata Ríchiaanewa jexmane ga iäne ga Mirawa tangugü. ⁶Rü jema capitáü jexma nüxü najangau ga wüxi ga wapuru ga Arejådriawa ne üxüne ga Itáriaanewa üxüne. Rü gumagu toxü nichoüxëe, rü tomaä inaxüächi. ⁷Notürü íraruwatama itinhaxwetaxü ga muxüma ga ngunexügü, rü guxchaäcüma Guíduarü toxmäxtawa tangugü. Notürü towaama nabuema ga buanecü, rü jemacax capaxü ga Chamonaäru toxmäxtawa tachopetü rü capaxü ga Cretaxü ítachoeguächi. ⁸Rü guxchaäcüma nacutüga taxi ga jema capaxü, rü wüxi ga nachica ga Mexü ga Türegu äégaxüwa tangugü. Rü iäne ga Rácheearü ngaicamana najexma. ⁹Notürü marü poraäcü namagu tanuxü ga na itaxiñü, rü marü naxäücüma ga na itaxiñamaxü jerü marü nawa nangu ga guma tawemacügü ga nagu nagáuanecü. Rü jemacax ga Pauru rü najaxucüxë ga duüxügü, rü nhanagürü: ¹⁰—Pa

Chamücögüx, nüxǖ chacuqx i ngëxguma chi ixñämagu, rü tá naxñüçüma. Rü daa wapuru rü tá inajarütaxu namaǟ i guxǖma i naǟcu. Rü ngürüǟchi i jixema rü tá ta tajue —nhanagüri. ¹¹Notürǖ jema churaragüärǖ capitá̄u rǖ jexeraǟci guma wapuruarǖ joragaama naxñǖ, rǖ maniérugüärǖ capitá̄ugaama naxñǖ, rǖ tama aixcuma Pauruga naxñǖ.

¹²Notürǖ jema türe rǖ tama name ga jéma na tanangupetüxëexǖ ga gáuanexǖ. Rǖ jemacax wixguxǖchi guxǖma ga duüxǖngu nagu narüxñǖ rǖ narümemaë̄ nixí ga na itaxñächixǖ ga jéma. Rǖ nanaxwæxegǖ ga chi Peníchewa na tangugüxǖ na jéma tanangupetüxëexǖ ga gáuanexǖ, jerǖ jema nixí ga wüxi ga Cretaařǖ türe ga mexǖ ga tama poraǟci buanecǖ ga taxǖ nawa nguxǖ.

Buanecǖ ga tacǖ ga taxtuarǖ ngäxǖtüwa

¹³Rǖ inanaxǖga na meǟma topexewaama nabuxǖ ga buanecǖ, rǖ jemacax ga nümagǖ ga maniérugǖ rǖ nüxǖ nacuqxgǖ rǖ chi meǟ ítangugǖ ga jema ítaxñǖwa. Rǖ jemacax itaxñächi, rǖ nacutuarǖ ngaicamagu taxí̄ ga jema Cretaařǖ capaxǖ. ¹⁴⁻¹⁵Rǖ notürǖ ngürüǟchi jixcamaxǖra rǖ wüxi ga buanecǖ ga taxüchicǖ ga capaxǖarǖ tocüwawa ne üxcǖ ngäxǖtüwaama nanacue ga guma wapuru. Rǖ taxuacüma itixǖtaǖ nawaama ga buanecǖ. Rǖ jemacax düxwa ítajachaxächi ga na tanatochinüxǖ, rǖ toxǖ ínicuetaǖ. ¹⁶Rǖ wüxi ga capaxǖxǟci ga Cráudagu ǟégaxǖärǖ tocüwawaama tachopetǖ ga ngextá̄

tama poraǟci ijabuaxǖwa. Rǖ jéma poraǟci tapuracǖ na guma wapurugu tanatúnagüxǖ ga norǖ ngue ga jatúchigüne. ¹⁷Rǖ jexguma marǖ natúnagügüǟgu ga guma ngue, rǖ napanaxǟgi ga tanütaxǖmaǟ najanaïgxǖtuwe ga guma wapuru. Rǖ nhuxmachi najawégī ga jema naxchirutachinǖgī ga namaǟ jacuetaǖxǖ ga noxrix, jerǖ namuǖga na Chírtarǖ naxnütǖwa janangaixtaǖgüxǖ. Rǖ jema buanecǖ toxǖ nicuetaǖmare. ¹⁸Rǖ moxǖǟci ga buanecǖ rǖ tama nangupetǖega, rǖ jemacax inanaxǖga na ínawoǖǟcuǟxǖ. ¹⁹Rǖ norǖ tamaëxpǖx ga ngunexǖgī, rǖ naxmexmaǟtama ínanawoǖ ga jema natǖxǖgī ga guma wapuru, rǖ guxǖma ga to ga norǖ jemaxǖgī. ²⁰Rǖ muxǖma ga ngunexǖgī, rǖ tama nangox ga üǟxcǖ rǖ éxtagǖ, rǖ tama nangupetǖega ga guma buanecǖ ga taxüchicǖ. Rǖ düxwa nagu tarüxñǖ ga marǖ tåüxǖtáma na tamaxéxǖ. ²¹Rǖ jexguma marǖ muxǖma ga ngunexǖ tingegǖga tama na tachibüexǖ, rǖ jexguma guxǖma ga jema duüxǖgütanǖwa inachi ga Pauru, rǖ nhanagüri: —Narümemaë̄ chi nixí, Pa Chamücögüx, ga chauga na pexñüexǖ, rǖ tau chima na ixñächixǖ ga Cretawa, rǖ tau chima nhuxmarǖü tükǖ naxüpetǖ i nhaǟ ǟucümaxǖ rǖ taxuxǖ chima i chixexǖ tükǖ nangupetǖ. ²²—Notürǖ ijpetäǟegü! erǖ wapuruxica tá̄ inajarütaxu, notürǖ i jixema rǖ taxüetáma tajue. ²³—Erǖ ngewaxarǖ chütaxǖgī ja Tupana ja nüxǖ chapuracüci ja chorǖ cori ixñíci rǖ núma nanamu i wüxi i norǖ orearǖ uruū

i dauxūcūjāx i chauxcax ngóxū.²⁴—Rü nhanagürü choxū:

“¡Tāú i cumuúxū, Pa Paurux! Erü ãēxgacü ja Chécharupexewa tá cungu, rü cugagu tá Tupana nanamaxéxēe i guxüma i ngëma cumücügi i cumaä ngëxma wapurugu íxū”, nhanagürü choxū.²⁵—Rü ngëmacax, Pa Chamücügүx, ¡rü petaäegü! erü chama rü aixcuma Tupanaäxū chajaxō, rü aixcuma tá nixí i ngëmaäcü tá nangupetüxü ngëxgumarüü i ngëma chamaä nüxü jaxuxü.²⁶—Notürü wüxi i capaxüwa tá tajartücxuchitaügü —nhanagürü ga Pauru.²⁷Rü jexguma taxre ga jüxü tingexgu ga na itaxíxü, rü taxü ga taxtü ga Adriáticuwa tajexmagü, jerü ga buanecü rü nuxíca toxü nacuetaü. Rü ngäxücügi nüxü nieluächitanü ga jema maniérugü ga na dauxchitacutüwa tangugüchaüxü.²⁸Rü ínanataegü ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixí ga norü mátama. Rü jexguma marü íraruwa jaxüguxüra itaxíxgu rü wenaxärü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixí ga norü mátama ga jexgumax.²⁹Rü namuüe ga na nutamaä jananhataügüxü ga naxänaciwa, rü jemacax guma wapuruchinüwa ínanawoü ga ägümüci ga äcurugü ga napanaxämaä ixäcunüxü na jemaäcü ijachaxächigüxéexüçax ga guma wapuru. Rü najumuxegü ga paxa na jangunexüçax.³⁰Notürü ga jema maniérugü rü nibuxmüchaü ga guma wapuruwa, rü jemacax nanawäíxegü ga guma wapuruarü ngue, rü nhanagürugi: —Ngëma wapurupexearü äcurugü tá ítawoü na nataixüçax ja wapuru —nhanagürügüneta.³¹Notürü ga Pauru

rü churaragüarü capitáumaä rü norü churaragümaä nüxü nixu rü nhanagürü: —Ngëxguma nhaä maniérugü rü tāúxütáma nuxä wapurugu nachoxgu, rü guxäma i pema rü tá pejue —nhanagürü.³²Rü jexguma ga jema churaragü rü najadaecunügi ga guma ngue, rü inananguxéegü.³³Rü jexguma marü jangunechaügu, rü Pauru najaxucuxegü ga guxüma na nachibüexüçax, rü nhanagürü: —Taxre i jüxü nixí i nhuxma na taguma aixrögumarüü pechibüexü, rü bai i tacü na pengóxü jerü poraäcü pexoegaäegü.³⁴Rü nhuxma rü pemaä nüxü chixu na pechibüexü na peporaexüçax, rü taxüüma pexü üpetüxüçax. Erü taxüetáma itajarütaxu rü bai i wüxi i pejaexüra inajarütaxu —nhanagürü.³⁵Rü jexguma marü jema nhaxgu, rü nanajaxu ga wüxi ga pöö, rü Tupanana moxë naxä napexewa ga guxüma. Rü inanabüci ga jema pöö, rü inanaxügi ga na nangoöökü.³⁶Rü jexguma nataäegü ga guxüma, rü nümagü rü ta nachibüe.³⁷Rü 276 tixigü ga guxäma ga toma ga guma wapurugu íxë.³⁸Rü jexguma marü nangäxégu, rü ínanawoü ga jema trigu ga wapuru namaä ääcuxü na nangünagüächixüraxüçax ga guma wapuru.

Inangu ga guma wapuru

³⁹Rü jexguma jangunegu, rü jema maniérugü tama nüxü nacuáane ga jema. Notürü nüxü nadaugü ga wüxi ga axcuchixü ga naxnütüpechinüäxü, rü nagu narüxñüe ga jema na janangaixéegüäxü ga wapuru.⁴⁰Rü jexguma nanadaü ga norü ngaxüxü ga

ācurugü, rü jéma nanawogü. Rü najawēgü ga norü toxchinüxüärü naixruūgü, rü inananga ga jema napexewa üxü ga naxchirutachinü ga namaä iticuetaüxü. Rü itanaxügü ga nüxü na tingacaxü ga jema naxnūcüpechinü. ⁴¹Notürü wüxi ga naxnūcüärü nuxtamaxüwa tajarüngaitixaü. Rü jéma naxnūcüwa najaruwápexe ga guma wapuru rü marü tama jéma itaxiächi. Rü joxni ga nachinüwa, rü juäpe najapuxëe. ⁴²Rü jema churaragü rü nagu narüxinüe ga na nadaiäxü ga jema pocuexü na taxuüma inhaxüçax ga jexguma naxänacüwa nangugü. ⁴³⁻⁴⁴Notürü jema norü capitäü ga churaragü, rü Pauruxü namaxëechaü, rü jemacax tama nanaxwaxe ga na nadaiäxü ga jema pocuexü. Notürü nanamu na jema ixänüxü rü nüxira ímajugüxü na naxänacüwa nawëgxüçax, rü jema togü rü mürapewagüga rü exna jema wapurutüchigüga meä na ínachoüxüçax. Rü jemaäcü guxäma meäma naxänacüwa tangugü.

**Capaxü ga Máutawa
najexma ga Pauru**

28 ¹Rü jexguma meäma naxänacüwa tangugüga guxäma rü jexguma nüxü tacuaxgü na Máuta na jiixü ga naëga ga jema capaxü. ²Rü jema jémacüäxgü ga duüxügü rü meäma toxü najauxgü ga guxäma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxüne. Rü toxçax nacagü ga guxäma na jéma togü tanaixügüxüçax, jerü napu rü nagáuane. ³Rü Pauru nanadetaquexe ga nhuxre ga naïchacüögü, rü üxüketüwa

najawocu. Notürü jexguma jéma jawocuägu, rü üxüarü naïemaxüchaxwa inajago ga wüxi ga äxtape. Rü Paurumexëwa najuxu, rü jéma najarütüächi. ⁴Rü jexguma jema jémacüäxgü nüxü daugüga jema äxtape ga Paurumexëwa na natuxü, rü nügümäa nhanagürügü: —Nhaä jatü rü maneca wüxi i määtaxü nixi. Rü woo taxtüwa juwa na janhaxü, notürü Tupana tama nanamaxëechaü —nhanagürügü. ⁵Notürü guma üxüketügu nanamaxü ga jema äxtape, rü taxuüma nüxü naxüpetü ga Pauru. ⁶Notürü guxüma ga jema duüxügü rü ínananguxëegü rü ngoxi tá nachamé rü exna najux. Rü marü nuxcüxürama ga jema nüxü na nadaunüxü rü taxuüma nüxü na üpetüxü, rü düxwa togu narüxinüe rü inanaxügue ga na nhagüxü: —Maneca wüxi ja tupana nixi —nhagüxü. ⁷Rü jema nachicaarü ngaicamana najexma ga norü naäne ga jema capaxüärü äëxgacü ga Pübri ga naëga. Rü nüma meäma toxü najaxu, rü jexma toxü napecüxëe ga tamaëxpüga ngunexü. Rü tomaä namecümaxüächi.

⁸Rü guxema Pübri nanatü rü ngüricarewa tajexma, jerü tixaxüne rü taduü. Rü jéma türmaxütawa nangu ga Pauru, rü türmamaä najumuxë, rü türmaëtügu naxüxmex, rü tüxü narümxexë. ⁹Rü jexguma jemaxü nadaugüga, rü Paurucax jéma naxi ta ga guxüma ga togü ga idaaweexü ga jema capaxüäx, rü narümeë. ¹⁰Rü nümagü rü muxüma toxna naxämaregü. Rü jexguma itaxiächigu, rü toxna nananagü ga guxüma ga tanaxwaxexü ga torü namawaü ga ñona.

Romawa nangu ga Pauru

¹¹Rü tamaẽxpüx ga tawemacü jáma capaxüwa tajexmagü. Rü nhuxmachi nagu tichoõ ga wüxi ga wapuru ga jema capaxüwa gáuanexü ngupetüxéxéne. Rü Arejádriacüäx nixí ga guma wapuru. Rü napexeraüwa najexmagü ga taxre ga norü tupanachicinaxägü ga Catu rü Porugu aéggäxü. ¹²Rü Chiracúchaaru türewa tangugü, rü tamaẽxpüx ga ngunexü jáma tajexmagü. ¹³Rü jáma itaxiächi, rü nacutüarü ngaicamagu taxí nhuxmata Requiuwa tangugü. Rü moxüäcü ínangu ga wüxi ga buanecü ga ítaxiñüwaama bucü rü toxü inicuetaü. Rü jemaärü moxüäcüama rü Putériuwa tangugü. ¹⁴⁻¹⁵Rü jexma nüxü tajangau ga nhuxre ga duñügü ga jaxögxü. Rü toxna naxu na wüxi ga jüxü jexma naxütagu tarüchoxüçax. Rü marü wüxi ga jüxü ngupetüga rü itaxiächi na namagu Romawa taxixüçax. Rü marü toxü nacuáchigagü ga jema jaxögxü ga Romagugüxü. Rü jema nama ga Ápiugu aéggaxüga naxí na jexma toxü jangaugüxüçax. Rü nhuxre rü jema nachica ga Tamaẽxpüx ga Taxepataüga aéggaxüwa toxü najarünguxéegü Rü togü rü nachopetü nhuxmata jema nachica ga Ápiuarü Ngüéchicagu aéggaxüwa nangugü. Rü jexguma Pauru nüxü daxgu ga jema jaxögxü, rü Tupanana moxë naxä rü poraäcü nataäe. Rü jemaäcü Romawa tangugü. ¹⁶Rü jexguma Romawa tangugüga rü wüxi ga ipatawa nananguxéegü ga Pauru nüxica namaä ga wüxi ga churara ga nüxna dauxü.

Romawa najexma ga Pauru

¹⁷Rü tamaẽxpüx ga ngunexü marü jáma najexmagu, rü Pauru naxcac nangema ga jema Judéugüarü aéggacüga Romawa jexmagüxü. Rü jexguma nangataquexegüga, rü nhanagürü ga Pauru nüxü: —Chama, Pa Chaueneégü, rü taxuüma i chixexü chaxü namaä i tatanüxügü, rü bai i nuxcümäxügüxü i törü oxigücumagümaä. Notürü Jerucharéüga choxü nijaugü ga tatanüxügü, rü Romacüäx ga churaragüna choxü namugü. ¹⁸Rü jexguma marü choxna nacagüegu ga Romacüäxgü, rü choxü ningexgüchaü, jerü taxuüma ga tacü ga chixexü chawa nadaugü na choxü jamaxgüxüçax. ¹⁹Notürü jema tatanüxügü ga Judéugü rü najamuëtanü na tama choxü jangexgüxüçax, rü jemacax düxwa naxcac íchaca na nümatama ja aéggacü ja Chécharu choxna çaxüçax. Notürü tama tatanüxügüxü na íchaxuaxüçax nixí ga jemacax íchaçaxü. ²⁰Rü ngëmacax nixí pexcax nuã changemaxü na pexü chadauxüçax rü pemaä chidexaxüçax. Pema nüxü pecuqx rü jixema i Judéugü rü ítananguxée i na ínanguxü ja Cristu. Rü jima Cristucax nixí i chama i nhuxma i daa curëtimaä chináixü —nhanagürü. ²¹Rü nümagü nanangaxügü, rü nhanagürtigü: —Toma rü taxuüma i popera i Judéawa ne muxü i cuchigagu ümatüxü tajauxgu. Rü ngëma taeneégü i ngëma ne ixü rü nüma ngugüxü rü bai i wüxi i nüxü ixuxü i tacü rü ore i chixexü i cuchiga. ²²Rü cuxütawa nüxü taxinüéchaü rü

¿nhuxū nhacuxū i cumax? Erü nüxū tacuaxgū rü guxūwama i Judéugü rü chixri nachiga nidexagü i ngēma ore i ngexwacaxūxū i Ngechuchuchiga —nhanagürügü. ²³Rü jexguma Paurumaā inaxunetagi ga wüxi ga ngunexū, rü napatawa naxī ga muxūma ga duūxūgü. Rü Pauru namaā nüxū nixu ga Tupanaārū ore ga nhuxācü ãëxgacü na jiīxū ja Tupana. Rü paxmama inanaxgü, rü nhuxmata nachütaxū rü nüxū nanangúchaūxēe ga jema duūxūgü na Ngechuchuaxū jaxōgūäxūçax. Rü jemacax Muísé ümatüxū ga mugüwa rü nuxcumaxügüxū ga Tupanaārū orearü uruūgü ümatüxū ga orewa namaā nüxū nixu ga Ngechuchuchiga. ²⁴Rü nümaxū rü najaxögü ga jema Pauru namaā nüxū ixuxū notürü ga togü rü tama najaxögü. ²⁵Rü jexguma tama wüxigu naxinüegü ga jema duūxūgü, rü inanaxgü ga na íjaxixū. Rü jemacax ga Pauru rü nhanagürü nüxū: —Meā perü oxigümaā nidexa ga Tupanaāe i Üünexū ga jexguma Ichaíaxū jadexaxēegu rü nhaxgu:

²⁶ “Rü ngēma naxū, rü ngēma duūxūgümaā nüxū jarüxi rü nhacurügü tá nüxū: ‘Rü woo nüxū pexinüegü rü tāñxūtámá aixcuma nüxū pecuaxgü. Rü woo nüxū perüdaunuigu rü tāñxūtámá aixcuma pejaxögü.

²⁷ Rü ngēmaäcü peixígü i

nhuxmax, erü tama choxū pecuáxchaū i pemax. Rü tama nüxū pexinüe i chorü ore erü tama nüxū pexinüeuchaū. Rü tama nüxū pejaxögü i ngēma chama pexü nüxū chadauxēexū erü tama nüxū pejaxögüchaū. Rü tama peäewa chagu perüxinüe erü tama nüxū perüxoechaū i pecüma i chixexügü rü tama chauxcax pedaugüchaū na chama pexü chamaxēexēexūçax!”

nhanagürü ga Tupanaāe i Üünexū. ²⁸Rü nhanagürü ta ga Pauru: —Rü name nixī i pema rü ta nüxū pecuax rü nhuxma rü marü inanaxgü na ngēma tama Judéugü ixígüxütanüwa naxunagüxū i nhaā Tupanaārū ore i tüxū maxexēexū. Rü nümagü tá nixī i aixcuma inaxinüexū —nhanagürü. ²⁹Rü jexguma Pauru jema nhaxgu, rü ínixī ga jema Judéugü, rü poraäcü nügümaā íniporagatanüciü. ³⁰Rü taxre ga taunecü ga meci jáma najexma ga Pauru nawa ga guma í ga naxütanüne ga nagu na napexüçax. Rü jáma meäma nanajaxuxū ga guxūma ga duūxūgü ga naxütawa íjadaugüxūxū. ³¹Rü nüxū nixuchiga ga nhuxācü ãëxgacü na jiīxū ga Tupana. Rü taxúema nüxna tanachuxu na nangúexéexäxü ga Cori ja Ngechuchu ja Cristuchiga. Rü taxúema naxcax tanachixewe.

POPERA GA ROMAWA JEXMAGÜXǕ GA JAXÖGÜXǕTANÜWA NAMUXǕ GA PAURU

Pauru rü nüxǖ narümxoxē ga
jema jaxögüxǖ ga Romaärü
iānewa jexmagüxǖ

1 ¹Pa Chaueneēgüx, chama i Pauru nixī i pexcax chanaxümatüxǖ i nhaā popera. Rü chama nixī i Ngechuchu ja Cristuarü duūxǖ chiīxǖ. Rü chama nixī ga Tupana choxǖ jaxuxǖ na choxǖ jamuxǖcax na duūxǖgumaā nüxǖ chixuxǖcax i norü ore i mexǖ i tüxǖ maxēxēēxǖ. ²Rü nuxcumaxǖchima Tupana nanamu ga norü orearü uruūgü na naxümatügüäxǖcax ga norü ore i mexǖ. Rü jemaäcü tüxǖ nüxǖ nacuqxēē ga nhaā ore i mexǖ. ³Rü nhaā ore i mexǖ rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuchiga nixī. Rü nüma rü woo Tupana Nane na jiixǖ, notürü duūxǖgürǖ nabu ga jexguma nhama ga naānewa nanguxgu. Rü nuxcumatīcü ga äēxgacü ga Dawítaa nixī. ⁴Notürü nümatama ja Ngechuchu rü üünecü nixī. Rü jexguma juwa ínadaxgu rü Tupana tüxǖ nüxǖ nadauxēē na aixcuma Nanexǖchi na jiixǖ. Rü nüxna nanaxā ga guxǖma ga pora. ⁵Rü Ngechuchu ga Cristugagu nixī ga chamaā

namecümaxǖ rü choxǖ naxunetaxǖ ga Tupana na norü puracü chaxǖxǖcax. Rü jemacax Ngechuchuégagu choxǖ namu na guxǖ i nachiūānewa nüxǖ chixuxǖcax i norü ore na jaxögüäxǖcax i duūxǖgǖ rü Tupanaga naxinǖexǖcax. ⁶⁻⁷Rü pema rü ta, Pa Romacǖäxgüx, rü ngēma duūxǖgütanüwa pengēxmagü jerü Tupanaäxǖ pejaxögü rü naga pexinǖ. Rü nüma rü pexǖ nangechaū rü marü pexǖ naxuneta na Ngechuchu ja Cristuarü duūxǖgǖ peixigüxǖcax rü ngēma norü duūxǖgütanüxǖ na pexigüxǖcax. Rü nhuxmax, Pa Chaueneēgü i Romacǖäxgüx, rü chanaxwaxe i nüma ja Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pemaā namecümagü rü pexǖ narüngüxēēgü na meā pexǖ naxüpetüxǖcax rü aixcuma petaäēgüxǖcax.

**Pauru rü nüxǖ nangúchaū na
íjadauäxǖ ga jema jaxögüxǖ ga
Romawa jexmagüxǖ**

⁸Rü nhuxma rü Ngechuchu ja Cristuégagu Tupanana moxē chaxā

pexcax, erü guxūwama i guxū i naānewa rü duūxūgū nüxū nixugüü na aixcuma Cristuaxū pejaxōgūxū rü Tupanacax pemaxēxū. ⁹Rü nüma ja Tupana choxū nadau rü nüxū nacuax na aixcuma guxūguma pexcax chajumuxēxū. Rü jimaāxū nixī i guxūma i chorū ngúchaūmaä chapuracūxū rü nüxū chixuxū i norü ore i mexū i Nanechiga. ¹⁰Rü guxūguma nüxna chaca na choxū ngēma namuxūcax rü ngēmaäcü düxwa pexū íchajadauxūcax ega norü ngúchaū jixīgu. ¹¹Erü aixcuma choxū nangúchaū na pexū chadauxū na pemaä nüxū chixuxūcax i Tupanaärü ore na aixcuma meā pejaxōgūxūcax rü jexeraäcü peporaexūcax. ¹²Rü ngēxguma ngēmaäcü wüxiwa ingēxmagüü, rü tá wüxicigü jigü tataäegüxēe rü jigüaxū tanangúchaūxēe. Erü chama rü tá nüxū chadau na nhuxäcü törü Coriaxū pejaxōgūxū rü pema rü tá ta nüxū pedau na nhuxäcü chajaxoxū. ¹³Pa Chaueneëgxü, chanaxwaxe i nüxū pecuax na muëxpüxcüna pexū íchajadauxchaüxū, notürü nhuxmarüta rü choxū naguxcha. Notürü ngēma petanüwa chaxüxchaū, erü chanaxwaxe na pemaä nüxū chixuxū i Tupanaärü ore jema toxnamana jexmagüxū ga duūxūgümaä nüxū chixuxürüü. Erü chanaxwaxe i ngēma duūxūgürüü meā pejaxōgü na ngēmaäcü Cristuwe naxixūcax i ngēma petanüxügü i nhuxma tama jaxogüxū. ¹⁴Rü aixcuma ngēma changuxchaū erü nümatama ja Tupana choxū namu na guxū i duūxūgümaä nüxū na chixuxūcax i norü ore. Rü nanaxwaxe i duūxūgü i meā poperaxū icuáxūmaä nüxū na

chixuxū rü duūxūgü i tama poperaxū icuáxūmaä ta nüxū chixuxū i ngēma norü ore. Rü ngēxgumarüü ta nanaxwaxe na ngēma duūxūgü i cuax nüxū ngēxmaxümaä nüxū na chixuxū rü ngēma duūxūgü i taxuguma rüxñüexümaä nüxū na chixuxū. ¹⁵Rü ngēmacax, Pa Chaueneëgxü i Romagu Ächiügüxū, rü chama rü marü íchamemare na petanüwa na chaxüxū, na pemaä rü ta nüxū chixuxūcax i Tupanaärü ore i mexū.

Tupanaärü ore rü napora

¹⁶Rü taxuūcaxma naxcax chaxâne i ngēma ore i mexū. Erü ngēma ore rü napora, rü ngēmamaä nixī i napuracüxū ja Tupana na guxâma ja jixema Cristuaxū jaxogüxe rü tüxū nangēxmaxücax i maxū i taguma gúxū. Rü ngēma maxū, rü Judéugücaxirachirex nixī, notürü i nhuxma rü guxūma i ngēma tama Judéugü ixígüxūcax rü ta nixī. ¹⁷Rü ngēma norü orewa nixī i tamaä nüxū jaxuxū ja Tupana na törü õgaguxicatama jiixū na napexewa imexū. Erü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü jíxema túmaärü õgagu Tupanapexewa mexē, rü tá tüxū nangēxma i maxū i taguma gúxū”,
nhanagürü.

Nagagutama nixī i duūxūgü inapocuexū

¹⁸Rü nüxū tadaugü na Tupana dauxūguxū i naānewa ne namuxū i norü pocu i äucümäxü naxcax i guxüma i

ngēma duūxūgū i tama naga īnūēxū rü chixexū ügūxū rü ngēma norü chixexūmaā togüaxū naguxchaxēēgūxū na tama nūxū nacuaxgūxūcax i ngēma ore i aixcuma ixīxū.¹⁹Rü ngēma duūxūgū i chixexū ügūxū rü meā nūxū nacuaxgūchirex na nhuxācū jiīxū ja Tupana jerü nūmatama ga Tupana rü marü nūxū nūxū nadauxēē ga jema.²⁰Rü woo tama nūxū idaugūgu ja Tupana, notürü guxūma i tacü i naxūxūwa nixī i nūxū idaugūxū. Rü jexguma noxri naāne naxūxgumama nixī ga meāma duūxūgūxū nūxū nadauxēēxū na aixcuma Tupana na jiīxū rü guxūguma na naporaxū. Rü ngēmacax i ngēma duūxūgū i chixexū ügūxū, rü taxucüruwama tacūmaā nūgū īnapoxūgū i Tupanapexewa.²¹Jerü woo nūxū nacuaxgūchirex na nhuxācū jiīxū ga Tupana, notürü tama nanajauxgūchaū na norü Tupana jiīxūcax, rü bai na moxē nūxna naxāgūxū. Notürü jema ore ga taxuwama mexūguama narūxīnūē, rü jemaācū naēchitamare namaxē rü jexeraācū chixexūgu narūxīnūē.²²⁻²³Rü nūgū jaxugūegu rü duūxūgū i nūxū icuáxū nixīgū notürü taxuguma narūxīnūē. Jerü nūxna nixīgachitanü ga Tanatü ja Tupana ja mexēchicü ja taguma jucü, na nawe naxūxūcax ga norü naxchicünaxāgūmara ga duūxūgū i juxwāxexūchicünaxāmara ixīgūxū rü werigūchicünaxāmara ixīgūxū rü naēxūgūchicünaxāmara ixīgūxū rü āxtapegūchicünaxāmara ixīgūxū.²⁴Rü jemacax ga Tupana rü dūxwa jemawa nanawogü ga jema duūxūgū na naxūgūxūcax ga guxūma ga jema

chixexū ga nūxū ngúchaūgūxū rü nūgūmaā na naxūgūxūcax ga naxūneārū ngúchaūgu i āne tūxna āxū.²⁵Rü jemaācū nūxna nixīgachi ga guma aixcumaxūchi Tupana ixīcū na nawe naxūxūcax ga norü tupanagü ga tama aixcuma ixīgūxū. Rü jema Tupana üxūpexewa najumuxēgū rü jemaxū niciuaxūgū, notürü tama nūxū niciuaxūgū ga Tanatü ja Tupana ga naxūctü rü inaxwāxecü na guxūguma nūxū icuaxūtūgūxū. Rü ngēmaācū jixī.²⁶Rü jemacax ga Tupana rü dūxwa jemawa nanawogü ga jema duūxūgū na naxūgūxūcax ga naxūneārū ngúchaū i āne tūxna āxū. Rü ajxrūū ga ngexūgū rü naxrūū ngexūgūmaātama nangēāegü rü tama jatūgūmaā.²⁷Rü jexgumarūū ta ga jatūgū rü naxrūū jatūxūmaātama nangēāegü, rü tama ngexūgūmaā. Rü jema naxūneārū ngúchaū ga chixexūgū rü nūxū napora na naxrūū jatūxūmaā namaxēxū. Rü jemaācū ga jema jatūgū rü nūgūmaā nanaxūgū ga jema naxūneārū ngúchaū i āne tūxna āxū, rü dūxwa jemagagu niđaawee rü naturaxūnegü.²⁸Rü jema na tama Tupanaxū nacuaxgūchaūxū, rü jemacax ga nūma ga Tupana rü dūxwa jemawa nanawogü ga jema duūxūgū na norü chixexūgu na naxīnūēchaxūcax rü na naxūgūxūcax ga jema chixexū.²⁹Rü dūxwa ga jema duūxūgū rü guxūraūxū ga chixexū naxūgū ga Tupanapexewa. Rü tama aixcuma meā naxmāxmaā rü natemaā namaxē. Rü naxaū rü nūgūnaxīcatama nananuāchigūchaū i guxūma i tacü. Rü toguāxū nachixexēēgūchaū. Rü nixāūxāchiwāxegü, rü namāētagü, rü

nanuēwaxe, rü nawomüxēēwaxegü, rü naxünēärü ngúchaü nüxü napora, rü naxoregütaqxgü. ³⁰Rü chixexümaā ṭoguāxü nixugüe, rü Tupanachi naxaie, rü ṭoguāxmaā naguxchigagü. Rü nügugu naxinüegü rü togüarü jexera nixigü, rü nügü nicuqxüügü. Rü naxcax nadaugü na jexera chixexü naxügüxü. Rü tama nanatüga rü naēga naxinüēchaü. ³¹Rü tama inarüxinüēchaü. Rü tama aixcuma najanguxëe i ngëma nüxü jaxugüxü. Rü taxüexüma nangechaügü. Rü tama togüaxü nüxü nangechaü i tacü rü guxchaxü. Rü tama ṭoguāx nüxü tanagechaütümüügü. ³²Rü nümagü i ngëma duūxügü rü meäma nüxü nacuaxgüchirex rü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na noxtacüma najuexü i ngëma duūxügü i ngëmaäcü maxëxü. Notürü woo meäma nüxü nacuaxgüchirex i guxüma i ngëma, notürü nanaxügüama i ngëma chixexü, rü nataäégü ega togü naxüixgu.

Ngëgxuma Tupana duūxügüxü pocugu, rü tama chixexü naxü, erü ngëma duūxügü rü norü chixexügagutama nanopocue

2 ¹Rü ngëmacax, Pa Duūxüx, rü woo texé cuixigu rü taxuacüma Tupanapexewa cugüétüwa cuchogü, ega togüxü cuixuechagu. Erü ngëgxuma togüxü cuixuechagu na nachixexü rü cugütama cupocu, erü cuma na cumücxü cuixuechaxü rü cuma rü ta cunaxü i ngëma chixexü i cumücxü naxcax cuixuechaxü. ²Rü nüxü tacuax rü Tupana tá nanopocue i ngëma duūxügü i namücögüxü ixugüechaxü. Rü ngëgxuma nanopocueägu, rü tama

chixexü naxü ja Tupana, erü ngëma duūxügü rü norü chixexügagutama nixi i nanopocueäxü. ³Rü däcax, Pa Duūxüx, rü ngëgxuma togüxü cuixuechagu, notürü cuma rü ta cunaxüxgu i ngëmatama chixexü i nüma naxüxü, ⁴Rü nhuxcürüwa tá i nagu curüxinüxü na Tupanachaxwa icuicüxü na tama cuxü nanopocuxüçax? ⁵Rü tüxcüü tama nagu curüxinü i ngëma mexü i Tupana cuxcax üxü? Nüma rü poraäcüxüchi cumaä namecüma rü jaxna cumaä naxinü rü tama paxa curü chixexüçax cuxü nanopocuchaü. ⁶Rü nhuxma rü tüxcüü nüxü cuxo? ⁷Tama ęxna nüxü cuciäx na Tupana ngëmaäcü cumaä mecümaxü na nüxü curüxoxüçax i curü chixexü rü naxcax na cumaxüxüçax ja Tupana? ⁸Notürü cuma rü tama Tupanaxü cuciäxchaü rü tama nüxü curüxoxchaü i curü chixexü. Rü ngëmaäcü cugüçaxtama cunajexeraxëe i curü pocu i tá cujaxuxü i ngëma ngunexü i nagu Tupana nanopocueü i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëma ngunexü rü Tupana tá aixcuma ngëma duūxügümaä nanaxuegu na nhuxäcü tá na nanopocueäxü. ⁹Rü ngëgxuma tá nixi i Tupana nüxü jaxügütanüxü i wüichigü i duūxü naxcax i ngëma naxügüxü. ¹⁰Rü maxü i taguma gúxümaä Tupana tá tüxü nanaxütanü ja jíxema guxüguma mexü taxügüäcüma naxcax daugüxe na Tupana tümamaä taäexü rü naxcax daugüxe na aixcuma Tupanaxütawa tangugüxü. ¹¹Notürü Tupana tá tümamaä nanu rü tá tüxü nanopocue ja jíxema tügüguxicatama rüxinüexü rü tama naga ñüñüäxü i ore i aixcuma

ixíxű rü naxcax daugüxe na ngëma chixexű taxigüixű. ⁹Rü guxumá i ngëma duükügü i chixexű ügüixű rü tá ngúxű ningegü rü poraäcü tá chixexű nüxű naxüpetü. Rü ngëma Judéugü i chixexű ügüixűxira tá nixi i Tupana inapocuexű. Rü ngëmawena rü tá nanapocue i guxumá i ngëma togü i duükügü i chixexű ügüixű. ¹⁰Notürü ngëma duükügü i mexü ügüixű, rü Tupana tá namaä nataäe, rü tá nanatachigaxeë, rü tá nanataäexëe. Rü ngëma Judéugü i mexü ügüixűçaxira tá nixi i ngëma. Rü ngëxgumarüü i guxumá i togü i duükügü i mexü ügüixűçax rü tá ta nixi. ¹¹Erü Tupanapexewa rü nawüxigu i ngëma duükügü i Judéugü ixígüxű rü ngëma togü i duükügü i tama Judéugü ixígüxű. Rü guxáma ja texé ja chixexű ügüxe rü tá tanajaxu i tümaärü pocu, notürü guxáma ja texé ja mexü ügüxe rü tá Tupana tümamaä nataäe. ¹²Rü guxumá i duükügü i pecadu ügüixű i tama nüxű cuaxgüxű i ngëma mugü ga Muísé ümatüxű, rü tá inajarütaux. Rü ngëxgumarüü ta i guxumá i ngëma pecaduäxgüxű i nüxű cuaxgüxű i ngëma mugü ga Muísé ümatüxű, rü ngëma mugü nüxű ixuxüäcüma Tupana tá nanapocue. ¹³Erü Tupanapexewa rü taxuwama name i ngëma duükügü i nüxű ñüemarexű notürü tama nagu maxëxű i norü mugü. Notürü ngëma duükügü i Tupanaärü mugüga ñüexű nixi i aixcumá Tupanapexewa imexű. ¹⁴Düçax, i ngëma duükügü i tama Judéugü ixígüxű. Nümagü rü tama nüxű nacuaxgü i Tupanaärü mugü. Notürü ngëxguma nüechamatama naxügumareägu i ngëma Tupana tükü

muxű, rü tükü nüxű nadauxeë na nüxű nacuaxgüxű i tacü na jiixű i mexü rü tacü na jiixű i chixexű, woo tama nüxű na nacuaxgüchiréxű i Tupanaärü mugü. ¹⁵Erü nacümagüwatama nixi i tükü nüxű nadauxeëxű na nüxű nacuaxgüxű na tacü jiixű i mexü rü tacü na jiixű i chixexű. Rü ngëma duükügü rü ngëxguma chixexű naxügügu, rü naäewatama nixi i nüxű nacuaxgüxű na nachixexű i ngëma naxügüxű. Rü ngëxgumarüü ta i ngëxguma mexü naxügügu, rü naäewatama nixi i nüxű nacuaxgüxű na namexü i ngëma naxügüxű. ¹⁶Rü ngëma ngunexü i nagu Tupana Cristuxű namuxű na guxü i duükügüxű jacagüxűçax i norü maxüchiga, rü ngëma duükügü i tama Tupanaärü mugüxű cuaxgüxű rü naäewa tátama nixi i nüxű nacuaxgüxű na chixexű naxügüxű rü exna mexü naxügüxű. Rü ngëxguma tá nixi i nangóxű i guxumá i ngëma chixexű i cüäcüma naxügüxű i duükügü, rü ngëma chixexű i nüxicatama nagu naxinüexű. Rü Tupanaärü ore i pemaä nüxű chixuxű nixi i tükü nüxű cuaxeëxű i ngëma.

Judéugüchiga rü mugü ga Muísé ümatüxüchiga

¹⁷Notürü pema Pa Chaueneëgü i Judéugü, rü nhaperügügi:
 “Toma rü Judéugü tixígü rü meäma nüxű tacuax i Tupanaärü mugü ga Muísé ümatüxű”, nhaperügügi. Rü ngëmaäcü nagu perüxinüe na Tupanapexewa peimexű erü meäma nüxű pecuax i ngëma Tupanaärü mugü ga Muísé ümatüxű. Rü ngëmaäcü

Tupanamaä pegü peicuaxüügü erü nagu perüxinüë na Tupana pexü nangechaüxü erü Judéugü peixigü. ¹⁸Rü nüxü peixu na meäma nüxü pecuáxü i tacü nixi i Tupanaärü ngúchaü rü tacü nixi i mexü rü tacü nixi i chixexü. Rü Tupanaärü mugüwa naxcax pengüe na naxcax pedauxü i ngëma aixcuma mexü ixixü. ¹⁹Rü pema rü nhaperügügü:

“Toma rü meäma nüxü tacuqx na tanaxucuxéxü i ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü. Rü meäma nüxü tacuqx na itajanawexächixéexü i ngëma togü i chixexüwa ngëxmagüxü”, nhaperügügü. ²⁰Rü pema nagu perüxinüëgü rü nüxü pecuax na nhuxäcü penaxucuxéxü i ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü rü nhuxäcü penangúexéexü i ngëma duüxügü i ngexwacax jaxögüxü. Rü ngëmaäcü nagu perüxinüë na togüarü ucuxerüügü peixigüxü, erü Tupanaärü mugüwa pengüe rü ngëmacax meäma nüxü pecuax i tacü nixi i mexü rü tacü nixi i ore i aixcuma ixixü. ²¹Rü dütçax, Pa Chaueneëgü i Judéugü, pema na togüxü pengüexéexü, ¿rü tükciü tama pegütama pengüexé? Pema nüxü peixu na tama namexü na ingíxü, ¿rü tükciü i pema ipengíexü? ²²Rü pema nüxü peixu na tama namexü na naï i ngemaä ipexü, ¿rü tükciü i pema i ngëmaäcü pemaxéxü? Rü pema na nachi pexaiexü i togüarü tupanagünetachicünaçagü, ¿rü tükciü i naxcax pengíexü i norü tupaucagüarü ngëmaxügü? ²³Pema nüxü peixu na namexü i Tupanaärü mugü i ümatüxü, rü petaäe erü meä nüxü pecuaxgü i ngëma mugü. Notürü Tupanamaä chixexü pexüe, erü tama

naga pexinüë i ngëma pexü namuxü i norü mugüwa. ²⁴Rü ngëmacax i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagüri:

“Rü pegagu nixi na chixri Tupanachiga jadexagüxü i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixigüxü”, nhanagüri. ²⁵Pema rü pegü ípiewiechäxmüpxechiraügü na Tupanaärü duüxügü peixigüxüçax. Rü name nixi na penaxüxü i ngëma, ega aixcuma naga pexinüëgu i Tupanaärü mugü. Notürü ngëxguma chi tama naga pexinüëgu i Tupanaärü mugü, rü woo Judéugü peixigügu, notürü Tupanapexewa rü taxuwarna pexü name i ngëma na pegü ípiewiechäxmüpxechiraügüxü. ²⁶Rü ngëma togü i duüxügü i tama nügü íwiechäxmüpxechiraügüxü, rü woo tama ngëma naxügü, notürü Tupanaärü duüxügü tá nixigü ega naga naxinüëgu i norü mugü. ²⁷Rü dütçax, Pa Chaueneëgü i Judéugü, rü ngëma duüxügü i tama íwiechäxmüpxechiraügüxü notürü naga ñüexü i Tupanaärü mugü, rü ngëma duüxü rü tá Tupanapexewa pexü nixu na nhuxäcü pechixexü. Rü ngëmaäcü tá pexü naxüpetü erü tama naga peñinüë i Tupanaärü mugü i woochirex na nüxü pecuáxü i ngëma mugü, rü woochirex na ípiewiechäxmüpxechiraügüxü. ²⁸Rü dütçax, rü tama ngëma na Judéuxacügü peixigüxüçax nixi na aixcuma Tupanaxäcügü peixigüxü. Rü tama ngëma na ípiewiechäxmüpxechiraügüxüçax nixi na Tupanaärü duüxügü peixigüxü. ²⁹Eri jíxema aixcuma tümaärü maxünnewa Tupanaga ñüexé tixi ja aixcuma Tupanaxäcü ixixé. Rü ngëxguma aixcuma

taāēwa jaxōxgu nixī i aixcuma Tupanaārū ixīxū. Rü Tupanaāē i Ünrexū nixī i tūxū rūngūxēēxū na jaxōxūcax, rü tama ngēma mugū ga Muīsé ümatüxūgagu nixī. Rü jíxema aixcuma Tupanaārū ixīxē, rü Tupana rü tūmamaā nataāē woo duūxūgū tama tūmamaā taāēgugu.

3 ¹¿Rü nhuxma rü tacüwa tūxū namexū na Judéugü ixīgūxū? ¿Rü tacüwa namexū na iiwiechaxmüüpexechiraūgūxū? ²Rü poraācūxūchima tūxū name na Judéugü ixīgūxū. Jerü nūma ga Tupana rü tūxnaxūchi nixī ga naxāāxū ga norü mugū i ümatüxū. ³¿Rü tacü tá ngupetüxū i nhuxma ega nhuxre i tatanüxū i Judéugü rü tama meā janguxēēgūāgu i ngēma Tupana tūxū muxū? ¿Rü pexcax rü ngēmacax tāūxūtámá janguxēēxū ja Tupana i ngēma tamaā inaxunetaxū? ⁴Rü tama ngēmaācū nixī. Erü woo guxū i duūxūgū rü jadorataqaxgü, notürü Tupana rü taguma nidora rü guxūguma najanguxēē i ngēma nūma tamaā inaxunetaxū. Rü jemacax norü ore ga Dawí ümatüxūwa rü nhanagürü:

“Cumax, Pa Tupanax, rü aixcuma nixī i curü ore i nūxū cuiuxū. Rü ngēguma cuixū tangugügū rü nūxū tadaugü na aixcuma cumexū”, nhanagürü. ⁵Notürü duūxūgū rü ínatüe erü nhanagürü:

“Rü nūétama nixī na chixexū ixügūxū erü ngēmaācū jexeraācū nangox na namexū ja Tupana”, nhanagürü. Rü nhanagürü ta:

“Rü ngēguma chi tóru chixexūgagu jexeraācū nangoxgu na aixcuma

namecūmaxū ja Tupana, rü maneca tama name ja Tupana ega tóru chixexūcax tūxū napocuegu”, nhanagürü. ⁶Notürü ngēma nhaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgū rü poraācū ínatüe, erü tama ngēmaācū nixī. Erü ngēguma chi tama namexgu ja Tupana, ¿rü nhuxācū chi i meā duūxūgūxū jacagūxū i naāneārū guxgu? ⁷Notürü i duūxūgū rü nhanagürü:

“Rü ngēguma chi chorü chixexūgagu jexeraācū nangoxgu na nhuxācū aixcuma namexū ja Tupana, ¿rü tūxcūū jiīxū i choxna naçaxū naxcax i chorü chixexū rü choxū napocuxū naxcax i ngēma?” nhanagürü. ⁸Notürü ngēma nhaxūgu na naxīnūēxū i duūxūgū rü poraācū ínatüe. Erü ngēguma chi aixcuma jixīgu i ngēma nagu naxīnūēxū i duūxūgū, rü chi narümemaē nixī na jexeraācū chixexū naxügūxū na jexeraācū mexū na ínguxuchixūcax. Rü dūcax, Pa Chaueneēgūx, nangēxma i chixexū i duūxūgū i choxū ügagümarexū i nūxū ixugüexū na ngēma jiīxū i chorü nguxēētae i duūxūgūxū namaā changúexēēxū. Notürü ngēma duūxūgū i ngēma nhagüxū rü nagagu tátama napocue.

Guxāma i jixema rü tipecaduāxgū

⁹¿Rü nhuxācū nixī i nhuxmax? ¿Pexcax rü jixema i Judéugü rü togü i duūxūgūarü jexera Tupanapexewa imexū? Pemaā nūxū chixu rü tama ngēmaācū nixī. Erü guxūma i duūxūgū i Judéugü ixīgūxū rü guxūma i duūxūgū i tama Judéugü ixīgūxū, rü pecadutūūwatama nangēxmagü. ¹⁰Erü Tupanaārū ore i ümatüxūwa rü nhanagürü:

“Rü tataxuma ja texé ja aixcuma Tupanapexewa mexē, rü bai ja wüxie. ¹¹Rü tataxuma ja texé ja aixcuma nüxű cuáxe i Tupanaärü ore na nhuxäcü nanaxwaxexű na naxcax imaxěxű. Rü tataxuma ja texé ja aixcuma Tupanacax dauxe. ¹²Rü guxâma ítatüe, rü guxâma itajarütaixe rü chixexű taxügű i Tupanapexewa. Rü tataxuma ja texé ja aixcuma mexű üechaxe, rü bai ja wüxie. ¹³Rü tümaäx rü wüxi i juetamaxű i ingenaxürű nixí erü ngëma ítanaxüxüeë i nagúxüraüxű i dexa i chixexű. Rü tümaärü conümaä rü poraäcü tidorae. Rü ngëma tümaärü dexa rü nhama áxtapegupütachatarü nixí erü togüxű nachixexëe. ¹⁴Rü chixexű i ore i duüxügüäñëwa ngúxümaäxícatama tidexagü. ¹⁵Rü ítamemare na duüxexű timáxű. ¹⁶Rü ngextá ítaxixüwa rü togüxű tachixexëe rü tanangechaüxëe rü chixexügu tanajixëe. ¹⁷Rü tama nüxű tacuqx na nhuxäcü togü i duüxügüxű tangechaügüxű rü meä natanüwa tamaxexű. ¹⁸Rü tama nüxű tacuáxchaü na Tupanaxű tamuüexű”,
nhanagürü i ngëma ore i ümatüxüwa. ¹⁹Rü nüxű tacuqx ga Tupana rü Judéugüna nanaxä ga norü mugü na naxauregüäxüçax rü tama nügü ínatagüxüçax. Notürü taxúema aixcuma naga taxinü i ngëma mugü. Rü ngëmacax taxucürüwa texé

Tupanapexewa tügüétüwa tachogü i ngëgxuma Tupana tüxű icagügi i tümaärü pecaduchiga. ²⁰Rü nhuxma na taxúema aixcuma naga ínüexű i ngëma mugü, rü ngëmacax taxucürüwama texé tügü tixu na ngëma mugü taxaurexügagu Tupanapexewa tamexű. Erü ngëma mugü tüxű nüxű cuaxexű nixí na poraäcü ipecaduägxgüxű.

Tórü õgagu nixí i Tupana tüxna naxäxű i maxű

²¹⁻²²Rü nhuxma na taxucürüwama Tupanapexewa tüxű jamexexëe i ngëma mugü, rü ngëmacax ja Tupana rü tüxű nüxű nacuaxëe na nhuxäcü jjixű i tüxű jamexexëe i napexewa imexüçax. Rü pemaä nüxű chixu rü Ngechuchu ja Cristuaxű na jaxögüxügagu nixí i tüxű jamexexëe ja Tupana na aixcuma napexewa imexüçax. Rü jema mugü ga Muísé ümatüxű rü jema ore ga nuxcümäxügüxű ga orearü uruügü ümatüxű rü tüxű nüxű nacuaxëe i ngëma. Rü jema mexű ga Tupana taxcax üxű ga jexguma núma namuågu ga Nane na tórü pecadu naxütanüxüçax, rü guxű i duüxügü i jaxögüxüçax nixí, erü Tupanapexewa rü nawüxigu i guxüma i ngëma duüxügü. ²³Rü guxâma tipecaduägxü rü nüxna tajaxügugü ja Tupana ja tüxű maxexëecü. ²⁴Notürü ga Tupana rü poraäcü tamaä namecüma rü jemacax tüxű nangetanüäcüma tüxű nimexexëgü na napexewa imexüçax. Rü nhuxma rü tüxű nangëxma i maxű i taguma gúxű, jerü Ngechuchu ja Cristu rü marü tüxű nanaxütanü ga tórü pecadugü. ²⁵⁻²⁶Rü Tupana rü aixcuma núma nanamu ga Cristu na najuxüçax

rü jemaäcü törü pecadu naxütanüxüçax na Tupana tükü nüxü ngechaüxüçax i ngēxguma aixcuma Cristuaxü jaxögügu. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana na tükü nüxü nadauxeëxüçax na nhuxäcü nüma nügcäcax tükü jamexëexü na aixcuma napexewa imexüçax. Rü nuxcüma ga Tupana rü jaxna namaä naxinü ga duüxügü ga jexguma chixexü naxüegu, rü tama paxa nanapocue. Rü nhuxma rü ta tükü nanawex na nhuxäcü aixcuma namexü i ngēma nüma naxüxü erü tükü ínanapi i törü pecadugü. Rü ngēmaäcü tükü nüxü nadauxeë na nhuxma rü ta aixcumacü jiixü i ngēxguma tükü jaxuxgu na napexewa marü timexü ja guxäma ja jíxema Ngechuchuaxü jaxögüxe. ²⁷Rü ngēmacax i nhuxma rü taxucürüwama jigü ticiuaxüügü rü nüxü tixu na jixematama jigü imexëegüxü i napexewa. Erü taxucürüwama texé tügü tamexëe i Tupanapexewa. Rü tama ngēma na naxaurexüçax i ngēma mugü nixi i imexü, rü tama ngēma na mexü ixügxüçax nixi i imexü. Notürü Tupanapexewa time i nhuxma, erü Cristuaxü tajaxögü. ²⁸Rü jixema nüxü tacuax rü ngēxguma Cristuaxü jaxögügu nixi i Tupanapexewa imexü, rü tama ngēma mugü naixa regüxüçax nixi i napexewa imexü. ²⁹Exna pexcax rü Tupana rü Judéugüarü Tupanaxicatama jiixü? Rü tama exna i ngēma togü i duüxügüarü Tupana rü ta jiixü? Ngēmäacü, ngēma togü i duüxügü i tama Judéugü ixígüxüarü Tupana ta nixi. ³⁰Rü nüxü tacuaxgü na nangëxmaxü ja wüxitama ja Tanatü ja Tupana. Rü guxüma i duüxügü i Cristuaxü jaxögüxü, rü nüma ja Tupana

rü najamexëe na napexewa jamexüçax. Rü ngēmaäcü i nüma ja Tupana rü Judéugüxü nimexëe i ngēxguma jaxögüägu. Rü ngēxgumarüü ta najamexëe i guxüma i togü i duüxügü i ngēxguma Cristuaxü jaxögüägu. ³¹Rü nhuxma na Cristuaxü jaxögüxü, rü bexmana nagu perüxinüe na ngēmaäcü ijanaxoxeëexü i ngēma mugü. Notürü tama ngēmaäcü nixi. Erü nhuxma na Cristuaxü jaxögüxü rü aixcuma tajanguxëe i ngēma Tupana tükü muxü.

**Abráu rü Tupanaäxü najaxö
rü jemacax Tupana nüxü
nixu na namexü**

4 ¹¿Rü nhuxma rü nhuxü nhagüxü tá i nachiga ga nuxcümaäcü ga törü oxi ga Abráu? ¿Rü nhuxäcü nixi ga nüxü naxüpetüxü ga Tupanapexewa? ¿Rü tükciü jiixü ga Tupana nüxü ixuxü ga Abráu rü mecü na jiixü? ²⁻³Rü düçax, jexguma chi wüxi ga norü puracü ga mexüçax Tupanapexewa namexgu ga Abráu, rü jexguma chi waxi nixi ga nüxü najexmaxü ga tacüçax nügü na jacuaxüüxü. Notürü taxuüçaxma Tupanapexewa nügü nicuaxüü ga Abráu, erü Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Abráu rü Tupanaäxü najaxö, rü
jemacax Tupana nanajaxu rü
nüxü nixu na namexü”,
nhanagürü i ngēma ore. ⁴Rü ngēxguma texé wüxi i puracü üxgu rü tükü naxütanügü rü woetama tümaärü natanü nixi rü tama ämare nixi i ngēma. ⁵Notürü tama ngēmaäcü nixi i ngēxguma Tupanaäxü jaxögügu. Erü ngēxguma jaxögügu, rü tama tacü rü

puracü i mexűcax nixí i Tupanapexewa imexű, notürü Tupanapexewa time erü tajaxö. Rü ngëmaäcü Tupana tuxü najaxu ja jíxema jaxóxé woo taxuüma i tacü rü puracü i mexű taxügxu na ngëmacax Tupana tuxü rüngüxéexü.
 6Rü nuxcumaäcü ga äexgacü ga Dawí rü ta tümachiga nidexa ga guxema duüxé ga jaxóxé. Rü nüxü nixu ga na tataäexü ga guxema duüxé jerü Tupanapexewa tame, woo tama tacü rü mexű taxügxu na jemaäcü Tupanapexewa tamexücx.
 7Rü nüma ga Dawí rü nhanagürü:

“Rü tataäegü ja jíxema duüxegü ja Tupana túmaäru chixexügüxü ngechaüxé rü túmaäru pecadugüxü ijanangümaxé. 8Rü tataäe ja jíxema duüxé ja Tupana tama tuxü nagu rüxinüxé i túmaäru pecadu”, nhanagürü ga Dawí. 9Rü dúcax, ¿pexcax rü ngëma taäe rü ngëma duüxügü i Judéugü ixígüxüçaxicatama jiixü, rü exna ngëma togü i duüxügüçax ta jiixü? Dúcax, rü marü pemaä nüxü tixu rü Tupanapexewa name ga Abráu jerü najaxö. Rü jemacax Tupana nanajaxu.
 10 ¿Notürü nhuxgu nixí ga najauxäxü? ¿Exna marü ínawiechaxmüpexechiraüguwena, rü exna naxüpa ga na ínawiechaxmüpexechiraüxü? Rü pemaä nüxü chixu rü naxüpa nixí ga na Tupana najaxuxü ga Abráu. 11Rü Tupana najaxuxgwena nixí ga ínawiechaxmüpexechiraüxü ga Abráu. Rü jema nixí ga norü cuaxruü ga nawa nüxü nacuáxü na aixcuma Tupana mariu najaxuxü rü nüxü nadauxü na namexü jerü nüxü najaxö. Rü ngëmacax i

nhuxma ja Abráu rü tümanatü jiixü ja guxäma ja jíxema jaxögüxe woo tama ítawiechaxmüpexechiraügü. Rü ngëmaäcü ja Tupana rü tuxü najaxu ja guxäma ja jíxema jaxögüxe, rü tuxü nadau na timexü erü tajaxögü. 12Rü ngëgumarüü ta ja Abráu rü tümanatü nixí ja guxäma ja jíxema íwiegħaxmüpexechiraügüxe rü Abráurüü jaxögüxe. Notürü tama ngëma na tügü ítawiechaxmüpexechiraügüxücx nixí i tümanatü jiixü. Notürü tümanatü nixí erü tajaxögü jexgumarüü ga na jaxöoxü ga nüma ga tanatü ga Abráu naxüpa ga na ínawiechaxmüpexechiraüxü.

**Abráu rü Tupanaäxü najaxö rü
jemacax Tupana najanguxée ga
norü uneta ga Abráumaä
nüxü jaxuxü**

13Rü Tupana rü Abráumaä inaxuneta na nüma ja Abráu rü guxüma i naxrüü jaxögüxü rü tá na najauxgüäxü i nhama i naäne na noxrü jiixüçax. Notürü tama jema na mugü naxaurexüçax nixí ga Tupana jemaäcü Abráumaä ixunetaxü. Notürü jemaäcü namaä inaxuneta jerü Abráu najaxö, rü jemacax Tupanapexewa name. 14Notürü ngëguma chi ngëma duüxügü i mugü auregüxüçaxicatama jixigu i ngëma Tupanaäru uneta, rü notüçaxmamare chi nixí i ngëma na jaxögüxü, rü chi ngëma Tupanaäru uneta rü taxuwama name. 15Nüxü tacuax rü ngëma mugü ga Muisé ümatüxü rü pocuwa tuxü naga erü taxúema aixcuma meä tajanguxée. Notürü jexguma chi natauxguma ga jema mugü rü tataxu chima na texé

chixri janguxéexű. ¹⁶Rü jexguma Tupana Abráūmaä ixunetagu na nüxű tá nangüxéexű, rü Abráūärü ögagu nixí ga namaä inaxunetaxű. Rü ngémacax i guxáma i jixema na Abráūrüü jaxögüxű rü taxcax ta nixí ga jema Tupanaäärü uneta ga Abráūmaä nüxű jaxuxű. Rü ngémawa nüxű tacuqx rü tama jíxema mugü auregüxecaxicatama nixí i ngéma Tupanaäärü uneta, notürü guxáma ja jíxema Abráūrüü Tupanaäxű jaxögüxecax ta nixí. Rü nhuxma rü guxáma i jixema na Abráūrüü meä jaxögüxű rü Abráūxäcügi tixígü rü nüma rü tanatü nixí i Tupanapexewa jerü nüxíra najaxö. ¹⁷Rü Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü Abráūchigaxű nixu rü nhanagürü:

“Rü muxüma i duúxügünatü tá cuxű chixixée”,

nhanagürü. Rü Abráū rü Tupanaäxű najaxö, rü jemacax Tupana najanguxée ga norü uneta ga namaä nüxű jaxuxű. Rü jima Tupana nixí ja wena namaxéexécü i juexű. Rü jimatama nixí ja naxüci i ngéma woo nhuxma taxuxű. ¹⁸Rü nüma ga Abráū rü aixcuma najaxö ga jexguma Tupana nüxű nhaxgu:

“Rü tá namuxuchi i cutaagü”, nhaxgu. Rü woo ga Abráū ga marü jaguâxüchichiręx na jiixű rü na nangexacüxű, notürü najaxööma ga jema Tupanaäärü uneta rü meä ínananguxée na wüxi ga nane tá nüxű jexmaxű. Rü jemaäcü ningu na muxüma i duúxügünatü jiixű, jema Tupana namaä nüxű ixuxürtü. ¹⁹Rü Abráū rü wixguxuchi 100 ga taunecü nüxű najexma ga jexguma. Notürü tama inajarümaächi ga na jaxööoxű woo nüxű

na nacuáxű ga paxa tá na najuexű ga nüma rü namax ga Chara rü marü poraäcü nangupetüarü taunecüäxgüxű ga na naxäxäcügüxüçax. ²⁰Rü jemaäcü ga Abráū rü najaxööma na nüxű tá najexmaxű ga wüxi ga nane jema Tupana namaä ixunetaxürtü. Rü tama nagu narüxinü na Tupana ngürüächi nawomüxéexű. Notürü jexeraäcü Tupanaäxű najaxööma, rü nüxű nicuaxüü. ²¹Rü aixcumaxüchi najaxö na naporaxű ja Tupana na janguxéexüçax i guxüma i ngéma norü uneta. ²²Rü jemacax ga Tupana rü nüxű nixu na napexewa namexű ga Abráū. Jerü Tupana nüxű nadau ga nhuxäcü aixcuma nüxű na jaxööoxű. ²³Rü tama Abráūchigaxicatama nixí ga naxümatüxű ga Tupanaäärü ore ga nhaxű:

“Rü Tupana rü nüxű nixu na napexewa namexű ga Abráū, jerü nüxű nadau ga nhuxäcü aixcuma nüxű na jaxööoxű”,

nhaxű. ²⁴Notürü guxáma i jixema na jaxögüxüchiga ta nixí i ngéma ore. Erü Tupana rü törü ögagu tükü nade na napexewa imexű i jixema i nüxű na jaxögüxű ja jima juwa törü Cori ja Ngechuchuxű írüdaxéecü. ²⁵Rü Ngechuchuxű nixí ga namuxű ga Tupana na törü pecaducax najuxüçax. Rü nhuxmachi nüma ga Tupana rü wenaxärü Ngechuchuxű ínarüdaxée na nagagu imexüçax i Tupanapexewa.

**Nhuxma rü Tupanapexewa tame
erü Cristuaxű tajaxögü**

5 ¹Rü nhuxma rü Tupanapexewa time erü tajaxögü. Rü ngémacax marü tama Tupanamaä taxuwanüäxgü i

nhuxmax, erü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü marü tamaä nanangüxmüxéē ja Tupana. ²Rü Cristugagu nixí na tamaä namecümamaxü ja Tupana i nhuxmax erü tajaxögü. Rü nüxü tacuqx rü guxügutáma tamaä namecüma. Rü tataäegü erü nüxü tacuqx na tükü tá nangëxmaxü i tachica i mexü i Tupanaxüwawa. ³Rü ngëgxumarüü ta tataäegü i woo ngúxü ingegügu. Erü nüxü tacuqx rü ngëma ngúxü rü tükü narüngüxüéē na jexeraäcü iporaexü rü jaxna namaä ixinüexücx. ⁴Rü ngëgxuma jaxna namaä ixinüégu rü Tupana rü tamaä nataäe. Rü ngëma na tamaä nataäexü rü ngëmacax meä ítananguxüéē na tükü tá nangëxmaxü i tachica i mexü i Tupanaxüwawa. ⁵Rü nhuxma na ínanguxüéexü na tükü tá nangëxmaxü i tachica i Tupanaxüwawa, rü ngëmacax taxuücxma tangechaügü. Erü Tupana rü poraäcü tükü nangechaü. Rü ngëma Naäe i Üünexü i tükna namuxü nixí i tükü nüxü cuäxeexü i ngëma. ⁶Rü jexguma taxucürüwama jigütama imaxëxéegu, rü nawa nangu na Tupana janguxüéexü ga jema norü uneta. Rü jexguma nixí ga nhama ga naänewa namuäxü ga Cristu na pecaduäxgüücxajuxücx. ⁷Rü tama natauxcha na wüxie rü to i duüxücxatajuxü, woo wüxi i duüxü i mexücx jixígu. Rü woo tangëxmagu ja texé ja naxcax juchaüchiréxe i wüxi i duüxü i aixcuma mexëchixü, notürü tama tükü natauxcha i ngëma. ⁸Notürü Tupana tükü nüxü natauxxéē na nhuxäcü tükü nangechaüxü jerü jexguma ipecaduäxgüü nixí ga taxcax najuxü ga Cristu. ⁹Rü nhuxma rü Tupanapexewa

time jerü taxcax naju ga Cristu. Rü ngëmacax meäma nüxü tacuqx rü nüma rü aixcuma tá tükü ínanguxüxüéē na tama tükü napocuecxücx ja Tupana.

¹⁰Rü jexguma norü uwanügü ixígügu, rü nümatama ga Tupana rü nügümaä tükü narüngüxmüxüéē ga jexguma najuxgu ga Nane. Rü nhuxma na marü namaä irüngüxmüexü, rü jexeraäcü nüxü tacuqx na tükü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü nagagu na namaxüxü i nümax. ¹¹Rü tama ngëxicatama nixí. Notürü i nhuxma rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristugagu rü Tupanamaä tataäegü, jerü Cristugagu nixí ga Tupana ga tamaä nangüxmüxü.

Adáüchiga rü Cristuchiga

¹²Rü wüxitama ga jatü ga Adáügagu nixí ga nhama ga naänewa nangóxü ga pecadu. Rü pecadugagu nixí ga inaxügüxü na najuexü ga duüxügü. Rü jemaäcü guxüma ga duüxügüwa naxüe na najuexü, jerü guxüma nipecaduäx.

¹³Rü naxüpa na Tupana Muíséna naxäxü ga jema mugü ga naxümatüxü, rü duüxügü rü chixexü naxügüeche, rü jemacax najue. Notürü jema mugü rü taüta najexma ga jexguma, rü jemacax taxucürüwa texé nüxü tixu ga jema duüxügü ga na chixri naga naxinüexü ga jema mugü. ¹⁴Rü jema duüxügü ga Adáüwena buexü rü tama Adáürüü nanangóx ga jema ori ga Tupana nüxna chuxuxü. Notürü chixexü naxügü, rü jemacax najue. Rü jemaäcü nixí nhuxmata Tupana Muíséna naxä ga jema mugü ga naxümatüxü. Rü Adáüwa inaxügü na najuexü ga duüxügü, notürü Cristuwá inaxügü na najaxuxü i maxü i

taguma gúxū. ¹⁵Notürü jema chixexū ga Adáū üxū rü taxuacü nagu tanangu i ngëma āmare ga Tupana tükna ãxū, erü tama namaā nawüxicu. Rü aixcuma nixī ga wüxi ga jatüarü chixexügagu na najuexū i guxūma i duüxügü. Notürü tama jemaäcü tamaā nanaxü ga Tupana. Jerü nüma rü tükü nangetanüäcüma nüma nanamu ga Nane ja Ngechuchu ja Cristu na törü pecaducax najuxüçax. Rü jemaäcü guma Cristugagu Tupana nanamaxexē i muxüma i duüxügü.

¹⁶Rü jema pecadu ga Adáū üxū rü taxuacüma nagu tanangu ga jema āmare ga Tupana tükna ãxū. Jerü wüxitama ga Adáūärü pecadugagu, rü Tupana nüxü nixu rü tá naju naxcax ga jema. Notürü Ngechuchu ja Cristugagu rü Tupana nüxü nixu na napexewa imexü rü nüxna ūnguxüxü i guxūma i törü pecadugü.

¹⁷Rü guxūma i duüxügü najue jerü wüxitama ga jatü ga Adáū rü pecadu naxü. Notürü tama jemaäcü tamaā nanaxü ga Tupana, jerü ga nüma rü poraäcü tamaā namecüma rü tükü nangetanüäcüma tükü narüngüxē. Rü ngëmacax i nhuxma rü guxūma i ngëma duüxügü i Tupana nüxü ixuxü na napexewa jamexü, rü nümatama ja Tupana rü Nane ja Ngechuchu ja Cristugagu nanamaxexē na namaā wüxicu aëxgacügü jixigüxüçax. ¹⁸Rü jema Adáūärü chixexü rü pocuwa nanagagü ga guxūma ga duüxügü. Notürü jema mexü ga Ngechuchu ja Cristu üxü rü pecaduwa ínananguxüxē i guxūma i duüxügü i jaxögüxü, rü nüxna nanaxä i maxü i taguma gúxū.

¹⁹Rü guma nüxiraäcü ga jatü ga Adáū rü tama Tupanaga naxinü. Rü jemaäcü

wüxitama ga jatügagu rü muxüma ga duüxügü rü nipecaduäx. Notürü ínangu ga guma jatü ga Ngechuchu, rü meä Tupanaga naxinü. Rü gumagagu rü muxüma i duüxügü rü tá nime i Tupanapexewa. ²⁰Rü Tupana rü Muíséna nanaxä ga norü mugü na duüxügüxü nüxü nacuqxéexüçax na nhuxäcü poraäcü pecadu naxügüxü. Notürü jexguma jexeraäcü pecadu naxügüga ga duüxügü, rü jexeraäcü Tupanaäxü nangechaütümüügü. ²¹Rü nhuxma woo pecadugagu na ijuexü, notürü Tupanaäxü tanagechaütümüügü i guxüguma. Rü ngëmaäcü pecaduwa tükü ínanguxüxē na napexewa imexüçax rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristugagu tükü nangëmaxüçax i maxü i taguma gúxü.

**Nhuxma rü tama pecadu
ixügüxüçax nixī i imaxexü, notürü
Cristucax nixī i imaxexü**

6 ¹Rü nhuxma na Tupanaäxü ingechaütümüügüxü, ¿rü nhuxäcü tá imaxexü i nhuxmax? ¿Rü pexcax rü namexü na pecadu ixügüechaxü na jexeraäcü Tupanaäxü ingechaütümüügüxüçax? ²Rü düçax, tama ngëmaäcü nixī. Erü nhuxma pecaduchaxwa rü nhama ijuexürü tixigü, erü marü tama naga taxinüe. Rü ngëmacax tama name i jeükürü pecadu taxügüechä. ³¿Tama exna nüxü pecuax na tacüçax jiixü na íibaiüxü? Rü ítabaiü na ngëmaäcü duüxügüxü nawéxüçax na aixcuma Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü na ixigüxü. Rü jexguma íibaiügu, rü nüma najuxürü jexma naju ga tacüma ga nuxcümaüxü. ⁴Rü

jexguma íibaiúgu, rü Cristu juxürüü jexma naju ga tacüma ga nuxcümaúxü, rü Cristu itáxürüü inatax ga jema tacüma ga nuxcümaúxü. Rü jemaäcü naxüpëtü na wena imaxëxüçax rü tükü nangëxmaxüçax i maxü i ngexwacaxüçü, jexgumarüü ga Ngechuchu na juwa írudaxü rü wena namaxüçü ga jexguma Nanatü ga Tupana norü poramaä ínadaxëegu. ⁵Rü nhuxma na Cristumaä wüxigu najuxü ga tacüma ga nuxcümaúxü, rü nüxü tacuax na aixcuma Cristumaä tükü nangëxmaxü i maxü i ngexwacaxüçü. ⁶Rü nüxü tacuax rü jema törü maxü ga nuxcümaúxü rü Cristumaä wüxigu curuchagu naju na jexma janaxoxüçax ga jema tacüma ga chixexü. Rü nhuxma rü tama pecadutüüwa tangëxmagü, rü ngëmacax marü tama naga taxñüe. ⁷Erü jíxema júxe rü marü tama pecadutüüwa tangëxma na jeükürü pecadu taxüechaxüçax. ⁸Rü nhuxma na Cristumaä najuxü ga törü maxü ga nuxcümaúxü, rü nüxü tacuax na Cristurü tükü nangëxmaxü i maxü i ngexwacaxüçü. ⁹Rü nüxü tacuax rü nhuxma na juwa ínadaxü ja Cristu, rü tagutáma wena naju. Jerü nüma rü marü juxü narüjexera. ¹⁰Rü jexguma najuxgu ga Cristu rü pecaducax nixi ga najuxü, rü noxtacüma jexma wüxicana ningutanü ga guxüma ga duüxügüarü pecadugü. Notürü nhuxma na namaxüçü, rü Tapanacax nixi i namaxüçü na Tapanaraü ngúchaü naxüxüçax. ¹¹Rü ngëgumariü ta i pema rü name nixi i pegügu perüxñüe na marü pejuexü pecaduchaxwa rü Tapanacax pemaxëxü, erü Ngechuchu ja

Cristuarü duüxügü peixigü. ¹²Rü ngëmacax rü tama name i pecadutüüwa pegü pengëxmagüxëe na pemaä inacuáxüçax. Rü tama name i penaxüchica i pecadu na pexeneäru ngúchaügi i chixexü pexü naxüxëexüçax. ¹³Rü tama name i pecaduna penaxägü i pexene na ngëmamaä chixexü pexügüxüçax. Rü name nixi i Tupanana pegü pexägü, erü nhama duüxügi i juexü rü wena maxëxürüü peixigü. Rü ngëmacax name nixi i Tupanana penaxägü i pexene na ngëmamaä mexü pexügüxüçax. ¹⁴Rü nhuxma rü tåüxtáma pecadutüüwa pengëxmagü na pemaä inacuáxüçax. Rü jexguma jema mugü ga Muïsé ümatüxüwe perüxíxgu, rü pemaä inacuax ga pecadu. Notürü i nhuxma rü Cristugagu Tupana pemaä namecüma, rü nüma nixi i pemaä inacuáxü i nhuxmax.

Ngëguma wüxi i corimexëwa
jigü ingëxmagüxëegu,
rü ngëmaga nixi i ixñüexü

¹⁵Rü nhuxma na tama jema Muïsé ümatüxü ga mugütüüwa ingëxmagüxü, rü nhuxma na Tupana rü Cristugagu tamaä mecümaxü, ¿rü nhuxäcü tá imaxëxü? ¿Rü pexcax namexü na jeükürü pecadu ixügüechaxü? Rü düçax, tama name na ngëmaäcü imaxëxü. ¹⁶Rü pema nüxü pecuax rü ngëguma wüxi i corimexëwa pegü pengëxmagüxëegu na naga pexñüexüçax rü ngëma tá nixi i perü cori ixixü, rü pema rü norü duüxügi tá peixigü i ngëma cori i naga pexñüexü. Rü nhuxma rü pema tá nüxü pedaugü ngoxi ngëxürrüüxü perü me jixi

na ngēmaga pexīnūēxūcax. Rü ngēxguma pecadu i juwa tūxū gagüxū perü me jixīgu, rü ngēma tá nixī i pemaā icuáxū. Rü ngēxguma perü me jixīgu na Tupanaga na pexīnūēxū, rü jimaga tá pexīnūē na napexewa pemexūcax.¹⁷ Notürü Tupanana moxē chaxā, jerü woo pecaduga na pexīnūēchiréxū, notürü i nhuxma rü aixcuma naga pexīnūē i ngēma nguxēetae i marü pejaxuxū i Cristuchiga.¹⁸ Rü nhuxma rü Tupanaärü duūxūgū peixīgū erü núma rü chixexūna pexū ínanguxūxēe na tama pecadu pexügūechaxūcax. Rü ngēmaäcü pexū narünguxēe na napexewa pemexūcax rü meä naxcax pemaxēxūcax.¹⁹ Rü nhama i naänecüáx i duūxūgūmaä chidexarüü nixī i tauxchaxū i oremaä pemaä chidexaxū i nhuxmax, erü pema rü woetama taguma nüxū pexīnūē i nhaä ore, rü ngürüächi tāüxütáma nüxū pecuqx i tacüchiga na jiixū i ngēma pemaä nüxū chixuxū. Rü dūcax, rü nuxcuma rü ipenaxā ga pexene na namaä penaxüguxūcax ga nagúxūraüxū ga chixexū. Notürü i nhuxma rü name nixī i Tupanana pegü pexā na aixcuma napexewa pexüünegüxūcax rü naxcaxicatama pemaxēxūcax.²⁰ Rü jexguma pecadutüüwa pejexmagü, rü taxucüruwama Tupanapexewa mexü pexügü ga jexguma.²¹ Notürü tacüwa pexū namexū ga jema chixexū i nhuxma rü wüxi i âne pexna áxū? Jerü jema chixexū rü juwamare pexū nagagü, rü tama i maxüwa.²² Notürü marü tama pecadutüüwa pengēmagü i nhuxmax, erü marü nüxna ípenguü rü marü

Tupanaärü duūxūgū peixīgū. Rü ngēma waxi nixī i poraäcü pexū mexü erü ngēmagagu penajaxu i maxü i Tupanapexewa üünexū rü ngēmawena tá penajaxu i maxü i taguma gúxū.²³ Rü ngēma natanü na pecadu ixüxū, rü ju nixī. Notürü jíxema tóru Cori ja Ngechuchuaxū jaxögüxe, rü Tupana tūxna nanaxämare i maxü i taguma gúxū.

**Wüxi i ngecü rü ngēxguma
najutegu rü marü tama
ngitemexëwa ingëxma. Rü nhuxma
na taxcax najuxü ja Cristu, rü marü
tama jema Muñsé ümatüxü ga
mugütüüwa tangëxmagü**

7 ¹Pa Chaueneégü, rü pema na nagu pexixü i ngēma mugü, rü nüxü pecuqx rü ngēxguma tamaxüguxicatama nixī na ngēma mugütüüwa tangëxmaxü ja wüxicigü ja duüxē. ²Rü dūcax, rü wüxi i ngecü i åtecü rü ngitemexëwa ingëxma ega namaxjane ja ngîte, erü ngēma nhanagürü i ore i mugü. Notürü ngēxguma najuxgu ja ngîte, rü marü tama ngitemexëwa ingëxma. Rü jema mugü ga ngitemexëwa ngixü jexmaxëexü ga noxri rü marü tama ngîmaä inacuqx. ³Rü ngēmaäcü i ngēxguma namaxjane ja ngîte rü to i jatümaä inapexgu, rü pecadu ixü. Notürü ngēxguma marü najuxgu ja ngîte, rü marü nüxna iinguxuchi i ngēma mugü ga ngitemexëwa ngixü jexmaxëexü ga noxrix. Rü ngēxguma wenaxärü naxätegu rü taxuüma i chixexū ixü. ⁴Rü ngēxgumarüü ta i pemax, Pa Chaueneégü, rü marü tama jema Muñsé ümatüxü ga mugütüüwa

pengēxmagü jerü nüma ga Cristu rü pexcax naju. Rü ngēmacax i nhuxma rü Cristu ga juwa írudaciarü peixigü. Rü ngēmaācü nanaxü ja Tupana na naxcax imaxēxūcax, rü norü ngúchaū ixügxüçax. ⁵Rü jexguma nuxcümañxü ga tacümawe rüxiñgu rü poraācü tanaxü ga taxüneārü ngúchaügü woo jema mugü tüxna na nachuxuxü ga jema. Notürü jexguma nüxü icuaxgu na nachuxuxü ga jema pecadu ga ixüxü, rü jexeraācü tanaxüchaū. Rü jemaācü ga jema törü pecadugü rü juwa tüxü nagagü. ⁶Notürü i nhuxma rü marü tama ngēma mugütüüwa tangēxmagü, erü Tupana rü marü nüxna tüxü ínanguxüxé. Rü ngēmacax i nhuxma rü nhama duñxügü i juxerüü tixigü i napexewa i ngēma mugü, erü marü tama tamaā inacuax. Rü ngēmacax tama nagu taxü i ngēma nuxcüma ümatüxü ga mugü, erü marü nüxna ítanguxü na Tupanaärü ngúchaū ixügxüçax rü naxcax na imaxēxūcax namaā i törü maxü i ngexwacaxüxü i Naäe i Üünexü tüxna ãxü.

Ngēma pecadu i chawa ngēmaxü rü chamaā inacuax

⁷¿Rü nhuxü nhagüxü tá i nhuxmax? ¿Rü pexcax rü jema mugü jiixü ga tüxü pecaduñxéexü? ¡Rü dūcax, tama name i ngēmaācü nagu tarüxinü! Notürü jexguma chi jema mugü rü tama choxü nüxü nacuaxéegu, rü tau chima nüxü chacuax na pecadutüüwa chajexmaxü. Rü dūcax, rü jexguma chi jema mugü rü tau chima choxü nüxü cuaxéegu na wüxi i pecadu jiixü na toguãxarü ngēmaxüçax chixaçaxchixü, rü tau

chima nüxü chacuax na pecadu jiixü i ngēma. ⁸Notürü jexguma jema mugü choxü nguxéegu na nachixexü na toguãxarü ngēmaxü choxü ngúchaüxü, rü jexguma ga pecadu rü najoxiē na jexeraācü choxü na nangúchaüxéexü. Rü ngēmaācü nüxü tadau rü ngéxguma chi natauxgu i ngēma mugü, rü tau chima nüxü tacuaxgü na nhuxäcü wüxi i chixexüchixü na jiixü i ngēma pecadu. ⁹⁻¹⁰Rü noxri taüta jema mugüxü chacuaxgu, rü chama nagu charüxñigu rü chame. Notürü jexguma jema mugüxü chacuaxgu, rü nüxü chicuaxachi na chixexü chaxüxü rü ngēma chixexüçax rü tá na chajuxü. Rü jemaācü ga jema mugü ga Tupana Muíséna ãxü na duñxügüxü namaxéexüçax, rü choxü najuxéexüma. ¹¹Rü nüma ga pecadu rü najoxiē namaā ga jema mugü. Jerü jexguma jema mugü choxü nguxéegu na nhuxäcü nachixexü ga jema pecadu, rü jexeraācü choxü nangúchaū ga jema pecadu. Rü jemaācü ga jema pecadu rü choxü nawomüxée rü najoxiē namaā ga jema mugü rü juwa choxü naga. ¹²Notürü jema mugü rü aixcumá naxüüne i Tupanapexewa. Rü guxüma i ngēma Tupana tamaā nüxü ixuxü rü naxüüne rü aixcumá name rü tüxü narüngüxé. ¹³¿Notürü nhuxäcü nixi i ngēma i nhuxmax? ¿Exna pexcax rü jema mugü jiixü ga juwa choxü gaxü? Rü dūcax, rü tama ngēmaācü nixi. Erü ngēma pecadu nixi i Tupanaärü mugümaā joxniexü na juwa choxü nagaxüçax. Rü ngēmaācü nüxü tacuax na nhuxäcü poraācü nachixexü i pecadu. Rü jexguma jema mugü choxü nguxéegu na nhuxäcü

poraācü nachixexü ga jema pecadu, rü jexeraācü choxü nangúchaü ga jema chixexü rü jexeraācü chanaxüama ga pecadu.¹⁴Nüxü tacuqx i ngēma mugü rü Tupanaäe i Üünexüwa ne naxü. Notürü chama rü duüxümare chixi, rü ngēmacax nixi i chamaä inacuáxü i ngēma pecadu i chaxüxü.¹⁵Rü tama nüxü chacuqx na tacü choxü üpetüxü erü tama chanaxü i ngēma mexü i chanaxwaxexü na chaxüxü, notürü ngēma chixexü i tama chanaxwaxexü na chaxüxü rü ngēmaäma nixi i chaxüxü.¹⁶Notürü i nhuxma na chanaxüxü i ngēma tama chanaxwaxexiréxü na chaxüxü, rü ngēmawa nüxü chicuqxächi na namexü i ngēma mugü.¹⁷Rü ngēmacax i nhuxma rü tama chauechama nixi i chanaxüxü i ngēma chixexü. Notürü ngēma pecadu i chawa ngēmaxü nixi i chamaä icuáxü, rü ngēma nixi i chixexü choxü üxéexü.¹⁸Rü chama nüxü chacuqx rü wüxi i pecaduáxü i duüxümare chixi, rü ngēmacax chawa rü nataxuma i tacü i mexü. Erü woo chanaxwaxex na mexü chaxüxü, notürü tama chamaä nanguxü na chanaxüxü.¹⁹Erü ngēma mexü i chanaxwaxexü na chaxüxü, rü tama chanaxü. Notürü chanaxüama i ngēma chixexü i tama chanaxwaxexü na chanaxüxü.²⁰Rü ngēgxuma chi chanaxüamagu i ngēma chixexü i tama chanaxwaxexü na chaxüxü, rü meäma nangox na tama chauechama chanaxüxü. Notürü ngēma pecadu i chawa ngēmaxü nixi i chamaä icuáxü rü chixexü choxü üxéexü.²¹Rü ngēmaäcü nüxü chadau i nhuxäcü na chiixü. Rü ngēgxuma mexü

chaxüxchaägu rü choxü natauxcha na chixexüäma chaxüxü.²²Chama rü chauäewa rü chorü me nixi i Tupanaäru mugü, rü naga chaxinüchaü.²³Notürü nhaä chaxune i nhama i naänecüäx ixixüwa, rü nangēxma i tacü i tama naxüxchaäxü i ngēma chauäe naxwaxexü. Rü ngēma pecadu i chawa ngēmaxü nixi i chamaä icuáxü rü chixexü choxü üxéexü.²⁴⁻²⁵Rü ngēmaäcü i chama rü chauäewa chajanguxéechäaü i Tupanaäru mugü, notürü nhama i naänecüäx i chaxune rü nanaxüxchaü i ngēma nanaxwaxexü i pecadu. Rü taxuüçäxma chataäe i chamax. ¿Rü texé tá nüxna choxü ítanguxuchixé i nhaä pecadu i chawa ngēmaxü rü juwa choxü gaxchaäxü? Rü Tupanana moxé chaxä erü törü Corija Ngechuchu ja Cristu rü tá choxü nüxna ínanguxuchixé.

Nhuxäcü Tupanaäe i Üünexü naxwaxexüäcüma meä tamaxé

8 ¹Rü nhuxma ja Tupana rü marü taxuüçäxma nanapocue i ngēma duüxügü i Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü ixigüxü.²Erü Tupanaäe i Üünexü i Ngechuchu ja Cristugagu tükü maxëexüxü, rü nüxna tükü ínanguxüxé i pecadu na tama juwa tükü nagagüxüçax.³Rü jema taxüneärü ngúchaägü rü marü nüxü narüjexera ga jema mugü ga Muïsé ümatüxü. Rü jemacax ga jema mugü rü taxucürüwa mexü tükü naxüxé. Notürü nüma ga Tupana rü marü nanaxü ga jema taxucürüwa naxüxü ga jema mugü. Jerü ga Tupana rü nhama ga naännewa nanamu ga Nanexüchi. Rü woo taxüne i

pecaduáxürü nixí ga naxüne, notürü nüma ga Nane rü taguma napecaduãx. Rü nüma ga Nane rü tórü pecaducãx naju, rü jemaãcü inajanaxoxéé ga norü pora ga jema pecadu ga taxünnewa jexmaxü. ⁴Rü jemaãcü nanaxü ga Tupana na tükü na natauxchaxüçax na janguxéexü i ngëma tükü namuxü i ngëma mugü. Erü nhuxma rü tama nhama i taxüne naxwaxexüäcüma tamaxë, notürü Tupanaãë i Üünexü naxwaxexüäcüma nixí i imaxëxü. ⁵Rü jíxema tümäxüne naxwaxexüäcüma maxëxë, rü naxcãx tadaugü i ngëma nhama i naänecüãx naxwaxexü. Notürü jíxema Tupanaãë i Üünexü naxwaxexüäcüma maxëxë, rü ngëma Tupanaãë i Üünexü naxwaxexü nixí i naxcãx tadaugüxü. ⁶Rü jíxema Tupanaãë i Üünexü naxwaxexüçax daugüxe rü tataägü, rü tá tükü nangëxma i tümaäru maxü i taguma gúxü. Notürü jíxema tümäxüne naxwaxexüçax daugüxe rü ngëma rü tá juwa tükü nagagü. ⁷Rü jíxema tümäxüne naxwaxexüçax daugüxe rü Tupanaäru uwanü tixigü. Rü tama Tupanaga taxinüéchaü erü taxucürüwama naga taxinüé. ⁸Rü ngëmacãx ja jíxema tümäxüneäru ngúchaüwe rüxixë, rü taxucürüwa Tupanaäru ngúchaü taxügü. ⁹Notürü ngëxguma aixcuma pewa nangëxmagu i Tupanaãë i Üünexü rü tama pexeneäru ngúchaü pexü, notürü Naãë i Üünexüäru ngúchaü nixí i pexüxü. Rü jíxema tama tükü nangëxmaxë i Tupanaãë i Üünexü i Cristu tükna ãxü, rü tama Cristuarü duüxü tixí. ¹⁰Notürü ngëxguma pewa namaxüga ja Cristu, rü

woo pecadugagu tá najuxgu i pexene, notürü peäe rü namaxü, erü Tupana pexü nadau na pemexü. ¹¹Rü ngëxguma pewa namaxügu i Naãë ja jima Tupana ga Ngechuchu ja Cristuxü írudaxëecü, rü nümatátama ja jima Cristuxü írudaxëecü tá wena nanamaxë i pexene i juxwaxexü, rü Naãë i Üünexü i peva maxüxü tá nixí i naxüxü i ngëma. ¹²Rü ngëmacãx, Pa Chaueneëgüx, rü tanaxwaxe i Tupanaäru ngúchaü taxü, rü tama tanaxwaxe i taxüne i pecaduáxüäru ngúchaü taxü. ¹³Erü ngëxguma chi pexeneäru ngúchaü pexüxgu rü tá ipejarütauxe. Notürü ngëxguma Tupanaãë i Üünexüäru ngüxëemaä ipejanaxoxëegü i ngëma pexene üxchaüxü, rü aixcuma tá pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ¹⁴Erü guxâma ja jíxema Tupanaãë i Üünexü tümamaä icuáxe, rü aixcuma Tupanaxäcügü tixigü. ¹⁵Noxri rü Tupanaxü pemuüe ga jexguma pepecaduäxgü, notürü i nhuxma rü Tupanaxäcügü peixigü erü Naãë i Üünexü rü naxäcügüxü pexü nixigüxë. Rü Naãë i Üünexü i pema pejaxuxü rü pemaä namecüma rü tama pocumaä pexü namuüxëe. Rü ngëmatama Naãë i Üünexü nixí i tükü rüngüxëexü na tama imuüexüçax na Tupanana ingaicamagüxü rü:

“Pa Tonatüx”, nhagüxü nüxü. ¹⁶Rü ngëmatama Naãë i Üünexü nixí i aixcuma tükü nüxü cuqxëexü na Tupanaxäcügü na ixigüxü. ¹⁷Rü nhuxma na Tupanaxäcügü ixigüxü i jíxema, rü nüxü tacuãx rü dauxüguxü i naännewa tá tanajaxu i ngëma mexügü i Tupana tükna ãxchaüxü. Rü ngëmaäcü

Cristumaã tá tüxű nangëxma i tachica i mexű i Tupanaxütawa, erü Cristurüü ngúxű tingegü na jixcûra wüxigu namaã mexüwa ingëxmagüxűcax.

**Ngëma mexű i jixcûra
tá nüxű idauxüchiga**

¹⁸Rü dúcax, rü chama nagu charüxinü rü ngëma ngúxű i nhuxma nhama i nañnewa ingegüxű, rü taxuûma nixi i ngëxguma nagu nanguxgu i ngëma mexű i jixcûra tá nüxű idauxű i ngëxguma Cristumaã ingëxmagügu i dauxüguxű i nañnewa. ¹⁹Rü nhuxma rü guxûma i tacü i Tupana üxű rü taxü i norü ngúchaüma ínananguxéegü i ngëma ngunexű i nagu tá nataeguxü ja Cristu na Tupana guxüpxewa naxäcügxű iwéxű. ²⁰Rü nüxű tacuaxgü rü jexguma pecadu naxüxgu ga guma nüxüraüçü ga jatü rü jexguma nixi ga nachixexű ga guxûma ga jema Tupana üxű. Rü tama jema Tupana üxüärü ngúchaü nixi ga jema, notürü jemaäcü nüxű naxüpetü jerü ga Tupana rü jemaäcü inaxuneta ga jexguma pecadu naxüxgu ga guma jatü. Notürü i nhuxma rü guxûma ga jema Tupana üxű rü ínananguxéen na ngëma chixexüwa ínanguxüxűcax. ²¹Erü ngëma ngunexű i Tupana tá nagu nadexű i naxäcügü na naxütawa nangëxmagüxűcax, rü ngëxguma tá ta nixi i chixexüwa ínanguxüxéexű i guxûma ga jema nümatama naxüxű. Rü ngëmaäcü wenaxärü noxrirüü tá name i guxûma. ²²Rü nüxű tacuax rü guxûma ga jema Tupana üxű, rü noxitama chixexű nüxű üpetügu rü poraäcüxűchima nanaxwaxeecha na wenaxärü noxrirüü

namexű. ²³Rü tama ngëmaxicatama nixi i poraäcü nanaxwaxegüxű na wenaxärü noxrirüü namexű. Notürü jixema na jaxögüxű rü ta tanaxwaxe na ínanguxű ja Tanatü na naxäcügxű tüxű na nadexücax rü ngexwacaxxű i taxünegü tüxna naxäxüçax. Rü woo tüxű na nangëxmaxű i Tupanaäe i Üünexű i tüxű nüxű cuqxéexű na nhuxäcü tá jiixű i dauxüguxű i nañnewa, notürü tanaxwaxe na paxa ngëmaxüchi ingugüxű. ²⁴Cristu tüxna nanaxä i maxü i taguma gúxű, notürü ítananguxéegümare na naxütawa ingugüxű na najauxguxüçax i ngëma maxü. Notürü nüxű tacuax rü ngëxguma chi marü nüxű idaugü i ngëma írunguxéegüxű, rü taxuûcaxma tüxcüü ítananguxéegü. Erü ngëma marü nüxű idauxű, rü taxuûcaxma ítananguxée. ²⁵Notürü ngëxguma taüta nüxű idaugü i ngëma írunguxéegüxű, rü tanaxwaxe i meä ítananguxéegüche nhuxmatáta nüxű idaugü. Rü ngëmaäcü nixi i Cristuxü írunguxéegüxű. ²⁶Rü Tupanaäe rü tüxű narüngüxéet na iporaexüçax i ngëxguma guxchaxügü tüxű üpetügu. Rü jixema rü tama nüxű tacuax na nhuxäcü Tupanamaä idexagüxű rü tacüçax ijumuxegüxű. Notürü Naäe i Üünexű rü naxauxäcüma ore i tama nüxű icuáxüma Tupanamaä nidexa rü taxcax najumuxé. ²⁷Rü Tupana ja meä tüxű cuácü rü nüxű nacuax na nhuxü nhaxüchiga jiixű i ngëma Naäe i Üünexű nüxű ixuxű. Erü ngëma Naäe i Üünexű rü Tupana naxwaxexüäcüma Tupanaxü nacqaxü tümacax ja jíxema Tupanaäru duñxügü ixígüxe.

**Cristu rü tükü naporaexéêama na
taxuüma i guxchaxügü tükü
narüjexeraxüçax**

²⁸Rü nüxü tacuax rü tümaäru mexüçax nixi i Tupana ínanguxéêxü i guxüma i ngëma tükü üpetüxü ja jíxema nüxü ngechaügüxe ga núma nanaxwaxexüäcüma tükü jadexechixe. ²⁹Rü woetama nuxcümama ga Tupana rü marü tükü nacuax na texégü tá tixigüxü ja jíxema noxrü ixígüxe. Rü noxitama naäne ixígügumama tükü nidexechi na Nanerüü timexü i napexewa, rü jima Nane rü tümamaä inacuáxüçax ja guxäma ja jíxema naëneegü ixígüxe. ³⁰Rü guxema noxri naäne ixígügumama Tupana tükü idexechixe, rü tümacax naca na noxrü tixigüxüçax. Rü guxema tümacax naçaxe, rü nügütçax tükü nimexéêgü. Rü guxema nügütçax tükü jamexéêgüxe, rü dauxüwa tá tükü nagagü na guxügutáma naxüntawa tangëxmagüxüçax. ³¹¿Rü nhuxü nhagüxü tá i nhuxma i ngëmachiga? Rü ngëguma Tupana taétüwa chogügu, ¿rü texé tá tükü rüjexeraxü? ³²Jerü núma ga Tupana rü tama tükna najanuxü ga Nanexüchi. Notürü taxcax inanamu ga Nane na taxcax najuxüçax i guxäma i jixema. Rü nhuxma na jemaäcü taxcax inamuäxü ga Nane, ¿rü taux exna tükna naxääxü i guxüma i tacü i inaxwaxexü na naxcax imaxëxüçax? ³³Rü Tupana tükü nidexechi rü tükü nixu na napexewa imexü. Rü ngëmacax ¿rü texé tá napexewa tükü tixugü na ichixexü? Erü Tupanatama nixi ja tükü ixucü na tükü

nataxuüma i chixexü. ³⁴¿Rü texé tá pocuwa tükü tamugü i nhuxmax? ¿Pexcax rü Cristu tá jiixü? Dúcax, taxucüruwama ngëmaäcü nixi jerü Cristu nixi ga taxcax jucü na tükü namaxëxéêxüçax. Rü tama ngëxictamama taxcax naxü, notürü wenaxärü ínarüda. Rü nhuxma rü Tupanaxüntawa nangëxma rü ngëma aëxgacü nixi. Rü ngëma taétüwa nachogü rü Tupanaxü taxcax nacaçaxü. ³⁵¿Rü nhuxma rü tacü tá Cristuna tükü ixígachixéêxü na tama tükü nangechaüxüçax? Rü woo ngúxü ingegügu, rü exna guxchaxügü tükü ngëxmagu, rü exna duüxügü Cristugagu tachi aiegu, rü exna itaijaegu, rü exna ingexchirugügu, rü exna aüçümaxüwa ingëxmagügu, rü exna duüxügü tükü daixchaügu, notürü woo guxüma i ngëma tükü üpetügu, notürü ja Cristu rü tâüxtáma nüxü narüchau na tükü nangechaüxü. ³⁶Notürü guxüguma aüçümaxüwa tangëxmagü, ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürü. Erü ngëma ore rü nhanagürü:

“Rü cugagu duüxügü toxü
nadaixchaü rü duüxügüpexewa
rü nhama carnerugü i daiwa
ixüriü tixigü”,
nhanagürü i ngëma ore. ³⁷Notürü woo guxüma i ngëma tükü na ngupetüxü, rü Ngechuchu ja Cristu ja tükü ngechaücü, rü tükü naporaexéêama na taxuüma i guxchaxügü tükü narüjexeraxüçax, rü bai i tacü. ³⁸⁻³⁹Rü ngëmacax aixcuma chajaxö na taxucüruwama tacü Tupanana tükü ixígachixéêxü na ngëmaäcü tama tükü nangechaüxüçax. Rü woo ijuxgu rü woo imaxëgu, notürü Tupana tá tükü nangechaüêcha. Rü

taxucüruwama Tupanana tükü nixígachixéē i tacü i norü orearü ngeruügü, rü exna tacü rü ngoxogü rü exna tacü i to i poraxü. Rü bai i tacü i nhuxma tükü üpetüxü, rü bai i tacü i jixcüra tá ngémaxü, rü bai i tacü i dauxüwa ngémaxü, rü bai i tacü i naānetüüwa ngémaxü, rü bai i tacü i to i Tupana üxü, rü taxucüruwama Tupanana tükü nixígachixéē na tama tükü nangechaüxüçax. Rü ngémaäcü nixí i tükü nangechaüxü ja Tupana nagagu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu.

Tupana rü najadexechi i Judéugü na norü duúxügü na jixígüxüçax

9 ¹Dúcax, Pa Chaueneégü, rü pemaä tá nüxü chixu i wüxi i ore. Rü ngéma ore i pemaä tá nüxü chixuxü rü aixcuma nixí erü Cristuarü duúxü chixí. Rü tama chidora. Rü chauäewatama nüxü chacuqx na aixcuma na jiixü i ngéma ore erü Tupanaäē i Üünexü nixí i chauäemaä icuáxü. ²Rü poraäcü changechaü, rü choxü nangúeche i chauäewa, erü tama najaxögü i chautanüxügü i Judéugü. ³Rü aixcuma pemaä nüxü chixu rü guxüguma ngéma chautanüxügü na charüxñü, rü poraäcü chanaxwaxe na Cristuaxü jaxögüäxü. Rü chama rü aixcuma íchamemare na pocuwa choxü namuxü ja Tupana rü Cristuna choxü jaxügachixéexü ega ngémaäcü chi nüxü chajaxögüxügü rü chanamaxéexü i ngéma chautanüxügü i Judéugü. ⁴Rü nümagü rü chaurrü Judéugü nixígü. Rü Tupana rü nuxcümäxüchima namaä inaxuneta na naxäcügi jixígüxüçax. Rü

norü oxigü rü nüxü nadaugü na nhuxäcü namexéchixü ga Tupana ga jexguma naxçax nangoxgux. Rü Tupana rü norü oxigümaä inaxuneta rü nhanagürü nüxü:

“Rü ngégguma chauga pexmüegü rü tå pexü charüngüxüeē”, nhanagürü nüxü. Rü Tupana rü nüxna nanaxä ga jema mugü ga Muïsé umatüxü. Rü nanangúexéē na nhuxäcü nüxü jacuaxüügxüçax. Rü meäma namaä inaxuneta na Cristu rü naxcax núma tá namuäxü na namaxéexäxüçax rü nüxna na naxäaxüçax i maxü i taguma gúxü. ⁵Rü jema nuxcümäxügüxü ga törü oxigütaa nixígü i ngéma Judéugü, rü ngémacax naxçax ta nixí ga jema uneta ga törü oxigümaä nüxü jaxuxü ga Tupana. Rü ngéma Judéugütanüxüwatama nixí ga nabuxü ga Cristu ja Tupanaxüchi ixíci ja guxüétwä ngémacü. Rü tanaxwaxe i guxüguma nüxü ticuqxüügü. Rü ngémaäcü jiixü. ⁶Rü nhuxma rü woo tama guxü i Judéugü na jaxögüxü, notürü taxucüruwama texé nüxü tixu na Tupana rü tama janguxéexü i ngéma norü uneta. Erü ngéma Judéugü rü tama aixcuma guxüma Tupanaäru duúxügü nixígü. ⁷Rü tama guxüma i duúxügü i Abráütaagü ixígüxü, rü aixcuma Abráütanüxü nixígü i Tupanapexewa. Jerü ga Tupana rü Abráümaä nüxü nixu, rü nhanagürü:

“Rü cune ja Isaquitanüxügü tá nixí i aixcuma cutanüxügü ixígüxü i chapexewa”, nhanagürü. Rü jemaäcü namaä inaxuneta woo na najexmaxü ga togü ga Abráüxäcügi. ⁸Rü ngémawa meäma

nüxű tacuqx rü tama ngëma na Abráūtaa tixígüxűcax nixí i Tupanaxäcügü tixígüxű. Notürü jíxema aixcuma Tupanaärü uneta nüxű ixuxürüüäcüma jaxögüxe waxi tixí ja aixcuma Abráūtaa ixígüxe i Tupanapexewa. ⁹Jerü naxüpa ga na nabuxű ga Abráū nane, rü jema Tupanaärü uneta ga Abráūmaä nüxű jaxuxű, rü nhanagürü:

“Rü naí ja taunecüarü nhúgumaäcü tá wena nuã chaxű, rü cuxmax i Chara rü tá ixäxäcü i ngëguma”, nhanagürü. ¹⁰Notürü tama Abráūmaäxícatama nixí ga jemaäcü jadexaxű ga Tupana. Jerü törü oxi ga Isaqui namäx ga Rebecamaä rü ta nidexa ga Tupana. Rü ngíma rü ngíteaxű ixäxäcü rü nataxreepxüga ngíne. ¹¹⁻¹³Notürü jexguma taüta nabuegu rü taxuüma ga mexü rü exna chixexű naxüegu ga jema ngínegü, rü Rebecamaä nidexa ga Tupana, rü nhanagürü:

“Rü ngëma nüxíra buxű i cune, rü ngëma wixweama buxüäru duüxű tá nixí”, nhanagürü ngíxű. Rü jema dexa rü namaä nawüxigu i Tupanaärü ore i ümatüxű i nhaxű:

“Marü chanajaxu ja Jacú, notürü nüxű chaxo ja Echaú”, nhaxű. Rü jemaäcü ga Tupana rü ngímaä nanangoxéé na namexwa nangëxmaxü na tüxű jadexechixű ja jíxema woetama nüxű ngúchaüxě na tümacqx naçaxű tama nagu naxinüäcüma i çacü na taxüxű. ¹⁴¿Rü nhuxű nhagüxű i nhuxmax? ¿Pexcax rü

Tupana rü chixexű naxüxű ga jexguma tama Jacúxű nangechaüxürüü nüxű na nangechaügu ga Echaú? Rü dúcax, tama chixexű naxü. ¹⁵Jerü norü orewa rü Tupana rü Muíséxű nhanagürü:

“Rü ngëguma chi texémaä chamecümachaügu, rü tûmamaä tá chamecüma. Rü choxű tá tangechaütmüü ja jíxema choxű ngechaütmüüchaüxé”,

nhanagürü. ¹⁶Rü ngëmaäcü tama ngëma tûmatama tanaxwaxexügagu rü exna ngëma taxüxügagu nixí i Tupana tüxű jaxuxű ja texé. Notürü tüxű najaxu erü nüxű tangechaütmüü. ¹⁷Rü jexgumarüü ta ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü nüxű ga Ejituaneärü äëxgacü:

“Rü äëxgacüxű cuxű chingucuchixéen na cuwa duüxügüxű nüxű chadauxëëxüçax i nhuxäcü na chaporaxű. Rü ngëmaäcü chanaxü na guxű i duüxügü i guxű i naänewa ngëmagüxű, nüxű na cuáxüçax i chauchiga”,

nhanagürü. ¹⁸Rü ngëmaäcü ja Tupana rü nüxű tangechaütmüü ja jíxema nüxű ngechaütmüüchaüxé. Rü ngëguma tüxű nataiächiarü maxüäxëëchaügu rü tüxű nanataiächiarü maxüäxéé ja jíxema tama nüxű cuáxchaüxé. ¹⁹Notürü bexmana tá nhacurügi choxű:

“Rü ngëguma chi ngëmaäcü jixigu ja Tupana, ¿rü tüxüü nüxű nixu na tagagu jiixű na chixexű ixígüxű rü tama naga ixinüéxű? ¿Rü texé tapora na itajanaxoxëëxüçax i Tupanaärü ngúchaü?” nhacurügi choxű.

²⁰Notürü Pa

Duūxūx, ¿texé cuixí i cuma rü ngēmacax ngēmaäcü Tupanaxü cujaxügaxü? ¿Cuxcax rü exna wüxi i tükü i waixümüwa tükü rü namexü i ngēma norü üruümaä na nhaxü?

“Rü tüküü ngēmaäcü choxü cuxü na ngēmaäcü chixixüçax i nhuxmax?” nhaxü. ²¹Rü ngēma tüküärü üruü rü waixümüwa nanaxü i tacü i nüma naxüxchaüxü. Rü ngēgxuma nanaxwaxegu, rü ngēma waixümüwa nanaxü i wüxi i tükü na norü guxchirechixü jiixüçax. ²²Rü ngēgxumarüütama nixí i naxüäxü ja Tupana. Erü tükü nanawéxchaü na nhuxäcü naporaxü i nüma rü nhuxäcü napocueäxü i ngēma duüxügü i chixexü ügüxü, notürü poraäcü jaxna namaä naxñü i ngēma duüxügü, rü tama paxa nanapocue i ngēma ímemaregüxü na napocuexü. ²³Notürü ga Tupana rü inanawéxchaü na nhuxäcü poraäcü tamaä namecümaxü i jixema na jaxögüxü. Rü ngēmacax nixí i nüxü ingechaütmüügüxü, rü nuxcümamatama tükü jadexechixü na naxüitäwa ingéxmagüxüçax i dauxüguxü i nañewa i ngextá ínamexéchixüwa. ²⁴Rü ngēmaäcü i jixema na Judéugü ixígüxü, rü tatanüwa Tupana tükü nidexechi ja nhuxre na norü duüxügü tixígüxüçax. Rü ngēgxumarüü ta i ngēma tama Judéugü ixígüxütanüwa rü najadexechi i togü. ²⁵Rü ngēmacax rü Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü ngēma duüxügü i tama chorü duüxügüchirëx ixígüxü, rü:

‘Pema rü chorü duüxügü peixigü i nhuxmax’, nhacharügi tá nüxü. Rü ngēma duüxügü i tama Judéugürüü nüxü changechaüchirëxü, rü: ‘Pexü changechaü i nhuxmax’, nhacharügi tá nüxü. ²⁶Rü noxri ga Tupana rü jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxümaä nüxü nixu, rü nhanagürü nüxü: ‘Pema rü tama chorü duüxügü peixigü’, nhanagürü nüxü. Notürü jematama nachica ga ngextá nüxü ijemanhaxüwa, rü wenaxäru jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxümaä nidexa ga Tupana ja Maxéxéerüü, rü nhanagürü nüxü: ‘Pema rü chauxacügi tá peixigü’, nhanagürü nüxü’.

Rü jema nixí ga Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxü. ²⁷⁻²⁸Rü Judéugüchiga rü ta nidexa i Tupanaärü ore, jerü nuxcümamaxüci ga norü orearü uruü ga Ichaía rü nhanagürü:

“Rü woo namuxüchichirëx i Judéugü jima naxnucü ja taxtüpechinüwa jimatürüü, notürü noxre tátama nixí i aixcuma najauxgüxü i maxü i taguma gúxü. Rü paxa tá ínangu ja törü Cori na napocueäxüçax i guxüma i ngēma tama noxrü ixígüxü”, nhanagürü ga Ichaía. ²⁹Rü nümatama ga Ichaía, rü nhanagürü ga ūpa:

“Rü ngēgxuma chi nüma ja törü Cori ja guxü i nañenärü jora rü tau chima íjaxügüxééagu i nhuxre i tatanüxügi i Judéugü,

rü chi itajarüxoxochi,
jexgumarǖ ga na ijanaxogüxü
ga guma īānegü ga Chodoma rü
Gomora namaā ga guxüma ga
jema duūxǖgi ga jéma
jexmagüxǖ”,
nhanagürü ga Ichaíá.

**Judéugü rü tama najaxögüchaū i
ore i mexǖ i Cristuchiga**

³⁰¿Rü nhuxü nhagüxü i nhuxmax? Rü pemaā nüxü chixu rü ngēma duūxǖgi i tama Judéugü ixígüxü ga tama Tupanacax daugüxü ga noxrix, rü ngēmatama duūxǖgi nixi i nhuxma Tupanapexewa imexü jerü najaxögü.
³¹Notürü jema Judéugü ga nagu īxchaūxü ga jema Muīsérü mugü na Tupanapexewa jamexǖcax, rü ínatüe.
³²¿Rü nhuxäcü ínatüe? Dūcax, ínatüe jerü jema mugüguama naxi na Tupanapexewa jamexǖcax, rü tama Ngechuchuaxü najaxögüchaū. Rü jemaäcü ga Ngechuchu rü jema duūxǖgücax rü wüxi ga guxchaxü nixi.
³³Rü ngēmachiga nixi i Tupanaärü ore i ümatüxü i nhaxü:

“Chama rü Judéugütanüwa chanamu ja Cristu. Rü nüma rü ngēma Judéugücax rü wüxi i guxchaxü tá nixi erü ngēxguma tama nüxǖ jaxögüägu rü tá inajarütaixe. Notürü ngēma duūxǖgi i nüxǖ jaxögüxü, rü aixcuma tá namaxë”,
nhanagürü.

10 ¹Pa Chaueneégüx, rü ngēma poraäcü chanaxwaxexü rü chorü jumuxëwa Tupanana naxcax chaçaxü, rü ngēma nixi na guxüma i

chautanüxǖgi i Judéugü na jaxögüxü rü ngēmaäcü aixcuma Tupanaärü na jixígüxǖcax. ²Rü aixcuma pemaā nüxü chixu, rü nümagü i Judéugü rü aixcuma poraäcü Tupanagu narüxñüe rü nanaxügüchaū i Tupanaärü ngúchaū. Notürü ínatüe erü tama Cristuaxü najaxögüchaū na ngēmaäcü Tupanapexewa jamexǖcax. ³Rü woo Tupana nhama ga nañewa nanamu ga Cristu na gumagagu Tupanapexewa jamexǖcax i duūxǖgi, notürü nümagü i Judéugü rü tama nüxǖ nacuqxgüchaū i ngēma. Rü nügütama nimexëegüchaū, rü ngēmacax nagu naxiäma i ngēma mugü ga Muīsé ümatüxü rü tama Cristuaxü najaxögüchaū na nagagu Tupanapexewa jamexǖcax. ⁴Notürü nüma ga Cristu rü najanguxëe ga jema mugü rü jemaäcü inajanaxoxëe na tama tamaä inacuáxǖcax i ngēma mugü. Rü jemaäcü nanaxü ga Cristu na guxüma i duūxǖgi i nüxǖ jaxögüxü rü aixcuma Tupanapexewa jamexǖcax. ⁵Rü Muīsé nanaxümatü nachiga na nhuxäcü Tupanapexewa tamexü ja wüxitama ega naga taxinügi i ngēma mugü, rü nhanagürü:

“Tupana pexǖ namu na guxügutáma meä pejanguxëeñü i guxüma i ngēma mugü erü ngēxguma naga pexñüëgu i guxüma i ngēma mugü rü tá pemaxë. Notürü ngēxguma tama naga pexñüëgu i wüxitama i ngēma mugü, rü tăuxütáma pemaxë”, nhanagürü. ⁶Notürü nhuxma rü Tupanapexewa time ega Cristuaxü jaxögügi. Rü ngēmacax taxuǖcaxma i cuãewa rü nhacurügi:

“¿Texé tá dauxūguxű i naānewa taxű na Cristucax tajaçaxű na nuã naxúxűcax rü tükű janangűxéexűcax na imexűcax i Tupanapexewa?” nhacurugi. ⁷Rü taxuūcaxma cuāewa nhacurugi:

“Rü texé tá juexütanüwa taxű na ngēxma Cristucax tajadauxűcax na nuã tanagaxűcax?” nhacurugi. ⁸Erü tama ngēmaācü nixi i Cristucax idauxű, jerü jema ore ga Muīsé ümatüxű rü nhanagürü:

“Rü marü cuxūtawa nangēxma i Tupanaärü ore. Rü cuqxwa nangēxma na nüxű cuixuxűcax. Rü cuāewa nangēxma na nagu curükñüxűcax”,
nhanagürü. Rü nhuxma Pa Chaueneégüx, rü pemaā nüxű chixu rü ngēmatama ore nixi i guxuwama duūxügümäa nüxű tixuxű. Rü ngēma ore nixi i pexű nüxű cuqxéexű na nhuxäcü pexű nangēxmaxű i maxű ega aixcuma pejaxögügi. ⁹Erü ngēxguma cuqxmaäa nüxű cuixuxgu na curü Cori jiixű ja Ngechuchu, rü ngēxguma cuāewa cujaxöxgu na juwa Tupana ínadaxéexű, rü tá cuxű nangēxma i maxű i taguma gúxű. ¹⁰Erü taāewa tajaxögü na ngēmaācü Tupanapexewa imexű. Rü taqxmaäa nüxű tixu na Ngechuchu rü törü Cori jiixű, rü ngēmaācü tanajaxu i maxű i taguma gúxű. ¹¹Rü Tupanaärü ore i ümatüxűwa rü nhanagürü:

“Rü guxäma ja texé ja Ngechuchuaxű jaxóxě, rü tá nüxű tadau na nhuxäcü Cristu aixcuma janguxéexű i ngēma tamaä inaxunetaxű, rü tăuxütáma ãuxächi tuxna naxä”,

nhanagürü. ¹²Rü Tupanapexewa rü guxüma i duūxügü rü nawüxicu. Rü woo Judéugü jixigu rü exna woo tama Judéugü jixigu, notürü Tupanapexewa rü nawüxicu i guxüma i duūxügü. Erü nüma ja törü Cori, rü guxäärü Cori nixi. Rü nüma rü aixcuma tükű namaxéexű ja guxäma ja texé ja nüxna çaxe na tükű namaxéexűcax. ¹³Erü Tupanaärü ore i ümatüxűwa rü nhanagürü:

“Rü guxäma ja texé ja törü Corina çaxe na tükna naxäaxűcax i maxű, rü tá tanajaxu i tümaärü maxű i taguma gúxű”,

nhanagürü. ¹⁴¿Notürü nhuxäcü tá törü Corina naxcax tacagü, ega tama nüxű tajaxögügi? ¿Rü nhuxäcü tá nüxű tajaxögü, ega taguma nüxű taxinüegü i nachiga? ¿Rü nhuxäcü tá nüxű taxinüe i norü ore, ega taguma texé tūmamaä nüxű ixuxgu? ¹⁵¿Rü nhuxäcü tá texé nüxű tixu i Cristuchiga ega taxuéma tükű nüxű jarüxuxéegü? Rü ngēmacax nixi i Tupanaärü ore i ümatüxű i nhaxű:

“Rü wüxi i taäe nixi na ínangugüxű i Tupanaärü orearü uruügü na duūxügümäa nüxű jaxugüxűcax i Tanatüärü ore i mexű i Cristuchiga”,

nhaxű. ¹⁶Notürü tama guxüma i duūxügü naga naxñiüe i ngēma ore i mexű. Rü Ichaía nüxű ixuxürüü nixi. Jerü ga nüma rü nhanagürü:

“Pa Corix, noxretama nixi i ngēma duūxügü i toxű jaxögüxű i ngēma ore i nüxű tixuxű”,

nhanagürü. ¹⁷Rü dücax, rü ngēma na Cristuchigaxű naxñiüexűwa nixi i ne naxñiü na jaxögüaxű i duūxügü. Rü ngēma nüxű naxñiüexű, rü ore i mexű i

Cristuchiga nixī. ¹⁸Notürü i nhuxma rü pexna chaca, ¿exna pexcax rü ngēma Judéugü rü taguma nüxū naxñüe i ngēma ore i mexü i Cristuchiga? Dúcax, ngēmáācū marü nüxū naxñüe. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü ngēma Tupanaärü orearü uruūgü, rü guxūwama i nhama i nañnewa rü nüxū nixugüe i norü ore. Rü ngextá ínangēxmagüxüwa i Judéugü, rü ngēma rü ta nüxū nixugügi”,

nhanagürü i ngēma ore. ¹⁹Notürü wena pexna chaca, ¿rü ngēma Judéugü rü tama exna nüxū nicuaxächitanü na Cristugagu jiixü na Tupana nadexü i duūxügi i nhuxmax? Rü ngēmáācū nüxū nacuaxgü. Jerü Tupanaärü ore ga Muísé ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Dúcax, Pa Judéugüx, chama rü tá chanamaxéxé i ngēma duūxügi i tama Judéugü ixígüxü, rü ngēmacax i pema rü tá pixäúxächigü. Rü ngēxguma chanamaxéxéegü i ngēma togü i duūxügi i tama choxü cuaxgüchiréxü, rü pema i Judéugü rü tá penue erü nüxū charüngüxé i ngēma togü”, nhanagürü. ²⁰Rü jemawena ga Ichaía, rü tama namuū ga jema Judéugümaä nüxū na jaxuxü ga jema Tupanaärü ore ga nhaxü:

“Rü ngēma duūxügi i tama Judéugü ixígüxü i tama chauxcax daugüxü, rü choxü tá inajangaugü. Rü chama rü tá chaugü changoxéen naxcax i

ngēma duūxügi i tama chauxcax ícagüchiréxü”, nhaxü. ²¹Rü Tupana rü Ichaíawa Judéugüchiga nidexa rü nhanagürü: “Rü guxü i ngunexügi rü nüxna chaxuecha i ngēma duūxügi i tama chauga ñüéchaüxü rü chamaä nuëxü. Notürü tama choxü inarüxñüéchaü”, nhanagürü.

Nangēxma i nhuxre i Judéugü i Tupana idexechixü na aixcuma noxrü jixígüxüçax

11 ¹Nhuxma pexna chaca rü, ¿pexcax exna ja Tupana rü marü nüxū naxo i norü duūxügi i Judéugü? Tama nixī i nüxū naxoxü. Erü chama i Pauru rü Judéu chixī. Rü Abráütanüxü chixī, rü Abráütaa ja Bejamítanüxü chixī. ²Rü nuxcumamatama Tupana

Judéugümaä inaxuneta na norü duūxügi jixígüxüçax, rü nhuxma rü tama Judéugüxü naxo. ¿Tama exna nüxū pecuax na nhuxü nhaxü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería? Rü Tupanaärü orewa nüxü tadaugü rü Ería rü Tupanapexewa poraäcü jema Judéugüxü ínaxuaxü. ³Rü nhanagürü ga Ería:

“Pa Corix, ngēma Judéugü rü marü nanadai i curü orearü uruügü. Rü nagu napogü i ngēma nachicagü i ngextá duūxügi cuxü fícuaxüügüxüwa. Rü chaxicatama íchajaxüächi. Rü choxü rü ta nimaxgüchäü”, nhanagürü ga Ería. ⁴Notürü Tupana nanangäxü, rü nhanagürü: “Dúcax, chama rü marü choxü nangēxma i 7000 i jatügi i

chaugüçax chidexechixű. Rü nümagü rü taguma nüxű nicuaxüügü i ngëma tupananelachicünaxă i Baáu”, nhanagürü. ⁵Rü ngëgxumarüü ta nixí i nhuxmax. Rü woo muxüma i Judéugü tama najaxögü, notürü nangëxma i nhuxre i Tupana namaã mecumaxügagu jadexechixű. ⁶Rü nhuxma na Tupana namaã mecumaxügagu jadexechixű i ngëma duüxügü, rü ngëmacax taxucüruwama texé nüxű tixu na tacü rü puracü i mexüçax na jadexechiäxű. Erü ngëgxuma chi ngëma duüxügürü puracü i mexüçax jadexechiägu, rü taxuüçax chima tüxcüü Tupana namaã namecüma. ⁷¿Rü nhuxäcü jiíxü i nhuxmax? Rü ngëma rümumaexü i Judéugü rü tama nüxű inajangaugü i ngëma maxü i naxcax nadaugüxü. Notürü ngëma noxretama i Judéugü i Tupana idexechixű, rü ngëmaäcü nüxű inajangaugü i ngëma maxü. Rü guxüma i ngëma togü i Judéugü rü Tupana nüxű nanaguxchaxëe. ⁸Rü ngëmachiga nixí i Tupanaärü ore i ümatüxü i nhaxü:

“Tupanatama ngëma duüxügüäxü nanaguxchaxëe. Rü ngëmacax woo nüxű nadaugügu i ngëma ore i aixcuma ixíxü, rü tama nüxű nacuaxgüéga. Rü woo nüxű naxinüegü i ngëma ore, rü tama najaxögü. Rü nhuxma rü ta ngëmaäcü nixí”,

nhanagürü. ⁹Rü Dawí rü ta rü nhanagürü:

“Rü ngëma duüxügü rü norü petacax naxügüxü i ñagüigagu rü norü muxüma i ngëmaxügagü rü chixexügu

tá naji rü ngëmacax tá napocue.

¹⁰Rü naäewa rü tääxütáma nüxű nacuaxgü, rü guxchaxügü tá nüxű nangëxma. Rü nhama wüxi i duüxü i tacü i jaxü ipaxixürüü tá nixigü namaã i norü guxchaxügü”,

nhanagürü.

Tupana nanamaxëxëe i ngëma togü i tama Judéugü ixígüxü

¹¹Rü pexna chaca, rü nhuxma na Cristuü naxoexü i ngëma Judéugü, ¿rü pexcax exna rü ngëmacax ja Tupana rü tá nüxű naxoxochixü? Tama nüxű naxo. Notürü nhuxma na tama Cristuaxü jaxögüäxü i ngëma Judéugü, rü ngëmacax ja Tupana rü nüxű narüngüxëe rü nanamaxëxëe i ngëma togü i tama Judéugü ixígüxü. Rü ngëmaäcü nanaxü ja Tupana na jaxüäxächiexüçax i ngëma Judéugü, rü Cristuaxü na jaxögüäxüçax. ¹²Rü jema na ínatüexü ga jema Judéugü, rü jemagagu muxüma ga togü ga duüxügü nanajauxgü ga Tupanaärü ngüxëe i taxü. Rü jema na noxretama ga Judéugü najaxögüxü, rü jemagagu Tupana nanamaxëxëe ga jema tama Judéugü ixígüxü. Notürü ngëgxuma tá Tupanacax nawoeguxgu i guxüma i Judéugü, rü Tupana rü tá jexeraäcü nüxű narüngüxëe i guxüma i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü.

¹³⁻¹⁴Rü nhuxma Pa Duüxügü i Tama Judéugü Ixígüxü, rü choxü nangëxma i wüxi i ore i pemaã nüxű chixuxchaäxü. Rü däcax, petanüwa nixí i choxü namuxü ja Tupana na pemaã nüxű chixuxüçax i norü ore. Rü nhuxma rü

aixcuma meā chajanguxēē i ngēma puracü, erü chanaxwaxe na pexü nadaugüxü i ngēma chautanüxü i Judéugü na nhuxäcü Tupana pexü na rüngüxexü. Rü ngēmaäcü tá nixäuxächie i nhuxre i nümagü, rü tá Cristuaxü najaxögü, rü ngēmaäcü tá nanajauxgü i maxü i taguma gúxü.

¹⁵Nüxü tacuax rü ngēma Judéugü rü tama Cristuaxü najaxögüchaü i nhuxmax. Rü ngēmacax ja Tupana rü nanade i ngēma togü i duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Notürü nhuxma na ngēmaäcü jiixü, ¿rü nhuxäcü tá nixi i ngēxguma Cristuaxü jaxögüagü i ngēma Judéugü, rü wena Tupana nadexgu? Rü wüxi i mexechixü tá nixi naxcax i ngēma Judéugü. Erü nhama wüxi i duüxü i juxü rü wenaxärü maxüxürüü tá nixigü. ¹⁶Rü Tupana rü wena tá nanade i ngēma Judéugü i ngēxguma jaxögüagü. Rü ngēmaäcü tá nixi, jerü nuxcumaxücü ga nanatü ga Abräü rü Tupanaärü duüxü nixi. Rü ngēmacax i nataagü i Judéugü rü Tupanaärü duüxügü ta nixigü. Rü nhama wüxi i pöö i Tupanana ixäxürüü tá nixi. Erü ngēxguma ngēma pööwa íraxü Tupanaärü jixígu, rü ngēmawa nüxü tacuax na guxüma i ngēma pöö rü noxrü na jíixü. Rü ngēma wüxi i nanetü i Tupanana ixäxürüü tá nixi. Rü ngēxguma ngēma nanetüchumaxä rü Tupanaärü jixígu, rü ngēmawa nüxü tacuax na guxüma i ngēma nanetü rü noxrü na jíixü. Rü ngēmaäcü tá nixi i ngēma Judéugümaä nangupetüxü, erü wüxi i ngunexügu rü guxüma i nümagü rü Tupanacax tá nawoegu. ¹⁷Tupana nüxü naxo ga jema Judéugü ga tama

jaxögüchaüxü. Rü nhama wüxi i orichaciü i idaexürüü nixi ga jema Judéugüxü naxoxü. Notürü nachicüü Tupana pexü nade woo tama Judéugü na peixigüxü. Rü wüxi i naixnecicüüäx i orichaciü rü ori i toxüwa jarünhxucuchixürüü peixigü. Rü nhuxma i pema rü ta pexü nangëxma i pechica i nataniüwa i ngēma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü. Rü Tupana rü pexü narüngüxexü rü pexü rü ta namaxëxëe. ¹⁸Notürü pema i tama Judéugü na peixigüxü, rü tama name i pegü peicuaxüü rü nüxü peixu na ngēma Judéugüiarü jexera peixigüxü. Rü ngēxguma chi ngēmaäcü pegü peicuaxüügüchaügü, rü name nixi i nüxna pecuaxächie na tama petanüwa ne naxüxü ga Cristu ja pexü maxëxëecü, notürü Judéugütanüwa nixi ga ne naxüxü. Rü ngēma Judéugüagü nixi i Tupana pexü dexü rü pexü namaxëxëexü i nhuxmax. ¹⁹Notürü bexmana tá nhaperügögü:

“Tupana rü marü nüxü naxo ga jema Judéugü rü jemacax nachicüü tükü nade”, nhaperügögü tá. ²⁰Ngémäacü aixcuma nixi ga Tupana nüxü oxü ga jema Judéugü jerü tama najaxögü. Rü ngēma na pejaxögüxüçäxicatama nixi i nachicüü Tupana pexü dexü i nhuxmax. Rü ngēmacax tama name i pegü peicuaxüügü. ¡Notürü pexuäegü na tama jema Judéugüxü üpetüxürüü pexü üpetüxüçax! ²¹Jerü jema Judéugü ga noxri Tupanaärü ixígüxü, rü Tupana nüxü naxo jerü tama najaxögü. Rü jexguma jemaäcü Tupana nüxü oxgu ga jema duüxügü rü pexü rü tá ta naxo ega täüxütmá pejaxögüechagu. ²²Düçax, na

nhuxācü namecümamaxü ja Tupana. Notürü tükü napocu ta ega tama aixcuma jaxōgügu. Rü nanapocue ga jema duüxügü ga chixexügu jixü, notürü pemaä rü namecüma. Notürü penaxwaxe i guxüguma nüma nanaxwaxexüäcüma pemaxë rü pejaxögü na guxüguma pemaä namecümaechaxüäcax. Erü ngëgxuma tama nüma nanaxwaxexüäcüma pemaxëgu rü tama pejaxögüechagu, rü tääxütáma pemaä namecüma. Rü pexü rü tá ta naxo, rü tá pexü ínawogü.

²³Notürü ngëgxuma jaxögüägu i ngëma Judéugü i nhuxma maxëxü, rü woo Tupana na nüxü oxü ga noxrix, notürü wena táxaru nanade erü nüxü nangëxma i pora na wenaxäru nadeäxüäcax ega aixcuma jaxögüägu.

²⁴Rü pema na tama Judéugü na peixígüxü, rü tama Tupanaärü duüxügü peixígü ga noxrix. Notürü Tupana pexü nade na noxrü peixígüxüäcax. Rü nhuxma na jemaäcü Tupana pexü dexü, rü ngëgxuma jaxögüägu i ngëma Judéugü, rü Tupana rü pexü nadexüäru jexera tá nüxü natauxcha na nadeäxü i ngëma Judéugü, jerü woetama norü duüxügüchirex nixigü ga noxrix.

Wüxi i ngunexü rü guxüma i Judéugü tá nanajauxgü i maxü i taguma gúxü

²⁵Pa Chaueneëgü i Jaxögüxü, nangëxma i wüxi i ore ga noxri tama duüxügüxü nüxü nacuqxéexü ga Tupana. Notürü chanaxwaxe i nüxü pecuqx i ngëma ore na tama nagu perüxinüexüäcax na duüxügü i nüxü cuqxüchixü peixígüxü, rü pexicatama

Tupana pexü dexü. Rü dúcax, noxretama nixü i ngëma Judéugü i aixcuma jaxögüxü. Rü ngëmaäcü tá nixü nhuxmatáta jaxögüä i guxüma i ngëma togü i duüxügü i Tupana idexechixü. ²⁶Notürü ngëmawena rü guxüttáma i Judéugü rü tá ta najaxögü, rü tá nanajauxgü i maxü i taguma gúxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Jima Cristu ja ínanguxüxéecü, rü Judéugütanüwatama ne naxü. Rü nüma rü tá Judéugüxü chixexüwa ínanguxüxéecü. ²⁷Rü aixcuma norü pecaduwa tá íchananguxüxéecü i ngëma Judéugü. Rü ngëgxuma tá nixü na aixcuma chajanguxéexü i ngëma chorü uneta ga üpaxüchima Abráümaä nüxü chixuxü”,

nhanagürü ga Tupana. ²⁸Notürü i nhuxma ja Tupana rü Judéugüxü nadau na norü uwanügü jiixü erü tama najaxögü i ngëma ore i mexü. Notürü ngëmaäcü naxüpetü na pexü natauxchaxüäcax na pejaxögüxü i pema i tama Judéugü na peixígüxü. Notürü nüma ja Tupana rü nhuxma rü ta ngëma Judéugüxü nangechäü jerü nuxcümamaxügüxü ga norü oxigümaä inaxuneta na nüxü tá nangüxéexü. ²⁹Rü ngëgxuma Tupana rü tacü i mexümaä inaxunetagü, rü aixcuma najanguxéecü i ngëma, rü taguma nüxü inajarüngüma. Rü ngëgxumarüü ta i ngëgxuma texécax nacaxgu, rü taguma nüxü inajarüngüma i ngëma. ³⁰Rü pema na tama Judéugü peixígüxü, rü ũpa rü tama Tupanaga pexinüe. Notürü nhuxma na tama naga naxinüexü i Judéugü, rü ngëmacax

Tupanaāxū pengechaūtümüūgū erü pejaxōgū i pemax. ³¹Rü ngēma pexū ngupetüxürüū nixī i ngēma Judéugüxū nangupetüxū. Nümagü rü tama Tupanaga naxīnūē i nhuxmax, notürü ngēmaācū nüxū nangupetü na Tupanaāxū pengechaūtümüūgüxūcax, rü nümagü rü ta Tupanaāxū nangechaūtümüūgüxūcax i nhuxmax. ³²Jerü nüma ga Tupana rü guxūma ga duūxügūmaā nanaxuegu na chixexūwa nangēxmagüxū nagagu ga norü pecadugü. Notürü jemaācū namaā nanaxuegu ga Tupana na nüxū nangechaūtümüūgüxūcax i guxūma i duūxügū. ³³Rü namexēchi ja törü Tupana, rü poraācüxüchima tuxū narüngüxē. Rü nüma rü nüxū nacuqxüchi erü guxūxüma nacuqx. Rü jixema rü taxucürüwama nüxū tacuqx i tüxcüū jiixū i tuxū jadexechixū, rü taxucürüwama nüxū tacuqx i guxūma i ngēma naxüxū i nümax. ³⁴Erü texé i tatanüwa nüxū tacuqx i guxūma i ngēma törü Cori nagu rüxinüxū? ³⁵Rü texé nüxū tacuqx na törü Corixū taxucuxēxū? ³⁶Rü texé tuxira tacü rü āmare törü Corina taxā, na jixcama nüxū tacümaā tuxū nataeguxēēāxūcax? ³⁷Erü guxūma i tacü ingēmaxü rü Tupanaxütawa ne naxī. Rü nüma nixī ga naxüäxū ga guxūma na noxru jiixücax. Rü name nixī i guxüguma nüxū ticuqxüūgū rü tanataxē. Rü ngēmaācū jiixū.

**Pexū chacäqaxū na pegütama
Tupanana pexägüxū na wüxi i
āmare i maxüxū na peixigüxücax**

12 ¹Rü dūcax, Pa Chaueneēgüx,
nhuxäcū Tupana
poraācüxüchima tamaā namecüma. Rü

ngēmacax pexū chacäqaxū na pegütama Tupanana pexägüxū na wüxi i āmare i maxüxū na peixigüxücax. Rü ngēma āmare nixī i aixcuma napexewa üünexū rü namaā nataäexū. Rü ngēmaācū nixī ja Tupana i nanaxwaxexū na nüxū peicuqxüūgüxū. ²Rü tama name i nhama i naānecüāx i duūxügücümagu pexī. Notürü name nixī i Tupanana pegü pexägü na nüma pexū naxüchicüxücax rü ngexwacaxüxū i peäe pexū ngēmaxücax rü ngēmaācū naxcäxicatama pemaxēxücax. Rü ngēmaācū tá nüxū pecuqx i tacü nixī i Tupana pexū naxwaxexū na penaxüxū, rü tacü nixī i aixcuma mexū i napexewa, rü tacü nixī i namaā nataäexū. ³Rü Tupana ja chamaā mecümacū, rü choxū namu na pemaā nüxū chixuxücax i guxāma i pema na tama namexū na texé i petanüwa tügū írütaxū rü tügügi tarüximüxū na togüarü jexera tiixū. Notürü name nixī na wüxichigü meā tügū ngugüarü maxüäxū rü tügügi rüxinüxū na nhuxäcū Tupana tuxna naxäxū i tümaärü cuqx wüxigu namaā i tümaärü õ. ⁴Rü dūcax, rü taxünewa nangēxma i taeru rü tachacügü rü taparagü rü muxūma i to i taxüneärü ngēmaxügü. Rü wüxichigü i ngēma taxüneärü ngēmaxügü rü nüxū nangēxma i noxrütama puracū. ⁵Rü ngēgxumarüü ta i jixema na jaxögxü, rü woo na imuxū notürü wüxitama i duūxügü tixigü, erü Cristuarü duūxügü tixigü. Rü ngēmacax i guxāma i jixema rü jigümücgü tixigü, erü woetama wüxitama i duūxügü tixigü. ⁶Rü wüxichigü i jixema, rü Tupana tuxna nanaxā i törü cuqx i nüma nanaxwaxexū

na tūxű nangēxmaxű. Rü tanaxwaxe i meāma nagu taxi i ngēma cuax i Tupana tūxna āxű. Rü ngēxguma tūxna naxāagu i törü cuax na norü orearü uruū ixīgūxūcax, rü name nixi i ngēma o i tūxű ngēmaxmūmaā tanaxü i ngēma puracü. ⁷Rü ngēxguma tūxna naxāagu i törü cuax na togūxű rūngūxēēgxūcax, rü name nixi i meāma tanaxü i ngēma. Rü ngēxguma texéna naxāagu i tūmaārū cuax na togūxű tangúexēēxūcax, rü name nixi i meāma tanaxü i ngēma. ⁸Rü jíxema nüxű cuáxe na Tupanaārū oremaā togūxű tataāēxēēxű, rü name nixi i meāma tanaxü i ngēma. Rü jíxema nüxű cuáxe na togūmaā tangauxű i tūmaārū ngēmaxű, rü name nixi i tūmaārū ngúchaūmaā tanaxü i ngēma. Rü jíxema āēxgacü ixīxē rü name nixi i meāma tajanguxē ē i ngēma puracü. Rü jíxema nüxű cuáxe na togü tūxű ngechaūtümüūgūxű, rü name nixi i taāēācüma tanaxü i ngēma.

Nhuxācü nanaxwaxe na namaxēxű i duūxűgū i Cristuaxű jaxōgūxű

⁹Rü name nixi i aixcuma meāma pegü pengechaūgū i wüxicigü. ¹⁰Rü nüxű pexo i guxūma i tacü i chixexű ixīxű! ¹¹Rü nagu pexi i ngēma aixcuma mexű ixīxű! ¹²Rü name nixi i wüxicigü pegü pengechaūgū, ngēma pegueneēxūchixű pengechaūxūrū. Rü name nixi i naxcax pedaugü na nhuxācü peeneēgūxű petaxēēxű rü nhuxācü pegü perüngūxēēxű. ¹³Rü tama name i cuxo ega tacü rü puracü cuxű namuxgu ja törü Cori. Notürü name nixi i curü ngúchaūmaā cunaxü i norü puracü. ¹⁴Rü name nixi i petaāēgū erü

ípenanguxēē na Tupanaxūtawa pengugūxű. Rü ngēxguma tacü rü ngúxű pexü ngupetügu, rü name nixi i jaxna namaā pexīnūē. ¹⁵Rü tama name i nüxű perüchaue na pejumuxēgūxű! ¹⁶Rü ngēxguma nüxű pedaxgu na tacü nüxű taxuxű i ngēma togü i jaxōgūxű, rü name nixi i nüxű perüngūxēē. ¹⁷Rü meā penajaxu i ngēma duūxűgū i pexūtagu naxīānexű! ¹⁸Rü ngēxguma chi texé chixri pemaā üpetügu, rü name nixi i tūmacax pejumuxēgū na meā tūxű naxüpetüxūcax. Rü ngēmaācü name nixi i Tupanana tūmacax peca na tūxű nangūxēēxūcax rü tama tūxű napocuxūcax. ¹⁹Rü wüxigu tūmamaā petaāēgū ja jíxema taāēgūxé! ²⁰Rü wüxigu tūmamaā pexauxe ja jíxema ngechaūgūxé rü auxexe! ²¹Rü meā pegümaā pemaxē i wüxicigü! ²²Rü tama pegü peicuaxūgū, notürü name nixi i pegü iperüxíragü! ²³Rü tama pegügi perüxīnūē na togüarü jexera nüxű cuaxūchigūxű na peixigūxű! ²⁴Rü ngēxguma texé chixexű pemaā üxgux, ²⁵Rü tāūxūtámā chixexűmaā pexütanu! Notürü name nixi i naxcax pedau na mexű pexüxű i guxű i duūxűgūpexewa. ²⁶Rü naxcax pedau na guxūma i duūxűgūmaā meā pemaxēxű rü namaā na iperüngūxmūxūcax i guxūguma! ²⁷Pa Chaueneēgū ja Pexū Changechaūgūxé, tama name i pegütama pexütanu ega texé tacü rü chixexű pemaā üxgu. Notürü name nixi i Tupanamexēgu penaxü i ngēma na nüma napocuāxūcax. Erü Tupanaārū ore i ümatüxūwa rü nhanagürü:

“Rü chaxmexwa nangēxma na duūxűgūxű chapocuxű i norü

chixexūcax. Rü chama tá nüxű chanaxütanü i ngēma duūxű i chixexű üxű”,
nhanagürü ja tórü Cori. ²⁰Rü ngēguma tacü rü chixexű cumaā naxüxgu i togü, rü tama name i chixexümaā cunataeguxēē. Notürü name nixī i nagu cuixű i Tupanaärü ore i nhaxű,

“Rü ngēguma curü uwaniū tajjaxgu, !rü nachibükxēē! Rü ngēguma jaṭawaxgu, !rü naxaxexēē! Erü ngēguma ngēmaäcü cunaxüxgu, rü poraäcü tá cunaxänexēē”,

nhaxű. ²¹Rü ngēguma togü chixexű cumaā üxgux, rü name nixī i cuxuaē na tama chixexügu cunguxüçax. Rü name nixī na mexű cuxüxű namaā i ngēma duūxű. Rü ngēmaäcü tá icujanaxoxēē i ngēma chixexű i cumaā naxüxchaūxű.

13 ¹Rü name nixī i guxüma i duūxügū rü meā nörü aëxgacüga naxinüē. Erü Tupana nixī i jangucuchixéecü i guxüma i aëxgacügū. Erü nataxuma i aëxgacü i tama Tupana ingucuchixéexű. ²Rü ngēmacax, texé ja tama tümaärü aëxgacüga ñüchaūxě, rü Tupanaga nixī i tama taxinüxű. Rü jíxema tama naga ñüeuchaūxě, rü tá tapocue. ³Erü ngēma aëxgacügū rü tama ngēma mexű ügüxüärü pocuruū nixī, notürü ngēma chixexű ügüxüärü pocuruū nixī. Rü ngēguma cunaxwaxegu na tama nüxű cumuūxű i wüxi i aëxgacü, rü name nixī i meā cumaxű. Rü nüma i aëxgacü rü tá cumaā nataäē. ⁴Erü nüma i aëxgacü rü Tupanaärü ngüxéeruū nixī rü ngēmacax nanamu na cuxű nangüxéexüçax. Notürü ngēguma chixri cumaxügu, rü

ngēguma tá waxi nixī i nüxű cumuūxű. Erü nüma i aëxgacü rü tama notüçaxma nixī na nüxű nangēxmaxü i pora na cuxű napocuxű. Erü woetama Tupana nanamu na napocuāxüçax i ngēma duūxű i chixri maxüxű. ⁵Rü ngēmacax name nixī i naga cuxinü i curü aëxgacügū. Rü tama ngēma pocuxű na cumuūxüçaxicatama nixī i namexű na naga cuxinüxű, notürü name nixī i naga cuxinü erü marü nüxű cucus na namexű i ngēma. ⁶Rü ngēmacax name nixī i meā nüxű penaxütanü i ngēma díeru i perü aëxgacügüçax ixixű i ngēma nümagü nagu naxunetaxüexpüx na nüxű penaxütanüxüçax. Erü ngēma aëxgacügū rü Tupanaäxű nixī i napuracüexű i ngēguma naxüägu i ngēma puracü na pemaā inacuáxű. ⁷Rü wüxicigü i ngēma aëxgacügū, rü name nixī i nüxna penaxä i ngēma nüxna üxű. !Rü nüxű penaxütanü i ngēma díeru i perü aëxgacügū nagu unetaxüexpüx na nüxű penaxütanüxű! !Rü penaxü i ngēma ñaneärtü puracü i perü aëxgacügū pexű muxű na penaxüxüçax! !Rü nüxű pengechaügū rü naga pexinüē i ngēma perü aëxgacügū! Erü ngēmaäcü nixī i namexű na penaxüxű. ⁸Rü tama name i texéaxű tacü pengetanü. Notürü nangēxma i wüxitama i getanü i taguma tüxű ingutanüxű. Rü ngēmacax ja jíxema aixcuma tūmamüçüxű ngechaüxě rü marü tajanguxēē i guxüma i ngēma Tupana tüxű muxű. ⁹Rü nhanagürü i Tupanaärü mugü:

“!Rü tâixütáma naī i ngemaā icupe!
!Rü tâixütáma cumáeta! !Rü tâixütáma cungix! !Rü

tāñxütáma ḥoguâxärü ngẽmaxü
cuxü nangúchaü!"
nhanagürü. Notürü ngẽma mugü rü
guxüma i togü i Tupanaärü mugümaä rü
wüxigu nanu nagu i norü ore i nhaxü:
"¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na
cugütama cungechaüxürüü!"
nhaxü. ¹⁰Rü jíxema tüمامüçüxü
ngechaüxë, rü taxüma i chixexü namaä
taxü. Rü ngẽmacäx i ngẽxguma
tamüçüxü ingechaügu, rü aixcuma
tajanguxëe i Tupanaärü mugü. ¹¹Rü
name nixi i tanaxü i guxüma i ngẽma,
erü nhamaücü rü nangẽxma i muxüma
i guxchaxügü. Rü name nixi i pegü
ípemexëe rü paxa penaxü i törü Coriarü
puracü. Erü nhuxma rü noxri
jaxöögügarü jexera ningaicamachigü i
ngẽma ngunexü i nagu tá taxcäx
nataeguxü ja törü Cori. ¹²Rü woo na
naporaxü i Chataná i nhama i naänawa
i nhuxmax, notürü paxa tá nagux i
ngẽma, rü paxa tá ínangu ja Cristu na
nüğüxütawa tükü nagagüxüçäx. Rü
ngẽmacäx name nixi i nüxü tarüxoe i
guxüma i chixexü ixügüxü. Rü nhuxma
na nüxü icuáxü i Tupanaärü ore, ¡rü
ngíxä jigüna tadaugü na tama nagu
ijixüçäx i tacü rü chixexügü! ¡Rü ngíxä
meä tamaxë na ngẽmaäcü nüxü
rüjexeragüxüçäx i guxüma i chixexü!
¹³¡Rü ngíxä mexü taxügü rü meä
tamaxë! Erü aixcuma Cristuarü duüxügü
tixígü, rü tanaxwaxe i nüma
nanaxwaxexüäcüma tamaxë. Rü tama
name na ingâxexü rü na naxügüxü i
petagü i chixexü i duüxügü nawä
ãügatanüxü. Rü tama name i
tingêäämare rü exna to i chixexü
taxügü, rü bai na jigü ichoxügagüxü, rü

bai i togüchi ixaiexü naxcäx i norü
ngẽmaxügü. ¹⁴Notürü name nixi i
nacümagu pexü ja törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristu, rü nüxna naxcäx
peca na pexü nangüxëëxüçäx na meä
naxcäx pemaxëxüçäx. Rü tama name i
naxcäx pedaugü na nhuxäcü pexeneäru
ngúchaü na pexügüxü.

Tama name i nüxü cuixu
i cueneë i jaxoxü

14 ¹Rü ngẽxguma petanügu
naxäxchaügu i wüxi i peeneë i
tama perüü meä Tupanaärü orexü
cuáxü, rü name nixi i meä penajaxu.
Notürü tama name i namaä pegü
pechoxüga naxcäx i nacümagü i nagu
jaxüxü i Tupanapexewa. ²Rü dïcax,
nangẽxma i nhuxre i taeneëgü i nagu
rükünxüna namexü na guxüraüxü i
óna nangõxgüxü. Notürü nangẽxma i
togü i taeneëgü i tama aixcuma meä
Tupanaärü orexü cuaxgüxü i tama
namachi ngõxgüchaüxü. Rü nümagü
nüxü nacuaxgügu rü Tupanapexewa
nachçuxu na tacü rü namachi
nangõxgüxü, rü ngẽmacäx nixi i nabü rü
origüxicatama nangõxgüxü. ³Rü
ngẽxguma tangẽxmagu ja texé ja
namachi ngõxë, rü tama name i nüxü
taxoox i ngẽma togü i duüxügü i tama
namachi ngõxgüxü. Rü ngẽgumartüü ta
ja jíxema tama namachi ngõxë, rü tama
name na nüxü tixuxü i ngẽma duüxügü i
namachi ngõxgüxü, erü nümagü rü ta
Tupanaärü duüxügü nixígü. ⁴¿Rü texé
cuixi i cuma rü ngẽmacäx nüxü cuixu i
to i coriarü duüxügü? Rü dïcax, pemaä
nüxü chixu rü ngẽma norü cori tá nixi i
nangugüxü rü ngoxi mexü naxüx i

ngēma norü duūxū, rü ęexna tama. Rü ngēma duūxū rü Tupanapexewa rü tá name, erü núma ja törü Cori ja Cristu rü nüxū nangēxma i pora na nügicax namexēëxū i ngēma duūxū.⁵Rü dūcax, nangēxma i nhuxre i duūxūgū i nagu rüxinüexū na ngūxchigaarü ngunexū rü togü i ngunexūärü jexera namexū na nagu Tupanaxū jacuqxüügūxū. Rü nangēxma i togü i duūxūgū i nagu rüxinüexū na guxūma i ngunexūgū rü nawüxigü i Tupanapexewa. Notürü wüxichigü i jixema rü tanaxwaxe i meä taäewa nüxū tacuqx na aixcuma Tupanapexewa namexū i ngēma taxüxū rü tixoxū.⁶Rü jíxema duūx ja ɬacü rü ngunexū Tupanacax íxüxüchixe, rü ngēmaäcü tanaxü na ngēma ngunexügū törü Corixū ticuqxüüxüçax. Rü jíxema namachi ngőxē, rü ngēmaäcü tanangōx na törü Corixū ticuqxüüxüçax, rü Tupanana moxē taxā naxcax i ngēma tangōxū. Rü jíxema tama namachi ngőxē, rü ngēmaäcü tanaxü na törü Corixū ticuqxüüxüçax, rü túma rü ta Tupanana moxē taxā naxcax i ngēma nabü i tangōxū.⁷Rü nhuxma na nhama i naännewa imaxēxū, rü taxúema tügicaxtama tamaxū rü ęexna tügicaxtama taju. ⁸Erü nhuxma na imaxēxū, rü törü Coriarü ngúchaü na ixügüxüçax nixī i imaxēxū. Rü ngēxguma ijuegu, rü ngēma rü ta törü Corimexēwa nangēxma. Rü ngēmaäcü nüxū tadau rü woo imaxēgu rü ęexna woo ijuegu, rü törü Coriarü duūxūgū tixigü, rü namexwa tangēxmagü.⁹Rü jemacax nixī ga najuxū ga törü Cori ja Cristu rü wenaxärü namaxüxū na túmaärü Cori jiixüçax ja guxāma ja

guxema jaxōgüxe ga marü juexe rü guxāma ja jíxema jaxōgüxe ja nhuxma rü ta maxēxē.¹⁰Rü ngēmacax Pa Chaueneëx, ɿrü tüxcüü i nüxū cuixuxū i cueneë i jaxōxū? Rü cumax, Pa To i Chaueneëx, ɿrü tüxcüü i nüxū cuxoxū i cueneë? Erü guxātámá i jixema rü Tupanapexewa tá tangugü na núma tüxū nangugüxüçax rü ngoxi ime rü ęexna tama.¹¹Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü ja törü Cori:

“Ngēma aixcuma na chamaxüxürrüü tá ta nixī i aixcuma guxüttámá i duūxūgū chapexegu caxápüxügüxü, rü guxüttámá choxü icuqxüügüxü”,
nhanagürü.¹²Rü ngēmaäcü nüxū tacuqx na wüxichigü i jixema rü aixcuma tá Tupanapexewa na ingugüxū na namaä nüxū ixüxüçax na nhuxäcü imaxēxū rü ɬacü na ixüxū.

Tama name i chixexügu cunanguxëe i cueneë i jaxöxü

¹³Rü ngēmacax nixī, Pa Chaueneëgxü, i tama namexū na tamücgüxü i ixuechaü. Notürü narümemaë nixī i nüxū perüxoe i guxüma i ɬacü i peeneëgxü pécadugu jixéexü rü ęexna norü öxü chixexëexü.¹⁴Chama nüxū chacuqx rü nataxuma i öna i Tupanapexewa chixexü. Rü aixcumaxüchi nüxū chacuqx i ngēma erü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü duūxū chixī, rü núma choxü nüxū nacuqxäe i ngēma. Notürü ngēxguma chi texé nagu rüxñigu na tama Tupanapexewa namexū i ɬacü rü öna na tangōxū, rü name nixī i noxtacüma tama na tanangōxū ega nagu tarüxñigu

na tama namexű i ngëma. ¹⁵Rü ngëguma ngëma cungóxűcax tümaäéwa cunanguxéégu ja cueneẽ, rü cumaã nüxű chixu rü tama aixcuma tükű cungechaű. Rü tama name i ngëma cungóxűgagu chixexügagü tükű cunguxéé rü tükű icujarütauxéé ja jíxema cueneẽ ja Cristu tümacax juxe. ¹⁶Rü ngëmacax, woo cuxcax namexgu i ngëma cuxüxű, notürü tama name na cunaxüamaxű ega ngëmacax togü tá cuxű ixuxgu na pecadu jiňxű i ngëma cuxüxű. ¹⁷Rü ngëma Tupanapexewa na imexűcax rü tama taçü rü ñona na ingóxű rü exna taçü rü axexű na ixaxüxűgagu nixi. Notürü napexewa na imexűcax rü tanaxwaxe i Naäe i Üünexüärü ngüxéémaä meä tajanguxéé i ngëma Tupana naxwaxexű rü jigümaä itarüngüxmüä rü aixcuma tataäegü napexewa ja Tupana. ¹⁸Rü jíxema ngëmaäcü Cristucax maxüxé, rü Tupana rü tûmamaä nataäé, rü guxüma i duüxügi rü ta tûmamaä nataäegü. ¹⁹Rü ngëmacax, ingixä naxcax tadaugü i guxüma i nacüma i mexű i jigümaä tükű rüngüxmüéxéexü! ¡Rü ngixä jigü tarüngüxéé na jexeraäcü ijaexűcax i törü ñowa rü Tupanaärtü orewa! ²⁰Rü tama name i taçü rü ñona na cungóxűgagu icujanaxoxéé i Tupanaärtü puracü i cueneäärü maxüwa. Rü aixcuma nixi i guxüma i ñonagü i namexű i Tupanapexewa. Notürü wüxi i chixexű nixi ega ngëma ñona i ingóxűgagu chixexügu najixéégu i taeneegü. ²¹Rü ngëmacax tama name i cunangóx i namachi, rü exna cujaxaxü ja wíü, rü exna cunaxü i taçü i to, ega ngëmagagu chixexügagü cunanguxéégu i

cueneẽ i jaxöxű. ²²Rü ngëguma cuma nagu curüxñügu na namexű na cunangóxű i ngëxürüüxümare i ñona, rü Tupanapexewa rü name nixi i cuxicatama nüxű cucuqx i ngëma. Rü tataäé ja jíxema tümaäéwa nüxű cuáxe na Tupanapexewa namexű i ngëma taxüxű. ²³Notürü ngëguma wüxié nagu rüxñügu na tama namexű i Tupanapexewa na taçü rü ñona na tangóxű, rü pemaä nüxű chixu rü chixexű taxü ega tanangóxomagu, erü tümaäéwa nagu tarüxñü na tama aixcuma namexű i ngëma taxüxű. Rü guxüma i ngëma tümaäéwa nagu tarüxñüxű na nachixexű rü aixcuma pecadu taxü ega tanaxüamagu.

Name nixi i cueneäärü ngúchaű cuxü rü tama i cuxrütama

15 ¹Rü jíxema na meä jaxögüxű rü namaä iporaexű i guxchaxügi, rü name nixi i nüxű tarüngüxéé i ngëma taeneegü i turaexű i norü ñowa rü tama guxchaxügiämaä jaxna ñüexü. Rü tama name i jigüguxicatama tarüxñüe rü tóxrücxacicatama tadaugü. ²Notürü wüxicigü i jíxema rü name nixi i taeneäexű tanangúchaűxéé na ngëmaäcü nüxű rüngüxéexűcax na jexeraäcü jaxöoxtücxax. ³Jerü woo ga Cristu rü tama noxrütama ngúchaű naxü. Notürü najanguxéé ga jema Tupanaärtü ore ga nhaxü:

“Pa Chaunatüx, rü ngëma duüxügi i cumaä guxchigagüxű, rü chamaä nixi i naguxchigagüxű”,

nhaxü. ⁴Rü guxüma ga jema nuxüma üumatüxű ga Tupanaärtü orewa, rü

naxümatü na tüxü nanguxëëxüçax na taguma nüxü rüxoexü ega woo tacularü rü guxchaxü tüxü üpetügu. Rü jema Tupanaärü ore rü naxümatü na tüxü nataäexëëxüçax rü tüxü nüxü nacuqxæëxüçax na aixcuma Tupanaärü ixígüxü. ⁵Rü Tupana nixi ja tüxü rüngüxëëcü na jaxna namaä ixinüexüçax i guxüma i guxchaxügü. Rü nüma nixi i tüxü nataäexëëxü. Rü chanaxwaxe i nüma ja Tupana pexü narüngüxëë na aixcuma pegü pengechaüguechaxüçax i ngëma Ngechuchu ja Cristu pexü naxwaxexürü. ⁶Rü chanaxwaxe na ngëmaäcü pemaxëxü na guxåma i pema rü wüxigu nüxü peicuqxüügxüçax ja Tupana ja Nanatü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu.

Duüxügü i tama Judéugü ixígüxümaä nüxü nixu i ore i mexü

⁷Rü ngëmacax, jema Cristu pexü na dexürüü rü name nixi i wüxichigü meä pegü pejaxu na ngëmaäcü Tupanaxü jacuqxüügxüçax i duüxügü. ⁸Rü pemaä nüxü chixu rü Cristu núma naxü na Judéugüxü janangüxëëxüçax, na jemaäcü janguxëëäxüçax ga jema uneta ga nuxcumaxügüxü ga törü oxigümaä nüxü jaxuxü ga Tupana. Rü jemaäcü ga Cristu rü tüxü nüxü nadauxëë na aixcumacü na jiixü ja Tupana rü aixcuma janguxëëäxü i ngëma norü uneta. ⁹Rü jexgumarüü ta ga Cristu rü núma naxü naxçax i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü na nümagü rü ta Tupanaxü jacuqxüügxüçax naxçax na poraäcü Tupanaäxü nangechaütümüügxü. Rü jemachiga

nixi ga jema Tupanaärü ore ga Dawí ümatüxü ga nhaxü:

“Rü ngëmacax guxü i nachiüänecüäx i duüxügüpexewa tá cuxü chikuqxüü. Rü tá chorü wijaewa cuxü chataxëe”,

nhaxü. ¹⁰Rü toxnamana i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Pa Duüxügü i Tama Judéugü Ixígüxü, rü name nixi i pema rü wüxigu chorü duüxügü i Judéugümaä petaäegü”, nhanagürü. ¹¹Rü toxnamana, rü nhanagürü ta:

“Pa Duüxügü i Tama Judéugü Ixígüxü, rü name nixi i nüxü peicuqxüügxü ja törü Cori. Rü Pa Guxüma i Nachiüänecüäx i Duüxügü, rü name nixi i penataxëe”,

nhanagürü. ¹²Rü Ichaía rü ta nanaxümatü rü nhanagürü:

“Rü Dawí nanatü ja Jesíwa tá ne naxü i wüxi i nataa i tá Cristu ixixü. Rü nüma tá nixi i norü äexgacü jiixü i guxüma i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Rü ngëma duüxügü rü tá aixcuma nüxü najaxögü rü tá ínananguxëëgü na jimagagu Tupana nüxü rüngüxëëgüxü”, nhanagürü. ¹³Rü nhuxma i pema na nüxü pejaxögüxü rü chanaxwaxe i poraäcü pexü nataäexëë ja jima Tupana ja pexü rüngüxëëcü na meä Cristuxü ipenanguxëëgüxüçax. Rü ngëmaäcü i Tupanaäe i Üünexü rü tá pexü naporaexëë na jexeraäcü Cristuxü ipenanguxëëgüxüçax. ¹⁴Pa

Chaueneēgüx, meāma nüxū chacuqx na guxū i duūxügumaā pemecümamaxū, rü aixcuma Tupanaxū na pecuáxū, rü aixcuma meāma pegü peixucuxēgüxū.
15 Notürü nhaā poperawa rü meāma pexcax chanaxümätü i nhuxre i Tupanaärü ucuxēgü, erü tama chanaxwaxe i nüxū ipajarüngümaē. Rü tama chamuū na pexcax chanaxümätüxū i ngēmachiga jerü Tupana nixī ga choxū mucü na pemaā nüxū chixuxūcax.
16 Rü nüma nixī ga choxū namuxū na Ngechuchu ja Cristuarü puracü chaxüxūcax i natanüwa i ngēma duūxügü i tama Judéugü ixígüxū. Rü ngēma puracü ga nawa choxū namuxū nixī na ngēma duūxügumaā nüxū chixuxū i ore i mexū na Tupanaxütawa chanagagüxūcax, na wüxi i āmare i Tupana namaā taäexū i ngēma duūxügü i Naäe i Üünexü imexēegüxū.
17 Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristuarü duūxū na chïfxū, rü ngēmacax chataäe namaā i ngēma puracü i Tupanaäxū chaxüxū.
18-19 Rü nhuxma rü jema Cristu chorü maxüwa üxüchigaxüxīcatama nixī i chixuxū. Rü nüma nixī ga choxū nangüxēexū na Tupanaxütawa chanagagüxūcax ga jema duūxügü i tama Judéugü ixígüxū, na nümagü rü ta Tupanaga naxinüexücax. Rü jemaäcü chorü oremaā, rü chorü puracümaā, rü cuaxruiügü ga taxü ga Tupana üxümaā, rü Naäe i Üünexüärü poramaā Tupanaxütawa chanagagü ga jema duūxügü. Rü jemaäcü Jeruchareüwa rü guxüwama nhuxmata Iríricuarü naännewa meāma chajanguxēe na nüxū chixuxū ga jema ore i tüxū maxexēexū i

Cristuchiga.
20 Rü jemaäcü chapuracü na nüxū chixuxūcax ga Tupanaärü ore i mexū ga ngextá taguma nhuxgu Cristuchigaxū ínaxinüexüwa ga duūxügü. Jerü tama chanaxwaxe ga marü togü nüxū íxuxüwa rü duūxügü marü nüxū ícuáxüwa nüxū na chixuxū ga jema ore.
21 Rü jemachiga nixī ga Tupanaärü ore ga Icháia ümatüxū ga nhaxū:

“Rü jíxema taguma Cristuchigaxū cuaxgüxe, rü taguma nachigaxū ínüexë, rü tá nüxū tacuaxgü i nachiga”,

nhaxū.

Pauru rü Romawa naxüxchaū

22 Rü jema toxnamana na chapuracüxūcax nixī ga taxucürüwa petanüwa chaxüxū woo muëxpüxcünachirex jéma chaxüxchaū.

23 Notürü nhuxma na marü chanagüxēexū i ngēma puracü i toxnamana, rü nagu charüxñinü na petanüwa chaxüxū. Jerü nhuxgumamatama nixī ga nagu charüxñinüexaxü na petanüwa chaxüxchaūxü.
24 Rü ngēguma Espanhawa chaxüxgu, rü nagu chartüxñinü na woe pexütagu íchidauxü. Rü nagu charüxñinü na nhuxre i ngunexü ngēxma petanügu charüxäüxü. Rü wüxi i chorü taäe tá nixī i ngēma. Rü ngēmawena rü chanaxwaxe i choxū perüngüxēe na Espanhawa chaxüxūcax.

25 Notürü i nhuxma rü Jerucharéüwa tá chaxü, na ngēma chanangexücax i nhuxre i díëru naxcax i taeneēgü i ngēma ngēmagüxü. **26** Erü ngēma taeneēgü i jaxögüxü i

Machedóniāānewa rü Acajaanewa ngēxmagüxū, rü norü ngúchaūmaā nagu narüxñüē na ngíxū nanutaquexegüxū i nhuxre i díeru na ngēmaācü nüxū nangüxēgüxūcax i taeneēgü i nüxū nataxuxū i Jerucharéūwa ngēxmagüxū. ²⁷Rü ngēma taeneēgü i Machedóniācūqax rü Acajacūqax rü norü me nixī na ngēmaācü naxügüyäxū. Rü ngēma duüxügü rü aixcuma nüxū nangēxma i norü ngetanü i taeneēgü i Judéugütanüwa. Erü ngēma taeneēgü i Judéugügagu nixī i ngēma togü i duüxügütanüwa nanguxū i Tupanaärü ore. Rü nhuxma rü name nixī i ngēma togü i duüxügü rü norü ngēmaxümaā taeneēgü i Judéugü i jaxögüixüxū narüngüxēgü. ²⁸Rü ngēxguma chanagüxēgu i ngēma puracü, rü ngēxguma taeneēgü i Judéugüna marü ngíxū chaxâxgu i ngēma díeru, rü Espanhawa tá chaxū. Rü ngēxguma ngēma chaxüxgu, rü tá woe pexütagu íchidau. ²⁹Rü nüxū chacuqx rü ngēxguma petanüwa changuxgu, rü wüxigu tá tataäēgü, erü núma ja Cristu tá tükü nataäēxēē i ngēxguma ngēmaācü wüxiwa ingéxmagügu. ³⁰Pa Chaueneēgüx, törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuéagagu, rü ngēma na Naäēärü ngüxēēmaā choxü pengechaüxügagu pexü chacaaxü na Tupanana chauxcax peçaxü i perü jumuxëwa. Rü ngēmaācü tá choxü perüngüxëē nawa i nhaǟ puracü i Tupana choxna ãxü. ³¹¡Rü Tupanana peça na choxü ínapoxüxücax nüxna i ngēma Judéugü i Judéeanewa ngēxmagüxū i tama jaxögüxū! ¡Rü nüxna peça naxcax i ngēma taeneēgü i jaxögüxū i Jerucharéūwa ngēxmagüxū,

na taäēcüma najauxgüäxücax i ngēma díeru i ngēma naxcax changexü! ³²Rü ngēmaācü ngēxguma Tupana naxwaxegu, rü taäēcüma petanüwa tá changu, na wüxigu pemaā chataäēxücax. ³³Rü chanaxwaxe na pemaā inaxáñxü ja Tupana ja tükü taäēxéecü. Rü ngēmaācü jiixü.

Pauru rü nüxū narümoxë ga jema duüxügü ga jaxögüxū ga Romawa jexmagüxū

16 ¹Rü nhuxma na petanüwa naxüxchaüxū i taejax i Febe, rü pemaā ngíxū chixu rü wüxi i taejax i meçü ijixī. Erü ngíma rü nüxū irüngüxëē i ngēma jaxögüxū i Chécréaarü iännewa ngēxmagüxū. ²Rü chanaxwaxe i meä ngíxū pejaxu, naébagu ja törü Cori ja Ngechuchu, erü ngēma nixī i mexü na penaxüxü namaä i guxüma i jaxögüxū. Rü chanaxwaxe i guxüma i tacü i ngíxū taxuxüwa rü ngíxü perüngüxëē, erü ngíma rü poraäcü togüxü irüngüxëē, rü choxü rü ta irüngüxëē. ³¡Rü nüxū perümoxëgü i Prichira rü Aquiru! Rü númagü rü chamücügü nixigü i Ngechuchu ja Cristuarü puracüwa. ⁴Rü númagü rü ãucümaxüwa nichocu na chauétüwa nachogüexücax, na tama chajuxücax ga chamax. Rü ngēmacax moxë nüxna chaxǟ. Rü tama chaxicatama moxë naxcax nüxna chaxǟ, notürü moxë nüxna naxägü ta i guxüma i taeneēgü i jaxögüxü i tama Judéugü ixígüxü. ⁵¡Rü nüxū perümoxëgü ta i guxüma i taeneēgü i Aquirupatawa ngutaquexegüxü! ¡Rü ngēxgumarüü ta nüxü perümoxëgü ja chamücü ja nüxü

changechaūcü ja Epenétu! Rü nüma nixí ga nüxíra Cristuaxü jaxōoxü ga Áchiaanewa. ⁶|Rü ngíxü perümoxégü i María ga poraācü petanüwa Tupanaäxü puracücü! ⁷|Rü nüxü perümoxégü i chautanüxügü i Ädrúnicu rü Júniá ga wüxigu chamaā pocuexü! Rü nümagü nixí i jatügü i aixcuma Tupana imugüxü i guxüma i jaxögüxü nüxü ngechaūgüxü. Rü nümagü rü nüxíra chauxüpa Cristuaxü najaxögü. ⁸|Rü nüxü perümoxégü ja Äpriátu ja chamücü ja nüxü changechaūcü ja chauxrüü törü Coriaxü jaxöcü! ⁹|Rü nüxü perümoxégü ja Urubánu ja tomücü ixíci i Cristuarü puracüwa! ¹⁰|Rü ngégxumarüü ta nüxü perümoxégü ja Estaqui ja nüxü changechaūcü! ¹¹|Rü nüxü perümoxégü ja Apere ja aixcuma tüxü nüxü dauxeēcü na nhuxäcü Cristuaxü jaxööoxü! ¹²|Rü ngégxumarüü ta nüxü perümoxégü i Aristúburutanüxügü! ¹³|Rü nüxü perümoxégü i chautanüxü i Erudiü! ¹⁴|Rü ngégxumarüü ta nüxü perümoxégü i Narsíchutanüxü i törü Coriaxü jaxögüxü! ¹⁵|Rü ngíxü perümoxégü i Trifena rü Trifosa! Rü ngímagü rü törü Coriaxü ipuracüe. ¹⁶|Rü ngégxumarüü ta ngíxü perümoxégü i taejax i Pérsidi i ngíxü ingechaūgúcü! Rü ngíma rü marü poraācü törü Coriaxü ipuracü. ¹⁷|Rü nüxü perümoxégü ja Rufu ja aixcuma meā törü Coriaxü jaxöcü! ¹⁸|Rü ngégxumarüü ta ngíxü perümoxégü i naē ga chauerüü chamaā ixíci! ¹⁹|Rü nüxü perümoxégü i Achícritu, rü Fregüti, rü Erme, rü Patróba, rü Erma, rü guxüma i togü i taeneégü i nataniüwa ngéxmagüxü! ²⁰|Rü nüxü perümoxégü ta i Firúgu, rü

Júria, rü Neréu, rü naejax, rü Orípa, rü guxüma i togü i taeneégü i jaxögüxü i natanüwa ngéxmagüxü! ²¹|Rü chanaxwaxe i pegü pengechaūgüäcüma pegü perümoxégü i wüxichigü. Rü guxüma i ngëma jaxögüxü i toxnamana ngéxmagüxü, rü pexü narümoxégü. ²²Pa Chaueneégüix, pexü chacqaxü na pegüna pedaogüxüçax nüxna i ngëma duüxügü i pexü itojechaüxü rü chixexügi pexü jixëegüchäüxü. Erü ngëma duüxügürü nguxëetae rü tama namaā nawüxigu i ngëma nguxëetae ga noxri pejauxgüxü ga jexguma noxri pejaxögügi. Rü name nixí i noxtacüma nüxna peixigachi i ngëma duüxügü rü tama natanügu pexägi. ²³Erü ngëma duüxügü rü tama törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü ngúchaü naxügü, notürü noxrütama ngúchaü nixí i naxügüxü. Rü ore i tauvxachügümaä najaxucyxëgü i duüxügü, rü ngëmaäcü nanawomüxëegü i ngëma duüxügü i tama meā nüxü cuaxgüxü. ²⁴Rü guxüma i duüxügü nüxü nacuaxgü na aixcuma meā Tupanaga pexñüexü i pemax. Rü ngëmacax pemaā chataäe i chamax. Rü chanaxwaxe na meā nüxü pecuáxü i tacü nixí i mexü i Tupanapexewa na penaxüxüçax i ngëma. Notürü ngëma Tupanapexewa chixexü, rü jnüxna peixigachi na tama nagu pejixüçax! ²⁵Rü ngégxuma ngëmaäcü meā pemaxëgi rü nüma ja Tanatü ja Tupana ja tüxü taäéxëecü rü tá pexü naporaexëe na aixcuma nüxü perijexeraxüçax i Chataná. Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pemaä inarüxäüx rü pexü narüngüxëe. ²⁶Rü pexü narümoxë ja

Timúteu ja chamücü ixíçü i Tupanaãrü puracüwa. Rü ngëgxumarüü ta pexü narümöxégü i chautanüxügü i Rúchiu, rü Jacháu rü Sochipátru. ²²Rü chama i Térsiu na chanaxümatüxü i nhaä popera, rü chama rü ta pexü charümöxë naëgagu ja tóriü Cori. ²³Rü pexü narümöxë ta ja Gaju ja napatawa changëxmacü. Rü nüma rü inanaxä ja daa napata na nawa nangutaquegxegüxüçax i guxüma i jaxögxü. Rü ngëgxumarüü ta pexü narümöxégü i Erastu i daa iñaneärü díeruarü daruü ixíxü, rü taenee i Cuartu. ²⁴Rü chanaxwaxe i tóriü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxéé i guxäma i pemax. Rü ngëmaäcü jiixü.

**Pauru rü Tupanaxü jazuqxüüäcümä
nanaguxéé i norü popera**

²⁵⁻²⁶|Rü nhuxmax, rü ngíxä nüxü ticuaxüügü ja Tanatü ja Tupana! Rü nüma nüxü nangëxma i pora na pexü naporaexëexüçax na meä pejaxögüamaxüçax i ngëma norü ore i tüxü maxëxëëxü tamaä nüxü ixuxürü. Rü ngëma nixí i ore i guxüwama nüxü

chixuxü rü namaä changúexëetaexü i Ngechuchu ja Cristuchiga. Rü ngëmatama ore i Cristuchiga rü taxchaxwa naxëxüga noxrix, notürü i nhuxma ja Tupana rü marü tüxü nüxü nacuaxë i ngëma. Rü nuxcüma taúta naäne üxgu rü Tupanaxicatama nüxü nacuqx ga jema, notürü i nhuxma rü norü orearü uruügü ümatüxü ga orewa taxcax nanangoxëé. Rü ngëma ore rü namaä nawüxigu ga jema ore ga nuxcüma nüxü jaxuxü ga Tupana ja guxüguma maxëchacü. Rü nhuxma ja Tupana rü guxüwama nanamugü i norü orearü uruügü na guxü i duüxügümaä nüxü na jaxugüexüçax i ngëma ore i Cristuchiga na nüxü jaxögxüäxüçax rü naga na naxinüexüçax. ²⁷Rü nüma ja Tupana rü nüxicatama nixí i Tupana jiixü, rü nüxicatama nixí i guxüxü nacuaxü. |Rü nhuxmax, rü ngíxä guxüguma nüxü ticuaxüügü, erü Nane ja Ngechuchu ja Cristu rü poraäcü tüxü narüngüxéé! Rü ngëmaäcü jiixü.

*Rü nuäma pexna,
Pauru*

NÜXÍRAÜXÜ GA POPERA GA

CORÍTIUCÜÄX GA JAXÖGÜXÜTANÜWA

NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümxoxē ga jema
jaxögüxü ga Corítiuarü īānewa
jexmagüxü

1 1-2 Pa Chaueneēgü i Corítiucüäxgüx,
chama i Pauru rü namaā i taeneē i
Chótene nixī i pexcax tanaxümatüxü i
nhaā popera. Rü Tupana nixī ga choxü
jaxucü na Ngechuchu ja Cristu choxü
imuxü na duüxügümäa nüxü
chixuxüçax i norü ore. Pa Chaueneēgü
ja Tupanaärü Ixígüxe, pema rü marü
Tupanapexewa peixüüne jerü
Ngechuchu ja Cristu marü pexü
nixüünexēe. Rü Tupana rü marü pexü
nade na norü duüxügü peixígüxüçax
wüxigu namaā i guxüma i ngëma
duüxügü i guxüwama törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristuxü icuaxüügüxü. Rü
nüma ja Ngechuchu ja törü Cori ixicü,
rü ngëma duüxügürü Cori ta nixī. ³Rü
chanaxwaxe ja Tanatü ja Tupana rü
törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu
poraäcü pexü narüngüxēe rü pexü
nataäexēe.

Tupana tükü narüngüxēe erü
Cristuarü duüxügü tixigü

⁴⁻⁵Rü guxüguma pexcax Tupanana
moxē chaxä, jerü Ngechuchu ja
Cristugagu Tupana poraäcü pexü
narüngüxēe, rü pexna nanamu ga Naäe i
Üünexü na guxügutáma pemaä
inaxäüxüçax. Rü jima Cristugagu pexü
nanatauxchaxée na nüxü peixuxüçax i
norü ore, rü pexna nanaxä i cuax na
meä ngëma orexü pecuáxüçax. ⁶Rü
jemaäcü ga jexguma nüxü pexñüegü ga
jema ore ga Cristuchiga rü aixcuma
pejaxögü. ⁷Rü ngëmacax i nhuxma na
ípenanguxéexü na wena táxarü núma
naxüxü ja törü Cori ja Ngechuchu ja
Cristu, rü Tupana pexna nanaxä i taxü i
cuax na taxüüma pexü taxuxüçax na
naxcax pemaxëxü. ⁸Rü ngëmaäcü tá
pexna nadau ja Tupana nhuxmatáta
nagú i naäne, rü guxügutáma pexü
naporaexēe na aixcuma
pejaxögüamaxüçax rü naxcax
pemaxëxüçax, na taxüema chixexümaä

pexű ixugüxűcax i ngëguma wenaxărű númera naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ⁹Rü Tupana rü guxüguma najanguxéē i norü uneta. Rü númera nixi ga pexű jadexechixü na aixcuma Nane ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristumüçügi peixigüxűcax.

Nügü nitoge ga jaxögüxü

¹⁰Pa Chaueneégüx, törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu pexű chacaxü na wüxigu pegümaä perüxñüexü rü tama pegü peitojexűcax. Rü name nixi i aixcuma pegü pengechaägü rü aixcuma wüxitama perüxñü i peäewa. ¹¹Pa Chaueneégüx, pemaä nüxü chixu i ngëma ore, jerü Cróetanüxütanüwa nüxü chacuáchiga ga pegümaä na penuexü, rü tama aixcuma wüxigu na perüxñüexü. ¹²Rü pemaä nüxü chixu i ngëma erü nhuxre i pema rü:

“Chama rü Pauruwe charüxü”, nhaperügügi. Rü totege rü:

“Chama rü Aporuwe charüxü”, nhaperügügi. Rü totege rü:

“Chama rü Pedruwe charüxü”, nhaperügügi. Rü totege rü:

“Chama rü Cristuwe charüxü”, nhaperügügi. ¹³¿Rü nhuxäcü nixi i ngëma? ¿Pexcax rü Cristu rü marü nijauxje? ¿Exna pema nüxü pecuaxgu rü chama i Pauru chiixü ga curuchawa pexcax chipotaxü rü chajuxü? ¿Rü exna pema nüxü pecuaxgu rü chauégagu jiixü ga ípebaïüxü? ¹⁴Rü Tupanana moxë chaxä, jerü taxúema pexü íchabaiüxéē ga pemax. Rü Crispu rü Gajuxicatama nixi ga íchabaiüxéēxü. ¹⁵Rü ngëmacax

taxucürüwa texé tügü tixu na chauégagu ítabaiexü. ¹⁶Rü jemäacü aixcuma íchanabaiüxéē ga Estéfanatanüxügi ta, notürü chauxcax rü taxúema ga totege tüxü íchabaiüxéē. ¹⁷Jerü númera ga Cristu rü tama choxü namu ga duüxügüxü na íchabaiüxéēxü, notürü choxü namu na duüxügümaä nüxü chixuxűcax i norü ore i mexü i tüxü maxëxéexü. Rü nanaxwaxe i tauxchaxü i oremaä nüxü chixu i ngëma ore. Ertü ngëguma chi nhama nüxü cuaxüchixürii nüxü chixuxgu i ngëma ore, rü ngürüächi i duüxügi rü tá chaguama narüxñü rü tá nüxü inajarüngümaä na Cristu jiixü ga tüxü maxëxéecü ga jexguma curuchagu najuxgux.

Cristuwa nixi ga Tupana inawéxü ga norü pora rü norü cuax

¹⁸Rü ngëma ore na nhuxäcü törü pecaducax curuchagu najuxü ga Cristu, rü wüxi i notüçaxmamare nixi naxcax i ngëma duüxügi i pocuwa ixü. Notürü jixema na Tupana tüxü maxëxéexü, rü nüxü tacuax na ngëma ore rü Tupanaärü pora jiixü. ¹⁹Erü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü ga Tupana:

“Rü tá ichajanaxoxéē i guxüma i norü cuax i ngëma duüxügi i nüxü cuaxüchixü. Rü tá nüxü chaxo i ngëma duüxügüarü cuax”,

nhanagürü. ²⁰Rü nhuxmax, Pa Chaueneégüx, ¿Tupanapexewa rü tacüwa namexü i ngëma duüxügi i poraäcü nüxü cuaxüchixü? ¿Rü tacüwa namexü i ngëma duüxügi i Muisé ümatüxü i mugüwa nguxëetaegüxü?

ꝑRü tacüwa namexū i ngēma duūxūgū i meā nūxū cuaxgūxū i nhama i naāneārū cuáchigagu na jadexagūxū? Erü guxūma i ngēma cuax i duūxūgū nagu rüxiñüexū rü Tupanacäx rü taxuwama name.

²¹Notürü nüma ja Tupana ja guxūxūma cuácü, rü tama nanaxwaxe na nhama i naānecüāx i duūxūgūarü cuágagu na jiixū i naxūtawa nangugūxū i nūmagü. Notürü nanaxwaxe na ngēma norü ore i mexügagu na jiixū i namaxēexēäxū i ngēma duūxūgū i jaxögūxū woo togucax rü noticäxmamare jixígu i ngēma ore. ²²Ngēma Judéugü rü nūxū nadaugüchaū i cuaxruūgū i Tupanaärü poramaä üxū na ngēmawa nūxū nacuaxgūxūcax na aixcumá jiixū i ngēma ore i nūxū ixugüxū. Rü ngēma Gregugü rü naxcax nadaugü i nhama i naāneārū cuax na meā nūxū nacuaxgūxūcax. ²³Notürü ngēma ore i toma nūxū tixuxū, rü Cristu ga curuchawa ipotacüchiga nixī. Rü ngēma ore rü naāewa nangux i Judéugü. Rü ngēma duūxūgū i tama Judéugü ixígüxūcax rü wüxi i noticäxmamare nixī. ²⁴Notürü ngēma duūxūgū i Tupana idexechixū i Judéugü rü exna tama Judéugü ixígüxū rü ngēma duūxūgūcax rü Cristuwa nixī ga Tupana inawéxū ga norü pora rü norü cuax.

²⁵Rü jema Tupana üxū ga jexguma najuxgu ga Cristu rü muxüma i duūxūgūcax rü wüxi i ngēäemarexürüü nixī. Notürü ngēma Tupana nagu rüxiñüxū rü guxūma i nhama i naānecüāx i duūxūgūarü cuaxarü jexera nixī. Rü jexguma curuchagu najuxgu ga Cristu rü muxüma ga duūxūgūcax rü natura ga Tupana ga jexguma. Notürü jexguma nixī ga inawéäxū ga nhuxäcü

guxū i duūxūgūarü jexera na naporaxüchixū. ²⁶Pa Chaueneegüx, name nixī i nagu perüxñüe na nhuxäcü Tupana pexü idexechixū na norü duūxūgū peixígüxūcax. Rü noxretama peixígü na nūxū pecuaxüchixū ega duūxūgū pexü ngugügu, rü noxretama peixígü na äëxgacügū peixígüxū, rü noxretama peixígü i ngēma itaarü dïëruåxütanüxū peixígüxū. Notürü woo ngēmaäcü peixígügu rü Tupana rü pexü nidexechi na norü duūxūgū peixígüxūcax. ²⁷Rü Tupana najadexechi ga jema duūxūgū ga togü ga duūxūgū nūxū ixuxgu rü taxuüma icuáxū. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana na naxaneexēäxūcax i ngēma duūxūgū i nūxū icuaxüchixū. Rü Tupana najadexechi ga jema duūxūgū ga togü nūxū ixuxgu rü turaexū. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana na naxaneexēäxūcax i ngēma duūxūgū i poraexū. ²⁸Rü Tupana najadexechi ga jema duūxūgū ga togü nūxū oexū, rü nhama i naānewa taxuüma ixígüxū. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana na taxuüma jixígüxūcax i ngēma duūxūgū i tacü ixígüxū. ²⁹Rü ngēmacax taxucürüwama texé tügü ticuaxü i Tupanapexewa. ³⁰Rü nümatama ga Tupana nixī ga Ngechuchu ja Cristuarü duūxūgūxū pexü jaxígüxēexū. Rü tatanüwa nanamu ga Cristu na nüma tükna naxäaxücax i cuax i aixcumá ixixū, rü pecaduwa tükü ínanguxüxēexücax. Rü nüma ja Cristu nixī i tükü namaxēexēxū rü tükü jamexēexü i aixcumá ixüünexücax i napexewa ja Tupana. ³¹Rü ngēmacax i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü ngēguma texé tūgū
icuqxūūchaāgu rü name nixī i
tórü Corixū tikuqxū, erü nūma
nixī i tūxū nangūxēēxū”,
nhanagürü.

Cristu ga curuchawa ipotacüchiga

2 ¹Pa Chaueneēgxü, jexguma noxri petanüwa chaxūxgu na pemaā nūxū chixuxūcax ga Tupanaārü ore i aixcuma ixīxū i Cristuchiga, rü tama nhama nūxū cuaxūchixūrūūācuma pemaā chidexa, rü tama ore ga guxchaxūmaa nixī ga pemaā nūxū chixuxū. ²Jerü jexguma petanüwa chajexmagu, rü Cristuchigaxūxīcatama pemaā chixu. Rü taxuūma ga tacü ga togu charūxīnū. Rü jemaācü Ngechuchu ja Cristu ga curuchawa ipotaciuguxicatama nixī ga charūxīnūxū. ³Rü jexguma petanüwa chaxūxgu rü chauxcax rü nataxuma ga chorü pora, rü chorü muūmaa pepexewa chidurux. ⁴Rü jexguma pemaā chidexagu rü pemaā nūxū chixuxgu ga Tupanaārü ore, rü tama nhama nūxū cuaxūchixūrūūācuma pemaā nūxū chixu na jemaācü pexū chanangúchaūxēēxūcax na pejaxōgūxūcax. Notürü Tupanaāē i Üünexūārü ngūxēēmaa rü Tupanaārü poramaā nixī ga pexū chanangúchaūxēēxū. ⁵Rü jemaācü Tupanaārü poramaā pemaā nūxū chixu ga jema ore na Tupanagagu jiixū na nūxū pejaxōgūxū, rü tama nhama i naānecūqax i duūxūgiārū cuágagu na jiixū.

Tupana rü Naāē i Üünexūwa nügū tūxū nacuqxē

⁶Notürü pemaā nūxū chixu, rü ngēguma natanüwa changēxmagu i

ngēma duūxūgū i marü meāma jaxōgūxū, rü ngēguma nixī i chanangúexēēxū i ngēma aixcuma taxū i cuax i maxū i üünexūchiga ixīxū.

Notürü ngēma cuax rü tama nhama i naānnewa ne naxū, rü bai i nhama i naānēärü äēxgacügū i paxa tá ijärüxoxtüwa ne naxū. ⁷Notürü ngēma cuax rü Tupanawa nixī i ne naxūxū. Rü ngēma cuax nixī ga noxri taūta naāne üxgu Tupanaxīcatama nūxū cuáxū ga na nhuxäcü tá tūxna naxāxāxū i maxū i taguma gúxū. ⁸Notürü jema Tupana nagu rüxiñüxū, rü taxuūma ga nhama ga naānecūqax ga äēxgacü nūxū nacuqx. Jerü jexguma chi aixcuma nūxū nacuqxgūga jema Tupana nagu rüxiñüxū rü tau chima curuchawa najapotagü ga guma mecü ja tórü Cori. ⁹Notürü jema Tupanaārü ore i ümatüxū nūxū ixuxūrūūācü nangupetü. Erü norü orewa rü nhanagürü:

“Rü ngēma duūxūgū i Tupanaxū ngechaūgūxūcax, rü nūma nanamexēē i tacü i taxuéma nūxū dauxū, rü taguma texé nūxū ñüxū, rü bai i texé nagu rüxiñüxū”,

nhanagürü i norü orewa. ¹⁰Rü ngēma Tupana mexēēxū naxcax i ngēma duūxūgū i nūxū ngechaūgūxū, rü nhuxma rü tūxū nūxū nacuaxēē i ngēma, jerü nūma nanamu ga Naāē i Üünexū na taxcax nangoxēēāxūcax. Rü ngēma Naāē i Üünexū rü guxūxūma nacuqx, rü aixrūxū i ngēma Tupanaxīcatama nūxū cuáxū rü ta nūxū nacuqx. ¹¹Rü duūxūgūtānūwa rü ¿texé nūxū tacuqx na tacügu naxīnūxū ja wüxi ja jatü? Rü naānēxīcatama nixī i nūxū cuáxū i ngēma

nagu naxinüxü i ngëma jatü. Rü ngëgxumarüü ta Tupanaäe i Üünexüxícatama nixi i nüxü cuáxü na tacügu naxmüxü ja Tupana. ¹²Rü jixema rü tama nhama i naänecüäx i naäe nixi i ijauxgüxü. Notürü Naäe i Üünexü ga Tupana núma muxü nixi ga ijauxgüxü, na aixcuma nüxü icuáxüçax i guxüma i ngëma mexügü ga Tupana norü ngechaümaä tuxna ämarexü. ¹³Rü nhuxma na pemaä nüxü tixuxü i ngëmachiga, rü Tupanaäe i Üünexü toxna äxü i oremaä nixi i pemaä nüxü tixuxü. Rü tama ore i torü cuaxwa tajaxuxümaä nixi i pemaä nüxü tixuxü. Rü ngëmaäcü nüxü tixu i Tupanaäe i Üünexüärü ore namaä i ngëma duüxügü i aixcuma Tupanaäe nawa ngëxmagüxü. ¹⁴Rü texé ja tama Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxë, rü taxucürüwa tanajaxu i ngëma Tupanaäe i Üünexü tükü nguxéexü, erü tümacax ja jíxema duüxë rü notüçaxmamare nixi. Rü tama nüxü tacuaxéga erü jíxema Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxëxícatama tixi ja nüxü cuáxe na tanangugüxü na nhuxü nhaxüchiga jiixü i ngëma Tupanaäe i Üünexü tükü nguxéexü. ¹⁵Rü jíxema duüxë ja Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxë, rü meä tanangugü i guxüma. Notürü ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü, rü taxucürüwama tümaärü maxüxü nangugü ja jíxema duüxë ja aixcuma Tupanaäe tümawa ngëxmaxë. ¹⁶Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“¿Texé nüxü tacuax na tacügu
naxinüxü ja törü Cori? ¿Rü texé
nüxü tacuax na Tupanaxü
taxucuxéexü?”

nhanagürü. Notürü jixema nixi i aixcuma nüxü icuáxü i ngëma Cristu nagu rüxinüxü.

Pauru rü Aporu rü wüxigu
Tupanaäxü napuracüe

3 ¹Pa Chaueneëgüx, jexguma noxri petanüwa changuxgu, rü taxucürüwa ngëma duüxügü i Tupanaäe nawa ngëxmaxümaä chidexagurüüäcüma pemaä chidexa. Notürü nhama i naänecüäx i tama Tupanaxü cuaxgüxümaä chidexagurüü nixi ga pemaä chidexaxü. Jerü pema rü jexwacax, pejaxögü ga jexguma, rü jemacax jexwacax jaxögüxümaä chidexagurüüäcüma pemaä nüxü chixu ga Cristuchiga. ²⁻³Rü tauhxachü ga oremaä pexü changúexëe, ngëgxumarüü i wüxi i öxchana ega noxri nabuxgu rü naëgenenixü ja tauhxchaäcü jaxaxüne nüxna taxä. Rü jemaäcü tauhxachü ga oremaä pemaä nüxü chixu ga Tupanaärü ore ga noxrix, jerü taxucürüwa nüxü pecuaxéga ga Tupanaärü ore ga guxchachü. Rü nhuxma rü ta tama nüxü pecuaxéga i Tupanaärü ore i guxchachü, erü nhama tama jaxögüxü i duüxügürüütama pemaxë. Rü dúcax, ngëgxuma nhuxma rü ta peixauxächiwaxegu rü pegümaä penuégü, rü ngëmawa nangox na ngëma tama jaxögüxürüütama nagu pertüxinüexü rü nhama i naänecüäxrüütama na pemaxëxü. ⁴Rü ngëgxuma petanüwa wüxie nhagügu rü:

“Chama rü Pauruwe charüxü”,
nhagügu, rü toteg rü:
“Chama rü Aporuwe charüxü”,
nhagügu, rü ngëmawa nüxü tacuax na

ngēma duūxügü i tama
 jaxögüxüütama na pemaxëxü. ⁵Rü
 ngēxguma meā nagu rüxñüegu, ¿rü tacü
 chixí i chama i Paurux? rü ¿tacü nixí i
 nüma i Aporux? Toma rü Tupanaärü
 duūxügümare tixígü, rü togagu nixí ga
 nüxü pejaxögüxü ga törü Cori ja
 Ngechuchu. Rü wüxicigü ga toma rü
 tanaxü ga jema puracü ga törü Cori
 toxna ãxü. ⁶Rü chauxütawa nixí ga nüxü
 pexñüexü rü pejaxögüxü ga Tupanaärü
 ore ga noxrix, rü Aporu nixí ga pexü
 rüngüxéecü na jexeraäcü meā
 pejaxögüxü ga jema ore. Notürü Tupana
 nixí ga pexna naxäcü ga maxü. ⁷Rü
 ngēmacax woo jíxema tüxira
 duūxügümäa nüxü ixuxe i Tupanaärü
 ore rü woo jíxema wixwena jexeraäcü
 duūxügüxü ngúexéexë, rü taxuüma
 tixígü. Notürü Tupana nixí ja guxüma
 ucü, erü nüma nixí i duūxügüxü
 namaxéexéexü. ⁸Rü ngēmaäcü ja jíxema
 tüxira duūxügümäa nüxü ixuxe i
 Tupanaärü ore, rü jíxema wixwena
 jexeraäcü duūxügüxü ngúexéexë rü
 tawüxicumare i ngēma puracüwa.
 Notürü Tupana rü tá tüxü nanaxütanü i
 tümaärü puracü ja wüxicigü
 ngēxgumarüü na nhuxäcü nüxü
 tapuracüexü. ⁹Rü ngēmaäcü i chama i
 Pauru rü taeneë ja Aporu rü wüxicu
 Tupanaäxü tapuracüie. Rü ngēmaäcü nixí
 i petanüwa napuracüxü ja Tupana. Rü
 perü maxüwa nixí i napuracüxü na
 nüma nanaxwaxexüäcüma peixígüxüçax.
¹⁰Rü chama nixí ga Tupana choxü muxü
 na chaxira pemaä nüxü chixuxüçax ga
 Cristuchiga. Rü togü nixí ga chawena
 jexeraäcü pexü ngúexéexü. Notürü
 guxäma ja texé ja naxüxe i nhaä puracü

rü tanaxwaxe i taxuäe na meä
 tanaxüxüçax. ¹¹Rü nhaä puracü rü
 Ngechuchu ja Cristuwa nixí ga
 inaxtigüxü, rü ngēmacax taxucürüwama
 texé tajangucuchixëe i to i tüxü
 maxexëexü. ¹²Rü nhuxma na norü
 puracü ixüxü i wüxicigü i jíxema, rü
 tanaxwaxe i taxuäe na aixcuma meä
 naxüxü i ngēma. Erü jíxema aixcuma
 meä naxüxe i norü puracü, rü nhama
 wüxi i ipataarü üruü i uirumü rü
 díferumü rü nuta i mexéchixümaä
 üpataxüü tixí. Notürü jíxema tama
 aixcuma meä naxüxe i ngēma Cristuarü
 puracü rü nhama ipataarü üruü i
 chixexü i naï rü naixåtü rü
 dexnemenaxämaremaä üpataxüü tixí.
¹³Notürü ngēxguma naguxgu i naäne, rü
 tá nangox na nhuxäcü naxüäxü i
 Tupanaärü puracü i wüxicigü i duūxü.
 Erü ngēma ngunexügu rü tá nangëxma
 ja üxi ja taxüchine. Rü nhama tacü
 üxiüwa figuxüü tñ nixí i Tupana nüxü
 na üxü i wüxicigü i duūxüärü puracü
 na nüxü nacuáxüçax ngoxi aixcuma
 name rü exna tama. ¹⁴Rü jíxema
 aixcuma meä naxüxe i Cristuarü puracü,
 rü jima ipata ja taixüne ja tama üxiümaä
 ixaxünerüü tá nixí i ngēma tümaärü
 puracü. Rü tá Tupanaxütawa tanajaxu i
 tümaärü natanü naxcax i ngēma taxüxü.
¹⁵Notürü jíxema tama aixcuma meä
 naxüxe i ngēma puracü, rü jima ipata ja
 tama taixüne ja üxiümaä ixaxünerüü tá
 nixí i ngēma tümaärü puracü. Rü tá
 ngëxma inajarüxonare i guxüma i
 ngēma taxüxü. Rü tuxicatama
 tñüxütmá tixa nhama wüxi i duūxü i
 üxiüemawa ijagoxfüü. ¹⁶¿Tama exna
 nüxü pecuax i pema rü Tupanapata na

peixígüxű, rü Tupanaäe i Üünexű rü petanüwa na namaxüxű? ¹⁷Rü ngëxguma texé pexű chixetanüxëēgu, rü Tupana tá tüxű napocu, erü Tupanapata ja nawa namaxüne rü naxüüne. Rü pematama nixí ja jima Tupanapata na peixígüxű. ¹⁸Tama name i texé tügütama tawomüxëē. Rü ngëxguma petanüwa texé tügugu rüxínügu na wüxi i duüxű i nüxű cuáxe na tiixű i nhama i nañnewa, rü name nixí i nhama taxuüma tacuáxürüü tügü tixixëē. Rü ngëxguma tá nixí i wüxi i duüxű i aixcuma nüxű cuáxe tá tiixű. ¹⁹Erü nhama i nañearü cuqx rü wüxi i ngëäemarexű nixí i Tupanacax. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü ngëma duüxügü i nügugu
rüxínüexű na nüxű
cuaxüchigüxű jiixű, rü norü
cuaxgutama ínanatüexëē ja
Tupana”,

nhanagürü. ²⁰Rü ngëma ore rü
nhanagürü ta:

“Törü Cori ja Tupana rü nüxű
nacuqx na taxuwama namexű i
ngëma nagu naxinüexű i ngëma
duüxügü i nüxű icuaxüchixű”,
nhanagürü. ²¹Rü ngëmacax tama name
na texé tügü icuaxüüxű na tacü rü
jatüarü nguxëetaewe na tarüxüxüçax.
Erü Tupana rü marü pexna nanaxä i
guxüma na pexrü jiixüçax. ²²Rü
ngëmacax i chama i Pauru, rü taeneë ja
Aporu, rü taeneë ja Pedru, rü nhama i
naâne, rü torü maxü, rü torü ju, rü
nhamatama i ngunexű, rü moxtüärü
ngunexű, rü guxüma i ngëma rü pexrü
nixí. ²³Rü pematama rü Cristuarü
peixígü. Rü Cristu rü Tupanaärü nixí.

Jema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüärü puracüchiga

4 ¹Rü ngëmacax tanaxwaxe i tomaä nagu perüxinüë na Cristuarü puracütanüxümare na tixígüxű. Rü nüma nixí i toxü namuxű na pexű tangúexëexüçax ga jema ore ga noxri Tupanaxicatama nüxű cuáxű. ²Rü ngëxguma texé tacü rü puracü tüxű üxëëgu, rü tanaxwaxe i aixcuma tajanguxëē i ngëma puracü i tüxna taxâxű na ngëmaäcü inawéxüçax na aixcuma wüxi i duüxű i mexü ixixű. ³Rü ngëmacax i nhuxma na meä chajanguxëchaüxű i ngëma puracü i Tupana choxna äxű, rü taxuüçaxma chaugüçax chaxoegaäe ega woo choxna pecagu rü exna tacü rü äëxgacügü choxna caxgu naxcax i ngëma puracü i chaxüxű. Rü woo i chamatama rü taxuxüçaxma íchicuax na ngextá chixri chanaxüxű i ngëma puracü. ⁴Notürü nhuxma na chamatama nagu charüxinüxű na nataxuüma i chorü chixexű i Tupanapexewa, rü tama ngëmacax Tupana choxü nadau na changearü pecaduåxű. Erü nümatama ja törü Cori ja Tupana nixí i aixcuma choxü nacuhaarü maxüåxű. ⁵Rü ngëmacax tama name na texéxű pengugüarü maxüåxű naxüpa na nüma naxüxű ja törü Cori. Notürü name nixí i meä nüxű ipenanguxëë, erü nüma tá nixí i nangoxëëäxű i guxüma i ngëma nhuxma icüxű rü guxüma i ngëma duüxügü naäewa nagu rüxínüexű. Rü ngëxguma tá nixí ja Tupana i tümamaä nataäexű ja wüxichigü ja jíxema aixcuma mexü ügüxe. ⁶Pa Chaueneegüx,

perü mexūcax nixī i pemaā nüxū tixuxū i ngēma ore na nhuxācū Tupana naxwaxexū na pemaxēxū. Rü chama rü Aporu nixī i perü cuaxruūgū tixīgūxū na towa pengúexū na Tupanaārū ore pemaā nüxū ixuxrūrū penaxxū. Rü ngēmacax tama name na wüxi i perü nguxēētaexūmaā petaāēgūxū rü to rü nüxū pexoexū. ⁷Rü nhuxma rü pexna chaca, ¿rū texé tixī ja jíxema togüarū jexera pexū ixixēēx? ⁸Rü tacū rü cuax i pexū ngēmaxū i tama Tupana nügūchiga pexna ãxū? Rü nhuxma na nüma pexna naxāāxū i ngēma cuax ¿rū tūxcū pegü peicuaxüūgū nhama pematama perü poramaā penajaxuxrūrū? ⁹Rü pegügu perüxīnūegu rü aixcuma marū meāma Tupanaxū peicuaxuchi rü marū pexū nangēxma i guxūma i tacū i penaxwaxexū na naxūtawa pengugüxūcax. Rü pegügu perüxīnūegu rü aëxgacügū i taxrūrū peixigū rü taxuūma i toxūtawa penaxwaxe i nhuxmax. ¹⁰Chierū aixcuma Tupanapexewa aëxgacügū peixigügu na toma rü ta wüxigu pemaā aëxgacügū na tixīgūxūcax! ¹¹Rü toma na Ngechuchu toxū imugüxū, rü chauxcax rü wixwe toxū nawogü ja Tupana. Rü nhama pocuexū i juewa ixürūrū tixīgū. Rü nhama wüxi i tacū i nüxū nacugüexrūrū tixīgū i napexewa i Tupanaārū orearü ngeruūgū i dauxūcūāx, rü napexewa i nhama i naānecūāx i duūxügū, rü napexewa i guxūma i tacū i Tupana üxū. ¹²Rü nhuxma na Cristuwe tarüxīxū, rü ngēmacax taxuūma icuáxū toxū nawogü i duūxügū, notürü i pema rü pegügu perüxīnūegu rü guxūxūma pecuax i

Cristuchiga. Toma nüxū tacuax na duūxügüpexewa taturaexū, notürü i pema rü pegügu perüxīnūe na aixcuma peporaexū. Rü duūxügū toxū naxo, notürü pexū nangechaūgū. ¹³Rü nhuxma rü ta tama inajacuax na ngúxū tingegüxū, erü nhuxma rü ta taija toxū nangux, rü tiawae, rü tangexchiru. Rü duūxügū rü chixri tomaā nachopetü, rü tangepata. ¹⁴Rü tipae na jeūcürü toxmexmaā tapuracüeechaxū. Rü duūxügū rü tacū tomaā nixugüe, notürü i toma rü mexū i oremaā tanangāxügū. Rü towe ningēxūtanü, notürü jaxna namaā taxīnūe. ¹⁵Rü chixexūmaā tochiga nidexagü, notürü i toma rü meā nachiga tidexagü. Rü nhama guxchirexū nadaugüxūrūūācuma tomaā namaxē, rü nhama i duūxügū i taxuwama mexūrūrū tomaā nixīgū. Rü nhuxma rü ta rü ngēmaācū tomaā namaxē. ¹⁶Tama pexcax chanaxümatü i nhaā popera na pexū chaxānēēxēxūcax. Notürü pexcax chanaxümatü na pexū chixucuxēgūxūcax chauxacügūxūchirü, erü pexū changechaū. ¹⁷Erü woo nangēxmagu i muxūma i perü nguxēēruūgū i Cristuchiga pexū ngúxēēxū, notürü chaxicatama nixī i penatü chiixū ga Cristuxū na pejaxuxüwa. Jerü chauxūtawa nixī ga noxri ga penajaxuxū ga Ngechuchu ja Cristuarü ore i tūxū maxēēxū. Rü ngēmacax chaxicatama nixī i penatü chiixū i perü ówa. ¹⁸Rü ngēmacax pexū chacaaxū na chama chamaxūxūācuma meā na pemaxēxūcax. ¹⁹Rü ngēmacax pexūtawa chanamu ja Timúteu ja poraācū nüxū changechaūcū ja chaune ixicū i tórū Coriarü orewa. Rü nüma rü

aixcuma meā najanguxēē i guxūma i ngēma nawa chanamuxū. Rü nūma tá pexna nūxū nacuqxāchixēē na nhuxācū Ngechuchu ja Cristu naxwaxexüācūma meā chamaxūxū ngēma guxūnema ja tupauca i íchixugüxūwa chanangúexēexürū. ¹⁸Rü nhuxre i pemagü rü pegü peicuqxüügü, erü nagu perüxīnūe na tāxūtámá pexütawa íchajadauxū. ¹⁹Notürü ngēxguma nanaxwaxegu ja törü Cori, rü paxá tá ngēma chaxū na pexü íchajadauxūcax. Rü ngēxguma rü tá chamaxūchi nūxū chadau ngoxi aixcuma nūxū nangēxma i Tupanaärü pora rü exna nidexagümare i ngēma duüxügü i nügü icuaxüügüxū. ²⁰Erü Tupana äexgacü ijíixüwa rü tama dexagümare nixī notürü ngēma nangēxma i pora. ²¹¿Rü nhuxma rü tacü exna nixī i penaxwaxexü i pemagü? ¿Penaxwaxe na pexü chingagüxū i ngēxguma ngēma changuxgu, rü exna penaxwaxe na pexü changechaüäcūma rü pemaā chamecümaäcūma pexü na íchajadauxū?

Duüxügü i chixri maxëxüchiga

5 ¹Rü duüxügü nūxū nixugügi rü wüxi i jatü i petanüwa rü naërtücümaätama naxämäx. Rü ngēma nixī i pecadu i poraäcū chixexüchixū, erü woo ngēma duüxügü i tama jaxögxüxtanüwa rü tama ngēmaäcū nangupetü. ²¿Rü nhuxäcü i pema i ngēxguma i pegü peicuqxüügüamäxü? Rü narümemaé chi nixī na poraäcü pengechaügüxü. Rü ngēma jatü i ngēma chixexü üxü rü name nixī na ípenamuxüchixū i petanüwa. ³Rü woo tama petanüwa changëxmagu i chamax,

notürü guxūguma pegu charüxñü. Rü nhama pexütawa changëxmaxüü rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu pemaā nūxū chixu na tacü tá namaā pexüxü i ngēma duüxü. ⁴Rü name nixī i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu pengutaquexegü. Rü nūma ja törü Cori ja Ngechuchu rü tá napetanügu na pexü naporaexëexüçax. Rü chama rü tá pexna chacuqxächi i chorü jumuxëwa. ⁵Rü ngēma norü pocu i tá nūxna pexäxü i ngēma jatü, rü ngēma tá nixī na ípenamuxüchixū i petanüwa na Chataná ngúxū nūxū ingexëexüçax. Rü ngēmaäcū tá inajarüxo i naxüneärü ngúchaü i chixexü, notürü naäe rü tá namaxü i ngēxguma wena núma naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu. ⁶¡Rü tama name i pema rü pegü peicuqxüü naxcax i ngēma pexüxü! ¿Tama exna nūxū pecuax i ngēma ore i nhaxü:

“Wüxi i íraxü i pöüärü puxëerüü rü taxüma i pöüchara nipuxëe”, nhaxü? ⁷Rü ngëmacax name nixī i nūxū perüxoe i guxūma i nuxcümaxüü i pecüma i pexü chixexëexü. Rü ngēxguma ngēmaäcū penaxüxgu, rü nhama ngexwacaxüü i pöü i ngearü puxëerüüxü i Üpetüchigaarü petawa ingöxüü rü tá peime. Rü nhuxma i pema rü aixcuma ngexwacaxüü i duüxügü peixigü, jerü Cristu rü nhama wüxi i carnerurüü marü tachicüü törü pecaducax naju. ⁸Rü ngëmacax name nixī i nūxū tarüxoe i nuxcümaxüü i tacüma i chixexügü rü aixcuma Tupanagu tarüxñüe rü meā naxcax tamaxë, erü ngexwacaxüü i norü duüxügü tixigü. ⁹Nüxiraüxü ga

chorü poperawa rü pemaä nüxü chixu na tama natanügu pexägüxü i ngëma duüxügü i naï i ngemaä naxüneärü ngúchaü ügüxü. ¹⁰Notürü na jema nhachaxü pexü, rü tama pemaä nüxü chixu na nüxna

peixigachitanüxüchixü i ngëma duüxügü i tama jaxögxü i naï i ngemaä maxëmarexü, rü exna ngëma duüxügü i guxüma i tacü nüguna nuächigüchaügxü, rü exna ngítaagxü, rü exna ngëma duüxügü i tupananetachicünaxäxü icuaxüügxü. Erü ngëxguma chi naxchaxwa ípechoxü i ngëma duüxügü, rü chi taxucürüwa i nhama i naänewa pengëxmagü. ¹¹Notürü jexguma pemaä nüxü chixuxgu na tama natanügu pexägüxü i ngëma duüxügü i chixri maxëxü, rü nachiga chidexa i ngëma duüxügü i nügü ixugüxü na peeneëgü i jaxögxü na jixigüxü notürü naï i ngemaä maxë, rü exna aüexü, rü exna tupananetachicünaxäxü icuaxüügxü, rü exna oregütaaxgxü, rü exna ngäxewäxegüxü, rü exna ngítaagxü. Rü ngëma duüxügü nixi i pemaä nüxü chixuxü na tama namexü na natanügu pexägüxü rü bai i namaä na pechibüexü. ¹²⁻¹³Erü tama chaxmexwa nangëxma na nüxna chaçaxü i ngëma duüxügü i tama Tupanaäxü jaxögxü. Rü Tupana tá nixi ja nüxna çacü i ngëma duüxügü. Notürü i pema rü pemexwa nangëxma na nüxna peçaxü i ngëma peeneëgü i jaxögxü i tama meä maxëxü. Rü name nixi na petanüwa ípenamuxüchixü i ngëma duüxü i chixri maxëchaxü.

Ngëxguma tacü rü guxchaxü tükü
ngëxmagu taeneëmaä, rü tama
name i äëxgacügi
tama jaxögxüpxewa
tajameexë i ngëma

6 ¹Rü ngëxguma wüxi i pema pexü nangëxmagu i tacü rü guxchaxü i wüxi i peeneë i jaxöxümaä, ¿rü tükü i wüxi i äëxgacü i tama jaxöxüärü ngüxüecax ípejaca na nüma pexü namexëeäxüçax i ngëma perü guxchaxügü? ¿Rü tama exna inamexü i ngëma peeneëgü i jaxögxü na namexëgüxü i ngëma perü guxchaxügü? ²¿Tama exna nüxü pecuax na jixema na jaxögxü tá jíixü i naäneärü guxgu nüxna icagüxü i guxüma i nhama i naänecüäx i duüxügü? Rü nhüxma na pema tá jíixü i nhama i naänecüäx i duüxügüxü peicagüxü, ¿rü tükü i taxucürüwa i pematama penamexë i ngëma perü guxchaxügü i ífrachiréxü? ³¿Tama exna nüxü pecuax rü woo ngëma dauxüçüäx i Tupanaärrü orearü ngerüügi, rü jixema tá jíixü i nüxü icagüxü? Rü ngëmacax nixi i jexeraäcü pemexwa nangëxmaxü na nhuxäcü penamexëexü i ngëma guxchaxügü i nhama i naänewa pexü ngëxmagüxü. ⁴Rü ngëmacax, ngëxguma tacü rü guxchaxü pexü ngëxmagu i nhama i naänewa, ¿rü tükü i ngëma äëxgacügi i tama jaxögxüxütawa pegü ípejaxuaxügüxü na pexü namexëegüäxüçax i ngëma? ⁵Rü pemaä nüxü chixu i ngëma ore na pexaneëäxüçax. ¿Exna tataxuma i petanüwa ja wüxi ja nüxü cuáxe na tanamexëexü i ngëma guxchaxügü i petanüwa ngëxmaxü? ⁶Rü tama

pegümaā penuēxīcatama, notürü naētü rü aēxgacügi i tama jaxōguxūxtawa pexi na penamexēxüçax i ngēma perü guxchaxügi. ⁷Rü ngēma na pegümaā penuēxü, rü ngēma rü poraācü chixexü nixi. ⁸Rü tūxcüū tama jaxna namaā pexinüe i ngēma guxchaxügi i peeneē pemaā üxü? ⁹Rü tūxcüū tama namaā peporae ega texé perü tacüçax ngīgxux? ⁸Notürü i pema rü peeneēmaātama chixexü pexüe, rü nüxü pengix i ngēma peeneēgü i jaxöguxü. ⁹⁻¹⁰¹²Tama exna nüxü pecuax na ngēma duūxügi i chixexü üguxü rü nataxuxütáma i nachica i ngextá Tupana aēxgaci i jiiixüwa? ¹³Rü tama name i pegütama pewomuxēegü! Erü ngextá Tupana aēxgaci i jiiixüwa rü nataxutáma i nachica i ngēma duūxügi i naī i ngemaā ipexü, rü ngēma duūxügi i tupapanetachicünaxüñ icuaxüüguxü, rü ngēma duūxügi i naxmaxēchita rü exna nateechita ngēāexü, rü ngēma jatügi i naxrüñ jatüxümaā ngēāexü, rü ngēma ngítäqaxguxü, rü ngēma duūxügi i nügünaxica nanuxächixü i norü ngēmaxügi, rü ngēma duūxügi i ngāxewaxegüxü, rü ngēma duūxügi i oregütaqaxguxü, rü ngēma duūxügi i womuxēewaxegüxü. Rü guxüma i ngēmagü rü nataxutáma i nachica i ngextá Tupana aēxgaci i jiiixüwa. ¹¹Rü jexgumarüütama peixigü ga nhuxre ga pema ga üpax. Notürü i nhuxma ja Tupana rü marü pexü ínanapi i perü chixexü na noxrüxicatama peixigüxüçax. Rü nhuxma rü aixcuma napexewa peime jerü Naāe i Üünexü rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu marü perü pecaduna pexü ínanguxüxé.

Nhuxäcü naxüüne i taxüne

¹²Rü nhuxre i pema rü nhaperügugü:

“Rü marü name na chanaxüxü i

ngēma chanaxwaxexü”, nhaperügugü.

Rü aixcuma nixi i ngēma, notürü tama

guxü i ngēma ixüguxü rü tüxü name. Rü

aixcuma nixi i Tupana choxü

ínguxuchixéexü na chanaxüxüçax i

ngēma chanaxwaxexü, notürü tama

name na tacü rü chixexügu chaugü

changuxéexü na chamaā inacuáxüçax.

¹³Rü ngēxgumarüü ta rü nhuxre i

duūxügi rü nhanagürügü:

“Rü ñona rü taxüneçax nixi, rü taxüne

rü ñonacax nixi”, nhanagürügü. Rü

aixcuma ngēmaācü nixi, notürü ja

Tupana rü tá inajanaxoxéē i guxüma i

ngēma. Rü taxüne rü tama naī i ngemaā

namaā na ingēāemarexüçax nixi. Erü

taxünemaā nixi i naxüxü i törü Coriarü

ngúchaū. Rü törü Cori nixi ja taxünexü

maxēecü. ¹⁴Rü jema Tupana wena

namaxēexürtüü ga törü Cori ja

Ngechuchu, rü ngēxgumarüü tá ta norü

poramaā wena tüxü namaxēxéē. ¹⁵¹⁶Rü

tama exna nüxü pecuax na ngēma

pexene rü Cristuarü na jiiixü? ¹⁷Rü

nhuxäcü i ngēma chaxune i Cristuarü

ixixü rü ngexü i ngēāexümaā inapexü?

Taxucüruwama ngēmaācü nixi. ¹⁶¹⁷Rü

exna tama nüxü pecuax ega wüxi i

ngexü i ngēāexümaā inapexgu ja wüxi ja

jatü rü ngēma taxre i naxüne rü

wüxitama i naxüne jiiixü? Erü Tupanaärü

ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Ngēma taxre i naxüne rü wüxitama

i naxüne tá nixi”,

nhanagürü. ¹⁷Notürü ngēxguma wüxi i

duūxü rü törü Cori ja Cristuaxü

jaxōōxgu, rü ngēma naāē i ngēma duūxü rü Cristuāemaā wüxigutama narüxñü. ¹⁸Rü ngēmacax name nixī na nüxü perüxoexü i pexeneärü ngúchaü na pexüxü. Rü guxüma i togü i pecadu i wüxi i duūxü üxü rü tama naxüñexü nachixexëe. Notürü ngēma na naí i ngemaā nangëäexü rü ngēma waxi nixī i naxüñexü chixexëexü. ¹⁹¿Tama exna nüxü pecuqx i pexene rü Tupanaaē i Üünexüpata na jiñxü? Rü pegu nixī i naxachiñxü i ngēma Naäe i Üünexü i Tupana pexna muxü. Rü ngēmacax i pema rü tama pegüarü joratama peixígü. ²⁰Erü Tupana rü marü pexcax nataxe rü poraäcü nüxü petatanü. Rü ngēmacax penaxwaxe i ngēma pexenemaā meä Tupanacax pemaxé na ngēmaäcü namaä penataxëexü ja Tupana.

Ucuxëgü i āmäxchiga rü ätechiga

7 ¹Rü nhuxma rü tá pexü changäxü ga jema āmäxchiga ga choxna naxcax peçaxü ga perü poperawa. Rü narümemaë chi nixī i noxtacüma tama naxämax ja jatü. ²Notürü ngēma na naxüneärü ngúchaü na naxügiumarexü i duūxügü, rü narümemaë nixī i wüxichigü ja jatü rü na naxämaxü, rü wüxichigü i nge rü na naxätexü. ³Rü jima jatü ja āmacü rü taxucürüwama naxmaxna nügü ninuxü. Rü ngēma nge i ätecü rü taxucürüwama ngítena ngígü ijanuxü. ⁴Erü ngēma nge i ätecü rü tama ngígxüneärü joratama ijixí, erü ngíte nixī ja ngíxüneärü jora ixicü. Rü ngëgxumarüü ja ngíte rü tama nügüxüneärü jora nixī, erü naxmax ijixí i naxüneärü jora ixicü. ⁵Rü tama name i

wüxi ja jatü rü namäxna nügü ninuxü, rü exna wüxi i ngecü rü ngítena ngígü ijanuxü, ega tama nügumaä namexëägu na nhuxre i ngunexü tama nügumaä namaxëxü naxcax na najumuxëguxü. Rü ngëmawena rü name nixī na wenaxärü noxirirüü nügumaä namaxëxü na tama Chataná nüxna ñiñüxüçax na chixexügu najixëäxüçax. ⁶Rü guxüma i nhaä ore i pemaä nüxü chixuxü i āmäxchiga rü ätechiga rü tama wüxi i mu nixī i ngēma. Notürü pemaä nüxü chixumare na nüxü pecuáxüçax na namexü i ngëmaäcü na penaxüxü. ⁷Rü chamatama nagu charüxñü rü chierü name nixī ega chama chamaxixütrüü namaxëgu i guxüma i duūxügü. Notürü Tupana rü wüxichigü i duūxüna nanaxä i nacüma na nhuxäcü namaxëxüçax rü nhuxäcü nagu naxñüxüçax. Rü ngëmacax tama guxäma tawüxigu. ⁸Rü ngëma ngemägxügü rü ngetegüxü rü jutegüxü rü namaä nüxü chixu rü narümemaë nixī i chauxrüü tama naxämäx rü tama naxäte. ⁹Notürü ngëgxuma wüxi i duūxü taxucürüwa naxüneärü ngúchaümaä naporagu, rü name nixī na naxämaxü rü exna naxätexü. Erü narümemaë nixī i noxtacüma naxämäx rü exna naxäte na tama jeücürü ngëmagu naxñüeçaxüçax. ¹⁰Notürü jíxema marü āmaxë rü ätexe, rü tûmamaä nüxü chixu na tama namexü na tûmatexü na ítatáxü. Rü ngëma mu rü törü Coriarü mu nixī, rü tama choxrü nixī. ¹¹Notürü ngëgxuma chi ngürüächi wüxi i ngexü natexü ítäxgu, rü name nixī i noxtacüma nanete rü exna wena natecax nataegu. Rü ngëgxumarüü ta ja

jatü rü tama name i namax̄ ū ínatax.
 12Rü nhuxma rü chox̄ ū nangēxma i wüxi
 i ore i tümacax ja jíxema āmaxē nḡimaā
 i wüxi i nge i tama jaxōxcü. Rü ngēma
 ore rü choxrütama nix̄ ū tama törü
 Coriarü nix̄ ū. Rü ngēxguma wüxi ja jatü
 ja ōcü nḡimaā āmaxgu i wüxi i nge i
 tama jaxōxcü, rü tama name i nḡix̄ ū
 ínatax, ega nḡima rü aixcuma namaā
 naxātechaūgu. 13Rü ngēxguma wüxi i
 nge i jaxōxcü ãtegu namaā ja wüxi ja
 jatü ja tama jaxōcü, rü tama name i
 ínatax ja jima nḡite ega nüma ja jima
 jatü rü aixcuma nḡimaā
 naxām̄axchaūgu. 14Rü jima jatü ja tama
 jaxōcü, rü namax i jaxōxcügagu Tupana
 nüx̄ ū nacuax. Rü ngēma ngecü i tama
 jaxōxcü, rü nḡite ja jaxōcügagu Tupana
 nḡix̄ ū nacuax. Erü ngēxguma chi tama
 ngēmaācü jixīgu, rü chi ngēma
 naxācügü rü duūx̄ ū i tama
 jaxōgx̄ ū ācügürü ū tá nixīgu. Notürü i
 nhuxma ja naxācügü rü marü Tupana
 tüx̄ ū nacuax. 15Notürü ngēxguma jima
 jatü ja tama jaxōcü rü namax̄ ū
 ínatáxchaūgu rü jnoxtacüma nḡix̄ ū
 ínatá! Rü ngēgumarü ū ega ngēma
 ngecü i tama jaxōcü rü nḡitex̄ ū
 ínatáxchaūgu, rü jnoxtacüma nḡitex̄ ū
 ínatá! Rü ngēxguma ja jima jatü ja
 jaxōcü rü marü name ega wena
 naxāmaxgu. Rü ngēma ngecü i jaxōcü
 rü marü name ega wena naxātegu. Erü
 Tupana pex̄ ū nidexechi na meā
 pegümaā pemaxēx̄ ūcax. 16Rü ngēmacax,
 Pa Ngecü i Tupanaäx̄ ū Jaxōxcü, rü
 ngēxguma cute i tama jaxōx̄ ū cux̄ ū
 ítāxchaūgu, rü narümemaē nix̄ ū tama
 cunachuxu, erü tama nüx̄ ū cucuax ngoxi
 tá cunamaxēē i ngēma cute rü exna

tama. Rü cumax, Pa Jatü ja Jaxōxcü, rü ngēxguma cuxmax i tama jaxōx̄ ū cux̄ ū ítāxchaūgu, rü narümemaē nix̄ ū tama cunachuxu, erü tama nüx̄ ū cucuax ngoxi tá cunamaxēē i ngēma cuxmax rü exna tama. 17Rü nhuxma rü pemaā nüx̄ ū chixu rü nüma ga Tupana rü wüxicigü ga duūx̄ ūna nanaxā ga tümaärü cuax na tümaärü maxūmaā itacuáx̄ ūcax rü meā tanaxüx̄ ūcax i ngēma puracü ga noxri tüx̄ ū jexmaxü ga taūta Tupana tümacax caxgu. Rü ngēma nḡux̄ ūetae nix̄ ū i namaā chanangúexēēx̄ ū i gux̄ ūma i jaxōgx̄ ū i wüxicigü ja tupaucawa ngēxmagüx̄ ū. 18Rü ngēxguma Tupana naxcax caxgu i wüxi i duūx̄ ū i marü Judéugürü ū íwiegħaxmūpexechiraūx̄ ū, rü nüētama nix̄ ū ega ngēmaācütama jixīgu. Rü ngēxguma Tupana najauxgu i wüxi i duūx̄ ū i tama íwiegħaxmūpexechiraūx̄ ū, rü nüētama nix̄ ū ega ngēmaācütama jixīgu. 19Erü Tupanapexewa rü nüētama nix̄ ū ega wüxi i duūx̄ ū rü ínawiegħaxmūpexechiraūgu rü exna tama. Erü ngēma Tupana aixcuma naxwaxex̄ ū nix̄ ū na naga naxīnūx̄ ū i wüxicigü i duūx̄ ū. 20Rü wüxicigü i duūx̄ ū rü name nix̄ ū i nawatama napuracü ga jema puracü ga nüx̄ ū jexmaxü ga jexguma Tupana noxri naxcax caxgu. 21Rü jexguma wüxi ga coriarü duūx̄ ū cuixījane Tupana cuxcax caxgu, rü tama name i ngēmacax cuxoegaāē. Notürü ngēxguma cux̄ ū natauxchagu na nüxna ícunguxuchix̄ ū i ngēma cori, rü marü name na ícunguxuchix̄ ū. 22Rü cuma ga na cucoriājane cuxcax naçax̄ ū ga Tupana, rü name nix̄ ū i nüxna cucuaxāchi na

Cori ja Cristu pecaduwa cuxū ínguxuchixéexū. Rü cuma ga na cungearü coriāxjane cuxcax naçaxū ga Tupana, rü name nixī i nüxna cucuschachi na tóru Cori ja Cristuarü duūxū cuiixū i nhuxma na nüxū cupuracüxūçax. ²³Tupana rü marü pexcax nataxe rü poraācū nüxū petatanü. ²⁴Rü ngēmacax i nhuxma rü tātxütáma naga pexñūe i ngēma duūxügū i wenaxärü nhama i naāneärü chixexüwa pexū gagüchaúxū! ²⁴Rü name nixī, Pa Chaueneēgxü, i wüichigü i pema rü meā Tupanapexewa penaxüama ga jema puracü ga pexū jexmaxü ga jexguma noxri Tupana pexcax caxgu. ²⁵Rü nhuxma rü tá pemaā nüxū chixu i nachiga i ngēma duūxügū i ngemaxgüxū rü ngetegüxū. Rü tóru Cori ja Ngechchu rü taxuúma i mu choxna naxā i ngēmachiga. Notürü tá pemaā nüxū chixu i nhuxäcü nagu charüxñü i ngēmachiga. Rü ngēma chorü ore rü aixcuma nixī erü chama nixī i wüxi i duūxū ga nüxū changechaütümüüäcüma choxū najaxuxū ga tóru Cori. ²⁶Jixema na jaxögüxū rü nhuxma rü poraācü guxchaxügū tüxū nangēxma. Rü ngēmacax chauxcax narümemaē i tama nixāmax i ngēma jatigü i ngemaxgüxū. ²⁷Rü ngēguma marü cuxāmaxgu rü tama name i ngixū ícutax. Notürü ngēguma cungemaxgu rü narümemaē i tama cuxāmax. ²⁸Notürü ngēguma cuxāmaxgu rü tama pecadu nixī i ngēma. Rü ngēguma wüxi i Paxü ätegu rü tama pecadu nixī i ngēma. Notürü ngēma ixāmaxgüxū rü ixätegüxū rü tá najexera i norü guxchaxügū i nhama i

naānewa, rü ngēma nixī i tama chanaxwaxexū na nüxū nangupetüxū. ²⁹Pa Chaueneēgxü, pemaā nüxū chixu rü tama muxū i ngunexū tüxū nangēxma na naxüxüçax i Tupanaärü puracü. Rü ngēmacax ja jíxema ixāmaxgüxe rü name nixī i meā tanaxügi i Tupanaärü puracü nhama tangemaxgüxürü. ³⁰Rü jíxema ngexwaca jutanügüxe rü jíxema peta ügüxe rü jíxema itaxegüxe, rü tama name i ngēmacax Tupanaärü puracü na ítangexgüxū. ³¹Rü jíxema tüxū nangēxmaxē i tümaärü ngēmaxügū i nhama i naānewa, rü tama name i ngēmacax Tupanaärü puracüxū na ítangexgüxū. Erü nhama i naāne i nhuxma nüxū idauxū rü paxa tá nagux. ³²Rü tama chanaxwaxe na tacüçax pexoegaäegüxū. Rü ngēguma wüxi i jatü ngemaxgu, rü Tupanaärü puracügu narüxñü rü nagu narüxñü na nhuxäcü Tupanaärü ngúchaū naxüxū. ³³⁻³⁴Notürü ngēguma naxāmaxgu i wüxi i jatü, rü nhama i naāneärü ngēmaxügū narüxñü rü nagu narüxñü na nhuxäcü namaxärü ngúchaū naxüxū. Rü ngēmaäcü muxügū narüxñü. Rü ngēgumarüü ta nixī i ngexügū. Rü ngēma ngexü i ngetexü rü Tupanaärü puracügu narüxñü, erü marü Tupanana nügū naxā rü guxü i naxünemaä rü naāemaä naxcax namaxü. Notürü ngēma ngexü i ätexü rü nhama i naāneärü ngēmaxügū narüxñü, rü nagu narüxñü na nhuxäcü natearü ngúchaū naxüxū. ³⁵Rü perü mexüçax nixī i pemaā nüxū chixuxū i ngēma, rü tama pexna na chanachuxuxüçax nixī. Notürü ngēma nhacharügi na meā pemaxëxüçax rü aixcuma penaxüxüçax i

tórü Coriarü puracü. ³⁶Rü ngēxguma texé nagu rüxiñugu na tümaxäcü rü marü na napaxű, rü tümacax rü marü namexgu na naxătexű, rü marü name i ngixű taxüte ega aixcuma tümacax rü ngēmaäcü namemaägu. Rü ngēma na naxătexű i tümaxäcü rü tama pecadu nixi. ³⁷Notürü ngēxguma wüxi i jatü nüxű nangēxmagu i norü pacü rü tama nanaxwaxegu na ngixű naxütexű, rü marü name i ngēma rü ta. Erü naxmexwa ingēxma rü taxuuçaxma texé tanachixewe na ngixű naxütexűçax. ³⁸Rü ngēmawa nüxű tadau rü ngēma jatü i naxäcü ngixű ütexű rü mexű naxü. Rü ngēma jatü i tama naxäcü ngixű ütexű rü jexeraxű i mexű naxü. ³⁹Rü wüxi i nge i ätecü rü ngitemexēwa ingēxma i ngēxguma namaxügu ja ngite. Notürü ngēxguma najuxgu ja ngite, rü marü name ega to i jatü i ngima ngixű ngúchaüxümaä naxătegu. Notürü inaxwaxe na wüxi ja jatü ja jaxöcümaä naxătexű. ⁴⁰Notürü chauxcax rü jexeraäcü chi itaäe i ngēxguma chi tau chima wena naxătegu. Rü ngēma ore rü choxrütama nixi, notürü nagu charüxinü rü Tupanaäe i Ütinexüärü ore ta nixi.

**Tupananetachicünaxágüna
naxuaxügüxü ga ñachiga**

8 ¹Nhuxma rü tá pemaä nüxű chixu i nachiga i ngēma ñagü i ngēma duüxügü i tama Ngechuchuaxű jaxögüxü norü tupananetachicünaxágüna uaxügüxü. Rü aixcuma nixi i wüxitigü i jixema i meäma nüxű icuáxű i ngémachiga. Notürü ngēma nüxű na icuáxügagu rü

nhuxguacü rü jigü namaä ítarüta. Notürü ngēma na jigü ingechaüxü rü tükü narüngüxü na jexeraäcü meä jaxögüchigüxü. ²Rü ngēxguma chi texé nagu rüxiñugu na tacüxü tacuáxü, rü name nixi i nüxna tacuaxächi na ngēxguma rü ta tama aixcuma nüxű tacuáxü i guxüma i ngēma cuax i aixcuma ixixü. ³Notürü ngēxguma texé aixcuma Tupanaxü ngechaügu, rü Tupana rü tükü nacuax ja jixema. ⁴Rü ngēma na nangöxü i ngēma ñagü i tupananetachicünaxágüna naxuaxügüxü i duüxügü, rü meäma nüxű tacuax na taxuwama namexü i ngēma tupananetachicünaxágü rü tama aixcuma Tupanaxüchi nixigü. Erü wüxicatama nixi ja aixcuma Tupana ixicü, rü nataxuma ja naä. ⁵Rü togü nüxű ixugügigu rü nangēxma i muxüchixű i tupanagü i dauxüguxü i naännewa rü nhama i naännewa. ⁶Notürü jixema nüxű tacuax na nangēxmaxü i wüxitama ja Tupana, rü jima nixi ja Tanatü ixicü. Rü nüma ja Tanatü nixi i naxüäxű i guxüma i tacü i ngēxmaxü, rü naxcax nixi i imaxexű i jixemax. Rü ngēxgumarüü ta nangēxma i wüxitama ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. Rü jimagagu nixi na nangēxmaxü i guxüma, rü jimagagu nixi i tükü nangēxmaxü i maxü. ⁷Notürü tama guxüma i jaxögüxü nüxű nacuax na nangēxmaxü i wüxitama ja Tupana rü wüxitama ja törü Cori. Rü nhuxre i nümagü ga ūpa rü nüxű najapue na nüxű jaxögüäxű i ngēma tupananetachicünaxágü, rü nhuxma rü ta tama aixcuma nüxű nacuaxgü i ngēma mexü i Tupana nüxű naxwaxexü.

Rü ngēmacax nixī i nhuxma i nagu naxīnūēxū na chixexū naxígüxū i ngēguma nangōxgūāgu i ngēma naxūnamachi i togü i duūxügü norü tupananetachicünqxägūna uaxígüxū na nüxū namaā jacuqxügüxücx. ⁸Rü jixema nüxū tacuax na tama ṭacü rü namachi na ingōxügagu jiixū na Tupana tüxū dexü. Rü tātxütáma jexera time i napexewa ega nangōxgū i ngēma namachi. Rü tātxütáma jexera tichixe i napexewa ega tama nangōxgū. ⁹Notürü i pema i nüxū na pecuáxū na tama pecadu jiixū na nangōxū i ngēma namachi, ḥrü pexuāegü erü ngürüāchi ngēma na pengōxügagu chixexügú tá penajixē i ngēma peeneégü i taúta aixcuma meā nüxū cuqxgüxū na ṭacü jiixū i Tupana nüxū naxwaxexū! ¹⁰Erü cuma na meā Tapanaxū cucusxū, rü ngēguma chi cunangōxgu i ngēma namachi i ngextá tupananetachicünqxägüxū
ijacuqxügüxüwa, rü ngürüāchi wüxi i cueneē i taúta meā Tapanaxū cuáxū tá cuxū nadau. Rü ngürüāchi nüma rü tá ta nanangōx i ngēma namachi woo naāewa nagu naxīnūgu na wüxi i chixexū jiixū na nangōxū i ngēma namachi. ¹¹Rü ngēmaācü i cuma na meā Tapanaxū cucusxū, rü tá icujanatauxē i ngēma cueneē i Cristu naxcax juxū i taúta meā Tapanaxū cuáxū. ¹²Rü ngēmacax i ngēguma chixexügagu cunanguxeēxgu i ngēma cueneē i taúta meā Tapanaxū cuáxū, rü Cristumaā rü ta chixexū cuxü. ¹³Rü ngēmacax i ngēguma ngēma namachi i changōxügagu chixexügagu chananguxeēxgu i chaueneē, rü

narümemaē nixī i noxtacüma taguma namachi changōx na tama pecadugu chananguxeēxücx i ngēma chaueneē.

Jíxema Cristu tüxū muxē na nüxū tapuracüxücx, rü tüxna naxü i tümaärü natanü

9 ¹Rü pemaā nüxū chixu rü törü Coritama nixī ja choxü jaxucü rü choxü mucü na norü puracü chaxüxücx, rü ngēmacax taxuüma i duūxügümexēwa changēxma i nhuxmax. Rü chamatama chauxetümaā törü Cori ja Ngechuchuxū chadau, rü ngēma puracü i nüxū chaxüxügagu nixī i pejaxögüxü i pemax. ²Rü woo togü i duūxügü tama choxü cuqxgüchaügu na törü Cori choxü muxü, notürü i pema rü meāma nüxū pecuax na nüma jiixū ga choxü namuxū. Jerü chauxütawa nixī ga törü Coriaxū pejaxögüxü, rü ngēmawa nüxū pecuax na aixcuma jiixū na nüma choxü namuxū. ³⁻⁴Rü nhaā nixī i chorü dexa i namaā chanangaxüxū i ngēma duūxügü i chauchiga idexagüxü:

“⁵Exna tama inamexü na duūxügü choxna naxaxü i chorü ñona rü chorü axexü naxcax i chorü puracü? ⁵Exna tama inamexü ta na wüxi i ngexü i jaxöxümaā na chaxamaxü na chajagaxücx ngēgxumarüü na naxamaxü i Pedru, rü naēneégü ja törü Cori, rü ngēma togü i jatügü i Tupana imugüxü? ⁶Rü exna pema nagu perüxñiüegu rü chama rü Barnabéxicatama i tama namexü na toxü perüngüxüegüxü ngēma togü i orearü uruügüxü na perüngüxüegüxüriü? ⁷Tacü rü duūxü i churarawa üxü i nügüxütama

naxütanüxű i norü ñona? ¿Rü tacü rü duüxű i ori itoxű i tama namúxű i norü o? ¿Rü tacü rü duüxű i carneruguna dauxű i tama nagünenixű ne ixaxüxű?" Ngëma nhacharügү nüxű i ngëma duüxügү i chauchiga idexagüxű. ⁸ ¡Rü nhuxma rü tăuxütáma nagu perüxñüne na chorü orexicatama jíixű i nhaã nüxű chixuxű! Erü Tupanaärü ore ga Muísé ümatüxűwa rü ta ngëma nhanagürü. ⁹Erü ngëma ore rü nhanagürü:

¡Rü ngëma woca i aruchuarü putexewa puracüxű, rü tăuxütáma cunawëxnagu na tama jima aruchuwa nachibüxüçax!"

nhanagürü i ngëma ore. Rü nüxű tacuax na tama wocagügu naxinüxű ga Tupana ga jexguma jema nhaxgu. ¹⁰Notürü pemaã nüxű chixu rü tagu nixi ga naxinüxű ga jexguma jema nhaxgu ga Tupana. Rü tachiga nixi ga naxümatüxű ga jema ore. Erü jíxema aruchunecü úxe rü jíxema norü oarü puxwa puracüxe, rü ngëguma tapuracüejane rü tanaxwaxegü na ítananguxéegüxű i ngëma norü o i tuxna üxű. ¹¹Rü toma rü wüxi ja nanetüchire ja itatoxünerüü tixigü ga jexguma pemaã nüxű tixuxgu ga Tupanaärü ore. ¿Rü nhuxma rü tama exna i pexcax namexű na toxna penaxäxű i tacü i toxű taxuxű? ¹²Rü ngëguma ngëma togü i oreari uruügü petanüwa najauxgugu i ngëma nüxű taxuxű, rü maneca toma rü jexera name nixi i petanüwa tanajaxu i ngëma toxű taxuxű. Notürü i toma rü tama ngëmaäcü tanaxü. Erü toma rü guxű i guxchaxümaã taporae na tama pexű tanaguxchaxéexüçax na Cristuaxű

pejaxögüxű. ¹³Pema nüxű pecuax rü guxüma i duüxügü i tupauca ja taxünnewa puracüexű, rü ngëma ñona ja jima tupaucawa ngëxmaxütama nangögxü. Rü ngëma duüxügü i tupaucagu Tupanacax naxünagü daixű, rü nanade i nhuxre i ngëma namachi norü ngõxruru. ¹⁴Rü ngëxgumarüü ta ja jíxema nüxű ixugüxe i ore i tüxű maxëxëexű, rü törü Cori nüxű nixu rü name nixi i tümaärü puracüçax tanajaxu i tümaärü natanü na ngëmamaä tamaxëxüçax. ¹⁵Notürü i chama rü taguma ngëmaäcü chanaxü. Rü nhuxma na pexcax chanaxümatüxű i nhaã popera, rü tama tacü choxna pexäxüçax nixi. Erü ngëma na taguma texéxütawa tacüçax íchaçaxű, rü wüxi i chorü taäe nixi. Rü narümemaä chierü nixi na chajuxű naxüpa na texé choxna najaxuxű i nhaã taäe i choxű ngëxmaxü. ¹⁶Rü nhuxma na nüxű chixuxű i ngëma ore i tüxű maxëxëexű, rü taguma ngëmacax chaugü chicuaxüü. Erü woetama ngëma nixi i chorü puracü ga Tupana choxna äxű, rü ngëmacax taxucürüwama chanangexru. Rü poraäcü chi chachixexű i ngëguma tau chima nüxű chixuxgu. ¹⁷Rü ngëguma chi chaugagu chitama chanaxüxgu i ngëma puracü, rü nagu chi charüxinü na choxű naxätanüxű. Notürü ngëguma Tupana choxü muxüäcüma chanaxüxgu, rü chanaxüama erü woetama ngëma nixi i chorü puracü ga Tupana choxna äxű. ¹⁸¿Rü nhuxma rü tacü tá nixi i chorü natanü naxcax i ngëma puracü i chaxüxű? Rü dücax, rü chorü natanü nixi i ngëma taäe i chajuxü i

ngēxguma ngetanüäcüma nüxü chixuxgu i ngēma ore i tükü maxēxēxü. Rü ngēmaäcü, rü woo Tupanapexewa name na petanüwa chanajaxuxü i chorü natanü na ngēmamaä chamaxüxüçax, notürü taguma chanaxü i ngēma. ¹⁹Rü woo taxúxemexëwa changëxma i chamax, notürü guxämexëwa chaugü changëxmaxëe, na ngēmaäcü jexeraäcü muxüma i duüxügxü charüngüxexüçax na Cristuaxü jaxögüäxüçax. ²⁰Rü ngēxguma Judéugütanüwa changëxmagu, rü Judéurü chaugü chixixëe na ngēmaäcü nüxü charüngüxexüçax na Cristuaxü jaxögüäxüçax. Rü woo tama jema Muïsé ümatüxü ga mugütüüwa changëxmagu, notürü chajanguxëëäma i ngēma mugü na ngēmaäcü Cristuxüttawa chanagagüxü i ngēma duüxügü i nhuxma rü ta nagu ixü i ngēma mugü ga Muïsé ümatüxü. ²¹Rü ngēxguma natanüwa changëxmagu i ngēma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü, rü ngēma duüxügürüü chaugü chixixëe na ngēmaäcü nüxü charüngüxexüçax na Cristuaxü jaxögüäxüçax. Notürü taguma íchanangex i Tupanaärü mugü erü guxüguma Cristuarü mugütüüwa changëxma. ²²Rü ngēxguma natanüwa changëxmagu i ngēma duüxügü i tama poraäcü Cristuchigaxü cuaxgüxü, rü chama rü ta ngēma duüxügürüü chaugü chixixëe, na ngēmaäcü nüxü chartüngüxexüçax na Cristuaxü jaxögüäxüçax. Rü ngēmaäcü guxüma i duüxügürüü chaugü chixixëe, rü nagüxüraüäcüma naxçax chadau na ngēmaäcü düxwa Tupanaxüttawa chanagagüxüçax i nhuxre i nümagü.

²³Rü ngēmaäcü nixi i chapuracüxü na guxüwama nanguxüçax i ngēma ore i tükü maxēxēxü. Erü chanaxwaxe na chama rü ta choxü nangëxmaxü i ngēma maxü i taguma gúxü, naxrüü i guxüma i ngēma duüxügü i nüxü jaxögüxü.

²⁴Pema rü meäma nüxü pecuax i wüxi i inüca i nawá inhaächixü rü muxüma inaxüächi, notürü wüxicatama nixi i ngēma nüxira ínguxü rü najaxuxü i norü ämare. Rü name nixi i meä na pemaxëxü na Tupanaxüttawa penajaxuxüçax i ngēma perü ämare.

²⁵Guxüma i ngēma duüxügü i nügü mexëexü naxçax i wüxi i inüca i nawá inhaächixü, rü meä nüguna nadau na taxüüma nachixexëxüçax i naxüne. Rü ngēmaäcü nanaxü na najauxgüäxüçax i norü ämare i paxaächixüttawa ixixü. Notürü jixema na jaxögüxü rü jigüna tadaugü na meä naxügxüçax rü meä imaxëxüçax na najauxgüxüçax i törü ämare i taguma gúxü. ²⁶Rü ngëmacçax i chama rü tama nhama chauechitamare chinhaxürüü chixi, rü tama nhama tacü i nügü daixü i ngürüanegumare idagüxürüü chixi. ²⁷Rü ngëmacçax meä chaugüna chadau i chaxunewa na taxüüma i chaxuneärü ngúchaü chaxüxüçax. Erü tama chanaxwaxe i mexümaä togüxü changuxëëchirexäcüma choxü nataxu i chorü ämare.

Najaxucüxegü na tama nüxü
jacuaxüügxüçax i
tupananetachicünaxägü

10 ¹Pa Chaueneëgxü, chanaxwaxe i nüxna pecuaxächie ga tacü nüxü na ngupetüxü ga jema

nuxcümäxügütü ga törü oxigü ga Muísewe rüxixü. Rü pema nüxü pecuax rü jexguma nawe naxixgu rü wüxi ga caixanexü napexegu nixü rü najadüxü. Rü guxüma ga jema duüxügü rü wüxigu Muísémaä natüügu nixixütanü. Rü jexgumarüü ta Muísémaä nichoü nawa ga jema Taxtü ga Dauchiüxü. ²Rü guxüma ga jema duüxügü rü jexguma wüxigu Muísémaä jema caixanexüpechitatuügu jaxixütanügu rü jema Taxtü ga Dauchiüxüwa jachoügu, rü jemaäcü nügü nangoxëegü na Muíseweama naxixü. ³Rü jexgumarüü ta ga guxüma ga jema duüxügü nanangöögü ga jema poü ga dauxüwa rüjixü. ⁴Rü guxüma ga jema duüxügü najaxaxgü ga jema dexá ga Cristu nüxna áxü. Jerü Cristu rü jema duüxügütü íníxümüçü ga jema ínaxixüwa, rü nüxna nanaxä ga jema dexá ga jaxaxgxü. ⁵Notürü narüümumaä ga jema duüxügü ga tama Tupanaärü ngúchaü ügütü. Rü jemacax ga jema duüxügü rü jexma najue rü jáma nawogü ga naxünegü ga jema dauxchitawa ga taxuéma íxäpataxüwa. ⁶Rü guxüma ga jema törü oxigü ngupetüxü, rü jemaäcü nüxü nangupetü na törü cuaxruü jíixüçax, na tama naxrüü ṭacü rü chixexüçaxama idaugüxüçax. ⁷Rü ngëmacax tama name i nüxü peicuaxügü i ṭacü rü tupananetachicinaxägü, jexgumarüü ga nhuxre ga nümagü naxügütü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü törü oxigüchigaxü nixu rü nhanagürü:

“Rü duüxügü ínarüötogü na nachibüexüçax rü na naxaxegüxüçax, rü ngëmawena rü inachigü na íjajüexüçax”,

nhanagürü i ngëma ore. ⁸Rü tama name i jixema rü naï i ngemaä itape jexgumarüü ga nhuxre ga nümagü naxügütü. Rü jemacax wüxitama ga ngunexügü rü najue ga 23,000. ⁹Rü tama name i nüxü taxü ja törü Cori na nhuxäcü jaxna tamaä naxinüxü jexgumarüü ga nhuxre ga nümagü naxügütü. Rü jemacax nixi ga jema duüxügütü nangõxcuxü ga äxtapegü rü najuexü. ¹⁰Rü tama name i chixexü Tupanamaä peixugü jema nhuxre ga nuxcümäxügütü ga törü oxigü. Rü jemacax ga Tupanaärü orearü ngerüü ga dauxüçüçax rü nanadai. ¹¹Rü guxüma ga jema törü oxigü ngupetüxü, rü nhuxma na jangaicaxü na nagüxü i naâne rü törü cuaxruü nixü. Rü naxümatü na ngëmawa nüxü icuáxüçax na nhuxäcü Tupana naxwaxexü na imaxëxü i jixema i nhamaäcüü na imaxëxü. ¹²Rü ngëmacax ja jíxema tügüga rüxinxü na taporaxü i Tupanapexewa, rü name nixi na meä tügüna tadauxü na tama chixexüga tanguxüçax. ¹³Rü nataxuma i ṭacü rü ngúchaü i chixexü i taxucürüwama namaä peporaexü. Rü Tupana ja aixcuma janguxëecü i ngëma tamaä inaxunetaxü, rü tá pexü narüngüxü na tama pexü naporamaäxüçax i ngëma ngúchaügü. Erü ngëguma pexcax ínanguxgu i ngëma ngúchaügü, rü Tupana tá pexü naporaeexü na naxchaxwa peixigachixüçax na tama pexü naporamaäxüçax. ¹⁴Rü ngëmacax, Pa Chaueneegü ja Pexü Changechaügüxe, jrü nüxna peixigachi i guxüma i tupananetachicinaxägü na tama nüxü peicuaxügütüçax! ¹⁵Pemaä

nüxű chixu i ngēma ore, erü chauxcax rü duǔxügű i nüxű cuáxű peixigü. Rü pema tátama nagu perüxñüe i ngēma pemaā nüxű chixuxű. ¹⁶Rü ngēgxuma ñona i üünexűcax ingutaquegęgű, rü jaxaxgęgű ja jima wiū ja üunecü rü moxě naxcax ixägęgű, rü ngēmaācü jigü tangoxëe na Cristu ja taxcax nagü ibacüwe rüxixű. Rü ngēgxuma nangōxgęgű i ngēma pōõ i ibucuxű, rü ngēmaācü jigü tangoxëe na Cristu ja taxcax naxüne ixäciwe rüxixű. ¹⁷Rü woo na imuxű i jixema, notürü wüxitama i pōõ tangōxgęgű. Rü ngēmaācü nixi i wüxitama ixígüxű erü wüxiwetama tarüxű. ¹⁸Rü düçax i ngēma Judéugü i nangōxgęgű i ngēma naxünamachi i Tupanacax nadaixű! Rü ngēgxuma wüxigu nügümäa nangōxgüiägu, rü guxüma i ngēma nangōxgüxű rü ngēmaācü nügü nangoxëe na wüxigu Tupanawe naxixű. ¹⁹Rü nhuxma na ngēma nhachaxű, rü tama chanaxwaxe i nagu perüxñüe na naxüünexű i ngēma namachi i ngēma duǔxügű i tama jaxögüxű norü tupananetachicünqxäcax daixű. Rü tama chanaxwaxe i nagu perüxñüe na tacüwa namexű i ngēma norü tupananetachicünqxägű, erü nangearü maxüäx. ²⁰Notürü pemaā nüxű chixu rü ngēgxuma ngēma duǔxügű i tama Tupanaxű cuägxüxű, norü tupananetachicünqxäcax nadaiägu i tacü rü naxüna, rü tama Tupanacax nixi i nadaiäxű, notürü ngoxogücax nixi i nadaiäxű. Rü tama chanaxwaxe i ngoxogütanüxixű pegü peixigüxëe. ²¹Rü pema na pejaxaxgęgű ja jima wiū ja törü Corixű namaā peicuäxügęgű rü

taxucürüwama namaā pexämüçü i ngēma duǔxügű i Chatanáwe rüxixű. Rü pema na törü Coriarü mechawa penangöcxű i ngēma ñona i nüxű namaā peicuäxügęgű rü taxucürüwama ngēma duǔxügű i Chatanáwe rüxixüärü mechawa pejachibüe. ²²¿Rü nhuxü nhapegiüxű i nhuxmax? ¿Exna penanuxëechaü ja törü Cori? ¿Exna pexcax rü nüxű tarüporamaägű i jixemax?

Cristu rü marü tüxű ínanguxüxëe
nawa i Muíséarü mugü,
notürü taxucürüwama ngēmacax
nhuxäcümare taeneegüpexewa
tamaxë

²³Pema rü nhaperügęgű:

“Marü name na tanaxüxű i tacü i tanaxwaxegüxű”, nhaperügęgű. Rü aixcuma nixi i ngēma, notürü tama tüxű name i guxüma i ngēma ixüxchaüxű. Rü ngēmaācü Cristu tüxű ínanguxüxëe na naxüünexű i ngēma inaxwaxexű, notürü tama guxüma i ngēma ixüxű tüxű narüngüxëe na jexeraäcü meä jaxögüamachigüxűcax. ²⁴Rü tama name nixi i tóxrütama mexücax tadaugü, notürü name nixi i togüarü mexücax na idaugüxű. ²⁵Rü marü name i penangöcx i nagúxüraüxű i namachi i namaā nataxegüxű. Rü taxuüçaxma tüçxüü naxcax pexoegaäe rü nüxna pecä na ngextá ne naxüxű i ngēma namachi.

²⁶Erü nhama i naäne rü guxüma i nawä ngēxmaxű, rü törü Coriarü nixi. ²⁷Rü ngēgxuma chi wüxi i duǔxű i tama jaxögüxű pexna uxgu na naxüätawa pejachibüexűcax, rü chi ngēma peixigu, rü marü name i penangöcx i guxüma i

õna i pepexegu jaxüxüchixü. Rü taxuūcaxma tüxcüü naxcax pexoegaäe rü nüxna peca na ngextá ne naxüxü i ngëma namachi i pemaä nangöoxü.
²⁸Notürü ngürüächi wüxie tá pemaä nüxü tixu rü nhatarügü:

“Nhaä namachi rü tupananelachicüngäcax jamägxüxü i naxüñawa ne üxü nixi”, nhatarügü. Rü ngëxguma i pema rü tama name na penangöoxü i ngëma namachi na tama chixexügü tüxü penguxëexüçax ja jíxema pemaä nüxü ixuxe, rü tama ngëmacax taxoegaäexüçax i tümax.
²⁹Rü tama pechiga nixi i chidexaxü i ngëxguma:

“Na tama taxoegaäexüçax”, nhachagu. Notürü jíxema pemaä nüxü ixuxechiga nixi i chidexaxü. Notürü bexmana ngürüächi wüxi i jaxöoxü tá cuxna naca rü nhanagürü tá cuxü:

“Tüxcüü i togü naxcax oegaäexügagu choxna cunachüxu na tama chanaxüxü i tacü i chanaxwaxexü? ³⁰Rü ngëxguma chi Tupanana moxë chaxäxgu naxcax i ngëma õna i changöoxü, ¿rü tüxcüü i ngëma õnacax choxü cuixu?”
 nhanagürü. ³¹Düçax, pemaä nüxü chixu rü name nixi i guxüma i ngëma pexüümäa Tupanaxü petaxëe. Rü ngëxguma tacü pengöxgü rü exna tacü peixagügu rü exna tacü i to pexüigü, rü name nixi i guxüma i ngëmamaä Tupanaxü petaxëe. ³²Rü tama name i penaxü i tacü i togüxü chixexügü jixëexü, rü bai i Judéugüxü, rü bai i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixigüxüxü, rü bai i ngëma jaxögüxüxü.
³³Rü chama chanaxwaxe i guxüma i chaxüxüwa na guxüma i togüarü

mexüçax chadauxü. Rü tama choxrütama mexüçax nixi i chadauxü, notürü togüarü mexüçax nixi i chadauxü na nümagü rü ta jaxögüäxüçax rü najauxgüäxüçax i maxü i taguma gúxü.

11 ¹Rü name nixi i nagu pexi i chaucüma ngëxgumarüü i chama na Cristucümagu chixüxürrüü.

Nhuxäcü meä nügümaä inacuäxgü i ngexügü i ngutaquexegüwa

²Pa Chaueneëgü, pemaä chataäe erü guxüguma chagu perüxmüe rü nagu pexi ga jema nguxëetae ga pexü changüexëexü.

³Notürü chanaxwaxe i nüxü pecuax na Cristu rü wüxichigü i jatüeru na jíixü. Rü jatüxügü rü naxmaxeru nixigü ngëxgumarüü ja Tupana rü Cristueru na jíixü. ⁴Rü ngëmacax i ngëxguma wüxi ja jatü ngutaquexewa jumuxëgu rü exna Tupanaärü orexü jaxuxgu, rü tama ínangaxüchipatexegu, rü ngëma rü wüxi i chixexü nixi i Cristupexewa naxüxü.

⁵Notürü ngëxguma chi wüxi i ngecü ngutaquexewa jumuxëgu rü exna Tupanaärü orexü jaxuxgu, rü chi tama ngigü natüerugu, rü ngëma rü wüxi i chixexü nixi i ngitepexewa naxüxü. Rü nhama ngigü jadüeruxürrüü ijixi. ⁶Erü ngëxguma chi tama ngigü natüeruchaügu, rü narümemaä nixi i noxtacüma ngigü ibaixeru. Notürü ngëxguma chi wüxi i ngirü äne jixigu i ngëma na ngigü nabajixeruxü rü exna ngigü jadüeruxü, rü narümemaä nixi i ngigü itüeru. ⁷Notürü jatügü rü tama name na nügi natüerugüxü. Jerü ga Tupana rü nügüräuäcü nanaxü ga jatü rü Tupanachipeta nixi. Rü jima jatüwa nixi i

nangóxū na nhuxācū namexēchixū ja Tupana. Rü ngēma ngeciwa nixī i nangóxū na nhuxācū namexū ja jatū. ⁸Jerü jexguma noxri Tupana naxüxgu ga jatū, rü tama ngeciwa nixī ga naxüäxū. Rü ngīma waxi nixī ga jatūwa ngīxū naxüxū. ⁹Rü jatüçax nixī ga Tupana ngīxū üxū ga ngecū, rü tama ngecüçax nixī ga Tupana naxüxū ga jatū. ¹⁰Rü ngēmacax name nixī i ngīgū itüeru na duüxügüpexewa rü Tupanaärü orearü ngerüügū i dauxüçüäxgüpexewa nangóxüçax na ngītemexēwa nangēmaxxū. ¹¹Notürü Tupanapexewa rü taxuüma nixī ja jatū ega natauxgu i ngecū. Rü ngēgumarüü ta i ngecū rü taxuüma ijixī ega natauxguma ja jatū. ¹²Jerü jexguma noxri Tupana ngīxū üxgu ga ngecū, rü jatūwa nixī ga ngīxū naxüxū. Rü ngēgumarüü ta ja jatū rü ngeciwa nixī i nabuxū. Notürü Tupana nixī ja naxüç i guxüma i duüxügū. ¹³Rü pematama tá penangugü rü ngoxi name na wüxi i ngecū rü tama ngīgū natüerüäcüma najumuxexū. ¹⁴Rü woetama törü bucüma nixī i nüxū na icuáxū na wüxi i äne jiixū na nügū namaxjaexēxū i wüxi i jatüxū. ¹⁵Notürü ngeciçax rü wüxi i mexēchixū nixī na namaxjaexū. Erü Tupana rü ngīxna nanaxä i ngījae na ngēmamaä ngīgū natüeruxüçax. ¹⁶Notürü ngēguma chi texé ngēmachiga tügü choxügagügu, rü name nixī i nüxū tacuax na ngēmatama jiixū i tacüma rü nacüma i guxüma i jaxögüxū i guxünema ja tupaucagiwa.

Duüxügü rü chixri namaä
inacuaxgü ga Coriarü öna i üünexü

¹⁷Rü nhuxma i nhaä popera i pexcax chaxümatüxüwa rü pemaä nüxū chixu

rü nangēxma i wüxi i pecüma i chixexü i tama namaä chataäexü. Erü chauxcax i ngēma perü ngutaquexegü rü pexü nachixexëe, rü tama aixcuma perü meruügū nixigü. ¹⁸Erü duüxügü chamaä nüxū nixugügü rü ngēguma törü Coricax pengutaquexegüüxgu rü pegü peitoje. Rü ngäxügü chajaxö na aixcuma jiixū i ngēma nüxū jaxugügüxü. ¹⁹Chama rü nüxū chacuax na aixcuma woe tátama jiixū i pegü peitojexü na ngēmawa nüxū icuáxüçax na texégü tiixū ja jíxema aixcuma Cristuarü duüxügü ixígüxe. ²⁰Rü ngēma pegü na peitojexügagu nixī na tama aixcuma törü Corixü peicuaxüügüäcüma jiixū i penangöxxü i törü Coriarü öna i Üünexü i ngēguma pengutaquexegüxü. ²¹Erü ngēguma penangögxgu i ngēma öna i Üünexü rü wüxicigü rü penhuxäegü na pexira na penajaxüçax i ngēma öna. Rü joxni i ngēma togü rü ngēxma nataijae, rü togü rü najaxaxgü ja wüü nhuxmata nangäxë. ²²¿Exna pengechiügü ecax tama ngēma pechibüexü rü pexaxegüxü? ¿Tüxcüü nüxü pexoe i ngēma togü i jaxögüxü rü penaxäneëxëe i ngēma jaxögüxü i ngearü ngēmaxxüäxgüxü? ¿Rü tacüxü tám pemaä chixu i nhuxmax? ¿Pexcax rü tám pemaä chataäexü? Dütçax, pemaä nüxü chixu rü tama pemaä chataäe naxcax i ngēma pexügüxü.

Törü Coriarü öna i üünexüchiga

²³Jerü törü Corixütawatama chanajaxu ga jema nguxéëetae ga pemaä nüxü chixuxü. Rü jexguma bexma törü Cori ga Ngechuchuxü ínaxuaxügu, rü jematama chütaxügü rü törü Cori

nanajaxu ga wüxi ga pōõ. ²⁴Rü Tupanana moxẽ naxcax naxã, rü jemawena rü inanabücu, rü nhanagürü: “Nhaã nixi i chaxune i pexcax ichaxãxüchiga. ¡Rü penangõ i nhaã pōõ na ngẽmaäcü peäewa choxna pecuqxächiexüçax!” nhanagürü. ²⁵Rü jexgumarüü ta ga chibüwena rü Ngechuchu nanajaxu ga wüxi ga copu ga wiüchiümaã ääcuxü, rü nhanagürü:

“Rü daa wiü rü wüxi i cuqxruü nixi na ngexwacax Tupana duüxügumaä ixunetaxü i maxü i taguma gúxüchiga. Rü chaugü ja pexcax ibacümaã nixi i Tupana pexü nüxü cuqxéexü i ngẽmachiga. Rü ngẽguma nhuxguacü daa wiü peixaxgügi rü nhuxma chama na chanaxüxürüü tá penaxü na peäewa choxna pecuqxächiexüçax”, nhanagürü ga Ngechuchu. ²⁶Rü guxüguma i ngẽguma penangõxgu i nhaã pōõ rü pejaxaxgügi ja daa wiü rü ngẽmawa tá duüxüguxü nüxü peicuqxéen na nhuxäcü törü pecaducax najuxü ga törü Cori. Rü ngẽmaäcü tá penaxü nhuxmatá wena nataegu i nümax.

Nhuxäcü nixi i namexü na nangõxü i törü Coriarü õna i üünexü

²⁷Rü ngẽguma chi ngexerüxe ja duüxü rü tachixearü maxüäxäcüma tanangõxgu i nhaã pōõ rü exna tajaxäixgu ja daa wiü, rü wüxi i chixexü taxü namaã i naxüne rü nagü ja törü Cori. ²⁸Rü ngẽmacax naxüpa na tanangõxü i ngẽma pōõ rü na tajaxaxüxü ja jima wiü, rü name nixi i wüxicügi meä tügü tangugü ngoxi nataxuma i tacü rü chixexü i tümaärü maxüwa. ²⁹Erü ngẽguma chi

tanangõxgu rü tajaxäixgu rü tama meä nagu tarüxinügi na törü Corixünechiga jiixü i ngẽma, rü tügütama pocuwa taga i ngẽguma tanangõxgu rü tajaxäixgu. ³⁰Rü ngẽmacax nixi i muxüchixe i petanüwa rü peidaaweexü rü peturaexü, rü nhuxre i togü rü marü najuexü. ³¹Notürü ngẽguma chi jigütama ingugügi naxüpa na nangõxü i ngẽma õna, rü törü Cori rü taxuüçax chima tükü napocue. ³²Notürü ngẽguma törü Cori nhama i törü maxüwa tükü pocugu, rü ngẽmaäcü tükü inajarüwexächixëe na tama jixcüra naäneärtü guxgu tükü napocuxüçax wüxigu namaã i ngẽma duüxügi i tama jaxögüxü. ³³Rü ngẽmacax, Pa Chaueneegü, rü ngẽguma pengutaqueçegügi na penangõxüçax i ngẽma õna i üünexü, rü name nixi i pegü ípenanguxëe na guxäma wüxigu meä penangõxüçax. ³⁴Rü ngẽguma chi texé taijaxgu, rü name nixi i tümapatawatama tachibü na tama Tupana pexü pocuexüçax naxcax na chixexü pexüexü i perü ngutaqueçegüwa. Rü ngẽma to i guxchaxügi i pexü ngẽmaxü, rü chama tá chanamexëe i ngẽguma petanüwa chaxüxgu.

Ngẽma nacümagü i Tupanaäe i Üünexü tükna äxüchiga

12 ¹Pa Chaueneegü, chanaxwaxe i nüxü pecuqx na nhuxäcü jiixü i ngẽma nacümagü rü ngẽma cuqx i Tupanaäe i Üünexü tükna äxü. Rü ngẽmachiga nixi i pemaä nüxü chixuxchaüxü i nhuxmax. ²Rü pema meäma nüxü pecuqx ga jexguma taüta Cristuaxü pejaxögügi, rü pegü nüxna

pexāgü ga tupananetachicünaxāgü ga ingeáxü. ³Rü ngēmacax i nhuxma rü chanaxwaxe i meā nüxü pecuax rü ngēxguma Tupanaäe i Üünexü texéxü idexaxëegu, rü taxucürümama nhatarügi:

“Rü wüxi ja chixecü nixi ja Ngechuchu”, nhatarügi. Rü ngēxgumarüü ta, rü taxucürümama texé nhatarügi:

“Ngechuchu rü törü Cori nixi”, nhatarügi ega tama Tupanaäe i Üünexü tükü mꝫgu na ngēmaäcü tidexaxüçax. ⁴Rü namu nixi i nacümagü i duüxügü jaxuxü, notürü ngēma tükna naxäxü rü wüxitama nixi. Rü nüma nixi i Tupanaäe i Üünexü. ⁵Nangëxma i nagúxüraüxü i nacüma na nhuxäcü törü Coricax ipuracüexü, notürü wüxitama nixi ja törü Cori ja tükü mucü na nüxü ipuracüexüçax. ⁶Rü Tupanaärü pora rü nagúxüraüäcü tawa napuracü, notürü wüxitama nixi ja Tupana ja guxüma ücü i guxü i duüxügüwa. ⁷Rü Tupana rü wüxicigü i duüxüna nanaxä i cuaxruü i nawa nüxü icuáxü na Naäe i Üünexü tawa ngēmaxü. Rü ngēmaäcü nanaxü ja Tupana na guxüma i jaxögüxüxü nangüxéexüçax. ⁸Rü Tupana rü Naäe i Üünexüxü namu na nüma tükna naxäxüçax i cuax na tümáxë rü nüxü tacuáxüçax na meä toguåxü taxucuxëxüçax. Rü ngēmatama Naäe i Üünexü toguåxna nanaxä i cuax na meä nüxü tacuáxüçax na nhuxäcü meä tangüxéëtaexü. ⁹Rü tümáxë, rü ngēmatama Naäe i Üünexü tükü nanatauxchaxëe na meä tajaxöxüçax. Rü togue rü tükna nanaxä i pora na ngémamaä naxcax tajataanexëexüçax i

ngēma idaaweexü. ¹⁰Rü togue rü tükna nanaxä i pora na tanaxüxüçax i tacü rü mexü i Tupanaärü poramaä üxü. Rü togue rü tükna nanaxä i cuax na nüxü tixuxüçax i Tupanaärü ore. Rü togue rü tükna nanaxä i cuax na nüxü tacuáxüçax i tacü jiixü i ngoxogüarü ixixü rü tacü jiixü i Tupanaäe i Üünexüärtü ixixü. Rü togue rü tükna nanaxä i cuax na ngēma tama nüxü tacuáxü i nagawa tidexaxüçax. Rü togue rü tükna nanaxä i cuax na tanangoxéexüçax na tacüchiga jiixü na tidexaxü ja jixema to i nagawa idexáxe. ¹¹Rü guxüma i ngēma rü Tupanaäe i Üünexüärtama nixi i naxüxü. Rü nüma nixi i wüxicigü i duüxüna naxäxü i ngēma cuax i nüma nanaxwaxexü na nüxna naxäxü.

**Guxäma i jixema i jaxögüxü rü
wüxitama i duüxürrüü tixigü**

¹²Rü wüxi i naxüne rü woo nüxü nangëxmagu i naëru rü nachacütgü rü naparagü rü muxüma i to i norü ngēmaxügü, notürü wüxitama i naxüne nixi. Rü ngēxgumarüütama nixi i guxüma i Cristuarü duüxügü na wüxitama i naxünerüütama jixigüxü. ¹³Tupanaäe i Üünexü rü wüxitama nixi. Rü jexguma sibaiügu ga jixema, rü wüxitama i naxünerüü tükü nixigüxëe. Rü woo Judéugü na ixigüxü, rü exna duüxügü i tama Judéugü na ixigüxü, rü exna duüxügü i tacü rü corimexëwa ngëxmagüxü na ixigüxü, rü exna duüxügü i taxúxemexëwa ngëxmagüxü na ixigüxü, notürü wüxitama i naxünerüü tükü nixigüxëe i nüma i Naäe i Üünexü. Rü guxäma i jixema rü

aixcuma marü tüxna nangu i ngēma Naäe i Üünexü. ¹⁴Wüxi i naxüne rü tama nüxicatama nixi, notürü nüxü nangēxma i naëru rü nachacütügü rü naparagü. Rü ngēmaäcü muxügu nixüje. ¹⁵Rü ngēxguma chi wüxi ja nacutü nhaxgu:

“Rü nhuxma na tama naxmex chiixü, rü ngēmacax tama ngēma naxünewa changēxma”, nhaxgu, rü tama ngēmacax nüxü narüxo na naxüneärü jiixü. ¹⁶Rü ngēxguma chi wüxi ja nachinü nhaxgu:

“Rü nhuxma na tama naxëtü chiixü, rü ngēmacax tama naxünewa changēxma”, nhaxgu, rü tama ngēmacax nüxü narüxo na naxüneärü jiixü. ¹⁷Erü ngēxguma chi guxüma i naxüne rü naxëtü jixigu, {rü tacümaä chi i nüxü ixñüexü? Rü ngēxguma chi guxüma i naxüne rü naxmachixé jixigu, {rü tacümaä chi i nüxü iwäxixü? ¹⁸Notürü Tupana ga naxüci ga taxüne, rü ngexta nüma ínanaxwaxexügu nanaxü ga taeru rü tachacütügü rü taparagü i norü guxüma i taxüne. ¹⁹Rü ngēxguma chi guxüma i taxüne rü taeruxicatama jixigu, rü {ngēxü chi jiixü i taxüne ixixü? ²⁰Rü woo nangēxma i taeru rü tachacütügü rü taparagü, notürü wüxitama nixi i taxüne. ²¹Rü taxetü rü taxucürüwa taxmexü nhanagürü:

“Chama rü tama chacuxwaxe”, nhanagürü. Rü ngēxgumarüü ta i taeru rü taxucürüwa tacutügüxü nhanagürü:

“Chama rü tama chapexwaxe”, nhanagürü. ²²Notürü ngēma jexeraäcü äüciimaxü i taxünewa, rü ngēma nixi i jexera nanaxwaxexü i taxüne. ²³Rü ngēma taxünewa jexeraäcü naxcax

ixänexü, rü ngēma nixi i jexera meä ixüxchiruxü. Rü ngēma taxünewa ngēxmaxü i tama inaxwaxexü na nangexchiruxü, rü ngēma nixi i jexera meä idüxüxü. ²⁴Notürü tama ngēmaäcü tanaxü namaä i ngēma taxünewa ngēxmaxü i guxäxüma iwexü. Rü ngēmaäcü Tupana nanaxü i taxüne, na jexeraäcü nüxna idauxüçax i ngēma jexera naxcax ixänexü i taxünewa. ²⁵Rü ngēmaäcü Tupana nanaxü i taxüne na wüxichigü i ngēma taxünewa ngēxmaxü rü nüxna nadauxüçax i natanüxü, rü guxüma meä nügümaä na napuracüexüçax. ²⁶Rü ngēxguma chi wüxi i ngēma taxünewa ngēxmaxü tacü nüxü nguxgux, rü guxüma i ngēma togü i natanüxügü rü ta nüxü nangux. Rü ngēxguma chi wüxi i ngēma taxünewa ngēxmaxü tacümaä taäçxgu, rü guxüma i ngēma togü i natanüxügü rü ta nataäe. ²⁷Rü nhuxma i pema rü Cristuxüne peixigü. Rü wüxichigü i pema rü ngēma naxünenä pexügü. ²⁸Rü ngēmacax ja Tupana rü norü duüxügü i jaxögüxtanüwa tüxü naxuneta ja nhuxre na norü puracüwa tüxü namugüxüçax. Rü tüxü naxuneta ja toguäx na nüxü tixuxüçax i norü ore. Rü tüxü naxuneta ja toguäx na duüxügüxü tangüexëexüçax i norü ore, rü toguäx na tanaxüxüçax i mexügü i taxügü i Tupanaäri poramaä üxü. Rü tüxü naxuneta ja toguäx na tanameëexüçax i idaaweexü, rü toguäx na togüxü tarüngüxëegüxüçax, rü toguäx na jaxögüxtärü aëgxacügü na tixigüxüçax. Rü tüxü naxuneta ja toguäx na ngēma tüma tama nüxü tacuáxü i nagawa na tidexagüxüçax. ²⁹Rü tama guxäma rü

Tupana tüxü imugüxe tixigü, rü tama guxâma Tupanaärü orearü uruü tixigü. Rü tama guxâma norü orewa nguxéetaegüxe tixigü, rü tama guxâma nüxü tacuqx na tanaxüxü i mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaä üxü. ³⁰Rü tama guxâma nüxü tacuqx na tanameëxéexü i duüxügü i idaaweexü. Rü tama guxâma nüxü tacuqx na nawatidexagüxü i wüxi i naga i tama nüxü tacuáxü. Rü tama guxâma nüxü tacuqx na tanangoxéexü na tacüchiga jadexaxü i ngëma duüxügü i tama nüxü nacuáxü i nagawa idexaxü. ³¹Rü naxcax pedax na Tupanaxütawa penajaxuxüçax i ngëma cuqx i rümemaëxü!

Jigü na ingechaügüxüchiga

Notürü i nhuxma rü tá pexü changúexéë i tacü nixi i guxüma i ngëma pemaä nüxü chixuxüärü jexera rümemaëxü.

13 ¹Rü woo ngëma chama tama nüxü chacuáxü i nagawa chidexagu, rü woo Tupanaärü orearü ngerüügü i dauxüçüäxgawa chidexagu, notürü wüxi i tacü i ägaxüürüümare chixega tama chamüçüxü changechaügu. ²Rü woo nüxü chacuqxgu na meä duüxügumaä nüxü chixuxü i Tupanaärü ore, rü woo nüxü chacuqxgu i guxüma i tacü i exüguxü i Tupanachiga, rü woo chamaä nanguxügu na ngëma chorü ömaä chajaxígachixéexü ja maxpünegü, notürü taxuwama chame ega tama chamüçüxü changechaügu. ³Rü woo ngëma duüxügü i ngearü díerüägxüxüü chajanuxgu i guxüma i tacü i choxü ngëxmaxü, rü woo Tupanaärü orecaq chaugü ichaxäxgu na üxüwa choxü

jagugüxüçax, rü taxuwama choxü name i ngëma ega tama chamüçüxü changechaügu. ⁴Rü jíxema tûmamüçüxü ngechaüxü, rü jaxna namaä taxinü, rü namaä tamecüma. Rü tama tixäüxächiwaxe, rü tama tügü ítarüta, rü tama tügü ticuqxüü. ⁵Rü jíxema tûmamüçüxü ngechaüxü, rü tama taguxchigawaxe, rü tama tügüguxicatama tarüxinü, rü tama tanuxwaxe, rü tama nagu tarüxinüêcha ega texé chixexü tûmamaä üxgu. ⁶Rü tama namaä tataäë i chixexügü, notürü namaä tataäë i ngëma ore i aixcuma ixixü. ⁷Rü jíxema aixcuma tûmamüçüxü ngechaüxü, rü jaxna namaä taxinü, rü guxüguma nüxü tajaxö, rü guxüguma mexüguma nüxü tarüxinü, rü taguma nachi taxai woo tacü tûmamaä naxüxgu i tûmamüçü. ⁸Rü ngëma jigü na ingechaüxü rü tagutáma inajacuqx. Notürü ngëma na nüxü ixuxü i Tupanaärü ore rü wüxi i ngunexügu tâ inajacuqx. Rü ngëma tama nüxü icuáxü i nagawa na idexaxü, rü tá ta inajacuqx. Rü ngëma nhuxma nüxü icuáxü rü wüxi i ngunexügu rü marü taxuwatáma tüxü name. ⁹Erü ngëma törü cuqx i nhuxma tüxü ngëxmaxü, rü Tupanapexewa rü naxíra. Rü ngëxgumarüü ta i ngëma norü orexü na ixuxü, rü wüxi i íramarexütama nixi. ¹⁰Rü guxüma i ngëma rü tá inajarüxo i ngëxguma Tupanapexewa ingugügu rü nüma guxüüma tüxü nacuqxëegu. ¹¹Jexguma chabuxgu ga chamax, rü wüxi ga buxürtüü chidexa, rü buxü nagu rüxinüxüü charüxinü, rü tama meä chauäexü chacuqx. Notürü jexguma marü chajaxgu, rü nüxü charüxo ga

guxūma ga jema chorü bucūma. ¹²Rü ngēma nhuxma nüxū idauxū i Tupanachiga, rü nhama wüxi ja worua ja üxachametüxewa jigü idauxürü nixī na taxcax naxēxū. Notürü jixcūra rü tá aixcuma meā nüxūxuchi tadau ja Tupana. Rü nhuxma rü íraruwatama nüxū chacuqx i Tupanachiga. Notürü wüxi i ngunexügu rü tá meā nüxū chacuqx i guxūma i nachiga, ngēma na Tupana meāma choxū cuáxürü. ¹³Rü nhuxma rü nangēxma i tamaëxpüx i nacümagü i guxügucax ixíxū. Rü ngēma nixī:

- 1 Rü Tupanaäxū tajaxögü
- 2 Rü nüxū ítananguxēe na nataeguxū ja Cristu
- 3 Rü nüxū tacuqx na tamücüxū ingechaűxū.

Notürü ngēma tamaëxpüxtanüwa rü ngēma guxüärü jexera ixíxū, rü ngēma nixī na tamücüxū ingechaűxū.

Ngēma tama nüxū icuáxū i nagawa na idexaxűchiga

14 ¹Rü naxcax pedax na pemücügxü pengechaűxū! Rü ngēxgumarüü ta name nixī i naxcax ípeca na Tupana pexna naxăxüçax i ngēma togü i nacümagü i Naäe i Üünexüwa ne ixū. ²Rü ngēma nacüma i jexeraäcü naxcax ípecaxü nixī na meāma nüxū peixuxū i norü ore!

²Jíxema duűxě ja tama nüxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rü Tupanamaä nixī i tidexaxü rü tama i duűxügumaä, erü taxúema nüxū tacuax na nhuxü nhaxűchiga jiixū. Rü Tupanaäe i Üünexü nixī i tüxü idexaxěexü, notürü ngēma ore i nüxū tixuxū rü exüguxü

nixī. ³Notürü jíxema nüxū ixuge i Tupanaärü ore rü ngēmaäcü nüxū tarüngüxēe i duűxügü na jexeraäcü meā jaxögüäxüçax rü nüxū nangúchaűxüçax i ngēma ore rü naporaexüçax i ngēxguma guxchaxü nüxū üpetügu. ⁴Rü jíxema duűxě ja tama nüxū tacuáxū i nagawa idexaxe, rü tūmacqxtama nixī i ngēma, na jexeraäcü meā Tupanaäxū tajaxöhxüçax. Notürü jíxema nüxū ixuge i Tupanaärü ore, rü nüxū tixu na jexeraäcü Tupanaäxū jaxögüäxüçax i guxūma i jaxögüxü. ⁵Chama chierü chanaxwaxe na guxāma i pema rü ngēma tama nüxū pecuáxū i nagawa na peidexagüxü. Notürü jexeraäcü chanaxwaxe na duűxügumaä nüxū peixuxü i Tupanaärü ore. Erü ngēma to i nagawa na peidexagüxüärü jexera narümemaä na togümaä nüxū peixuxü i Tupanaärü ore. Notürü ngēma to i nagawa na idexaxü, rü name ega ngēma jaxögüxümaä nüxū ixugu na tacularü jíixü i ngēma dexa, na nümagü rü ta jexeraäcü meā Tupanaäxū jaxögüäxüçax. ⁶Rü ngēmacax, Pa Chaueneęgxü, rü ngēxguma chi pexütawa chaxüxgu, rü chi to i nagawa chidexagu, ⁷rü tacüwa chi pexü namexü i ngēma? Notürü ngēxguma chi pemaä nüxū chixuxgu i ngēma Tupana tükü nüxū cuaxěexü, rü exna ngēma chamatama nüxū chacuáxū na aixcuma jiixū, rü exna ngēma exüguxü i nhuxma Tupana tükü nüxū cuaxěexü, rü exna tacü rü to i nguxěetae i Tupanachiga, rü ngēma waxi nixī i pexü mexü. ⁷Rü dütçax i ngēma paxetaruü i woweru rü exna arpa! Rü ngēxguma tau chima texé meā napaüxgu, rü tau chima nüxū

tacuax na ḫacügu tanapaxüū. ⁸Rü ngēma churaragü, rü ngēxguma norü uwanigümaā nügü nadaixchaügu, *¿*rü nhuxäcü tá nügü namexéē na nügü nađaixüçax ega tama meä nangógagu ja jima corneta ja daixcax nagu jacuexüne? ⁹Rü ngēxgumarüü ta pemaä nangupetü. Rü ngēxguma chi perü conümaä nüxü peixuxgu i dexa i taxúema nüxü cuáxü, *¿*rü nhuxäcü tá nüxü tacuax na nhuxü nhaxüchiga jiixü i ngēma nüxü peixuxü? Rü nhama ngürüanewa peidexagüxürüü tá peixigü. ¹⁰Rü aixcuma nixi i namuxü i nagagü i nhama i naännewa. Rü guxüma i ngēma nagagü rü name naxcax i ngēma duüxüggü i nawा idexagüxü. ¹¹Notürü ngēxguma chi tama nüxü chacuaxgu i ngēma naga i to i duüxü chamaä nawा idexaxü, rü ngēma duüxüçax rü nhama to i nachiüänecüäxrüü chixi, rü chauxcax rü nhama to i nachiüänecüäx i duüxürrüü nixi i númax. ¹²Chama nüxü chacuax rü pema rü pexü nangúchaü na pexü nangēmaxü i ngēma nacümagü i Tupanaäe i Üünexü tüxna äxü. Notürü name nixi i naxcax pedau na guxüärü jexera pexna naxääxü i ngēma nacümagü i namaä nüxü perüngüxéexü i guxüma i jaxögüxü na jexeraäcü meä Tupanaäxü jaxögüäxüçax. ¹³Rü ngēmacax jíxema duüxé ja taxúema nüxü cuáxü i nagawa idexaxe, rü name nixi i Tupanana naxcax taca na tüxna naxääxüçax i cuax na togümaä nüxü tixuxüçax na nhuxü nhaxüchiga jiixü i ngēma nüxü tixuxü. ¹⁴Rü ngēxguma chi taxúema nüxü cuáxü i nagawa chajumuxëgu, rü chauäe nixi i ngēma jumüxéxü. Notürü chamatama rü

taxuüma chacuax na ḫacüchiga jiixü i ngēma. ¹⁵¿Rü ḫacü tá chaxü i nhuxmax? Rü marü name nixi ega taxúema nüxü cuáxü i nagawa chajumuxëgu, notürü chanaxwaxe i guxäma nüxü cuáxü i nagawa rü ta chajumuxë. Rü marü name nixi ega taxúema nüxü cuáxü i nagawa chawijaegu, notürü chanaxwaxe i guxäma nüxü cuáxü i nagawa rü ta chawijae. ¹⁶Erü ngēxguma chi taxúema nüxü cuáxü i nagawa Tupanaxü cuicuaxüügu, rü jíxema duüxégü ja ngēma irüxñüexë, rü taxucürüwa cumaä wüxigu Tupanaxü ticuaxüüggü, erü tama nüxü tacuax na nhuxü nhaxüchiga jiixü i ngēma nüxü cuixuxü. ¹⁷Rü woo ngēma curü jumuxë rü namexéchixgu, notürü jíxema duüxégü ja ngēma irüxñüexë rü taxuüma i mexü nawा tajaxu ega to i nagawa cuidexagu. ¹⁸Tupanana moxë chaxä, erü perü jexera taxúema nüxü cuáxü i nagawa chidexa. ¹⁹Notürü woo muxüma i ore i taxúema nüxü cuáxü i nagawa na chidexaxü, notürü ngēma jaxögüxüärü ngutaquelegüwa rü chauxcax rü narümemäe chi nixi ega woo noxre i ore i meäma nüxü icuáxüwa namaä nüxü chixuxgu i Tupanaäru ore na ngēmaäcü ngēmamaä meä chanangüexéexüçax. ²⁰Pa Chaueneëgxü, tama name nixi i buxügürüü peixigü i ngēma nagu perüxñüexüwa. Rü name nixi i wüxi i buxü i ngexwacax íraxürrüü tama chixexü pexü, notürü ngēma nagu perüxñüexüwa rü penaxwaxe i duüxü i marü jaxürrüü nagu perüxñü. ²¹Tupanaäru ore ga nuxcumaxüü ga norü orearü uruü ümatüxü rü nhanagürrü:

“Rü nuā tá chanamugü i to i nachiūānecǖx i duūxügü na to i nagawa jadexagüxüçax namaā i nhaā Judéugü i tama jaxōgüxü. Notürü woo ngēmaācü chanaxügxu, rü tāxüxtáma chauga naxñüe i ngēma Judéugü i tama irüxñüeuchaüxü”, nhanagürü ga Tupana. ²²Rü ngēmacax ngēma na taxúema nüxü cuáxü i nagawa idexaxü, rü wüxi i cuaxruü nixi naxçax i ngēma duūxügü i tama irüxñüeuchaüxü. Rü tama duūxügü i marü jaxōgüxüçax nixi i ngēma. Notürü ngēma Tupanaärü orexü na ixuxü, rü duūxügü i marü jaxōgüxüçax nixi na jexeraäcü meā Tupanaäxü jaxōgüäxüçax. Rü tama duūxügü i tama irüxñüeuchaüxüçax nixi i ngēma. ²³Rü ngēxguma chi pema i jaxōgüxe pengutaquexegügu, rü guxä chima to i nagawa peidexagügu, ?rü nhuxü nhaxü tá ega petanügu naxücxug i wüxi i duūxü i ngēma ijärüxñüxü rü exna wüxi i duūxü i taüta jaxöxü? ?Taux exna i nagu tá naxñüxü na pexäüäegüxü i pemax? ²⁴Notürü ngēxguma chi guxäma i pema nüxü peixuxgu i Tupanaärü ore, rü chi petanügu naxücxug i wüxi i duūxü i tama jaxöxü rü exna wüxi i duūxü i ngēma ijärüxñüxü, rü tá nüxü naxñü i ngēma Tupanaärü ore i nüxü peixuxü. Rü ngēmaäcü tá nüxü nacuqx na núma rü wüxi i pecaduåxü na jiixü. Rü nügugu tátama ínarüxñü i ngēxguma nüxü naxñügu i ngēma nüxü peixugüexü. ²⁵Rü ngēma chixexü i nüxücatama nüxü nacuåxü rü tá naxçax

ínicuqx. Rü núma rü ngēxma tá nacaxápüxü, rü tá Tupanaxü nicuqxü. Rü tá nüxü nixu na aixcuma Tupana petanüwa nangëxmaxü.

Guxüma i tacü i ngutaquexewa pexüxü, rü name nixi i meä peäeta ipexüäcüma penaxü

²⁶Düçax, Pa Chaueneëgxü, nhuxma tá pemaä nüxü chixu na nhuxäcü tá penaxüxü ega ngëxguma pengutaquexegügu. Rü nhuxre i pema rü marü name na Tupanaärü wijaegu pewijaegüxü, rü toteg rü tangüxëetaegüxü, rü toteg rü nüxü tixuxü i ngēma ore i Tupana tüxü nüxü cuaxëexü, rü toteg rü nawa tidexagüxü i naga i tama nüxü tacuqxgüxü, rü toteg rü tanangoxëegüxü i ngēma dexa i to i nagawa nüxü jaxugüxü. Notürü guxüma i ngēma rü tanaxwaxe i jaxögüxüäärü ngüxëecax na jiixü, na jexeraäcü jaxögüäxüçax rü meä Tupanacax namaxëüçax. ²⁷Rü ngēxguma to i naga i pema tama nüxü pecuåxüwa peidexagügu, rü name nixi i taxre rü exna tamaäxpüxicatama tidexagü. Rü tanaxwaxe i wüxiexira tidexa i noxri rü jixcama ja toteg. Rü ngēxguma chi texé to i nagawa idexagu, rü name nixi na tangëxmaxü ja wüxie ja nüxü ixuchigüxe na tacüchiga jiixü i ngēma ore i to i nagawa nüxü jaxuxü. ²⁸Notürü ngēxguma chi tatauxgu na texé nüxü ixuchigüxü na tacüchiga jiixü i ngēma ore i to i nagawa nüxü jaxuxü, rü narümemaä nixi na noxtacüma tama to i nagawa peidexagü i perü ngutaquexewa. Rü narümemaä i wüxichigü tükica Tupanamaäxïcatama

bexma tidexagü. ²⁹Rü ngēxgumarüū ta ngēxguma pengataquexegügu, rü name nixī i taxre rü exna tamaēxpīxicatama nüxū tixu i Tupanaārū ore. Rü ngēma togü i ngataquexetanüxū rü name nixī na meā nangugüyäxū i ngēma ore. ³⁰Notürü ngēxguma chi ijadexajane i wüxi i duūxū, rü Tupana tūmamaā idexagu ja tote ja ngēma rütote, rü name nixī na ijanachianexū i ngēma nüxira idexaxū na tidexaxūcax ja jíxema duūxē ja Tupana tūmamaā idexaxe. ³¹Rü ngēmaācū guxāma i pema na Tupana pemaā idexaxū, rü name nixī i wüxichigü ípenanguxēe na pewa nanguxū na peidexagüxū i Tupanaārū ore. Rü ngēmaācū i ngēma togü i ngataquexetanüxügü rü tá Tupanachiga meā nangüe rü tá nataāegü. ³²Rü ngēmaācū tanaxwāxe i meāma tūmaāēmaā itacuqx ja wüxichigü ja jíxema Tupanaārū orexū ixuge. ³³⁻³⁴Erü perü ngataquexegüwa rü Tupana nanaxwāxe na meā penaxüxū i guxūma, rü tama nanaxwāxe na ngēma pexāūgatanüxū rü pegü ípetüexēxū. Rü guxūma i togü i jaxögüxūärü ngataquexegüwa rü marü nüxū najapue na tama jadexagüxū i ngexügü. Rü name nixī i pema rü ta ngēmaācū penaxü, erü nachuxu na jadexagüxū i ngexügü i ngataquexegüwa. Rü name nixī na jatügüga naxñüexū i ngexügü, ngēma Tupanaārū ore tükü muxürü. ³⁵Rü ngēxguma chi tacüxū nacuáxchaägu i wüxi i ngexü, rü name nixī i nachiūwatama natena naca i nachiga i ngēma. Erü wüxi i ãne nixī ega ngataquexewa jadexagu i wüxi i ngexü. ³⁶Pa Corítiucūāxgüx, name nixī

na nüxna pecuaxächiexū na tama pewaxira ne naxñüxū i Tupanaārū ore. Rü tama pexicatama nixī i penajauxgüxū i ngēma. ³⁷Rü ngēxguma chi texé tügügu rüxñügu na Tupanaārū orearü uruü tiixü rü exna tügügu tarüxñügu na Tupanaäe i Üünexü tükna naxäxū i tacü rü cuqx, rü name nixī i nüxna tacuqxächi na törü Coriarü ore jíixü i nhaā ore i pexcax chaxümatüxü. ³⁸Notürü ngēxguma chi texé tama nüxū cuáxchaägu i ngēma pemaā nüxū chixuxū, rü name nixī i tama tükü pecuáxchaägu. ³⁹!Rü ngēmacax, Pa Chaueneëgxü, rü Tupanana naxcax peca i cuqx na meāma nüxū peixuxücx i norü ore! !Rü tama penachuxu na to i nagawa jadexagüxū i duūxügü! ⁴⁰Rü perü ngataquexegüwa, rü name nixī na meā penaxüxū i guxūma. Rü tama name i ngēma pexäūgatanü rü pegü ípetüexēe.

Cristu na juwa írüdaxüchiga

15 ¹Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgxü, rü chanaxwāxe i nüxna pecuaxächie i ngēma Tupanaārū ore i tükü maxëxēxū ga pemaā nüxū chixuxū. Rü jematama ore nixī ga pema pejauxgüxū. Rü nhuxma rü ngēmatama oregagu nixī i meā pejaxögüxū. ²Rü ngēma oregagu nixī i pexü nangëxmaxü i maxü i taguma gíxü, ega aixcuma guxüguma pejaxögüamagu. Notürü ngēxguma tama guxüguma pejaxögügu, rü notücaxmamare nixī i ngēma perü ò. ³Rü noxri pexü changúexēe ga jema nguxëetae ga chamatama togü ga chamücügüxütawa chajaxuxū. Rü pexü changúexēe na Cristu rü törü pecaducax

najuxū, ngēma Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxū ixuxürü. ⁴Rü jexgumarüü ta pexü changúexēe na nhuxäcü inataxgüäxü, rü nhuxäcü norü tamaëxpüx ga ngunexüga rü wena na namaxüxü, ngēma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxū ixuxürü. ⁵Rü jexgumarüü ta pexü changúexēe ga nhuxäcü Pedrucax na nangóxü ga Cristu, rü nhuxäcü jixcüra rü norü ngúexügü ga jamugüxüçax na nangóxü. ⁶Rü jemawena ga Cristu rü noxtacüma 500 arü jexera ga jaxögüxüçax nangox. Rü muxüma i ngēma duüxügü rü nhuxma rü ta namaxē, notürü nümaxü rü marü najue. ⁷Rü jemawena rü Tiagucax nangox, rü jixcama guxüma ga jema togü ga ngúexügü ga jamugüxüçax nangox. ⁸Rü düxwa chawa inajacuax ga chauxcax rü ta na nangóxü, woo ngürüächimare nixi ga jema, ngēxgumartüü i wüxi i buxü i tautama norü ngunexüwa nangujane buxürü. ⁹Rü chama rü guxüma i ngēma togü i Tupana imugüxütiwa chaxü. Rü tau chima name na Tupana imuxümaä choxü naxugüxü i duüxügü, jerü nawe chingëchigü ga Tupanaärü duüxügü rü poraäcü chixexü namaä chaxü. ¹⁰Notürü ga Tupana rü chamaä namecüma, rü ngēmacax i nhuxma rü choxü pedau na tacü chiixü rü nhuxäcü na chiixü. Rü jema chamaä na namecümaxü rü tama notüçaxma nixi. Jerü chama rü guxü ga togü ga jamugüxüärü jexera chanaxü ga Tupanaärü puracü. Notürü tama chamatama nixi ga chanaxüxü ga jema puracü, notürü Tupana ga chamaä mecümäcü rü chamaä puracüci nixi ga naxüci ga jema puracü na nüxü

chixuxüçax ga norü ore. ¹¹Notürü i nhuxma rü nüétama nixi ega woo chama chixigu rü exna togü jixigu ga pemaä nüxü ixuxü ga jema ore. Jerü jema ore ga pemaä nüxü tixuxü, rü Tupanaärü ore i tüxü maxëxëexü nixi, rü jema nixi ga peixögüxü.

Nhuxäcü wena tá namaxé i duüxügü i juexü

¹²Marü pemaä nüxü tixu na Cristu rü juwa ínadxü. ¿Rü tüxcüü nhuxre i pema rü nhaperügü:

“Juexü rü tagutáma wena namaxé”, nhaperügü? ¹³Rü ngēxguma chi ngēma juexü rü tagu chima wena namaxëgu rü ga Cristu rü chi ta tau chima wena namaxü. ¹⁴Rü jexguma chi Cristu tama wena maxügu, rü ngēma ore i nüxü tixuxü i nachiga rü taxuwa chima name, rü notüçaxmamare chi nixi i perü ò. ¹⁵Rü ngēxguma chi ngēmaäcü jixigu, rü toma rü Tupanaärü orearü uruügü i dorataqaxgüxü chi tixigu. Erü nüxü tixu na Tupana Cristuxü wena maxëexü. Rü ngēxguma chi tama aixcuma jixigu na wena namaxëxü i juexü, rü chi wüxi i doramare nixi na Tupana Cristuxü wena maxëexü. ¹⁶Rü ngēxguma chi ngēma juexü rü tagu chima wena namaxëgu, rü ga Cristu rü chi ta tau chima wena namaxü. ¹⁷Rü jexguma chi Cristu tama wena maxügu, rü notüçaxmamare chi nixi i pejaxögüxü, rü chi nhuxma rü ta perü pecadugagu ipejarütauxe. ¹⁸Rü chi ngēmaäcü jixigu rü ngēma duüxügü i Cristuxü jaxögüxü i marü juexü, rü chi ta tau chima nüxü nangëxma i maxü i taguma

gúxü. ¹⁹Rü ngēxguma chi nhama i maxūcaxicatama jixigu na Cristuaxü jaxōgütü, rü chi guxü i togü i duüxügürü jexera tangechaütümüügü. ²⁰Notürü aixcumaxüchi nixi ga Cristu ga juwa na ínadxü. Rü natanüwa i guxüma i ngëma juexü i jixcüra tá írudagüxü, rü Cristu nixi ga namaä inaxügütü na ínadxü, jerü nüma nixi ga nüxira wena namaxüxü. ²¹Rü jexgumarüü wüxi ga jatügagu na najuexü ga duüxügü, rü ngëxgumarüü tá ta nixi na wüxi i jatügagu wena namaxëxü i ngëma marü juexü. ²²Rü ngëxgumarüü Adáügagu guxäma na juexü, rü ngëxgumarüü tá ta nixi na Cristugagu namaxëxü i guxüma i duüxügü i nüxü jaxogütü. ²³Notürü wüxichigü tá tümawa nangu na wena tamaxüxü. Rü Cristu nixi ga nüxira maxücü. Rü ngëxguma wena núma naxüxgu i nümax, rü ngëxguma tá nixi i wena namaxëxü i ngëma duüxügü i noxrü ixigütü. ²⁴Rü ngëmawena tá nixi i nagüxü i naäne. Rü ngëxguma tá nixi ja Cristu i nüxü naporamaëxü i guxüma i norü uwanügü. Rü ngëxguma tá nixi i Nanatü ja Tupanana naxäähü i guxüma na núma namaä inacuáxüçqx. ²⁵Erü nüma ja Cristu rü ãëxgacü tá nixi nhuxmatáta nüxü naporamaë i guxüma i norü uwanügü. ²⁶Rü ngëma nawä ijacuáxü i norü uwanü i tá nüxü naporamaëxü, rü ju nixi. ²⁷Jerü Tupana rü marü Cristumexëwa nanajexmagüxëe ga guxüma. Notürü woo Tupanaärü ore nüxü ixuxgu na Cristumexëwa nangëxmagüxü i guxüma, notürü nümatama ja Tupana rü tama Cristumexëwa nangëxma. Jerü

nüma ga Tupana nixi ga Cristumexëwa najexmagüxëeäxü ga guxüma. ²⁸Rü ngëxguma guxüma Cristumexëwa ngëxmagügu, rü nhuxmachi nümatama ja Cristu ja Tupana Nane rü tá Nanatümexëwa nügü nangëxmaxëe. Jerü nüma ga Tupana nixi ga noxri Cristumexëwa najexmagüxëeäxü ga guxüma. Rü ngëmaäcü ja Tupana rü guxüärü ãëxgacü tá nixi. ²⁹Rü nangëxma i nhuxre i duüxügü i petanüwa i Tupanaëgagu juexüchicüü íbaiüxü. ¿Rü tüxcüü ngëma naxügü? Rü ngëxguma chi tama wena namaxëgu i duüxügü i juexü, ¿rü tüxcüü ngëma juexüchicüü ínabaiü? ³⁰¿Rü tüxcüü i toma rü guxüguma ãüçümaxüwa tangëxmagü? ³¹Pemaä nüxü chixu, Pa Chaueneegü, rü guxü i ngunexügu rü ãüçümaxüwa changëxma, rü tama nüxü chacuqx i tacü rü ngunexügu Tupanaärü oregagu tá na chajuxü. Rü ngëma rü aixcumaxüchi nixi, ngëxgumarüü na aixcuma jiíxü na choxü nangëxmaxü i wüxi i taäe i taxü i nhuxma na törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuaxü pejaxögütü. ³²Chama rü nuä Epéchiwa rü Tupanaärü orechigagu chorü uwanümaä poraäcü togü tachoxügagü. Rü nhama naëxü i idüraexümaä togü taðaixürüü tixigü. ¿Notürü tacüwa choxü namexü ga jema ega chorü maxü i nhama i nañewa choxü ngëxmaxüçaxicatama jixigu? Rü ngëxguma chi aixcuma jixigu na tama wena namaxëxü i juexü, rü marü name i nhatarügütü:

“¡Ngixä tachibüe rü taxaxegü, erü paxa tá tajuel!” nhatarügütü. ³³¡Notürü tãüxütmána nawe perüxi i ngëma

duūxügü i ngēmaācü chixri idexagüxü! Erü aixcuma nixi i ngēma ore i nhaxü:
 “Rü texé ja chixexü i duūxümaā
 āmucüxe, rü tükü inajanaxoxeē i
 tūmacumagü i mexü”, nhaxü. ³⁴Rü
 name nixi i meā pegüāegü perüxinüe rü
 nüxü perüxoe i ngēma perü chixexügü.
 Rü wüxi i perü āne nixi na pemaā nüxü
 chixuxü rü nhuxre i pema rü tama
 aixcuma Cristuarü duūxügü peixigüxü
 rü tama aixcuma Tupanaxü
 pecuaxgüxü.

Nhuxäcü wena namaxē i juexügü

³⁵Notürü bexmana wüxic e tá pexna
 taca rü nhatarügü pexü:
 “Nhuxäcü tá wena namaxexü i
 juexü? ¿Rü nanhuxraüxü i naxünemaā
 tá ínadagüxü?” nhatarügü pexü. ³⁶Rü
 pemaā nüxü chixu rü wüxi i ngēāexü
 nixi na ngēmaācü pexna taçaxü. Erü
 ngēguma wüxi ja nanetüchire itoxgu,
 rü jima nanetüchire rü naju na
 naxüxüçax i ngēma nanetü. ³⁷Rü ngēma
 waixümügu itoxü, rü wüxi ja triguchire
 rü exna çacü rü to i nanetüchire nixi. Rü
 tama nane i rüxüxü nixi i itoxü. ³⁸Rü
 ngēguma marü ipenatoxguwena, rü
 Tupana nanaxüxëe ja jima naxchire na
 nüma nanaxwaxexüäcüma jiixüçax i
 ngēma nanetü. ³⁹Rü tama guxü i
 naxünegü rü nawüxicu. Rü duüxexüne
 rü nanatoraxü, rü naëxügüxüne rü to
 nixi, rü werigüxüne rü to nixi, rü
 choxningüxüne rü to nixi. ⁴⁰Rü
 ngēgumarüü ta nangēxma i naxünegü i
 dauxüguxü i naänecüäx, rü nangēxma i
 naxünegü i nhama i naänecüäx. Rü
 ngēma dauxüguxü i naänecüäx i
 naxünegü rü nüxü nangēxma i

noxrütama mexü, rü ngēma nhama i
 naänecüäx i naxünegü rü ta nüxü
 nangēxma i noxrütama mexü. Notürü
 tama nawüxicu i ngēma norü mewa.
⁴¹Rü üäxcüärü jauracüü rü to nixi, rü
 tawemacüärü jauracüü rü to nixi. Rü
 woramacurigüärü jauracüü rü to nixi.
 Rü nügütanüwatama ja woramacurigü,
 rü tama nawüxicu i norü jauracüü. ⁴²Rü
 ngēgumarüü tá ta naxüpetü namaā i
 naxünegü i ngēma duüxügü i juexü. Erü
 ngēma naxüne i noxri nüxü ngēmaxü
 rü ijarüxojaxexü nixi. Notürü ngēma
 naxüne i tá nüxü ngēmaxü i ngēguma
 wena namaxegü, rü ngēma rü tagutáma
 inajarüxo. ⁴³Rü ngēma naxüne i juxü rü
 taxuwama name i ngēguma inataxgux.
 Notürü ngēguma wena namaxügu rü tá
 namexëchi. Rü ngēma naxüne i nhuxma
 turaxü rü ngēguma wena namaxügu rü
 tá napora. ⁴⁴Rü itanatäx i ngēma
 naxüne i nhama i naänecüäx ixixü.
 Notürü ngēguma ínadxagu, rü
 dauxüçüäx i naxüne tá nixi. Rü nhuxma
 na nangēxmaxü i naxüne i nhama i
 naänecüäx rü ngēmawa nüxü tacuax na
 nangēxmaxü ta i naxüne i dauxüçüäx.
⁴⁵Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü
 nhanagüri:

“Guma nüxiraücü ga jatü ga Adáü
 rü nüxü najexma ga nhama ga
 naänecüäx ga naxüne ga
 paxaächi maxüxü”,
 nhanagüri. Notürü ja Cristu rü
 dauxüçüäx nixi. Rü nüma nixi i tükna
 naxäähü i maxü i taguma gúxü. ⁴⁶Noxri
 rü tükü nangēxma i nhama i naänecüäx
 i taxüne. Notürü jixcama rü Tupana tá
 tükna nanaxä i to i taxüne i dauxüçüäx
 ixixü. ⁴⁷Guma nüxiraücü ga jatü ga

waixümüwa ücü, rü nhama ga naänecüäx nixi. Notürü törü Cori ja Cristu rü dauxüguxü i naänecüäx nixi.

⁴⁸Rü ngëma taxünegü i nhama i naänewa tükü ngëxmaxü, rü guma Adäüxüne ga waixümüwa üçürüü nixigü. Notürü ngëma naxünegü i dauxüwa nüxü ngëxmaxü i duüxügü, rü Cristuxünerüü nixigü. ⁴⁹Rü nhgexgumarüü na Adäü ga waixümüwa üçürüü na jiixü i taxüne, rü ngëxgumarüü tá ta Cristu ja dauxüwa ngëxmacürüü nixi i taxüne i jixcura. ⁵⁰Rü dütçax, Pa Chaueneëgxü, pemaä nüxü chixu rü nhaä taxüne i namachinaxçax rü naxchinaxänaxçax, rü taxucürüwa Tupana äëgxacü ijiiñxüwa nangu. Erü ngëma ijärüoxü, rü taxucürüwama Tupanaxütawa i ngextá taxuüma ijärüoxüwa nixüci. ⁵¹Notürü chanaxwaxe na nüxü pecuáxü i wüxi i ore i exüguxü ga noxri Tupanaxicatama nüxü cuáxü. Rü dütçax, täüxütáma guxä tajue, notürü guxäxüne rü tá naxüchicüü. ⁵²Rü ngürrüächimare wüxi i peäxëtgü tá nixi i ngëma na naxüchicüü i taxüne i ngëxguma naäneärü guxgux naxägagu ja corneta. Rü tá naxäga ja jima corneta, rü ngëxguma i ngëma duüxügü i juexü rü tá ínarüdagü na tagutáma wena najuexüçax. Rü jixema na imaxëxü rü tá naxüchicüü i taxüne. ⁵³Erü ngëma taxüne i juxwaxexü rü woetama tama taixü rü tá naxüchicüü. Rü wüxi i ngexwacaxüü i naxüne i aixcuma taixü rü tagutáma juxü tá nixi. ⁵⁴Rü ngëxguma ngëmaäcü naxüchicüügi i taxüne i juxwaxexü, rü tükü nangëxmagu i taxüne i ngexwacaxüü i

taguma juxü, rü ngëxguma tá nixi i janguxü i Tupanaäru ore i ümatüxü i nhaxü:

“Marü inajarüxo na najueü i duüixügü. Rü Tupana rü marü juxü narüjexera. ⁵⁵Rü dütçax, Pa Jux, ¿ngëxü i curü pora i namaä toxü curüjexeraxü? ¿Rü ngëxü i ngëma cuxne i namaä toxü cuðaixü?”

nhanagüri i ngëma Tupanaäru ore.

⁵⁶Rü ngëma naxne i ju, rü pecadu nixi. Erü ngëma pecadu nixi i naporaxëëxü i ngëma ju na tükü nadaiyüçax. Rü ngëma mugü ga Muïsé ümatüxü nixi i naporaxëëxü i pecadu, erü woo namexgu i ngëma mugü, notürü taxucürüwama texé aixcuma tajanguxëe. ⁵⁷Notürü name nixi i Tupanana moxë taxä jerü núma nanamu ga törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu na ngëma juxü tükü naporamaëëxüçax.

⁵⁸Rü ngëmacçax, Pa Chaueneëgxü ja Pexü Changechaüguxex, rü name nixi i meä pejaxögüama rü taguma ipenatax i Tupanaäru ore. Rü name nixi i guxüguma meä penaxü i törü Coriarü puracü, erü pema nüxü pecuax rü ngëma puracü i nüxü pexüxü, rü tama notüçaxma nixi.

**Diëru ga nutaquëxecü naxcax ga
jema togü ga jaxögüxü**

16 ¹Rü nhuxma tá pemaä nüxü chixu i nachiga i ngëma diëru i penutaquëxexü na namaä nüxü perüngüxëëguxüçax i taeneëgxü i jaxögüxü i Judéaanewa ngëxmagüxü. Rü ngëma jaxögüxü i Gárataanewa ngëxmagüxü rü marü namaä nüxü chixu

na nhuxäcü tá ngïxü nanutaquexegüxü i ngëma diëru. Rü chanaxwaxe i ngëgxumarüü ta penaxü i pemax. ²Rü gùxcü i jüxüarü ngunexügu rü name nixi i wüxichigü i pema rü ngïxü ípexüxüchi i ngëma diëru i Tupanana ngïxü pexäcü. Rü ngëgxumarüü na nhuxre i diëru ngïxü pejaxuxü i perü puracüwa, rü name nixi i wüxichigü ngïxü ípexüxüchi i ngëma Tupanaärü ixicü. Rü ngïmaä tá penguxü na tama ngëguma ngëma changuxguama ngïxü na pedexüçax. ³Rü ngëguma petanüwa changuxgu, rü tá chanaxümatü i nhuxre i poperagü naxcax i taeneëgü i Jerucharéüwa ngëxmagüxü. Rü nhuxmachi ngëma poperamaä tá Jerucharéüwa chanamugü i ngëma duñxügü i pema nüxü pexunetaxü na ngëma ngïxü nangegüxüçax i ngëma diëru i taeneëgüçax ngïxü penataquexegücü. ⁴Rü ngëguma chi choxü natauxchagu na ngëma Jeruchareüwa chaxüxü, rü chama rü tá ta ngëma chaxü, rü nümagü rü tá wüxigu chamaä ngëma naxi.

**Pauru nagu narüxinü na
Corítiwu naxüxü**

⁵Chama rü Machedóniaänewa tá chaxüpetü na íchajadauxüçax i taeneëgü i ngëma ngëxmagüxü. Rü ngëmawena rü tá petanüwa changu na pexü íchajadauxüçax. ⁶Rü ngürüächi tá nhuxre i ngunexügü ngëxma petanügu charüxäüx, rü bexmana ngürüächi ngëma petanüwa tá chanangupetüxëe ja mucü. Rü ngëguma rü tá pexü natauxcha na choxü perüngüxëegüxü na ngëma íchaxüxchaüxüwa chaxüxüçax.

⁷Erü tama chanaxwaxe i paxaächimare pexü chadau. Notürü chanaxwaxe i poraäcüxüra petanügu charüxäüx ega nanaxwaxegu ja törü Cori. ⁸Notürü nuä Epéchiarü iänewa tá changëxma nhuxmatáta Pëtecóstearü ngunexüwa nangu. ⁹Erü nuä rü törü Cori poraäcü choxü nanatauxchaxëe na nüxü chapuracüxüçax rü nüxü jaxögüäxüçax i muxüma i duñxügü woo namu i ngëma tama naxwaxegüxü na nuä chapuracüxü. ¹⁰Rü ngëguma chi Timúteu petanüwa nguxgu, rü chanaxwaxe i meäma penajaxu na petanüwa nataäexüçax. Erü nüma rü ta chauxrüü törü Coriarü puracüwa napuracü. ¹¹Rü ngëmacax tama chanaxwaxe i texé petanüwa nüxü taxoe. Notürü chanaxwaxe i nüxü perüngüxëe na taäexüma nuä naxüxü na choxü íjadauxüçax. Erü poraäcü íchananguxëe na nuä nanguxüçax namaä i ngëma togü i taeneëgü. ¹²Rü ngëma taeneë i Aporu rü poraäcü nüxü chacaxü na petanüwa íjadauxüçax namaä i ngëma togü i taeneëgü. Notürü tama ngëma naxüxchaü i nhuxmax. Notürü ngëguma naxächicagu rü tá ngëma naxü.

**Pauru nüxü narümxoxë
ga jema jaxögüxü**

¹³;Rü pexuäegü na taxuüma i chixexügu pejixüçax! ;Rü meäma pejaxögüama woo tacü pexü üpetügi! Rü name nixi i peporaeara rü taxuüçaxma pemuuë. ¹⁴Rü guxüma i ngëma pexüxü, rü name nixi i pegü pengechaügüäcüma penaxü. ¹⁵Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgü, pema

nüxǖ pecuax na Estéfanatanüxǖga
jiixǖ ga nüxira jaxögüxǖ ga
Acajaanewa. Rü meāma nüxǖ
pecuaxgǖ na nhuxäcü poraäcü
taeneëgǖ i jaxögüxǖna
nangǖxëegüxǖ. ¹⁶Rü chanaxwaxe i
naga pexinǖe i ngëma duüxǖgǖ i
Estéfanatanüxǖgürǖ i xigüxǖ. Rü
ngëgxumarǖ ta chanaxwaxe i naga
pexinǖe i guxǖma i ngëma duüxǖgǖ i
nhaä Tanatüärü puracüwa puracüexǖ
rü ngǖxëetaegüxǖ. ¹⁷⁻¹⁸Rü nhuxma na
taxucürüwama chauxütawa
pengëxmagüxǖ, rü wüxi ga chorü taäe
nixi na núma naxixǖ ga taeneëgǖ ga
Estéfana rü Fortunátu rü Acáicu. Rü
jema taeneëgǖ ga núma ixǖ rü pexǖ
nixuchigagǖ rü jemaäcü choxǖ
nataäexëegǖ ga jema pexǖ na
nataäexëegüxǖrǖ. Rü tanaxwaxe i
naga pexinǖe rü nüxǖ pengechaǖ i
ngëma duüxǖgǖ i ngëmagürǖ i xigüxǖ.
¹⁹Rü guxǖma i taeneëgǖ i jaxögüxǖ i
Áchiaaneärü ïnegüwa ngëxmagüxǖ,

rü moxë pexcax ngëma namugü. Rü
Aquiru rü Prichira rü guxǖma i ngëma
jaxögüxǖ i Aquirupatawa
ngutaquegęgxǖ, rü moxë pexcax
ngëma namugü naëgagu ja törü Cori.
²⁰Rü guxǖma i taeneëgǖ i núma
ngëxmagüxǖ rü moxë pexcax ngëma
namugü. Rü chanaxwaxe i wüxichigü i
pema rü pegü pengechaǖgüäcüma
pegü perümöxëgü. ²¹Chama i Pauru rü
chaxmëxmaätama pexcax
chanaxümatü i nhaä chorü moxë. ²²Rü
ngëgxuma chi texé tama törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristuxǖ ngechaügu, rü
Tupana tá tükü napocu. Rü paxa tá
ínangu ja törü Cori. ²³Rü chanaxwaxe
i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu
poraäcü pexǖ narüngüxëe rü pemaä
inarüxäyx. ²⁴Rü guxäma i pema, rü
poraäcü pexǖ changechaǖäcüma pexǖ
charümöxë naëgagu ja törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristu.

Rü nuäma pexna,

Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA

CORÍTIUCÜÄX GA JAXÖGÜXÜTANÜWA

NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxë ga jema
jaxögüxü ga Corítiuwa jexmagüxü

1 ¹Pa Chaueneégü i Corítiucüäxgü i
Tupanaäxü jaxögüxü, rü Pa
Chaueneégü i Guxüma i Acajaanewa
Ngëxmagüxü, chama i Pauru nixi i
pexcax chanaxümatüxü i nhaä popera
wüxigu namaä i taenee i Timúteu. Rü
chama nixi i Tupana choxü jaxuxü na
Ngechuchu ja Cristu choxü muxü na
nüxü chixuxüçax i norü ore. ²Rü
tanaxwaxe na Tanatü ja Tupana rü törü
Cori ja Ngechuchu ja Cristu poraäcü
pexü narüngüxüexü rü pexü
nataäexüexü.

Pauru rü ngúxü ninge

³Rü toma rü nüxü ticuaxüügü ja
Tupana ja Nanatü ja törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristu. Erü nüma nixi ja
Tanatü ja nüxü ingechaütümüügüci rü
törü Tupana ja guxüguma tüxü
taäexüecü. ⁴Rü nüma ja Tupana rü toxü
nataäexü i ngëxguma ngúxü tingexgu,

na toma rü ta tanataäexüegüxüçax i
ngëma togü i duüxügi i ngúxü
ingegüxü. Rü ngëmaäcü ngëma Tupana
toxü na taäexüexüri toma rü ta
tanataäexüegü i ngëma togü i duüxügi.

⁵Rü nhuxma na Cristuri toxaäcü
ngúxü tingegüxü, rü ngëxgumarüü
numatama poraäcü toxü nataäexü. ⁶Rü
ngëmacax, ngëxguma toma ngúxü
tingegügu, rü ngëmaäcü toxü nangupetü
na pema rü pexü nangëxmaxüçax i perü
taäe rü perü maxü i taguma gúxü. Rü
ngëxguma Tupana toxü taäexüegu, rü
ngëmaäcü tomaä nanaxü na pema rü ta
pexü nangëxmaxüçax i perü taäe rü
jaxna namaä pexinüexüçax i ngëxguma
ngëmatama ngúxü i toma tingegüxü
pexü ngëxmagu. ⁷Toma rü aixcuma
tajaxögü na pema rü tagutáma
ípenatáxü i Tupanaäri ore. Erü nüxü
tacuax rü ngëma na toxriü ngúxü
peingegüxü, rü ngëxgumarüü tá ta
toxriü pexü nangëxma i ngëma taäe i
Tupanawa ne üxü. ⁸Pa Chaueneégü,
tanaxwaxe i nüxü pecuax na nhuxre ga

guxchaxūgü toxū ngupetüxū ga Áchiaanewa. Rü jema na poraācü toxū naguxchaxū, rü düxwa marü tama namaā taporae, rü nagu tarüxñüe na marü tāüxütáma tamaxëxü. ⁹Rü nagu tarüxñüe rü nhama juwa taxixürüü tixígü. Notürü jemaācü toxū naxüpétü, erü Tupana ja juexüxü írudagüxëecü toxū nangúexëechäü na nüxicatama nüxü nangëxmaxü i pora na juwa toxū ínanguxüxëexüçax, rü taxucüruwama togütama na ítanguxüxëexü. ¹⁰Rü Tupana rü toxū ínanguxüxëe nawा ga jema guxchaxü ga juwa toxü gagüchaüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta toxü ínanguxüxëe nawा i nhaā taxü i guxchaxü i nhuxma toxü ngëxmaxü. Rü aixcuma tajaxögü na nüma rü guxügutáma ngëmaācü toxü nanguxëexü. ¹¹Notürü tanaxwaxe i pema rü perü jumuxëmaä toxü perüngüxëe. Rü ngëxguma chi ngëmaācü penaxügxux, rü muxüma i duüxügü rü tá Tupanana moxë naxägü naxçax i ngëma na nhuxäcü toxü nanguxëexü.

Tüxcüü tama Corítiuwa naxü ga Pauru

¹²Nangëxma i ḥacü i toxü taäexëexü. Rü ngëma nixü na todëwa nüxü tacuáxü na nhama i naännewa rü aixcuma Tupana naxwaxexüäcüma meä tamaxëxü. Rü pepexewa nixü ga guxüärü jexera jemaācü tamaxëxü. Notürü tama togagu nixü ga jema, jerü Tupana ja tomaä mecumacü nixü ga toxü rüngüxëexü na jemaācü pepexewa tamaxëxüçax. ¹³⁻¹⁴Rü jema poperagü ga pexçax taxümatüxüwa, rü nataxuma ga

ṭacü ga icúxü. Notürü jema toma tamaxëxüäcüma nixü ga pexçax tanaxümatüxü na jemawa meä nüxü pecuáxüçax na nhuxäcü tixígüxü. Rü woo i nhuxma rü tama aixcuma meä toxü na pecuáxü, notürü chanaxwaxe i wüxi i ngunexügu rü aixcuma meä toxü pecuax. Rü ngëxguma meä toxü pecuaxgu rü pema rü tá tomaä petaäegü i ngëxguma ínanguxgu ja törü Cori ja Ngechuchu, rü ngëxgumarüü i toma rü tá ta pemaä tataäegü. ¹⁵⁻¹⁶Rü jemagu charüxñüxüçax nixü ga noxri ga pexüntawa na chaxüxchaüxü na pexü íchajadauxüçax rü jemaācü pexü na charüngüxëexüçax. Rü nagu charüxñü ga Machedóniäänewa chaxüxgu na pexütagu íchidauxü, rü jexguma Machedóniäänewa ne chaxüxgu rü wenaxärü pexütagu íchidauxü. Rü jemaācü chanaxüxchaü, jerü nagu chartüxñü na jemawena choxü perüngüxëexü na Judéaanewa chaxüxüçax. ¹⁷Bexmana pema nagu perüxñüegü rü tama aixcuma chajanguxëeäcüma nagu charüxñü ga jema pexüntawa na chaxüégaxü. ¹⁸Exna pema nagu perüxñüegü rü nhama wüxi i duüxü i tama Tupanaäxü jaxöxürüüäcüma chamaxü, rü “Ngü” nhacharügüchirëx woo tama chajanguxëeägagu i ngëma nüxü chixuxü? Notürü Tupana toxü nacuax na aixcuma jiixü i ngëma torü ore ega pemaä itaxunetagu. ¹⁹Erü jima Ngechuchu ja Cristu ja Tupana Nane ga guma Siuwánu rü Timúteu rü chama pemaä nüxü tixuchigacü, rü ore i aixcuma ixixüxüxicatama nixu. Rü nüma rü aixcuma najanguxëe i ngëma

nüxű jaxuxű. ²⁰Rü Cristu nixí ja jima janguxéecü ga guxűma ga jema unetagü ga Tupana nuxcumaxűchi nüxű ixuxű. Rü ngẽmacax ngẽguma Ngechuchuégagu Tupanaxű icuaxüüggü, rü nhatarüggü:

“Rü aixcuma nixí i ngëma”, nhatarüggü. ²¹Rü nhuxma na Cristuarü duűxűgi ixígüxű, rü Tupana nixí ja toxű poraexéecü rü pexű poraexéecü na taguma Cristuna ixígachixűcax. Rü nümatama nixí ga tükű jadexechixű na noxru ixígüxűcax. ²²Rü nüma ja Tupana rü naéga tagu naxü erü törü jora nixí. Rü nüma rü tükna nanamu i Naăe i Üünexű na wüxi i törü cuaxruū jiixűcax, rü ngẽmawa nüxű icuáxűcax na jixcúra tá tükna naxâxű i muxűma i to i mexűgü. ²³Pema nüxű pecuax ga noxri rü Corítiwa chaxűchaü, notürü tama jéma petanuwa chaxű jerü tama chanaxwaxe na pexű changechaügxéexű. Rü jemacax tama pexütawa íchajadau, jerü tama pexű chingagüchaü. Rü Tupana nüxű nacuax na aixcuma na jiixű ga jema. ²⁴Rü tama tanaxwaxe na pexű tamuxű na nhuxăcü tá Tupanaâxű pejaxögüxű. Erü pema rü marü aixcuma meăma pejaxögü. Notürü ngëma tanaxwaxexű nixí na pexű tarüngüxéexű na jexeraäcü petaäegüxűcax.

2 ¹Rü jemacax nixí ga tama wena pexütawa chaxűxű, jerü tama chanaxwaxe ga pexű na changechaügxéexű. ²Erü ngẽguma chi pexű changechaügxéegü, ḡrü texé tá choxű tataäexëe? Erü pexicatama nixí i choxű petaäexéexű. ḡrü nhuxăcü tá choxű petaäexëe, ega pexű

changechaügxéegü? ³Rü jemacax nixí ga jemaäcü pexcax popera chaxümatüxű na penamexéegüxűcax i perü guxchaxtigü naxüpä na pexütawa chaxűxű. Jerü tama chanaxwaxe ga jexguma chi jéma chaxűxgu na choxű pengechaügxéexű. Erü pema nixí i chanaxwaxexű na choxű petaäexéegüxű. Rü aixcuma nagu charüxňi rü ngẽguma chama chataäexgu rü pema rü tá ta petaäegü. ⁴Rü jexguma pexcax chanaxümatüga jema popera, rü poraäcü chanaxjächiaä, rü dükwa jema chorü ngechaümaä chaxaxu. Notürü tama pexcax chanaxümatü na pexű changechaügxéexűcax, notürü pexcax chanaxümatü na nüxű pecuáxűcax na nhuxăcü poraäcü pexű changechaügxű.

Pauru rü nüxű nüxű nangechaü ga jema duűxű ga chixexű namaä üxű

⁵Notürü jema jatü ga choxű ngechaügxéexű, rü tama choxűxücatama nixí ga nangechaügxéexű. Notürü maneca meärüwa pexű rü ta nangechaügxéexű. Rü: “Meärüwa” nhacharüggü erü tama chanaxwaxe na poraäcü nüxű nangúxű. ⁶Rü jema pocu ga nüxna pexäxű ga jexguma pengutaquqexegü, rü chauxcax rü marü name na ngëxícatama na jiixű.

⁷Rü ngẽmacax i nhuxma rü chanaxwaxe i nüxű nüxű pengechaü i norü chixexű rü nüxű perüngüxée na tama jexeraxű i chixexüwa nagaâxűcax i ngëma norü ngechaü. ⁸Rü ngẽmacax chanaxwaxe i wenaxärü noxrirüü nüxű nüxű pedauxëe na aixcuma nüxű pengechaügxű. ⁹Rü jemacax nixí ga jemachiga marü pexcax chanaxümatüxű, jerü pexű chaxűchaü,

rü nüxű chacuáxcha ū ngoxi marü aixcuma chauga pexinüe.¹⁰Rü nhuxma pemaā nüxű chixu rü jíxema pema tükű nüxű pengecha ūxē i tümaārū chixexű, rü chama rü tá ta tükű nüxű changecha ū. Rü ngēguma chi tacü rü chixexűxű tükű changecha ūgu, rü pegagu nixi i Cristupexewa tükű nüxű changecha ūxű i ngēma.¹¹Rü ngēmaācū chanaxű na tama najoxníexűcax i Chataná na chixexűgu tükű najixéexűcax. Erü jixema rü meāma nüxű tacuqx i naciúma i Chataná na nhuxacü chixexűgu tükű najixéexcha ūxű.

**Truádearū īānewa rü
nanaxíxachiā ga Pauru**

¹²Rü jexguma Truádearū īānewa changuxgu na nüxű chixuxűcax ga Cristuarū ore, rü poraācū choxű natauxcha na jéma tórū Coriaxű chapuracüxű.¹³Notürü tama aixcuma chataāē ga jéma, jerü tama jexma nüxű chajangau ga taeneē ga Titu. Rü jemacax nüxű charumoxē ga jémacüxűga duūxügü, rü ichaxuāchi, rü Machedóniāānewa chaxű.

Cristu rü Paurumaā napora

¹⁴Rü Tupanana moxē taxāgü erü norü duūxügüxű toxü nixigüxē. Rü nhuxma na Cristuarū duūxügü tixigüxű, rü nüma ja Tupana rü guxüguma tomaā nanaxüpexe. Rü nüma nixi i toxü namuxű na duūxügüxű nüxű tacuqxéexűcax i norü ore. Rü ngēma norü ore rü guxüwama nangu rü guxüguma nipiema nhama wüxi i pumara i paacaxüchixüruū.¹⁵Rü nhuxma i toma i Cristugagu

Tupanapexewa na timexű, rü guxüwama toxü narüdaunü i ngēma duūxügü i marü najauxgüxű i maxű i taguma gúxű rü ngēma duūxügü i tama najauxgüxű i ngēma maxű.¹⁶Rü ngēma duūxügü i tama jaxögüxűcax rü nhama wüxi i ore i juexēeruūärü ngeruūgü tixigü. Notürü ngēma jaxögüxűcax rü nhama wüxi i ore i maxēxēeruūärü ngeruūgü tixigü. ¿Rü ngēmacax texémaā nanguxű i nhaā puracü na nüxű tixuxű i ngēma ore?¹⁷Rü jíxema toxrüü ixígüxexicatama tixi ja tūmamaā nanguxűxě. Rü toma rü tama Tupanaärü oreü díeru ngixű tajaxu ngēma muxüma i togü na naxügüxürü. Notürü Tupanapexewa rü aixcuma meā nüxű tixu i ngēma norü ore, erü nüma toxü nimugü rü Cristuarū tixigü.

**Tupanaärü uneta i
ngexwacaxűxűchiga**

3 ¹Rü nhuxma na pemaā nüxű tixuxű na aixcuma Tupana jiixű ga toxü mucü, rü bexmana tá nagu perüxinüe na wenaxärü togütüwa tidexagüxű. ¿Exna penaxwaxe na wüxi i carta i cuqxuruū peixü tawéxű na nawa nüxű pecuáxűcax na aixcuma Tupanaärü orearü uruūgü tixigüxű, rü exna penaxwaxe na peixütawa naxcax ítaçaxű i cartagü na ngēmawa duūxügü toxü cuáxűcax ngēgumarüü na naxügiäxű i togü?²Rü pemaā nüxű tixu rü tama tanaxwaxe i tacü rü carta na duūxügü toxü cuáxűcax, erü pematama nixi i ngēma cartarüü peixigüxű, rü pewa nixi i nangóxű na aixcuma Tupana jiixű ga toxü mucü. Rü meāma toöewa nüxű tacuqx i ngēma. Rü jema na

naxüchicüüxű ga perü maxű, rü ngēmawa guxúma i duüxügű nüxű nadau na aixcuma wüxi ga mexű ga puracü taxüxű ga petanüwa. ³Rü nhuxma rü meāma nangox na pema rü nhama wüxi i carta i Cristutama ümatüxüřű na peixigüxű. Rü torü puracügagu nixi i ngēma. Notürü tama wüxi i carta i tacü rü ümatüxümaā ümatüxű peixigü, notürü pema nixi i carta i Tupana ja Maxüciāē i Üünexü ümatüxű. Rü ngēma carta rü tama popera rü exna nutawa iwücuchixű nixi, notürü perü maxüwa nixi i nangóxű i ngēma. ⁴Rü ngēmacax tama tamuňe na ngēmaäcü togücaxtama tidexagüxű, erü tajaxögü na Cristugagu Tupana toxü dauxű na timexű. ⁵Rü tama toxrütama cuaxmaā nixi i tanaxüxű i tacü rü mexű. Notürü guxúma i ngēma taxüxű rü Tupanaärü ngüxéēmaā nixi i tanaxüxű. ⁶Rü Tupana rü toxü narüngüxěē na duüxügümäā nüxű tixuxű i ngēma ngexwacaxüxű i norü uneta na nhuxäcü Cristugagu tá tüxna naxäaxű i maxű i taguma gúxű. Rü ngēma maxű rü tama jema mugü ga Muīsé ümatüxügagu tanajaxu, notürü tanajaxu erü Tupanaäē i Üünexü tüxna nanaxă. Rü jema mugü ga Muīsé ümatüxű rü juwa tüxű nagagü, notürü Tupanaäē i Üünexü rü tüxna nanaxă i maxű i taguma gúxű. ⁷Rü jema mugü ga Muīséna naxäaxű ga Tupana, rü nutagu nixi ga naxümatüxű. Rü jexguma Muīsé najauxgu ga jema mugü, rü poraäcü nijaaurachametücxü. Rü jemacax ga duüxügű rü taxucürüwama Muīséchametuugu narüdaunü. Notürü jema norü jaurachametuüi rü nioxchigü. Notürü ga jema mugü ga

Muīsé tüxna äxű i juwa tüxű gagüxű, rü taxű ga jauracüüxümaā ínangu. Rü jemaäcü namexëchi ga jexguma ínanguxgu. ⁸Notürü jexeraäcü namexëchi nixi i ngēma uneta i ngexwacaxüxű i Tupanaäē i Üünexü taxcax ngoxéēxű. ⁹Rü jemaäcü woo namexëchi ga jema mugü ga juwa tüxű gagüxű, notürü jexeraäcü namexëchi i ngēma uneta i ngexwacaxüxű i Tupanapexewa tüxű mexéēxű. ¹⁰Rü jema mugü ga noxri mexéchixű, rü nhuxma rü taxuwama name, ega namaā nügü nangugügu i ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxű i jexeraäcü mexéchixű. ¹¹Rü jemaäcü woo namexëchi ga jema mugü ga paxaächi ixixű, notürü jexeraäcü namexëchi i ngēma uneta i ngexwacaxüxű i guxügutáma ixixű. ¹²Rü toma aixcuma nüxű tacuax na guxügutáma jiixű i ngēma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxű i mexéchixű, rü ngēmacax tama cüäcüma duüxügümäā nüxű tixu. ¹³Rü ngēmacax tama duüxügüchaxwa iticuxgü jema Muīsé üxüřű. Jerü ga Muīsé rü nügü nidüxchametu na tama nüxű nadaugüxüçax ga jema Judéugü ga nhuxäcü na jaxochigüxű ga norü jaurachametuü. ¹⁴Notürü ga jema duüxügű ga Muīséxü iixümüctügxű rü nhama jadüxgüchametüxüřű nixigü jerü tama nüxű nacuaxgüéga ga tacüchiga na jiixű ga jema mugü. Rü nhuxma rü ta i ngēma Judéugü rü tama nüxű nacuaxgüéga i ngēguma nawa nangüegu i ngēma mugü. Erü nangëxma i tacü i nhama jadüxgüchametüxüřű nüxű naguxchaxëēxű na tama nüxű

nacuaxgüxūcax. Rü nhuxma rü ta tama nüxna ínanguéga i ngëma nacüma erü Cristuxicatama nixí ja jima nüxna ínanguxëecü. ¹⁵Rü nhuxma rü ta i ngëma Judéugü, rü ngëgxuma nowa nangúegu i ngëma ore ga Muísé tüxna ãxü, rü nangëxma i tacü i nhama jadügxüchametüxürü nüxü naguxchaxëexü na tama nüxü nacuaxgüégaxücax na tacüchiga jiixü i ngëma ore. ¹⁶Notürü ngëgxuma wüxi i duüxü nüxü rüroxgu i nacüma i chixexü, rü törü Coriaxü jaxdögu, rü ngëgxuma nixí i nüxna ínanguxü i ngëma nüxü naguxchaxëexü. ¹⁷Erü nüma ja törü Cori rü Naäe i Üünexü rü wüxitama nixí rü ngextá ínangëxmaxüwa i törü Coriäe i Üünexü, rü tüxü nanatauxchaxëe na Tupanana ingaicamagüxü. ¹⁸Rü ngëmacax guxáma i jixema na Cristuaxü jaxögüxü rü nhama wüxi i woruartü tawa nangóchipeta na nhuxäcü namexëchixü ja törü Cori erü nataxuma i tacü i tüxü idüxüxü naxchaxwa. Rü nüma ja törü Cori i Naäe i Üünexü ixíçü, rü guxüguma jexeraäcü tüxü nimexëechigü na naxrüü aixcuma imexücax.

4 ¹Rü ngëmacax taguma nüxü tarüchau i nhaä puracü, erü Tupana ja nüxü tangechaütümüüçü nixí ga toxü mucü na tanaxüxücax i nhaä puracü na duüxügümaä nüxü tixuxücax i norü ore. ²Rü jemacax nüxü tarüxoe ga guxüma ga tacü ga chixexü i ãne tüxna ãxü i cúaçü üxü. Rü tama tanawomüxëeäcüma nixí i namaä nüxü tixuxü i ore rü tama tanaxüchicüü i ngëma ore. Notürü ngëma ore i aixcuma ixixüxücatama nixí i nüxü tixuxü. Rü

ngëmaäcü Tupanapexewa tamaxë rü duüxügüpxewa togü itawex na nüxü nacuaxgüxücax na nhuxäcü tixigüxü i tomox. ³Rü ngëgxuma chi texécax naguxchagu i ngëma ore i mexü i nüxü tixuxü, rü ngëma duüxügü i ijärütauxexücaxicatama nixí i naguxchaxü. ⁴Erü nümagü rü tama najaxögü. Rü ngëmacax i nhama i naäneäru äëgxacü i Chataná rü nüxü nanaguxchaxëe na tama nüxü nacuaxgüxücax na nhuxäcü namexëchixü i norü ore ja Cristu ja Üünecü. Rü Cristuwa nixí i nangóxü na nhuxäcü na jiixü ja Tupana. ⁵Rü ngëgxuma duüxügümaä nüxü tixuxgu i ngëma ore, rü tama tochigaxütama tixugü. Notürü nüxü tixu na Ngechuchu ja Cristu rü törü Cori jiixü, rü nüma tüxü na nangechaüxügagu perü ngüxëerüügü na tixigüxü. ⁶Erü nümatama ja Tupana ga noxri naäne naxügxux rü eänexüwa nangoxëecü ga ngóonexü, rü nümatama nixí i nhuxma i tüxü jangoxnaäexëegüxü na ngëmawa nüxü icuáxücax na nhuxäcü namexëchixü i nümax. Rü ngëma norü mexü rü Ngechuchu ja Cristuchametuwa nixí i nüxü idauxü.

Jaxoöcüma tamaxë

⁷Rü ngëma nüxü na icuáxü na nhuxäcü namexëchixü ja Tupana, rü ngëma cuax rü wüxi i mexëchixü nixí. Notürü ngëma cuax i mexëchixü rü taxüne i maíraxüñaxcaxwa nangëxma, na nangóxücax na Tupanawa ne naxüxü i guxüma i pora rü tama i tawatama. ⁸Rü guxüwama toxü nangëxma i guxchaxügü, notürü taguma nüxü

tarüchau i nhaā puracü. Rü woo poraācü taxoegaāēgugu, notürü taguma ítanangex. ⁹Rü woo togü tote ingēxütanügu, notürü ja Tupana rü taguma toxü ínawogü. Rü woo duūxügi toxü napíexēēgu, notürü tama ngēxma tajacuaxēē i nhaā puracü. ¹⁰Rü guxüwama i ngextá ítaxixüwa rü ãūcümäxüwa tangēxmagü, jexgumarüü ga Ngechuchu na ãūcümäxüwa najexmaxüru. Notürü ngēmaācü toxü naxüpetü na duūxügi nüxü daugüxüçax na nhuxäcü towa namaxüxü ja Ngechuchu. ¹¹Rü nhuxma na tamaxëxü, rü guxü i ngunexügi rü Ngechuchugagu ãūcümäxüwa tangēxmagü. Notürü ngēmaācü toxü naxüpetü na Ngechuchu inawéxüçax i norü pora nawa i nhaā toxone i juxwaxexü. ¹²Rü ngēmaācü Tupanaärü oreçax ãūcümäxüwa tangēxmagü, notürü ngēmaācü toxü naxüpetü na pema rü pexü nangēxmaxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹³Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Nüxü chajaxö rü jemacax

Tupanachiga chidexa”,
nhanagürü. Rü ngēxumarüütama tixigü i toma na tajaxögüxü rü Tupanachiga tidexagüxü. ¹⁴Erü nüxü tacuaxgü rü Tupana ga juwa ínadaxëecü ga Ngechuchu ja törü Cori, rü jimatama Tupana tá nixi ja toxü írudagüxëecü, erü Ngechuchuarü duūxügi tixigü. Rü ngēmaācü wüxigu pemaā nügüxüitawa tá toxü nagagü. ¹⁵Rü guxüma ga jema toxü ngupetüxü rü perü mexüçax nixi na jexeraācü jamuëtanüxüçax i ngēma duūxügi i Tupana nüxü rüngüxëegüxü. Rü ngēmaācü tá düxwa namuxuchi i

ngēma duūxügi i moxē Tupanana ägüxü rü nüxü icuaxüügüxü. ¹⁶Rü ngēmacax taguma nüxü tarüxo na nüxü tixuxü i ngēma ore. Rü woo jajachigügi rü jaturachigügi i toxone, notürü toöewa rü guxü i ngunexügi rü jexeraācü tiporaetanü. ¹⁷Erü ngēma ngúxü i toxü üpetüxü i nhaā torü maxüwa, rü ngēma rü wüxi i paxaačimare nixi rü paxa tá nangupetü. Notürü ngēmaācü tá tanajaxu i wüxi i maxü i mexechixü i tagutáma gúxü i nhama i naānecüäx i maxüärü jexeraxüchi ixixü. ¹⁸Rü tama ngēma nhuxma nüxü idauxügi nixi itarüxñüexü, notürü nagu tarüxñüe i ngēma nhuxma tama nüxü idauxü. Erü ngēma nhuxma nüxü idauxü rü tama natai, notürü ngēma nhuxma tama nüxü idauxü, rü guxügutáma nangēxmaächa.

5 ¹Rü nüxü tacuaxgü ega ngēgxuma ijanaxoxgu i nhaā toxone i paxaačhi nhuxma toxü ngēxmaxü, rü dauxüguxü i naānewa tá tanajaxu i wüxi i toxone i tagutáma ijarüxoxü i Tupanatama toxçax mexëexü rü tama i duūxügi. ²Rü ngēmacax i nhuxma i nhaā toxonemaä tamaxëjane, rü tama aixcuma tataäegü. Erü tanaxwaxe na paxa toxü nangēxmaxü i ngēma toxone i dauxüguxü i naānewa ngēxmaxü. ³Rü ngēma toxone i dauxüguxü i naānewa tá toxü ngēxmaxü rü nhama wüxi i naxchiruriü tá toxü nidüxü, na ngēmaācü naxäxünexüçax i toöe. ⁴Rü nhaā toxone i nhuxma toxü ngēxmaxüwa tamaxëjane, rü tanaxixächiäegü rü tama aixcuma tataäegü. Rü tama aixcuma ítanatáxchaü i toxone i nhama i naānewa toxü ngēxmaxü, notürü tanaxwaxegü na tanajaxuxü i

toxone i ngexwacaxüxü na ngēmaācü ngēma maxü i ngexwacaxüxü ijanaxoxēēxüçax i toxone i nhuxma toxü ngēmaxü.⁵Rü Tupana nixi ja toxü imexēcü naxcax i ngēma ngexwacaxüxü i maxü rü ngēma ngexwacaxüxü i toxone. Rü toxna nanamu ga Naäe i Üümexü na ngēmawa nüxü tacuáxüçax na aixcuma tá tanajaxuxü i ngēma.⁶Rü ngēmacax taxuüçaxma taxoegaäegü. Erü nüxü tacuax rü nhuxma nhaä toxonewa tamaxejane, rü taxucürüwama törü Corixüäwawa tangēxmagü i dauxüguxü i naännewa.⁷Rü woo tama nüxü tadaugüga ja jima törü Cori i nhuxmax, notürü tajaxögü na wüxi i ngunexü rü tá nüxü tadaugüxü. Rü ngēma nixi i toxü poraxëexü i nhaä torü maxüwa.⁸Rü ngēmacax taxuüçaxma taxoegaäegü ega tajueg. Erü toxcax rü narümemaa nixi na nüxna ítachoxüxü i nhaä toxone, na törü Corixüäwawa tajangēxmagüxüçax.⁹Rü ngēmacax, woo nhama i toxonewa tangēxmagüga rü exna tama nawa tangēxmagüga, rü tanaxwaxe na guxüguma törü Coriarü ngúchaü na taxüxü. Rü ngēmacax naxcax tadaugü na tanaxüxü i ngēma nanaxwaxexü i nümax.¹⁰Erü guxätama i jixema rü Cristupexewa tá tangugü na wüxichigü najaxuxüçax i ngēma tüxna üxü. Rü nüma tá wüxichigüxü nanguguarü maxüäx. Rü ngēxgumarüü na nhuxäcü meä imaxëxü rü exna chixri imaxëxü ga jexguma nhama ga taxinewa ijexmagüga, rü ngēmaäcü tá tüxna nanaxä ja wüxichigü.

Cristu rü taxcax Tupanaxü narüngüxmüxéé

¹¹Rü ngēmacax Tupanaärü orearü uwa tapuracüe rü tajaxucuxegü i

duüxügü na jaxögüäxüçax. Erü toma rü aixcuma torü Corixü tamuuü. Rü Tupana toxü nacuax na nhuxäcü jiixü i törü maxü, rü chierü i pema rü chi ta toxü pecuaxgux.¹²Rü tama tanaxwaxe i wenaxärü togüétüwa tidexagü, notürü pexü tarüngüxüächaü na pexü nangēxmaxüçax na tacüçax tomaä petaäegüxü na nüxü pecuáxüçax na nhuxäcü penangäxüxü i ngēma duüxügü i pepexewa nügü írümegünetaxü notürü norü maxüwa rü tamaixaixcumagüxü.¹³Rü woo duüxügü toxü daugüga na Tupanagu taxäüäegüxü, rü nüétama nixi i ngēma erü nümatama ja Tupana rü meäma toxü nacuax. Notürü i pema rü meäma toxü pecuax na meäma toöexü tacuåäcüma pemaä nüxü tixuxü ga norü ore.¹⁴Rü Cristu ja poraäcü toxü ngechaüü nixi ja nhuxma tomaä icuácü, erü tajaxö na nüma rü guxääärü pecaducax najuxü na jexma janaxoxüçax ga guxääärü chixexügü.¹⁵Rü jemaäcü guxüma ga duüxügüçax naju ga Cristu, na ngēma duüxügü i nhuxma maxëxü, rü tama nümatama nagu naximüexügu namaxëxüçax, notürü naxcax na namaxëxüçax ja jima naxcax juçü rü wena írüdacü.¹⁶Rü ngēmacax i toma rü tama nhama i naänecüäx i duüxügü nagu rüxinüexürtü texexü tangugüäru maxüäx. Rü woo ga üpa rü nhama ga naänecüäx ga duüxügü nagu rüxinüexürtü Cristuxü tangugü, notürü i nhuxma rü tama ngēmaäcü namaä nagu tarüxinüü. ¹⁷Rü ngēxguma texé Cristuaxü jaxöxgu, rü ngexwacaxüxü i duüxü tixi. Rü nuxcumaxüxü ga tümacüma rü marü tüxna inajartüxo, rü

ngexwacaxūxū i maxū tūxū nangēxma. ¹⁸Rü guxūma i ngēma rü Tupana nixī ja naxucū. Rü nūma nixī ga Cristugagu tamaā inangüxmüxū. Rü nhuxma rü toxū namu na duūxügūmaā nūxū tixuxū na namaā inangüxmüexūcax. ¹⁹Jerū Tupana rü Cristugagu duūxügūmaā nūgū narüngüxmüxē. Rü tama duūxügūarü pecadugu naxīnūācūma nanaxū ga jema. Rü nhuxma rü toxū namu na ngēmachigaxū duūxügūmaā tixuxū. ²⁰Rü ngēmaāci Cristuarü orearū ngeruūgū tixīgū, rü towa nixī i Tupana pexū cāaxūxū na namaā iperüngüxmüexūcax. Rü ngēmacax Cristuégagu pexū tacāaxūgū na Tupanamaā iperüngüxmüexūcax. ²¹Cristu rü taguma pecadu naxū. Notürü tagagu nixī ga Tupana ga nhama pecaduāxūrūūācūma namaā naxüāxū na jemaācū nagagu tūxū ínanguxūxēexūcax nawa i törü chixexū na aixcuma napexewa imexūcax.

6 ¹Rü nhuxma na Tupanaārū ngūxēerū tixīgūxū, rü pexū tacāaxū na tama nūxū pexoexūcax ga jema pemaā na namecūmaxū ga jexguma najuxgu ga Nane. ²Erü Tupana rü norü ore i ümatüxūwa, rü nhanagürü:

“Rü jema ngunexū ga nagu namexūgu na choxū pejaxuxū, rü jexguma nixī ga pexū chaxīnūxū. Rü jexguma pexna chanaxuāxūgu ga maxū i taguma gúxū, rü jexguma nixī ga pexū charüngüxēexū”, nhanagürü. Rü nhuxma nixī i ngēma ngunexū i nagu namexū na Tupanaxū pejaxuxū, rü nhuxma nixī i ngēma

ngunexū i pexna naxuaxūāxū i maxū i taguma gúxū. ³Rü toma rü guxūguma naxcax tadau na guxāpexewa meā tamaxēxū na taxuūcaxma texé chixri torü puracüchiga idexaxūcax. ⁴⁻⁵Rü guxūwama duūxügūxū nūxū tadauxēchaū na aixcuma Tupanaārū duūxügū tixīgūxū. Rü ngēmacax jaxna namaā taxīnūē i ngēguma woo ngúxū toxū ngupetügu, rü exna tacū toxū tacaxgu, rü exna tacū rü guxchaxū toxū ngēmagu, rü exna toxū jacuaixgugu, rü exna toxū napocuegu, rü exna naxīxāchiāētanügu rü tomaā nanuēgu. Rü poraācūxūchima tapuracüe, rü nhuxguacü rü tama tapee, rü nhuxguacü rü taija toxū nangu. Notürü jaxna namaā taxīnūē i gúxūma i ngēma. ⁶Rü duūxügūxū nūxū tadauxēē na aixcuma namexū i torü maxū, erü aixcuma Tupanapexewa meā tamaxē, rü meā Tupanaxū tacuax, rü jaxna duūxügūmaā taxīnūē, rü namaā tamecūma. Rü nūxū nūxū tadauxēē na towa nangēxmaxū i Tupanaāē i Üünexū rü aixcuma guxū i duūxügūxū tangechaūxū. ⁷Rü duūxügūxū nūxū tadauxēē na aixcuma namexū i torü maxū, erü namaā nūxū tixi i ngēma ore i aixcuma ixīxū, rü itanawex i Tupanaārū pora i towa ngēxmaxū. Rü ngēma toxne ixīxū rü ngēma nixī i torü maxū i aixcuma mexū i Tupanapexewa. Rü ngēmamaā nixī i togū ítapoxtūxū i torü uwanügüpexewa. ⁸Rü nhuxguacü i duūxügū rü toxū nicuaxügū, rü nhuxguacü rü tacū tomaā nixugüe. Rü nhuxguacü rü meā tochiga nidexagü, rü nhuxguacü rü chixri tochiga nidexagü. Rü woo aixcumachirex jixīgu i ngēma ore i nūxū

tixuxü, notürü dorataax toxü nawogüe. ⁹Rü woo meä toxü nacuaxgüchirexgu, notürü nhama tama toxü nacuáxürüü tomaä nixigü i duüxügü. Rü nhuxguacü rü wixgutaax tajue, notürü naëtüwa tamaxëäma. Rü toxü napocue, notürü tama toxü nadaixichi. ¹⁰Rü woo tangechaügugu, notürü guxüguma tataäegüama. Rü woo nhama i naänewa tama tamuärü ngëmaxüäxgü, notürü muxüma i duüxüna tanaxä i taxü i mexü erü togagu nanajaxu i maxü i taguma güxü. Rü woo taxuüma toxü ngëxmäxgu i nhama i naänewa, notürü dauxüguxü i naänewa rü toxü nangëxma i guxüma. ¹¹Pa Chaueneëgü i Corítiucüäx, dücax aixcuma pemaä nüxü tixu rü pexü tangechaügxüchi. ¹²Rü toma rü tama pexü taxoe, notürü pema waxi nixi i tama petoxwaxexü. ¹³Rü dücax, Pa Chaueneëgü, rü nhama wüxi i papa naxäcüguxü caaxüxürtü pexü chacaaxü na choxü pengechaügxüçax ngëma chama pexü changechaüxürtü.

Tupana ja maxücupata tixigü

¹⁴Rü tääxüitäma namaä pexämüci i ngëma duüxügü i tama jaxögüxü! Erü ngëxguma chi ngëmaäcü penaxüxgu rü tääxüitäma guxä wüxigu perüxniü. ¹⁵Rü nhuxäcü nawüxiguxü i ngëma mexü namaä i ngëma chixexü? ¹⁶Rü nhuxäcü nawüxigu i ngóonexü namaä i eänexü? ¹⁷Rü nhuxäcü nawüxiguxü ja Cristu namaä i Chataná? ¹⁸Rü nhuxäcü nawüxiguxü i wüxi i duüxü i jaxöökü namaä i wüxi i duüxü i tama jaxöökü? ¹⁹Rü nhuxäcü Tupanapatawa nangëmaxü i tupananetachicünqägü? Erü jixema rü Tupana ja maxücupata

tixigü, rü tawa namaxü i nümax. Rü Tupana rü pechiga nidexa ga jexguma nhaxgu:

“Rü ngëma duüxügüwa tá chamaxü, rü natanügu tá chajärüxüü. Rü norü Tupana tá chixi, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixigü”, nhaxgu. ²⁰Rü jemacax nhanagürü ta ga törü Cori:

“Rü ípechoxü i natanüwa i ngëma duüxügü i tama chorü duüxügü ixígüxü! ²¹Rü tää i nüxü peingögüxü i ngëma chapexewa chixexü! Rü chama rü tá pexü chajaxu. ²²Rü chama rü Penatü tá chixi, rü pemagü rü tá chauxacügi peixigü”, nhanagürü ja törü Cori ja Tupana ja guxüäärü jexera poraxüchicü.

7

¹Rü dücax, Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaügxex, rü ngëma Tupanaäärü unetagü i pemaä nüxü chixuxü, rü taxcax nixigü. Rü ngëmacax tanaxwaxe na jigüna idaugüxü na tama taxünemaä rü ęxna taäemaä naxüxüçax i ngëma Tupanapexewa tama mexü. Rü tanaxwaxe i aixcuma Tupanaxü imuüäcüma nüxna jigü taxägü rü naxcäxicatama tamaxë.

Corítiucüäxgü rü wenaxärü Tupanacax nawoegu

²Rü tanaxwaxe i toxü pengechaügü. Rü dücax ga toma rü taxúxemaäma chixexü taxügi. Rü taxúxexüma chixexügi tanguxëë. Rü taxúxexüma tawomüxëegü. ³Rü tama pexü chixuxüçax nixi i pemaä nüxü chixuxü i ngëma. Jerü marü pemaä nüxü chixu na nhuxäcü poraäcü pexü changechaüxü.

Rü ngēma pexū na changechaūxūgagu rü íchamemare na petanüwa chamaxūxū rü exna wüxigu pemaā chajuxū. ⁴Rü nhuxma rü taxuūcaxma pexū chaxānēācūma pemaā chidexa erü poraācū pemaā chataāē. Rü woo ngúxū na tingegüxū, notürü aixcuma choxū penangúchaūxēē rü choxū petaāēxēē. ⁵Rü jexguma Machedóniāānewa ne taxīxgumama rü taguma itarüngūēcüraxū na guxchaxügü toxū ngupetüxū. Jerü guxūwama ga ngexta ítixgüxūwa rü nüxū itajangau ga guxchaxügü. Rü chixri tomaā nachopetü ga duūxügü, rü tamuūē. ⁶Notürü ja Tupana ja tükü taāēxēēcū ja jíxema ngechaūgüxe, rü toxū rü ta nataāēxēē ga jexguma toxūtawa nanguxgu ga taeneē ga Titu. ⁷Rü tama jema toxūtawa na nanguxūcaxicatama tataāēgü, notürü tataāēgü ta jerü ga pema rü poraācū nüxū penangúchaūxēē rü penataāēxēē ga guma taeneē ga Titu. Rü nüma ga Titu rü tomaā nüxū nixu na nhuxācū poraācū penaxwaxexū na toxū pedauxū. Rü tomaā nüxū nixu na nhuxācū naxcax pengechaūgxū ga jema chamaā pexüxū, rü na nhuxācū chauxcax pexoegaāēgxū. Rü guxūma ga jema oremaā rü jexeraācū chataāē. ⁸Chama nüxū chacuqx rü jema popera ga pexcax chaxümatüxū rü pexū nangechaūgxēē, notürü nhuxma rü marü tama naxcax changechaū na chanaxümatüxū ga jema popera. Rü noxri rü jemáacū naxcax changechaū ga jexguma nüxū chacuqxga ga na pexū nangechaūgxēēxū ga jema popera ga jexguma penajauxgu. ⁹Notürü i nhuxma rü chataāē na pexcax chanaxümatüxū ga jema popera. Rü tama jema na

pengechaūgxücx chataāē, notürü chataāē jerü jema perü ngechaūgagu Tupanana pecuqxāchie rü penaxüchicüü ga perü maxū. Rü pema rü aixcuma Tupanana pecuqxāchieācūma namaā peporae ga jema ngechaū, rü jemaācū taxuūma ga chixexū pemaā taxü ga jexguma pexcax tanaxümatügu ga jema popera. ¹⁰Rü ngēma ngechaū i Tupana naxwaxexüācūma namaā iporaexū, rü name nixī, erü ngēma ngechaūgagu naxüchicüü i törü maxū rü ngēmagagu tanajaxu i maxū i taguma gúxū. Rü ngēmacax taxuūcaxma naxcax peixauxāchie i ngēma ngechaū. Notürü ngēma ngechaū i nhama i naānecüāx i duūxügü nüxū ngēxmaxū rü taxuwama name erü juwa nanaga. ¹¹Rü jexguma jema poperamaā pexū changechaūxēēgu, rü Tupana naxwaxexüācūma nixī ga namaā peporaexū ga jema ngechaū. ¹²Rü dūcax i nhuxma i tacü Tupana pemaā üxū i ngēma perü ngechaūgagu! Jerü jema perü ngechaūgagu rü aixcuma nagu perüxñüē ga jema chixexū ga petanüwa üpetüxū, rü meāma chamaā nüxū peixu ga jema. Rü jema perü ngechaūgagu rü peāēwa nangux ga jema chixexū, rü poraācū Tupanaxū pemuūē. Rü jemacax penaxwaxe na jéma chaxūxū na pexū chajarüngūēēxücx jerü penamexēēguchaū ga jema chixexū. Rü jema perü ngechaūgagu rü aixcuma penaxucuxē ga jema duūxū ga chixexū üxū. Rü guxū ga jemawa rü ipenawex na tama pegagu jiixū ga jema chixexū ga ngupetüxū. ¹²Rü jemacax, jexguma pexcax chanaxümatügu ga jema popera, rü tama jema duūxū ga chixexū üxügu

charüxñiūācüma chanaxümatü, rü tama jema duűxü ga namaă chixexü naxüxügu charüxñiūācüma chanaxümatü. Notürü chanaxümatü ga jema popera na jemawa Tupanapexewa nüxna pecuqxächiexüçax na nhuxäcü aixcuma toxü pengechaűgxü. ¹³Rü jema na toxü pengechaűgxü, rü wüxi ga taăe nixi ga toxçax. Notürü jema taăeärü jexera nixi ga jema taăe ga toxü jexmaxü ga jexguma nüxü tadaxgu ga Titu ga nhuxäcü taxü ga taăe petanüwa na najaxuxü. Rü aixcuma guxäma ga pema nixi ga wenaxärü poraäcü nüxü penangúchaűxëexü. ¹⁴Rü noxri taûta jéma naxüxgu ga Titu, rü namaă nüxü chixu na mexü i duűxügu na peixígüxü. Rü nhuxma rü taxuňçaxma chaxâne, erü guxüma ga jema Titumaă nüxü chixuxü ga pechiga rü aixcuma ngëmaäcü peixígü, jexgumarü na aixcuma jiixü ga guxüma ga jema Tupanaärü ore ga pemaă nüxü tixuxü ga tomax. ¹⁵Rü nhuxma i Titu rü jexeraäcü pexü nangechaű i ngëguma nüxna nacuqxächigu na nhuxäcü meă naga peixñüexü rü nhuxäcü nüxü pengechaűäcüma meă penajaxuxü. ¹⁶Rü chama rü ta poraäcü pemaă chataăexüchi, erü nüxü chacuax na aixcuma pejanguxëexü ga guxüma ga jema pemaă nüxü chixuxü.

Jema jaxögüxü rü woo tama na namuärü diéruăgxü, notürü jema nüxü jexmacü ga diérumaă meă togüxü narüngüxëegü

8 ¹Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgü, rü pemaă nüxü tixuxchaű na nhuxäcü Tupana namaă mecumaxü i ngëma

jaxögüxü i Machedóniaăaneärü iänegüwa ngëxmagüxü. ²Rü woo taxü ga guxchaxügü nüxü na üpetüxü, notürü nataăegüama. Rü woo tama na namuärü diéruăgxü, notürü jema nüxü jexmacü ga diérumaă meă togüxü narüngüxëegü. ³Rü chama nüxü chacuax rü pemaă nüxü chixu rü nümagü rü taăeäcüma ngixü inaxägü ga guxcüma ga diéru ga nüxü taxchacü na ngixü inaxägüxü. Rü ngïétü jemaärü jexera taăeäcüma ngixü inaxägü. ⁴Rü poraäcü toxü nacaaxügü na tama nüxna tanachuxuxüçax na jemaäcü jema togü ga taeneëgüxü nangüxëegüxüçax. ⁵Rü jema nagu tarüxñiüexüärü jexera ngixü inaxägü ga jema jaxögüxü ga Machedóniaăaneçüäx. Jerü Tupananaxira nügü naxägü rü jemawena toxna nügü naxuaxügü na toga naxñiüexüçax, jema Tupana naxwaxexürü. ⁶Rü jemacax Tituxü tacaaaxü na wena petanüwa naxüxüçax na ngixü peinguxëexüçax i ngëma diéru ga marü pemaă ngixü inaxügicü na ngixü penataquqexexü naxcax i ngëma togü i taeneëgü i nüxü nataxuxü. ⁷Pema rü guxüwama meă ipexi erü meă pejaxögü, rü pexü natauxcha na meă nüxü peixuxü i Tupanaärü ore erü meă nüxü pecuax na tacüchiga jiixü. Rü aixcuma togüxü perüngüxëexüchaű, rü jema pexü tangüexëexüäcüma pegü pengechaűgü. Rü nhuxma rü ngëgumarü ta penaxwaxe na aixcuma meă ipexiixü nawa i ngëma mexü i nacüma na diéru ngixü ipexäxü naxcax i ngëma taeneëgü i nüxü nataxuxü. ⁸Tama wüxi i mu nixi i ngëma pemaă nüxü chixuxü. Notürü chanaxwaxemare na nüxü pecuáxü na nhuxäcü

taāēācüma ngīxū inaxāgūxū ga togü ga jaxōgūxū. Rü pemaā nüxū chixu i ngēma na pema rü ta ngīxū ipexāgūxūcax i ngēma dīēru i togü i taeneēgūrū ngūxēēcax ixīcū, na ngēmaācū ipenawéxūcax na aixcuma nüxū pengechaūgūxū. ⁹Erü pema rü marü nüxū pecuax na nhuxācū tamaā namecūmaxū ga törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. Rü woo nüxū najexma ga guxūma, notürü nhama wüxi ga ngearü jemaxūāxūrū pexcax nügū nixīkē na ngēmaācū pexū nangēmaxūcax i muxūma i mexūgū. ¹⁰Rü nhuxma rü perü mexūcax nixī i pemaā nüxū chixuxū i ngēma dīēruarü nutaquechiga. Rü taunecü ga ngupetücügutama nixī ga ipenaxügūxū ga ngīxū na penutaquqexexū. Rü jema rü aixcuma perü ngúchaūmaā nixī ga penaxüxū. ¹¹Rü nhuxma rü jema noxri na meā ipenaxügūxūrū, rü name nixī i taāēācüma rü perü ngúchaūmaā pejanguxēe rü ngēma dīēru i pexū ngēmacüwa ngīxū ipexā naxcax i ngēma peeneēgū i nüxū nataxuxū. ¹²Erü ngēxguma aixcuma wüxi ja duūxē tūmaārū ngúchaūmaā ngēma diēru i tūxū ngēmacüwa tūmaēneēcax ngīxū itaxüxgu, rü Tupana rü taāēācüma ngīxū najaxu. Erü nüma ja Tupana rü taguma tūxna ngīxcax naca i ngēma tūxū tauxcū. ¹³Rü ngēmacax tama chanaxwaxe i ngēma togüxū na perüngūxēēxūgagu pexū nataxu i pemax. ¹⁴Notürü chanaxwaxe i guxāma tūxū nangēxma i tacü i tanaxwaxexū, erü tama name na texéaxū nataxuxū i tacü. Rü nhuxma na pexū nangēmaxū i perü dīēru, rü name nixī i nüxū

perüngūxēēgū i ngēma taeneēgū i nüxū nataxuxū. Rü ngürüāchi to i ngunexügu i pema pexū natauxgu, rü nümagü rü tá nüxī nüxū nangēxma na pexū nangūxēēgūxūcax. Rü ngēmaācū tá guxātama tawüxigu. ¹⁵Rü Tupanaārū ore i ümatüxūwa rü nhanagürü:

“Guxema muxūma tūxū jexmaxē rü taxuūma tūxū ínajaxü. Rü guxema noxretama tūxū jexmaxē rü tama tūxū inajataxu”,

nhanagürü.

Titu rü namücügüchiga

¹⁶Notürü Tupanana moxē chaxā, erü nüma rü Tituxū nagu narüximüxēe na aixcuma pexū nangūxēēxūcax, ngēma chama pegu charüxinüxūrū. ¹⁷Rü nüma ga Titu rü: “Ngū” nhanagürü na wena petanüwa chanamuxū. Jerü nüma rü woetama poraācū pegu narüxñü. Rü ngēmacax i nhuxma rü wena petanüwa naxū, erü nüxū nangúchaū. ¹⁸Rü Titumaā ngēma tanamu i wüxi i taeneē i guxūma i jaxōgūxū nüxū ngechaūgūxū erü nüma rü aixcuma meā nüxū nixu i Tupanaārū ore i tūxū maxēxēēxū. ¹⁹Rü tama ngēmacaxicatama nixī. Erü guxūma i ngēma jaxōgūxū rü ngēma taeneēxū naxunetagü na toxū íjaxümücxūcax rü toxū nangūxēēxūcax i ngēxguma Jerucharéūwa ngīxū tangexgu i ngēma dīēru, na ngēmaācū nüxū ticuaxüūgūxūcax ja törü Cori, rü na guxāma nüxū dauxūcax na nhuxācū taāēācüma jigü rüngūxēēgūxū. ²⁰Rü ítajaga i ngēma taeneē, erü tama tanaxwaxe i texé toxū tixu i jixcama ngīxcax i ngēma tacü i dīēru i

taeneēgūcax ngīxū inutaquēxegücü. ²¹Rü tama Tupanapexewaxicatama tanaxwāxe na meā tanaxüxū, notürü guxū i duūxügüpexewa rü ta tanaxwāxe na meā tanaxüxū. ²²Rü Titumaā rü ngēma to i taeneēmaā petanüwa tanamu i wüxi i to i taeneē i toxū nüxū dauxēēxū na aixcuma nüxū nangúchaū na naxüäxū i Tupanaärü puracü. Rü nhuxma rü jexeraäcü petanüwa naxüxchaū i nümax, erü nüxū nacuqx na nhuxäcü pema rü taäeäcüma togüxū na perüngüxēëgüchaūxū. ²³Rü ngēxguma texé pexna caxgu na texe jiīxū ja Titu, ḥrü tūmamaā nüxū peixu na nüma rü chamücü ja wüxiwa chamaā pexcax puracücü na jiīxū! Rü ngēma taxre i togü i namücügü, rü ngēma nixī i jatügü i guxūma i jaxōgüxū nüxū unetagüxū na Cristuarü puracü naxügüxūcax. Rü nümagü rü aixcuma norü maxümaā Cristuxū nicuaxüügü. ²⁴Rü ngēmacax chanaxwāxe i ngēma taeneēgüxū nüxū pedauxēe na aixcuma nüxū pengechaügüxū, na guxūma i jaxōgüxū nüxū cuaxgüxūcax i ngēmachiga. Rü ngēmaäcü guxūma i ngēma jaxōgüxū tá nüxū nacuaxgü na aixcuma jiīxū i ngēma mexü i ore i pechiga namaā nüxū tixuxū.

**Jema dīeru ga jema togü ga
jaxōgüxūcax ngīxū
inutaquēxegüchiga**

9 ¹Rü taxuūcaxma tüxcüū pexcax chanaxümätü ngīchiga i ngēma dīeru i ngīxū penutaquēxegücü naxcax i ngēma taeneēgü i jaxōgüxū i Judéaanewa ngēxmagüxū. ²Rü marü nüxū chacuqx rü perü ngúchaūmaā

ipenaxā i ngēma dīeru. Rü guxūguma taäeäcüma ngēma jaxōgüxū i Machedóniäānewa ngēxmagüxūmaā nüxū chixu na nhuxäcü i pema i Acajaanewa ngēxmagüxe rü naī ja taunecügutama marü ípememarexū na ngīxū ipexägüxū i ngēma dīeru. Rü jema rünumaexū ga jaxōgüxū ga Machedóniäānecüäx, rü jexguma nüxū naxīnüēgu na nhuxäcü taäeäcüma togücax ngīxū na ipexägüxū i perü dīeru, rü nümagü rü ta inanaxügü na ngīxū inaxägüxū. ³Notürü i nhuxma rü ngēma petanüwa chanamugü i ngēma taeneēgü na nüxū nadaugüxūcax, na aixcuma jiīxū i ngēma nüxū chixuxū i pechiga. Rü chanaxwaxe na aixcuma ípememarexū na ngīxū ipexäxū i ngēma dīeru, ngēma taeneēgūmaā nüxū chixuxürü. ⁴Erü ngēxguma chi nhuxre i taeneēgü i Machedóniäānecüäx rü ngürüächi chamaā petanüwa naxīxgu, rü tama chanaxwāxe na pexü na ijangauxū na tama aixcuma ípememarexū na ngīxū ipexäxū i ngēma dīeru. Rü toxū rü chi wüxi i ãnexüchi nixī, erü marüchirex namaā nüxū tixu na nhuxäcü aixcuma ípememarexū na ngīxū ipexäxū i ngēma dīeru. Rü maneca pexü rü chi ta wüxi i ãnexüchi nixī. ⁵Rü ngēmacax nixī i chauxcax namexū na naxcax íchaçaxū i ngēma taeneēgü na nüxīra petanüwa naxīxūcax rü nümatama pexü janangüxēëgxücax na ngīxū penutaquēxegüxūcax i ngēma dīeru ga üpamama ngīxū peixucü. Rü ngēmaäcü aixcuma tá iiememare i ngēma dīeru i ngēxguma ngēma changuxgu. Rü togü tá nüxū nadaugü na aixcuma perü ngúchaūmaā jiīxū na ngīxū ipexägüxū

rü tama aüācüma na jiixü. ⁶Notürü chanaxwaxe i nüxna pecuqxächie rü jíxema noxretama i nanetüchire itoxe, rü noxretama i norü o tajaxu. Notürü jíxema muxü i nanetüchire itoxe, rü muxüma i norü o tajaxu. ⁷Rü wüxichigü tanaxwaxe na ngíxü itaxäxü i ngëma ngígu tarüxñicü na nhuxre ngíxü itaxäxchaüxü. Rü tama name i aüācüma ngíxü itaxä rü ęxna texé tükü muäcüma ngíxü itaxä. Erü Tupana rü nüxü nangechaü i ngëma duüxü i taäeäcüma ngíxü ixäxü. ⁸Rü Tupanamexëwa nangëxma na poraäcü pexna naxäxüçax i guxüma i mexü i pexü taxuxü, na guxüguma pexü nangëmaxüçax i ngëma penaxwaxexü rü naëtü na pexü íjaxüxüçax na togüxü namaä perüngüxëegüxüçax. ⁹Tupanaäri ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Jima jatü ja mecü rü norü ngúchaümaä meä inanaxä nüxna i ngëma duüxügü i taxuüma nüxü ngëmaxü. Rü Tupana rü tá guxügu nüxna nacuqxächi na nhuxäcü namecümaxü i nümax”, nhanagürü. ¹⁰Tupana nixi ja tükna naxäcü ja nanetüchire na inatoxüçax, rü tükna naxäcü i ñona na nangóxüçax. Rü nüma tá nixi i pexna naxääxü ja guxünema ja nanetüchire ja penaxwaxene na ipenatoxüçax. Rü nüma tá nanaxüxëe rü nanajaxëe ja jima nanetüchire. Rü tá nanamuxëe i norü o, na muxüchixü nawa pejaxuxüçax na ngëmamaä togüxü perüngüxëegüxüçax. ¹¹Rü ngëmamacü i pema rü tá pexü nangëxma i guxüma i mexü na tauxchaäcüma nüxü

perüngüxëegüxüçax i togü. Rü ngëgxuma ngëma togü i taeneëgxüñtawa ngíxü tangegügi i ngëma díeru i naxçax ngíxü ipexäcü, rü nümagü rü tá poraäcü Tupanana moxë naxägü. ¹²Erü ngëgxuma nüxna ngíxü taxäxgu i ngëma díeru i nüxü ngímaä perüngüxëegüci i ngëma taeneëgü, rü tama tacü i nüxü taxuxüçaxicatama ta nixi, notürü naëtü i nümagü i taeneëgü rü perü ämaregagu tá poraäcü Tupanana moxë naxägü. ¹³Rü nümagü i ngëma taeneëgü rü tá Tupanaxü nicuaxüñgü, erü ngëma perü ämaremaä tá nüxü nüxü pedauxëe na aixcuma naga pexñiüñxü i Cristuarü ore i mexü. Rü nümagü rü tá Tupanana moxë naxägü naxçax i ngëma perü ämare i perü ngúchaümaä nüxna rü guxüma i jaxögüxüna pexägüxü. ¹⁴Rü ngëgxumarü i ngëma taeneëgü rü tá poraäcü pexcax najumuxëgü, erü pexü nangechaügü. Rü tá Tupanana moxë naxägü naxçax na nhuxäcü nüma ja Tupana poraäcü pexü nangüxëeñü na jemaäcü pexü natauxchaxüçax na nüxü perüngüxëegüxü. ¹⁵Rü ngëmacax i nhuxma rü Tupanana moxë taxä, jerü tükna nanamu ga Nane na törü ämare jiixüçax. Rü nataxuma i ore i nagu mexü na nüxü ixuxüçax na nhuxäcü namaä itaäegüxüchixü i ngëma ämare.

**Pauruarü ore rü aixcuma nixi jerü
Tupana nixi ga nüxna ägacü**

10 ¹Rü nhuxma rü jema Cristu jaxna tamaä naxñiñxüñrü rü tamaä namecümaxüñrü, rü chama rü ta pemaä jaxna chaxñiñäcüma rü pemaä chamecümaäcüma pexü chacqaxü na

chauga pexñüēxüçax. Erü nümaxü i duüxügü rü nüxü nixugü na pexü chamuüxü ega pexüitawa changëxmagu notürü ngëgxuma pexna chajaxügu rü tama pexü chamuü. ²Notürü ngëgxuma ngëma petanüwa chaxüxgu, rü chierü nataüxguma na ɣacüçax namaä chaporagaxü rü na chanaxucüxëxü i ngëma duüxügü i petanüwa toxü ixuxü na nhama tama jaxögüxürüü na tamaxëxü. Erü chama rü íchamemare na namaäxüchi na chidexaxü. ³Rü aixcuma nixi i nhama i naänecüäx tixigüxü. Notürü ngëgxuma Tupanaärü orearü uwanümaä togü tadaixgu, rü tama nhama i naänecüäx nügü daixürüüäcüma tanaxü. ⁴⁻⁵Erü ngëma toxne i namaä ítanapoxüxü i Tupanaärü ore rü tama nhama i naänecüäx namaä äxnexü nixi. Erü toma rü toxü nangëxma i Tupanaärü pora na ngëmamaä itajanaxoxëexüçax i Chatanäärü pora. Rü ngëmaäcü itajanaxoxëe i guxüma i chixexü i ore i Tupanaxü namaä jaxugügüxü i duüxügü. Rü ngëmaäcü itajanaxoxëe i guxüma i Tupanaärü uwanügüüre ore i nügü namaä jacuaxüügüäcüma duüxügümaä nüxü jaxugügüxü na tama Tupanaäxü jaxögüäxüçax. Rü guxüma i ɣacü i nagu naxñüexü i ngëma duüxügü i chixexü, rü Cristuna tanaxuaxü na nüma namaä inacuåxüçax. ⁶Rü wüxicana marü meä Cristuga pexñüegü, rü toma rü ítamemare na tükü tapocuexü ja guxama ja texé ja tama naga ñüexü i Cristuarü ore. ⁷Pema rü norü düxétüxünewaxicatama nixi i penangugüxü i wüxi i duüxü. Notürü ngëgxuma texé tügü cuaxgu na

Cristuarü duüxü tiixü, rü name nixi i nüxü tacuax na toma rü ta tümarüü Cristuarü duüxügü tixigüxü. ⁸Rü woo íraruwa chanangupetüxëe na chaugü chicuaxüüxü namaä i ngëma na Tupana toxü muxü, notürü taxuüçaxma naxçax chaxane. Erü aixcuma Cori nixi ja toxü mucü na pexü tarüngüxëegüxüçax na jexeraäcü meä pejaxögüxüçax. Rü tama ɣacü rü chixexügu pexü na tajixëexüçax nixi i toxü namuxü. ⁹Rü tama chanaxwaxe i nagu perüxinüe na pexü íchabaixgüchaüüxü namaä i ngëma poperagü i pexçax chaxümatüü. ¹⁰Erü nümaxü i duüxügü rü nüxü nixugü na chorü poperawa pemaä chaporagaxü notürü chamatama rü tama aixcuma na chaporaxü rü tama aixcuma nüxü na chacuåxü na meä chidexaxü, nhanagürgü choxü. ¹¹Notürü jíxema ngëma nhagüxe rü tanaxwaxe i nüxü tacuax rü ngëma pexna tajaxüguäcüma torü poperawa pemaä nüxü tixuxürüü tátama pemaä tixigü i ngëgxuma petanüwa tangëxmagüü. ¹²Toma rü tama tanaxwaxe i namaä togü tawüxiguxëe rü exna nagu togü tangugü i ngëma duüxügü i nügütama icuaxüügüxü. Nümagü rü nügütama nawomüxëegü, erü nügumaä nügü nawüxiguxëe rü nügütama nügü nangugü. ¹³Notürü toma rü tama togü namaä ticuaxüügü i ngëma jaxögüxü i tama Tupana toxmexwa ngëxmagüxëexü. Jerü Tupana nixi ga tomaä nüxü ixucü na ngextá nanaxwaxexü na tapuracüexü. Rü nüma nixi ga noxri Corítiuwa ga petanüwa toxü nangugüxëexü na pemaä nüxü tixuxüçax ga norü ore. ¹⁴Rü jemaäcü

toxira nixí ga noxri petanüwa tangugüxü na pemaã nüxü tixuxüçax ga jema Cristuarü ore. Rü ngëmacax i nhuxma na petanüwa taxixü, rü tama tanangupetixéē ga jema Tupana tomaã nüxü ixuxü, jerü nüma nixí ga toxü namuxü na pexü tarüngüxéēgüxüçax. ¹⁵Rü tama togüarü puracümaã togü ticuaxüügüchaü, erü tama tachopetüchaü i ngëma Tupana tomaã ixunetaxüwa. Notürü petanüwa i Tupana toxü ímuxüwa tanaxwaxe na jexeraäcü tapuracüexü na jexeraäcü meã pejaxögüetanüxüçax. ¹⁶Rü ngëgxuma marü petanüwa tangugüguwena rü tanaxwaxe i ngëma duüxügü i perü jéamaxüra ngëxmagüxü i ngextá taguma texé nüxü fixuxüwa taxí na ngëmamaã rü ta nüxü tixuxüçax i ore i mexü. Erü tama tanaxwaxe i togüarü puracümaã togü ticuaxüügü. ¹⁷Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü ngëgxuma texé tügü icuaxüüchaügu, rü name nixí i törü Corixü ticusaxüü, erü nüma nixí i tükü nangüxéexü”,

nhanagürü i ngëma ore. ¹⁸Erü ngëma jatü i aixcuma Tupanapexewa mexü rü tama nügütama nicuaxüü. Notürü ngëma jatü i törü Cori nüxü icuaxüüxü nixí i aixcuma Tupanapexewa mexü.

Pauru rü nüxü nixuchiga ga jema orearü uruügüneta ga tama Tupana imugüxü

11 ¹Rü nhuxma i ngëma tá pemaã nüxü chixuxü, rü bexmana pexcax rü wüxi i ngëäc nixí, notürü chanaxwaxe i choxü iperüxñüemare rü

jaxna chamaã pexñüe. ²Erü Tupana pexü inuxüxürrüü pexü chinuxü. Erü chaugagu nixí i Cristuaxü pejaxögüxü, rü marü Cristuna pexü chaxuaxü na noxrüxicatama peixigüxüçax. Rü ngëmacax chanaxwaxe i ngearü chixexüäe Cristuxü pexü chawex nhama wüxi i pacü i taguma jatüxü cuaxcürüü. ³Notürü chaxoegaäe rü jema áxtape norü doramaã Ewaxü na womüxéexürrüü, ngürüächi tá ta texé pexü tawomüxéē, na nüxü perüxoexüçax na Cristugu perüxñüexü rü naxcaxicatama na pemaxexü. ⁴Erü pema rü tauxchaäcü nixí na pexü nawomüxéegüxü. Rü ngëgxuma ínangugü i duüxügü i pemaã nüxü ixuxü i to i Ngechuchuchiga ja tama jima toma nüxü tixuchigacü, rü pema rü nüxü pejaxögü i ngëma duüxügü. Rü pema rü taäeäcüma penajaxu i to i naäc i tama Tupanaäe i Üünexü ga marü pejaxuxü ixixü. Rü pejaxögü i to i ore i tama Tupanaärü ore i mexü ga noxri pejaxuxü ixixü. ⁵Düçax, rü woo nawe perüxixgu i ngëma togü i orearü uruügüneta, notürü chauxcax rü taxuwama choxü narüjexeragü. ⁶Rü woo tama choxü nangëxmagu i tauxcha na duüxügüpexewa chidexaxü, notürü aixcuma meã nüxü chauax i ngëma nachiga chidexaxü. Rü ngëma rü guxüma i torü puraciwa marü pexü nüxü tadauxéē i guxüguma. ⁷¿Pexcax rü chixexü pemaã chaxü ga jexguma chaugü ícharüxíragu na pexü chataxeäexüçax rü chäxmexmaã chapuracügu na getanüäcüma pemaã nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore i mexü na jemaäcü penajaxuxüçax ga maxü i

taguma gúxū? ⁸Rü aixcuma jema togü ga jaxögüxü choxna ngíxü ãgúcü ga díeru ngíxü chajaxu na jemamaā petanüwa chapuracüxüçax rü pexü charüngüexüçax. ⁹Rü jexguma petanüwa chajexmagu rü aixcuma choxü itaxu ga díeru, notürü taguma texéna ngíxcax chaca. Rü taeneégü ga Machedóniāānewa ne íxü rü choxna ngíxü naxágü ga jema choxü tauxcü. Rü jemaācü tama pexütawa ngíxcax íchaca ga jexguma. Rü nhuxma rü ta tagutáma tacüçax pexna chaca. ¹⁰Rü jema na ngetanüācüma pemaā nüxü chixuxü ga jema ore, rü wüxi i chorü taãexüchi nixi. Rü ngēma taāē rü taxuacüma texé choxna tanajaxu. Rü ngēxumarüü na aixcuma Cristuxü chacuáxü, rü ngēxumarüü tama guxü i Acayaanewa tá chataãexüchi naxcax na ngetanüācüma pemaā nüxü chixuxü ga jema ore. ¹¹¿Rü tacüçax jiixü i ngēmaācü chidexaxü? ¿Exna pexcax rü tama pexü changechaüxüçax jiixü i ngēmaācü chidexaxü? Dúcax, pemaā nüxü chixu rü Tupana nüxü nacuax na nhuxäcü aixcuma pexü changechaüxü. ¹²Notürü ngēma na ngetanüācüma pemaā nüxü chixuxü i ngēma ore, rü ngēmaācü tá chanaxüecha na taxucürüwa chixri chauchiga jadexagüxüçax i ngēma togü i orearü uruügüneta i nügü ixuxü na toxrüü naxügüäxü i Tupanaärü puracü. ¹³Nümagü rü aixcuma oreartü uruügüneta nixigü, rü duüxügüxü nawomüxéegü. Rü nümagü rü togu nügü nicuxgü, rü nügü nixugü na Cristu jamugüxü. ¹⁴Rü ngēma rü taxuüçaxma namaā pebaixächiäegü. Jerü woo ga

Chataná rü ta jexgumarüü Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx ga ngóonexééruügu nügü nicux. ¹⁵Rü ngēmacax woetama ngēmaācü nixigü i ngēma duüxügü i Chatanáaxü puracüexü. Rü nümagü rü duüxügü i mexü ügüxügu nügü nicuxgü. Notürü ngēma ngēmaācü ixígüxü, rü Tupana tá nanapocue naxcax i ngēma chixexü i naxügüxü.

**Pauru rü jema puracü ga
Ngechchu nawa namuxüwa
ngúxü ninge**

¹⁶Rü wena pemaā nüxü chixu rü tama chanaxwaxe i nagu perüxñüe na wüxi i äüäexü chíixü. Notürü ngēxguma chi ngēmaācü chamaā nagu perüxñüegü, rü tama chanaxwaxe i choxna penachywu na nhama wüxi i äüäexürrüü chaugüétüwa chidexaxü, na ngēmaācü chama rü ta íraruwa chaugütama chicuäxüüxüçax. ¹⁷Rü nhuxma na chaugüétüwa chidexaxü rü ngēma rü tama tórrü Coriarü mu nixi. Notürü nhama wüxi i äüäexü nügü icuaxüüxürrüü nixi i chidexaxü. ¹⁸Rü nhuxma na nangëxmaxü i muxüchixü i duüxügü i nhama i naānewa nügü icuaxüügüxü, rü chama rü tá ta íraruwa chaugü chicuäxü. ¹⁹Pema rü nagu perüxñüe rü nüxü cuaxüchigüxü peixigü. Notürü taäeäcüma jaxna namaā pexñüe i ngēma duüxügü i tama naäexü icuáxü. ²⁰Rü jaxna namaā pexñüe i ngēma duüxügü i nügüxü pexü puracüexéexü, rü ngēma ngetanüācüma pexü puracüexéemarexü, rü ngēma pexü womüxéegüxü, rü ngēma chixri pexü jauxgüxü, rü ngēma

pemaā guxchigagüxū. ²¹Rü woo wüxi i ãnexüchi nixī na pemaā nüxū chixuxū, notürü chauxcax rü tama aixcuma pexū nüxū tadauxēē ga torü pora ga jexguma petanüwa tajexmagügu. Notürü nhuxma na tama namuūñexū na nügü jacuqxüügxü i ngēma togü i duūxügü, rü chama rü ta taxuūçaxma chamuū na chaugüétüwa chidexaxū woo pexcax rü taxuwama namexgu i ngēma nüxū chixuxū. ²²Nümagü rü nügü jaxugügu rü Judéugü nixígü. Notürü chama rü ta Judéu chixī. Rü nümagü nügü jaxugügu rü Iraéutanüxügxü nixígü. Notürü chama rü ta rü Iraéutanüxū chixī. Rü nümagü rü nügü jaxugügu rü Abräútanüxū nixígü. Notürü chama rü ta Abräútanüxū chixī. ²³Nümagü rü nügü jaxugügu rü Cristuaxū napuracüe. Notürü chama rü norü jexera Cristuaxū chapuracü. Rü ngēma nhachagüri pexū woo pema nagu perüxinüēgu na nhama wüxi i ãüüäexürüü chidexaxū. Rü ngēma duūxügüarü jexera poraäcü Tupanaäxū chapuracü. Rü norü jexera chapocu, rü norü jexera choxū naçuaixgū ga duūxügü. Rü muëxpüxcüna rü ãucümäxüchixüwa chajexma rü wixguxüchi taqx choxū nimäxgū. ²⁴Rü 5 exþüxcüna nixī ga 39 ga çuaximaā choxū napocugüxū ga chautanüxügü ga Judéugü. ²⁵Rü tamaëxpüxcüna nixī ga naímaā choxū naçuaixgüxū, rü wüxicana ga nutamaā choxū ínamuxüchigüxū. Rü tamaëxpüxcüna nixī ga guma wapuru ga nagu chixüxüne rü chamaā inanguxū. Rü wüxicana ga jexguma chamaā inanguxgu ga wapuru rü wüxi ga chütaxū rü wüxi ga ngunexū chinge na

taxū ga taxtüarü ngäxüttügu mürapewaétügu chatunagüäcumä chiwéxexü. ²⁶Rü poraäcü nu ne chanaxū, rü poraäcü ãucümäxüwa chajexma jerü natügi i ãucümäxügu chixügxü, rü ngítäaxgüxü rü chixexü chamaä naxügüchañ. Rü woo chautanüxügü ga Judéugütanüwa, rü woo jema duūxügü ga tama Judéugü ixígüxtanüwa, rü woo iänegüwa, rü woo namagüwa, rü woo taxtü i taxüwa rü ãucümäxüwa chajexma. Rü jema duūxügü ga chamüçigüneta ixígüxtanüwa rü ta ãucümäxüwa chajexma. ²⁷Rü poraäcü chataarü puracüäx, rü muxüchixū ga guxchaxügü choxū nangupetü. Rü muëxpüxcüna rü tama chape, rü chataija, rü chíjawá. Rü muëxpüxcüna rü tama chachibü, rü choxū nanadeju, rü choxū nataxu ga chauxchiru. ²⁸Rü naëtuwa i guxüma i ngēma, rü guxū i ngunexügu rü chaxoegaäe naxcax i guxüma i ngēma jaxöögüxū i guxū i iännewa ngëxmagüxū. ²⁹Rü ngëxguma chi texé tama poragu, rü choxū rü ta nangux. Rü ngëxguma chi wüxie texéxü pecadugu nguxëeëgu, rü chauäéwa nangux i ngēma. ³⁰Notürü ngëxguma chi chaugü chichuaxüüchäügu, rü tá chaugü chichuaxüü naxcax na duūxügü choxū dauxū na taxuwama chamexü. ³¹Rü Tupana ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristunatü ja meci na guxüguma nüxū icuqxüügxü, rü nüxū nacuqx na aixcuma jiixü i ngēma nüxū chixuxü. ³²Rü jexguma Damacuwa chajexmagu, rü guma iänearü ãëxgacü ga Aretaaru ngüxëerü, rü norü churaragüxū namu na nüxna nadaugüxüçax ga guma iänearü

poxeguxūärü iāxgü na choxü
jajauxgüxüçax ga jexguma chi jéma
íchaxüüxgu. ³³Notürü jema iāneärü
poxeguxūärü iāxäcüwa rü wüxi ga
pexchigu choxü ínarüçhüxüetaügü ga
chamüçgü. Rü jemaäcü chinha
naxchaxwa ga jema äëgxacü.

Törü Cori rü Pauruxü nangoxetüxëe
rü nüxü nüxü nacuqxëe ga
tacü ga ëxüguxü

12 ¹Taxuwama name na texé tügü icuqxüüxü. Notürü tá pemaä nüxü chixuama na nhuxäcü törü Cori choxü nangoxetüxëe rü nhuxäcü choxü nüxü na nacuqxëe rü tacü ga ëxüguxü. ²Rü 14 ga taunecü marü nangupetü ga na Tupana dauxüguxü ga naännewa ga nüma ínajexmaxüwa choxü nagaxü. Notürü tama nüxü chacuqx rü chauäewaxicatama nixi ga jéma choxü nagaxü, rü exna guxü ga chaxunemaä jíixü ga jéma choxü nagaxü. Rü Tupanaxícatama nüxü nacuqx i ngëma. ³⁻⁴Rü aixcuma meäma nüxü chacuqx na dauxüguxü ga naännewa choxü nagaxü ga Tupana, notürü tama nüxü chacuqx rü guxü ga chaxunemaä jéma choxü naga rü exna tama. Rü Tupanaxícatama nixi ja nüxü cuácü i ngëma. Rü jéma nüxü chaxñü ga ore ga ëxüguxü i guxüma i duüxügüna chuxuxü na nüxü jaxugüxü. ⁵Rü chama rü chi name na chaugü naxçax chikuqxüüxü i ngëma, notürü tåüxütáma ngëmaäcü chanaxü. Erü ngëma ngúxü na chingexümaäxícatama tá nixi i chaugü chikuqxüüxü. ⁶Notürü ngëxguma chi chaugü chikuqxüüchäügu, rü tau chima wüxi i ngëäemare nixi i ngëma, erü

aixcuma nixi i ngëma ore i nüxü chixuxü i chauchiga. Notürü tama chaugü chikuqxüü na taxúema nagu rüxínüxüçax na ngëma chawa nüxü naxinüexü rü nüxü nadaugüxüärü jexera chiiixü. ⁷Notürü törü Cori rü tama nanaxwaxe i poraäcüxüchima chaugü namaä chikuqxüüga jema ëxüguxü ga mexéchixü ga choxü nüxü nacuqxëe. Rü jemacax chaxunewa nananguxëe ga wüxi ga choxü ngúxü nhama wüxi ja tuxu chaxunewa ingaxixürrü. Rü jema rü nhama wüxi ga Chatanáärü orearü ngeruürrü chauxütawa nangu na choxü nachixewexüçax na tama chaugü chikuqxüüxüçax. ⁸Rü tamaëxpüxcüna törü Corina chaca na choxü ijanaxoxëeäxüçax ga jema choxü ngúxü. ⁹Notürü nüma ja törü Cori rü nhanagürrü choxü:

“Rü cuma nüxü cucuax na guxüguma cuxü changechaü, rü ngëxicatama nixi i cunaxwaxexü. Rü ngëma duüxügü i tama poraexüwa nixi i aixcuma chanangoxëeexü i nhuxäcü na chaporaxü”, nhanagürrü choxü. Rü ngëmacax chataäe ega tama chaporagu. Erü ngëxguma tama chaporagu rü ngëxguma nixi i chawa inawéäxü i norü pora ja Cristu. ¹⁰Rü ngëma na Cristuxü na changechaüxüigagu nixi i jaxna namaä chaxñüxü ega woo chaturagu rü woo tacü chamaä jaxugüegu i duüxügü. Rü woo choxü natauxgu i chorü ngëmaxügü, rü woo duüxügü rü chawe jangëxütanügu, rü woo guxchaxügü choxü ngëxmagu rü Cristucax rü jaxna namaä chaxñü i guxüma i ngëma. Erü ngëxguma chaturagu, rü ngëxguma nixi i jexeraäcü Cristu choxü poraxëeexü.”

**Pauru rü naxcäx naxoegaäe ga jema
jaxögüxü ga Corítiwa jexmagüxü**

¹¹Maneca nhama wüxi i ãüäexürrüü chidexa, erü ngëmaäcü chaugü chicuaxüü. Notürü pegagutama nixi i düxwa ngëmaäcü chaugüetiwa chidexaxüü, jerü pema chi nixi ga choxü peicuaxüügüxü, rü tama i chamax. Rü woo taxuwama chame i chamax, notürü taxuwama choxü narjexeragü i ngëma orearü uruügüneta i nawe perüxixü. ¹²Rü jexguma petanüwa chajexmagu, rü jaxna pemaä chaxñüäcüma pexü nüxü chadauxëe na aixcuma Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçax ga norü ore. Rü cuaxruügümaä pexü nüxü chacuaxëe ga jema. Rü pexü nüxü chadauxëe ga taxü ga mexügü ga Tupanaäru poramaä üxü. ¹³Rü jexguma petanüwa chajexmagu rü pemaä chamecüma jema guxüma ga togü ga jaxögüxümaä na chamecümaxüürtama. Notürü wüxiwaxicatama nixi ga íchatüxü jerü ga petanüwa rü tama ngixü chajaxu ga diëru jema togü ga jaxögüxütanüwa ngixü chajaxuxürrüü. Rü chanaxwaxe i choxü nüxü pengechaü i ngëma. ¹⁴Rü nhuxma rü marü íchamemare na norü tamaëxpüxcüna pexü íchajadauxüü. Rü tâüxütáma tacüçax pexna chajaca. Erü tama perü ngëmaxügüçax petanüwa chaxü, notürü pexcäxüchi nixi i ngëma chaxüxü. Pema rü chauxacügü peixigü i Tupanaäru orewa. Rü ngëma papa rü mamaäru puracü nixi na naxäcügüna naxäaxü i ngëma nüxü taxuxü. Rü tama naxäcügüarı puracü nixi na nanatüna rü naëna naxägiäxü. ¹⁵Rü chama rü íchamemare na chorü ngúchaümaä

pexcäx ichanaxäxü i guxüma i tacü i choxü ngëmaxü rü woo chaugütama rü ta na ichaxäxü na aixcuma meä pejaxögüxüçax. Notürü chauxcäx rü ngëxguma jexeraäcü pexü changechaügu, rü pema rü jexeraäcü nüxü perüxoetanü na choxü pengechaüxü. ¹⁶Rü nümaxü i duüxügü i petanüwa, rü woo nüxü nacuaxgü na taguma tacüçax pexüätawa íchaçaxü, notürü nümagü rü nüxü nixugüama na pexü chawomüxëäcüma perü diëru ngixü chajaxuxü. ¹⁷¿Exna pema nagu perüxinüegü rü jema duüxügü ga petanüwa chamugüxüwa pexü chawomüxëe? ¹⁸Rü Titumaä nüxü chixu na petanüwa íjadauxüçax. Rü namaä jéma chanamu ga jema to ga taeneë. ¿Exna pema nagu perüxinüegü ga Titu rü pexü jéma najawomüxëe? ¿Tama exna aixcuma jiñxü na chauxrüü meä na namaxüxü rü chauxrüü mexügu naxinüxü ga Titux? ¹⁹Bexmana pema tá nagu perüxinüe rü ngëmaäcü tidexagü, erü togüétüwatama tachogüchaü. Notürü, Pa Chaueneëgü ja Pexü Tangechaügüex, rü Tupanapexewa rü Cristuégagu nixi i tidexagüxü na jexeraäcü meä Tupanaäxü pejaxögüxüçax rü jexeraäcü meä na pemaxëxüçax. ²⁰Erü chaxoegaäe rü ngëxguma wena pexü íchajadaxgu, rü ngürüächi tama chama chanaxwaxexüäcüma ípemaxë, rü ngëmacäx i pema rü tâüxütáma chamaä petaäegü. Rü chaxoegaäe erü ngürüächi tá pexü ichajangau na pegüchi ípexaiexü, rü pegüari ngëmaxüçax peixauxächigüxü, rü pegümaä penueüxü, rü pegüguxicatama íperüxinüexü, rü

pexoregütäaxgüxű, rü ṭoguāxű peixuxű, rü pegü peicuqxüügxű, rü chixexű ípexüexű rü ngēmaācü chixri ípemaxēxű. ²¹Rü chaxoegaāe rü ngēxguma wena petanüwa chaxüxgu, rü ngürüāchi Tupana rü pegagu tá choxű naxānexēe. Rü ngürüāchi ngechaū tá choxna pexā, erü muxēma i petanüwa rü marü nhuxgumama pecadu taxügüeucha, rü tama nüxű tarüxoechaū na Tupanapexewa chixexű taxügxű rü naī i ngemaāmare na tamaxēxű rü guxűma i togü i chixexű na taxügxű.

Pauru najaxucuxě ga jema
jaxögüxű ga Corítiucüāx rü
nhuxmachi nüxű narümomoxé

13 ¹Nhuxma rü norü tamaēxpüxcuna tá nixi na petanüwa chaxüxű. Rü Tupanaārü ore rü tamaā nüxű nixu rü ngēxguma texé chixexű üxgu rü taxre rü exna tamaēxpüx i duügxü nüxű daugügu rü nüxű jaxugügu na aixcuma jiixű, rü aixcuma tá tapocu ja jíxema chixexű üxe. ²Rü ngēmacax i pema i ūpamamatama pecadu ügüechaxe rü guxāma i pema ja chixri maxēxē, rü nhuxma na woo pexna chajaxügxű rü wenaxārü pexü chaxucuxě rü pemaā nüxű chixu rü ngēxguma ngēma chaxüxgu rü aixcuma tá chanamexēe i guxűma i ngēma chixexű i petanüwa ngēmaxű, rü tātūxütáma chanangupetüxēemare i ngēma. ³Rü pema na naxcax iperüdaunüxű na Cristu chawa idexaxű, rü ngēxguma ngēma chaxüxgu, rü ngēxguma tá nixi i nüxű pedauxű na aixcuma chawa na jadexaxű ja Cristu. Rü nüma ja Cristu

rü chawa tá pexü nüxű nadauxēe na tama naturaxű notürü aixcuma janguxēēaxű i norü ore rü tükü napocuexű ja jíxema chixexű ügüxe. ⁴Rü aixcuma nixi ga Cristu ga nhama wüxi ga turaxürrü jiixű ga jexguma curuchawa japotagu. Notürü i nhuxma rü Tupanaārü poragagu namaxű. Rü jexgumarü ga Cristu ga wüxi ga turaxürrü na jiixű ga jexguma curuchawa japotagu, rü ngēxgumarü i toma na norü duügxü tixigüxű, rü taturaе i toxonewa. Notürü ngēma na norü duügxü tixigüxű, rü Tupanaārü poragagu tá tamaxē na pexü tarüngüxēégüxűcax. ⁵Rü name nixi i pegütama pengugü na nüxű pecuáxűcax ngoxi aixcuma meā pejaxögü. Rü name nixi i pegü pengüuarü maxüāx rü ngoxi Tupanapexewa peime. ⁶Tama exna nüxna pecuqxächie na Ngechuchu ja Cristu rü pewa nangēxmaxű ega aixcuma pejaxögü? ⁷Rü chierü nüxű pecuqxgu na toma rü tama orearü uruügunetamare na tixigüxű. ⁸Rü Tupanana naxcax taca na taxuüma i chixexű na pexügxücxax. Rü tama duügxüüpexewa togü itarütagüxűcax nixi na ngēmaācü tajumuxēgxü. Notürü Tupanana naxcax taca i ngēma na aixcuma meā naxcax pemaxēxűcax woo duügxü nagu rüxiniüegu na toma rü itatüemarexű. ⁹Toma rü taxucürüwama chixri nachiga tidexagü i Tupanaārü ore i aixcuma ixixű, erü toma rü naétüwa tachogü i ngēma ore. ¹⁰Rü tá tataāegü ega aixcuma peporaegu i perü maxüwa rü ngēmacax natauxgu i tacücxax pemaā na taporagaexű. Rü Tupanana tá naxcax tacaama na pexü

naporaeexēexūcax i perü maxūwa na
dūxwa aixcuma mexū i norü duūxūgū
na peixīgxūcax.¹⁰Rü naxūpa na pexū
na íchajadauxū nixī i pexcax
chanaxūmatúxū i nhaā popera, na
ngēxguma ngēma changuxgu rü
nataxuxūcax i tacūcax pemaā na
chaporagaxū. Erü törü Cori choxū namu
na pexū charüngūxēexū na jexeraacū
meā pejaxōgūxūcax, rü tama chixexū
pemaā na chaxuxūcax nixī i choxū
namuxū.¹¹Rü nhuxma na
ichajacuqxēexū i nhaā popera, Pa
Chaueneēgūx, rü chanaxwaxe i meā
pexū naxüpetü rü naxcax pedau na
nhuxacū aixcuma meā Tupanacax
pemaxēxū. Rü name nixī i pegü

petaāexēegü rü wüxigu perüxñüe rü
meā jaxna pegümaā pexñüe rü
aixcuma pegü pengechaūgü. Rü núma
ja Tupana ja tuxū ngechaūcū rü tuxū
rungüxmüexēcü, rü guxūgutáma
pemaā inarüxäýx.¹²Rü chanaxwaxe i
wüxicigü i pema rü pegü
pengechaūgūacüma pegü perümoxëgü.¹³Rü guxūma i togü i taeneēgü i
jaxōgūxū rü pexū narümoxëgü.¹⁴Rü
nhuxma rü chanaxwaxe i törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristu pexū narüngūxēe,
rü Tanatü ja Tupana rü pexū
nangechaū, rü Naäé i Üünexū rü
guxūguma pemaā inarüxäýx.

Rü nuāma pexna,
Pauru

POPERA GA GÁRATAANEWA

JEXMAGÜXǕ GA JAXÖGÜXǕTANÜWA

NAMUXǕ GA PAURU

Pauru rü nüxǖ narümoxē ga jema
jaxögüxǖ ga Gárataaneärǖ
iänegüwa jexmagüxǖ

1 ¹⁻²Pa Toeneëgü i Jaxögüxǖ i
Gárataaneärǖ iänegüwa
Ngëxmagüxǖ, chama i Pauru rü namaă̄
i guxǖma i taeneëgü i nuă̄ chauxǖtawa
ngëxmagüxǖ nixī i pexcax
tanaxǖmatǖxǖ i nhaă̄ popera. Rü choxǖ
nixī ga namugüxǖ ga Ngechuchu ja
Cristu rü Tanatü ja Tupana. Rü aixcuma
tama duǖxǖ nixī ga choxǖ mugüxǖ rǖ
exna choxǖ unetagüxǖ na chanaxǖcax
i nhaă̄ Tupanaärǖ puracü. Notürǖ
nümatama ga Ngechuchu ja Cristu rǖ
Tanatü ja Tupana ga Ngechuchuxǖ
írüdaxëecǖ nixī ga choxǖ namugüxǖ.
³Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rǖ
tóri Cori ja Ngechuchu ja Cristu
poraäcǖ pexǖ narüngüxëē rǖ pexǖ
nataǟëxëē. ⁴Rü nüma ga tóri Cori ja
Ngechuchu rü nügǖ inaxă̄ na tóri
pecaducax najuxǖcax na nüxna tükǖ
ínanguxǖxëëxǖcax i guxǖma i nhama i

naäneärǖ chixexǖ. Rü jemaäcǖ nanaxǖ,
jerǖ jema nixī ga Tanatü ja Tupanaärǖ
ngúchaǖ. ⁵Namexëchi ja Tupana i
guxǖguma! Rü ngëmaäcǖ jiixǖ.

Nataxuma i to i ore
i tükǖ maxëxëëxǖ

⁶Rü jema na Cristuaxǖ
pengechaütümüǖgüxǖcax nixī ga pexna
naxuxǖ ja Tupana na penajaxuxǖcax i
maxǖ i taguma gúxǖ. Rü nhuxma rǖ
poraäcǖ chaþaixächiǟ, erǖ paxaxuchi
ipenaxǖga na Tupanana peixigachixǖ,
na nawe perüxixǖcax i to i nguxëëetae i
nagu perüxñǖegu rǖ pexǖ maxëxëëxǖ.
⁷Notürǖ tama aixcuma nangëxma i to i
nguxëëetae i nawa najuxǖ i maxǖ i
taguma gúxǖ. Notürǖ nangëxma i
nhuxre i duǖxǖgǖ i pexǖ
naguxchaxëëchaǖxǖ, rǖ
nanaxǖchicütügüchaǖ i ngëma
nguxëëetae i mexǖ ga pemaă̄ nüxǖ
chixuxǖ ga Cristuchiga. ⁸Rü toma rǖ
marǖ pexna tanaxă̄ ga jema nguxëëetae i
aixcuma ixixǖ i Ngechuchuchiga. Rǖ

ngēxguma chi texé pexű ngúexēēgu i to i nguxēetae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tūxū napocu. Rü woo chama chixigü, rü exna tacü rü Tupanaārū orearü ngeruū i dauxūcūjixi i pexű nguxēēxū i to i nguxēetae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tūxū napocu. ⁹Rü nhuxma rü wena pemaā nūxū chixu ga jema noxri pemaā nūxū chixuxū. Rü ngēxguma chi texé pexű ngúexēēgu i wüxi i to i nguxēetae i tama jema noxri pejaxuxūrū iixixū, rü name nixi i noxtacüma Tupana tūxū napocu. ¹⁰Rü tama chamaā na petaāegüxūcax nixi i ngēma nhachaxū. Erü tama naxcax chadau na duūxügü chamaā taāegüxū, notürü Tupana chamaā taāexücax nixi i chadauxū. Erü ngēxguma chi duūxügüxūxicatama chataāexēchaūgu, rü tau chima Cristuarü puracütanüxū chixi.

**Nhuxācü Pauruxū najaxu ga
Tupana na norü puracüwa
namuāxūcax**

¹¹Notürü, Pa Chaueneegüx, chanaxwaxe i nūxū pecuax na nhaā ore i mexü i nūxū chixuxū, rü tama duūxügüäewa jiixū na ne naxüxū. ¹²Jerü tama wüxi ga duūxüxtawa naxcax changux. Notürü Ngechuchu ja Cristutama nixi ga choxü nūxū cuaxēecü. ¹³Pema rü marü nūxū pexinüeçhiga na nhuxācü chamaxüxū ga üpa ga jexguma Judéugücumagu chixuxgu. Rü nūxū pexinüeçhiga na nhuxācü poraäcü nawe chingeçhigüxü ga guxüma ga Tupanaārū duūxügü ga jaxögüxü rü nhuxācü chixri namaā na chaxüpétüxü na jemaäcü nūxū nūxū

charüxoxeēxücax ga jema na Ngechuchuaxü jaxögüäxü. ¹⁴Rü muxüma ga chautanüxügü ga Judéugü ga chorü jaäxraürügüxüärü jexera nagu chixü ga jema Judéugücumä. Jerü norü jexera meäma chajanguxeē ga nacümagü ga nuxcümaxügüxü ga chorü oxigü nagu ixü. ¹⁵⁻¹⁶Notürü jexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxü naxuneta na choxü namuxücax na chanaxüxücax i norü puracü. Rü nüma rü chauxcax naca na noxru chixixücax jerü poraäcü choxü nangechaü. Rü jexguma Tupana naxwæxegu, rü choxü nūxū nacuaxeē ga Nane ja Cristu. Rü jemaäcü nanaxü na ngēma duūxügü i tama Judéugü ixigüxümaā nūxū chixuxücax na nhuxäcü Ngechuchugagu tūxū nangēxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü jexguma jemaäcü Tupana choxü nūxū cuaxēegu ga Nane, rü taxuénama chajaca. ¹⁷Rü bai ga Jerucharéüwa na chaxüxü na nūxna chajaçaxücax ga jema togü ga ngúexügü ga nūxira Tupana imugüxü. Notürü ga chama rü jexgumatama Arábiaanewa chaxü. Rü jemawena, rü Damacuarü fänecax chataegu. ¹⁸Rü tamaçxpüx ga taunecü nawena ga Cristuaxü na chajaxöxü, rü jexguma nixi ga düxwa Jerucharéüwa chaxüxü na Pedruxü chacuáxücax. Rü 15 ga ngunexütama naxütawa chajexma. ¹⁹Rü jéma nūxū chadau ta ga Tiagu ga törü Cori naéneë. Notürü taxuüma ga togü ga ngúexügü ga törü Cori imugüxüxü chadau. ²⁰Rü Tupana choxü nadau na aixcuma jiixü i ngēma ore i nhuxma pexcax chaxümatüxü. ²¹Rü jemawena, rü Síriaanewa rü

Chiríchiaanewa chaxü. ²²Notürü jema taeneëgü ga Cristuaxü jaxõgütü ga Judéaanewa jexmagütü, rü taguma choxüchüchi nadaugü. ²³Rü jema nüxü naxinüexü ga chauchiga rü nhaaxicatama nixi:

“Rü ngëma Pauru ga üpa tawe ingëchigüxü, rü nhuxma rü duüxügümäa nüxü nixu i Tupanaäru ore i mexü, rü namaä najaxucüxë na Cristuaxü jaxõgütüçax. Rü ngëmaäcü nanaxü i nhuxma rü woo ga noxri rü inajanaxoxëechaü ga jema ore”, nhaxü. Rü jexicatama nixi ga chauchiga ga nüxü naxinüexü. ²⁴Rü jexguma ga jema duüxügü rü Tupanaxü nicuaxüügü nagagu ga jema Tupana chamaä üxü.

Jema togü ga ngúexügü ga Tupana imugüxü rü meä Pauruxü najauxgü

2 ¹Rü 14 ga taunecüwena rü wenaxärü Jerucharéüwa chaxü namaä ga Barnabé. Rü Titu rü ta íchajaga. ²Rü jáma chaxü jerü Tupana choxü nüxü nacuqxëe ga na nanaxwaxegü na jáma chaxüxü. Rü jáma Jerucharéüwa, rü jema jaxõgütüärü äëxgacügümääxicatama changutaquexe. Rü meäma namaä nüxü chixu ga nachiga ga jema Tupanaäru ore i mexü ga nüxna chaxäxü ga jema duüxügü i tama Judéugü ixígüxü. Rü jemaäcü meäma namaä nüxü chixu na nhuxäcü na jiixü ga chorü nguxëetæ, jerü tama chanaxwaxe na jixcüra rü choxü nüxü naxoexü rü ngëmaäcü notüçaxmamare na jiixü i ngëma puracü i chaxüxü. ³Rü jema jaxõgütü, rü nümagü rü ta norü me nixi ga jema chorü nguxëetæ. Rü jemacax rü woo

tama Judéu na jiixü ga Titu rü taguma na ínawiechaxmüpexechiraüxü, notürü jema äëxgacügü rü tama nanamu na ínawiechaxmüpexechiraüxüçax.

⁴Notürü aixcuma nixi ga nhuxre ga taeneëgüneta ixígüxü ga bexmamare tatanügi nachocuxü. Rü jemagü nixi ga naxwaxegüxü na inawiüchaxmüpexechiraüxü i ngëma jaxõgütü i tama Judéugü ixígüxü. Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü ixígüxü, rü jema taeneëgüneta rü bexma tatanügi nachocu na tükü nangugügütüçax na nhuxäcü Cristu nüxna tükü ínguxüxëexü ga jema mugü ga Muïsé ümatüxü. Jerü nümagü nanaxwaxegü na wenaxärü nagu ixixü ga jema mugü ga guxchaxügü ga Muïsé ümatüxü. ⁵Notürü bai ga íraruwa naga na taxiñüexü ga jema duüxügü. Jerü tama tanaxwaxegü na texé pexü naxüchicüxü i ngëma ore i mexü i aixcuma ixixü i tamaä nüxü ixuxü i nhuxäcü tükü na nangëmaxü i maxü i taguma gúxü ega Cristuaxü jaxõgügu. ⁶Notürü jexguma jema jaxõgütüärü äëxgacügü ga Jerucharéüwa jexmagüxü nüxü inüëgu ga nhuxäcü na jiixü ga chorü nguxëetæ, rü namaä nataäegü rü taxuüma ga tacü ga togü ga mugü choxna naxägü na namaä changúexëetæxüçax. Notürü tama jema na äëxgacügü jixígüxügu charüxñü, erü nüxü chacuqx na Tupanapexewa rü guxäma na wüxiguxü. ⁷Notürü nümagü ga jema äëxgacügü, rü nüxü nicuaxächigü na choxü jiixü ga namuxü ga Tupana na jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxümaä nüxü chixuxüçax ga norü ore i mexü, jexgumarüü ga

Pedruxü na namuxürüü ga Tupana na Judéugümaä nüxü jaxuxüçax ga jema ore.⁸Rü gumatama Tupana ga Pedruxü mucü na Judéugümaä nüxü na jaxuxü ga ore i mexü, rü gumatama Tupana nixi ga choxü mucü na jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxümaä nüxü chixuxüçax ga jema ore.⁹Rü jemacax ga Tiagu rü Pedru rü Juää ga jaxõgiüxüärü äëxgacügü, rü nüxü nicuqxächigü na choxü naxunetaxü ga Tupana na chanaxüxüçax i ngëma puracü. Rü jemacax ga jema äëxgacügü, rü tomex nijauxächigü ga chama rü Barnabé na toxü nüxü nadauxëegüxüçax na aixcuma namücgü tixigüxü i ngëma puraciwa. Rü nümagü rü ta norü me nixi na ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxütanüwa na tanaxüxü i Tupanaärü puracü rü nümagü i Judéugütanüwa.¹⁰Rü toxna naxcax naca na nüxü tarüngüxëegüxüçax ga jema jaxõgüxü ga ngearü diëruäxgüxü. Rü jexicatama nixi ga toxna nüxü nacuqxächixëexü. Rü chama rü ta ngëmatama nixi i guxüguma woetama meäma chaxüxü.

Pauru rü Ätioquíawa

Pedruxü naxucuxë

¹¹Notürü jixcura ga jexguma Ätioquíawa naxüxgu ga Pedru, rü noxtacüma nüxü nüxü chaxñinxëe, jerü tama aixcuma name ga jema naxüxü namaä ga jema jaxõgüxü ga tama Judéugü ixígüxü.¹²Jerü noxri rü jema duüxügü ga tama Judéugü ixígüxümaä nachibü ga Pedru. Notürü jexguma jéma nangugüga nhuxre ga Judéugü ga jaxõgüxü ga Tiagu jéma mugüxü, rü Pedru rü marü tama jema duüxügü ga

tama Judéugü ixígüxümaä nachibüchaü. Rü Judéugümaäxiciatama nachibü ga jexguma jerü nüxü namuü ga jema Judéugü ga jéma ngugüxü ga nagu ixü ga jema nacüma na Tupanacax ínawiechäxmüpexechiraügxü.¹³Rü jema togü ga Judéugü ga jaxõgüxü, rü jexguma nüxü nadaugüga jema Pedru üxü, rü nümagü rü ta namaxüga jema chixexü rü naxcax nawoeguchaü ga jema nuxcumäugüxü ga nacümagü. Rü düxwa ga Barnabé rü ta natanüga naxä ga jema chixexü ügxü.¹⁴Notürü jexguma nüxü chadaxgu na tama Tupanaärü ore i mexü tükü nguxëexüäcüma na namaxexü ga jema jatügü, rü guxü ga jaxõgüxüpxewa Pedruxü nüxü chaxñinxëe. Rü nhacharügü nüxü:
“Rü dücax i cuma na Judéu cuixü, cuma rü tama aixcuma Judéurüü nagu cuixü i ngëma Judéugücumä, notürü wüxi i duüxü i tama Judéu ixixüruü cumaxü. ¿Rü nhuxäci i nhuxma i cunaxwaxexü na Judéugücumagü naxixü i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü?” nhacharügü nüxü.

Judéugü rü woo ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxü rü norü ögagu nixi i najauxgüäxü i manü i taguma gúxü

¹⁵Rü pemaä nüxü chixu rü toma rü aixcuma torü bucümatama Judéugü tixigü rü Tupanaxü tacuqxägü. Rü ngëmaäci tama duüxügü i tama Tupanaxü cuqxägüxü tixigü.¹⁶Rü nüxü tacuqxägü rü jema nuxcumaxülgüxü ga mugü ga Muisé ümatüxü rü tama tükü nimexëe i Tupanapexewa, erü

taxucürüwama texé aixcuma naga taxinü i ngëma mugü. Notürü i nhuxma rü Tupana tükü nadau na imexü ega Ngechuchu ja Cristuaxü jaxõgügu. Rü jemacax ga toma rü ta Ngechuchu ja Cristuaxü tajaxögü na torü ò gagu Tupana toxü nadauxü na timexü. Erü nüxü tacuaxgü rü tama ngëma mugügagu nixi na Tupanapexewa tamexü ja wüxi, erü taxucürüwama texé aixcuma naga taxinü i ngëma mugü na ngëmaäcü Tupanapexewa tamexüçax. ¹⁷Rü nhuxma i jixema rü Cristuaxü tajaxögü, rü ngëmacax nixi i Tupanapexewa imexü. Notürü ngëguma chi wüxi i ngunexügu rü jixema nagu rüxñüegu rü mugügu na ixixügagu jixigu na Tupanapexewa imexü, rü maneca tá nagu tarüxñü na Cristu tükü pecaduâxeexü. Notürü düçax, rü tama ngëmaäcü nixi erü Cristu rü tagutáma texéxü na pecaduâxé. ¹⁸Chama rü marü nüxü charüxo na nagu charüxñüxü na mugügu chixüxügagu Tupanapexewa chamexü. Notürü ngëguma chi wenaxärü naxcax chataegugu i ngëma nuxcumaxügxü i mugü rü chi nüxü charüxo xgu na Cristuaxü chajaxöcxü, rü chi aixcuma wüxi i pecaduâxü chixi. ¹⁹Jerü jexguma jema mugüwa changuxgu, rü düxwa nüxü chicuaxächi na tama janguxü ga jema mugü na choxü namexeexü Tupanapexewa. Jerü taxucürüwama aixcuma naga chaxinü ga guxüma ga jema mugü. Rü ngëmacax i nhuxma rü Cristuaxü chajaxöcna Tupanapexewa chamexüçax rü naxcaxicatama chamaxüxüçax. Rü Cristu rü curuchagu naju na

ijanaxoxüçax ga nuxcumaxüxü ga chorü maxü ga choxü jexmaxü ga jexguma jema mugügu chixüxgu. ²⁰Rü nhuxma rü tama chamatama nixi i chaugümaä ichacuáxü, notürü Cristumexewa nangëxma i chorü maxü, rü nüma nixi i chamaä inacuáxü. Rü nhuxma rü Tupana Nane ja Cristuaxü chajaxöocüma nixi i chamaxüxü i nhama i nañnewa. Rü nüma nixi ga choxü nangechaüüxü, rü nügü inaxäxü na chauxcax najuxüçax. ²¹Rü tama nüxü chaxochäü i ngëma mexü ga Tupana taxcax üxü ga jexguma najuxgu ga Cristu. Jerü jexguma chi jema mugügu ixixügagu Tupanapexewa imexgu, rü notüçaxmamare chi nixi ga na najuxü ga Cristu.

Nhuxma rü tama ngëma mugügu
taxi erü marü Cristuaxü tajaxögü

3 ¹Pa Chaueneëgü i Gárataanecüāx, pema rü pengëäegümare. Rü jexguma petanüwa tajexmagügu rü meäma guxäpexewa pemaä nüxü tixu rü pexcax tanangoxéen na nhuxäcü curuchagu taxcax najuxü ga Ngechuchu ja Cristu. ²Rü texé pexü tawomüxéen i nhuxma na tama naga pexñüexüçax i ngëma ore i aixcuma ixixü ga pemaä nüxü tixuxü? ²Rü wüxi i oreçax pexna chaca, rü ³nhuxäcü jiixü ga penajaxuxü ga Tupanaäen i Üünexü? ³Exna pexcax rü jema mugü na peinguxéëgüxügagu jiixü ga penajaxuxü, rü exna ngëma ore i mexü ga nüxü pexñüexü rü pei xogüxügagu jiixü? ³Pema rü pengëäegümare rü poraäcü ípetüe. Noxri rü Cristuaxü pejaxögü jerü Tupanaäen i Üünexü pewa napuracü. ⁴Rü

nhuxma rü nhuxācü i nagu perüxñüexü na pexrütama poramaä pejanguxēexü i ngēma puracü i Tupanaäe i Üünexü pewa ixügütü? ⁴Pema rü poraäcü Tupana pexü narüngütü. Rü chierü tama notüçaxmamare jixüga jema, erü taxucürüwa notüçaxmamare nixi. ⁵Rü jexguma Tupana pexna namuxgu ga Naäe i Üünexü rü petanüwa naxüägu ga taxü ga mexügü ga norü poramaä naxüxü, rü ḷtücxü jiixü ga naxüäxü ga jema? ḷPexcax rü mugü na peinguxēexügagu jiixü ga Tupana naxüxü ga jema? Tama jemacax nixi. Tupana rü petanüwa nanaxü ga jema taxü ga mexügü ga norü poramaä naxüxü, rü pexna nanamu ga Naäe i Üünexü, jerü nüxü pexñüe ga ore i mexü, rü Cristuaxü pejaxögü. ⁶Rü dūcax, pemaä nüxü chixu rü name nixi i nuxcumaxücü ga torü oxi ga Abräuřü peixigü. Jerü Abräuřü rü Tupanaäxü najaxö, rü jemacax Tupana nüxü nadau ga na namexü. ⁷Rü ngēmawa nüxü pedau rü ngēma duüxügü i Tupanaäxü jaxögütü nixi i aixcuma Abräuřtanüxü ixigütü i Tupanapexewa. ⁸Rü Tupanaäřü ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu na nhuxäcü Tupanapexewa tá na jamexü i ngēma duüxügü i jaxögütü i woo tama Judéugü ixigütü. Rü jemaäcü nüxü nixu naxüpa ga na nangupetüxü. Jerü Tupana rü nuxcumamatama Abräuřmaä nüxü nixu ga nhaä ore i mexü i nhaxü:

“Rü cugagu tá nüxü charüngütü i guxüma i nachiüñanećüāx i duüxügü”,

nhaxü. Rü nüxü tacuax rü Cristu rü Abräuřtaa na jiixü. ⁹Rü ngēmacax i

nhuxma rü Tupana nanajaxu i guxüma i duüxügü i jaxögütü, jexgumarüü ga Abräuřü ga jaxocüxü na najaxuxürüü.

¹⁰Notürü chixexüwa nangēxmagü i guxüma i ngēma duüxügü i nagu rüxñüexü na mugü janguxēegütügagu Tupanapexewa jamexü. Erü Tupanaäřü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü guxüma i duüxügü i tama aixcuma janguxēegütü i guxüma i ngēma mugü i ümatüxü, rü chixexüwa nangēxmagü”,

nhanagürü. Erü nüxü tacuaxgü na taxucürüwama aixcuma texé janguxēexü i guxüma i ngēma mugü.

¹¹Rü ngēmaäcü meäma nangox na tama ngēma mugü tinguxēexüçax jiixü na texé Tupanapexewa mexü. Erü Tupanaäřü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü jíxema tümaärü ögagu Tupanapexewa mexë, rü jíxema tá tixi ja aixcuma tüxü nangēxmaxë i maxü i taguma gúxü”,

nhanagürü. ¹²Notürü ngēxguma nagu rüxñüexü na mugü inguxēexüçax jiixü na Tupanapexewa imexü, rü taxuüçax chima tüxü tajaxögü. Erü Tupanaäřü orewa rü ngēmachiga naxümatü, rü nhanagürü:

“Rü jíxema aixcuma meäma janguxēexë i guxüma i mugü, rü ngēmagagu tá tüxü nangēxma i tümaärü maxü”,

nhanagürü. Notürü ngēma mugü rü dūxwa chixexüwa tüxü naga erü taxucürüwama texé aixcuma meä tajanguxē. ¹³Notürü ga Cristu rü nawatüxü ínanguxüexë ga jema mugü ga

chixexűwa tüxű jexmagüxěēxű. Rü taxcax nixi ga chixexűwa najexmaxű ga jexguma curuchagu najuxgu. Erü Tupanaārū ore i ümatüxűwa, rü nhanagürü:

“Rü guxāma ja jíxema wüxi i naīwa
tüxű natuxěēgüäcümä jáxe, rü
chixexűwa tangěxma”,

nhanagürü. ¹⁴Rü jemaācü curuchagu naju ga Ngechuchu ja Cristu na nüxű nangüxěēxűcax i guxümä i ngëma duüxügü i tama Judéugü ixígüxű, jema Tupana Abráūmaä ixunetaxřü. Rü taxcax rü ta naju ga Cristu na jíxema rü ta nüxű jaxögüxűcax rü najauxgüxűcax i Tupanaāe i Üünexű i tamaä inaxunetaxű.

Tupanaārū uneta rü ngëma mugüär jexera name

¹⁵Pa Chaueneēgüx, nhuxma rü tá pemaä nüxű chixu i wüxi i cuqxruň na nhuxäcü duüxügü tacü nügümää mexěēxű. Rü dütçax, ngëgxuma chi wüxi ja jatü rü texémaä tacü namexěēgu rü wüxi i poperagu meä naxümatüägu i ngëma, rü taxucürüwa texé itajanaxoxeë rü exna tanaxüchicü i ngëma namexěēxű. ¹⁶Rü dütçax, rü jexgumarüütama nixi ga nangupetüxű ga jexguma Tupana rü Abráūmaä rü Abráūtaamaä inaxunetagu. Rü Tupanaārū ore i ümatüxűwa rü tama “Abráūtaagü” nhanagürü, jerü tama muxümä ga duüxügüchiga nidexa. Notürü jema ore rü “Abráūtaa” nhanagürümare, jerü wüxitama ga duüxüchiga nixi ga jadexaxű. Rü jema rü Cristuchiga nixi.

¹⁷Rü ngëmaäcü pemaä chanangoxëe na Tupana rü Abráūmaä namexěēxű rü namaä inaxunetaxű na Cristugagu tá jiixű i duüxügüxű nangüxěēxű. Rü ngëmacax i

nhuxma rü jema Muīsé ümatüxű ga mugü ga 430 ga taunecü jema unetawena ínguxű, rü taxucürüwama inajanaxoxeë ga jema Tupanaārū uneta ga nüxira Abráūmaä nüxű jaxuxű. Rü ngëmacax i nhuxma rü ta napora i ngëma uneta. ¹⁸Rü ngëgxuma chi mugü inguxěēgüxügagu jixigü na Tupana tüxű rüngüxěēxű, rü notücaxmamare chi nixi ga jema Tupanaārū uneta ga nüxira Abráūmaä nüxű jaxuxű. Notürü aixcumä nixi na getanüäcümä Abráūxű nangüxěēxű ga Tupana, jerü jemaäcü marü namaä inaxuneta. ¹⁹Rü nhuxma rü ¿taciwa namexű ga jema mugü ga Muīsé ümatüxű? Rü dütçax, Tupana rü marü Abráūmaä inaxunetaguwena nixi ga duüxügüna naxäähxű ga jema mugü, na jemaäcü duüxügüxű nüxű nadauxěēxűcax na nhuxäcü poraäcü pecadu naxüexű. Rü jemaäcü nixi nhuxmata ínangu ga guma Abráūtaa ja Cristu. Rü gumachiga nixi ga Abráūmaä inaxunetaxű ga Tupana ga noxrix. Rü jexguma ínanguxgu ga jema mugü, rü Tupana rü dauxücüäx ga norü orearü ngerüügümäähxira nüxű nixu. Rü jemagü nixi ga nüxű Muīsémaä nüxű ixugüxű, rü nüma ga Muīsé rü duüxügümää nüxű nixu. ²⁰Notürü jexguma Tupana Abráūmaä ixunetagu, rü nümaxüchima ga Tupana nixi ga Abráūmaä nüxű jaxuxű ga jema norü uneta. Rü tama togümaähxira nüxű nixu na jemagü nüxű Abráūmaä nüxű ixugüexűcax.

Tacüçax duüxügüna nanaxä ga Tupana ga jema mugü

²¹¿Rü nhuxü nhapegüxű i nhuxmax? ¿Pexcax exna rü jema Muīsé ümatüxű

ga mugü rü inajanaxoxëē i Tupanaärü unetagü? Rü dütäx, tama ngëmaäcü nixi. Jerü jexguma chi naporagu ga jema mugü na tükna naxääxü i maxü i taguma gúxü, rü chi Tupanapexewa time i ngëgxuma meäma janguxëegu.

²²Notürü tama ngëmaäcü nixi. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau na guxüma i duüxügü rü pecadutüüwa nangëmagüxü. Rü ngëmacax i nhuxma rü jíxema Ngechuchu ja Cristuaxü jaxögüxexicatama tixi ja najauxgüxe i ngëma maxü i aixcuma mexü i Tupana tamaä ixunetaxü. ²³Rü jexguma taüta ínanguxgu ga Cristu na nüxü jaxögüxüçax, rü mugütüüwa tajexmagü rü tamaä inacuax. Rü jemaäcü tixigü rü nhuxmata Tupana taxcax nangoxëē ga Ngechuchu ja Cristu na nüxü jaxögüxüçax. ²⁴Rü jemaäcü ga jema mugü rü tamaä inacuax nhuxmata Cristuxüäwawa tükü nagagü na nüxü jaxögüxüçax rü ngëmaäcü

Tupanapexewa imexüçax. ²⁵Notürü i nhuxma na marü núma nanguxü ja Cristu na nüxü jaxögüxüçax, rü marü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Rü nhuxma rü marü taxuüçäxma tükü tamaä inacuax i ngëma mugü. ²⁶Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristuaxü pejaxögüxü, rü Tupanaxäcügü peixigü i guxäma i pemax. ²⁷Rü nhuxma na Cristuégagu ípebaiüxü, rü Cristuarü peixigü rü núma rü pemaä inacuax na naxrüü peixigüxüçax. ²⁸Rü nhuxma rü Tupanapexewa rü nüétama nixi ega woo Judéugü peixigügu rü exna tama. Rü nüétama ega woo wüxi i coriarü duüxügü peixigügu rü exna taxúearü duüxügü peixigügu. Rü nüétama ega

woo peijatügu rü exna peingexgu. Erü nhuxma na Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü na peixigüxü, rü wüxitama i duüxü peixigü i guxäma i pemax. ²⁹Rü nhuxma na Cristuarü peixigüxü, rü ngëmacax waxi nixi na aixcuma Abráütaagü peixigüxü. Rü ngëmacax i pema rü tá ta penajaxu i guxüma ga jema Abráümaä inaxunetaxü ga Tupana.

4 ¹Rü nhuxma rü tá pemaä chanangoxëē i ngëma marü pemaä nüxü chixuxü. Rü dütäx, ngëgxuma wüxi i buxü junatügu, rü ngëma buxü rü tama ngëgxumatama nanajaxu i nanatüärü ngëmaxügü. Rü woo guxüma i nanatüärü ngëmaxüärü jora jixigu, notürü ngëxüriüüxü i nanatüärü puracütanüxüüümare nixi nhuxmata najax. ²Rü ngëmacax nangëxma i ngëma buxüärü daruü i namaä icuáxü rü nüxü nüxna dauxü i ngëma nanatüärü ngëmaxügü nhuxmata nowa nangu ja jima taunecü ja noxri nanatü nagu unetacü na ngëma buxü rü nügümaä inacuáxüçax. ³Rü jexgumarüü nixi ga tamaä nangupetüxü ga noxrix. Jerü jexguma taüta Cristuxü icuaxgu, rü natüüwa tajexmagü ga jema naäegü i chixexügü i nhama i naänemaä icuaxgüxü. ⁴Notürü jexguma nowa nanguxgu ga jema ngunexü ga inaxunetaxü ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rü duüxügürüü wüxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü jema Muísé ümatüxü ga mugütüüwa najexma ga jexguma nabuxgu. ⁵Rü jemaäcü núma nangu ga Tupana Nane na tükü ínanguxüxüexüçax i guxäma i jixema ga noxri mugütüüwa na ijexmagüxü. Rü

jemaācü tükü narüngüxēē ga Tupana Nane na Tupana tükü jaxuxüçax na aixcuma naxäcügüxüchi ixígüxü. ⁶Rü Tupana pexna nanamu ga Naäe i Üünexü na pexü nüxü nadauxéexüçax na aixcuma naxäcügüxüchi peixígüxü. Rü ngëmacax i nhuxma rü marü name i “Pa Chaunatük”, nhaperügü nüxü ja Tupana. ⁷Rü ngëmacax i nhuxma rü Tupanaxäcüxüchi cuixí, rü tama wüxi i norü duüxümare cuixí. Rü nhuxma na naxäcüxüchi cuixü, rü norü ngúchaū nixí na cuxna naxâaxü i guxüma i ḥacü i noxru ixixü.

**Pauru rü jema jaxögüxüçax
naxoegaäe**

⁸Rü ūpa ga jexguma taüta Tupanaxü pecuaxgu, rü perü tupanametagütüüwa pejexmagü rü nüxü peicuaxüügü ga jema tama aixcuma Tupana ixígüxü. ⁹Notürü i nhuxma na Tupanaxü pecuáxü rü nüma rü na pexü nacuáxü, rü ḡtüxcüü wena naxcax peweoguchaū i ngëma naäegü i chixexügü i nhama i naänemaä icuaxgüxü? ¹⁰Rü tüxcüü penaxwaxe na wena natüüwa pegü pengëxmagüxéexü i ngëma naäegü i tama aixcuma poraexü i notücxmamare ixígüxü? ¹¹Rü dücax i pemax, rü nhuxma rü ta ngëma nuxcumaxügüxü i Judéugüçümagu pexüma woo Cristuaxü na pejaxögüxü. Erü penaxaure i nhuxre i ngunexügü rü nhuxre ja tawemacügü rü nhuxre ja taunecügü rü nhuxre i petagü, erü nagu perüxiñüe na ngëmaäcü Tupanapexewa tá peimexü. ¹²Rü ngëmacax poraäcü chaxoegaäe, erü ngüriüächi notücxmamare tá nixí ga jema puracü

ga petanüwa chaxüxü. ¹³Pa Chaueneegüx, pexü chacaqaxü na chauxrüü nüxü perüxoexü na nagu pexixü i ngëma Judéugüärü mugü. Erü nhuxma na Cristuwe charüxüxü rü marü nüxü charüxo na nagu chixüxü ga jema mugü ga ūpa tama nagu pexixü. Rü dücax, jexguma noxri petanüwa chajexmagu rü tama choxü pexo, rü ngëmacax chanaxwaxe i nhuxma rü ta chauga pexinüe. ¹⁴Rü pema rü marü nüxü pecuax rü jexguma noxri pemaä nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore i mexü, rü jema na chidaawexügagu nixí ga petanügu charüxäüxü rü pemaä nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore. ¹⁵Rü jema ðaawe ga choxü jexmaxü, rü woo pexcax rü wüxi ga wäxtümüü nixí, notürü tama choxü pexo rü tama choxü ipetaxüchi. Notürü meäma choxü pejauxgü nhama wüxi ga Tupanaärü orearü ngerüü i dauxüçüäx chiiixüü. Rü nhama Ngechuchu ja Cristu chiiixüü, meäma choxü pejauxgü. ¹⁶Notürü ḥacü ḥexna nangupetü namaä ga jema perü taäe ga noxri pexü jexmaxü? Erü pemaä nüxü chixu rü noxri petanüwa chajexmagu rü poraäcü chamaä petaäegü. Rü jexguma chi pexü natauxchagu, rü pemaä nanguxügü, rü chi pexetü pejaxu na choxna penaxäxüçax, jerü jemaäcü poraäcü chamaä petaäegü ga jexguma. ¹⁷Notürü ḥacü pexü naxüpetü i nhuxmax? Pexcax rü ḥexna perü uwanü chixí jerü pemaä nüxü chixu ga Tupanaärü ore i aixcuma ixixü? ¹⁸Rü ngëma duüxügü i pexü ngüexéexü na Judéugüçümagu na pexixüçax, rü pegu narüxiñüeneta, tama aixcuma ḥacü rü

mexūcax nadaugü. Erü nümagü rü toxna pexü nixigachixēchaū na ngēmaācü naga pexñiñiēxūcax.¹⁸Rü ngēma togü rü marü name na pegu naxñiñexü, notürü nanaxwaxe na perü mexūcax nadaugüxü i guxüguma. Rü tama name na petanüwa changēxmaguxicatama perü mexūcax na nadaugüxü i ngēma togü.¹⁹Pa Chauxacügx, wenaxärü nhama wüxi i mama ngíxäcümaā nguxnecacürüü poraācü pexcax ngúxü chinge na aixcuma meā Cristuaxü pejaxögüxüçax rü aixcuma naxcax na pemaxëxüçax. Rü ngēmaācü tá chixi nhuxmatáta Cristu naxwaxexüriü peixigü i perü maxüwa.²⁰Rü chierü nhuxmatama pexütaxa changēxmagu na pemaā chidexaxüchixüçax, rü tama nhuxmarüü pexcax chanaxümatümarexüçax. Erü nhuxma rü tama nüxü chacuqx na tacüga pemaā chartüñiñü.

Ore i cuaxruü i Abräüñtaxü ga Agáchiga rü namaxüchi ga Charachiga

²¹Rü pema na ngēma Muísé ümatüxü i mugütüüwa pegü pengēmagüxēchaüxü, rü chanaxwaxe i chamaā nüxü peixu ngoxi aixcuma nüxü pecuá na nhuxü nhaxü i ngēma mugü.²²Erü ngēma mugüwa nüxü tadau rü Abräü rü nüxü najexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga nane rü naxütaxü ga Agáwa nüxü najexma, rü naí ga nane rü namaxüchi ga Charawa nüxü najexma.²³Rü guma nane ga naxütaxüwa nüxü jexmacü, rü nabu jerü jema nixi ga norü ngúchaū ga Abräü. Notürü guma nane ga namaxüchiwa

nüxü jexmacü, rü nabu jerü jemaācü inaxuneta ga Tupana.²⁴⁻²⁵Rü pemaā nüxü chixu i ngēma ore erü ngēmawa nangëxma i tacü i aixcuma ixixü i pexcax changoxëechaüxü. Rü jema taxre ga ngexügi rü taxre i cuaxruügi nixigü na ngēmawa nüxü icuáxüçax na nhuxäcü Tupana duüxügüxü rüngüxüexü na naxütaxa nangugüxüçax. Rü jema nüxiraüxü ga norü ngüxüe nixi ga jexguma Chinaäraü maxpúnewa Muíséna naxäägu ga norü mugü na naga naxñiñexüçax ga duüxügü. Rü jema mugü ga Muíséna naxäxü ga Chinaäwa rü Agá ijixi ga norü cuaxruü. Rü jema nge ga Agá rü naxütaxü ijixi ga Abräü rü jemacax ga ngíxäcügi rü ngíxrüüntama togütiüwa najexmagü rü tama ínanguü. Rü jemaācü ga jema nge rü wüxi i cuaxruü ijixi nachiga i ngēma Judéugü i nhuxma maxëxü rü ngēma mugüwe rüxüxü. Erü nümagü rü nhuxma rü ta natüüwa nangëxmagü i ngēma mugü ga Muísé jaxuxü ga mäxpúne ga Chinaä ja Arábiaanewa ngéxmanewa. Rü nhuxma rü ta ngēma mugügi naxi rü tama nüxü narüxe.²⁶⁻²⁸Notürü jema nge ga Abräü namaxüchi rü tama Agárüü ijixi. Rü ngíne ga Isaqui rü nabu jerü Tupanaäxü najaxö ga Abräü ga jexguma Tupana namaä nüxü ixusgu rü tá na nüxü najexmaxü ga wüxi ga nane. Rü nhuxma Pa Chaueneëgx, jixema rü ta tajaxö i ngēma Tupana tamaä ixunetaxü. Rü ngëmacax i nhuxma rü tama ngēma nuxcümäxügüxü i mugütüüwa tangëxmagü. Rü ngēmaācü Abräü namaxüchixacüguriü tixigü. Rü ngēmaācü nüxü tadau na aixcuma

Tupana janguxéexü i norü ore ga Abráū namaxüchichiga ümatüxü i nhaxü:

“¹Nataāē, Pa Ngecü i Ngexacücü!
 ¡Rü curü taäemaä rüxaixnaxü
 woo tagumachirex na
 cuxäxäcüxü! Erü tá cuxäxäcü,
 rü ngëma ngexü i cuxütaxü i
 cuteaxü ãxäcüxüärü jexera tá
 cuxü nangëxma i cuxacügü”,
 nhaxü.²⁹Notürü guma Abráū nane ga
 naxütaxüwa nüxü jexmacü, rü chixri
 namaxü namaä ga guma Abráū nane ga
 Tupanaärü unetagagu bucü. Rü
 ngëgxumarüü ta i nhuxma rü jixema i
 Tupanaäē i Üünexügagu tükü na
 nangëxmaxü i maxü, rü chixri tamaä
 nachopetü i ngëma Judéugü i
 naxwaxegüxü na nagu ixixü i ngëma
 mugü ga Muisé ümatüxü.³⁰¿Notürü
 nhuxü nhaxü i Tupanaärü ore i
 ümatüxüwa? Rü dúcax, ngëmawa
 Abráūmaä nüxü nixu ga na ngixü
 ínatáxüçax ga naxütaxü ngënemaä, jerü
 taxucürüwama jema ngënemaä
 najajauje ga norü jemaxü ga
 namaxwaxüchixüçü ga naneäru tá ixixü.
³¹Rü ngëmaäcü, Pa Chaueneégüx, rü
 nüxü tadau rü tama Abráū
 naxütaxüxäcügürüü tixigü, erü tama
 ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Notürü
 Abráū namaxüchixacügürüü tixigü, erü
 Tupanaärü unetagagu tükü nangëxma i
 törü maxü.

**Meä pegüna pedaugü na tama wena
 ngëma mugütüüwa
 pengëxmagüxüçax**

5¹Rü nhuxma ja Cristu rü marü tükü
 ínanguxüxéê na tama ngëma
 mugütüüwa ingëxmagüxüçax. Rü

ngëmacax name nixi i pegüna pedaugü
 na tama wena natüüwa pegü
 pengëxmagüxéexüçax i ngëma mugü.
²¡Rü choxü iperüxñüe! Rü chama i
 Pauru rü pemaä nüxü chixu, rü
 ngëgxuma chi nagu pexixgu na pegü
 ípewiechaxmüpxechiraüxü na
 ngëmaäcü penajaxuxüçax i perü maxü,
 rü ngëgxuma ja Cristu rü chi taxuwama
 pexü name.³Rü wena pemaä nüxü chixu
 rü ngëxüü i jatü i nügü
 íwiechaxmüpxechiraüxü na
 ngëmaäcü Tupanapexewa namexüçax,
 rü name nixi i nüxna nacuqxächi na
 taxucürüwa ngëmaäcü na najauxäxü i
 norü maxü ega tama aixcumä naga
 naxñigu i guxüma i togü i mugü.⁴Rü
 guxäma i pema i nagu rüxñüexë na
 Tupanapexewa peimexü ega nagu
 pexixgu i ngëma mugü, rü pemaä nüxü
 chixu rü marü Cristuna peixigachi i
 ngëgxumax. Rü ngëgxumarüü ta pegü
 nüxna pejaxüxéê i ngëma ngechaüü ga
 noxri Tupana namaä pexü ngechaüü.⁵
⁵Notürü Tupanaäē i Üünexü nixi i tükü
 rüngüxéexü na jaxögüxüçax. Rü
 ngëmacax nixi i ínanguxéexü na
 Cristugagu Tupanapexewa imexü.⁶Rü
 ngëmacax i nhuxma na Ngechuchu ja
 Cristuarü duüxügü ixigüxü, rü nüétama
 nixi ega woo iiwiechaxmüpxechiraügu
 rü exna tama, erü tama ngëma nixi i
 Tupanapexewa tükü mexëexü. Rü ngëma
 Tupana naxwaxexü i nhuxma nixi na
 aixcumä jaxögüxü rü ngëmaäcü jigü na
 ingechaügüxü.⁷Pema rü meäma
 ipenaxügü na Cristuwe perüxixü. ¿Rü
 texé exna pexü nüxü taxoox na tama
 naga pexinüüamaxüçax i norü ore i
 aixcumä ixixü?⁸Rü pemaä nüxü chixu,

rü tama Tupana ga noxri pexcax çacü nixí ja jíma pexü nüxü oóci. ⁹Rü name nixí i nüxna pecuqxâchie rü wüxitama i duüxü i chixexü üxü, rü nanachixexëe i guxüma i togü i natanüxügü, nhama wüxi i íraxü i pöñärü puxëeruü rü wüxi i taxü i pöñichara ipuxëexüü. ¹⁰Chama rü chajaxö na törü Cori tá pexü rüngüxëexü na chama nagu charüxínüxüü nagu perüxinüexüçax. Notürü Tupana tá nanapocu i ngëma duüxü i pexü chixeäexëexü, rü nüétama nixí ega woo texé tixigu. ¹¹Rü nümaxü i duüxügü rü chauchiga nidexagü, rü nüxü nixugüle na chama rü duüxügüxü changüexëexü na nügü ínawiüchäxmüpxechiraüxüçax rü mugü na janguxëegüxüçax na ngëmaäcü nüxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü. Notürü, Pa Chaueneëgüx, rü ngëguma chi ngëmaäcü duüxügüxü changüexëegü, rü tau chima chawe ningëxütanü i Judéugü, erü tau chima naäewa nangux i ngëma ore i nüxü chixuxü nachiga ja Cristu ga curuchagu taxcax jucü.

¹²Notürü ngëma duüxügü i pexü chixeäegüxü rü pexü ucuxëegüxü na pegü ípewiüchäxmüpxechiraüxüçax, rü çütxüü exna i nümagü i tau noxtacüma nügü jacaugüpüxücharalexegüxü ta?

¹³Notürü pemax, Pa Chaueneëgüx, rü Tupana pexcax naca na ngëma mugüna ípenguxüxüçax. Notürü nhuxma na nüxna ípenguxüxü, rü tama name i ngëmacax pexeneärü ngúchaü pexügi. Notürü name nixí na pegü pengechaügüxü rü ngëmaäcü pegü perüngüxëegüxü i wüxichigü. ¹⁴Erü guxüma i Tupanaärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü nhanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugütama cungechaüxürrüü!”
nhanagürü. ¹⁵Notürü name nixí i pexuäegü erü ngëguma chi pegümaä penuégü rü pegüchi pexaiegu, rü ngürtüächi tá pegü pewoone rü tá ipejanaxoxëe i Tupanaärü ore i pewa ngëxmaxü.

Ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama
Tupanaäe i Üünexüärü
ngúchaümaä nawüxigu

¹⁶Pemaä nüxü chixu, rü name nixí i Tupanaäe i Üünexü naxwaxexüäcüma pemaxë. Rü ngëguma ngëmaäcü pemaxëgu, rü tääxütáma pexeneärü ngúchaü pexügi. ¹⁷Erü ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaümaä nawüxigu. Rü ngëma Tupanaäxë i Üünexüärü ngúchaü rü tama taxüneärü ngúchaümaä nawüxigu. Erü ngëma taxre i ngúchaügü, rü nügüchi naxaie erü wüxichigü i ngëma rü tamaä inacuáxchaü. Rü ngëmacax i pema rü taxucürüwa penaxü i ngëma pematama penaxwaxexü. ¹⁸Notürü ngëguma Tupanaäe i Üünexü pemaä icuaxgux, rü marü tama ngëma nuxcümäxügüxü i mugütiüwa pengëxmagü. ¹⁹Rü meäma nangox na nhuxäcü namaxëxü i ngëma duüxügü i naxüneärü ngúchaü ügüxü, rü naï i ngemaä maxëxü, rü airugürüümare ixígüxü. Rü tama naxäneë na tacü rü chixexü naxügüxü. ²⁰Rü tupananetachicünaxägüxü nicuaxüügü, rü najuüe rü nangôxwaxegü, rü aigu narüxinüe, rü nachoxügawaxegü, rü togüchi naxaie norü ngëmaxügüçax, rü

nanuxwaxegü, rü duūxügüxü
naxucuxëgü na to i nguxëëtaegu
naxñüçax, rü ngëmaäcü najatoje i
duūxügü na tama wüxigu
naxñüexüçax. ²¹Rü togüarü
ngëmaxügüçax nixäúxächigü, rü
nangäxewaxegü, rü peta naxügüeche,
rü nanaxügi i muxüma i togü i
chixexügi i ngëgumarüü ixixü. Rü
ngëmacax, wena pemaä nüxü chixu rü
guxüma i ngëma duūxügü i ngëmaäcü
maxëxü, rü nataxutáma i nachica i
ngextá Tupana äëxgacü ijixüwa.
²²Notürü ngëguma Tupanaäe i
Üünexü tamaä icuaxgu, rü nüma nixi i
tüxü nangüxëexü na jigu
ingechaügüxüçax, rü itaäegüxüçax, rü
meä jigümaä imaxëxüçax, rü jaxna
namaä ixñüexüçax i togü, rü togümaä
imecümagüxüçax, rü togüxü
rungüxëegüxüçax, rü aixcuma
janguxëexüçax i ngëma nüxü ixuxü.
²³Rü ngëgumarüü ta Naäe i Üünexü
tüxü narungüxëe na tama chixexümaä
nataeguxëexüçax ega togü chixexü
tamaä üxgux. Rü tüxü narungüxëe na
meäma jigünatama idauxüçax na tama
chixexügi ijixüçax. Rü nataxuma i
mugü i nachuxuxü na naxüxü i ngëma
mexügü. ²⁴Rü ngëma duūxügü i
aixcuma Ngechuchu ja Cristuarü
duūxügü ixígüxü, rü marü nüxü
narüxoe ga jema nuxcumaxüxü ga
norü maxü ga chixexü, rü jema
naxüneärü ngúchaügü ga chixexü, rü
guxüma ga tacü ga to ga ngúchaü ga
tama mexü. ²⁵Rü nhuxma na
Tupanaäe i Üünexü tüxna naxäxü i
tórü maxü, rü name nixi i nüma tórü
maxümaä na inacuáxü. ²⁶Rü tama

name i jigu ítarüta rü togümaä tanuäe,
rü bai na tacüçax ixäúxächixü.

**Name nixi i guxäma i pema rü pegü
perüngüxëegü i wüxichigü**

6 ¹Pa Chaueneëgüx, ngëgxuma chi
texéxü pedaxgu na tacü rü
chixexügu tanguxü, rü pema na
Tupanaäe i Üünexü naxwaxexüäcüma
na pemaxëxü, rü name nixi i tüxü
pengechaüäcüma tüxü perüngüxëe na
itajaruwexächiaëxüçax. ¹Notürü
pexuäegü i wüxichigü, na tama pema rü
ta nagu pejixüçax i ngëma chixexü!
²Rü pegü perüngüxëegü i ngëgxuma
texé petanüwa guxchaxügi tüxü
ngëxmagu! Erü ngëgxuma ngëmaäcü
pegü perüngüxëegu, rü ngëmaäcü tá
pejanguxëe i ngëma Cristu pexü muxü.
³Rü ngëgxuma texé nagu rüxñigu na
wüxi i tacü tixixü, rü tögütama
tawomüxëe, erü Tupanapexewa rü
taxuümachirex tixi. ⁴Rü ngëmacax i
wüxichigü, rü name nixi i tögüarü
maxütama tangugü. Rü ngëgxuma
namexgu i tümaäru maxü, rü tögümaä
tátama tataäe, rü nataxuma i tüxcüü
togüarü maxüwa tögü tangugüarü
maxüäx. ⁵Erü tanaxwaxe i wüxichigü na
tümaäru maxünatama tadauxü i
Tupanapexewa. ⁶Rü jíxema najaxixe i
nguxëëtae i Tupanaärü orewa rü
tanaxwaxe na tümaäru nguxëëruümaä
tangauxü i nagúxüraüxü i tümaäru
ngëmaxügü. ⁷¡Rü pexuäegü na tama
ípetüexüçax i perü maxüwa! Erü
taxucüriüwa texé Tupanaxü tawomüxëe.
Rü jíxema chixexü úxe, rü chixexü tá
tajaxu. Rü jíxema mexü úxe, rü mexü tá
nixi i tajaxuxü. ⁸Rü jíxema

tümäxüneärü ngúchaū üxe, rü ngëma tümäxüneärü ngúchaū rü tá juwa tükü naga. Notürü jíxema Tupanaäē i Üünexüärü ngúchaū üxe, rü ngëma Tupanaäē i Üünexüwa tá tanajaxu i maxü i taguma gúxü. ⁹Rü ngëmacax tama name na nüxü rüchauexü na mexü ixüexü. Erü ngëxguma chi tama nüxü rüchauegu, rü düxwa mexü tá tajaxu i Tupanaxǖtawa. ¹⁰Rü ngëmacax ngëxguma tükü nangëxmagu na tacümaä togüxü rüngüxexü, rü name nixi i guxäxüma tarüngüxexü. Notürü jexera tanaxwæxegü na nüxü rüngüxexegüxü i ngëma taeneegü rü taejaxgü i jaxögüxü.

**Pauru najaxucuxëgü ga jema
jaxögüxü rü nüxü narümoxē**

¹¹Rü nuã tá ichanaxügi na chama xüchima chäxmexmaä pexcax chanaxümatüxü i nhaä popera. ¹²Rü dücax, nüxü pedax i ngëma chama chaxümatüxü na nhuxäcü natamatüxü! ¹³Rü ngëma Judéugü i pexü ngúexexü na pegü ipewiechäxmüpxechiraügxüçax, rü ngëmaäcü pexü namu erü nanataäexëegüchaū i ngëma togü i Judéugü na tama nachi naxaiexüçax nagagu na Ngechuchu ja Cristu ga curuchagu jucüaxü na jaxögüäxü. ¹⁴Rü woo i nümagü na ínawiüchäxmüpxechiraüxü, rü tama najanguxëe i guxäxüma i mugü. Notürü nümagü rü nanaxwæxegü na pegü ipewiüchäxmüpxechiraüxü, na jixcama nügü jacuaxüügxüçax rü togü i

Judéugümaä nüxü na jaxuxüçax na pema rü ta naxrüü nagu pexixü i ngëma nuxcümäxügüxü i mugü. ¹⁵Notürü i chama rü chaugü chicuaxüü erü nüxü chajaxö ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ga curuchagu jucü. Rü ngëmacaxicatama nixi i chaugü chicuaxüüxü. Rü nhuxma na Cristu ga curuchagu jucüaxü chajaxöxü, rü marü tama nagu charüxinü i nhama i naäne rü norü ngëmaxügü. Rü ngëxgumarüü ta i nhama i naäne rü marü tama choxü nacuáxchaū. ¹⁶Erü ngëxguma Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü ixígügu, rü Tupanapexewa rü taxuüma nixi i ngëma na iiwiechäxmüpxechiraüxü rü exna tama. Notürü ngëma aixcumma napexewa mexü nixi na naxüchiciüxü i törü maxü na ngexwacaxüxü i duüxügü ixígüxüçax. ¹⁷Rü Tupanana naxcax chaca na pexü nataäexëegüxüçax rü nüxü pengechaütümüügxüçax i guxäma i pema i aixcumma janguxëegüxe i ngëma pemaä nüxü chixuxü, rü guxäma ja jíxema aixcumma Tupanaäru duüxügü ixígüxe. ¹⁸Rü nhuxmawena rü tama chanaxwæxe na texé Łacü rü guxchaxügü choxna ãxü. Erü chama rü aixcumma törü Cori ja Ngechuchuarü duüxü chixi. Rü ngëma chorü oxrigüchica i chawa ngëxmagüxüwa nüxü pecuax na aixcumma jiixü i ngëma. ¹⁹Pa Chaueneegü, chanaxwæxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxexü i guxäma i pemax. Rü ngëmaäcü jiixü.

Rü nuäma pexna,

Pauru

POPERA GA EPÉCHIUWA JEXMAGÜXÜ GA JAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxë ga
jema jaxögüxü ga Epéchiuarü
ïänewa jexmagüxü

1 ¹Pa Chaueneëgü ja Epéchiua
Ngëxmagüxe, chama i Pauru nixi
pexcax chanaxümatüxü i nhaä popera.
Rü chama i Pauru chixi i Tupana choxü
jaxuxü na Ngechuchu ja Cristu choxü
muxüçax na duüxügümäa nüxü
chixuxüçax i norü ore. Rü pexcax
chanaxümatü i guxáma i pema ja
Epéchiuarü ïänewa ngëxmagüxe rü
Tupanaärü duüxügü ixígüxe rü
Ngechuchu ja Cristuaxü jaxögüxe. ²Rü
chanaxwaxe i pexü nartüngüxëe rü pexü
nataäähëe ja Tanatü ja Tupana rü törü
Cori ja Ngechuchu ja Cristu.

Tupana rü poraäcü tükü
narüngüxëe erü Cristuarü
duüxügü tixigü

³Rü name nixi i nüxü ticuäxüügü ja
Tanatü ja Tupana ja törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristunatü. Rü name nixi
i ngëmaäcü tanaxü erü nhuxma na
Cristuarü duüxügü ixígüxü, rü nüma ja

Tupana rü dauxüwa taxcax ne nanamu i
nagúxüraüxü i ngüxëe i Naäe i
Üünexüwa ne ixü i törü maxüçax ixixü.

⁴⁻⁵Rü tautama naäne üxgu, rü
Cristugagu Tupana tükü nidexechi na
napexewa ixüünegüxüçax rü na
nataxuxüçax i törü chixexü i napexewa.
Rü Tupana rü poraäcü tükü nangechaü.
Rü jemacax nuxcümamatama tükü
naxuneta na naxäcügüxü tükü
nadexüçax Ngechuchugagu. Rü jemaäcü
nanaxü jerü jema nixi ga norü ngúchaü.
⁶Rü ngëmacax name nixi i guxüguma
nüxü ticuäxüügü ja Tupana. Erü nüma
rü poraäcüxüchima tamaä namecüma rü
poraäcü tükü narüngüxëe ga jexguma
taxcax núma namuäxgu ga Nane ja
nüxü nangechaüxüchicü. ⁷Rü Tupana rü
poraäcü tükü nangechaü, rü jemacax
nanamu ga Nane na taxcax najuxü rü
nagü inabaxü na jemaäcü tükü
ínanguxüxëeüçax rü tükü nüxü
nangechaüxüçax ga törü pecadugü. ⁸Rü
Tupana tükü nüxü nadauxëe na
nhuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü ga
jexguma tükna naxääxgu ga guxüma ga
törü cuäx na taäexü icuáxüçax rü tükü

natauxchaxūcax i norü ore. ⁹Rü tükü nüxü nacuqxēē ga norü ngúchaū ga noxri nüxicatama nüxü nacuáxü. Rü jema norü ngúchaū ga nuxcumaxūchima Cristumaā nagu naxnínxü ga Tupana, rü jema nixi ga nhama ga naānewa na namuāxü na tükü jamaxēēxēēxüçax. ¹⁰Rü jema nagu naxnínxü nixi na Cristumexēwa nangēmaxēēäxü i guxüma i dauxüguxü i naānewa ngēmaxü rü guxüma i nhama i naānewa ngēmaxü. Rü ngēmaācü tá nanaxü ja Tupana i ngēxguma nawa nanguxgu na janguxēēäxü. ¹¹Jerü nuxcumamatama Tupana toxü nidexechi na Cristugagu tanajauxgüxüçax i ngēma maxü i taguma gúxü i nüma toxna naxāchañxü. Rü aixcuma jemaācü toxü narüngüxēē jerü jema nixi ga norü ngúchaū ga Tupana ja guxüma ucü, ngēma nüma nagu naxnínxüācüma. ¹²Rü jemaācü Tupana toxü nidexechi na naxçax tamaxēēxüçax rü nüxü ticuqxüügüxüçax naxçax na tomaā namecümaxü i toma i toxira Cristuaxü na tajaxögüxü. ¹³Rü jexgumarüü ta ga pema i Epéchiucüägxü, rü jexguma nüxü pexinüegü ga jema ore i aixcuma ixixü i tükü maxēēxü, rü jexguma Cristuaxü pejaxögügu, rü natanüxügü peixigü. Rü Tupana ga tamaā ixunetacü na tükna namuāxüçax i Naäe i Üünexü, rü marü pexna nanamu i ngēma Naäe na nüxü pecuáxüçax na aixcuma norü duüxügü peixigüxü. ¹⁴Rü nüma ga Tupana nüma nanamu ga Naäe i Üünexü na nawa nüxü icuáxüçax na aixcuma tá tükna naxāxü i guxüma ga jema tamaā inaxunetaxü. Rü jixema na

noxrü ixígüxü rü tá aixcuma tanajaxu i guxüma i ngēma tamaā inaxunetaxü i ngēxguma wena núma naxüxgu na pecaduwa tükü ijanguxüxéexüchixüçax. Rü ngēmacax name nixi na nüxü icuaxüügüxü ja Tanatü ja Tupana ja mexēchicü.

**Pauru rü Tupanana naxcax
naca na jema jaxögüxüna
naxääxüçax ga cuax**

¹⁵⁻¹⁶Rü ngēmacax, nhuxma na nüxü chacuáxü na aixcuma törü Cori ja Ngechuchuaxü pejaxögüxü rü na aixcuma nüxü pengechaügüxü i guxüma i ngēma togü i Tupanaärü ixígüxü, rü ngēmacax taguma nüxü charüchau na pexcax moxë nüxna chaxäxü rü pexna chacuqxächixü i chorü jumuxéwa. ¹⁷Rü ngēxguma namaā chidexagu ja Tanatü ja Tupana ja mexēchicü ja Nanatü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu, rü naxçax nüxna chaca na pexna naxääxüçax i ngēma cuax i Naäe i Üünexüwa ne üxü. Rü ngēma Naäe i Üünexü tá nixi i pexcax nangoxéexü i Tupanaärü ore i mexü na jexeraäcü nüxü pecuáxüçax ja Tupana. ¹⁸Rü Tupanana naxçax chaca na nümatama pexü jangoxnaäexéexüçax, na nüxü pecuáxüçax na tacü jiixü i ngēma ipenanguxéexü i naxcax pexü jadexechixü. Rü nüxna naxçax chaca na pexü nüxü nacuqxéexüçax na nhuxäcü namexēchixü i ngēma maxü i taguma gúxü i nüma norü duüxügüçax namexēexü i dauxüguxü i naānewa. ¹⁹⁻²⁰Rü ngēxgumarüü ta rü nüxna naxçax chaca na pexü nüxü nacuqxéexüçax na nhuxäcü nataxüchixü

i norü pora i tawa ngēxmaxū rü namaā tūxū nangūxēēxū i jixema na jaxōgūxū. Rü ngēmatama pora i taxūmaā nixī ga napuracūxū ga Tupana ga jexguma juwa Cristuxū ínadaxēēgu rü dauxūguxū ga naānewa nagaāxgu rü nūgūrū tügūnecuwawa janatoxēēāga na guxāārū āēxgacū jīxūcax. ²¹Rü jemaācū guxūētūwa nanajexmaxēē. Rü ngēmacax i nhuxma rü Cristumexēwa nangēxmagū i guxūma i dauxūguxū i naānecūāx i āēxgacugū rü guxūma i nhama i naānecūāx i āēxgacugū. Rü ngēmaācū naxmexwa nangēxmagū i guxūma i pora i nhuxma ngēxmagūxū rü guxūma i pora i tá ngēxmagūxū. Rü ngēmaācū i nūma rü guxū i āēxgacugūrū āēxgacū tá nixī i guxūguma. ²²Rü jemaācū ga Tupana rü marū Cristumexēwa nanajexmagūxū ga guxūma. Rü jexgumarūū ta Cristuxū ningucuchixēē na guxūma i jaxōgūxūrū na jīxūcax. ²³Rü nhuxma rü guxūma i jaxōgūxū rü wūxigu Cristuarū nixīgū. Rü nūma nixī i tawa nangēxmaxū i guxāma i jixema i nūxū na jaxōgūxū. Rü ngēxgumarūū ta nūma nixī i nangēxmaxēēāxū i guxūma i tacū i ngēxmaxū i guxūwama.

Tamaxē erü Tupana tūxū nangechaū

2 ¹Rü ūpa ga pema rü perū pecadugagu rü perū chixexūgagu nhama pejuexūrūū peixīgū. ²Jerū ga pema rü nagu pexī ga jema chixexū i nhama i naānecūāx i duūxūgū nagu īxū. Rü pema rü naga pexīnū ī Chataná i ngoxogūrū āēxgacū ixīxū. Rü nūma nixī i nūxū nangūchaūxēēāxū na chixexū naxūgūxūcax i guxūma i ngēma

duūxūgū i tama Tupanaga īnūēxū. ³Rü guxāma ga jixema rü jemaācū chixri tamaxē ga ūpa. Rü tanaxū ga tóxrütama ngúchaū, rü nagu taxī ga jema taxüne naxwaxexū rü jema taāē naxwaxexū. Rü jemagagu jema togū ga duūxūgū ga chixexū ügūxūrūū nawa taxügū i ngēma pocu i āūcūmaxūchixū i Tupana mexēēxū. ⁴Notürü ga Tupana rü poraācū nūxū tangechauūtümüūgū rü poraācū tūxū nangechaū. ⁵Rü jemacax, woo törü pecadugagu nhama ijuexūrūū tixīgū, notürü ga Tupana rü Cristuxū ínadaxēēxūgagu tūxū namaxēēē. Rü nhuxma rü pexū nangēxma i maxū i taguma gúxū, erü Tupana pemaā namecūma. ⁶Rü jema na Ngechuchu ja Cristuxū wena namaxēēxūrū rü tūxū rü ta namaxēēē ga Tupana. Rü jemaācū nanaxū na jixema rü ta Cristumücugū ixīgūxūcax, rü namaā āēxgacugū ixīgūxūcax i dauxūguxū i naānewa. ⁷Rü jemaācū nanaxū ga Tupana na guxūgutáma duūxūgūxū nawéaxūcax na nhuxācū Cristugagu poraācū tūxū nangechaūxū rü tamaā namecūmaxū. ⁸Rü jemaācū pemaā namecūma ga Tupana. Rü jemacax penajaxu ga maxū i taguma gúxū jerū pejaxōgū. Rü ngēma maxū rü taxucüruwama pegünatama penaxā, notürü Tupana nixī ga pexna naxāmarecū ga jema. ⁹Rü tama tacū i mexū i pexūxūcax nixī i pexū nangēxmaxū i ngēma maxū, notürü Tupana nixī ja pexna naxāmarecū na ngēmaācū taxúema tūgū icuāxūxūcax. ¹⁰Rü Tupana nixī ga tūxū maxēēēcū. Rü nhuxma rü tūxū nangēxma i ngēma maxū jerū Ngechuchu ja Cristu törü pecaducax naju. Rü Tupana tūxna

nanaxā i ngēma maxū na meā
imaxēxūcax rü mexū ixügütücxax. Rü
jemaācü tükü narüngüxēē ga Tupana
jerü woetama nuxcumaxüchima marü
jemagu naruixñü.

Cristu nixī ja tükü rüngüxmüēxēēcü

¹¹⁻¹²Rü ngēmacax i pema na tama
Judéugü peixigüxü, rü name nixī i
nüxna pecuqxächie na tama toxrüü na
peixigüxü ga noxri rü tama Tupanaxü
na pecuaxgüxü. Rü jema na tama toxrüü
peixigüxü rü jemacax ga toma ga
Judéugü i togü na
ítawiechäxmüpexechiraügxü, rü nüxü
tixugüe na pema rü tama
Tupanapexewa na pemexü jerü tama
toxrüü pegü
ípewiechäxmüpexechiraügxü. Rü
jexguma ga pema rü tama Cristuxü
pecuqxgü, jerü tama Tupanaärü
duüxügü i Judéugütanüxü peixigü. Rü
tama nüxü pecuqxgü ga Tupana núma
na namuxü ga Nane na duüxügürü
pecaducax najuxüçax na nüxna
naxäxüçax i maxü i taguma güxü. Rü
woo ga jema mexügü ga Judéugümaā
inaxunetaxü ga Tupana, rü taxucürüwa
penajaxu. Jerü nhama ga naānewa rü
pemaxëmare, rü tama nüxü pecuqx ga
tacü chi pexü na üpetüxü ga jexguma
chi pejuegu jerü tama Tupanaxü pecuax.
¹³Notürü woo ga noxri rü tama
Tupanaxü na pecuáxü, notürü i nhuxma
rü nügütüawa pexü nagagü. Rü
Ngechchu ja Cristuarü duüxügü
peixigü jerü pexcax naju rü nagü
inanaba. ¹⁴⁻¹⁵Rü nhuxma rü Cristu nixī
ja tükü rüngüxmüēxēēcü. Rü noxri ga
toma ga Judéugü rü pechi taxaie jerü

tama toxrüü Judéugü peixigü. Notürü i
nhuxma rü Cristu marü jigümaā tükü
narüngüxmüēxēē. Rü jemaācü
wüxitama i duüxügütü tükü nixigüxēē
rü inajanaxoxēē na jigüarü uwanü
ixigüxü. Rü jexguma najuxgu ga Cristu
rü tükü ínanguxüxēē na tama natüüwa
ijexmagüxüçax ga jema nuxcumaxügütü
ga mugü ga toma ga Judéugü nagu
taxixü. Rü wüxitama i duüxügü i
ngexwacaxüxü tükü nixigüxēē i toma i
Judéugü na tixigüxü rü pema i tama
Judéugü na peixigüxü. Rü jemaācü
nanaxü na guxäma i jixema rü norü
duüxügü na ixigüxüçax. Rü jemaācü
jigümaā tükü inarüngüxmüēxēē. ¹⁶Rü
jexguma curuchagu najuxgu ga Cristu,
rü inajanaxoxēē ga jigüchi na ixaiexü.
Rü jemaācü ga Cristu rü Tupanamaā
tükü inarüngüxmüēxēē, rü wüxitama i
duüxügütü tükü nixigüxēē. ¹⁷Rü
jexguma Cristu núma üxgu, rü taxcax
núma nanange ga ore ga mexü ga marü
jigümaā rü Tupanamaā na
rüngüxmüēxü. Rü jema ore rü toxcax
nixī i toma i Judéugü ga toxira
Tupanaxü na tacuáxü. Rü jema ore rü
pexcax rü ta nixī ga woo tama
Tupanaxü na pecuqxgüxü ga noxrix.
¹⁸Rü nhuxma rü guxäma i jixema rü
Cristugagu tükü natauxcha na Tanatü ja
Tupanana ingaicamagüxü. Rü
ngēmatama Naäē i Üünexü nixī i tükü
rüngüxēēxü na nüxna
ingaicamagüxüçax ja Tanatü ja Tupana.
¹⁹Rü ngēmacax i pema rü woo tama
Tupanaxü pecuqxgü ga noxrix, rü woo
tama norü duüxügü peixigü ga jexguma,
notürü tama ngēmaācü peixigü i
nhuxmax. Erü nhuxma rü natanüxü

peixígü i guxüma i ngëma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü. Rü aixcuma Tupanaxäcügxüchi peixígü i nhuxmax. 20-22 Guxáma i pema rü wüxi ja ıpata ja mexüne ja Tupana nawa maxüne peixígü. Rü ngëma chimentu i tijuru naëtugu nugüxü, rü ngëma rü Tupanaärü ngúexügü ga imugüxü rü norü orearü uruügü nixi. Rü jima tijuru ja nüxírama chimentüwa ixücuchicü rü Cristu nixi. Rü ngëma inanaxügü na naxüäxü ja guxünema ja jima ı. Rü düxwa ningu na wüxi ja tupauca ja taxüne ja Cristugagu üünene na jiixü. Rü ngëmaäcü i pema na Cristuarü peixígüxü rü wüxigu tomaä pejanguxeë ja wüxi ja tupauca ja taxüne i ngextá Tupanaäe i Üünexü ímaxüxüwa.

Tupana rü Pauruxü namu na ore i
mexüxü jaxuxü namaä ga jema
duüxügü ga tama Judéugü ixígüxü

3 ¹Rü nhuxma na jemaäcü Tupana pexü rüngüxüeëxü, rü chama i Pauru rü pexcax chajumuxë. Rü pemaä nüxü chixu rü núma pocupataüwa changëxma erü Ngechuchu ja Cristuarü duüxü chixi. Rü nuxma chapocu erü guxüwama nüxü chixuchiga na pema rü ta pexü nangëxmaxü i pechica i Tupanaxütawa woo na tama Judéugü peixígüxü. ²Rü maneca marü nüxü pecuáchiga na nhuxäcü Tupana choxü nangechaüäcüma choxü muxü na pexü chartüngüxüeëxüçax rü pemaä nüxü chixuxüçax i norü ore i mexü. ³Rü Tupana chamaä nanangoxëe rü choxü nüxü nacuqxëe ga jema ore ga pechiga ga noxri nüxícatama nüxü nacuáxü. Rü jemachiga nixi ga íraruwa marü pexcax

chaxümatüxü ga noxrix. ⁴Rü jexguma pexcax chanaxümatügu rü pemaä nüxü chixu ga jema noxri êxüguxü ga ore i nhuxäcü Tupana rü Cristugagu duüxügüxü namaxëxëëxü. Rü ngëxguma meä nawa pengüegu i ngëma popera rü tá nüxü pecuax na aixcuma jiixü ga jema ore ga noxri êxüguxü ga nachiga pexcax chaxümatüxü. ⁵Rü jema nixi ga ore ga êxüguxü ga Tupana taxúexüma meä nüxü nacuqxëëxü ga noxrix. Notürü i nhuxma rü ngëma Naäe i Üünexü rü marü nanangoxëe i ngëma ore naxcax i Tupanaärü duüxügü i üünexü i jamugüxü rü norü orearü uruügü. ⁶Rü nhuxma rü tá pemaä nüxü chixu i nhuxäcü na jiixü i ngëma ore ga noxri êxüguxü. Rü dütçax, woo tama Judéugü peixígü notürü i nhuxma rü pexcax rü ta nixi i ngëma maxü i taguma gúxü ga noxri Tupana tomaä ixunetaxü. Rü nhuxma i pema rü ta norü duüxügü peixígü. Rü pexcax nixi i guxüma i ngëma Tupanaärü unetagü ga noxri tomaä nüxü jaxuxü. Rü ngëmaäcü i nhuxma rü Ngechuchu ja Cristugagu pexü nangëxma i guxüma i ngëma mexügü erü pejaxögü i norü ore i tükü maxëxëëxü. ⁷Rü woo taxuwama chame na chanaxüxüçax i norü puracü, notürü ja Tupana rü choxü namuäma rü choxü naporaxëe na nüxü chixuxüçax i ngëma norü ore i mexü. ⁸Rü chaugüçax i Tupanapexewa rü chama nixi i guxü i norü duüxügürü nhaxtüwaama chaxüxü. Rü woo ngëmaäcü chixi, notürü Tupana choxü nangechaü rü choxna nanaxä i ngëma puracü i mexü na ngëma tama Judéugü ixígüxemaä nüxü na chixuxüçax i norü ore i mexü

na nhuxācū namexēchixū rü taguma ijagúxū ga jema taxcax naxüxū ga Cristu. ⁹Rü nūma ga Tupana ja guxūārū üruū ixīcū, rü choxū namu na guxū i duūxügūxū nüxū chacuqxēēxūcax na nhuxācū jiixū i ngēma norü ngúchaū ga nuxcūma ēxūguxū ga noxri nüxīcatama nüxū nacuáxū. Rü ngēma norü ngúchaū nixī i Cristugagu tūxū na namaxēēxū. ¹⁰Rü jemaācū choxū namu ga Tupana na ngēma duūxügū i tama Judéugü ixīgūxūmaā nüxū chixuxūcax i ore i mexū na jaxōgūāxūcax. Rü nūma ja Tupana nanaxwāxe na jaxōgūāxū na ngēmaācū guxūma i āëxgacugū i dauxūcūjāx nüxū nadaugūxūcax na nhuxācū nüxū nacuqxūchixū ga Tupana ga jexguma duūxügūaxū natauxchaxēēagu na naxūtawa nangugūxūcax. ¹¹Rü jemaācū nüxū nanatauxchaxēē ga Tupana jerü woetama nuxcūmaxūchima guxūguma nagu narūxīnū na törü Cori ja Ngechuchu ja Cristugagu tá na namaxēēxū i duūxügū. Rü jemaācū najanguxēē. ¹²Rü nhuxma na Cristuarü duūxügū ixīgūxū rü nüxū na jaxōgūxū, rü tūxū natauxcha na Tupanana ingaicamagūxū rü taxuūcaxma nüxū na imuūxū. ¹³Rü ngēmacax i nhuxma na pexcax ngúxū chingexū rü pexū chacaaxū na tama chauxcax pexoegaäegūxūcax. Erü ngēma ngúxū na chingexū i nhuxma rü perü meruū nixī i ngēma.

Cristu rü poraācū tūxū nangechaū

¹⁴Rü ngēmacax, ngēguma nagu charūxīnugu na nhuxācū Tanatü ja Tupana taxcax namexēēxū na

naxācūtigū ixīgūxūcax, rü napexegu chacaxápüxü na nüxū chicuqxüūxūcax. ¹⁵Rü nūma nixī i Nanatü jiixū i guxūma i norü duūxügū i nhama i naānewa rü dauxūguxū i naānewa ngēxmagüxū. ¹⁶Rü Tanatü ja guxūguma poraācū tamaā mecumacuna chaca na Naāē i Üünexüārū ngūxēēmaā pexū naporaexēēxūcax na aixcuma peporaexūcax i perü maxūwa. ¹⁷⁻¹⁸Rü ngēgumarü i ta nüxna naxcax chaca na perü ògagu pewa namaxūxūcax ja Cristu. Rü ngēguma ngēmaācū perü maxūwa peporaegu rü pexū nangēxmagu i ngēma ngechaū i aixcuma ixīxū, rü tá wüxigu guxūma i jaxōgūxūmaā nüxū pecuqx na nhuxācū natauxchixū i norü ngechaū i namaā tūxū nangechaūxū ja Cristu. ¹⁹Rü woo tama janguxgu i törü cuqx na nüxū icuáxūcax na nanhxuraūxū i ngēma ngechaū i namaā Cristu tūxū ngechaūxū, notürü Tupanana naxcax chaca na pexcax nangoxēēxūcax na nhuxācū na jiixū i ngēma ngechaū na aixcuma pewa nangēxmaxū i guxūma i Tupanacūmagü. ²⁰Rü nhuxma rü name nixī i guxāma i jixema rü nüxū ticuqxügū ja Tupana. Erü nūma rü nüxū nangēxma i pora na naxüāxū i guxūma i ngēma naxcax fíçaxū rü exna nagu rüxīnüexūärü jexeraxūchi. Rü ngēma norü pora i tawa ngēxmaxūmaā nixī i naxüāxū i guxūma i ngēma. ²¹Rü nhuxma rü name nixī i guxūma i norü duūxügū i jaxōgūxū rü guxūgutáma Tupanaxū nicuqxüūgū naxcax i ngēma Ngechuchu ja Cristu üxū. Rü ngēmaācū jiixū.

**Tupanaāē i Üünexū rü wüxigutama
tükū narüxínüēxēē**

4 ¹Rü nhuxma na ngēmaācü Tupana tükū rüngüxēēxü, rü chama i Cristugagu na chapocuxü, rü pexü chacqaxü na Tupana naxwaxexüācüma meā pemaxēxü. Rü name nixī i ngēmaācü pemaxē erü pexü nixī ga jadexechixü ga Tupana, rü norü duūxügü peixígü i nhuxmax. ²Rü chanaxwaxe i pegü íperüxíragü rü tama pegü peicuaxüögü. Rü name nixī i meā togü i duūxügüxü pejaxu rü namaā pemecümagü rü jaxna namaā pexinüē. Rü name nixī i pegü pengechaūācüma pegü periungüxēēgü. ³Rü nhuxma rü wüxigu perüxinüē rü nhama wüxitama i duūxürrǖ peixígü erü pewa nangēxma i Tupanaāē i Üünexü. Rü name nixī i naxcax pedau na guxüguma ngēmaācü meā pegümaā pemaxēxü rü pegü pengechaūgüxü na taguma ɬacüçax na pegü peitojexü. ⁴Erü jixema na Cristuarü duūxügü ixígüxü, rü nhama wüxitama i duūxürrǖ tixígü. Rü ngēxgumarǖ ta wüxitama nixī i Naāē i Üünexü i guxāwama maxüxü. Rü ngēxgumarǖ ta Tupana pexü nidexechi na guxāma ípenanguxēēgüxüçax i wüxitama i maxü i taguma gúxü. ⁵Rü wüxitama nixī ja törü Cori, rü wüxiāxǖtama nixī i jaxögüxü rü wüxicaxicatama nixī ga íibaiüxü ga guxāma. ⁶Rü wüxitama nixī ja Tupana ja guxānatü ixícü. Rü nüma rü guxäétiwama nangēxma rü guxāwama namaxü. Rü nüma rü guxäxǖ nariungüxēē na tanaxüxüçax i norü puracü. ⁷Notürü wüxicchigü i jixema rü

tanajaxu i ngēma nacüma rü ngēma cuax i Cristu tüxna āmarechaūxü na naxügüxüçax i norü puracü. ⁸Rü ngēmacax i Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Rü jexguma dauxüguxü ga naānewa naxüxgu, rü jéma tükū nagagü ga guxema marü nüma tükū najexeraxe. Rü norü duūxügüna nanaxā ga nacüma i mexü”,

nhanagürü i ngēma orewa. ⁹Rü nhuxma Pa Chaueneēgüx, rü pexna chaca, rü ɬatcüchiga nixī i ngēma ore i nhaxü, “Dauxüwa naxü”, nhaxü? Rü dūcax, ngēmawa nüxü tacuax ga noxri rü nhama ga naānegu na ínaxixü ga nümax. ¹⁰Rü gumatama Cristu ga nhama ga naānegu írüxīcü, rü gumatama nixī ga dauxüguxü i naāne i Tupana íngēmaxǖwa üxcü na guxäétiwama nangēxmaxüçax rü guxüwama nangēxmaxüçax. ¹¹Rü nümatama nixī ga guxema norü duūxegüna naxäähü ga tümaārū cuax rü tümaārū puracü. Rü tükū naxuneta ga nhuxre na toxnamana tükū namugüxüçax na jéma tanaxüxüçax ga norü puracü. Rü tükū naxuneta ga ɬoguãx na tanangoxēēxüçax ga norü ore. Rü tükū naxuneta ga ɬoguãx na togümaā nüxü tixuxüçax ga jema norü ore. Rü tükū naxuneta ga ɬoguãx na jema jaxögüxüärü daruū na tixígüxüçax. Rü tükū naxuneta ga ɬoguãx na duūxügüxü tangüexēēxüçax ga norü ore. ¹²Rü jemaācü norü duūxegüna nanaxā ga tümaārū puracü rü tümaā inananguxüxēē na ngēma jaxögüxüxü tarüngüxēēgüxüçax na ngēmaācü

guxūma i ngēma jaxōgūxū rü jexeraācū nūxū jacuáetanüxūcax i norü ore. ¹³Rü Cristu nanaxwaxe na ngēma norü orewa ijaetanüxū i guxāma i jixema nhuxmatáta wüxigu aixcuma meā jaxōgū rü meā nūxū icuaxgū ja Tupana Nane. Rü ngēmaācū tá dūxwa nawa tangugü na aixcuma Tupana naxwaxexüācūma ixīgūxū, rü tá tijaetanü i norü orewa nhuxmatáta nhama Cristu ja aixcuma mexēchicürüü ixīgū. ¹⁴Rü tāñxütáma nhama buxūgürüü tixīgū i tórü maxūwa. Erü ngēma buxūgū rü tauxchaācū toguama narüxīnū. Rü ngēgxuma tacü rü to i nguxēetaexū naxīnūegü rü ngēmawe narüxī nhuxmata naga naxīnū i ngēma duūxūgū i chixexū i norü doramaā nawomüxēegüxū rü nachixexēegüchaūxū. Notürü i jixema rü tama name na ngēgxumarüü ixīgūxū. ¹⁵Rü name nixī i jigü ingechaūgūācūma nagu taxī i ngēma ore i aixcuma ixīxū, na ngēmaācū jexeraācū naxrūū ixīgūxūcax ja Cristu ja guxūma i jaxōgūxūrū aëxgcac i ixīcū. ¹⁶Rü taeru ja Cristuwa nixī i ne naxūxū i tórü pora na naxcax imaxēxūcax. Rü guxāma i jixema rü wüxigu naxmexwa tangēxmagü. Rü ngēgxuma Cristugagu meā wüxigu ipuraciégu rü jigü rüngüxēegü rü guxūma meāma inixū. Rü ngēmaācū jigü ingechaūgūācūma norü orewa tijaetanü na dūxwa nūma nanaxwaxexüācūma ixīgūxūcax.

Maxū i ngexwacaxūxū i Cristugagu tūxū ngēmaxü

¹⁷Rü nhuxma rü Cristuégagu pexü chaxucuxē na tama nagu pexīxū i

ngēma chixexū ga noxri nagu pexīxūcax ga jexguma taúta Cristuaxū pejaxōgū. Rü tama name i nagu pexī i nacümagü i ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuaxgūxū i naéchitamare maxēxū. ¹⁸Erü Chataná rü nanatoõögü i ngēma duūxūgū, rü ngēmacax chixexūgūxicatama narüxīnū. Rü nagagugütama nūxū nataxuma i maxū i taguma gúxū i Tupanawa ne ūxū, erü tama nūxū nacuaxguchaū. ¹⁹Rü tama naxāneē na tacü rü chixexū na naxügūxū, rü ngēmacax nagu naxī rü nūxū namepua i guxūraūxū i chixexūgū na naxügūxū. ²⁰Notürü i pema rü tama ngēmaācū na pemaxēxūcax nixī i Cristuaxū pejaxōgūxū. ²¹Jerü pema rü marü meā nūxū pexīnū ga Cristuchiga. Rü toxūtawa naxcax pengúe, rü nūxū pecuax i norü ore i aixcuma ixīxū na nhuxācū Ngechuchu naxwaxexüācūma na pemaxēxū. ²²Rü ngēmacax name nixī i nūxū perüxoe i ngēma nuxcümamaxūxū i pecümagü ga ūpa nagu pexīxū. Jerü jema nuxcümamaxūxū ga perü maxū rü nachixexūchi. Rü pexü napora rü pexü nawomüxēegü na nagu pexīxūcax ga jema pexeneārū ngúchaūgū i tama mexū. Notürü i nhuxma rü name nixī i nūxū perüxoe i guxūma i ngēma. ²³Rü ngēmacax i nhuxma na Cristuarü duūxūgū peixīgūxū rü name nixī na Tupanaguxicatama perüxīnūexū. Rü name nixī i Tupanana pegü pexāgū na Naãē i Üünexū pewa puracixūcax rü na nangexwacaxūxēexūcax i peäé. ²⁴Rü name nixī i penajaxu i ngexwacaxūxū i pecüma i Tupana norü ngúchaūmaā pexcax mexēexū. Rü ngēma nacüma i ngexwacaxūxū rü perü maxū i mexūwa

tá nangox i ngēguma nagu pexīxgu i ngēma ore i aixcuma ixīxū rü tama nawe peruxīxgu i pexeneārū ngúchaū.

²⁵Rü ngēmacaq i nhuxma na Cristuarü peixigüxū rü tama name na peidorataaxgüxū. Notürü name nixī i wüxichigü rü tūmamécümaā aixcumaxū tixu. Erü guxāma i jixema rü jigütanüxū i jaxögüxū tixigü. ²⁶Rü ngēguma texé tacü peāewa nguxēegu rü pegüna pedaugü na tama pecadu pexüxüçax! Rü tama name i nagu peruxinüeēcha notürü name nixī i paxa ngēmatama i ngunexūgu nüxū ipajarüngüma i ngēma naxüpä na janaxücxü ja üaxcü. ²⁷Rü pegüna pedaugü na tama penaxüchicaxxüçax i Chataná na ngēmaācū naxoxnixüçax rü pemaā inacuáxüçax. ²⁸Rü ngēguma texé petanüwa ngítaxgu ga ūpa, rü name nixī i nüxū taruxo i ngēma. Rü name nixī i tūmamexēmaā meā tapuracu na ngēmaācū tūxū nangēmaxüçax i tūmaärü ngēmaxü na toguax ja tūxū nataxuémaā tangauxüçax. ²⁹Rü tama name i chixexū i oremaā peidexagü. Notürü name nixī i ore i mexümäā peidexagü na ngēmaācū ngēma duüxügü i pexü ūnüexüxü perüngüxēegüxüçax na jexeraäcü Tupanaga naxinüeñüçax rü nataaëgüxüçax. ³⁰¡Rü pexuäegü na tama penangechaüxēexüçax i Tupanaäe i Üünexü! Erü ngēma Naäe i Üünexü nixī i Tupana pexna muxü na nüxü pecuáxüçax na aixcuma norü duüxügü peixigüxū nhuxmatata ngēma ngunexü i nagu pexçax nüma naxüxü ja Cristu.

³¹¡Rü nüxü peruxoe na nagu peruxinüeēchaxü ega texé tacü rü

chixexü pemaā üxgux! Rü ngēgumarüü ta name nixī na nüxü peruxoexü na aigu peruxinüexü, rü exna penuexü, rü exna pegü na pengaexü, rü exna peguxchigawaxegüxü. Rü ngēmaācū name nixī na nüxü peruxoexü i guxüma i ngēma chixexū i dexagü. ³²Rü name nixī i pegü perüngüxēegü rü pegümaā pemecümagü, rü pegüxü pengechaütümüügü i wüxichigü. Rü ngēguma petanüwa texé tacü rü chixexü pemaā üxgux, rü name nixī i pegüxü nüxü pengechaügü i wüxichigü jema na Cristugagu Tupana pexü nüxü nangechaüxürüü.

Name nixī i meā namaxē i Tupanaxäcügü

5 ¹Rü nhuxma rü Tupanaxäcügü ja pexü nangechaügüxe peixigü. Rü ngēmacaq name nixī i naxçax pedau na naxrüü meā pemaxexü rü naxrüü peimexü. ²Rü name nixī i pegü pengechaügü jema Cristu tūxū na ngechaüxürüü. Rü nüma rü taxçax nügi inaxä rü taxçax naju. Rü jemaäcü Tupanaxü nataaëxēe jerü jemaäcü tūxū namaxexēe. ³Rü nhuxma rü Tupanaärü duüxügü peixigü. Rü ngēmacaq tama name i naï i ngemaā rü exna naï ja jatümaā na ipepexü. Rü tama name na pexeneārū ngúchaüwe peruxixü rü exna pegüna penanuächigüchaüxü i tacü i ngēmaxügü. Rü ngēmacaq name nixī i nüxü peruxoe i guxüma i ngēma chixexügü, rü bai i nachiga na peidexagümarexü. ⁴Rü tama name i tacü rü ore i ãñächixüxü peixu, rü bai i tacü rü ngeäexümare peixu, rü bai i texéxü pecugücuraxü. Erü ngēma ore i

chixexügü rü taxuwama name. Rü narümemaē nixī i Tupanana moxē pexāgū. ⁵Rü aixcuma pemaā nüxü chixu rü ngēxguma texé naī i ngemaā rü ęxna naī ja jatümaā ipexgu, rü ęxna tümaxüneärü ngúchaü taxüxgu, rü taxucüruwama taxächica i ngextá törü Cori ja Cristu rü Tanatu ja Tupana äexgacü fíixixüwa. Rü ngēxgumarüü ta taxucüruwama texé ngēma taxächica ega tígüna tananuächigüchaüxgu i ęcacü rü ngēmaxügü. Erü jíxema ngēma nacüma tüxü ngēmaxe rü dükwa namaā tatupanaäx i ngēma nacüma i chixexü. ⁶Rü tama naga pexñüe ega texé ęcacü rü ore i ngēäemarexümaā pexü womüxëechaügu na penaxüxüçax i ngēma chixexügü! Erü ngēma chixexügügagu nixī i Tupana tá poraäcü napocueü i ngēma duüxügü i tama naga inüexü. ⁷Rü ngēmacax tama name i ngēma duüxügümaā pexämüçügü na pema rü ta tama penaxüxüçax i ngēma chixexügü. ⁸Rü üpa ga pema rü ēänexüwa pejexmagü, jerü tama Tupanaxü pecuax rü chixri pemaxē. Notürü i nhuxma na Tupanaxü pecuaxü rü törü Coriarü duüxügü na peixigüxü, rü ngóonexüwa pengëxmagü. Rü ngēmacax name nixī i duüxügü i ngóonexüwa ngëxmagüxürrüü meā na pemaxëxü. ⁹Erü ngēxguma ngóonexüwa ingëxmagu, rü mexü taxügü, rü nagu taxī i ore i aixcuma ixixü, rü meā tamaxë. ¹⁰Rü ngēmacax name nixī i naxçax pedau na nagu pexixü i ngēma maxü i törü Cori namaā taäexü. ¹¹Rü tama name i pema rü ta penaxü i ngēma chixexügü i taxuwama mexü i ngēma togü i duüxügü i ēänexüwa ngëxmagüxü

ügüxü. Notürü narümemaē nixī i penangoxëe na nachixexü i ngēma naxügüxü. ¹²Erü ngēma chixexü i cüäcüma naxügüxü i ngēma jatügü rü ngexügü, rü woo nachiga idexagümaregu rü wüxi i ānexüchi nixī. ¹³Notürü ngēxguma ngóonexüwa nangëxmagu i ęcacü rü chixexügü rü meātā nangox na nhuxäcü nachixexü. ¹⁴Erü guxüma i ęcacü i ngëxmaxü, rü ngēxguma ngóonexüwa nangëxmagu, rü meāma nangox na nhuxäcü jiixü. Rü ngēmacax i Tupanaärü orewa rü nhanagürü:

“¡Nabaixächi i cuma na cupexü! ¡Rü írüda i cuma na icujarütaxuxü! ¡Rü nagu rüxinü na nhuxäcü nachixexü i ngēma curü pecadugü! Rü Cristu tá cuxcax nanangóonexëe rü tá cuxü narüngüxüe na Tupanaxü cuçuáxüçax”,

nhanagürü i ngēma orewa. ¹⁵Rü ngēmacax name nixī i pexuäegü rü meā pemaxë. Rü tama name i ngēma duüxügü i tama Tupanaärü orexü cuqxüxürrüüäcüma na pemaxëxü, notürü penaxwaxe na duüxügü i meā Tupanaga inüexürrüü meā na pemaxëxü.

¹⁶Rü nhuxma na Tupana pexü jatauxchaächixëexü rü pepaxaaegü na nüxü pepuracüexü rü penaxüxü i ngēma nüma nanaxwaxexü! Erü nhamaäcü i duüxügü rü poraäcü chixexü naxügü.

¹⁷Rü nhuxma na ngēmaäcü namaxëxü i togü i duüxügü, rü tama name na naxrütü peixigüxü. Rü tama penaxwaxe i duüxügü i ngēäemarexürrüü peixigü. Notürü name nixī i Tupanaärü orewa pengüe na nüxü pecuáxüçax i ęcacü na

jiixű i törü Cori pexű naxwaxexű na penaxüxű. ¹⁸Rü tama name i tacü rü axchiü i ngúchixáxümaā pengâxě, erü ngëma rü chixexű tüxű naxüxéē i ngëgxuma ngëmaācü imaxëgu. Notürü name nixi i Tupanaäe i Üünexüna pegü pexägü na pewa nangëxmaxüçax rü pemaā inacuáxüçax. ¹⁹Rü name nixi i Tupanaärü orechigagu rü norü wijaegüga pegümaā peidexagü rü pegümaā nüxű peixu. Rü name nixi i nagüxüraüxű i norü wijaegüga pewijaegü, na ngëmaācü guxüne ja perü maxünemaā törü Corixű peicuaxüügüxüçax. ²⁰Rü name nixi i guxüguma törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuébagu moxë nüxna pexägü ja Tanatü ja Tupana naxcax i guxüma.

**Nhuxäcü meā nügümäā namaxë i
wüxi ja īpatacüäx i Cristuaxű
jaxögüxű**

²¹Rü nhuxma na Cristumexëwa pengëxmagüxű, rü name nixi i pegüga pexinüe i wüxicigü, erü Cristuxű pengechaügü rü naga pexinüe. ²²Rü pemax, Pa Ngexügü, rü ngëma törü Cori naxwaxexürii rü name nixi na petega pexinüexü. ²³Erü nüma ja jatü rü namaxëru nixi, ngëgxumarüi ja Cristu na guxüma i jaxögüxüeru na jiixű. Rü nümagü i jaxögüxű rü Cristuxüne nixigü rü nüma ja Cristu nixi i norü maxëxëeru jiixű. ²⁴Rü ngëgxumarüi na Cristuga naxinüexü i ngëma jaxögüxű, rü ngëgxumarüi ta i ngexügü rü name nixi na guxüguma natega naxinüexü. ²⁵Rü name nixi i namaxü nangechaü ja jatü, jema Cristu guxâma ga jaxögüxexü na nangechaüxürii. Rü

jema na tüxű nangechaüxüçax nixi ga najuxű ga Cristu. ²⁶Rü jemaäcü nanaxü ga Cristu na nügütü tüxű jadexechixüçax rü tüxű jaxüünexëexüçax i guxâma i jixema na jaxögüxű. Rü norü oremaā rü ngëma dexá i nawa íbaiüxümaā tüxű nimexëē na aixcuma napexewa imexüçax. ²⁷Rü jemaäcü tüxű nimexëē na nügütama tüxű nawéxüçax na aixcuma guxüwama imexü rü na nataxuxüma i tacü i törü chixexű rü bai i íraruwa i ngëgxuma napexewa ingugüga. Erü tüxű nidexechi na ixüünegüxüçax rü guxüwama imexüçax i napexewa. ²⁸Rü jema Cristu tüxű na ngechaüxürii, rü wüxicigü ja jatü rü nanaxwaxe na namaxü nangechaüxű nhama nügütü nügütü na nangechaüxüriüntama. Rü jixema tûmamaxü ngechaüxë rü tügütama nixi i tangechaüxű. ²⁹Erü tataxuma ja texé ja tûmaxünechitama aixe, notürü tanaxüwemü rü meâma nüxna tadau ngëma Cristu guxüma i jaxögüxüna dauxürii. ³⁰Rü guxâma i jixema na jaxögüxű rü Cristuna taxügü rü ngëmaäcü naxüne tixigü. Rü nüma tüxna nadau. ³¹Rü ngëmacax i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagüri:

“Rü wüxicigü ja jatü rü nanatüna rü naena tá nixügachi na namaxmaā inaxáxüçax. Rü ngëma taxre rü wüxi tátama nixigü”,
nhanagüri i ngëma ore. ³²Rü ngëma ore i jatüchiga rü namaxchiga rü wüxi i ore i aixcuma mexü nixi. Notürü nhuxma na pemaā nüxű chixuxű i ngëma rü Cristuchiga rü jaxögüxüchiga nixi i

chidexaxű. ³³Notürü ngēma ore rü pechiga ta nixi. Rü ngēmacax i wüichigü i pema i jatügü rü name nixi i pemaxű na pengechaūxű ngēma pegütama na pengechaūxűrű. Rü ngēgxumarüü ta i pema i ngexügü rü penaxwaxe i petega pexinüe.

6 ¹Pa Buxügüx, nhuxma na Cristuarü peixigüxű, rü name nixi i penatüga rü peega pexinüe, erü ngēma nixi i aixcuma mexü. ²⁻³Jerü jema mugü ga Tupana Muīséna āxütanüwa rü jema mu ga nüxira wüxi ga unetamaā Tupana nüxű ixuxű, rü nhanagürü:

“¡Rü tüxű nangechaű rü tüxű
rungüxēe ja cunatü rü cue na
aixcuma cutaaexűcax rü
namáxűcax i curü maxü i
nhama i naānewa!”

nhanagürü. ⁴Rü pemax, Pa Papagü rü Pa Mamagüx, rü tama name i penangamare rü penanuēxēe i pexacügü. Rü name nixi i meā penajaexēe, rü pejaxucuxégü rü penangúexēe na meā törü Coriaxü jaxögüäxűcax. ⁵Rü pemagü, Pa Duüxügü ja Ixääri Coriaxgue, rü name nixi i meā naga pexinüe i perü corigü i nhama i naānewa. Rü penaxwaxe i nüxű pengechaūgüäcuma rü nüxű pemuuēäcuma meā naga pexinüe nhama Cristuaixű pepuracüexürü. ⁶Rü tama name ega perü corigü pexü dawenüguxicatama meā nüxű pepuracue na ngēmaäcü pemaā nataäexűcax. Notürü nhuxma na Cristuarü duüxügü peixigüxű, rü name nixi i guxüma i perü ngúchaūmaā penaxü i ngēma Tupana pexü naxwaxexű. ⁷Rü ngēma puracü i perü

cori pexna āxű, rü name nixi i petaäeäcuma penaxü, nhama törü Cori ja Ngechuchuaxű pepuracüexürü. Erü aixcuma nüxű nixi i pepuracüexű rü tama i duüxügüaxű. ⁸Rü name nixi i ngēmaäcü meā pepuracue, erü nüxű pecuax rü wüichigü i duüxű rü woo wüxi i coriarü duüxű jixigu rü exna taxúxearü jixigu, notürü törü Cori ja Ngechuchu tá nüxű nanaxütanü naxcax i ngēma mexü i naxüxű. ⁹Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixi i ngēgxumarüü ta meā namaā pemaxē i perü duüxügü. Rü tama name i tacü rü chixexümaā penaxäxüne. Rü nüxna pecuaxächie na pema rü ta perü duüxügürüü törü Cori ja dauxügucumexewa na pengëxmagüxű. Rü aixcuma guxâma i jixema rü tawüxigu i napexewa ja törü Cori ja Cristu.

**Cristuarü duüxügüarü poxüruű i
Tupana nüxna āxű na nügü
namaā ínapoxügüxűcax
naxchaxwa i Chataná**

¹⁰Rü nhuxma Pa Chaueneegüx, rü name nixi i penajaxu i törü Coriarü pora na namaā peporaexűcax. Erü núma rü naporaxűchima rü ngēmacax nüxű natauxcha na pexü naporaexēexűcax.

¹¹Rü name nixi i penajaxu i guxüma i perü poxüruű i Tupana pexna āxű na ngēmaäcü pegü ípepopoxüxűcax rü aixcuma peporaexűcax i ngēgxuma Chataná pexü womüxēechaügu. ¹²Erü tama duüxügü i taxrüü āmachixü rü āxchinaxäxümaā nixi i jigü idaixü. Notürü ngēma namaā jigü idaixü nixi i Chatanääri duüxügü i ngoxogü i chixexügü i poraexü. Rü nümagü rü

namuxūchi rü tūxū
 narúporamaēguchaū. Rü tama nüxū
 tadaugü erü naāēgü nixī, notürü
 guxūwama nangēxmagü i nhama i
 naānewa. Rü namaā inacuqx i nhama i
 naāne i chixexū. ¹³Rü ngēmacax name
 nixī i penajauxgü i guxūma i ngēma
 perü poxūruū i Tupana pexna āxū, na
 ngēmaācü pegü ípepoxūxūcax rü nüxū
 perüjexeraxūcax i ngēguma ngēma
 naāēgü i chixexū pexü
 rúporamaēchaūgu. Rü ngēmaācü
 tāūxūtámá nüxū penguxū i ngēguma
 ngēma naāēgü i chixexū pexü
 rüjexerachaūgu. ¹⁴Pema nüxū pecuqx rü
 ngēguma nügü nadaixačhaūgu i
 churaragü rü nagúxūraūxū i norü
 poxūruū nügü naxügü na tama norü
 uwanügü nüxū rúporamaēguxūcax. Rü
 pema penaxwāxe na Tupanaārū
 churaragü i mexū na peixiguxū. Rü
 ngēmacax name nixī i penajauxgü i
 guxūma i ngēma poxūruū i Tupana
 pexna āxū. Rü wüxi i churara rü nügü
 nigoje namaā i norü gojexū i
 tachipanūxū na ngēmamaā nügü
 ínapoxūxūcax i napütuwewa. Rü
 ngēgumarüū ta i pema rü penaxwāxe
 na ngēma ore i aixcuma ixíxū pexíxū
 na ngēmaācü pegü ípepoxūxūcax nawa i
 chixexügü. Rü wüxi i churara rü
 najangaxcuchi i naremūārū poxūruū na
 ngēmaācü nügü ínapoxūxūcax. Rü
 ngēgumarüū ta i pema rü penaxwāxe
 na pexü nangēxmaxü i perü maxü i
 aixcuma Tupanapexewa mexū na
 ngēmaācü pegü ípepoxūxūcax nawa i
 chixexügü. ¹⁵Rü wüxi i churara rü
 nicuaixcuchi i norü chapatu na nüxū
 natauxchaxūcax na ijaxūxū. Rü

ngēgumarüū ta i pema rü penaxwāxe
 na meā ípememarexū na ipexiāchixū na
 nüxū peixuxū i ngēma ore i mexū i
 Tupanamaā tūxū rüngüxmüēxēxū rü
 tūxū taāēxēxū. ¹⁶Rü wüxi i churara rü
 nüguchacüwa najangaxcuchi i norü
 poxūruū i átachinüxū i namaā nügü
 ínapoxūxū. Rü ngēgumarüū ta i pema
 rü penaxwāxe na aixcuma Cristuaxū
 pejaxöguxū na ngēmaācü pegü
 ípepoxūxūcax nüxna i Chatanáne i
 áucumaxū i namaā tūxū
 nachixexēchaūxū. ¹⁷Rü wüxi i churara
 rü nüxū nangēxma i napatexe i norü
 poxūruū i naēruwa. Rü ngēgumarüū ta
 i pema rü penaxwāxe na pexü
 nangēxmaxūcax i perü maxü i taguma
 gúxū na ngēmamaā pegü ípepoxūxūcax.
 Rü penaxwāxe i pexü nangēxma i
 ngēma pexne i wüxi i tararü i xíxū. Rü
 ngēma pexne nixī i Tupanaārū ore i
 mexū i Naāi i Üünexū pexna āxū. ¹⁸Rü
 tama name i nüxū perüchaue na
 pejumuxēguxū. Notürü name nixī i
 guxūguma Tupanaāe i Üünexūārū
 ngüxēēmaā Tupanaxū pecaqaxū rü
 guxūraūācü pejumuxēgü. Rü name nixī i
 pexuāēgü na guxūguma ngēmaācü
 pejumuxēguxū rü taguma nüxū
 perüxoexū. Rü penaxwāxe i tūmacax
 pejumuxēgü ja guxāma ja texé ja
 Tupanaārū duūxūgü ixígüxe. ¹⁹Rü
 ngēgumarüū ta chanaxwāxe na
 chauxcax pejumuxēguxū na Tupana
 choxū rüngüxēxūcax rü choxna
 naxāāxūcax i ngēma ore i nüma
 nanaxwāxexū na nüxū chixuxū. Rü
 chanaxwāxe i Tupanana naxcax peca na
 choxū naporaxēēxūcax na tama
 chamuūācuma meāma nüxū chixuxūcax

i norü ore i mexű ga noxri duűxügű tama nüxű cuáxű i Cristuchiga.²⁰Rü ngěma orexű na chixuxüçax nixi ga Tupana nügüchicüü choxű namuxű, rü ngěmacax nixi i chapocuxű i nhuxmax. Rü chanaxwaxe i chauxcax pejumuxegü na tama chamuňăcumä meämä nüma nanaxwaxexüăcumä nüxű chixuxüçax i ngěma norü ore.

**Pauru nanaguxeē ga norü popera rü
wenaxärü jema duűxügüxü
narümxoxé**

²¹Rü taeneē ja nüxű ingechaúcü ja Tíquicu, rü chauxrű aixcuma meämä napuracü i törü Coriarü puracüwa. Rü nüma tá pemaänüxű nixu i chauchiga rü guxüma i nhuxäcü choxű na naxüpetüxű i nuã. ²²Rü

ngěmacax nixi i pexütawa chanamuxű, na pemaänüxű jaxuxüçax na nhuxäcü toxü naxüpetüxű, na ngěmaäcü pexü nataăēxēēxüçax. ²³Pa Toeneēgü i Jaxögüxű, chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxēēgü i guxâma i pema na meämä pegümaänemaxexüçax, rü aixcuma petaăēgüxüçax, rü meämä pengechaügüxüçax rü meämä pejaxögüxüçax. ²⁴Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana nüxű narüngüxēē i guxüma i ngěma duűxügű i aixcumaxüchi törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuxű ngechaügüxű. Rü ngěmaäcü jiixű.

*Rü nuämä pexna,
Pauru*

POPERA GA PIRIPUWA JEXMAGÜXǕ GA JAXÖGÜXǕTANÜWA NAMUXǕ GA PAURU

Pauru rü nüxǖ narümoxë ga jema
jaxögüxǖ ga Piripuwa jexmagüxǖ

1 ¹Pa Toeneëgü ja Piripuwa Ngëxmagüxex, chama i Pauru rü namaä i taeneë i Timúteu nixi i pexcax tanaxümatüxü i nhää popera. Rü toma rü Ngechuchu ja Cristuarü puracütanüxü tixigü. Rü pexcax tanaxümatü i pema i jaxögüxüärü äëxgacügü na peixigüxü, rü pema i tupaucawa ngüxëetaeruügü na peixigüxü, rü guxäma i pema i Ngechuchu ja Cristuaxǖ jaxögüxe. ²Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu poraäcü pexü narüngüxëe rü pexü nataäexëe.

Pauru rü jema jaxögüxüçax
najumuxë

³Rü guxüguma i ngëxguma pexna chacuqxächixügü rü Tupanana moxë chaxä i pexcax. ⁴Rü ngëxguma chajumuxëgux, rü guxüguma chataääcüma pexcax chajumuxë i guxäma i pemax. ⁵Erü pema rü noxitama Tupanaärü orexü

pexinüegumama rü poraäcü choxü perüngüxëe na nüxǖ chixuxüçax i norü ore i mexü. Rü nhuxma rü ta choxü perüngüxëegüecha. ⁶Rü Tupana rü marü inanaxügü i wüxi i mexü i puracü i perü maxüwa. Rü nüxǖ chacuqxü nüma rü guxügutáma nanaxüeche i ngëma puracü nhuxmatáta janguxëeä i ngëxguma ínanguxgu ja Ngechuchu ja Cristu. ⁷Rü aixcuma name na ngëmaäcü pemaä nagu charüximüxü, erü poraäcü pexü changechaǖ rü aixcuma Tupana wüxigu tükü narüngüxëe i guxäma i jixema. Rü woo nhuxma na chapocuxü rü exna ega äëxgacügüpexewa choxü nagagügu, rü Tupana choxü narüngüxëe i ngëxguma norü ore i mexüétüwa chidexagu rü namaä nüxǖ chixuxgu i äëxgacügü na aixcuma jiixü i ngëma orewa nüxǖ ijärüngauxü i törü maxü i taguma gúxü. Rü nüxǖ chacuax rü ngëma Tupana choxü nangüxëexüäcüma rü pexü rü ta narüngüxëe. ⁸Rü Tupana nüxǖ nacuqx na nhuxäcü poraäcü pexü chadauxchaüxü rü pexü na changechaüxü i guxäma i pemax,

ngēma Ngechuchu ja Cristu pexū na ngechaüxürüü. ⁹Rü chorü jumuxëwa naxcäx íchaca na jexeraäcü pegü pengechaügütüçax rü Tupanaxü pengechaügütüçax. Rü naxcäx íchaca na jexeraäcü nüxü pecuáxüçax i guxüma i Tupanachiga rü jexeraäcü nüxü pecuáxüçax na nhuxäcü nanaxwæxexü na naxcäx pemaxëxü. ¹⁰Rü ngēmaäcü pexcäx chajumuxé erü chanaxwæxe na meä penangugüxü i tacü nixi i aixcuma mexü i Tupanapexewa na penaxüxüçax i ngēma. Rü chanaxwæxe na aixcuma namexü i perü maxü na taxuüçäxma tacüçax Tupana pexna caxüçax i ngēxguma ínanguxgu ja Cristu. ¹¹Rü naxcäx íchaca na Ngechuchu ja Cristu pexü narüngütüxëexü na aixcuma namexüçax i perü maxü rü aixcuma penaxüxüçax i ngēma Tupanapexewa mexü na ngēmaäcü meä pemaxëäcüma Tupanaxü peicuaxüügütüçax.

Chauxcäx rü Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçax nixi i chamaxüxü

¹²Pa Chaueneégüx, rü chanaxwæxe i nüxü pecuax rü guxüma i ngēma choxü üpetüxü, rü aixcuma ngēmaäcü choxü naxüpetü na jexeraäcü natachigaxüçax i Tupanaärü ore i mexü. ¹³Rü nhuxma i numa rü guxüma i churaragü i äexgacüpataarü daruügü rü guxüma i togü rü ta nüxü nacuaxgü na chapocuxü naxcäx na Cristuarü duüxü chiixü. ¹⁴Rü nhuxma na chapocuxü rü muxüma i taeneégü i jaxögütüxü rü tama namuüäcüma nüxü nangúchaü na nüxü jaxugüexü i Tupanaärü ore i mexü. Rü jexeraäcü törü Coriaxü najaxögü. ¹⁵Rü aixcuma nixi i nhuxre i duüxügü

rü togüxü na jaxauxächixëexüçäxmare nüxü nixugüexü i Cristuchiga, erü togüxü narüjexerachäü. Notürü nangëxma i togü i duüxügü i aixcuma mexügu naxñüäcüma meä nüxü ixugüexü i ngēma ore. ¹⁶Rü nhuxre i duüxügü rü Cristuchigaxü nixugüe erü choxü nangechaügü rü nüxü nacuaxgü na Tupana nuxma choxü muxü na íchanapoxüxüçax i norü ore i mexü. ¹⁷Notürü nangëxma i togü i noxrütama ngúchaüçax daugüxü rü ngëmacax nüxü ixugüexü i ngēma ore. Rü nümagü rü tama mexügu nartüxmüü, notürü naxcäx nadaugü na jexeraäcü choxü naguxchaxëegüäxü i nhuxma na chapocuxü. ¹⁸⁻¹⁹Notürü nüétama nixi ega woo ngēmaäcü jixígu. Erü woo mexü i norü ngúchaümaä jixígu rü exna tama, notürü Cristuchigaxü nixugüe. Rü ngēma rü wüxi i taäe nixi i chauxcäx. Rü guxügutáma chataäeëcha erü nüxü chacus rü guxüma i ngēma rü chorü mexüçax tá nixi erü chauxcäx pejumuxëgü rü choxü narüngütüxë i Tupanaäe i Üünexü i Ngechuchu ja Cristuxü rüngütüxëexü. ²⁰Rü ngēma poraäcü chanaxwæxexü nixi na taguma tacü rü chixexü na chaxüxü na taxuüçäxma chaugüçax chaxänexüçax. Rü chanaxwæxe i guxüguma íchamemare na guxäpexewa tama chamuüäcüma Cristuchigaxü chixuxü. Rü nhuxma na chamaxüxü rü chanaxwæxe i guxüguma aixrígumarüütama Cristuxü chicuaxüü rü chanataxëe. Notürü ngēxguma woo chajuxgux, rü chanaxwæxe i ngēmaäcü rü ta chanataxëe. ²¹Erü chauxcäx rü Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçax nixi i

na chamaxūxū. Notürü ngēguma chajuxgux rü ngēma rü ta name, erü Cristuxūtawa tá changēxma i ngēguma.²² Notürü tama nüxū chacuqx i tacü nixī i rümemaexū i chauxcax, ngēma na chajuxū rü exna tama. Erü nhuxma na chamaxūxū rü choxū natauxcha na chanaxūxū i törü Coriarü puracü.²³ Rü ngēmacax tama nüxū chacuqx na tacü jíixū i chauxcax rümemaexū i ngēma taxrewa. Erü nhuxguacü rü chanaxwaxe na chajuxū na Cristuxūtawa changēmaxūcax. Rü ngēma nixī i aixcuma jexera rümemaexū i chauxcax.²⁴ Notürü i pexcax rü nagu charüxñū rü narümemaē nixī na nhama i chaxunemaātama na chamaxūxū na ngēmaācū pexū charüngūxēexūcax.²⁵ Rü nhuxma na aixcuma meā nüxū chacuáxū na pechaxwaxexū, rü ngēmawa nüxū chacuqx na tātxūtāma paxa chajuxū. Rü ngēmaācū tá chamaxāma na pexū charüngūxēexūcax na jexeraācū Cristucax pemaxēexūcax rü jexeraācū taāēacüma nüxū pejaxōgūxūcax.²⁶ Rü ngēmaācū wena táxarü petanüwa changēxma. Rü ngēguma wena choxū pedauggü rü aixcuma tá petaāegü erü tá pexū nangēxma na tacüçax Ngechuchu ja Cristuxū peicuqxüggüxü.²⁷ Rü ngēma guxūärü jexera rümemaexū nixī na naxcax pedauxū na meā pemaxēxū, ngēma Cristuarü ore pemaā nüxū ixuxürü. Rü ngēguma petanüwa chaxūxgu rü exna woo tama ngēma chaxūxgu, notürü nüxū chaxñüchaū na guxāma wüxigu pegü peporaexēexū na taguma nüxū perüchauxūcax na aixcuma pejaxōgūxü, rü ngēmaācū

Tupanaāxū pepuracüexū na jexeraācū jaxūchigüxūcax i norü ore i mexü.²⁸ Rü ngēmacax penaxwaxe i tama texéxū pemuñēacüma nüxū peixugüama i ngēma ore. Rü ngēma na tama nüxū pemuñēexū rü ngēma rü wüxi i cuaxruñ tā nixī nüxū i perü uwanügü. Rü ngēmawa tā nüxū nacuqxgü na pocuwa tā naxixū i nümagü notürü pema rü tá maxūwa na pexixū. Rü Tupana tā nixī ja pexū rüngūxēecü na tama nüxū pemuñēexūcax i ngēma perü uwanügü.²⁹ Rü Tupanaga nixī na Cristuaxū pejaxōgūxü. Rü ngēgumarü tā naga nixī na Cristucax ngúxū peingegüxü. Rü ngēma rü wüxi i ngüxēē nixī i pexna naxaxū ja Tupana.³⁰ Pema rü chama rü wüxigu Tupanaärü puracüwa tangēximagü, rü tanaxüama i ngēma puracü ega woo texé tuxū naguxchaxéegux. Rü ūpa rü marü choxū pedau na nhuxäcü meā chanaxüxū i ngēma puracü, rü nhuxma rü ta nüxū pecuáchiga na nhuxäcü chanaxüamaxū woo namu i chorü guxchaxügü.

Cristu rü nhama taxuūma jíixürü nügū nixixēē rü jemacax ga Tupana rü guxūärü aëxgacüxū najaxixē

2 ¹Rü dūcax, Pa Chaueneegü, rü nhuxma na Cristuarü duñxüggü peixigüxü, ?rü aixcuma jíixū i nüma pexū nataāēexēexū? ?Rü aixcuma jíixū i petaāegüxü erü nüma pexū nangechaū? ?Rü aixcuma jíixū i Tupanaāe i Üünexü pexütawa ngēxmaxū? ?Rü aixcuma jíixū i pegü pengechaüggüxü rü pegüxü pengechaütmüüggüxü?² Rü ngēguma chi ngēmaācū jixígu, rü chanaxwaxe i guxāma wüxigu perüxñüe, rü aixcuma

guxāma pegü pengechaūgü, rü aixcuma guxāma nhama wüxitama peixixürüü na jiixü i peā, rü guxāma wüxitama i ngúchaūcax pedau. Rü ngēxguma ngēmaācü pemaxēgu rü wüxi i chorü taāe tá nixī. ³Rü tama name i tacü pexü na pegü íperüttagüxüçax rü ngēmaācü togüarü jexera na peixigüxüçax. Notürü name nixī na pegü íperüxfraqüxü rü pegügu perüxiñüexü na taxuūma peixigüxü rü togü rü perü jexera na jixigüxü. ⁴Rü tama peguguxicatama perüxiñüē, notürü pegü peporaexēexü na togüxü perüngüxēegüxüçax! ⁵Rü name nixī ga jema Ngechuchu ja Cristu nagu rüxiñüxügu na perüxiñüexü i pemax. ⁶Jerü nüma rü woo ga Tupanaxüchi na jiixü, notürü tama nüguna nanachluxu na ínanguxuchixü nawá ga jema. ⁷⁻⁸Rü jemacax jéma nanatax ga norü mexügü ga dauxüguxü ga nañnewa. Rü wüxi i duüxü i togüaxü puracüxürüü nügi nixixéē. Rü nhama wüxi i duüxürüü nhama ga nañnegu nabu. Rü jexguma marü duüxü jixigu ga nümax, rü nhama taxuūma jiixürüü nügi nixixéē. Rü Tupanaga naxinü, rü jemacax curuchagu naju woo ga wüxi ga ãnexüchi na jiixü ga jema. ⁹Rü jemacax ga Tupana rü guxüärü äêxgacüxü najaxixéē, rü najangucuchixéē na guxüma i äêxgacügütüwa nangëxmaxüçax. ¹⁰Rü jemaācü nanaxü ga Tupana na Ngechuchupexegu tacaxápüxügüxüçax rü nüxü ticuaxüügüxüçax ja guxāma ja texé ja dauxüguxü i nañnewa ngëxmagüxe, rü guxāma i nhama i nañnewa ngëxmagüxe, rü guxāma ja texé ja juexüchicawa ngëxmagüxe. ¹¹Rü

jemaācü Tupana äêxgacüxü najaxixéē na guxāma nüxü ixuxüçax na törü Cori jiixü ja Ngechuchu ja Cristu rü ngëmaācü nüxü icuaxüügüxüçax ja Tanatü ja Tupana.

Cristuarü duüxügü rü nhama omügürüü nixigü i natanüwa i ngëma duüxügü i tama jaxögüxü

¹²Rü nhuxma na nüxü pecuáxü na nhuxäcü Nanatüga naxinüxü ga Cristu, rü chanaxwaxe i chauga pexinüe, Pa Chaueneégü ja Pexü Changechaügüxe. Rü jéma petanüwa chajexmagu chauga na pexinüexüärü jexera chanaxwaxe i chauga pexinüe i nhuxma na tama petanüwa changëxmaxü. Rü chanaxwaxe i Tupanaxü pemuüñäcüma naxcax pedaugüama i perü maxü i taguma gúxü. ¹³Erü Tupana nixī ja perü maxüwa puracücü na pexü nangëxmaxüçax i perü ngúchaü i mexü. Rü nüma nixī i pexü nangüxéexü na naga pexinüexüçax rü penaxüxüçax i ngëma nüma pexü nanaxwaxexü. ¹⁴Rü meä penaxüx i guxüma i ngëma pexüxü, rü tama naxcax peidexagü rü tama pegü naxcax pechoxügagü! ¹⁵⁻¹⁶Rü penaxwaxe i ngëmaācü meä pemaxē na taxuema tacü rü chixexüxü pewa ijangauxüçax. Rü penaxwaxe i mexü i Tupanaxäcügü peixigü i natanüwa i ngëma duüxügü i chixexü rü chixeäegümarexü. Rü ngëxguma ngëma duüxügümaä nüxü peixugüjane i ngëma ore i mexü i tüxü maxëxéexü, rü joxni natanüwa rü nhama woramacurigü ja ãenexüwa ibáixgürüü tá peixigü. Rü ngëmaācü i ngëxguma wena núma naxüxgu ja Cristu rü poraäcü tá pemaa

chataäe erü tá nüxü chadau na tama notücamamare jiixü ga jema puracü ga petanüwa chaxüxü. ¹⁷Rü ngëma nhuxma na meä pejaxögüxü, rü ngëma nixi i perü ämare i Tupanana pexäxü. Rü ngëma na meä janguxüçax i ngëma perü ämare i Tupanapexewa, rü chama rü íchamemare na Tupanacax ichanaxäxü i chorü maxü rü chajuxü. Rü ngëmacax woo chajuxgu rü wüxi i taäe tá nixi i chauxcax. Rü chanaxwaxe i pemagü rü ta ngëmacax wüxigu chamaä petaäegü. ¹⁸Rü ngëmacax ega ngëma ore i mexüçax chajuxgux, rü tama name na pengechaügüxü notürü penaxwaxe na wüxigu chamaä petaäegüxü.

Timúteu rü Epafrodítuchiga

¹⁹Rü ngëguma törü Cori ja Ngechuchu naxwaxegu rü paxa petanüwa chanamuëga ja taenee ja Timúteu na pexü na ijadauxüçax rü chataäexüçax i ngëguma núma nangeägu i pechiga. ²⁰Rü aixcuma nataxuma i to i chorü ngüxeruu i chama nagu charüxinüxürü nagu rüxinüxü, rü Timúteuxicatama nixi. Rü nataxuma i to i naxruü aixcuma pegu rüxinüxü rü pexü rüngüxüexchaüxü. ²¹Erü guxüma i togü rü naxcax nadaugü i noxrütama ngúchaügü, rü tama aixcuma nagu narüxinüe i ngëma Ngechuchu ja Cristuarü ngúchaü. ²²Notürü i pema rü marü nüxü pecuax na nhuxäcü meä namaxüxü i Timúteu, rü nhuxäcü choxü nangüxüexü i Tupanaärü orearü uchigawa, nhama wüxi i buxü i nanatüxü rüngüxüexürü. ²³Rü ngëmacax i ngëguma nüxü

chacuaxgu na nhuxäcü tá choxü na naxüpetüxü i núma, rü nhuxmachi ngëma petanüwa chanamuxchaü i Timúteu na pexü ijadauxüçax. ²⁴Rü ngëgumarüü ta nagu charüxinü rü törü Cori rü aixcuma tá choxü narüngüxüe na chamatama ngëma petanüwa íchajadauxüçax. ²⁵Rü ngëgumarüü ta rü chauxcax name nixi i ngëma petanüwa chanamuxü i taenee i Epafrodítu. Rü núma nixi ga pematama chauxcax núma penamuxü na choxü nangüxüexüçax. Rü núma rü chamücü nixi i Tupanaärü puracüwa, rü poraäcü choxü narüngüxüe i Tupanaärü orearü uwa. ²⁶Rü poraäcü nüxü nangúchaü na pexü ijadauxü i guxäma i pemax. Rü poraäcü naxoegaäe, jerü pema rü nüxü pecuächiga ga na jadaawexü ga númax. ²⁷Rü aixcuma nixi ga na jadaawexü, rü wixguxüchi taqx naju. Notürü Tupanaäxü nangechaütmüü rü chama rü ta nüxü changechaütmüü, rü jemacax naxcax najataanexee na tama jexeraäcü changechaüxüçax. ²⁸Rü ngëmacax rü jexeraäcü chanaxwaxe na paxa petanüwa chanamuxü i Epafrodítu, na pema rü petaäegüxüçax i ngëguma wena nüxü pedaugü. Rü ngëguma i chama rü tá ta chataäe i ngëguma nüxü chacuaxgu na petanüwa nangëxmaxü na pexü nangüxüexüçax. ²⁹Rü chanaxwaxe i törü Coriébagu petaäegüäcüma meä penajaxu erü peenee nixi. Rü name nixi i nüxü pengechaügü i guxüma i ngëma duügxü i Epafrodíturü ixígüxü. ³⁰Jerü núma ga Epafrodítu rü jema na poraäcü nawa napuracüxü ga Cristuarü puracü, rü jemacax wixguxüchi taqx naju. Rü

ãūcümäxüwa nügü najexmaxëē na
pechicüü choxü nangüxëexüçax.

Ngëma na Cristuxü icuáxü rü
ngëma nixi i guxüärü jexera
rümemaexü

3 ¹Rü nhuxma Pa Chaueneegüx, rü chanaxwaxe i petaäegü erü törü Coriarü duüxügü peixigü. Rü jema ore ga noxri pexçax chaxümatüxü rü tama choxü nawaxtümüü na wena pexçax chanaxümatüxü erü aixcuma pexü name i ngëma ore. ²İRü pegüna pedax nüxna i ngëma duüxügü i chixri maxëxü rü chixexümaä pexü ixucuxëgüx! Rü nümagü nixi i nüxü jaxugüexü rü ngëxguma tama jigü iiwiechäxmüüpexechiraügu, rü taxucürüwama Tupanapexewa time. ³Notürü jíxema aixcuma Tupanapexewa imexë, rü jíxema tixigü. Rü Tupanaxü ticuaxüügü i Naäe i Üünexüärü ngüxëemaä. Rü tataäegü erü Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü tixigü. Rü tama tajaxögü na ngëma jigü iiwiechäxmüüpexechiraüxüçax Tupanapexewa imexü. ⁴Notürü chama chi waxi nixi i guxü i togüärü jexera chajaxöxü i ngëma wiechäxmüüpexechiraüchiga. Rü tataxu chima ja tote ja texé chauxrüü jaxöxe i ngëmachiga. ⁵Jerü jexguma 8 ga ngunexü chauétü jixigü ga na chabuxü, rü choxü ínawiechäxmüüpexechiraügü, erü Judéu chixi. Rü Bejamítanüxü chixi. Rü chaunatü rü chaué rü Judéugü tixigü, rü ngëmacçax i chama rü Judéuxüchi chixi. Rü chama rü Parichéuchirę chixi, rü pema nüxü pecuax rü ngëma Parichéugü rü meäma

nanaxaure i Tupanaärü mugü ga Muïsé ümatüxü. ⁶Rü jema na meä chajanguxëechaüxüçax ga jema mugü ga Muïsé ümatüxü, rü jemacax nawe chingëchigü ga jema duüxügü ga Ngechuchuaxü jaxögüxü. Rü jema na aixcuma meä chanaxaurexüçax ga jema mugü ga Muïsé ümatüxü, rü jemacax rü taxucürüwama texé chauchigaxü tixu ga tama na chaxaurexü. ⁷Notürü guxüma ga jema ūpa chauxçax mexü, rü nhuxma rü taxuwama choxü name rü marü íchanatçax na Cristuaxüxícatama chajaxöxüçax. ⁸Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristu ja chorü Corixü na chacuáxü, rü chauxçax rü guxüma ga jema ūpa nagu chixüxü rü taxuwama name, erü ngëma na Cristuxü na chacuáxü rü guxüärü jexera narümemaä. Rü guxüma ga jema noxri nagu chixüxü rü marü nüxü charüxo na Cristuwe charüxüxüçax rü noxru duüxü na chiixüçax. Rü chauxçax rü nhama guxchirerüü nixi ga jema ūpa nagu chixüxü ega Cristumaä nügü chananguxgu. ⁹Rü jemaäçü nüxü charüxo ga guxüma ga jema na Cristuarü duüxü na chiixüçax. Rü nhuxma rü Tupanapexewa chame erü Cristuaxü chajaxö. Rü tama ngëma na chamecümäxüçax rü exna mugü chaxaurexüçax nixi na chamexü i napexewa. Notürü ngëma na Cristuaxü chajaxöxüçax nixi i nügütçax choxü namexëexü ja Tupana. ¹⁰⁻¹¹Rü ngëma nhuxma chanaxwaxexü nixi na aixcuma Cristuxü chacuáxü rü chawa na nangëxmaxü i ngëma pora ga wena Cristuxü írudaxëexü i nhuxma nüxü ngëxmaxü. Rü jema ngúxü na jangexü

ga nüma rü na najuxū rü
ngēxgumarüütama chanaxwaxe i
íchamemare na naxcax ngúxū chingexū
rü naxcax chajuxū na jixcama chama rü
ta juwa ícharüdaxūçax.

**Pauru naxcax nadau na Cristucax
namaxūxū nhuxmatáta
Tupanaxütawa nangu**

¹²Rü nhuxma na ngēma nhachaxū
pemaä rü tama chanaxwaxe i nagu
perüxiñüe na guxūxū chacuáxū i
Cristuchiga, rü exna guxūwama na
chamexū. Notürü guxū i ngunexūgu rü
naxcax chadauama na Ngechuchu ja
Cristuarü ngúchaü na chaxüxūçax, jerü
jemacax nixī ga nüma ga chauxcax
nadauxū ga noxrix. ¹³Pa Chaueneégüx,
pemaä nüxū chixu rü chamatama meäma
nüxū chacuax rü nhuxma rü ta tautama
nawa changu i ngēma naxcax chadauxū.
Notürü i nhuxma rü marü nüxū
icharüngüma i guxūma ga jema noxri
nagu chixüxū. Rü nhuxma rü chaugü
chaporaxéen na aixcuma Cristucax na
chamaxūxū na nawa changuxūçax i
ngēma maxū i chapexewaama ngēmaxū.
¹⁴Rü ngēmacax i nhuxma rü naxcax
chadau na aixcuma Cristucax chamaxūxū
nhuxmatáta Tupanaxütawa changu. Erü
chanajauxchaü i ngēma ämare i nüma
dauxüguxū i naänewa naxcax taxcax
nangemaxū i jixema na Ngechuchu ja
Cristuarü duüxügü ixígüxū. ¹⁵Rü guxâma
i jixema na aixcuma Cristuaxú jaxögüxū,
rü name nixī i ngēmaäcü nagu taruxñüe.
Notürü ngēxguma chi texé i petanüwa
togauma tarüxiñügu, rü Tupana tá tükü
nüxū nacuaxéen i ngēma nüma
nanaxwaxexū na nüxū tacuáxū. ¹⁶Rü

ngēma inaxwaxexū nixī na aixcuma naga
ixinüeëchaxū rü meäma nagu ixixū i
ngēma ore i marü nüxū icuáxū. ¹⁷Pa
Chaueneégüx, chanaxwaxe i chauxrūü
nagu pexī i ngēma pexū nüxū
chadauxéexū na namexū. ¹⁸Rü penangugü
na nhuxäcü meä namaxexū i ngēma togü
i duüxügü i toma tamaxexüäcüma
maxexū! ¹⁹Rü marü muëxpüxcüna
pemaä nüxū chixu, rü nhuxma rü
changechaüäcüma rü chaxauxäcüma
wena pemaä nüxū chixu rü nangêxma i
muxüma i duüxügü i Cristuarü
uwaniüüäcüma maxexū. Rü nümagü rü
tama nüxū nacuaxgüchaü na Cristu
curuchagu naxcax juxü. ²⁰Notürü ngēma
duüxügü rü tá düxwa inajarüxo. Rü
ngēma naxüneärü ngúchaü nixī i norü
tupana ixixū. Rü woo nüxū nacuaxchirex
na wüxi i äne na jiixü i ngēma chixexū
notürü namaä nataäegüama. Rü nhama i
naäneärü ngēmaxüguxicatama
narüxiñüe. ²¹Notürü i jixema rü
dauxüguxū i naänewa tükü nangêxma i
tachica. Rü itananguxéen na dauxüguxū i
naänewa taxcax ne naxüxū ja törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristu ja törü Maxêxëeruü.
²²Rü nhaä taxüne i juxwaxexū rü nüma
ja Cristu tá nanaxüchicüü na naxüne i
mexêchixürüü jiixüçax. Rü ngēma norü
pora i namaä guxüëtiwa nangêmaxü,
rü ngēmamaätama tá nanaxüchicüü i
taxüne na noxrürüü jiixüçax.

**Nhuxma na törü Coriarü ixígüxū rü
name nixī na guxüguma
namaä itaaëgüxū**

4 ¹Rü nhuxma Pa Chaueneégü ja
Pexü Changechaügüxe rü Poraäciü
Pexü Chadauxchaügüxe, rü ngēma marü

pemaä nüxü chixuxüruü chanaxwaxe i meä törü Coricax pemaxé erü pema nixi i chorü taäe rü chorü ámare i Tupana choxna äxü peixigüxü. ²Rü nüxü chacqaxü i taejaxgü i Eudía rü Chítique na nügümäa nangüxmüexüçax, erü nümagü rü törü Coricacügü nixigü. ³Rü cumax, Pa Chamücü ja Mecü i Wüxigu Tupanaärü Puracüwa Chamaä Puracücx, rü cuxna naxçax chaca na nüxü curüngüxéexüçax i ngëma taxre i taejaxgü, erü nümagü rü wüxigu chamaä rü Crementemaä rü ngëma togü i chamücügi i Tupanaärü poperawa marü ngoxégagüxümaä napuracüe i Tupanaärü orearü uwa. ⁴Rü nhuxma na törü Coriarü peixigüxü, Pa Chaueneëgüx, rü name nixi i guxüguma namaä petaäegü. Rü wena pemaä nüxü chixu, rü ¡petaäegü! ⁵Rü chanaxwaxe i meä pemaxé na guxüma i duüxügü pexü nacuaxgüxüçax na aixcuma mexü i duüxügü na peixigüxü. ¡Rü nüxna pecuqxächie na törü Cori rü paxa tá nataeguxü na núma naxüxü! ⁶¡Rü taxuüçaxma penaxixächiäegü! Notürü ngëxguma woo tacü pexü üpetügu rü guxüguma name nixi na Tupanamaä nüxü peixuxü i perü jumuxëwa. ¡Rü naxçax ipeca i norü ngüxëe i ngëxguma tacü pexü guxchaxgu, rü moxë nüxna pexagü! ¡Rü ngëmaäcü Tupanamaä nüxü peixu i guxüma i ngëma nüxna naxçax pecagüchaüxü! ⁷Rü ngëmaäcü i núma ja Tupana rü tá pexü nataäexëe namaä i wüxi i taäe i mexéchixü i guxüma i taäe i nüxü icuáxüärü jexera mexéchixü. Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü peixigüxü, rü ngëma taäe i Tupana pexna äxü rü tá

nüxna pexü ínapoxü i ngëma chixexü i nagu perüxñüëchaxü.

**Name nixi i nagu tarüxñüë i
guxüma i tacü i aixcuma
mexü ixixü**

⁸Rü nhuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixi i nagu perüxñüë i guxüma i ngëma ore i aixcuma ixixü, rü guxüma i ngëma nacüma i taxucürüwama texé chixri nachiga idexaxü. Rü ngëmaäcü rü name nixi i nagu perüxñüë i guxüma i ngëma ore i aixcuma meä iwéxü rü guxüma i ngëma Tupanapexewa mexü, rü guxüma i ngëma mexü i duüxügü namaä taäexü, rü guxüma i ngëma aixcuma duüxügüpexewa mexü. Rü name nixi i ngëmagu perüxñüë. ⁹Rü chanaxwaxe i aixcuma penaxü i ngëma pexü changüxéexü, rü ngëma pexü namaä chixucyxëgüxü, rü ngëma chauxüitawa nüxü pexñüexü, rü ngëma chauxüitawa nüxü pedauxü na chanaxüxü. Rü ngëxguma ngëmaäcü pemaxëgu rü pemaä tá inarüxäyü ja Tupana ja tamaä irüngüxmüçü rü tüxü taäexëeçü.

**Jema Piripucüäx ga jaxögüxü rü
diérumaä Pauruxü narüngüxëegü**

¹⁰Rü nhuxma na chorü Coriarü chíixü, rü poraäcü chataäe erü wenaxärü choxna pecuqxächie rü choxü perüngüxëe. Rü chama nüxü chacuqx rü pema rü guxüguma choxü perüngüxëe, notürü taguma pexü natauxcha ga na penaxüxü ga jema. ¹¹Rü tama ngëma na tacü choxü taxuüçax nixi i pemaä nüxü chixuxü i ngëmachiga. Erü chama rü marü

chamaä nixü na namaä chataäëxü i ngëma choxü ngëxmaxü. ¹²Rü nüxü chacuax na nhuxäcü na jiixü ega guxü choxü tauxgux, rü nüxü chacuax na nhuxäcü na jiixü ega choxü namuxüchixgu. Rü marü chamaä nixü na namaä chataäëxü i ngëma choxü ngëxmaxü woo changapütüwegu, rü exna woo chatajaxgu, rü exna woo choxü namuxüchixgu rü exna woo choxü natauxguma. ¹³Rü Cristu nixi ja choxü poraxëecü, rü ngëmacax chamaä nanguxü na chanaxüxü i guxüma i ngëma Tupana naxwaxexü na chanaxüxü. ¹⁴Notürü ga pema rü wüxi ga mexü choxü pexügü ga jexguma choxü natauxjane choxü perüngüxëegügu. ¹⁵Rü pema, Pa Jaxögüxü i Piripucãäx, rü meäma nüxü pecuax rü jexguma noxri Machedóniäänewa nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore, rü jexguma jéma íchaxüxügu, rü pexicatama nixi ga ämare choxna pexäxü naxcax ga jema ngüxëe ga chauxütawa pejaxuxü. ¹⁶Rü jexguma Techarónicaarü iänewa chajexmajane, rü pema rü jéma chauxcax penamugü ga perü ämare na choxü perüngüxëegüxüçax. Rü tama wüxicanaxicatama nixi ga jemaäcü choxü na perüngüxëegüxü. ¹⁷Rü woo perü ämaremaä chataäe, notürü jexeraäci chataäe erü ngëma choxü na perüngüxëegüxüçax rü Tupana tá ämare pexna naxä. ¹⁸Rü nhuxma rü marü choxü nangëxma i guxüma i tacü

i chanaxwaxexü, rü aixcuma ngëmaärtü jexera choxü nangëxma. Rü nhuxma na Epafrodítu núma nangexü i perü ämare, rü taxuüma choxü nataxu. Rü ngëma perü ämare i chauxcax núma pemuxü, rü Tupanapexewa rü namexëchi, rü núma rü poraäcü namaä nataäe. ¹⁹Rü ngëmacax ja chorü Tupana rü norü ngëmaxügü i mexëchixüwa tá pexna nanaxä i guxüma i tacü i pexü taxuxü. Rü ngëmaäcü tá nanaxü erü Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü peixigü. ²⁰Rü name nixi i guxüguma nüxü ticuaxüügü ja Tanatü ja Tupana. Rü ngëmaäcü jiixü.

**Pauru nanaguxëe ga norü popera rü
wenaxärü jema duüxügüxü
narümöxë**

²¹Rü chanaxwaxe i chauébagu nüxü perümöxëgü i guxüma i taeneëgü i Ngechuchu ja Cristuaxü jaxögüxü. Rü ngëxgumarüü ta pexü narümöxëgü i ngëma taeneëgü i chauxütawa ngëxmagüxü. ²²Rü ngëxgumarüü ta pexü narümöxëgü i guxüma i taeneëgü i núma Romawa ngëxmagüxü. Rü ngëma jexera pexü rümöxëgüxü rü ngëma nixi i taeneëgü i Romaärü äëxgacü ja tacüxtawa puractiéxü. ²³Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxëe i guxäma i pemax. Rü ngëmaäcü jiixü.

*Rü nuäma pexna,
Pauru*

POPERA GA COROCHAWA JEXMAGÜXǕ GA JAXÖGÜXǕTANÜWA NAMUXǕ GA PAURU

1 ¹⁻²Pa Chaueneēgü ja Corochaarü īānewa Ngēxmagüxex, chama i Pauru rü wüxigu namaā i taeneē i Timúteu nixī pexcax tanaxümatüxū i nhaā popera. Rü chama chixī i Tupana choxū jaxuxū na Ngechuchu ja Cristu choxū muxūcax na nüxū chixuxūcax i norü ore. Rü pexcax chanaxümatü i guxāma i pema ja chaueneēgü ja aixcuma Tupanaärü duūxügü ixīgüxe rü Cristuaxū̄ jaxögüxe. Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana pexū narüngüxēe na meā pegümaā pemaxēxūcax rü petaāēgüxūcax.

**Pauru rü jema jaxögüxūcax
najumuxē**

³Rü guxūguma i ngēxguma pexcax tajumuxēgugu, rü moxē nüxna taxā ja Tupana ja Nanatü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ⁴Rü ngēmaācü tanaxü erü marü nüxū tacuáchiga na nhuxācü aixcuma meā Ngechuchu ja Cristuaxū̄ pejaxögüxū, rü aixcuma nüxū

pengechaūgüxū i guxūma i ngēma duūxügü i Tupanaärü ixīgüxū. ⁵Rü nüxū tacuāxgü na ngēmaācü meā Tupanapexewa pemaxēxū erü penajauxgūchā i ngēma mexügü i Tupana pexū namaā nguxūxū i dauxūgüxū i naānewa. Rü nhuxma rü meā ipenanguxēe na penajauxgūxūcax i ngēma mexügü jerü marü nüxū pexñüe ga Tupanaärü ore i mexū i aixcuma ixīxū. ⁶Rü ngēmatama ore i mexū ga pexūtawa nguxū, rü guxūwama nangu i nhuxmax. Rü guxūwama ningüchigü rü duūxügūrū maxüxū naxüchicüü, jema perü maxüxū na naxüchicüüxürüü ga jexguma nüxū pexñüege rü nüxū pecuāxgugu na nhuxācü Tupana aixcuma pexū na ngechaūxū rü pexū rüngüxēēchaūxū. ⁷Rü ngēma ore i mexū nixī ga pexū nangúexēēxū ga Epáfra ja taeneē ja nüxū ingechaūgucü ja wüxigu tomaā Tupanaärü orewa puracückü. Rü nüma rü Cristuarü puracütanüxū ja mecü nixī, rü nüma nixī i tochicüü pexū nangüxēēxū. ⁸Rü nüma ja Epáfra nixī i tomaā nüxū jaxuxū i pechiga na nhuxācü Tupanaāē i Üünexüärü ngūxēēmaā

choxü pengechaügüxü. ⁹Rü ngēmacax i toma ga noxitama pexü tacuáchigagu, rü taguma nüxü tarúchaeue na pexcax tajumuxëgxü. Rü guxüguma Tupanana naxcax tacagü na meä pexü nüxü nacuaxëexüçax i ngëma nüma nanaxwaxexü na penaxüxü. Rü nüxna naxcax tacagü na pexna naxâaxüçax i nagúxüraüxü i cuax i Naäe i Üünexüwa ne üxü. ¹⁰Rü nüxna naxcax tacagü na meä törü Cori naxwaxexüäcümna na pemaxëxüçax rü guxüguma penaxüxüçax i ngëma nüma nanaxwaxexü. Rü nüxna naxcax tacagü na pexü natauxchaxëexüçax na togüxü perüngüxëegüxüçax rü guxü i ngunexügu jexeraäcü Tupanaxü na pecuaxgüxüçax. ¹¹Rü nüxna naxcax tacagü na norü pora i mexéchixümaä pexü naporaexëexüçax, na namaä peporaexüçax i guxüma i guxchaxügü rü jaxna namaä pexñinüexüçax. ¹²Rü nhuxmachi tanaxwaxe i taäeäcümna Tanatü ja Tupanana moxë pexä, erü nüma pexü nimexëegü na pema rü ta penajauxgüxüçax i ngëma mexügü i naxüntawa ngëxmagüxü i nüma tá nüxna naxâaxü i ngëma duüxügü i noxrü ixígüxü. ¹³Jerü nüma ga Tupana rü marü Chatanámexëwa tükü ínanguxüxëe rü Nane ja nüxü nangechaücümexëwa tükü nangëxmagüxëe. ¹⁴Rü guma Nanegagu nixi ga tükü namaxëexü rü tükü nüxü nangechaüxü ga törü pecadugü.

Rü jexguma pecaducax najuygu ga Cristu rü Tupana nügumaä nanangüxmüëxëe ga duüxügü

¹⁵Taguma texé Tupanaxü tadau, notürü nüma rü nüma nanamu ga Nane

na duüxügü nüxü daugüxüçax rü nüxü nacuaxgüxüçax na nhuxäcü na jiixü i nüma ja Tupana. Rü naxüpa i guxüma i tacü i nhuxma ngëxmaxü, rü nüxira najexma ga Tupana Nane. ¹⁶Rü Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxüaxüçax ga guxüma i tacü i nhuxma ngëxmaxü i dauxüguxü i naännewa rü nhama i naännewa, rü guxüma i ngëma nüxü idauxü rü ngëma tama nüxü idauxü. Rü jemaäcü nanaxü ga guxüma ga norü oreartü ngeruügü i dauxüçüäxärü aëxgacigü rü guxüma ga ngoxogüüärü aëxgacigü. Rü jemaäcü nanaxü ga guxüma na nüxü jacuaxüügxüçax. ¹⁷Rü naxüpa i guxüma i tacü i nhuxma ngëxmaxü, rü Cristu rü marü nüxira najexma. Rü nagagu nixi i meä inanuxü i guxüma erü nüma nixi i namaä inacuáxü. ¹⁸Rü nüma ja Cristu rü naëru nixi i guxüma i ngëma jaxögüxü. Rü nüma nixi ga naxüaxü rü nüxna naxâaxü ga maxü. Rü nüma nixi ga nüxira juwa ínadaxü na guxüärü aëxgacü jiixüçax. ¹⁹Rü Cristu rü Tupanaxüchi nixi, jerü jemaäcü nanaxwaxe ga Tupana. ²⁰Rü Tupana rü nhama ga naännewa nanamu ga Cristu na curuchagu pecaducax najuyüçax. Rü jemaäcü nixi ga Tupana nügumaä nangüxmüëxëe ga guxüma i nhama i naännewa ngëxmaxü rü guxüma i dauxüguxü i naännewa ngëxmaxü. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana jerü jemaäcü nanaxwaxe. ²¹Rü pema ga ūpa rü tama Tupanamüçigü peixigü jerü aixcumá norü uwanügü pegü peixigüxëe jerü chixexügu perüxinüe rü chixexü pexüe. ²²Notürü i nhuxma ja Tupana rü nügumaä pexü narüngüxmüëxëe na

namücügү i mexű peixígüxűcax. Rü jemaäcü nanaxü ga Tupana ga jexguma Cristu duüxűxű ixíxgu rü curuchawa ngúxű jangexgu rü jexma najuxgu. Rü jemaäcü naju ga Cristu na nügüxütawa pexű nagagüxűcax rü napexewa pemexűcax rü nataxuxűcax i perü chixexű.²³ Notürü ngéma na pengugüxűcax, rü penaxwaxe na meã pejaxöögüechaxű rü meã naga pexinüexű rü taguma nüxű perüoxexű i ngéma norü ore i mexű ga marü nüxű pexinüexű. Rü jema ore ga marü nüxű pexinüexű, rü ngématama ore nixi i nüxű chixuxű i chamax. Rü nhuxma rü guxű i nañnewa nixi i nüxű jaxugüexű.

**Tupana rü Pauruxű namu na
guxűma ga jaxögüxűxű
nangüxüexűcax**

²⁴Rü nhuxma rü woo pexcax ngúxű chingexgu rü chataäe erü nüxű chacuax rü nhaä chaxunemaä chama rü ta chajanguxëe ga jema ngúxű ga Cristu ingexű naxcax i norü duüxügü i jaxögüxű.²⁵ Rü nhuxma ja Tupana rü choxű namu na nüxű charüngüxüexűcax i guxűma i ngéma norü duüxügü i jaxögüxű. Rü perü mexűcax nixi i choxű namuxű na guxűwama meã nüxű chixuxűcax i norü ore.²⁶⁻²⁷ Rü ngéma Tupanaärü ore rü nhanagürü:

“Rü Cristu rü pewa nangëxma i nhuxmax, rü nagaguxicatama nixi i pexű nangëxmaxű i pechica i dauxüguxű i nañnewa i ngextá ínamechixüwa”, nhanagürü. Rü jema nuxcümäxügüxű ga duüxügü rü tama nüxű nacuqxgu ga jemachiga, notürü nhuxma ja Tupana rü

norü duüxüguxű nüxű nacuqxee. Erü nüma ja Tupana rü norü duüxüguxű nüxű nadauxëechaű na nhuxäcü poraäcü pexű nangechaűxű rü pexű nangüxüexű i guxäma i pema i tama Judéugü ixígüxe. Rü nhuxma i pema na woo tama Judéugü peixígüxű, notürü pema rü ta pexű nangëxma i pechica i dauxüguxű i nañnewa erü Cristuaxű pejaxögü.²⁸ Rü nhuxma i toma rü Cristuxű nixi i tixuxű. Rü guxű i torü cuaxmaä guxűma i duüxüguxű tixucuxegü rü meã tanangüexëe na ngémaäcü Cristugagu ngearü chixexüaxű Tupanaxü tawéxűcax.²⁹ Rü ngématama puracü nixi i nawa poraäcüxüchima chapuracüamaxű woo taciü rü guxchaxű chauxcax ínguxgu. Rü guxűma i ngéma pora i Cristu choxna äxű i chawa ngëxmaxű nixi i choxű poraxüexű na chanaxüamaxűcax i ngéma puracü.

2 ¹Pa Chaueneëgü, chanaxwaxe i nüxű pecuqx na nhuxäcü poraäcü pexcax chapuracüxű. Rü ngëgumarüü ta chanaxwaxe i nüxű pecuqx na nhuxäcü poraäcü chapuracüxű naxcax i ngéma taeneëgü i Raodichäaaru iñanewa ngëxmagüxű rü guxűma i petanüxügü i taguma choxű daugüxű.² Rü ngémaäcü poraäcüxüchima chapuracü na nüxű rü ta chanangúchaüxüexűcax. Erü chanaxwaxe i guxűma aixcuma nügü nangechaügü rü nüxű nangëxma i ngéma mexű i cuqx i aixcuma ixíxü. Rü ngémaäcü tá meäma nüxű nacuqxgu ga jema noxri Tupanaxücatama nüxű cuáxű. Rü jima rü Cristutama nixi.³ Rü nüma nixi i nüxű nangëxmaxű i guxűma i cuqx i aixcuma mexű. Rü nüma nixi i

taxcax nangoxééäxü i Tupanachiga. ⁴Rü pemaä nüxü chixu i ngëma ore erü tama chanaxwaxe na texé pexü womüxéegüxü namaä i tacü rü ore i chixexüwa pexü gagüxü. ⁵Rü woo na tama ngëma petanüwa changëmaxü, notürü chauäewa rü poraäcü pegu charüxñi. Rü wüxi i chorü taäe nixí na nüxü chacuáxü na nhuxäcü meä pegü ipenuxü na meä pegümaä ipecuáxüçax rü nhuxäcü tama nüxü perüxoexü na Cristuaxü pejaxögüxü.

**Nhuxma na Cristuarü ixígüxü rü
ngexwacaxüxü i maxü tüxü
nangëxma**

⁶Rü pema ga noxri rü meäma törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuxü pejauxgü. Rü nhuxma rü jema noxri meäma na penajauxgxüürüü rü name nixí i guxüguma nüxna penaxä i perü maxü na nüma pexü namaä inacuáxüçax. ⁷Rü wüxi i nanetü nanaxwaxe i naxchúmaxä na nataixüçax rü na namaxüxüçax. Rü ngëxgumarüü ta i pema rü penaxwaxe na meä Cristuna pejaxügxü na meä nawa pejaetanüxüçax rü meä naxcax pemaxëxüçax rü meä nüxü pejaxögüamaxüçax jema noxri Epáfra pexü ngúexéegurüü. Rü name nixí i guxüguma Tupanana moxë pexä. ⁸⁻⁹Rü naxcax pexuäegü i ngëma duüxügü i pexü womüxéegüchaüxü! Rü tama name i nüxü iperüxinüe i ngëma norü ore i tama aixcuma ixixü rü taxuwama mexü. Erü ngëma duüxügü rü pexü nangúexéechaü na nagu pejixüçax i ngëma nacümagü ga nuxcumaxügüxü ga duüxügü nagu íxü. Rü nhama i naaneärü nguxëetae nixí i inaxinüexü.

Notürü tama aixcuma Cristuchiga nixí i ngëma pexü nangúexéexü. Rü name nixí i nüxna peixigachi i guxüma i ngëma nguxëetaerüü i chixexügü rü Cristuwe perüxi. Erü Cristu rü Tupanaxüchi nixí rü guxüma i Tupanaärü pora rü Cristuwa nangëxma. ¹⁰Rü nhuxmax, rü Tupanaärü maxü rü norü pora rü aixcuma pewa nangëxma erü namexwa pengëxmagü ja Cristu ja namaä icuácü i guxüma i dauxüçüäxäruü äëxgacugü rü guxüma i ngoxogüarü äëxgacugü. ¹¹Rü ngëma Judéugü rü nügü ínawiechäxmüpxechiraügü na Tupanapexewa jamexüçax. Notürü ngëxguma Cristuaxü jaxögügü rü tama ngëmaäcü tamaä nanaxü ja Cristu na imexüçax. Erü nüma ja Cristu rü törü maxüwa napuracü rü tüxü ínanguxüxéê nawä i taxüneärü ngúchaügü. Rü ngëmaäcü nixí i tüxü jamexëexü na Tupanapexewa imexüçax. ¹²Rü jexguma ípebaiügu, rü Cristu na itáxüürü jexma natäx ga jema nuxcumaxüxü ga perü maxü. Rü jema Cristu na írüdaxüürü rü pema rü ta penajaxu i maxü i ngexwacaxüxü, jerü pejaxögü na Tupana norü poramaä Cristuxü írüdaxëexü. ¹³Rü üpa ga pema rü tama aixcuma pexü najexma ga maxü i taguma gúxü jerü pepecaduäxgü rü pexeneärü ngúchaü pexügü. Notürü i nhuxma rü Cristuxü namaxëexüürü pexü namaxëexü ja Tupana erü Cristuarü duüxügü peixigü. Rü Tupana rü marü Cristugagu tüxü nüxü nangechaü i guxüma i törü pecadugü. ¹⁴Rü noxri rü tachixe jerü tama aixcuma naga taxinüe ga jema mugü ga Muísé tüxna ãxü, rü törü pecadugü rü juwa

tüxü nagagü. Notürü ga Cristu rü curuchagu törü pecaducax naju, rü jemaäcü Tupana tüxü najangutanüxëe ga jema törü pecadugü. ¹⁵Rü jexguma curuchagu najuxgu ga Cristu, rü jexguma nixi ga Chatanáxü naporamaëxü ga Tupana. Rü jexguma nixi ga guxü ga duüxügüpexewa Chatanáxü naxänexëexü nhama wüxi i churaragüarü äëxgacü i norü uwanü i nüxü naporamaëxü naxänexëexü.

**Name nixi i naxçax tadaugü i
ngëma mexügü i dauxüguxü i
naänewa ngëxmagüxü**

¹⁶Rü nhuxma rü taxuüçaxma tüxcüü pexü nixi i ngëma Judéugü ega woo tama naxrüü penaxügxux. Nümagü rü nhuxre i önagüxicatama nangögxü, rü nhuxre i axchiüxicatama nixaxgü, rü nhuxre i petaarü ngunexügü naxauregü na ngëmaäcü Tupanaxü jacuäxüügüxüçax. Rü nangëxma i norü peta i guçü ja taunecügu Tupanacax naxauregüxü rü togü i petagü i guçü ja tawemacügu naxauregüxü. Rü nüxü nangëxma i nacümagü na nhuxäcü ngüüchigaarü ngunexügü naxauregüxü. ¹⁷Rü aixcuma jema nuxcümaxügüxü ga Judéugü rü nanaxauregü ga jema nacümagü jerü ga Cristu rü taüta ínangu ga jexguma. Notürü i nhuxma rü marü ínangu ja Cristu rü törü pecaducax naju. Rü nhuxma rü name nixi na naga ixinüexü rü tama nagu ixixü i ngëma nuxcümaxügüxü i nacümagü. ¹⁸Rü täüxtáma naga pexinüe i ngëma duüxügü i nüxü ixugüxü na ipajarütauxexü ega tama dauxüçüäx i orearü ngeruügüxü

peicuäxüügugu! Nümagü rü nügü ínarüxíragüneta rü nügü nixugü na jangoxetügüxü. Rü noxrütama cuaxmaämare nügü nicuäxüügü.

¹⁹Notürü i nümagü rü tama aixcuma naga naxñüü ja jima taeru ixici ja Cristu ja tüxü poraexëecü rü tüxü ijaetanüxëecü i törü òwa i guxäma i jixema i norü duüxügü ixigüxe. Rü nüma ja Cristu nixi i wüxigu tüxü naxñüüexëexü i wüxichigü i jixema ngëma Tupana naxwaxexürrüü. ²⁰Rü jexguma najuxgu ga Cristu rü jexma naju ga nuxcümaxüxü ga perü maxü, rü jexma najarüxo ga guxüma ga nuxcümaxügüxü ga pecümagü i nhama i naäneçüäx i duüxügü nagu rüxñüexü. Rü ngëmacax i nhuxmax ¿rü tüxcüü nixi i nhama i naäneçüäx maxëxürrüü pemaxëxü i pemax, rü tüxcüü nixi i ngëma Judéugüçümagu pexixü? ²¹Rü nümagü i Judéugü rü nüxü nixugüe rü nhanagürügü:

“Tama name i nüxü cuingögü i ngëä, rü tama name i cunangöx i jea, rü tama name i cunajaxu i ngëma”, nhanagürügü. ²²Notürü guxüma i ngëma nacümagü rü paxa tá inajarüxo erü duüxügüarü nixigü. Rü ngëma pexü namuxü rü duüxügüarü mugümare nixi. Rü ngëma pexü nangüexëexü rü duüxügüarü nguxëetaemare nixi. ²³Rü guxüma i ngëma pexü namuxü rü pexcax namexcüraxü erü pexü naxucüxegü na tacü pexauregüxüçax, rü tama pegü peicuäxüügüxüçax, rü meä pexenemaa ipecuäxügüxüçax. Notürü guxüma i ngëma mugü rü tama aixcuma pexü nariüngüxëe na nüxü perüxoexüçax i pexeneäru ngúchaügü.

3 ¹Rü nhuxma i pemax, rü Cristu wena maxüxürüü rü pexü nangëxma i maxü i ngexwacaxüxü. Rü ngëmacaq name nixi i naxcax pedau i ngëma mexügü i dauxüguxü i nañewa ngëxmaxü i ngextá Cristu rü Tupanaärü tügenecuwawa írütöxiwa rü namaä ãëxgacü íjíixüwa. ²Rü name nixi i guxüguma nagu perüxinüe i ngëma dauxüguxü i nañewa ngëxmaxü, rü tama ngëma nhama i nañewa ngëxmaxü. ³Jerü jexguma najuxga ga Cristu rü jexma naju ta ga nuxcumäüxü ga perü maxü. Rü nhuxma rü pexü nangëxma i perü maxü i ngexwacaxüxü erü Cristutanüxü peixigü rü Tupanamexëwa pengëxmagü. ⁴Rü nümatama ja Cristu nixi i pexü namaxëxëexü. Rü ngëxguma wena núma nangoxgu, rü namaä tá peingóe, rü naxrüü tá pemexéchi.

Marü nüxü tarüxo i nuxcumaxüxü i tacüma i chixexügü rü tanajaxu i ngexwacaxüxü i törü maxü

⁵Rü nhuxma rü name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i nhama i nañeärü chixexü i pewa ngëxmaxü. Rü tama name i pemäxna naí i ngemaä pemaxë, rü tama name i petena naí ja jatümaä pemaxë. Rü tama name i penaxü i pexeneärü ngúchaü rü bai i nagu perüxinüemare. Rü tama name i pexü nangúchaü i tacü rü to i chixexügü. Rü tama name i pegünaxicatama penanuächigüchaü i guxüma i ngëmaxügü, erü jíxema ngëma nacüma tükü ngëxmaxë rü düxwa namaä tatupanaäx. ⁶Rü guxüma i ngëma chixexügucax tá nixi i Tupana

napocuexü i ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxëxü rü tama naga ínüëchaüxü. ⁷Rü pema ga üpa rü penaxü ga jema chixexügü, rü jemaäcü pemaxë. ⁸Notürü i nhuxma rü name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma na pegüchi pexaiexü, rü pegümaä penuexü, rü chixri pemaxëxü, rü pegümaä peguxchigagüxü, rü guxüma i ngëma chixexü i dexa i nüxü peixuxü. ⁹Rü tama name i pegümaä peidoraе, erü marü ipenatax ga nuxcumaxüxü ga pecüma rü guxüma ga jema chixexügü ga üpa pexügüxü. ¹⁰Rü nhuxma rü marü penajaxu i ngexwacaxüxü i perü maxü rü ngexwacaxüxü i duüxügü peixigü. Rü guxü i ngunexügu rü Tupana pexü ningexwacaxüxëechigü na jexeraäcü pemexüçax naxrüü rü jexeraäcü nüxü na pecuaxgüxüçax ja Tanatü ja Tupana ja maxü tükna äcü. ¹¹Rü nhuxma rü Tupanacax rü nüétama nixi ega Judéu cuixigu rü exna tama. Rü nüétama nixi ega ícuwiechäxmüpxechiraügu rü exna tama. Rü nüétama nixi ega tacü rü nachiüänecüäx i duüxü cuixigu, rü exna tacü rü duüxü cuixigu. Rü nüétama nixi ega wüxi i coriarü duüxü cuixigu, rü exna taxüearüma duüxü cuixigu. Erü nhuxma rü ngëma guxüärü jexera aixcumá tükü mexü nixi na Cristu rü guxüärü ãëxgacü jíjixü rü guxawama nangëxmaxü. ¹²Rü nhuxma ja Tupana rü pexü nangechaü i pema rü pexü nidexechi na noxrü peixigüxüçax. Rü ngëmacaq name nixi i guxüguma pexü nangechaütmüügü i togü, rü namaä pemecümagü, rü tauxchaäcüma nüxna penaxä, rü taguma napexewa pegü iperütagü. Rü ngëxguma woo tacü

pemaā naxügxux rü name nixī i jaxna namaā pexīnūē.¹³Rü name nixī i wüxicigü i pema na pegümaā jaxna pexīnūēxū. Rü ngēguma chi texé tacü pemaā ügxux, rü name nixī i pegüxū nüxū pengechaūgü i ngēma. Rü jexgumarüū ga törü Cori na pexū nüxū ngechaūxürtüū, rü name nixī i togüaxū nüxū pengechaūgü.¹⁴Rü guxūärü jexera mexū nixī na pegü pengechaūguxū. Erü ngēguma aixcuma pegü pengechaūgugu rü aixcuma wüxigu tá perüxīnūē, rü meā pegümaā tá pemaxē.¹⁵Rü name nixī na pemaā inacuáxū i ngēma taāē i Cristu pexna ãxū na ngēmaācü aixcuma pegü pengechaūguxūçax. Jerü jemacax nixī ga Tupana pexū idexechixū na wüxitama i duūxügü peixigüxūçax rü meā wüxigu perüxīnūēxūçax. Rü name nixī i moxē nüxna pexāgü ja Tupana.¹⁶Rü name nixī i guxūguma peāewa nangēxma i Cristuarü ore rü taāēacüma naga pexīnūē. Rü name nixī i meā peāexū pecuāācüma namaā pegü pengúexēe rü pegü peixucuxégü na ngēmaācü pegüaxū penangúchaūxēexūçax. Rü name nixī i aixcuma Tupanana moxē pexāgüäcüma nagu pewijaegü i nagúxūraüxū i norü wijaegü.¹⁷Rü guxūma i ngēma pexüxū rü nüxū peixuxū rü name nixī i törü Cori ja Ngechuchuégagu penaxü. Rü name nixī i ngēmaācü Ngechuchuégagu Tanatü ja Tupanana moxē pexāgü.

**Tupana nanaxwaxe na meā
namaxēxū i duūxügü i
Cristuaxū jaxögüxū**

¹⁸Pa Ngexügü i Ātegüxü, rü name nixī i petega pexīnūē. Erü woetama

ngēma nixī i mexū na penaxüxū erü törü Cori ja Cristuarü duūxügü peixígü.¹⁹Pa Jatügü i Āmaxgüxü, rü name nixī i ngixū pengechaūgü i pemaxgü. Rü tama name i ngīmaā penuē.²⁰Pa Buxügü, rü name nixī i guxüwama penatü rü peega pexīnūē, erü ngēma nixī i namaā nataāēxū ja törü Cori.²¹Pa Jatügü, rü tama name i penanuēxēe i pexacügü. Erü ngēguma ngēmaācü penaxügxux rü ngürüāchi tá nüxū nawäxtümüū i ngēma namaā nüxū peixuxü.²²Pa Duūxügü i Ixāārü Coriāgüxü, rü name nixī i guxüwama naga pexīnūē i perü corigü i nhama i naānewa pemaā icuqxüguxü. Rü tama name i pexü nadaugüguxicatama meā pepuracüe na ngēmaācü penataāēxēexūçax. Notürü name nixī i mexū i perü ngúchaūmaā guxüguma meā pepuracüe erü törü Corixü pemuūē.²³Rü guxūma i ngēma perü puracü i pexüxūwa rü name nixī i perü ngúchaūmaā penaxü nhama törü Cori ja Cristuaxü pepuracüexürtüū rü tama i duūxügüaxü.²⁴Rü marü nüxū pecuax rü dauxüguxü i naānewa rü törü Cori ja Cristu tá pexna nanaxā i perü āmare i maxü i taguma gúxü. Erü jima Cristu ja aixcuma perü Cori ixíciuxü nixī i pepuracüexü.²⁵Notürü jíxema chixexü üxe rü tá ta tanajaxu i tümaārü natanü naxcax i ngēma chixexü i taxüxü, rü aixcuma Tupana tá tükü napocu. Erü Tupanapexewa rü guxūma i duūxügü rü nawüxigu, rü taxucürüwama texé Tupanachqaxwa tinhä ega chixexü taxügxux.

4 ¹Rü pemax, Pa Corigü, rü name nixī i perü duūxügümaā pemecümagü, rü tama penawomüxēe.

¶Rü nüxna pecuaxächie na pema rü ta pexü nangëxmaxü ja perü Cori ja dauxügucü! ²¶Rü guxüguma pejumuxëgü, rü pexuäegü na tama ngextamare naxñüxüçax i peäe i ngëxguma pejumuxëgugu! ¶Rü Tupanana moxë pexägü! ³¶Rü toxçax rü ta pejumuxëgü na Tupana toxü natauxchaxëexüçax na nüxü tixuxüçax i norü ore i mexü, rü meäma duüxügümäa nüxü tixuxüçax i ngëma ore ga noxri tama nüxü nacuaxgüxü i Cristuchiga! Rü ngëma orecax nixi i nhuxma ichapocuxü. ⁴¶Rü chanaxwaxe i chauxçax pejumuxëgü na meä duüxügüxü nüxü chacuaxëexüçax i ngëma ore, erü ngëma nixi i mexü na chanaxüxü. ⁵¶Rü chanaxwaxe i meä pemaxë napexewa i ngëma duüxügü i tama jaxögüxü. ¶Rü nhuxma na pexü natauxchaxü, rü joxni paxa penaxük i Tupanaärü puracü! ¶Rü tama iperüchomare! ⁶¶Rü name nixi i guxüguma meä namaä peidexagü i ngëma togü i duüxügü, rü mexü i orexü namaä peixugü. Rü ngëmaäcü tá nüxü pecuax na nhuxäcü meä penangäxüxü i wüxichigü i ngëma duüxügü i perü öchigacax pexna caxü.

**Pauru nanaguxëe ga norü popera rü
wenaxärü jema duüxügüxü
narümxö**

⁷Rü nüma ja taenee ja Tíquicu ja nüxü ingechaügucü rü tá pemaä nüxü nixu i chauchiga. Rü nüma nixi i mexëchicü ja chorü ngüxëeरü jíixü, rü nüma nixi i wüxigu chamaä naxüäxü i tóri Coriarü puracü. ⁸Rü nhuxma rü petanüwa chanamu na pexü nataäexëexüçax rü

pemaä nüxü jaxuxüçax na nhuxäcü toxü nangupetüxü i tomax. ⁹Rü Tíquicumaä petanüwa chanamu i Onéchimu i taenee ja nüxü ingechaügucü ja aixcuma meä Tupanaärü puracü ücü. Rü nüma nixi i petanüxü jíixü. Rü nümagü i ngëma taxre rü tá pemaä nüxü nixu i guxüma i tacü na ngupetüxü i núma. ¹⁰Rü pexü narümxö i Aristácu i wüxigu nuxma chamaä pocuxü. Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxö i Marcu i Barnabéene ixiixü. Rü marü pemaä nüxü chixu i Marcuchiga na meä penajauxgüxüçax i ngëxguma petanüwa nanguxgu. ¹¹Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxö ja taenee ja Ngechuchu ja Juchugu äégacü. Rü ngëma tamaäxpü i jatügü rü ngëxicatama nixi i Judéugü i jaxögüxü i wüxigu chamaä puracüexü i Tupanaärü puracüwa. Rü nümagü rü poraäcü choxü nataäexëegü. ¹²Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxö i Epáfra. Rü nüma rü petanüxü nixi, rü aixcuma nanaxü i Cristuarü puracü. Rü nüma rü norü jumuxëwa rü guxüguma Tupanaxü nacqaxü pexcax na aixcuma meä pemaxëexüçax rü pejaxögüamaxüçax rü aixcuma penaxüxüçax i ngëma Tupana naxwaxexü. ¹³Rü chama rü marü nüxü chadau rü pemaä nüxü chixu i nhuxäcü Epáfra poraäcü pexcax napuracüxü rü naxcax napuracüxü i ngëma taeneegü i Raodichéaaru iännewa rü Iráporiarü iännewa ngëxmagüxü. ¹⁴Rü Luca, i duturu i nüxü ingechaügüxü, rü pexü narümxö. Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxö i Dema. ¹⁵Rü chanaxwaxe i nüxü perümxögü i taeneegü i Raodichéawa ngëxmagüxü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwaxe i nüxü

perümoxëgü i Nifa rü guxüma i taeneëgü i jaxõgüxü i napatawa ngutaquegxegüüxü. ¹⁶Rü ngëxguma marü nüxü pedaumatüguwena i nhaä popera, rü chanaxwaxe i Raodichéawa penamu na ngémacüäx i taeneëgü rü ta nüxü nadaumatügxüçax. Rü ngëxgumarüü ta i ngëma popera i Raodichéawa chamuxü, rü ngëxguma pexütawa nanguxgu rü chanaxwaxe i nüxü pedaumatigü. ¹⁷Rü chanaxwaxe i

Ariquípumaä nüxü peixu, rü nhapegügü nüxü:

“¡Rü meä napuracü rü janguxëe i ngëma puracü i törü Cori cuxna ãxü!” nhapegügü nüxü. ¹⁸Chama i Pauru rü chäxmëxmaätama pexcäx chanaxümatü i nhaä chorü moxë. ¡Rü nüxna pecuqxächie na chapocuxü! Rü chanaxwaxe i Tupana pexü narüngüxëe.”

Rü nuäma pexna,

Pauru

NÜXÍRAÜXǕ GA POPERA GA

TECHARÓNICAWA JEXMAGÜXǕ GA

JAXÖGÜXǕTANÜWA NAMUXǕ GA PAURU

Pauru rü nüxǖ narümoxë ga
jema jaxögüxǖ ga
Techarónicawa jexmagüxǖ

1 ¹Pa Techarónicawa Ngéxmagüxǖ i Toeneégü i Jaxögüxǖ i Tanatü ja Tupana rü Tórü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü Duűxǖgü Ixígüxǖ, chama i Pauru rü namaã i taeneẽ i Siuwánu rü Timúteu nixi i pexcax tanaxümatüxǖ i nhaã popera. Rü tanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rü tórü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexǖ narüngüxéẽ rü pexǖ nataãéexéẽ.

Meãma najaxögü ga jema
Techarónicawa jexmagüxǖ rü
jemaäcü wüxi ga cuqxruū ga
mexǖ nixigǖ

²Rü torü jumuxéwa rü guxǖguma pexna tacuaxächigü, rü pexcax Tupanana moxë taxã. ³Rü guxǖguma i ngéxguma Tanatü ja Tupanamaã tidexagügu, rü taguma nüxǖ itajarüngümaã na nhuxäcü meã

pejaxögüäcüma penaxüxǖ i Tupanaäärü puracü, rü nhuxäcü nüxǖ pengechaügüäcüma togüxǖ perüngüxéexǖ. Rü taguma nüxǖ itajarüngümaã na nhuxäcü aixcumma meã ípenanguxéexǖ ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü ngëmacax jaxna namaã pexñǖ i ngëma ngúxǖ i nhuxma peingexǖ. ⁴Pa Chaueneégüx, Tupana pexǖ nangechaü, rü nüxǖ tacuax rü nümatama nixi i pexǖ jadexechixǖ. ⁵Rü jexguma pemaã nüxǖ tixuxgu ga Tupanaäärü ore i tükǖ maxëxéexǖ, rü tama toechama tidexagümare, jerü Tupanaäe i Üünexǖ toxǖ narüngüxéẽ na norü poramaã pemaã nüxǖ tixuxǖ. Rü meã nüxǖ tacuáäcüma pemaã nüxǖ tixu ga jema ore jerü toõewatama nüxǖ tacuax na aixcumma jiixǖ. Rü pematama nüxǖ pecuax ga nhuxäcü meã pepexewa na tamaxëxǖ ga jexguma na jemaäcü pexǖ tarüngüxéegüxüçax. ⁶Rü pema rü meãma penaxügü ga jema pexǖ tangúexéexǖ rü jema tükǖ nangúexéexǖ

ga törü Cori ja Ngechuchu. Rü Tupanaäe i Üünexü pexü taäexëäcümä penaiaxgü ga jema ore ga woo jemacax poraäcü ngúxü na peingegüxü.⁷ Rü jemaäcü ga pema rü wüxi ga cuaxruü ga mexü peixigü naxcax ga guxüma ga jema jaxögüxü ga Machedóniäänewa rü Acajaanewa jexmagüxü.⁸ Rü jemaäcü petanüwa ínaxüxü ga törü Cori ja Ngechuchuarü ore rü guxüwama nanguchigü. Rü ngëmacax i nhuxma rü Machedóniäänewa rü Acajaanewa rü guxüwama nüxü nacuaxgü na nhuxäcü meä Tupanaäxü pejaxögüxü. Rü ngëmacax marü taxuüçaxma tüxüü i toma rü namaä nüxü tixu i ngëma ore i mexü i pechiga.⁹ Erü nümagütama i ngëma duüxügü rü marü nüxü nixugügü ga nhuxäcü ga pema rü meä toxü na pejauxgüxü ga jexguma petanüwa taxixgu. Rü nüxü nixugügü ta ga nhuxäcü nüxü na perüxoexü ga perü tupananetachicünqxägü na Tupanaxüchi ja maxücü rüixa xcumacüwe perüxixüçax rü nüxü pepuracüexüçax.¹⁰ Rü nüxü nixugügü ta na nhuxäcü aixcuma ípenanguxëäxü na wenaxärü dauxüwa ne naxüxü ja Ngechuchu ja Tupana Nane ga juwa ínadaxëäcü. Rü jima Ngechuchu nixü ja tüxü ínguxüxëäcü nüxna i ngëma pocu i äüçümaxü i tá ínguxü.

Pauruarü puracü ga Techarónicawa

2 ¹Pa Chaueneëgüx, rü pematama nüxü pecuax rü tama notüçaxmamare nixü na pexütawa taxixü.² Rü pema nüxü pecuax rü naxüpa ga pexütawa na tangugüxü rü

chixri tomaä nachopetü ga duüxügü ga Piripuwa rü tomaä naguxchigagü. Notürü Tupana toxü narüngüxëä na pemaä nüxü tixuxüçax ga norü ore i tüxü maxëxëäxü. Rü jemacax tama tamuüäcümä pemaä nüxü tixu ga jema ore, woo ga törü uwanügü ga tama toxü irüxinüächaüxü rü poraäcü toxü naguxchaxëegüägu.³ Rü jexguma pemaä nüxü tixuxgu ga jema ore, rü tama itatüäcümä pemaä nüxü tixu. Rü tama chixexü pemaä taxügüchäüäcümä rü tama pexü tawomüxëegüchäüäcümä pemaä nüxü tixu ga jema ore.⁴ Jerü Tupana nixü ga toxü unetacü rü toxü mucü na pemaä nüxü tixuxüçax ga norü ore i mexü i tüxü maxëxëäxü. Rü jemacax Tupana naxwaxexüäcümä pemaä nüxü tixu ga jema ore. Rü tama duüxügüxümaré na tataäexëegüxüçax pemaä nüxü tixu, notürü nüxü tixu na Tupanaxü tataäexëegüxüçax. Rü nüma ja Tupana nixü i tüxü nacuáxü rü tüxü nadauxü rü nangugüäxü i ngëma nagu rüxinüäxü.⁵ Rü pema nüxü pecuax rü taguma pepexewa pexü ticuaxüügü na toga pexüniëxüçax, rü taguma pexü tawomüxëegü na ngixü tajauxgüxüçax ga perü díëru. Rü Tupana nixü ja toxü daucü na taguma jemaäcü na tanaxüxü.⁶ Rü taguma naxcax tadaugü na duüxügü toxü icuaxüügüxüçax, rü bai i pema rü bai i togü i duüxügü.⁷ Rü woo Cristutama toxü namu na jaxögüxüäru äëxgacügü na tixigüxü notürü tama nhama wüxi ga äëxgacürüü pemaä tamaxë. Notürü meämare pemaä tamaxë, nhama wüxi i mama i ngixäcügüna meä däxcürüü pemaä tixigü.⁸ Rü poraäcü pexü tangechaü, rü

jemacax pemaä nüxü tixu ga Tupanaärü ore. Rü tama jemaxicatama pexna taxäxchaü ga jexguma. Notürü marü ítamemare ta ga pexcax na tajuexü, jerü poraäcü pexü tangechaügü. ⁹Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuax ga nhuxäcü poraäcü na tapuracüexü na torü ñonacax tataxegüxüçax. Rü woo chütacü rü woo ngunecü tapuracüe na taxúeaxüma wüxi ga guxchaxü tixigüxüçax ga jexguma petanüwa tajexmagügü rü pemaä nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore. ¹⁰Pa Duüxügü i Tupanaäxü Jaxögüxü, pema nixi ga toxü pedaugüxü rü Tupana rü ta toxü nadau ga nhuxäcü meä na tamaxëxü ga petanüwa, rü nhuxäcü taxuüma ga chixexü na taxüxü ga jexguma. ¹¹Rü pema nüxü pecuax ta ga nhuxäcü pexü na tanangúchaüxëexü. Rü jexguma pengechaügü, rü pexü tataäxëeëgü nhama wüxi i papa i naxäcügüxü taäxëeëgüxürrü. ¹²Rü nhuxma na Tupanaärü peixigüxü, rü pexü taxucuxëgü na meä naxcax pemaxëxü. Rü nüma nixi i pexcax nangemaxü na ngextá äëxgacü ïjiixüwa pengugüxüçax na ngëma mexüwa pengëxmagüxüçax. ¹³Rü ngëmacax guxüguma pexcax Tupanana moxë taxä, jerü jexguma noxri nüxü pexñüëgu ga jema norü ore ga pemaä nüxü tixuxü, rü meä penaiauxgü, jerü nüxü pecuaxgü rü aixcuma Tupanaärü ore nixi rü tama duüxügürü oremare nixi. Rü jema ore nixi ga naxüchiciüxü ga perü maxü ga jexguma pejaxögügü. ¹⁴Pa Chaueneëgüx, nüxü tacuax na nhuxäcü ngúxü peingegüxü jerü petanüxügütama pechi naxaie rü chixri pemaä

nachopetü. Notürü jemaäcütama nüxü nangupetü ga Tupanaärü duüxügü ga Ngechuchu ja Cristuaxü jaxögüxü ga Judéaanewa jexmagüxtü. Jerü natanüxügütama ga Judéugü rü chixri namaä nachopetü. ¹⁵Rü jema Judéugü nixi ga tóri Cori ga Ngechuchuxü imägxüxü, jexgumarüü ga norü oxigü rü nuxcümaxügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüxü na naðaixürrü. Rü jema Judéugü nixi ga tote ingëxütanüxü. Rü Tupanamaä rü guxü i duüxügümaä narüxuwanügü. ¹⁶Rü ngëguma ngëma duüxügü i tama Judéugü ixigüxümaä nüxü tixuxchaügu i Tupanaärü ore na nümagü rü ta nüxü nangëxmagüxüçax i maxü, rü ngëma Judéugü rü toxna nanachywu. Rü ngëmaäcü i ngëma Judéugü rü poraäcüxüchima chixexü naxügü. Rü ngëmacax i nhuxma rü düxwa marü nüxna nangu i ngëma Tupanaärü pocu i äütcümaxüchixü.

Pauru rü nüxü nangúchaü
na wenaxärü natanüwa naxüxü
ga jema jaxögüxü ga
Techarónicawa jexmagüxü

¹⁷Pa Chaueneëgüx, jexguma pexna ítixíguena, rü woo tama pexütawa na tajexmagüechaxü, notürü guxüguma pegu tarüxñüë, rü poraäcü toxü nangúchaü na pexütawa taxixü na wenaxärü pexü ítajadaugüxüçax. ¹⁸Rü aixcuma ngëma taxixchaü. Rü chamatama i muëxpüxcüna rü chanaxwaxe na ngëma pexütawa taqx chaxüxüñiegaxü notürü ngoxo i Chataná rü guxüguma toxü nanaguxchaxëe na tama ngëma taxixüçax. ¹⁹Notürü pexü ítajadaugüchaüma erü ngëguma

wanaxärü núma naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü ɿ tacüçax tá nixí i Tupanapexewa tataäegüxü i tomax? Rü aixcuma pewa tá nixí i ítananguxéexü na tomaã nataäexü ja Tupana. Rü pema tá nixí i torü taäe peixigüxü. Rü pegagu tá nixí i aixcuma togüimaätama tataäegüxü i napexewa. ²⁰Rü ngémáacü pegagu nixí i togüimaätama tataäegüxü, rü pema nixí i torü taäe peixigüxü.

3 ¹Rü jema na taxuacüma nhuxäcü wenaxärü petanüwa na chaxüxü, rü düxwa nagu charüxinü na Atenagutama na charüxäüxü. ²⁻³Rü pexütawa chanamu ga taeneä ga Timúteu na pexü íjadauxüçax. Erü núma nixí i Tupanaärü puracütanüxü i wüxigu namaã tapuraciexü na tanaxunagüxüçax i ngëma ore i mexü i Cristuchiga. Rü ngëma petanüwa chanamu na pexü nangüxéexüçax na jexeraäcü pejaxögüxüçax rü aixcuma petaäegüxüçax rü ngëmaäcü taguma texé i petanüwa nüxü rüroxüçax ega tacü rü guxchaxü pexü ngëxmagu. Erü pematama marü nüxü pecuax na guxâma i jixema na jaxögüxü rü ngúxü tá tüxü naxüpetü. ⁴Rü jexguma petanüwa tajexmagügi rü marü pemaä nüxü tixu na ngúxü tá pexü üpetüxü. Rü pema marü nüxü pecuax na aixcuma jemaäcü pexü nangupetüxü. ⁵Rü jemacax ga jexguma marü tama namaã chaporagu ga jema tama paxa pechigaxü na chacuáxü, rü jemacax düxwa Timúteuxü jáema petanüwa chamu na pexna jaçaxüçax ngoxi meä ípejaxögüama i Tupanaärü ore. Jerü chaxoegaäe rü bexmana ngoxo i

Chataná rü chixexügu pexü najixëe, rü chi ngëmaäcü jixígu, rü notüçaxmamare chi nixí ga pemaä nüxü tixuxü ga Tupanaärü ore. ⁶Notürü nhuxma na ínanguxü i Timúteu na petanüwa ne naxüxü, rü mexü i ore i pechiga ngëma ne nange. Rü tomaã nüxü nixu na nhuxäcü meä pejaxögüxü, rü nhuxäcü guxâma meä pegü pengechaügüxü. Rü tomaã nüxü nixu ta na nhuxäcü guxüguma toxü pengechaügüäcüma togu pertüxinüexü, rü nhuxäcü poraäcü penaxwæxegü na wena toxü na pedaugüxü i ngëma poraäcü pexü tadaugüchaüxü. ⁷Rü ngëmacax, Pa Chaueneégü, rü woo guxchaxü toxü na ngëmaxü rü ngúxü na tingegüxü, rü poraäcü toxü nataäexëe i ngëma pexü na tacuächigaxü na meä ípemaxëxü rü meä pejaxögüamaxü. ⁸Rü nhuxma na nüxü tacuächigaxü na aixcuma meä törü Coriaxü pejaxögüamaxü, rü poraäcü tataäegü. ⁹¿Rü nhuxäcü tá Tupanana moxë taxä naxçax i ngëma taäe i taxü i toxna pexäxü? Erü aixcuma pegagu nixí i toxü nangëxmaxü i wüxi i taäe i taxü i napexewa. ¹⁰Rü ngunecü rü chütacü rü tajumuxëgü, rü Tupanana naxçax tacagü na petanüwa toxü nawoeguxéexüçax na wena pexü tadaugüxüçax rü pexü tarüngüxéegüxüçax na jexeraäcü nüxü pejaxögüxüçax. ¹¹Rü poraäcü tanaxwæxegü i Tanattü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu na toxü rüngüxéegüxü, na wena petanüwa ítajadaugüxüçax. ¹²Rü tanaxwæxegü na törü Cori ja Ngechuchu pexü rüngüxéexü na jexeraäcü pegü pengechaügüxüçax rü guxü i duüxügüxü

na pengechaügüticax, ngëgumarüü i toma rü poraäcü pexü na tangechaügütürüü. ¹³Rü tanaxwaxegü na törü Cori ja Ngechuchu pexü rüngütexëexü na peäewa rü aixcuma meä pejaxögüticax rü norü duüxügi i aixcuma mexügi na peixögüticax rü na nataxuxüticax i perü pecadugü i napexewa ja Tanatü ja Tupana i ngëguma wena núma naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu namaä i guxüma i norü duüxügi.

Maxü i Tupanaxü taäexëexüchiga

4 ¹Rü nhuxma Pa Chaueneëgüx, rü nangëxma i tacücax törü Cori ja Ngechuchuégagu pexü tacäaxü rü pexü tamu. Rü ngëma nixi na guxüguma Tupanacax meä pemaxëexü jema pexü tangüexëexürii rü nhuxma marü penaxüxürii. ²Pema rü marü nüxü pecuax ga jema torü ucuxëgü ga törü Cori ja Ngechuchu toxü muxü na pexü tangüexëexücax. ³Rü Tupana nanaxwaxe na aixcuma namexü i perü maxü rü naxcxicatama na pemaxëexü. Rü tama name i chixrimare pemaxë i napexewa, rü to i ngexümaämare pengäeägümare. ⁴Rü wüxichigü tanaxwaxe na aixcuma tümamaxü tangechaüxü, rü ngimaäxictama na tamaxüxü. ⁵Rü tama name i ngíxü na pecuáxchaümarexücax ngimaä pexämäx i wüxi i nge erü ngëmaäcü namaxë i ngëma duüxügi i tama Tupanaäxü jaxögütü. ⁶Rü tama name i texé ngímaä tamaxü i tümaäneë ja jaxöcü namax. Erü jexgumarüü ga marü pemaä nüxü tixuxürii, rü Tupana tá poraäcü tükü napocu ja guxama ja jíxema ngëmaäcü

maxëx. ⁷Erü Tupana tükü nidexechi na meä naxcax imaxëxüticax rü tama chixri na imaxëxüticax. ⁸Rü ngëmacax ega texé tama naga ïnugu i nhaä nguxëëtaegü, rü pemaä nüxü chixu rü tama wüxi i duüxüga nixi i ngëma nüxü taxoxü, notürü Tupanagatama nixi i nüxü taxoxü. Rü guma nixi ga pexna namucü ga Naäe i Üünexü. ⁹Rü ngëma na pegü pengechaügüticax, rü taxüüticaxma pexcax chanaxümatü i poperawa. Jerü Tupanatama marü pexü nangüexë i ngëma na nhuxäcü aixcuma pegü pengechaügütü. ¹⁰Rü aixcuma nixi i guxüguma meä nüxü pengechaügütü i guxüma i taeneëgi i Machedóniäanewa ngëxmagütü. Notürü, Pa Toeneëgüx, rü pexü tacäaxügi na jexeraäcü meä nüxü pengechaügüticax. ¹¹Rü meä pegümaä pemaxë, rü pexrütama maxügi perüxñiü, rü tama i togüarü maxügi! ¡Rü pematama naxcax pepuractü i perü ngëmaxügi ga jexgumarüü ga marü pemaä nüxü na tixuxürii! ¹²Rü ngëguma ngëmaäcü pemaxëgu, rü ngëma duüxügi i tama jaxögütü rü tá pexü nangechaügü, rü pema rü taxuütáma pexü nataxu.

Nhuxäcü tá nixi i ngëguma nataegugu ja törü Cori

¹³Pa Chaueneëgüx, rü ngëguma wüxie juxgux, rü tanaxwaxe i nüxü na pecuaxgütü na tacü tükü ngupetüxü, na tama pengechaügütü ngëgumarüü i ngëma duüxügi i tama jaxögütü rü tama nüxü cuaxgütü na wena tá namaxëxi i juexü. ¹⁴Erü jixema na jaxögütü na najuxü rü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü ngëgumarüü ta tajaxögü

na Tupana tá ínadagüxéexű i guxúma i ngëma Ngechuchuaxű jaxõgüäcüma juexű, rü wüxi guxúma i ngëmacax pemaä nüxű tixu i ngëma ore ga törü Cori ja Ngechuchu namaä nguxéetaexű. Rü ngëxguma wena núma naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu rü jixema na imaxéexű i nhama i nañewa rü tâixütáma jixira napexe taxí i ngëma juexű.¹⁵ Erü númatama ja Cori ja Ngechuchu rü dauxüwa tá ínarüxi, rü tá nangëxma i wüxi i naga i taxű i dauxüwa inaxüxű i tükü muxü, rü tá nüxű taxinüe i Tupanaärü oreartü ngeruügürü äexgacü i tagaäcü dauxüwa icagüxű, rü tá jacuegüxű ja Tupanaärü corneta. Rü ngëxguma i ngëma juexű i Cristuaxű jaxögüxű rü tá ínarüdagü.¹⁷ Rü ngëmawena i jixema na imaxéexű rü Tupana tá wüxi caixanexügü tükü nigagu namaä i ngëma duüxügü i juewa írudagüxű. Rü ngëmaäcü dauxügu tá törü Cori ja Ngechuchuxű tajangaugü na guxügutáma naxüwtawa ingëmagüxüçax.¹⁸ Rü ngëmacax chanaxwaxe i nhaä oremaä pegü petaäexéegü.

5 ¹Notürü, Pa Chaueneëgxü, rü ngëma norü ngunexű rü taunecü i tá nagu nangupetüxű i ngëma pemaä nüxű chixuxű, rü taxuüçaxma pexcax chanaxümatü i ngëmachiga. ²Erü pematama meä nüxű pecuax rü ngëma ngunexű i taxüema nagu ínanguxéexügü tá nixi i ínanguxű ja törü Cori ja Ngechuchu. Rü nhama wüxi i ngítaxáxű i ngürüächi chütacü ínguxüürü i ngüxü i ngëmacax tanaxwaxe i taxuüçaxma pexcax chanaxümatü i ngëmachiga. ³Rü ngëxguma duüxügü nagu írüxiñüegü na guxúma na mexü rü taxuüma na nüxű üpetüxű, rü ngëma ngunexügugu rü tá

ngürüächi nagux i guxúma. Rü nhama wüxi i ngeci i áxäcüü rü ngürüächi ngüxäcümaä nguxnecacürü i ngüxü i ngëma. ⁴Notürü pemax, Pa Chaueneëgxü, rü marü meäma nüxű pecuax i ngëmachiga. Rü ngëmacax taxuüçaxma ngürüächi pexü i najaibaixgü ja Cori ja Ngechuchu nhama wüxi i ngítaxáxű ngürüächi duüxügü i lbaixgüxü. ⁵Erü guxáma i pema rü Tupanaärü duüxügü peixigü, rü ngëmacax ngóonexüwa pengëxmagü rü meäma nüxű pecuax na nhuxäcü meä pemaxexű. Rü jixema rü tama Chatanáärü duüxügü tixigü, rü ngëmacax tama eänexüwa tangëxmagü rü tama tanaxü i ngëma chixexű i eänexüwa naxüxi. ⁶Rü ngëmacax tama tanaxwaxe i taechita ítamaxëmare rü itarüchomare ngëxgumarü i ngëma duüxügü i tama jaxögüxű. Notürü tanaxwaxe i taxuäegü, rü meä taäegü ítarüxiñüe. ⁷Erü ngëma duüxügü i naëchitamare maxëxű rü nhama duüxügü i chütacü peexü i ngüxü i ngëma duüxügü i axegüxű rü chütacü nixi i nügü nangäxéexéegü. ⁸Notürü i jixema rü ngóonexüwa tangëxmagü, rü ngëmacax tanaxwaxe i guxüguma taxuäegü. Rü tanaxwaxe i aixcumä meä Tupanaäxű tjaxogü, rü jigü tangechaügü, rü meä ítananguxéexü na Tupana tükna naxaxüçax i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü ngëxguma ngëmaäcü imaxëgu, rü ngëmaäcü tá jigü ítapoxü i ngëxguma Chataná chixexügü tükü jixéexchaügü. ⁹Erü Tupana rü tama tükü nidexechi na tükü napocuexüçax, notürü tükü nidexechi na törü Cori ja Ngechuchu ja Cristugagu najauxgüxüçax i maxü i taguma gúxü.¹⁰ Rü Ngechuchu

ja Cristu rü taxcax naju na wüxigu namaä imaxëxüçax i dauxüguxü i naännewa. Rü nüétama ega woo marü ijujane ínanguxgu rü exna imaxëjane ínanguxgu, erü dauxüguxü i naännewa rü wüxiwa tá namaä tamaxë. ¹¹Rü ngëmacax, Pa Chaueneëgüz, rü name nixi i wüxichigü pegü petaäexëegü rü pegü peporaexëe i perü òwa ngëgxumarüü i nhuxma na marü ípenaxüguxü.

Pauru rü najaxucuxëgü ga jema jaxöguxü

¹²Pa Chaueneëgüz, pexü tacäqaxügi na nüxü pengechaüguxüçax i ngëma taeneëgü i petanüwa puracüexü rü pemaä icuaxguxü rü pexü ngúexëexü i Cori ja Ngechuchuarü ore. ¹³Rü name nixi i namaä petaäegü rü aixcuma meä nüxü pengechaügü i ngëma taeneëgü, erü nümagü nixi i pexü nangüxëegüxü. Rü name nixi i pegü pengechaügüäcuma pemaxë. ¹⁴Rü pemaä nüxü tixu ta na penaxucuxëguxü i ngëma duüxügi i oexü i tama puracüechaüxü. ¹⁵Rü nüxü penangúchaüxëegü i ngëma duüxügi i marü nüxü rüxoechaüxü na jaxögüäxü! ¹⁶Rü nüxü perüngüxëegü i ngëma duüxügi i turaexü i norü òwa! ¹⁷Rü name nixi i jaxna namaä pexñü i guxüma i ngëma taeneëgü! ¹⁸Rü ngëguma texé chixexü pemaä üxgu, rü tama name i chixexümaä penataeguxëe. ¹⁹Rü name nixi i naxcax pedau na guxüguma mexü pexüguxü i pegütaniwa rü guxüma i togütaniwa rü ta! ²⁰Rü name nixi i guxüguma petaäegü. ²¹Rü guxüguma pejumuxëgü! ²²Rü woo tacü pexü ngupetügu, rü Tupanana moxë pexägü!

Erü ngëmaäci nanaxwaxe ja Tupana na pemaxëxü i pema i Ngechuchu ja Cristuarü duüxügi na peixigüxü. ²³Rü tama name i nüxü pexoe i Tupanaäe i Üünexü. ²⁴Rü tama name i nüxü pexoe i Tupanaäru ore ega texéwa pemaä jadexagu ja Tupana. ²⁵Rü name nixi i meäma penangugü i guxüma i oregü na nüxü pecuåxüçax rü ngoxi aixcuma jiihxü i ngëma ore rü exna tama. ²⁶Rü ngëma ore i aixcuma mexüxícatama peixögü! ²⁷Rü nüxna peixigachi i nagúxüraüxü i chixexügi! ²⁸Rü chanaxwaxe i nümatama ja Tupana ja tüxü taäexëecü pexü imexëe na aixcuma napexewa pemexüçax. Rü chanaxwaxe i guxüwama pexna nadau i peäewa rü pexenewa na nataxuxüçax i tacü i perü chixexü i ngëguma wenaxärü núma naaxügu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ²⁹Rü guxüma i ngëma rü tá pexcax nanaxü ja Tupana ja pexü idexechicü, erü núma rü aixcuma najanguxëe i ngëma tamaä inaxunetaxü.

Pauru rü wenaxärü jema duüxüguxü narümxoxü rü naxcax íncaca na Cori ja Ngechuchu ja Cristu meä nüxü rüngüxëexü ga jema jaxöguxü

²⁵Pa Chaueneëgüz, ²⁶Rü chanaxwaxe i chauégagu meä nüxü perümxögü i guxüma i taeneëgü. ²⁷Rü Cori ja Ngechuchuégagu pexü chamu na guxü i taeneëgüpexewa na nüxü pedaumatüxü i nhaä popera i pexcax ngëma chamuxü. ²⁸Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxëe i guxäma i pemax.

Rü nuäma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA

TECHARÓNICAWA JEXMAGÜXÜ GA

JAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxë
ga jema jaxögüxü ga
Techarónicawa jexmagüxü

1 ¹Pa Techarónicawa Ngëxmagüxü i Toeneegü i Jaxögüxü i Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü Duüxügü Ixígüxü, chama i Pauru rü namaä i taeneë i Siuwánu rü Timúteu nixi i pexcax tanaxümatüxü i nhaä popera. ²Rü tanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxëe rü pexü nataäexëe.

Ngëma chixexü ügüxü rü Tupana tá nanapocue i ngëxguma wenaxarü núma naxüxgu ja Cristu

³Pa Toeneegüx, rü guxüguma pexcax Tupanana moxë taxä, erü name nixi na ngëmaäcü tanaxüxü. Erü guxüguma jexeraäcü pejaxögüetanü rü jexeraäcü pegü peingechaügüetanü. ⁴Rü ngëmacax tomatama taäeäcüma pechigaxü tixu natanüwachigü i ngëma duüxügü i

Tupanaäxü jaxögüxü. Rü namaä nüxü tixu na nhuxäcü meä pejaxögüxü, rü nhuxäcü namaä peporaexü i guxüma i ngëma guxchaxügü rü ngúxügü i pexü ngupetüxü. ⁵Rü ngëma guxchaxügü i pexü ngupetüxüwa nüxü tacuqx na aixcumacü jiixü ja Tupana, erü pexü nangugü na aixcuma pemexü na peichocuxüçax i ngextä núma aëxgacü jiixüwa. Rü ngëma na peichocuxüçax nixi i ngúxü peingegüxü i nhuxmax. ⁶Rü aixcuma name nixi na Tupana napocueü i ngëma duüxügü i ngúxü pexü ingegüxëexü. ⁷Notürü i pema i nhuxma ngíxü ingegüxe rü name nixi i wüxigu tomaä pexü inarüngügüxëe ja Tupana. Rü ngëma rü tá nanaxü ja Tupana i ngëxguma üxüemagu dauxüwa ne naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu wüxigu namaä i norü orearü ngerüügü i poraexü. ⁸Rü aixcuma núma tá naxü i núma ja törü Cori ja Ngechuchu na napocueäxüçax i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuáxchaügüxü rü tama naga ñüüexü i ngëma ore i mexü i törü

Cori ja Ngechuchu ja Cristuchiga. ⁹Rü ngēma duūxügü rü wüxi i pocu i taguma gúxügü tá napocue erü törü Cori ja Ngechuchuarü jaxüwa tá nawogü. Rü ngēma rü tagutáma nüxü nadaugü na nhuxäcü namexéchixü rü naporaxü ja törü Cori ja Ngechuchu. ¹⁰Rü ngēmaäcü tá ngēma duūxügumaä nangupetü i ngēxguma törü Cori ja Ngechuchu núma üxgu. Rü núma tá nangu na nórü duūxügü nüxü icuaxüügxüçax, rü tá nabaixächiäegü rü nataäegü erü tá nüxü nadaugü na nhuxäcü namexéchixü i nümax. Rü pema rü tá ta wüxigu namaä pengëxmagü, jerü pejaxögü ga jema Tupanaärü ore ga pemaä nüxü tixuxü. ¹¹Rü ngēmacax guxüguma pexcax tajumuxëgü. Rü Tupanana taca na núma pexü nadauxü na aixcuma mexü i norü duūxügü peixígüxü i nhuxma na pexü jadexechixü. Rü ngēxgumarüü ta nüxna taca na númatama norü poramaä janguxëeñäxüçax i guxüma i ngēma mexü i peäwa nagu perüxñüexü rü guxüma i ngēma puracügii i mexü i perü ò gagu pexüxü. ¹²Rü ngēxguma Tupana ngēmaäcü pexü rüngüxëeegü, rü perü maxü i mexügagu rü guxüma i duūxügü tá nüxü nicuaxüügü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. Rü númatama ja törü Cori rü tá pemaä nataäe erü núma rü wüxigu Tanatü ja Tupanamaä pexü nangechaügü.

Pauru rü nanangoxëe i nhuxäcü tá na jiixü i ngēxguma ínanguxgu ja Cori ja Ngechuchu

2 ¹⁻²Rü nhuxma Pa Chaueneëgüx, rü pemaä nüxü chixuxchaü i nachiga na nhuxäcü tá na jiixü i ngēxguma törü

Cori ja Ngechuchu ja Cristu wena núma üxgu rü tüxü nangutaquexexëegüga na wüxiwa namaä ingëxmagüxüçax. Rü pexü tacäaxügü na tama ngürüächi togumare perüxñüexü rü paxa pejaxögüxü i tacü rü ore i tama toma pemaä nüxü tixuxü. Erü tama tanaxwaxe na pebaixächiäegüxü ega texé pemaä idoraegu rü pemaä nüxü ixuxgu na marü ínanguxü ja törü Cori ja Ngechuchu. Rü ngēxguma texé pemaä nüxü ixuxgu na nagu taxänegüxü na Cristu rü marü ínanguxü, rü tama name i tümagá pexinüe. Rü woo pemaä nüxü tixugügigu na tanajauxgüxü i wüxi i torü popera i nüxü ixuxü na marü ínanguxü ja törü Cori ja Ngechuchu, rü täüxütáma tüxü pejaxögü! ³ Rü täüxütáma naga pexinüe i ngēma duūxügü i ngēmaäcü pexü womüxëegüchaüxü! Erü naxüpa na Ngechuchu núma úxü rü tá ínangu i ngēma jatü i Tupanaärü uwanü ixixü, rü tá nananuëxëe i muxüma i duūxügü i jaxögüchiréxü. Notürü ngēma jatü rü Tupana marü namaä nanaxuegu rü tá napoci. ⁴Rü ngēma Tupanaärü uwanü rü tá Tupanamaä rü guxüma i ngēma Tupanaärü ixixümaä narüxiwanü. Rü tá nachi naxai i guxüma i tacü i mexü i duūxügü Tupanaxü namaä icuaxüügxü. Rü Tupanaärü tupauca ja taxünewa tá najarüto nhama Tupana jiixürrü. Rü tá nügü nixu na Tupana jiixü. ⁵ ¿Tama exna nüxna pecuqxächie rü jexguma petanüwa chajexmagu rü marü meäma pemaä nüxü chixu nachiga ga jema? ⁶Rü pema marü nüxü pecuqx na tüxcüü jiixü i taüta núma naxüxü i ngēma Tupanaärü uwanü. Taüta núma naxü, erü taüta nawa nangu i ngunexü na ínanguxü. ⁷Rü

ngēma chixexü i Tupanaäru uwanü üxü, rü marü cúaçü inaxügü. Notürü nümatama i Tupanaäru uwanü rü tääxütáma nangox nhuxmatáta ngēma norü chogüruü nüxü ingé.⁸Rü ngēguma tá nixí i ínanguxü i ngēma Tupanaäru uwanü. Notürü nüma ja törü Cori ja Ngechuchu rü wüxi i naqxwa “cue” nhaxümaä tá najamax. Rü ngēguma ínanguxgu ja törü Cori ja Ngechuchu rü ngēma norü jauxracütxümaä tá inajanaxoxé i ngēma norü uwani. ⁹Rü ngēma Tupanaäru uwanü, rü ngēguma ínanguxgu rü tá nüxü nangëxma i Chatanáärü pora rü ngēmacax tá naporaxüchi. Rü tá nanaxü i nagüxüraüxü i cuaxruügi i Chatanáärü poramaä naxüxü.¹⁰Rü nagúxüraüxü i chixexü tá naxü na nawomüxéäxüçax i ngēma duüxügi i Tupana tá pocuexü. Rü ngēmaäcü tá nüxü naxüpetü i ngēma duüxügi, erü tama nanajauxgüchaü rü tama nüxü nangechaü i ngēma Tupanaäru ore i aixcuma ixixü i tüxü maxëxëexü.¹¹Rü ngēmacax ja Tupana rü nanangexrü i ngēma duüxügi na poraäcü ínatüexüçax rü jaxögüäxüçax i ngēma ore i doramare ixixü.¹²Rü ngēmacax düxwa Tupana tá namaä nanaxuegu na napocuexü i guxüma i nümagü i tama jaxögüchaüxü i ore i aixcuma ixixü rü namaä taäegüxü i ngēma chixexü na naxügiüxü.

**Tupana tüxü nidexechi
na tüxü nangëxmaxüçax i
maxü i taguma guxü**

¹³Notürü, Pa Chaueneëgüx i Törü Cori ja Ngechuchu Pexü Ngechaügühex, rü guxüguma Tupanana moxë pexçax taxä

jerü nüma ga Tupana rü noxitama naâne ixügugumama pexü nidexechi na pexira penajauxgxüçax i maxü i taguma gúxü ga jexguma pexü nangüxëegu ga Naäe i pexü üünexëexü rü pejaxögüga jema ore i aixcuma ixixü.¹⁴Rü jemacax Tupana pexçax naca ga jexguma pemaä nüxü tixuxgu ga norü ore i mexü i tüxü maxëxëexü. Erü nüma nanaxwaxe na pexü nangëxmaxüçax i pechica i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuxütawa i ngextá ínamexéchixüwa.¹⁵Rü ngēmacax, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwaxe i meä pejaxögüama rü tama nüxü ipejarüngümaä ga jema ore ga tomatama pexü tangüexëexü rü jema ore ga poperagu pexçax taxümatüxü.¹⁶⁻¹⁷Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü Tanatü ja Tupana pexü nataäexëegü rü pexü narüngüxëe na guxüguma mexü i oremaä peidexagüxüçax rü mexü pexügüxüçax. Rü jima Tanatü ja Tupana nixí ja tamaä namecümaäcüma tüxü ngechaücü rü guxüguma tüxü taäexëecü rü tamaä ixunetacü na wüxi i ngunexü tå naxütawa ingëxmagüxü.

**Pauru naxcax ínaca na
naxcax najumuxëgüxü**

3 ¹Rü nhuxma Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwaxe na toxçax pejumuxëgüxü na paxa guxüwama nanguxüçax i törü Cori ja Ngechuchuarü ore i mexü, rü duüxügi norü ngúchaümaä na najauxgxüçax ga jema pema na penajauxgxüriü.²Rü toxçax pejumuxëgü ta na tama tacü rü chixexü tomaä naxügiüxüçax i ngēma duüxügi i

chixexügü! Erü tama guxüma i duüxügü najaxögü. ³Notürü törü Cori ja Ngechuchu rü aixcuma najanguxëe i ngëma tamaä inaxunetaxü. Rü nüma tá pexü naporaexëe rü pexna nadau na tama chixexügu pejixücx. ⁴Rü törü Cori ja Ngechuchu toxü nüxü nacuqxëe na aixcuma penaxüxü i ngëma pexü tamuxü rü tagutáma nüxü perüxoexü na ngëmaäcü penaxüxü. ⁵Rü tanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu pexü narüngüxëe na aixcuma pegü pengechaügxücx, ngëma Tupana tükü ngechaüxürrü. Rü naxcax ítaca na pexü naporaexëexücx na Cristurüü namaä peporaexücx i ngëma ngúxügü nhuxmatata pexcax ínangu.

**Name nixí na ipuracüexü
i wüichigü**

⁶Pa Chaueneëgüx, törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu pexü tamu na tama namaä pexämücgüxücx i tacü i taeneë i tama puracüchaüxü rü tama ngëma pexü tangúexëeäcuma maxüxü. ⁷Erü pema rü marü nüxü pecuqx na nhuxäcü tá pemaxëxü na toxrüü penaxüxücx. Jerü toma ga jexguma petanüwa tajexmagüu rü torü ònacax tapuracüe, rü tama jexma tarüchomare. ⁸Rü toma rü taguma texéartü òna ngetanüäcuma tangöö. Notürü ngunecü rü chütacü rü torü ònacax tapuracüe na tama wüxi ga guxchaxü pexü tixigüxücx. ⁹Rü woochirëx Tupanapexewa rü name nixí ga perü ngüxëeäcax na ítaçaxü, notürü tama jemaäcü tanaxü. Rü torü ònacax tapuracüe jerü pexü nüxü tadauxëeächaü na nhuxäcü meä imaxüxü. ¹⁰Jerü jexguma petanüwa tajexmagüu, rü

pemaä nüxü tixu rü jíxema tama puracüchaüxü, rü noxtacüma ngexrüma nixí na tachibüxü. ¹¹Rü pexcax tanaxümatü i ngëmachiga, erü marü nüxü taxinüe na petanüwa nangëxmaxü i nhuxre i duüxügü i oexü rü tama puracüechaüxü rü toguechigagumare rüxñinüexü. ¹²Rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuégagu tanamu na meämare ínapuracüexücx i ngëma duüxügü na nümatama norü ònacax nataxegüxücx. ¹³Pa Chaueneëgüx, jtama nüxü perüchau na mexü pexüexü! ¹⁴Rü ngëxguma texé tama naga ínigu i nhaä ore i poperawa pemaä nüxü tixuxü jrü marü tükü pecuqx na texé tiixü! Rü tama name i tümamaä pexämücx i taxänexücx i tümäx. ¹⁵Notürü tääxüttáma namaä perüxuwanü! Rü name nixí i nhama peeneëxü pexucyxüexüäcuma meä tükü pecucyxëmare.

**Pauru rü naxcax ínaca na Cori ja
Ngechuchu nüxü rüngüxëeäxü ga
jema jaxögüxü**

¹⁶Rü chanaxwaxe i nümatama ja törü Cori ja tükü meäexëeäcü pexü narüngüxëe na guxüguma i guxüwama pemeäämareechaxücx. Rü chanaxwaxe na nüma rü petanüwa na nangëxmaxü i guxäma i pemax. ¹⁷Chama i Pauru rü chaxmexmaätama pexcax chanaxümatü i nhaä chorü moxë. Rü ngëmaäcü nixí i chaugü nagu chawüégaxü i guxüma i chorü popera. Rü ngëmaäcü nixí i chanaxümatüxü. ¹⁸Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu poraäcü pexü narüngüxëe i guxäma i pemax.

*Rü nuäma pexna,
Pauru*

NÜXÍRAÜXÜ GA POPERA GA

TIMÚTEUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timúteuxü narümoxë ga Pauru

1 ¹⁻²Pa Timúteux, chama i Pauru nixí i cuxçax chanaxümatüxü i nhaä popera. Rü choxü nixí ga jamuxü ga Ngechuchu ja Cristu na norü puracü chaxüxüçax, jerü jemaäcü nanaxwaxe ga Tupana ja tüxü maxéxëecü rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja ínanguxëégicü. Rü cuma Pa Timúteux, rü chaune cuixí i Tupanaärü orewa jerü chauxütawa nixí ga cunajaxuxü ga Tupanaärü ore ga noxrix. Rü chanaxwaxe ja Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü poraäcü cuxü narüngüxëegü rü nüxü cungechaütümüü rü cuxü nataäexëegü.

Timúteuxü naxucuxë ga Pauru
nachiga ga jema nguxëétaegü ga
tama aixcuma ixixü

³Jexguma cuxna ichaxüächigu na Machedóniäanewa na chaxüxüçax rü cumaä nüxü chixu na Epéchiuarü iänegu na curüxäüxüçax. Rü chanaxwaxe i ngëma cungëxmaächa erü nangëxmagü i duüxügü i doramaremaä

ngëma nangúexëexü i ngëma jaxögüxü, rü chanaxwaxe i cujanaxoxëe i guxüma i ngëma nguxëétaegü i doragümare ixígüxü. ⁴Rü chanaxwaxe i ngëma duüxügümaä nüxü cuixu na nüxü naxoexüçax na namaä nangúexëäxü i ngëma oregü rü nacümagü ga nuxcümaxügüxü ga duüxügü nagu íxü. Erü guxüma i ngëma oregü rü doramare nixí, rü ngëmagagu düxwa nügümaä nanuë i duüxügü. Rü ngëma oregü rü tama aixcuma nüxü narüngüxëe i duüxügü na meä Tupanaäxü jaxögüäxüçax. ⁵Notürü Tupana nanaxwaxe i törü maxünewa na ingearü pecaduäxgüxü, rü na mexügu rüxñüexü, rü aixcuma meä na jaxögüxü. Rü nüma tüxü namu na ngëmaäcü imaxëäcüma jigü na ingechaügüxü. ⁶Notürü nhuxre i duüxügü rü marü nüxna nixigachi i Tupanaärü ore na nawe naxixüçax i ngëma ore i taxuwama mexü i nuëwa nagagümarexü. ⁷Erü nümagü tüxü nangúexëechaü i ngëma mugü ga Muïsé tüxna äxü, notürü tama nüxü nacuaxgü i tacüchiga na jiixü i ngëma tamaä nüxü

jaxugüexű rü tükű nangúexéexű woo nüma nagu naxinüegu rü meama nüxű nacuqxgű. ⁸Rü nüxű tacuqx rü ngëma mugü ga Muísé tükna ãxű rü tükű name ega Tupana naxwaxexüäcümä naga ixinüegu. ⁹⁻¹⁰Notürü nüxű tacuqxgű rü guxüma i mugü rü ngëma duüxügű i chixexű ügüxüçax nixi. Rü ngëma nixi i ngëma duüxügű i tama irüxinüechaňxű, rü ngëma tama norü äëxgacüga inüexű, rü ngëma chixexű ügüxű, rü ngëma pecaduâgxüxű, rü ngëma tama Tupanaga inüexű, rü ngëma nanatüxű rü naexű imaxgüxű, rü guxüma i ngëma máëtagüxű, rü ngëma naxüneärü ngúchaüwe rüxixű, rü ngëma jatügü rü ngexügű i naxrütü jatüxű rü ngexümaä ngëäegüxű, rü ngëma duüxégümaä taxegüxű, rü ngëma idorataqxgüxű, rü ngëma äëxgacümaä idoragüxű, rü guxüma i ngëma duüxügű i naxügüxű i tacü rü togü i chixexügű i tama Tupanaärü nguxëetaemaä wüxiguxű. ¹¹Rü ngëma Tupanaärü nguxëetae, rü nüxű itajangau nagu i norü ore i mexű i tükű nüxű cuqxexű i nhuxäcü tükű na nangëmaxxű i maxű i taguma gúxű. Rü ngëmaxxű na chixuxüçax nixi ga choxű namuxű ga nüma ja Tupana ja aixcuma mexëchicü.

**Pauru rü Tupanana moxë naxă
jerü nüxű nüxű nangechaü
ga norü chixexügű**

¹²Rü moxë nüxna chaxä ja Ngechuchu ja Cristu ja törü Cori erü nüma choxű nangugü rü wüxi i mexű i norü duüxü chixi, rü ngëmacqx choxű naxuneta na norü puracü chaxüxüçax. Rü nüma guxüguma choxű narüngüxëe na nüxű

chixuxüçax i ngëma norü ore. ¹³Üpa ga chama rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü nachi chaxai ga jema duüxügű ga nüxű jaxögüxű, rü poraäcü chixexű namaä chaxü. Notürü woo jemaäcü na chamaxxű, rü Tupana choxű nüxű nangechaü ga jema chorü chixexű, jerü tama aixcuma nüxű chacuqx ga tacü na chaxixű, jerü taüta nüxű chajaxö ga Cristu ga jexguma. ¹⁴Rü jemaäcü ga törü Cori ja Ngechuchu rü poraäcüxüchima chamaä namecümä jerü choxű narüngüxëe na nüxű chajaxöxüçax rü nagagu nüxű changechaüxüçax i guxüma i duüxügű. ¹⁵Rü pemaä nüxű chixuxchaü i wüxi i ore i aixcumaxxüchi ixixű i inaxwaxegüxű na guxäma nüxű cuáxű. Rü Ngechuchu ja Cristu rü nhama ga naänewa nangu na namaxëexëäxüçax i pecaduâgxüxű. Rü natanüwa rü chama nixi ga guxüärü jexera na chixexű chaxixű. ¹⁶Notürü Tupana choxű nüxű nangechaü ga jema chorü chixexű na chawa duüxügüxű nüxű nadauxëexüçax ga nhuxäcü nüma ga Ngechuchu ja Cristu jaxna chamaä na naxinüxű ga woo guxü ga pecaduâgxüxüärü jexera chixecü na chiixű. Rü ngëmaäcü wüxi i cuqxruü chixi naxcqx i guxüma i duüxügű na nümagü rü ta nüxű nangëmaxxüçax i maxű i taguma gúxű. ¹⁷Rü nhuxma tanaxwaxe i guxügutáma nüxű ticuqxüügü rü tanataxëegü ja jima nüxücatama Tupana ixicü. Rü woo tama nüxű tadaugü i nhuxma notürü guxüguma törü Äëxgacü ja Rei nixi rü tagutáma naju. Rü ngëmaäcü jiixű. ¹⁸⁻¹⁹Pa Chaune, Pa Timúteux, nhaä nixi i chorü ore i cumaä nüxű chixuxű. Rü

ūpa ga jexguma Tupana jadexaxēēgu ga nhuxre ga taeneēgū, rū nüxū nixugügü na cuma rū tá mexū i Tupanaārū orearū uruū cuiñxū. Rū nhuxma chanaxwaxe i jemagū nüxū ixuxūrūū meā cujanguxēē i ngēma puracū i mexū i Tupana nawa cuxū muxū. Rū chanaxwaxe na aixcuma cujaxōxū rū cuāewa cumatama nüxū cucusáxū na aixcuma namexū i ngēma puracū i ícuxüxū. Nhuxre i duūxügū rū nüxū nacuqxgūchirex i tacū nixī i mexū na naxugüäxū, notürü chixexüäma naxugü. Rū ngēmacax dūxwa nüxū narüxoe na Cristuaxū jaxögüäxū.²⁰ Rū jemaäcū nüxū naxüpetū ga Imenéū rū Arejädre. Rū dūxwa chama Chatanána chanawogü ga jema taxre na Chataná ngúxū nüxū ingexēēgüxūcax na ngēmawa nüxū nacuqxgüxūcax na tama namexū na chixri Tupanachiga jadexagüxū.

**Name nixī i guxūma i
duūxügücax tajumuxëgū**

2 ¹Rū nhuxma rū tá pemaä nüxū chixu na nhuxäcū namexū na pejumuxëgüxū. Rū noxri chanaxwaxe i naxcax pejumuxëgü i guxūma i duūxügū. ¹Rū Tupanama naxcax pecá na nüxū nangüxexücax rū nüxū nüxū nangechaüxücax i norü pecadugü! ¹Rū moxē nüxna naxä ja Tupana naxcax i guxūma i norü ngüxēē i guxū i duūxügūna naxäxū! ²Rū ngēgumarüü ta name nixī i naxcax pejumuxë i guxūma i nachiñanegüarū aëxgacügū i tacügū rū guxūma i ngēmatüüwa ngēmagüxū i aëxgacügū na ngēmaäcū itaäégüxücax rū tuxū nangēmaxücax i wüxi i maxū i mexū i Tupanapexewa rū

guxū i duūxügüpexewa. ³Rū ngēma nixī i mexū rū ngēmamaä nixī i nataäexū ja jima tuxū maxëxëcū ja Tupana. ⁴Erü nüma nanaxwaxe i guxääxüma na nangēmaxü i maxū i taguma gúxū. Rū nanaxwaxe i guxäma na nüxū cuáxū i ngēma ore i aixcuma ixixū. ⁵Rū nüma ja Tupana rū wüxitama nixī. Rū ngēgumarüü ta wüxitama nixī i taetüwa chogüxū na Tupanaxüitawa tuxū nangugüxexücax. Rū nüma nixī ja Ngechuchu ja Cristu ja Tupana Nane ga duūxüxū ixicü. ⁶Rū nüma ga Ngechuchu rū nügū inaxä rū naju na guxū i duūxügüäxū naxütanüäxücax na Tupanaxüitawa nangugüxücax. Rū jexguma Ngechuchu juxgu nixī ga Tupana janguxexü i jema üpaaçü duūxügümaä nüxū jaxuxū na nhuxäcū tá namaxëxexü. ⁷Rū Tupana choxū naxuneta na norü orearū ngeruü chixücax. Rū choxū namu na chanangüexexücax i ngēma duūxügū i tama Judéugü ixigüxū na nümagü rū ta jaxögüäxücax rū nüxū nacuqxgüxücax i ngēma ore i aixcuma ixixū. Rū ngēma pemaä nüxū chixuxū, rū aixcuma nixī, rū tama pexü chawomüxëe. ⁸Rū nhuxma chanaxwaxe i guxüwama najumuxëgü i jatügü. Rū chanaxwaxe i ngearü pecaduäxäcüma naxugümexë rū ngēmaäcū tama texémaä nanuëäcüma rū tama tacüchiga nügü nachoxügagüäcüma najumuxëgü. ⁹Rū chanaxwaxe i ngexügū rū tauxchaäcü uxū i naxchirugu nicüxgū, rū tauxchaäcü nügü namexëejaegü, rū tama poraäcü nügü nangaxäegü uirumaä rū nuta i tatanüxümaä rū naxchiru i tatanüxümaä. ¹⁰Notürü

narümemaē nixī i meāmare Tupanacax namaxē, rü mexū i puracü naxügū, erū ngēmaācū nanaxwāxegü na namaxēxū i ngēma ngexügū i aixcuma Tupanana nügū āgūxū.¹¹ Rü chanaxwāxē i ngexügū rü meā inaxīnūē i ucuxēgū. Rü tama name na nachoxūgawāxegüxū.¹² Erū ngexügūna rü chanachuxu na jatügūxū nangúexēxū, rü jatūarū āēxgacü na jiixū. Rü name nixī i inarūxīnūēmare i perü ngutaquegexegüwa.¹³ Jerü Tupana rü Adáūxūxīra naxü rü jixcama ga Ewaxū.¹⁴ Rü Chataná rü tama Adáūxū nawomüxēē, notürü jema ngecüxū nixī ga nawomüxēxū. Rü jemaācū pecadugu ingu ga jema ngecū.¹⁵ Rü jemacax Tupana nüxū nixu rü tá poraācū nüxū nangux i ngēma ngexügū i ngēguma naxíraxyacügū. Notürü ngīma i ngecū rü tá inajaxu i maxū i taguma gúxū ega meā ngīxācügūmaā inacuaxgu, rü mexügu naxīnūācūma jaxōōgu, rü guxüguma duūxügūxū nangechaūgu rü meā Tupanapeçewa namaxēgu.

Jaxōgūxūärü āēxgacügüchiga

3 ¹Rü pemaā nüxū chixuxchaū i wüxi i ore i aixcuma ixīxū. Rü ngēguma chi texé naxwāxegu na jaxōgūxūärü āēxgacü tiixū, rü mexū i puracü nixī i naxcax tadauxū.² Rü jíxema jaxōgūxūärü āēxgacü rü tanaxwāxē na aixcuma mecü tiixū na taxúema tūmachiga chixri idexaxūçax. Rü tanaxwāxē i wüxicatama tixī ja tūmamax, rü aixcuma meā tamaxū rü mexüguxicatama tarüxīnū na guxū i duūxügū tūxū ngechaūgūxūçax. Rü tanaxwāxē i guxüguma meā duūxügūxū

tajaxu i tümapatawa, rü mexū i ngúexēruū tixī.³ Rü tama name i wüxi i ngāxwāxexū rü nuwāxexū tiixū, rü tama name i tümaärü dīeruguama rüxīnūxē tiixū. Notürü name nixī i guxū i duūxügūmaā jaxna taxīnū rü namaā tamecūma.⁴ Rü tanaxwāxē i meāma tūmachīümaā itacuqx, rü tūmaxācügū rü meā tūmaga naxīnūē, rü tūxū nangechaūgū.⁵ Rü ngēguma chi tama tūmachīümaā meā itacuaxgu rü ġnhuxācū i guxūma i Tupanaāxū jaxōgūxūmaā meā itacuáxū?⁶ Rü jíxema jaxōgūxūärü āēxgacü ixīxē rü tama tanaxwāxē na ngexwacax jaxōxē na tiixū, erū nhuxguacü rü ngēmacax tūgū ticuaxü. Rü ngēmagagu dūxwa nagu tangu i ngēma pocu i Chatanáxū namaā napocuxū ja Tupana.⁷ Rü tanaxwāxē i aixrūxū i ngēma duūxügū i tama jaxōgūxū rü tūxū nangechaūgū na taxúema chixri tūmachiga idexaxūçax rü tama Chataná chixexūgu tūxū na nguxēēxūçax.

Jatügū i diácunugü i tupaucawa ngūxēētaegüxūchiga

⁸Rü ngēgumarüū ta i ngēma jatügū i tupaucawa ngūxēētaegüxū ixīgūxū rü nanaxwāxē i mexüguxicatama rüxīnūxēxū nixīgū. Rü nanaxwāxē i aixcuma najanguxēēgū i ngēma nüxū jaxugüexū. Rü tama nanaxwāxē i ngāxēēchagüxū nixīgū rü exna norü dīeruguama rüxīnūxēxū nixīgū.⁹ Rü name nixī i meāma nüxū nacuqxgu i guxūma i Tupanaärü ore, na nüxū nacuqxgu xūçax na tacüçax na jaxōgūxāxū. Rü nanaxwāxē i nügūāewatama nüxū nacuqxgu na norü

maxū rü aixcuma jamexū i Tupanapexewa. ¹⁰Rü tanaxwaxe i to i puracíwa nüxū taxügúxira i noxrix. Rü ngéxguma marü taguma chixexū naxügü, rü marü name i tupaucawaarü ngüxéerü tajaxígüxé. ¹¹Rü ngéma jatügü i tupaucawa ngüxéetaegüxū ixígüxū rü nanaxwaxe i maxmaxgü rü ta mexüguxicatama tarüxínü. Rü tama name i oregütaqxgüxe tixígü, notürü tanaxwaxe i meā namaxē rü aixcuma najanguxéegü i ngéma nüxū tixugüxū. ¹²Rü ngéma jatügü i tupaucawa ngüxéetaegüxū ixígüxū rü nanaxwaxe i wüxicatama tixí ja naxmax. Rü nanaxwaxe i meāma napatacqüägxümaä inacuax, rü naxäcügi rü meā naga naxínü. ¹³Rü ngéma jatügü i tupaucawa ngüxéetaegüxū ixígüxū, rü ngéxguma meāma naxügüägu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duüxügü tá nüxū nangechaügü. Rü nhuxmachi i nümagütama i ngéma jatügü rü tá jexeraäcü nüxū natauxcha na nüxū jaxugüexü i nhuxäcü Tupana nanaxwaxexü i Ngechuchu ja Cristuaxü na jaxögüäxü i duüxügü.

Aixcuma nixí i ngéma ore i Tupana tükü nüxü cuqxéexü i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵Rü chama chanaxwaxe i paxá ngéma chaxü na cuxü íchajadauxüçax. Notürü ngüriächi tama paxá ngéma chaxü, rü ngémacax cuxcax chanaxümätü i nhaä popera na nüxü cucusáxüçax i nhuxäcü tanaxwaxe na namaxéexü i ngéma duüxügü i jaxögüxü. Erü nümagü nixí i Tupana ja maxücüarı duüxügü jixígüxü rü nüxü jaxugüguxü

rü ínapoxügüaxü i Tupanaärü ore i aixcuma ixixü. ¹⁶Rü jixema nüxü tacuax rü aixcuma namexéchi i ngéma ore ga noxri éxüguxü i nhuxma Tupana tükü nüxü cuqxéexü i Cristuchiga. Rü nüma ga Cristu rü duüxügüxü nügü nawex ga jexguma nhama ga nañnewa najexmagu. Rü Naäe i Üünexü nüxü nixu na meçü jiixü. Rü Tupanaärü orearü ngerüügü i dauxüçüäx nüxü nadaugü. Rü guxü i nachiüänegüwa rü duüxügü nüxü nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxü najaxögü. Rü Nanatü rü wenaxärü dauxüguxü i nañnewa nanaga i ngextá ínamexéchixüwa.

Duüxügü i nüxü rüxoexü na jaxögüäxüchiga

4 ¹Tupanaäe i Üünexü rü nüxü nixu rü ngéxguma jangaicagu na nagúxchaüxü i nañne rü nümaxü i duüxügü rü tá nüxü narüxoe na jaxögüäxü i Tupanaärü ore i mexü. Rü tá nawe narüxi i duüxügü i doramare i orexü ixugüxü i Chatanáärü ngüxéetae nangúexéexü. ²Rü ngéma jaxögüxü rü tá nüxü inarüxínü i ngéma duüxügü i meā maxenetaxü rü idorataqxgüxü. Rü ngéma duüxügü rü jeücürü nanaxügü i ngéma chixexü rü düxwa namaä nixü na chixexüguxicatama naxínüexü. ³Rü ngéma duüxügü rü nanachuxu na ijangígxü i duüxügü. Rü nanachuxu na duüxügü nangögxüxü i nhuxre i õnagü rü woochirex Tupana nanaxü i guxüma i õnagü na moxé naxcax inaxägüäcüma nangögxüäxüçax i norü duüxügü i jaxögüxü rü nüxü cuqxüguxü i norü ore i aixcuma ixixü. ⁴⁻⁵Notürü guxüma i Tupana üxü rü name. Rü taxuacüma

nüxű taxo ega Tupanana moxě naxcax ixăxiraăcumá najauxgu. Erü Tupanaărü ore rü ngěma jumuxě rü nanaxüünexěe i ngěma òna i Tupanapexewa, rü ngěmacax name nixi na nangóxű.

Wüxi i mexű i Ngechuchu ja Cristuarü ngűxěeruň rü mexűmaă nanguxěetae

⁶Rü ngěguma ngěma cumaă nüxű chixuxű i oremaă cunangúexěegu i taenee i jaxögüxű, rü ngěguma nawa cungúechagu i ngěma ore i marü cuixoxű, rü ngěguma nagu cuixüechagu i ngěma mexű i nguxěetae i marü nagu cuixuxű, rü ngěguma tá nixi i wüxi i mexű i Ngechuchu ja Cristuarü ngűxěeruň cuixxű. ⁷Rü tama name na naga cuxinüxű i nhama i naăneçüăxărü dexagümare i tama aixcuma ixixű. Notürü name nixi i guxüguma cugü cuporaxěe na jexeraăci Tupanaxű cungechaăxüçax rü nawe curüxüçax rü naxcax cumaxüçax. ⁸Rü wüxi i mexű nixi na naporaxěexű rü jaxiăxcüexű i taxüne na aixcuma naporaxüçax. Notürü ngěmaărü jexera nartümemaă nixi na jigü iporaxěexű na Tupanaxű ingecheăxüçax erü ngěma rü guxüwama tükü name i nhama i naănewa rü dauxüguxű i naănewa rü ta. ⁹Rü aixcuma nixi i ngěma ore i cumaă nüxű chixuxű, rü name nixi i guxăma tajaxögü. ¹⁰Rü ngěmacax nixi i ipuracüexű rü jigü iporaexěexű na nüxű ixuxüçax i ngěma ore i mexű, erü nüxű tajaxögü ja törü Tupana ja maxüci ja guxăărü maxěxěeruň ixixű. Erü nüma nixi i namaxěexăxű i ngěma duüxügü i nüxű jaxögüxű. ¹¹Rü chanaxwaxe i cunangúexěe i ngěma ore rü duüxügüxű cumu na naxauregiăxüçax.

¹²Meă cugüna nadau na taxúema cuxű naxoxüçax naxcax i ngěma na cungeextiăxü! Rü name nixi i wüxi i mexű i cuaxruň cuixi naxcax i guxüma i ngěma jaxögüxű. Rü ngěmacax cunaxwaxe i mexű i oremaă cuidexa, rü meă duüxügüpexewa cumaxű, rü aixcuma nüxű cungechaăi i guxüma i duüxügü, rü meă Tupanaăxű cujaxo, rü napexewa meă cumaxű. ¹³Rü chanaxwaxe i ngutaquegewa rü guxű i duüxügüpexewa nüxű cudaumatü i Tupanaărü ore, rü duüxügümaă nüxű cuixu na nhuxű nhaxüchiga jiixű. Rü chanaxwaxe i ngěmaăci cunangúexěe rü nüxű cunangúchaăxěe i ngěma taeneeňu nhuxmatáta ngěma changu i chamax. ¹⁴Rü ngěmacax name nixi i aixcuma namaă cupuracü i ngěma cuax ga Tupana cuxnaăxű ga jexguma norü puracüçax cuxű naxunetagü rü jema jaxögüixüărü aĕgxacügü cuxű jangögüăcüma cumaă nüxű jaxuxgu na cuxna naxăxű ga jema cuax. ¹⁵Meă naxü i guxüma i ngěma cumaă nüxű chixuxű, na ngěmaăci guxű i duüxügü nüxű daugüxüçax na nhuxăci guxű i ngunexügu jexeraăci meă Tupanacax na cumaxüxű! ¹⁶Inaxuăe na nhuxăci meă cugüna cdeauxű rü nhuxăci meă cunangúexěexű i ngěma togü! Erü ngěguma meă cunaxüxgu i guxüma, rü tá cunajaxu i maxű i taguma gúxű rü ngěma togü i cuxű irüxinüexű rü tá ta nüxű curüngüxěe na nümagü rü ta najauxgiăxüçax i ngěma maxű.

Nhuxăci nixi i namexű na nüxű ingecheăxű i ngěma jaxögüxű

5 ¹Taguma name i cunanga i wüxi i jatü i cuxű rüjamaexű. Rü narümemaă nixi i meăma cunaxucuxě

nhama cunatürüü. Rü ngēma
ngextüxüçügү rü name nixi i meāma
namaā cuidexa nhama
cueneegüxüçirüü. ²Rü jíxema jaguăxgü
ja ngexegü rü name nixi i meāma
tümamaä cuidexa cuexüçirüü. Rü
ngēxgumarüü ta i paxügü rü name nixi i
meāma namaä cuidexamare wüxi i
cuejaxüçirüü, rü tama name i
chixexügü namaä curüxinü. ³Tüxü
rüngüxéé ja jíxema jutegüxe ega
aixcuma tacü tüxü tauxgu! ⁴Notürü
ngēxguma chi wüxi i jutecü ngixü
nangēxmagu i ngixäcügü rü exna
ngitaagü, rü name nixi i nümagü ngixü
narüngüxéegü rü ngixna nanaxä i tacü i
ngixü taxuxü. Erü Tupana nanaxwaxe
na ngitanüxüira ngixna daugüxü na
ngēmaäcü jangutanüxéegüäxüçax ga
jema naë na najaexéexü. ⁵Notürü
jíxema jutexe ja tükica irüxåñxë rü tüxü
nataxúxe i tümatanüxü, rü
Tupanaxütaxaticatama ítananguxéé i
tümaärü ngüxéé rü guxüguma woo
chütacü rü ngunecü rü tajumuxë na
tüxü nangüxéexüçax. ⁶Notürü jíxema
jutexe ja tümaärü ngúchaüguxicatama
rüxinüxë, rü Tupanapexewa rü nhama
tajuxüüñxü tixi. ⁷Rü ngēma nixi i ore i tá
cunangüxéexü i ngēma jaxögüxü na
nügena nadaugüxüçax na taxuüma i
chixexü naxügxüçax rü taxuéma
nachiga chixri idexagüxüçax. ⁸Erü
ngēxguma chi wüxiie rü tama meä
nüxna tadaxgu i tümapatacüñxü rü
tümaä rü tümanatü, rü maneca tama
aixcuma meä Tupanaäxü tajaxö. Rü
wüxi i tama jaxögüxüärü jexera chixecü
tixi. ⁹Rü ngēxguma chi wüxi i ngexü i
jutexü naxçax íçaxgu na ngēma

jaxögüxü ngixü rüngüxéegüxüçax rü
tanaxwaxe i 60 ja taunecüarü jexera
ngixü nangēxma rü wüxitama nixi ga
ngite ga ngixü jexmacü ga noxrix. ¹⁰Rü
tanaxwaxe i guxüma i duüxügü ngixü
nacuaxgü na wüxi i mexü üxcü na jíixü.
Rü tanaxwaxe i meä ngixäcüxü jaexéecü
ijixi, rü meä ngipatawa duüxügüxü
jaxucü ijixi, rü jaxögüxüärü ngüxéerüü ijixi.
Rü ngēmaäcü tanaxwaxe i guxüraüxü i
mexü na naxüxü. ¹¹Notürü tama
tanaxwaxe i jaxögüxüärü puracü nixi i
ngixna na nadaugüxü i wüxi i jutecü
ega tama 60 wa nanguxgu ja ngirü
taunecü. Erü wüxi i jutecü i pacü, rü
ngēxguma ngirü ngúchaü Cristuna
ngixü ixügachixéegü, rü tá inaxwaxe na
wena naxátexü. ¹²Rü duüxügü tá chixri
ngichiga nidexagü, erü tama aixcuma
ijanguxéé ga jema Cristumaä
inaxunetaxü ga noxrix. ¹³Rü ngima rü
düxwa ngextá ijaxáuchigümare, rü náí
ja í rü nagu ijarüxäxü, rü düxwa tama
ipuracüchaü. Rü tama ngēmaxicatama,
notürü düxwa ixoregütäax, rü
ijangëxmachigü nawa i ngēma dexa i
tama mexü i togüchiga, rü guxüwama
nüxü ijaxu i ngēma ore i tama mexü.
¹⁴Rü ngēmacçax chanaxwaxe i ngēma
jutegüxü i paxügü na wenaxärü
naxätegüxü, rü naxäxäcügüxü, rü mexü
i napataaruü daruügü na jixigüxü. Rü
ngēmaäcü i ngēma duüxügü i ngichi
aiexü, rü taxucürüwa chixri ngichiga
nidexagü. ¹⁵Cumaä nüxü chixu i nhaä
ore, erü nhuxre i jutecü rü marü nüxü
irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxü.
¹⁶Rü ngēxguma chi wüxi i ngecü i
jaxögüxü rü ngixü nangēxmagu i

nḡitanüx̄ i jutex̄, rü name nix̄ i nḡix̄ irüngüx̄eē. Rü nḡemaäcü tāūx̄ütáma togü i jaxōgüx̄üärü puracü tá nix̄ na nḡixna na nadaugüx̄. Rü nḡexguma tá nüx̄ natauxcha i nḡema togü i jaxōgüx̄ na nḡix̄ nangüx̄eēgüx̄ i nḡema jutecü i aixcuma nḡix̄ natauxcuma i nḡitanüx̄ügü i nḡix̄ rüngüx̄eēgüx̄.¹⁷ Rü nḡema jaxōgüx̄üärü äëxgacügü i meäma naxügüx̄ i Tupanaärü puracü, rü name nix̄ i nḡema jaxōgüx̄ aixcuma meä nüx̄ nangechaügü rü meä nüx̄ nanaxütanügü. Rü gux̄üärü jexera tanaxwaxe i nüx̄ nangechaügü rü meä nüx̄ nanaxütanügü i nḡema jaxōgüx̄üärü äëxgacügü i meäma nüx̄ ixux̄ rü nangüx̄eēx̄ i Tupanaärü ore i mex̄.¹⁸ Erü Tupanaärü orewa rü nhanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i nḡema taxüna i puracüx̄”,
nhanagürü. Rü nhanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüx̄ rü tanaxwaxe i nüx̄ na naxütanüx̄ i norü puracü”,
nhanagürü i nḡema Tupanaärü orewa.

¹⁹ Rü nḡexguma chi texé nüx̄ ixuxna na chixex̄ naxüx̄ i wüxi i jaxōgüx̄üärü äëxgacü, rü tāūx̄ütáma tüx̄ icuxinü ega natauxguma i taxre rü exna tamaëxpüx i togü i duüx̄ügü i nüx̄ daugüx̄ na aixcuma chixex̄ naxüx̄.²⁰ Notürü nḡema jaxōgüx̄üärü äëxgacügü i aixcuma pecadugu maxëx̄, rü name nix̄ i gux̄ i jaxōgüx̄üpxewa cunaxucyx̄, na gux̄uma i nḡema togü i jaxōgüx̄üärü äëxgacügü rü ta namuüex̄üçax na naxügüäx̄ i tacü rü chixex̄.²¹ Rü nhuxma Tupanapexewa

rü törü Cori ja Nḡechuchu ja Cristupexewa rü nḡema daux̄üçüäx i orearü ngeruügü i Tupana nüx̄ ngechaügüx̄üpxewa, rü cux̄ü chamu na naga cux̄inüx̄ i nhaä ore i cumaä nüx̄ chixux̄. Rü chanaxwaxe i nḡema cumaä nüx̄ chixux̄üriü meä cunaxucyx̄ i gux̄uma i nḡema jaxōgüx̄ rü nüétama ega woo texé tixígu.²² Tama cunhuxä i jaxōgüx̄üärü äëxgacüx̄ na cujangucuchix̄eēx̄ i wüxi i duüx̄! Notürü name nix̄ i noxri rü meä nagu curüxñü i nḡema erü ngürüächi tá wüxi i duüx̄ i pecadu üechax̄ü cuingucuchix̄eē, rü cugagu tá nix̄ erü tama icuxuä. Rü meä cuguna nadau na tama pecadugu cunguxüçax!²³ Rü nḡema na cunguxnecaüx̄ i nhuxguacü, rü name nix̄ i íraruwa wüñe cujaxaxü, rü tama i dexáxicatama.²⁴ Rü nangëxma i duüx̄ügüärü pecadugü i noxtacüma ngóx̄ naxüpa na Tupana nüxna çax̄. Notürü nangëxma i to i pecadugü i duüx̄ügüärü rü tāūx̄ütáma nangox nhuxmatáta naäneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüxna icagügi.²⁵ Rü nḡexgumarüü ta nangëxma i duüx̄ügüärü puracügü i mex̄ i Tupanacax naxügüx̄ i nhuxma marü nüx̄ idaux̄. Rü nangëxma ta i puracügü i mex̄ i nhuxma tama nüx̄ idaux̄ notürü jixcüra tá nüx̄ idaugüamax̄.

6 ¹Guxáma ja jíxema jaxōgüxe rü ixäärü coriäx̄e, rü tanaxwaxe i tümaärü corix̄ tangechaü na nḡemaäcü taxucüriüwa texé Tupanachiga rü törü nguxëetaechiga chixri idexaxüçax.² Rü nḡexguma chi wüxi ja duüx̄ ja

Tupanaäxǖ jaxȫxē rü wüxi i cori i tümarǖ jaxȫxǖmaä tacoriägxu, rü tama tanaxwaxe i ngëma na tümaëneë jiixǖcax nüxǖ tarüxo na nüxǖ tanagechaǖxǖ i tümaäru cori. Notürǖ tanaxwaxe i jexeraäcü meä nüxǖ tapuracü erü tümaäru cori i nüxǖ tarüngǖxëëxǖ i tümarǖ jaxȫxǖ nixi rü tümaëneë i Tupana nüxǖ ngechaǖxǖ nixi. Pa Timúteux, chanaxwaxe i meäma cunangǖxëë i ngëma ore i cumaä nüxǖ chixuxǖ, rü guxǖma i jaxȫgǖxǖpexewa nüxǖ cuixu.

Tupanaäru ore rü aixcuma tüxǖ name

³Rü cumaä nüxǖ chixu rü nangëxma i duǖxǖgǖ i namaä nguxëëtaegǖxǖ i ngëma nguxëëtae i tama namaä wüxiguxǖ i törü nguxëëtae, rü tama namaä wüxiguxǖ i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü nguxëëtae i mexǖ, rü tama namaä wüxiguxǖ i ngëma nguxëëtae i Tupanaäru orewa ngóxǖ. ⁴Rü cumaä nüxǖ chixu rü jíxema ngëmaäcü nguxëëtaexe rü tügü ticuäxǖ rü taxuǖma tacuäx. Rü ngëmacax ngëxǖrǖxǖmare i dexa rü naxcax tachoxǖgawaxe, rü tama texéga taxinüchaǖ, rü düxwa nhama tidaawexǖrǖ tixi namaä i ngëma tümacüma. Rü ngëmagagu rü taxauxächiwaxe, rü tanuxwaxe, rü togümaä taguxchiga, rü taxúxeaxǖma tajaxȫ. ⁵Rü ngëmaäcü i ngëma duǖxǖgǖ i chixeäggǖxǖ, rü nügümaä nanueëcha, rü tama nüxǖ nacuäxgǖ i ngëma ore i aixcuma ixixǖ, rü nagu narüxïnǖ rü Tupanaäru orewa nixi i díêru ngixǖ najauxguxǖ. ⁶Rü aixcuma nixi i

Tupanaäru orewa nüxǖ ijärüngauxǖ i taxǖma i mexǖ, notürǖ ngëma mexǖ rü tümacäxicatama nixi ja jíxema namaä taäegüxe i ngëma marü tüxǖ ngëxmaxǖ. ⁷Rü jíxema rü jexguma noxri ixíraegu, rü ngearǖ jemaxǖäxëmaä tabue i nhama i naänewa. Rü ngëxguma ijuxgu rü taxucürüwa tajange i törü ngëmaxǖgǖ. ⁸Notürǖ ngëxguma tüxǖ nangëxmagu i taxchiru rü törü òna rü name nixi i ngëmamaätama tataäegǖ. ⁹Notürǖ ngëma duǖxǖgǖ i díêruäxgüchaǖxǖ, rü tama jaxna namaä naxïnǖ i ngëxguma ngëma díêruarü ngúchaǖ nüxǖ poragu. Rü ngëmacax nagu naji i muxǖma i ngúchaǖgǖ i taxuwama mexǖ i chixexǖwa nagagǖxǖ, rü ngëmacax düxwa i ngëma duǖxǖgǖ rü poraäcü nachixe rü norü guxǖmaäma inajarütauxe. ¹⁰Erü ngëma na díêruguama na rüxñüxǖ rü ngëma nixi i guxǖma i chixexǖgǖarü ügǖ. Rü nangëxma i nhuxre i duǖxǖgǖ i Tupanaäru orexǖ itáxǖ erü díêruguama narüxïnǖ. Rü ngëmacax poraäcü nügǖ nangechaǖgǖxëë rü nügüxǖ nananguxëëgǖ.

Tupanaäxǖ jaxȫgǖamaxǖchiga

¹¹Notürǖ cumax, Pa Timúteux, rü wüxi ja jatǖ ja Tupanaärxǖchi cuixi. ^jRü ngëmacax nüxna ixǖgachi i guxǖma i ngëma chixexǖ! ^jRü meä Tupanapexewa namaxǖ, rü norü ngúchaǖ naxǖ, rü meä nüxǖ jaxȫ, rü nüxǖ nangechaǖ i guxǖma i duǖxǖgǖ, rü jaxna namaä naxïnǖ, rü tama cugǖ icuäxǖcüraxǖ i cuäêwa! ¹²;Cugǖ naporaxëë na meä cujaxdömaxǖcax rü cunaxǖamaxǖcax i Tupanaäru puracü

ega woo tacü rü guxchaxű cuxű üpetügux! ¹Rü cuguna nadau na taguma cuxna na ijanataxuxűcax i maxű i taguma gúxű! Jerü jema maxűcax nixi ga noxri Tupana cuxű jaxuxű ga jexguma muxűma ga duűxügüpexewa nüxű cuixuxgu na nhuxăcü Ngechuchu ja Cristuaxű na cujaxoxű. ¹³⁻¹⁴Rü nhuxma Pa Timúteux, rü napexewa ja Tupana ja guxăxűma maxexéecü, rü napexewa ja Ngechuchu ja Cristu ga äexgacü ga Piratumaä nüxű ixucü ga nhuxăcü Nanatü ja Tupanaăxű na jaxoôxű, rü cuxű chamu na naga cuxinüxű i ngëma ore i cumaä nüxű chixuxű. Rü tama chanaxwaxe i cunaxüchicü i ngëma ore, na taxúema texé tacücax cuxű oregüxűcax rü chixri cuchiga idexaxűcax. Rü chanaxwaxe i ngëmaäcü meä cunaxü nhuxmatá ínangu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ¹⁵Erü ngëma ngunexű i Tupana nagu naxwaxexügu rü tá Cristuxű nangoxéé. Erü nüxicatama Tupana nixi, rü nüma nixi i aixcuma meçü jiixű rü guxüetüwama nangëxmaxü. Rü guxű i äexgacügürü Äexgacü jiixű, rü guxű i corigürü Cori jiixű. ¹⁶Rü nüxicatama nixi na taguma najuxű. Rü nüma rü poraäcü ínangóonexűwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngëma ngóonexüna tangaicama. Taguma wüxi i duűxű nüxű nadau, rü taxuacüma texé nüxű tadau. Nüma rü guxűguma naporaxűchi rü taguma inajarüxo na Äexgacü jiixű. Rü ngëmacax tanaxwaxe i guxáma nüxű ticiuaxüigüeche. Rü ngëmaäcü jiixű. ¹⁷Rü jíxema tükü nangëxmagüxe i muxűma i tümaärü díeru i nhama i nañnewa, rü tümamaä nüxű ixu na tama

ngëmamaä tügü ticiuaxüigüxűcax rü tama nagu tarüxinüexűcax na ngëma tümaärü díeruwa nüxű itajangaugüxű i tümaärü maxü. Erü ngëma díeru rü paxa tá nagux. Notürü narümemaä nixi i Tupanagu tarüximüé, erü jimawa nixi i nüxű itajangaugüxű i tümaärü maxü. Rü nüma nixi i poraäcü tükna naxăaxű i guxűma i tacü i inaxwaxexü na itaäegüxűcax. ¹⁸Rü namaä nüxű ixu i ngëma muärü díeruäxgüxű, rü name na ngëmamaä mexü naxügüxűcax rü togü i duűxügüxű nangüxéegüxűcax! Rü ngëmaäcü tá namu i norü ü i mexü i Tupanapexewa. Rü tanaxwaxe i nümagü i muärü díeruäxgüxű rü na ínamemaregüxű na togüna naxăaxű rü namaä nangauxű i ngëma norü ngëmaxügü. ¹⁹Rü ngëmaäcü tá nüxű nangëxma i norü mexügü i dauxüguxű i nañnewa, rü tá nanajauxgxü i ngëma maxü i aixcuma ixixű.

Pauru rü Timúteuxü namu,
rü jemaäcü inajacuqxéé
ga norü popera

²⁰Pa Timúteux, ¡meä namaä nangüexéetae i guxűma i ngëma ore i cuxű chamuxű! Rü tama name na icurüxinüxű i nhama i nañecüqxärü dexagümare i taxuwama mexü rü ngëma ore i doramare ixixű i duűxügü nüxű ixugüiginetaxű na ore i nawa nüxű icuáxű jiixű. ²¹Erü nhuxre i nümagü i ngëma noxrütama cuqxgu ixű, rü düxwa ngëmagagu Tupanana nixigachi. Rü chanaxwaxe i Tupana meä pexü narüngüxéé.

Rü nuäma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA

TIMÚTEUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timúteuxü narümoxë ga Pauru

1 ¹Pa Timúteux, chama i Pauru nixí i cuxcax chanaxümatüxü i nhaã popera. Rü choxü nixí ga namuxü ga Ngechuchu ja Cristu, jerü jemaäcü nanaxwaxe ga Tupana. Rü nüma choxü namu na nüxü chixuxüçax na nhuxäcü tükü nangëmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcuma Ngechuchu ja Cristuaxü jaxögügu. ²Cuxü changechaü, Pa Chaune, Pa Timúteux. Rü chanaxwaxe ja Tanatü ja Tupana rü Ngechuchu ja Cristu ja törü Cori na cuxü nangüxéegüxü rü nüxü cungechaütmüügüxü rü cuxü nataäexëegüxü.

Tama name i taxâne na
Cristuchigaxü ixuxü

³Guxüguma i chütacü rü ngunecü rü cuxna chacuqxächixü i chorü jumuxëwa, rü poraäcü cuxcax moxë Tupanana chaxä. Rü nüxü nixí i chapuracüxü i mexü i chauäemaä, jexgumarüü ga nuxcumaxügüxü ga chorü oxigü naxügüxürüü. ⁴Chama rü nüxna

chacuqxächi ga na nhuxäcü poraäcü chauxcax cungechaüxü rü chauxcax cuxaxuxü ga jexguma cuxna íchixüxgu. Rü wenaxärü cuxü chadauxchaü na aixcuma chataäexüçax. ⁵Erü nüxna chacuqxächi na nhuxäcü meä aixcuma Tupanaäxü cujaxöökü. Rü curü noxë ga Roí rü cue ga Euníchia rü tükira aixcuma meä Tupanaäxü tajaxögü rü nüxü chacuqxä i cuma rü ta na meäma nüxü cujaxöökü. ⁶Rü ngëmacax cuxna nüxü chacuqxächixëe na cugü cuporaxëexü na jexeraäcü cunaxüamaxüçax i ngëma Tupanaärü puracü ga naxcax cuxna naxäähü ga cuqxä ga jexguma noxri cuxü chingögüäcüma cumaä chajumuxëgu. ⁷Erü ngëma Naäe i Üünexü i Tupana tükna äxü rü tama nanaxwaxe na imuüexü, notürü tükü naporaexëe na aixcuma duüxügüxü ingechaügüxüçax rü meä jiguämaä icuáxüçax. ⁸Rü tama chanaxwaxe na cuxänexü na nüxü cuixuxü i nachiga ja törü Cori. Rü ngëxgumarüü ta tama chanaxwaxe i chauxcax cuxâne i ngëma na chapocuxü naxcax i Tupanaärü ore. Rü name nixí i

jaxna namaã cuxñü i ngëma ngúxü i cuxcax ínguxü nagagu i ngëma ore i mexü i nüxü cuixuxü. Rü Tupana tá cuxü naporaxéé. ⁹⁻¹⁰Rü Tupana tükü namaxéxéé rü tükü nidexechi na naxcaxicatama imaxéxüçax. Notürü tama ɿacü rü mexü na ixüxügagu nixí ga jemaäcü tamaã namecümaxü ga Tupana. Notürü jemaäcü tükü narüngüxéé jerü woetama jema nixí ga nanaxwæxexü jerü Ngechuchu ja Cristugagu tükü nangechaü. Rü nüma ja Tupana ga tautama naäne üxgumama tükü ngechaüçü, rü jexguma ínanguxgu ga törü maxéxéruü ga Ngechuchu ja Cristu, rü jexguma nixí ga Tupana tükü nüxü dauxéexü na nhuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü. Rü nüma ga Cristu nixí ga ijanaxoxééaxü na ijuxuchixü jerü nüma rü juwa ínarüda rü wena namaxü. Rü norü orewa tükü nüxü nacuqxéé na jixema rü ta tükü nangëxmaxü i ngëma maxü i taguma gúxü ega nüxü jaxöxgu. ¹¹Rü Tupana choxü ningucuchixéé na nüxü chixuxüçax i ngëma norü ore i mexü. Rü choxü namu na ngëma oremaã chanangúexéexüçax i duüxügü i guxüwama. ¹²Rü ngëmacax nixí i poraäcü ngúxü chingexü rü chapocuxü i nhuxmax. Notürü tama naxcax chaxâne i ngëma, erü chama nüxü chacuax na texéaxü chajaxöxü. Rü nüxü chacuax na naporaxü i nüma na nüxna nadauxüçax i ngëma puraci i choxna naxäxü rü namaã inacuáxüçax i chauäe i guxügutáma nhuxmatáta ngëma ngunexü i nagu wena núma naxüxü. ¹³Rü chanaxwæxe i meäma nagu cuixü i ngëma nguxééetae i mexü ga chauxütawa naxcax cungúxü. Rü name

nixí i meä nüxü cujaxdöma ja Ngechuchu ja Cristu rü meä nüxü cungechaü i guxüma i duüxügü, erü Cristuarü duüxü cuixí. ¹⁴Rü name nixí i Tupanaäe i Üünexü i tawa maxüxüärü ngüxééma ícunapoxü i ngëma nguxééetae i mexü i Tupana cuxna ãxü. ¹⁵Cuma marü nüxü cucuqx rü guxüma ga jema jaxögüxü ga Áchiaarü naänewa ne ïxü rü marü choxna naxigü. Rü jematanüwa najexma ga Figueru rü Ermóquene. ¹⁶Onesíferu rü muëxpüxcüna choxü nataäexéé, rü tama chauxcax naxâne i ngëma na chapocuxü. Rü ngëmacax chanaxwæxe i törü Coriaxü nangechaütümüügü i guxüma i natanüxügü. ¹⁷Rü jexguma noxritama Romawa nanguxgu ga nümax, rü chauxcax nadauuecha rü nhuxmata choxü ijangau. ¹⁸Cuma meäma nüxü cucuqx ga nhuxäcü tükü na nangüxéexü ga Onesíferu ga Epéchiuarü iännewa. Rü ngëmacax chorü jumuxëwa naxcax íchaca na Tupanaäxü nangechaütümüüxüçax i ngëxguma wena nhama i naänewa naxüxgu ja törü Cori ja Ngechuchu.

Ngechuchu ja Cristuarü puracütanüxü i mexüchiga

2 ¹Rü nhuxma, Pa Chaune, Pa Timúteus, jrü cugü naporaxéé namaã i ngëma pora i Ngechuchu ja Cristu cuxna ãxü! ²Jema ore ga chauxütawa nüxü cuxñüxü ga jexguma muxüma ga duüxügüpexewa nüxü chixuxgu, rü chanaxwæxe i nhuxma cuxi ngëma oremaã cunangúexéé i togü i jatügü i meä naäexü cuaxgüxü na nüxü togüxü nangúexéexüçax namaã i ngëma

ore. ³Rü tama name i naxcax cumuū na Ngechuchu ja Cristuarü oregagu ngúxū cuingexū. Notürü cunaxwaxe i namaā cupora nhama wüxi i mexū i norü churararüū. ⁴Rü wüxi i duūxū i churarawa ngēxmaxū, rü taxucürüwama to i puracü i tama churaraartü ixixūgu narüxñü. Notürü ngēma norü ãëxgacü nagu namuxū i puracügu nixī i naxñüxū na ngēmaäcü norü ãëxgacüxū nataäëxéëxüçax. ⁵Rü ngēxgumarüü ta wüxi i duūxū i wüxi i cuxgütaexüwa nügü ingucuchixéëxü, rü taxuacüma nanajaxu i norü ãmare ega chixri nacuxgütaegu rü tama ngēma cuxgütaearü ãëxgacüga naxñügu. ⁶Rü texé ja naännewa puracüxe rü name nixī i tükira tanajaxu i tümanetüärü o. ⁷|Rü guxüguma nagu rüxñü i nhaä ore i cumaä nüxū chixuxü! Rü nüma ja Cori ja Ngechuchu tá cumaä inananguxüxéé i guxüma na nüma nanaxwaxexüäcumü cunaxüxüçax i ngēma puracü. ⁸|Rü nüxna nacuqxächi ja Ngechuchu ja Cristu ja Dawítanüxü ga guma juwa írudacü! Rü jimachiga nixī i ngēma ore i mexū i duūxügumaä nüxū chixuxü. ⁹Rü ngēma oregagu nixī i ngúxū na chingexū rü nhama wüxi i máëtaxürtüü nüma pocupataüwa curëtimaä chichotaxü. Notürü Tupanaäärü ore i mexü, rü guxüwama nanguama rü taxucürüwama texé tajachota. ¹⁰Rü ngēmacax jaxna namaä chaxñü i ngēma ngúxū i chingexū naxcax i ngēma duūxügü i Tupana idexechixü. Erü chanaxwaxe i nümagü rü ta Ngechuchu ja Cristuaxü najaxögü, rü ngēmaäcü na najauxgüäxüçax i maxü i mexü i taguma gúxü. ¹¹Rü pemaä nüxū chixuxchaü i

wüxi i ore i aixcuma ixixü. Rü ngēxguma Cristu juxürüü norü orecax ijuegu, rü naxrüü tá ta wena tamaxë na nüma ínangëxmaxüwa ingëxmagüxüçax. ¹²Rü ngēxguma nhama i naännewa jaxna namaä ixinüegu ega ngúxū ingexgu, rü dauxüguxü i naännewa rü wüxigu namaä ãëxgacü tá tixigü. Rü ngēxguma tama Cristuxü icuáxchaügu i nhama i naännewa, rü nüma rü tåüxütáma tükü nacuáxchaü i dauxüguxü i naännewa. ¹³Notürü woo nhuxguacü i jixema rü tama aixcuma naxüxgu i ngēma Tupanamaä ixunetaxü, notürü nüma ja Tupana rü guxüguma najanguxéé i ngēma tamaä inaxunetaxü, erü taxuacüma nügütama nawomüxéé.

Wüxi i mexü i puracütanüxü i Tupana namaä taäëxüchiga

¹⁴Rü ngēma jaxögüxü i cuxüttawa ngëxmagüxü, rü name nixī i Tupanaägagu nüxna nüxü cucuqxächixéé na tama nuxcümaxügüxü i ore i taxuwama mexüçax nügümaä na japoragatanücxüçax. Erü ngēma rü wüxi i chixexü nixī, rü nanachixeäëxéé i ngēma duūxügü i nüxü ïnüëxü. ¹⁵|Rü cugü naporaxéé na meä cunaxüxüçax i Tupanaäärü puracü na nüma cumaä nataäëxüçax i ngēxguma napexewa cunguxgux! Erü tama cunaxwaxe i tacüçax nüxü cuxäne i ngēxguma nüma cuxna nacaxgu i curü puracüchiga. |Rü ngēmacax cunaxwaxe i aixcuma meä namaä cungüexëetae i ngēma ore i mexü i aixcuma ixixü! ¹⁶|Rü nüxü rüxo i nhama i naänecüäxäärü dexagümare i taxuwama mexü! Erü ngēma duūxügü i ngēma dexagümaregu ïxü, rü guxüguma

jexeraācū chixexūgu naji.¹⁷Rü ngēma norü nguxēetae i ngēma duūxūgū, rü nhama wüxi i ɏaaweane i tūxū ījimachixēexūrū nixī. Rü jema nixī ga nüxū ngupetüxū ga Imenéu rü Firetu.¹⁸Jerü nidoragümare ga nüxū na jaxugüexū rü marü na nangupetüxū i juetaarü dachiga. Rü jemaācū nanawomüxēegü ga nhuxre ga duūxūgū na tama noxrirüü jaxōgüäxçax i Tupanaärü ore.¹⁹Notürü Tupanaärü ore rü taguma inajarüxo rü taguma naxüchicü. Rü ngēma norü orewa rü nhanagürü:

“Tóru Cori ja Tupana nüxū nacuqx i texé tixī ja norü duūxūgū ixígüxe. Rü guxāma ja jíxema nüxū ixuge na Ngechuchu ja Cristu rü tūmaärü Cori jiixū, rü name nixī i nüxna tixigachi i guxūma i chixexū”,

nhanagürü i ngēma norü orewa.²⁰Wüxi i duūxū i dīeruâxüchixū rü napatawa nangēxma i poratu i uirunaxçax rü dīerumünaxçax. Rü nangēxma ta i poratu i nañnaxçax rü waixüümünaxçax. Rü ngēma poratu i uirunaxçax rü dīerumünaxçax rü mexū i norü ònacax nixī. Notürü ngēma poratu i nañnaxçax rü waixüümünaxçax rü guxchirechixū nixī.²¹Rü ngēxguma wüxi i jaxōxū naxwaxegu na aixcuma mexū i Tupanaärü puracütanüxū na jiixū, rü name nixī i nüxna nixügachi i guxūma i chixexū. Rü ngēxguma tá nixī i Tupanapexewa aixcuma naxüünexū na naxüäxçax i nagúxüraüxū i puracü i Tupana namaä nüxū ixuxū.²²¡Nüxū rüxo i guxūma i ngēma chixexū i ngextüxücgü nagu rüxínüexū! ¡Rü meä

Tupanapexewa namaxū rü aixcuma nüxū jaxö! ¡Rü nüxū nangechaü i guxūma i duūxūgū, rü tāü i namaä cunuxū! Rü ngēmaācū chanaxwaxe i cumaxū wüxigu namaä i guxūma i ngēma duūxūgū i ngearü pecaduâxäcüma Tupanamaä jumuxégüxū.²³Rü tama name i icurüxīni i ngēma dexagü i taxuwama mexū. Erü ngēma dexagügagu rü düxwa nüguchi naxaie i duūxūgū.²⁴Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxū rü tama name na namücuchi naxaixū. Notürü name nixī i guxūma i duūxūgümaä namecüma. Rü nanaxwaxe i jaxna namaä naxinüäcüma meä duūxūgüxū nangüexē i Tupanaärü ore.²⁵⁻²⁶Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxū rü nanaxwaxe i jaxna namaä naxinüäcüma meä najaxucçx i ngēma duūxūgū i tama irüxínüechäüxū. Rü nanaxwaxe i ngēmaācū ínananguxē na Tupana nüxū rüngüxēexū i ngēma duūxūgū na nüxū naxoexüçax i norü chixexū rü nüxū nacuqxüçax i ngēma ore i aixcuma ixixū. Erü Tupana nanaxwaxe na naxuãegüxū i ngēma duūxūgū rü nawá ínanguxüxū i ngēma chixexū i ngoxo i Chataná nagu najixēexū na noxrütama ngúchaü namaä naxüxüçax.

Nuxäcü tá nixī i duūxūgū i ngēxguma nagúxchaügu i naäne

3 ¹Rü chanaxwaxe i nüxū cucuqx rü ngēxguma nagúxchaügu i naäne rü tá nangēxma i äücümäxügū rü guxchaxügū naxçax i duūxügū.²Rü duūxügū tá nüguguxicatama narüxínüë, rü norü dīeruguama tá narüxínüë, rü tá nügü ínarütagü, rü ngēmaäcü

tāūxūtámá nüxű nacuqxguchaū i togü i duūxügü i tama naxrűü taarü diéruāxguxű. Rü chixri Tupanachiga tá nidexagü, rü tāūxūtámá nanatüga rü naëga naxñiñüechaū. Rü tāūxūtámá moxé inaxã i ngëxguma Tupana nüxű rüngüxéegü, rü ngëmaäcü tāūxūtámá nüxű nacuqxguchaū i Tupanaärü ore. ³Rü tāūxūtámá nagu narüxiñüe i togü i duūxüguxű na nangechaüguxű, rü tāūxūtámá nüxű nangechaütümügü. Rü tá naxoregütaaxgü, rü tāūxūtámá nügü naporaexëe na jaxna namaä naxñiñüexçax i naxñineärü ngúchaügü. Rü tá nichixecüma, rü tá nachi naxaie i guxüma i tacü i mexü. ⁴Rü duūxügüechitawaxegüxű tá nixigü, rü nuëwaxexü tá nixigü, rü nügü icuaxüüguxű tá nixigü. Rü tá norü ngúchaüçaxama nadaugü, rü tāūxūtámá Tupanaxü nacuqxguchaū. ⁵Rü tá nügü najaxögüxüchinetaxëe notürü ngëma norü chixexü i naxüguxüwa tá nangoxoma na tama aixcuma jaxögüäxü i ngëma ore i mexü. Rü ngëma duūxügü i ngëmaäcü maxëxü, rü tama name i namaä cuxämüçü rü natanügu cuxä. ⁶⁻⁷Erü ngëma duūxügütanüwa nangëxmagü i nümaxü i duūxügü i ipatagu ichocuetanüxű. Rü norü nguxëetaemaä najawomüxëegü i ngëma ngexügü i ngëma ngëxmagüxű i tama naäexü icuáxü rü ipecaduäxguxű. Rü ngëma ngexügü, rü norü ngúchaügtama rü chixexüwa nanagagü, rü ngëmacax woo guxüguma nangüegü notürü taguma aixcuma nüxű nacuqxgü i ngëma ore i aixcuma ixixü. ⁸Rü ngëma duūxügü i chixexümaä nguxëetaegüxű, rü chixexüguxicatama

narüxiñüe, rü tama aixcuma najaxögü i Tupanaärü ore. Rü nachi naxaie i ngëma ore i aixcuma ixixü, naxrűü ga jema juüxügü ga Jane rü Jäbre ga tama Muïségä ïnüechaüxű. ⁹Notürü ngëma togü i duūxügü rü tāūxūtámá poraäcü nüxű najaxögü i ngëma chixexümaä nguxëetaegüxű. Erü guxüwama i duūxügü rü tá nüxű nicuqxächitanü na ngëäegümarexü jixigüxű jema taxre ga tama Muïségä ïnüechaüxürü.

Pauru rü inajacuqxëe na Timúteuna naxägaxü

¹⁰⁻¹¹Notürü cumax, Pa Timúteux, marü nüxű cucuax ga nhuxäcü meä na chanangüexëexü ga duūxügü, rü nhuxäcü meä chamaxüxű, rü nhuxäcü nagu charüxiñüxű, rü nhuxäcü meä chajaxöcxű, rü nhuxäcü nüxű changechaüxű rü jaxna namaä chaxñinüxű ga duūxügü, rü nhuxäcü nüxű chixuamaxü ga Tupanaärü ore woo duūxügü choxü imaqguchaügu rü ngúxü chingexgu. Rü nüxű cucuax ga tacü choxü na üpetüxű ga Ätioquíawa rü Icuniüwa rü Ristawa, rü nhuxäcü choxü na jamägxüchaüxű ga duūxügü rü ngúxü chingexü. Notürü törü Cori ja Tupana choxü narüngüxëe na tama choxü jamägxüxüchixüçax. ¹²Rü aixcuma cumaä nüxű chixu rü guxäma ja jíxema naxwaxgueü na Ngechuchu ja Cristucax tamaxëxü, rü togü tá tümachi naxaie rü chixri tá tümamaä nachopetü. ¹³Notürü ngëma duūxügü i chixecümagüxű rü ngëma duūxügü i idorataqguxű rü jexeraxü i chixexügu tá naji. Erü Chataná marü najawomüxëegü, rü ngëmacax nüxű

togüxű nawomüxēegü. ¹⁴Notürü i cuma rü name nixi i guxüguma meā nagu cuixi i guxüma i ngēma ore i marü cungúxű. Erü cumatama rü nüxű cucuqx na aixcuma jiixű i ngēma ore, rü nüxű cucuqx na texégü tixigüxű ga guxema namaā cuxű ngüxēegüxe. ¹⁵Rü cuma nüxű cucuqx rü cubuxgumamatama nawá cungux i ngēma Tupanaärü ore i üünexű. Rü ngēmawa cunajaxu i cuqx na nüxű cucuáxücx i nhuxäcü tüxű na nangēmaxxü i maxxü i taguma gúxű ega Ngechuchu ja Cristuaxű jaxögü. ¹⁶Rü guxüma i Tupanaärü ore i ümatüxű rü nügüäewatama nanajaxu ga Tupana. Rü ngēma ore rü name na duüxügüxű namaā ingüxēexű, rü namaā jaxucuxëgxü i ngēma ijjanawexächixëegüxű, rü namaā nangüxēexű na meā Tupanapexewa namaxëxücx. ¹⁷Rü ngēmaäcü i ngēma ore rü tüxű narüngüxēe ja jíxema Tupanaärü ixixé, na meā nüxű tacuáxücx i ngēma Tupana naxwaxexü rü ítamemarexü na tanaxüxücx i nagüxüraüxű i puracü i Tupana tūmamaā nüxű ixuxü.

4 ¹⁻²Rü nüma ja Ngechuchu ja Cristu ja nüma tá ūcü na nüxű jacagüxücx i ngēma duüxügü i maxexü rü ngēma marü juechiréxü, rü jimapexewa rü Tupanapexewa cuxü chamu na nüxű cuixuxücx i ngēma ore i mexü. Rü ngēguma cuxü jatauxchaächigu rü woo cuxü naguxchagu, rü chanaxwaxe i nüxű cuixuama i ngēma ore. Rü ngēmaäcü chanaxwaxe na icujanawexächixëegüxű rü meā cujaxucuxëgxü rü nüxű cunangüchaüxëexű i duüxügü. Rü name nixi i jaxna namaā cuxinüäcüma meā

cunangüexëe. ³Erü jixcura i duüxügü rü tăuxütáma nüxű naxinüächaü i ngēma nguxëetae i mexü. Erü ngēma duüxügü rü nichixecüma. Rü ngēmacax naxcax nadaugü i norü ngüexëerüügü i nüma nanaxwaxegüxüäcüma nangüxexëexü. ⁴Rü tăuxütáma nüxű naxinüächaü i Tupanaärü ore i aixcuma ixixü. Erü nüxű najaxögü i ngēma ore i doramare ixixü rü ngēmaguma narüxnüe. ⁵Notürü cuma rü meā cugüna nadau, rü ínaxuaë, rü namaā napora ega ngüxű cuxü üpetügi! ⁶Rü nüxű ixuama i ore i mexü i tüxű maxexëexü, rü meā janguxëe i ngēma puracü i Tupana cuxna äxü! ⁷Tăuxütáma muxü i ngunexü nhama i naännewa changëxma erü marü choxü ningaica na Tupanaärü puracü chaxüxügagu chajuxü rü choxü na jamaxgüxü i duüxügü. ⁸Rü chama rü marü guxüwama nüxű chixuchigü rü íchajapoxüchigü ga Tupanaärü ore i mexü ga woo jemacax duüxügü chauchi na aiexü. Rü guxüguma aixcuma Tupanacax chamaxäma rü nüxű chajaxööma. Rü nhuxma rü marü nawa nangu na chajuxü. ⁹Rü nhuxma rü marü Tupana choxü namaā nanguxü i ngēma ämare i mexëchixü ja törü Cori ja Ngechuchu ja äëgxacü ja mecu tá choxna äxü i ngëgxuma wenaxärtü nhama i naännewa naxüxgu. Rü tăuxütáma chaxica choxna nanaxä i ngēma ämare, notürü tá tüxna nanaxä ja guxäma ja jíxema tūmaärü ngüchaümaä ínangüxexëegüxe na wenaxärtü nüma naxüxü.

Timúteuxü naxucuxë ga Pauru

⁹Cumaä nüxű chixu rü chanaxwaxe i paxa nuä cuxü, rü choxü ícujadau.

¹⁰Dema rü nhama i naäneärü

ngēmaxūgu naxīnūxūgagu choxna nixū rü īāne ga Techarónicawa naxū. Rü Cresête rü Gárataanewa naxū, rü Titu i Darmáchiaanewa.¹¹ Rü Lucaxicatama nixī i nhuxma chauxūtawa ngēmaxū. Rü chanaxwaxe i naxcax cudadu i Marcu na nuā cunagaxūcax. Erü nūma rü chauxcax name na choxū na nangūxēexū i nhaā puracūwa.¹² Rü Tíquicu rü īāne i Epéchiwa chanamu.¹³ Ngēxguma nuā cuxūxgu rü nuā nange i chorü dejuxūchiru ga īāne i Truadewa ngēmaxū ga Cárpupatawa chatáxū! Rü chanaxwaxe i nuā cunana i chorü poperagü. Rü guxūärü jexera chanaxwaxe i nuā cunana i ngēma chorü poperagü i idixgüpútaxū.

¹⁴Alejádru i cobrenaxcax i buetarearü üwa puracūxū rü poraācü chixri chamaā naxūpetü. Notürü Tupana nüxū nacuqx i nhuxācü tá na napocuāxū naxcax ga jema chixexū ga chamaā naxūxū.

¹⁵Meā cugüna nadau na tama chixexū cumaā naxūxūcax! Erü poraācüxūchima nachi naxai i Tupanaärü ore i mexū.

¹⁶Jexguma noxrixūchima ãēxgacügüpexewa chaugüétüwa chidexagu rü taxúema choxū tarüngūxē. Guxūma choxna nibuxmū. Notürü tama chanaxwaxe i Tupana nagu narüxinū i ngēma.¹⁷ Notürü törü Cori choxū naporaxē rü choxū narüngūxē na choxū natauxchaxūcax

na nüxū chixuxūcax ga norü ore i mexū i tūxū maxēxēexū. Rü jemaācü guxūma ga jema duūxūgü ga tama jaxōgūxū ga jéma jexmagūxū rü nüxū naxīnūe ga jema ore. Rü jemaācü törü Cori ja Ngechuchu choxū ínanguxuchixēe ga jexguma taxū ga ãūcūmaxūwa chajexmagu.¹⁸ Rü nūma ja törü Cori tá choxū ínanguxuchixēe nawa i guxūma i chixexūgü. Rü tá choxna nadau na ngextá ãēxgacü jíjixūwa choxū nagaxūcax. Rü tanaxwaxe i guxūguma nüxū ticuqxüögü. Rü ngēmaācü jíjixū.

Pauru rü wenaxārü Timúteuxū
narümxoxē rü naxcax ímaca na
Cori ja Ngechuchu ja
Cristu nüxū rüngūxēexū

¹⁹Chanaxwaxe i chauégagu nüxū curümxoxē i Prichira, rü Aquiru, rü Onechéperutanüxūgü.²⁰ Erastu rü īāne i Corítiugu narüxāu. Rü Trófimu rü idaanexūma i Miretuwa chanatax.²¹ Rü naxūpa i gáuanexū rü chanaxwaxe i nuā cuxū. Rü cuxū narümxoxē i Eúburu, rü Prudéti, rü Rinu, rü Cráudia, rü guxūma i taeneegü i jaxōgūxū.²² Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu cumaā nangēxma, rü Tupana pexū narüngūxēe ja guxāma i pemax.

Rü nuāma pexna,
Pauru

POPERA GA TITUCAX

NAXÜMATÜXǕ GA PAURU

Tituxǖ narǖmoxē ga Pauru

1 ¹⁻²Pa Titux, chama i Pauru i Tupanaärǖ puracütanüxǖ nixī i cuxcax chanaxümätüxǖ i nhaǟ popera. Rü Ngechuchu ja Cristu nixī ga choxǖ mucǖ na ngëma duñxǖgǖ i Tupana idexechixümaǟ nüxǖ chixuxǖcax i norǖ ore na Tupanaǟxǖ jaxögǖǟxǖcax rǖ nüxǖ nacuqxgǖxǖcax i ngëma norǖ ore i aixcuma ixixǖ i tükǖ rüngǖxéexǖ na naxcax imaxëxǖcax. Rü ngëmaǟcǖ Tupanaǟxǖ tajaxögǖ rǖ naxcax tamaxëchaǟ erǖ tanajauxgǖchaǟ i ngëma maxǖ i taguma gúxǖ. Rü ngëma maxǖ i taguma gúxǖ nixī ga nuxcumaxǖchima ga jexguma taǖta naǟne üxgu Tupana ja taguma idoracǖ nüxǖ ixuxǖ. ³Rü nhuxma rǖ marǖ nawa nangu na Tupana tükǖ nüxǖ cuqxéexǖ i ngëma norǖ ore i mexǖ i tükǖ maxëxéexǖ. Rü ngëmacax nümatama ja Tupana ja törǖ maxëxéerǖ choxǖ namu na nüxǖ chixuxǖcax i ngëma norǖ ore. ⁴Pa Titux, cuma rǖ Tupanaärǖ orewa rǖ chaune cuixī jerǖ chauxǖtawa cunajaxu ga Tupanaärǖ ore ga noxri rǖ nhuxma

rǖ chauxrǖ ū̄ cujaxō. Rü chanaxwaxe i Tanatǖ ja Tupana rǖ Ngechuchu ja Cristu ja törǖ maxëxéerǖ na cuxǖ rüngǖxéegǖxǖ rǖ cuxǖ nataǟxéegǖxǖ.

Tituarǖ puracǖ ga Cretawa

⁵Rü jexguma Cretaarū capaxǖgū cuxǖ chamǖgxux, rǖ cumaǟ nüxǖ chixu na jema jaxögǖxǖtanüwa cujanguxéexǖcax ga jema puracǖ ga tama chaguxéexǖ ga jexguma cuxna jéma chataegugu. Rü jemacax cumaǟ nüxǖ chixu na wǖxichigǖ ja ī̄anewa nüxǖ cuixunetachigǖxǖcax i tupaucaarǖ ǟëxgacǖ na jema jaxögǖxǖmaǟ inacuqxgǖxǖcax, jema cuxna na chaxǟgaxürǖ. ⁶Rü wüxī i ǟëxgacǖ i jaxögǖxǖärǖ, rǖ nanaxwaxe i meǟ namaxǖ na taxuéema chixri nachiga idexagǖxǖcax. Rü nanaxwaxe i wüxitama tixī ja namax. Rü nanaxwaxe i naxǟcigǖ rǖ jaxögǖxǖ na jixígǖxǖ rǖ meǟ na namaxëxǖ na taxuéema nüxǖ ixuxǖcax na chixri namaxëxǖ rǖ exna chixri nanatüga naxmünǖexǖ. ⁷Erǖ jíxema jaxögǖxǖärǖ ǟëxgacǖ ixixé, rǖ Tupanaärǖ puracǖ nixī i taxǖxǖ. Rǖ

ngēmacax tanaxwaxe i aixcuma meā tamaxū. Rü tama name i wüxi i jatū i chixecümamaxū tixī rü chixexūgu rüxñüxū tixī. Rü tama name na tangañüxū, rü nucax tadauxū, rü togü i duñxügüxū tawomüxēexū i norü díerucax. ⁸Notürü tanaxwaxe i guxūguma meā duñxügüxū tajaxu i tümapatawa, rü aixcuma nüxū tangechaū i ngēma duñxügü i meā maxēxū. Rü tanaxwaxe i wüxi i jatū i aixcuma túmaäexū cuáxe tixī, rü guxūguma duñxügümaä mecumaxē tixī, rü aixcuma Tupanacax maxüxē tixī, rü guxūguma meā tükümaä icuáxe tixī. ⁹Rü jíxema jaxögüxüärü äexgacü ixixē rü tanaxwaxe i meäma nagu tixū i ngēma ore i aixcuma ixixū ga tükü ingüxēexū, na túma rü ta togüxū tangúexéexüçax i ngēma ore i mexū, na ngēmaäcū nüxū tanangúchaüxéexüçax rü nüxū tajaxögüxéexüçax i ngēma duñxügü i noxri tama jaxögüchaüxū. ¹⁰Erü nangēxma i muxüma i jaxögüchiréxū i tama aixcuma irüxinüeuchaüxū. Rü ngēma guxüärü jexera tama irüxinüeuchaüxū nixī i ngēma Judéugü i jaxögüchiréxū i naxwæxegüxū na nuxcümamaxügüxū i nacümawé naxixū i ngēma jaxögüxū. Rü nümagü rü ore i taxuwama mexüxū nixugügü, rü ngēmaäcū duñxügüxū nawomüxēegü. ¹¹Notürü ngēma duñxügü i ngēmaäcü chixri ngüxéetaegüxū, rü chanaxwaxe i noxtacuma icujanangeaqgxüexē. Erü muxüma i duñxügüxū nichixexéegü rü nhuxmata nhuxre ja ipatawachigü rü nanachixexē i guxüma i duñxügü na tama aixcuma Tupanaäxū jaxögüxüçax. Rü ngēma ore i taxuwama mexümaä

duñxügüxū nangúexēe na ngēmaäcü nawomüxēegüäcuma ngixū najauxgüxüçax i norü díeru. ¹²Rü wüxi ga jematama capaxüçüçax ga norü tupanaäru orearü uruñ nixī ga natanüxüxüxtama ixuxū rü nhaxū:

“Rü nhaä Cretacüçax i duñxügü rü guxūguma dorataaxgüxū nixigü, rü nhama naexügürüü nidürae, rü nitaaniü, rü nioxochi”, nhaxū. ¹³⁻¹⁴Rü aixcuma nixī ga jema ore ga nüxū jaxuxū ga jema jatū. Rü ngēmacax chanaxwaxe i poraäcü cujaxucüxegü i ngēma jaxögüxū na aixcuma meā jaxögüxüçax, rü tama nagu naxixüçax i ngēma Judéugücuma. Rü chanaxwaxe i namaä nüxū cuixu na tama naga naximüexüçax ega tacü namuäxgu i ngēma duñxügü i tama nüxū cuaxgüchaüxū i ore i aixcuma ixixū.

¹⁵Rü jíxema aixcuma Tupanapexewa mexē rü guxüwama tame. Notürü jíxema tama aixcuma Tupanapexewa mexē, rü taxucürüwa tacü rü nacüma i nagu tixüxümaä tükü tamexéexē. Rü woo túmaäewa nagu tarüxñüxüwa rü tachixe erü ngēma nacüma i nagu tixüxümaä Tupanapexewa tükü tamexéexchaū. ¹⁶Rü ngēma duñxügü i ngēmagü rüxñüxüexü rü nügü jaxugügugu rü Tupanaxü nacuqx, notürü ngēma nümagü naxügüxüwa nüxū tacuqx na tama aixcuma jiixü na Tupanaxü nacuqxgüxü. Rü nümagü rü Tupanapexewa nichixe, rü tama naga naxixüe, rü taxuwama nime na tacü rü mexü naxügüxü.

Ngüxéetae i aixcuma mexü

2 ¹Notürü i cuma, Pa Titux, rü cunaxwaxe i guxügutáma ngēma mexü i ngüxéetaemaä cunangúexēe rü

taguma nüxna cuixúgachi. ²|Rü meā jaxucuxēgü i ngēma jatügü i jaguāxgü na aixcuma meā naāexü nacuáacüma namaxēxüçax, rü taguma nadauxcüraxüwaxegüxüçax, rü guxüguma meā nagu na naxinüexüçax! ³|Rü nangúexē na aixcuma meā Tupanaäxü jaxögüäxüçax, rü guxü i duüxügüxü nangechaügüxüçax, rü jaxna namaä naxinüexüçax ega woo tacü rü guxchaxü nüxü üpetügux! ³Rü ngēgumarüü ta chanaxwaxe i meā cujaxucuxēgü i ngēma ngexügü i jaguāxgü na meā Tupanapexewa namaxēxüçax. Rü tama name na jaxoregüttaaxgüxü, rü nangäxewaxegüxü. Rü name nixi i guxü i duüxügüpexewa rü meā namaxē. ⁴⁻⁵Rü ngēma ngexügü i jaguāxgü rü name nixi i meā na nangúexéexü i ngēma ngexügü i paxügü na aixcuma natexü rü naxäcügüxü nangechaügüxüçax, rü meā naāexü nacuägxüxüçax, rü mexüguxicatama na naxinüexüçax, rü meā napatana nadaugüxüçax, rü guxü i duüxügümaä namecümagüxüçax, rü aixcuma natega naxinüexüçax na taxíema chixri Tupanaärü orechigagu idexagüxüçax. ⁶|Rü ngēgumarüü ta meāma jaxucuxēgü i ngēma ngextüxüçügü na aixcuma meā naāexü nacuáacüma namaxēxüçax rü tama nadauxcüraxüwaxegüxüçax! ⁷|Rü cumatama rü name nixi i meā napexewa cumaxü i guxüwama na ngēmaäcü wüxi i norü cuaxruü i mexü cuiixüçax! Rü ngēguma cunangúexēegü, rü cunaxwaxe i mexügu curüxinüäcüma cunangúexēe rü tama ixäewäxeäcüma namaä nüxü cuixu i

ngēma ore. ⁸Rü ngēguma ngēmaäcü meā cunangúexēegü i ngēma ore i mexü, rü taxúetáma texé chixri nachiga tidexa. Rü ngēmaäcü ja jíxema chixri tachiga idexagüchaüxü rü tá taxâneē erü taxucürüwa tacü rü chixexüxü tixugü i tachiga. ⁹|Rü meāma jaxucuxēgü i ngēma duüxügü i coriäxgüxü! ¹⁰Rü namaä nüxü ixu na guxüguma meā norü coriga naxinüexüçax, rü norü corimaä namecümagüxüçax, rü taguma norü corixü nachoxügagüxüçax! ¹⁰Rü tama name i norü coriaxü nangíxgü, notürü nanaxwaxe i aixcuma meāma norü corimaä namaxē rü taguma nanawomüxéegü. Rü ngēguma ngēmaäcü namaxëgu, rü guxüma i togü i duüxügü tá nüxü nadaugü na nhuxäcü aixcuma namexéchixü i ngēma ore i duüxügüxü namaä ingúexéexü nachiga ja Tupana ja törü maxëxëerü. ¹¹Tupana rü poraäcüxüchima tamaä namecüma, rü jemacax núma nanamu ga Nane na guxüma i duüxügüaxü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü ega nüxü jaxögüägu. ¹²Rü ngēma na Tupana tamaä mecumaxüwa nüxü tacuax na namexü na nüxü rüxoexü i nhama i naäneçüäxäärü ngúchaügü rü guxüma i to i chixexügü i napexewa ixüxü. Rü ngēma Tupana taxcax üxü tükü nanguxée na meā jigümaä icuaxgüäcüma togü i duüxügüpexewa rü Tupanapexewa meā imaxëxü i nhama i naänewa. ¹³Rü tükü nanguxée ta na guxüguma meā ínanguxéegüxüçax na nataeguxü ja Ngechuchu ja Cristu ja törü maxëxëerü ja törü Tupana ja tacü ixíci. Erü Tanatü ja Tupana rü tamaä inaxuneta na wena tá nataeguxü ja

Ngechuchu, rü wüxi i taäe tá nixí i ngëxguma ínanguxgu. ¹⁴Rü nüma ga Ngechuchu rü taxcax naju na tükü ínanguxüexüçax nawa i guxüma i chixexü, rü tükü jamexëeggüxüçax na aixcuma norü duüxügü i mexü ixígüxüçax rü aixcuma naxcax idaugüxüçax na guxüguma mexü ixígüxüçax. ¹⁵Rü ngëma ore tá nixí i duüxügüxü namaä cungúexëexü rü nüxü cunangúchaüxëexü na Tupanacax namaxëexüçax. Rü ngëma oremaä tá aixcuma cujaxucuxëegü i duüxügü erü Tupanatama nixí ja cuxü mucü na ngëmaäcü cunaxüxü. Rü tama name na texé cuxü oxü.

Nhuxäcü nanaxwaxe na namaxëxü i ngëma jaxögüxü

3 ¹Rü ngëma jaxögüxü i duüxügü rü name nixí i nüxna nüxü cucuschächixëe na meä naga naxinüexüçax i nachiüaneärü äexgacügü rü guxüma i togü i äexgacügü. ¹Rü jaxucuxëegü na ínamemaregxüçax na naxügüxüçax i guxüma i mexü i puracügü! ²Rü tama name i texéchiga chixri nidexagü rü texémaä nanue. Notürü name nixí i guxü i duüxügümaä namecümagü rü aixcuma guxü i duüxügüxü nangechaügü rü tama nügü ínarütagü. ³Rü name nixí i jaxna namaä taxinüe i ngëma tama jaxögüxü, jerü jixema rü ta ga üpa rü chixri tamaxë, rü tama Tupanaga taxinüe. Rü itajaritäuge rü törü ngúchaü tükü napora. Rü chixexügü rüxinüeäcuma tamaxë rü taxauxächiwaxegü. Rü togü i duüxügü tachi naxaie, rü jixema rü ta rü jiguchi taxaie ga wüxicigü. ⁴Notürü ga Tupana

ja törü maxëxëeruü rü tükü nüxü nadauxëe ga nhuxäcü tamaä na namecümaxü rü nhuxäcü guxü i duüxügüxü nangechaüxü. ⁵Rü jexguma nixí ga tükü namaxëxëexü. Rü tama tacü rü mexü na ixígüxügagu nixí ga tükü namaxëxëexü, notürü tükü namaxëxëe jerü nüxü tangechaütmüüggü. Rü Naäe i Üünexü i tükü ngexwacaxüxëexüäru poramaä Tupana tükü inajanaxoxëe ga törü pecadu na ngexwacaxüxü i duüxügü ixígüxüçax. ⁶Rü Ngechuchu ja Cristu ja törü Maxëxëeruügagu nixí ga Tupana ga guxüma ga norü ngúchaümaä tüxna namuäxü ga Naäe i Üünexü. ⁷Rü jemaäcü tamaä namecüma rü tükü narüngüxëe ga Tupana na aixcuma imexüçax i napexewa, rü na najauxgüxüçax i ngëma maxü i taguma guxü i írunguxëeggüxü. ⁸Rü guxüma i ngëma marü cumaä nüxü chixuxü rü aixcuma nixí. Rü ngëmacax chanaxwaxe i guxüguma nüxü cuixu i ngëma ore na aixcuma mexü naxügüxüçax i ngëma duüxügü i Tupanaäxü jaxögüxü. Erü ngëma ore rü guxüwama name i guxäcax. ⁹Notürü nüxna ixígachi i ngëma dexagü i taxuwama mexü i duüxügü nawá nügü choxügagüxü rü ngëma oregü i nuxcümaxügüxü i duüxügüchigamare ixígüxü! ¹⁰Rü nüxna ixígachi i ngëma nügü ngaexü! ¹¹Rü tama name na natanügu cuxäxü i ngëma duüxügü i nügümaä nüxü rünuetanüçüxü nachiga i ngëma mugü ga Muisé ümatüxü! Erü guxüma i ngëma na nüxü rünuetanüçüxü rü taxuwama name, rü notüçaxmamare nixí. ¹²Rü ngëxguma chi wüxie i

petanüwa rü chixexű i nguxéētaemaă ngěma jaxōgütüxű titojegu, rü name nixi i tümamaă nüxű cuixu na tama ngexű tawagütücxax. Rü ngēguma tanaxüamagu, rü name nixi na wena tümamaă nüxű cuixuxű. Rü ngēguma tama cuga taxinüchaăgu rü tanaxüamagu i ngěma chixexű rü name nixi i noxtacüma tüxű ícumuxüchi natanüwa i ngěma jaxōgütüxű.¹¹ Erü ngěma chixri na tamaxüxűwa rü tá nüxű cucuqx na tachixeăexű ja jíxema duăx rü tümaărü pecadugagu tá nixi na tapocuxű.

Tituxű naxucyxĕ ga Pauru

¹²Rü ngēguma cuxüitawa chanamuxgu i Artema rü ęxna Tíquicu, rü chanaxwaxe i paxa Nicaporíchiwa cuxű na choxű ícujadauxücxax. Erü ngěma tá nixi i chanangupetüxéexű ja jima tawemacügü ja nagu nagáuanecü.

¹³Rü guxüma i cuxű tauçchaxümaă chanaxwaxe i nüxű curüngütüx   i

  xgacü i Chena i Romac  xg  arü mugüxű cuáxű rü Aporu na paxa núma naxixücxax. Rü chanaxwaxe i nüxna cunaxă i ngěma nanaxw  exű i norü namawa   na taxu  ma nüxű taxuxücxax.¹⁴ Rü ngěma taene  gü i jaxōgütüxű, rü name nixi i nüxű nacuqxg   na mex   naxügütüxű rü togütüxű nang  x  egütüxű ega tacü nüxű tauqgux. Rü ngěma  cü i ngěma taene  gü i jaxōgütüxű rü aixcuma gux  wama tá name i norü max  .

Pauru rü wenax  rü Tituxű nar  mox   rü naxcax ínaca na Tupana nüxű r  ngütüx  ex  cax

¹⁵Rü guxüma i taene  gü i nu   chaux  tawa ng  xmagütüxű rü cuxű nar  mox  gü. Rü ng  xgumar  ü ta i chama rü chanaxwaxe i nüxű cur  mox   i taene  gü i jaxōgütüxű i cux  tawa ng  xmagütüxű. Rü chanaxwaxe i Tupana pex   nar  ngütüx  e i gux  ma i pemax.

Rü nu  ma cuxna,

Pauru

POPERA GA FIREMÚCAX

NAXÜMATÜXǕ GA PAURU

Firemúxǖ narümxoxē ga Pauru

¹Pa Firemú i Cuxǖ Tangechaügüxe i wüxigu Tomaä Puracüxe, chama i Pauru i Ngechuchu ja Cristucax pocuxé rü taeneë i Timúteumaä cuxcax tanaxümatü i nhaä popera. ²Rü nhaä popera rü naxcax ta nixi i ngëma taeneëgi i cupatawa ngutaquegégüxǖ rü naxcax ta nixi taejax i Ápia rü taeneë i Ariquípu i wüxigu tamaä Tupanaäxǖ puracüexü. ³Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexǖ narüngüxëe rü pexǖ nataäexëe.

Firemú rü aixcuma Ngechuchuaxǖ najaxȫ rü jema jaxögüxǖxǖ nangechaǖ

⁴Rü guxǖguma i ngëgxuma cuxna chacuaxächigu i chorü jumuxëwa, rü Tupanana moxë chaxä cuxcax. ⁵Erü nüxǖ chacuächiga na nhuxäcü nüxǖ cujaxȫxǖ ja törü Cori ja Ngechuchu rü nhuxäcü nüxǖ na cungechaǖxǖ i guxǖma i duüxǖgǖ i Tupananaärü ixígüxǖ. ⁶Rü Tupanana naxcax chaca na cuxǖ nangüxëexǖcax na duüxǖgümaä nüxǖ cuixuxǖcax na

nhuxäcü Cristuaxǖ jaxögüxǖ i jixemax, erü chanaxwaxe na meä nüxǖ cucusáxǖ na nhuxäcü Ngechuchu ja Cristugagu poraäcü tükǖ nangüxëexǖ ja Tupana. ⁷Rü chama rü poraäcü chataäexǖchi na nhuxäcü nüxǖ cungechaǖxǖ i ngëma jaxögüxǖ. Erü cugagu nixi, Pa Chaueneëx, na nataäegüxǖ i ngëma togü i jaxögüxǖ.

Firemúxǖtawa rü Onéchimucax wüxi ga ngüxëecax ínaca ga Pauru

⁸⁻⁹Rü ngëmacax nangëxma i wüxi i ngüxëe i cuxǖtawa naxcax íchacaxchaǖxǖ. Rü dúcax, Cristu nixi ja choxǖ mucü rü ngëmacax choxǖ nangëxma i pora na cuxǖ chamuxǖ na cunaxǖxǖcax i ngëma ngüxëe i mexǖ i tá cumaä nüxǖ chixuxǖ. Notürü tama ngëmaäcü cuxǖ chamuxchaǖ erü cuxǖ changechaǖ, rü ngëmacax chauxcax narümemaaë nixi na cuxǖ chacaäxǖmarexǖ naxcax i ngëma. Rü chama i Pauru rü marü chaja rü nhuxma rü chapocu Ngechuchu ja Cristucax. ¹⁰Rü ngëmacax cuxna naxcax chacaxchaǖ i wüxi i ngüxëe naxcax i Onéchimu i nuä pocupataǖwa chauxǖtawa Cristuxǖ

jaxuxū. Rü ngēmacax i nhuxma rü Tupanaãrū orewa rü chaune nixī. ¹¹Rü ūpa ga Onéchimu rü wüxi ga curü duñxū ga taxuwama cuxū mexū nixī. Notürü i nhuxma rü cuxū rü choxū rü ta name. ¹²Rü nhuxma rü cuxcax chanataeguxēe i nūma i Onéchimu. Rü chanaxwaxe i meā cunajaxu, nhama choxū cujaxuxürū. ¹³Chierü chanaxwaxe na nuxma chauxūtagu naxáñxū, rü na cuchicüü choxū nangūxēexūcax i nhuxma na chapocuxū naxcax i Tupanaãrū ore i mexū. ¹⁴Notürü tama chanaxüchaū i tacü i taúta “Ngū” nhacuxū choxū. Erü ngēma ngūxēe i cuxna naxcax chaçaxū, rü chanaxwaxe na curü ngúchaütama jíixū na cunaxüxū i ngēma rü tama i chorü mugagu na jíixū. ¹⁵Rü bexmana Tupana nanaxwaxe na paxaâchi cuxna jaxüxū ga Onéchimu na jixcama rü wenaxärū cuxcax nataeguxüçax rü ngēmaäcü guxügutáma cuxüttawa nangēmaxmäcax. ¹⁶Notürü i nhuxma rü tama ngēxürtüxümare i curü duñxürū nixī, erü wüxi i curü duñxüärü jexera nixī i nhuxmax, erü taenee i nüxü ingechañxū nixī. Rü aixcuma poraäcü nüxü changechaū i chamax, notürü maneca i cuma rü jexeraäcü nüxü cungechaū. Erü nhuxma rü tama wüxi i curü duñxümare nixī, notürü wüxi i cuenee i törü Coriaxü jaxöñxū nixī i nhuxmax. ¹⁷Rü ngēmacax, rü ngēxguma choxū cudaxgu na aixcuma cuenee chiñxū, rü chanaxwaxe i meā cunajaxu i Onéchimu, nhama choxū cujaxuxürū. ¹⁸Rü ngēxguma tacü rü chixexū cumaä naxüxgu rü exna tacü cuxū na getanügu, rü chanaxwaxe i chamaä nüxü cuixu na nhuxre jíixū, na chamatama cuxū

chanaxütanüxüçax. ¹⁹Rü chamatama i Pauru rü chaxmexmaãxüchi chanaxümatü i nhaã popera. Rü aixcuma chamatama tá cuxū chanaxütanü. Rü tăñxüttáma cuxna nüxü chacuqâchixée na nhuxäcü choxū cunagetanüxü i curü maxü i taguma gúxü i chaugagu Tupanaxüttawa cujaxuxü. ²⁰Rü ngēmaäcü, Pa Chaueneëx, rü chanaxwaxe i törü Corigagu chauxcax cunaxü i ngēma ngüixée. Rü chanaxwaxe i choxū cutaãexée, erü chauenee i Cristuaxü jaxöñxū cuixi. ²¹Rü cuxcax chanaxümatü i nhaã popera erü nüxü chacuqx na aixcuma chauga cuxñünxü rü tá cunaxüxü i ngēma cuxna naxcax chaçaxüärü jexera. ²²Rü ngēxgumarüü ta chanaxwaxe na chauxcax cunamexéexü i wüxi i nachica i ngextá tá nawá changuxü. Erü íchanangoxü i Tupana tá nangäñxü i perü jumuxégü, rü tá choxū nangūxéexü na pexü íchajadauxüçax.

Pauru rü wenaxärü Firemúxü narümxé rü naxcax ínaca na Cori ja Ngechuchu ja Cristu nüxü rüngüxéexü

²³Rü moxé cuxcax ngēma namu i Epáfra. Rü nüma rü wüxigu chamaã napoci naxcax ja Ngechuchu ja Cristu. ²⁴Rü ngēxgumarüü ta moxé cuxcax ngēma namugü i Marcu, rü Aristácu, rü Dema rü Luca. Rü nümagü rü chamücügü nixígü i Tupanaãrü puraciwa. ²⁵Rü chanaxwaxe i törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu pexü narüngüxée i guxâma i pemax.

Rü nuâma cuxna,
Pauru

POPERA GA JUDÉUGÜ

GA JAXÖGÜXÜCAX ÜMATÜXÜ

Tupana rü Nanewa tamaä nidexa

1 ¹Nuxcüma ga Tupana rü
muëxpüxcüna rü
nagúxüraüxüäcüma norü orearü
uruügiwa törü oxigümaä nidexa, rü
namaä nüxü nixu ga tacü nüxü na
nanaxwaxexü. ²Notürü i nhamaäcü ja
Tupana rü Nanewatama nixi i tamaä
jadexaxü rü tükü nüxü nacuaxéexü na
nhuxäcü tükü nangüxéechäüxü. Rü
gumaxü nixi ga namuxü na naxüäxüçax
ga nhama ga naäne rü dauxüguxü ga
naäne rü üäxcü rü tawemacü rü
woramacurigü rü éxtagü. Rü nhuxmachi
guma Nanena nanana ga guxüma ga
jema na noxrü jiixüçax. ³Rü Nanewa
nixi i nüxü idauxü na nhuxäcü
namexéchixü i nüma ja Tupana. Rü
nüma ja Nane rü Nanatü ja
Tupanarüütama nixi. Rü nhuxma na
guxüärü äëxgacü jiixü ja Nane, rü
guxümaäma inacuax rü norü ore i
poraxümaä nanamu i guxüma na nüma
nanaxwaxexüäcüma na jiixüçax. Rü
nüma ja Nane nixi ga taxçax najuxü na
nüxü rüxoexüçax ga törü pecadugü. Rü

jemawena rü Nanatüxtawa naxü i
dauxüguxü i naännewa. Rü jáma
Nanatüärü tügüneçiwawa najartü erü
guxüärü äëxgacü nixi i nhuxmax.

Tupana Nane rü guxüma i orearü
ngeroüügü i dauxüçüäxétüwa
nangëxma

⁴Rü nhuxma i nüma ja Nane rü
guxüma i Tupanaärü orearü ngeroüügü i
dauxüçüäxärü jexera nixi rü naëtüwa
nangëxma jerü jemaäcü nanaxuegu ga
Nanatü. ⁵Rü ngëmaäcü nixi i nhuxma
jerü ga Tupana rü taguma wüxi ga norü
orearü ngeroüüxü nhanagürü:

“Cuma nixi i Chaune. Rü nhuxma
chanangoxéé na aixcuma
Chaune cuiixü”,

nhanagürü. Rü taguma wüxi ga norü
orearü ngeroüüchiga nhanagürü:

“Chama nixi i Nanatü chiiixü rü
nüma rü Chaune nixi”,

nhanagürü. ⁶Notürü jexguma nhama ga
naännewa namuägu ga Nane ja guxüëtüwa
ngëxmacü, rü nhanagürü ga Tupana:

“Chanaxwaxe i guxüma i chorü
orearü ngeroüügü i dauxüçüäx

rü nüxü nicuaxüügü ja
Chaune”,
nhanagürü. ⁷Rü jexguma norü orearü
ngeruügü ga dauxūcūqāxchiga jadexagu
ga Tupana, rü nhanagürü:
“Chama chanawaxexüäcüma
chanamu i ngēma chorü orearü
ngeruügü i chorü ngüxēeruügü
ixigüxü. Rü ngēguma
chanaxwaxegu rü nhama
buancü rü nhama üxüemarüü
chajaxígüxé, rü chanaporaexë
na naxügiäxüçax i chorü
ngúchaü”,
nhanagürü. ⁸Notürü jexguma Nanechiga
jadexagu ga Tupana rü nhanagürü:

“Cuma rü chauxrüü Tupana cuixí.
Rü guxügutáma äëxgacü cuixí.
Rü aixcuma meä guxümaä
icucuax erü aixcumacü cuixí.
⁹Rü nüxü cungechaü i guxüma i
ngēma nacüma i mexü notürü
nachi cuxai i guxüma i ngēma
nacüma i chixexü. Rü
ngēmacax i chama na Cunatü ja
Tupana chiixü rü guxäätüwa
cuxü changëxmaxëe rü guxääärü
jexera cuxü chataäexëe”,
nhanagürü. ¹⁰Rü jexgumarüü ta Nanexü
nhanagürü ga Tupana:

“Cuma rü guxüäärü Cori cuixí. Rü
noxriarü ügügumama ga
jexguma natauxgutama ga
nhama ga naäne, rü cuma nixí
ga cunaxüxü. Rü cumatama
nixí ga cunaxüxü ga üäxcü rü
tawemacü rü guxüma ga
ëxtagü. ¹¹Rü guxüma i ngēma
rü tá nagux, notürü i cuma rü
guxügutáma cungëxmaächa. Rü

guxüma i ngēma rü nhama
naxchirurüü tá nangaue. ¹²Rü
nhama wüxi i naxchiru i
ngauxü i ngēma itaxmarexürüü
tá ícunawogü i nhama i naäne
rü guxüma i dauxüwa nüxü
idauxü. Rü to i
ngexwacaxüxümaä tá
cunaxüchicüü, nhama wüxi i
naxchiru i ngauxü i
ngexwacaxüxümaä
ixüchicüüxürtüü. Notürü i cuma
rü tá cunaxajixräugumaraxüächa
rü tagutáma cuju”,
nhanagürü ga Tupana. ¹³Rü Tupana rü
nhanagürü nüxü:
“¡Nuä chauxüitawa rüto nhuxmatáta
nüxü cuxü charüporamaëxëe i
guxüma i curü uwanügü!”
nhanagürü. Notürü ga Tupana rü
taguma jema nhanagürü nüxü ga
ngëxürtütxü ga norü orearü ngeruügü ga
dauxūcūqāx. ¹⁴Rü guxüma i Tupanaäärü
orearü ngeruügü i dauxūcūqāx rü naäegü i
i Tupanaäxü puracüexü nixigü. Rü
nüma ja Tupana rü nüma nanamugü na
nüxü janangüxéegüxüçax i guxüma i
ngēma duüxügü i Tupana naxwaxexü na
najauxgüäxü i maxü i taguma gúxü.

Tama name i nüxü taxoe i ngēma
maxü i Tupana tüxna uaxüxü

2 ¹Rü nhuxma na nüxü icuáxü na
guxüma i Tupanaäärü orearü
ngeruügü i dauxūcūqāxäärü jexera jiixü ja
Nane, rü ngēmacax tanaxwaxe i
jexeraäcü meä naga taxinüe i ngēma ore
i Nanechiga nüxü ixinüexü, erü tama
tanaxwaxe na nüxü rüxoexü na
jaxögüxü. ²Rü jexguma taüta Nane ja

Cristuxū núma namuxgu ga Tupana, rü norü orearü ngeruūgü ga dauxūcūxägxüwa duūxügümäa nüxū nixu ga norü mugü na naga naxmëxüçax. Rü jema mugü rü aixcuma napora jerü guxüma ga jema duūxügü ga tama naga ñüexü, rü jema mugü nüxū ixuxüäcuma Tupana nanapocue. ³Rü jexguma jemaäcü napocueägu ga jema duūxügü ga tama naga ñüexü, ⁴Rü nhuxütcürüwa i jixema i naxchaxwa ibuxmüxü na tama tüxü napocuexüçax ega nüxü ixoegu i ngëma maxü i mexëchixü i nhuxma Cristugagu tüxna naxuaxüxü? Rü dütçax, nümatama ja törü Cori nixi ga nüxira naxunagüäxü ga jema maxü, rü nhuxmachi jixcaama nixi ga jema nüxü ñüexü ga nüxü meä tüxü nüxü nacuqxäexü na aixcuma jiixü i tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü ega nüxü jaxöögü ja Cristu. ⁴Rü nümatama ga Tupana rü ta taxcax nanangoxëe na aixcuma jiixü i Cristugagu tüxü na nangëxmaxü i ngëma maxü. Jerü núma ga Tupana rü norü duūxügüwa nanaxü ga muxüma ga mexü ga taxügü rü inanawex ga muxüma ga cuaxruügü. Rü jexguma nagúxüraüäcuma tüxna namuägu ga Naäe i Üünexü jema núma nanaxwæxexüäcuma, rü jexguma nixi ga wenaxärü tüxü nüxü nadauxëexü na aixcuma jiixü na Cristugagu tüxü nangëxmaxü i ngëma maxü.

**Tupana rü nhama ga nañewa
nanamu ga Ngechuchu ja Cristu na
taxrüü duūxüxü jiixüçax**

⁵Rü nhuxma rü guxüma i ngëma mexügü i Cristugagu tüxü nangëxmaxü i pemaä nüxü tixuchigaxü, rü Tupana rü

taguma dauxücüçax ga norü orearü ngeruügünä naxäga na namaä inacuqxägxüçax. Notürü duūxügüxü nixi ga namuxü na namaä inacuqxägxüçax ga guxüma ga jema mexügü. ⁶Erü wüxiwa i Tupanaäru ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Pa Tupanax, ⁷Rü tacü nixi duūxügü rü ngëmacax nagu curüxñüxü? ⁸Rü tacüwa name rü ngëmacax nüxü cungechaüxü? ⁹Rü paxaächi curü orearü ngeruü ga dauxücüçaxgüütüüwa cunajexmagüxëe ga duūxügü, notürü i nhuxma rü aixcuma cunaporaexëe rü cujataxëe. ⁸Rü naxmëxwa cunangëxmaxëe i guxüma i nhama i nañewa ngëxmaxü”,

nhanagürü i ngëma orewa. Rü jemaäcü nixi ga Tupana ga duūxügümexëwa najexmagüxëeäxü i guxüma i nhama i nañewa ngëxmaxü. Rü nataxuma i tacü i nhama i nañewa i tama naxmëxwa nangëxmaxëexü. Notürü woo na ngëmaäcü jiixü, rü nhuxma rü ta taüta nüxü tadau na duūxügümexëwa nangëxmaxü i guxüma i nhama i nañewa ngëxmaxü. ⁹Notürü nüxü tadau ja Ngechuchu ja aixcuma guxümaäma icuácü. Rü jexguma Tupana nhama ga nañewa namuxgu rü paxaächi norü orearü ngeruü ga dauxücüçaxgüüarü nhaxtüwaama nanaxüxëe. Notürü i nhuxma ja Tupana rü poraäcü Ngechuchuxü nataxëe rü äëxgacü ja tacü najaxixëe jerü ngúxü ninge rü guxüma ga duūxügüçax naju jerü jemaäcü nanaxwæxe ga Tupana

jerü tüxű nangechaū rü tüxű
narüngüxēēchaū. ¹⁰Jerü ga Tupana rü
nanaxwaxe na guxūma i naxācügü nüxű
nangēmaxūcax i nachica i mexű i
naxūtawa. Rü jemacax nhama ga
naānewa nanamu ga Ngechuchu ja
Cristu na ngúxű jangexūcax rü taxcax
najuxūcax na aixcumaxūchi tüxű
nangēmaxūcax i maxű i taguma gúxű.
Rü name nixi na jemaācü naxüāxű ga
Tupana jerü nümatama nixi ga naxüāxű
ga guxūma rü namexwa nangēxma na
nüma nanaxwaxexūācüma namaā
inacuáxūcax. ¹¹Rü Ngechuchu nixi ja
tüxű imexēēgütü na Tupanapexewa
ixüünegüxūcax. Rü nhuxma i nüma ja
Ngechuchu ja tüxű imexēēgütü rü
guxāma i jixema na tüxű
jaxüünexēēgütü rü wüxitama nixi ja
Tatanü. Rü ngēmacax nixi i nüma ja
Ngechuchu ja Tupana Nane, rü tama
taxcax naxānexü na naēneēgūmaā tüxű
naxuxű. ¹²Erü Tupanaärü ore i
ümatüxűwa rü nhanagürü ga Nane:

“Rü chaueneēgütü tá nüxű
chacuqxēē i cuchiga, Pa
Chaunatüx. Rü norü
ngutaquegëwa rü tá cuxcax
chawijae na ngēmaācü cuxű
chicuqxüüxūcax”,

nhanagürü. ¹³Rü toxnamana i
Tupanaärü ore i ümatüxűwa rü
nhanagürü ta ga Nane:

“Cuxű chajaxō, Pa Chaunatüx, erü
nüxű chacuqx rü tá choxű
curüngüxēē”,
nhanagürü. Rü nhanagürü ta:
“Rü daxe chixi, Pa Chaunatüx,
namaā i cuxacigü i chaueneēgütü
i choxna cumugüxű”,

nhanagürü. ¹⁴Rü nüma ga Ngechuchu
nuxű nacuqx na duüxügü ixigüxű, rü
jemacax nhama ga naānewa naxü na
taxrütü tama naxāmachixūcax rü
naxägüxūcax na jemaācü taxcax
najuxūcax na jema norü jumaā nüxű
naporamaexūcax ga Chataná ga noxri
nüxű jexmaxü ga pora na tüxű
ijanatauxexēēxūcax. ¹⁵Rü jemaācü
nanaxü ga Ngechuchu na
Chatanámexēwa tüxű
ínanguxüxēēxūcax ja guxāma ja jíxema
noxri naxcax muñēxē ga na tajuexű.
¹⁶Rü jemacax nhama ga naānewa nangu
ga Ngechuchu na taxcax najuxūcax i
guxāma i jixema na Abräürü jaxögüxű.
Rü tama dauxūcūqax i orearü
ngeruügütü naju, notürü taxcax nixi ga
najuxű. ¹⁷Rü nüma ga Ngechuchu rü
nanaxwaxe na jixema i naēneēgütü
ixigüxüruütü tama nügü na jaxixēxű na
jemaācü aixcuma mecumacü ja nüxű
ingechaütümüügütü ja törü chogüruü
jiixūcax i Tupanapexewa. Rü jemacax
nixi ga nügü inaxāxű rü najuxű na
jemaācü Tupana duüxügüaxű nüxű
ngechaūxūcax i norü pecadugü. ¹⁸Rü
jema nümatama ngúxű na jangexű ga
jexguma Chataná nüxna īnugu, rü
ngēmacax i nhuxma rü nüxű nacuqx na
tüxű nangüxēēxű ja jíxema Chataná
tüxna īnuxē.

Ngechuchu rü Muīséétüwa nangēxma

3 ¹Rü nhuxma Pa Chaueneēgütü ja
Tupanapexewa Üünegüxe, rü pexü
nixi ja Tupana ijadexecuhixű na norü
duüxügü peixigüxūcax. Rü ngēmacax
name nixi i aixcuma meā nagu

perüxñüē ja Ngechuchu ja Cristu ja Tupana núma namucü. Rü núma ja Ngechuchu nixí i tórü choguruū i Tupanapexewa tükü ixüünexëecü. Rü jimaăxü nixí i jaxõguxü. ²Rü Tupana rü marü Ngechuchuxü naxuneta na naxüäxüçax ga jema puracü ga Tupana nüxna äxü. Rü núma ga Ngechuchu rü aixcuma Nanatüga naxñü rü najanguxëe ga jema puracü jexgumarüü ga Muísé meäma na naxüü ga jema puracü ga Tupana nüxna äxü na nüxna nadauxüçax ga Tupanaärü duüxügü ga Judéugü. ³Rü woo ga noxri rü Muíséxü nitaégacüüxëe ga Tupana, notürü i nhuxma rü Muíséarü jexera Ngechuchuxü nixí i jataégacüüxëexü. Rü wüxi ja ípata ja ngexwacax ixüxünerüü nixí, erü woo ngëma ípatamaä tataäe, notürü ngëma jexeraäcü nüxü icuaxüüxü nixí i ngëma ípataartü üruü. ⁴Rü guxüñema ja í rü nüxü nangëxma i norü üruü. Notürü guxüma i tacü i ngëxmaxü, rü Tupana nixí ja naxücü. ⁵Rü Muísé rü wüxi ga Tupanaärü duüxüü ga aixcuma mexü nixí jerü meä nüxna nadau ga Tupanaärü duüxügü ga Judéugü, jema Tupana namaä nüxü ixuxürüü. Rü núma ga Muísé nixí ga jema duüxügümaä nüxü jaxuxü ga nhuxäcü Tupana tá jixcüra nüxü na rüngüxëexü. ⁶Notürü núma ja Ngechuchu rü Muíséarü jexera nixí erü Tupana Nanexüchi nixí. Rü núma nixí i nüxna nadauxü i guxüma i ngëma Tupanaärü duüxügü ixigüxü. Rü jixema rü ta Tupanaärü duüxügü tixigü ega aixcuma Ngechuchuaxü jaxõgigu rü taguma nüxü rüxoegu. Rü Tupana nanaxwaxe na guxüguma

Ngechuchumaä itaääéguxü erü nüxü tacuax na wüxi i ngunexü rü tá taxcax nataeguxü na wüxiwa namaä ingëxmagüxüçax.

Tupanaärü duüxügü rü tá inarüngüe

⁷⁻⁸Rü ngëmacax i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü i Naäe i Üünexü:

“Rü nhuxma na nüxü pexñüüexü i ngëma Tupana pemaä nüxü ixuxü, rü tama name na nüxü pexoexü, jexgumarüü ga na naxügüäxü ga jema duüxügü ga Tupanaxü üguxü rü tama naga ñüüexü ga jexguma Muíséwe naxíxgu ga jema naäne ga ngextá taxúema íxápataxüwa”.

⁹Rü jemacax ga Tupana rü nhanagürü:

“Rü jéma nixí ga chixexü naxüguxü ga nuxcumaxügüxü ga perü oxigü jerü choxü naxügü jerü tama choxü najaxõgüchaü. Rü jemaäcü nanaxügü woo 40 ga taunecigu nüxü na nadasugüxü ga jema mexügü ga üünexü ga napexewa chaxüxü. ¹⁰Rü jemacax namaä chanu ga jema duüxügü, rü nhachartügü nüxü: ‘Pema rü guxüguma chixexüguxicatama perüxñüeëcha, rü taguma penaxüxchaü i ngëma chanaxwaxexü na penaxüxü’, nhachartügü nüxü. ¹¹Rü jemacax nixí ga namaä chanuxü ga jema duüxügü, rü aixcumaxüchi namaä nüxü chixu na tãüxütáma jema naäne

ga noxri namaă
ichaxunetaxüwa nangugüxü na
ngëxma nangüëxüçax”,
nhanagürü ga Tupana. ¹²Rü nhuxma Pa
Chaueneëgüx, rü name nixi i pegüna
pedaugü na tama ngürüächi pechixearü
maxüäxüçax, rü ngëmagagu na nüxü
perüxoexü na Tupana ja maxüçüaxü na
pejaxögüxü. ¹³Notürü nhuxma pexü
natauxchagu, rü name nixi na
wüxichigü pegüaxü penangúchaüxéexü
i guxü i ngunexügu na taxuéema i
petanüwa Tupanaxü taxoxüçax nagagu i
ngëma pecadu i pexü womüxéechaüxü.

¹⁴Rü Cristuaxü tajaxögü rü jemaäcü
tanajaxu ga törü maxü ga noxrix. Rü
ngëxguma noxrirüütama guxüguma meă
nüxü jaxögüechangü rü tama nüxü
rüxoegu, rü tá namea tüxü nangëxma i
tachica i dauxüguxü i nañnewa.
¹⁵Notürü nhuxma nixi i namexü na
meäma jaxögüxü. Rü ngëmacax i
Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü
nhanagürü:

“Rü nhuxma na nüxü pexinüexü i
ngëma Tupana pemaă nüxü
ixuxü, rü tama name na nüxü
pexoexü, jexgumarüü ga na
naxügüäxü ga jema duüxügü ga
tama Tupanaga ñüexü ga
jexguma Muïséwe naxíxgu ga
jema nañne ga ngextá taxuéema
íxäpataxüwa”,

nhanagürü. ¹⁶¿Rü texégü tixi ga guxema
nüxü ñüexë ga jema Tupana tümamaă
nüxü ixuxü, rü nhuxmachi tama
Tupanaga ñüexë? Rü pemaă nüxü
chixu rü jemagü nixi ga jema duüxügü
ga Muïsé Ejitanewa ínguxüxéexü.
¹⁷¿Rü texémaă nixi ga nanuxü ga

Tupana ga 40 ga taunecügu? Rü pemaă
nüxü chixu rü namaă nanu ga jema
duüxügü ga chixexü ügxü. Rü jemacax
jema nachica ga ngextá taxuéema
íxäpataxügu najue. ¹⁸¿Rü texégümaă
nixi ga aixcumaxüchi inaxunetaxü ga
Tupana na täüxüttama jema nañnewa
nangugüxü na jexma nangüëxüçax? Rü
pemaă nüxü chixu, rü jemagü nixi ga
jema duüxügü ga tama naga ñüexü.
¹⁹Rü ngëmawa nüxü tacuax na
taxucürwama jema nañne ga noxri
Tupana namaă ixunetaxüwa nangugüxü
ga jema duüxügü, jerü tama nüxü
najaxögü.

4 ¹Rü ngëmacax i nhuxma na
Tupana tamaă ixunetaxü na
nugüxüttawa tá tüxü jachocuxéexü na
ngëxma rüngüëxüçax, rü tanaxwaxe i
taxuäegü, na tama ngürüächi wüxié i
tatanüwa tama ngëxma taxücxü. ²Erü
nhuxma i jixema rü martü nüxü taxinüe i
Tupanaärü ore i mexü, jexgumarüü ga
jema nuxcumaxügüxü ga duüxügü nüxü
na naxinüexü. Notürü nümagü ga jema
duüxügü rü taxuwama nüxü name ga
nüxü na naxinüexü ga jema ore jerü
tama jema naga ñüexürtüü aixcuma
nüxü najaxögü. ³⁻⁴Notürü i jixema na
jaxögüxü, rü tá aixcuma Tupanaxüttawa
tichocu na ngëxma rüngüëxüçax. Rü
wüxiwa i Tupanaärü ore i ümatüxüwa
rü ngüxchigaarü ngunexüchigaxü nixu,
rü nhanagürü:

“Rü 6 ga ngunexügu nixi ga
nagüxéexü ga norü puracü ga
Tupana. Rü jexguma norü 7 ga
ngunexüwa nanguxgu rü
guxüma ga norü puracüna
narüngü”,

nhanagürü. Rü nuxcüma ga Tupana rü nanaxwaxe na nangüëxü ta ga jema nuxcumaxügütü ga törü oxigü ga Muíséwe rüxiñü. Notürü ga nümagü rü tama nüxü najaxögichaü rü tama naga naxinüe. Rü jemacax ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Jema duüxügü rü tama choxü
najaxögü rü jemacax namaä
chanu rü aixcumaxüchi namaä
nüxü chixu na tåüxütáma jema
naäne ga namaä
ichaxunetaxüwa nangugüxü na
ngëxma nangüëxüçax”,

nhanagürü. ⁵⁻⁶Rü jemaäcü ga jema duüxügü ga nüxíra nüxü ñüexü ga Tupanaärü ore i mexü, rü tama nawa nichocu ga jema nachica ga Tupana namaä nüxü ixuxü, jerü tama naga naxinüe. Rü ngëmacax nixi i Tupanaärü ore i ümatüxüwa i nhaxü:

“Ngëma duüxügü i tama chauga
ñüexü rü tåüxütáma ngëma
nachica i namaä
ichaxunetaxüwa nichocu na
ngëxma nangüëxüçax”,

nhaxü. Notürü nhuxma rü ta nangëxma i nachica i tûmacax ja jíxema ngëxma Tupanaxütagu chocuchäxü na ngëxma tarüngüëxüçax. ⁷⁻⁸Rü ngëma nachica i ngextá nagu nangüëxü i duüxügü rü tama jema naäne ga nuxcumaxügütü ga törü oxigüxacü tümaärü äëxgacü ga Jochuémaä tajauxgüxü nixi. Jerü jexguma chi jema naäne jíxigu, rü Tupana rü tau chima wenaxärü nüxü naxuneta ga to ga ngunexü na nagu naxütawa jachocuxüçax na ngëxma nangüëxüçax i duüxügü. Rü jemacax ga Tupana rü wenaxärü nüxü naxuneta i

wüxi i to i ngunexü na naxütawa jachocuxüçax i duüxügü na ngëxma nangüëxüçax. Rü ngëma ngunexü rü nhuxma nixi. Rü jemacax ga Tupana rü mucüma ga taunecü ga Muíséwena rü Dawímaä nüxü nixu ga jema norü ore ga ümatüxü i nhaxü:

“Rü nhuxma na nüxü pexñüëxü i
ngëma Tupana pemaä nüxü
ixuxü, rü tama name na nüxü
pexoexü”,

nhaxü. Rü jematama nixi ga ore ga marüchirex pemaä nüxü chixuxü. ⁹Rü ngëmacax i nhuxma rü ta nangëxma i wüxi i nachica i üünexü i nagu tá aixcuma nangüëxü i ngëma Tupanaärü duüxügü ixigüxü. ¹⁰Rü jíxema Tupanaxütawa ichocuxe na ngëxma tarüngüëxüçax, rü nüxna tarüngüë i guxüma i tûmaärü puracügi jexgumarüü ga Tupana rü nüxna na nangüëxü ga norü puracügi ga jexguma naäne naxüxguwena. ¹¹Rü ngëmacax tanaxwaxe i meä tajaxögü rü naga taxinüe na ichocuxüçax i ngextá Tupana tükü írungüëxëexüwa. Erü tama tanaxwaxe na texé ngürüächi jema nuxcumaxügütü ga duüxügü ga tama Tupanaga ñüexürrü norü orexü na taxoxü. ¹²Erü Tupanaärü ore rü namaxü rü naporaxüchi. Rü wüxi i tara i guxüciwawa meä waixmaguxüäri jexera nixi na natexü. Erü ngëma ore rü tawa nixücu nhuxmata taäewa nangu, rü nhuxmata nawa nangu i ngëma wüxicigü nagu rüxiñüxü. Rü ngëmaäcü meäma nanangoxëeäma i guxüma i ngëma jixicatama nagu rüxiñüxü rü tükü ngúchäxü. ¹³Rü nataxutáma i tacü i Tupana üxü i tá naxchaxwa nügü

icúxū erü napexewa rü guxūma meă nangox. Rü guxūxū nadau rü guxūxū nacuqx ja jima tá tükna çacü na namaă nüxū ixuxūcax i törü maxūchiga.

Ngechuchu rü mecüxūchi ja törü ngüxééruū nixí i Tupanapexewa

¹⁴Ngechuchu ja Tupana Nane rü mecüxūchi ja törü ngüxééruū nixí i Nanatüpexewa. Rü nhuxma rü dauxüguxū i nañnewa i Nanatüxütawa nangëxma na ngëma taétüwa nachogüxūcax. Rü ngëmacax tanaxwaxe i guxüguma nüxū tajaxögüeche rü taguma nüxū tarüxoe. ¹⁵Rü nüma ja Ngechuchu rü aixcumá nüxū nacuqx na tükü nangüxéexü erü nüxū nacuqx na nhuxäcü tükü naguxchaxü i ngëguma Chataná tükna ïnigu rü pecadugu tükü nanguxéechaügu, jerü nüxna rü ta naxinü ga Chataná, ngëma tükna na naxinüxürü. Notürü nüma ga Ngechuchu rü taguma chixexü naxü. ¹⁶Rü nhuxma na tükü nangëxmaxü ja törü ngüxééruū ja Ngechuchu, rü name nixí i tama imuüñäcüma nüxna tangaicamagü ja törü äëxgacü ja Tupana ja tükü ngechaücü. Rü tanaxwaxe na ngëmaäcü nüxna ingaicamagüxü na nüxū ingechaütümüügüxücax rü tükü nangechaüäcüma tükü nangüxéexücax i ngëguma guxchaxügi tükna ngaicamagu.

5 ¹Nuxcüma ga Tupana rü Muísémaă nüxū nixu na Aráu jiixücax ga Judéugüarü paigüeru ixicü na guma duüxügüütüwa chogüxücax ga Tupanapexewa. Rü guxūma ga jema Aráuñwena ügüxü ga paigüeru rü

duüxügütanüwa nüxū naxunetagü na jema duüxügüarü ngüxééruū jiixücax ga Tupanapexewa rü Tupanana naxääxüçax ga ämaregü rü Tupanacax nadaiäxüçax ga naxünagü na jemaäcü nüxū nüxū nangechaüxüçax ga norü pecadugü. ²Notürü ngëma paigüeru rü guxūma i duüxügürütama nixí na pecadugu nanguxü. Rü ngëmacax nüxū nacuqx na nhuxäcü jaxna namaă naxinüxü i duüxügü i ngëguma naëchitamare pecadu naxüegu rü tama aixcumá Tupanawe naxixgu. ³Rü ngëma paigüeru rü tama ngëma duüxügüarü pecaducaxicatama nixí i nadaiäxü i naxünagü, notürü nanaxwaxe i noxrütama pecaducax rü ta na nadaiäxü i naxünagü na ngëmaäcü Tupana nüxū nüxū nangechaüxüçax i ngëma pecadugü. ⁴Rü taxuéma tügütama tingucuchixëe na paigüeru tiixüçax. Notürü Tupana nixí ja tükü unetacü rü tükna naxäcü i ngëma puracü na paigüarü äëxgacü tiixüçax, jexgumarüü ga Tupana rü Aráuñü na jangucuchixéexürii na paigüeru jiixüçax. ⁵Rü jexgumarüü ga Ngechuchu rü tama nügütama ningucuchixëe na Tupanapexewa törü ngüxééruū i paigüeru jiixüçax. Notürü Tupana nixí ga jangucuchixéecü. Jerü Tupanatama nixí ga nüxū nhacü:

“Cuma nixí i Chaune. Rü nhuxma chanangoxée na Chaune cuiixü”, nhacü. ⁶Rü toxnamana i Tupanaäru ore i ümatüxüwa rü nhanagürü ta:

“Cuma nixí i guxügutáma duüxügüarü ngüxééruū i paigüeru cuiixü, guma pai ga Meuquichedérüü”,

nhanagürü. ⁷Rü jexguma Cristu nhama ga nañnewa maxügu, rü poraäcü najumuxü rü tagaäcü rü naxauxäcü Tupanana naca na nüxü nangüxëexüçax na naga naxinüçax. Rü jemaäcü nanaxü ga Cristu, jerü Tupana rü napora na nüxü nangüxëexüçax na tama juxü namuñüçax. Rü Tupana rü Cristuxü naxinü jerü nüma ga Cristu rü aixcuma Tupanaga naxinü. ⁸Rü nüma ga Cristu rü woo Tupana Nane na jiixü, rü poraäcü ngüxü ninge na jemaäcü nüxü nacuáxüçax na nhuxäcü jaxna namaä naxmüxü. Rü jemaäcü aixcuma Tupanaga naxinü. ⁹Rü jemaäcü najanguxëe ga guxüma ga jema puracü ga Nanatü nüxna ãxü. Rü jemacax curuchagu naju na guxåma ja texé ja naga ñiüexëärü maxëxëerü na jiixüçax. ¹⁰Rü Nanexü nixi ga naxunetaxü ga Tupana na guxügutáma nügüpexewa törü ngüxëerü i paigüeru jiixüçax jexgumarüü ga pai ga Meuquichedé ga norü jumuxëwa nuxcumaxüçü ga törü oxi ga Abráüçax Tupanana çacü na guma Abráüxü nangüxëexüçax ga Tupana.

Wüxi i äüçümaxüchixü nixi na nüxü rüxoexü na jaxögüxü

¹¹Rü nhuxma rü toxü nangëxma i muxüchixüma i ore i Cristuchiga ixixü i pemaä nüxü tixuxchaüxü. Notürü naguxchaxüchi na meäma pemaä tanangoxëexü i ngëma, erü pema rü tama nüxü pecuáxchaü. ¹²Rü marü nhuxgumama nüxü na pecuáxü i Tupanaärü orechiga, rü pema rü chi marü namaä pengúexëetae. Notürü i pema rü nhuxma rü ta penaxwaxe na

wena pemaä tanangoxëexü i ngëma Tupanaärü ore i tauxchaxü i nawä inaxügxü na Tupanachigaxü icuáxü. Rü ngëmaäcü i pema, rü öxchanagürütama peixigü. Erü wüxi i öxchana rü naëgünenixü ja tauxchaäcü jaxaxüne nixi ja nanaxwaxene. Rü ngëxgumarüü peixigü i pema i nhuxmax, erü penaxwaxe na wenaxäri pemaä nüxü tixuxü ga jema ore ga marü pemaä nüxü tixuchiréxü na nhuxäcü Cristuxü pejauxgüxü. Erü tama nüxü pecuäxgüega i guxüma i ngëma Tupanaärü ore i jexeraäcü tamaä nüxü ixuxü i Cristuchiga na nhuxäcü Tupana nanaxwaxexü na naga pexñüexü. ¹³Rü jíxema jaxöxe ja tama nüxü cuaxégaxe na nhuxäcü Tupanacax tamaxüxü, rü wüxi i öxchana i maixürrüü tixi. Rü ngëmaäcü peixigü i pemax. ¹⁴Notürü jíxema jaxöxe ja tûmamaä jaxüxe na tanangugüxü na tacü jiixü i nguxëetae i mexü rü tacü jiixü i nguxëetae i chixexü, rü aixcuma nüxü tacuax na nhuxäcü Tupanacax tamaxüxü. Rü jíxema rü nhama wüxi i duñxü i jaxü i namachimaä ñwemüxürrüü tixi. Notürü i pema rü tama ngëmaäcü peixigü.

6 ¹Rü ngëmacax name nixi i jexeraäcü tingüeetanü na aixcuma meä nüxü icuáxüçax i Cristuchiga. Rü tanaxwaxe na nüxü ichopetüxü ga jema ore ga nawä inaxügxü na Cristuchigaxü icuáxü. Rü tâxüxtama jeükürü jema ore ga nawä inaxügxüchiga tidexagüecha. Rü taxuüçaxma tüxüçü wena pemaä nüxü tixu na nüxü perüxoexüçax na nagu pexixü i ngëma mugü ga Muïsé üumatüxü i tama tüxü maxëxëexü. Rü

ngēxgumarüū ta taxuūcaxma tüxcüū wena pemaā nüxū tixu i nachiga na nhuxācü Tupanaāxü jaxōgütü. ²Rü ngēxgumarüū ta taxuūcaxma tüxcüū wena pexü tangúexëe na nhuxācü Tupanacax sibaiüxü rü nhuxācü duüxügütü ingōgütäcuma namaā ijumüxéxü. Rü ngēxgumarüū ta taxuūcaxma tüxcüū wena pexü tangúexëe na nhuxācü tá wena namaxëxü i duüxügütü i juexü rü nhuxācü naāneärü guxgu rü Tupana tá wüxichigü i duüxügüna çaxü na nhuxācü namaxëxü i nhama i naānewa.

³Rü ngēmacax i nhuxma rü ngēguma Tupana tama tüxna nachuxgu rü tanaxwaxe i jexeraäcü tingueetanü na aixcuma guxüma i Cristuchigaxü icuáxüçax rü nüxü na icuáxüçax na aixcuma ngēma nüma nanaxwaxexüäcuma meä naxcax na imaxëxü. ⁴Notürü ngēguma chi wüxie Cristuxü jauxgu, rü chi meäma Tupanaxü tacuaxgu, rü chi Naäe i Üünexüxü tajauxgu, rü chi nüxü tacuaxgu na nhuxācü namexü i Tupanaärü ore rü nhuxācü na namexü i dauxüguxü i naāne, rü name nixi i taxuäe. ⁵Erü ngēguma chi ngēmaäcü meä tajaxöxgu i noxrix rü nhuxmachi Cristuxü itataxüchixgu, rü marü taxucürüwama texé wenaxärü Tupanacax tüxü tataeguxëe. Erü ngēguma ngēmaäcü ítanatäxüchixgu ja Tupana Nane, rü nhama wena curuchawa tajapotaxürüü tajaxixëe, erü guxü i duüxügüpexewa äne nüxü tingexëe. ⁷Rü dücxax, wüxi i naāne i pucü nagu nguxü rü meäma i nanetü nawa jaexü tümacax ja jíxema nagu

üanexë, rü Tupana rü namaä nataäe i ngēma naäne. ⁸Notürü ngēguma chi ngēma naäne rü tuxu rü natüanegü i chixexü nawa jaegu, rü Tupana rü chixexü tá namaä nixugü rü tá üxiwa najagu i guxüma i nawa jaexü. Rü ngēgumarüü tá tixi ja jíxema Cristuxü ítäxe.

Ítananguxëe na najauxgütü i maxü i taguma gúxü rü ngēmacax tama nüxü tarüxoe na jaxögütü

⁹Notürü, Pa Chaueneëgü ja Pexü Tangechaügüxe, rü woo ngēmaäcü pemaä tidexagügu, notürü aixcuma nüxü tacuax na tama ngēma duüxügütü i nüxü rüxoexürrüü peixigütü. Erü pema rü pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü, rü Tupana rü tá aixcuma poraäcü pexü narüngüxëe na naxcax pemaxëxüçax. ¹⁰Erü nüma ja Tupana rü aixcumacü nixi. Rü nüma rü tăuixüntama nüxü inajarüngüma ga jema mexü ga pexüxü rü nhuxäcü taeneëgü i jaxögütüxü na pengechaügüxü ga jexguma nüxü perüngüxëegügu, ngēma nhuxma ípenaxüxürrüütama. ¹¹Rü nhuxma rü tanaxwaxe i wüxichigü i pema rü ngēmaäcü noxrirüü mexü i perü ngúchaümaä nüxü perüngüxëegüeche i taeneëgü nhuxmatáta wena nüma naxü ja Cristu. Rü tanaxwaxe na ngēmaäcü pemaxëxü na düxwa aixcuma Cristuxüntawa pengugüxü ngēma ípenanguxëexürrüü. ¹²Rü tama tanaxwaxe na nüxü perüxoetanütüxü na Cristuwe perüixixü. Notürü tanaxwaxe i naxriüü peixigü i ngēma duüxügütü i guxüguma meä jaxögütäcuma Cristuwe rüxiämäxü

rü najauxgüxü i guxüma i ngëma
mexügü ga Tupana namaä ixunetaxü.
¹³Rü dúcax, jexguma törü oxi ga
Abráumaa inaxunetagu ga Tupana rü
nügüéagutama inaxuneta, jerü
tataxuma ga texé ga norü jexera ixixë
na tümaéagagu inaxunetaxüçax.
¹⁴Rü
nüma ga Tupana rü nhanagürü nüxü ga
Abráu:

“Rü aixcumaxüchi tá poraäcü cuxü
charüngüxéé. Rü tá cuxü
nangëxma i muxüchixütama i
cutaagü”,

nhanagürü nüxü.
¹⁵Rü Abráu rü meäma
ínananguxéé ga guma nane ga Tupana
namaä ixunetacü. Rü jemacax nabu ga
guma nane ga Isaqi ga Tupana namaä
nüxü ixucü.
¹⁶Rü ngëxguma duüxügü
tacüçax ixunetagü, rü to i norü jexera
ixixüéagagu inaxunetagü. Rü wüxicana
tacüçax ngëmaäcü inaxunetagü, rü
nüxü tacuax rü aixcuma tá nanaxügi i
ngëma naxcax inaxunetagüxü, rü marü
taxucürwama jeükürü nachiga
nidexagüecha.
¹⁷Rü jemacax ga Tupana
rü jexguma inaxunetagu namaä ga jema
duüxügü ga najauxgüxü tá ga jema
ngüxéé ga Tupana nüxna áxchaüxü, rü
nügüéagutama inaxuneta, jerü
nanaxwaxe na meäma nüxü nacuaxgüxü
na aixcuma tá janguxééäxü rü tagutáma
naxüchicüüäxü ga jema namaä
inaxunetaxü.
¹⁸Rü nüxü tacuax rü
ngëxguma tacüçax nügüéagagu
inaxunetagu ja Tupana, rü
taxucürwama tükü nawomüxéé rü
nanaxüchicüü i ngëma. Rü nhuxma i
guxäma i jixema na Tupanacax
ibuxmüxü na tükü nangüxééäxüçax rü
tükü namaxéexüçax, rü nüma ja

Tupana rü nügüéagagu tamaä inaxuneta
na ngëmaäcü tá tükü nangüxéexü. Rü
ngëmaäcü tükü nanangúchaüxéé rü
tükü narüngüxéé na nüxü icuáxüçax na
aixcuma tá najauxgüxü i ngëma maxü i
taguma gúxü i tamaä inaxunetaxü.
¹⁹Rü
nhuxma na ínanguxéexü na aixcuma tá
najauxxü i ngëma maxü i taguma gúxü,
rü taxüçaxma taxoegaäegü, erü nüxü
tacuax na aixcuma dauxüguxü i
naännewa i Tupana íngëxmaxüwa tá
ingugüxü.
²⁰Rü ngëma nangëxma ja
Ngechuchu i nhuxma jerü nüxira jexma
naxüci na Tupanapexewa taétüwa
nachogüxüçax. Rü ngëmaäcü guxüguma
törü ngüxéerü i paigüeru nixi, guma
Meuquichedé ga Tupanapexewa
Abráuétüwa chogücürü.

Ngechuchu rü guma nuxcümäucü
ga pai ga Meuquichedérüütama nixi

7 ¹Rü guma Meuquichedé rü iñane ga
Charéüärü aëxgacü nixi ga jexguma
namaxügi ga Abráu. Rü nüma ga
Meuquichedé, rü duüxügüarü pai nixi
ga Tupanapexewa. Rü jexguma Abráu
rü to ga nachiüñañearü aëxgacügumaä
nüğü nadaiixgu rü nüxü najexeragu, rü
Meuquichedé rü namawa Abráüpexegu
najangu ga jexguma Abráu napatacax
taegugu. Rü nüma ga Meuquichedé rü
najumuxé na Tupana Abráuixü
rungüxéexüçax. ²Rü Abráu rü nüxü
najexma ga guxüma ga jemaxügi ga
jema aëxgacügi ga namaä nügi
naðaixüna napuxüxü. Rü jemawa
ínanaxüchichi ga jema Tupanana üxü, rü
Meuquichedéna nanaxä. Rü ngëma
naéga i Meuquichedé rü Aëxgacü ja
Ixaixcumacü nhaxüchiga nixi. Rü norü

ĩāne ga Charéü rü Taäéxééruü nhaxüchiga nixí. Rü ngẽmacax i naéga i Meuquichedé rü Aéxgacü ja Taäéxééruü nhaxüchiga ta nixí. ³Rü Tupanaärü ore ga nuxcüma ümatüxüwa rü tama nüxü nixu na texé tiixü ga nanatü rü naë rü norü oxigü ga Meuquichedé. Rü ngẽxgumarüü ta tama nüxü nixu i norü buxchiga rü norü juxchiga. Rü ngẽmacax Tupana Nanerüü guxüguma duüxügürü ngüxééruü ja pai nixí i Tupanapexewa. ⁴Rü nhuxma rü name nixí i nagu perüxñiü na nhuxäcü aixcuma aéxgacü ja tacü jiixü ga Meuquichedé. Jerü nuxcümaxüü ga törü oxi ga Abráü rü Meuquichedéna nanaxä ga jema Tupanana üxü ga natanüwa ga jema jemaxügü ga togü ga aéxgacügüna napuxüxü. Rü ngẽmawa nüxü tacuqx na Tupanapexewa törü oxi ga Abráüärü jexeracü jiixü ga Meuquichedé. ⁵Rü nhuxma i Judéugü, rü guxüma i norü ngẽmaxüwa ínanaxüchigü i ngẽma Tupanana üxü, rü nhuxmachi norü paigüna nanaxä jerü jemaäcü nixí ga namuãxü ga jema mugü ga Muísé ümatüxü. Notürü guxüma i ngẽma paigü rü Lewítaagü nixigü. Rü nüma ga Lewí rü guxüma i Judéugürrü Abráütaa nixí. Rü ngẽmaäcü i ngẽma Judéugü rü norü paigüna nanaxä i ngẽma Tupanana üxü, woo natanüxü na jiixü i ngẽma paigü. ⁶Notürü ga Meuquichedé rü woo tama Lewítaa nixí, notürü Abráümexëwa nanajaxu ga jema Tupanana üxü. Rü nüxü tacuqx na Abráü jiixü ga noxri najaxucü ga Tupanaärü uneta. Rü nüma ga Meuquichedé rü Tupanana naca na Abráüxü nangüxéexüçax ga Tupana.

⁷Rü guxäma meäma nüxü tacuqx rü ngẽguma texé toguecax Tupanana caxgu na tüxü nangüxéexüçax, rü Tupanapexewa rü jíxema nüxna çaxe rü ngẽma togü i naxcax ítaçaxüärü jexera tixí. Rü ngẽmaäcü nüxü tacuqx na Abráüärü jexera jiixü ga Meuquichedé i Tupanapexewa. ⁸Rü nhuxma i nuä tatanüwa rü ngẽma paigü i ngixü jauxgüxü i ngẽma díéru i Tupanana ücü, rü duüxügümare nixigü rü tá najue. Notürü ngẽguma Meuquichedéchiga jadexagu i Tupanaärü ore, rü nhama namaxügürüü nixí i nachiga jadexaxü. Rü ngẽmawa nüxü tacuqx na Cristu ja guxüguma maxüçürüü jiixü ga Meuquichedé. ⁹⁻¹⁰Rü Abráütaa ga Lewí, rü guxüma i paigü i Lewítaagü ixigüxü i nhuxma ngixü jauxgüxü i ngẽma díéru i Tupanana ücü, rü nümagü rü ta Abráümaä Meuquichedéna nanaxägü ga jema Tupanana üxü. Jerü nüma ga Lewí rü guxüma ga nataagü i nhuxma Judéugüärü paigü ixigüxü, rü woo ga na taüta nabuexü ga jexguma, notürü marü Abráüxünewa najexmagü ga jexguma Meuquichedé namawa Abráüpxegu janguxgu. Rü ngẽmawa nüxü tacuqx na guxüma i ngẽma paigüärü jexera jiixü ja Meuquichedé. ¹¹Rü nuxcümaxügüxü ga törü oxigü ga Judéugü, rü Lewítaagü ga paigümxewa nixí ga najauxgüaxü ga Tupanaärü mugü. Notürü pemaä nüxü chixu rü jexguma chi jema paigü aixcuma jema Judéugüxü imexéegüga ga Tupanapexewa, rü taxuüçax chima Tupana nüxü naxuneta ga naï ga pai ga Meuquichedérüü ixicü ga tama Lewítaa ga Aráüriüü ixicü. Rü jemacax ga Tupana rü nüxü naxuneta ga Nane ga

Ngechuchu na törü chogüruū ja pai jiixūcax. ¹²Rü jemacax ga Tupana rü jema Judéugüarü paigüchicüüxü najangucuchixëe ga Cristu. Rü nüma nixi i nhuxma i aixcuma Tupanapexewa tükü jamexëegüxü. Rü guxüma ga jema paigü rü Lewítaa nixigü jerü jemaäcü nixi ga namuãxü ga jema mugü ga Muísé ümatüxü. Notürü nüma ga Cristu rü marü nanaxüchicüü ga guxüma ga jema. ¹³⁻¹⁴Erü meäma nüxü tacuqx rü nüma ja törü Cori ja Ngechuchu ja jima nachiga idexagücü rü tama Lewítaa nixi erü nüma rü Judátaa nixi. Rü nüxü tacuqx rü taxuüma ga Judátaa rü pai nixi, jerü ga Muísé rü jexguma jema paigüchiga jadexagu rü taxuüma ga Judátaaxü naxuneta na pai jiixūcax. ¹⁵Rü ngëmaäcü meä nangox na Tupana ijanaxoxëexü ga guxüma ga jema mugü ga Muísé ümatüxü ga paigüchiga. Jerü nüma ga Tupana rü tükna nanamu ga wüxi ga naï ga pai ga jexwacaxüü ga tama Lewítaa ixicü. Rü nüma nixi i törü Cori jiixü ja Meuquichedérüü ixicü, erü guxüma i ngëma togü i paigüarü jexera nixi. ¹⁶Rü guxüma ga jema togü ga paigü rü nangucuchi jerü Lewítaa nixigü. Notürü nüma ga Cristu rü paixü ningucuchi jerü poramaä juwa ínarüda rü guxüguma namaxëcha na tükü nangüexüçax. ¹⁷Rü ngëmacax i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü törü Corichiga nhanagürü:

“Cuma rü guxügutáma duüxügüarü ngüxëerü ja pai cuixi

Meuquichedérüü”,

nhanagürü. ¹⁸⁻¹⁹Rü jemacax ga Tupana rü nhama ga naãnewa nanamu ga Nane, jerü jema mugü ga paigüchiga

naxümatüxü ga Muísé rü tama poraäcü tükü narüngüxëe jerü tama aixcuma tükü nimexëegü ga Tupanapexewa. Rü jemacax Nanexü namu ga Tupana na törü pecaducax najuxüçax na ngëmaäcü tükü nangëxmaxüçax i maxü i taguma gúxü rü aixcuma Tupanamüçügi ixigüxüçax. ²⁰⁻²¹Rü jexguma Tupana jema togü ga paigüxü ngucuxëegü, rü nanangucuxëemare. Notürü jexguma Cristuxü jangucuchixëegü na törü ngüxëerü ja pai jiixüçax, rü nügüégagutama inaxuneta. Rü jemacax ga jexguma Cristuxü jangucuchixëegü rü nhanagürü:

“Chama i Cori ja Tupana rü marü cuxü chaxuneta na guxügutáma duüxügüarü ngüxëerü ja pai cuixüçax. Rü ngëma rü tagutáma chanaxüchicüü erü chaugüégagu ichaxuneta”,

nhanagürü. ²²Rü nhuxma na jemaäcü nügüégagutama inaxunetaxü ga Tupana, rü nüxü tacuqx na aixcumaxüchima

jema paigüarü jexera na jiixü ja Cristu erü guxügutáma Tupanapexewa tükü narüngüxëe. ²³Rü jema togü ga paigü rü

namuxuchi, jerü nijuetanü. Rü jemacax taxucürüwama guxüguma paigü nixigü. ²⁴Notürü nhuxma na törü ngüxëerü ja paixü jangucuchixü ja Ngechuchu, rü ngëmacax marü taxuüçaxma texé ja

togue tingucuchi, erü nüma ja Ngechuchu rü tagutáma naju. ²⁵Rü

ngëmacax nixi i nhuxma i nüxü natauxchaxü na aixcuma tükü namaxëexü ja guxáma ja jíxema norü ngüxëemäa Tupanaxütawa ngugüxe. Erü nüma ja Ngechuchu rü guxüguma namaxëcha na tümaétüwa

nachogüxűcax. ²⁶Rü ngēmaāciū ja Ngechuchu, rü nüxicatama nixī i pai ja törü ngüxēēruū jiixū i Tupanapexewa. Erü nüma rü aixcuma naxütüne, rü nataxuma i chixexű i nawa, rü nangearü pecaduāx jerü taguma taxrűū pecadu naxü. Rü nhuxma rü guxüētüwa nangēxma i dauxüguxű i naānewa i Tupana íngēxmaxüwa. ²⁷Rü Ngechuchu rü tama ngēma togü i paigüerurüū nixī. Erü nümagü rü nanaxwaxe na guxü i ngunexűgu Tupanacax naxüñagü naðaixű na ngēmaāciū Tupana nüxű nüxű ngechaüxűcax i noxrütama pecadugü rü guxü i duüxügürü pecadugü ta. Notürü nüma ga Ngechuchu rü jexguma nügü inaxăxgu, rü wüxicanatama pecaducax naju. Rü ngēma rü guxüguma name i Tupanapexewa. ²⁸Rü jema mugü ga Muísé ümatüxű, rü duüxügümarexű naxuneta na paigüerugü jixígüxűcax. Notürü nümagü rü ta nipecaduāxgü. Notürü jemawena ga Tupana rü nügüégagu Nanexű naxuneta na törü ngüxēēruū jiixűcax. Rü jima Nane rü guxüguma mecuñichü ja törü Maxêxēēruū nixī. Rü nüma rü guxüguma tükü narüngüxēē i Tupanapexewa.

Ngechuchu nixī ja törü ngüxēēruū i Tupanapexewa

8 ¹Rü ngēma pemaā nüxű tixuxchaüxű i nhuxma nixī na tükü nangēmaxü ja törü ngüxēēruū ja mexéchicü i Tupanaxüitawa. Rü nüma rü Tupana Nane ja Cristu nixī. Rü dauxüguxű i naānewa i Tupanaárü tügüneçiwawa nariuto erü guxüñarü äexgacü nixī. ²Rü ngēma

dauxüguxű i naānewa i ngēma nachica i üünexű ga Tupana üxüwa nixī i taxcax ínaçaxű. Rü tama ngēma Judéugürü paigürüū wüxi ja īpata ja duüxügü üxünewa Tupanana taxcax ínaca. ³Rü guxüma i ngēma Judéugürü paigüeru rü nangucu na Tupanana naxägütäxűcax i ãmaregü rü naxcax nadaiäxűcax i naxüñagü na Tupana nüxű nüxű ngechaüxűcax i duüxügürü pecadugü. Rü jemacax ga Ngechuchu rü Tupanana nügü naxämare rü duüxügürü pecaducax naju. ⁴Rü nhuxma i nüma ja Ngechuchu rü dauxüguxű i naānewa nangēxma na ngēma törü ngüxēēruū ja pai jiixűcax i Tupanapexewa. Rü ngēmacax tama nhama i naānewa nixī i pai jiixű. Notürü ngēxguma chi nhama i naānewa nangēxmagu rü tau chima pai nixī erü nhama i naānewa nangēxmagü i ngēma Judéugürü paigü i Tupanana ãmare ägüxű jema Muíséarü mugü nüxű ixüxürü. Notürü nüma ja Ngechuchu rü tama ngēmarüū nixī erü dauxüguxű i naānewa nixī i nangēmaxü na ngēma tükü nangüxēēxűcax. ⁵Notürü ngēma puracü i nhama i naānewa naxügxű i ngēma Judéugürü paigü, rü naxcax nadauxütaegümare i ngēma Ngechuchu dauxüguxű i naānewa üxü. Rü ngēma nachica i nawa Tupanacax napuracüexű i ngēma paigü, rü nanaxüchicinaxägümare i ngēma nachica i Ngechuchu nawa ngēmaxü. Rü meāma nüxű tacuax i ngēma, jerü jexguma Muísé naxüxchaügu ga Tupanapata, rü Tupana rü nhanagürü nüxű:

“Düçax, meā nangugü i ngēma cuaxruū ga cuxü chawéxü ga mapüne ga Chinaíwa! Rü

chanaxwaxe i ngēmaäcü na cunaxüxü”, nhanagürü. ⁶Notürü nüma ja törü ngüxéeruü ja Cristu rü dauxüguxü i naänewa nangëxma, rü ngëma aixcumaxüchi Tupanapexewa taétüwa nachogü. Rü ngëma Judéugüarü paigü rü nagu naxíama ga jema nuxcumaxüxü ga uneta ga Muísé ümatüxü. Notürü nüma ja Tupana rü marü tükna nanaxä i wüxi i ngexwacaxüxü i uneta erü tamaä nüxü nixu na Cristu jiixü ja aixcuma törü ngüxéeruü ixíci. Rü nüma rü naju na Tupanapexewa tükü jamexëexüçax, rü ngëma Tupanaxütawa nangëxma i nhuxma na taétüwa nachogüxüçax. Rü ngëmaäcü nüxü tadau na Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü rü jema nuxcumaxüxü ga unetaaru jexera jiixü na namexü. ⁷Jerü jexguma chi jema nüxíraüxü ga uneta ga Muísé ümatüxü rü aixcuma namexgu na duüxügüxü jamaxëexüçax, rü marü taxuüçax chima tanaxwaxe i to i ngexwacaxüxü i Tupanaärü uneta. ⁸Notürü nüma ga Tupana rü nüxü nadau na tama aixcuma napexewa duüxügüxü jamexëexü ga jema nüxíraüxü ga uneta ga Muíséna naxaxü. Rü jemacax ga Tupana rü nhanagürü:

“Wüxi i ngunexü rü wena táxaru guxüma i chorü duüxügümaä ichaxuneta. ⁹Notürü ngëma chorü uneta i ngexwacaxüxü, rü tääxüxtáma namaä nawüxigu ga jema nüxíraüxü ga chorü uneta ga nuxcumaxügüxü ga perü oxigümaä nüxü chixuxü ga jexguma nüxü charüngüxüegu na

ínachoxüxüçax ga Ejituarü naänewa. Jerü nümagü ga jema duüxügü rü tama chauga naxmüe rü tama najanguxëe ga jema nüxíraüxü ga chorü uneta, rü jemacax íchanawogü.

¹⁰Notürü ngëxguma nawa nanguxgu na wena namaä ichaxunetaxü, rü nhaäcü tá nixi i guxüma i Judéugümaä ichaxunetaxü: ‘Rü tá meäma ngëma duüxügüxü nüxü chacuqxëe i chorü mugü na aixcuma naäewa nangëxmagüxüçax. Rü chama rü tá norü Tupana chixi, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixigü’. ¹¹Rü guxüma i ngëma duüxügü i choxü jaxögüxü, rü aixcuma tá choxü nacuqxägü. Rü ngëmacax taxuüçaxtámá tüxcüü nügümaä nüxü nixugü i chauchiga na ngëmaäcü choxü nacuqxüçax. Erü guxüma i chorü duüxügü rü aixcuma tá meä choxü nacuqxägü woo buxü rü exna jaxü. ¹²Rü tá nüxü nüxü changechaü i norü chixexügü, rü tá nüxü ichajarüngümaxüchi i norü pecadugü”,

nhanagürü ga Tupana. ¹³Rü düçax, nhuxma na Tupana ngexwacaxüxü i unetachiga idexaxü, rü ngëmawa nüxü tacuqx na jema nüxíraüxü ga uneta rü marü nangupetüchaüxü. Rü nüxü tacuqx rü guxüma i ngëma marü ngupetüchaüxü, rü paxa tá inajarüxo. Rü ngëmaäcü i ngëma Judéugüarü

paigü, rü marü inajarüoxchaū na Tupanapexewa duűxügütü nangüxéexü. Erü nüma ja Tupana rü marü Cristuxü ningucuchixëe na törü ngüxéerü jiixüçax i napexewa.

**Tupanapata ga duűxügütü
üxünechiga rü Tupanapata ja
dauxüguxü i naänewa
ngéxmanechiga**

9 ¹Rü jexguma nuxcüma Muüsémaä jadexagu rü nüxna naxäägu ga jema nüxiraüxü ga uneta, rü Tupana namaä nüxü nixu na nhuxäcü nanaxwæxexü na nüxü jacuqxüügütü. ²Rü jexgumarüü ta namaä nüxü nixu na nhuxäcü nanaxwæxexü na naxcax naxüäxü ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxcax na jáma nüxü jacuqxüügütüçax ga paigü. ³Rü guma ípata ga naxchirunaxcax rü nitüjemachïä. Rü jema naxmachïä ga nüxira nawa ixücxü, rü “Nachica i Üünexü” nixi ga naëga. Rü jáma najexma ga werachica rü mecha ga pöü ga üünexü nagu nuxü. ⁴Rü jema to ga naxmachïä ga jema tijemachïäxüçaxwena üxü rü “Nachica i Üünexüchixü” nixi ga naëga. ⁵Rü jáma najexma ga jema mecha ga uirunaxcax ga ngextá nawa jagugüäxü ga pumara ga paacaxü ga jexguma jaguxgu. Rü jáma najexma ta ga jema baú ga Tupanaärü mugü nagu namaä nanguxügütü. Rü jema baú rü guxüwama uirumaä natüxüne. Rü jematama baúarü aixepewa najexma ga wüxi ga tüküxäcü ga uirunaxcax ga jema pöü ga dauxüwa rüjixümaä äacuxü. Rü jexgumarüü ta jema baúarü

aixepewa najexma ga Aräüärü caxüruü ga rüxüxüne, rü guma nutagü ga Tupanaärü mugü nagu ümatügütü. ⁶Rü jema baúetüwa najexmagü ga jema taxre ga dauxüçüäxchicünaxägäü ga ixäxpexatüxü. Rü naxpexatügümaä najadüxétüga jema baúatäü. Rü jema dauxüçüäxchicünaxägäürü ngäxüwa nixi ga nügü nangoxéexüxü ga Tupana. Notürü taxuüçaxma tüxcüü jexeraäcü nüxü tixi i ngëmachiga. ⁷Rü wüxicana jemaäcü na namexéegüäxü ga guxüma ga jema, rü nhuxmachi ga paigü rü guxüguma jema nüxiraüxü ga naxmachïägu nachocuxü na jáma Tupana namaä nüxü ixuxüäcüma nüxü jacuqxüügütüçax. ⁸Notürü jema to ga naxmachïäwa rü jema paigüarü äëxgacüxicatama nixi ga jexma ücuxü. Rü tama guxüguma jexma naxücu, notürü wüxicanatama jexma naxücu ga wüxicigü ga taunecigu. Rü jexguma jexma naxücxugü rü jáma nanange ga naxüñagü rü guma nagümaä jema baúxü namaxcuétü. Rü jemaäcü ga jema paigüarü äëxgacü rü inanaxä ga guma nagü na noxrütama pecadu rü guxüma ga duűxügütü pecaduxü ijanangümaxüçax ga Tupana. ⁹Notürü jema paigüarü äëxgacüxicatama nixi ga jema Nachica ga Üünexüchixüü ücuxü ga Tupana ijexmaxüwa. Rü ngëmaäcü Tupanaäe i Üünexü tükü nüxü nacuqxëe na taxucürüwama jexma Tupana ijexmaxügu nachocuxü ga guxüma ga duűxügütü jerü jexguma nagu naxíxgu ga jema mugü ga Muüsé ümatüxü rü nachuxu ga jema. ¹⁰Rü guxüma i ngëma pemaä nüxü chixuchigaxü, rü wüxi i cuaxruü nixi i taxcax i jixema na

nhuxma imaxexü. Rü ngémawa nüxü tadau rü jema ámaregü ga Tupanana naxágüxü rü jema naxünagü ga Tupanacax nádaixü rü taxucürüwama jema duúxügüxü nimexéë na aixcuma Tupanapexewa jamexüçax. ¹⁰Rü jema nuxcumaxügüxü ga mugü ga ñonagüchiga rü axeügüchiga rü nacümagüchiga ixixü, rü jema duúxügüarü duxétüxüneçaxicatama nixigü. Rü jemacax tama jema duúxügüxü nimexéë na aixcuma Tupanapexewa jamexüçax. Rü woo napora ga jema mugü ga noxrix, notürü jexguma ínanguxgu ga Cristu rü marü jexma najacuax na duúxügümaã naporaxü. ¹¹Notürü i nhuxma rü marü ínangu ja Cristu. Rü nüma nixí i aixcuma törü ngüxéerüü jiixü i Tupanapexewa, rü nagagu nixí i nangémaxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngéma nachica i ngextá taétüwa ínachogüxüwa rü aixcuma naxüüne erü tama guma ípata ga naxchirunaxcax ga duúxügümare üxünerüü nixí erü dauxüguxü i nañnewa nangéxma. ¹²Rü Cristu rü marü dauxüguxü i nañnegu naxüci i ngextá Tupana íngéxmaxüwa. Rü taxuúçaxma tüxcüü wüxicigü ja taunecigü ngéxma naxüci, erü marü guxüguma ngéma nangéxmaêcha. Rü jexguma jexma naxücuxgu, rü tama jéma nanange ga bodegügü rü wocaxactigügü na Tupanana naxääxüçax. Notürü nüma ga Cristu rü nagütama inaxä na jemaäci naxütanüäxüçax ga törü pecadugü rü tüxü nangémaxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹³Rü jema mugü ga Muísé ümatüxü rü nhanagürü:

“Ngéxguma texé juetaxü ingögü, rü taxucürüwama Tupanapata ja naxchirunaxcaxgu taxüci”, nhanagürü. Rü jemacax ga jema Judéugü, rü jexguma wüxi ga juetaxü jangögügüga rü nanaxwaxegü ga na norü paixüitawa nagaäxü ga wüxi ga woca na jema pai Tupanacax jamáxüçax rü na jaguäxüçax na jemaäci ga guma tanimaca rü dexágü nagüäxüçax na jema duúxügüxü namaã namaxcuxüçax na jemaäci nüxna ínajixüçax ga norü chixexü. Notürü jema rü duúxügüarü duxétüxünewaxicatama nanamexéë rü tama norü maxüxü namexéë. ¹⁴Notürü nagü ja Cristu rü jema naxünagüüarü jexera name erü törü maxü namexéë na aixcuma Tupanapexewa imexüçax. Rü Cristu rü woo Tupana Nane na jiixü rü na nataxuxü ga norü chixexü, notürü Tupanana nügü naxä rü törü pecaducax naju jerü Naäe i Üünexü nanaporaxëe. Rü jemaäci curuchagu nanabaxëe ga nagü. Rü nhuxma ja jima nagü rü ningü na tükü namexéëxüçax i Tupanapexewa. Rü ngémacax taxuúçaxma tanaxwaxe na nagu ixixü ga jema mugü ga Muísé ümatüxü ga tama tuxna naxäxü i maxü i taguma gúxü. Rü nhuxma na Cristugagu Tupanapexewa imexü, rü nüma ja Cristu rü tükü narüngüxëe na naxüxüçax i ngéma Tupana ja maxüci tükü naxwaxexü. ¹⁵Rü nhuxma na törü pecaducax najuxü ga Ngechuchu ja Cristu, rü nüma nixí i törü ngüxéerüü i Tupanapexewa, ngéma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü nüxü ixuxüriü. Rü nhuxma i jixema i Tupana tükü idexechixe, rü tükü nangéxma i maxü i taguma gúxü ega jima Naneäxü

jaxōgügu. Rü ngēgxumarüü ta i guxüma i Tupanaärü duűxügü ga nuxcüma jaxōgüxü, rü nüxü nangēxma i maxü i taguma gúxü jerü Cristu naju na norü pecaduna ínanguxüeäxüçax. ¹⁶Rü ngēgxuma najuxchaügu i wüxi i duűxü, rü wüxi i poperagu nanaxümatü na texé tá najaxuxü i norü ngēmaxügü. Notürü ngēgxuma namaxügu i ngēma duűxü, rü taxucürüwama texé tanajaxu i norü ngēmaxügü. ¹⁷Rü ngēmacax i ngēma popera rü tama napora i ngēgxuma namaxügu i ngēma duűxü. Rü ngēgxuma najuxguxicatama nixi i naporaxü. ¹⁸Rü nüma ga Cristu rü norü jumaä nixi ga Tupanapexewa tükü jamexeëgüxü. Jerü ga Muïsé rü nüxü nixu rü jexguma texé pecaduäxgu rü tanaxwaxe na tümaärü paixütawa tanagaxü ga wüxi ga naxüna na tümaéggagu najuxeäxüçax rü inabaäxüçax ga nagü na Tupana tükü nüxü ngechaüxüçax ga tümaärü pecadu.

¹⁹Rü Muïsé rü guxüma ga duűxügüpexewa nüxü nixu ga guxüma ga Tupanaärü mugü. Rü jemawena nanajaxu ga wocaxacügügi rü bodexacügügi, rü dexámaä nanaxüeü. Rü nhuxmachi nanajaxu ga wüxi ga naixchaciüxacü rü nhuxre ga tüäxmü ga dauxüne, rü jema naixchacüugu nanabagümü. Rü jemamaä guma nagüwa nanacüe rü nhuxmachi nanamaxcuétü ga jema popera ga Tupanaärü mugü nawa jexmaxü. Rü jexgumarüü ta najamaxcutanü ga guxüma ga duűxügü. ²⁰Rü nhuxmachi ga Muïsé rü nhanagüri nüxü ga duűxügü:

“Tupana rü marü inaxuneta na pexü tá nangüxeëxü. Rü daa nagümaä pexü chimaxcutanü i

nhuxma erü ngēmaäcü nixi i choxü namuxü na ngēmawa nüxü pecuáxüçax na aixcuma tá pexü nangüxeëxü”,
nhanagüri. ²¹Rü nhuxmachi ga Muïsé rü guma nagümaä nanamaxcuétü ga guma ípata ga naxchirunaxçax ga nawa Tupanaxü jacuqxüögüne. Rü jexgumarüü ta namamaxcutanü ga guxüma ga jemaxügü ga namaä Tupanaxü jacuqxüögüxü ga guma ípataaru aixepewa jexmagüxü. ²²Rü nüxü tacuqx rü jema duűxügü ga jexguma pecadu naxügügi rü Tupanapexewa nügü jamexeëgüchaügu, rü norü paigüxüätawa nanaga ga wüxi ga naxüna na nüxü jamáäxüçax rü inabagüxeäxüçax na Tupana tama napocueüçax. Notürü nhuxma ja Tupana rü tükü nüxü nangechaü i törü chixexü jerü törü pecaducax naju ga Ngechuchu rü nagü inanaba. Rü jexguma chi tau chima najuxgu rü nagü inabaägu, rü taxucürüwa chima Tupana tükü nüxü nangechaü i törü pecadugü.

Cristu rü naju na ijanaxoxeäxüçax i pecadu

²³Rü jemacax ga Tupana rü nuxcümaxüchima Muïsémaä nüxü nixu na paigü duűxügürü pecaducax naðaixü ga naxünagü rü inabaäxü ga nagü na jemaäcü Tupana tama napocueüçax ga duűxügü. Notürü i nhuxma i jixema na Tupana tükü idexechixü, rü tükü nangēxma i tachica i dauxüguxü i nañnewa jerü Nane ja Cristutama törü pecaducax naju rü inanaba ga nagü. Rü jima nagü rü Tupanapexewa rü poraäcü ngēma

naxūnagügüärü jexera narüporamaä.
 24 Rü ngēmacax i nhuxma rü taxuūcaxma tūxcüü guma īpata ga naxchirunaxcax ga duūxügü üxñegu naxücu ja Cristu na ngéma taétiwa nachogüxüçax. Erü núma ja Cristu rü marü Tupanaxütawaxüchi nangu i dauxüguxü i nañnewa. Rü ngéma Nanatüpexewa nangéexma i nhuxma na ngéma taétiwa nachogüxüçax. 25 Rü ngēmacax i nhuxma rü taxuūcaxma tūxcüü guxüguma Nanatüna nügü naxäécha na ngémaäcü taxcax najuuuxüçax. Rü jema Judéugüärü paigüärü äëxgacügü rü gúcü ga taunecügü guma īpata ga üüneneugu nachocuxü na jema Tupanana naxägüäxüçax ga guma naxünagügi. 26 Notürü ja Cristu, rü taxuūcaxma tūxcüü gúcü ja taunecügü Tupanana nügü naxäécha, erü ngégxuma chi ngémaäcü jixígu rü chi noxri naâne ixügügumama rü chi marü muëxpüxcüna taxcax naju. Notürü nhamaücü ga Cristu rü marü nhama ga nañnewa nangu na wüxicanatama nügü inaxäxüçax rü pecaducax najuxüçax.

27-28 Rü ngéma na wüxicanatama najuexü i duūxügü naxüpa na Tupanapexewa nangugüxü, rü jexgumarüütama ga Cristu rü wüxicanatama nügü inaxä rü naju na ijanaxoxéëäxüçax i muxüma i duūxügüärü pecadugü. Notürü wena taxarü núma naxü. Rü ngégxuma wena núma naxüxgu rü tama pecaduarü oxéewa tá núma naxü. Notürü tá núma naxü na namaxéëëäxüçax i guxüma i ngéma duūxügü i aixcuma ínanguxéëgüxü.

10 ¹Rü jema mugü ga Muísé ümatüxü rü íraruwatama jema duūxügüçax nanangoxéë ga tacü tá na naxüxü ga Cristu. Notürü ga jema mugü rü tama aixcuma Cristurüü napora, jerü taxucüruwama Tupanapexewa najamexéë ga jema duūxügü woo gúcü ga taunecügü Tupanacax nanadaiiixü ga naxünagü na jemaäcü Tupanana nangaicamagüxüçax. Rü jemaäcü ga jema mugü rü taxucüruwama Cristurüü nanamaxéëë ga jema duūxügü. ²Rü jexguma chi jema mugü aixcuma jema duūxügüxü imexéëgu ga Tupanapexewa, rü tau chima nagu narüxinüeëcha na japecaduåxü, rü chi nüxü narüxo na naxünagü Tupanacax naðaixü. ³Notürü jema na Tupanacax naxünagü naðaixü ga duūxügü, rü norü pecaduarü cuqxächixéëruümare nixí ga gúcü ga taunecügü. ⁴Jerü guma nagü ga jema wocagü rü bodegü rü tama napora na ijanaxoxéëäxüçax ga pecadugü. ⁵Rü jemacax ga Cristu ga jexguma nhama ga nañnewa naxüxchaügu, rü Nanatüxü nhanagürü:

“Tama cunaxwaxe na naxünagü cuxcax naðaixü i duūxügü na naxütanügüäxüçax i norü pecadugü. Notürü cunamexéë i nhaä chaxune na ngémamaä chanaxütanüxüçax i pecadu. ⁶Rü tama namaä cutaäë i ngéma naxünagü i cuxna naxämaregüxü rü cuxcax naðaixü rü jagugüxü na naxütanügüäxüçax i norü pecadugü. ⁷Rü jemacax rü nhacharügi: ‘Düçax, Pa Chaunatüx, daxe chixí, rü nuã cupexewa changéexma na

chanaxüxüçax i curü ngúchaü rü na chajuxüçax, ngëma curü orewa chauchiga naxümatüxürtü", nhacharügü".

⁸Rü jemaäcü ga Cristu rü nüxü nixu na Tupana rü tama aixcuma namaä nataäexü ga jema na naxçax nadaiäxü ga naxünagü rü naxçax jagugüäxü na naxütanügüäxüçax ga norü pecadugü woo jema mugü ga Muïsé ümatüxüwa rü duüxügüxü namu na naxügüäxü ga guxüma ga jema. ⁹Rü jemawena ga Cristu, rü nhanagürü ta:

"Düçax, Pa Chaunatüx, daxe chixí, rü nuä cupexewa changëxma na chanaxüxüçax i curü ngúchaü rü duüxügüärü pecaducax na chajuxüçax", nhanagürü. Rü jemawa nüxü tacuax na Tupana rü marü ijanaxoxeäxü na naxünagü naxçax naðaixü, jerü Nanexü ningucuchixëe na pecaducax najuxü. ¹⁰Rü nhuxma na Ngechuchu ja Cristu naxüxü ga jema Tupanaäri ngúchaü, rü ngëmacax nixi i nhuxma i Tupanapexewa ixüünexü i jixema. Jerü nüma ga Cristu rü Tupanana nügü naxä na wüxicanatama guxäärü pecaducax najuxü. ¹¹Rü guxüma i Judéugüärü paigü rü wüxichigü i ngnexügu rü tupaucawa nangëxmagüxü na Tupanana naxägüäxüçax i naxünagü i naxçax nadaiixü. Rü guxüguma jemaäcü nanaxügüxü notürü taguma aixcuma inajarüxo ga norü pecadugü woo jemaäcü na naxügüxüäxü. ¹²Notürü nüma ga Ngechuchu ja Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxä na guxäärü pecaducax najuxüçax. Rü jemawena rü nhuxmachi dauxüwa naxü rü Tupanaäri tügüneçüwawa najarüto, erü guxäärü

äexgacü nixi i nhuxmax. ¹³Rü ngëma nixi i nangëmaxü nhuxmatáta ja Tupana rü guxüma i norü uwanügüxü nüxü najexeraxëe. ¹⁴Rü nüma ga Ngechuchu ja Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxä rü naju na guxüguma Tupanapexewa timexüçax ja jíxema Tupanacax tükü jaxüünexeëgüixe. Rü ngëmacax i nhuxma rü taxuüçaxma tükü wena nügü inaxä rü naju, jerü wüxicanatama guxüma ningutanüxëe. ¹⁵⁻¹⁶Rü Tupanaäe i Üünexü rü tükü nüxü nacuaxëe na aixcuma jíxü i ngëma, jerü nüma ga Tupana rü nhanagürü:

"Ngëguma nawa nanguxgu na wena ngëma Judéugümaä ichaxunetaxü, rü wüxi i ngexwacaxüxü i uneta tá nüxna chaxä. Rü tá meä ngëma duüxügüxü nüxü chacuaxëe i chorü mugü na aixcuma naäewa nangëxmagüxüçax rü guxüguma naga naxinüexüçax.

¹⁷Rü tá nüxü ichajarüngümaxüchi i ngëma duüxügüärü pecadugü rü ngëma chixexü i naxügüxü. Rü tagutáma wena nagu charüxínu",

nhanagürü. ¹⁸Rü ngëmaäcü nüxü tacuax rü ngëguma Tupana duüxügüäxü nüxü ngechaügu i norü pecadugü, rü marü taxuüçaxma tükü nanaxwaxe na wena tacü i naxünagü nüxna naxägüxü naxçax i pecadu.

Name nixi i Tupanana tangaicamagü

¹⁹⁻²⁰Rü ngëmacax i nhuxma, Pa Chaueneëgü, rü taxuüçaxma tükü

tamuūē na Tupana íngēxmaxūwa ichocuxū na namaăxūchi idexagüxūcax. Rü nuxcümäxüchima rü paigüarü ãëgxacüxicatama jexma naxtucu nagu ga guma  pata ga naxchirunaxcax ga Tupana nawa jexmane. Rü taxucüruwama ngexerüxúxemare jexma taxücu. Notürü nüma ga Ngechuchu ja Cristu rü marü inajanaxoxëë ga guxüma ga jema ga jexguma curuchagu najuxgu rü nagü inaba  u na Tupana íngēxmaxü  u t  x   jachocux  ex  cax rü namaăxūchi idexagüx  cax. Rü woo taxucüruwama Tupanana tangaicamagü ga noxrix, notürü nüma ga Cristu rü naju na t  x   namax  ex  ex  cax. Rü nagagu nix   i nh  xma i Tupanax  tawa ingug  x  . ²¹Rü nüma nix   i Tupanapexewa t  x   nang  x  ex   i gux  ma i jixema i Tupana  r   du  x  g   i x  g  x  . ²²Rü nh  xma na t  x   nang  x   ja t  r   ng  x  e  ru   i Tupanapexewa, r   tanaxw  xe i aixcuma mex   i ta    ma   Tupanana tangaicamag   na namaăx  chi idexagüx  cax. R   tanaxw  xe i aixcuma tajax  g   na n  ma r   t   me   t  x   naja  x   jer   Cristu r   taxc  x   naju na t  x   ijanaxox  ex  cax i t  r   chixex   r   jemac  x   mar   na  g  gu   tabai  . ²³R   tanaxw  xe i aixcuma me   Cristux   tajax  g  uecha jer   nag  ma   t  x   inajanaxox   ga t  r   chixex  . R   ng  mac  x     tanangux   na wena taxar   n  ma nax  x   na Nanat  x  tawa t  x   nag  x  . R   taguma tanaxw  xe na n  x   r  xoex   na jax  g  x  , r   b  i   r  arua. Er   Tupana ga tama   ixunetac   na t  x   nang  x  ex  , r   aixcumax  chi t   najangux   i gux  ma

ga jema tama   n  x   jaxux  . ²⁴R   nh  xma na ng  ma  c   t  x   nang  x  ex   ja Tupana, r   name nix   i gux  guma naxc  x   tadaug   na nhux  c   w  xichig   jig   r  ng  x  e  g  x   na jexera  c   jig   inge  ch  g  x  c  x   r   mex   ix  g  x  c  x  . ²⁵R   name nix   i gux  guma t  r   ngutaqu  eg  wa na f  ngug  x  . Er   n  max   r   mar   n  x   nar  x  oe na ngutaqu  ewa nax  x  , r   tama tanaxw  xe na ng  gumar   i x  g  x  . R   ng  mac  x   name nix   i jig  ax   tanang  cha  x   na ingutaqu  eg  x  . R   nh  xma na n  x   icu  x   na mar   jangaic  x   ja t  r   Cori, r   jexera  c   tanaxw  xe na jig  ax   nang  cha  x  ex  . ²⁶Notürü ng  guma chi tex   Cristux   jax  chir  gu ga noxrix r   nh  xmach   noxtacüma n  x   tar  x  og  , r   mar   nataxuma na nhux  c   namex  ex   i ng  ma t  uma  r   pecadu i Tupanapexewa. ²⁷Er   ng  guma chi ng  ma  c   noxtacüma Cristux   tar  x  og  , r   aixcumax  chi t   tanajaxu i ng  ma pocu i   c  umax   i Tupana t   t  x   nama   pocux   r   jima   x   ja ijaurane ja nawa t     nagux  ne i ng  ma Tupana  r   uwan  g  . R   ng  x  icatama nix   i t  x     nangux  ex   ja jixema Cristux   r  x  o  . ²⁸R   n  x   tacu  x   r   jexguma tex   tama Mu  s    ar   mugüga   n  gu r   najexmagu ga taxre r   exna tama  xp  x   ga du  x  g   i t  x   daug  x   r   t  x   ixug  ex   na aixcuma tama naga taxn  x  , r   a  x  g  c  g   r   noxtacüma t  x   nim  g   r   tama n  x   tangech  t  m  t  g  . ²⁹Notürü Tupana r   aixcuma jexera  c   t   nanapocue i ng  ma du  x  g   i tama Nanega   n  ex   r   jima nag   ja pecaduar   piro  x   oex  

rü Naäe i Üünexü i nüxü ngechaűxümaă guxchigagüxü. ³⁰Rü meäma nüxü tacuax rü Tupana rü tama notüçaxma nhanagürü:

“Chama tá nixi i namaă nüxü
chacuaxü na tacü tá namaă
chaxüxü i guxüma i ngëma
chixexü ügxü. Rü aixcuma tá
chanapocu”,

nhanagürü. Rü jexgumarüü ta
nhanagürü:

“Chama tátama nixi i nünxü
chaçaxü i wüxichigü i chorü
duüxügü i norü maxüchiga”,
nhanagürü. ³¹Rü dúcax, rü aixcuma
namaxü ja Tupana, rü ngëmacax ega
tama naga ixinüegü rü wüxi i
äücümamaxüchixü nixi na namëgu inguxü
na tüxü napocuxüçax. ³²Rü dúcax, name
nixi i nüxna pecuaxächie ga nhuxäcü na
jíixü ga jexguma noxri Cristuxü
pejauxgu. Rü jexguma ga pema rü jema
na pejaxögüxügagu rü poraäcü
guxchaxügü pexü nangupetü, notürü
tama Cristuxü perüxoë rü bai ga
íraruwa. ³³Rü nhuxre ga pema rü
duüxügü pemaă naguxchigagü rü
guxäpexewa pexü niçuaixgü. Rü toguax
ga pema rü pegü ipejaxägü na jema
pemüçügürüü ngüxü peingegüxüçax.

³⁴Rü pema rü pexü nangechaütmüügü
ga jema petanüxügü ga jaxögüxü ga
pocupataüwa jexmagüxü. Rü taäeäcüma
jaxna namaă pexinüe ga jema tama
jaxögüxü ga pexna napuxüxü ga perü
jemaxügü. Rü tama naxcax pexoegaäe,
jerü meäma nüxü pecuax rü dauxüguxü
i naänewa pexü nangëxma i ngëma perü
ngëmaxügüarü jexera ixixü, erü
tagutáma nagux. ³⁵Rü ngëmacax i

nhuxmax, rü tama name na nüxü
perüxoexü na Cristuaxü pejaxögüxü
woo tacü pexü üpetügu. Erü marü nüxü
pecuax rü Tupana rü aixcumaxüchi tá
pexna nanaxä i perü ämare i maxü i
taguma gúxü, erü Cristuaxü pejaxögü.
³⁶Rü ngëma guxchaxügü i pexü
ngupetüxü, rü name nixi i jaxna namaă
pexinüe na penaxüxüçax i Tupanaärü
ngúchaü rü penajaxuxüçax i ngëma
ämare i pemaă inaxunetaxü. ³⁷Erü
Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü
nhanagürü:

“Paxaxüchi tá wenaxärü núma naxü
ja Cristu. Rü aixcuma
täüxüttáma nuxcü ínangu.
³⁸Notürü jíxema tümaärü
ögagu chapexewa mexë, rü
name nixi i guxüguma
tajaxööcüma chauxcax tamaxü.
Notürü ngëxguma nüxü
tarüxoxtu na tajaxööxtü, rü
chama rü täüxüttáma tümamaă
chataäe”,

nhanagürü. ³⁹Notürü i jixema rü tama
ngëma duüxügü i nüxü rüxoexü i
Tupana tá pocueñirüü tixigü. Erü
jixema rü ngëma jaxögüxütanüxü tixigü,
rü ngëmacax tüxü nangëxma i maxü i
taguma gúxü.

Tórü öchiga

11 ¹Rü nhuxma rü tórü ögagu nixi
i nüxü icuaxü na aixcuma tá
najauxgüxü i guxüma i ngëma
irünguxéegüxü ga Tupana tamaă
ixunetaxü. Rü ngëma tórü ögagu nixi i
nüxü icuaxü na aixcuma Tupana tá
janguxéexü i ngëma norü uneta i
nhuxma taüta nüxü idauxü. ²Rü nhuxre

ga nuxcúmaägüxü ga törü oxigü rü Tupanaäxü najaxögü, rü jemacax ga Tupana rü namaä nataäe. ³Rü ngëma törü õgagu nixi i nüxü icuáxü na aixcuma jiixü na Tupana rü norü oremaämare nangoxéêäxü ga nhama ga naäne rü üäxcü rü tawemacü rü woramacurigü rü êxtagü. Rü jemaäcü ga Tupana, rü ngürtiwa nanangoxéêämare ga guxüma i ngëma nhuxma nüxü idauxü. ⁴Rü guma nuxcümäxüçü ga Abéu rü Tupanaäxü najaxö. Rü jemacax Tupanaga naxinü rü nüxna nanaxä ga wüxi ga naxüna ga Tupanacax jamáxü. Notürü ga naenee ga Caï rü tama Tupanaga naxinü rü tama nüxna nanaxä ga jema ämare ga Tupana nüxü naxwaxexü. Rü jemacax ga Tupana rü woo tama Caímaä nataäe, notürü Abéumaä nataäe rü nüxü nixu na meçü jiixü jerü najaxö rü naga naxinü. Rü ngëmacax i nhuxmax na woo najuxü ga Abéu, notürü wüxi i törü cuaxruü nixi. Erü nawa nixi i nüxü icuáxü na Tupana naxwaxexü na jaxögüxü rü naga ixinüexü. ⁵Rü Enoqui rü ta Tupanaäxü najaxö rü naga naxinü. Rü jemacax nixi ga namaxäcütama jagaäxü na tama najuxüçax. Rü namüçügü rü taguma nüxü inajangaugü, jerü Tupana najaga. Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü nixu rü jexguma taüta jagaägu, ga Enoqui rü nanaxü ga jema Tupana naxwaxexü. ⁶Notürü taxuacüma Tupana tamaä nataäe ega tama nüxü jaxögügu. Rü jíxema Tupanamaä ämütüchaüxü, rü tanaxwaxe na tajaxoxü na aixcumaxüchi nangëxmaxü ja Tupana rü nüma rü aixcuma tüxü nangüexü ja jíxema naxcax daugüxe

rü naga ínüexü. ⁷Rü jexguma Noëmaä jadexagu ga Tupana, rü nüma ga Noë rü najaxö rü naga naxinü. Rü Tupana rü namaä nüxü nixu rü tá na ínanguxéêäxü ga mucü ga taxüchicü ga taguma duüxügü nüxü daucü rü tá guxüwama inanguanexéecü. Rü namaä nüxü nixu ga na naxüäxüçax ga wüxi ga wapuru ga taxüne na tama najuexüçax ga nüma rü namax rü nanegü rü naneäxgü. Rü Tupanaga naxinü ga Noë, rü nanaxü ga guma wapuru, rü jemaäcü tama najue ga nüma rü napatacüäx. Rü jemaäcü Tupanaäxü najaxö. Notürü jema togü ga duüxügü rü tama najaxögü, rü jemacax Tupana nanapocue. Notürü nüma ga Tupana rü Noëxü nixu na napexewa namexü, jerü nüxü najaxö. ⁸Rü guma törü oxi ga Abräü, rü Tupanaäxü najaxö. Rü jemacax nixi ga naga naxinüxü rü nüxna jaxüxü ga nanatüchiüne na nawa naxüxüçax ga jema naäne ga Tupana tá nüxna äxü na noxrüxüchi jiixüçax. Rü jemaäcü nanaxü ga jexguma Tupana namuxgu. Rü nanatüchiüñnewa inaxüächi ga Abräü woo tama nüxü na nacuáxü ga ngextá tá na naxüxü. ⁹Rü jexguma nawa nanguxgu ga jema naäne ga Tupana namaä ixunetaxü, rü nhama jexma naxüäneäxüürüümare ipata ga naxchirunaxcaxmaämare naxächiü. Rü jexgumarüütama nixigü ga nane ga Isaqui rü nataa ga Jacú, jerü jexguma najaegu rü Abräürüü nhama jexma naxüäneäxüürüümare nixigü ga jema naännewa. Rü jemaäcü nixigü ga guxüma ga nümagü ga na woo Tupana rü namaä ixunetaxü ga na noxrüxüchi jiixüçax ga jema naäne. ¹⁰Rü jemaäcü ga Abräü,

rü woo nhama jexma
 naxūñeāxürüümare jéma najexma,
 notürü Tupanaāxü najaxōchigüama,
 jerü nüxü nacuqx na Tupana tá
 dauxüguxü i naānewa na nagaxü nawa
 ja jima īane ja nümatama naxüxüne ja
 tagutáma ijärüoxüne. ¹¹Rü
 jexgumarüütama ijixí ga Abráū namax
 ga Chara. Rü woo ga na taguma
 naxāxäcüchiréxü jerü marü ijaxüchi,
 notürü ixäxäcü jerü ijaxööma na
 Tupana rü aixcuma tá janguxëeäxü ga
 jema norü uneta ga tá na naxäxäcüxü.
¹²Rü jemaäcü ga Abráū rü woo marü
 jaguäxüchi na jiixü, notürü düxwa nüxü
 najexma ga wüxi ga nane, rü gumawa
 ne naxí ga muxüma ga nataagü. Rü
 nhuxma rü nhama éxtagürüü
 namuxüchi, rü nhama naxnüci ja
 taxuacüma jaxugücüriü nixigü, jerü
 jemaäcü Abráūmaä inaxuneta ga
 Tupana. ¹³Notürü nümagü ga Abráū rü
 Isaqui rü Jacú rü najue, rü jemacax
 tama nüxü nadaugü ga guxüma ga
 nataagü i nhuxma ngëxmagüxü, rü tama
 namaä inacuqxgü ga jema naâne ga
 noxri Abráūmaä nüxü jaxuxü ga
 Tupana. Notürü Tupanaāxü
 najaxögüama, rü jemacax nüxü
 nacuqxgü rü Tupana rü tá aixcuma na
 janguxëeäxü ga jema norü uneta ga
 namaä nüxü jaxuxü. Rü nataäegü jerü
 nüxü nacuqxgü na tääxüntáma
 guxüguma nhama ga naânewa na
 najexmagüechaxü, rü jemacax nüxü
 nixugüie na to i nachiüñanecüäxrüümare
 jixigüxü ga nhama ga naânewa. ¹⁴Rü
 nümagü rü jema oremaä meäma tükü
 nüxü nacuqxëe na tama nhama ga
 naâneguxicatama naxinüexü notürü

ínanguxëegüäxü i to i nachica i
 dauxüguxü i naânewa ngëxmaxü. ¹⁵Rü
 nümagü rü jexguma chi nanaxwaxegüga
 ga naxcax na nawoeguxü ga jema naâne
 ga noxri nawa ne naxixü, rü tau chima
 nüxü naguxcha rü chi naxcax nawoegu.
¹⁶Notürü ga nümagü rü nüxü
 nangúchaügü i ngëma naâne i
 mexëchixü i dauxüwa ngëxmaxü i
 Tupanaxütawa. Rü jemacax nixí ga
 Tupana ga tama naxänexü na nügü
 jaxuxü na norü Tupana jiixü. Jerü nüma
 ga Tupana rü naxcax nanamexëe ga
 wüxi ga īane ja dauxüguxü i naânewa
 ngëxmane. ¹⁷⁻¹⁸Rü Tupana ga noxri rü
 Abráūmaä nüxü nixu rü nhanagürü:

“Cune ja Isaquiwa tá cuxü
 nangëxma i muxüchixüttama i
 cutaagü”,

nhanagürü. Rü Abráū rü najaxö na
 Tupana rü aixcumaxüchi tá na
 janguxëeäxü ga jema namaä
 inaxunetaxü. Rü jemacax ga jexguma
 Tupana nüxü üxgu rü Isaquicax nüxna
 nacaxgu na naxcax jamääxüçax, rü
 nüma ga Abráū rü tama nanachuxu. Rü
 ínamemare na Tupanacax jamääxü ga
 guma nane ga nügümaä wüxicacü.
¹⁹Jerü nüma ga Abráū rü najaxö na
 Tupanaāxü natauxchaxü na wena
 namaxëeäxü i juexü. Rü jemacax ga
 Abráū rü ínamemare na Tupanacax
 nanexü jamäxü jerü najaxö na Tupana
 rü wena tá namaxëeäxü. Rü
 aixcumaxüchi jemaäcü Abráūçax
 nanaxü ga Tupana, jerü woo nhama
 marü najuxüriü nixí ga nane, notürü ga
 Tupana rü maxüciü nüxna nanamu. Rü
 jema rü wüxi ga törü cuqxruü nixí na
 nhuxäcü aixcuma jaxööxü ga Abráū.

²⁰Rü guma Isaqui rü ta Tupanaäxű najaxõ. Rü jemacax ga jexguma marü najaxgu, rü najumuxë rü Tupanana naca na nanegü ga Jacú rü Echaúxű nangüexüçax. Rü jemaäcü najumuxë jerü aixcuma najaxõ na Tupana tá janguxëexü ga jema nüxna naxcax naçaxű. ²¹Rü guma Jacú rü ta Tupanaäxű najaxõ. Rü jemacax ga jexguma marü najaxgu rü najuxchaügu, rü norü caxüxümaä nügü inachixëe rü Tupanaxü niçuaxü. Rü najumuxë rü Tupanana naca na nataagü ga Juche nanegüexü nangüexüçax. Rü jemaäcü najumuxë jerü aixcuma najaxõ na Tupana tá janguxëexü ga jema Abráumaä inaxunetaxü. ²²Rü guma Juche rü ta Tupanaäxű najaxõ. Rü jemacax ga jexguma najuxchaügu, rü natanüxümaä nüxü nixu rü nhanagürü:

“Tataagü rü jixcura rü tá ínachoxü i nuã Ejituanewa na nawa naxixüçax i ngëma naâne ga Tupana törü oxi ga Abráumaä nüxü ixuxü. Rü ngëxguma ngëma naxixgu, rü chanaxwaxe ja chauxchinaxägü rü ta ngëma nanana na ngëxma jatqgxüäxüçax”,

nhanagürü. ²³Rü jemawena rü mucüma ga taunecügü rü nimu ga jema duüxügü ga Ejituanewa. Rü jema nachiüñaneärü äëxgacü, rü tama nanaxwaxe na jexeraäcü jamuëtanüxü, rü jemacax nanamu na tükü naðaixüçax ga guxäma ga buxe ga ijatüxe ga jexwacax ibuetanüxë. Notürü nanatü rü naë ga guma törü oxi ga Muïsé, rü aixcuma Tupanaäxű tajaxögü. Rü jemacax ga jexguma noxri nabuxgu ga Muïsé, rü

tamaëxpüix ga tawemacügu itajacuxgü, jerü nüxü tadaugü na namexechixü rü tama naxcax tamuüe ga jema Ejituaneärü äëxgacüarü ore ga woo na naxunagüäxü ga na buxe tükü naðaixü. ²⁴⁻²⁵Rü Muïsé rü ta Tupanaäxű najaxõ. Rü jemacax ga jexguma marü najaxgu rü tama nanaxwaxe na nügü jaxuxü na Ejituaneärü äëxgacüxacü ngëne na jiixü, jerü naxcax rü narümemaë na natanüxügü ga Judéugümaä wüxigu ngúxü jangexü. Rü tama nanaxwaxe na tacü ga nhama ga naâneärü chixexümaä nügü na nataäexëexü, jerü nüxü nacuax rü jema taäe rü paxaächiruümare nixi.

²⁶Rü jexgumarüü na dauxüguxü ga naänena na jaxüxü ga Cristu na ngúxü jangexüçax, rü jexgumarüü ta nixi ga Muïsé ga äëxgacüpatana na jaxüxü, jerü naxcax rü narümemaë na natanüxügü ga Judéugümaä wüxigu ngúxü jangexü. Notürü taxuüçaxma jema ngúxü narüxinü, jerü nüxü nacuax rü tá wüxi i ngunexügü Tupanaxütawa na najauxäxü i norü natanü. ²⁷⁻²⁸Rü jema na jaxdööxüçax nixi ga Tupanaga naxinüxü ga Muïsé. Rü jemacax ga jexguma Tupana namuxgu ga na naxüäxü ga üpetüchiga, rü najanguxëe ga jema Tupana namuxü. Rü nüma ga Muïsé rü guxüma ga natanüxügü ga Judéugüxü namu na wüxichigü ga ïpatawa jamääxüçax ga wüxi ga carneruxacü na jemagümaä namaxcuäxüçax ga naäxpatakü. Rü nhanagürü nüxü:

“Nhama i chütaxügu rü tá Tupana nüma Ejituanewa nanamu i wüxi i norü orearü ngerüü i dauxüçüäx rü tá nanadai ja jima nüxira bucü ja

Eqüituanecüäxgü nane i wüxichigü ja īpatawa. Notürü ngëxguma jima nagümaä penamaxcuxgu i perü īäxpata, rü tāxütáma pechiügu naxücu”,
 nhanagürü. Rü jemaäcü ga Muïsé rü Tupanaga naxñü jerü nüxü najaxö. Rü jemacax ga jema orearü ngeruü ga dauxüçüäx rü taxuüma ga Judéugünexü nimäx. Rü jema na jaxoõxüçax nixí ga ínaxüxüxü ga Ejituarü nañewa, rü tama naxcax namuñxü na guma Ejituaneärü äëxgacü tá namaä nanuxü. Rü taguma nüxü narüxo ga Tupanawe na naxüxü, jerü Tupana ja ëxügucüarü ngúchañ naxü. ²⁹Rü jema duüxügü ga Muïsewe rüxixü rü ta najaxögü. Rü jemacax ga jexguma jema Taxtü ga Dauchiüxüwa nangugügu, rü jema dexá rü nüguna nixigachi, rü nipaaneächi, rü jéma nichoñ. Notürü jexguma jema Ejituanecüäx ga churaragü ga nawe ngëgxü nawe ichoñgu, rü jexma naijama, jerü wenaxärü nüguna naxí ga jema dexá. ³⁰Rü jexguma guma īane ga Jericúwa nangugügu ga jema duüxügü, rü taxucürüwama nichocu, jerü guxüwama naxäxtapüx. Notürü Tupanaäxü najaxögü, rü jemacax Tupanaga naxñüe rü 7 ga ngunexü nüxü ínichoeguächitanüçü, jema Tupana namaä nüxü ixuxürü. Notürü jexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu, rü nüechama niwaxgütapüx, rü jemaäcü nichocu. ³¹Notürü jema nge ga Jericúcüäx ga Raábe, rü woo chixri imaxü ga noxrix, notürü jexguma jéma nangugügu ga jema taxre ga Judéugü ga bexma ngugütaewa jéma īxü, rü ngíma

ijixí ga nüxü nangüxëexü. Rü jemacax tama jema togü ga Jericúcüäx ga tama Tupanaga īntüexürü iju, jerü Tupanaäxü ijaxö. ³²¿Rü nhuxma rü tacü i togü i duüxügüchigaxü tá pemaä chixuxü? Rü changechica na pemaä nüxü chixuxüçax i nachiga ga jema nuxcumaxügüxü ga äëxgacügü ga Jideäü rü Baraqui rü Sásäü rü Jefté rü Dawí rü Chamuëü, rü guxüma ga nuxcumaxügüxü ga Tupanaäru orearü uruügü. ³³Rü jema na jaxögüäxüçax nixí ga Tupana nüxü rüngüxëexü. Rü jemaäcü to ga nachiüñanegüarü äëxgacügüxü narüporamaëgü, rü meäma norü duüxügümaä inacuaxgü rü aixcuma nanajauxgü ga jema Tupana namaä ixunetaxü. Rü jemacax ga jexguma woo aitanügu jataxuchigüägu, rü taxuüma namaä naxü ga aigü jerü Tupana nüxna nadau. ³⁴Rü jexguma norü uwanügü üxüketüwa jawocuxgu, rü taxuüma nüxü naxüpetü rü tama nixae, jerü Tupanaäxü najaxögü rü nüma rü nüxna nadau. Rü jexguma togü taramaä nadaixchañgu, rü Tupana nüxü narüngüxëe na taxuüma nüxü üpetüxüçax. Rü jexguma naturaegu rü norü uwanügü nadaixchañgu, rü Tupana nanaporaexëe. Rü jexguma to ga nachiüñaneärü churaragümaä nügü nadaixgu, rü jema togü ga churaragüxü narüjexeragü. ³⁵Rü najexma ga ngexügü ga juexacüxü, notürü jema naxäcügü rü wenaxärü ïnarüdagü jerü Tupanaäxü najaxögü. Notürü najexma ga togü ga poraäcü ngúxü ingegüxü jerü norü uwanügü jemaäcü namaä nachopetü na Tupanaxü ïnatäxgüxüçax. Notürü ga nümagü rü tama Tupanaxü ïnatäxgü rü

jemacax najue, jerü naxcax rü narümemaē nixí na wena namaxexü rü najauxgüäxü i ngëma maxü i taguma gúxü. ³⁶Rü najexma ta ga nhuxre ga togü ga jaxögüxü ga duüxügü nüxü cugüexü, rü jaquaixgüxü, rü curëtimaä janaiixgüxü, rü pocupataägu nawocuxü. ³⁷Rü nhuxre ga nümagü rü togü nutamaä ínanamuxüchigü rü jemaäcü nanadai. Rü nhuxre ga nümagü rü togü najawäiixjegü rü najue. Rü nhuxre ga nümagü rü togü ngüxü nüxü ningexëegü na Tupanaxü ínataxgxüäcax. Rü nhuxre ga nümagü rü togü taramaä nanadai. Rü nhuxre ga nümagü rü nu ne nanaximare rü carneruchaxmüü rü bodechaxmüümaämare nixäxchiru. Rü taxuüma nüxü najexma, rü nachixeäegü jerü norü uwanügü rü chixri namaä nachopetü. ³⁸Rü nhama ga naänecüäx rü nachi naxaie, notürü Tupana rü nüxü nangechaü. Rü nhama ga naännewa rü norü uwanügüchaxwa nu ne nanaximare ga taxúema íxäpataxüwa. Rü ngürüanegu nipexütanümare jerü nangepatagü. ³⁹Rü guxüma ga jema nuxcumaxügüxü ga duüxügü rü woo norü ò gagu Tupana namaä na taäexü, notürü taxuüma ga nümagü rü guxüxüma nadau ga jema mexügü ga Tupana namaä ixunetaxü. ⁴⁰Rü jemaäcü namaä nangupetü ga jema duüxügü, jerü ga Tupana rü tagu narüxinü rü tama nanaxwaxe na nüxira nüxicä jamexëegüäxü, notürü nanaxwaxe na tamaä wüxigu jamexëegüäxü. Rü nhuxma i jixema na jaxögüxü, rü jema nuxcumaxügüxü ga duüxügürüü Tupanaäru duüxügü tixigü, jerü Nane ja Ngechchu rü guxäcaxma naju. Rü wüxi

i ngunexü rü tá taxcax núma naxü na nügüxütawa tüxü nagagüxüäcax na ngëma ingëxmagüechaxüäcax.

Name nixí i Ngechuchucümagu taxí

12 ¹Rü nhuxma na nüxü icuáxü na nhuxäcü aixcuma Tupanaäxü jaxögüäxü ga guxüma ga jema nuxcumaxügüxü ga duüxügü, rü ngëma rü wüxi i törü cuäxruü nixí na nhuxäcü Tupana naxwaxexü na naxcax imaxexü. Rü ngëmacax i nhuxmax, ¡rü ngíxä nüxü tarüxo i guxüma i ngëma pecadu i tüxü ítüexëexü rü tüxü naguxchaxëexü na meä jaxögüxü! ¡Rü ngíxä paxa naxcax tadaugü na meä Tupanacax imaxexü rü guxüguma aixcuma naxüxü i ngëma tüxü nanaxwaxexü! ²Rü name nixí i tanangugü na nhuxäcü namaxüxü ga Ngechchu rü nagu taxí i nacüma. Jerü núma nixí ga nuxcuma nagu naxinüxü na nhuxäcü törü ò gagu tá tüxü namaxexëexü rü núma nixí i tüxü nangüxëexü na aixcuma meä jaxögüechaxüäcax na ngëmaäcü naxütawa ingugüxüäcax. Rü núma rü tama nügü nachuxu na curuchawa ngúxü jangexü, rü tama nagu narüxinü ga jema åne na jangexü, notürü nataäexüchi jerü nüxü nacuäx na jemawena rü tá muxüma i duüxügü najauxgüxü i maxü i taguma gúxü. Rü nhuxma rü Tupanaäru tüguncetiwawa narüto na ngëma guxäärü äëxgacü jiixüäcax. ³Rü name nixí i penangugü rü nagu perüxínüe na nhuxäcü ga Ngechchu rü jaxna namaä naxinüxü ga jema ngúxü ga nüxü jangexëegüxü ga jema duüxügü ga pecaduäxgüxü. Rü núma ga Ngechchu rü jemaäcü jema

ngúxūmaã jaxna naxñü na pema rü tama nüxü perüchauxüçax rü tama nüxü perüxoexüçax na nüxü pejaxögüxü. ⁴Rü nhuxma i pema na pejaxögüxü, rü ngúxü peingegü erü pecaduxü perüxoe. Notürü taxúema ga petanüwa rü jemacax Cristurüü juwa tangu. ⁵Rü name nixi i nüxna pecuqxächie i norü ore ja Tupana i namaã pexü jaxucuxëgxü i nhuxma na naxäcügi peixigüxü. Erü ngëma norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Pa Chaunex, jtäü i nüxü cuxoxü i ngëguma cuxü icharüwexächixëegu! ⁶Rü tääü i cujarümaxächixü i ngëguma cuxü chaxucuxëgù! Erü nüma ja Cori ja Tupana rü tüxü inajarüwexächixëe ja jíxema tüxü nangechaüx. Rü tüxna nanaquaixa ja jíxema naxäcüxi tüxü najaxúxe, na ngëmaäci tüxü nanguxëexüçax na nhuxäcü nanaxwaxexü na naxcax tamaxüxi”,

nhanagürü. ⁷Rü ngëmacax i pemax, rü name nixi na jaxna namaã pexñüexü i ngëguma Tupana pexna naquaixcagu. Erü ngëguma ngëmaäci pemaã jixigu, rü pexü nüxü nacuaxëe na aixcuma naxäcügi peixigüxü. Erü guxüma i papa rü inajanawexächixëe i ngëma aixcuma naxäcügi ixigüxü. ⁸Notürü ngëguma chi Tupana tama pexü ijärüwexächixëegu, ngëma guxüma i naxäcügi xü ijanawexächixëexüri, rü ngëmawa tá nüxü pecuax na tama naxäcügi xüchi peixigüxü, rü ngenatüxü peixigüxü. ⁹Rü wüichigü i jíxema ga jexguma ibuegu, rü tanatügü rü tüxü

taxucuxëgü, rü jíxema rü tümaga taxinüe rü tüxü tangechaügü. Rü ngëmacax i nhuxma rü jexeraäci tanaxwaxe na naga ixinüexü ja Tanatü ja dauxügucü na ngëmaäci najaxuxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹⁰Rü tanatügü rü wüxi i paxaächicaxmare tüxü taxucuxëgü na tüma tanaxwaxegüxüäcüma imaxexüçax. Notürü ja Tupana rü aixcuma törü mexüçax nixi i tüxü ijanawexächixëexü na naxrüü ixüünegüxüçax. ¹¹Rü aixcuma tama tataäegü i ngëguma Tupana tüxü ijärüwexächixëegu, erü tüxü nangux. Notürü ngëmawena i ngëguma naga ixinüegü rü janguxëegu i ngëma tamaä nüxü jaxuxü, rü aixcuma tataäegü.

Naxäüciüma na tama Tupanaga ixinüexü

¹²Rü ngëmacax i nhuxma na ngúxü peingegüxü rü peipaexü na Tupanawe perüxixü, rü name nixi i pegü peporaexëäma na noxrirüütama meä pejaxögüxüçax. ¹³Rü name nixi i naxcax pedaugü na Tupana pexü naxwaxexüäcüma aixcuma meä pemaxëxü, na jíxema nhuxma tama meä jaxögüxe rü meä tajaxögüxüçax. ¹⁴Rü naxcax pedax na guxü i duüxügümaä pemecümaxü! Rü ngëgumarüü ta name nixi i naxcax pedau na Tupanapexewa naxüünexü i perü maxü. Erü jíxema tama Tupanapexewa üünexë rü tääüxtáma törü Corixü tadau. ¹⁵Rü pegüna pedaugü na taxúema nüxü oxüçax i ngëma ngüxëe i Tupana tüxü nangechaüäcüma tüxna äxü! Erü tama tanaxwaxe na texé petanüwa Cristuchi

aixü rü ngēmaäcü togüxü chixexümaä taxucuxëxü na Cristuna tixügachixüçax.
¹⁶Rü tama name i texé i petanüwa rü nañ i ngemaä na itapexü. Rü tama name na texé tümaäru ngëmaxüçax Tupanaxü na oxü. Rü jemaäcü nanaxü ga guma nuxcumäcü ga Jacueneë ga Echaú. Jerü jexguma nataijagu rü wüxi ga ñonacax nüxü naxo ga guxüma ga jema nüxna üxü ga nanatü chi nüxna äxü.
¹⁷Rü pema nüxü pecuax rü jemawena ga jexguma najauxchaägu ga jema noxri nüxna üxü, rü marü taxucüruwama nanajaxu, jerü marü naëneë ga rübumaëcüna tanaxä ga nanatü. Rü nüma ga Echaú rü woo poraäcü naxaxu, notürü marü taxucüruwama nhuxäcü nanajaxu. Rü ngëmawa nüxü tacuax na nhuxäcü naxäüçumaxü na törü ngëmaxüçax Tupanaxü ixoxü.
¹⁸⁻²¹Rü nuxcumäga törü oxigü ga Muïsewe rüxixü, rü nüxü naxinüe ga Tupanaga ga jexguma nüxü jangaicagüga guma mäxpüne ga Chinaïgu äégane. Rü nüxü nadaugü ga na jajauraxü ga guma mäxpüne rü poraäcü naxëänexü rü poraäcü buanecü ixüxü rü jabaixbexanexü rü jaduruanexü. Rü poraäcü namuüe ga jema duüxügü, jerü nüxü naxinüe ga wüxi ga corneta ga tagane rü Tupana ga tagaäcü jéma nhacü:

“Ngëguma chi wüzie i petanüwa
 daa mäxpünewa ūxgu jrü
 noxtacüma nutamaä tükü
 ípemuxüchiäcüma tükü peimá!
 Rü woo wüxi i pexüna jixígu jrü
 ngëgumarüü ta
 ípenamuxüchiäcüma pejamá!”
 nhanagüru. Rü jexguma jadexagu ga Tupana, rü poraäcü namuüe ga jema

duüxügü. Rü norü muümaä Tupanaxü nacaaxügü na íjachaxächixüçax ga namaä na jadexaxü. Rü jema na poraäcü naxäüçumaxüchixü ga jema nüxü nadaugüxü, rü jemacax nixi ga nümatama ga Muïsé ga nhaxü:

“Chorü muümaä chidürx i nhuxmax”,
 nhaxü. Rü jemaäcü nixi ga namaä nangupetüxü ga jema duüxügü ga Muïsémaä najauxgüxü ga jema nüxiraüxü ga Tupanaäru mugü. Notürü i pemax, Pa Chaueneëgxü, rü tama jemaäcü pexü naxüpetü ga jexguma penajauxgüga ga Tupanaäru ore i ngexwacaxüxü i Cristuchiga ixixü.
²²Rü nhuxma i pema rü taxuüçaxma pemüüe, jerü ga Cristu rü taxcax naju na Tupana ja guxüguma maxüçüxüawa tükü nagagüxüçax, na guxüguma norü iäne ja dauxügune ja Jerucharéüga äeganewa ingëxmagüxüçax. Rü ngëma tá tangutaquqexegü namaä i ngëma muxüchixüma i norü orearü ngerüügü i dauxüçüäx na wüxigu namaä Tupanaxü icuaxüügxüçax.
²³Rü nhuxma i pemax, rü marü natanüxügü peixigü i guxüma i ngëma togü i duüxügü i Tupanaäru poperawa ngoxéggagüxü. Rü marü naxcax pexi ja Tupana ja jima guxänatáma cacü. Rü marü natanüwaama pexügü i guxüma ga jema duüxügü ga meciümagüxü ga juexü ga Tupana imexëegüxü.
²⁴Rü marü naxcax pexi ja Ngechuchu ga taxcax jucü na tükü namaxëëxüçax, ngëma Tupanaäru uneta i ngexwacaxüxü tamaä nüxü ixuxürrü. Rü nagüimaä pexü najauxgü ga perü chixexüga na aixcuma Tupanapexewa

peixüünegüxüçax. Rü guma nagü ga taxcax ibacü rü tama guma nuxümäxüçü ga Abéugürüñ nixí. Jerü guma Abéugü na inabaxügagu rü naeneëxü napocu ga Tupana. Notürü Cristugü i baxügagu Tupana tükü nüxü nangechaü i törü pecadugü. ²⁵Rü ngëmacax name nixí i pexuâegü na tama nüxü pexoexüçax ja jima Tupana ja nhuxma tamaä idexacü. Rü dúcax jema nuxümäxügüxü ga törü oxigü ga Muísewe rüxixü rü taxucürüwa Tupanachaxwa nibuxmü na tama napocueäxüçax ga jexguma Tupanaxü naxoegu rü tama naga naxinüegu ga jexguma Muísewe Tupana jaxucuxëgü. Rü jema na taxucürüwa Tupanachaxwa jabuxmükü ga nümagü, rü jexeraäcü tükü naguxcha i jixema na naxchaxwa ibuxmükü ega tama naga ixinüegu i nhuxma na Cristuwa tükü jaxucuxëgüxü i nüma ja Tupana i dauxüguxü i naännewa ngëxmacü. ²⁶Rü jexguma Muísewe naxixgu ga törü oxigü, rü Tupana rü nagamaä najaduruxanexëe. Notürü i nhuxma rü nhanagürü:

“Wena táxaru chajaduruxanexëe.
Notürü ngëgxuma ngëmaäcü chanaxüxgu rü tãxütáma nhama i naänexëca chiduruxëe, notürü üaxcü rü woramacurigü rü ñxtagü rü tá ta chajaduruxgüxëe”,

nhanagürü. ²⁷Rü jema na:

“Wena táxaru chajaduruxanexëe”, nhaxü, rü ngëmawa nüxü tacuax rü guxüma ga jema naxüxü i tama guxügucax ixixü, rü Tupana tá inajanaxoxëe na ngëma guxügucax

ixixüxïcatama na ijaxügüxüçax. ²⁸Rü ngëma na törü äëxgacü na jixü ja Tupana, rü guxügucax nixí, rü tagutáma inajartüxo na noxrü ixigüxü. Rü ngëmacax name nixí na Tupanana moxë ixägxü, rü nüxü ingechaügüäcuma rü nüxü imuññeäcuma nüxü icuaxüügüxü, ngëma nüma nanaxwaxexürüñ. ²⁹Erü törü Tupana, rü nhama wüxi ja üxürüñ aixcuma inajanaxoxëe i guxüma i törü chixexü.

Nhuxäcü Tupanaxü tataäexëe

13 ¹Rü nhuxma rü tama name na nüxü perüçhäuexü na wüxichigü pegü pengechaügüxü nhama peeneëxü pengechaüxürüñ. ²Tama name na nüxü ipajarüngümaëxü na meäma penajaxuxü i ngëma duüxügü i pepatawa ngugüxü. Erü nüxü tacuax rü nümaxü ga jemaäcü naxigüxü rü nhuxguacü rü tama nüxü nacuääcuma bexma Tupanaärü orearü ngeruügü i dauxüçäxü meä najauxgü. ³Rü name nixí i nüxna pecuaxächie i ngëma duüxügü i pocuexü, nhama pema rü ta naxrüñ pepocuexürüñ. Rü ngëgxumarüü ta name nixí nüxna pecuaxächie i ngëma duüxügü i togü ngúxü nüxü ingexëegüxü, erü ngürüächi tá ta ngëmaäcü pexü nangupetü. ⁴Rü ngëma jatügü i ämaxü rü name nixí i meä naxmaxmaä namaxë rü tükü nangechaügü. Rü ngëgxumarüü ta i ngexügü, rü name nixí i meä natemaä namaxë rü nüxü nangechaügü. Erü Tupana rü aixcuma tá nüxna naca rü tá nanapocue i ngëma duüxügü i naï i ngemaä rü exna naï ja jatümaä ipexü. Rü ngëgxumarüü tá ta tükü napocue ja

guxāma ja jíxema ngemáxacüma rü ngeťeăcüma tügümaă maxěmarexe. ⁵Rü tama name na díēruguama perüxiňüexű. Rü name nixi i namaă petaăęgü i ngěma marü pexű ngěxmaxű. Jerü Tupana rü nhanagürü:

“Tagutáma cuxna chixű, rü tagutáma cuxű íchatax”,

nhanagürü. ⁶Rü nhuxma na nüxű icuáxű na ngěmaăcü tamaă inaxăxű, rü ngěmacax tama taxâne na nhagüxű:

“Nüma ja Cori nixi ja choxű rüngüxéecü. Rü ngěmacax taxuűcaxma chamuű. Erü taxucürüwama texé ęacü rü chixexű chamaă taxü”,

nhagüxű. ⁷Rü name nixi i nüxna pecuăxâchie ga jema perü daruügü ga noxri pemaă icuáxű rü pemaă nüxű ixugüxű ga Tupanaărü ore. Rü name nixi i nagu perüxiňüe ga na nhuxăcü meă namaxěxű pepexewa rü nhuxăcü meă jaxögüacüma najuexű. Rü name nixi ga nüma jaxögüäxürüü meă pejaxögü i pemax. ⁸Rü nüma ja Ngechuchu ja Cristu rü guxüguma najanguxěe i ngěma tamaă nüxű jaxuxű. Rü nuxcüma rü najanguxěe ga norü ore, rü nhuxma rü ta najanguxěe. Rü guxügutáma ngěmaăcü nixi. Rü ngěmacax tanaxwaxe na aixcumá nüxű jaxögüxű. ⁹Rü tama name i pejaxögü i ngěma ngüxéëtaegü i tama toma pexű namaă tangúexěexű i tama Tupanaărü ixigüxű. Rü nuxcüma rü nagu taxi ga jema mugü ga Muísé ümatüxű ga tükna nachuxuxű na ęacü ixüxű rü tacü ingőxű. Notürü jema mugü rü taguma tükü naporaexěe ga na Tupanacax imaxěxű. Rü ngěmacax tanaxwaxe na

Tupana ja tükü ngechaűcüwa na najaxuxű i törü pora na aixcumá naxcax imaxěxüçax. ¹⁰Rü ngěma duűxügü i Muíséarü mugügu ixű, rü Tupanacax naxüna nadai na tama napocueăxűçax naxcax i norü pecadu. Notürü tama nüxű najaxögü ja Cristu ga törü pecaducax jucü. Rü ngěmacax taxucürüwama taxrüü nanajauxgü i ngěma ngüxée i Cristu nüxna uaxüxű. ¹¹Rü ngěma duűxügüarü paigüarü äęxgacü, rü tupaucawa nanange ja nagü i naxünagü na Tupanana naxăxűçax na tama Tupana napocueăxűçax i ngěma duűxügü. Notürü naxüne negü i ngěma naxünagü, rü īanepechinüwa najanagugü. ¹²Rü jexgumarüü ta ga Ngechuchu rü īanepechinüwa ngúxű ninge rü naju na nagümaătama Tupanacax jaxüünegüxéëäxűçax i duűxügü. ¹³Rü ngěmacax i jixema, rü name nixi i nüxna tixigachi i ngěma mugü ga Muísé ümatüxű, rü name nixi i Ngechuchucax taxi. Rü woo duűxügü tükü cugüegu, jema Ngechuchuxű na nacugüexürüü, rü name nixi i naxrüü jaxna namaă taxinüe. ¹⁴Erü jixema na jaxögüxű, rü tăňxüttáma nhama i naâne i paxa tá gúxüwa tangěxmagüečha. Erü dauxüguxű i naânewa tükü nangěxma i tachica. Rü ngěma tá tangugü na guxügutáma Tupanamaă ingěxmagüečhaxűçax. ¹⁵Rü ngěmacax tanaxwaxe i Ngechuchu ja Cristuarü ngüxéëmaă guxüguma Tupanaxü ticuăxüügü. Rü ngěma na taăxmaă nüxű icuăxüügüxű, rü ngěma nixi i āmare i mexű na nüxna naxăxű. ¹⁶Rü tăň i nüxű ipejarüngümaexű na togüxű perüngüxéexű rü namaă pengauxű i

perü ngēmaxūgū! Erü ngēma nixí i ãmare i Tupanana pexāxū i aixcuma namaã nataãéxū. ¹⁷|Rü naga pexñüé i ngēma perü daruûgū i pemaã icuáxū, rü penaxíx i ngēma pemaã nüxú jaxuxú! Erü nümagü rü Tupanapexewa pexna nadaugü na meã pemaxéxüçax erü nüxú nacuaxgü na Tupana tá nüxna caxú i nachiga na nhuxãcü pexna nadauzugüxú. Rü name nixí i meã namaã pemaxé i ngēma perü daruûgū na wüxi i taãe na jiíxüçax i ngēma norü puracü rü tama wüxi i norü guxchaxú na jiíxüçax. Erü ngēxguma chi wüxi i norü guxchaxú jixígu i ngēma norü puracü na pexna nadauxú, rü pema rü chi taxuûma i mexú nawa pejaxu i ngēma norü puracü. ¹⁸Rü tanaxwaxe na toxçax pejumuxéegüxú. Erü toõewa nüxú tacuax na aixcuma meã tajanguxéexú i ngēma puracü i Tupana toxna áxú rü tanaxwaxe na guxüguma ngēmaãcü tanaxüxú. ¹⁹Rü ngēma guxüârü jexera pexna naxçax chaçaxú nixí na pejumuxéegüxú na Tupana paxa pexçax choxú taeguxéexüçax.

**Jema duúxügüxú narümoxë rü
naxçax ínaca na Tupana nüxú
rüngüxéexú**

²⁰⁻²¹Rü nhuxma chanaxwaxe i poraãcü pexü narüngüxéex ja Tupana ja törü taãéxéêruü rü törü ngüxmüéxéêruü ixíci. Rü nüma nixí ga juwa ínadaxéêaxú ga törü Cori ja

Ngechuchu ja Cristu ja guxüma i jaxögüxüârü daruû ja guxârü jexera ixíci. Rü nhuxma na curuchagu taxcax nabaãxú ga guma nagü ga tüxú nüxú cuqxéecü na nhuxâcü guxüguma tüxú nangechaüxú ja Tupana, rü chanaxwaxe na nüma ja Tupana pexü jamexéegüxú rü pexü nangüxéexú na aixcuma guxüma i perü maxüwa pemexüçax. Rü ngéxgumarüü ta chanaxwaxe na Ngechuchu ja Cristuwa tüxú nangüxéexüçax ja Tupana na nüma nanaxwaxexüâcüma ixigüxüçax. Rü nhuxma tanaxwaxe i guxüguma jima Cristuxú ticuãxüügü. Rü ngēmaãcü jiíxú. ²²Pa Chaueneéegüx, pexü chacqaxú na jaxna namaã pexñüéexú i nhaã noxretama i ore i pexü namaã chataäéxéexú rü pexü namaã chaxucuxéexú. ²³Rü chanaxwaxe na nüxú pecuáxú rü taeneë ja Timúteu rü marü ínanguxuchi ga na napocuxú. Rü ngēxguma paxa nuã chauxüítawa nanguxgu, rü tá ngéma petanüwa chanaga i ngéxguma pexü íchajadaxgu. ²⁴|Rü nüxú perümoxëgü i guxüma i ngēma perü daruûgū i pemaã icuáxú! |Rü ngéxgumarüü ta nüxú perümoxëgü i guxüma i togü i taeneëgü i jaxögüxú! Rü taeneëgü i Itáriaanewa ngéxmagüxú rü ta pexü narümoxëgü. ²⁵|Rü Tupana poraãcü pexü rüngüxéex i guxâma i pemax! Rü ngēmaãcü jiíxú.

Rü nuãma pexna.

TUPANAARÜ ORE GA TIAGU ÜMATÜXÜ

Tiagu nüxü narümoxé ga
natanüxügü ga Judéugü ga
jaxögüxü

1 ¹Pa Chautanüxügü i Judéugü i
Ngechuchuaxü Jaxögüxü i Guxü i
Nañnewa Ngëxmagüxü, chama i Tiagu
pexü charümoxé. Rü chama nixí i
Tanatü ja Tupana rü törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristuaxü chapuracüxü.

Ngëma cuqx i aixcuma
Tupanawa ne üxüchiga

²Pa Chaueneëgü i Jaxögüxü, name
nixí na petaäegüxü i ngëxguma
nagúxüraüxü i guxchaxügü pexcqax
ínguxgu. ³Erü pema nüxü pecuqx rü
ngëxguma meä pejaxögüamagu ega woo
taçü rü guxchaxü pexü üpetügu rü wüxi
i mexü nixí i ngëma. Erü ngëmaäcü nixí
ja Tupana i pexü naporaexéexü na
jexeraäcü meä nüxü pejaxögüxüçax.
⁴Rü name nixí na peporaexü na
aixcuma Tupanapexewa pemexüçax, rü
naxçacicatama pemaxëxüçax, rü
taxuwama nachixexüçax i perü maxü.
⁵Ngëxguma chi wüxie i petanüwa tama
meä nüxü cuqxgu na taçü tükü
nanaxwaxexü ja Tupana, rü name nixí i
nüxna naxçax taca i cuqx, rü nüma tá

guxüma i norü ngúchaümaä tükna
nanaxä. Erü Tupana meäma guxü i
duüxügüna nanaxä i cuqx, rü tama
najanuxü, rü taxúexüma nanga. ⁶Notürü
ngëxguma naxçax ítacaxgu rü
tanaxwaxe na aixcuma tajaxöxfü rü tá na
tanajaxuxü i ngëma naxçax ítacaxü. Rü
tama name na nagu tarüxñüxü rü
täüxüüma tanajaxuxü. Erü jíxema tama
meä jaxöxfü, rü nhama taxtüarü juäpe i
buancümäa guxüwama quexürtüü tixí i
tümaärü maxüwa. ⁷⁻⁸Rü jíxema duüxfü ja
nhuxma meä jaxöxfü rü moxü rü tama
meä jaxöxfü, rü taxucürtiwama nagu
tarüxñü na taçü Tupanaxüntawa
tajaxuxü. Erü jíxema duüxfü ja
ngëmaäcü jaxöxfü, rü tümaärü maxüwa
rü tama aixcuma wüxitwama tarüxñü.
⁹Rü jíxema jaxöxfü ja tama muärü
diëruåxü, rü name nixí i tataäe erü
Tupanaxäcü tixí rü tümamaä nataäe.
¹⁰Rü jíxema jaxöxfü ja muärü diëruåxü
rü name nixí i tataäeäma ega woo wüxi
i ngunexü düxwa tükü natauxgu i
tümaärü diëru. Erü ngëma diëruåxü i
duüxügü, rü nhama putürachacurüü
tama natai. ¹¹Rü ngëxguma
nangunagüja üäxcü rü poraäcü
nanguxetügu, rü naruñhexü i ngëma
putüra rü narüngu i nachacu, rü

ngēxma nagux na namexū. Rü ngēxgumarüū tá ta naju i ngēma díēruāxūchixū rü ngēxma tá najarüxo i norü guxūma.

Tupana tükü naxü, notürü tama chixexümaä tükna naxinü

¹²Rü nataäe ja jima jatü ja meäma jaxöömacü i ngēxguma Tupana nüxü üxgu. Erü ngēxguma ngēmaäcü jaxna namaä naxinüämagu, rü Tupana tá namaä nataäe rü tá nüxna nanaxä i norü ämare i mexü i taguma gúxü. Rü ngēma nixi i ämare i Tupana tümamaä ixunetaxü ja jíxema nüxü ngechaügüxe. ¹³Notürü ngēxguma tacü nüxna ïnügu ja wüxi ja jatü na chixexü naxüxüçax rü tama name na:

“Tupana choxna naxinü”, nhaxü. Erü Tupana rü taguma nagu narüxinü na chixexü naxüxü rü taxuénama naxinü na chixexü taxüxüçax. ¹⁴Notürü ngēma chixexü i tümatama nagu tarüxinüxü nixi i tükna ïnüxü rü chixexügü tükü nguxéexü. ¹⁵Rü ngēma chixexü i tümatama nagu tarüxinüxü nixi i tükü pecaduåxéexü. Rü ngēma pecadugagu nixi i düxwa itajarütaxuxü. ¹⁶Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaügüxex, tama name i pegütama pewomüxéegü. ¹⁷Erü guxüma i ngēma aixcuma mexü i tükü ngēmaxü, rü naxüttawa ne naxü ja Tupana ja dauxügucü ga naxüçü ga üäxcü rü tawemacü rü woramacurigü rü eextagü. Rü nüma rü guxüguma nananaxäixrügumaraxü rü taguma naxüchicüü. ¹⁸Rü nüma nixi ga tükna naxäaxü ga norü ore i aixcuma ixixü na ngēmaäcü tükü nangēmaxüçax i maxü i taguma gúxü. Rü jemaäcü nanaxü jerü

nanaxwaxe na jixira nüxü na jaxögüxü, rü jixcama i togü.

**Nhuxäcü aixcuma
Tupanaäxü tajaxö**

¹⁹Pa Chaueneëgü ja Pexü

Changechaügüxex, rü ngēxguma texé pemaä nüxü ixuxgu i Tupanaäärü ore, rü name nixi i meä iperüxinüü. Rü tama name i tükü pechoxügagü. ²⁰Erü ngēxguma nanuxgu i wüxi i duüxü, rü tama Tupanaäärü ngúchaü naxü. ²¹Rü ngēmacax name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i ngēma chixexügü i guxüwama ngēxmagüxü. ²²Rü meä penajaxu i ngēma ore i Tupana pexna åxü! Erü ngēmawa pexü nangēxma i maxü i taguma gúxü. ²³Rü tama name i iperüxinüemare i ngēma ore, notürü name nixi i penaxü i ngēma pemaä nüxü jaxuxü. Erü ngēxguma iperüxinüemaregu rü tama penaxüxgu, rü pegütama pewomüxéegümare. ²⁴Erü jíxema irüxinümarexe i Tupanaäärü ore notürü tama naxüxe i ngēma nüxü jaxuxü, rü wüxi i jatü i woruawa nügü dauchametüxürrü tixi. ²⁵Erü nügü nadauchametü, notürü ngēxguma jaxügachigu rü marü nüxü inajarüngüma na nanhuxchametüraüxü i noxrix. ²⁶Notürü jíxema guxüguma meä nüxü daumattüxe rü naga ïnüxé i ngēma ore i aixcuma ixixü i pecaduwa tükü ínguxuchixéexü, rü Tupana rü tá aixcuma guxüwama tükü narüngüxé. Erü tama ngēma orexü taxinümare, notürü tanaxü i ngēma tümamaä nüxü jaxuxü. ²⁷Rü ngēxguma chi wüxié nagu rüxinügu na meäma Tupanaxü tacuáxü notürü tama nüxna tadaxgu ja tümaärrü

conü i tümaärü orewa, rü tütgütama tawomüxëe, rü tama aixcuma Tupanaäxü tajaxö. ²⁷Notürü ngëma nacüma i Tanatü ja Tupanapexewa aixcuma üünexü, rü ngëma nixi na nüxü tarüngüxëexü i tacutagü rü jutegüxü rü tütgüna tadauxü na tama nhama i naâneärü chixexü taxücxü.

**Name nixi i guxü i duüxügüxü
tangechaü**

2 ¹Pa Chaueneëgxü, pema rü nüxü pejaxögü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja mexëchicü. Rü ngëmacax tama name na chixriäcü penajaxuxü i nhuxre i duüxügü rü meä penajaxuxü i togü. ²Rü ngëxguma chi perü ngutauquexegu naxücxug i wüxi i jatü i uirumaä aneraäxü rü mexchiruxü, rü ngëxgumarüü chi ta ngëxma naxücxug i wüxi i jatü i ngearü diëruäxü rü wexachiruxü, rü name nixi i guxüxüma wüxigu meä pejaxu. ³Notürü tama name ega meä penajauxgu i ngëma mexchiruxü rü:

“¡Nuä mexü i naxmaxwëxewa rüto!” nhapegxü nüxü, notürü ngëma wexachiruxüxü rü:

“¡Cuma rü ngëmatama nachi, rü exna jea nhatüanewa rüto!” nhapegxü nüxü. ⁴Rü ngëxguma tama wüxigu meä penajauxgu i ngëma taxre, rü pewatama nangox na tama aixcuma guxäxü pengechaügüxü rü chixexü i duüxügü peixigüxü ega ngëmaäcü chixri penajauxgu i duüxügü. ⁵Pa Chaueneëgxü ja Pexü Changechaügüxex, ¡Iperüxiñüe i nhaä ore! Tupana tükü nidexechi ja jíxema ngearü diëruägxüe i nhama i naânewa na meä nüxü tajaxögüxüçax.

Erü nanaxwaxe i tanajauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tûmamaä inaxunetaxü ja jíxema nüxü ngechaügüxe. ⁶Notürü pema rü chixri penajaxu i ngëma duüxügü i ngearü diëruägxüxü rü meä penajaxu i ngëma duüxügü i diëruägxüxü. ⁷Taux exna ngëma diëruägxüxü jiixü i ngëma chixri pemaä maxexü rü äëgxacügüxütawa pexü ijaxuaxügüxü? ⁸Rü ngëma diëruägxüxü nixi i chixexü namaä ixugüexü ja Cristu ja perü Cori ja mexëchicü. ⁹Tupanaärü orewa nangëxma i norü mu i guxü i mugüarü jexeraxü i nhaxü:

“¡Nüxü nangechaü i cumüci ngëma na cugütama cungechaüxürrü!” nhaxü. Rü ngëxguma aixcuma naga peixñüegu i ngëma mu, rü mexü pexü. ¹⁰Notürü ngëxguma meä penajauxgu i wüxi i jatü i mexchiruxü rü chixri penajauxgu i ngëma wexachiruxü, rü pecadu pexü. Rü Tupanapexewa pechixexü erü tama naga peixñüe i ngëma pexü namuxü. ¹¹Erü ngëxguma chi texé naga inügu i guxüma i Tupanaärü mugü notürü chi wüxiwatama itätüxgu na tama naga taxñüxü, rü chi nhama guxüma i Tupanaärü mugüga tama taxñüxürü tachixexü. ¹²Erü nümatama ja Tupana ga nhacü:

“¡Täüxüttáma naï i nge i ätecümaä cungëäel!” nhacü, rü nhanagürtü ta:
“¡Täüxüttáma cumáéta!” nhanagürtü. Rü ngëxguma chi tama naï i nge i ätecümaä cungeäëxgu, notürü cumáëtagu, rü tama aixcuma meä naga cuixñü i ngëma Tupana tükü muxü.

¹²Rü ngēmacax name nix̄ na meā peidexagūx̄ rü meā pemaxēx̄. Erü Tupana tá pexna naca i perü maxūchiga ngoxi Cristu pex̄ muxūācuma pemaxē rü exna tama. Rü ngēma Cristu tūx̄ muxū nix̄ na jiḡ ingechaūgūx̄. ¹³Erü guxāma ja jíxema tama tūmamucuḡ tūx̄ ngechaūtūmūūgūxe, rü Tupana rü tāuixūtāma nūx̄ tangechaūtūmūūgūācuma tūxna naca i tūmaārū maxūchiga. Notürü jíxema tūmamucuḡ tūx̄ ngechaūtūmūūgūxe, rü tāuixūtāma tamuūē i ngēguma Tupana tūxna caxgu, erü nūx̄ tangechaūtūmūūgūācuma tá tūxna naca.

Ega aixcuma jaxōgūgu, rü
tanaxwaxe i mex̄ taxüḡ rü nūx̄
tarüngūx̄eē i toḡ

¹⁴Pa Chaueneēgūx̄, ¿Tacüwa namex̄ ega wūxie:

“Chama rü Tupanaāx̄ chajaxō”, nhagügu, notürü tama mex̄ taxüḡ? ¿Pexcax rü Tupana tá tūx̄ maxēēx̄ ega ngēmaācü tajaxōgux̄? ¹⁵⁻¹⁶Rü ngēguma chi wūxi i taeneē rü exna taejax i jaxōx̄ rü nangexchirugu rü nangewemügu, rü chi wūxie i pema rü nhapegīgu:

“¡Mex̄ cux̄ üpetü, rü icūxcuchi na tama cux̄ nadejuxūcax, rü meā nachibü!” nhagügu, rü ¿tacüwa name i ngēma ega tama nūxna tanaxāxgu i ngēma nūx̄ taxux̄? ¹⁷Rü ngēguma jaxōmaregu notürü tama mex̄ ixüḡ, rü tama togūx̄ rüngūx̄eēgu, rü ¿tacüwa namex̄ i ngēmaācü na jaxōx̄? ¹⁸Erü ngēguma cujaxōmaregu notürü tama mex̄ cuxüḡ, rü ngürüāchi tá wūxie nhatarüḡ cux̄:

“Cuma rü cujaxōmare notürü chama rü chajaxō rü nhuxmachi mex̄ chaxü ta. Rü ¿nhuxācü tá nūx̄ chacuāx̄ na cujaxōx̄ ega tama mex̄ cuxügux̄? Notürü chama rü chorü ü i mex̄maā tá cux̄ nūx̄ chadaux̄eē na aixcuma chajaxōx̄”, nhatarüḡ tá cux̄. ¹⁹Cuma cujaxō na nangēxmax̄ ja wūxitama ja Tupana. Marü name. Notürü ngoxogü rü ta ngēmaācü najaxōgü, rü poraācü niduxruxe erü Tupanax̄ namuūē. ²⁰Pa Jatü ja tama Meā Nagu Rūxñiñcüx̄, cuma rü tama nūx̄ cucus̄ i ngēguma cujaxōmaregu rü tama mex̄ cuxüḡ, rü taxuwama name i ngēmaācü na cujaxōx̄. ²¹Tupana nūx̄ ixuxgu rü nuxcūmaxūcü ga törü oxi ga Abrāū rü wūxi ga jatü ga mecü nix̄. Jerü mex̄ naxü rü Tupanaga naxñiñga jexguma namaā nūx̄ jaxuxgu na naxcax jamáāxñicax ga nane ga Isaqui. ²²Rü ngēmawa nūx̄ tacuax rü tama najaxōmare ga Abrāū, notürü mex̄ naxü ta. Rü jema naxüx̄wa tūx̄ nūx̄ nacuax̄eē na aixcuma Tupanaāx̄ jaxdōx̄. ²³Rü jemaācü ningu ga jema ore ga ümatüx̄ ga nhax̄:

“Abrāū rü Tupanaāx̄ najaxō rü jemacax Tupana nūx̄ nixu na mecü jiix̄ jerü nūx̄ najaxō. Rü nūx̄ nixu ta na namucü jiix̄ ga Abrāū”.

²⁴Rü ngēmawa nūx̄ tadau na Tupana namaā taāēx̄ ja jima jatü ja mex̄ ücü rü tama jaxōmarecü. ²⁵Rü jemaācü ta ngīmaā nangupetü ga nuxcūma ga Raabe. Rü Tupana ngīmaā nataāē jerü mex̄ ixü ga jexguma meā najauxāgu ga ngīpatawa ga jema orearü ngeruūgū ga Judéuḡ. Rü ngīgagu namaxē ga jema

orearü ngeruūgü jerü to ga namagu ijamugü ga jexguma norü uwanügü nadaixchaūgu. Rü woo ga ngīma rü chixri na namaxūxü ga noxrix, notürü mexü ixü jerü ijaxō, rü jemacax Tupana ngīmaā nataāe.²⁶ Rü wüxi i naxüne rü taxuwama name rü najumare ega natauxguma i naāē. Rü ngēxgumarüü ta nixi na taxuwama namexü na jaxōmarexü ega taxuūma i mexü ixügx.

Tórü conüchiga

3 ¹Pa Chaueneēgüx, tama name i muxēma i pema rü nguxēetaexügü pegü peixigüxēchaū. Erü pema nüxü pecuax na jixema i nguxēetaexügü na ixigüxü, rü guxü i duūxügürü jexera tá tüxna naca ja Tupana tórü maxüchiga rü tórü puracüchiga. ²Guxāma i jixema rü muēxpüxcüna chixexü taxüe. Jima jatü ja taguma chixexüixü ixucü rü aixcuma mecü nixi, erü nüxü nacuax na nhuxäcü guxüwama nügüna nadauxü na tama chixexü naxüxüçax. ³Rü ngēma na taga naxñüxüçax i wüxi i cowaru, rü tanaxwæxe na naxütüxünáguxü na ngēmaäcü jixema inaxwæxexüäcüma meä ijaxüxüçax. ⁴Düçax nagu perüxiñüe ja wapurugü ja buanecuarü poramaä ixüxüne! Rü woo nitaxüchi rü buanecü ja taxüchicümaä inicuegü, notürü íraxü i toxchinixümaä nanatoxchinü i norü topxexeruü, rü ngextá nüma ínanaxwæxexüwa nanaxüxée. ⁵⁻⁶Rü ngēxgumarüü ta nixi ja tórü conü rü woo na naxírachiréxü, notürü namuxüchi i norü ore. Rü wüxitama i üxüarü jauraxü i íraxüwa inaxügü na jaxaxü i taxüma i naāne. Rü

tórü conü rü nhama wüxi ja üxürüü nixi. Rü taxünewa rü wüxi i taxü i chixexü nixi ja jima tórü conü erü nanachixexëe i guxüma i tórü maxü. Rü ngēma Tupana ngoxogüxü ipocuexügune ja üxüemawa ne naxü i ngēma chixexü i namaä jadexaxü ja tórü conü. Rü ngēma chixexümaä nanachixexëe i guxüma i tórü maxü. ⁷Duūxügü rü nüxü nacuax na ijapuxéêxü rü nüxna nachogüxü i nagúxüraüxü i naexügü i idüraexü, rü werigü, rü äxtapegü, rü choxnigü.

⁸Notürü taxuéma nüxü tacuax na nüxna tachogüxü ja tümaäru conü. Erü wüxi i chixexü i taxü i taxucüruwama texé ijärüoxexü nixi. Rü ngēma norü dexa rü üürüü tüxü najuxëe. ⁹Rü jima tórü conümaä nüxü ticuaxüü ja Tanatü ja Tupana, rü jimamaätama chixexü namaä tixugüe ta i duūxügü i Tupana nügüäcü üxü. ¹⁰Rü ngēma taaxmaä, rü meä duūxügüchiga tidexagü, notürü ngēmatama taqxmaä rü namaä taguxchigagü ta. Pa Chaueneēgüx, tama name na ngēmaäcü jjixü. ¹¹Wüxi i dexáaru chuxchuxüwatama rü taxuacüma ínaxüxü i dexá i mexü rü dexá i chixexü. ¹²Pa Chaueneēgüx, wüxi i figuera rü taxuacüma oriwaaru omaä naxo, rü wüxi i uwa rü taxuacüma figueraaru omaä naxo. Rü ngēxgumarüü ta wüxi i dexáaru chuxchuxü i jucürachiüxüwa, rü taxuacüma ínaxüxü i dexá i mexü.

Ngēma cuax i aixcuma ixixü

¹³Ngēxguma chi petanüwa nangēxmagu i wüxi i duūxü i nüxü cuáxü rü meä naäexü cuáxü, rü name nixi na

meā namaxūxū rü mexū na naxūxū rü tama nügū jacuaxüüxū na ngēmaäcū pexū nüxū nadauxéexüçax na aixcuma wüxi i duüxū i nüxū cuáxū jiñxū.

¹⁴Notürü ngēgxuma chi peixauxächiwaxegügi rü togüchi pexaiegu rü norü jexera pegü peixixéechaügi, rü taxuacüma pegügi perüximüē na mexügi rü nüxū cuaxgüxü peixigügi. Rü wüxi i dora i taxü nixi i ngēma ega ngēmaäcū peixigügi. ¹⁵Erü ngēma na ixauxächiwaxegüxü rü duüxüguchi na ixaiexü rü norü jexera jigü na ixigüxéechaüxü, rü tama Tupanawa ne naxü, notürü nhama i naänecüñxwa rü ngoxo i Chatanáwa nixi i ne naxüxü. ¹⁶Erü ngextá auxächi ítaxüwa rü duüxügi nügū írújexeraxéechaüxüwa, rü ngēma rü taxuüma meä inixü rü nagúxüraüxü i chixexü nangëxma. ¹⁷Notürü guxäma ja jíxema aixcuma tükü nangëxmaxé i ngēma cuax i Tupanawa ne üxü, rü aixcuma meä tamaxé rü guxämaä tamecümagü, rü meä duüxexü tajauxgü i tümapatawa, rü meä itarüximüē i tümamüçuarü ucüpë, rü guxü i duüxügi tükü nangechaüütümüügü, rü guxämaäma tügi tawüxiguxéegü, rü tixaixcumagü, rü mexü taxügi. ¹⁸Rü jíxema naxcax daugüxe na duüxügi nügümaä irüngüxmüëxü, rü wüxi i mexü taxügi. Erü ngémawa tá nüxü tadaugü na aixcuma meä Tupanacax namaxëxü i ngēma duüxügi.

Duüxügi i nhama i naäneärü nügüchaüçax daugüxüchiga

4 ¹¿Tüxcüü pegümaä penuë rü pegü pedai? Pegümaä penuë erü pexü nangëxma i ngēma perü nügüchaügi i

chixexügi. ²Pema pexü nangúchaü i ngēma pexü taxuxü notürü taxuacüma pexü nanguxü, rü ngēmacax pejamax i togü. Rü norü ngēmaxüçax peixauxächie notürü taxuacüma pexü nanguxüëga, rü ngēmacax pegümaä penuë, rü pegü pedai. Rü tama penajauxgi i ngēma penaxwaxexü erü tama Tupanana naxcax peca. ³Rü ngēgxuma naxcax ípecaxgu, rü tama penajaxu, erü naxcax ípeca i ngēma tama Tupana pexü naxwaxexü. Rü ngēma pematama penaxwaxexü nixi i naxcax ípeçaxü na namaä pegütama petaäñexéemarexüçax. ⁴Pa Duüxügi i Chixri Maxéxü, ¿Tama exna nüxü pecuax rü ngēgxuma nhama i naänexü pengechaügi rü Tupanamaä perüxuwaniüxü? Erü texé ja nhama i naänexü ngechaüxü rü Tupanamaä tarüxuwanü. ⁵Rü tama notüçaxma nixi i ngēma Tupanaärü ore i nhaxü:

“Ngēma Naäe i Üünexü i Tupana tüxna muxü rü tükü ninuxü erü noxru tixi rü tükü nangechaü”, nhaxü. ⁶Notürü Tupana rü tükü narüngüxéen na namaä iporaexüçax i guxüma i nhama i naäneärü nügüchaü i chixexü. Rü ngēmacax norü orewa rü nhanagüri:

“Tupana rü tümamaä nanu ja jíxema tügi írútagüxe, notürü tükü narüngüxéen ja jíxema tügi írúxíragüxe”, nhanagüri. ⁷Pa Chaueneëgü, ¡Meä Tupanaga pexmüel! ¡Rü nüxü pexoó i ngoxo i Chataná! Rü nüma rü tá pexna ninha. ⁸Tupanana pengaicamagü! Rü nüma rü tá ta pexna nangaicama. Rü pemax, Pa Pecaduäxgüxü, ¡nüxü perüxoe

i pecüma i chixexű! Rü pemax, i Tupanawe rüxixchaűxě notürü nhama i naănewe rü ta rüxixchaűxě, ¡penamexeęx i perü maxű na Tupanacaxicatama pemaxeęxüçax! ⁹¡Pegümaä pengechaüğü rü pexauxe erü pepecaduăx! Rü texé ja nhama i naăneărü taăewa cugüxe, rü name nixi i tügümaä taxauxe. Rü texé ja tümacüma i chixexümaä taăxéxě, rü name nixi i Tupanapexewa tügümaä tangechaű. ¹⁰Rü name nixi i Cori ja Tupanapexegu pecaxăpüxügü rü namaă nüxű peixu na taxuwama pemexű. Rü ngëgxuma i nüma rü tá pexű nicuqxüň rü pexű nataxée.

Tama name i chixexügü cueneëmaä curüküň

¹¹Pa Chaueneëgüx, ¡Tăú i chixexümaä pegü peixugüxű! Erü jíxema chixexümaä tümaeneëchigagu idexáxe rü exna chixexümaä nüxű dawenüxě, rü chixe nüxű tawogü ta i Tupanaărü ore. Rü ngëgxuma chixexügu Tupanaărü oremaä curüküňgu, rü Tupanaărü orearü jexera cugü cuixixéëchaű erü tama aixcuma naga cuxñü.

¹²Tupanaxicatama nixi ja tüxna naxăcü i norü mugü rü nhuxmachi tá tüxna çacü rü ngoxi naga ixinüe i ngëma norü ore. Rü nümatama nixi i nüxű nangëxmaxü i pora na tüxű namaxexéëxü rü exna tüxű naujexëëxü. ¿Notürü texé cuiixü i cumax rü ngëmacax cunangugüxű na nhuxăcü namaxüxű i cumücü?

Taxuéma nüxű tacuqx na țacü tá tüxű ngupetüxű i moxüärü ngunexügü

¹³¡Choxü iperüküňüe i pema na nhapegüxüň:

“Nhuxma rü exna moxü tá náí ja iãnewa taxí, rü wüxi ja taunecü tá ngëxma tajajaxu, rü tá ngëma tataxegü na mucü i díeru ngixü ijaxuxüçax”, nhaperügügi! ¹⁴Pema rü tama nüxű pecuqx na țacü tá pexü üpetüxű i moxü. ¿Tacü nixi i perü maxű? Perü maxű rü nhama wüxi i cherena i paxaăchi nüxű idauxü rü ngëgxumatama ngupetüxüřüü tá inajarüxo. ¹⁵Rü narümemaë nixi na nhapegüxű:

“Ngëgxuma chi nanaxwaxegu ja Cori ja Tupana na imaxëxű, rü chi tanaxü i nhaă puracü i nagu rüxinüexű”, nhapegüxű. ¹⁶Notürü i pema rü pegü peicuqxügüchaű. Rü guxüma i ngëma rü tama name. ¹⁷Jíxema nüxű cuáxe na nhuxăcü Tupanapexewa meă tamaxüxű, notürü tama naxűxe, rü pecadu taxü.

Ucuxé i díeruăgxüxüçax

5 ¹Pa Duükügi i Díeruăgxüxü, ¡Iperüküňü i nhaă ore! ¡Pexauxe rü aita pexüe erü chixexü tá pexü naxüpetü! ²Perü ngëmaxügü rü marü nangaue, rü ngëma pexchiru i mexëchixü rü nawe nanangómü. ³Perü uiru rü perü díeru rü ngëxma naxăütanü rü ngëxma nangaue. Rü ngëma norü ãütanü rü wüxi i perü cuqxruü tá nixi na pema rü tá ta ipejarütauxexü nhama țacü üxiwa ixaxürüü. Tupana ngixü nadau i perü díeru i ngëmaä pengüüxcü, rü ngëmacax tá pexü napocu i naăneărü guxgu. ⁴Rü jema perü puracütanüxű ga tama meă nüxű penaxütanüxű, rü nhuxma rü ngixüçax nidexagü ga jema díeru ga tama nüxna ngixü pexăcü. Rü Tupana ja guxăärü Cori rü ngëma duükügüxű naxinü na ngixüçax

jadexagüxü ga jema díēru ga nüxü ngíxü pengetanücü ga peanewa na napuracüexüçax. ⁵Rü nhama i naānewa rü pegü pengaxäegü rü pemepata rü pemuařü ngëmaxüägxü rü petaäegü rü meä pechibüe. Notürü nawa tá nangu na ngëmacax Tupana tá pexü pocuexü. ⁶Rü pema penapocue rü penadai i ngëma duüxügü i taxuüma i chixexü pemaä üchiréxü. Rü nümagü rü pexü narüturamaegü, rü taxuacüma nügü ínapoxügü.

**Tanaxwaxe i tajumuxë rü meä
ítananguxëe ja Cori ja Tupana**

⁷Rü nhuxma Pa Chaueneëgüx, rü name nixi i meä ípenanguxëe nhuxmatata ínangu ja Cori ja Tupana. Rü díçax, jíxema naānewa puracüxe rü meä ítananguxëe ja pucü na naxügüxüçax i tümanetü. Rü nhuxmachi nhuxre ja tawemaci ítananguxëe na najaxü i tümanetüarü o, rü ngëxguma rü tá tajabuxgü. ⁸Rü pema rü ta penaxwaxe na meä ípenanguxëexü na ínanguxü ja Cori ja Tupana. ⁹Rü petaäegü, rü tåü i nüxü perüçhauexü na ípenanguxëexü! Erü marü ningaica na ínanguxü ja törü Cori. ⁹Pa Chaueneëgüx, name nixi i nüxü perüxoe na pegüchigaxü peixuechaü na tama ngëmacax pexna naçaxüçax ja Tupana. Erü marü ningaica na ínanguxü na duüxügüxü jacagüxüçax i norü maxüchiga. ¹⁰Pa Chaueneëgüx, name nixi i nüxna pecuaxächie ga jema nuxcümäugüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ga na nhuxäcü jaxna namaä naxinüexü ga jexguma ngúxü jangegügu. Rü name nixi i pema rü ta

ngëxgumarüü jaxna namaä pexinüeäma rü Tupanacax pemaxëäma ega ngúxü peingegügu. ¹¹Rü jixema nüxü tacuax na nataäegüxü ga jema duüxügü ga meä Tupanacax maxëämaxü ga jexguma ngúxü nüxü üpetügu. Rü pema nüxü pecuax ga nhuxäcü meä namaxama ga guma Jo ga jexguma ngúxü nüxü üpetügu. Rü nüxü pecuax ga jixcama ga na nhuxäcü törü Cori ja Tupana poraäcü nüxü rüngüxüexü. Erü nüma ja törü Cori ja Tupana rü namecümaxüchi rü poraäcü nüxü tangechaütmüügü. ¹²Rü guxüärü jexera, Pa Chaueneëgüx, rü ngëxguma tacüçax ipexunetagü, rü tama name i Tupanaëgagu ipexuneta, rü exna nhama i naâneëgagu ipexuneta, rü exna tacü i to i naëgagu ipexuneta. Notürü ngëxguma aixcuma jixígu i wüxi i ore jrü noxtacüma: “Ngü” nhapegü! Rü ngëxguma tama aixcuma jixígu i wüxi i ore jrü noxtacüma: “Tama” nhapegü! Rü ngëxguma ja Tupana rü tåüxüttáma pexü napocue naxcax i ngëma perü uneta. ¹³Rü ngëxguma wüxicie i petanüwa naxixächiäegü, rü name nixi na tajumuxëxü. Rü ngëxguma wüxicie taäegü, rü name nixi na tawijaexü rü Tupanaxü ticuaxüüxü. ¹⁴Rü ngëxguma wüxicie i petanüwa iðaaawexgu, rü name nixi i naxcax pejaca i jaxögüxüärü äëxgacügu na tûmacax najumuxëgüxüçax rü Cori ja Tupanaëgagu chixümaä tükü jangögügüxüçax. ¹⁵Rü ngëxguma aixcuma Tupanaäxü jaxögüäcüma najumuxëgügu, rü tá tûmacax nitaane, rü nüma ja Cori ja Tupana tá tükü ínarüdaxëe nawa i tûmaärü ñaaawe. Rü ngëxguma chi tacü rü pecadu taxüxgu,

rü Tupana tá tükü nüxü nangechaű.
¹⁶Rü ngēmacax name nixi i pegümaã
 nüxü peixu i perü pecadugü rü pegücax
 pejumuxëgü i wüxichechigü na pexcax
 jataanegüxüçax. Rü jima mecü ja
 jatüarü jumuxë rü aixcuma napora erü
 Tupana nanangäxü. ¹⁷Tupanaãrü orearü
 uruü ga Ería nixi ga wüxi ga jatü ga
 taxrüü ixicü. Notürü jexguma nüma
 guxü ga norü ngúchaümaã najumuxëgu
 na tama napuxüçax, rü tamaëxpüx ga
 taunecüarü ngäxügu rü tama napu ga
 jema naännewa. ¹⁸Notürü jemawena rü
 wenaxärü najumuxë ga Ería rü pucüçax

ínaca. Rü wenaxärü napu. Rü narüxü ga
 guxüma ga nanetügü. ¹⁹Pa
 Chaueneégüix, ngēxguma chi texé
 petanüwa Tupanana ixügachigu, rü
 tangëxmagu ja wüxichechigü i
 taeguxëéxë na wenaxärü Tupanawé
 tarüxüxüçax, rü mexü taxü. ²⁰Erü
 ngēxguma texé Tupanacax
 nataeguxëégu i wüxi i duüxü nüxna i
 norü chixexü, rü tümagagu Tupana tá
 nanamaxëe i ngëma duüxü, rü tá nüxü
 nüxü nangechaű i norü pecadugü.

*Rü nuáma pexna,
 Tiagu*

NÜXIRAUÜXÜ GA POPERA GA

PEDRU ÜMATÜXÜ

**Pedru nüxü narümoxë ga jema jaxögüxü
ga to ga nachiüänegu woonexü**

1 ¹Pa Chaueneëgüx, chama i Pedru nixí i pexcax chanaxümatüxü i nhaã popera. Rü chama nixí i Ngechuchu ja Cristu choxü muxü na duüxügümaã nüxü chixuxüçax i norü ore. Rü pexcax chanaxümatü i pema na perü naänena to i nachiüänegügu penawoonexü i Põtuanewa rü Gárataanewa rü Capadochiaanewa rü Áchiaanewa rü Bitíniäänewa ngëxmagüxe. ²Rü pexü nixí ga jadexechixü ga Tanatü ja Tupana, jerü woetama jema nixí ga nuxcümaxüchima nagu naxnítxü. Rü nanamu ga Naäe i Üünexü na pexü jamexëëgxüçax na aixcuma napexewa peixüünegüxüçax rü Ngechuchu ja Cristuga na pexñüexüçax rü nagümaã na pejauxgüxüçax na nataxuxüçax i perü chixexügü. Rü chanaxwaxe i Tanatü ja Tupana poraäcü pexü nartüngüxü eet rü pexü nataäexëe.

Ítananguxëe na wena tá imaxëxü

³₁Rü ngíxä nüxü ticuaxüügü ja Tupana ja törü Cori ja Ngechuchu ja

Cristu Nanatü! Jerü jexguma Ngechuchu ja Cristuxü wena namaxëegu, rü tüxna nanaxä ga maxü ga jexwacaxüxü, jerü poraäcü nüxü tangentüügü. Rü ngëmacax i nhuxma i jixema rü ta ítananguxëe na wena tá imaxëxü. ⁴Rü pema rü wüxi i ngunexügu rü aixcuma tá penajauxgü i guxüma i ngëma mexügü i Tupana tá pexna áxü i nhuxma dauxügxü i naänegu pexü namaã nanguxüxü. Rü ngëma tá pexna naxäxü rü tagutáma inajarüxo, rü tagutáma naxäüächi, rü tagutáma nangau. ⁵Rü nhuxma na Tupanaäxü pejaxögxü rü nüma rü norü poramaã tá pexna nadau nhuxmatáta aixcuma penajauxgü i ngëma maxü i taguma gúxü i tá pexna naxäxü i ngëxguma nagüxgu i naäne. ⁶Rü ngëmacax name nixí i poraäcü petaäegü, rü nüétama nixí ega woo nhuxma nhaã perü maxüwa rü paxaxächi muxüma i guxchaxügü pexü üpetügu. ⁷Erü ngëmaäcü nixí i pexü naxüxü ja Tupana na nüxü nacuáxüçax rü ngoxi aixcuma pejaxögxü rü exna tama. Rü ngëxguma pejaxögüamagu ega woo guxchaxügü

pexcax ínguxgu, rü ngēma perü õ rü wüxi i uiruarü jexera nixí na namexü erü ngēma uiru rü woo namexéchi notürü düxwa nangau. Rü ngēma uiru rü üxümaã nüxü taxü na nüxü icuáxüçax rü ngoxi aixcuma uiruxüchi jiixü. Rü ngégxumarü ta nixí i perü õ na guxchaxügümäa Tupana nüxü üxü na nüxü nacuáxüçax rü ngoxi aixcuma nüxü pejaxögü na jixcama pexü jacuaxüñxüçax rü mexü i pechica pexna naxäxüçax rü pemaã nataäexüçax i ngégxuma wena núma naxüxgu ja Ngechuchu ja Cristu.⁸⁻⁹Pema rü Ngechuchu ja Cristuxü pengechaügü woo taguma nüxü na pedaugüxü. Rü nhuxma rü ta woo tama nüxü pedaugü, notürü nüxü pejaxögü, rü poraäcü petaäegü. Rü ngēma perü taäemaã rü taxuacüma nüxü peixuégä na nhuxäcü petaäegüxüchixü, erü marü penajauxgü i perü maxü i taguma gúxü. Rü ngēmacax nixí i nüxü pejaxögüxü.¹⁰Rü nuxcümaxüchima ga Tupanaärü orearü uruügü, rü nüxü nixugüe ga na nhuxäcü tá Tupana pexü narüngüxéexü. Rü nümagü rü poraäcü nangüe rü naxcax nadaugü i ngēma maxü i taguma gúxü.¹¹Rü nümagü ga jema orearü uruügü rü Tupanaärü poperawa nangüe na nüxü nacuaxgüxüçax na nhuxäcü tá na jiixü rü nhuxguacü tá na nangóxü ga guma Maxëxëerü ga Cristu. Rü Cristuä i Üünexü ga jema orearü uruügüwa jemaxü, rü nüxü nüxü nacuaxgüe ga na Cristu rü tá ngúxü jangexü rü tá najuxü rü jixcama rü wena tá na namaxüxü rü nhuxmachi dauxügümäa i nañewa tá na naxüxü na guxüärü aëxgacü jiixüçax.

¹²Notürü Tupana rü jema

nuxcümaxügümäa i nañewa rü uruügümäa i nañewa nacuaxgüe ga orearü uruügümäa i nañewa nacuaxgüe na tâüxütama nümagü nüxü nadaugüxü ga guma Maxëxëerü ga naxcax nadaugücü, notürü pema tá jiixü na nüxü pedaugüxü. Rü dücax, Pa Chaueneégü, gumatama Maxëxëerüüchiga nixí ga perü orearü uruügü pemaã nüxü ixugügümäa i jexguma Tupanaä i Üünexü ga dauxüwa ne muxü jadexagüxéegu. Rü guxüma i ngēma ore i jima Maxëxëerüüchiga, rü woo Tupanaärü orearü ngerüügü i dauxüçüñax rü nüxü nangúchaügü na jexeraäcü nüxü nacuaxgüxü.

**Tupana rü taxcax naca na
napexewa naxüünexüçax
i törü maxü**

¹³Rü nhuxma na Cristuarü duügxü peixigüxü, rü penaxwaxe na pexuäegüxü rü ípemarexü na penaxüxü i norü ngúchaü. Rü name nixí i aixcuma meä ípenanguxéen i guxüma i ngēma mexügü i Tupana tá pexna äxü i ngégxuma Ngechuchu ja Cristu núma üxgu.¹⁴Rü nhuxma na Tupanaxäcügü peixigüxü, rü penaxwaxe na aixcuma naga pexñüñexü. Rü tama name i nagu pexí ga jema nuxcümaxüxü ga perü ngúchaü ga üpa nagu pexíxü ga jexguma taüta Tupanaxü pecuaxgu.

¹⁵Notürü penaxwaxe i aixcuma meä pemaxé na Tupanapexewa naxüünexüçax i perü maxü. Erü núma ja Tupana ja pexü idexehicü, rü naxüüne.¹⁶Rü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagüü:

“Chanaxwaxe i chauxrüü peixüüne,
erü chama rü chaxüüne”,

nhanagürü. ¹⁷Rü pema na “Pa Tonatüx” nhapegüxű nüxű ja Tupana, rü nhuxma na nhama i naānewa pemaxēxű rü name nixi i guxūguma nüxű pemutüe. Erü nüma rü aixcumaxuchí nanangugü i wüxichigü i duūxügürü maxü na nhuxacü jiixű. Rü tüxű napocu ja guxāma ja texé ja chixexű ügüxe, rü nüētama nixi ega woo texé tixigü, erü napexewa rü nawüxigumare i guxüma i duūxügü. ¹⁸⁻¹⁹Rü Tupana rü marü pexü ínanguxüexëe nawá ga jema nuxcumaxüxű ga perü maxü ga taxuwama mexü ga perü oxigüxüwawa pejaxuxű. Rü jema na nawa pexü ínanguxüexëcax rü pexna naxäaxüçax i maxü i ngexwacaxüxű, rü poraäcü nüxű naxätanü. Jerü tama uiru rü exna díeru i ngauxwaxexümaä nanaxütanü, notürü Cristugü ja mexéchicümaä nixi ga naxütanüäxű. Jerü nüma ga Cristu rü nhama wüxi i carneru i taxuwama nahnuxraüxű i Tupanacax imáxürrü pexcax naju na pexü naxütanüxüçax. ²⁰Rü nüma ga Tupana rü woetama nuxcumaxüchima taüta naäne ixügugu, rü marü Cristuxű naxuneta na pexcax najuxüçax. Notürü nhamaüciü nixi ga nangóxű ga guma Cristu na pexü nangüexüçax. ²¹Rü nhuxma rü Cristugagu nixi i nüxű pejaxögüxű ja Tupana ga juwa Cristuxű írudaxéecü rü dauxüwa nagacü. Rü ngemacax nixi i nhuxma i Tupanaäxű pejaxögüxű rü ípenanguxüegüxű na dauxüwa pexü nagagüxüçax. ²²Rü nhuxma na naga pexinüexü i Tupanaärü ore i aixcumaxixű rü pexü natauxcha na pegü pengechaügüxű erü Tupana rü marü pexü inajanaxoxeë i perü chixexügü. Rü

ngemacax penaxwaxe i aixcumaxixű i perü ngúchaümaä pegü pengechaügü. ²³Rü nhuxma i pema rü marü penajauxgü i ngexwacaxüxű i perü maxü. Rü ngemacax nhama ngexwacax pebuexürrü peixigü. Notürü ngema maxü rü tama penatü rü pee ja juewaxéxewa nixi i penajauxxű. Notürü Tupanaärü ore i maxüxű i taguma ijärüxoxüwa nixi i penajaxuxű. ²⁴Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Guxüma i duūxügü rü nhama wüxi i natüanerüümare nixi. Rü guxüma i norü mexü, rü wüxi i nanetüchacurüümare nixi. Rü ngema natüane rü naju, rü nachacu rü narüngu. Rü ngéggumarüü ta nixi i duūxügü na tama nataixü i norü maxü i nhama i naānewa. ²⁵Notürü törü Coriarü ore rü taguma inajarüxo”,

nhanagürü i Tupanaärü orewa. Rü ngema Tupanaärü ore i mexü nixi ga pemaä nüxű jaxugüxű.

2 ¹Rü ngemacax name nixi i nüxű perüoe i guxüma i chixexügü, rü ngema na peidoratqaxgüxű, rü ngema na togüpexewa meä na pemaxenetaxű rü ngema na peixauxächiwaxegüxű, rü ngema na pexoregütaaxgüxű. ²⁻³Rü ngégguma chi aixcumaxixű peicuaxächitanüga na nhuxacü namecumaxüchixű ja törü Cori, rü nhama wüxi i öxchana i ngexwacax buxű i naëgünénixű nüxű ngúchaüxürrü penaxwaxe i poraäcü pexü nangúchaü i norü ore na ngémawa peporaexüçax rü meä pejaexüçax i perü ówa na

ngēmaācü guxūwama namexūcax i perü maxū i taguma gúxū.

Cristu nixī ja nuta ja maxūcü

⁴Rü nhuxma rü name nixī i tórü Corina pengaicamagü. Erü núma ja tórü Cori nixī ja jima nuta ja maxūcü ja Tupana najaxucü na namaā inaxügūäxūcax ja napata. Rü woo duüxügü rü nüxū na oexū, notürü jima nixī ja Tupana najaxucü erü naxcax rü namexēchi. ⁵Rü ngēxgumarüü ta i pemax, rü Tupana pexū nadé na napataarü nutagü ja maxēcü peixígüxūcax. Rü pema nixī i Tupanaärü ngüxēruügü i üünexü i Ngechuchu ja Cristuébagu Tupanana āmare pexāgüxü. Rü ngēma āmare i nüxna pexāgüxü i namaā nataāexü nixī i perü maxū i mexü i napexewa. ⁶Rü Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü Cristuchigaxü nixū nhanagürü:

“Nhuxma na ichanaxügüxü ja chapata, rü jima nuta ja nüxira chajaxúcuchicü, rü jima nixī ja nuta ja mexéchicü ja chamatama chanajaxucü na chapata namaā ichaxügüxūcax. Rü jima nuta rü chaunechiga nixī. Rü jíxema nüxū jaxōxē, rü aixcuma tá tanajaxu i ngēma maxū i taguma gúxū i tümamaā ichaxunetaxü”,

nhanagürü. ⁷Rü pema na nüxū pejaxögüxü, rü Cristu rü pexcax rü guxūwama name rü naporaxüchi. Notürü ngēma tama jaxögüxūcax, rü taxuwama name. Rü ngēmacax ja Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Jima nuta ja ípataarü üruügü nüxū ocü, rü chauxcax rü gucü ja nutaarü jexera namexēchi. Rü ngēmacax jimaétiwa nixī ichanaxügüxü ja chapata”, nhanagürü. ⁸Rü Tupanaärü ore rü nhanagürü ta:

“Guxūma i ngēma tama jaxögüxü rü tama irüxñüéchaüxü rü jima nutagu tá najarüpucutügü”, nhanagürü. Rü ngēmaācü i guxūma i ngēma tama jaxögüxü rü tá chixexügu naji erü tama Tupanaga naxñüéchaü rü tama Cristuaxü najaxögüchaü. Rü ngēmacax Tupana tá nanapocue jema núma nüxū jaxuxürü. ⁹Notürü pema nixī i duüxügü i tórü äexgacü ja Tupana pexū idexechixü na norü ngüxēruügü peixígüxūcax. Rü pema nixī i duüxügü i napexewa ixüünexü erü númatama ja Tupana rü norü duüxügüxü pexū nixígüxē na nüxū peixuxūcax i norü ore i aixcuma mexéchixü. Rü númatama ja Tupana nixī ga chixexüwa pexū ínanguxüxēexü na norü ngóonexü i mexéchixügu pehocuxūcax. ¹⁰Rü ūpa ga pema rü tama Tupanaärü duüxügü peixígü, notürü i nhuxma rü aixcuma norü duüxügü peixígü. Rü ūpa rü taxúeaxüma pengechaüütümüügü, notürü i nhuxma rü Tupanaâxü pengechaüütümüügü.

Nhuxma na Tupanaärü duüxügü peixígüxü, rü name nixī i meā naxcax pemaxē

¹¹Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaügüex, rü nhuxma na Tupanaärü duüxügü peixígüxü, rü tama nhama i naãnecüäx peixígü. Rü

ngēmacax pexū chacqaxū na nüxū perüxoexūcax i guxūma i ngēma ngúchaūgū i chixexū i nhama i naānecūāx nagu īxū. Erü ngēma ngúchaūgū i chixexū rü taāexū chixexūgu nanguxēchaū.¹²Rü name nixī i meā pemaxē napexewa i ngēma duūxūgū i tama Tupanaxū cuaxgūxū. Rü ngēguma woo poraācū chixri pechiga jadexagügu i nümagü, rü tá nüxū nadaugü na nhuxācū mexū pexugūxū, rü tá Tupanaxū nicuaxūūgū i ngēguma Cristu wena núma üxgu.¹³Rü name nixī na tórü Cori ja Ngechuchugagu tūmaga pexīnūēxū ja guxāma ja jíxema perü aēxgacügū ixīgxüe. Rü ngēmaācū name nixī i meā naga pexīnūē ja aēxgacü ja tacü ja Romawa ngēxmacü, erü núma nixī i guxū i togü i aēxgacügütüwa nangēxmaxū.¹⁴Rü ngēxgumarüū ta name nixī i naga pexīnūē i ngēma togü i aēxgacügū i petanüwa namugūxū ja jima aēxgacü ja tacü na napocueāxūcax i ngēma chixexū ügūxū rü namaā nataāēgūxūcax i ngēma mexū ügūxū.¹⁵Erü Tupana nanaxwaxe na mexū pexugūxū na ngēmaācū ipéjanangeaxgūxēēxūcax i ngēma duūxūgū i tama Tupanaārü orexū cuáxchaūgūxū rü chixri ngēma orechiga idexagüxū.¹⁶Rü nhuxma na Cristu pexū ínguxūxēexū, rü name nixī i duūxūgū i aixcuma ínguxūxūrūūcū meā pemaxē. Notürü nhuxma na ípenguxūxū rü tama name na ngēmamaā pegü ípepoxūxū na tacü rü chixexū pexugūxūcax. Erü nhuxma na Tupanaārü duūxūgū peixīgūxū, rü name nixī i norü ngúchaūxūcatama pexugū.¹⁷Rü name nixī i meā penajauxgū i guxūma i

duūxūgū. ¡Rü nüxū pengechaū i taeneēgū i jaxōgūxū! ¡Rü nüxū pemuuū ja Tupana! ¡Rü naga pexīnūē ja aēxgacü ja tacü ja Dumacūāx!

Taxanwaxe i Cristurūū jaxma namaā
taxīnūē i ngēguma ngúxū
ingegügu

¹⁸Pa Duūxūgū i Coriāxgūxūx, ¡rü nüxū pengechaūgū rü naga pexīnūē i perü corigü! Rü tama name i ngēma perü corigü i pemaā mecumaxūxūxīcatama pengechaūgū, notürü name nixī i nüxū pengechaūgū ta i ngēma perü corigü i chixecumaxū.¹⁹Erü Tupana rü pemaā nataāē ega nüxū na pengechaūgūxūcax jaxna namaā pexīnūēgu i ngēguma texé notūcaxmamare chixexū pemaā üxgu rü ngúxū pexū tingexēegu.

²⁰Notürü ¿tacüwa pexū namexū ega jaxna namaā pexīnūēgu i ngēguma wüxi i perü chixexūcax pepocuegu? Notürü ngēguma tacü rü mexū i pexūxūgagu ngúxū peingegügu rü jaxna namaā pexīnūēgu, rü ngēma waxi nixī i Tupanapexewa mexū.²¹Rü ngēma na mexū pexūxūgagu ngúxū peingegüxūcax nixī i Tupana pexū idexechixū. Jerü ga Cristu rü ta pexcax ngúxū ninge. Rü jemaācū pexū nüxū nadauxē na nhuxācū núma nanaxwaxexū na naxrūū jaxna namaā pexīnūēxū i ngēma ngúxū.²²Núma ga Cristu rü taguma pecadu naxü, rü taguma texéxū nawomüxē.

²³Rü jexguma duūxūgū chixexū namaā ixugüegu, rü núma rü taxuūma ga chixexūmaā nanangāxū. Rü jexguma ngúxū nüxū jangexēegügu, rü núma rü tama tacü rü chixexūmaā nanaxāūxūne. Notürü Tupanamaā nüxū nixu na núma

namaä namexëéäxüçax ga jema duüxügü ga chixri namaä chopetüxü. Jerü nüxü nacuqx rü Tupana rü aixcuma meä nanangugü i guxüma i duüxügürü maxü. ²⁴Rü nümatama ga Cristu rü nügxüñegu najange ga törü pecadugü ga jexguma curuchagu najuxgu. Rü jemaäcü nanaxü na nüxü rüxoexüçax i törü chixexü na naxcaxicatama imaxëxüçax. Nüma rü pexcax nanopix na jemaäcü pexü nameëxëexüçax. ²⁵Rü pema ga ūpa rü nhama carnerugü i nu ne naximarexürrü peixigü. Notürü i nhuxma rü marü Cristucax pexoegu. Rü nüma nixi i perü daruñ jiñxü, rü nüma nixi i pexna nadauxü.

Nhuxäcü Tupana nanaxwaxe na namaxëxü i ngëma ixämaxü rü ixätexü

3 ¹⁻²Rü pemax, Pa Ngexügü, rü name nixi i petega pexinüe na ngëma pete i tama jaxöoxü nüxü dauxüçax i perü maxü i mexü i Tupanapexewa rü duüxügüpexewa rü ngëmacax na jaxöoxüçax woo taxuüma i Tupanaärü orexü namaä peixugu. ³Rü ngëma na aixcuma pemexüçax, rü tama name i nagu pertüxinüe na nhuxäcü pegü pemexëéjaexüchixü, rü ęxna uirunaxcax i ngaxäéerüümaä pengaxäegüxü, rü ęxna tatanüxüchixü i naxchirugu na peicüxgüxü. ⁴Notürü name nixi i perü maxüwa pegü pemexëégü rü guxüma i duüxügümää pemecümagü rü taguma texémaä penüäegü, erü ngëma nixi i perü mexü i taguma ijartüroxü i aixcuma mexü i Tupanapexewa. ⁵Rü jemaäcü norü maxü

i mexümaä nixi ga nügü jangaxäegüxü ga jema nuxcumaxügüxü ga ngexügü ga Tupanapexewa ixüünexü. Rü nümagü rü Tupanaäxü najaxögü rü natega naxinüe. ⁶Rü jemaäcü ta ijixi ga Chara ga ngite ga Abräüga na naxinüxü, rü ngirü corimaä naxuaxü. Rü pemagü rü tá ta ngirü peixigü ega mexü pexügü. Rü nhuxmachi taxuüçaxtáma tükxcü petecax pemuu. ⁷Rü ngëgxumarüü ta i pemax, Pa Jatügüx, rü name nixi i meä pemaxü pengechaügü rü aixcuma jaxna ngimaä pexinüe, erü ngimaä rü irüturamaä. Rü name nixi i ngimaä petaäegü erü Tupana rü pexna naxääxürrü ngixna nanaxä i ngëma maxü i taguma guxü. Rü name nixi i ngëmaäcü meä ngimaä pemaxë na Tupana nüxü inüxüçax i perü jumuxëgü.

Jíxema mexü ügüxe ja ngúxü ingegüechiga

⁸Rü ngëmaäcü chanaxwaxe i guxäma i pema rü pegüxü pengechaütümüügü rü wüxigu perüxinüe, rü aixcuma nüxü pengechaügü i guxüma i taeneegü i jaxögüxü. Rü chanaxwaxe i aixcuma pemecümagü rü guxämaä pegü pewüxiguxëe. ⁹Rü ngëgxuma texé chixexü pemaä ęxgu, rü tama name i pema rü ta chixexü tümamaä pexü. Rü ngëgxuma texé pemaä guxchigagu, rü tama name i pema rü ta tümamaä peguxchiga. Notürü narümemaa nixi i mexü i oremaä tüxü pengäxüga rü tüxü pertüngüxëe, erü Tupana pexü nidexechi na pexü nangüxëexüçax. ¹⁰Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Ngēxguma texé taāēācüma maxchaūgu, rü name nixī i nüxna tadau ja tümaārū conü na tama chixexū i oremāā jadeaxūcax. Rü ngēxgumarüü ta name nixī i nüxna tadau i tümaāx na tama doraxū jaxuxūcax. ¹¹Rü name nixī i nüxna tajaxū i guxūma i chixexūgū, rü mexū taxü. Rü ngēxgumarüü ta name nixī i guxūguma naxcax tadau na togümaā tataāēxū. ¹²Erü törü Cori rü tüxna nadau ja jíxema aixcuma ímexē, rü nüxū naxīnū i tümaārū jumuxē. Notürü tümamaā nanu ja jíxema chixexū ügüxe”,
 nhanagüür i ngēma Tupanaārū orewa. ¹³¿Rü texé tá chixexū pemaā üxū ega pema rü aixcuma guxūguma mexū pexügugu? ¹⁴Notürü ngēxguma chi ngēma mexū na pexüguxūcax ngúxū peingegugu, rü name nixī i petaāēgū. ¡Rü taxuūcaxma texéxū pemuuē, rü taxuūcaxma tacüçax pexoegaāēgū! ¹⁵Rü name nixī i perü Corixū pejaxixēē ja Cristu rü aixcuma naga pexīnūē, rü guxūguma ípememare na meā penangāxūxūcax i guxūma i duūxūgū i pexna çaxū na tüxcüü Cristuaxū pejaxōguxū. ¹⁶Notürü name nixī i nüxū pengechauācüma penangāxū rü tama pegugu peruxīnūēacüma na norü jexera peixīguxū. Rü name nixī i meā pemaxē na taxuūcaxma pexoegaāēxūcax. Rü ngēxguma ngēmaācü pemaxēgu rü tá naxāneē i ngēma duūxūgū i chixri pechiga idexagüxū na nhuxācü Cristucax pemaxēxū. ¹⁷Jixema rü ngúxū

tingegü ega chixexū ixügugu. Notürü narümemaē nixī na mexū ixüguxūcax ngúxū na ingegüxū, ega ngēmaācü Tupana naxwaxegu. ¹⁸Jerü nümatama ga Cristu rü ngúxū ninge, rü wüxicanatama guxāärü pecaducax naju. Rü woo na meçü jíixū rü taxcax naju i jixema i chixexū i duūxūgū ixíguxū. Rü jemaācü nanaxü na Tupanaxūtawa tüxū nagagüxūcax. Rü woo naju ga naxūñe, notürü ga naāē rü tama naju. ¹⁹Rü jexguma naxūñe juxgu rü naāē rü nataniüwa naxū ga jema naāēgū ga Tupana pocuexū, rü orexū namaā najarüxi. ²⁰Rü jema naāēgū ga jexma pocuexū, rü jema nixī ga naāēgū ga jema duūxūgū ga Noé maxūgu tama Tupanaga inüexū woo jaxna namaā naxīnū ga jexguma Noé naxüjane ga guma wapuru. Rü 8 ga duūxūgūxicatama nixī ga guma wapurugu ichoūxū, rü jema nixī ga guma mucü ga taxüchicuarü dexáétüwa maxēxū. ²¹Rü jema dexá rü wüxi ga cuaxruū nixī. Erü ngēxguma dexáwa iiibaiegu, rü duūxūguxū nüxū tacuaxēē na Ngechuchu ja Cristu wena maxūxūgagu jíixū i tüxū nangēxmaxū i maxū i taguma gúxū. Rü tama taxüneärü duxétüwa na imexūcax nixī i iiibaixū, notürü ítabaie jerü marü Tupanana naxcax taca na tüxū ijanaxoxééaxūcax ga törü pecadugü na aixcuma napexewa imexūcax rü aixcuma mexügu rüxīnūēxūcax. ²²Rü nüma ga Ngechuchu ja Cristu, rü dauxūguxū i naānewa naxū, rü nhuxma rü Tupanaārū tígüneçuwawa nangēxma. Rü nhuxma rü namexwa nangēxmagü i guxūma i Tupanaārū

orearü ngeruūgü i dauxūcūqax rü
guxüma i aëxgacügü i dauxūcūqax.

Tanaxwaxe i ngëma cuqx i Tupana
tüxna ãxümaä nüxü tarüngüxé i
taeneegü

4 ¹⁻²Rü ngëmacax name nixi na ípememarexü na ngúxü peingegüxü jexgumarüü ga Cristu na ngúxü jangexü. Erü jíxema ngúxü ingexe rü marü nüxü tarüxo i tümaärü pecadu na guxüguma meä Tupana naxwaxexüäcüma tamaxüxüçax, rü tama i tümaxüne naxwaxexüäcüma na tamaxüxüçax. ³Üpa ga pemax, rü mucüma ga taunecü penaxüeche i ngëma chixexü i nhuxma i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuaxgüxü ügüxü. Rü jexguma ga pema rü pecadu pexügüäcüma pemaxë, rü penaxü ga pexeneärü ngúchaü, rü pengäxë, rü peta ga nawa pexäugatanüxü pexügü, rü tacü i nguchiägxüxü poraäcü peixacugü, rü tupananetachicünqxägüxü peicuaxügü i woo Tupana na pexna nachuxuxü i ngëma. ⁴Rü jema duüxügü ga namaä pexämücigüxü ga jexguma chixri pemaxëgu, rü nhuxma rü poraäcü nagu narüxñüe na tacüçax tama natanügu pexägüxü rü tama nave perüxixü i ngëxguma norü chixexü naxügugu. Rü ngëmacax nixi i nhuxma i chixri pechiga jadexagüxü. ⁵Notürü nümagü rü tá ta Cristupexewa nangugü na namaä nüxü jaxugüxüçax na nhuxäcü namaxëxü. Rü nüma ja Cristu rü ínamemare na nüxna jacachigüxüçax i guxüma i duüxügü i maxëxü rü juexü. ⁶Rü ngëmacax ja Tupana rü naxüpa na najuexü i duüxügü rü marü nüxna

nanaxuaxü i maxü i taguma gúxü. Erü nanaxwaxe na naxrüü guxüguma mexüwa namaxëechaxü ega woo nhama i naännewa najuegu i naxünegü. ⁷Rü marü ningaica na nagúxü i nhama i naäne rü guxüma i tacü i nawa ngëxmaxü. Rü ngëmacax name nixi na ípexuäexü rü meä peäe ta ipexügüxü rü guxüguma pejumuxëgüxü. ⁸Rü guxüäärü jexera i ngëma pexü chanaxwaxexü nixi na aixcuma pegü pengechaügüxü i wüxicigü. Erü ngëxguma aixcuma jigü ingechaügugu rü ngëmaäcü inajarüxo i muxüma i pecadugü. ⁹!Rü meä pegü pejauxgü i wüxicigü i pechiüwa! Rü tama name i tûmamaä penuäeäcüma tüxü pejaxu. ¹⁰Rü wüxicigü i pemax, rü Tupana pexna nanaxä i perü cuqx. Rü ngëma perü cuaxmaä rü name nixi i wüxicigü pegü perüngüxéegü, na aixcuma Tupanaärü ngüxéerüü i mexü na peixigüxüçax rü meä namaä pepuracüexüçax i guxüma i ngëma cuqx i Tupana pexna ãxü. ¹¹Rü ngëxguma texé nüxü ixuxgu i ore, rü name nixi i aixcuma Tupanaärü orexü tixu. Rü ngëxguma texé togüxü rüngüxéegü, rü name nixi i Tupana tüxna ãxü i poramaä tanaxü. Rü guxüma i ngëma pexüxü rü name nixi i meäma penaxü na ngëmaäcü Ngechuchu ja Cristugagu Tupanaxü peicuaxüügüxüçax. Erü nüma ja Tupana rü guxüguma namexëchi rü naporaxüchi. Rü ngëmaäcü jiixü.

Ngëxguma Cristuaxü jaxöxgu rü
ngúxü tingé

¹²Pa Chaueneegü ja Pexü Changechaügüex, nhuxma na taxü i guxchaxügü i perü nguxéerüü pexcax

ínguxű, rü tâú i pebaixâchiäégüxű, nhama tacü i taguma nüxű pedauxű ngupetüxürű! ¹³Notürü narümemaë nixi i petaäégüama, erü jema Cristu ngúxű na ingexürű nixi i ngúxű na peingexű i nhuxmax na petaäégüxűcax i ngëgxuma wena núma naxúxgu i númax. ¹⁴Rü ngëgxuma Cristuaxű na pejaxögüxűgagu texé pemaä guxchigagu, rü wüxi i perü taäe nixi i ngëma. Erü ngëmaäcü nüxű pecuax na Tupanaäe i Üünexű rü pewa na nangëxmaxű. ¹⁵Rü ngëgxuma chi ngúxű peingegügu, rü name nixi na wüxi i mexű na pexügütüxügagu na jiixű rü tama wüxi i chixexügagu na jiixű, ngëgxumarüü i máëta rü exna ngítaax rü exna togüarü guxchaxüwa na pegü pengëxmagüxëëxű. ¹⁶Notürü ngëgxuma texé Cristuaxű tajaxöxtügagu ngúxű tingexgu, rü taxuüçaxma tüxciü ngëmacax taxâne. Notürü tanaxwaxe i ngëmacax Tupanaxű ticuqxüü. ¹⁷Rü nhuxma rü marü nawa nangu na Tupana ngúxű tükü ingexëëxű na ngëmaäcü tükü ijwanawexächixëëxücxax i jixema na naxäcügi ixígüxű. Rü ngëgxuma ngëmaäcü tamaä inaxügüägu, rü ñnhuxäcü tá nüxű naxüpetü i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü ore i mexüga ñinüéchaüxű? ¹⁸Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Ngëma duüxügü i mexű ügüxű rü guxchaäcüma nanajauxgü i maxű i taguma gúxű. Rü nhuxma na ngëmaäcü jiixű, ñrü nhuxäcü tá nüxű nangupetüxű i ngëma duüxügü i chixexü ügüxű rü pecaduäxgüxű?”

nhanagürü. ¹⁹Rü ngëmacax ja jíxema Tupana naxwaxexüäcüma ngúxű ingegüxe, rü name nixi na mexű taxügütüchaxű rü Tupana ja tükü üçümexëgu na tanaxüxű i tümaäe na nüxna tükü nadauxücxax. Erü núma ja Tupana rü meçü nixi rü taguma texéxü nawomüxëe.

Ucuxëgü naxcax i ngëma jaxögüxű

5 ¹Rü nhuxmax, Pa Jaxögüxüärü Äëxgacügüx, rü pexna chanaxâxchaü i wüxi i ucuxë i mexű, erü chama rü ta pexrüü jaxögüxüärü äëxgacü chixi. Rü chamaxüchima nixi ga nüxű chadauxű ga nhuxäcü ngúxű na jangexű ga Cristu. Rü chama rü tá ta pexrüü choxüü nangëxma i chauchica i mexű i ngëgxuma wena núma naxúxgu. ²Rü nhuxma chanaxwaxe i nüxna pedau rü nüxű perüngüxëe i guxüma i Tupanaärü duüxügü i pemexwa ngëxmagüxű. Rü chanaxwaxe i mexű i perü ngúchaümaä Tupana naxwaxexüäcüma penaxü i ngëma puracü, rü tama texé pexü mügxuxica penaxü rü exna dñerucax penaxü. ³Rü tama chanaxwaxe i namaä penüäcüma rü penangaäcüma penamu i ngëma duüxügü. Notürü chanaxwaxe i mexű i perü maxümaä nüxű nüxű pedauxëe na nhuxäcü Tupana naxwaxexü na namaxëxű. ⁴Rü ngëgxuma wena núma naxúxgu ja törü Daruüxüchi ja Cristu, rü pema rü tá penajauxgü i wüxi i perü ãmare i ngaxcuerü i mexéchixü i taguma ngauxü. ⁵Rü ngëgxumarüü ta i pemax, Pa Ngextüxüçügüx, rü name nixi i naga pexñiüe i ngëma perü äëxgacügü i Tupanaärü puracüwa

puracüexű. Rü guxāma i pema i jaxōgūxű, rü name nixī i wüichigü pegü perüngūxēē rü taguma pegügu pertükñüē na pemütügūarü jexera peixigüxű. Erü Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Tupana rü tama norü me nixī i ngēma duüxügü i nügü frütaxü. Notürü Tupana nüxű narüngüxēē rü namaã namecüma i ngēma duüxügü i nügü íruxíragüxű”,

nhanagürü i ngēma orewa. ⁶Rü ngēmacax name nixī i pegü íperüxíragü rü Tupanamexē ja poranewa pegü pengēmagüxēē na núma pexü nataxéexüçax i ngēxguma nawa nanguxgu na ngēmaäcü pemaä naxüäxű. ⁷Rü name nixī i Tupanamexēgu penaxü i guxüma i perü oegaäegü, erü núma ja Tupana rü guxüguma pegu narüxñü rü aixcuma pexna nadau. ⁸Rü name nixī i guxüguma pegüna pedaugü rü ipexuäegü, erü perü uwanü i Chataná rü dama wüxi ja ai ja taijaxüchicürüü nananhaäne rü tümacax nadau na texéxű tá nachixexéexű. ⁹Rü peporaeamax rü pejaxögüamax i ngēxguma tacü rü chixexű pemaä naxüxchaägu! Erü nüxű pecuax rü guxüma i taeneegü i guxüwama ngēxmagüxű rü pexriüü ngēmatama ngúxű ningegü. ¹⁰Notürü ngēxguma paxaxächi nhama i naännewa ngúxű peingegüguwena, rü Tupana rü tá pexü nimexē na aixcuma napexewa pemexüçax, rü tá pexü narüngüxēē na

taguma nüxű perüxoexüçax, rü tá pexü naporaexēē na aixcuma perü maxüwa peporaexüçax. Rü daatama Tupana nixī ja tüxna naxäcü i guxüma i mexü i tüxü ngēxmaxü, rü tüxű idexechicü na naxütawa tüxű nangēxmaxüçax i tachica i mexü i taguma gúxű, erü Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü tixígü. ¹¹Rü name nixī i guxüguma nüxű ticuaxüügü ja Tupana, erü núma nixī i guxüäärü äëgxgacü jiixű i guxüguma. Rü ngēmaäcü jiixű.

Pedru rü jema jaxōgüxüxű narümxoxē

¹²Taeneē ja Siuwánu ja meä jaxöcümää petanüwa chanamu i nhaä nuxmarexü i popera na pexü chixucuxégüxüçax rü pemaä nüxű chixuxüçax na ngēma pexü nangechaüxügagu jiixű ja Tupana i aixcuma pexü nangüxexü. Rü nhuxma na ngēmaäcü pexü nangechaüxű, rü name nixī i guxüguma naxcax pemaxē. ¹³Rü pexü narümxoxegü i guxüma i taeneegü i jaxogüxű i pexrüü Tupana idexechixű i núma Romawa

ngēxmagüxű. Rü ngēxgumarüü ta pexü narümxoxē i chorü ngüxéerüü i Marcu ja chaunerüü ixicü. ¹⁴Rü chanaxwaxe i wüichigü i pema rü pegü pengechaägüäcüma pegü perümxoxegü. Rü ngēxgumarüü ta chanaxwaxe na aixcuma petaäegüxű i guxäma i pema na Ngechuchu ja Cristuarü duüxügü peixigüxű. Rü ngēmaäcü jiixű.

*Rü nuäma pexna,
Pedru*

NORÜ TAXRE GA POPERA GA

PEDRU ÜMATÜXÜ

Pedru nüxü narümoxë ga jema
jaxögüxü

1 ¹Pa Chaueneëgüx, chama i Chimáu
i Pedru nixi i pexcax
chanaxümatüxü i nhaä popera. Rü
chama rü Ngechuchu ja Cristuarü
ngüxéeruü chixi, rü nüma nixi ga choxü
namuxü na nüxü chixuxüçax i norü ore.
Rü pexcax chanaxümatü i pema na
toxrüü aixcuma pejaxögüxü, erü törü
Tupana rü törü Maxéxéeruü ja
Ngechuchu ja Cristu rü aixcuma
nimexéchi. ²Rü nhuxma na Tanatü ja
Tupanaxü pecuáxü rü törü Cori ja
Ngechuchuxü pecuáxü, rü chanaxwaxe i
nümagü aixcuma pemaä namecüma rü
aixcuma pexü nataäexëe.

Jaxögüxüçümagüchiga

³Rü Tupana rü noxrütama poramaä
marü tünxna nanaxä ga guxüma i ngëma
nacüma i mexü i inaxwaxegü na
aixcuma meä naxcax imaxëxüçax. Rü
jemaäcü nanaxü ga jexguma tükü nüxü
nacuaxéegu ga guma törü Cori ja
mexëchicü ga norü poramaä tükü

idexechicü. ⁴Rü jematama norü
poramaä tünxna nanaxä ga guxüma ga
norü ngüxëe i mexëchixü ga
inaxunetaxü na naxrüü pemexüçax rü
nüxna peixigachixüçax i guxüma i
chixexügi duüxügürü ngúchaü i
chixexügagu nhama i nañewa
ngëxmaxü. ⁵Rü ngëmacax penaxwaxegü
na pegü peporaexëxü na meä
pejaxögüxü rü ngëxgumarüü ta
penaxwaxegü na meä togüpexewa
pemaxëxü, rü ngëxgumarüü ta
penaxwaxegü na meäma nüxü pecuáxü
na tacü jiixü i Tupana pexü naxwaxegü.
⁶Rü ngëxgumarüü ta penaxwaxegü na
meä pegümaä ipecuáxü na tama
chixexügi pejixüçax. Rü ngëxgumarüü
ta penaxwaxegü na jaxna pegümaä
pexinüexü. Rü ngëxgumarüü ta
penaxwaxegü na aixcuma Tupanaxü
pengechaügxü. ⁷Rü ngëxgumarüü ta
penaxwaxegü na pegü pengechaügxü
ja guxäma i pemax. Rü ngëxgumarüü ta
penaxwaxegü na guxüma i duüxügixü
na pengechaügxü. ⁸Rü ngëguma
aixcuma ngëma pexü
chaxucüxüäcüma pemaxëgu, rü

tāūxūtáma notüçaxma nixī i perü maxū, rü tāūxūtáma notüçaxma nixī na nüxū pecuáxū ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ⁹Notürü jíxema tama ngēma pexū chaxucuxéxūäcümä maxüxē, rü nhama tangexetüxürüü tixī. Rü nhama wüxi i duüxū i tama nagu rüxñüxū i ngēma jixcüra tá nüxū ngupetüxürüü tixī, erü nüxū itajarüngüma na nhuxäcü Tupana tüxū nüxū ngechaüxū ga tümaärü pecadugü. ¹⁰Rü ngēmacax, Pa Chaueneëgüx, name nixī na jexeraäcü meä Tupanacax pemaxéxū na ngēmaäcü ipenawéxüçax na aixcuma Tupanaärü duüxügü ja pexcax naçaxe rü pexū jadexechixe na peixigüxü. Rü ngēxguma ngēmaäcü pemaxégu rü tagutáma chixexügü peji rü tagutáma Tupanaxü ípetax. ¹¹Rü ngēmaäcü ja Tupana, rü tá meä pexcax najawäxna i iãx na tauxchaäcü peichocuxüçax i ngextá guxügutáma äëxgacü ijíixüwa ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja törü Maxëxëerü. ¹²Rü ngēmacax woo marü nüxū na pecuáxū rü nagu na pexixü i ngēma ore i aixcuma ixixü, notürü guxügutáma pexna nüxü chacuaxächixéêcha ga jema pexü namaä chixucuxéxü. ¹³Erü nhuxma na chamaxüxü i chamax, rü nagu charüxñü na namexü na pexna nüxü chacuaxächixéxü i ngēma ore i namaä pexü chixucuxégxü, na ngēmaäcü pexü changúxchaüxéxüçax na meä Tupanacax pemaxéxü. ¹⁴Rü pemaä nüxü chixu i ngēma, erü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu choxü nüxü nacuqxéê na paxa tá chajuxü. ¹⁵Rü nhama rü ta na chamaxüxü, rü meä pexü chixucuxégü na ngēxguma

chajuxguwena rü guxüguma nüxna pecuaxächiexüçax i ngēma chorü ucuxégü na nhuxäcü Tupana naxwaxexü na pemaxéxü.

**Pedru rü namücügü rü aixcuma
Cristuxü nadaugü ga na nhuxäcü
namexéchixü**

¹⁶Rü jexguma pexü tangüexëegu na nhuxäcü naporaxü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü nhuxäcü tá wena na nataeguxü, rü tama tomatama togüäewa tajaxuxü i ore nixī. Jerü tomatama toxetümaä nüxü tadau na nhuxäcü namexéchixü i nüma ja törü Cori. ¹⁷Rü nüxü tadau ga jexguma Tanatü ja Tupana nüxü icuqxüügu. Rü nüxü taxinüe ga jexguma gumatama Tanatü ja Tupana ja Mexëchicü nhaxgu:

“Daa nixī ja Chaune ja nüxü
changechaüxüchicü. Rü chama
rü poraäcü namaä
chataäexüchi”,

nhaxgu. ¹⁸Rü aixcuma tomaxüchima nüxü taxinüe ga jema Tupanaga ga dauxüguxü ga naännewa inaxüxü, jerü tomatama rü törü Corimaä tajexmagü nawä ga guma mäxpüne ga üünene ga jexguma jema ngupetügu. ¹⁹Rü jemaäcü nüxü tadau na aixcuma jiixü ga jema ore ga nuxcumaxüguxü ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüguxü. Jerü jema nüxü jaxugüguxürüütama nixī ga nüxü tadauxü. Rü name nixī i pema rü ta aixcuma meä nagu perüxñüe i ngēma ore, erü wüxi i omü i íraxetüxü i eänexüwa ibaxixürüü nixī. Rü ngēma ore rü tá pexü nüxü nacuqxéê i Tupanachiga nhuxmatáta ínangu ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja jima

woramacuri ja ngunetüxü ngócürüü ixicü. Rü ngéxguma ínanguxgu i nüma rü aixcuma tá meã pexü nüxü nacuqxéé i guxüma i nachiga.²⁰ Notürü chanaxwaxe na guxüärü jexera nüxü pecuáxü i nhaa ore i tá pemaä nüxü chixuxü. Rü díucax, taxúema tüechamatama nüxü tacuqx i tacüchiga na jiixü i Tupanaärü ore i ümatüxü, ega Tupanaäe i Üünexü tama tükü rüngüxéegu.²¹ Jerü taxuüma ga Tupanaärü orearü uruu rü nüéchamatama nügüäewa nanajaxu ga jema ore ga nüxü jaxugügüxü. Notürü jexguma jema orexü jaxugügugu, rü Naäe i Üünexü nixi ga jadexagüxéexü.

**Doramaä duüxügüxü
ngúexéexüchiga**

2 ¹Notürü nuxcuma rü najexma ta ga Tupanaärü orearü uruuñgüneta ixigüxü ga Judéugütanüwa. Rü ngéxgumarüü tá ta petanüwa nangéxma i duüxügü i nguxéeruügüneta ixigüxü. Rü nümagü rü tá doramaä nanaxüchicü i Tupanaärü ore, rü ngémaäcü tá pexü nangúexéé i ore i dora ixixü na pexü nawomüxéegüxüçax. Rü nümagü rü tåüxtátama naga naxinüechaü ja jima törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja norü Maxéxéeruüchirex ixicü. Rü ngémagagu ja Tupana rü ngürüächi tá nanapocue i ngéma duüxügü i ngémaäcü maxéxü, rü tá inajanaxoxéé. ²Rü nümagü rü tá nüxü nixugü na tama wüxi i chixexü jiixü ega woo taxüneärü ngúchaü ixügxü. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá nawe narüxi i ngéma chixexü i naxügüxüwa. Rü ngéma chixri pexü ngúexéexügagu

rü muxüma i togü i duüxügü rü tá chixri nachiga nidexagü i Tupanaärü ore i mexü i aixcuma ixixü.³ Rü nümagü i ngéma duüxügü i chixexü rü tá nügüna nananugüchaü i guxüma. Rü ngémacax tá pemaä nüxü nixu i ore i chixexü ixixü na ngémaäcü pexü nawomüxéegüxüçax rü pexü ngíxü najauxgüxüçax i perü díeru. Notürü tá napocue i ngéma duüxügü, rü tåüxtátama nibuxmü. Erü Tupana rü woetama nuxcümama nanamexéé i ngéma pocu.⁴ Jerü ga Tupana rü tama nüxü nüxü nangechaü ga norü orearü ngeruügü ga dauxüçüçax ga pecadu ügüxü. Rü jemacax ínaxéänexüwa i ngoxogüxü ínapocueñüwa nanawogü. Rü curëtimaa najanaixgü na ngéma nangéxmagüxüçax nhuxmatata nawa nangu i ngéma ngunexü i nagu Tupana nüxna çaxü i guxüma i duüxügü.⁵ Rü jexgumarüü ta ga Tupana rü tama nüxü nüxü nangechaü ga jema nuxcümamaxügüxü ga duüxügü ga chixexü ügüxü. Rü jemacax mucü ga taxüchicü naxcax jáma nanamu na gumamaä nadaiäxüçax ga jema duüxügü ga chixexü ügüxü. Notürü ga Tupana rü Noéxü nadau ga na meäma duüxügüxü jaxucyxégüxü na nüxü naxoexüçax ga norü chixexügü. Rü jemacax ga Tupana rü Noéxü namaxéé namaä ga 7 ga natanüxügü. Notürü nanadai ga guxüma ga jema togü ga duüxügü.⁶ Rü Tupana rü jexgumarüü ta inajanaxoxéé ga guma íänegü ga Chodoma rü Gomora ga poraäcü chixri duüxügü nawa maxéne. Rü ínanagu ga guma íänegü nhuxmata norü tanimacaxicatama íjaxü. Rü jemaäcü nanaxü na guma íänegü rü wüxi ga

cuqxruū na jiixūcax nüxū ga jema duūxügü ga chixexū ga jemawena maxēxū. ⁷Notürü ga Chodomawa rü Tupana nanamaxēe ga Lo ga wüxi ga jatü ga meçü ixicü ga poraäcü ngechaäcü ga jexguma nüxū nadaxgu ga nhuxäcü chixri na namaxēxū ga jema duūxügü ga natanüwa najexmaxxū. ⁸Rü guxū ga ngunexügu rü nüma ga Lo ga meä maxücü rü poraäcü naäewa nangux ga jexguma nüxū nadaxgu rü nüxū naxñigüga jema chixexügü ga naxügüxū ga jema duūxügü ga natanüwa najexmaxxū. ⁹Rü jema Loxū na namaxēxüriüü ga Tupana, rü nüxū natauxcha na tükü ínanguxüxéexü i ngëxguma Chataná tükna ñigü ja jíxema meä maxêxē. Rü ngëxgumarüü ta ja jíxema chixexü ügüxe, rü nüxū natauxcha na pocuwa tükü nangëxmagüxéexü nhuxmatáawa nangu i ngëma ngunexü i nagu guxüma i duūxügüxü jacagüxü. ¹⁰⁻¹¹Rü Tupana rü aixcuma tá nanapocue i ngëma duūxügü i naxüneärü ngúchaügu ixü i tama naga ñüechaüü ja törü Cori. Rü ngëma duūxügü rü taxuégama naxñüeñaü, rü nadauxcüraxüwaxegü rü nüguguxicatama narüxinüü. Rü tama namuüü na namaä naguxchigagüxü i ngëma äexgacigü i dauxücüäx i Tupanatüüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmaäcü namaxē i ngëma duūxügü. Notürü woo Tupanaäärü orearü ngerüügü i dauxücüäx i ngëma duūxügüxü rüjexeraxüchichiréxü, rü namuüü na ngëmaäcü namaä naguxchigagüxü i ngëma äexgacigü i dauxücüäx i Tupanatüüwa ngëxmagüxü. ¹²⁻¹³Rü ngëma nguxëeruügüneta, rü

nhama naëxügürüü nixigü, rü naëxügürüü taxuüma nacuaxgü. Rü ngëma naxünegü naxwaxexü nixi i naxügüxü. Rü nabue na nhama naëxügü i jajauxgüxü rü naðaixürüü jixigüxücax. Rü chixri nachiga nidexagü i ngëma tama nüxü nacuaxgüxü. Notürü ngëma chixexü i naxügüxügagu tá inajarütaixe, rü ngëmaäcü ngúxü tá ningegü nagagu i ngëma ngúxü i toguaäxü jangexëegüxü. Rü nümagü rü namaä nataäegü i ngëma chixexü i ngunecütama naxügüxü. Rü ngëxguma pemaä nachibüegu, rü wüxi i chixexüchixü rü ãnexüchi nixigü erü ngëma rü ta nanaxügü i norü chixexügü i namaä pexü nawomüxëegüchaüxü. ¹⁴Rü ngëma duūxügü rü taxuacüma wüxi ja ngeäxü nadaugümare, notürü naäewa rü nagu narüxinüü na nüxü tangúchaüxü. Rü tama nüxü ninguega na pecadu naxügüechaxü. Rü naxcax nadaugü na nhuxäcü chixexügü tükü najixéexü ja jíxema duūxëgü ja turaearu maxüägxüxe. Rü nüxü nicuqxüchi na nhuxäcü tacularüü na nügüna nanuächigüxü. Notürü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na napocueäxü. ¹⁵Rü ngëma duūxügü rü tama nagu naxi i ngëma Tupana nüxü naxwaxexü, rü ngëmacax inajarütaixe. Rü nagu naxi ga jema chixexü ga nagu jaxüxü ga nuxcümaüxü ga Tupanaäärü orearü uruü ga Baräü ga Beú nane ga chixexü üxü na jemaäcü díeru ngixü najaxuxücax. ¹⁶Rü noxrütama cowaru ga woo taguma idexachirexcü, rü wüxi ga duūxüriü namaä ijadexa rü inanga naxcax ga jema chixexü ga naxüxchaüxü. Rü jemaäcü Baräüxü sjachaxächixée na tama naxüäxücax ga jema chixexü ga

naxüxchaűxű. ¹⁷Rü ngēma duűxűgü rü taxuwama nime nhama wüxi i puchu i ngearü dexáâxürü. Rü nhama wüxi i caixanexű i buanecü iquexürütümare nixi na taxuwama jamexű. Notürü Tupana rü marü nanamexëe i wüxi i nachica i eänexüchixű i ngextä guxügutáma ínapocueăxüwa i ngēma duűxűgü. ¹⁸Rü ngēmaäcü tá nanapocue i ngēma duűxűgü, erü nügü jacuaxüügüäcüma chixri nidexagü i ore i taxuwama mexümaä. Rü tüxü nixucuxëgü na tümaxüneärü ngúchaűgü na taxixüçax ja jíxema marü ngexwacax ngēmaxü rüxoechiréxe. ¹⁹Rü tümamaä nüxü nixu rü ngēguma nawe tarüxi xgu rü tá tüxü ínanguxüxëe na taxuümexëwa tangëxmagüxüçax rü tüma tanaxwaxexüäcüma tamaxëxüçax. Notürü ngēma duűxűgü i ngēmaäcü chixri idexagüxü, rü nümagütama rü norü chixexüttüwa nangëxmagü. Erü guxüma i duűxűgü, rü ngēma nüxü rüjexeramaëxüttüwa nangëxmagü. ²⁰Rü guxáma ja jíxema marü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja törü Maxëxëruűxü cuqxüxe, rü marü nawa ítanguxü i nhama i naâneärü chixexügü. Notürü ngēguma chi wenaxärü naxçax tawoegugu i ngēma chixexü i nawa ítanguxüchiréxü, rü tümaärü me jixigu na wena ngēma chixexüttüwa tangëxmagüxü, rü aixcuma noxriarü jexera tichixe. ²¹Erü ngēguma chi nüxü tacuqxüguwena nüxü tarüxoegu i ngēma ore i mexü ga noxri tajauxgüxü, rü narümemaë chi nixi ga noxtacüma tau chima nüxü na tacuqxügüxü i ngēma maxü i aixcuma mexü. ²²Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Ngēma airu i nügü oxgükü, rü wenaxärü naxçax nataegu i norü oxü na jaweaxüçax. Rü ngēma cuchi i norü jora meâma aijachiréxü, rü ngēxgumatama wenaxärü norü aijanecax nataegu”,

nhanagürü i ngēma orewa. Rü ngēxgumarü i nixi i ngēma duűxűgü i marü Tupanaärü orexü cuqxügüchiréxü rü nhuxmachi wenaxärü naxçax woeguxü i norü chixexügü ga noxri nawa ínanguxüchiréxü.

Tórü Coriarü taeguchiga

3 ¹Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaűgüxex, nhaä nixi i ngēma norü taxre i popera i pexçax chaxümatüxü. Rü jema nüxü chixuxürü, rü wena pexü chixucuxëgü rü pexna nüxü chacuaxächixëe na aixcuma meä Tupanaärü orexü perüxiňüexüçax. ²Rü chanaxwaxe i nüxna pecuqxächie i ngēma ore ga nuxcumaxügüxü ga Tupanaärü orexü uruügü ga ixüünexü nüxü ixugügüxü. Rü ngēxgumarü i chanaxwaxe i nüxna pecuqxächie i ngēma törü Cori ja Ngechuchu ja törü Maxëxëruűärü mugü ga pexü nangüexëexü ga norü orexü uruügü ga nüma pexütawa namugüxü. ³⁻⁴Notürü chanaxwaxe i guxüärü jexera nagu perüxiňüe i nhaä ore i pemaä tá nüxü chixuxü. Rü dúcax, rü ngēguma nagúxchaűgu i nhama i naâne, rü tá ínangugü i duűxűgü i chixexü i nagu íxü i naxüneärü ngúchaűgü. Rü nümagü rü tá nacugüeäcüma nhanagürügü:

“Dūcax, Cristu inaxuneta na wena núma naxñiegaxü. ¡Rü tacü namaä nangupetü i nhuxma na tama ínanguxü? Rü marü düxwa najue ga törü oxigü ga jaxögüxü, notürü noxri naäne üxgumama rü nanangëgxumaraüeçhatama i guxüma”, nhanagürügü tá. ⁵⁻⁶Notürü ngëma duüxügü i ngëmaäcü idexagüxü rü tama nüxü nacuqxgüchaü ga jema ngupetüxü ga jexguma Tupana nhama ga naännewa namuägu ga guma mucü ga tacü ga ijanaxoxëecü ga guxüma ga tacü ga nhama ga naännewa jexmaxü. Rü nuxcumaxüchima naxüpä ga guma mucü rü woetama najexma ga nhama ga naäne rü guxüma i dauxüwa nüxü idauxü ga Tupana ngoxëëxü ga jexguma namuägu na nangóxüçax. Rü jemaäcü dexachiüwa nangox ga nhama ga naäne rü dexáarü ngäxütüchiüwa najexma, jerü jemaäcü nanamu ga Tupana.

⁷Notürü ngëma nhuxma ngëxmaxü i dauxüwa nüxü idauxü rü nhama i naäne rü Tupana namaä nanguxü na jixcama üxüwa jaxaxüçax, jerü jemaäcü namaä nanaxuegu. Rü ngëma nhama i naäne rü ngëma dauxüwa nüxü idauxü, rü jima üxü ja Tupana nüxü ixuxünewa tá nixi i aixcuma ínaguäxü i ngëma ngunexü i nagu naxunetaxügu na napocueäxü rü chixexüwa nawogüäxü i ngëma duüxügü i tama naga ïnüéchaüxü. ⁸Rü nhuxmax, Pa Chaueneegü ja Pexü Changechaügüçex, tama chanaxwaxe i nüxü ipejariüngümaä na wüxitama i ngunexü rü törü Coricax rü 1000 ja taunecürüü jiixü. Rü ngëxgumarüü ta, 1000 ja tauncü rü törü Coricax rü wüxitama i ngunexürüü jiixü. ⁹Rü

nhuxre i duüxügü rü nagu narüxñüü na tãüxütáma paxa ínanguxü ja törü Cori jema tamaä inaxunetaxürüü. Notürü núma ja törü Cori rü tama nanuxcüäe na janguxëëäxü i ngëma norü uneta, notürü núma rü tamaä jaxna naxñümare. Erü núma rü tama nanaxwaxe na texé ijarütaxuxü, notürü nanaxwaxe na guxäma nüxü rüxoexü i tûmacüma i chixexü. ¹⁰Notürü ngëma ngunexü i törü Cori nagu ínguxü, rü taxúema nagu ínanguxëëxüga tá nixi. Erü ngüriüächimare tá ínangu nhama wüxi i ngítaxáxü ínguxürüü. Rü nhuxmachi guxüma i tacü i dauxüguxü i naännewa ngëxmagüxü rü tá tagaäcü niwäixgü rü ngëmaäcü tá inajarütaixe. Rü jima üäxcü rü tawemacü rü woramacurigü rü éxtagü rü tá nixaerü ngëxma tá najarüxogü. Rü ngëxgumarüü tá ta i nhama i naäne rü tá nixa namaä i guxüma i tacü i nawa ngëxmagüxü. ¹¹Rü nhuxma na ngëmaäcü tá namaä nangupetüxü i guxüma i tacü i ngëxmaxü, rü jexeraäcü penaxwaxe na aixcuma Tupanapexewa peixüünexü rü núma nanaxwaxexüäcüma na pemaxëxü. ¹²Rü name nixi i meä ípenanguxëë i ngëma ngunexü i nagu tá ínanguxü ja törü Cori ja Tupana. ¡Rü paxa guxüwama nüxü peixu i norü ore rü aixcuma naxcac pemaxë na ngëmaäcü ípenanguxëëxüçax! Rü ngëma ngunexügu rü guxüma i dauxüwa nüxü idauxü rü tá nixa rü tá inachaxichigü. Rü nhama i naäne rü üäxcü rü tawemacü rü éxtagü rü jima üxümaä tá inachaxichigü. ¹³Notürü jixema na jaxögüxü rü ítananguxëë i ngëma

ngexwacaxűxű i dauxűguxű i naâne rü ngexwacaxűxű i nhama i naâne ga Tupana tamaã ixunetaxű. Rü ngéma rü guxűtâma name, rü jixema rü tá ta aixcuma time. ¹⁴Rü ngémacax, Pa Chaueneëgü ja Pexű Changechaügüex, rü nhuxma na ípenanguxẽexű i ngéma, rü name nixi i aixcuma meã pemaxë rü aixcuma pegü pengechaügü na taxuwama nachixexűcax i perü maxű rü aixcuma petaäegüxűcax i ngégxuma wena núma naxüxgu. ¹⁵Rü name nixi i nüxna pecuqxâchie na jaxna tamaã naxinüxű ja törü Cori, erü nanaxwaxe na tükű nangëxmaxü i törü maxű i taguma gúxű. Rü ngématama pexcax chanaxümätüxürü i nixi ga pexcax naxümätüâxű ga taeneë ja nüxű ingechaügucü ja Pauru ga jexguma Tupana naporaxẽäcüma pexcax naxümätüâgu. ¹⁶Rü guxűma ga norü poperawa rü nhaã pexcax chaxümätüxűchiga nanaxümätü ga Pauru. Notürü jema pexcax naxümätüxűwa rü nangëxma i nhuxre i ore i guxchaxű na nüxű icuáxű na

tacüchiga jiixű. Rü ngéma duňxügü i tama aixcuma Tupanaxű cuaxgüxű rü tama aixcuma jaxögüxű, rü nanaxüchicüögü i ngéma ore ngégxumarü i naçüma i Tupanaärü ore i ümatüxű naxüchicüögüxürü. Notürü ngéma chixexű na naxügüxűgagu rü nügü tátama inajarütauxexê. ¹⁷Rü ngémacax, Pa Chaueneëgü ja Pexű Changechaügüex, rü nhuxma na nüxű pecuáxű i tacü tá na ngupetüxű, rü name nixi i pexuâegü na tama pexű nawomüxeäegüxűcax i ngéma chixexű i duňxügü rü tama nüxű perüxoexűcax na meã pejaxögüxű. ¹⁸Rü ngémacax, Pa Chaueneëgü, penaxwaxe na pegü peporaexẽexű na wüichigü i ngunexű jexeraäcü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja törü Maxëxëruüxű pecuáxűcax rü jexeraäcü nüxű peicuáetanüxűcax na nhuxâcü aixcuma pexü nangechaüxű. ¡Rü ngémacax rü guxügutâma rü ngíxâ nüxű ticuqxüügü! Rü ngémaäcü jiixű.

*Rü nuâma pexna,
Pedru*

NÜXÍRAÜXÜ GA POPERA GA

JUĀÜ ÜMATÜXÜ

Ore i tüxǖ maxéexüchiga

1 ¹Pexcax tanaxümatü nachiga ja Tupana Nane ja Cristu ja jima woetama marü nüxíra jexmacü ga jexguma noxritama taúta naâne üxgu. Rü nüma rü Ore i Maxéexéeruü nixí i naëga erü nüma nixí i tamaä nüxǖ jaxuxǖ i Tupanachiga rü tüxǖ namaxéexéexǖ. Rü toma ga norǖ ngúexǖgü na tixígüxǖ, rü nüxǖ taxinǖ rü toxetümaä nüxǖ tadaugü rǖ tomexmaä nüxǖ tingögügü. ²Rü jima Maxéexéeruü ja Cristu rü toxǖ nügī nawex. Rü nüxǖ tadaugü rǖ duüxǖgümaä nüxǖ tixu na nhuxäcü jiixǖ. Rü nhuxma rü pemaä rǖ ta nüxǖ tixuchiga ja jima Cristu ja tüxna naxäcü i maxǖ i taguma gúxǖ. Rü noxri rü Nanatüxǖtawa najexma, notürǖ nhama ga naânewa nangu rǖ toxçax nangox. ³Rü jema toma nüxǖ tadaugüxǖ rǖ nüxǖ taxinǖxǖ rǖ pemaä nüxǖ tixu na tomüçügǖ peixígüxǖcax, ngéexgumarǖ i toma na Tanatü ja Tupana rü Nane ja Ngechuchu ja Cristumüçügǖ tixígüxǖrǖ. ⁴Rü ngémacax pexcax

tanaxümatü i nhaä ore na wüxigu aixcumaxüchi itaäegüxǖcax.

Nhama ngóonexǖrǖ
name ja Tupana

⁵Rü nhaä nixí ga ore ga tomaä nüxǖ jaxuxǖ ga Ngechuchu ja Cristu. Rü pemaä nüxǖ tixu na nhama ngóonexǖrǖ namexǖ ja Tupana, rü nawa rü nataxuma i chixexǖ i nhama eänexǖrǖ i ixixǖ, rü bai i íraxǖ. ⁶Rü ngéexguma chi:

“Tanatü ja Tupanamüçügü tixígü”, nhagigu, notürǖ chixri imaxégu, rü tidoraemare erǖ tama aixcuma meä tamaxë. ⁷Rü ngéexguma chi Tupanarǖ ngóonexǖwa imaxégu, rü jigmüçügü tixígü i jixema, rü Tupana Nane ja Ngechuchu rü nagümaä tüxǖ inajanatauxëe i guxǖma i törǖ chixexǖ. ⁸Ngéexguma chi nüxǖ ixuxgu rü:

“Chagearǖ pecaduãx”, nhagigu, rü jigtama tawomüxëe, rü tidoraemare.

⁹Notürǖ ngéexguma chi Tupanamaä nüxǖ ixuxgu i törǖ pecadugü, rü nüma tüxǖ nüxǖ nangechaǖ rǖ tüxǖ inajanatauxëe i guxǖma i törǖ chixexǖ,

erü nüma rü meçü nixi rü taguma tükü nawomüxëe.¹⁰ Notürü ngëgxuma chi:

“Tangearü pecaduägxü”, nhagügu, rü dorataqax nüxü tawogü ja Tupana rü tama aixcuma tawa nangëxma i norü ore.

**Cristu rü Tupanapexewa
rü taétüwa nachogü**

2 ¹Pa Chauxacügx, pexcax chanaxümatü i nhaä ore na tama chixexü pexigüxüçax. Notürü ngëgxuma chi wüxie chixexü üxgu, rü nangëxma ja tümaëtüwa chogücü nüxna ja Tanatü ja Tupana na tama tükü napocuxüçax. Rü jima nixi ja Ngechuchu ja Cristu ja aixcuma meçü ixïcü. ²Rü guma Ngechuchu ja Cristu rü nügü inaxä rü naju na naxütanüäxüçax ga törü pecadugü. Rü tama törü pecadugüxicatama naxütanü, notürü guxüma i duüxügüarü pecadugü ta naxütanü. ³Rü ngëgxuma chi naga ixinüegü i ngëma tükü namuxü ja Tupana, rü nüxü tacuax na aixcuma nüxü icuáxü. ⁴Rü ngëgxuma chi wüxie:

“Chama rü Tupanaxü chacuax”, nhagügu, notürü tama naga taxíngü i ngëma tükü namuxü ja Tupana, rü wüxi i dorataqxáxü tixi. ⁵Notürü jíxema naga ñüxé i ngëma tükü namuxü ja Tupana, rü aixcumaxüchi Tupanaxü tangechaü. Rü ngëmawa nüxü tacuaxgü na aixcuma Tupanaärü duüxügi ixígüxü. ⁶Rü jíxema:

“Tupanaärü duüxü chixi”, nhagüxe, rü name nixi na meä tamaxüxü jema Ngechuchu ja Cristu meä maxüxürrü. ⁷Pa Chaueneëgx, tama wüxi i

**Tupanaärü mu i
ngexwacaxüxüchiga**

ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixi i

pexcax chaxümatüxü. Notürü nhaätama noxriaru ügëgumama pexü jexmaxü ga mu nixi. Rü nhaätama nixi i Tupanaärü mu ga nuxcumaüxü ga marü nüxü pexinüexü. ⁸Notürü nhaä Tupanaärü mu i pexcax chaxümatüxü rü guxüguma nangexwacaxü. Rü ngëgxuma naga pexinüegü i nhaä Tupanaärü mu na pegü pengechaügxü, rü tama eänexüwatama pemaxë, notürü Cristurüü ngëma ngóonexü i aixcuma ixixüwa pengëxmagü. ⁹Rü ngëgxuma chi wüxie:

“Chama rü ngëma ngóonexüwa changëxma”, nhagügu, notürü tümaëneëchi taxaihx, rü eänexüwatama tangëxma. ¹⁰Jíxema tümaëneëxü ngechaüxü rü ngóonexüwa tamaxü, rü taxuüçaxma tükciü pecadu taxü. ¹¹Notürü jíxema tümaëneëchi aixe, rü eänexüwatama tamaxü, rü eänexügu tixü. Rü tama nüxü tacuax na ngextá taxüxü, erü tümacax naxëäne. ¹²Pa Chauxacügx, pexcax

chanaxümatü erü Cristugagu Tupana marü pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü. ¹³Pa Papagüx, pexcax chanaxümatü i nhaä ore erü nüxü pecuaxgü ja Tanatü ja Tupana ga noxriaru ügëgumama jexmacü. Pa Ngextüxüçügx, pexcax chanaxümatü erü marü nüxü perijexera i ngëma ngoxo i Chataná i chixexüärü üruü. ¹⁴Pa Buxügx, pexcax chanaxümatü erü marü nüxü pecuaxgü ja Tanatü ja Tupana. Pa Papagüx, pexcax chanaxümatü erü marü nüxü pecuaxgü ja Tanatü ja Tupana. Pa Papagüx, pexcax chanaxümatü erü marü nüxü pecuaxgü ja Tanatü ja Tupana ga noxriaru ügëgumama jexmacü. Pa Ngextüxüçügx, pexcax chanaxümatü

erü peporae, rü guxūguma peāēwa nangēxma i Tupanaārū ore, rü marü nüxū perijexera i ngēma ngoxo i Chataná i chixexūarü türü. ¹⁵ Tāū i pexū nangúchaūxū i nhama i naāne rü norü ngēmaxūgū! Ngēxguma chi texéaxū nangúchaūgu i nhama i naāne rü tama Tanatü ja Tupanaxū tangechaū. ¹⁶ Erü guxūma i ngúchaūgū i nhama i naānewa ngēxmaxū rü nhama i naānērütama nixī rü tama Tupanaārū nixī. Rü ngēma ngúchaūgū rü ngēma nixī i taxuñearü ngúchaūgū, rü taxetüarü ngúchaūgū, rü jigü na icuqxüūgūxū törü ngēmaxūgūmaā. ¹⁷ Notürü nhama i naāne rü guxūma i ngúchaūgū i nawa ngēxmaxū rü tá nagux. Notürü jíxema Tupanaga inüxē rü guxūgutáma tamaxū.

Ore i aixcuma ixixūchiga rü ore i dora ixixūchiga

¹⁸ Pa Chauxacügūx, paxa tá nagux i nhama i naāne. Pema rü marü nüxū pexñüchiga rü tá ínangu i wüxi i Cristuarü uwanü, notürü marü ínangugü i muxūma. Rü ngēmawa nüxū tacuqx na marü nagúchaūxū i nhama i naāne. ¹⁹ Rü ngēma Cristuarü uwanügū rü tatanüwatama nangēxmagüchirex, notürü tama aixcuma tatanüxū nixígü, erü ngēxguma chi tatanüxū jixígügu rü tatanügu chitama narücho. Notürü marü tatanüwa ínachoxū na meāma nüxū icuáxūcax na tama aixcuma tatanüxū jixígüxū. ²⁰ Notürü pema rü Cristu marü pexna nanamu i Naäe i Üünexū, rü ngēmacax meāma nüxū pecuqx i Tupanaārū ore. ²¹ Rü nhuxma rü tama nixī na tama nüxū pecuáxūcax

na pexcax chaxümatüxū. Notürü pexcax chanaxümatü erü marü meāma nüxū pecuqx i ngēma ore i aixcuma ixixū. Rü nüxū pecuqx rü ngēma ore i aixcuma ixixūwa rü nataxuma i dora. ²² Texé tiixū ja jíxema idoratäxáxe? Jíxema:

“Ngechuchu rü tama aixcuma Cristu ja Tupana Nane nixī”, nhagüxe, tixī ja idoratäxáxe. Jíxema tixī ja Cristuarü uwanü, erü tama nüxū tacuáxchaū ja Tanatü ja Tupana rü Nane ja Ngechuchu. ²³ Guxāma ja jíxema tama nüxū cuáxchaūxē ja Tupana Nane ja Ngechuchu, rü tama nüxū tacuáxchaū ta ja Tanatü ja Tupana. Notürü jíxema Ngechuchuaxū jaxōxē, rü Tanatü ja Tupanaāxū rü ta tajaxō. ²⁴ Rü ngēmacax name nixī i pejaxögüama i ngēma ore ga noxri nüxū pexñüñexū. Rü ngēxguma pejaxögüamagu i ngēma ore ga noxri nüxū pexñüñexū, rü aixcuma norü duüxügū peixígü ja Tupana Nane ja Ngechuchu rü Tanatü ja Tupana. ²⁵ Rü nümatama ja Ngechuchu ja Cristu nixī i tamaā inaxunetaxū na tüxna naxāāxūcax i maxū i taguma gúxū. ²⁶ Nangēxma i duüxügū i chixexūwa pexū gagüchaūxū. Rü ngēmachiga nixī i pexcax chanaxümatüxū i nhaā ore. ²⁷ Notürü pema rü marü Cristu pexna nanamu i Naäe i Üünexū, rü guxūguma pewa nangēxma. Rü ngēmacax tama penaxwaxe i to i perü ngúexëexū erü nümatama i Naäe i Üünexū rü pexū nangúexëe i guxūma. Rü norü nguxéëtae rü aixcuma nixī rü tama dora nixī. Rü ngēmacax name nixī na guxūguma Cristuaxū pejaxögüxū, ngēma Naäe i Üünexū pexū ngúexëexüäcuma. ²⁸ Rü nhuxmax, Pa

Chauxacígüx, rü name nixí na meāma Cristuaxű pejaxögüxű na tama nüxű imuüexüçax, rü tama ixâneëxüçax napexewa i ngëgxuma wena nuã naxüxgu. ²⁹Pema nüxű pecuax na Cristu rü aixcuma mecü jíixű. Rü ngëgxumarüü ta name nixí na nüxű pecuáxű na guxüma i duüxügü i mexü ügüxű rü Tupanaxäcígü na jixígüxű.

Tupanaxäcígüchiga

3 ¹Düçax, Pa Chaueneëgüx, nhuxäcü poraäc tüxű nangechaű ja Tanatü ja Tupana! Rü ngëmacax nixí i naxäcígümaä tüxű naxuxű i nümax. Rü aixcuma naxäcígü tixigü. Rü ngëmacax nhama i naänecüäk i duüxügü rü tama tüxű nacuáxchaű erü Tupanaxü rü ta tama nacuáxchaügü. ²Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaügüxe, nhuxma rü marü Tupanaxäcígü tixigü woo tama tüxű nüxű nacuaxeẽ na nhuxäcü tá ixígüxű i jixcura. Notürü nüxű tacuaxgü na Ngechuchurüü tá ixígüxű i ngëgxuma nangoxgu, erü tá nüxű tadaugü na nhuxäcü jíixű i nümax. ³Rü guxäma ja jíxema jaxöök na Ngechuchurüü tá tiixű, rü tígüna tadau na Ngechuchu ja Cristurüü aixcuma Tupanapexewa tamexü. ⁴Notürü guxäma ja jíxema pecadu üxe, rü Tupanamaä chixexü taxü. Erü ngëgxuma tama Tupanaga taxinügu, rü tapecaduäx. ⁵Pema nüxű pecuax rü Ngechuchi ja Cristu rü nhama ga naännewa naxü na ijanaxoxeäxüçax i törü pecadugü. Rü nüma rü taguma pecadu naxü. ⁶Rü ngëmacax guxäma ja jíxema aixcuma nüxű jaxögüxe, rü tama pecadu taxügecha. Notürü guxäma ja jíxema

pecadu üechaxe, rü ngëmaäcü tamaxë erü taguma Cristuxű tadau, rü taguma nüxű tacuax. ⁷Pa Chauxacígüx, jtäü i naga pexinüexű i ngëma duüxügü i pexü ijärütauxexëechaüxű! Jíxema mexü úxe rü aixcuma mecü tixí, ngëgxumarüü ja Cristu na aixcuma mecü jíixürrüü.

⁸Notürü jíxema pecadu üechaxe rü ngëmawa tüxű tacuax na Chatanáärü duüxű tiixű, erü nüma i Chataná rü noxriarü ügëgumama pecadu naxüeche. Rü jemacax ga Tupana Nane rü nhama ga naännewa naxü na ijanaxoxeäxüçax ga jema Chataná tixű. ⁹Rü jíxema Tupanaxäcü ixixë rü tama pecadu taxüeche, erü naxäcüxüchi tixí. Rü taxacüma pecadu taxüeche erü Tupana nixí ja túmanatü. ¹⁰Jíxema chixexü úxe rü túmaëneëchi aixe, rü tama Tupanaxäcü tixí. Rü ngëmawa nüxű tacuax na texé tixigüxű ja Tupanaxäcígü rü texé tixigüxű ja Chatanáxcügü.

Name nixí na jigü ingechaügüxű

¹¹Name nixí na jigü ingechaügüxű i wüxicigü. Rü jematama ore nixí ga noxriarü ügëgumama nüxű pexinüexű. ¹²Rü tama tanaxwaxe na Cañrüü ngoxo i Chatanáxcü ixígüxű. Jerü nüma rü naëneëxű nimax. ¿Rü tacüçax nixí ga jamáaxű? Najamax jerü jema nüma naxüxű rü tama name, rü jema naëneë üxű rü name. ¹³Pa Chaueneëgüx, jtäü i pebaixächiäegüxű ega pechi naxaiegü i nhama i naänecüäk i duüxügü! ¹⁴Jíxema rü marü nüxna ítanguxű i ngëma ju rü nhuxma rü marü maxüwaama tangëxmagü. Nüxű tacuaxgü i ngëma erü nüxű

tangechaūgū i taeneēgū. Jíxema tama tümaēneēxū ngechaūxē rü juwatama tangēxma. ¹⁵Rü jíxema tümaēneēchi aixe rü wüxi i máētaxūrūū tixī. Rü pema nüxū pecuāgxū i wüxi i máētaxū rü nüxū nataxuma i norü maxū i taguma gúxū. ¹⁶Rü Ngechuchu ja Cristu rü tórū pecaducax naju, rü jemaācū tüxū nüxū nadauxēē i ngēma ngechaū i aixcuma ixixū. Rü ngēgxumarūū ta i jixema, rü tanaxwaxe na siimarexū na nüxū rüngüxēēxū i taeneēgū woo nagagu ijuxgu. ¹⁷Notürü ngēgxuma chi wüxi i jatüāxū nangēxmagu i muxūma i norü ngēmaxūgū, rü chi nüxū nadaxgu i namüçü na nüxū nataxuxū, rü taxuacüma:

“Chama rü Tupanaxū changechaū”, nhanagürü, ega tama nüxū nangüxēēgū i namüçü. ¹⁸Pa Chauxacügūx, tama name i taqxmaā rü tórū oremaāxīcatama nüxū tangechaū i taeneē. Notürü tanaxwaxe i tórū maxūmaā rü tórū ü i mexūmaā nüxū tangechaū.

Tama taxāneē na Tupanana ingaicamagüxū

¹⁹⁻²⁰Rü ngēgxuma aixcuma jigū ingecheaūgū, rü nüxū tacuqx na aixcuma naga ixinüēxū i ngēma ore i aixcuma ixixū, rü Tupanapexewa rü aixcuma naxācügū ixigüxū, woo ngēgxuma taāēwa nagu rüxiñugu rü:

“Tama Tupanaxācū chixī”, nhagügu. Erü nüxū tacuqx rü Tupana nixī i taāēärū jexera, rü nüma nüxū nacuqx i guxūma. ²¹Pa Chaueneēgū ja Pexū Changechaūgūx, ngēgxuma taāēwa nüxū icuqxna na Tupanaxācüxūchi

ixigüxū, rü tama taxāneē na nüxna ingaicamagüxū ja Tanatü ja Tupana. ²²Rü nüma tá tüxna nanaxā i guxūma i tacü i naxcax siçaxū erü naga taxinüē i ngēma tüxū namuxū rü tanaxü i ngēma nüma namaā nataāēxū. ²³Rü nüma tüxū namu na Nane ja Ngechuchu ja Cristuaxū jaxōgüxū rü jigū ingecheaūgūxū, jema nüma tüxū namuxūäcū. ²⁴Rü jíxema naga inüēxē i ngēma Tupana tüxū muxū, rü aixcuma Tupanaärü duūxūgū tixigü rü nüma ja Tupana rü aixcuma tūmawa namaxū. Rü nhuxma rü nüxū tacuqx na aixcuma Tupanaärü duūxūgū ixigüxū rü tawa namaxūxū, erü Naāē i Üünexū ga tüxna namuxū tüxū nüxū nacuqxēē.

Jíxema tüxū nangēxmaxē i
Tupanaäē i Üünexū rü jíxema tüxū
nangēxmaxē i Cristuarü uwanüäē

4 ¹Pa Chaueneēgū ja Pexū Changechaūgūx, ¡Tāū i nüxū pejaxogüxū i guxūma i orearü uruūgū i nügū ixugügūxū na aixcuma Tupanaärü orearü uruūgū jixigüxū! Notürü name nixī i penangugū i norü ore na nüxū pecuāxūçax ngoxita aixcuma Tupanaäē jiiñū i nawia idexaxū rü exna tama. Erü nhama i naānewa rü guxūwama nangēxma i muxūma i idorataqxägxū i nügū ixugüxū na Tupanaärü orearü uruūgū jixigüxū. ²Rü tá pemaā nüxū chixu na nhuxācū tá nüxū pecuāxū na texé tiñū ja jíxema aixcuma Tupanaäē tūmawa ngēxmaxē. Rü dūcax, guxūma i orearü uruūgū i nüxū ixugüxū na Tupana duūxūxū jaxixēēxū ja Ngechuchu ja Cristu, rü ngēma nixī i aixcuma Tupanaäē nawa idexaxū.

³Notürü guxūma i ngēma orearü uruūgü i tama nüxü ixugüxü na Tupana duūxü xü jaxixēexü ga Ngechuchu, rü ngēma rü tama nüxü nangēxma i Tupanaäe i Üünexü. Notürü Cristuarü uwanüäe nixi i nawa ngēmaxxü. Marü nüxü peixnüe na ínanguchañxü i Cristuarü uwanü, notürü nhuxma rü marü nhama i naānewa nangēxma. ⁴Pa Chauxacügü, pema rü Tupanaxäcügü peixigü. Rü marü nüxü perijexera i ngēma tama aixcuma Tupanaäru oreartu uruūgü ixígüxü. Erü ngēma Tupanaäe i Üünexü i peäewa ngēmaxxü rü nüxü narujexera i ngēma Cristuarü uwanüäe i nhama i naānecüäxgüwa ngēmaxxü. ⁵Rü nüma i Cristuarü uwanüäru duūxügü rü nhama i naānecüäxgü nixi. Rü ngēmacax nhama i naānechigagu nidexagü. Rü nhama i naānecüäx i duūxügü rü nüxü inarüxinüe. ⁶Notürü i jixema rü Tupanaxäcügü tixigü. Rü jixema Tupanaxü cuáxe rü tüxü itarüxinü. Notürü jíxema tama Tupanaxü cuáxe rü tama tüxü itarüxinü. Rü ngēmawa nüxü tacuaxgü na texé tixigüxü ja aixcuma Tupanaäru duūxügü ixígüxe rü texé tixigüxü ja Cristuarü uwanüäru duūxügü ixígüxe.

Tupana tüxü nangechaū

⁷Pa Chaueneegü ja Pexü Changechaūgüex, name nixi na jigu ingechaūgüxü, erü Tupana nixi ja tüxü ngúexéecü na jigu ingechaūgüxü. Rü guxáma ja jíxema túmaeneéxü ngechaúxü rü Tupanaxü tacuax. ⁸Jíxema tama túmaeneéxü ngechaúxü rü tama Tupanaxü tacuax, erü Tupana nixi ja

tüxü ngúexéecü na jigu ingechaūgüxü.

⁹Tupana rü nhama ga naānewa nanamu ga Nane ja nügümäa wüxicacü na jimagagu tüxü nangēmaxxüçax i maxü i taguma gúxü. Rü jemawa Tupana tüxü nüxü nadauxée na nhuxäcü tüxü nangechaúxü. ¹⁰Rü woo Tupanaxü tangetchaūgü, notürü ngēma ngechaū i guxüäru jexera ixixü nixi na nüma tüxü nangechaúxü rü nhama ga naānewa na namuäxü ga Nane na taxcax najuxüçax rü naxütanüäxüçax ga törü pecadugü.

¹¹Pa Chaueneegü ja Pexü Changechaūgüex, jexguma jemaäcü tüxü nangechaúgu ga Tupana, rü ngēmacax name nixi i jixema rü ta jigu tangetchaūgü. ¹²Taguma texé Tupanaxü tadau. Notürü ngēguma aixcuma jigu ingechaūgugu, rü Tupana rü tawa namaxü rü norü ngechaū rü aixcumaxüchi törü maxüwa nangox.

¹³Rü nüma rü marü tüxna nanamu ga Naäe i Üünexü. Rü ngēmawa nüxü tacuax na aixcuma norü duūxügü ixígüxü rü nüma rü tawa na namaxüxü.

¹⁴Rü tomatama nüxü tadaugü rü nüxü tixuchigagü na Tanatü ja Tupana nüma namuxü ga Nane na guxüma i duūxügüxü namaxéexüçax. ¹⁵Rü jíxema jaxóxë rü nüxü ixuchigaxe na Tupana Nane jiixü ja Ngechuchu, rü aixcuma Tupanaäru duūxü tixi, rü Tupana rü tümawa namaxü. ¹⁶Rü jíxema nüxü tacuaxgü rü tajaxögü na Tupana rü poraäcü tüxü nangechaúxü, erü nüma nixi i aixcuma guxäxü nangechaúxü. Rü jíxema aixcuma túmaeneéxü ngechaúxë, rü Tupanaäru duūxü tixi, rü nüma ja Tupana rü aixcuma tümawa namaxü. ¹⁷Rü

ngēxguma aixcuma Tupanaxū ingechaūgū, rü törü maxūwa nangox i ngēma, rü tāūxūtāma nüxū tamuūē i ngēma ngunexū i nagu tükū jacagüxūgu naxcax i törü maxū. Erü woo nhama i naānewa tangēxmagü, notürü napexewa rü Cristurū tixīgū. ¹⁸Rü ngēxguma aixcuma Tupanaxū ingechaūgū, rü nüxū tacuqx na tāūxūtāma tükū napocuexū, rü ngēmacax taxuūcaxma nüxū tamuūē. Notürü ngēxguma chi nüxū imuūēgu, rü nüxū tacuqx na tama aixcuma nüxū ingechaūgūxū. ¹⁹Rü jixema rü Tupanaxū tangechaūgū, jerü nüxīra tükū nangechaū ga nümax.

²⁰Ngēxguma chi texé:

“Chama rü Tupanaxū changechaū”, nhagügu, notürü tümaēneēchi taxaxgu, rü tidora. Erü ngēxguma tama nüxū tangechaūgu i tümaēneē i nüxū tadauxū rü taxuacüma nüxū tangechaū ja Tupana ja tama nüxū tadaucü. ²¹Rü Ngechuchu ja Cristu tükū namu rü nhanagürü:

“Jíxema Tupanaxū ngechaūxē, rü name nixī na tümaēneēxū rü ta tangechaūxū”,
nhanagürü.

Nüxū tarujexera i nhama i naāneärü ngúchaūgū

5 ¹Ngechuchu rü Tupana Nane ja Cristu nixī. Rü guxāma ja jíxema nüxū jaxōxē, rü Tupanaxācü tixīgū. Rü jíxema Tanatü ja Tupanaxū ngechaūxē, rü nüxū tangechaū ta i guxūma i naxācügū. ²Rü ngēxguma Tupanaxū ingechaūgūgu rü naxüxgu i ngēma nüma tükū namuxū, rü nüxū tacuqx na aixcuma nüxū ingechaūgūxū i ngēma

naxācügū ixīgūxū. ³Rü ngēxguma aixcuma Tupanaxū ingechaūgūgu rü naga taxīnūē i ngēma tükū namuxū. Rü ngēma tükū namuxū rü tama naguxcha na naga ixīnūēxū. ⁴Erü guxāma ja aixcuma Tupanaxācü ixīxē, rü tama nhama i naāneärü ngúchaū i chixexūgu tarüxīnū. Rü jixema rü tajaxōgū, rü ngēmacax tama name i nhama i naāneärü ngúchaū i chixexūgu tarüxīnū. ⁵Rü jíxema jaxōxē na Tupana Nane jíixū ja Ngechuchu, rü jíxema tixī ja tama nhama i naāneärü ngúchaū i chixexūgu rüxīnūxē.

Ore i Tupana Nanechiga

⁶Rü nüxū tacuqx na aixcuma Tupana Nane jíixū ja Ngechuchu. Jerü jexguma nhama ga naānewa najexmagu rü dexáwa ínabaiegū, rü nümatama ga Tupana nüxū nixu na Nanexūchi jíixū. Rü jexguma curuchagu najuxgu rü nagü inabaāgu ga Ngechuchu, rü Tupana rü wenaxārū inanawex na aixcuma Nane na jíixū. Rü ngēxgumarüü ta i ngēma Naāē i Üünexū i taguma idoraxū, rü tükū nüxū nacuqxēē na aixcumaxūchi Tupana Nane na jíixū. ⁷Rü ngēmaācü tükū nangēxma i tamaēxpüx i cuqxruūgū i tükū nüxū cuqxēēxū na aixcuma Tupana Nane jíixū ja Ngechuchu. ⁸Rü ngēma norü wüxi nixī i Naāē i Üünexū, rü ngēma norü taxre nixī ga jema Tupanaga ga jexguma Ngechuchu dexáwa íbaiegū, rü ngēma norü tomaēxpüx nixī ga jema Tupana üxū ga jexguma curuchagu nagü inabaāgu ga Ngechuchu. Rü guxūma i ngēma tamaēxpüx, rü wüxigu nüxū nixu na aixcuma Tupana Nane jíixū ja

Ngechuchu. ⁹Nüxű tajaxōgū i duūxűgū ega tacüxű tamaā jaxugügu. Notürü Tupanaärü ore nixī i jexeraācū aixcumaxt̄chi ixīxű. Rü Tupana nixī ja tamaā nüxű ixucū na Ngechuchu rü Nane jiīxű. ¹⁰Rü jíxema nüxű jaxōxē ja Tupana Nane rü nüxű tacuqx na aixcumā jiīxű i ngēma ore i Tupana nüxű ixuxű i Nanechiga. Notürü jíxema tama Tupanaäxű jaxōxē rü doratqaz nüxű tawogü ja Tupana erü tama tajaxō i ngēma ore i Tupana nüxű ixuxű i Nanechiga. ¹¹Rü nhaā nixī i norü ore ja Tupana i tamaā nüxű jaxuxű, rü:

“Chamatama marū pexna chanaxā i maxű i taguma gúxű. Rü nhaā maxű rü Chaunegagu pexű nangēxma”,

nhanagürrü. ¹²Jíxema nüxű jaxōxē ja Tupana Nane rü tūxű nangēxma i ngēma maxű i taguma gúxű. Notürü jíxema tama nüxű jaxōxē ja jima Nane rü tama tūxű nangēxma i ngēma maxű.

Juāū rü nhuxre ga norü ucuxēmaā inajacuqxēē ga norü popera

¹³Pa Chaueneēgx ja Tupana Naneäxű Jaxōgūxex, pexcax chanaxümatü i nhaā ore na nüxű pecuáxūcax na pexű nangēxmaxű i ngēma maxű i taguma gúxű. ¹⁴Rü ngēmacax tama taxāneē na nüxna ingaicamagüxű ja Tupana. Rü nüxű tacuqxgū ega tacücax nüxna icaxgu, rü nüma tūxű naxīn i ngēxguma norü ngúchaū jixīgu i ngēma naxcax nüxna icaxű. ¹⁵Rü ngēxguma nüxű icuqxgu na nüma tūxű naxīn i ngēxguma tacücax nüxna icaxgu, rü nüxű tacuqx ta na tūxna naxāāxű i

ngēma naxcax nüxna içaxű. ¹⁶Rü ngēxguma chi texé nüxű daxgu i tümaēneē na pecadu naxüxű, rü name nixī na naxcax tajumüxēxű ega tama pecadu i ijanatauxēēxű jixīgu. Rü Tupana tá nanamaxēē i ngēma tümaēneē ega tama pecadu i ijanatauxēēxű jixīgu. Nangēxma i pecadu i tūxű ijarütauxēēxű. Rü ngēxguma ngēma pecaduwe naxūāmagu i wüxi i peeneē, rü tama pemaā nüxű chixu na naxcax pejumuxēgūxű.

¹⁷Guxűma i chixexű i ixüxű, rü pecadu nixī. Notürü nangēxma i pecadu i tama tūxű ijarütauxēēxű. ¹⁸Rü nüxű tacuqx, rü jíxema Tupanaxācū ixīxē, rü tama pecadu taxüecha, erü nüma ja Tupana Nane rü tūxna nadau. Rü taxuacüma tūxna nangaicama i ngoxo i Chataná i tūxű pecaduāxēēchaūxű. ¹⁹Nüxű tacuqxgū na Tupanaxācügū ixīgūxű, notürü guxűma i nhama i naānecūāx rü ngoxo i Chatanámexēwa nangēxmagü.

²⁰Rü nüxű tacuqx ta na nhama ga naānewa nanguxű ga Tupana Nane, rü tūxna nanaxā ga cuqx na nüxű icuqxgūxűcax ja jima aixcumaxt̄chi Tupana ixīcū. Rü norü duūxűgū tixīgū ja jima aixcumaxt̄chi Tupana ixīcū, erü Nane ja Ngechuchu ja Cristuarü duūxűgū tixīgū. Rü nüma ja Tupana Nane nixī i aixcumaxt̄chi Tupana jiīxű rü tūxna naxāāxű i maxű i taguma gúxű. ²¹Pa Chauxacügūx, ¡Pegüna pedaugü na tama nüxű pejaxōgūxűcax i tupanachicügū! Rü ngēxīcatama nixī i chorü ore i pemaā nüxű chixuxű.

*Rü nuāma pexna,
Juāū*

NORÜ TAXRE GA POPERA GA

JUĀŪ ÜMATÜXŪ

Juāūärü moxē

¹Pa Chaueneëgü i Jaxögüxe ja Tupana Pexü Dexex, pexcäx chanaxümatü i chama i Juāū i jaxögüxüärü äëxgacü na chiixü. Chama rü aixcuma pexü changechaü. Rü tama i chaxica, notürü guxüma i ngëma nüxü cuägxü i Tupanaärü ore i aixcuma ixixü, rü ngëgxumarüü ta pexü nangechaügü. ²Pexü tangechaü erü toxrüü nüxü pecuaxgü i ngëma ore i aixcuma ixixü i guxügutáma tawa ngëxmaxü. ³Rü nüma ja Tanatü ja Tupana rü Nane ja Ngechuchu ja Cristu rü poraäcü tá pexü narüngüxéegü rü nüxü pengechaütümüügü rü pexü nataäexéegü, erü nüxü pecuax i ngëma ore i aixcuma ixixü rü pegü pengechaügü. ⁴Rü poraäcü chataäe ga jexguma nüxü chadäxgu na nhuxäcü nhuxre i petanüxügü rü aixcuma meä naga na naxinüexü i ngëma ore i aixcuma ixixü, jema Tanatü ja Tupana tükü muxürrüü. ⁵Rü nhuxmax, Pa Chaueneëgü ja Pexü Changechaügüex,

rü pexna nüxü chacuaxächixëe na namexü na jigü ingechaügüxü. Rü ngëma rü tama wüxi i ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixi. Notürü jematama nixi ga mu ga noxriarü ügëgumama Tupana tüxna äxü. ⁶Ngëgxuma Tupanaxü ingechaügügu, rü tanaxü i guxüma i ngëma tükü namuxü. Erü nüma rü noxriarü ügëgumama tamaä nüxü nixu na jigü ingechaügüxüçax i wüxicigü.

Orrearü uruügü i womüxëëruüchiga

⁷Guxüwama i nhama i naännewa rü nanaxäne i muxüma i womüxëëruügü ixígüxü. Rü nüxü nixuchigagü na tama Tupana duüxüxü jaxixéexü ga Ngechuchu ja Cristu. Rü ngëma ngëmaäcü idexaxü, rü wüxi i womüxëëruü nixi, rü Cristuarü uwanü nixi. ⁸Ipexuäegü na taxúema pexü womüxëëgüxüçax rü na tama notüçaxma jiixüçax i törü puracü! ⁹Notürü meä pejaxögüama na aixcuma penajaxuxüçax i guxüma i ngëma Tupana pexna äxchaüxü! ⁹Rü

jíxema nangupetüxééxé ga jema Cristu tuxü ngúexééxü, rü tama aixcuma Tupanaxü tacuqx. Notürü jíxema tama nüxna íchoxüxé ga jema Cristu tuxü ngúexééxü, rü aixcuma nüxü tacuqx ja Tanatü ja Tupana rü Nane ja Ngechuchu. ¹⁰Rü ngéxguma chi wüxi i duüxü petanüwa nguxgu rü tama jema Cristu tuxü ngúexééxümaã pexü nangúexéégu, rü |täüxütáma penajaxu i pechiüwa rü bai i nüxü perümoxëgü! ¹¹Erü ngéxguma wüxie tümachiüwa najauxgu, rü tananaäéraxü rü natanüxü tügü tixixéé nawa i ngëma norü chixexü.

Juâúärü ore ga nawa ijacuáxü

¹²Choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaã nüxü chixuxchaüxü. Notürü tama chanaxwaxe na nhaã poperawa pemaã nüxü chixuxü, erü paxa tá petanüwa íchajadauxchaü na chamatama pemaäxüchi nüxü chixuxüçax na ngëmaäcü wüxigu aixcuma itaäëgüxüçax. ¹³Rü ngëma nuã natanüwa changëmaxü i jaxögüxü i peeneëgü ixígüxü i Tupana dexü, rü pexü narümoxëgü. Rü ngëxícatama nixí i chorü ore i pemaã nüxü chixuxü.

*Rü nuäma pexna,
Juâú*

NORÜ TAMAEXPÜX GA POPERA GA

JUĀŪ ÜMATÜXÜ

Juāū rü Gajumaā nataāē

¹Pa Chaueneē, Pa Gaju i Aixcuma Cuxū Changechaūxēx, rü cuxcax chanaxümatü i chama i Juāū i jaxōgūxūärü aëxgacü na chīxū. ²Pa Chaueneēx, Tupanana chaca na meā cuxna nadauxūcax i curü maxüwa rü cuxunewa, ngēma curü õwa cuxna na nadauxürü. ³Rü poraācü chataāē ga jexguma núma naxīxgu ga nhuxre ga taeneēgü, rü chamaā nüxū jaxugüga cuchiga na nhuxācü meā cujaxōxū i Tupanaärü ore i aixcuma ixīxū, rü guxūguma meā naga na cuxinüxū. ⁴Rü guxūguma chataāēxüchi i ngēxguma nüxū chaxīnügu na nhuxācü Tupanaärü ore nüxū ixuxūācüma meā namaxēxū i chauxacügü. Rü aixcuma nataxuma i to i taāē i ngēmaärü jexera ixīxū. ⁵Pa Chaueneē i Cuxū Changechaūxēx, mexū cuxü erü nüxū curüngüxēē i ngēma togü i taeneēgü i toxnamana ne īxū i cuxūtawa ngugüxū. ⁶Rü nümagü rü nuā nangugü, rü torü ngutaquçexepataūwa nüxū nixugüe na nhuxācü nüxū cungechaūxū rü namaā cumecümäxū.

Rü chanaxwaxe i nüxū curüngüxēē i ngēma taeneēgü i ngēxguma wena cuxūtawa nangugü. Rü ngēxguma cuxna ijaxīxgu rü īnüxna naxā i tacü i nüxū taxuxü i norü namawaū! Erü Tupanaärü me nixī na ngēmaäcü nüxū rüngüxēēxü i norü orearü uruūgü. ⁷⁻⁸Rü nümagü, rü Ngechuchu ja Cristuarü puracü nixī i naxügüxū, rü ngēmacax norü oremaā nanaxiāne. Notürü tama nanajauxgü i ngēma tama jaxōgūxūärü ngüxēē, rü ngēmacax name nixī i jixema na nüxū rüngüxēēgüxū na ngēmaäcü jixema rü ta wüxigu namaā naxügüxüçax i Tupanaärü puracü.

**Diótepe rü chixexū naxü notürü
Demetriu rü mexü naxü**

⁹Chama rü marü chanaxümatü i wüxi i popera naxcax i ngēma tupaucatanüxügü i curü īnewa ngēxmagüxü. Notürü núma i Diótepe rü tama naga naxīnuchaū i ngēma nüxū tixuxū, erü nanaxwaxe na nümatama namuāxü i ngēma tupaucatanüxü. ¹⁰Rü ngēxguma ngēma chaxūxgu rü tá nüxū chaxoregü erü tochiga i chixexümaā

inajarüdexanexű. Rü woo tomaä na ngexű nawagüxű, rü naëtuwa to i chixexű naxü, erü tama nanajauxchaű i ngëma taeneëgü i ngëma ngugüxű. Rü nanachuxu na texé najauxxű i ngëma taeneëgü. Rü jíxema najauxchaűx, rü ngutaqueçepataűwa tüxű ínawoxű.

¹¹Pa Chaueneë i Cuxű Changechaűxex, ¹²Täű i nüxű cujadauxxű i ngëma togü i chixexű ügüxű! Notürü name nixi i nüxű cujadauxű i ngëma mexű ügxű. Erü jíxema guxüguma mexű úxe rü Tupanaxăcü tixi. Notürü jíxema chixexű üechaxe rü tama Tupanaxű tacuax. ¹³Guxüma i duűxügü nüxű ixuxgu i Demétriu rü wüxi ja mecü nixi. Rü toma rü ta nüxű tacuax na meä naga naxñüxű i Tupanaärü ore i aixcuma ixixű. Rü ngëmacax toma rü ta nüxű tixu na aixcuma mecü jiixű. Rü

cuma nüxű cucuax na aixcuma na jiixű i ngëma nüxű tixuxű.

Juāūärü ore ga nawa ijacuáxű

¹³Chama choxű nangëxmachirex i muxüma i chorü ore i cumaä nüxű chixuxchaűxű, notürü tama nhaä poperagu cuxcax chanaxümatüchaű.

¹⁴Erü chama rü paxa ngëma chaxüxchaű, rü ngëxguma rü meä tá jigümaä tidexagü. ¹⁵Meä cuxű naxüpetü rü tãű i cuxoegaäexű!

Tamüçögü i númacüäx rü moxë cuxcax ngëma namugü. Rü chanaxwaxe i nüxű curümöxë i wüxicögü i tamüçögü i ngëma ngëxmagüxű. Rü ngëxicatama nixi i chorü ore i cumaä nüxű chixuxű.

*Rü nuäma cuxna,
Juāū*

POPERA GA JUDA ÜMATÜXÜ

Jema jaxōgūxū
narümöxē ga Juda

¹Pa Jaxōgūxū i Guxūwama Ngēxmagüxū, chama i Juda nixī i pexcāx chanaxümatüxū i nhaä popera. Rü chama nixī i Tiagueneē chiixū, rü Ngechuchu ja Cristuarü duüxū chixī. Rü pexcāx chanaxümatü i pema na Tanatü ja Tupana pexü idexechixū rü pexü ngechaüxū rü Ngechuchu ja Cristu pexna dauxū. ²Rü pexcāx chajumuxē na guxūguma Tupanaäxū pengechaütmüügüxūcax, rü pexü nataäxēegüxūcax, rü pexü nangechaüxūcax.

Duüxūgü i doramaä ngúexéetaegüxūchiga

³Pa Chaueneégü ja Pexü Changechaügüxex, noxri rü poraäcü choxū nangúichaü na pexcāx chanaxümatüxū nachiga i ngēma maxü i taguma gúxū i tüxū ngēxmaxü. Notürü nhuxma na petanügu nachocuxū i nhuxre i duüxūgü i ijatoxéegüchäxü i Tupanaäru ore, rü ngēmacäx chanaxwaxe na pexcāx chanaxümatüxū na pexü chaxucuxëxücax rü ípenapoxüxücax i ngēma ore i aixcuma

ixixū ga nuxcüma wüxicanatama Tupana norü duüxügüna äxü. ⁴Rü ngēma duüxügü i pexü nawomüxéecüma petanügu chocuxū nixī i pexü ngúexéexü rü nhaxü:

“Tupana rü namecümaxüchi rü ngēmacäx täüxüttáma pexü napocue ega woo chixri pemaxëgu”, nhaxü. Rü ngéxgumarüü ta tama nüxü nacuqxüchäjaü ja törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja törü jora ixicü. Notürü ngēma duüxügü i ngēmaäcü maxëxü, rü woetama nuxcümama Tupanaäru ore i ümatüxüwa rü marü nüxü nixu na Tupana tá napocuexü. ⁵Rü woo na marü nüxü pecuáxü notürü pexna nüxü chacuqxächixéechäü na nhuxäcü namaä nangupetüxü ga jema nuxcümäxügüxü ga Judéugü ga Muísewe rüxiixü. Rü törü Cori ja Tupana rü poraäcü nüxü nariüngüxéen na Ejituaneawa ínanguxüxücax, notürü jixcaama rü nanadai ga jema tama naga ñiüechäxü. ⁶Rü ngéxgumarüü ta pexna nüxü chacuqxächixéen na nhuxäcü namaä nangupetüxü ga jema dauxücüxücax ga orearü ngeruügü ga noxri ixüünechiréxü notürü jixcaama nagagutama pecadu ügüxü. Rü jemacäx ga Tupana rü ëänexüwa nanawogü, rü

ngēxma nanapocue nhuxmatáta nawa nangu i ngēma ngunexū i nagu tūxū jacagüxū. ⁷Rü jexgumarüū ta nūxū nangupetü ga guma īānegü ga Chodoma rü Gomora rü guma īānegü ga norü ngaicamagugüne. Jerü guma īānecūqāgxü, rü poraācū chixri nügümäā namaxē, rü jemacax ga Tupana rü üxümaā ñanagu. Rü jemaācü inajanaxoxeē ga guma īānegü na jemawa tūxū nūxū nacuaxeēxūcax na nangēxmaxū i wüxi i pocu naxcac i guxüma i ngēma chixexū ügüxū.

⁸Notürü woo ngēmaxū na nacuaxgüxū i ngēma idoraexū i petanügu chocuxū, notürü norü chixexügü narüxñüeäma. Rü poraācū chixri nügümäā namaxē, rü tama törü Cori ja Tupanaga naxñüechaū, rü chixri Tupanaärü orearü ngeruügü i dauxūcūqāxchigagu nidexagü. ⁹Rü ngēma duūxügü rü naëchitamare nidexagü rü tama Tupanaärü orearü ngeruü i Miguéurüū nügüna nadau i norü orewa. Rü guma Miguéu rü woo guxü i Tupanaärü orearü ngeruügü i dauxūcūqāxarü äëxgacü na jiixü, notürü tama ngoxo ga Chatanámaä naguxchiga ga jexguma Muíséxüneçax jéma nügümäā japoragatanücüüxgu, na nūxū nacuaxgüxüçax na texéarü tá jiixü ga Muíséxüne. Notürü nüma ga Miguéu rü nhanagürümare:

“Cori ja Tupana tá cuxü naxoregü”, nhanagürümare. ¹⁰Notürü ngēma duūxügü i doramaä i petanügu chocuxū, rü tama Tupanaxü nacuaxgüäcüma chixri nachiga nidexagü, rü chixri norü orearü ngeruügü i dauxūcūqāxchiga nidexagü. Rü nhama naëxügürüū

naxüneärü ngúchaüwemare narüxü, rü ngēmaäcü namaxē. Notürü ngēma chixexü i naxügüxüçax, rü Tupana tá nanapocue. ¹¹Rü wüxi i ngechaüxüchi nixí naxcax i ngēma duūxügü erü ngēmaäcü namaxē. Rü Caž ga naëneexü imáxürtü nixígü. Rü äëxgacü ga Baráürü díerucax chixexü naxügü. Rü Corérü tama Tupanaga naxñüechaū, rü ngēmacax Tupana tá nanapocue.

¹²Rü ngēxguma tupaucawa törü Coriarü önacax pengutaquexegü, rü wüxi i ānexüchi nixígü. Erü narücutanüxü, rü poraācü nachibüe rü naxaxegü, rü nügüguxicatama narüxñüe. Rü nhama caixanexü i ngearü pucüäxü i paanexüétuwa üpetüxü notürü tama nanetüxü ixaijagüxürrüū taxuwama nime. Rü ngēma nanetügü i ngēxguma norü owa nanguxgu rü tama ixoxürrüū nixígü. Rü nhama naïgü i guxüma i naxchúmaxämaä napuxü rü juxuchixürrüū taxuwama nime i ngēma duūxügü. ¹³Rü nhama juäpe i taxü i norü chixixü i äüächixü naxñacüwa jataxürrüū nixígü, erü poraācü chixexü naxügü. Rü nhama woramacurigü ja nu ne naximarecürrüū nixígü. Notürü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na ngēma waanexüchixüwa guxügutáma nawogüäxü. ¹⁴⁻¹⁵Rü nuxcumaxüçü ga Enoqui ga Adáütaa ixïcü rü ngēma duūxügüchiga nidexa ga jexguma Tupana jadexaxeëegu, rü nhanagürü:

“Rü nüxü chadau ja Cori ja Tupana na muxüchixü i norü orearü ngeruügü i dauxūcūqāxmaä nüma ücü na duūxügüna naçaxüçax i norü maxüchiga rü napocueäxüçax i guxüma i

ngēma duūxūgū i chixexū
ügūxū rü namaā
guxchigagüxū”,
nhanagürü. ¹⁶Rü ngēma duūxūgū rü
tacücxax idexagüwaxexüchixū nixígū, rü
togaqxū ixuxwaxegüxüchixū nixígū. Rü
noxrütama ngúchaücxax daugüxū nixígū.
Rü nügū icuqxüügüxū nixígū. Rü
nümaxū meā tūmachiga nidexagüneta
ja duūxēgū, na tūmaxüntawa tacü na
najauxgüxüçaxmare.

*Juda najaxucüxēgū
ga jema jaxōgüxū*

¹⁷Pa Chaueneëgū ja Pexū
Changechaügxex, ¡nüxna pecuqxächie
ga jema ore ga pemaā nüxū jaxugügüxū
ga törü Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü
ngúexügū ga imugüxū! ¹⁸Rü nümagü rü
nhanagürügū pexū:

“Ngēxuma nagúxchaügu i naāne rü
tá nangēxma i duūxūgū i tá
nüxū cugüexū i Tupanaärü ore
rü noxrütama ngúchaü i
chixexügumare maxëxū”,
nhanagürügū pexū. ¹⁹Rü ngēma
duūxūgū nixí i pexū itojexū na tama
wüxigu perüxñüexüçax rü tama meā
pejaxögüxüçax. Rü nümagü rü
naxüneärü ngúchaüwe narüxi, rü tama
nawa nangēxma i Tupanaäe i Üünexü.
²⁰Notürü pemax, Pa Chaueneëgū ja
Pexū Changechaügxex, ¡rü pegü
perüngüexüex na guxüguma jexeraäcü
nagu pexixū rü pejaxögüxū i ngēma ore
i üünexü i marü pejauxgüxū! ¡Rü
guxüguma Tupanaäe i Üünexüärü
ngüxéemaä pejumuxëgū! ²¹¡Rü meā
pegüna pedaugü na Tupana
naxwaxexüäcüma pemaxexüçax rü

pexū nangechaüäcüma pexū
nangüxéexüçax! ¡Rü meā ípenanguxëex
i ngēma ngunexū i nagu tá núma
naxüxū ja törü Cori ja Ngechuchu ja
Cristu na nüxū ingechaüütümüügüäcüma
tuxna naxäaxüçax i maxü i taguma
gúxü! ²²Rü pexū nangechaüütümüügü i
ngēma tama aixcumá jaxögüxū, rü
nüxū perüngüexüegü na meā
jaxögüäxüçax! ²³Rü togü, ¡rü paxa norü
pecaduwa ípenajaxuchi na
namaxëxüçax rü tama jima üxü ja
Tupana mexéenugu janatauxexüçax! Rü
woo ngēma tama jaxögüchaüxū, ¡rü
pexū nangechaüütümüügü! ¡Notürü
pegüna pedaugü na tama norü
chixexügu pejixüçax! Rü ngēma norü
chixexü i pexçax mexküraxüxū, ¡rü
nüxū pexo!

*Tupanaxü jacuqxüüäcüma
inajacuqxëe ga norü popera*

²⁴⁻²⁵Rü jima wüxitama ja Tupana ja
törü Maxëxëeruü ixicü, rü nüxū
nangēxma i pora na pexna nadauxüçax
na tama pecadugu pejixüçax. Rü nüxū
nangēxma i pora na ijanaxoxëeäxüçax i
guxüma i perü chixexügū na
petaäegüäcüma nügüpexewa pexū
nagagüxüçax i ngextá äëxgacü íjíixüwa.
Rü ngëmacax tanaxwaxe i törü Cori ja
Ngechuchu ja Cristuégagu Tupanaxü
ticuqxüügü, erü nüma rü guxüärü jexera
name rü napora, rü guxüëtüwa
nangēxma, rü guxümaä inacuqx. Rü
jemaäcü nixí ga nuxcümaxüchima, rü
ngëmaäcü nixí i nhuxmax, rü
guxügutáma ngëmaäcü jiixü.

*Rü nuäma pexna,
Juda*

APOCARÍCHIU

(JEMA JUÁÜ NÜXÜ DAUXÜ I JIXCÜRA TÁ NGUPETÜXÜCHIGA)

Ore ga Juáüxü nüxü nacuqxéexü ga
Ngechuchu ga Cristu

1 ¹Nhaã nixí i ngëma ore ga Tupana
Ngechuchu ja Cristuxü nüxü
cuqxéexü na nüxi norü duüxügüxü nüxü
nacuqxéexüçax i ngëma paxa tá
ngupetüxü. Rü nüma ga Ngechuchu ja
Cristu nixí ga norü orearü ngeruü ga
dauxüçüxü namuxü na norü duüci ga
Juáümaã nüxü na jaxuxüçax. ²Rü
chama i Juáü chixí ga aixcuma meãma
nüxü chadauxü rü chanaxümatüxü ga
guxüma ga jema Tupanaärü ore ga
Ngechuchu chauxcax ngoxéexü. ³Rü
tataãe ja jíxema duüxügüpexewa nawa
ngûxe i nhaã Tupanaärü ore, rü
ngëxumarüü ta tataãégü ja jíxema
nüxü ñüexü rü naga ñüexü i nhaã ore i
ümatüxü, erü paxa tá ningü i ngëma
nüxü jaxuxü.

Juáü nanaxümatü naxcax ga jema 7
tücumü ga jaxögüxü ga
Áchiaanewa jexmagüxü

⁴Rü chama i Juáü rü chanaxümatü i
nhaã ore pexcax i jaxögüxe ja jima 7 ja
íane ja Áchiaarü nañewa

ngëxmagünewa ngëxmagüxe. Rü
chanaxwaxe i pexü narüngüxü eë rü pexü
nataãéexü ja jima Tupana ja woetama
ngëxmaëchacü. Rü ngëxumarüü ta
chanaxwaxe i pexü narüngüxü eë rü pexü
nataãéexü i ngëma Naäe i Üünexü i
naxütawa ne üxü i perü daruu ixixü i
pema i jaxögüxe ja jima 7 ja íanewa na
pengëxmagüxü. ⁵Rü ngëxumarüü ta
chanaxwaxe na pexü nangüxüexü rü
pexü nataãéexü ja Ngechuchu ja
Cristu ga aixcuma meãma nüxü ixucü
ga Tupanaärü ore ga nhama ga
nañewa. Rü nüma nixí ga nüxíra juwa
ínadaxü. Rü nüma rü guxüma i nhama i
nañewa ngëxmagüxü i nachiüñaneärü
ääëxgacügürü äëëxgacü nixí. Rü nüma rü
tüxü nangechaü, rü nagümaã tüxü
inajanaxoxü eë i tóri pecadugü. ⁶Rü
nhuxma na guxüärü äëëxgacü jíixü i
númax, rü tüxü naxüchica i ngextá
nüma äëëxgacü ijiixüwa. Rü paigüxü
tüxü nixigüxü eë na Nanatü ja Tupanaäxü
ipuracüexüçax rü nüxü icuaxüügüxüçax.
Rü name nixí i guxüügutáma Cristuxü
ticuqxüügü, erü nüma rü guxüügutáma
guxüärü äëëxgacü nixí. Rü ngëmaäcü
jíixü. ⁷Rü düçax, marü ningaica na

caixanexűgu ínanguxű ja Cristu! Rü guxütáma i duűxűgű nüxű nadau, rü woo ga jema nacanapacütügűxű rü tá ta nüxű nadaugü. Rü guxű i duűxűgű i guxű i nachiūanecűşax i tama jaxögűxű rü norü muűmaä rü norü ngechaúmaä tá naxauxe i ngëxguma ínanguxgu i nümax. Rü aixcuma ngëmaäci tá nixi.
Rü nüma ja törü Cori ja Tupana ja guxüärü äëxgacü ixicü ja woetama ngëxmaëchacü, rü nhanagürü:

“Chawa nixi ga inaxígüxű ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü jexera ngëxmaëchaxű”, nhanagürü.

**Juăćcax nangox ga
Cristu ja mexëchicü**

Rü chama i Juăń na pexcax chanaxümatüxű i nhaä popera, rü peeneë chixi. Rü ngëma na Ngechuchuna na chaxüxű rü chaxâchica i ngextá nüma äëxgacü ijiiixűwa. Rü Ngechuchucax pexrűü ngúxű chinge, notürü nüma pexü naporaexëextrüü choxü naporaxëe na jaxna namaä chaxinüxűcax i guxüma i ngëma ngúxű i choxü üpetüxű. Rü chama rü wüxi ga capaxü ga Patmugu äégaxügu chapocu jerü Tupanaärü orexü chixuchigü, rü duűxügümäa nüxű chixu ga jema nüxű chacuáxű ga Ngechuchu ja Cristuchiga.
Rü wüxi ga jüxüärü ngunexügu rü Tupanaäe i Üünexü chamaä inacuqx, rü changoxetü rü chaweama nüxű chaxinü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga nhama cornetagarüü ixixű ga nhaxü choxü:

“Chawa nixi ga inaxígüxű ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü jexera ngëxmaëchaxű. Rü nhuxma chanaxwaxe na wüxi i poperagu cunaxümatüxű i

ngëma nüxű cdeauxű. Rü nhuxmachi chanaxwaxe i ngëma jaxögüxű ja jima 7 ja īane ja Áchiaarü naännewa ngëxmagünewa ngëxmagüxtanüwa cunamu. Rü jima 7 ja īane nixi ja Epéchiu rü Esmira rü Pérgamu, rü Tiatíra rü Sardi rü Firadéufia rü Raodichéa”, nhanagürü. ¹²Rü chaugü íchidau na nüxű chacuáxűcax na tacü jiixű ga jema chamaä idexaxű. Rü jexguma chaugü íchidaxgu rü nüxű chadau ga 7 ga weraarü üruügű ga uirunaxcax ixígüxű. ¹³Rü jema 7 ga weraarü üruügüarü ngäxütanüwa nüxű chadau ga wüxi ga duűxüü ga chauxcax nangechuchu ga duűxüü ixicüraüxű. Rü wüxi ga naxchiru ga máxümaä naxâxchiru. Rü wüxi ga gojexü ga uirunaxcaxmaä nigoyeremü. ¹⁴Rü najae rü nachoxochi nhama tacü i choxochixürrüü. Rü naxëtü rü nhama üxüemarüü nijauracüü. ¹⁵Rü nacutü rü ta nijauracüü nhama cobrixüchi i meäma ípixürrüü. Rü jexguma jadexagu rü natagaxüchi nhama taxü i cotüna i chuxchuxü ägaxürüü. ¹⁶Rü norü tügenemexëwa nüxű najexma ga 7 ga woramacurigü. Rü naăxwa najexma ga wüxi ga tara ga guxüçuwawa téxü. Rü nachametü rü nhama üäxcü poraäcü nguxetügürüü nixi. ¹⁷Rü jexguma nüxű chadaxgu, rü napexegu chajangu nhama chajuxürrüü. Notürü ga nüma rü norü tügenemexëmaä choxü ningögü, rü nhanagürü choxü:

“Tăń i cumuüxű! Chama rü chaxira chajexma rü guxügutáma changëxmaëcha. ¹⁸Rü chama nixi ja jima maxücü. Rü ūpa rü chaju, notürü i nhuxma rü marü guxügutáma

chamaxēcha. Rü chäxmexwa nangēxma na nhuxgu tá najuxū i wüichigü i duüxü. Rü ngēxgumarüü ta chama nixī i namaā ichacuáxü i ngēma nachica i ngextá ínangēxmagüxüwa i guxüma i duüxügü i juexü.¹⁹Rü nhuxma rü chanaxwaxe i cunaxümatü i ngēma nüxü cudauxü. Rü ngēma nixī i nhuxma ngēma jaxōgüxümaā ngupetüxü, rü ngēma jixcüra tá ngupetüxü.²⁰Rü nhuxma rü tá cuxcax chanangoxēe i ngēma ēxügxü i ngēma 7 i woramacurigü i chorü tügūnemexēwa nüxü cudauxüchiga rü ngēma 7 i weraarü ūruügü i uirunaxcaxchiga. Rü ngēma 7 i woramacurigü i nüxü cudauxü, rü ngēma aëxgacügü i ngēma 7 tückumü i jaxōgüxüétüwa ngēxmagüxüchiga nixī. Rü ngēma 7 i weraarü ūruügü rü ngēma 7 tückumü i jaxōgüxü i jima 7 ja īanewa ngēxmagüxüchiga nixī”.

Ore ga jema 7 tückumü ga
jaxōgüxüçax ümatüxü Ore ga jema
jaxōgüxü ga Epéchiuarü īanewa
jexmagüxüçax ümatüxü

2 ¹“Rü nhuxma chanaxwaxe i ngēma Epéchiuwa ngēxmagüxü i jaxōgüxüärü aëxgacüçax cunaxümatü, rü nhacurigü nüxü: ‘Nhaā nixī i norü ore ja jima ngēma jaxōgüxütanügu jarüxüüçü rü norü tügūnemexēmaā nüxna daucü i ngēma jaxōgüxüärü aëxgacügü’. ²Rü nhanagürü i nümax: ‘Chama nüxü chacuax i guxüma i ngēma cuxüxü. Rü nüxü chacuax na nhuxäcü poraäcü choxü cupuracüxü rü nhuxäcü cunaxüamaxü i ngēma puracü woo ngēmacax muxüma i guxchaxügü

cuxcax ínguxgu. Rü nüxü chacuax na tama curü me jiixü i ngēma duüxügü i chixexü ügüxü. Rü ngēxgumarüü ta nüxü chacuax na meä cunangugüarü maxüäxü i ngēma duüxügü i nügü ixugüxü na Tupana imugüxü jixigüxü notürü tama aixcumá ixigüxü na Tupana jamugüxü. Rü cuma rü nüxü cucuaxama na idorataqxmaregüxü jixigüxü.³Rü woo naguxcha i ngēma puracü i chauxcax cuxüxü, notürü cunaxüama. Rü woo chaugagu poraäcü ngúxü na cuingexü, notürü jaxna namaā cuxinü, rü tama nüxü curüchau.

⁴Notürü nangēxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngēma nixī na tama noxrirüü choxü cungechaüxü i nhuxmax. ⁵Rü ngēmacax i nhuxma na ngēma chixexügu cunguxü, rü name nixī i nüxna cucuaxächi na nhuxäcü choxü cungechaüxü ga noxrix. Rü name nixī i nüxü curüxo i curü chixexü rü noxrirüü choxü cungechaüäcüma mexü cuxü. Notürü ngēguma chi tama nüxü curüxoxtu i curü chixexü, rü paxá tá cuxü íchajadau, rü tá cuxü chaxo na tama ngēma togü i jaxōgüxütanüwa cuxächicaxüçax. ⁶Notürü nangēxma i wüxi i cuxüxü i chorü me ixixü. Rü ngēma nixī na nachi cuxaixü i ngēma chixexü i naxügüxü i ngēma Nicoraítagü. Rü chama rü ta nachi chaxai i ngēma chixexü i naxügüxü’.

⁷Rü jíxema aëchixéxü rü name nixī i naga taxinü i ngēma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaā i ngēma jaxōgüxütcumügü”. Rü nhanagürü:

“Jíxema nüxü rüporamaëxü i chixexü rü tá tükü nüxü chamuxnetaxée i norü o i ngēma ori i tükü maxëxëexü i

Tupanaãrū orineciwa ngēxmaxū”, nhanagürü i Naäe i Üünexū.

**Ore ga jema jaxōgütü ga Esmiraarü
iännewa jexmagütüçax ümatüxü**

⁸Rü jema chamaä idexaxü rü
nhanagürü ta:

“Chanaxwaxe i Esmirawa
ngēxmagütü i jaxōgütüärü aëxgacütçax
cunaxümatü, rü nhacurügi tá: ‘Nhaä
nixi i norü ore ja jima nüxira jexmacü
rü guxüguma ngēxmaächacü ga
paxaächi jucü rü wena maxüci’. ⁹Rü
nhanagürü i nümax:

‘Chama nüxü chacuax i guxüma i
ngēma cuxüxü. Rü nüxü chacuax na
nhuxäcü ngúxü cuingexü. Rü nüxü
chacuax na cungearü diëruåxü i nhama
i naännewa, notürü dauxüguxü i
naännewa cuxü nangēxma i ngēma
taguma gúxü. Rü nüxü chacuax na
nhuxäcü chixri cuchiga jadexagütü i
ngēma duüxügü i nügi ixugüxü na
Judéugü jixügüxü. Notürü i nümagü rü
aixcuma Chatanáärü duüxügümare
nixigü. ¹⁰Rü tåü i cumuüxü naxcax i
ngēma ngúxü i tá cuingexü! Rü ngoxo i
Chataná rü tá norü duüxügüxü namu na
pocupataügi pexü napocueüçax i
nhuxre i pema na ngēmaäcü pexü
naxüxüçax. Rü nhuxre i ngunexü tá
ngúxü peingegü. Notürü woo ngēmaäcü
ngúxü peingegü rü chanaxwaxe i
choxü cujaxööma nhuxmatáta cujux. Rü
chama rü tá cuxna chanaxä i curü
ämare i maxü i taguma gúxü’. ¹¹Rü
jíxema áchixéxü rü name nixi i naga
taxinü i ngēma Tupanaäe i Üünexü
nüxü ixuxü namaä i ngēma
jaxögütütcumügi”. Rü nhanagürü:

“Jíxema nhama i naännewa nüxü
rüporamaäxü i chixexü, rü tåüxüítáma
Tupana ngoxogütü ípocueüwa tükü
nawogü”, nhanagürü i Naäe i Üünexü.

**Ore ga jema jaxōgütü ga
Pérgamuärü iännewa jexmagütüçax
ümatüxü**

¹²Rü jema chamaä idexaxü rü
nhanagürü ta:

“Chanaxwaxe i Pérgamuwa
ngēxmagütü i jaxōgütüärü aëxgacütçax
cunaxümatü, rü nhacurügi tá: ‘Nhaä
nixi i norü ore ja jima nüxü
nangēxmacü i ngēma tara i
guxüciwawa téxü’. ¹³Rü nhanagürü i
nümax:

‘Chama nüxü chacuax na jima iäne ja
Chataná poraäcü namaä ícuáxünewa na
cumaxüxü. Notürü woo ngēxma na
cuxächiüxü, rü tama choxü ícutçax. Rü
woo jexguma chorü orearü uruu ga
mecü ga Atípaxü jamägxüga nagu ga
guma iäne ga nawa Chataná
duüxügümäa ícuáxüne, rü tama nüxü
curüxo na choxü cujaxöömaxü.

¹⁴Notürü nangēxma i nhuxre i tacü i
cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü
ngēma nixi na cugüxüntawa
cunangēxmagütüexü i nhuxre i curü
duüxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i
ngēma nguxéetae ga nuxcüma Baräü
Judéugüiarü aëxgacü ga Baráquixü
namaä ucuxexü na chixexü
Judéugüxü najixexüçax. Rü jema
Judéugü rü jema ucuxégagu nawa naxü
ga jema petagü ga togü ügüxü naxcax
ga norü tupananetachicünqaxägi. Rü
jexgumarüü ta jema ucuxégagu nixi ga
naï ga ngemaä namaxexü ga Judéugü.

Rü nhuxma i nhuxre i curü duūxügü i Pérgamuwa ngēxmagüxü rü nagu naxi ga jema nuxcümäxüxü ga nguxéetae ga chixexü, rü tama nüxü narüxoechaü.

¹⁵Rü ngēxgumarüü ta ngéma cunangēxmagüxé i nhuxre i duūxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngéma Nicoraítagüarü nguxéetae i Baráuárü nguxéetaerü chixexü. ¹⁶Rü ngēmacax chanaxwaxe i nüxü curüxi o ngéma chixexü. Rü ngēguma chi tama nüxü curüxoxtu, rü paxa tá ngéma cuxüta wa chaxü rü ngéma tara i chauqxwa ngēxmaxümaä tá ngéma duūxügüxü chadai'. ¹⁷Rü jíxema áchixéxü rü name nixi i naga taxinü i ngéma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngéma jaxögüxüttücumügü". Rü nhanagürü:

"Jíxema nüxü rüporamaëxü i chixexü rü tá tüxna chanaxä i pöö i dauxücüäx. Rü tá tüxna chanaxä ja wüxi ja nuta ja chócü i wüxi i naéga i ngexwacaxüxü nagu ümatügü rü jíxema najaxuxexicatama nüxü cuáxü", nhanagürü i Naäe i Üünexü.

Ore ga jema jaxögüxü ga Tiatíraarü iñanewa jexmagüxüçax ümatüxü

¹⁸Rü jema chamaä idexaxü rü nhanagürü ta:
"Chanaxwaxe i Tiatírawa ngēxmagüxü i jaxögüxüärü äëxgacüçax cunaxümatü, rü nhacurügü tá: 'Nhaä nixi i norü ore ja jima Tupana Nane ja nhama üxüemariü ijauraxetüçüçü rü nacutügü rü nhama cobri i meäma ípixürtü i ixixüne'. ¹⁹Rü nhanagürü i nümax:

'Chama nüxü chazuqx i guxüma i ngéma mexü i cuxüxü. Rü nüxü chazuqx

na nhuxäcü cumücügüxü cungechaüxü, rü nhuxäcü meäma choxü na cujaxoxü, rü nhuxäcü nüxü na curüngüxü i ngéma togü i jaxögüxü, rü nhuxäcü jaxna namaä cuxinüxü i guxchaxügü. Rü nüxü chazuqx i nhuxma na noxriarü jexera cunaxüxü i ngéma cuxü chanaxwaxexü. ²⁰Notürü nangéxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngéma nixi na ngéma cunangēxmaxéëchaxü i ngéma ngexü i Jesabéu i nügü ixuxü na Tupanaärü orearü uruü na jiixü, notürü norü nguxéetaemaä chorü duūxügüxü ngéma womüxéexü na chixri namaxexüçax, rü naä i ngemamaä inapegxüçax, rü nangögxüäxüçax i ngéma ònagü i togü norü tupananetachicünaxägüçax daixü na ngémamaä nüxü jacuqxüügüxüçax. ²¹Rü chama rü marü ngixü íchananguxé i jaxna ngímaä chaxinü na nüxü naxoxüçax i ngéma ngícumä i chixexü, notürü tama inaxwaxe na nüxü naxoxü rü ínatáaxü i ngéma ngírü chixexü i naxüxü. ²²Rü nhuxma i ngéma nge rü tá ngíxü chidaawexé i na ngírü ngürücarewa ngúxü jangexüçax, rü ngéma duūxügü i ngímaä ipexü i ngéma nge rü nümagü rü tá ta ngúxü na jangegüxüçax ega tama nüxü naxoegu i ngéma chixexü i ngímaä naxügüxü. ²³Rü tá chanadai i ngíxäcü i ngéma nge. Rü ngémawa tá nüxü nacuqxü i guxüma i jaxögüxü na aixcuma nüxü chazuqxü i ngéma naäewa nagu naxinüxü i wüxicigü i duüxü. Rü wüxicigü i pemax rü tá pexü chanaxütanü ngéma na nhuxäcü pemaxexüäcüma rü nhuxäcü penaxüxüäcüma. ²⁴⁻²⁵Notürü pemagü i

Tiatíracū̄āx i tama nagu īxē i ngēma ngexū̄ārū̄ nguxēētae i chixexū̄ rū̄ taguma nawa ngú̄exe i ngēma ore i togū̄ naxugǖ rū̄ Chatanáārū̄ ore i ēxū̄guxū̄ ixīxū̄, rū̄ pemaā nū̄xū̄ chixu rū̄ ngēma pexū̄ chanaxwaxexū̄ nixī na meā namaā penguxū̄guxū̄ rū̄ naga pexñū̄ēxū̄ i ngēma chorū̄ ore nhuxmatáta íchangi i chamax. Rū̄ ngēxīcatama nixī i pexū̄ chanaxwaxexū̄. ²⁶Rū̄ jíxema nū̄xū̄ rū̄poramaēgǖxe i ngēma chixexū̄ rū̄ naxugiāmaxē i ngēma tū̄xū̄ chanaxwaxexū̄ nhuxmatáta tajuemare, rū̄ tá chaugǖtawā tū̄xū̄ chaxǖchica na wǖigū̄ chamaā guxū̄ārū̄ ãēxgacū̄ tixīguxū̄cax. ²⁷Rū̄ jema Chaunatū̄ ãēxgacū̄xū̄ choxū̄ na ixīxēēxū̄rū̄ tá tū̄xna chanaxā i pora na guxū̄ i nachiū̄ānegǖmaā taporaexū̄cax. Rū̄ ngēxguma nhama i naānecū̄āx i duū̄xū̄gū̄ tama tū̄maga īnū̄egu rū̄ nhama wǖxi i tū̄xū̄ ngīxū̄ ipuxēēxū̄rū̄ tá namaā tixīgū̄ rū̄ poraācū̄ tá tanapocue. ²⁸Rū̄ tá tū̄xna chanaxā ja jima woramacuri ja paxmama nū̄xū̄ idaucū̄. ²⁹Rū̄ jíxema áchixéē rū̄ name nixī i naga taxñū̄ i ngēma Tupanaāē i Üünexū̄ nū̄xū̄ ixuxū̄ namaā i ngēma jaxō̄guxū̄tū̄cumǖgi” nhanagürū̄.

Ore ga jema jaxō̄guxū̄ ga Sardiarǖ
iānewa jexmagǖxū̄cax ümatǖxū̄

3 ¹Rū̄ jema chamaā idexaxū̄ rū̄ nhanagürū̄ ta:
“Chanaxwaxe i Sardiwa ngēxmagǖxū̄ i jaxō̄guxū̄ārū̄ ãēxgacū̄cax cunaxümätū̄, rū̄ nhacurǖgū̄ tá: ‘Nhaā nixī i norū̄ ore ja Tupana Nane ja Naāē i Üünexū̄ nawa ngēxmacū̄ ja jima 7 ja woramacuri nū̄xū̄ ngēxmacū̄’. Rū̄ nhanagürū̄ i nū̄max:

‘Chama nū̄xū̄ chacuqx i guxū̄ma i ngēma cuxǖxū̄. Rū̄ nū̄xū̄ chacuqx ta rū̄ woo guxū̄wama duū̄xū̄gū̄ nū̄xū̄ ixugǖ na Tupanacax namaxēxū̄ i ngēma jaxō̄guxū̄ i cuxütawā ngēxmagǖxū̄ notürǖ tama aixcuma nixī i ngēma, erū̄ ngēma jaxō̄guxū̄ rū̄ tama aixcuma choxū̄ najaxō̄gū̄ rū̄ tama aixcuma chauxcax namaxē. ²Rū̄ name nixī i cubaixāchi rū̄ cugū̄ ícuicuqx rū̄ cujangǖxē i ngēma íraxū̄ i mexū̄ i cuxū̄ íjaxǖxū̄ i marū̄ ijarǖoxchaū̄xū̄. Erū̄ nū̄xū̄ chadau rū̄ ngēma cuxǖxū̄ rū̄ tama Tupanapexewa name. ³!Rū̄ nū̄xna nacuqxāchi ga jema nguxēētae ga mexū̄ ga noxri nū̄xū̄ cuxñū̄xū̄ rū̄ cujaxuxū̄, rū̄ nagu ixū! !Rū̄ nū̄xū̄ rū̄xō i ngēma chixexū̄ i cuxǖxū̄! Notürǖ ngēxguma tama nū̄xū̄ curǖoxgu i curū̄ chixexū̄, rū̄ nhama wǖxi i ngítaxáxū̄ i ngürǖāchi ínguxū̄rū̄ tá cuxütawā chaxū̄. Rū̄ tātūxütáma nū̄xū̄ cucuax na nhuxguacū̄ jiixū̄. ⁴Notürǖ ngēma Sardiwa cuxū̄ nangēxma i nhuxre i duū̄xū̄gū̄ i mexū̄ i tama nhama i naānēärū̄ chixexū̄maā nū̄gū̄ ãū̄āchiarǖ maxū̄āguxū̄. Rū̄ nū̄magǖ rū̄ tá cómixū̄maā nixāxchiru rū̄ ngēmaācū̄ tá chamaā inaxī, erū̄ nū̄magǖ rū̄ duū̄xū̄gū̄ i mexū̄ i chauxcax maxēxū̄ nixīgū̄. ⁵Rū̄ jíxema nū̄xū̄ rū̄poramaēgǖxe i chixexū̄, rū̄ tá cómixū̄maā tixāxchiru. Rū̄ tātūxütáma nawa tū̄xū̄ íchapiéga i ngēma chorū̄ popera i nagu chajawǖguxū̄ i ngēma duū̄xū̄gū̄ i nū̄xū̄ nangēxmaxū̄ i maxū̄ i taguma gú̄xū̄. Rū̄ Chaunatüpexewa rū̄ guxū̄ma i norū̄ orearǖ ngeruū̄gū̄ i dauxū̄cū̄āguxǖpexewa tá tū̄xū̄ chixu na chorū̄ duū̄xū̄gū̄ tixīguxū̄. ⁶Rū̄ jíxema áchixéē rū̄ name nixī i naga taxñū̄ i ngēma Tupanaāē i

Üünexű nüxű ixuxű namaă i ngēma jaxōgütücumügi”.

**Ore ga jema jaxōgütű ga
Firadéufiaarū iānewa
jexmagütűcax ümatüxű**

7Rü jema chamaă idexaxű rü nhanagürü ta:

“Chanaxwaxe i Firadéufiawa ngēxmagüxű i jaxōgütüärü ãëxgacúcax cunaxümatü rü nhacurügi tá: ‘Nhaă nixi i norü ore ja jima Üünecü ja aixcuma Cristu ixicü ja Dawíruü ãëxgacü ja tacü ixicü ja nüxű nangēxmacü i pora na jawāxnaaxűcax rü nawāxtaaxűcax i dauxüguxű i naăne. Rü ngēxguma texécax jawāxnaăgu, rü taxucürüwama texé tūmachaxwa tanawāxta. Rü ngēxguma texéchaxwa nawāxtaăgu, rü taxucürüwa texé tūmacax tajawāxna’. ⁸Rü nhanagürü i nümax:

‘Chama nüxű chacuqx i guxűma i ngēma cuxüxű. Rü dūcax, cuxű chanatauxchaxēe na togümaă nüxű cuixuxűcax i chorü ore, rü taxucürüwa texé cuxna tanachaxu na cunaxüxűcax i ngēma puracü. Rü chama nüxű chacuqx na tama aixcuma cuporaxűchixű, erü noxretama nixi i ngēma jaxōgütü i cuxüütawa ngēxmagüxű. Notürü cuma rü naga cuxinü i chorü ore, rü tama icujacuqx na chorü duüxű cuiixű. ⁹Rü ngēmacax i ngēma duüxűgü i Chatanáarü ixigüxű i nügü ixugüxű na chorü duüxűgü jixigüxű notürü tama aixcuma choxrü ixigüxű, rü tá chanamu na cupexegu nacaxápüixügüxűcax na nüxű nacuqxgütűcax na aixcuma cuxű changechaăxű. ¹⁰Cuma rü meăma

cujanguxēe i ngēma cuxű chamuxű na aixcuma cujaxoõomaxű naëtuwa i ngēma guxchaxügü i cuxű ngupetüxű. Rü ngēmacax tá cuxű íchapoxű na tama cuxna nanguxűcax i ngēma guxchaxű i taxű i nhama i naănewa tá ínguxű na guxűma i nhama i naăneçűqax i duüxügütü naxuxűcax. ¹¹Rü paxa tá ngēma cuxütawa chaxű. Rü chanaxwaxe i nhuxma meă cumaxüxürü meă cumaxechä, na taxúema cuxna napuxűcax i ngēma curü āmare. ¹²Rü jíxema nüxű rüporamaëgüxe i guxűma i chixexű, rü Chaunatü ja Tupanaxütawa tá tükű changēxmagüxēe na tagutáma ngēma itachoxüxűcax. Rü tūmagu tá chanaxümatü i naăga ja Chaunatü ja Tupana. Rü ngēxgumarüü tá ta tūmagu chanaxümatü i naăga ja Tupanaărü iāne ja Jerucharéü ja ngexwacaxűne ja Tupanaxütawa i dauxüguxű i naănewa íruxixűne. Rü ngēxgumarüü tá ta tūmagu chanaxümatü i chauéga i ngexwacaxűxű’. ¹³Rü jíxema āchixéex rü name nixi i naga taxinü i ngēma Tupanaăe i Üünexű nüxű ixuxű namaă i ngēma jaxōgütücumügi”.

**Ore ga jema jaxōgütű ga
Raodichéawa jexmagütűcax
ümatüxű**

14Rü jema chamaă idexaxű rü nhanagürü ta:

“Chanaxwaxe i Raodichéawa ngēxmagüxű i jaxōgütüärü ãëxgacúcax cunaxümatü rü nhacurügi tá: ‘Nhaă nixi i norü ore ja jima aixcuma ixicü ja aixcuma janguxēecü i ngēma nüxű jaxuxű rü ore i aixcuma ixixűxűxicatama ixucü. Rü nüma nixi ga

inaxügüäxű ga guxűma ga jema Tupana üxű.¹⁵Rü nhanagürü i nümax:

'Chama nüxű chacuax i guxűma i ngěma cuxüxű. Rü nüxű chacuax na tama wüxi i duüxű i chauchi aixű cuiixű, notürü tama wüxi i duüxű i aixcuma choxű ngechaüxű cuixi. Rü chierü noxtacüma wüxi i duüxű i chauchi aixű cuixigu rü ęxna noxtacüma wüxi i duüxű i aixcuma choxű ngechaüxű cuixigu.¹⁶Notürü nhuxma na íraruwatama choxű cungechaüxű, rü ngěmacax tá cuxű íchatax. Erü tama noxtacüma wüxi i duüxű i chauchi aixű cuixi rü tama noxtacüma wüxi i duüxű i aixcuma choxű ngechaüxű cuixi.¹⁷Rü cuma cugü cuixuxgu rü cumuärü diëruäx, rü cumuärü ngěmaxüäx, rü meäma cuxű naxüpetü, rü taxüüma cuxű nataxu. Notürü i cuma rü tama nüxna cucuqxächi na chapexewa rü wüxi i taxuwama mexü cuixű, rü wüxi i ngechaüxuchi cuixű, rü wüxi i taxuüma cuxű ngěmaxe cuixű, rü nhama wüxi i ngexetüxürüü cuixű, rü nhama wüxi i ngexchiruxürüü cuixű.¹⁸Rü nhuxma rü cuxű chaxucuxě na chauxüitawa naxcax cutaxexüçax i uiru i marü üxüwa figuxű i nüxicatama ixixű. Rü ngěmaäcü tá aixcuma cuxű nangěxma i curü ngěmaxü. Rü ngěgxumarüü ta cuxű chaxucuxě na chauxüitawa naxcax cutaxexüçax i cuxchiru i cómoxű na ngěmagu cuicúxüçax na taxuéma cuxű dauxüçax na cungexchiruxü. Rü ngěgxumarüü ta cuxű chaxucuxě na chauxüitawa naxcax cutaxexüçax i curü maixëtüxű na curümexëtüxüçax na wena cuidauchixüçax.¹⁹Chama rü tuxű chaxucuxě rü tuxű ichajarüwexächixee

ja guxāma ja jíxema tuxű changechaüxě. Rü ngěmacax name nixi i nüxű curüxo i cucüma i chixexű, rü aixcuma choxű cungechaü rü cunaxü i ngěma cuxű chanaxwaxexű.²⁰Rü dücxax, chama rü īäxwa changěxmaächa. Rü ngěma Tu tu tu nhacharügüechä. Rü ngěgxuma texé choxű īnügu rü chauxcax tajawäxnagu, rü tá tūmaxütagu chaxücu. Rü tūmamaä tá chachibü rü tūma i chamaä.²¹Rü jíxema nüxű rüporamaägüxe i chixexű, rü tá chaugüxüitawa tuxű charütogüxüe na chamaä äëxgacü tixigüxüçax, jexgumarüü ga chama rü nüxű na charüporamaäxü ga chixexű, rü nhuxmachi Chaunatüxüitawa na chajarütoxürüü na namaä äëxgacü chiiixüçax'.²²Rü jíxema ächixéx rü name nixi i naga taxinü i ngěma Tupanaäe i Üünexü nüxű ixuxü namaä i ngěma jaxögüxüütücumügü", nhanagürü ga jema chamaä idexaxü.

Tupanaxü nataxéegü i dauxüguxü i naänewa

4 ¹Rü jemawena ga chama ga Juäü rü nüxű chadau ga wüxi ga īäx ga iwäxanaxü ga dauxüguxü ga naänewa. Rü jema naga ga nacornetagaraüxü ga noxri nüxű chaxinüxű ga chamaä idexaxü, rü nhanagürü choxü:

"¡Nuxä naxinagü! Rü tá cuxű nüxű chadauxéen i ngěma nhamaäcütwena tá ngupetüxű", nhanagürü.²Rü jexgumatama ga chama rü Tupanaäe i Üünexü rü chauäemaa inacuax, rü dauxüwa nanaga. Rü jéma dauxüguxü ga naänewa nüxű chadau ga wüxi ga tochicaxü ga mexächixü ga jéma Tupana

nawa rütoxű. ³Rü guma jema tochicaxűwa rütocü, rü nhama nuta ja mexéchicü ja jasperiū nixi na namexű rü nhama nuta ja sardóniūrű nixi na namexű. Rü jema tochicaxűtűwa najexma ga wüxi ga chirapa ga nhama nuta ga esmeráudarüü mexéchicü. ⁴Rü jema tochicaxűcüwawa najexmagü ga 24 ga togü ga tochicaxűgü ga nüxű ínumaeguachixű. Rü jema tochicaxűgüwa narütogü ga 24 ga aëxgacügü ga jaxögüxűärü ixígüxű. Rü cómxümäa nixäxchiru rü uirunaxçax nixi ga norü ngaxcueruügü. ⁵Rü jema nachica ga Tupana írutoxűwa ínaxűxü ga baixbxanexű rü duruanexű rü nagagü. Rü jema tochicaxűpexewa najexma ga 7 ga omügü ga jéma naígüxű. Rü jema omügü nixi ga Tupanaäe i Üünexű ga jema 7 ga jaxögüxűtümämaä icuáxű. ⁶Rü jema Tupanaärü tochicaxűpexewa rü nhama dexáétuwarüü ixixümäa nachaxu rü nichipetü woruarüü. Rü jema tochicaxűxü ínachomaeguachi ga ägümücü ga dauxűcüäx ga maxexű ga guxüwama äxétüxü naweama rü napexewa. ⁷Rü wüxi ga jema dauxűcüäx ga maxexű rü nanaxairaxű. Rü jema to rü nanawocaraxű. Rü jema norü tamaëxpüx rü nanaduüxüchameturaxű. Rü jema norü ägümücü rü nanaxijü gonagüxüraxű. ⁸Rü jema ägümücü ga dauxűcüäx ga maxexű, rü wüxicigü nüxű najexma ga 6 ga naxpexatügü. Rü guxüwama ga naxpexatüwa rü naxpexatüüwa rü namuxetü. Rü ngunecü rü chütacü rü nhanagürügüechä.

“Naxüüne, naxüüne, naxüüne nixi ja tórü Cori ja Tupana ja guxüétüwa

ngëxmacü rü woetama ngëxmaëchacü”, nhanagürügüechä. ⁹⁻¹⁰Rü jema dauxűcüäx ga maxexű, rü jexguma nüxű jacuaxüügüüxgu ga guma tochicaxűwa rütocü, rü moxë nüxna naxägigü, rü jema 24 ga aëxgacügü ga jaxögüxűärü rü jima woetama ngëxmaëchacüpexegu nacaxápüügü, rü nüxű nicuaxüügü, rü napexegu nananu ga norü ngaxcueruügü. ¹¹Rü nhanagürügü:

“Pa Torü Cori, Pa Torü Tupanax, cuxü nixi i namexű na ticuaxüügüxű rü cuxü tataxëégüxű, erü guxüétüwa cungëxma. Jerü cuma cunaxü ga guxüma rü curü ngúchaügagu nixi i nangóxű i nhuxmax”, nhanagürügü.

Popera ga idixixüchiga rü
Tupana Nane ga nhama wüxi ga
carnerurüü imácüchiga

5 ¹Rü nhuxmachi nüxű chadau ga guma tochicaxűwa rütocü, rü norü tügünemexëwa nanange ga wüxi ga popera ga idixixü. Rü düxétüwa rü aixepewa rü naxämatü ga jema popera. Rü 7 wa ninhaxtachipexe. ²Rü nüxű chadau ga wüxi ga norü orearü ngerüü ga dauxűcüäx ga poraxüchixű ga tagaäcü íçaxű rü nhaxű:

“¿Texé tixi ja jíxema mexe na tajagaxuchitanüxű i norü nhaxtachipexexü rü ítajawégüxű i nhaä popera?” nhaxű. ³Notürü woo ga dauxűguxű ga naännewa rü bai ga nhama ga naännewa rü bai ga juexütanüwa, rü tataxuma ga texé ga mexe na ítajadixgüxű rü nüxű tadaumatüxű na nhuxű nhaxű ga jema popera. ⁴Rü chama rü poraäcü chaxaxu jerü tataxuma ga texé ga mexë na

ítajadixgüxü rü nüxü tadaumatüxü na nhuxü nhaxü ga jema popera. ⁵Rü nhuxmachi wüxi ga jema 24 ga ãëxgacügü ga jaxögüxüärü, rü nhanagürü choxü:

“⁶Täü i cuxaxuxü! Erü jima Cristu ja Poracü ja Judátaa ixicü ja ãëxgacü ja Dawítaa ixicü, rü marü nüxü narüjexera i guxüma i chixexü. Rü ngëmacax nüma nixi i namexü na jagaxuchitanüäxüçax i ngëma 7 i norü nhaxtachipexexü i ngëma popera rü na fjawégüäxüçax”. ⁶Rü nhuxmachi nüxü chadau ga Tupana Nane ga nhama wüxi ga carneruxacü ga maxwa írudaxürrü jexma chicü naxütagu ga guma tochicaxüwa rütocü rü natanügu ga jema ägümücü ga dauxüçüäx ga maxëxü rü jema 24 ga ãëxgacügü. Rü nüxü najexma ga 7 ga nachatacuxre ga norü poraarü cuaxruü rü 7 ga naxëtü. Rü guma 7 ga naxëtü rü ngëma nixi i Tupanaäe i Üünexü i guxüma i nhama i nañnewa namuxüärü cuaxruü ixixü. ⁷Rü guma pecaduarü utanüçax jucü rü guma tochicaxüwa rütocüçax nixü, rü nanajaxu ga jema popera ga norü tüginemexëwa jexmaxü. ⁸Rü jexguma najauxägu ga jema popera, rü jema ägümücü ga dauxüçüäx ga maxëxü rü jema 24 ga ãëxgacügü rü inacaxgüäpüxü napexegu ga guma pecaduarü utanüçax jucü. Rü wüxicüga jema ãëxgacügü rü nüxü najexma ga wüxi ga norü paxetaruü ga arpa. Rü jexgumarüü ta nüxü najexma ga tazagü ga nangaxwegüraüxü ga uirunacax ga pumaratexemaä ixääcuxü. Rü jema pumaratexe rü napaacaxüchi ga jexguma jaxaxgu. Rü jema pumaraçü, rü ngëma nixi i Tupanaäru duüxügürü

jumuxëgürü cuaxruügü. ⁹Rü nagu nawijaegü ga wüxi ga wijae ga jexwacaxüxü ga nhaxü:

“Cuma nixi i cumexü na cunajaxuxü i ngëma popera rü cujagaxuchitanüxü i ngëma norü nhaxtachipexexü. Jerü cuma rü marü cuimaxchirex, rü cugümaä Tupanaäxü naxcax cutaxe i nagúxüraüxü i duüxügü i nagúxüraüxü i nuchiüñanecüäx i nagúxüraüxü i nagawa idexagüxü. ¹⁰Rü ngëmagüxü cuxüchica i ngextä ãëxgacü ícuüixüwa, rü Tupanaäru ngüxeëruügüxü cujaxigüxëe na cumaä wüxigu guxü i nañnemaä inacuaxgüxüçax”,

nhanagürügü. ¹¹Rü jemawena ichadawenü, rü nüxü chaxinü ga naga ga muxüchixüma ga Tupanaäru orearü ngeruügü ga dauxüçüäx. Rü norü ngäxüwa najexma ga jema tochicaxü rü jema ägümücü ga dauxüçüäx ga maxëxü rü jema 24 ga ãëxgacügü. Rü namuxüchima ga jema Tupanaäru orearü ngeruügü ga dauxüçüäx ga jema jexmagüxü. ¹²Rü tagaäcü nhanaagürügü:

“Daa nixi ja jima nhama wüxi i carneruacürü imácü ga pecaduarü utanüçax jucü. Rü nüma nixi i namexü na guxüärü ãëxgacü jiixü, rü guxüärü jora jiixü, rü guxü i cuax nüxü ngëmaxü, rü guxüärü jexera naporaxü. Rü nüma nixi i namexü na guxâma nüxü ngechaügüxü rü nataxëegüxü rü nüxü icuaxüügüxü”, nhanaagürügü. ¹³Rü nüxü chaxinü ta ga naga ga guxüma ga jema Tupana üxü i dauxüguxü i

naānewa rü nhama i naānewa rü
naānetüüwa rü taxtü i taxüü
ngēxmagüxü ga nhagüxü:

“Name nixí na guxügutáma guxäma
nüxü icuqxüügüxü rü nüxü
ngechaügüxü rü nataxéegüxü ja jima
pecaduarü utanüçax jucü rü jima ngëma
tochicaxüwa rütocü, erü nümagü nixí i
guxüguma äëxgaciügü jixigüxü”,
nhanagürügü. ¹⁴Rü jema ägümücü ga
dauxüçüäx ga maxëxü rü nhanagürügü:

“Ngëmaäcü jiixü”, nhanagürügü. Rü
jema 24 ga äëxgaciügü rü
inacaxgüäpüxü rü nüxü nicuqxüügü.

Jema 7 ga nhaxtachipexeruüchiga

6 ¹Rü nhuxmachi nüxü chadau ga
jexguma guma pecaduarü
utanüçax jucü jagaujegu ga jema
nüxüraüxü ga norü nhaxtachipexexü ga
jema popera. Rü nüxü chaxinü ga wüxi
ga jema dauxüçüäx ga maxüxü ga
tagaäcü nhama duruanexürüü nhaxü
choxü:

“¡Nuã naxü!” nhaxü. ²Rü ichadawenü
rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga
cómuxü. Rü jema naëtuwa rütoxü rü
nüxü najexma ga wüxi ga norü würa.
Rü wüxi ga ngaxcueruü nüxna naxä. Rü
poraäeäcüma norü cowarumaä
inaxüächi na duüxügüxü najexeraxüçax.
³Rü jexguma guma pecaduarü utanüçax
jucü jagaujegu ga jema norü taxre ga
jema poperaarü nhaxtachipexexü, rü
nüxü chaxinü ga jema norü taxre ga
jema dauxüçüäx ga maxüxü ga nhaxü
choxü:

“¡Nuã naxü!” nhaxü. ⁴Rü jéma naxü
ga wüxi ga cowaru ga dauxü. Rü jema
naëtuwa rütoxü rü wüxi ga tara ga taxü

nüxna naxä. Rü jexgumarüü ta pora
najaxu na ijanaxoxëäxüçax na nügü
nangechaügüxü ga duüxügü. Rü
jemaäcü nanaxü na nügü naðaixüçax ga
duüxügü. ⁵Rü jexguma guma pecaduarü
utanüçax jucü jagaujegu ga jema norü
tamaëxpüx ga jema poperaarü
nhaxtachipexexü, rü nüxü chaxinü ga
jema norü tamaëxpüx ga jema
dauxüçüäx ga maxüxü ga nhaxü choxü:

“¡Nuã naxü!” nhaxü. Rü ichadawenü
rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga
waxüxü. Rü jema naëtuwa rütoxü rü
naxmexwa nüxü najexma ga wüxi ga
tacuarü jaruü ga balanza. ⁶Rü nüxü
chaxinü ga wüxi ga naga ga jema
dauxüçüäx ga maxëxüärtü ngäxütanüwa
inaxüxü ga nhaxü:

“Wüxi i ngunexüärtü puracütanü rü
naxätanü i wüxi i quiru i trigü. Rü wüxi
i ngunexüärtü puracütanü naxätanü i
tamaëxpüx i quiru i chebada. ¡Notürü
täü i cujanatauxëexü i ngëma chixü rü
jima wüü!” nhanagürü. ⁷Rü jexguma
guma pecaduarü utanüçax jucü
jagaujegu ga jema norü ägümücü ga
jema poperaarü nhaxtachipexexü, rü
nüxü chaxinü ga jema norü ägümücü ga
jema dauxüçüäx ga maxëxü ga nhaxü
choxü:

“¡Nuã naxü!” nhaxü. ⁸Rü ichadawenü
rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga
dexexü. Rü jema naëtuwa rütoxü rü Ju
nixí ga naëga. Rü jema naweama ne
üxü, rü Juexüchica nixí ga naëga. Rü
jema taxre nanajauxgü ga pora na
nhama ga naänewa rü wüxi ga jema
norü ägümücticumü ga duüxügümaä
inacuqxüçax na daimaa rü taijamaä
rü ðaaweanemaä rü ngoko idüraexümaä

najuexēēäxūçax. ⁹Rü jexguma guma pecaduarü utanüçax jucü jagaujegu ga jema norü wüxicęxpük ga jema poperaarü nhaxtachipexexü, rü nüxü chadau ga wüxi ga nachica ga ngextá Tupanacax naxünagü nawa jagugüxü na nüxna naxägüxüçax. Rü jema nachicatüüwa nüxü chadau ga naäegü ga jema duüxügü ga Tupanaärü orexü na jaxugüxüçax naðaixü. ¹⁰Rü jema naäegü rü tagaäcü nhanagürügü:

“Pa Torü Cori ja Guxüéétüwa Ngëxmacü rü Üunecü rü Ixaixcumacüx, ñnhuxgura tá ta i nüxna cucaxü rü cunapocuexü i ngëma duüxügü i chixexü ga toxü daixü?” nhanagürügü. ¹¹Rü nhuxmachi ga Tupana rü wüxicigü ga jema duüxügüna nanaxä ga naxchiru ga máxü rü cómüxü. Rü jema duüxügüäegüxü nhanagürü:

“Paxaačhi iperüngüe nhuxmatá jangu i peeneegü i Cristuaxü puracüexü i pexrüü tá daixü!” nhanagürü. ¹²Rü jexguma guma pecaduarü utanüçax jucü jagaujegu ga jema norü 6 ga jema poperaarü nhaxtachipexexü, rü nüxü chadau ga poraäcü na naxiñäxächianexü. Rü üäxcü rü wüxi ga naxchiru ga waxcharaxürrüü nixü. Rü tawemacü rü guxüwama nagürüü naduema. ¹³Rü woramacurigü rü éxtagü rü dauxüwa narüji rü nhama ga naänegu naji. Rü nhama ori i doxüxüma buanecü ja tacü rüjixéexürrüü nixü. ¹⁴Rü guxüma i dauxüwa nüxü idauxü rü inajarütaxu. Rü nhama wüxi i popera i dixcumüächixü rü ijarütaxuxürrüü nixü. Rü guxüma ga maxpünegü rü capaxügü rü nixigachi ga nachicawa. ¹⁵Rü nhama ga naännewa jexmagüxü ga

nachiüänegüarü äëgxacügü, rü maxpünemagu rü maxpüneärü nutatanügi nicüxgü. Rü wüxigu jexma namaä nicüxgü ga jema togü ga äëgxacügü ga taxügü ga nhama ga naänemaä icuaxgüxü, rü churaragüarü äëgxacügü ga taxügü, rü jema duüxügü ga muärü diëruäxgüxü, rü jema duüxügü ga nhama ga naännewa poraexü, rü guxüma ga duüxügü ga coriäxgüxü, rü guxüma ga duüxügü ga ngearü coriäxgüxü. ¹⁶Rü guxüma ga nümagü, rü guma maxpünexü rü guma nutagüxü nhanagürügü:

“Toétügu peji na toxü ipeicüxgüxüçax naxchaxwa ja jima ngëma tochicaxüwa rütocü, rü naxchaxwa ja jima pecaduarü utanüçax jucü erü tama tanaxwaxe na toxü napocuexü! ¹⁷Erü marü ínangu i ngëma ngunexü i äüçümaxü i nagu napocuexü i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü ixígüxü. ¿Rü texé tá namaä tapora i ngëma?” nhanagürügü.

Jema Judéugü ga nacatüwa cuaxruüäxgüxüchiga

7 ¹Rü jemawena rü nüxü chadau ga ägümüci ga dauxüçüäx ga nhama ga naäneärü ägümücipexegu chigüxü. Rü ínapoxügü ga gucüma ga buanecügi na tama waixüümüäneéétügu naxüxüçax, rü tama taxü i taxtüéétügu naxüxüçax, rü bai i tacü rü naïétügu naxüxüçax. ²Rü jexgumarüü ta nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx ga üäxcü ijarügoxüwaama ne üxü. Rü nüxü najexma ga Tupana ja Maxüciärü tacüarü üegaruü. Rü nüma rü tagaäcü

nüxna nacagü ga jema togü ga ägümüçü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga najauxgxü ga pora na nachixexëegüäxüçax ga guxüma ga waixümü rü guxüma ga taxü ga taxtü.
³Rü nhanagürü nüxü:

“Täť i jatacüma penachixexëexü i waixümü rü taxtü i taxü rü naigü, nhuxmatáta nacatüwa tajaxüarü cuaxruüäxgü i ngëma Tupanaärü duüxügü ixígüxü!” nhanagürü. ⁴Rü nüxü chaxinü ga nhuxre na jiixü ga jema cuaxruüäxgüxü. Rü guxüma ga Judéugütanüwa rü 144,000 nixi. ⁵⁻⁸Rü jema cuaxruüäxgüxü ga Judéugü, rü nhaä nixi:

Judátaagü - 12,000
 Rubëtaagü - 12,000
 Gadetaagü - 12,000
 Ácherutaagü - 12,000
 Natarítaagü - 12,000
 Manachétaagü - 12,000
 Simeütaagü - 12,000
 Lewítaagü - 12,000
 Ichacátaagü - 12,000
 Zeburáütaagü - 12,000
 Juchetaagü - 12,000
 Bejamítaagü - 12,000

⁹Rü jemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga muxúchixüma ga nagúxüraüxü ga duüxügü ga nagúxüraüxü ga nagawa idexagüxü ga guxüma ga nachiüänewa ne ixü. Rü jema tochicaxüpexegu rü guma pecaduarü utanüçax jucüpexegu nachigü. Rü jema na namuxúchixü rü taxucürüwa texé tajaxugü na nhuxre jiixü. Rü naxchiru ga icómüxü rü imáxümaä nixäxchiru. Rü naxmëxwa nanangegü ga wairaätügü. ¹⁰Rü guxüma ga nümagü rü tagaäcü nhanagürügü:

“Jima törü Tupana ja tochicaxüwa rütocü rü jima pecaduarü utanüçax jucü nixi ja tüxü maxëxëegücü”, nhanagürügü. ¹¹Rü guxüma ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga dauxüüçüäx rü nüxü ínachimaëguächi ga jema tochicaxü rü jema 24 ga äëxgacügü rü jema ägümüçü ga dauxüüçüäx ga maxëxü. Rü jema tochicaxüpexegu nanangücuchitanü ga jema orearü ngeruügü, rü Tupanaxü nicuaxüögü. ¹²Rü nhanagürügü:

“Rü ngëmaäcü jiixü. Rü nüma nixi i namexü na guxüguma guxäma nüxü icuaxüügüxü, rü nataxëegüxü, rü moxë nüxna ixágüxü, rü nüxü ingechaügüxü, erü guxü i cuax nüxü nangëxma, rü guxüüétüwa nangëxma, rü guxüärü jexera napora. Rü ngëmaäcü jiixü”, nhanagürügü. ¹³Rü nhuxmachi wüxi ga jema 24 ga äëxgacügü rü choxna naca, rü nhanagürü:

“¿Texégü tixigü ja jíxema cómúchirugüxe, rü ngextá ne taxí?” nhanagürü. ¹⁴Rü chama chanangäxü, rü nhacharügü:

“Pa Corix, cuma nixi i nüxü cucuáxü na texégü tixigüxü”, nhacharügü. Rü jexguma ga nüma rü nhanagürü:

“Jíxemagü tixigü ga nawa ngupetütanüxé ga jema ngúxü ga taxü rü marü tügü ijauxgüchiruxe nagüwa ga guma pecaduarü utanüçax jucü. Rü ngëmacax nixi i ticómüchiruxü. ¹⁵Rü ngëmacax nixi i Tupanaärü tochicaxüpexewa tangëxmagüezechaxü rü ngunecü rü chütacü rü Tupana íngëxmaxüwa nüxü tapuracüexü. Rü nümatama ja Tupana ja tochicaxüwa rütocü rü tüxna nadau. ¹⁶Rü marü

tagutáma wenaxärü taija tükü nangux, rü tagutáma titawae. Rü marü tagutáma üäxcü tükü nigu, rü tagutáma üäxcüarü naianexü tükü nangux. ¹⁷Erü jima pecaduarü utanuçäx jucü i ngëma tochicaxüütawa ngëxmacü, rü tá aixcuma meä tükna nadau nhama carnerugüna idauxürü. Rü nawa tá tükü nagagü i ngëma dexáarü chuxchuxügü i maxëeru. Rü Tupana tá tükü ínanapi i guxüma i tümagüütetü”, nhanagürü.

**Jema norü 7 ga
nhaxtachipexeruüchiga rü jema
panera ga uirunaxcäxchiga**

8 ¹Rü jexguma guma pecaduarü utanuçäx jucü jagaujegu ga jema norü 7 ga jema poperaarü nhaxtachipexexü, rü ngäxü ga ngora nachipetüanemare ga dauxüguxü ga nañnewa. ²Rü nhuxmachi nüxü chadau ga jema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga dauxüçüäx ga jexma Tupanapexegu chigüxü. Rü wüxicigü nanajaxu ga norü corneta ga nünxna naxäxüne. ³Rü jemawena ínangu ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx. Rü jéma nanange ga wüxi ga norü panera ga uirunaxcäx ga pumaraarü gutexeru. Rü jema uirunaxcax ga pumaraarü gutexeruütaxmüpexegu nachi. Rü nanajauxtexe ga taxü ga pumara ga nüxna naxäxü na jema tochicaxüpxewa jexmaxü ga pumaraarü gutexeruütaxmüpexegu na jemaäcü Tupanana naxäxüçäx ga jema pumaratexe na jema pumaraema rü wüxigu Tupanaärü duüxügürü

jumuxëmaä Tupanaxüttawa nanguxüçäx. ⁴Rü jema pumaratexe ga jema orearü ngeruüäxü jexmaxü rü dauxü naxüëma wüxigu namaä ga Tupanaärü duüxügürü jumuxëgü nhuxmata Tupanaxüttawa nangu. ⁵Rü nhuxmachi ga jema orearü ngeruü rü nanajaxu ga jema panera ga pumaraarü gutexeru. Rü jema pumaraarü gutexeruütaxmüwa nanajaxu ga ãwe ga naïcü, rü gumamaä nanaxüäcu ga guma panera. Rü nhuxmachi nhama ga nañneëtigu nananha. Rü jexgumatama poraäcü naduruächiane, rü poraäcü nicuxcuane rü nibaixbxane rü naxiäxächiane.

**Tupanaärü orearü ngeruügü ga
dauxüçüäxärü cornetachiga**

⁶Rü jexguma ga jema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga dauxüçüäx ga icornetaäxü, rü nügü ínamexëegü na nagu jacuegüxüçax. ⁷Rü wüxi ga jema Tupanaärü orearü ngeruü rü nüxira najacue ga norü corneta. Rü jexgumatama nhama ga nañneëtigu narüji ga dejuxü rü üxüema ga nagümaä ãeüxü. Rü wüxi ga jema norü tamaëxpükarü üje ga nhama ga nañne rü nixa. Rü jexgumariü ta wüxi ga jema norü tamaëxpükarü üje ga naixnecü rü nixa. Rü guxüma ga natüane rü nixae. ⁸Rü jema norü taxre ga Tupanaärü orearü ngeruü rü najacue ga norü corneta. Rü nhuxmachi wüxi ga tacü ga taxüchixü ga namäxpüneräüxü ga ijauxraxü, rü jexma taxtü ga taxügü nananha. Rü wüxi ga jema norü tamaëxpükarü üje ga taxtü rü nagüxü nananguxuchi. ⁹Rü wüxi ga jema norü tamaëxpükarü üjetücumü ga jema

taxtüwa maxëxü, rü najue. Rü jexgumarüü ta wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üjetücumü ga wapurugü, rü inaji.¹⁰Rü jema norü tamaëxpüix ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü najacue ga norü corneta. Rü nhuxmachi wüxi ga taxüchicü ga woramacuri ga taemaxüchicü rü dauxüwa narüngu. Rü wüxi ga omü ga ixaxürüü nixí. Rü nagu nangu ga wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üje ga natügü rü natüxacügü.¹¹Rü guma woramacuri rü Üxüxü nixí ga naéga. Rü wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üje ga guxüma ga dexá rü naxüxchiü. Rü muxüma ga duüxügü rü jema dexáwa najue jerü naxüxchiü.¹²Rü jema norü ägümücü ga Tupanaärü orearü ngeruü rü najacue ga norü corneta. Rü wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üje ga üäxcü rü nixo. Rü jexgumarüü ta wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üje ga tawemacü rü woramacurigü rü éxtagü rü nixo. Rü jemaäcü wüxi ga jema norü tamaëxpüiarü üje ga guxüma ga jema rü naxéäne. Rü ga ngunecü rü ägümücü ga ngora naxéäne. Rü ga chütacü rü ägümücü ga ngora nataxuma ga tawemacü rü bai ga woramacurigü rü bai ga éxtagü.¹³Rü jemawena ichadawenü rü nüxü chaxñü ga wüxi ga ijü ga dauxügu íxexeüxü ga tagaäcü nhaxü:

“Nangechaütümüügü i ngëma duüxügü i jea pecaduåxü i naännewa maxëxü i ngëxguma jacuegüägu tá ja norü cornetagi i ngëma togü i tamaëxpüix i Tupanaärü orearü ngeruügü”, nhaxü.

9 ¹Rü jema norü wüximeëxpüix ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü najacue ga norü corneta. Rü nüxü

chadau ga wüxi ga woramacuri ga dauxüwa rüngucü ga nhama ga naännegu ngucü. Rü guma woramacuri nanajaxu ga jema äxmaxü ga taguma ijacuáxüärü chawi.²Rü najawäxna ga jema äxmaxü ga taguma ijacuáxü. Rü jáma inajagoema ga caxixü nhama wüxi i taxü i үxearü caxixürüü. Rü jema caxixü rü nanaxëemaxëe ga üäxcü.³Rü jema caxixüwa ínachoxü ga munügü ga naäneëtügu jixü. Rü jema munügü rü nanajauxgü ga pora ga nüxna naxäxü na nhama tuxchinawerüü duüxügüxü nachixüçax.⁴Rü jema munümaä nüxü nixu na tama natüanexü nachixexëëxüçax rü bai i tacü rü nanetügü rü bai i tacü rü naígü. Notürü nanamu na nachixexëëgüäxüçax ga jema duüxügü ga tama Tupanaärü cuäxruü nacatüwa jexmaxü.⁵Notürü tama nanamu na jema duüxügüxü naðaixüçax. Notürü nanamu na ngúxü nüxü jangexëëmaregxüçax ga wüximeëxpüix ga tawemacü. Rü jema ngúxü ga nüxü jangexëëgüxü, rü nhama tuxchinawe duüxügüxü chixürüü nixí.⁶Rü ngëma ngunexügü rü duüxügü tá naxcax nadaugü na najuexü, notürü tåüxüttáma najue. Rü woo nanaxwæxegüxüchi na najuexü, notürü taxucürüwatáma najue.⁷Rü jema munügü rü nhama cowaru i guerrawa íxürüü nixigü. Rü naëruwa nüxü najexma ga tacü ga nhama ngaxcueruü ga uirunaxçaxrüü ixigüxü. Rü nachametü rü nanaduüxüchametüraxügü.⁸Rü najaegü rü nhama ngeäxjaerüü nixigü. Rü napütagü rü nhama aipütagürüü nixigü.⁹Rü naxünewa nüxü najexma ga tacü ga

wüxi ga ferunaxcäx ga poxüruürüü ixixü. Rü naxpexatügäga rü nhama muxüchine ja carru ja guerrawa cowaru túgünegarüü nixi.¹⁰ Rü nareexügäga rü nhama tuxchinawerüü naxänegu. Rü jema naneguwa rü naxäguchata na wüximeëxpüx ja tawemacü duüxügüxü ngúxü jangexëégüxüçax.¹¹ Rü jema munügüärü äëxgacü, rü jema äxmaxü ga taguma ijacuáxüärü daruü nixi. Rü Judéugügawa ga jema munügüärü äëxgacü, rü Abadöö nixi. Rü Gregugügawa rü Aporiäü nixi. Rü ngëma rü: "Chixexëerüü", nhaxüchiga nixi.¹² Rü jexma najacuäx ga jema nüxiraüxü ga chixexü ga taxü, notürü ínajaxüama ga to ga taxre.¹³ Rü jema norü 6 ga Tupanaärü orearü ngeruü rü najacue ga norü corneta. Rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga jema Tupanapexewa jexmaxü ga uirunaxcäx ga pumaraartü gutexeruütaxmüwa inaxüxü.¹⁴ Rü jema naga rü nanamu ga jema orearü ngeruü ga cornetaäxü, rü nhanagüri nüxü:

"Jawëgüxü i ngëma ägümüciü i orearü ngeruügi i Chatanäärü ixigüxü i taxtü i Eufrátegu ngäxügüxü!" nhanagüri.¹⁵ Rü jemaäciü niwëgüxü ga jema ägümüciü ga orearü ngeruügi na nadaiäxüçax ga wüxi ga jema norü tamaëxpüxarü üjeticumü ga duüxügü. Jerü ga jema orearü ngeruügi rü woetama jemacäx ínamemaregi na jema ngora rü jema ngunexü rü guma tawemacü rü guma taunecü nadaiäxüçax ga jema duüxügü.¹⁶ Rü nüxü chaxinü na nhuxre na jiixü ga jema orearü ngeruügi churaragü ga cowaruétigu ixü. Rü 200 mijónegü nixigü.¹⁷ Rü jemaäciü nixi ga nüxü chadauxü ga jema

cowarugü ga jexguma changoxetügä. Rü jema churaragü ga jema cowaruétigu ixü rü nüxü najexma ga norü ngaxcuxünexü ga poxüruü ixixü ga nhama ütxüeturüü ijauraxü. Rü jema poxüruü rü nixämätü rü nidamatü rü nijaxmatü rü nidexmatü. Rü jema cowaruerugü rü nhama aierurü nixigü. Rü naägxüwa ínaxüxü ga üxüema rü caxixü rü azufre.¹⁸ Rü wüxi ga norü tamaëxpüxarü üjeticumü ga duüxügü rü najue namaä ga jema tamaëxpüx ga chixexëerüü ga üxüema rü caxixü rü azufre ga jema cowarugüäxwa íchoxüxü.¹⁹ Jerü ga jema cowarugü rü naägxüwa rü nareexüwa nixi ga nüxü najexmaxü ga norü pora na duüxügüxü nadaxüçax. Jerü ga nareexügäga rü nhama äxtaperüü nixigü, rü jemamaä nanangööx ga duüxügü rü ngúxü nüxü ningexëe rü nanadai.²⁰ Notürü ga jema togü ga duüxügü ga tama jema pocuruüggümaä juexü, rü tama nüxü narüxoe ga jema chixexügäga naxügüxü. Rü tama nüxü narüxoe na nüxü jacuäxüügüxü ga ngoxogü rü norü tupananelachicünäxagü ga uirunaxcäx rü dïerumünaxcäx rü cobrinaxcäx rü nutagünaxcäx rü nañinaxcäx. Rü jemaäciü nüxü nicuäxüügüma ga jema norü tupananelachicünäxagü ga ngeearü maxüäxü rü tama nüxü dauxü rü tama nüxü inüxü rü tama ixüxü.²¹ Rü tama nüxü narüxoe na namäetagiüxü, rü jajuüexü, rü nangëäegüxü rü nangítäqxügüxü.

Orearü ngeruü ga nüxü jexmaxü ga popera ga idixüchiga

10¹ Rü nüxü chadau ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüguxü ga nañnewa írüixü. Rü

wüxi ga caixanexüärü ngäxüwa najexma, rü wüxi ga chirapa naëruétugu nabo. Rü nachametu rü nhama üäxcürüü njauracüü. Rü naparagü rü ta nhama üxüemarüü njauracüü. ²Rü naxmexwa nüxü najexma ga wüxi ga poperaxacü ga fiwëgëxü. Rü norü tügùnepara rü taxtü i taxüéétugu nachicutü. Rü norü toxwepara rü waixümüänegu nachicutü. ³Rü nhuxmachi ga nüma rü tagaäcü aita naxü nhama wüxi ja ai ja tagaäcü aita ükürüü. Rü jexguma aita naxüxgu rü ⁷expüxcüna naduruächiane. ⁴Rü jexguma jema 7 expüxcüna na naduruächianexügwena rü chanaxümatüchaü. Notürü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga dauxügxü ga naänewa inaxüxü ga nhaxü choxü:

“iTäü i cunangoxéexü i ngëma 7 i duruanexü nüxü ixuxü! ¡Rü ngexrüma na cunaxümatüxü!” nhaxü choxü. ⁵Rü nhuxmachi ga jema Tupanaärü orearü ngeruü ga nüxü chadauxü na taxtü ga taxüéétugu rü waixümüétugu nachicutüxü, rü dauxü naxunagü ga norü tügùnechacüü. ⁶Rü inaxuneta naëgagu ga Tupana ja jima guxüguma maxücü ja jima naxücü i dauxügxü i naäne rü nhama i naäne rü taxtü i taxü rü guxüma i tacü nawa ngëxmagüxü. Rü nhanagürü ga jema orearü ngeruü:

“Nhuxma rü marü tääxütáma nuxü ningü i ngëma Tupana nüxü ixuxü. ⁷Erü ngëxguma nawa nanguxgu na ngëma norü 7 i Tupanaärü orearü ngeruü inaxügxü na jacueäxü ja norü corneta, rü ngëxguma tá nixi i janguxü ga jema noxri ëxügxü ga Tupanaärü uneta, jema nuxcumaxügxü ga norü orearü

uruügümaä nüxü jaxuxü”, nhanagürü.

⁸Rü jema naga ga noxri nüxü chaxinüxü ga dauxügxü ga naänewa inaxüxü, rü wenaxärü chamaä nidexa. Rü nhanagürü choxü:

“¡Naxütawa naxü i ngëma Tupanaärü orearü ngeruü i taxtü i taxüéétugu rü waixümüänneéétugu chicutüxü! ¡Rü nüxna najaxu i ngëma poperaxacü i marü fiwëgëxü i naxmexwa ngëxmaxü!” nhanagürü. ⁹Rü naxütawa chaxü ga jema oreartü ngeruü, rü nüxna naxcax chaca ga jema poperaxacü na choxna naxääxüçax. Rü nüma rü nhanagürü choxü:

“Nhaä nixi. ¡Rü najaxu rü nangöök! Rü cuaxwa rü berurerüü tá namaïcura. Notürü cuanüwa rü tá nanaxüxächi”, nhanagürü choxü. ¹⁰Rü jema orearü ngeruümxëwa chanajaxu ga jema poperaxacü, rü chanangöök. Rü chauaxwa rü berurerüü namaïcura. Notürü jexguma chanangögxuwena rü chuanüwa rü nanaxüxächi rü changuxneca. ¹¹Rü nhuxmachi chamaä nüxü nixu, rü nhanagürü choxü:

“Name nixi na wenaxärü Tupanaärü orexü cuixuxü namaä i muxüma i nagüxüraüxü i duüxügü, rü muxüma i nachiüänecüägxü i duüxügü, rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüxü, rü muxüma i nachiüänegüärü äëgacügü”, nhanagürü choxü.

Taxre ga orearü uruüchiga

11 ¹Rü jemawena chanajaxu ga wüxi ga dexnemenäxä ga ngugürüü ixixüne ga choxna naxäxüne. Rü guma choxna naxäcü rü nhanagürü choxü:

“¹Inachi rü nangugü ja jima Tupanapata rü ngëma pumaraaru gutexeruūtaxmü! ²Rü jaxugü rü nhuxre jiixü i ngëma duūxügü i ngëma Tupanaxü icuaxügüxü! ³Rü Notürü ngëma naäxtü ja Tupanapata, rü tāuixütáma cunangugü! Erü ngëma duūxügü i tama Tupanaäxü jaxögüxüna marü nanaxä. Rü nümagü rü tamaëxpüx ja taunecüarü ngäxü tá chixexü namaä naxugü ja jima ïäne ja üünene ja Jeruchareü. ⁴Rü chama rü tá chanamu i taxre i chorü orearü uruügü na 1,260 i ngunexü duūxügümaä nüxü jaxugüxüçax i chorü ore. Rü nümagü i ngëma taxre rü tá niwëxhiru na ngëmawa duūxügü nüxü cuaxgüxüçax na ngechaü nüxü ngügxü”, nhanagüru choxü. ⁵Rü ngëma taxre i orearü uruügü nixi i norü cuaxruü i ngëma taxre i nanetü i oriwerá rü ngëma taxre i weraarü üruügü i törü Cori ja nhama i naäneärü jora ixicüpexewa ngëxmagüxü. ⁶Rü ngëxguma texé chixexü namaä ügüchaügu i ngëma taxre i orearü uruügü, rü nümagü rü ütxüema ja naäxwa ínacuechinemaä tükü tá ínagu. Rü ngëmaäcü tá inajanaxoxeë i norü uwanügü. Rü ngëmaäcü tá tükü nadai ja jíxema chixexü namaä ügüchaüxë. ⁷Rü ngëma taxre i orearü uruügü rü nüxü nangëxma i pora na ijachaxächixüçax ja pucü na tama napuxüçax i guxüma i ngëma 1,260 i ngunexügü i nagu Tupanaärü orexü jaxugüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora na nagüxü jaxixëegüäxüçax i dexá. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora

na nhama i naänewa namugüäxüçax i nagúxüraüxü i pocuruügü na ngëmaäcü ngúxü duüxügüxü jangexëegüxüçax i ngëxguma ngëma taxre naxwaxegü. ⁸Rü ngëxguma ngëma taxre i orearü uruügü naguxéegüga na nüxü jaxugüxü i Tupanaärü ore, rü ngëma ngoxo i ngëma äxmaxü i taguma ijacuáxüwa íxüxüxü, rü tá nüxna najuxu. Rü tá ngëma taxrexü narüjexera, rü tá nanadai. ⁹Rü ngëma naxünegü i ngëma taxre rü tá jima ïäne ga törü Cori nowa curuchawa ipotane ja Jeruchareümaüwa nawogü. Rü jima ïäne rü nachixe rü ngëmacax Chodomaärü ïänemaä rü Ejitanemaä nanaxugü. ¹⁰Rü tamaëxpüx i ngunexüäru ngäxü rü muxüma i nagúxüraüxü i duüxügü rü muxüma i guxü i nachiüäneçüäx i duüxügü rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüchigüxü, rü tá nüxü nadaugü i naxünegü. Rü tāuixütáma nanaxwaxegü na texé inataxgüxü. ¹¹Rü ngëma duüxügü i nhama i naänewa maxëxü rü tá nataäegü na marü najuexü i ngëma taxre. Rü ngëma na poraäcü nataäegüxüchixü rü tá nüguna ämare naxägü, jerü jema taxre ga orearü uruügü rü poraäcü nanachixewe rü naäewa nanangüxüegü. ¹²Rü Notürü jema tamaëxpüx ga ngunexüäru ngäxüguwena, rü Tupana wenaxärü nanamaxëeë ga jema taxre. Rü wenaxärü ínarüdagü. Rü guxüma ga jema duüxügü ga nüxü daugüxü rü poraäcüxüchi namuüë. ¹³Rü nhuxmachi ga jema taxre ga orearü uruügü, rü nüxü naxinüë ga wüxi ga naga ga tagaäcü dauxüguxü ga naänewa inaxüxü ga nhaxü:

“¡Nuā dauxūwa pexí!” nhaxū. Rü nhuxmachi ga nümagü rü wüxi ga caixanexüg dauxüguxü ga naānewa naxí. Rü norü uwanügü rü joxni nüxü narüdaunü. ¹³Rü jexgumatama poraācü naxiāxāchiane. Rü wüxi ga jema norü 10 arü üje ga guma īane, rü niwaxgü. Rü 7,000 ga duüxügü najue namaā ga jema īxāchiane. Rü jema togü ga duüxügü ga maxëxü rü poraācüxüchi namuñē. Rü Tupana ja dauxüguxü i naānewa ngëxmacüxü nicuaxütgü. ¹⁴Rü jexma najacuax ga jema norü taxre ga chixexü. Notürü paxa tá ínangu i ngëma norü tamaēxpüx ixixü.

Guma norü 7 ga cornetachiga

¹⁵Rü jema norü 7 ga Tupanaārü orearü ngeruū, rü najacue ga norü corneta. Rü najexma ga nagagü ga tagaācü dauxüguxü ga naānewa inaxüguxü ga nhagüixü:

“Nhuxma rü jima meci na namaā inacuaxguxü i nhama i naāne, rü nüma nixí ja tóri Cori ja Tupana rü Nane ja Cristu. Rü nüma rü guxügutáma namaā inacuaxgü”, nhagüixü. ¹⁶Rü nhuxmachi ga jema 24 ga äēxgacügü ga norü tochicaxügüwa rütotüguxü ga Tupanapexewa, rü jexma nanangücuchitanü, rü Tupanaxü nicuaxütgü. ¹⁷Rü nhanagürügü:

“Pa Torü Cori ja Tupana ja Guxüärü Jexera Poracüx, cuma rü woetama cujexmaēcha, rü nhuxma rü ta cungëxmaēcha. Rü moxë cuxna taxägü, erü marü cugümexëwa cunangëxmaxëe i guxüma, rü marü icunaxügü na namaā icucuáxü. ¹⁸Rü ngëma duüxügü i tama cuxruü ixigüxü rü poraācüxüchi nanuē,

notürü nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tá cunapocueü. Rü ngëgxumarüü ta marü nawa nangu na nüxü cuicagüxü i guxüma i duüxügü i juexü. Rü marü nawa nangu na nüxü cunaxütanüxü i ngëma curü duüxügü i curü orearü uruügü, rü ngëma duüxügü i cupexewa imexü, rü guxüma i ngëma duüxügü i cuxü muñexü i jaexü rü buexü. Rü marü nawa nangu na icujanaxoxëexü i ngëma duüxügü i nachixexëexü i nhama i naāne”, nhanagürügü. ¹⁹Rü nhuxmachi Tupanapata ga dauxüguxü ga naānewa jexmane, rü niwāxna. Rü jéma norü aixepewa nüxü chadau ga jema baú ga Tupanaārü uneta ga nutagu ümatüxü. Rü nibaqibexane, rü poraācü nicuxcuane, rü naxiāxāchiane rü poraācü dejuxü narüji.

Wüxi ga nge rü wüxi ga dragăü

12 ¹Rü nhuxmachi dauxüwa nangox ga wüxi ga cuaxruü ga taxü. Rü ijexma ga wüxi ga nge ga üjaxcürüü ijaurachirucüü. Rü ngitüücutiüwa najexma ga tawemacü. Rü jema ngirü ngaxcuerüü ga ngîeruwa jexmaxü, rü 12 ga woramacurigü nixigü. ²Rü jema nge rü itacharaü. Rü poraācü aita ixü jerü ixíráxaciüchaü rü poraācü inguxnecaxüchi. ³Rü nhuxmachi dauxüwa nangox ga wüxi ga to ga cuaxruü. Rü jéma najexma ga wüxi ga nacojaraüüga dragăü ga taxüchixü ga dauxü ga 7 ga naëru nüxü jexmaxü rü 10 ga naxchatacuxre. Rü wüxicigü ga naëruwa rü nüxü najexma ga norü ngaxcuerüü. ⁴Rü nareexümaä inajatúchigü ga wüxiticumü ga norü tamaēxpüxarü üje ga woramacurigü, rü nhama ga naâneétügu nanawogü. Rü jema

dragáu rü ngípexegu najachi ga jema nge ga íraxacüchaüçü, jerü tuxü nangóxchaü ga guxema ngíxäcüxe ga jexguma tabuxgu.⁵Rü jema nge rü ixíráxacü, rü najatü. Rü nüma rü tá guxü i nachiüñaneäru äëgxacü nixí, rü tá namaä napora. Notürü ga guma ngíne rü jema ngena nanajaxu ga Tupana, rü nügüxüítawa nanaga ga norü tochicaxüpxewa.⁶Rü jema nge rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxápataxüwa inha. Rü jéma Tupana ngícxac nanamexée ga wüxi ga ngíchica na jéma ngíxna nadauxüçax rü ngíxü naxüwemüxüçax ga 1,260 ga ngunexü.⁷Rü jemawena ga dauxüwa rü nügü nadai. Rü Miguéu ga Tupanaärü orearü ngeruügürü äëgxacü ixíci rü guxüma ga natanüxü ga orearü ngeruügü, rü nügü nadai namaä ga jema dragáu ga taxüchixü rü norü orearü ngeruügü. Rü jema dragáu rü nhuxmachi norü orearü ngeruügü i chixexü rü poraäcü Tupanaärü orearü ngeruügümäa nügü nadai.⁸Notürü ga jema dragáu rü norü orearü ngeruügü rü tama Tupanaärü orearü ngeruügüxü narüporamaägü. Rü nhuxmachi ga jema dragáu rü norü orearü ngeruügü rü nangechica ga dauxüguxü ga naännewa.⁹Rü jemaäcü ínataxüchi ga dauxüguxü ga naännewa ga jema dragáu ga jema nuxcumaxüxü ga áxtape. Rü nüma rü ngoxogu rü Chatanágü naxäéga. Rü nüma nixí i guxüma i nhama i naänecüñax i duüxüguxü nawomüxéexü. Rü nüma rü norü orearü ngeruügümäa nhama ga naännegu narüwoü.¹⁰Rü nhuxmachi nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga dauxüguxü ga naännewa tagaäcü nhaxü:

“Nhuxma rü marü nawa nangu na törü Tupana rü norü duüxüguxü

namaxëxëexü. Rü nhuxma rü nüma tuxü nüxü nadauxëe na guxüärü jexera naporaxü rü guxüärü äëgxacü jiixü. Rü Nane ja Cristu rü marü tuxü nüxü nadauxëe na guxümaä inacuáxü. Jerü marü dauxüguxü ga naännewa ínataxüchi ga Chataná ga ngunecü rü chütacü törü Tupanapexewa taeneëgxü jeüçürü ixuechaxü.¹¹Rü nümagü ga jema taeneëgü, rü marü Chatanáxü narijexeragü nagügagu ga guma pecaduarü utanüçax jucü rü nagagu ga Tupanaärü ore ga nüxü jaxugüxü. Jerü ga nümagü rü tama najanuxügü ga norü maxü, rü ínamemaregü na Tupanacax naujexü.¹²!Rü ngémacax petaägü i guxäma i pema i dauxüguxü i naännewa ngéxmagüxe! !Notürü pengechaütmüügü i pema i jea naäne i pecaduañxüwa ngéxmagüxe rü taxtü i taxüwa ngéxmagüxe! Erü ngéma ngoxo i Chataná rü marü petanügu nartütáe. Rü poraäcü nanu i nüma erü marü noxretama i ngunexü nüxü ínajaxü na chixexü naxüxü, erü paxa tá napocu”, nhanagüri ga jema naga.¹³Rü jema dragáu ga taxüchixü ga Chataná rü jexguma nüxü jacuqxächigu na nhama ga naännegu natáexü, rü ngíwe ningéchigü ga jema nge ga íraxacüçü.¹⁴Notürü ga Tupana rü jema ngena nanaxä ga taxre ga ngíxpexatügü ga ijüpexatüriü ixíxüne, na jema nachica ga ngextá taxúema íxápataxüwa nanhaxüçax naxchaxwa ga jema áxtape ga Chataná. Rü jema nachicawa nixí ga Tupana ngíxna dauxü, rü ngíxü üwemüxü ga tamaëxpüx ga taunecüarü ngäxü.¹⁵Rü jema áxtape ga Chataná rü dexá nügüqxwa ínaxüxüexü na wüxi ga

natü naxüxūcax, rü jema natümaā ngíxü jachaxéexüçax ga jema nge.¹⁶ Notürü ga waixümü rü ngíxü narüngüxëe ga jema nge. Rü ningéane na ijachexéexüçax ga jema dexá ga jema dragáu nügülaxwa íxúxüxëexü.¹⁷ Rü nhuxmachi ga jema dragáu ga Chataná, rü poraäcüxüchima ngímaā nanu ga jema nge. Rü íníxü na nügü namaā jadaixüçax ga jema togü ga ngíxäcügü ga jema nge. Rü ngéma ngíxäcügü i ngéma dragáuumaā nügü daixü, rü ngéma nixí i ngéma duüxügü i meä Tupanaärü orega ínñüexü rü meä jaxögüechaxü i Ngechuchu ja Cristuarü ore i aixcuma ixíxü. Rü nhuxmachi ga jema dragáu rü norü numaā taxtü ga taxüänacügu najarünhu.

Taxre ga ngoxogüchiga

13 ¹Rü nüxü chadau ga wüxi ga ngoxo ga taxü ga taxtügu ínhuächixü ga 7 eruxü rü 10 chatacuxrexü. Rü wüxicigü ga naxchatacuxrewa rü nüxü najexma ga norü ngäxcueruü. Rü naërugüga naxümatü ga nhuxre ga naéggagü ga Tupanamaā guxchigagüxü.² Rü jema ngoxo ga nüxü chadauxü, rü wüxi ga airüü nixí. Rü naxmexgü rü chatü ga taxümxexégürüü nixí. Rü naâx rü wüxi ga aiaxrüü nixí. Rü jema dragáu ga Chataná rü jema ngoxoxü naporaxëe na naxrüü naporaxüçax rü naxrüü äëxgacü jiíxüçax na nhama ga naänemaä inacuáxüçax.³ Rü wüxi ga naëruwa ga jema ngoxo, rü nüxü najexma ga wüxi ga taxü ga norü oxri ga namaä najuxchaüxü. Notürü ga jema norü oxri rü nüxü nixë, rü naxcax nitaane. Rü

guxüma ga nhama ga naänecüäx ga duüxügü rü poraäcü jema ngoxomaä nabaixächie, rü nawe narüxi.⁴ Rü ga duüxügü rü jema dragáu ga Chatanáxü nicuaxüügü jerü jema ngoxoxü naporaxëe na äëxgacü jiíxüçax. Rü jexgumarüü ta jema ngoxoxü nicuaxüügü, rü nhanagürügü:

“¿Texé tangëxma ja nhaä ngoxorüü poraxe? ¿Rü texé tapora na namaä tüü tadaixü?” nhanagürügü.⁵ Notürü ga Tupana rü tama jema ngoxona nanachuyu na nügü jacuaxüüxüçax rü tacü Tupanamaä jaxugüxüçax rü äëxgacü na jiíxüçax ga 42 ga tawemacü.⁶ Rü jemaäcü chixexü naxü ga jema ngoxo. Rü poraäcü tacü Tupanamaä nixugü. Rü Tupanamaä naguxchiga, rü napatamaä rü ta naguxchiga, rü tûmamaä naguxchiga ja guxäma ja jíxema dauxüguxü i naänawa ngëxmagüxe.⁷ Rü jema dragáu ga Chataná rü jema ngoxoxü naporaxëe na Tupanaärü duüxügümaä nügü naðaixüçax nhuxmatáta tükü najexera. Rü äëxgacüxü najaxíxëe na namaä inacuáxüçax ga nagúxüraüxü ga duüxügü ga guxüma ga nachiüäneçüäx ga nagúxüraüxü ga nagawa idexagüxü.⁸ Rü tá ngéma ngoxoxü nicuaxüügü i guxüma i duüxügü i nhama i naänawa maxëxü i noxritama naâne üxgu ngeéggagüxü nawa i norü popera ja jima pecaduarü utanüçax jucü i nagu jawügüäxü i ngéma duüxügü i marü Tupana nüxna naxäxü i maxü i taguma gúxü.⁹⁻¹⁰ Rü ngëxguma texé äxchixëgu, rü name nixí i naga taxinü i nhaä tá pemaä nüxü chixuxü. Rü ngëxguma texé tûmamaä naxuegugu na tükü

jajauxguxű, rü noxtacüma tá tijaxu. Rü ngëxguma texé tümamaä naxuegugu na tüxű jamaxguxű, rü noxtacüma tá tüxű nimaxgü. Rü ngëmacax ja jíxema Tupanaärü duűxügű ixígüxe, rü woo tacü rü guxchaxű tüxű ngupetigu, rü tanaxwaxe na jaxna namaä taxinüexű rü tajaxögüamaxx. ¹¹Rü jemawena nüxű chadau ga wüxi ga to ga ngoxo ga taxrechatacxrexű ga waixümüännewa íxüxüxű. Rü jema naxchatacxre rü nhama carneruchatacuxrerüñ nixñ. Notürü ga naga rü wüxi ga dragăü ga taxüchixügarüñ nixñ ga na natagaxñ. ¹²Rü jexguma jema nüxíraüñ ga ngoxopexewa najexmagu, rü naxrütama napora. Rü nhama ga naänemaä inacuax, rü nanamu ga nhama ga naännewa maxëxű ga duűxügű na jema nüxíraüñ ga ngoxo ga ixëärü oxriáxüxű na jacuaxüügxücx. ¹³Rü jema ngoxo nanaxü ga taxü ga cuaxruügű ga duűxügű tama nüxű cuáxű na naxügüäxű. Rü dauxüwa nanajixëe ga üxü, rü nhama ga naännegu naji napexewa ga duűxügű. ¹⁴Notürü ga Tupana rü tama jema ngoxona nanachuxu na nhama ga naännewa maxëxű ga duűxüguxű nawomüxëexű namaä ga jema cuaxruügű ga jema nüxíraüñ ga ngoxopexewa naxüxű. Rü jemaäcü ga jema ngoxo rü duűxüguxű namu na naxügüäxücx ga naxchicünaxä ga jema nüxíraüñ ga ngoxo ga taramaa chexexű rü poraäcü rüxöxű rü tama juxü. ¹⁵Rü Tupana rü tama jema to ga ngoxona nanachuxu na namaxëexücx ga jema nüxíraüñ ga ngoxochicünaxä. Rü jemaäcü ga jema ngoxo rü nanamaxëe ga jema

naxchicünaxä na jadexaxücx rü na nadaiäxücx ga guxüma ga jema duűxügű ga tama nüxű icuaxüügxü. ¹⁶Rü jexgumarüñ ta guxüma ga duűxüguxű namu na norü tügünemexëwa rü exna nacatüwa nüxű na najexmaxücx ga wüxi ga cuaxruü ga jema ngoxoéga ixixü. Rü jemaäcü nanamu ga guxüma ga duűxügű rü woo buxű rü exna jaxü, rü woo duűxügű i muärü díerüäxguxű rü exna ngearü díerüäxguxű, rü woo duűxügű i ngearü coriäxguxű rü exna duűxügű i ixääärü coriäxguxű. ¹⁷Rü taxucürüwa texé tümaärü tacücx tataxe rü exna tümaärü tacümaä tataxe ga jexguma tümaärü tügünemexëwa rü exna tümacatüwa tüxű nataxgu ga jema ngoxoéga rü exna jema ngoxoégaarü cuaxruü ga número. ¹⁸Rü nhaä orexü na icuáxücx, rü tanaxwaxe na tüxű nangëxmaxü i törü cuax. Rü jíxema tüxű nangëxmaxë i tümaärü cuax, rü name nixñ i tanangugü i ngëma número i ngëma ngoxoéga ixixü. Erü ngëma número rü wüxi i jatüégachirex nixñ. Rü ngëma número rü 666 nixñ.

Jema 144,000 ga duűxügürü wijae

14 ¹Rü jemawena ichadawenü, rü nüxű chadau ga guma pecaduarü utanücx jucü ga guma mäxpüne ga Siäügu äéganeëtugu chicü. Rü naxütawa najexma ga 144,000 ga duűxügű ga nacatüwa ixäégaxű namaä ga guma pecaduarü utanücx jucüega rü Nanatü ja Tupanaëga. ²Rü nhuxmachi nüxű chaxinü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga dauxüguxű ga naännewa inaxüxű ga nhama taxü i cotüna i

chuxchuxūgarüü ixixü rü nhama poraäcü jaduruanexürüü ixixü rü nhama muxüchixü i duüxügü i arpawa ípaxetagüxürüü ixixü. ³Rü jema 144,000 ga duüxügü rü nagu nawijaegü ga wüxi ga jexwacaxüü ga wijae napexewa ga Tupanaärü tochicaxü rü napexewa ga jema ägümüciü ga dauxüçüäx ga maxëxü rü napexewa ga jema 24 ga äëxgacügü. Rü taxucürüwama texé ga toteü nüxü tacuaxéga ga jema wijae. Rü jema 144,000 ga duüxügüxicatama nixí ga nüxü cuäxgüxü. Rü jema nixí ga Tupana nhama ga naänewa idexechixü na namaxëxääxüçax. ⁴Rü jema nixí ga duüxügü ga tama nhama ga naäneärü ngúchaü i chixexümaä nügü äüächarü maxüäxgüxü rü tama nüxü rüxoexü na Tupanaäxü jaxögüäxü. Rü nümagü rü jima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçax jucüwe narüxí i ngextá ínaxüxüwa. Rü jemagü nixí ga nhama ga naänecüäxtanüwa nüxira Tupana naxçax taxexü na noxrü rü Naneärü duüxügü i üünexü jixígüxüçax. ⁵Rü jematanüwa rü taguma texé nüxü taxinü na doraxü jaxugüxü, erü Tupanapexewa rü nataxuma i norü chixexü.

Orearü ngeruügü ga dauxüçüäxärü orechiga

⁶Rü nhüxmachi nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga dauxüguxü ga naänegu íxexeüxü ga ijangexü ga Tupanaärü ore i guxügutáma ixixü, na guxü i nachiüäneçüäxgümaä rü nagúxüraüxü i duüxügümaä rü guxüma i duüxügü i nagúxüraüxü i nagawa

idexagüxümaä nüxü jaxuxüçax. Rü jemaäcü inajange ga jema Tupanaärü ore na guxüma i nhama i naänewa maxëxü i duüxügümaä nüxü jaxuxüçax. ⁷Rü tagaäcü nhanagürü:

“¡Nüxü pemuuë ja Tupana rü nüxü peicuäxüügü! Erü marü nawa nangu na guxüma i duüxügüna naçaxü. ¡Rü nüxü peicuäxüügü ja jima naxüciü i dauxüguxü i naäne rü nhama i naäne rü taxtü i taxü rü guxüma i natüxacügü!” nhanagürü. ⁸Rü jemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga dauxüçüäxü, rü nhanagürü:

“Marü nagu najarüchixe ja jima ïäne ja taxüne ja Babiróniä, rü nagu napogüe rü najawäxtaügxüe ja norü ïgü. Jerü jema ïänecüäxü rü nanachixexüe ga guxüma ga to ga nachiüäneçüäxü ga duüxügü. Rü guxüma ga jema duüxügüxü namu na naxügüäxüçax ga jema chixexü ga guma ïänewa naxügüxü ga Tupanapexewa poraäcü chixexü”, nhanagürü. ⁹⁻¹⁰Rü jemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga tagaäcü nhaxü:

“Ngëxguma chi texé nüxü icuäxüügu i ngëma ngoxo rü naxchicüñaxäxü ticuäxüügu rü tügi itaxäxgu na tûmacatüwa rü ęxna tûmamëxëwa ngëma ngoxoégamaä tacuäxruüäxü, rü Tupana rü poraäcüxüchi tá tüxü napocu namaä i ngëma pocu i guxüärrü jexera ixixü i nümatama ja Tupana norü numaä namexëexü. Rü üxümaä rü ęzufre i ijauraxümaä tá ngúxü tüxü ningexëe napexewa i norü orearü ngeruügü rü napexewa ja jima Nane ga pecaduarü utanüçax jucü. ¹¹Rü naëma ja jima üxü ja nawa Tupana ngúxü tüxü

ingexééne, rü guxūgutáma ngéma nicaixqueecha. Rü bai i íraruwa tá tükü narüna i ngéma ngúxü ja jíxema ngéma ngoxoxü rü ngéma ngoxochicünaxäxü icuaxüügxé rü tügü ixäxé na ngéma ngoxoégamaä taxäégxü. Rü bai i ngunecü rü bai i chütacü tá tükü narüna i ngéma ngúxü”, nhanagürü. ¹²Rü ngémacax ja jíxema Tupanaärü duüxügü ixígüxe rü norü orega ïnüexë rü Ngechuchuaxü jaxögüxe, rü name niix na jaxna namaä taxïnüexü rü tajaxögüamaxü ega woo tacü rü guxchaxü tükü ngupetügu. ¹³Rü nhuxmachi nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga dauxüguxü ga nañewa inaxüxü ga nhaxü choxü:

“¡Naxümatü i nhaä ore i tá cumaa nüxü chixuxü! Rü nhamaäcüü tá tataäegü ja jíxema tóru Coriaxü meä jaxögüäcüma juexe. Erü Tupanaäe i Üünexü rü nhanagürü: ‘Ngü, ngémääcü tá tataäegü ja jíxema, erü tá itarüngüe nüxna i tümaärü puracügu. Rü ngéma mexü i taxüguxü rü tümamaä wüxi gu dauxüguxü i nañewa tá naxü’, nhanagürü.

Nhama i nañewa najadexchi i ngéma duüxügü i Tupanaärü ixígüxü

¹⁴Rü nhuxmachi ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga caixanexü ga cómrixü. Rü jema caixanexüétüwa narüto ga Tupana Nane ga duüxüxü ixícü. Rü naeruwa najexma ga wüxi ga norü ngaxcuerü ga uirunaxcax. Rü namexwa najexma ga wüxi ga cuchi ga ínapomaguxü ga tæchixü. ¹⁵Rü Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to

ga orearü ngeruü ga tagaäcü nhaxü nüxü ga guma caixanexüétüwa rütocü: “¡Inaxügü na cunadexü i ngéma duüxügü i cuxrü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na cugüxütawa cunanaxü, erü ngéma curü duüxügü i nhama i nañewa ngéxmagüxü rü ínamemare na cunadexü”, nhanagürü. ¹⁶Rü nhuxmachi ga guma jema caixanexüétüwa rütocü rü nhama trigü i buxuxürüü naâneétugu ngimaä najabuächi ga norü cuchi. Rü nanade ga jema norü duüxügü ga nhama ga nañewa jexmagüxü. ¹⁷Rü nhuxmachi dauxüguxü i nañewa ngéxmane ja Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga nüxü najexmacü ga wüxi ga cuchi ga ínapomaguxü ga tæchixü nüxü jexmaxü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngéma duüxügü i jéa nañewa ngéxmagüxü i tama Tupanaärü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na Tupana napocuexü”, nhanagürü. ¹⁹Rü jema orearü ngeruü rü nhama ga naâneétugu ngimaä najabuächi ga norü cuchi. Rü najadexchi ga jema duüxügü ga tama Tupanaärü ixígüxü ga nhama ga nañewa jexmagüxü. Rü wüxi ga taxü ga nachicagu nanawocu na jexma Tupana norü numäa naðaixüçax, nhama uwagü imaqxtüüxürüü. ²⁰Rü jema nachica ga iñanepechinüwa jexmaxügu nanadai. Rü guma nagü ga jéma íjaxüchicü, rü 300 ga quirúmetru inajarübaichi, rü wüxi ga

metruarü ngāxū nixī ga norü mātama ga guma nhaxū.

Tupanaārū orearü ngeruūgū ga nüxū najexmaxū ga 7 ga pocuruūgū

15 ¹Rü nhuxmachi ga dauxūguxū ga naānewa rü nüxū chadau ga wüxi ga to ga taxū ga cuqxruū ga namaā ibaixächixū. Rü najexma ga 7 ga orearü ngeruūgū ga dauxūcūqāx ga nüxū jexmagüxū ga 7 ga pocuruū. Rü jema nixī ga Tupanaārū pocu ga nawa ijacuáxū ga na nanuxū. ²Rü jexgumarüü ta nüxū chadau ga nhama wüxi ga nanaxtaaétiwaraūxū ga woruarü ijauraétcütüxū ga üxüema nawa inachixū. Rü jema tajexmagü ga guxema nüxū rüjexeraxe ga jema ngoxo rü jema ngoxochicünqxā rü jema ngoxoéga rü jema númeru ga jema ngoxoéga ixixū. Rü jema nanaxtaaéturaūxüga tachigü. Rü tütüxū najexmagü ga túmaärü paxetaruūgū ga arpa ga Tupana tüxna áxū. ³Rü nagu tawijaegü ga Muísé ga Tupanaārū duūxū ixicürü wijae. Rü jexgumarüü ta nagu tawijaegü ga jema wijae ga guma Tupana Nane ga pecaduarü utanücxäc jucürü ixixū ga nhaxū:

“Pa Torü Cori ja Tupana ja Guxūārū Jexera Poracüx, nataxüchi rü namexéchi i guxūma i ngēma cuxüxū. Rü cuma rü guxūgutáma guxūma i nachiūānegüarü äéxgacü cuixī. Rü cuma rü aixcuma meāma namaā icucuqx rü taguma cuidora. ⁴¿Rü texé tātxütáma cuxū tamuū, Pa Corix? ¿Rü texé tātxütáma cuxū ticuqxü? Erü cuma rü cuxicatama nixī i üünecü cuiixū.

Rü guxūma i nachiūāneçüäx rü nuã tá naxī, rü tá cuxíñ nicuqxüügū. Jerü marü nüxū nadaugü na cuixaixcumaxū i guxūma i ngēma nüxū cuixuxüwa rü aixcuma mea cunangugüxū i guxūma i ngēma chixexü ügüxü rü ngēma mexü ügüxü”, nhanagürü ga jema wijae. ⁵Rü jemawena ichadawenü rü nüxū chadau ga dauxūguxū ga naānewa na jawāxnaxū ga jema nachica ga üünexū ga Tupanapataarü aixepewa jexmaxū ga ngexta namaā ínanguxügüxüwa ga guma nuta ga Tupanaārū mugü nagu ümatücü. ⁶Rü guma Tupanapatawa ínachoxü ga jema 7 ga orearü ngeruūgū ga dauxūcūqāx ga nüxū najexmagüxū ga jema 7 ga pocuruūgū. Rü naxchiru ga mexéchixūmaä rü ijauracüüxümaä nixāxchiru. Rü jema norü gojeremüügū rü uirunaxcäx nixī. ⁷Rü nhuxmachi wüxi ga jema ägümücü ga dauxūcūqāx ga maxüxū, rü wüxicigü ga jema 7 ga orearü ngeruūgūna nanaxä ga wüxi ga taza ga nangaxweraūxū ga uirunaxcäx ga Tupana ja guxüguma maxéchacüarü nu i äüçümaxümaä ixāäcüxū. ⁸Rü guma Tupanapata rü namaā naxāäcu ga jema caixema ga Tupana ja mexéchicü rü poracüwa ne üxū. Rü taxucürüwama texé jexma taxücu nhuxmata nagü ga jema 7 ga pocuruū ga jema 7 ga orearü ngeruügüaxü jexmaxū.

Tazagü ga Tupanaārū numaā ixāäcuxüchiga

16 ¹Rü nhuxmachi nüxū chaxñü ga wüxi ga naga ga tagaäcü guma Tupanapatawa inaxüxū ga nhaxü nüxū ga jema 7 ga orearü ngeruūgū:

“Ngéma pexí, rü naâneétüwa pejabagüäcu i ngéma 7 i tazagü i Tupanaärü nu i äüçümäxümaä ixääcuxü!” nhanagürü. ²Rü jéma naxü ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü naâneétügu najabaäcu ga norü taza. Rü guxüma ga duüxügü ga jema ngoxoégamaä ixäégxü rü jema ngoxochicünaxxü icuaxüügüxü, rü nawa inajarüögogü ga taixna ga nguxuchixü ga taguma ixëxü. ³Rü jema norü taxre ga orearü ngeruü, rü taxü ga taxtüétügu najabaäcu ga norü taza. Rü nagüxü nananguxuchi ga dexá, rü nhama wüxi i duüxü i texé imáxügürüü nixí ga dexá. Rü guxüma ga taçü ga taxtüwa maxëxü rü najue. ⁴Rü jema norü tamaëxpüx ga orearü ngeruü rü natügüétügu rü natüxacügüétügu najabaäcu ga norü taza. Rü guxüma ga jema natügü rü natüxacügü, rü nagüxü nanacaxichi. ⁵Rü nhuxmachi nüxü chaxinü ga jema Tupanaärü orearü ngeruü ga guxüma ga dexámaä icuáxü ga nhaxü:

“Pa Torü Cori ja Tupana ja Üüneçü ja Woetama Jexmaëchacü rü Nhuxma Ngëxmaëchacü, cuma rü wüxi i mexü cuxü na ngémaäcü dexá nagüxü cunacaxichixëexü naxchaxwa i ngéma duüxügü. ⁶Jerü nümagü rü nanadai ga jema curü duüxügü rü curü orearü uruügü, rü inanaba ga nagü. Rü nhuxma i cuma rü wüxi i mexü nixí i cuxüü na ngéma dexá nagüxü cunacaxichixëexü na nawa naxagexücx. Jerü jema nixí ga jema nanaxwæxegüxü rü jemacax nixí ga curü duüxügüxü naðaixü”, nhaxü. ⁷Rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga jema

pumaraarü gutexeruütaxmüwa inaxüxü ga nhaxü:

“Ngü, Pa Cori ja Tupana ja Guxüärü Jexera Poracüx, aixcuma nixí i namexü i ngéma cuxüxü”, nhaxü. ⁸Rü jema norü ägümüçü ga orearü ngeruü rü üäxcüétügu najabaäcu ga norü taza. Rü jemaäcü nanaporaxëe ga üäxcü na jexeraäcü nanguxemaxücx, na jema norü naïñmaxümaä ínaguäxücx ga duüxügü. ⁹Rü guxüma ga duüxügü rü poraäcü nüxü nanguxema, notürü tama nüxü narüxoé ga nacüma ga chixexü rü tama Tupanaxü nicuaxüügü. Rü naguxchigagüama namaä ga Tupana ja guxüma i ngéma pocuruümaä icuácü. ¹⁰Rü jema norü wüximeëxpüx ga orearü ngeruü, rü jema ngoxoarü tochicaxüétügu najabaäcu ga norü taza. Rü guxüwama ga ngextá äëxgacü íjíixüwa ga jema ngoxo, rü naxéâne. Rü jema na poraäcü nüxü nangúxü ga duüxügü, rü nügü nangöörü conüäxgü. ¹¹Notürü woo jemaäcü nüxü na nangupetüxü ga duüxügü, rü tama nüxü narüxoéchaü ga jema chixexü ga naxügüxü. Notürü jema na poraäcü nüxü nangúxü ga norü taixnagü, rü naguxchigagüama namaä ga Tupana ja dauxügücü. ¹²Rü jema norü 6 ga orearü ngeruü, rü jema taxtü ga Eufráteétügu najabaäcu ga norü taza. Rü inajache ga jema taxtü na wüxi ga nama na jíixücx naxcax ga jema nachiüänegüarü äëxgacügü ga üäxcü íjarügoxüwa ne íxü. ¹³Rü nüxü chadau rü jema dragáüäxwa, rü jema nüxíraüxü ga ngoxoaxwa, rü jema to ga ngoxo ga jema orearü uruünetaaxwa, rü wüxiqchwachigü ínaxüxü ga wüxi ga naäe ga chixexü ga

nhama curururū ū ixixū. ¹⁴Rü jema nixī ga naāegü ga jema ngoxogü ga naxügüxū ga jema taxū ga cuaxruügü ga duügxü taxucürüwa ügüxū. Rü jema ngoxogü rü ínachoxū na nangutaquexesexēegüäxüçax i guxūma i nhama i naānewa ngēxmagüxū i nachiüñanegüarü äëxgacügü na Tupana ja Guxüärü Jexera Poracümaä nügü nadaixüçax i ngēxguma nawa nanguxgu i naāneärü gux. ¹⁵Notürü düçax, rü ípexuäegü erü törü Cori ja Ngechuchu ja Cristu rü nhanagürü:

“Chama rü ngürüächi taxúetáma choxū ínanguxéejane íchangu, nhama wüxi i ngítaxáxü ínguxürü. Rü tataäe ja jíxema ímemarexe nhama wüxi i duügxü i naxchiru ímexéexürü ū na tama tangexchiruxüçax rü taxánexüçax i ngēxguma íchanguxgu”, nhanagürü.

¹⁶Rü jema ngoxogü, rü nanangutaquexesexē ga guxūma ga nhama ga naānewa jexmagüxū ga nachiüñanecüäxgüarü äëxgacügü. Rü jema nachica ga nawa nangutaquegexü, rü Armajedöügu naxäéga i Judéugügawa. ¹⁷Rü jema norü 7 ga orearü ngeruü, rü buanecügumare najabaäcu ga norü taza. Rü guma Tupanapata ja dauxüguxü i naānewa ngēxmanewa inanaxü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga jema Tupanaärü tochicaxüwa inaxüxü ga nhaxü:

“Marü ningü”, nhaxü. ¹⁸Rü nibaixbxexane, rü poraäcü nicuxcuane, rü niduruane. Rü poraäcü naxiäxächiane. Rü noxri Tupana duügxüguxü üxgumama rü taguma najexma ga wüxi ga íxächiane ga jemarü ū poraxü. ¹⁹Rü guma íane ga

taxüne ga Babirónia, rü tamaëxpügxu ningüxjeane. Rü guma íanegü ga nhama ga naānewa jexmagüne rü niwaxtaügü. Rü Tupana rü nüxna nacuaxächi ga guma íane ga Babiróniäärü chixexü. Rü jemacax norü numaä poraäcü nanapocu ga guma íane, jerü poraäcüxüchi namaä nanu. ²⁰Rü guxūma ga capaxügü rü guxünema ga maxpünegü, rü inajarüxogü. ²¹Rü dauxüwa narüji ga dejuxü ga itapütaxü, rü duügxügütügo naji. Rü wüxipütagchigü ga jema dejuxü, rü 40 ga quirugu nixī ga najaxü. Rü ga duügxü rü Tupanamaä naguxchigagü nagagu ga jema pocuruü ga dejuxü, jerü poraäcü nüxü nangux ga jema pocu ga Tupana namaä napocuexü.

Íane ga Babirónia ga wüxi ga nge ga ngēäexüchicügu ixuxüne

17 ¹Rü jema 7 ga orearü ngeruügü ga nüxü jexmagüxü ga 7 ga tazagü, rü jematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü, rü chauxcax nixü, rü nhanagürü choxü:

“¡Nuá naxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxéé i tacü tá nixī i ngírü pocu i ngēma nge i ngeäexüchicü i taxü i dexágüétüwa rütoxcü. ²Rü nhama i naānewa ngēxmagüxü i nachiüñanegüarü äëxgacügü, rü ngímaä namaxé, rü jemaäcü poraäcü chixexü naxügü. Rü guxūma i nhama i naānecüäx, rü ngírü chixexü nüxna naxüe”, nhanagürü. ³Rü jexguma Tupanaäe i Üünexü jemaäcü choxü ngoxetüxéegu, rü jema orearü ngeruü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa choxü naga. Rü jéma ngíxü chadau ga wüxi ga nge ga wüxi ga ngoxo ga dauxüétüwa rütoxcü.

Rü jema *ngoxo* rü *guxūwama*
naxā̄egaxūne, rü jema *naēgagü* rü
Tupanamaā *naguxchiga*. Rü 7 *nixā* ga
naēru rü 10 ga *naxchatacuxre*. ⁴Rü jema
nge rü *wüxi* ga *naxchiru* ga
dauxracharaxü rü *dauxümaā* *ixāxchiru*.
 Rü *uirumaā* rü *nutagü* ga
mexēchicümäa *ingāxāē*. Rü *ngixmexwa*
ngixü *najexma* ga *wüxi* ga *taza* ga
uirunaxcax. Rü jema *taza* rü *namaā*
naxāācu ga *nagúxüraüxü* ga *jema*
Tupanapexewa *chixexü* rü *nagúxüraüxü*
ga chixexügü ga *jema* *nge* *üxü*. ⁵Rü
ngīcatügu *naxümatü* ga *wüxi* ga *naēga*
ga taxúema *nüxü* *cuáxü* *na nhuxü*
nhaxüchiga *jiixü*. Rü jema *naēga* rü
nhanagürü:

“Taxüne ja Babirónia i naē i *guxüma* i
duüxügü i *chixexü* *ügüxü* rü *guxüma* i
chixexü i *nhama* i *naānewa* *ngēxmaxü*”,
nhanagürü. ⁶Rü *ngixü* *chadau* ga *jema*
nge ga *na nangāxüxü* *namaā* *ga guma*
natüga *ga jema* *duüxügü* *ga Tupanaärü*
ixigüxü rü *jema* *duüxügü* *ga*
Ngechuchuarü *orexü* *na jaxugüxücax*
daixü. Rü *jexguma* *jemaxü* *chadaxgu*, rü
chabaixächi. ⁷Rü *jexguma* *ga jema*
orearü *ngeruü* rü *nhanagürü* *choxü*:

“*¿Tacüçax cubaixächi?* Dūcax, tá
cumaā *nüxü* *chixu* *na tacüchiga* *jiixü* i
ngēma *nge*, rü *tacüchiga* *jiixü* i *ngēma*
ngoxo i 7 *eruxü* rü 10 *chatacuxrexü* i
naētüwa *natoxü*. ⁸Rü *ngēma* *ngoxo* i
nüxü *cudauxü*, rü *jema* *nixü* *ga*
nuxcumaxüchi *maxchiréxü* *notürü*
nhuxma rü *marü* *juxü* rü *ngēma* *äxmaxü*
i taxuguma *ijacuáxüwa* *ngēxmaxü*.
 Notürü *paxa* *tá ngēma* *íxüxüxü*, rü
nhuxmachi *ngēma* *nachica* i
guxügutáma *natüga* *napocuxüwa* *tá üxü*.

Rü *ngēma* *ngoxomaā* *tá nabaixächiäegü*
i ngēma *duüxügü* *i nhama* *i naānewa*
maxēxü *i tama* *nawa* *ngoxégagüxü* i
ngēma *Tupanaärü* *popera* *i noxitama*
naāne *ixügügu* *Tupana* *nagu* *jawügüxü* i
ngēma *duüxügü* *i nüxü* *nangēxmaxü* i
maxü *i taguma* *guxü*. Rü *nümagü* i
ngēma *duüxügü* rü *aixcuma* *tá namaā*
nabaixächiäegü *i ngēxguma* *nüxü*
nadaugügu *i ngēma* *ngoxo* *ga*
nuxcumaxüchi *maxchiréxü* rü *juxü*
notürü *wena* *táxarü* *ínguxü*. ⁹Rü *nhaā*
nixü *i wüxi* *i ore* *naxcax* *i ngēma*
duüxügü *i nüxü* *natauxchaxü* *na nüxü*
nacuaxgüxü. Rü *ngēma* 7 *i naēru* *i*
ngēma *ngoxo*, rü *jima* *nixü* *ja* 7 *ja*
maxpünechiga. Rü *jima* 7 *ja*
maxpüneétüwa *nixü* *i natoxü* *i ngēma*
nge. Rü *ngēgumarüü* *ta* *i ngēma*
naērugü, rü 7 *i nachiüñanegüarü*
äēxgacügüchiga *nixü*. ¹⁰Rü
wüximeëxpü *i ngēma* *äēxgacügü* rü
marü *togü* *nüxü* *narüjexeragü*, rü
nhuxma rü *marü* *tama* *äēxgacügü*
nixigü. Rü *ngēma* *norü* 6 *i ngēma*
äēxgacügü, rü *nüma* rü *nhuxma* rü
äēxgacü *nixü*. Rü *ngēma* *norü* 7 *tá nixü* *i*
jixcüra *ínguxü*. Notürü *ngēguma*
ínanguxgu *i ngēma* *norü* 7 *i nawá*
ijacuáxü *i ngēma* *äēxgacügü*, rü
paxaichimare *tá nixü* *i äēxgacü* *jiixü*.
¹¹Rü *ngēma* *ngoxo* *ga* *nuxcumaxüchi*
maxchiréxü rü *nhuxma* rü *marü* *juxü*, rü
ngēma *nixü* *i norü* 8 *i ngēma* *äēxgacügü*.
 Rü *nüma* rü *ngēma* 7 *tanüxü* *nixü*.
 Notürü *i nüma* rü *ngēma* *nachica* *i*
guxügutáma *nagu* *napocuxüwa* *naxü*.
¹²Rü *ngēma* 10 *i naxchatacuxre* *i nüxü*
cudauxü, rü 10 *i nachiüñanegüarü*
äēxgacügüchiga *nixü*. Notürü *i nümagü*

rü taúta inanaxügie na duúxügumaã inacuaxgüxü. Notürü jixcûra tá nanajauxgü i pora na wüxitátama i ngora ngëma ngoxomaã wüxigu ãëxgacügi jixigüxüçax. ¹³Rü ngëma 10 i ãëxgacügi rü wüxigu nagu narüxinüe na ngëma ngoxona naxgüxüçax i norü pora, na ngëma ngoxo namaã icuáxüçax. ¹⁴Rü nhuxmachi i ngëma ãëxgacügi rü ngëma ngoxo rü tá nügü nadai namaã ja jima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçax jucü. Notürü ja jima Tupana Nane rü tá nüxü narüjexera, erü núma rü guxü i corigüarü Cori nixi, rü guxü i nachiüñanegüarü ãëxgacügi ãëxgacü nixi. Rü jíxema namüçugi ixígüxe, rü jíxemagü tixigü ja Tupana tükü idexechixe rü túmacax naçaxe. Rü túmagü rü aixcuma naga taxinüe”, nhanagürü choxü. ¹⁵Rü jema orearü ngeruü rü nhanagürü ta choxü:

“Ngëma taxü i dexá i nüxü cedulauxü i naétiwa natoxü i ngëma nge i ngëäexüchicü, rü nagúxuraüxü i duúxüguchiha nixi, rü guxüma i duúxügü i to i nagawa idexagiüxüchicha nixi, rü guxüma i nachiüñanecüäxgü i duúxüguchiha nixi. ¹⁶Rü ngëma 10 i naxchatacçrex i nüxü cedulauxü i nüxü ngëxmaxü i ngëma ngoxo, rü tá ngëma nge i ngëäexüchicuchi naxaie. Rü tá ngëma ngena nanapuxü i guxüma i tacü i ngixü ngëxmaxü, rü ngëmaacü ngexchiruacüma tá ngëxma irüxäyx. Rü tá ngixü nangögxü, rü üxüwa tá ngixü nigugü. ¹⁷Jerü ga Tupana rü jema 10 ga ãëxgacügüxü nagu narüxinüeëe na naxügüxüçax i ngëma nanaxwaxexü i núma ja Tupana. Rü ngëmacax i ngëma

ãëxgacügi, rü tá wüxigu nagu narüxinüe na ngëma ngoxoxü naporaxéegüxü na norü ãëxgacü jiixüçax nhuxmatáta Tupana janguxée i ngëma nüxü jaxuxü. ¹⁸Rü ngëma nge i ngixü cudaxcü, rü jima nixi ja jima íane ja taxüne ja guxüma i nachiüñanegüarü ãëxgacügi maã icuáxüne”, nhanagürü.

Nagu najarüchixe ga
íane ga Babiróniã

18 ¹Rü jemawena nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga dauxüguxü ga nañnewa íruxixü ga taxü ga ãëxgacü ixixü. Rü jema orearü ngeruüärü jauracüüxümaã nangóone ga nhama ga naâne. ²Rü tagaäcü nhanagürü:

“Marü nagu najarüchixe ja jima íane ja taxüne ja Babiróniã. Rü nhuxma rü ngoxogüchiü nixi rü nagúxuraüxü i naãe i chixexügüchiü nixi. Rü nhuxma rü ngëxma naxächiü i nagúxuraüxü i ngurucugü rü werigü i chixexü i duúxügü nachi aiexü. ³Jerü guxüma ga nachiüñanecüäxgü, rü guma íaneärü chixexü nüxna naxüe. Rü norü ãëxgacügi, rü jéma poraäcü chixri namaxé. Rü guxüma ga nhama ga nachiüñanecüäxgü ga taxetanüxügi, rü nügü namuärü diéruäxéegü namaã ga jema íaneärü jemaxügi ga tama Tupanapexewa mexü”, nhanagürü. ⁴Rü nhuxmachi nüxü chaxinü ga to ga naga ga dauxüguxü ga nañnewa inaxüxü ga nhaxü:

“Düçax i guxäma i pema ja chorü duúxügü ixígüxe, rü ípechoxü nawá ja jima íane na tama ngëma íaneäxü i pepecaduäxgüxüçax rü tama nagu

pejixűcax i ngēma pocu i tá jima īanewa nguxū! ⁵Erü ngēma īānecűāxārū pecadugü, rü nügütétuwa narünucue, rü duxwa marü dauxūguxū i naānewa nangu. Rü nhuxma ja Tupana rü nüxna nacuqxāchi i ngēma chixexū i naxüguxū, rü ngēmacax tá jima īānexū napocu.

⁶Rü ngēma poraācü chixexū na naxügüxürū, rü ngēgxumarüü tá ta nixī na chixexūmaā nüxū penaxütanüxū i pemax. ⁷Rü nhuxma na ngēma īānecűāx togümaā chixexū naxüguxū, rü taxreexpüxcüna tá penachixexē i pemax! ⁸Rü ngēma chixexū ga jema īānecűāx togücax mexēegüxū, rü pema rü taxreexpüxcüna tá ngēmaācü naxcax penamexē! ⁹Rü ngēma na nügü jacuqxüguxū rü mexēchixūwa na namaxexū, rü ngēgxumarüü tá ta nixī na ngúxū nüxū peingexēegüxū rü ngechaū nüxū peingexēegüxū! Erü nhuxma i ngēma īānecűāx rü nügütāēwa nhanagürügū: ‘Jixema rü nhama wüxi i äēxgacürüü mexēchixūwa tangēxmagü. Rü tagutáma wüxi i jutexürüü tangechaūgū’, nhanagürügū nügütāēwa i ngēma īānecűāx. ¹⁰Rü ngēmacax tá nixī i wüxitátama i ngunexügu ínanguxū i ngēma īāneārū pocuruū. Rü ngēma īānecűāx rü ngúanemaa tá najue, rü poraācü tá nangechaūgū, rü poraācü taija tá nüxū nangux, rü norü īāne rü üxümaā tá nigü. Erü naporaxüchi ja jima Tupana ja guxūärü Cori ixicü i ngēma īānexū pocucü”, nhanagürü ga jema naga. ¹¹Rü ngēma nachiūānegüarü äēxgacügū ga jema īānewa poraācü chixri maxēxū rü mexēchixūwa jexmagüxū, rü tá poraācü norü ngechaūmaā jima īānecax naxauxe i

ngēxguma nüxū nadaugügu i ngēma üxüema i namaā jaxaxü. ¹²Notürü ngēma äēxgacügū rü ngēma pocuxū na namuūēxüchaxwa rü tá jaxüwa nüxū narüdaunü, rü nhanagürügū tá:

“Cungechaūtümüü, Pa Taxüne ja īāne ja Babiróniā ja Guxū i Nachiūānegümaā Porachiréne. Erü wüxitama i ngoragu cuväcax ínangu i curü pocu”, nhanagürügū tá. ¹³Rü guxūma i nhama i naānecűāx i taxetanüxū, rü tá poraācü norü ngechaūmaā naxcax naxauxe ja jima īāne. Erü marü taxúetáma naxcax nüxū tataxe i norü ngēmaxügū i ngēma nangegüxū. ¹⁴Rü marü taxúetáma naxcax nüxū tataxe i norü uiru, rü norü dīferumü, rü norü nutagü i mexēchixū, rü naxpügū i mexēchixū i dauxracharaxü rü idauxcharauü i ngēma nangegüxū. Rü ngēgxumarüü ta taxúetáma naxcax nüxū tataxe i nagúxūraüü i norü nañchipanügū i paacaxü, rü norü ngēmaxügū i marfínaxcax rü mürapewa i mexēchixūnaxcax rü cobrinaxcax rü ferunaxcax rü nutanaxcax i ngēma nangegüxū. ¹⁵Rü taxúetáma naxcax nüxū tataxe i norü canela rü togü i norü üexüwemüxügū i paacaxü, rü pumaratexe i guruü iixixü, rü togü i pumaragü i paacaxü, rü wiügū rü chixügū, rü farinha i mexēchixū, rü trigü i ngēma nangegüxū. Rü ngēgxumarüü ta ngēma nanagagü i wocagü, rü carnerugü, rü cowarugü, rü carrugü i cowaru itúchigüxü, rü duüxügü i puracuruügū. Rü ngēmaācü woo duüxügü rü ngēma tuxü nagagü na tūmamaā nataxegüxüçax. ¹⁶Rü ngēma taxetanüxū, rü nhanagürügū tá nüxū ja jima īāne:

“Cuwa rü marü nataxuma i ngēma ori i curü duūxügürü me ixixü. Rü marü nataxuma i guxüma i ngēma meruügü ga noxri cuxü jexmaxü, rü tagutáma wenaxärü cuxü nangëxma”, nhanagürügü tá. ¹⁵Rü ngēma taxetanüxü i guxüma i ngēma origümaä rü ngēma meruügümaä taxegüxü rü guma īaneugu nügü muärü dīēruāxēēxüchigüxü, rü jaxüwa tátama nüxü narüdaunü ja jima īane, erü nüxü namuüe i ngēma pocu i jima īanexü üpetüxü. Rü tá poraäcü norü ngechaümaä naxauxe. ¹⁶Rü nhanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ja jima īane ja taxüne. Erü noxri rü nhama wüxi i nge i mexéchixü i naxchiru i dauxracharaxü rü dauxcharaxümaä āxchirucü i uirumaä rü nutagü ja mexéchicümaä ngaxäéxcürüü nixi. ¹⁷Notürü ngürüächi nagux i guxüma i ngēma īaneärü meruügü”, nhanagürügü tá. Rü guxüne ja wapurugüarü äéxgacügü, rü guxüma i norü duūxügü ja jima wapuruwa puracüexü, rü guxüma i duūxügü ja jima wapurugu ixü, rü guxüma i taxetanüxügü i wapurugu jarüxiüxü, rü jaxüwa tátama najachaxgütanüächi, rü ngēma tá nüxü narüdaunü. ¹⁸Rü ngēxguma nüxü nadaugügu i norü caxixü ja jima üxü ja jima īane namaä ixaxüne, rü tagaäcü tá nhanagürügü:

“Nataxuma ja nái ja īane ja daa īane ja taxünernerüü ixixüne”, nhanagürügü. ¹⁹Rü norü ngechaümaä nügüétügü tá waixümü nagünagügü, rü tá poraäcü naxauxe, rü tagaäcü nhanagürügü tá:

“Nangechaütümüü ja jima īane ja taxüne. Rü noxri rü norü jemaxügümaä

nügü nimuärü dīēruāxēēgü ga guxüne ga wapurugüarü joragü. Notürü i nhuxma rü ngürüächi wüxi i ngoragutama rü inajarüxo i guxüma i ngēma. ²⁰Notürü nhuxma na napocuxü ja jima īane, rü name nixi i petaäegü i pema i dauxüguxü i naänewa ngēxmagüe, rü pema i Tupana pexü imugüe, rü pema i Tupanaärrü orexü ixugüe, rü guxäma i pema i Tupanaärrü duūxügü ixígüe. Erü nhuxma na napocuxü ja jima īane, rü ngēmaäcü Tupana pexü naxütanü naxçax ga jema chixexü ga pemaä naxügüxü ga guma īanecüäx”, nhanagürügü. ²¹Rü nhuxmachi wüxi ga Tupanaärrü orearü ngeruü ga dauxücüäx rü nanangenagü ga wüxi ga nuta ga taxüchicü ga nhama tacüäri caruüüü ixíci. Rü jema orearü ngeruü rü taxtü ga taxügu nananha ga guma nuta ga taxüchicü, rü nhanagürü:

“Ngēxgumarüü tá cuixi na icujarüoxü Pa īane ja taxüne ja Babiróniä na tagutáma texé wena cuxü nadauxü. ²²Rü tagutáma wena curü namagüwa texé nüxü taxinü i paxetaruügü i arpagü rü wowerugü rü cornetagü. Rü ngēxgumarüü ta cuwa nataxutáma i puracütanüxügü i tacüwa puracüexü, rü tagutáma texé nüxü taxinü na cuwa īnapuracüexü i chawüäri caruügü. ²³Rü marü tagutáma texé nüxü tadau i cuwa i omü. Rü marü tagutáma texé nüxü taxinü i ngügüchigaarü petagüarü cuxcuane. Rü ngēmaäcü tá cumaä nangupetü woo ga noxri rü jema taxetanüxü ga cuwa taxegüxü rü guxüma ga togü ga taxetanüxüäri jexera nixigü. Rü ngēmacçax tá poraäcü cupocu nagagu ga

jema chixexű ga namaă
cunawomüxéexű ga guxűma ga togü ga
nachiüñanecüňäx ga duűxügü”,
nhanagürü. ²⁴Jerü guma īānecüňäx ga
duűxügü nixi ga nađaixü rü
inabaxëegüxü ga nagü ga Tupanaärü
orearü uruügü rü jema duűxügü ga
Tupanaärü ixígüxü rü guxűma ga
duűxügü ga nhama ga naänegu
Tupanaarü oregagu nađaixü.

19 ¹Rü jemawena nüxü chaxinü ga
muxűma ga duűxügüga ga
dauxüguxü ga naännewa tagaäcü
nhagüxü:

“¡Ngíxä Tupanaxü ticuqxüügü! Erü
nüma nixi i tükü namaxëexü. Rü nüma
ja törü Tupana nixi i guxűärü jexera
namexëchixü rü naporaxüchixü. ²Rü
nüma rü aixcuma meäma nanangugü i
guxűma i duűxügürü maxü, rü aixcuma
tá nanapocue i ngëma chixexü ügüxü.
Rü ngëmacax martü nanapocu ja jima
īäne ja taxüne ja chixene ja norü
chixexümaä nachixexëéne i guxűma i
nhama i naänecüňäx i duűxügü. Rü
nhuxma i nüma ja Tupana rü norü
duűxügü ga guma īānecüňäx daixüxü
naxütanü”, nhanagürügü. ³Rü
nhuxmachi wenaxärü nhanagürügü:

“¡Ngíxä Tupanaxü ticuqxüügü! Erü
jima üxüarü caxixü ja jima īäne namaă
ixaxüne, rü tagutáma inajarüxo”,
nhanagürügü. ⁴Rü jema 24 ga
äëxgacügü rü jema ägümüçü ga
dauxücüňäx ga maxëxü rü jexma
nanangücuchitanü, rü Tupana ja jema
tochicaxüwa rütocüxü nicuqxüügü. Rü
nhanagürügü:

“Rü ngëmaäcü jiixü. ¡Rü ngíxä nüxü
ticuqxüügü ja törü Cori!” nhanagürügü.

⁵Rü nhuxmachi jema tochicaxüxtawa
inanaxü ga wüxi ga naga ga nhaxü:

“Name nixi i törü Tupanaxü
peicuqxüügü i guxăma i pemax Pa
Buxügü rü Pa Jaxügüx i norü duűxügü
na peixigüxü rü nüxü na pemuüexü”,
nhaxü.

**Tupana Nane ga pecaduarü
ütanüçax jucüarü
ngígürü petachiga**

⁶Rü nhuxmachi nüxü chaxinü ga tacü
ga nhama muxüchixü ga duűxügü
idexagüxürtü ixixü ga nhama taxü i
cotüna i chuxchuxürtü ixixü ga
nhaxü:

“¡Ngíxä Tupanaxü ticuqxüügü! Erü
nüma ja törü Cori ja Tupana ja guxűärü
jexera poracü, rü marü ningucuchi na
guxűmaä inacuáxü. ⁷Rü ngíxä tataäegü
rü guxü i törü taäemaä nüxü
ticuqxüügü! Erü marü nawa nangu na
ijangixü ja jima Tupana Nane ga
pecaduarü ütanüçax jucü. Rü ngëma
norü duűxügü i nhama namaxrüü
ixígüxü rü marü nügü ínimexëegü. ⁸Rü
jima Tupana Nane rü ngëma nüxü
jaxögüxüxü namu na mexëchixü rü
cómuxü rü ijauracüüxü i naxchirumaä
na jaxäxchiruxü. Rü ngëma naxchiru i
mexëchixü rü ngëma nixi i ngëma
duűxügürü maxü i mexüchiga”,
nhanagürügü. ⁹Rü nhuxmachi ga
Tupanaärü orearü ngeruü, rü
nhanagürü choxü:

“Chanaxwaxe i cunaxümatü i nhaă
ore i cumaă tá nüxü chixuxü: ‘Tataäegü
ja jíxema tükna naxuxe i norü ngígürü
petawa ja jima Tupana Nane ga

pecaduarü utanüçax jucü”, nhanagürü. Rü nhuxmachi nhanagürü ta:

“Ngēma ore i cumaā nüxü chixuxü, rü Tupanaärü orexüchitama nixi”, nhanagürü. ¹⁰Rü chama rü jema orearü ngeruüpexegu chacaxápüxü na nüxü chicuqxüüxüçax. Notürü ga nüma rü nhanagürü choxü:

“¡Táñ i ngēma cuixüxü! Erü chama rü ta Tupanaärü duüxü chixi, ngēxgumarüü i cuma rü cueneegü i Ngechuchuarü ore i aixcuma ixixü ixögüechaxürüü ta chixi. Rü name nixi i Tupanaxü cuicuqxüü”, nhanagürü. Erü ngēma ore i Ngechuchuchiga ixixü, rü jematama ore nixi ga Tupanaärü orearü uruügi nüxü ixugüexü ga jexguma Tupanaäe i Üünexü nawa idexagu.

**Guma Tupana Nane ga cowaru ga
cómüxüëttügu tonagücüchiga**

¹¹Rü nhuxmachi nüxü chadau ga dauxüguxü ga naâne na jawânxaxü. Rü jéma nangox ga wüxi ga cowaru ga cómüxü. Rü guma naëtuwa rütocü rü Ixaixcumacü rü Aixcuma Janguxëecü nixi i naëga. Rü nüma rü aixcuma guxüma i duüxügürü maxüxü nacuqx, rü aixcuma tá guxüma i ngēma chixexü ügüxümaä nügü nadai rü tá napocue.

¹²Rü naxëtügü, rü nhama üxümarüü njauracüü. Rü naëruwa rü namu ga norü ngaxcueruügü. Rü nacatigu naxümatü ga wüxi ga naëga ga nüxícatama nüxü nacuáxü. ¹³Rü wüxi ga naxchiru ga máxü ga nagüwa táexü nixi ga naxchiru. Rü naëga rü Tupanaärü Ore nixi. ¹⁴Rü nawe narüxü ga guxüma ga norü churaragü ga dauxüçüäx. Rü nümagü rü naxchiru ga

imexëchixü rü cómüxümaä nixâxchiru.

Rü cowarugü ga icómüxüëttügu naxi.

¹⁵Rü naâxwa najexma ga wüxi ga tara ga texechixü na jemamaä napíexëäxüçax i guxüma i ngēma duüxügü i tama nüxü jaxögüxü. Rü tá nüma nanawaxexüäcüma ngēma duüxügümaä inacuqx. Rü nüma rü tá poraäcü ngēma duüxügü i tama jaxögüxü napoci namaä i ngēma pocu ja Tupana ja Guxüxü Rüporamaäcü norü numaä mexëexü. Rü nhama uwagü i norü maixruüwa imajxtüüxürtüü tá nixi na napocueäxü.

¹⁶Rü naxchirugu rü naperemagu naxümatü ga wüxi ga naëga ga nhaxü:

“Guxüma i nachiüänegüarü äëxgacügürü Äëxgacü, rü guxüma i corigüarü Cori ixici”, nhaxü. ¹⁷⁻¹⁸Rü nhuxmachi nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüçüäx ga üäxcügu chixü. Rü nüma rü tagaäcü nhanagürü nüxü ga guxüma ga ngurucugü ga jexma ixexexütanüxü:

“¡Nuã pexi rü pengutaquelegü naxçax i ãona i taxü i Tupana pexcax mexëexü na penangöoxüçax i nachiüänegüarü äëxgacügümachi, rü churaragüarü äëxgacügümachi, rü jatügü i poraxüchixüä machi, rü cowarugümachi, rü ngēma cowaruétügu ixü i duüxügümachi, rü ngēma duüxügü i coriägxüä machi rü ngēma ngearü coriägxüä machi rü ngēma buxügümachi rü ngēma jaxügümachi!” nhanagürü. ¹⁹Rü nhuxmachi nüxü chadau ga jema nüxíraüxü ga ngoxo rü guxüma ga nachiüänegüarü äëxgacügü ga norü churaragümaä jéma ngutaquexegüxü na nügü naðaixüçax

namaä ja jima cowaruétugu ïxüçü rü norü churaragü. ²⁰Rü jema nüxïraüxü ga ngoxo rü nijaxu. Rü wüxigu namaä nijaxu ga jema to ga ngoxo ga orearü uruüneta ixixü ga jema nüxïraüxü ga ngoxopexewa naxüxü ga cuqxruügü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüäxü. Rü jema cuqxruügumaä nixí ga nawomüxéäxü ga jema duüxügü ga nüxü icuqxüügüxü ga naxchicünxä ga jema nüxïraüxü ga ngoxo rü nügü ixägxü na jema ngoxoégamaä na jaxüégagüxü. Rü jema nüxïraüxü ga ngoxo rü jema to ga ngoxo ga orearü uruüneta ixixü, rü wüxigu maxéxümaawa nawoü ja jima naxtaa ja üxümaä ijaurachiüne ja ezufremaä ixaxüne. ²¹Rü jema tara ga tæzechixü ga guma cowaruétüwa rütocüqxwa jexmaxümaä nanadai ga jema ngoxogüärü ngüxéerüügü ga ãëxgacügü rü norü churaragü. Rü guxüma ga ngurucugü, rü jemamachimaä nangäxcharaügü.

Chataná rü 1,000 ga taunecü ninaïx

20 ¹Rü jemawena nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga dauxüguxü ga nañewa íruxixü. Rü naxmexwa najexma ga jema ãxmaxü i taxuguma ijacuáxüärü chawi rü nhuxmachi wüxi ga curëti. ²Rü jema Tupanaärü orearü ngeruü rü jema dragäü nijaxu. Rü jematama dragäü nixí ga jema nuxcümaxüxü ga ãxtape ga ngoxo ga Chataná ixixü. Rü jema orearü ngeruü rü 1,000 ga taunecügüçax najanaïx. ³Rü jema orearü ngeruü rü jema ãxmaxü i taxuguma ijacuáxügu najataxcuchi. Rü nhuxmachi jexma meäma nanawäxtaü na nüma ga

Chataná rü marü taguma wenaxäru duüxügüxü nawomüxéëxüçax nhuxmatáta 1,000 ja taunecü ngëxma jangeä. Rü ngëxguma marü janguxéëägu ja jima 1,000 ja taunecü, rü tá paxaxächi najangex. ⁴Rü nhuxmachi nüxü chadau ga nhuxre ga tochicaxügü. Rü jema tochicaxüwa tarütogü ga guxema Tupanaxütawa najauxgüxe ga pora na duüxügüxü ticagüxüçax. Rü jexgumarüü ta nüxü chadau ga naäegü ga jema duüxügü ga Ngechuchuarü orexü na jaxugüxüçax nadaünaägüxü. Rü jema nixí ga duüxügü ga meäma nüxü ixugüxü ga Tupanaärü ore rü tama jema ngoxoxü icuqxüügüxü rü bai ga jema ngoxochicünxäxü icuqxüügüxü, rü tama nügü ixägxü na nacatiüwa rü exna naxmexwa jema ngoxoégamaä jaxägxaxü. Rü nüxü chadau ga wena na namaxéxü, rü 1,000 ga taunecü Cristumaä wüxigu ãëxgacü nixigü. ⁵Rü jemagü nixí ga nüxírama írudagüxü. Notürü ga jema togü ga juexü rü tääxüitäma namaxë nhuxmatáta jima 1,000 ja taunecüguwena. ⁶Rü tataäegü ja jíxema tuxira írudagüxe erü Tupanaärü duüxügü tixigü. Rü ngëma Tupanaärü pocu rü marü tääxüitäma tümäçax nixí. Rü tá Tupanaärü rü Cristuarü ngüxéerüügü tixigü. Rü 1,000 ja taunecü tá Cristumaä ãëxgacügü tixigü.

Ngoxo i Chataná rü marü nagu najarüchixe

⁷Rü ngëxguma marü nangupetügu ja jima 1,000 ja taunecü, rü Chataná rü tá ningex i ngëma ínapocuxüwa. ⁸Rü

nüma i Chataná rü tá ínaxűx na jawomüxéëäxűcax i guxüma i nhama i naänecüäx i duüxügü rü Gogue rü Magogue na ngëmagüxü nangutaquexexëexűcax na Tupanaärü duüxügümäa nügü naðaixűcax. Rü ngëma Chatanáärü churaragü, rü nhama taxtü i taxüärü naxnecüchicutexerüü tá namuxüchi. ⁹Rü ngëmaäcü i Chatanáärü churaragü rü tá nhama i naänearü tagu ninguuchi. Rü tá Tupanaärü duüxügüxü rü jima ïäne ja Tupana nüxü ngechaxüne ja Jerucharéüxü ínachoeguächi. Notürü Tupana rü dauxüwa tá nanajixëe ja üxü, rü jimamaä tá nixae i guxüma i ngëma norü uwanügü. ¹⁰Rü ngëma ngoxo i ngëma duüxügüxü womüxéëxü, rü nawa tá natäe ja jima naxtaa ja üxümaä ijaurachiüne ja ézufremaä ixaxüne. Rü jima nixi ja naxtaa ga marü nawa nawaöne ga jema nüxiraüxü ga ngoxo rü jema to ga ngoxo ga orearü uruüneta ixixü. Rü jima naxtaawa tá nixi i guxügutáma ngunecü rü chütacü ngúxü jangegüxü.

**Ngëma taxü i tothicaxü i
cómüxüwa rütocüpexewa
nangugü i duüxügü**

¹¹Rü nhuxmachi nüxü chadau ga wüxi ga taxü ga tothicaxü ga cómüxü, rü nüxü chadau ga guma nawa rütocü. Rü gumachaxwa nibuxmü ga nhama ga naäne rü guxüma ga dauxüwa nüxü idauxü, rü inajarütauxe. ¹²Rü nüxü chadau ga jema juexü ga jaexü rü buexü ga Tupanapexegu chigüxü. Rü ningena ga poperagü. Rü jexgumarüü ta ningena ga jema Tupanaärü popera i nagu

jawügüxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü jema juexü rü jexgumarüü ga nhuxäcü na namaxëxü ga wüxicigü rü jexgumarüü ga nhuxäcü na jema poperawa inaxümatüxürüüäcüma Tupana namaä nüxü nixu na ngextá tá naxixü. ¹³Rü jema juexü ga taxtü ga taxüwa jexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü jema juexü ga tauquewa jexmagüxü rü wenaxärü ínarüdagü. Rü jemaäcü ínarüdagü ga guxüma ga duüxügü ga juexü. Rü guxüma ga jema juexü rü Tupana nüxna nicachigü rü jexgumarüü ga nhuxäcü na namaxëxü ga wüxicigü rü namaä nüxü nixu na ngextá tá naxixü. ¹⁴Rü jemawena rü guma naxtaa ga üxümaä ijaurachiünewa nawaöga ju guxüma ga norü poramaä. Rü guma naxtaa ga üxümaä ijaurachiüne, rü ngëma nixi i pocu i taguma ijacuáxü i tümacax ixixü ja jíxema tama Tupanaärü duüxügü ixigüxe. ¹⁵Rü guma naxtaa ga üxümaä ijaurachiünewa tawoöga guxema ingeégaxe nawa i ngëma Tupanaärü popera i nagu tiwügüxü ja jíxema tüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü.

**Ngexwacaxüxü i nhama i naäne rü
guxüma i dauxüwa ngëxmaxü**

21 ¹Rü jemawena nüxü chadau na najexwacaxüxü ga nhama ga naäne rü guxüma ga ɣacü ga dauxüwa jexmagüxü. Jerü jema nüxira jexmagüxü rü marü nangupetü, rü jema taxü ga taxtü rü marü nataxuma. ²Rü nüxü chadau ga guma ïäne ga mexüne ga Jerucharéü ga jexwacaxüne ga dauxügüxü ga naännewa Tupanaxütawa

írūxīxūne ga guxūwama mexēchíne
nhama wüxi i pacü i ngēxguma
ijangīxgu rü ngītecax ngīgū
mexēxcürūi ixīxūne. ³Rü nüxū
chaxīnū ga wüxi ga naga ga jema
tochicaxūwa inaxūxū ga tagaācü nhaxū:

“Tupana rü duūxūgütanüwa namaxū i
nhuxmax. Rü natanüwa tá namaxécha.
Rü nümagü rü norü duūxūgū tá nixīgū.
Rü nüma ja Tupana rü natanüwa tá
nangēxmaécha, na guxūguma norü
Tupana jiīxīcax. ⁴Rü nüma tá ínanapi i
naxūchiüetü i guxūma i ngēma
duūxūgū. Rü marü tātūxtáma texé taju,
rü texé túmaärü ngechaümaä taxaxu, rü
texé ngúxū tingegü. Erü guxūma i
ngēma ngúxū rü marü inajarüxo”,
nhanagürü. ⁵Rü guma jema
tochicaxūwa rütocü rü nhanagürü:

“Dúcax, chama rü
chanangexwacaxūxēe i guxūma i tācü i
ngēxmaxū”, nhanagürü. Rü nhuxmachi
nhanagürü ta:

“Naxūmatü i nhaä ore! Erü nhaä ore
rü aixcuma nixī, rü nhaä nixī i ore i
mexū na jaxöoxū”, nhanagürü. ⁶Rü
jemawena rü nhanagürü choxü:

“Nhuxma rü marü ningü i guxūma. Rü
chawa nixī ga inaxögütü i guxūma, rü
nataxuma i tācü i chorü jexera
ngēxmaéchaxü. Rü jíxema i tāwaxe, rü
chama rü tá nangetanüäcüma tūxū
chanaxēemare nawa i ngēma dexá i
maxēerü. ⁷Rü jíxema nüxū
rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá
tanajauxgū i guxūma i ngēma mexügū i
nüxū chixuxü. Rü chama rü tá túmaärü
Tupana chixī, rü túma i chauxaciügū.
⁸Notürü ngēma muñēxü i nüxū rüxoexü
na chawe naxīxü, rü nawa tá nawoü ja

jima naxtaa ja üxümaä ijaurachiüne ja
ëzufremaä ixaxüne. Rü ngēxgumarüü ta
i ngēma tama jaxögütü, rü ngēma
chixexü ügütü, rü ngēma máetagütü, rü
ngēma naï i ngemaä ipexü, rü ngēma
ijuüxü rü ngówxaxegütü, rü ngēma
tupananetachicünaxaxü icuqxüügütü,
rü ngēma idorataqgxü, rü nawa tá
nawoü ja jima naxtaa ja üxümaä
ijaurachiüne ja ëzufremaä ixaxüne. Rü
ngēma nixī i pocu i taguma ijacuáxü i
nüxū ínanguexēxü i ngēma tama
jaxögüäcüma juexü”, nhanagürü.

Jexwacaxüne ga Jerucharéüchiga

⁹Rü jema 7 ga orearü ngerüügü ga
nüxū jexmagüxü ga 7 ga tazagü ga jema
7 ga pocuruümaä ixāäcuxü, rü
jematanüwa rü wüxi ga orearü ngerüü
rü chauxcax nixū, rü nhanagürü choxü:

“¡Nuä naxü! Rü tá cuxü nüxū
chadauxēe i ngēma jaxögütü i nhama
namaxrüü tá ixīgütü ja jima Tupana
Nane ga pecaduarü utanüçax jucü”,
nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma jemaäcü
Tupanaäe i Üünexü choxü ngoxetüxēegu,
rü jema orearü ngerüü rü wüxi ga
mäxpüne ga taxünewa choxü naga. Rü
choxü nüxū nadauxēe ga guma ïäne ja
üünene ga Jeruchareü ga dauxüguxü ga
naännewa Tupanaxütawa írūxīxüne. ¹¹Rü
guma ïäne rü Tupanaäru jauracüüxümaä
nangóone. Rü jema norü jauracüüxü ga
guma ïäne rü nhama wüxi ja nuta ja
mexēchicürüü nixī. Rü nhama nuta ja
jasperüü nixī na jachipetüxü. ¹²Rü guma
ïäne rü guxūwama ínapoxegu. Rü
nataxüchi rü namáchanexüchi ga jema
norü poxeguxü. Rü jema norü poxeguxü
rü nüxū najexma ga 12 ga norü ïäx. Rü

wüxichigü ga jema īāxwa najexma ga wüxi ga Tupanaärtü orearü ngeruū. Rü wüxichigü ga jema īāxwa nangoxéga ga wüxichigü ga jema 12 ga Jacú nane ga Judéugü nawa ne daxü.¹³Rü tamaëxpüx ga norü īāx rü napexewaama najexma, rü jema to ga tamaëxpüx rü norü toxwecüiwawa najexma, rü jema to ga tamaëxpüx rü norü tögüneciüwawa najexma, rü jema to ga tamaëxpüx rü naweama najexma.¹⁴Rü guma īāneärü poxeguxü, rü 12 ga nuta ga taxüchicüétüwa inaxügü. Rü wüxichigü ga guma nutagüwa nangoxéga ga wüxichigü ga norü ngúexügü ga guma Tupana Nane ga pecaduarü utanüçax jucü.¹⁵Rü jema orearü ngeruū ga chamaä idexaxü, rü nüxü najexma ga wüxi ga norü ngugüxü ga uirumenaxänaxcax na jemamaä nangugüäxüçax ga guma īāne, rü norü īāxgü, rü norü poxeguxügü.¹⁶Rü guma īāne rü nawüxicumare ga guxüçuwawa. Rü norü mäx rü nawüxicumare namaä ga norü tatachinü. Rü jema orearü ngeruū rü jema uirumenaxämäa nanangugü ga guma īāne. Rü 2,200 quirúmetru nixí ga norü tatachinü. Rü 2,200 quirúmetru ta nixí ga norü máchane.¹⁷Rü jemawena rü inanangu ga jema norü poxeguxü ga guma īāne. Rü 65 metru nixí ga norü máchane. Rü jemaäcü duüxügüarü ngugüxümaä nanangugü.¹⁸Rü jema norü poxeguxü ga guma īāne, rü nuta ga mexéchicü ga jaspenaxcax nixí. Rü nümatama ga guma īāne rü uirunaxcax nixí. Rü nhama woruarüü nijauraciü.¹⁹Rü guma nutagü ga itacü ga norü

poxeguxüpara ixígücü, rü nagúxüraüçü ga nuta ga imexéchicümaä nangaxäe. Rü guma nüxíraüçü ga napara rü nuta ga jaspemäa nangaxäe. Rü guma norü taxre ga napara rü nuta ga safiramaä nangaxäe. Rü guma norü tamaëxpüx ga napara rü nuta ga cauchedóniämaä nangaxäe. Rü guma norü ägümüçü ga napara rü nuta ga esmeráudamaä nangaxäe.²⁰Rü guma norü wüximeëxpüx ga napara rü nuta ga sardóniümaä nangaxäe. Rü guma norü 6 ga napara rü nuta ga sárdiumaä nangaxäe. Rü guma norü 7 ga napara rü nuta ga crisólituraä nangaxäe. Rü guma norü 8 ga napara rü nuta ga berilumaä nangaxäe. Rü guma norü 9 ga napara rü nuta ga topáchiumaä nangaxäe. Rü guma norü 10 ga napara rü nuta ga crisoprássamaä nangaxäe. Rü guma norü 11 ga napara rü nuta ga jachítumaä nangaxäe. Rü guma norü 12 ga napara rü nuta ga ametistamaä nangaxäe.²¹Rü jema 12 ga norü īāx ga guma īāneärü poxeguxü rü pérulanaxcax nixí. Rü wüxichigü ga jema īāx rü wüxitama ga pérula nixí. Rü jema norü nama ga guma īāneärü ngäxüwa dapetüxü, rü uiruxicanaxcax nixí. Rü nhama woruarüü nijauraciü.²²Rü guma īānewa rü taxúnema ga ngutaquepataxü ga ngextá Tupanaxü nawa jacuaxüügünexü chadau, jerü nümatama ga Tupana ja poracü rü Nane ga pecaduarü utanüçax jucü rü jéma najexma na duüxügü nüxü icuaxüügxüçax.²³Rü jima īāne rü taxuüçaxma üäxcü rü tawemacü nüxü nabaxi, erü Tupanaärtü ngóonexü tama nixí i nangóonexéexü. Rü jima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçax jucü nixí ja

norü omü ixíci. ²⁴Rü ngéma Tupanaärü ngóonexü i jima īanexü ngóonexëëxü tá nixi i nangónonexëëxü naxcax i guxüma i nhama i nañecüäx i duñxügü. Rü ngéma tá nangugü i guxüma i nachiüänegüarü äëgxacügi i jaxögüxü rü tá Tupanana najana i norü mexügü. ²⁵Rü norü īägxü rü tagutáma narüwäxtagü erü ngéma rü guxüguma nangune rü taguma nachüta. ²⁶Rü ngéma tá nanana i guxüma i nhama i nañeärü mexügü. ²⁷Notürü tagutáma ngëxma naxcü i tacü i Tupanapexewa chixexü, rü bai ja texé ja chixexü ûxe rü exna idorataxáxe. Rü jíxema Tupana Nane ga pecaduarü utanüçax jucüarü poperawa ngoxégagüxexicatátama tixígü ja ngëxma chocuxé.

22 ¹Rü nhuxmachi ga jema orearü ngeruü rü choxü nüxü nadauxëë ga wüxi ga natü ga metacuchiüxü rü ichipetuchiüxü ga dexá ga maxëeruü. Rü jema tochicaxü ga nawa natogüxü ga Tupana rü Nane ga pecaduarü utanüçax jucü, rü nawa nixi ga ne nadaxü ga jema natü. ²Rü guma īaneärü ngäxtüwa dapetüxü ga namaarü ngäxtügu nida ga jema natü. Rü norü guxücutiwa narüxügü ga naïgü ga maxëeruü. Rü jema naïgü rü wüxicanatama naxo ga wüxicigü ga tawemacüga rü jemaäcü ¹² expüxcüna naxo ga wüxi ga taunecigü. Rü naätgü ga jema naïgü, rü guxü i nachiüänecüäx i duñxügü i jaxögüxüärü taäexëeruü nixi. ³Rü ngéma rü nataxutáma i tacü i Tupana chixexü namaä naxuxuchixü. Rü jima īanewa tá nangëxma i norü tochicaxü ja Tupana rü Nane ga pecaduarü utanüçax jucü. Rü norü duñxügü rü tá nüxü nicuaxügü. ⁴Rü ngéma norü duñxügü rü tá

nachametüxüchixü nadaugü, rü tá naëgamaä nixäëgacatuü. ⁵Rü ngéma rü tagutáma nachüta. Rü ngéma norü duñxügü, rü taxuüçaxtáma nanaxwaxe i daparina rü exna üäxcü na nangónonexüçax. Erü nümatama ja törü Cori ja Tupana rü tá nüxü nabaxi. Rü nümagü i ngéma duñxügü rü guxügutáma wüxigu Tupanamaä äëgxacügi nixigüecha.

Marü ningaica na wena núma naxxü ja Ngechuchu ja Cristu

⁶Rü nhuxmachi ga jema Tupanaärü orearü ngeruü rü nhanagüri choxü:

“Nhaä ore rü aixcuma ixixü nixi, rü nhaä nixi i ore i mexü na jaxoxü. Rü nüma ja törü Cori ja Tupana ga nuxcüma norü orearü uruügumaä nüxü ixucü ga tacü tá na ngupetüxü, rü nümatama nixi i nhuxma inamuäxü i norü orearü ngeruü i dauxüçüäx na norü duñxügüxü nüxü nadauxëëxüçax na tacü tá paxa nangupetüxü”, nhanagüri. ⁷Rü nüma ja törü Cori ja Ngechuchu rü nhanagüri:

“Paxá tá íchangü. Rü tataäe ja jíxema naga īnixé i ngéma Tupanaärü ore i nhaä poperagu ümatüxü”, nhanagüri.

⁸Rü chamatama i Juåü rü nüxü chaxinü rü nüxü chadau i guxüma i ngéma nüxü chixuxü. Rü jemaxü chaxinüguwena rü nüxü chadaxguwena, rü jema orearü ngeruü ga jemaxü choxü dauxëëxüpxegu chacaxápüxü na nüxü chicuaxüüxüçax. ⁹Notürü ga nüma rü nhanagüri choxü:

“¡Tåü i ngéma cuxüxü! Erü chama rü ta Tupanaärü duñxü chixi, ngëgxumariü i cuma rü cueneëgü i Tupanaärü orexü ixugüxü rü ngéma

duūxügü i naga īnūēxü i ngēma ore i nhaā poperagu ümatüxü. Rü name nixi i Tupanaxü cuicuqxü”, nhanagürü. ¹⁰Rü nhanagürü ta choxü:

“Tama name na icujacúxü i ngēma Tupanaärü ore i nhaā poperagu ümatüxü, erü marü ningaica na janguxü i ngēma ore. ¹¹Notürü ngēma chixexü ügüxü, rü chixexü tá naxügüeucha. Rü ngēma Tupanapexewa chixri maxëxü, rü chixri tá namaxëécha. Notürü jíxema mexü ügüxe, rü name nixi na mexü taxügüezechaxü. Rü jíxema Tupanapexewa ixüünexë, rü name nixi na Tupanapexewa tixüünéechaxü”, nhanagürü. ¹²Rü nhanagürü ga Ngechchu:

“Dúcax, paxá tá íchangu namaā i ngēma ámare i wüxicigüna tá chaxaxü ngëgxumarüü na nhuxäcü tanaxüxü i tümax. ¹³Chama nixi i norü ügü i guxüma, rü chawa nixi i jacuáxü erü nataxuma i tacü i chawearma üxü. ¹⁴Rü tataäegü ja guxäma ja jíxema jima pecaduarü utanüçax jucügiwa tügü ijauxgürichiruxe na Tupanapexewa timexüçax na jima īaneärü īäxwa tichocuxüçax rü nüxü tangönetagüxüçax i ngēma norü o i ngēma naí i maxëerü. ¹⁵Notürü tääxüntáma jima īanewa nichocu i ngēma tama jaxögüxü, rü ngēma ijuüxü rü ngöoxwaxegüxü, rü ngēma naí i ngemaä ipiegüxü, rü ngēma mäetagüxü, rü ngēma tupananetachicünqxaxü icuqxüügüxü. Rü ngëgxumarüü ta i ngēma idoratqaxgüxü i norü me ixixü na togüxü nawomüxëegüxü, rü tääxüntáma nawa nichocu ja jima īane. ¹⁶Rü chama i Ngechchu, rü guxäma i pema i jaxögüxütanüwa chanamu i chorü orearü

ngeruü na pemaä nüxü jaxuxüçax i guxüma i ngēma chorü ore. Rü chama nixi i Dawítaa chiixü. Rü chama nixi ja jima woramacuri ja paxmama poraäcü nangóonexëecirüü chiixü”, nhanagürü. ¹⁷Rü Tupanaäe i Üünexü rü guxüma i jaxögüxü, rü Ngechuchuxü nhanagürtügü:

“¡Nuā naxü!” nhanagürtügü. Rü jíxema nüxü īnuxë i nhaā ore, rü:

“¡Nuā naxü!” nhatagürtügü. Rü jíxema itawáxe rü tükü nachixégaxe, rü name nixi i nuä taxü rü tükü nangetanüäcüma nawa taxaxe i ngēma dexá i maxëerü. ¹⁸Rü guxäma ja jíxema irüxinüexë i nhaā Tupanaärü ore i nhaā poperagu ümatüxü, rü tümamaä nüxü chixu rü ngëgxuma chi texé íjatóxéegü i ngēma Tupanaärü ore i nhaā poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tá tümacax nanajexeraxëe i ngēma pocuruügü i nhaā poperawa nachiga naxümatüxü. ¹⁹Rü ngëgxuma chi texé nüxü üpetügü i wüxitama i nhaā Tupanaärü ore i nhaā poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tääxüntáma tükü nüxü nangoxnetaxëe i ngēma norü o i ngēma naí i maxëerü i nhaā poperawa nachiga naxümatüxü. Rü ngëgxumarüü tá ta tääxüntáma tükü nimucuchi nawa ja jima īane ja üünene i nhaā poperawa nachiga naxümatüne. ²⁰Rü jima nüxü ixucü i nhaā ore, rü nhanagürü:

“Ngémäacü, paxá tá íchangu”, nhanagürü. Rü ngémäacü jiixü. Rü chama i Juáu rü nhacharügü:

“¡Nuā naxü Pa Cori ja Ngechchu!” nhacharügü. ²¹Rü chanaxwæxe i törü Cori ja Ngechchu ja Cristu poraäcü pexü narüngüxëe i guxäma i pemax. Rü ngémäacü jiixü.